

مارگارېت مېچېل (ئامېرىكا)

ئەنسز يىللاردىكى نازىن

2

تەرجىمە قىلغۇچى: راخمان مامۇت

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

飘. 下: 维吾尔文 / (美) 米切尔 (Mitchell, M.) 著; 热合曼·马木提译. — 乌鲁木齐: 新疆人民出版社, 2013.7
ISBN 978-7-228-17030-2

I. ①飘… II. ①米… ②热… III. ①长篇小说 — 美国 — 现代 — 维吾尔语(中国少数民族语言) IV. ①I712.45

中国版本图书馆CIP数据核字(2013)第232808号

责任编辑	穆纳尔江·托合塔洪
责任校对	阿依古丽·阿西木
封面设计	买买提·诺比提
出版发行	新疆人民出版社
电 话	0991-2827472
地 址	乌鲁木齐市解放南路348号
邮 编	830001
印 刷	北京顺诚彩色印刷有限公司
经 销	新疆维吾尔自治区新华书店
开 本	880×1230毫米 32开本
印 张	28.125
版 次	2014年9月第2版
印 次	2014年9月第1次印刷
定 价	74.00 元

مۇندەرىجە

1	تۆتىنچى قىسىم .....
575	بەشىنچى قىسىم .....

تۆتىنچى قىسىم

ئوتتۇز بىرىنچى باب

1866 - يىلى 1 - ئاينىڭ مەلۇم بىر كۈنى چۈشتىن كېيىن، ھاۋا شۇنچىلىك سوغۇق، سىكارلېت ئىمخانىدا ئولتۇرۇپ يېتتى ھاممىغا ئۆزىنىڭ، مىلانىيەنىڭ ياكى ئاشلېينىڭ نېمە ئۈچۈن ئانلانغا بارالمايدىغانلىقى توغرىلۇق خەت يېزىۋاتاتتى. بۇ ئونىنچى قېتىملىق خەت بولۇپ، خەت يېزىۋېرىش ئۇنىڭ جېنىغا تەگكەندى. يېتتى ھامما بەرىبىر ئۇنىڭ خېتىنىڭ بېشىدىكى بىرنەچچە قۇرنى ئوقۇيلا ئايىغىنى ئوقۇماي، ئۆزلىرىگە يەنە: «لېكىن، مەن ئۆزۈم يالغۇز ياشاشتىن قورقمەن!» دەپ قاقشاپ خەت يازاتتى.

سىكارلېت قوللىرى مۇزلاپ كېتىپ، قەلەمنى قويۇپ قوللىرىنى ئۇۋۇلاپ قويدى. پۇتلىرىمۇ مۇزلاپ، ئوربۇالغان پاختىغا تېخىمۇ ئىچكىرىلەپ كىرىپ كېتىۋاتاتتى. ئۇنىڭ ئىچىدە كىيىۋالدىغان ئايىغىنىڭ چەمى تېشىلىپ كېتىپ ئىچىگە كىگىز پېتەك سېلىۋالغان بولسىمۇ، پېتەك نېپىز بولغاچقا پۇتىنى دېگەندەك ئىسسىق تۇتالمايتتى. شۇ كۈنى ئەتىگەندە ۋىل ئاتنى تاقىلىتىپ كەلگىلى جونېمبوروغا ئېلىپ كەتكەندى. شۇ ئىش ئېسىگە كېلىپ قېلىپ، سىكارلېت ئىچىدە، دۇنيانىڭ ئىشلىرىمۇ قىزىق، ئاتنىڭ كىيىدىغان ئايىغى بار، ئەمما ئادەم خۇددى ھويلىدىكى ئىتقا ئوخشاش يالاق ئاياغ بۇرىدۇ، دەپ ئويلاپ قالدى.

ئۇ قەلەمنى يەنە قولىغا ئېلىپ خەتنى داۋاملاشتۇرۇۋېتىپ، ۋىلنىڭ ئارقا ئىشىكتىن كىرىپ كەلگەنلىكىنى ئاڭلىدى - دە، قەلەمنى يەنە تاشلاپ قويدى. ۋىلنىڭ ياغاچ پۇتى كارىدوردا بىردەم

توكۇلداپ، ئارقىدىن بىردىنلا جىمىپ كەتتى. سىكارلېت ئۇنى ھازىرلا كىرىدۇ دەپ بىردەم ساقلاپ ئولتۇردى. ئۇنىڭدىن شەپە بولمىغاندىكىن، ئۇنى توۋلىدى. ۋىل كىرىپ چىرايىدا بىر خىل يېقىملىق كۈلكە، بوسۇغىدا ئۇنىڭغا قاراپ تۇردى، چاچلىرى چۈۋۈلۈپ كەتكەندى.

— سىكارلېت خانقىز، سىزدە زادى قانچىلىك نەق پۇل بار؟ — دەپ سورىدى ئۇ.

— سىز مېنىڭ پۇلۇمنى بىلىۋېلىپ، ئاندىن مەن بىلەن توي قىلاي دەپ ئويلاۋاتامسىز، ۋىل؟ — سەل قوپاللىق بىلەن ياندۇرۇپ سورىدى ئۇ.

— ياق، خانقىز، بىلگۈم كەلدى.

سىكارلېت سوئال نەزىرى بىلەن ئۇنىڭغا قاراپ تۇردى. ۋىلنىڭ تۇرقى تازا ئەستايىدىل ئەمەس ئىدى. ئىشقىلىپ، ئۇنىڭ ئادىتى شۇنداق ئىدى. شۇنداقتىمۇ سىكارلېت بىر ئىش بولغانلىقىنى پەملەپ:

— قولۇمدا پەقەت ئون ئالتە دانە تىللا بار، بۇمۇ ھېلىقى شىماللىق ئالۋاستىدىن قالغان پۇلنىڭ ساقىندىسى، — دەپ جاۋاب بەردى.

— ھىم، خانقىز، بۇنچىلىك پۇل يەتمەيدۇ.

— نېمىگە يەتمەيدۇ؟

— باجغا، — ۋىل جاۋاب بەرگەچ تام مەشنىڭ يېنىغا كېلىپ قولىنى ئوتقا قاقلىدى.

— باجغا؟ — سىكارلېت ئۇنىڭ گېپىنى ئاددىيلا تەكرارلىدى، —

ۋاي خۇدايىم، ۋىل! بىز باجنى تاپشۇرۇپ بولغان ئەمەسمۇ؟

— شۇنداق، خانقىز، ئەمما ئۇلار تاپشۇرغىنىڭلار يەتمەيدۇ،

دەۋاتىدۇ. بۇ گەپنى مەن بۈگۈن جونېسبورودىن ئاڭلاپ كەلدىم.

— ۋىل، خۇدا ھەققى، نېمە دەۋاتقىنىڭىزنى پەقەتلا

چۈشەنمىدىم.

— سىكارلېت خانقىز، سىزگە يەنە ئاۋازىچىلىك تېپىپ

بېرىشتىن قورقۇپ يۈرۈۋاتاتتىم، ئۇنىڭسىزمۇ سىزنىڭ تارتىۋاتقان جاپايىڭىز ئاز ئەمەس، ئەمما سىزگە دېمەيمۇ بولمىدى. ئۇلار سىزنىڭ تېخىمۇ كۆپ باج تاپشۇرىدىغانلىقىڭىزنىڭ گېپىنى قىلىۋاتىدۇ. تاراغا كېلىدىغان باجنى ئادەمنىڭ قورققۇسى كەلگۈدەك ئۆستۈرۈۋېتىپتۇ، كېسىپ ئېيتالايمەنكى، بۇ باج ناھىيەدىكى ھەرقانداق كۆچمەس مۈلۈككە كېلىدىغان باجدىن ئېشىپ كەتكەن.

— بىر قېتىم تاپشۇرۇپ بولغاندىكىن، ئىككىنچى قېتىم ئۇنچىلا كۆپ ئۆستۈرۈۋەتمەسلىكى كېرەكتىغۇ؟

— سىكارلېت خانقىز، سىز جۇنېسبوروغا پەقەتلا بېرىپ باقمىدىڭىز، مەنمۇ سىزنىڭ بارمىغىنىڭىزغا خۇشال. ئۇ يەر بۇ كۈنلەردە ئايال كىشى بارىدىغان جاي ئەمەس. ئەمما، بېرىپ قالسىڭىز، ئۇ يەردە ھاكىمىيەت تۇتۇپ تۇرغانلارنىڭ كۆپىنىڭ لۈكچەك ۋە جۇمھۇرىيەتچىلەر، سومكىچىلار پارتىيەسىنىڭ ئادەملىرى ئىكەنلىكىنى كۆرەتتىڭىز. ئۇلارنى كۆرسىڭىز بېرىلغۇدەك بولۇپ كېتىسىز. يەنە تېخى قارا ئالۋاستىلار ئاق تەنلىكلەرنى ئادەم ماڭىدىغان يوللاردىن ئىتتىرىۋېتىدىغان، ئۇنى ئاز دەپ...

— بۇ ئىشلارنىڭ مېنىڭ باج تاپشۇرۇشۇم بىلەن نېمە ئالاقىسى بار؟

— مەن دەل شۇنى دېمەكچى، سىكارلېت خانقىز، ئاشۇنىڭغا ئوخشاش خىلمۇ خىل سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن ئۇ مۇتتەھەملەر تاراغا كېلىدىغان باجدىن، خۇددى بىز يىلدا مىڭلاپ تاي پاختا ئالىدىغاندەك تازا رازى ئەمەس. مەن بۇ خەۋەرنى ئاڭلاپ قاۋاقخانغا بېرىپ ئۇ يەردىكى گەپ - سۆزلەرنى ئاڭلاپ باقتىم. شۇنىڭدىن كېيىن بىلىدىمكى، ئەگەر سىز ئۇ پۇلنى تۆلىيەلمىسىڭىز، بەزى ئادەملەر ئىشتاتلىق ھۆكۈمەت ئارقىلىق تارانى تۆۋەن باھادا باھالىتىپ ئاندىن ئۆزلىرى سېتىۋالماقچى بولۇۋاتىدۇ. ئۇنچىلا كۆپ پۇلنى تاپشۇرالمىدىغانلىقىڭىزنى

ھەممە ئادەم بىلىدۇ. بۇ يەرنى كىمنىڭ سېتىۋالماقچى ئىكەنلىكىنى بىلەلمىدىم. ئەمما، كاسلېن خاتىزنى ئالغان ھېلىقى ھىلتون دېگەن خۇنپەر چوقۇم بىلىدۇ. مەن ئۇنىڭدىن سورىغاندا، ئۇ ئوڭايسىزلانغاندەك بولۇپ كۈلۈپ قويدى.

ۋىل سافادا ئولتۇرۇپ توكۇر پۇتىنى سىلاپ قويدى. ئۇنىڭ بۇ پۇتى ھاۋا سوغۇق كۈنلىرى ئاغرىيتتى، سېلىۋالغان ياغاچ پۇتىمۇ تازا جايغا چۈشمىگەچكە ئۇنى كۆپ بىئارام قىلاتتى. سىكارلېت ئۇنىڭغا قاراپ ئولتۇرۇپ كەتتى. ۋىل تارا توغرۇلۇق شۇنداق مۇھىم گەپلەرنى ئىختىيارىي ئولتۇرۇپ قىلىۋاتاتتى. ئىشتاتلىق ھۆكۈمەت راستلا تارانى باھا قويۇپ ساتقۇزۇۋېتەرمۇ؟ ئۇ چاغدا ئۇ نەگە بارىدۇ؟ شۇنىڭدىن كېيىن تارا باشقا بىر ئادەمنىڭ بولۇپ كېتەمدۇ؟ ياق، بۇ ھەرگىز ئەقىلگە سىغمايدۇ.

سىكارلېت پۈتۈن زېھنىنى تارانىڭ ئىشلەپچىقىرىشىغا قاراتقاچقا، سىرتتا يۈز بېرىۋاتقان ئىشلار بىلەن كارى يوق يۈرگەنمىدى. چۈنكى، ۋىل بىلەن ئاشلېي چوئېسىپورو بىلەن فايپتېۋىلنىڭ ھەممە ئىشىنى بېجىرىدىغان بولغاچقا، ئۇنىڭغا ئۇ يەرلەرگە بېرىش ھاجەتسىز - دە. ھەتتا ئۇ ئۇرۇشتىن ئىلگىرى دادىسى ئۇرۇش توغرۇلۇق گەپ قىلسا ئاڭلىغۇسى كەلمىگەندەك، ھازىرمۇ ۋىل بىلەن ئاشلېي كەچلىك تاماقتىن كېيىن، يەنە ئۇرۇش بولىدىغانلىقى توغرىسىدا گەپ قىلسا ئۇلارنىڭ گەپلىرىگە زادىلا قۇلاق سالمايتتى.

دەرۋەقە، ئۇ جۇمھۇرىيەتچىلەر پارتىيەسىگە تايىنىپ ئۆزلىرىنىڭ يانچۇقلىرىنى تولدۇرۇۋاتقان مۇناپىقلار ۋە سومكىچىلار پارتىيەسىنىڭ ئادەملىرى توغرۇلۇق بەزى گەپلەرنى ئاڭلىغانىدى. كېيىنكى ئادەملەر جەنۇب تەسىلم بولغاندىن كېيىن چېكەتكىدەك يوپۇرۇلۇپ كېلىشكەن شىماللىق ئالۋاستىلار بولۇپ، پۈتۈن بايلىقىنى سومكىغا سېلىپلا كۆتۈرۈپ كېلىشكەنمىدى. سىكارلېت يەنە «ھۆرلەر ئۇيۇشمىسى» نىڭ ئادەملىرى بىلەنمۇ بىرقانچە قېتىم كۆڭۈلسىز ئۇچراشقان، ئازاد

قىلىنغان بەزى نېگىرلارنىڭ تەكەببۇرلىشىپ ھەددىدىن ئېشىپ كېتىۋاتقانلىقىنىمۇ ئاڭلىغان، ئەمما تارا ئىشەنمىگەندى، چۈنكى ئۇ تۇغۇلۇپ ھازىرغىچە تەكەببۇرلۇق قىلغان بىرمۇ نېگىرنى كۆرمىگەن - دە.

ۋىل بىلەن ئاشلىپى كېلىشىۋېلىپ نۇرغۇن ئىشلارنى ئۇنىڭغا دېمەيتتى. ئۇرۇش ئاپىتىگە ئۇلىشىپلا قايتا قۇرۇشنىڭ تېخىمۇ زور ئاپەتلىرى يېتىپ كەلگەندى. ئۇ ئىككىسى ئادەتتە پاراڭلىشىپ ئولتۇرۇشقاندا سىكارلېتقا قورقۇنچلۇق ئۇ ئىشلار توغرىلۇق زادىلا ئېغىز ئاچمايتتى، سىكارلېتنىڭ ئاڭلىغۇسى كېلىپ قالغاندا سۆزلىنىدىغان گەپلەرنىڭ ھەممىسى تالاغا چىقسىلا ئۇنتۇلۇپ قالىدىغان ئىشلار ئىدى.

ئۇ ئاشلىپىدىن شىماللىقلارنىڭ جەنۇبقا بويسۇندۇرۇلغان ئۆلكە قاتارىدا مۇئامىلە قىلىدىغانلىقىنى، بويسۇندۇرۇلغانلارغا تۇتۇلىدىغان سىياسەت ئاساسلىقى ئۆچ ئېلىش بولىدىغانلىقىنى ئاڭلىغانىدى. ئەمما، مۇشۇنىڭغا ئوخشاش ئىشلارمۇ سىكارلېت ئۈچۈن قىلچە ئەھمىيىتى يوق ئىشلار ئىدى، سىياسەت ئەرلەر شۇغۇللىنىدىغان ئىش دەپ قارايتتى. ھەتتا ۋىل، شىماللىقلار جەنۇبىنىڭ قايتا ئورنىدىن تۇرۇشىغا يول قويمايدۇ دېگەندىمۇ، ئۇ، بۇ ئەرلەر نەدىكى يوقىلاڭ بىر ئىشلارغا كالىسىنى قاتۇرىدىكەن، دەپ ئويلىغانىدى. بۇرۇنمۇ ئۇ ماڭا شىماللىقلارنىڭ قامچىسى تەگمىگەن، بۇ قېتىممۇ مۇمكىن ئەمەس، دەپ ئويلايتتى، ئۇنىڭ ئۈچۈن ھازىر جېننىنىڭ بارىچە ئىشلەش كېرەك، شىماللىقلاردىن ئەنسىرەش ھاجەتسىز ئىدى. ئىشقىلىپ، ئۇنىڭ نەزىرىدە ئۇرۇش ئۆتۈپ كەتكەندى.

سىكارلېت رىقابەتنىڭ بارلىق قانۇنىيەتلىرىنىڭ ئۆزگىرىپ كەتكەنلىكىنى، ھالال ئەمگەك بىلەن ئادىل ھەققە ئېرىشكىلى بولمايدىغان بولۇپ قالغانلىقىنى چۈشەنمەيتتى. جۇرجىيە ھازىر ھەربىي ئىدارە تۈزۈمىدە ئىدى، شىماللىق ئەسكەرلەر پۈتۈن يەرنى قامال قىلىپ تۇراتتى، «ھۆرلەر ئۇيۇشمىسى» ھەممىنى

ئىگىلىگەن ۋە ئۆزلىرىگە مۇۋاپىق كېلىدىغان قانۇنلارنى تۈزۈشكەندى.

قوشما ئىشتاتلار ھۆكۈمىتى تەشكىللىگەن بۇ ئۇيۇشمىنىڭ ۋەزىپىسى ھۇرۇن ۋە ھاياجان نېگىرلارنى باشقۇرۇش ئىدى. ئۇلار يەنە مىڭلىغان نېگىرلارنى قورۇقلاردىن يېزا ۋە شەھەرلەرگە جەلپ قىلىۋاتاتتى. ئۇيۇشما ئۇلارنى باقاتتى، ئوينىتاتتى ۋە ئۇلارنىڭ كاللىسىغا بۇرۇنقى غوجايىنلىرىغا قارشى تۇرىدىغان زەھەرلىك پىكىر ئېقىملىرىنى قۇياتتى. گېرالدىنىڭ بۇرۇنقى نازارەتچىسى جوناس ۋىلكېرسون تارادا بۇ ئۇيۇشمىنىڭ شۆبىسىنى قۇرۇشقا مەسئۇل ئىدى. ئۇنىڭ ياردەمچىسى كاسلېن كالۇپرتنىڭ ئېرى ھىلتون ئىدى. ئىككىسى، جەنۇبلۇقلار بىلەن دېموكراتىچىلار نېگىرلارنى قايتا قۇل قىلىشنىڭ پەيتىنى پايلاپ تۇرۇۋاتىدۇ. نېگىرلارنىڭ بۇ شۇم تەقدىردىن قۇتۇلۇشلىرىنىڭ بىردىنبىر يولى ئۇيۇشما بىلەن جۇمھۇرىيەتچىلەرنىڭ ھىمايىسىدۇر، دېگەندەك گەپلەرنى تىنماي تارقىتىپ تۇراتتى.

ئۇ ئىككىسى يەنە نېگىرلارغا ئۇلارنىڭ ئاق تەنلىكلەردىن قېلىشمايدىغانلىقىنى، ئاز كۈندە ئۇلارنىڭ ئاق تەنلىكلەر بىلەن توي قىلىشىغا رۇخسەت قىلىنىدىغانلىقىنى، بۇرۇنقى غوجايىنلىرىنىڭ مال - مۈلكى بۆلۈپ بېرىلىپ، ھەربىر نېگىرغا قىرىق ئىنگىلىز مو يەر بىلەن بىردىن قېچىر تېگىدىغانلىقىنى سۆزلىشەتتى. بۇنىڭ بىلەن قۇلدارلار بىلەن قۇللارنىڭ مۇناسىۋىتىنىڭ ياخشىلىقى بىلەن تونۇلغان بۇ رايوننىڭ ھەممە يېرىدە ئۆچمەنلىك ۋە بىر - بىرىگە خىرىس قىلىشلار باش كۆتۈرۈشكە باشلىدى.

«ھۆرلەر ئۇيۇشمىسى» غا ئەسكەرلەر يۆلەنچۈك ئىدى، ئۇنىڭ ئۈستىگە ھەربىي تەرەپ بويىسۇندۇرۇلغۇچىلارنىڭ ھەرىكەتلىرىنى چەكلەپ تۇرىدىغان بىر - بىرىگە زىددىيەتلىك نۇرغۇن پەرمانلارنى چىقارغانىدى. ئادەملەر قىلدىن قىيىق كەتسە قولغا ئېلىناتتى، ھەتتا ئۇيۇشمىنىڭ كاتتىباشلىرىغا ئالايىپ

قويۇشمۇ جىنايەت ھېسابلىناتتى. ھەربىي تەرەپنىڭ پەرمانلىرى مەكتەپلەر، ساقلقنى ساقلاش ئورۇنلىرى، كىيىملەردىكى تۈگمىلەرنىڭ خىللىرى، ئىستېمال بۇيۇملىرىنى سېتىش دېگەندەك پۈتۈن ئىشلارغا قارىتىلاتتى. ۋىلكېرسون بىلەن ھىلتون سىكارلېت شۇغۇللىنىۋاتقان ھەرقانداق تىجارەتكە ئارىلىشىشقا ھەقلىق ئىدى ھەم ئۇ ساتىدىغان، ئالماشتۇرىدىغان بارلىق تاۋارلارغا باھا بېكىتىپ بېرەتتى.

ھېلىمۇ ياخشى سىكارلېت ئۇ ئىككىسى بىلەن ئاز مۇئامىلە قىلاتتى. ۋىل ئۇنى سودا ئىشلىرىنى ئۆزىگە قويۇپ بېرىپ، قورۇقنىڭ ئىشلىرىنىلا باشقۇرىدىغانغا قايىل قىلغانىدى. ۋىل ئۆزىنىڭ مۆتىدىل چارىلىرى بىلەن نۇرغۇن مۈشكۈلچىلىكلەرنى يېڭىپ كەتتى ۋە بۇ ھەقتە ئۇنىڭغا زادىلا گەپ قىلمىدى. زۆرۈر تېپىلغاندا ۋىل سومكىچىلار پارتىيەسىنىڭ ئادەملىرى ۋە شىماللىقلارغا بىر ئامال قىلىپ تاقابىل تۇرايىتتى. بىراق، ھازىر ئۇنىڭ دۇچ كەلگىنى نورمىدىن تاشقىرى بېكىتىلگەن باج بىلەن تارا قورۇقى قولىدىن كېتىدىغان زور مەسىلە بولغاچقا، بۇنى بىر تەرەپ قىلالىشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى، سىكارلېتنى دەررۇ خەۋەرلەندۈرمىسە بولمايتتى.

سىكارلېت ئۇنىڭغا تىكىلىپ ئولتۇرۇپ كەتتى.

— ھۇ، ئۆلمەيدىغان ئالۋاستىلار، — توۋلاپ كەتتى ئۇ، — ئۇلار بىزنىڭ ئەدىپىمىزنى بېرىپ ھەممىمىزنى دىۋانە قىلىۋەتتى. ئۇمۇ يەتمىگەندەك، ئۇ لۈكچەكلەرگە بىزنى ھاقارەت قىلدۇرماقچىمىكەن؟

ئۇرۇش ئاخىرلاشقان، تىنچلىق ئورنىتىلغان بولسىمۇ، شىماللىقلار يەنىلا ئۇنى تالان - تاراج قىلالايتتى، ئاچ قويايىتتى، ئۆيىدىن قوغلاپ چىقىرىۋېتەلەيتتى. ئەمما، سىكارلېت بۇنى چۈشەنمەي، كۆز ئالدىمىزدىكى قىيىنچىلىقلارنى يېڭىپ ئەتىيازدىن ئۈنۈۋالساقلا ھەممە ئىشىمىز ئوڭشىلىپ كېتىدۇ، دەپ ئويلاپ يۈرگەنىدى. لېكىن، ۋىل ئېلىپ كەلگەن بۇ

شۇم خەۋەر ئۆلەر - تىرىلىشىگە باقمىي بىر يىل ئىشلەپ، ئەمدى بېلىمىزنى ئازراق رۇسلىۋالارمىزمىكىن دەپ تۇرغاندا ئاڭلىنىپ ئۇنىڭ قەددىنى پۈكۈپلەۋەتتى.

— ۋىل، مەن تېخى ئۇرۇش تۈگەپ، قىيىنچىلىقلىرىمىزمۇ ئاخىرلىشىدىغان بولدى، دەپ ئويلاپتىمكەنمەن.

— ئۇ مۇمكىن ئەمەس، — دېدى ۋىل سەھرايلىقلارغا خاس ياداڭغۇ يۈزىنى كۆتۈرۈپ، — قىيىنچىلىقلىرىمىزمۇ ئەمدى باشلىنىدۇ.

— ئۇلارغا يەنە قانچىك باج تاپشۇرساق بولىدىكەن؟

— ئۈچ يۈز ئامېرىكا دوللىرى.

سىكارلېت بىردىنلا ئەرۋاھى ئۇچۇپ ئاغزىنى ئېچىپلا قالدى. ئۈچ يۈز ئامېرىكا دوللىرى؟ بۇ ئۇنىڭغا ئۈچ مىليون ئامېرىكا دوللىرىدەك ئاڭلىنىپ كەتكەندى.

— نېمە؟ — ئۇ ھاسىراپ قىلىدىغان گېپىنى تاپالماي قالدى، — نېمە... نېمە؟ قانداقلا قىلىپ بولسۇن، بۇ ئۈچ يۈز دوللارنى تاپشۇرۇشىمىز كېرەكمەن؟

— شۇنداق! يا ئۇنىڭغا، يا بۇنىڭغا تۇرۇش كېرەك، بولمىسا ئىككىلىسىگە تۇرۇش كېرەك، ئەمما ئاسان ئەمەس.

— بىراق، ۋىل، ئۇلار تارانى سېتىۋېتەلمەيدۇ. سىزنىڭچە... ۋىلنىڭ مېھرىبان ۋە نۇرسىز كۆزلىرىدە غەزەپ ۋە ئازاب قايناپ تۇراتتى.

— ئۇلارنى ساتالمايدۇ دەۋاتامسىز؟ مېنىڭچە، ھېچقانچە كۈچىمەيلا ئۇ مەقسەتلىرىگە يېتەلەيدۇ. سىكارلېت خانقىز، دۆلەت ھازىر پۈتۈنلەي دوزاخقا ئايلىنىپ بولدى. سومكىچىلار پارتىيەسىنىڭ ئادەملىرى بىلەن لۈكچەكلەرنىڭ بېلەت تاشلاش ھوقۇقى بار، ئەمما بىزنىڭ، دېموكراتلار پارتىيەسىدىكى كۆپچىلىك ئادەمنىڭ يوق. بۇ ئىشتاتتىكى دېموكراتلار پارتىيەسىنىڭ ھەرقانداق بىر ئەزاسى 1865 - يىلىدىكى باج تىزىملىكى بويىچە ئىككى مىڭ ئامېرىكا دوللىرى تاپشۇرۇشى

كېرەك، دەپ تىزىملىغان بولسا، ئۇ ئادەم بېلەت تاشلىيالمىدۇ. بۇ بەلگىلىمە بويىچە بولغاندا سىزنىڭ دادىڭىز، تارلىپتون ئەپەندى، ماكراي ئەپەندى بىلەن فونتائىننىڭ ئۆيىدىكى بەگزادىلەر بېلەت تاشلاشقا ھوقۇقلۇق ئەمەس. ئۇرۇش ۋاقتىدا جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ ئارمىيەسىدە كاپىتاندىن يۇقىرى ئۇنۋان بىلەن تۇرغانلارمۇ شۇنداق. كېسىپ ئېيتالايمەنكى، بىزنىڭ بۇ ئىشتاتتا كاپىتاندىن يۇقىرى مەنەپ تۇتقانلار باشقا ھەرقانداق ئىشتاتتىكىدىن كۆپ. ئۇنىڭدىن باشقا، جەنۇبىنىڭ ئىتتىپاق ھۆكۈمىتىدە خىزمەت قىلغانلارمۇ ئۇ ھوقۇقتىن بەھرىمەن بولالمىدۇ. دېمەك، گۇۋاھچىلار بىلەن سوتچىلارمۇ شۇنداق دېگەن گەپ. بۇنداق ئادەملەر بىزنىڭ بۇ يەرلەردە ئىنتايىن كۆپ. ئەمەلىيەتتە، شىماللىقلار جاكارلىغان چوڭ كەچۈرۈم چارىسى ئۇرۇشتىن ئىلگىرى جەمئىيەتتە ئازدۇر - كۆپتۇر ئورنى بار ئادەملەرنى بېلەت تاشلاش ھوقۇقىدىن مەھرۇم قالدۇرۇش ئۈچۈن تۈزۈلگەن. ئەمدى ئەقىللىك ئادەملەر، مەرتىۋىلىك ئادەملەر سايلاملاردا بېلەت تاشلىيالمىدۇ، پۇلى بار ئادەملەرمۇ شۇنداق.

— مەن ئۇلارنىڭ ئۇ يىرگىنچىلىك قەسىمىگە ئەمەل قىلسام بېلەت تاشلىيالايدىغان بولمەنكەنمەن - دە. 1865 - يىلى مەندە بىر تىيىنمۇ پۇل يوق ئىدى. كاپىتان ياكى ئۇنىڭدىن يۇقىرى مەنەپلەر مەندە تېخىمۇ يوق، مەن قەسەم بەرمەيمەن، ھەرقانچە تەس كۈنگە قالساممۇ مەيلى. ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرى ئادىل بولغان بولسا، ئۇلارغا ساداقىتىمنى بىلدۈرۈشۈم مۇمكىن ئىدى، ئەمدى مۇمكىن ئەمەس. ئىشتات تۈزۈمىنى قوبۇل قىلىشىم مۇمكىن، ئەمما ئۇنىڭ قىزغىن قوللىغۇچىلىرىدىن بولمايمەن. مەڭگۈ سايلاش - سايلىنىش ھوقۇقىدىن مەھرۇم قالساممۇ ئۇلارغا قەسەم بەرمەيمەن. ھىلتونغا ئوخشاش لۈكچەكلەرنىڭ، ۋىلكېرسونغا، سىلاتتېرىيغا ئوخشاش نومۇسسۇز ئاقسۆڭەكلەرنىڭ، ماكلېنتوشقا ئوخشاش يارامسىزلارنىڭ سايلاش - سايلىنىش ھوقۇقى بار، ئۇلار يەنە تېخى بىزنى

باشقۇرىدۇ، بوزەك قىلغۇسى كەلسە باجنى ئون ھەسسەلەپ
 ئۆستۈرەلەيدۇ. بۇ، بىر نېگىر بىر ئاق تەنلىكنى ئۆلتۈرۈۋەتسە
 سوتلانمىغاندەك بىر ئىش ياكى ... — ۋىل گېپىنىڭ ئاخىرىنى
 دېيەلمىدى، دېيىشمۇ تەس ئىدى. سىكارلېت ئىككىسى لوۋېجوي
 ئەتراپىدىكى خىلۋەت بىر جاڭزىدا ئۆلتۈرۈشلۈك تەتھابىر ئاق
 تەنلىق ئايالنىڭ دەپسەندە قىلىنغانلىقىنى بىلەتتى... — ئۇ
 نېگىرلار بىزگە پايدىسىز ھەر قانداق ئىشنى قىلالايدۇ. «ھۆرلەر
 ئۇيۇشمىسى» بىلەن ئەسكەرلەر بولسا ئۇلارغا يار - يۆلەك
 بولىدۇ، بىز بولساق سايلاملارغا قاتنىشالمايمىز، ئۇنىڭغا
 ھېچقانداق ئاماللىرىمۇ يوق.

— سايلام! — سىكارلېت چالۋاقاپ كەتتى، — سايلام!
 سايلامدا بېلەت تاشلاشنىڭ كۆز ئالدىمىزدىكى ئىشلار بىلەن نېمە
 مۇناسىۋىتى بار، ۋىل؟ بىز ھازىر باج توغرىلىق
 پاراڭلىشىۋاتىمىز... ۋىل، تاراننىڭ ياخشى قورۇق ئىكەنلىكىنى
 ھەممە ئادەم بىلىدۇ. پەقەتلا ئامال قىلالمىساق ئۇنى گۆرۈگە
 قويۇپ، شۇ پۇل بىلەن باجنى تۆلۈۋەتسەكمۇ بولىدىغۇ.

— سىكارلېت خانقىز، سىز ئادەملەر بىلەن بولغان
 مۇناسىۋەتتە ناھايىتى ئىنچىكە، ئەمما بەزىدە يوقىلاڭ گەپلەرنىمۇ
 قىلىپ قويسىز. ئويلاپ بېقىڭ، بىزنىڭ قورۇقنى ھازىر پۇل
 تۆلەپ گۆرۈگە ئالغۇدەك كىم بار؟ تاراننى تارتىۋېلىشقا ئاران
 تۇرۇۋاتقان سومكىچىلاردىن باشقا كىممۇ ئالالايدۇ؟ بۇ
 يەردىكىلەرنىڭ ھەممىسىنىڭ يېرى بار. ئۆزىنىڭ يېرىنىڭ
 ھۆددىسىدىن چىقالمايۋاتقان ئەھۋالدا، سىزنىڭ يېرىڭىزنى
 گۆرۈگە ھېچكىم ئالمايدۇ.

— مەندە يەنە ھېلىقى شىماللىقتىن ئېلىۋالغان بىرىلىيانت
 كۆزلۈك ھالقا بار، شۇنى ساتساممۇ بولىدۇ.

— سىكارلېت خانقىز، بۇ ئەتراپتا سىزنىڭ ئۇ ھالقىڭىزنى
 ئالالغۇدەك كىم بار؟ خەقلەرنىڭ سۈرلىگەن گۆش ئالغۇدەك پۇلى
 بولمىسا، ھالقىغا پۇل نەدە تۇرۇپتۇ. ئەگەر سىزدە راستلا ئون
 دانە تىللا بار بولسا، دېمەك، سىزنىڭ جىق ئادەملەردىن پۇلىڭىز

كۆپ دېگەن گەپ.

ئۇلار يەنە جىمىپ كەتتى. سىكارلېت خۇددى تاش تامغا ئۇسۇۋالغاندەك بولۇپ قالدى. ئۆتۈپ كەتكەن بىر يىل ئىچىدە ئۇ ئۇنداق تاش تاملارغا خېلى ئۇسۇپ باققاندى.

— ئەمدى قانداق قىلىمىز، سىكارلېت خانقىز؟

— بىلمەيمەن، — سىكارلېتنىڭ كاللىسىدا ھېچنېمە يوق ئىدى، ئۇ ئىش بىلەن كارى بولماسلىقىنىمۇ ئويلاۋاتاتتى. ئۇ بۇ تاش تامنى پەقەتلا ئويلاپ باقمىغاندى. ئەمدى ئۇنىڭغا ھارغىنلىق يەتكەندەك پۈتۈن بەدىنى قاتتىق ئاغرىپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ ئۆزىنى قىيناپ نېمانچىلا ئىشلەيدۇ؟ ھەر قېتىمقى جان تالىشىشنىڭ ئاقىۋىتى يېڭىلىش بىلەن ئۇنى مەسخىرە قىلىۋاتامدۇ؟

— قانداق قىلىش كېرەكلىكىنى مەنمۇ بىلمەيۋاتىمەن، — دېدى ئۇ، — ئەمما بۇنى دادام بىلىپ قالمىسۇن، بىلىپ قالسا بىئارام بولىدۇ.

— ئۇ شۇنداق بولىدۇ.

— بۇ ئىشنى باشقىلارغىمۇ دېدىڭىزمۇ؟

— ياق، ئاڭلاپلا سىزنىڭ يېنىڭىزغا كەلدىم.

شۇنداق، كىملا بولسۇن، بىرەر يامان خەۋەر ئاڭلىسىلا ئۇنى ئىزدەپ كېلىدۇ. بۇنداق گەپلەرنى ئاڭلاۋېرىپ خويمۇ تويدىغۇ كىشى.

— ۋىلكېس ئەپەندى نەدە؟ بەلكىم ئۇنىڭ ياخشى مەسلىھەتى باردۇ.

ۋىل مۇلايىم كۆزلىرى بىلەن ئۇنىڭغا قاراپ قويدى. ئۇنىڭ بۇ قاراشلىرىدىن خۇددى ئاشلىپ كەلگەن كۈندىن باشلاپ ھەممە ئىشنى بىلىدىغاندەك بىر خىل ئىپادە چىقىپ تۇراتتى.

— ئۇ باغدا قاشا ياساۋاتىدۇ، بايا ئانىنى باغلاۋېتىپ پالتىنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىدىم. ئەمما، ئۇنىڭ تاپقان پۇلى بىزنىڭ پۇلىمىزدىن كۆپ ئەمەس.

— بۇ ئىش توغرىلۇق ئۇنىڭ بىلەن سۆزلىشىشنى لايىق

تاپقانكەنمەن، سۆزلەشسەم بولىدۇ. بولمامتى يا؟ — ئۇ
ئۇشتۇمتۇت ۋارقىراپ پۈتتۇرگەن ئورنىغا پاختىنى تېپىۋەتتى —
دە، ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى.

ۋىل ئۇنىڭغا قارشى تۇرمىدى، ئەمما ئورنىدىن مىدىرلىماي،
قولنى ئوتقا قاقلاپ ئولتۇرۇۋەردى.
— ياغلىقىڭىزنى ئۈستىڭىزگە ئارتىۋېلىڭ، سىكارلېت
خانىقىز، تالا سوغۇق.

ياغلىق ئۈستەل ئۈستىدە ئىدى، سىكارلېت ئۇنى ئالمايلا
چىقىپ كەتتى. ئۇ ئاشلىق بىلەن سۆزلىشىشى، ئۆزى ئۇچرىغان
ئاۋازچىلىكلەرنى ئۇنىڭغا دېيىشى كېرەك. بۇ بىر جىددىي ئىش،
كېچىكتۈرۈشكە بولمايدۇ.

ئۇ ئۇ يەردە ئۆزى يالغۇز بولسا قانداق ياخشى بولاتتى — ھە!
ئۇ قايتىپ كەلگەندىن بېرى ئۇنىڭ بىلەن بىرەر قېتىممۇ يالغۇز
سۆزلىشىپ باقمىدى. ئۇ دائىم ئۆيدىكىلىرى بىلەن ئىدى،
مېلانىيە يېنىدىن ئايرىلمايتتى، ئۇنىڭ راست يېنىدا بار
ئىكەنلىكىنى بىلمەكچى بولغاندەك پات — پات چاپىنىنىڭ يېڭىنى
سىلاپ قوياتتى. بۇ خىل مېھرىبانلىق سىكارلېتنىڭ ئوغىسىنى
قاينىتاتتى. بۇرۇن ئۇنى ئۆلۈپ كەتكەن بولۇشى مۇمكىن دەپ
يۈرگەچكە، ئۇنىڭدىكى بۇ خىل روھىي ھالەت ئاساسەن يوقاپ
كەتكەنىدى. ھازىر ئۇ ئۇنىڭ بىلەن يالغۇز سۆزلەشمەكچى، ئەمدى
ھېچكىم ئۇنىڭ بىلەن تەنھا پاراڭلىشىشىغا توسقۇنلۇق
قىلالمايدۇ.

ئۇ مېۋە دەرەخلىرى يالغۇزچىلىق قانداق باغنىڭ ئىچى بىلەن
ماڭدى، قورۇق ئوت — چۆپلەر ئىچىدىكى ھۆلچىلىك ئاياغلىرىنى
ھۆل قىلىۋەتتى. سازلىق تەرەپتىن ئاشلىقنىڭ پالتىسىنىڭ
ئاۋازى ئاڭلىنىپ تۇراتتى. شىماللىقلار بۇزۇۋەتكەن ئۇ قاشالارنى
باشقىدىن ياساپ چىقىش جاپالىق ۋە ۋاقىت كېتىدىغان ئىش
ئىدى. باشقا ئىشلارمۇ شۇ، جاپا ھەم ۋاقىت كېتىدۇ، ئويلىدى ئۇ

سەل تىتىلدىغاندەك بولۇپ. شۇ خىيال بىلەنلا ئۇنىڭدا بىر خىل تېرىكەش، ئاچچىقلىنىش، بىزار بولۇشتەك روھىي ھالەت پەيدا بولۇپ قالدى، ئاشلىق مېلانينىڭ ئەمەس، ئۇنىڭ ئېرى بولغان بولسا، ئۇنىڭ يېنىغا بېرىپ بېشىنى مۇرىسىگە قويۇپ ئەركىلىسە، ئۈستىدىكى ھەممە ئېغىر يۈكنى ئۇنىڭ تىرىشىپ بىر تەرەپ قىلىشىغا ئۆتكۈزۈپ بەرسە قانداق ياخشى بولاتتى.

سىكارلېت شامالدا شاخلىرى لىڭشىپ تۇرغان بىر تۈپ ئانار دەرىخىنى ئايلىنىپ ئۆتۈپ، ئاشلىقنىڭ پالتىغا يۆلىنىپ تۇرۇپ قولىنىڭ دۈمبىسى بىلەن تەرىنى سۈرتۈۋاتقانلىقىنى كۆردى. ئۈستىدە قولدا توقۇلغان رەختتە تىكىلگەن ئىشتان بىلەن گېرالدىنىڭ كۆڭلىكى تۇراتتى. ئۆز ۋاقتىدا گېرالدى بۇ كۆڭلەكنى ئايپ سوتقا بارغاندا، باراۋەتلەرگە قاتناشقاندا كىيەتتى. ھازىر كۈنراپ پۈرلىشىپ كېتىپتۇ ھەم يېڭى غوجايىنىغا كىچىكمۇ كېلىپ قاپتۇ. ئۇنىڭ چاپىنى دەرەخكە ئېسىقلىق تۇراتتى. بۇنداق ئەمگەكنى قىلغان ئادەم تەرلەيدۇ - دە. سىكارلېت يېنىغا بارغاندا ئۇ تېخىچە دەم ئېلىپ تۇراتتى.

ئۇ ئاشلىقنىڭ ئۈستىدە كونا كۆڭلەك، قولىدا پالتا، چارچىغاندەك تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ، بىردىنلا ئۇنىڭغا ئىچى ئاغرىپ ھەم خۇدانىڭ قىسمەتلىرىدىنمۇ رەنجىپ، ھاياجاندىن ئۆزىنى باسالماي قالدى. سىلىق - سىپايە، ئاق كۆڭۈل ئاشلىقنى ئاشۇنداق جۈل - جۈل كىيىملەردە، ئېغىر ئەمگەك قىلىۋاتقان ھالەتتە كۆرۈپ چىدىماي قالدى. ئۇنىڭ قولىرى ئەمگەك ئۈچۈن يارالغان ئەمەس، ئۇنداق كىيىملەرمۇ ئۇنىڭغا مۇناسىپ كەلمەيدۇ. خۇدا ئۇنى كاتتا ئىمارەتلەردە مېھمانلار بىلەن ھەمسۆھبەتلەردە بولۇشقا ياكى مۇزىكا چېلىپ، مۇشائىرەلەرگە قاتنىشىپ كۆڭۈل ئېچىشقا ياراتقان.

سىكارلېت ئۆزىنىڭ ئوغلىنى ئەسكى تاغارغا ئوراپ قويۇشقا، قىزلارغا پاسكىنا، قوپال كىيىملەرنى كىيدۈرۈپ قويۇشقا، ۋىلىنى ئېتىزنىڭ ئەڭ ئېغىر ئىشلىرىغا سېلىشقا رازىكى، ئاشلىقنى بۇ

ھالەتتە تاشلاپ قويۇشقا رازى ئەمەس. ئۇ تولىمۇ لاتاپەتلىك، ئۇنىڭ ئۈچۈن ئالتۇندىمۇ قىممەتلىك يىگىت، شۇڭا ئۇنى بۇنداق ھايات ئىچىگە تاشلاپ قويۇشقا بولمايدۇ، بۇنداق ئىشلارنى ئۆزى قىلسا قىلىدۇكى، ئۇنىڭ قىلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ ئازاب تارتىشقا چىدىمايدۇ.

— كىشىلەر ئابى لىنكولىننى ئىلگىرى قاشا ياسايدىغان ئادەم ئىدى دېيىشەتتى، — دېدى ئاشلىپى سىكارلېت يېقىن كەلگەندە، — قارىغاندا، مەنمۇ شۇنىڭغا ئوخشاش مەرتىۋىلەرگە ئېرىشىپ قالىدىغانمۇ ئوخشايەن.

سىكارلېتنىڭ قاپقى تۈرۈلۈپ قالدى. ئۇ دائىم مۇشۇنداق، جاپا تارتىۋاتسىمۇ چاقچاق قىلىۋاتقاندا يۈرىدۇ. سىكارلېتنىڭ قارىشىچە، بۇ ئېغىر ئىش ئىدى، شۇڭا ئۇنىڭ بۇنداق گەپلىرىنى ئاڭلىسا تېرىكىپ قالاتتى.

سىكارلېت ۋىل كۆتۈرۈپ كەلگەن گەپنى، خۇددى دەۋەتسە يەڭگىلەپ قالىدىغاندا ئاددىيلا قىلىپ ئۇنىڭغا سۆزلەپ بەردى. ئاشلىپىنى پايدىلىق مەسلىھەت كۆرسىتىدۇ دەپ ئويلىغانىدى، ئەمما ئۇ ھېچنېمە دېمىدى. سىكارلېت ئۇنىڭ تىترىگەندەك بولۇۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، دەرەختە ئېسىقلىق تۇرغان چاپىنىنى ئېلىپ دۈمبىسىگە يېپىپ قويدى.

— نېمە، — دېدى سىكارلېت ئاخىر، — سىزچە، ھازىرنىڭ ئۆزىدە بىر يەردىن يېتەرلىك پۇل تېپىش كېرەك ئەمەسمۇ؟
— ئەلۋەتتە، كېرەك، — دېدى ئاشلىپى جاۋابەن، — ئەمما نەدىن تاپىمىز؟

— مەن سىزدىن سوراۋاتمەن، — سىكارلېتنىڭ سەل ئاچچىقى كەلدى. ئۇنىڭ بۇ ئېغىر يۈكتىن قۇتۇلۇش ئارزۇسى يوققا چىققانىدى. ئۇ ياردەم بېرەلمىسىمۇ كۆڭۈلگە ياخشى ئىككى ئېغىز ياخشى گەپ قىلىپ قويسا بولمامدۇ. «ھىم! مېنى كەچۈرۈڭ!» دەپ قويسىمۇ ھېساب ئەمەسمۇ.
ئاشلىپى كۈلۈمسىرەپ تۇراتتى.

— مېنىڭ قايتىپ كەلگىنىمگە بىرنەچچە ئاي بولدى، پەقەت بىرلا ئادەمدە پۇل بارلىقىنى ئاڭلىدىم، ئۇ بولسىمۇ رېت باتلېر، — دېدى ئۇ.

ئۆتكەن ھەپتە پىتتىي ھامما مېلانىيەگە يازغان خېتىدە رېت باتلېرنىڭ ئىككى ئات قوشقان بىر پەيتون بىلەن خالتا - خالتا دوللارنى ئېلىپ ئاتلانتاغا كەلگەنلىكىنى يازغانىدى. ئەمما، ئۇنىڭ قارشىچە، بۇ توغرا يوللار بىلەن تاپقان پۇل ئەمەس ئىدى. ئاتلانتادا ئېقىپ يۈرگەن گەپلەر بويىچە، رېت باتلېر جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ خەزىنىسىدىكى بىرنەچچە مىليون كەلگۈدەك سىرلىق پۇلنى ئوغرىلاپ قېچىپ كەتكەنىدى.

— ئۇنىڭ گېپىنى قىلىشمايلى، — دېدى سىكارلېت ئاشلېينىڭ گېپىنى بۆلۈۋېتىپ، — دۇنيادا يامان ئادەمدىن بىرسى بولسا، شۇ ئادەم ئاشۇ. ئېيتىڭغا، ئەمدى بىز قانداق قىلىمىز؟

ئاشلېي قولىدىكى پالتىنى قويۇپ، يىراقلارغا، سىكارلېتنىڭ نەزىرىمۇ يەتمەيدىغان يەرلەرگە قاراۋاتقاندەك ئالدىغا قاراپ تۇرۇپ كەتتى.

— مەن يالغۇز تارادا تۇرۇۋاتقان ئۆزىمىز دىنلا ئەمەس، پۈتۈن جەنۇبتىكى ھەربىر ئادەمدىن ئەنسىرەيمەن. ئۇلار قانداقمۇ قىلار، — دېدى ئاشلېي.

سىكارلېتنىڭ بۇ گەپنى ئاڭلاپ: «جەنۇبتىكى ئادەملىرىڭنى خۇدا ئۇرسۇن! گەپ، بىز قانداق قىلىمىز، شۇنىڭدا!» دەپ ۋارقىرىۋەتكۈسى كەلدى - يۇ، لېكىن ۋارقىرىمىدى، ئەمما بىردىنلا ھەممىدىن كۆڭلى سوۋۇپ كەتتى، بۇرۇتقىدىنمۇ ئۆتە سوۋۇپ كەتتى. ئەسلىدە ئاشلېي ئۇنىڭغا قىلچە ياردەم بېرەلمەيدىكەن ئەمەسمۇ.

— ئاقىۋىتىمىز زادى قانداق بولىدۇ؟ بۇنى تارىختىكى ھەربىر مەدەنىيەت گۇمران بولغاندا يۈز بەرگەن ئەھۋاللارغا دىققەت قىلساق بىلەلەيمىز. بۇ ۋەيرانچىلىقتىن كالىسى بار،

جاسارەتلىك ئادەملەر ئامان ئۆتۈپ كېتەلەيدۇ. كالىسى يوق، قورقۇنچاق ئادەملەر بولسا شاللىنىپ كېتىدۇ. مۇشۇنداق ① Gotterdammerung نى ئۆز كۆرمىز بىلەن كۆرۈش بىزنى بەكمۇ بىزار قىلمىسىمۇ، ھەر ھالدا قىزىقتۇرىدۇ.

— تېمىنى كۆرۈشنى دەيسىز؟

— ئىلاھلارنىڭ ئاقىۋىتىنى. ئەپسۇسلىنارلىقى، بىز جەنۇبىلۇقلار ئۆزىمىزنى پەقەتلا ئىلاھ دەپ قارىمايمىز.

— خۇدا ھەقىقى، ئاشلىپى ۋىلكېس، بۇ قالايمىقان جۆيلۈشلىرىڭىزنى توختىتىڭ. بۇ قېتىم بىز شاللىنىپ كېتىمىز.

سىكارلېتنىڭ ۋۇجۇدىدا ئىپادىلىنىۋاتقان ئېغىر ھارغىنلىق ئۇنىڭغا تەسىر قىلدى بولغاي، يىراقلاردا سەيلە قىلىپ يۈرۈۋاتقان ئەس - خىيالىنى يىغىۋېلىپ، ئۇنىڭ ئىككى قولىنى تۇتۇپ ئاللىقىنى ئاچتى ۋە ئۇنىڭدىكى قاداقلارغا قاراپ تۇرۇپ كەتتى.

— بۇ مەن كۆرگەن قوللارنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ چىرايلىق قوللار، — دېدى ئۇ ئۇنىڭ ئاللىقىلىرىغا سۆيۈپ قويۇپ، — بۇ قوللار شۇنچىلىك گۈزەل، چۈنكى ئۇ شۇنچىلىك قەيسەر، ئۇنىڭدىكى ھەربىر قىزىق بىر ئوردىن، سىكارلېت، ھەربىر قاپارتقۇ سىزنىڭ باتۇرلۇقىڭىزغا بېرىلگەن مۇكاپات. بۇ قوللار بىز كۆپچىلىك ئۈچۈن، دادىڭىز ئۈچۈن، ئۇ قىزلار ئۈچۈن، مېلانىيە ۋە ئۇنىڭ بوۋىقى، ئۇ نېگىرلار ۋە مەن ئۈچۈن قاپارغان. سۆيۈملۈكۈم، مەن سىزنىڭ نېمە ئويلاۋاتقىنىڭىنى بىلىۋاتمەن. سىز: «ئەمەلىيەت بىلەن كارى يوق بۇ ئەخمەق قەدىمكى دەۋرلەرنىڭ ئىلاھلىرى توغرىلىق قۇرۇق گەپ سېتىۋاتىدۇ، ھازىر تىرىك ياشاۋاتقانلارنىڭ بېشىغا كەلگەن كۈلپەتلەر بىلەن كارى يوق» دەۋاتسىز، بۇ گېپىم يالغانمۇ؟

سىكارلېت بېشىنى لىڭشىتتى. ئۇ ئۇنىڭ ئۆزىنىڭ

① نېمىسچە سۆز، دۇنيا ئىلاھلار ۋە گىگانىت ئادەملەر تەرىپىدىن ۋەيران قىلىندۇ. دېگەن مەنىدە.

قوللىرىنى مەڭگۈ قويۇۋەتمەسلىكىنى شۇنچىلىك ئارزۇ قىلاتتى،
لېكىن ئۇ قويۇۋەتتى.

— سىز مېنى ياردەم بېرەرمىكىن دېگەن ئۈمىد بىلەن
يېنىمغا كەپسىز، لېكىن مەندە ئۈنچىلىك قۇدرەت يوق.
ئۇ بىر خىل ئازاب بىلەن پالتىغا ھەم يەردە ياتقان ياغاچقا
قاراپ قويدى.

— مېنىڭ ئائىلەم ھەم بارلىق مال - مۈلكۈم پۈتۈنلەي
ۋەيران بولدى. بۇرۇن مەن ئۇ نەرسىلەرنىڭ ماڭا مەنسۇپ
ئىكەنلىكىنى زادىلا بىلمەپتەكەنمەن. مېنىڭ ئەمدى بۇ دۇنياغا
ھېچقانداق كېرىكىم قالمايدى، چۈنكى مەن مەنسۇپ بولغان ئۇ
دۇنيا ھازىر يوقالدى. شۇڭا، مەن سىزگە ياردەم بېرەلمەيمەن،
سىكارلېت، ياۋاشلىق بىلەن دېھقان بولۇشنى ئۆگەنمەكتىن
ئۆزگە چارەم يوق. بۇ ھالىتىم بىلەن سىزنىڭ تارانى ساقلاپ
قېلىشىڭىزغا ياردەم بېرەلمەيمەن. سىز بىزنى، مېنىڭ ياردىمىم
بىلەن جان بېقىۋاتىسىلەر، دەپ ئويلىشىڭىزمۇ مۇمكىن... ھىم،
شۇنداق، سىزگە تايىنىپ جان بېقىۋاتىمىز. مەن سىزنىڭ ماڭا
ۋە مېنىڭ ئائىلەمگە قىلغان بۇ ياخشىلىقلىرىڭىزنى مەڭگۈ
ياندۇرۇپ بولالمايمەن. مەن بۇ نۇقتىنى بارغانسېرى چوڭقۇر ھېس
قىلىۋاتىمەن ھەم ئۆزۈمنىڭمۇ قانچىلىك يارىماس ئادەم
ئىكەنلىكىمنى، سىزنىڭ شۇ شەپقەتلىرىڭىزگە نائىل بولۇشقا
مۇناسىپ ئادەملەردىن ئەمەسلىكىمنى بىلىۋاتىمەن. مېنىڭ
رېئاللىقتىن قاچىدىغان بۇ خىل نەپەرەتلىك ئادىتىم يېڭى
رېئاللىققا يۈزلىنىشىمگە بارغانسېرى تەسىر كۆرسىتىۋاتىدۇ.
مېنىڭ نېمە دېمەكچى بولۇۋاتقىنىمنى چۈشەندىڭىزمۇ؟

سىكارلېت بېشىنى لىڭشىتتى. ئۇنىڭدا ئۇنىڭ ئۇ گەپلىرىگە
قارىتا ئوچۇق بىر ئوقۇم شەكىللەنمىگەندى، ئەمما ئۇنىڭ
سۆزلىرىنى بولسا پۈتۈن دىققىتى بىلەن بېرىلىپ ئاڭلىدى.
ئاشلىپى ئۇنىڭغا ئۆزىنىڭ ئويلىغانلىرىنى تۇنجى قېتىم سۆزلەپ
بېرىۋاتاتتى. سىكارلېت خۇددى بۇنىڭدىن يېڭى بىر نەرسىنى

بايقىغاندەك قاتتىق ھاياجانلاندى.

— ئوچۇق - ئاشكارا رېئاللىققا دادىل يۈزلىنەلمەسلىك مېنىڭ بەختسىزلىكىم، ئۇرۇش پارتلىغانغا قەدەر ھايات ماڭا خۇددى پەردىگە چۈشۈرۈلگەن قورچاق ئويۇنىدەك مەنسىز بىلىنىپ كەلگەندى، ئۆزۈممۇ شۇنداق بولۇشنى خالايتتىم، شەيئىلەرنىڭ ھەممە تەرەپلىرىنىڭ روشەن بولۇپ كېتىشىنى ياخشى كۆرۈپمۇ كەتمەيتتىم. ماڭا ئۇلار گۇڭگا، تۇمان ئىچىدە تۇرۇۋاتقاندەك بولسا ياخشى بولاتتى.

ئۇ گېپىدىن توختاپ سۇس كۈلۈپ قويدى، ئۈستىدە بىرلا كۆڭلەك بولغاچقا سەل تىترىگەندەك قىلىۋاتاتتى.

— قىسقىسى، سىكارلېت، مەن بىر قورقۇنچاق ئادەم.

ئۇنىڭ قورچاق ئويۇنى، گۇڭگالىق توغرۇلۇق قىلغان گەپلىرى سىكارلېت ئۈچۈن ئەھمىيەتسىز ئىدى، ئاخىرقى گەپلىرىلا ئۇنىڭغا چۈشىنىشلىك بولدى. بۇنى ئۇ ئۇنىڭ راست گېپى ئەمەس، دەپ بىلدى. ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدا قورقۇنچاقلىقنىڭ ھېچقانداق ئىپادىلىرى يوق ئىدى. ئورۇق - ئېگىز گەۋدىسىنىڭ ھەربىر بۆلەكلىرى ئۇنىڭ ئەجدادلىرىنىڭ باتۇر، كېلىشكەن ئادەملەردىن ئىكەنلىكىنى تولۇق نامايان قىلىپ تۇراتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە سىكارلېت ئۇنىڭ بۇ قېتىمقى جەڭدە بېشىدىن ئۆتكەن ئىشلارنى چوڭقۇر چۈشىنەتتى.

— سىز ئۇنداق ئەمەس. يارىماس ئادەم گېتتىس قەلئەسىدە زەمبىرەكنىڭ ئۈستىگە چىقىۋېلىپ جەڭچىلەرنى باتۇرلۇق بىلەن باشقىدىن جەڭ قىلىشقا ئىلھاملاندۇرالايدۇ؛ گېنېرال مېلاننىيەگە ئايرىم خەت يېزىپ، قورقۇنچاق ئادەمنىڭ ئىشلىرىنى سۆزلەيدۇ؛ يەنە...

— ئۇ باتۇرلۇق ئەمەس، — دېدى ئۇ پىسەنت قىلمىغاندەك تەلەپپۈزدە، — ئۇرۇش يارىماس، قورقۇنچاق ئادەملەرنىڭ كالىسىغىمۇ باتۇرلارنىڭ كالىسىغا تەسىر قىلغاندەك تېز تەسىر قىلالايدۇ، جەڭدە باتۇرلۇق قىلمىسىڭىز ھارام ئۆلۈپ

كېتىسىز، شۇڭا ئۇنداق چاغدا كالۋا ئادەممۇ باتۇر بولۇپ كېتىدۇ. مېنىڭ ھازىر سۆزلەۋاتقىنىم باشقا ئىش. مېنىڭ بۇ خىل قورقۇنچاقلىقىم تونجى قېتىم زەمبىرەك ئاۋازىنى ئاڭلاپ ھۇجۇمغا ئۆتكەن چاغدىكىدىنمۇ يامان.

ئۇنىڭ گەپلىرى خۇددى دېسە ئۆزى ئازابلىنىدىغاندەك كۈچەپ ۋە شۇنچىلىك ئاستا چىقىۋاتاتتى. ئەگەر باشقا ئادەم ئاشۇنداق گەپ قىلىدىغان بولسا، سىكارلېت ئۇ ئادەمنى، قەستەن كەمتەرلىك قىلىپ ياكى خەقتىن ماختاش تەلەپ قىلىپ شۇنداق دەۋاتىدۇ، دەپ مەنىستىمگەن بولاتتى. ئەمما، ئاشلىپنىڭ سۆزلەۋاتقانلىرى راست ئىدى. كۆزلىرىنى پات - پات قاچۇرۇپ تۇرۇشلىرى قورقۇنچتىن، ئەپۇ سورىغانلىقتىن ئەمەس، بەلكى ساقلانغىلى ۋە توسۇۋالغىلى بولمايدىغان بىرخىل جىددىيچىلىكتىن ئىدى. سوغۇق شامال پۇتلىرىغا نەشتەردەك سانجىلىپ تۇرغاچقىمۇ سىكارلېت يەنە تىترەشكە باشلىدى. بۇ تىترەشنى سوغۇق شامالدىن دېگەندىن كۆرە، ئاشلىپنىڭ ئۇ گەپلىرىنى ئاڭلاپ يۈرىكىدە پەيدا بولغان ۋەھىمدىن دېگەن تۈزۈكرەك ئىدى.

— ئاشلىپ، سىز زادى نېمىدىن قورقىسىز؟

— كۆزگە كۆرۈنمەيدىغان نامەلۇم بىر نەرسىدىن، ئېغىزدىن چىقارسا ئىنتايىن كۈلكىلىك ئاڭلىنىدىغان نەرسىدىن، ئەڭ مۇھىمى، تۇرمۇشنىڭ تۇيۇقسىز بەكمۇ رېئاللىققا قاراپ ئۆزگىرىپ، ئۇنىڭ بىلەن بەكمۇ جىپسىلىشىپ كېتىشىدىن، ئاخىر ئۇنىڭدىن تويۇپ، ئەرزىمەس ئىشلار بىلەن شۇغۇللىنىپ قېلىشتىن قورقىمەن. بۇ، مەن بۇ پاتقاقنىڭ ئىچىدە تۇرۇپ ئوتۇن يېرىشتىن بىزار بولدۇم، دېگەنلىك ئەمەس، مەن بۇ ئىشنىڭ ئاشۇنداق مەنە يېرىپ قويۇشىنى زادىلا قوبۇل قىلالمايمەن. مەن يەنە بۇرۇنقى ھاياتىمدىكى گۈزەللىكلەرنىڭ شۇنىڭدىن ئېتىبارەن يوقاپ كېتىشىگە چىداپ تۇرالمايمەن. سىكارلېت، ئۇرۇشتىن ئىلگىرى ھايات شۇنچىلىك گۈزەل،

جەلىپكار، خۇددى قەدىمكى رىم سەنئىتىگە ئوخشاش تولۇق، مۇكەممەل ۋە كېلىشىملىك ئىدى. بەلكىم ھەممە ئادەم ئۈچۈن ئۇنداق ئەمەستۇ. بۇ نوقتىنى مەن ئەمدى چۈشەندىم. ئەمما، مەن ئۈچۈن «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىدىكى ھايات ھەقىقىي گۈزەل ئىدى، ئۇ تۇرمۇشقا شۇنچىلىك كۆنۈك ھەم ئۇنىڭ بىر قىسمى ئىدىم. ئەمدى ھازىر ئۇنىڭدىن ئەسەرمۇ يوق، ھازىرقى يېڭى تۇرمۇش بولسا ماڭا پۈتۈنلەي يات. شۇڭا، مەن شۇنچىلىك قورقۇنچ ئىچىدە ياشاۋاتىمەن. ئەمدى بىلىدىمكى، بۇرۇن مېنىڭ كۆرگەنلىرىم قورچاق ئويۇنى ئىكەن، شۇڭا ھازىر ئۇ خىل گۇڭگا نەرسىلەردىن، ھەددىدىن زىيادە رېئال ۋە جانلىق ئادەم ھەم مەنزىرىلەردىن ئۆزۈمنى قاچۇرىدىغان بولۇپ قالدىم. ئۇلارنىڭ مېنى ئاۋازچىلىككە سېلىشىنى ياخشى كۆرمەيمەن. سىزدىنمۇ ئۆزۈمنى قاچۇرىمەن، سىكارلېت، سىز بەكمۇ جانلىق، بەكمۇ رېئال، مەن بولسام قورقۇنچاقلىقىمدىن كۆلەڭگىلەر ۋە چۈشلىرىمنى ئۆزۈمگە دوست تۇتۇپ كېتىۋاتىمەن.

— لېكىن... لېكىن... مېلانىيەچۇ؟

— مېلانىيە مېنىڭ ئەڭ چىرايلىق چۈشۈم، شېرىن خىياللىرىمنىڭ بىر تەركىبى. ئەگەر ئۇرۇش بولمىغان بولسا، مەن بەخىرامان ھايات كەچۈرگەن، «ئون ئىككى تۈپ كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىدە بەختلىك ھالدا كۆز يۇمغان، ھاياتىنىڭ ئۆتۈپ كېتىۋاتقىنىغا خۇددى مەن ئۇنىڭ بىر تەركىبىي ئەمەستەك رازىمەنلىك بىلەن قاراپ تۇرغان بولاتتىم. لېكىن، ئۇرۇش بولۇپ، ھاياتىنىڭ ھەقىقىي قىياپىتى ئورنىدىن دەس تۇرۇپ ماڭا قارشى چىقتى. مەن تۇنجى جەڭگە قاتناشقان — سىزمۇ بىلىسىز، ئۇ بۇل — رون جېڭى ئىدى — ۋاقتىمدا، بالىلىق چاغلىرىمدىكى دوستلىرىمنىڭ تەنلىرىنىڭ پارە — پارە بولۇپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، ئۆلۈم ئالدىدىكى ئاتلارنىڭ ئېچىنىشلىق كىشىلىرىنى ئاڭلاپ، ئوق ئېتىپ ئادەم ئۆلتۈرۈۋاتقان ۋە ئادەمنىڭ قان ئىچىگە يىقىلغان ھالەتلەرنى

كۆرگەن چاغلىرىمدا، كۆڭلۈم ئىلىشىپ قورقۇنچ ئىچىدە قالغانىدىم. ئەمما، بۇ ئەھۋاللار تېخى ئۇرۇشتا كۆرگەن ئەڭ يامان كۆرۈنۈشلەر ئەمەس ئىدى. سىكارلېت، ئۇرۇشنىڭ ئەڭ ئېچىنىشلىق يېرى، ئۆزۈڭ تونۇمايدىغان ئادەملەر بىلەن بىللە ھايات كەچۈرۈشكە مەجبۇرلىنىش ئىكەن.

مەن ھاياتىمدا كىشىلەر بىلەن بېرىش - كېلىش قىلىشتىن ئۆزۈمنى قاچۇرۇپ كەلگەن، شۇڭا ئاغىنىلىرىم ئاز ئىدى. ئەمما، ئۇرۇش جەريانىدا مەن بۇرۇن ئۆزۈمنىڭ دۇنيانىم ئىچىدىلا ياشاپ كەلگەنلىكىمنى، ئۇنىڭ ئىچىدىكى ئادەملەرنىڭ ھەممىسىنىڭ خىيالىي شەخسلەر ئىكەنلىكىنى چۈشەندىم. ئۇ ماڭا ھەقىقىي ئادەملەرنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى ئۆگىتىپ، ئۇلار بىلەن قانداق بىللە ياشاش كېرەكلىكىنى ئۆگەتمىگەنىكەن. مەن ئۇنى مەڭگۈ ئۆگىنەلمەسمەنمىكىن دەپ قورققانىدىم. ئەمدى ھازىر چۈشەندىمكى، خوتۇن - بالىلىرىمنى بېقىش ئۈچۈن، ئۆزۈم بىلەن قىلچە ئورتاقلىقى بولمىغان ئاشۇ ئادەملەرنىڭ ئوتتۇرىسىدىن ئۆزۈمنىڭ ھايات يولۇمنى ئېچىشىم كېرەك ئىكەن. ئەمما، سىز، سىكارلېت، ئۆزىڭىزگە بويسۇندۇرماق ئۈچۈن ھايات بىلەن ئىككى مۇڭگۈزىدىن تۇتۇپ تۇرۇپ ئېلىشۋاتسىز. مەن بۇ خىل ھاياتقا قانداق ماسلىشىشىم كېرەك؟ ماڭا ئېيتىپ بېرىڭ، مەن ئەنە شۇنىڭدىن قورقىمەن.

ئاشلىپى جاراڭلىق ئاۋازى ۋە ئادەم چۈشىنىپ بولمايدىغان ھېسسىياتى بىلەن توختىماي سۆزلەۋاتقاندا، سىكارلېت ئۇنىڭ ئايرىم گەپلىرىنى تۇتۇۋېلىپ، ئۇ گەرپلەرنىڭ مەنىسىنى چۈشىنىشكە كۆپ ئۇرۇنۇپ باقتى. لېكىن، ئۇ گەپلەر خۇددى ياۋا قۇشقا ئوخشاش ئۇنىڭ قولىدىن تېزلا ئۇچۇپ كېتەتتى. قارىغاندا، ئۇ قۇشنىڭ كەينىدىن بىر نەرسە رەھىمسىز قامچا بىلەن ئۇنىڭغا تەھدىت سېلىۋاتسا كېرەك. ئەمما، سىكارلېت ئۇ نەرسىنىڭ نېمىلىكىنى زادىلا چۈشەنمەيتتى.

— سىكارلېت، مېنىڭ قورچاق ئويۇنۇمنىڭ تۈگەپ

كەتكەنلىكىنى ئۈمىدسىزلىك ئىچىدە قاچان سەزگەنلىكىمنى بىلمەيمەن. بەلكىم بۇل - رون ئۇرۇشى باشلىنىپ بەش مىنۇتتىن كېيىن ئۆزۈم تۇنجى قېتىم ئاتقان ئادىمىمنىڭ يىقىلغانلىقىنى كۆرگەن چېغىمدا سەزگەندىمەن. لېكىن، ئۇ چاغدا ماڭا ئىشنىڭ ئاللىبۇرۇن تۈگەپ بولغانلىقى، ئۆزۈمنىڭ مۇناسىۋەتسىز بىر ئادەمگە ئايلىنىپ قالغانلىقىم ئايان بولۇپ بولغانىدى. ياق، مەن تۇيۇقسىز سەھنىدە پەيدا بولۇپ، ئارتىسلار دەك بىكارغىلا ئۇيان - بۇيان مېڭىپ يۈردۈم. مېنىڭ كىچىككىنە يۈرىكىمدىكى دۇنيا يوقالدى، باشقىلار ئۇنى بېسىۋالدى. ئۇلارنىڭ ئىدىيەسى مېنىڭ ئىدىيەم ئەمەس، ئۇ ئادەملەرنىڭ قىلمىشلىرىمۇ ياۋايى ئادەملەرنىڭ قىلمىشلىرىغا ئوخشاش، مېنىڭكىگە پەقەتلا ئوخشىمايدۇ. ئۇلار پاسكىنا ئاياغلىرى بىلەن مېنىڭ كىچىككىنە ماكانىمنى بۇلغاپ بولدى، ھەتتا ماڭا چىداش مۇمكىن بولمىغاندا كىرىۋالغۇدەك تۆشۈكمۇ قويىمىدى. مەن تۈرمىدىكى ۋاقىتىمدا، ئۇرۇش تۈگىگەندىن كېيىن بۇرۇنقى تۇرمۇشۇمغا، بۇرۇنقى چۈشلىرىم ئىچىگە قايتىپ بارمەن، شۇ چاغلاردىكى قورچاق ئويۇنلىرىنى داۋاملىق كۆرىمەن، دەپ ئويلىغانىدىم. لېكىن، سىكارلېت، ئۇنىڭغا قايتىپ بېرىشقا مۇمكىن بولمىدى. ھازىر بىز ئۇرۇشتىنمۇ، تۈرمىدىنمۇ... مەن ئۈچۈن ئېيتقاندا، ئۆلۈمدىنمۇ يامان ۋەزىيەتكە دۇچ كەلدۇق... شۇڭا، سىكارلېت، مەن قورقۇنچاقلىق قىلغىنىم ئۈچۈن جازاغا ئۇچراۋاتىمەن.

— لېكىن، ئاشلىپى، — سىكارلېت خۇددى ئادەمنى بىزار قىلىدىغان پانتاقلىق يولدا ئىنتايىن تەستە كېتىۋاتقان دەك تەلەپپۇزدا گەپ قىلدى، — ئەگەر سىز بىزنىڭ ئاچتىن ئۆلۈپ كېتىشىمىزدىن ئەنسىرەيدىغان بولسىڭىز... سىز... بىز... بىز، ئاشلىپى، بۇنىڭ ئامالىنى قىلىمىز، ئامالىنى قىلالايدىغانلىقىمىزغا ئىشىنىمەن.

ئاشلىپنىڭ نۇرلۇق كۈل رەڭ كۆزلىرى يەنە سىكارلېتنىڭ

يۈزىگە تىكىلدى، بۇ كۆزلەردە قايىللىق ئىپادىلىنىپ تۇراتتى. لېكىن، ئۇزاق ئۆتمەيلا ئۇ كۆزلەر تويۇقسىز نۇرسىزلىنىشقا باشلىدى. بۇنى كۆرۈپ سىكارلېتنىڭ يۈرىكى تارتىشىپ، ئۇنىڭ ئويلىغىنى ھەرگىزمۇ ئاچ قېلىش مەسىلىسى ئەمەسلىكىنى تويغاندەك بولدى. شۇ تۇرقىدا ئۇلار باشقا - باشقا مىللەتنىڭ تىلىدا سۆزلىشىۋاتقاندەك، بىر - بىرىنىڭ مەقسىتىنى چۈشىنىشەلمەيۋاتاتتى. سىكارلېت ئۇنى شۇنچىلىك ياخشى كۆرىدۇ، ھەر قېتىم ئۇ ھازىرقىدەك كەينىگە يېنىۋالغان چاغلاردا، خۇددى قۇياش پېتىپ كېتىپ گۈگۈم قاراڭغۇلۇققا تاشلاپ قويغاندەك ئۆزىنى شۇنچىلىك مىسكىن سېزىدۇ. شۇ تۇرقىدا ئۇنىڭ ئاشلىپىنى باغرىغا بېسىپ، ئۆزىنىڭ قان بىلەن گۆشتىن ئايرىدە بولغان تىرىك بىر ئادەم ئىكەنلىكىنى، كىتابلاردا ئوقۇغان، چۈشلىرىدە كۆرگەن نەرسىلەرگە زادىلا ئوخشىمايدىغانلىقىنى ئۇنىڭغا بىلدۈرۈپ قويغۇسى كېلەتتى. سىكارلېتقا لازىمى ئۇنىڭ بىلەن بىر تەنگە ئايلىنىپ كېتىۋاتقاندەك تۇيغۇ ئىدى. بۇ خىل تۇيغۇ ئاشلىپي ئۇزۇن يىللار ئىلگىرى ياۋروپادىن قايتىپ كېلىپ، تارانىڭ پەلەمپىيدە كۈلۈپ تۇرغان ھالەتتە پەيدا بولغان كۈندىن باشلاپ سىكارلېتنىڭ ئوتتەك ئارزۇسىغا ئايلانغانىدى.

— ئاچلىققا چىدىغىلى بولمايدۇ، — دېدى ئاشلىپي، — بۇ ماڭا ئايان، چۈنكى مەن ئاچلىقنىڭ دەردىنى تارتقان، ئەمما ئۇ قورقۇنچلۇق ئەمەس، قورقۇنچلۇقى، بىز ئاللىقاچان مەھرۇم بولغان بۇرۇنقى تۇرمۇشىمىزنىڭ ۋۇجۇدىمىزدا قالغان تاتلىق سېزىملىرى يوقالغاندىن كېيىنمۇ بىزنىڭ شۇ تۇرمۇشقا يۈزلىنىپ، شۇ تۇرمۇشنى ئۈنۈمى يۈرۈۋاتقىنىمىز.

سىكارلېت ئازاب ئىچىدە ئويغا پاتتى. بەلكىم ئۇنىڭ بۇ گەپلىرىنىڭ مەنىسىنى مېلانىيە چۈشىنىدىغاندۇ، چۈنكى ئۇلار پات - پات شېئىر، كىتاب، چۈش، ئاي، يۇلتۇز دېگەندەك ئەخمىقەنە گەپلەرنى قىلىشىدۇ. قارىغاندا، ئۇ سىكارلېت

قورقىدىغان نەرسىلەردىن، يەنى ئاچ قېلىشتىن، سوغۇقتا دەر - دەر تىترەشلەردىن، تارا قورۇقىدىن قوغلىنىپ كېتىشتىن قورقمايدىكەن. قورقىدىغىنى سىكارلېت ئەزەلدىن كۆرۈپ باقمىغان ۋە تەسەۋۋۇر قىلمايدىغان نەرسىلەر ئىكەن. سىكارلېت ئۈچۈن، پۈتۈن نەرسە بۇلاڭ - تالاڭغا ئۇچراپ ۋەيران بولغان بۇ دۇنيادا ئاچارچىلىق، سوغۇق ۋە ئۆز ماكانىدىن ئايرىلىشتىن باشقا ھېچقانداق نەرسە قورقۇنچلۇق ئەمەس ئىدى.

سىكارلېت ئاخىر ئۇنىڭ گەپلىرىنى دىققەت قىلىپ ئاڭلىسا، ئۇنىڭغا قانداق جاۋاب بېرىشنى بىلىۋالالايدىغانلىقىنى چۈشەندى. «ۋاي!» سىكارلېت خۇددى چىرايلىق ئوراپ قويۇلغان بولاقنى ئاچقان كىچىك بالا ئۇنىڭ ئىچىدىن ئۆزى ئويلىغان نەرسىنى تاپالماي ئۈمىدىسىز توۋلاپ كەتكەندەك توۋلاپ قويدى. ئاشلىپى بۇ ئاۋازنى ئاڭلاپ، غەلىتىلا كۈلۈپ قويۇپ ئۇنىڭدىن ئەپۈ سورىدى. — ئۇ گەپلىرىم ئۈچۈن كەچۈرۈڭ، سىكارلېت، سىز قورقۇنچىنىڭ ئېمىلىكىنى بىلمەيسىز، شۇڭا سىزگە چۈشەندۈرۈش تەس. سىز شىر يۈرەك، ئەمما سىزدە تەسەۋۋۇر دېگەن نەرسە زادىلا يوق. مۇشۇ ئىككى خاراكتېرىڭىز ئۈچۈن سىزگە ئىچ تارلىقىم كېلىدۇ، سىز رېئاللىققا يۈزلىنىشتىن مەڭگۈ قورقمايسىز، ماڭا ئوخشاش رېئاللىقتىن قېچىشمۇ سىز ئۈچۈن مەڭگۈ زۆرۈر ئەمەس.

— رېئاللىقتىن قېچىش؟

سىكارلېت ئۇنىڭ گەپلىرىدىن پەقەت شۇ بىرلا گەپنى چۈشەنگەندەك قىلدى. ئەسلىدە ئاشلىپىمۇ ئۆزىگە ئوخشاش كۈرەش دېگەن گەپتىن جاق تويغانىكەن - دە، شۇڭا ئۇنىڭدىن قاچىدىكەن. شۇ خىيال بىلەن تەڭ ئۇنىڭ نەپىسى سىقىلىشقا باشلىدى.

— ئاھ، ئاشلىپى، — دېدى ئۇ، — سىز خاتالاشتىڭىز، مەنمۇ ئۇنىڭدىن قاچىمەن. ئۇنىڭغا ئوخشاش ئىشلاردىن جاق تويدۇم. ئاشلىپى گاڭگىراش ئىچىدە قاشلىرىنى يىمىرىپ قويدى.

سىكارلېت شۇئان ئوتتەك قىزىپ تۇرغان بىر قولىنى ئۇنىڭ مۇرىسىگە تاشلىدى.

— سىزگە شۇنى ئېيتىپ قوياي، — دېدى ئۇ توختىماي سۆزلەپ، — مەنمۇ ئۇ ئىشلاردىن بۇرۇن — قۇلىقىمغىچە توپدۇم، زادىلا چىدىغۇچىلىكىم قالمىدى. مەن يەيدىغان نەرسە تېپىش ئۈچۈن بار كۈچۈم بىلەن تېپىرلىدىم، ئوت ئوتىدىم، پاختا تەردىم، ھەتتا قوشمۇ ھەيدىدىم، بۇ ئىشلارنى جېنىم تۇمشۇقۇمغا كېلىپ قالغۇچە قىلدىم. سىزگە ئېيتارىم، ئاشلىپ، جەنۇب ئاللىبۇرۇن ئۆلدى! ئۆلدى! شىماللىق ئالۋاستىلار بىلەن ھۆر نېگىرلار ۋە سومكىچىلار ئۇنى مەھكەم تۇتۇۋالدى، ئەمدى بىزنىڭ ئۇنىڭدا ھوققىمىز قالمىدى. ئاشلىپ، ئىككىمىز بۇ يەرلەردىن قېچىپ كېتەيلىچۇ!

ئاشلىپ غەزەپ بىلەن ئۇنىڭ كۆزلىرىگە قاراپ قويۇپ، ئاندىن نەزىرىنى قىزىرىپ كۆيۈپ كېتىۋاتقان يۈزىگە يۆتكىدى.

— راست دەۋاتىمەن، ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى تاشلاپ قېچىپ كېتەيلى! ھازىر مەن ئۇلار ئۈچۈن پايىپتەك بولىۋېرىشتىن توپدۇم. ئۇلارغا قارايدىغان ئادەم چىقىدۇ. ئاشلىپ، بۇ يەردىن كېتەيلى، پەقەت ئىككىمىزلا. مېكىسىكىغا بارساق بولىدۇ... مېكىسىكا ئارمىيەسىگە ئوفىتسىپىرلار بەكمۇ لازىم ئىمىش. بىز شۇ يەردە راھەت تاپىمىز، مەن سىز ئۈچۈن ئىشلەيمەن، نېمە ئىش بولسا مەيلى. مەن بىلىمەن، سىز مېلانىيەنى تازا ياخشى كۆرۈپ كەتمەيسىز...

ئاشلىپ چۆچۈپ كەتتى، چىرايىدا قاتتىق ھەيران قېلىۋاتقانلىق ئالامەتلىرى ئەكس ئەتتى. ئۇنىڭغا جاۋابەن گەپ قىلماقچى بولۇپ گەپكە تەمشەلدى، لېكىن سىكارلېتنىڭ ۋىچىرلاشلىرى ئۇنىڭغا زادىلا پۇرسەت بەرمىدى.

— ئاشۇ كۈنى سىز مېنى تېخىمۇ ياخشى كۆرۈپ كېتىۋاتقىنىڭىزنى ئېيتقان، شۇ كۈن ئېسىڭىزدە باردۇ؟ ئۇ گېپىڭىزدىن يېنىۋالمايدىغانلىقىڭىزنىمۇ بىلىمەن. چوقۇم

يېنىۋالمايدىغىز ! ئۇنىڭ ئۈستىگە سىز بايا مېلانىيەنى چۈشىڭىزدىكىدەك ئويلايدىغانلىقىڭىزنى دېدىڭىز. ئاھ، ئاشلىپ، بىز قېچىپ كېتەيلى. مەن سىزنى چوقۇم خۇشال قىلالايمەن، — ئۇ يەنە زەھەر خەندىلىك بىلەن قوشۇپ قويدى، — مېلانىيە ئۇنداق قىلالمايدۇ. فونتائىن دوختۇر ئۇنىڭ ئەمدى بالا تۇغالمايدىغانلىقىنى ئېيتقان، ئەمما مەن سىزگە...

ئاشلىپ سىكارلېتنىڭ ئىككى مۇرىسىنى مەھكەم تۇتۇۋالدى. سىكارلېت مۇرىسى ئاغرىپ كېتىپ گېپىنى قىلالماي قالدى، ئۇنىڭ ئۈستىگە چارچاپ كېتىپ نەپىسى قىسىلىپ كېتىۋاتتى. — «ئۇ ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىدىكى ئۇ كۈننى ھەر ئىككىمىز ئۇنتۇپ كېتەيلى.

— سىز مېنى ئۇنتۇپ كېتىدۇ دەپ ئويلايمىز؟ سىز ئۇنتۇپ كەتتىڭىزمۇ؟ سېنى ياخشى كۆرمەيمەن دەپ چىن يۈرىكىڭىزدىن ئېيتالامسىز؟

ئاشلىپ چوڭقۇر بىر تىنىپ قويۇپ، ئاندىن ئىتتىكىلا جاۋاب بەردى:

— شۇنداق، سىزنى ياخشى كۆرمەيمەن.

— يالغان !

— يالغان بولغان تەقدىردىمۇ، — ئاشلىپنىڭ ئاۋازىدىكى خاتىرجەملىك ئادەمنىڭ تېنىنى جۇغۇلدىتاتتى، — ئۇ تىلغا ئالدىغان ئىش ئەمەس.

— سىزنىڭ دېمەكچى بولغىنىڭىز...

— مەن ئۇلارغا نەپەرەتلەنگەن تەقدىردىمۇ، سىزچە، مېلانىيە بىلەن بالامنى تاشلاپ قېچىپ كەتسەم بولامدۇ؟ مېلانىيەنىڭ يۈرىكىنى پارە - پارە قىلىمەنمۇ؟ ئۇلارنى دوستلارنىڭ سەدىقىسى بىلەن جان باقىدىغان قىلىپ قويىمەنمۇ؟ سىكارلېت، ساراڭ بولىدىڭىزمۇ؟ يۈرىكىڭىزدە ساداقەتمەنلىك دېگەندىن قىلچە ئۇقۇم يوقمۇ؟ سىز دادىڭىز بىلەن سىڭىللىرىڭىزنى تاشلاپ كەتسىڭىز بولمايدۇ. خۇددى مەن مېلانىيە بىلەن ئوغلۇمغا مەسئۇل

بولغاندەك، سىزمۇ ئۇلارغا مەسئۇل بولۇشىڭىز كېرەك. شۇڭا، ئۇلاردىن قانچىلىك بىزار بولسىڭىزمۇ ئۇلار مۇشۇ يەردىلا بولىدىكەن، ئۇلارغا باشپاناھ بولۇشىڭىز كېرەك.

— ئۇلارنى تاشلاپ كەتسەم بولىۋېرىدۇ ... ئۇلاردىن زېرىكتىم ... تاقىتىم قالمىدى ...

ئاشلىپ سەل ئېغىشكەندى، مېنى قۇچاقلايدىغان بولدى، دەپ سىكارلېتنىڭ يۈرىكى ئويناپ كەتتى، لېكىن ئۇنداق بولمىدى، ئۇ خۇددى كىچىك بالىنى پەپىلىگەنگە ئوخشاش، ئۇنىڭ مۇرىسىنى بوش ئۇرۇپ قويدى.

— مەن سىزنىڭ ئۇلاردىن زېرىككەنلىكىڭىزنى، چارچىغانلىقىڭىزنى بىلىمەن، شۇڭا سىز مۇشۇنداق گەپلەرنى قىلىۋاتىسىز. ھازىر ئۈستىڭىزدە ئۈچ ئەرنىڭ يۈكى بار، ئەمما مەنمۇ سىزگە ياردەم بېرىمەن ... مەڭگۈ بۇنداق ئۆتۈپمۇ كەتمەسمەن ...

— سىز ماڭا پەقەت بىرلا ئىشتا ياردەم بەرسىڭىز بولدى، — دېدى سىكارلېت نىيىتىنى يامان قىلىپ، — ئۇ بولسىمۇ، مېنى بۇ يەردىن ئېلىپ كېتىڭ، ئىككىمىز ھاياتىمىزنى باشقىدىن باشلايمىز. ئۆزىمىزنىڭ بەختىنى تاپىمىز، بۇ يەردە بىز تارتىشقۇدەك ھېچنېمە قالمىدى.

— راست، ھېچنېمە قالمىدى، — دېدى ئاشلىپ خاتىرجەم تۇرۇپ، — يۈز - ئابروۋىدىن باشقا ھەممە نەرسە تۈگەشتى.

سىكارلېت ئۇنىڭ ھىلال ئاي شەكلىدىكى كىرىپىكلىرىنى خۇددى بىرىنچى قېتىم كۆرۈۋاتقاندا ئۇنىڭغا قىزغىن تەلمۈرۈپ قاراپ كەتتى. ئۇنىڭ بېشى يالىڭاچ بوينى ئۈستىدە مەغرۇر تۇراتتى. ئورۇق گەۋدىسىدە ئالىيجانابلىق بىلەن ئېسىلزاڭلەرگە خاس بىر خىل خۇسۇسىيەت ئەكس ئەتتەتتى، بۇ خىل ھالەتنى ئۈستىدىكى ئەسكى كىيىملىرىمۇ يوقىتىۋېتەلمىگەندى. ئىككىسىنىڭ كۆزلىرى ئۇچراشتى، سىكارلېت ئۆزىنىڭ كۆزلىرىدە تىنىمىسىز ئىشق ئوتىنى كۆرگەن بولسا، ئاشلىپنىڭ

كۆزلىرىدىن سۇر ئاسماننىڭ تېگىدە ياتقان تىنچ كۆلنىڭ
بىپايانلىقىنى كۆرگەندەك بولدى.

سىكارلېت ئۇنىڭ قاراشلىرىدىن ئۆزىنىڭ ئەدەپسىز خام
خىياللىرى بىلەن تەلۋە ھېسسىياتىغا بولغان قورقۇنچى كۆردى،
كۆڭۈل ئاغرىقى ۋە ھارغىنلىق بىردىنلا ۋۇجۇدىنى چىرماپ،
سىكارلېت بېشىنى چاڭگاللىغىنىچە ئۆزىنى باسالماي يىغلاپ
كەتتى. ئاشلىپ ئۇنىڭ يىغلىغانلىقىنى پەقەتلا كۆرۈپ باقمىغان
ھەم بۇنداق ئىرادىلىك ئايالنىڭ كۆزلىرىدىن ياش
ئاقىدىغانلىقىنىمۇ خىيالغا كەلتۈرمىگەنىدى، شۇڭا ئۇنىڭغا
ئىچى ئاغرىپ قالدى ھەم ئۆزىنىڭ بايقى گېپىگە پۇشايمانمۇ
قىلدى، يېنىغا بېرىپ ئۇنى باغرىغا باستى، بېشىنى مەيدىسىگە
چىڭ چاپلاپ تۇرۇپ، بوش ئاۋازدا تەسەللى ئېيتتى:
— سۆيۈملۈكۈم، مېنىڭ بانۇرۇم، ئومىقىم — ئۇنداق قىلماڭ!
ھەرگىز يىغلىماڭ!

بۇ قۇچاقلاش بىلەن تەڭ، ئاشلىپ مەيدىسىگە چىڭ چاپلىشىپ
تۇرغان سىكارلېتتا بىر ئۆزگىرىش بولۇۋاتقاندەك ھېسسىياتقا
كېلىپ، ئۆزى قۇچاقلاپ تۇرغان بۇ ھارارەتلىك بەدەندىن بىر
خىل تەلۋە يالقۇن ۋە جەلپكارلىق، ئۆزىگە تەلمۈرۈپ قاراپ
تۇرغان تىنىق كۆك كۆزلىرىدىن قىزغىن ۋە يېقىملىق نۇر
سەزگەندەك ۋە كۆرگەندەك بولدى. ئەمدى ئۇنىڭ ئەتراپى
قاقاسلىق ئەمەس، باھار، ئۇ ئاللىبۇرۇن ئۇنتۇپ كەتكەن ئىللىق
ۋە يېقىملىق، ئارامبەخش ۋە ئېرىنچەك باھار. ئۇ ئەمدى ياشلار
ئىنتىلىدىغان، ئۆزىمۇ ئىچ - ئىچىدىن سېغىنىپ تۇرۇۋاتقان
غەمىسىز كۈنلەر يەنە قايتىپ كەلگەندەك، شۇنىڭدىن كېيىنكى
بارلىق ئازابلىق ئاي - كۈنلەر مەڭگۈ كەلمەسكە كەتكەندەك بولۇپ
كېتىۋاتاتتى. كۆزلىرى پەقەت ئۆزىگە سوزۇلغان گىلاستەك
قىپقىزىل، يۈرەكنى لەرزىگە سالدىغان، تىترەپ تۇرۇۋاتقان
نېپىز لەۋلەرنىلا كۆرۈۋاتاتتى. ئاخىر بەرداشلىق بېرەلمەي ئۇ
لەۋلەرگە بېسىپ سۆيىدى.

سىكارلېت قۇلقىنىڭ تۇۋىدە خۇددى بۇرغىنىڭ ئاۋازىدەك بوش ۋە غەلىتە بىر ئاۋازنى ئاڭلىغاندەك بولدى. مۇشۇ ئاۋاز ئىچىدە ئۇ ئۆزىنىڭ يۈرىكىنىڭ ئىتتىك سوقۇۋاتقان ئاۋازىنى ئاڭلاۋاتقاندەك بولۇۋاتاتتى. ۋۇجۇدى ئۇنىڭ ۋۇجۇدى بىلەن يۇغۇرۇلۇپ كېتىۋاتاتتى، قانچىلىك ۋاقىت ئۆتتىكىن، ئىككىسى بىر گەۋدە بولۇپ تۇرۇشاتتى. ئاشلىپى ئۇنىڭ لەۋلىرىگە مەڭگۈ سۆيىسىمۇ قانمايدىغاندەك بېسىپ - بېسىپ سۆيەتتى.

بىر چاغدا ئۇ تۇيۇقسىز سىكارلېتنى قويۇۋەتتى، سىكارلېت خۇددى ئۆزى يالغۇز تۇرالمىدىغان بولۇپ قالغاندەك، بىر قولى بىلەن ئىتتىك قاشانى تۇتۇۋالدى ۋە مۇھەببەت ۋە غالىبلارغا خاس ئوت چاقىلىپ تۇرغان كۆزلىرى بىلەن ئۇنىڭغا قالدى.

— سىز مېنى سۆيىسىز! سىز مېنى سۆيىسىز! شۇنداق دەڭ!
شۇ گەپنى قىلىڭ!

ئاشلىپىنىڭ ئىككى قولى تېخىچە سىكارلېتنىڭ مۇرىلىرىدە ئىدى، سىكارلېت ئۇ قوللارنىڭ تىترەۋاتقانلىقىنى سېزىپ تۇرۇۋاتاتتى ھەم شۇنداق بولۇشنى بەكمۇ ئارزۇ قىلاتتى. ئۇ ئۇنىڭغا يەنە قىزغىن چاپلاشتى. بۇ قېتىم ئاشلىپى ئۇنى ئۆزىگە يېقىن كەلتۈرمەي، ئۆزىنى كەينىگە ئاستا تارتتى، ئەمما يىراقلاشقۇسى يوق ئىدى، ئۈمىدسىزلىك ئىچىدە تېپىرلاپ تۇرغان كۆزلىرى ئۇنىڭغا تىكىلىپ تۇراتتى.

— ئۇنداق قىلماڭ! ئۇنداق قىلماڭ! — دېدى ئۇ، — يەنە شۇنداق قىلىدىغان بولسىڭىز، سىزگە قوپاللىق قىلىپ قويىمەن.

سىكارلېت خۇشال ۋە قىزغىن كۈلۈپ تۇراتتى، بۇ ئۇنىڭ ۋاقىت، ئورۇن ۋە باشقا ھەممە نېمىنى ئۇنتۇپ كەتكەنلىكىنى، ئېسىدە قالغىنى پەقەت ئۇنىڭ لەۋلىرى لەۋلىرىگە بېسىلغان چاغدىكى ئاشۇ تاتلىق سېزىملا ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈپ تۇراتتى. ئاشلىپى تۇيۇقسىز ئۇنى كۈچەپ سىلكىشتۈردى، قاتتىق سىلكىگەچكە سىكارلېتنىڭ چاچلىرى چۇۋۇلۇپ مۇرىسى

ئۈستىگە يېيىلىپ چۈشتى.

— بىز بۇنداق قىلىشمايلى، — دەيدى ئاشلىپى، —
ئاڭلاۋاتامسىز، بىز بۇنداق ئىشنى ھەرگىز قىلمايلى.

يەنە سىلكىشتۈرىدىغان بولسا سىكارلېتنىڭ بويىنى ئۈزۈلۈپ
كېتىشى مۇمكىن ئىدى، چاچلىرى چۈۈۋۈلۈپ كۆزلىرىنىمۇ
توسۇۋالدى. سىكارلېت قورقۇپ كېتىپ ئۇنىڭ قولىدىن يۇلقۇنۇپ
چىقىۋالدى، كۆزلىرى ئۇنىڭغا قادىلمىپلا قالدى. ئاشلىپى
پېشانىسىدە مونچاقتەك تەر، خۇددى چىدىغۇسىز بىر ئازابقا
بەرداشلىق بېرىۋاتقانداك مۇشتلىرىنى چىڭ تۇگۇۋالغانىدى.
كۆزلىرى خۇددى سىكارلېتنىڭ باغرىنى يېرىپ ئۆتمەكچى
بولۇۋاتقانداك، ئۇنىڭ چىرايىغا مىختەك قادىلىپ تۇراتتى.

— مەندىن سەۋەنلىك ئۆتتى... سىزدىن ئەمەس مەندىن. بۇ
ئىش ئەمدى مەڭگۈ يۈز بەرمەيدۇ، مەن مېلانىيە بىلەن بالىنى
ئېلىپ بۇ يەردىن كېتىمەن.

— كېتىمەن؟ — سىكارلېت ئازاب بىلەن توۋلاپ كەتتى، —

ئاھ، ياق!

— ياق! بۇ راست! سىز مېنى مۇشۇنداق ئىشنى قىلىپ يەنە
بۇ يەردە تۇرىۋېرىدۇ دەپ ئويلايمسىز؟ بۇ ئىشنى بۇنىڭدىن كېيىن
يەنە يۈز بەرمەيدۇ دېگىلى بولمايدۇ...

— لېكىن، ئاشلىپى، كەتسىڭىز بولمايدۇ، نېمىشقا كېتىسىز؟

سىز مېنى ياخشى كۆرىسىز...

— سىز ماڭا شۇ گەپنى دېگۈزمەكچىمۇ؟ ماقۇل، مەن دەي،

سىزنى ياخشى كۆرىمەن.

ئاشلىپى تۇيۇقسىز ئۆزىنى ئۇنىڭغا ئاتتى. سىكارلېت قورقۇپ
كېتىپ ئىتتىك قاشاغا يۆلىنىۋالدى.

— مەن سىزنى سۆيىمەن، سىزنىڭ باتۇرلۇقىڭىزنى،

قەيسەرلىكىڭىزنى، قايناق ھېسسىياتىڭىزنى، ئۇچىغا چىققان
رەھىمسىزلىكىڭىزنى سۆيىمەن. سىزنى سۆيۈشۈم قايىسى
دەرىجىدە ئىكەن، بىلدىڭىزمۇ؟ ماڭا ۋە مېنىڭ ئائىلەمگە قىلغان

ياخشىلىقىڭىزغا تۈزكۈرلۈك قىلغۇدەك، دۇنيادا تەڭدىشى يوق ئوبدان خوتۇنۇمنى ئۈنتۈپ قالغۇدەك دەرىجىدە. يەنە بۇ پاتقاقلىقتا ئەخلاقسىزلىق قىلىپ، سىزنى...

سىكارلېت چىگىچ خىياللار ئىچىدە قىيىنلىشقا باشلىدى، يۈرىكى مۇزلاپ كېتىۋاتقاندەك، پۈتۈن بەدىنى مۇزنىڭ ئىچىدە قېلىۋاتقاندەك بولۇپ كېتىۋاتاتتى.

— ئەگەر سىز ئاشۇنداق ھېسسىياتلاردا بولغان بولسىڭىز، — دېدى ئۇ ئىككىلىنىپەرەك، — دېمەك، مېنى تازا ياخشى كۆرمەيدىكەنسز.

— سىز مېنى مەڭگۈ چۈشەنەلمەيدىغان ئوخشايسىز.

ئىككىسى زۇۋان سۈرمەي بىر — بىرىگە قارىشىپ تۇرۇپ كەتتى. سىكارلېتقا بىردىنلا تىترەك ئولاشتى، خۇددى يىراق سەپەردىن قايتىپ كېلىپ زىمىستان قىشىنى، يالىڭاچ ئېغىزلىقلاردىكى زىرائەتلەرنىڭ كۆتەكلىرىنى كۆرۈۋاتقاندەك تۇيغۇغا كېلىپ قالدى. قاتتىق مۇزلاپ تىترەپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ يەنە ئاشلىپىنىڭ قورۇلۇپ كەتكەن سۆرۈن چىرايىغا قارىدى. ئۇنىڭغا شۇقەدەر تونۇش بۇ چىرايمۇ بۈگۈن قايتىپ كەلگەنىدى. ئۇنىڭدىمۇ قەھرىتان قىش مەنزىرىسى ھۆكۈم سۈرەتتى، ئازاب ۋە پۇشايمان قوشۇلۇپ تېخىمۇ سۆرۈنلىشىپ كەتكەنىدى.

شۇ تۇرقىدا ئۇ كەينىگە ئۇرۇلۇپلا ئاشلىپىنى تاشلاپ ئۆيگە كىرىپ كەتسە، ھېچكىم كۆرمەيدىغان بىر يەرگە تىقىلىۋالسا بولاتتى. لېكىن، ئۇ بەكمۇ چارچاپ كەتتى، قەدىمىنى يۆتكىيەلمەيدۇ، ھەتتا گەپ قىلىشمۇ شۇنچىلىك ئېغىر كېلىدۇ.

— ئەمدى قىلىدىغان گەپ قالمىدى، — دېدى ئۇ ئاخىر، — ھەممە ئىش تۈگىدى، مۇھەببەتمۇ تۈگەشتى، ئۆزۈمنى ئۇرۇپ كەتكۈدەكمۇ ئىش قالمىدى، سىز كەتسىڭىز تارامۇ تۈگەيدۇ.

ئاشلىپى ئۇنىڭغا قاراپ بىردەم تۇرۇپ كېتىپ، ئاندىن ئېڭىشىپ يەردىن قىزىل تۇپراقتىن بىر ئوچۇم ئالدى.

— لېكىن، يەنە ئازراق بىر نەرسىمۇ قالىدۇ، — دېدى ئۇ.

چىرايىدا بايقى كۈلكىنىڭ سايىسى كۆرۈنگەندەك بولدى. بۇ كۈلكىدە ئۆزىنى ۋە سىكارلېتنى مەسخىرە قىلىۋاتقانداك مەنە بار ئىدى، — ئۇ سىز ئۆزىڭىز ھېس قىلمىغان، ئەمما مەندىنمۇ ئەزىز كۆرىدىغان نەرسە، ئۇ بولسىمۇ تارا، تارا يەنە سىزنىڭ ئىلكىڭىزدە بولىدۇ.

ئۇ سىكارلېتنىڭ قولىنى ئالغىنىغا ئېلىپ قولىدىكى تۇپراقنى ئۇنىڭغا قويدى، ئاندىن ئۇ قوللارنى چىڭ يۇمدۇرۇپ قويدى. ھازىر ئۇنىڭ قوللىرى بايقىدەك قىزىق ئەمەس، سىكارلېتنىڭمۇ شۇنداق ئىدى. ئۇ قولىدىكى قىزىل تۇپراققا بىردەم قاراپ تۇرۇپ ئۇنى قىلچە ئەھمىيىتى يوق نەرسىدەك كۆردى. ئۇ يەنە ئاشلىپىغا قاراپ ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدا بىر خىل روھىي مۇكەممەللىكنى كۆرگەندەك بولدى. ئۇنى ئۇ بۇ قوللىرى بىلەن پارچىلىۋېتەلمەيتتى، باشقا ھەر قانداق قولمۇ ئۇنى يىمىرىۋېتەلمەيتتى.

ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتكەن تەقدىردىمۇ ئۇ مېلانىيەنى تاشلايدىغانداك ئەمەس ئىدى، سىكارلېتنى ئۆلگۈدەك ياخشى كۆرسىمۇ ئۇنىڭ بىلەن ھەرگىز بېشىنى بىر يەرگە قىلمايتتى، ئۇنىڭ بىلەن ئامال بار مەلۇم ئارىلىق قالدۇرۇپ ياشايتتى. سىكارلېتنىڭ ئۇنىڭ چويۇندەك يۈرىكىنى ئېرىتەلشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى. ئىشچانلىق، مېھماندوستلۇق، نام — ئابروۋىنى ساقلاش دېگەنلەر ئۇنىڭ ئۈچۈن سىكارلېتنىمۇ بەكرەك ئەھمىيەتلىك ئىدى.

مۇزدەك تۇپراق تېخىچە ئۇنىڭ ئالغىنىدا تۇراتتى. ئۇ ئۇنىڭغا يەنە بىر قېتىم قاراپ قويدى.

— توغرا، — دېدى سىكارلېت، — مېنىڭ يەنە مۇشۇ نەرسەم بار.

دەسلەپتە ئۇ ئاشلىپنىڭ گەپلىرىنى قىلچە ئەھمىيىتى يوق گەپلەر، تۇپراقنى بولسا ئادەتتىكى تۇپراق، دەپ بىلگەنىدى. كېيىن بىردىنلا تاراننىڭ ئەتراپىدىكى قىزىل تۇپراقلىق دېڭىزنى خىيالىغا كەلتۈرۈپ ئىچ — ئىچىدىن سۆيۈنۈپ كەتتى. ئۇنى

ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن ئۇ بۇنىڭدىن بۇرۇن شۇنچىلىك جاپالىق ئىشلىگەندى، بۇنىڭدىن كېيىنمۇ ئۇنى ئۆز قولىدا مەھكەم تۇتۇپ تۇرۇش ئۈچۈن داۋاملىق جاپالىق كۈرەش قىلىدۇ. سىكارلېت ئاشلىپىغا يەنە بىر قېتىم قاراپ قويدى. ئۇنىڭدىكى ھېلىقى قىزغىن ھېسسىيات ئېقىنلىرى نەگە كەتتى؟ ھازىر ئۇ پىكىر قىلالايدۇ، ئەمما ھېسسىيات يوق، ئاشلىپىغىمۇ، تاراغىمۇ ئوخشاش، چۈنكى ئۇنىڭ ھەممە قىزغىنلىقى پۈتۈنلەي سوۋۇپ تۈگىگەندى.

— بۇ يەردىن كېتىشىڭىز ھاجەتسىز، — دېدى ئۇ ئېنىق قىلىپ، — مەن ھەممىڭلارنى ئاچ قويمايمەن. بايقىدەك ئىش ئىككىنچى يۈز بەرمەيدۇ.

ئۇ كەينىگە بۇرىلىپ، چۇۋۇلۇپ كەتكەن چاچلىرىنى كەينىگە تۈرمەكلىگەچ ئۆي تەرەپكە ماڭدى. ئاشلىپى ئالدىغا قاراپ كېتىۋاتقان ئورۇق گەۋدىگە كەينىدىن قاراپ تۇراتتى. ئۇنىڭ سىيماسى يۈرىكىگە ھەرقانداق گېپىدىنمۇ بەكرەك چوڭقۇر ئورناپ كېتىۋاتاتتى.

ئوتتۇز ئىككىنچى باب

سىكارلېت ئۆينىڭ ئالدىدىكى پەلەمپەيگە يېتىپ كەلگەندىمۇ قولىدا ھېلىقى قىزىل تۇپراق بار ئىدى. نېگىر ئانىنىڭ، بىر ئىش قىلىپ قويغان ئوخشايدۇ، دەپ گۇمانلىنىپ قالماسلىقى ئۈچۈن ئۆيگە ئارقا ئىشىكتىن كىردى. ئۇنىڭ نېگىر ئانا ياكى باشقا ھېچقانداق ئادەم بىلەن ئۇچرىشىپ قالغۇسى، پاراڭلاشقۇسى يوق ئىدى، ئوڭايسىزلىنىدىغان، ئۈمىدسىزلىنىدىغان ياكى ئازابلىنىدىغان تۇيغۇمۇ ھەم شۇنداق. ئىككى پۈتى بوشىشىپ، ئىچى بىر خىل بوشتەكلا بولۇپ قالغانىدى. ئۇ قولىدىكى لاي ئارىلاش توپىنى قاتتىق مېچىۋىدى. بارماقلىرىنىڭ

ئارىلىقلاردىن لاي سىرغىپ چىقىشقا باشلىدى. ئۇنى كۆرۈپ خۇددى شاتۇتىدەك: «مېنىڭ بۇ نەرسەم بار، توغرا، مېنىڭ بۇ نەرسەم بار!» دەپ سۆزلەپلا كەتتى.

ئۇنىڭ ھېچقانداق نەرسىسى يوق، مۇشۇ قىزىل تۇپراقلىق يېرىدىن، بىرنەچچە مىنۇتنىڭ ئالدىدىلا ئەسكى قول ياغلىقتەك چۆرۈۋەتمەكچى بولغان مۇشۇ زېمىندىن باشقا ھېچنەمىسى يوق. ئەمدى بۇ يەر ئۇنىڭ كۆزلىرىگە چىرايلىق كۆرۈنۈشكە باشلىدى. قانداق بىر تەلۋە كۈچ ئۇنىڭغا بۇ زېمىننى بىر تىيىنغا ئەرزىمەيدىغان قىلىپ كۆرسەتكەن بولغىتى؟ بۇنىڭغا ئۇ ھەيران. ئەگەر ئاشلىق ماقۇل دېگەن بولسا، ئۇ بۇ ئائىلىسى بىلەن دوستلىرىنى تاشلاپ كەتكەنمۇ بولاتتى. ئەمما، بىر كۈنلەردە ئىچىنى بىر نەرسە تاتلىغاندەك بولۇپ، سۆيۈملۈك بۇ قىزىل تۇپراق زېمىنىنى، ئۇنىڭ سۇ يالاپ تۇرىدىغان ئېرىق - ئۆستەڭلىرىنى، قاپقارا يېيىلىپ ياتقان ئورمانلىرىنى تاشلاپ كەتكەنلىكىنى ئويلىسا، چوقۇم يۈرىكى ئېچىشقان، خىيالى ئۇلارنىڭ ئۈستىدە پەرۋاز قىلىپ توختىمىغان بولار ئىدى. بۇ خىل ھالەت ئۇ تىنىقىدىن قالغانغا قەدەر داۋاملىشىشى مۇمكىن. ۋاقتى كەلگەندە يۈرىكىدىكى تارا كولىنىپ كېتىپ بوش قالغان ئورۇننى ئاشلىق تولىدۇرالمىدۇ. ئاشلىق ئۇنى نەقەدەر توغرا، نەقەدەر ئېنىق چۈشەنگەن - ھە! ئۇ ئۇنىڭغا بىر كالىك تۇپراقنى تۇتقۇزۇپ قويۇۋىدى، ئۇنىڭ كالىسى شۇئان پاللىدە ئېچىلىپ كەتتى.

ئۇ كارىدورنىڭ ئىشىكىنى ياپاي دەپ تۇراتتى، سىرتتا ئانلارنىڭ تۇپاق ئاۋازى ئاڭلانغاندەك بولۇپ، ئىتتىك تالادىكى ھارۋا يولىغا قارىدى. مۇشۇ چاغدا مېھمان كېلىپ قالىدىغان بولسا ئادەمنى تازىمۇ بىزار قىلىدۇ. بېشىم ئاغرىۋاتىدۇ دەپ ھۇجرامغا كىرىپ يېتىۋالارمەن شۇ.

لېكىن، يولدا كۆرۈنگەن پەيتوننى كۆرۈپ، ئۆيگە كىرىپ كەتمەي ھەيران بولۇپ تۇرۇپلا قالدى. ئۇ يېپيېڭى، سىرلىرى

پارقىراپ تۇرىدىغان پەيتون ئىدى. نۇرغۇن يېرىگە تەڭگىسىمان مېس نەقىش قىلىنغانىدى.

بۇ چوقۇم ناتونۇش مېھمان، ئۇ تونۇيدىغانلارنىڭ ئىچىدە بۇنداق كاتتا پەيتون سېتىۋالالايدىغانلار يوق.

ئۇ ئىشكنىڭ ئالدىغا چىقىپ قاراپ تۇردى، سوغۇق شامال كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكىنى ئۇچۇرۇپ تۇراتتى، ھۆل بولۇپ كەتكەن پۇتلىرىنىڭ ئارىلىقلىرىدىنمۇ شامال غۇرۇلداپ ئۆتۈپ تۇرۇۋاتاتتى. پەيتون ئۆيىنىڭ ئالدىغا كېلىپ توختاپ ئۈستىدىن جوناس ۋىلكېرسون چۈشتى. سىكارلېت ئۆزلىرىنىڭ بۇرۇنقى نازارەتچىسىنىڭ مۇشۇنداق چىرايلىق پەيتونغا ئولتۇرۇپ كەلگەنلىكىنى، ئېسىل پەلتو كىيىۋالغىنىنى كۆرۈپ ھەيران قالدى، ھەتتا كۆزلىرىگە ئىشەنمەيمۇ قالدى. ۋىل ئۇنىڭ «ھۆلەر ئۇيۇشمىسى» دا خىزمەت تاپقاندىن بېرى كاتتىلىشىپ كېتىۋاتقانلىقىنى، نېگىرلارنى ياكى ھۆكۈمەتنى ئالداش، كىشىلەرنىڭ پاختىلىرىنى، بۇ پاختىلار قوشما ئىشتات ھۆكۈمىتىنىڭ، دەپ مۇسادىرە قىلىش يوللىرى بىلەن نۇرغۇن پۇل تېپىپ كەتكەنلىكىنى سۆزلەپ بەرگەنىدى. شۇبھىسىزكى، بۇ پۇللارنىڭ بىر تىپىنىمۇ ئۇنىڭ ھالال ئەمگىكى بىلەن كەلمىگەن.

ھازىر ئاشۇ ۋىلكېرسون چىرايلىق پەيتوندىن چۈشۈۋاتاتتى. ئۇ يەنە ئۆزىگە ماس كەلگۈدەك ياسانغان بىر ئايالنى پەيتوندىن يۆلەپ چۈشۈردى. ئۇنىڭ كىيىملىرىنىڭ رەڭگى سىكارلېتنىڭ كۆزىگە سىغىمىدى، بەكمۇ چاكنى ئىدى. شۇنداقتىمۇ ئۇ قىزىقىپ ئۇنىڭ پۇتىدىن بېشىغىچە سەپسالىدى. بۇنداق يېڭى كىيىملەرنى كۆرۈپ باقمىغىنىغا ئۇزاق بولغانىدى. بۇ يىل كەڭ ئېتەكلىك كۆڭلەكلەر مودا ئەمەس ئوخشىمامدۇ، ئويلىدى ئۇ ئايالنىڭ ئۈستىدىكى گۈللۈك ئۇزۇن كۆڭلىكىگە سەپسالغاچ، شىلەپىسى نېمىدىگەن چىرايلىق! گىرۋەكسىز شىلەپىلەر مودىدىن قايتۇ - دە. ئۇنىڭ شىلەپىسىنىڭ گىرۋىكى نېمىدىگەن چوڭ، خۇددى

يوغان بىر لېگەننى بېشىغا كىيۈالغاندەك كۆرۈنىدىكەن،
بوغقۇچىمۇ يۇمشاق شىلەپىلەرنىڭكىدەك ئېڭەكنىڭ ئاستىدىن
چىگىلمەي، بېشىنىڭ كەينىدىكى تۈگۈكلۈك چېچىنىڭ ئاستىدىن
ئۆتكۈزۈپ چىگىلىدىكەن. سىكارلېت ئۇنىڭ شىلەپىسىگە
ئالاھىدە دىققەت قىلدى. ئۇ شىلەپە رەڭگى ھەم پاسونىدىن
ئېيتقاندا، ئۇ ئايالنىڭ چاچلىرى بىلەن زادىلا ماسلاشمىغانىدى.

ئۇ ئايال پەيتونىدىن چۈشۈپلا ئۆيلەرگە قاراپ كەتتى،
سىكارلېت ئۇنىڭ ئۇيا بىلەن ئاقىرىپ كەتكەن توشقاننىڭكىگە
ئوخشايدىغان يۈزىگە قاراپ نەدىدۇ بىر يەردە كۆرگەندەك قىلدى.

— ھۇي، ئېمى سىلاتتېرىي ئىكەنغۇ! — قاتتىق ھەيران
قالغاچقىمۇ ئىختىيارسىز توۋلاپ كەتتى ئۇ.

— شۇنداق، مەن! — ئېمى بېشىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ،
تەكەببۇرانە كۈلۈپ قويۇپ پەلەمپەيگە دەسسەدى.

ئېمى سىلاتتېرىي! ھىلىگەر جالاپ! ئېلىپ ئۇنىڭ
بالىسىنى چوقۇندۇرغان، ئۇ بولسا ئېلىپنىڭ كېزىكىنى يۇقتۇرۇپ
قويغان، ئېلىپ شۇنىڭ بىلەن ئۆلۈپ كەتكەن ئەمەسمۇ؟ بۈگۈن
بۇ ئىپلاس ئاق تەنلىكنىڭ يۈز - كۆزىگە ئۇيا - ئەڭلىكىنى
بولۇشچە سۈرتۈپ، خۇددى تاراننىڭ غوجايىنىدەك گىدىيىپ
پەلەمپەيدىن چىقىشلىرىنى قارىمامدىغان. سىكارلېت ئاپىسىنى
ئېسىگە ئېلىپ، بىردىنلا قۇيقۇرۇق كۆڭۈل ئېتىزغا قايتا ھېس -
تۇيغۇ يۈگۈرگەندەك بولدى، ئىچ - ئىچىدىن بىر غەزەپ ئۆرتەپ
پۈتۈن ۋۇجۇدىنى خۇددى بەزگەكتەك تىرتىتۈۋەتتى.

— يوقال، پاسكىنا! — بار ئاۋازى بىلەن توۋلاپ كەتتى ئۇ، —
بۇ يەردىن دەررۇ يوقال! كۆزۈمدىن يىت!

ئېمىنىڭ قوۋزىدىكى گۆشلىرى بىردىنلا ساڭگىلاپ، ئىتتىك
جوناسقا قارىدى. جوناس قاپقىنى تۈرۈپ بىر خىلدا چىقىپ
كېلىۋاتاتتى، خاپا بولغان بولسىمۇ سالاپىتىنى بۇزمىدى.

— مېنىڭ خوتۇنۇمغا بۇنداق مۇئامىلە قىلىشىڭىزغا يول
قويالمايمەن، — دېدى ئۇ.

— خوتۇنۇم؟ — سىكارلېت ئىختىيارسىز مەسخىرىلىك كۈلۈپ قويدى. بۇ كۈلكە قارشى تەرەپنىڭ يېغىرىغا تەگدى، — ئۇنى سەن بۇرۇنلا خوتۇن قىلىپ بولغان. سەن، ئېمىمى، مېنىڭ ئاپامنى كېسەل قىلىپ ئۆلتۈرۈۋەتتىڭ، ئەمدى بۇنىڭدىن كېيىنكى بالىلىرىڭنى كىممۇ چوقۇندۇرار، سېنىڭ؟ ئېمىمى «ئاھ!» دەپ بىرلا توۋلاپ كەينىگە يانغاندى، جوناس بىلىكىدىن تۇتۇۋېلىپ ماڭدۇرمىدى.

— بىز سىلەرنى يوقلاپ كەلدۇق، بۇ پۈتۈنلەي دوستانە يوقلاش، — ھۆركىرىدى ئۇ، — قەدىناس دوستۇم بىلەن بىر ئىش توغرۇلۇق سۆزلەشمەكچىمەن.

— دوستۇم؟ — سىكارلېت خۇددى قامچا بىلەن ساۋىغاندەك ئىنتايىن ئاچچىق گەپ قىلدى، — بىز قاچان سىلەردەك ئادەملەر بىلەن دوست بولۇپ باققان؟ سىلاتتېرىينىڭ ئائىلىسى ئۆز ۋاقتىدا بىزنىڭ سەدىقىمىز بىلەن جان باقاتتى، كېيىن ئۇلار قىلغان ياخشىلىقىمىزغا ئاپامنى ئۆلتۈرۈش بىلەن جاۋاب بەردى... ئەمما سەن... سەن... سېنى دادام ئېمىمى بىلەن ھارامدىن بالا تاپقىنىڭ ئۈچۈن بۇ يەردىن قوغلاپ چىقارغان، بۇ ئۆزۈڭگىمۇ ئايان. سەن بىزنىڭ دوستىمىزمۇ تېخى؟ مەن بېتىپ ئەپەندى بىلەن ۋىلكېس ئەپەندىنى چاقىرماستا بۇ يەردىن كېتىۋال. بۇ گەپنى ئاڭلاپ ئېمىمى جوناسنىڭ قولىدىن يۇلقۇنۇپ چىقىپ پەيتونغا قاراپ يۈگۈردى.

جوناسمۇ سىكارلېتقا ئوخشاش غەزەپتىن تىترەپ كېتىۋاتاتتى، ساڭگىلاپ كەتكەن يۈزىنىڭ گۆشلىرى بەئەينى تۈركىيە توخۇسىنىڭكىگە ئوخشاپ قالغاندى.

— سەن ئۆزۈڭنى يەنە شۇنداق دېگىنىم دېگەن دەپ يۈرەمسەن؟ مەن سېنىڭ ئەھۋالىڭنى تازا بىلىمەن، كىيىدىغان ئايىغىڭ يوق يالاڭ ئايىغ يۈرۈۋاتىسەن، داداڭنىڭ ساراڭ بولۇپ قالغانلىقىدىنمۇ خەۋىرىم بار...

— كۆزۈمدىن يوقال!

— ھىم، بۇنداق ۋارقىرىشىڭمۇ ئۇزاققا بارمايدۇ، ئاللىبۇرۇن تۈگەشتىڭ، باجنىمۇ تاپشۇرالمىسەن. بۇ يەرگە سېنىڭ ئۆيۈڭنى سېتىۋېلىش ئۈچۈن باھاسىنى ئوقۇشقىلى كېلىۋىدىم، ئېمىنىڭ مۇشۇ ئۆيلەردە ئولتۇرغۇسى بار ئىدى. ئەمدى شۇنى دەپ قوياي، ساڭا بىر تىيىنىمۇ بەرمەيمەن. ھەي، سازلقتا ياشاشقا مۇناسىپ كۆرەڭ ئېرلاندىيەلىكلەر، باجنى تۆلىيەلمەي بۇ يەردىن قوغلانغان ۋاقتىڭلاردا ھازىر ھوقۇق تۇتۇپ تۇرۇۋاتقان ئادەمنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى بىلىشىپ قالسەن. شۇ چاغدا مەن بۇ يەرنى سېتىۋالمايمەن، ئۆي جاھازىلىرى بىلەن قوشۇپ... ئاندىن كۆچۈپ كېلىپ مۇشۇ ئۆيلەردە تۇرىمەن.

ئەسلىدە تارانى قولغا چۈشۈرۈشنىڭ پىيىدە يۈرۈۋاتقانلار جوناس ۋىلكېرسون بىلەن ئېمى ئىكەن - دە. شۇم ۋاسىتىلەر بىلەن ئىلگىرى ئۆزلىرى ھاقارەتلەنگەن بۇ جاينى قولغا كەلتۈرۈپ، شۇ يول بىلەن ئوچ ئېلىشماقچى. سىكارلېتنىڭ پۈتۈن ۋۇجۇدىنى ھېلىقى چاغدا تاپانچىنى شىماللىق ئەسكەرنىڭ ساقال بېسىپ كەتكەن يۈزىگە توغرىلىغان چاغدىكى غەزەپكە ئوخشاش غەزەپ چىرماپ كېتىۋاتاتتى، شۇ تۇرقىدىمۇ ئاشۇ تاپانچا قولىدا بولغان بولسا - ھە!

— سەن خەقنىڭ ئايىغى بوسۇغىغا تېگىپ بولغۇچە ئۆينى چۈۋۈپ، كۆيدۈرۈپ، يەرلەرگە تۈز سېپىپ ھېچنېمىسىنى قويمايمەن، - دەپ ئۈنلۈك توۋلاپ كەتتى سىكارلېت، - كۆزۈمدىن يوقال! يوقىلىش!

جوناس زەردە بىلەن ئۇنىڭغا قانداقلىق يەنە گەپ قىلماقچى بولۇۋىدى، ئاڭغىچە پەيتون مېڭىپ كەتتى. سىكارلېتنىڭ ئۇلارغا قارىتىپ تۈكۈرگۈسى كەلدى. بۇنىڭ بالىلارچە قىلىق ئىكەنلىكىنى سېزىپ تۇرسىمۇ يەنىلا بىرنى تۈكۈرۈۋەتتى.

قارا زەڭگىلەرنىڭ بۇ ھىمايچىسىنىڭ تەپ تارتىپ كېلىپ ئۇلارنىڭ نامراتلىقىنى مەسخىرە قىلىۋاتقىنىنى قارا. ئۇ نومۇسىز تارانى پۇلغا سېتىۋالغىلى ئەمەس، ئۆزى بىلەن

ئېمىنى سىكارلېتنىڭ ئالدىدا كۆز - كۆز قىلغىلى كەلگەن گەپ.

تۈيۈقسىز سىكارلېتنى قورقۇنچ باستى، بايقى ئاچچىقلىرى نەگىدۇر يوقالدى. ئۇلارنىڭ بۇ يەردە راستلا ئولتۇرغۇسى كەلگەن بولسا سىكارلېتنىڭ ئۇلارنى توسۇپ قېلىشى مۇمكىنمۇ؟ ياق! ئۇلار بۇ ئۆيىدىكى ھەر بىر ئەينەكنى، ھەر بىر ئۈستەل ۋە كارىۋاتنى، ئېلېننىڭ ياڭاق ياغچىدا ياساتقان جاھازلىرىنى، شىماللىق ئالۋاستىلار بۇزۇۋەتكەن بولسىمۇ سىكارلېت ئۈچۈن يەنىلا ئىنتايىن قىممەتلىك بولغان نەرسىلەرنى، يەنە روبىلارد ئائىلىسىنىڭ كۈمۈش قاقچىلىرىنى ئۆزىنىڭ قىلىۋالماقچى. ياق، ئۇلارنى ئۇ مەقسەتلىرىگە ھەرگىز يەتكۈزمەيمەن، - غەزەپ بىلەن ئويلىدى سىكارلېت، - پەقەت ئامال قىلالىمىسام ئۆيلەرنى كۆيدۈرۈۋېتىمەن. ئېمى سىلاتتېرىي ئاپام ماڭغان يەرلەرگە ئاياغ باسىمەن دەپ خىيال قىلمىسۇن.

ئۇ ئىشكىنى يېپىپ، ئىشكىگە يۆلەنگىنىچە تېڭىرقاپ تۇرۇپ قالدى، ئىچ - ئىچىدىن قورقۇنچ بېسىپ كېتىۋاتاتتى، قورقۇنچىسى شېرماننىڭ ئەسكەرلىرى كەلگەن ھېلىقى كۈندىكىدىنمۇ بەتتەر ئىدى. ئۇ كۈنى ئۇ ئۇلارنىڭ تاراننى كۆيدۈرۈۋېتىشىدىن قورققاندى، بۇ قېتىمقىسى ئۇنىڭغا ئوخشىمايتتى. بۇ قېتىم ئۇ ئىپلاسار ئۆيىنى تارتىۋېلىپ، ھەقىمىسايلىرىگە تەكەببۇر ئوخارالارنى ئۆيىدىن قانداق ھەيدەپ چىقارغانلىقىنى ھېكايە قىلىپ بېرەتتى. نېگىرلارنى باشلاپ كېلىپ قوندۇرۇشۇمۇ مۇمكىن. ۋىل ئۇنىڭغا جوناىنىڭ مەقسەتلىك ھالدا نېگىرلار بىلەن ئاپاق - چاپاق بولۇپ كېتىۋاتقانلىقىنى، ئۇلارنىڭ ئۆيلىرىگە مېھمان بولۇپ بارىدىغانلىقىنى، ئۆزلىرىنىڭمۇ ئۇلارنى چاقىرىدىغانلىقىنى، ئۇلار بىلەن پەيتوندا بىللە ئولتۇرۇپ تاماشا قىلىشىدىغانلىقىنى سۆزلەپ بەرگەن ئەمەسمۇ؟

تاراننىڭ ئەڭ ئاخىرىدا ئاشۇ ھاقارەتلەرگە ئۇچرايدىغانلىقىنى

ئويلاپ، ئۇنىڭ يۈرىكى قاتتىق سېلىپ تىنقى يەتمەي قالدى. ئۇ ئۆزىنى بېسىۋېلىپ، بۇ ئاپەتتىن قۇتۇلۇشنىڭ يولىنى ئىزدىمەكچى بولاتتى. ئەمما، ئەمدىلا دىققىتىنى يىغىپ بىر نەرسىنى ئويلاي دېگۈچە، يەنە قورقۇنچ ئارىلاش غەزىپى ئۆرلەپ يۈرىكى سېلىپ كېتەتتى. بۇنىڭ چارىسى چوقۇم تېپىلىدۇ، ئۇنىڭغا پۇل بېرىپ تۇرىدىغان ئادەم چوقۇم چىقىدۇ. ھەممە ئادەمنىڭ پۇلى بولماسلىقى مۇمكىن ئەمەس، پۇلى بار ئادەملەر ھامان بار. بىردىنلا ئاشلىپىنىڭ چاقچاق قىلىپ دېگەن گېپى ئېسىگە كېلىپ قالدى.

«پەقەت بىرلا ئادەمدە، رېت باتلىرىدا... پۇل بار.»

رېت باتلىرى! سىكارلېت ئىتتىك مېڭىپ مېھمانخانا ئۆيگە كىردى. دېرىزىدىن چۈشۈپ تۇرغان گۈگۈم يورۇقلۇقى ئۇنى مەھكەم ئوراپ تۇراتتى. ئۇنى بۇ يەرگە ھېچكىم ئىزدەپ كىرمەيتتى. تىنچ ئولتۇرۇپ ئويلىنىۋېلىشى ئۈچۈن بۇ يەردىن مۇۋاپىق جاي يوق ئىدى. بايا كاللىسىغا كەچكەن ئوي شۇنچىلىك ئاددىي ئىكەن، نېمىشقا ئۇنى بۇرۇنراق ئويلىمىغاندۇ؟

«باتلىرىدا پۇل بار، ئۇنىڭغا بىرلىيانت كۆزلۈك ھالقامنى سېتىپ بېرىمەن. يا بولمىسا ماڭا پۇل بېرىپ تۇرىدۇ، ھالقىنى پۇلنىڭ ئورنىدا ئۇنىڭغا گۆرۈگە قويۇپ تۇرىمەن. كېيىن پۇل تاپقاندا بېرىۋەتسەم بولىدۇغۇ.»

ئۇ بىردىنلا يەڭگىلەپ قالغاندەك بولۇپ قالدى. ئەمدى ئۇ باجنى تاپشۇرغىلى بارغاندا، جوناس ۋىلكېرسوننىڭ ئالدىدا قاقاھلاپ كۈلۈپ كېتىدىغان بولدى - دە. لېكىن، ئۇ خۇشاللىققا ئۇلىشىپلا يىمىرىلمەس بىر پاكىت ئۇنىڭ ۋۇجۇدىنى لەرزىگە سېلىۋەتتى.

«مەن بۇ يىللا ئەمەس، كېلەر يىلىمۇ، ھاياتىمنىڭ ھەر بىر يىلىدا باج تاپشۇرۇپ تۇرۇشۇم كېرەك. بۇ قېتىم تاپشۇرغىنىمدىن كېيىن، ئۇلار كېلەر يىللىق باجنىڭ پۇلىنى مېنى بۇ ئۆيدىن قوغلاپ چىقارغۇدەك دەرىجىدە ئۆستۈرۈۋېتىشى

مۇمكىنغۇ؟ پاختىدىن ياخشى ھوسۇل ئالساممۇ، بەربىر ئۇنىڭغا مۇناسىپ ھالدا باج قوشىدۇ ياكى بۇ پاختا قوشما ئىشتاتنىڭ دەپ مۇسادىرە قىلىۋېلىشتىن يانمايدۇ. شىماللىق ئالۋاستىلار بىلەن ئۇلارنىڭ چوماقچىلىرى مېنى ئۆزلىرىنىڭ دېگەن يېرىگە ئاپارماي قويمايدۇ. ھاياتلا بولىدىكەنمەن، ئۇلارنىڭ بۇ تەھدىتلىرىدىن قۇتۇلالمايمەن. ئۆمرۈم قورقۇنچ، پۇل تاپمەن دەپ پالاقلاش بىلەن ئۆتىدىغان ئوخشايدۇ... بۇ ئۈچ يۈز دوللار ھازىرقى دەردىكىلا دەرمان بولىدۇ. ماڭا لازىمى بۇ چەمبەر ئىچىدىن مەڭگۈلۈككە چىقىپ كېتىش. ھەر كۈنى خاتىرجەم ئۇخلايدىغان، ئەتىنىڭ، يەنە بىر ئاينىڭ، كېلەر يىلنىڭ غېمىنى يېمەسلىك.»

ئۇ توختىماي ئويلىناتتى. بىر پىكىر ئاستا - ئاستا كالىسىدا شەكىللىنىشكە باشلىدى. خىيالى رېت باتلىرىغا مەركەزلىشىپ قالغانىدى. ئۇنىڭ بۇغداي ئۆڭ چىرايى، ئاپپاق چىشلىرى، ئۇنى بىردەممۇ ئۆزىدىن نېرى قىلمايدىغان قارا كۆزلىرى بىر - بىرلەپ كۆز ئالدىغا كېلىشكە باشلىدى. ئۇنىڭ ھېلىمۇ ئېسىدە، ئاتلانتادىكى ئاخىرقى كۈنلەر، تىنچىق كېچە، پىتتىي ھاممىنىڭ ئۆيىنىڭ خىرە يورۇق پېشايۋىنىدا باتلىر ئوتتەك قىزىق قولى بىلەن ئۇنىڭ بىلىكىنى تۇتۇپ تۇرۇپ: «سىز مەن بۇرۇن تونۇشقان ئاياللارنىڭ ھەرقاندىقىنى بېسىپ چۈشىسىز. مەن سىزنى ھەرقانداق ئايالدىن ئۇزاق كۈتتۈم» دېگەندى.

«ئۇنىڭ بىلەن توي قىلىمەن، — ئويلىدى سىكارلېت، — ئۇ چاغدا پۇل ئۈچۈن ھەرگىز غەم قىلمايدىغان بولىمەن.»

ئاد، نېمىدېگەن بەختلىك خىيال بۇ، ئاسمانغا چىقىشنى ئارزۇ قىلىشتىنمۇ ئۆتە ئوماق. ئەمدى ئۇ مەڭگۈ پۇلنىڭ غېمىنى قىلمايدۇ، تارا مەڭگۈ خاتىرجەم بولىدۇ، ھېچكىم كىيىدىغان، يەيدىغاننىڭ غېمىنى قىلمايدۇ، سىكارلېتمۇ ئەمدى تاش تامغا ئۈسۈپ بېشىنى ئىشىشىتىۋالمايدۇ.

سىكارلېت ئۆزىنى قېرىپ كەتكەندەك ھېس قىلىپ قالدى.

چۈشتىن كېيىنكى بىرقانچە ئىش ئۇنىڭ پۈتۈن ھېسسىياتىنى خورىتىۋەتكەنىدى. بىرىنچى بولۇپ باجنىڭ قورقۇنچلۇق خەۋىرى، ئاندىن ئاشلىپى، ئەڭ ئاخىرىدا جوناس ۋىلكېرسونغا بولغان غەزەپلىك چېچىلىش. ئەمدى ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدا ھېچقانداق ھېس - تۇيغۇ قالمىدى. ئەگەر بولغان بولسىدى، ئۇنىڭ بەدىنىدىكى بىرخىل كۈچ ئورنىدىن دەس تۇرۇپ، ئۇنىڭ كاللىسىدا شەكىللىنىشكە باشلىغان پىلانغا قارشى تۇرغان بولاتتى. چۈنكى، ئۇ دۇنيادا رېت باتلىرىدىن باشقا ئادەمگە ئۈنچىلىك ئۈچ ئەمەس ئىدى. لېكىن، ھازىر ئۇنىڭدىكى ئۇ خىل ھېسسىياتنىڭ ھېچقانداق رولى يوق ئىدى، پەقەتلا ئويلايتتى، ئويلىغان ئويلىرى ناھايىتى ئەمەلىي ئىدى.

ئاشۇ كۈنى كېچىدە ئۇ بىزنى تاشلاپ كەتمەكچى بولغاندا ئۇنىڭ جېنىغا تەگكۈدەك گەپ قىلغانىدىم. كېرەك يوق، ئۇنى ئۇنىڭغا ئۈنۈلدۈرۈۋېتەلەيمەن، — ئويلىدى ئۇ ناھايىتى ئىشەنچلىكلا. ئېنىقكى، ئۇ ئۆزىنىڭ ھازىرمۇ كىشىلەرنى ئۆزىگە مەھلىيا قىلالايدىغانلىقىغا ئىشىنەتتى، — ئۇنىڭ يېنىدا پەيدا بولىدىغانلا بولسام، ئۇ ھەرقانداق كۆڭۈلسىزلىكنى ئۈنۈتۈپ كېتىدۇ. ئۇنىڭغا ئۆزۈمنىڭ ئۇنى ياخشى كۆرۈپ كەلگەنلىكىمنى، ئۇ كۈنكى ئىش قاتتىق قورقۇنچ تۈپەيلى يۈز بەرگەنلىكىنى بىلدۈرمەن. ئەرلەر ئۆزلىرىنى كارامەت چوڭ چاغلایدۇ، ئەمما ئازراقلا ماختاپ قويساڭ، نېمىلا دېسەڭ ئىشىنىدىغان بولىدۇ... مەن ئۇنىڭغا ھازىر ئۆزۈمنىڭ قىيىن ئەھۋالغا چۈشۈپ قالغانلىقىمىزنى ھەرگىز چاندۇرمايمەن، ئۈندەككە كەلتۈرۈۋالغاندىن كېيىن بىر گەپ بولىدۇ. ھەممە، ھەرگىز ئۇنىڭغا بىلىندۈرمەسلىك كېرەك، نامراتلىشىپ كەتكەنلىكىمىزدىن گۇمانلىنىپ قالغۇدەك بولسا، بىزگە ئۇنىڭ ئۆزى ئەمەس. پۇلى لازىملىقىنى بىلدۈرمەي بولمايدۇ. ئۇ بەربىر بىلەلمەيدۇ، چۈنكى بىزنىڭ ئەھۋالىمىزنى ھەتتا پىتتىي ھامىمۇ ئوقمايدىغان تۇرسا. ئۇ مەن بىلەن توي قىلىپ

بولغاندىن كېيىن بىزگە ياردەم قىلمايمۇ تۇرالمايدۇ. ئۇ ئۆزىنىڭ خوتۇنىنىڭ ئۆيىدىكىلىرىنى ئاچ قويمايدىغاندۇ.

ئۇنىڭ خوتۇنى، رېت باتلىرىنىڭ خانىمى. سىكارلېتنىڭ سوغۇق قانلىق بىلەن ئويلىغان ئويلىرىنىڭ تېگىدە ئەمدى بىزار بولۇشتەك بىر خىل روھىي ھالەت قىمىرلاشقا باشلىدى، ئەمما يەنە تېزلا بېسىلىپمۇ قالدى. ئۇ چارلېس بىلەن بىللە ئۆتكەن قىسقىمىغا شېرىن ئاي مەزگىلىدىكى ئوڭايسىز كۆرۈنۈشلەرنى، ئىككى قولىنىڭ بەدىنىگە تېگىشلىرىنى، قوپال ھەرىكەتلىرىنى، چۈشىنىپ بولمايدىغان تەلۋە ھېسسىياتىنى... ۋاد خامىلتوننى ئويلاپ قالدى.

«ھەلەر ئۇ ئىشلارنى ئويلىماي تۇرايچۇ، ئۇنىڭ بىلەن توي قىلغاندىن كېيىن ئويلىساممۇ ئۈلگۈرمەمدىمەن...»

ئۇنىڭ بىلەن توي قىلغاندىن كېيىن، خاتىرىسى ئۇنىڭغا سىگنال چېلىشقا باشلىدى. تېنىدە ئۈشتۈمتۈت بىر جۇغۇلداش پەيدا بولۇپ، پىتتىي ھامىنىڭ پىشايۋىنى ئاستىدا ئۆتكەن ئاشۇ كېچىنى، ئۇنىڭدىن ئۆزى بىلەن توي قىلىش نىيىتىنىڭ بار - يوقلۇقىنى قانداق سۈرۈشتۈرگەنلىكىنى، ئۇنىڭ زەھەرلىك كۈلۈپ: «سۆيۈملۈكۈم، مېنىڭ توي قىلىش نىيىتىم يوق» دېگەنلىكىنى ئويلاپ كەتتى.

بەلكىم ئۇنىڭ توي قىلىدىغان نىيىتى يوقتۇ. بەلكىم مەن شۇنچىلىك چىرايلىق، شۇنچىلىك جەلپكار بولساممۇ، باتلىر مېنىڭ بىلەن توي قىلىشنى رەت قىلىدىغاندۇ. بەلكىم — ئاھ، نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق خىياللار بۇ! — بەلكىم ئۇ مېنى پۈتۈنلەي ئۈنتۈپ كەتكەندۇ، باشقا ئاياللارنىڭ كەينىدە يۈرۈۋاتقاندۇ.

«سىز مەن بۇرۇن تونۇشقان ئاياللارنىڭ ھەرقاندىقىنى بېسىپ چۈشىسىز...»

سىكارلېت مۇشتىنى تىرناقلىرى ئالدىقىنىڭ گۆشىگە پىتپ كەتكەنگە قەدەر قاتتىق تۈگدى. «ئەگەر ئۇ مېنى ئۈنتۈپ

كەتكەن بولسا، ئۆزۈمنى ئۇنىڭ ئېسىگە سېلىشىم، قايتا كەينىمگە چۈشىدىغان قىلىۋېتىشىم كېرەك.»

ئەگەر ئۇ مېنى ئەمرىگە ئالماي تۇرۇپ ئۆزىنىڭ قىلىۋېلىش ئويىدا يۈرگەن بولسا، ئۇنىڭدىن پۇل ئۈندۈرۈشىڭمۇ ئامالى بار. بىر قېتىم مەندىن ئۆزىگە ئاشنا بولۇشنى تەلەپ قىلغان ئەمەسمىدى. ئۇ گۇڭگا يورۇق چۈشۈپ تۇرغان بۇ ئۆيدە تۇرۇپ، ئۆزىنىڭ پۈتۈن ھەرىكىتىنى كىشەنلىيەلەيدىغان ئۈچ دانە ئارقان بىلەن تېز سۈرئەتتە ھەل قىلغۇچ جەڭگە چۈشۈپ كەتتى. ئۇ ئارقانلارنىڭ بىرسى، ئېلىپنىغا بولغان سېغىنىش، بىرسى، دىنغا بولغان ئېتىقادى، يەنە بىرسى، ئاشلىپىغا بولغان مۇھەببىتى ئىدى. ئۇ كۆڭلىدە ئويلىغانلىرىنىڭ يىراقتىكى ئىللىق جەننەتتە (ئۇ چوقۇم شۇ يەردە) تۇرۇۋاتقان ئاپسىنىڭ نەزىرىدە رەزىل قىلمىش ئىكەنلىكىنى بىلەتتى، يات بىر ئەر بىلەن بېرىش - كېلىش قىلىشىنىڭ ئەڭ چوڭ گۇناھ ھېسابلىنىدىغانلىقىنى چۈشىنەتتى، ئاشلىپىنى ياخشى كۆرىدىغان تۇرۇقلۇق ئاشۇنداق پىلان قۇرۇشنىڭ تېنىنى قوشلاپ سېتىش بولىدىغانلىقىنىمۇ بىلەتتى.

ئەمما، بۇلارنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭ يۈرىكىدىكى رەھىمسىز تاش يۈرەكلىك ۋە ئۈمىدسىزلىكنىڭ بورانلىرى بىلەن سۈپۈرۈپ تاشلاندى. ئېلىپنى ئاللىبۇرۇن ئۆلۈپ كەتتى، ئۆلۈم بەلكىم ئىنسانلارغا ھەممە ئىشنى توغرا چۈشىنىدىغان بىر خىل قۇدرەت ئاتا قىلىشى مۇمكىن. دىنغا كەلسەك، ئۇ ئادەملەرنى دوزاخنىڭ ئوتى بىلەن قورقۇتۇپ يامان ئىشلاردىن توسۇيدۇ. لېكىن، ئۆمۈ ئۇنىڭ تارانى ساقلاپ قېلىش، بىر ئۆيلۈك ئادەمنى ئاچ قويماسلىق ئۈچۈن جېنىنىڭ بارىچە تىرىشىۋاتقانلىقىنى، شۇنداق ئىشلارنى قىلىشقا مەجبۇرلىنىۋاتقانلىقىنى چۈشىنىپمۇ قالار. ئەگەر چۈشەنمەي مەندىن خاپا بولسا بولمۇرسۇن، سىكارلېت ھەرگىز خاپا بولمايدۇ. ئاشلىپىچۇ؟ ئاشلىپى ئۇنى كېرەك قىلمايدۇ. ياق، ئۇنى كېرەك قىلىدۇ، ئۇ ھەر قېتىم ئۇنىڭ

ئۆزىنى سۆيگەن چاغدىكى ئاشۇ تاتلىق سېزىمنى ئويلىسا ئۇنىڭ راست ئىكەنلىكىگە ئىشىنىدۇ، لېكىن ئۇ ئۇنى مەڭگۈ بىللە ئېلىپ يۈرەلمەيدۇ. قىزىق ئىش، ئاشلىپ بىلەن قېچىپ كېتىشنى ئويلاش گۇناھ ھېسابلانماي، رېت باتلىر بىلەن...

ئۇ ئاتلانتا قولىدىن كەتكەن كېچىدە باشلانغان بۇ ئۇزاق مۇساپىنىڭ ئاداققى پەللىسىگە يېتىپ كەلگەنىدى. بۇ يولغا تۇنجى قەدەم قويغان چاغدا، ئۇ ئەركە، ئۆزىنىلا ئويلايدىغان، دۇنيانىڭ ئىشلىرىدىن بىخەۋەر بىر قىز ئىدى، ۋۇجۇدىدا ياشلىق كۈچ - قۇدرىتى ئۇرغۇپ تۇراتتى، قىزغىن ئىدى، تۇرمۇش ئىچىگە ئاسانلا سىڭىپ كېتەلەيتتى. ھازىر بۇ مۇساپىنىڭ پەللىسىگە يېتىپ كېلىپ، ئۇ چاغلاردىكى ھالەتلىرى بارسا كەلمەسكە كەتتى. ئاچلىق، ھارغىنلىق، ۋەھىمە ۋە دائىملىق جىددىي تۇرمۇش، ئۇرۇش ۋە قايتا قۇرۇش ۋەھىمىلىرى ئۇنىڭدىكى ئىللىقلىقنى، ياشلىقنى ۋە نازاكەتنى ئېلىپ كەتتى. ھايات يادروسىنىڭ ئەتراپى بىر قەۋەت قاتتىق جىسىم بىلەن قاپلاندى. يەنە تېخى يىللارنىڭ ئۆتۈشىگە ئەگىشىپ ئۇ قاتتىق جىسىم ئاز - ئازدىن قېلىنلىشىشقا باشلىدى.

ئۇنى ھازىرغىچە ئىككى خىل ئۈمىد تۇتۇپ تۇرغانىدى. ئۇنىڭ بىرسى، ئۇرۇش تۈگىگەندىن كېيىن تۇرمۇشنىڭ ئاستا - ئاستا ئەسلىي قىياپىتىگە ياندىغانلىقىغا، يەنە بىرسى، ئاشلىپ قايتىپ كەلسە تۇرمۇشقا يېڭى مەزمۇن قوشۇلدىغانلىقىغا ئۈمىد باغلاش ئىدى. ھازىر ئىككىلا ئۈمىدى كۆپۈككە ئايلاندى. جىناس ۋىلكېرسون تارنىڭ يولىدا پەيدا بولغاندىن كېيىن، ئۇنىڭ ئۈچۈن ۋە پۈتكۈل جەنۇب ئۈچۈن ئېيتقاندا، ئۇرۇشنىڭ تېخى تۈگىمىگەنلىكىنى تېخىمۇ ئېنىق چۈشىنىپ يەتتى. ئەڭ كەسكىن ئۇرۇش، ئەڭ دەھشەتلىك ئۆچ ئېلىش تېخى يېڭىلا باشلىنىپتۇ. ئاشلىپ بولسا ئۆزى ئېيتقاندەك، مەڭگۈ بېكىنىپ ياتقۇدەك، بېكىنىشى تۈرمىدىنمۇ مۇستەھكەم ئىكەن.

تىنچلىق ئۇنى ئۈمىدىسىز لەندۈردى، ئاشلىپ تېخىمۇ رايىنى

ياندۇردى، بۇ ئىككى ئىش بىر كۈندە يۈز بېرىپ، سىكارلېتنىڭ ھاياتىنىڭ سىرتىنى ئوربۇلغان ئۇ قاتتىق جىسمىدىكى ئازراق يوقۇقمۇ پۈتۈنلەي ئېتىپ تاشلاندى، ئەڭ سىرتىدىكى تېرىسىمۇ قېتىپ كەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ فوتتائىن موماي ئۇنداق ئادەملەردىن بولۇپ قالماڭ، دەپ نەسەھەت قىلغاندەك، بېشىدىن نۇرغۇن ئىسسىق - سوغۇق ئۆتۈپ، ھېچنېمىدىن قورقمايدىغان بىر ئايالغا ئايلىنىپ قالدى. ئەمدى ئۇنىڭ ھايات بىلەنمۇ، ئاپىسى بىلەنمۇ، جەمئىيەتنىڭ غۇلغۇلىسى بىلەنمۇ كارى يوق، ئۇنىڭ ئۈچۈن پەقەت ئاچلىق ۋە ئاچلىقنىڭ ۋەھىمىسىلا قورقۇنچلۇق. ئۇ يۈرىكىنى قاتتىق قىلىپ، ئۆزىنى بۇرۇنقى دەۋردە، بۇرۇنقى سىكارلېت پېتى قالدۇرماقچى بولغان ھەممە نەرسىنى چۆرۈپ تاشلاپ، خېلى يەڭگىلەپ قالغاندەك بولۇپ قالدى. ئۇ ئەمدى بىر قارارغا كېلىپ بولدى ھەم خۇدانىڭ قۇدرىتى بىلەن ھېچنېمىدىن قورقمايدىغان بولدى. ئۇنىڭ مەھرۇم قالدىغان نېمىسى بار، بولدى، قارار قارار.

رېت باتلېرنى ئۈندەككە كەلتۈرۈپ توي قىلىۋالسىلا ھەممە ئىش كۆڭۈلدىكىدەك بولىدۇ. ناۋادا بۇ ئىش ئەپلەشمەي قالسىچۇ؟ ئۇنىڭغىمۇ كېرەك يوق، ئۇ بۇ پۇلنى شۇ چاغدىمۇ ئالماي قويمايدۇ. ئۈستۈمتۈت ئۇنىڭ كاللىسىغا ئاشنا بولسا قانداق بولىدىغاندۇ، دەيدىغان غەلىتە بىر خىيال كىرىپ قالدى. رېت ئۇنى ئاتلانتادا قالسىەن دەپ تۇرۇۋالارمۇ؟ شۇنداق قىلىدىغان بولسا، ئۇنىڭغىمۇ پۇل تۆلەش كېرەك، تارادىن ئايرىلىپ تارتقان زىيىنىنى تولدۇرغۇدەك پۇل بەرمىسە بولمايدۇ - دە. سىكارلېت ئەرلەرنىڭ تۇرمۇشىدىكى يوشۇرۇن بىر تەرەپنى زادىلا چۈشەنمەيتتى ھەم بۇنداق ئورۇنلاشتۇرۇشنىڭ قانداق ئىشلارنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدىغانلىقىنىمۇ بىلمەيتتى. بالا بولۇپ قالسا قانداق قىلىدۇ؟ بۇنىڭغىمۇ بىر نېمە دېيەلمەيتتى. شۇنداق بولۇپ قالسا ئۇنىڭ تۈگەشكىنى شۇ.

«بۇ ئىشلارنى ھازىر ئويلىمايلا، كېيىن بىر گەپ بولار.»

شۇنىڭ بىلەن ئۇ قارشى ئېلىنمايدىغان ئۇ خىياللارنى ئىرادەمنى سۇسلاندۇرۇپ قويىمىسۇن، دېگەن ئوي بىلەن نېرى چۆرۈۋەتتى. بۈگۈن ئاخشام ئۆيدىكىلەرگە ئۆزىنىڭ ئاتلانتاغا قەرزگە پۇل تېپىپ كېلىش ئۈچۈن بارىدىغانلىقىنى، زۆرۈر تېپىلسا قورۇقنى گۆرۈگە قويۇۋېتىدىغانلىقىنى دەپ قويۇشى كېرەك. ھازىرچە ئۇلار مۇشۇ ئىشنىلا بىلىپ تۇرسۇن، كېيىن بۇنداق ئىش ئەمەسلىكىنى بىلىپ قالسا بۇمۇ ئۆزۈمنىڭ شورى.

ئۇ شۇ نىيەتكە كېلىپ بولغاندىن كېيىن مەغرۇر كېرىلىپ قويدى. بۇ ئىشنىڭ ئاسانغا توختىمايدىغانلىقى ئۇنىڭغا مەلۇم ئىدى. ئۆتكەن قېتىم رېت باتلىر ئۇنىڭغا يالۋۇرغان، ئۇ بولسا گىدىيەۋالغانىدى، مانا ھازىر ئۇ دېۋاننىڭ ئورنىغا چۈشۈپ قالدى، يەنە كېلىپ ھېچقانداق شەرت قويايلىدىغان دېۋان.

«ئەمما، مەن ھەرگىزمۇ دېۋانگە ئوخشاش ئۇنىڭدىن تىلىمەيمەن. ئەكسىچە ئۇنىڭ ئالدىغا شەپقەتچى مەلىكە سۈپىتىدە بارىمەن، ئۇ مېنىڭ مۇددىئايىمنى ھەرگىز بىلەلمەيدۇ.»

سىكارلېت ئېگىز تاشئەينەكنىڭ ئالدىغا كېلىپ ئۆزىنىڭ ئەينەكتىكى ئەكسىگە قارىدى. ئەينەكنىڭ ئىچىدە ناتونۇش بىر ئادەم تۇراتتى، ئۇنى كۆرۈپ ئەينەككە قاراپ باقمىغىنىغا بىر يىل بولغاندەك، ھازىر ئۇنى قېتىم قاراۋاتقانداك ھېسسىياتقا كېلىپ قالدى. ئەمەلىيەتتە، ئۇ ھەر كۈنى ئەتىگەندە قارايتتى، ئەمما ئۈستىدىن نۇرغۇن ئىشلار بېسىپ تۇرۇۋاتقاچقا، ئۆزىگە كۆڭۈل قويۇپ قاراپ باقمىغانىدى. ئورۇق، قوۋۇزلىرى ئىچىگە كىرىپ كەتكەن بۇ ناتونۇش ئايال ھەرگىز سىكارلېت ئەمەس، سىكارلېت دېگەن مەڭزىلىرى تولۇق، چىرايىدىن نۇر يېغىپ تۇرىدىغان بىر قىز! ئەينەكتىكىسى نېمە ئۇ؟ قىلچە چىرايلىق ئەمەس، جەلپكارلىقمۇ يوق بىر نېمىغۇ! چىرايى سارغىسىپ كېتىپتۇ، بۇرۇنقى قاپقارا قاشلار يوق، خۇددى ئۈرۈكۈپ كەتكەن قۇشنىڭ پېيىدەك ھۈرىپىپ تۇرۇپتۇ. «مەن بۇ چىرايم بىلەن ئۇنى جەلپ قىلالمايمەن، — بىردىنلا ئۇنىڭ روھى چۈشۈپ كەتتى، — ياداپ

كېتىپتىمەن، قورقۇنچلۇق ياداڭ كېتىپتىمەن.»
ئۇ مەڭزىنى سىلاپ ئوقۇرەكلىرىنى تۇتۇپ باقتى، بەدىنىگە چىڭ چاپلىشىپ تۇرغان كۆڭلىكىدىن بۆرتۈپ تۇرۇپتۇ، كۆكسىمۇ سوغۇلۇپ مېلانىيەنىڭكىدەك بولۇپ قاپتۇ، تېگىگە يۇمشاق بىر نەرسە قويۇپ ئازراق كۆتۈرۈۋالسا بولمىغۇدەك. لېكىن، ئۇ بۇرۇندىن كۆكسىنى يالغان كۆپتۈرۈۋالدىغان قىزلارغا ئۇچ ئىدى. يالغىنى ھامان يالغان، راستتەك بولامدۇ! يەنە بىر ئىش ئېسىگە كېلىپ قالدى. كىيىملىرىچۇ؟ ئېڭىشىپ ئۈستىدىكى كىيىملىرىگە قاراپ قويدى، كۆڭلىكىنىڭ ياماق چۈشكەن ئېتىكىنى قولغا ئېلىپ قاراپ كەتتى، رېت ئاياللارنىڭ زامانغا لايىق چىرايلىق كىيىنپ يۈرۈشىنى ياخشى كۆرىدۇ. بىردىنلا ئۇنىڭ ئېسىگە قارىلىق تۇتۇۋاتقان كۈنلەردە بىرىنچى قېتىم سىرتقا كىيىپ چىققان چىرايلىق يېشىل كۆڭلىكى بىلەن ئۈستىدە قۇشنىڭ پېيى بار شىلەپىسى كەلدى، شۇ كىيىملىرى بىلەن كەڭ گىرۋەكلىك شىلەپىسى ۋە قىزىل ئۆتۈكنى ئېسىگە ئالدى. ئۇ كىيىملەر سەل چاڭىنراق كۆرۈنىسىمۇ، لېكىن مودا كىيىملەر بولۇپ، كۆزگە تاشلىنىپ تۇراتتى. شۇ تۇرقدا ئۇ خەقنىڭ كۆزى چۈشكۈدەك بولۇشقا نەقەدەر ئېھتىياجلىق - ھە! بولۇپمۇ رېت باتلىرىنىڭ كۆزى چۈشكۈدەك بولسا! ئۇ ئۇنىڭ ئۈستىدىكى كونا كىيىملىرىگە قاراپلا تارنىڭ ھازىر بولماي قېلىۋاتقانلىقىنى بىلىۋالدى، شۇڭا ئۇنىڭغا ھەرگىز بىلىندۈرمەسلىك كېرەك.

شۇ تۇرقىدىكى ئىنچىكە بوينى، ئاچ قالغان مۈشۈكىنىڭكىدەك كۆزلىرى، ياماق چۈشكەن كىيىملىرى بىلەن ئاتلانتاغا بېرىپ، ئۆزىگە ئېھتىياجلىق ئادەمنى ئۈندەككە كەلتۈرىمەن دېيىش ئەخمەقلىق ئەمەسمۇ؟ ئەڭ چىرايلىق كىيىنپ يۈرىدىغان، قىزىل گۈلدەك ئېچىلىپ تۇرغان چاغلاردا ئۇنىڭ مۇھەببىتىگە ئېرىشەلمىگەن تۇرسا، بۈگۈنكى سەت ۋە جۈلدۈر كېپەن ھالىتى بىلەن يەنە شۇنداق ئۈمىدە يۈرسە بولامدۇ؟ ئەگەر پىتتىي

ھامىنىڭ خېتىدە يازغانلىرى راست بولىدىغان بولسا، رېت ھازىر ئاتلانتا بويىچە ئەڭ يۇلۇق ئادەم. بەلكىم ئۇ چىرايلىق ئاياللارنىڭ ھەممىسى بىلەن سەت - چىرايلىق دېمەي ئويىناپ يۈرۈۋاتقاندۇ. مەيلىلا، — ئويلىدى ئۇ ئۈمىدىسىزلىككەندەك قىلىپ، — مەندە ئاشۇ چىرايلىق ئاياللاردا يوق نەرسە — قەتئىي ئىرادە بارغۇ. ئەمما، چىرايلىق كىيىملىرىم بولغان بولسا...

تارادا ئۇ ئويلىغاندەك ئۇنداق چىرايلىق كىيىملەر، ھەتتا بىر قېتىم بولسىمۇ ئۆرۈلۈپ باقمىغان كىيىملەرمۇ يوق ئىدى.

«بويۇتۇلا، بولمىغاندىكىن قانداق قىلاتتىم.» ئۇ يەردىن بېشىنى ئالماي ھەسرەت چېكىشكە باشلىدى. يەردە ئېلىپنىڭ يېشىل ۋەڭ گىلىمى سېلىقلىق تۇراتتى، ئۇزاق تۇتۇلغاچقا، گىلەم يىرتىلىپ، نەچچە يېرى تېشىلىپ، ھەتتا مەينەتلىشىپ كەتكەنىدى. سىكارلېت تارانمۇ مۇشۇ گىلەمگە ئوخشاش ۋەيرانە، كۆز بىلەن كۆرگۈسىز ھالەتتە كۆز ئالدىغا كەلتۈرۈپ كۆڭلى بەكمۇ يېرىم بولدى، ئۆيدىكى گۇڭگالىق ئىچىنى تېخىمۇ سىقىۋەتتى. ئۇ دېرىزە تۈۋىگە كېلىپ، بىر تەرەپكە تۇرۇپ قويغان دېرىزە پەردىسىگە بېشىنى قويۇپ، گۈگۈم مەزگىلىنىڭ ئاخىرقى يورۇقلۇقىغا قاراپ تۇردى.

يېشىل رەڭ پەردە مەڭزىنى غىدىقلىغاندەك بولۇپ بىر خىل يېقىملىق سەزگۈ بېرىۋاتاتتى. سىكارلېت بۇ سەزگۈ خۇشپېقىۋاتقاندا مەڭزىنى پەردىگە ئەتەي سۈركەشكە باشلىدى. بىر چاغدا كۆزلىرىنى مۇشۇكىنىڭ كۆزلىرىدەك پارقىرىتىپ پەردىگە قاراپلا قالدى.

بىر مىنۇتتىن كېيىن، يۈزلۈكى مەرمەر تاش يوغان ئۈستەلنى دارقىرىتىپ سۆرەپ دېرىزىنىڭ يېنىغا ئەكەلدى، ئاندىن كۆڭلىكىنى قايرىۋېتىپ ئۈستەلنىڭ ئۈستىگە چىقتى ۋە پۈتىنىڭ ئۈچىدا دەسسەپ تۇرۇپ گەرنىزگە قولىنى سوزدى. گەرنىز ئېگىز بولغاچقا، بويى يەتمەي بىرنەچچە قېتىم سەكرەپ، ئاخىر گەرنىزنى تامدىن يۇلۇپ ئالدى، پەردە گەرنىز بىلەن بىللە

گۈلدۈر - غالاپ قىلىپ پولغا چۈشتى.

خۇددى ماراپ تۇرغاندەك، دەل مۇشۇ چاغدا ئىشك ئېچىلىپ نېگىر ئانىنىڭ قاپقارا كەڭ يۈزى كۆرۈندى. سىكارلېت ئۈستەل ئۈستىدىن سەكرەپ چۈشمەكچى بولۇپ كۆڭلىكىنى تۈرۈۋالغان، پاقالچاقلارمۇ ئېچىلىپ قالغاندى، چىرايىدا غەلبە خۇشاللىقى ئويىناپ تۇراتتى. بۇ ئەھۋاللارنى كۆرۈپ، نېگىر ئانىنىڭ كۆڭلىگە شۇئان گۇمان چۈشتى.

— ئېلىپنىڭ پەردىسىنى ئېلىپ نېمە قىلماقچىسىز؟ — سورىدى ئۇ.

— نېمىشقا ئىشكىنىڭ تۈۋىدە تۇرۇپ ئوغرىلىقچە تىڭشايەن؟ — سىكارلېت ئۇنىڭدىن ياندۇرۇپ سورىدى. ئاندىن ئۈستەلدىن سەكرەپ چۈشۈپ، ئۇزۇن يىل توپا - چاڭ قونۇپ ئېغىرلىشىپ كەتكەن پەردىنى يىغىشتۇرۇشقا باشلىدى.

— بۇ ئىشقا ئىشكىنىڭ سىرتىدا تۇرۇپ ئوغرىلىقچە تىڭشاش كەتمەيدۇ، — دېدى نېگىر ئانا قوللىرىنى بېلىگە قويۇپ، خۇددى ھازىرلا سوقۇشىدىغاندەك ئەلپازدا، — ئېلىپنىڭ پەردىسى نەرىڭىزگە تاقاشتى؟ گەرنىزىمۇ يۇلۇۋاپسىز، توپىغىمۇ مىلىنىپ كېتىپسىز. ئېلىپ خاتىز ھايات ۋاقتىدا بۇ پەردىلەرنى بەكمۇ ئاسرايتتى. مەن سىزنىڭ ئۇنى بىر نېمە قىلىشىڭىزغا يول قويايمايەن.

سىكارلېت ئۇنىڭغا يېقىملىق قاراپ قويدى. ئۇ كۆزلەردىكى قىزغىنلىق ۋە خۇشاللىق ئادەمگە ئىلگىرىكى بەختلىك يىللاردا ئويىناپ يۈرگەن كەپسىز قىزنى ئەسلىتەتتى. ئۇ يىللاردىن نېگىر ئاندا ئەپسۇسلىنىشتىن باشقا ھېچنېمە قالمىغاندى.

— ئانا، ئۈستىگە چىقىپ، مېنىڭ كىيىم نۇسخىلىرىنى سېلىپ قويدىغان ساندۇقۇمنى ئەپچۈشۈپ بەرسەڭچۇ، — سىكارلېت ئۇنى كەينىدىن بوش ئىتتىردى، — بۇ رەخت بىلەن ئۆزۈمگە كۆڭلەك تىكمەكچى.

نېگىر ئانا بىر تەرەپتىن ئۆزىنىڭ ئىمكىكى يۈز قاداڭ

كېلىدىغان ئېغىر گەۋدىسى بىلەن يۇقىرىغا چىقىپ - چۈشۈشتىن غەم قىلسا، يەنە بىر تەرەپتىن قانداقتۇر بىر يامان ئىش يۈز بېرىدىغاندەك قورقۇپ تۇرۇۋاتاتتى. شۇڭا، ئۇ دەررۇلا سىكارلېتنىڭ قولىدىن پەردىنى تارتىۋېلىپ، خۇددى تەگسە بولمايدىغان مۇقەددەس نەرسىدەك، ساڭگىلاپ تۇرغان كۆكسىگە مەھكەم بېسىۋالدى.

— ئېلىپ خاتىزنىڭ نەرسىسى بىلەن كىيىم تىكىمەن دەپ خام خىيال قىلماڭ. تېنىمدە جېنىملا بولىدىكەن، سىزنىڭ ئۇنداق قىلىشىڭىزغا يول قويمايمەن.

نېگىر ئانا «جاھىل» دەپ ئاتاپ ئۆگىنىپ قالغان بىر خىل ئىپادە سىكارلېتنىڭ چىرايىدا يالت قىلىپ ئەكس ئەتكەندەك بولۇپ، ئارقىدىنلا يەنە كۈلكىگە ئايلىنىپ كەتتى. ئەمدى نېگىر ئانا چىڭ تۇرۇۋالمايتتى. ئەمما، بۇمۇ ئۇ موماينى ئالدىالمىدى. ئۇ سىكارلېت خانقىزنىڭ ئاشۇ كۈلكىسى بىلەن ئۆزىنى ئالدىماقچى ئىكەنلىكىنى بىلەتتى، ئەمما بۇ ئىشتا ئۇ يول قويايتتى.

— ئانا، كىچىك بالدەك قىلىق قىلمىساڭچۇ. مەن ئاتلانتاغا قەرزگە پۇل تېپىپ كەلگىلى بارماقچى، يېڭىراق كىيىم كىيىپ بارمىسام بولماس.

— يېڭى كىيىم كىيىپ بېرىشىڭىز ھاجەتسىز، باشقا خانىملارمۇ يېڭى كىيىملەر بىلەن بارغان ئەمەس. كونا كىيىملىرىڭىز بىلەن بارسىڭىز يۈزلۈكرەك بولىسىز تېخى. ئېلىپ خاتىزنىڭ بالىلىرى ئۆزلىرى خالىسىلا كونا كىيىملەرنى كىيىپ يۈرسىمۇ بولىۋېرىدۇ، بۇنىڭ ھەيران قالىدىغان ھېچقانداق يېرى يوق، ئەكسىچە خەق خۇددى تاۋار - دۈردۇنلارنى كىيىۋالغاندەك ھۆرمىتىنى قىلىدۇ.

سىكارلېتنىڭ چىرايىغا «جاھىل» لىق يەنە قوندى. «ۋاي خۇدايمەي، سىكارلېت خانقىز چوڭ بولغانىپىرى ئېلىپ خاتىزغا ئوخشىماي، نېمىشقا گېرال دېگەندىكى دوراپ

قالدىغاندۇ!»

— ئانا، گېپىمگە قۇلاق سال. پىتتىي ھاممام خەت يېزىپ،
فەننى ئېلىسىنىڭ شەنبە كۈنى توي قىلىدىغانلىقىنى دەپتۇ،
شۇڭا ئۇنىڭ تويغا بارمىسام بولمايدۇ. يېڭىراق كىيىم كىيىپ
بارمىساممۇ بولماس؟

— ئۈستىڭىزدىكى مۇشۇ كىيىمىڭىزمۇ فەننى خانقىزنىڭ
توي كىيىمىدىن چىرايلىق. پىتتىي خانقىز خېتىدە
ئېلىسىنلارنىڭمۇ نامراتلىشىپ كەتكەنلىكىنى يېزىپتىكەنغۇ.
— ئەمما، مېنىڭ يېڭى كىيىمىم بولمىسا بولمايدۇ. بىزگە
ھازىر پۇلنىڭ قانچىلىك زۆرۈر بولۇۋاتقانلىقىنى بىلمەمسەن؟ ئۇ
باجنى...

— باج توغرىسىدىكى ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى بىلمەن. ئەمما...
— سەنمۇ بىلسەن؟

— شۇنداق، خۇدا ماڭىمۇ قۇلاق بەرگەن، شۇنداق ئەمەسمۇ؟
نېمىشقا ئاڭلىماي؟ بولۇپمۇ ۋىل ئەپەندى ئىشكىنى ھىم يېپىشقا
ھۇرۇنراق.

نېگىر ئاناممۇ ئۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىدىن خەۋەردار
بولغانىدۇ؟ سىكارلېت ھەيران قالدى. يول ماڭسا تاختايلار
كۆتۈرەلمەي غىچىرلاپ كېتىدىغان ئاشۇ ئېغىر گەۋدىسى ئۇنىڭ
پۇتىنىڭ ئىچىدا دەسسەپ كېلىپ، ئىشكىنىڭ يوقۇقىدىن
بولۇنغان گەپلەرنى ئوغرىلىقچە ئاڭلىۋېلىشىغا ماسلىشىپمۇ
بەرگەنمىدۇ؟

— ئۇ گەپلەرنى ئاڭلىغان بولساڭ، ئەمەسمە، چوناس
ۋىلكېرسون بىلەن ئېمىمنىڭ...

— ئۈنمۇ ئۇقتۇم، — دېدى نېگىر ئانا كۆزلىرىدىن غەزەپ
چاچرىتىپ.

— ئەمەسمە جاھىللىق قىلما، ئانا. سەن مېنىڭ ئاتلانتاغا
بېرىپ باجغا تۆلىگۈدەك پۇل تېپىپ كەلمەكچى بولۇۋاتقىنىمنى
بىلمەيۋاتامسەن؟ پۇل تاپمىسام ھەرگىز بولمايدۇ، شۇڭا مەن

مۇشۇنداق قىلىشىم كېرەك، — ئۇ بىر قولىنى تۈگۈپ يەنە بىر قولىنىڭ ئالدىقىغا زەرپ بىلەن ئۇرۇپ قويدى، — گەپنىڭ ئوچۇقىنى قىلسام، ئانا، ئۇلار بىزنى بۇ يەردىن قوغلاپ چىقارماقچى. ئۇ چاغدا بىز نەگە بارىمىز؟ ئاپامنىڭ جېنىغا زامىن بولغان ئېمىمى سىلاتتېرىي بىزنىڭ ئۆيگە كۆچۈپ كېلىپ ئاپام ياتقان كارىۋاتتا ياتماقچى. مۇشۇنداق چاغدا ئاپامنىڭ پەردىسى ئۈچۈن مەن بىلەن دە — تالاش قىلىپ ئولتۇرساڭ بولامدۇ؟

ئېگىر ئانا خۇددى ئىتائەتمەن پىلغا ئوخشاش بەدىنىنىڭ ئېغىرلىقىنى بىر پۈتمىدىن يەنە بىر پۈتمىگە يۆتكىدى. ئۇ شۇ تۇرقدا ئۆزىنى سىكارلېتقا يول قويدىغاندەك سېزىۋاتاتتى.

— مەن ئۇ نومۇسىزنى ئېلىپ خانىقانىڭ ھۇجرىسىغا ھەرگىز بولمايمەن ھەم ئۇ خەق بىزنى كۈچىغا قوغلايمۇ چىقىرىۋېتەلمەيدۇ. بىراق، — ئۇ ئەيىبلەش نەزىرى بىلەن سىكارلېتقا قارىلىپ تۇردى، — سىز يېڭى كىيىملەرنى كىيىپ بىرسىدىن قەرز ئېلىشقا بارىدىكەنسىز، ئۇ ئادەم زادى كىم؟

— ئۇ، — سىكارلېت بىردىنلا گېپىنى توختىتىۋالدى، ئارقىدىن سەل دۇدۇقلاپ تۇرۇپ دېدى، — ئۇ، ئۇ مېنىڭ ئۆزۈمنىڭ ئىشى.

ئېگىر ئانا خۇددى سىكارلېت كىچىك ۋاقتىدىكىگە ئوخشاش خاتا ئىش قىلىپ قويۇپ يالغان گەپ بىلەن ئۆزىنى ئالداۋاتقاندەك ۋە ئۇنىڭ يالغانچىلىقىنى بىلىۋالغاندەك، ئۇنىڭغا ئاچچىقى بىلەن مېختەك قارالدى. ئۇ سىكارلېتنىڭ كۆڭلىدىكىنى بىلىۋالغاندەكمۇ قىلاتتى. سىكارلېت چارسىز قېلىپ، بېشىنى ئېگىشكە مەجبۇر بولدى ۋە ئۆزىنىڭ شۇ قىلمىشى ئۈچۈن نومۇس قىلىپمۇ قالدى.

— سىز پۇل قەرز ئېلىپ كېلىشكە چىرايلىق كىيىنپ بارماقچى بوپسىز، بۇ ئىش ماڭا غەلىتە تۇيۇلۇۋاتىدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە كىمىنىڭ يېنىغا بارماقچى بولۇۋاتقىنىڭىزنى ئېيتمايۋاتسىز.

— مېنىڭ ھېچنېمىنى ئېيتقۇم يوق، — دېدى سىكارلېت بىزار بولۇپ، — ئۇ ئۆزۈمنىڭ ئىشى، پەردىنى بېرەمسەن — بەرمەمسەن؟

— ماقۇل، بېرەي، — دېدى نېگىر ئانا بوش ئاۋازدا. سىكارلېت ئۇنىڭ بۇنداق تېز بوشاپ كەتكىنىگە ھەيران قالدى، — بۇنىڭدا سىزگە لايىق قىلىپ كۆڭلەكمۇ تىكىپ بېرەي، ئۇ قولدىكى پەردىنى سىكارلېتقا ياندۇرۇپ بەردى. چىرايىدا ئازراق كۈلكە ئەكس ئەتكەندەك بولدى. — ئاتلانتاغا مېلانىيە خانقىز سىز بىلەن بىللە بارامدۇ، سىكارلېت خانقىز؟

— ياق، — سىكارلېت سەزگۈرلۈك بىلەن جاۋاب بەردى. ئۇ قانداق ئىش يۈز بېرىدىغانلىقىنى چۈشىنىپ بولغانىدى، — ئۆزۈم يالغۇز بارمەن.

— بۇ سىزنىڭ ئويىڭىز، — دېدى موماي كېسىپلا، — سىزگە ئۇ يېڭى كىيىمنى كىيىدۈرۈپ ئۆزۈم بىللە بارمەن. شۇنداق خانقىز، بېرىپ كەلگۈچە سىزدىن بىرقەدەممۇ ئايرىلمايمەن.

سىكارلېت كۆزنى يۇمۇپ — ئاچقۇچە بولغان ئارىلىقتا ئاتلانتاغا بېرىپ رېت باتلىر بىلەن كۆرۈشكەندە، نېگىر ئانىسىنىڭ دەرۋازىغا قارايدىغان ئىنتايىن زور قارا ئىتقا ① ئوخشاش، قاپاقلىرىنى تۈرۈپ يېنىدا تۇرۇۋالدىغانلىقىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈردى. شۇنىڭ بىلەن چىرايىغا يەنە كۈلكە يۈگۈرۈپ موماينىڭ دولىسىغا بوش ئۇرۇپ قويدى.

— ئوبدان ئانا، ياخشى نىيىتىڭىزگە رەھمەت، سەن مېنىڭ خىزمىتىمنى قىلغىلى كەتسەڭ، سەن يوق، بۇ يەردىكىلەر قانداق قىلىدۇ؟ سەن ھازىر تاراننىڭ غوجىدارى بولۇپ قالدىڭ. — ھەم، — دېدى موماي، — مېنى ئازدۇرمەن دېمەڭ،

① يۇنان ئەپسانىلىرىدىكى ئەرەننىڭ دەرۋازىسىغا قارايدىغان ئۇچ باشلىق ئىت.

سىكارلېت خاتىزى. سىزگە مەن تۇنجى زاكىنى تۇتقاندىن بېرى
مىجەزىڭىزنى بىلىپ كېلىۋاتىمەن. سىز بىلەن ئاتلانتاغا بىللە
بارمەن دېدىمۇ بارىمەن. ھەممە يېرىنى شىماللىق ئالۋاستىلار
بىلەن ھۆر نېگىرلار بېسىپ كەتكەن ئۇ شەھەرگە ئۆزىڭىزنى
يالغۇز قويۇۋەتسەم، ئېلىپ گۆرىدە خاتىرجەم ياتالمايدۇ.

— مەن دېگەن پىتتى ھامامنىڭ ئۆيىدە تۇرىدىغان تۇرسام، —
سىكارلېت ئۇنى بارغۇز ماسلىققا ئامال بار سەۋەب ئىزدەۋاتتى.

— پىتتىيات خاتىزى ئوبدان ئايال، ھەممىنى مەن بىلىمەن
دەيدۇ، ئەمەلىيەتتە ھېچنېمە بىلمەيدۇ، — نېگىر ئانا شۇنداق
دەپ، سۆھبەت مۇشۇ يەردە ئاخىرلاشتى دېگەندەك، سۈرلۈك
قىياپەتتە كەينىگە بۇرىلىپلا گۈس - گۈس دىسسەپ ئۆيىدىن
چىقىپ كەتتى. كارىدوردا ئۆيىنىڭ تورۇسلىرىنى تىرتىتىپ
ئۈنلۈك توۋلىغان ئاۋاز ئاڭلاندى:

— پىرىسىي، بالخانغا شوتا قويۇپ، سىكارلېت خاتىزىنىڭ
كىيىم ئۆلگىلىرىنى سالىدىغان ساندۇقنى ئەپچۈشۈپ بەرگىن.
ياخشى قايچىدىن بىرنى تېپىپ بەر. شۇ ئىش بىلەن تالڭ ئېتىپ
كەتمسۇن، چاپسان بول.

كەچلىك تاماقتىن كېيىن، سىكارلېت بىلەن نېگىر ئانا
كىيىملەرنىڭ ئۆلگىلىرىنى ئۈستەلگە يايىدى. سۇ ئېلىپ بىلەن
كاررىن پەردىنىڭ ئەستىرىنى سۆكۈشكە، مېلانىيە پاكىز چوتكا
بىلەن پەردىگە يېپىشىپ قالغان توپا - چاڭلارنى تازىلاشقا
باشلىدى. ۋىل بىلەن گېرالدى، ئاشلىق ئۈچى كۈلۈشكەن پېتى
ئالدىراپ يۈرۈشكەن ئاياللارغا قاراپ بىر چەتتە تاماكا چېكىپ
ئولتۇرۇشتى. سىكارلېتتىكى خۇشال كەيپىيات باشقىلارغىمۇ
يۇققاندى، ئەمما ئۇلار بۇ خىل خۇشاللىقنىڭ مەنىسىنى
چۈشەنمەيتتى، ئۇنىڭ كۈلكىسى ئۇلارغا تەسىر قىلىپ ئۇلارمۇ
كۈلەتتى، چۈنكى ئۇلارنىڭ سىكارلېتنىڭ كۈلۈپ باققىنىنى
كۆرۈپ باقمىغىنىغا ئۇزاق بولغانىدى. بولۇپمۇ گېرالدى بەك

خۇشال ئىدى. كۆزلىرى سىكارلېتنىڭ ھەرىكىتى بىلەن تەڭ ھەرىكەتلىنەتتى، كۆزلىرىدىكى خارامۇش ھالەت كۆپ ئازلاپ كەتكەنىدى. ئۇ ھەر قېتىم يېنىدىن ئۆتكەندە ئۇنى ماختاپ دولسىغا ئۇرۇپ قوياتتى. قىزلار خۇددى ئۆزلىرىگە مېھمانلىق كىيىم تىكىۋاتقاندەك كەيپى چاغ ھالدا كېسەتتى، تىكەتتى، سۆكەتتى.

سىكارلېت ئاتلانغا قەرزگە پۇل تېپىپ كەلگىلى بارماقچى، زۆرۈر تېپىلسا قورۇقنى گۆرۈگمۇ قويدۇ. لېكىن، گۆرۈگە قويۇش قانداق بولىدۇ؟ سىكارلېت ئۇلارغا گۆرۈگە ئالغان پۇلنى كېلەر يىلنىڭ پاختىسى بىلەن تۆلىۋېتىپ، يەنە ئېشىنىپ قالالايدىغانلىقىنى چۈشەندۈردى. ئۇ شۇنچىلىك ئىشەنچلىك گەپ قىلاتتى. شۇڭا، باشقىلار يەنە سورايدىغانغا گەپ تاپالماي قېلىشتى. بىرسى ئۇنىڭدىن بۇنچە كۆپ پۇلنى كىمدىن قەرز ئالماقچى بولۇۋاتقانلىقىنى سورىغاندا، ئۇ: «ئىشقىلىپ، پۇل بېرىپ تۇرىدىغان بىر بار» دەپ جاۋاب بېرىۋىدى، قالغانلار بۇ يۇمۇرلۇق جاۋابقا كۈلۈشۈپ كەتتى ۋە چاقچاق قىلىشىپ، ئۇ مىليونېر زادى كىم دەپ سوراپ تۇرۇۋېلىشتى.

— چوقۇم كاپىتان رېت باتلىر، — مېلاننىيەنىڭ بۇ چاقچىقىغا كۆپچىلىك يەنە كۈلۈشۈپ كەتتى. چۈنكى، ئۇلار سىكارلېتنىڭ ئۇ ئادەمگە ئىنتايىن ئوچ ئىكەنلىكىنى، ئۇنىڭ گېيى چىقىسلا «لۈكچەك» دەپ تىللايدىغانلىقىنى بىلەتتى.

لېكىن، سىكارلېت مېلاننىيەنىڭ چاقچىقىغا رەددىيە بەرمىدى. ئۇلار بىلەن تەڭ كۈلۈۋاتقان ئاشلىپى نېگىر ئانىنىڭ سىكارلېتقا قاراپ، ئارتۇق گەپ قىلما، دېگەندەك مەنىدە شەرەت قىلغانلىقىنى كۆرۈپ قېلىپ كۈلكىسىنى دەررۇ توختىتىۋالدى.

سىكارلېت توختىماي ئىش قىلىۋاتقان قوللارغا قاراپ، كۈلكە - چاقچاقلارنى ئاڭلاپ ئىچىدە ئازابلاندى ۋە نومۇس قىلدى.

«ئۇلار پۈتۈن جەنۇبتا مەن ياكى ئۇلار ئۈچۈن پايدىسىز قانچىلىك ئىشلارنىڭ يۈز بېرىۋاتقانلىقىنى بىلىشمەيدۇ.

ئەتراپىدا نېمە ئىشلار يۈز بەرسۇن، ھېچقايسىسى ئۆزىنى قورقۇنچلۇق ئىشلارغا ئۇچرايمىز، دەپ ئويلىمايدۇ. چۈنكى، ئۇلار ھازىرمۇ ئۆزلىرىنى ئوخارانىڭ، ۋىلكېسنىڭ، خاملىتوننىڭ جەمەتلىرى بىز دەپ بىلىدۇ، ھەتتا نېگىرلار چېغىدىمۇ شۇنداق ئويلايدۇ. نېمىدىگەن ئەخمەق ئادەملەر بۇ! ئۇلار مەڭگۈ ئۇ ئىشلارنىڭ تېگىگە يېتەلمەيدۇ. شۇ پېتى ئويلايدۇ، شۇ پېتى ياشايدۇ، ھېچنېمىسىنى ئۆزگەرتەيدۇ. مېلاننىيە ئەسكى كىيىملەرنى كىيىپ يۈرۈۋېرىدۇ، كېۋەزلىكتە ئىشلەۋېرىدۇ، ماڭا ياردەملىشىپ ئادەممۇ ئۆلتۈرىدۇ، ئەمما زادىلا ئۆزگەرمەيدۇ، يەنىلا نومۇسچان، ئالىيجاناب ۋىلكېس خانىم، تەلتۈكۈس ئېسىلئادە خوتۇن! ئاشلىپمۇ شۇنداق، ئۇرۇشقا، ئۆلۈمگە دادىل يۈزلىنەلەيدۇ، ئوق تەگسە، تۈرمىدە ياتسا چىدايدۇ، ئۆيگە قايتىپ كەلگەندىن كېيىنمۇ ھېچنېمىسى يوق قارا نامراتلىقتىنمۇ ئۆتە نامراتلىققا چىداپ ياشىيالايدۇ، ئەمما ئۆزىنى يەنىلا «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىدىكى پۈتۈن زېمىننىڭ ئىگىسىدەك تۇتىدۇ. ۋىل ئۇلارغا ئوخشىمايدۇ، شەيئىلەرنىڭ ھەقىقىي ماھىيىتىنى چۈشىنىدۇ، مەھرۇم بولۇشتىن قورقىدىغانمۇ ھېچنەرسىسى يوق. سۇئېللىپ بىلەن كاررىنغا كەلسەك، ئۇلار بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى ۋاقىتلىق، تېزلا ئۆتۈپ كېتىدۇ، خۇدا بىزگە پايدىلىق ئاجايىپ مۆجىزىلەرنى يارىتىپ بېرىدۇ، دەپ بىلىدۇ. ئەمما، خۇدا ئۇلارغا ئۇنداق مۆجىزىنى يارىتىپ بەرمەيدۇ. بۇ ئەتراپتا يۈز بېرىدىغان بىردىنبىر مۆجىزە مەن ئاتلانتاغا بېرىپ رېت باتلېردىن ئۈندۈرۈپ كېلىدىغان ئاشۇ پۇل... ئۇلار ئۆزلىرىنى ئۆزگەرتىشنى خالىمايدىغانلار. بەلكىم ئۇلار شۇ پېتى ئۆزگەرمەي ئۆتۈپ كېتىشى مۇمكىن. ئەمما، بىردىنبىر ئۆزگىرىدىغان ئادەم مەن... بىراق، ئامالسىم بولىدىغان بولسا مەنمۇ ئۆزگەرمىسەم دەيمەن»

نېگىر ئانا ئەرلەرنى ئۆيدىن چىقىرىۋېتىپ ئىشىكىنى تاقىۋالغاندىن كېيىن، تىككەن كىيىمنى سىكارلېتقا كىيدۈرۈپ

باقتى، پورك گېرادنى يۆلەپ ئۈستىگە چىقىپ كەتتى، ئاشلىپى بىلەن ۋىل ئىككىسىلا تاشقىرىقى ئۆيدە ئولتۇرۇپ قالدى. ئۇلار، خېلىغىچە بىر - بىرىگە گەپ قىلىشىمىدى. ۋىل بىر خىلدا تاماكىسىنى چېكىپ ئولتۇراتتى، مۇلايىم چىرايىدا خاتىرجەملىك ھۆكۈم سۈرەتتى.

— ئۇنىڭ ئاتلانتاغا بېرىشىنى مەن زادىلا قۇۋۋەتلىمەيمەن، — دېدى ئۇ ئاخىر ئالدىرىماي سۆزلەپ.

ئاشلىپى ئىتتىك ئۇنىڭغا قاراپ قويۇپ ئارقىدىنلا باشقا ياققا قارىۋالدى. ھېچنېمە دېمىگىنى بىلەن ئىچىدە، ۋىلمۇ كۆڭلىدە مەن ئويلىغان قورقۇنچلۇق ئوينى ئويلاۋاتامدىغاندۇ، دەپ ئويلاپ قالدى. ئۇ مۇمكىن ئەمەس، چۈنكى ئۇ ئاشۇ كۈنى چۈشتىن كېيىن باغدا بولغان ئىشلارنى، ئۆزىنىڭ سىكارلېتنى قانداق قىلىپ ئامالسىز ئەھۋالغا چۈشۈرۈپ قويغانلىقىنى بىلمەيدۇ. نېگىر ئانىنىڭ رېت باتلېرنىڭ گېپى چىققاندا چىرايىنىڭ ئۆزگىرىپ كەتكەنلىكىنىمۇ كۆرمىدى. رېت باتلېرنىڭ پۇلى بار، ئەمما ئاتىقى چىقىپ قالغان ئادەم ئەكەنلىكىنى بىلىشىمۇ ناتايىن. قىسقىسى، ئاشلىپى ئۇنى بۇ ئىشلارنى بىلىدۇ دەپ ئويلىمايدۇ. بىراق، ئۇ تاراغا قايتىپ كەلگەندىن بېرى، ۋىلنىڭمۇ نېگىر ئانىغا ئوخشاش گەپ قىلمىغىنى بىلەن ئىشلارنى بىلىپ تۇرىدىغان، ھەتتا بىرەر ئىش يۈز بېرىشتىن ئىلگىرى ئۇنى پەرەز قىلالايدىغان ئىقتىدارغا ئىگە ئىكەنلىكىنى سېزىپمۇ كېلىۋاتاتتى. ئاشلىپى ئەتراپتىكى كەيپىياتتىن چۈشەندۈرۈپ بولمايدىغان بىرخىل شۈملۈقنى سەزگەندەكمۇ بولۇۋاتاتتى. ئەمما، ئۇنىڭدا سىكارلېتنى قۇتۇلدۇرۇۋالغۇدەك، چۈشۈپ كېتىۋاتقان ئازگالدىن تارتىۋالغۇدەك قۇدرەت يوق ئىدى. شۇ كۈنى كەچتە سىكارلېت ئاشلىپىغا بىرەر قېتىممۇ قاراپ قويمىدى. ئۇنىڭ ئاشلىپىغا بولغان قاتتىقلىقى ئادەمنى چۆچۈتەتتى. ئاشلىپىنىڭ ئىچىگە چۈشۈۋالغان ئەنسىزلىك بەكمۇ قورقۇنچلۇق بولۇپ، سۆز بىلەن ئىپادىلەپ بەرگىلى بولمايتتى.

ئۇنىڭدىن ئۇ ئىشنىڭ ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇن ياكى ئەمەسلىكىنى، ھاقارەتلەنگەندەك بولغان - بولمىغانلىقىنى سوراشقا ھەقىقىي يوق ئىدى. ئۇنىڭ مۇشتلىرى چىڭ تۈگۈلۈپ كېتىۋاتاتتى. سىكارلېت توغرىلۇق ئىشلارنى ئەمدى ئۇنىڭدىن سوراشقا ھەقىقىي ئەمەس. شۇ كۈنى چۈشتىن كېيىن ئۇ بۇ ھوقۇقتىن پۈتۈنلەي مەھرۇم بولغان، مەڭگۈگە مەھرۇم بولغان، ئۇ ئۇنىڭغا ياردەم بېرەلمەيدۇ، باشقىلارمۇ ياردەم بېرىشكە ئامالسىز. ئەمما، نېگىر ئانىنىڭ ئۇنىڭ بىلەن ئاتلانتاغا بىللە بېرىشنى قارار قىلغانلىقى ئاشلىپىغا ئازراق تەسەللىمۇ بولدى. مەيلى سىكارلېت خالىسۇن - خالىمىسۇن، ئۇ ئۇنىڭغا كۆز - قۇلاق بولۇپ تۇرالايتتى.

بۇنىڭ ھەممىسىنى مەن كەلتۈرۈپ چىقاردىم، - ئويلىدى ئاشلىپى كۆڭلى يېرىم بولۇپ، - ئۇنى مۇشۇنداق قىلىشقا مەجبۇر قىلغان ئادەم مەن.

شۇ كۈنى ئۇنىڭ بېشىنى ئېگىز تۇتۇپ يېنىدىن مەغرۇر كەتكەنلىكى، ھېچنېمىنى مەنسىتمەس قىياپىتى ھازىرمۇ ئاشلىپىنىڭ ئېسىدە تۇرۇپتۇ. ئاشلىپىنىڭ ئۇنىڭغا ياردەم بېرەلمىگەنلىكى ئۈچۈن پارە - پارە بولۇۋاتقان ۋە ئۇ خاتا چۈشىنىپ قېلىۋاتقان يۈرىكى ئۇنىڭغا تەلپۈنۈپ تۇراتتى. ئۇ سىكارلېتنىڭ لۇغەتلىرىنىڭ ئىچىدە «مەردلىك» دېگەن سۆزنىڭ يوقلۇقىنى بىلەتتى. كىمكى ئۇنى، مەن ھاياتىمدا ئۇچراتقان ئەڭ، ئەڭ باتۇر ئايال دەپ تەرىپلەيدىغان بولسا، ئۇ ھەيران قېلىپ ئاغزىنى ئېچىپ قېلىشى مۇمكىن. ئاشلىپى ئۇنىڭ ھەرقانداق ئەھۋالدا باتۇرلۇق بىلەن تۇرمۇشقا يۈزلىنەلەيدىغانلىقىنى، ئۆزىنىڭ پولاتتەك ئىرادىسى بىلەن ھەرقانداق قىيىنچىلىققا تاقابىل تۇرالايدىغانلىقىنى، ھەرقانداق مەغلۇبىيەتنى ئېتىراپ قىلمىغان ئىرادە بىلەن ئالغا قاراپ باتۇرلۇق بىلەن چامدىيالايدىغانلىقىنى، يېڭىلىشتىن ساقلانغىلى بولمايدىغانلىقى ئېنىق بولسىمۇ داۋاملىق كۈرەش قىلالايدىغانلىقىنى بىلەتتى.

ئىلگىرىكى تۆت يىل ئىچىدە ئۇ ئۆزىنىڭ مەغلۇپ

بولغانلىقىنى ئېتىراپ قىلىشنى خالىمىغان، ئۆزىنىڭ ئەھۋالى
ئىنتايىن خەتەرلىك تۇرۇپ، باشقىلارغا مەردلىك بىلەن ياردەم
قىلغان ئادەملەرنى كۆرگەن، ئەمما ئۇلارنىڭ ھەممىسى مەغلۇپ
بولغان، ئىشلىرى مەغلۇبىيەت بىلەن ئاخىرلاشقان.

ئاشلىپ قاراڭغۇ ئۆيدە ۋىلغا دىققەت قىلىپ ئولتۇرۇپ،
ھاياتىدا سىكارلېت ئوخارانىڭ ۋۇجۇدىدا جۇش ئۇرۇپ تۇرغان ئۇ
خىل قەيسەرلىكنى پەقەتلا كۆرۈپ باقمىغانلىقىنى ئويلاپ
كەتتى. ئۇ ئاپىسىنىڭ دېرىزە پەردىسىدە تىكىلگەن كىيىملەر
بىلەن خورازنىڭ پېيىنى قىستۇرۇۋالغان شىلەپىنى كىيىپ،
دۇنيانى بويسۇندۇرۇش ئۈچۈن ئاتلانغانىدى.

تۆتتۈز ئۈچىنچى باب

ئەتىسى ئەتىگەندە سىكارلېت بىلەن نېگىر ئانا ئىككىسى
سوغۇق شامال چىقىپ تۇرغان، ئاسماننى قارا بۇلۇت قاپلىغان
يامان ھاۋادا ئاتلانتا پويىز ئىستانسىسىدا پويىزدىن چۈشتى.
پويىز ئىستانسىسىمۇ شەھەر بىلەن تەڭ كۆيۈپ ۋەيران بولۇپ
كەتكەنىدى. سىكارلېت كونا ئادىتى بويىچە پىتتېر تاغا بىلەن
پىتتېي ھاممىسىنىڭ پەيتونىنى ئىزدىدى. چۈنكى، ئۇرۇش
بولۇۋاتقان چاغلاردا ئۇ تاراغا بېرىپ قايتىپ كەلسە، ئۇلار پويىز
ئىستانسىسىغا چىقىپ ئۇنى كۈتۈۋالاتتى. سىكارلېت بىردىنلا
ئېسىگە كېلىپ پەيتون ساقلىغان بۇ ئىشىغا كۈلۈپ كەتتى. ئۇ
ئۇلارغا كېلىشىدىن خەۋەر بەرمىگەن تۇرسا، ئۇلارنىڭ پويىز
ئىستانسىسىغا چىقىپ تۇرۇشى مۇمكىنمۇ؟ ئۇنىڭ ئۈستىگە
پىتتېي ھامما ئۇلارغا يازغان بىر خېتىدە ماكوندىن ئېلىپ
كەلگەن قېرى ئېتىنىڭ ئۆلۈپ قالغانلىقىنى قايغۇ بىلەن
يازغانىدى. سىكارلېت تونۇشلارنىڭ پەيتونلىرى ئۇچراپ
قالارمىكىن دەپ ئەتراپىغا خېلى قاراپمۇ باقتى، لېكىن ئاق

تەنلىكلەر ياكى قارا تەنلىكلەرنىڭ ئىچىدىن بولسۇن، بىرمۇ تونۇش ئادەم كۆرۈنمىدى. پىتتىي ھامىنىڭ خېتىدە دېگەنلىرى راست بولسا، ئۇلارنىڭ ئىچىدە بىرەرسىنىڭمۇ پەيتونى يوق بولۇشى مۇمكىن، قاتتىقچىلىق باشلىتىپ، ئادەملەر يەيدىغانغا نەرسە تاپالماي يۈرسە ئۇلارغا ئات نەدە تۇرۇپتۇ.

بىرنەچچە يۈك ھارۋىلىرى ۋاگوننىڭ يېنىدا تۇرۇپ يۈك بېسىۋېتىپتۇ، ئادەم ئولتۇرىدىغان پەيتوندىن ئىككىسىلا تۇرۇپتۇ. بىرسى ئۈستى يېپىق پەيتون بولۇپ، ئىچىدە چىرايلىق كىيىنمەلەر بىر خانىم بىلەن بىر ئوفىتسېر ئولتۇراتتى. ھەربىي فورما كىيگەن ئۇ ئادەمنى كۆرۈپ سىكارلېتنىڭ تېنى شۈركۈنۈپ كەتتى. ھەممىلا يەردە كۆك فورما كىيىشكەن ئەسكەرلەر مېڭىپ يۈرۈشەتتى. سىكارلېت ئۇلارغا قاراپ ھەيران قالدى ھەم قورقتى. خۇددى ئۇرۇش تۈگىمىگەندەك، ئۇ ئەسكەرلەر ھازىرلا يۈگۈرۈپ كېلىپ ئۆزىنى بۇلايدىغاندەك، ئاياغ ئاستى قىلىدىغاندەك سۈر بېسىپ پۈتۈن بەدىنى مۇزلاپ كېتىۋاتاتتى.

چۆلدەرەپ كەتكەن پويىز ئىستانسىسىنىڭ بۇ قىياپىتى سىكارلېتقا 1862 - يىلى بۇ يەرگە تۇنجى قېتىم كەلگەن چاغدىكى مەنزىرىنى ئەسلىتەتتى. ئۇ چاغدا ئۇ ئۈستىدە قارىلىق كىيىملىرى، ھەممىدىن بىزار بولۇپ تۇرۇۋاتقان ھالەتتە ئىدى. پويىز ئىستانسىسىنىڭ ھەممىلا يېرى قىستا - قىستا، ھارۋا - مەپىلەر توشۇپ كەتكەن، ھارۋىكەشلەرنىڭ ۋارقىراش - جارقىراشلىرى، ئۇرۇق - تۇغقانلىرىنىڭ ئالدىغا چىققانلارنىڭ بىر - بىرىنى توۋلاشلىرى ئەتراپىنى بىر ئالغانىدى. سىكارلېت ئۇرۇش ۋاقتىدىكى شۇ كۆرۈنۈشلەرنى يەنە كۆرۈۋاتقاندا چوڭقۇر بىر تىنىپ قويدى. ئارقىدىنلا بۈگۈنكى كۈنگە كەلگەندە پىتتىي ھامىنىنىڭ ئۆيىگە پىيادە بېرىشقا مەجبۇر بولۇۋاتقىنىدىن ئۆكۈنۈپ يەنە بىر قېتىم چوڭقۇر تىنىدى. ئەمما، ئۇ يەنىلا ئۈمىدلىك ئىدى، پىئاچتېر كوچىسىغا بېرىۋالسىلا

ئۇنىڭ ئۇ تەرىپىگە تونۇشلارنىڭ ھارۋىلىرىنىڭ ئۇچراپ قېلىشىغا ئىشەنەتتى.

ئۇلار ئەتراپقا تەلمۈرۈپ قاراپ تۇرغان شۇ مىنۇتتا، ئوتتۇرا ياش بىر نېگىر بىر پەيتوننى ھەيدەپ ئۇلارنىڭ يېنىغا كەلدى. — پەيتون لازىمۇ خانىم؟ — سورىدى ئۇ، — ئاتلانتانىڭ نەرىگىلا بارسىڭىز ئىككى سوم.

نېگىر ئانا ئۇنىڭغا ئاچچىقى بىلەن ئاللىپ قويدى. — سەتەڭلەرنىڭ پەيتونىغۇ بۇ! — دېدى ئۇ غودۇراپ، — قارا زەڭگى، بىزنى قانداق ئادەم دەپ ئويلاپ قالدىڭ، سەن؟

نېگىر ئانا يېزىلىق نېگىر بولسىمۇ، ئەمما كۆپ ۋاقتى يېزىدا ئۆتمىگەنىدى، شۇڭا يۈز — ئابروۋىلۇق خانىملارنىڭ يانلىرىدا ئەرلىرى ياكى دېدەكلىرى بولسىمۇ، بۇنداق كىرا پەيتونلىرىدا ئولتۇرمايدىغانلىقىنى بىلەتتى. نېگىر ئانا سىكارلېتنىڭ كۆزى قىيمىغاندەك ئۇ پەيتونغا قاراپ قېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ ئاچچىقى بىلەن ئاللىپ قويدى.

— بىز ماڭايلى، سىكارلېت خانىمىز! سەتەڭلەر پەيتوننى، ئۇنىڭغا قوشۇپ، يېڭى ئازاد بولغان نېگىر، ئىككىسى بىر — بىرىگە نېمىدېگەن پار كەلگەن.

— مەن يېڭى چىققان ھۆر قۇل ئەمەس، — دېدى ئاچچىقى كەلگەن ھارۋىكەش ئۆزىنى ئاقلاپ، — مەن تالبوت خانىمىزنىڭ ئادىمى، بۇ پەيتون شۇياقنىڭ، مەن ئۆيگە خىراجەت قىلغىلى ئازراق پۇل تاپاي دەپ چىققان.

— قايسى تالبوت خانىمىز ئۇ؟ — مېلىگېۋىلىنىڭ قىزى سۇزاننا تالبوت خانىمىز. بىز قېرى ماس ئۆلۈپ كەتكەندىن كېيىن بۇ يەرگە كۆچۈپ كەلگەن.

— ئۇ قىزنى تونۇمسىز، سىكارلېت خانىمىز؟ — تونۇمايدىكەنمەن، — دېدى سىكارلېت ئەپسۇسلىنىپ، — مەن تونۇيدىغان مېلىگېۋىلار ناھايىتى ئاز.

— ئەمىسە ماڭايلى، — كېسىپلا دېدى نېگىر ئانا، —

پەيتونۇڭ بىلەن قېلىۋەر، زەڭگى.

نېگىر ئانا سىكارلېتنىڭ دېرىزە پەردىسىدىن تىكىلگەن كۆڭلىكىنى، شىلەپىسى بىلەن كېچىلىك كىيىمى سېلىنغان بىرىزپىنت سومكىنى كۆتۈرۈپ، ئۆزىنىڭ كىيىملىرىنى ئورۇۋالغان بوپىسىنى قولتۇقىغا قىستۇرۇپ، سىكارلېتنى ھەممە يەرنى شاخار بېسىپ كەتكەن پاتقاق يول بىلەن باشلاپ ماڭدى. سىكارلېتنىڭ ئۇ پەيتوندا ئولتۇرغۇسى بولسىمۇ، بۇ موماي بىلەن دە تالاش قىلىشنى خالىمىدى. ئاشۇ كۈنى ئىككىسى پەردە توغرۇلۇق دېيىشىپ قالغاندىن بېرى موماي ئۇنى بەكمۇ سەزگۈرلۈك بىلەن كۆزىتىپ كېلىۋاتاتتى، سىكارلېت بولسا ئۇنىڭ بۇ قىلىقىنى ياقتۇرمايتتى، لېكىن ئۇنىڭدىن ئەمدى قۇتۇلالمايتتى. شۇڭا، پەقەتلا بولالمىغاندا ئۇنىڭ بىلەن دە تالاش قىلمىسا، بولمىسا ئۇنىڭ ئاچچىقىنى كەلتۈرۈپ قويۇشنى زادىلا خالىمايتتى.

ئۇلار ئادەم ماڭدىغان تار يولنى بويلاپ پىئاچتېر كوچىسىغا قاراپ ماڭدى. سىكارلېت يول بويى ئازاب ۋە ھەيرانلىق ئىچىدە كېتىۋاتاتتى. چۈنكى، ئاتلانتا ئۇنىڭ خاتىرىسىدىكى ئاتلانتا ئەمەس، پۈتۈنلەي ۋەيران قىلىنىپ كەتكەن ئاتلانتا ئىدى. ئۇلار ئىلگىرى رېت باتلېر بىلەن ھېنرى تاغا تۇرغان مېھمانخانىنىڭ ئالدىدىن ئۆتتى. ئۆز ۋاقتىدىكى ھەيۋەتلىك بۇ ئىمارەت ھازىر ئەسكى تاملىققا ئايلىنىپ قالغانىدى.

«ئۇلار سېنى كۆيدۈرۈۋەتكەن، تۈزلىۋەتكەن بىلەن ئورنۇڭدىن قوپالماس قىلىۋېتەلمەيدۇ. ئۇ مۇمكىن ئەمەس، — دەپ ئويلىدى سىكارلېت ئىچىدە، — سەن يەنە يېڭى ھاياتقا ئېرىشىپ، بۇرۇنقىدىنمۇ زور، بۇرۇنقىدىنمۇ ھەيۋەتلىك شەھەرگە ئايلىنىسەن.»

ئۇ كوچىنى بويلاپ ئالدىغا مېڭىۋەردى، نېگىر ئانا كەينىدىن كېلىۋاتاتتى. كوچا يەنىلا ئۇرۇشنىڭ جىددىي چاغلىرىدىكىدەك قىستا - قىستاق، ئاۋات ئىدى. ئۇ پىتتى ھاممىنىڭكىگە

بىرىنچى قېتىم كەلگەن چاغدا بۇ كوچىنىڭ ئاۋاتلىقىغا قاراپ، خۇددى قانلىرى تومۇرلىرى ئىچىدە ئۆركەشلىنىپ كېتىۋاتقانداك ئاجايىپ خۇشال بولۇپ كەتكەنىدى. ھازىرمۇ شۇ چاغدىكىگە ئوخشاش ئاۋات، ھارۋا - پەيتونلار يەنە شۇنداق جىق (يارىدارلارنى باسقان ھارۋىلارلا كۆرۈنمەيدۇ) ئىدى. نۇرغۇن ئاتلار، قېچىرلار دۇكانلارنىڭ ئالدىلىرىدىكى تۈۋرۈكلەرگە باغلاپ قويۇلغان. پىيادىلەر يولىدا ئادەم شۇنچە كۆپ بولسىمۇ، ھەممىسىلا ناتونۇش، يېڭى ئادەملەر ئىدى، لەلەڭشىپ يۈرگەن نېگىرلارنى ھەممە يەردە كۆرگىلى بولاتتى. ئۇلار تامنىڭ تۈۋىلىرىدە، يول بويلىرىدىكى تاشلارنىڭ ئۈستىدە، ئۆتكەن - كەچكەن پەيتون - ھارۋىلارغا، خۇددى كىچىك بالىلار سېرىك كۆرۈۋاتقانداك قاراپ ئولتۇرۇشاتتى، پۈتۈن كوچا قارا رەڭ بىلەن توشقاندى.

— يېڭى ئازادلىققا چىققان بۇ ھۆر زەڭگىلەر، — دېدى نېگىر ئانا دىمىقىنى قېقىپ قويۇپ، — مەڭگۈ ياخشى ئادەملەردىن بولالمايدۇ. پۈتۈن تۇرقى لۈكچەكنىڭ ئۆزى.

راست، ئۇلار لۈكچەكلەرگە ئوخشايدۇ. سىكارلېتمۇ شۇنداق ئويلاپ قالدى. چۈنكى، ئۇلار ئۇنىڭغا ئەدەپسىزلىك بىلەن تىكىلىپ قارىشاتتى. لېكىن، ئۇ كۆك فورما كىيگەن شىماللىق ئەسكەرلەرنى كۆرۈپ، قورقۇپ كەتكىنىدىن ئۇ نېگىرلارنى شۇئانلا ئۇنتۇپ كەتتى. ھەممىلا يەردە پىيادە، ئاتلىق ئەسكەرلەر يۈرۈشەتتى. بەزىلەر كوچىدا لەلەڭشىپ يۈرسە، بەزىلىرى قاۋاقخانلارغا كىرىپ - چىقىپ تۇرۇشاتتى.

بۇ ئىپلاسارنى مەڭگۈ كۆرەرگە كۆزۈم يوق، — ئويلىدى ئۇ ئىچىدە، — مەڭگۈ كۆرمىسەم دەيمەن.

— چاپسان ماڭايلى. ئانا، بۇلاردىن چاپسانراق نېرى كېتەيلى، — دېدى ئۇ مومايغا.

ئۇلار داۋاملىق ئالدىغا قاراپ ماڭدى. بارغانسېرى ئادەملەر شالاڭشىۋاتاتتى. ئۇلار ۋېسلىي چېركاۋىنىڭ ئالدىغا يېتىپ كەلدى. بۇ، 1864 - يىلى سىكارلېت مادې دوختۇرنى ئىزدەپ

كەلگەندە ئولتۇرۇپ دەم ئالغان جاي ئىدى. سىكارلېت بۇ چېركاۋنى كۆرۈپ مېيىقىدا سوغۇق كۈلۈپ قويدى. نېگىر ئانا سەزگۈر كۆزلىرى بىلەن ئۇنىڭدىن بىر نېمە تاپماقچى بولۇۋاتقاندەك قاراپ كەتتى، ئەمما قىزىقىشىنى ھەرقانداق قىلىپمۇ قانائەتلىەندۈرەلمىدى. ئەسلىدە سىكارلېت شۇ كۈنى ئۆزىنىڭ قاتتىق قورقۇپ كەتكەن ھالىتىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرۈپ كۈلۈپ كەتكەنىدى. ئۇ كۈنى ئۇ شىماللىق ئالۋاستىلاردىن، مېلانىيە ئولغاق يەۋاتقان جىددىي ھالەتتىن قورقۇپ كېتىپ پۈت - قولىدا جان يوق، مادې دوختۇرنى ئىزدەپ ئۆمىلەپ دېگۈدەك ماڭغانىدى. ئەمدى ھازىر، نېمىشقا شۇ چاغدا قاتتىقراق ئاۋازدىن قورقۇپ كەتكەن كىچىك بالىدەك شۇنچىلا قورقۇپ كەتكەن بولغىدىم؟ دەپ ئويلاپ قېلىۋاتاتتى. شۇ چاغدا شىماللىق ئالۋاستىلار، ئوت ۋە ئۇرۇشنىڭ مەغلۇبىيىتى ئۇ ئۇچرىغان ئەڭ يامان ئىشلار بولسا كېرەك. ئەمدى ئويلىسا ئۇ ئىشلار ئېلىپنىڭ ئۆلۈمى، گېرالدىنىڭ ساراڭ قېتىش بولۇپ قالغىنى، ئاچارچىلىق، ھالىدىن كەتكۈچە چارچىتىدىغان ئەمگەك ۋە تۈگمەس تەھدىتلەرنىڭ ئالدىدا ھېچقانچە ئىش ئەمەس ئىكەن. ھازىر تاجاۋۇزچىلارنىڭ ئالدىدا ئۇنىڭ قورقماس، باتۇر بولمىقى ئىنتايىن ئاسان ئىدى، ئەمما تاراننىڭ قولىدىن كېتىش خەۋپى ئالدىدا باتۇرلۇق قىلماق ئۇنداق ئاسان ئەمەس. ياق، ئۇ ئاچلىقتىن باشقا ھېچقانداق نەرسىدىن قورقمايدۇ.

ئالدى تەرەپتىن يېڭى بىر پەيتون كېلىپ قالدى. سىكارلېت ئىتتىك يولىنىڭ چېتىگە ئۆتۈپ، ئۇنىڭدىكى ئادەملەرنى تونۇيمەنمۇ دەپ قاراپ كەتتى، تونۇسا ئۆزلىرىنى ئاپىرىپ قوي دېمەكچىدى، چۈنكى پىتتىي ھاممىنىڭ ئۆيىگە يەنە بەش كۈچىدىن ئۆتكەندە يېتىپ بارالايتتى. پەيتون يېقىن كەلگەندە سىكارلېت ھىجايماق بولۇپ تەييارلىنىپ تۇراتتى، ئۇشتۇمتۇت پەيتوننىڭ دېرىزىسىدىن بېشىغا سۆسەر تۇماق كىيگەن، چاچلىرى قىزىل بىر ئايال بېشىنى چىقاردى. سىكارلېت

ئىختىيارسىز، ۋاي، دەپى - دە، كەينىگە بىر قەدەم داڭدى. ئۇ بېلىق ۋاتلىن ئىدى. ئۇ بېشىنى ئىچىگە تارتىۋالغۇچە، سىكارلېت ئۇنىڭ يىرگىنىۋاتقانداك بولۇپ يوغىناپ كەتكەن بۇرنىنى كۆرۈپ قالدى. توۋا، بىرىنچى بولۇپ ئۇنىڭغا تونۇش چىرايىلاردىن مۇشۇ خوتۇننىڭ ئۇچرىغىنىنى.

— ئۇ كىم؟ — سورىدى نېگىر ئانا گۇمان بىلەن، — ئۇ سىزنى تونۇيدىكەن، ئەمما سالام قىلمىدى. مەن ئۇنداق رەڭلىك چاچنى ئۆمرۈمدە كۆرۈپ باقمىغان. تارلېتونلارنىڭ ئائىلىسىدىمۇ كۆرمىگەن. ئۇ... ھەم، بويىغان چاچتەك قىلىدۇ. — شۇنداق، بويىغان چاچ، — سىكارلېت ئاددىيلا جاۋاب بېرىپ قەدىمىنى تېزلەتتى.

— سىز چېچىنى بوياتقان ئۇ خوتۇننى تونۇمسىز؟ سىزدىن سوراۋاتمەن، ئۇ زادى كىم؟ — ئۇ مۇشۇ شەھەردىكى بىر بۇزۇق ئايال، — جاۋاب بەردى سىكارلېت ئاددىيلا قىلىپ، — خۇدا ھەققى، مەن ئۇ ئۇ ئايالنى تونۇمايمەن، سوراۋەرمىسەڭچۇ.

— ۋاي خۇدايمەي، — نېگىر ئانا ئىچىگە يېنىك تارتىپ قويدى. كۆزلىرى كېتىۋاتقان پەيتوندا، ئاغزى ئېچىلىپلا قالدى. ئۇ ئېلىپ بىلەن يىگىرمە يىلنىڭ ئالدىدا ساۋانادىن كەتكەندىن بۇيان پەھشە ئاياللارنى كۆرۈپ باقمىغانىدى، شۇڭا بېلىقنى ئوبدانراق كۆرۈۋالمىغانىدىن ئەپسۇسلىنىپ كەتتى.

— شۇنداق چىرايلىق كىيىنىۋاپتۇ، پەيتونى، پەيتونكىشى بار ئىكەن، — ئۇ ئۆزىگە ئۆزى سۆزلەپ كېتىۋاتاتتى، — خۇدانىڭ نېمە قىلغىنىدۇ بۇ، چۈشەنمىدىم. ئۇنىڭدەك بۇزۇق خوتۇنلارغا دۇنيانى ئايماي بېرىپ، بىزگە ئوخشاش ياخشى ئادەملەرنى ئاچ ھەم يالاڭ ئاياغ قويۇۋاتقىنىنى.

— بىر نەچچە يىل بولدى، خۇدانىڭ بىز بىلەن كارى يوق، — دەپى سىكارلېت قوپال تەلەپپۇزدا، — بۇ گەپنى سەن ماڭا دېمە، بولمىسا ئاپام گۆرىدە ئېغىناپ ياخشى ئۇخلىيالايدۇ.

سىكارلېت ئۆزىنى ئىجتىمائىي ئورۇن ۋە پەزىلەت جەھەتتە بېلىدىن يۇقىرى ھېسابلايتتى، ئەمەلىيەتتە بولسا ئىشقا ئاشۇرالمىتتى. ئەگەر ئۇنىڭ پىلانى ئوڭۇشلۇقلا ماڭدىغان بولسا، ئۇمۇ بېلىق بىلەن ئوخشاش ئورۇندا تۇرالايدۇ ھەم ئوخشاش بىر ئىزدىن ياردەم ئالالايدۇ. ئۇ ئۆزىنىڭ قارارىدىن قىلچە پۇشايماي قىلمىسىمۇ، ئەمما ئۇ ئىشنىڭ ئۆزى ئۇنى بىئەپ ئورۇنغا چۈشۈرۈپ قويۇۋاتاتتى. «ئۇ ئىشنى ھازىر ئويلىماي تۇرايچۇ.» ئۇ ئۆزىگە ئۆزى شۇنداق دەپ قويۇپ قەدىمىنى تېزلەتتى.

ئۇلار مادې دوختۇرنىڭ ئۆيىنىڭ ئالدىغا كەلدى. ئۇ ئۆيلەردىن ھازىر پەلەمپەي بىلەن پەلەمپەيگە تۇتىشىدىغان تار يولدىن باشقا ھېچنەمە قالمىپتۇ. ۋېمىنلارنىڭ ئۆيلىرىمۇ تۈزلىنىپ كېتىپتۇ، ھەتتا ئۆلمۈ يوق، ئۆچۈپ كېتەي دەپ قالغان ھارۋا چاقلىرىنىڭ كونا ئىزلىرىدىن باشقا ھېچنەمە كۆرۈنمەيدۇ. ئېلىسىنلارنىڭ پىششىق خىشلىق ئۆيلىرى ئۆز پېتى تۇرۇپتۇ، يېنىغا يەنە ئىككى قەۋەت قىلىپ يېڭى ئۆيۈمۇ سېلىۋاپتۇ. بونىلار ئۆيلىرىنى رېمونت قىلىۋاپتۇ، ئەمما ياخشى ئەمەس، ئۆگزىسىگە يامغۇر بىلەن كۈندىن دالدا قىلىپ تاختايلىرىنى تاشلاپلا قويۇپتۇ. ئەمما، بۇ ئۆيلەرنىڭ دېرىزىلىرىدە بىرمۇ تونۇش چىراي كۆرۈنمەيدۇ، ئىشىكلىرىدىمۇ بىر ئادەم يوق. ئەكسىچە بۇ ئەھۋال سىكارلېتنى خۇشال قىلدى، چۈنكى ئۇنىڭ ھازىر ھېچقانداق ئادەمگە كۆرۈنگۈسى يوق ئىدى.

پىتتى ھامىنىڭ قىزىل خىشلىق ئۆيى ئاخىر كۆرۈنۈپ سىكارلېتنىڭ يۈرىكى سېلىپ كەتتى. خۇدا رەھمىلىك، مۇشۇ ئۆيگە كەلگەندە ھېچنەمەنى بۇزماي ئامان ساقلاپ قاپتۇ. پېتتېر تاغا قولىدا بىرنەمە ئالغىلى بارىدىغان سېۋەت، ھويلىدىن چىقىپ كېلىۋاتاتتى، سىكارلېت بىلەن نېگىر ئانىنىڭ پوتلىرىنى سۆرەپ ئاران كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭ قاپقارا يۈزىدە خۇشال، لېكىن يەنە ئاسانلىقچە ئىشەنمەۋاتقاندەك كۈلكە

پەيدا بولدى.

سىكارلېت ئىچىدە: مەن بۇقېرى قارا ئەخمەقنى تازا بىر سۆيمەيدىغان بولسام، شۇ تۇرقدا ئۇنى كۆرۈپ شۇنچىلىك خۇش بولۇپ كېتىۋاتمەن، دەپ ئويلاپ خۇشال توۋلاپ كەتتى:
— پېنتېر، چاپسان كىرىپ ھامامغا دورىسىنى تېپىپ بەر،
بۇ راستلا مەن!

شۇ كۈنى كەچتە پېنتېي ھامما ئۈستەلگە قوناق ئۈستىدا قىلغان ئۇماچ، پۇرچاق دېگەندەك يېمەكلىكلەرنى كەلتۈردى. سىكارلېت ئۇ نەرسىلەرنى يەۋىتىپ، پۇل تاپقاندا ئۈستەلگە بۇ ئىككى نەرسىنى يولاتمايمەن دەپ ئويلىدى. قانداق بەدەل تۆلىسىمۇ پۇل تاپمىسا بولمايدۇ، تاراننىڭ بېجىغا كېتىدىغان پۇلدىنمۇ كۆپ پۇل تېپىش كېرەك. قىسقىسى، ئۇ بىر كۈنلەردە نۇرغۇن پۇل تاپىدۇ، ئۇنىڭ ئۈچۈن ئادەم ئۆلتۈرۈشكە توغرا كەلسىمۇ مەيلى.

سىكارلېت تاماقخانىدىكى غۇۋا چىراغ نۇرىدا ئولتۇرۇپ پېنتېي ھاممىدىن ئىقتىسادىي ئەھۋالى توغرىلۇق سورىدى. ئەسلىدە ئۇ ئۆزىگە كېرەكلىك پۇلنى چارلېستون ئائىلىسىدىن چىقىپ قالارمىكەن دېگەن ئۈمىدتە بولغانىدى. پېنتېي ھامما بۇ ئائىلىنىڭ بىر ئەزاسى بىلەن ئەرەكەن ئولتۇرۇپ پاراڭلىشىش پۇرسىتىنىڭ كەلگىنىدىن خۇشال بولۇپ كېتىپ، تۇيۇقسىز بۇنداق سوئالنىڭ سورىلىپ قېلىۋاتقىنىغا دىققەت قىلماي ئۆزىنىڭ دەردىنى سۆزلەپ كەتتى. ئۇ ئۆزىنىڭ قورۇقنىڭ، شەھەردىكى زېمىنلىرىنىڭ نەگە كەتكەنلىكىنى بىلمەيدىكەن، بىردىنلا ھەممە نەرسىسىدىن مەھرۇم بوپتۇ. ئىسمى ھېتىرى ئۇنىڭغا شۇنداق دەپتىمىش، ئۆيىنىڭ يەر بېجىنى تۆلىيەلمىگۈدەك ئەھۋالغا چۈشۈپ قاپتۇ. مۇشۇ ئۆيدىن باشقا ئۇنىڭ ھېچنېمىسى قالماپتۇ. بۇ ئۆيۈمۇ مېلانئىيە بىلەن سىكارلېتقا تەئەللۇق ئىكەن. ھېتىرى پەقەت مۇشۇ ئۆيلەرنىڭلا بېجىنى تۆلىيەلەپتۇ. ئۇنىڭغا

ھەر ئايدا ئازراقتىن تۇرمۇش راسخوتى بېرىپ تۇرىدىكەن.

— ھېنرى ئۆزىنىڭ ئۈستىدىكى يۈكنىڭ ئېغىرلاپ كېتىۋاتقانلىقىنى، باجنىڭ ئۆسۈپ، جاننى ساقلاپ قېلىشىنىڭمۇ تەسكە چۈشۈۋاتقانلىقىنى ئېيتىدۇ. بىر تۇرۇپ ئۇنى قولدا كۆپ پۇل بولسا ماڭا بەرگۈسى كەلمەي يالغان سۆزلەۋاتامدىكىنمۇ دەپ ئويلاپ قالمەن.

سىكارلېت ھېنرى تاغنىڭ يالغان سۆزلىمىگە نەلىكىنى بىلەتتى. بۇ، چارلېسنىڭ مال - مۈلۈكلىرى توغرىلۇق ئۆزىگە يازغان خەتلەردىن مەلۇم ئىدى. بۇ قېرى ئادۋوكات بۇ ئۆيلەر بىلەن شەھەردىكى ئىسكىلات قىلىنغان يەرلەردىكى زېمىنلارنى ۋاھ بىلەن سىكارلېتقا كېيىنكى كۈنلەردە قولدا بىر نەرسە قالمىغاندا ئەسەپتەپ قالار، دەپ كۆپ تىرىشقانىدى. يەنە ئۇنىڭ ئاشۇ زېمىنلارنى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن، ئۇ يەرلەرگە كەلگەن باجلارنى ئامال بار تۆلەپ تۇرۇۋاتقانلىقىدىنمۇ سىكارلېتنىڭ خەۋىرى بار ئىدى.

ئۇنىڭدىمۇ ئانچە كۆپ پۇل يوق، — ئويلىدى سىكارلېت ئىچىدە، — بولدىلا، پىتتى ھامما بىلەن ھېنرى تاغنى تىزىملىكىدىن چىقىرىۋېتەي. ئەمدى رېت باتلېردىن باشقا ئادەم قالمايدى، ئەمدى شۇنداق قىلماي بولمايدۇ. چوقۇم شۇ يولدا مېڭىشىم كېرەك. ئەمما ھازىر ئۇنى ئويلىماي تۇراي ... رېت باتلېر توغرىلۇق ئۇنىڭ ئۆزىگە سۆزلىتەي، ئاندىن بىر ئامال قىلىپ ئەتە ئۇنى بۇ يەرگە پىتتى ھاممىنىڭ ئۆزى چاقىرتىپ كېلىدىغان قىلاي.

سىكارلېت چىرايىدا خۇشال كۈلكە، پىتتى ھاممىنىڭ سېمىز قوللىرىنى چىڭ تۇتۇپ ئولتۇراتتى.

— ئوبدان ھامما، — دېدى ئۇ، — ئۇنداق كۆڭۈلسىز گەپلەرنى ئەمدى قويۇپ، كۆڭۈل ئاچىدىغان گەپلەرنى قىلىشايلىچۇ. دوستلىرىڭىزنىڭ ئەھۋاللىرى توغرىلۇق سۆزلەپ بېرىڭا. مېرۇبېر خانىمنىڭ ئەھۋالى قانداق؟ مايېلىنىڭچۇ؟

ئاڭلىسام، مايبېلىنىڭ يىگىتى سالامەت قايتىپ كەپتۇدەكقۇ؟
ئېلىسن خانىم بىلەن مادې خانىملار قانداقراق تۇرۇۋاتىدۇ؟
گەپنىڭ مەزمۇنى يۆتكىلىشى بىلەنلا پىتتىي ھامىنىڭ
چىرايى ئېچىلىپ، بايقى يىغلاڭغۇ چىرايىدىن ھېچنېمە
قالمىدى. شۇنىڭ بىلەن كونا قوشنىلىرىنىڭ يېقىنقى
ئەھۋاللىرى توغرىلۇق گەپ ئېچىپ، ئۇلارنىڭ نېمە
قىلىۋاتقانلىقى، نېمە يەۋاتقانلىقى، نېمە كىيىۋاتقانلىقى، نېمە
ئويلاۋاتقانلىقى توغرىلۇق توختماي سۆزلەپ كەتتى. مېرۋېتېر
خانم بىلەن مايبېلىنىڭ رېنى پىكارد ئۇرۇشتىن قايتىپ
كېلىشتىن ئىلگىرى شىماللىق ئەسكەرلەرگە پوشكال پىشۇرۇپ
سېتىپ جان باققانلىقىنى سۆزلەپ بەردى. ھەر كۈنى ئۇلارنىڭ
ئارقا ھويلىسىدا بىرقانچە ئون شىماللىق ئەسكەرلەر ئۇلارنىڭ
پوشكىلىنى ساقلاپ تۇرۇپ كېتىدىكەن، رېنى قايتىپ كەلگەندىن
كېيىن، ھەر كۈنى كونا ھارۋىسى بىلەن ھەرخىل يېمەكلىكلەرنى
شىماللىق ئەسكەرلەرنىڭ بارگاھلىرىغا ئاپىرىپ ساتىدىغان
بوپتۇ. مېرۋېتېر خانىم ئازراق پۇل توپلىغاندىن كېيىن،
شەھەردە بولكىخانا ئاچماقچى بولۇۋېتىپتۇ. پىتتىي ھامىنىڭ
بۇنداق ئىشلارنى تەنقىد قىلىش نىيىتى يوقتەك قىلاتتى. ئەمما،
ئۆزىگە كەلگەندە شىماللىقلار بىلەن ئاچتىن ئۆلسەممۇ بۇنداق
سودىنى قىلمايمەن، دېدى. ھەتتا ئۇ كوچىلاردا شىماللىق
ئەسكەرلەرگە ئۇچراپ قالسا ئۇلارنى مەنسىتمەيدىكەن، يامغۇر
يېغىپ يول پاتقاق بولسىمۇ شۇنداق قىلىدىكەن. پىتتىي
ھامىنىڭ نەزىرىدە جەنۇب ئىتتىپاقىغا بولغان
ساداقەتمەنلىكىنى ئىپادىلەش ئۈچۈن ھەرقانداق قۇربان
بەرسىمۇ، ئىككى كۈندە بىر ئايىغى پاتقاققا رەسۋا بولۇپ
كەتسىمۇ ئەرزىيتتى، ئاشۇرۇۋەتكەنلىك بولمايتتى.

مادې دوختۇرنىڭ ئۆيى شىماللىقلار شەھەرگە ئوت
قويۇۋەتكەندە كۆيۈپ كەتكەنىدى. كېيىن پىل بىلەن دارس ئۆلۈپ
كېتىپ، ئۇلارنىڭ ئۆيىنى قايتىدىن سېلىشقا زادىلا قولى

بارمىدى. مادې خانىم، ئۆيدە يا بالىلار، يا نەۋرىلەر بولمىسا ئۆي سېلىپ نېمە قىلىمىز، دەپ، ئەر - خوتۇن ئىككىسى يالغۇز ياشاشتى. كېيىن بەكمۇ زېرىكىپ ئېلىسىنلارنىڭ ئۆيىگە كۆچۈپ كېلىشىۋالدى. ئېلىسىنلار ئۆيلىرىنىڭ بۇزۇلغان يەرلىرىنى ياسىۋالغانىدى، ئەر - ئايال ۋەمىتىنلارمۇ ئۇلارنىڭ بىر ئېغىز ئۆيىدە تۇرۇۋاتاتتى.

— شۇنچە ئادەم ئۇ ئۆيلەرگە قانداق پاتقاندى؟ — ھەيران قالدى سىكارلېت، — ئېلىسىن خانىم، فەنى، يەنە...

— ئېلىسىن خانىم بىلەن فەنى مېھمانخانا ئۆيىدە ياتىدىكەن، — دېدى پىتتىي چۈشەندۈرۈپ. ئۇ ھەممە دوستلىرىنىڭ ئۆيىدىكى ئىشلارنى تولۇق بىلەتتى، — سۆيۈملۈكۈم، ئەسلىدە بۇ گەپلەرنى ساڭا دېمىسەم بولاتتى. ئېلىسىن خانىم ئۇلارنى «قوشنىلار» دەپ ئاتايدۇ. ئەمەلىيەتتە بولسا، — ئۇ ئاۋازىنى پەسلەتتى، — ئۇلار ئۇنىڭ ئۆيىنى ئىجارىگە ئېلىپ ئولتۇرۇۋاتىدۇ. ئېلىسىن خانىم ساراي ئاچتى دېگەن گەپ - دە بۇ. قانداق، قورقۇنچىلۇق ئىشىكەن؟

— مېنىڭچە، ئۇ خانىم قالتىس ئىش قىپتۇ، — دېدى سىكارلېت سوغۇق كۈلۈپ قويۇپ، — مەنمۇ پۇلتۇر تارادا بىكارغا ئەمەس، پۇل بېرىپ ئولتۇرىدىغان قوشنىلار بولسىكەن دەپ ئويلىغان. شۇنداق بولغان بولسا بىز ھازىرقىدەك نامراتلىشىپ كەتمەيتتۇق.

— سىكارلېت، نېمىشقا بۇنداق گەپ قىلىسىز؟ ئاپىڭىز سىزنىڭ تاراغا بارغان دوستلار بىلەن ئۇرۇق - تۇغقانلاردىن پۇل ئېلىشنى ئويلىغانلىقىڭىزنى بىلىدىغان بولسا گۆرىدە خاتىرجەم ياتالمايدۇ. ئېلىسىن خانىم ئامالسىزلىقتىن شۇنداق قىلدى. بولمىسا ماشىنىچىلىق قىلىپ تاپقان پۇلى بىلەن جېنىنى باقالمايتتى. فەننىنىڭ چىنىلەرگە گۈل سىزىپ، خۇگنىڭ ئوتۇن سېتىپ تاپقان پۇلى ئېمىگە دال بولسۇن؟ ئويلاپ بېقىڭا، خۇگ كىچىككەنە تۇرۇپ ئوتۇن سېتىۋاتىدۇ. ئۇنىڭ ئاتاقلىق ئادۋوكات

بولغۇسى بار ئىدى. بىزنىڭ بالىلىرىمىز مانا مۇشۇنداق ئەھۋالغا چۈشۈپ قېلىۋاتىدۇ. بۇنى ئويلىسام يىغلىغۇم كېلىدۇ.

سىكارلېت ئۆزىنىڭ يازنىڭ پىزغىرىم ئاپتاپلىرىدا كېۋەز ئوتاپ بەللىرىنىڭ سىرقىراپ ئاغرىپ كەتكەنلىكىنى، قاتتىقراق بىر نەرسە تۇتۇپ باقمىغان يۇمران قوللىرى بىلەن ساپاننى تۇتۇپ يەر ھەيدەپ قوللىرىنىڭ قاپرىپ كەتكەنلىكىنى ئېسىگە ئېلىپ، خۇگ ئېلىسىغا ئىچ ئاغرىتىشنىڭ ھاجەتسىز ئىكەنلىكىنى ئويلاپ قالدى. پىتتىي نېمىدېگەن ساددا، ئەخمەق خوتۇن - ھە! ئەتراپىدىكى ئۆيلەرنىڭ ھەممىسى خاراپىلىككە ئايلىنىپ، ئۇنىڭ ئۆيىنىڭ ئامان قالغانلىقىنىڭ ئۆزى چوڭ گەپ - دە.

— ئوتۇن ساتقۇسى بولمىسا، خۇگ نېمىشقا ئادۋوكات بولمىدى؟ ئاتلانتادا ئادۋوكاتلار قىلىدىغان ئىشلار يوقمۇ يا؟

— ئۇنداق ئەمەس، سۆيۈملۈكۈم، ھازىر ھەممە ئادەم بىر - بىرىنىڭ ئۈستىدىن ئەرز قىلىدىغان بولۇپ كېتىشتى. ھەممە يەر كۆيۈپ پاسىللار يوقىلىپ كەتكەچكە، پاسىل تاللىشىدىغان ئىشلار كۆپ بولۇۋاتىدۇ. لېكىن، خەقنىڭ ئەرز قىلغۇدەك پۇلى يوق، ئەرز قىلىشالمايدۇ. شۇڭا، خۇگ ئامالسىز ئوتۇن سېتىپ يۈرۈۋاتىدۇ... ھە راست، ئۇنتۇپ قالغىنىمنى قاراڭ! مەن سىلەرگە خەت يازدىمغۇ دەيمەن، فەننى ئەتە توي قىلماقچى. دېگەنبىلەن سىز ئۇنىڭ تويىغا ئۆلگۈرۈپ كەپسىز. ئېلىسن خانىم سىزنىڭ كەلگىنىڭىزنى ئاڭلىسا چوقۇم خۇش بولىدۇ. ئۈستىڭىزدىكىدىن باشقا كىيىملىرىڭىزمۇ باردۇ دەيمەن. بۇ مېنىڭ بۇ كىيىملىرىڭىزنى سەت دېگەنلىكىم ئەمەس، سۆيۈملۈكۈم، ئازراق كونىراپ قالغان يېرى بار ئىكەن شۇ. چىرايلىق كۆڭلىكىڭىز بارمۇ؟ بۇ ئاتلانتا قولىدىن كەتكەندىن كېيىن بولۇۋاتقان تۇنجى توي، تويدا چوقۇم تورت، ھاراق، ئاندىن تانسۇ بولىدۇ. لېكىن، مەن ئېلىسىلارنىڭ بۇنچىلا چىقىمىنى قانداق كۆتۈرەلەيدىغانلىقىغا ھەيران، چۈنكى ئۇلارنىڭمۇ باشقىلارغا ئوخشاش ھېچنېمىسى يوق - دە.

— فەننى كىمگە ياتلىق بولىدۇ؟ داللاس مىكلورى گېتئىس قەلئەسىدە قۇربان بولۇپ كەتكەندىن كېيىن...

— قوزام، فەننى ئەيىبلەپمۇ كەتمەڭ. ھەممە ئادەم ئۆلۈپ كەتكەن ئېرىگە سىزدەك سادىق بولمايدىكەن. ئويلاپ باقاي، ئۇنىڭ ئىسمى نېمىدى؟ خەقنىڭ ئىسمى زادىلا ئېسىمدا تۇرمايدۇ. ئىسمى تامغۇ دەيمەن، ئۇنىڭ ئاپىسى بىلەن بەكمۇ ئوبدان ئۆتەتتۇق. لاگرانگې قىزلار ئىنستىتۇتىدا بىللە ئوقۇغان. فامىلىسى توملىنسون ئىدى. گىلارانگالىق ئىدىغۇ دەيمەن. ئۇنىڭ ئاپىسىنىڭ ئىسمى... ئويلاپ باقاي... پېركىنس، پېركىنسىمىدۇ؟ پېركىنس! سىپارتالىق، ئائىلىسى مەرتىۋىلىك ئائىلە. بىراق، ئۇنىڭ ھازىر نېمە ئىسمى... ھىم. فەننى قانداق بولۇپ ئۇ ئادەم بىلەن توي قىلىدىغان بولۇپ قالدىكىنتاڭ.

— ئۇ ئادەم ھاراققا ئامراقمۇ؟ ياكى...

— ياق، سۆيۈملۈكۈم، ئۇ پەزىلەتلىك ئادەم. ئەمما، ئۇنىڭ بېلىنىڭ تۆۋنىگە ئوق تېگىپ، ئىككى پۈتى... پۈتلىرى... بۇ گەپنى ئېغىزغا ئېلىشتىن شۇنچىلىك بىزارمەن. ئىشقىلىپ، ئۇ ئىككى پۈتنى كېرىپ ماڭىدۇ. مېڭىشى شۇنچىلىك سەت — ھىم، ئۇنداق ماڭسا بەكمۇ سەت تۇرىدىكەن. فەننى نېمىشقا ئۇ ئادەمگە تېگىدىكىنتاڭ.

— قىزلار ھامان ئەرگە تېگىشى كېرەككۇ؟

— ئومۇمۈتلەق ئەمەس، — دېدى پىتتى ھامما قاپقىنى تۇرۇپ، — مانا مەن تەگمەي ئۆتۈپ كېتىۋاتمەنغۇ.

— سۆيۈملۈك ھامما، مەن سىزنى دېمەكچى ئەمەس. سىزنى ھەممە ئادەم ياخشى كۆرىدۇ. ھازىرغىچە شۇنداق بولمىسا، سىزنىڭ گېپىڭىز چىقسا تۇرالمايدىغان سوتچى كارلېتوفا بۇرۇنلا ماقۇل دېمەتتىڭىز...

— سىكارلېت، بولدى، ئۇ بىر نېمىنىڭ گېپىنى قىلماڭا! — پىتتى ھامما پىخىلداپ كۈلۈپ كەتتى، كەيپى يەنە ئورنىغا چۈشتى، — نېمىلا دېگەن بىلەن فەننى ئادەمنىڭ ئامراقلىقى

كەلگۈدەك قىز ئىدى. بېجرىمىرەك بىرسىگە ياتلىق بولسا بولاتتى. مەن ئۇنىڭ تام دېگەن ئۇ ئادەمنى ھەقىقىي ياخشى كۆرۈپ كېتىشىگە تازا ئىشەنمەيمەن، ئۇنىڭ داللاس مېكلورپنى ئۇنتۇپ كېتىشى مۇمكىن ئەمەس، ئەمما ئۇ سىزگە ئوخشىمايدۇ. سىز ياخشى كۆرگەن يىگىتىڭىز چارلىسقا بولغان ساداقتىڭىزدىن يانمىدىڭىز. ئەگەر ياتلىق بولايچۇ دېگەن بولسىڭىز، بۇ چاغقىچە بىر نەچچىسىگە تېگىپمۇ بولاتتىڭىز. خەقلەر كەينىڭىزدىن كۆڭلى يوق سەتەڭ، دەپ گەپ تارقىتىپ پۇرسىمۇ، مېلانىي ئىككىمىز سىزنىڭ چارلىسقا بولغان ساداقتىڭىزنى ئاغزىمىزدىن چۈشۈرمەي ماختاپ كېلىۋاتىمىز.

سىكارلېت ئۇنىڭ بۇ خىل گەپلىرىنى ئاڭلىماسقا سېلىپ، باشقا دوستلىرىنىڭ، ئۇنىڭدىن يۆتكىلىپ رېت باتلىرىنىڭ گېپىنى قىلىشقا شۇنچىلىك تەقەززا بولۇپ تۇرۇۋاتاتتى. ئۇ بۇ يەرگە يېڭى كەلدى، شۇڭا ئويۇل - توپۇللا رېت باتلىرىنىڭ گېپىنى چىقارسا بولمايتتى. بولمىسا پىتتىي ھاممىنى باشقا خىياللارغا سېلىپ قويۇشى مۇمكىن. ئۇ چاغدا رېت ئۇنىڭ بىلەن توي قىلىشنى رەت قىلغان تەقدىردىمۇ، يېپىق قازان يېپىق پىتى قېلىۋىرەتتى.

پىتتىي ھامما خۇددى گېپىنى ئاڭلايدىغان ئادەم تاپقان كىچىك بالغا ئوخشاش ئاغزى بېسىلماي سۆزلەشكە ئامراق ئىدى. ئۇ جۇمھۇرىيەتچىلەرنىڭ ئاتلانتادا نۇرغۇن ئەسكى ئىشلارنى قىلغانلىقى بىلەن ھازىر ۋەزىيەتنىڭ ئىنتايىن ئوساللىشىپ كەتكەنلىكىنى، بولۇپمۇ ئۇلارنىڭ نامرات نېگىرلارنىڭ كاللىسىغا قويۇۋاتقان ئىدىيەلەرنىڭ ئىنتايىن خەتەرلىك ئىكەنلىكىنى، بۇ ئەھۋالنىڭ قاچانغىچە داۋاملىشىدىغانلىقىنى بىلمەيدىغانلىقىنى سۆزلەپ كەتتى.

— سۆيۈملۈكۈم، ئۇلار نېگىرلارغا سايلام بېلىمى تاشلاقتۇرۇۋاتىدۇ، دۇنيادا بۇنىڭدىنمۇ بىمەنە ئىش بولامدۇ؟ مەن ئۇ جۇمھۇرىيەتچىلەرگە قارىغاندا بىزنىڭ پىتتىي تاغىنى سەزگۈر، ئەخلاقلىق كۆردۈم. بىزنىڭ پىتتىي تاغىمىزغا ئوخشاش تەربىيە كۆرگەن ئادەملەر، ئەلۋەتتە ئۇنداق سايلاملارغا

قاتناشمايدۇ. ئۇلار ھازىر ئۇ نېگىرلارنىڭ كاللىسىنى قايمۇقتۇرۇۋەتتى. ئەسلىدىلا ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئەخلاقسىز ئادەملەر خېلى بار ئىدى، ئەمدى ھازىر قاراڭغۇ چۈشكەندە كوچىلاردا خاتىرجەم ماڭغىلى بولمايدۇ. كۈندۈزلىرىمۇ ئۇلار قىزلارنىڭ ئالدىنى توسۇيدىكەن. ياخشى نىيەتلىك بىرەر ئادەم ئۇلارغا نارازىلىق بىلدۈرسە ئۇنى شۇ ھامان قولغا ئالىدىكەن. سىزگە ئېيتتىممۇ، يوق، ئۇلار كاپىتان باتلىرىنىمۇ قولغا ئېلىشتى.

— رېت باتلىرىنى؟

بۇ يامان خەۋەر بولسىمۇ، سىكارلېت پىتتىي ھاممىدىن بەكمۇ رازى بولدى. چۈنكى، ئۇ رېت باتلىرىنىڭ ئىسمىنى ئۇنىڭغا دېگۈزمەي ئۆزىلا تىلغا ئالغانىدى.

— شۇنداق، بۇ ئېنىق خەۋەر، — ھاپاجاندىن پىتتىي ھاممىنىڭ ئىككى مەڭزى قىزىرىپ كەتتى، قەدەممۇ رۇسلىنىپ قالدى، — ئۇ بىر نېگىرنى ئۆلتۈرۈپ قويغىنى ئۈچۈن ھايال ئۆتمەيلا تۈرمىگە تاشلاندى. ئۇنى دارغا ئېسىشىمۇ مۈمكىن. ئاڭلىدىڭىزمۇ، كاپىتان باتلىرىنى ئۇلار دارغا ئاسىدۇ.

سىكارلېت بىردىن بوشىشىپ نەپىسى قىسىلىشقا باشلىدى. پىتتىي ھامما سۆزلىگەنلىرىنىڭ ئۇنىڭدا كۆرسىتىۋاتقان ئۈنۈمىگە مەست بولۇپ تېخىمۇ سۆزلەپ كەتتى.

— ئۇلار ھازىرغىچە تولۇق پاكىت تاپالمىغانمۇ ئوخشايدۇ، ئەمما بىرسىنىڭ ئاق تەنلىك بىر ئايالنى ھاقارەت قىلغان بىر نېگىرنى ئۆلتۈرۈۋەتكەنلىكى راست. شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ بۇ ئىشقا بەكمۇ ئاچچىقى كېلىۋېتىپتۇ. ھەددىدىن ئېشىپ كېتىۋاتقان نېگىرلارنى ئۆلتۈرۈۋېتىدىغان ئىشلار يېقىندىن بېرى كۆپىيىپ قالدى. ئۇلار كاپىتان باتلىرىنىڭ يېنىدىن ھېچقانداق ئىسپات تاپالمىغان گەپ. ئەمما، مادې دوختۇرنىڭ دېيىشىچە، ئۇلار بىرەر ئادەمنى قۇربانلىق قىلسا كېرەك. مادې دوختۇر، رېت باتلىرىنى ئۆلتۈرسە، بۇ شىماللىقلارنىڭ قىلغان تۇنجى ياخشى ئىشى بولىدۇ، دەيدۇ. نېمىشقا ئۇنداق دەيدىكەن، چۈشەنمىدىم...

كاپىتان باتلىر تېخى ئۆتكەن ھەپتىلا بىزنىڭكىگە كېلىپ ئوماق بىر شاتۇتنى ماڭا سوۋغا قىلغان، سىزنىمۇ سورىغان. سىزنى رەنجىتىپ قويۇپتىكەنغۇ، شۇ ئىشتا سىزنىڭ ئۆزىنى كەچۈرمەسلىكىڭىزدىن بەكمۇ ئەنسىرەيدىكەن.

— تۈرمىدە قانچىلىك ياتىدىكەن؟

— كىم بىلىدۇ، دارغا ئاسقۇچە يېتىشىمۇ مۇمكىن. ئۇلار ئۇنىڭ ئادەم ئۆلتۈرگىنىگە ئىسپات تاپالمايمۇ قالامدۇ تېخى. شىماللىقلار ئۈچۈن، مەيلى ئۇنىڭ جىنايىتى بولسۇن - بولمىسۇن، بىر ئادەمنى تۈتۈپ دارغا ئېسىش زۆرۈر بولۇپ قالغان گەپ. ئۇلارنىڭ بەكمۇ ئاچچىقى كېلىۋاتقانمىش، — پىتتىي سىرلىق ھالدا ئاۋازىنى پەيسەيتتى، — سىلەرنىڭ يېزىلاردىمۇ 3K پارتىيەسىدىكىلەر بارمۇ؟ سۆيۈملۈكۈم، مەن ئۇلارنىڭ بۇ يەرلەردىمۇ بار ئىكەنلىكىگە ئىشىنىمەن. ئاشلىي سىلەرگە بۇنداق گەپلەرنى دېمىگەن ئوخشايدۇ. 3K پارتىيەسىدىكىلەرمۇ ئۆزلىرى توغرىلۇق گەپ قىلدۇرمايدىكەن. ئۇلار كېچىلىرى ئالۋاستىلاردەك ياسىنىپ چىقىپ، پۇل ئوغرىلايدىغان سومكىچىلار بىلەن ھەددىدىن ئاشقان نېگىرلارنى ئىزدەيدىكەن. بەزىدە ئۇلارنى قورقۇتۇپ، ئاتلاتىدىن چىقىپ كېتىسەن، دەپ ئاگاھلاندۇرۇش بېرىدىكەن، گەپ ئاڭلىمىغانلارنى قامچا بىلەن ساۋايدىكەن، — پىتتىمنىڭ ئاۋازى تېخىمۇ پەسلەپ كەتتى، — بەزىدە ئۇلارنى ئۆلتۈرگۈزۈۋېتىدىكەن، جەسەتلەرنىڭ ئۈستىگە پارتىيەسىنىڭ بەلگىسىنى تاشلاپ قويۇپ، جەسىتىنى ئادەم كۆرىدىغان يەرلەرگە قويۇپ قويىدىكەن... شۇڭا شىماللىقلار قاتتىق غەزىپى كېلىپ، ئىبىرەت قىلىش ئۈچۈن بىرەسنى ئۆلتۈرمەكچى بولۇۋاتقان ئوخشايدۇ... خۇگ ئېلىسىنىڭ ماڭا دەپ بېرىشىچە، شىماللىقلار باتلىرنى ئۆلتۈرمەيدىغانمۇ ئوخشايدۇ. چۈنكى، ئۇ پۇللارنىڭ نەدىلىكىنى شۇلا بىلىدىكەن، ئەمما دېمەيۋېتىپتۇ. ئۇلار ئۇنىڭغا دېگۈزۈشنىڭ چارىسىنى قىلىۋاتقان ئوخشايدۇ.

— نېمە پۇل ئۇ؟

— سىز تېخى بىلمەمسىز؟ مەن سىزگە خەتتە دېمىگەنمۇ؟
سۆيۈملۈكۈم، سىز تاراغا كۆمۈلۈپلا كېتىپسىز، شۇنداق
ئەمەسمۇ؟ كاپىتان باتلېر قايتىپ كەلگەندە پۈتۈن شەھەر تەۋرەپ
كەتتى. بىز ھەممىمىز قورساققا يەيدىغانغا يوق غەمگە پېتىپ
تۇرغاندا، ئۇ چىرايلىق پەيتونغا ئولتۇرۇپ، يانچۇقلىرىدا چىق
پۇل، قايتىپ كەلدى. ئۇنى كۆرۈپ كۆپچىلىكنىڭ ئاچچىقى
كېلىپ جېنى چىقتى. ئىتتىپاق ھۆكۈمىتىنىڭ دائىم يامان گېپىنى
قىلىدىغان بىر ھاياتكەش سودىگەر شۇنچە كۆپ پۇل تاپسا، بىز
بولساق نامراتلىشىپ بىر تىيىنغا زار يۈرسەك ئاچچىقىمىز
كەلمەيدۇ؟ ھەممىمىزلا ئۇنىڭ ئۇ پۇلنى قانداق تاپقانلىقىغا
قىزىقتۇق، ئەمما ھېچقايسىمىز سورىيالمىتتۇق. ئاخىر مەن جۈرئەت
قىلىپ سورىدىم. ئۇ كۈلۈپ قويدى: «بۇ دۇرۇس يول بىلەن تاپقان
پۇل ئەمەس، سىز خاتىرجەم بولۇڭ» دەپلا قويدى. ئۇنىڭ ئاغزىدىن
راست گەپ ئالماق شۇنچىلىك تەس ئىكەن.

— ئۇ پۇلنى قامال قىلىنغان جايلارغا بېرىپ - كېلىپ
تاپقاندۇ...

— ئۇغۇ شۇنداق، قوزام. بىر قىسمىنى شۇ يول بىلەن تاپقان.
ئۇ چاغدا تاپقان پۇلى قولىدىكى ھەممە پۇلنىڭ پەقەت بىر تامچىسىلا
بولۇشى مۇمكىن. ھەممە ئادەم، شىماللىقلارمۇ شۇلارنىڭ ئىچىدە، ئۇ
چوقۇم ئىتتىپاق ھۆكۈمىتىنىڭ بىر يەرگە يوشۇرۇپ قويغان نۇرغۇن
تىللالىرىنى تېپىۋالغان، دەپ ئويلاۋاتىدۇ.

— نۇرغۇن تىللالىرىنى؟

— شۇنداق، قوزام. ئويلاپ بېقىڭشا، بىزنىڭ جەنۇب
ھۆكۈمىتىمىزنىڭ شۇنچە كۆپ ئالتۇنى نەگە كېتىدۇ؟ ئۇنى بىر
قىسىم ئادەملەر ئېلىپ كەتكەن گەپ. كاپىتان باتلېر چوقۇم شۇ
ئادەملەرنىڭ بىرسى. شىماللىقلار بۇ ئالتۇنلارنى داۋس زۇڭتۇڭ
ئېلىپ قاچقان دەپ ئويلايتىكەن. كېيىن ئۇ تۇتۇلغاندا قارىسا
يېنىدا بىر تىيىنمۇ يوق ئىمىش، ئۇرۇش ئاخىرلاشقاندا
خەزىنىدىن ھېچنېمە چىقماپتۇ. شۇنىڭغا قاراپ ئادەملەر، بۇ

پۇلارنى قامال قىلىنغان رايونلارغا قاتنايدىغان ئاشۇ ئادەملەر ئېلىپ كەتكەن بولۇشى مۇمكىن، دېيىشىۋاتىدۇ. لېكىن، ئۇلار زادىلا ئىنقىرار قىلمايۋېتىپتۇدەك.

— نۇرغۇن تىللا؛ بۇ قانداق...

— كاپىتان باتلېر ئىتتىپاق ھۆكۈمىتىنىڭ نەچچە مىڭ تاي پاختىسىنى ئەنگىلىيە بىلەن ناسسۇغا ئاپىرىپ ساتقان ئەمەسمىدى؟ — دېدى پىتتىي مەغرۇر سۆزلەپ، — ئۇنىڭ ئىچىدە ئۆزىنىڭ پاختىسىمۇ بار ئىكەن. ئۇرۇش ۋاقتىدا ئەنگىلىيەگە پاختا ئېلىپ بېرىشنىڭ نىمىدىن دېرەك بېرىدىغانلىقىنى سىزمۇ بىلىسىز. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ قانچىگە ساتمەن دېسە ئۆزىنىڭ ئىختىيارى. ئۇ پاختىلارنىڭ پۇلىغا بىزگە قورال سېتىۋېلىپ بەرمەكچى بوپتىكەن. ئەمما، شۇ چاغدا قامال قىلىش بارغانسېرى كۈچىيىپ كېتىپ، قورال - ياراغلارنى توشۇپ كېلىشكە ئامالسىز قالغان. بۇنداق ئەھۋالدا ئۇنىڭ ھەممە پۇلغا قورال سېتىۋېلىشى ناتايىن، شۇنىڭ بىلەن، ئۇ ھەم ئۇنىڭغا ئوخشاش ئىشنى قىلغان ئادەملەر نەچچە مىليون پۇلنى ۋەزىيەت سەل ياخشىلانغاندا ئېلىپ ئىشلىتىش ئۈچۈن ئەنگىلىيە بانكىسىغا قويۇۋەتكەن. ئۇلارنىڭ ئۇ پۇللارنى جەنۇب ھۆكۈمىتىنىڭ نامىدا قويۇشمۇ ناتايىن. چوقۇم ئۆزىنىڭ نامىدا قويىدۇ. ئۇ پۇل ھازىرغىچە شۇ يەردە تۇرۇۋېتىپتۇ... بىز تەرەپ تەسلىم بولغاندىن بېرى ھەممىلا ئادەم ئاشۇ ھايانكەشلەرنى تىللاپ كەلدى، ئەمما شىماللىقلار كاپىتان باتلېرنى بىر نېگىرنى ئۆلتۈرگەن، دېگەن جىنايەت بىلەن قولغا ئالدى. ئۇلار كېيىن ئاڭلىغان بولسا كېرەك. ئەمدى ئۇنى شۇ پۇلنىڭ ئورنىنى دەپ تېپىپ بېرىسەن دەپ قىستاۋېتىپتۇ. كۆردىڭىزمۇ، بىزنىڭ جەنۇب ئىتتىپاق ھۆكۈمىتىنىڭ ھەممە بايلىقى شىماللىقلارغا مەنسۇپ بولغۇدەك... ئۇلار شۇنداق ئويلاۋاتقان گەپ - دە. ئەمما، كاپىتان باتلېر، ھېچنېمىنى بىلمەيمەن دەپ چىڭ تۇرۇۋاپتۇ... مادې دوختۇر، شىماللىقلار ئۇنى دارغا ئاسسا بولىدۇ. قىلغان گۇناھىغا

سېلىشتۇرغاندا، دارغا ئېسىش جازاسىمۇ ئۇنىڭغا يەڭگىل بولۇپ قالىدۇ، دەۋاتىدۇ... سۆيۈملۈكۈم، نېمە بولىڭىز؟ بىر قىسىملا بولۇپ كېتىۋاتىسىزغۇ؟ بېشىڭىز قېپىۋاتامدۇ؟ گەپلىرىم سىزگە خۇشياقمايۋاتامدۇ يا؟ سىزنى زېرىكتۈرۈپ قويدۇممۇ؟ ئۇ ئادەم ئۆز ۋاقتىدا كەينىڭىزگە چۈشكەن. ئەمما، ھازىر ئۇنى پۈتۈنلەي ئۇنتۇپ كەتكەنسۇ دەپ ئويلايمەن. مەن ئۇنىڭ پەزىلىتىنى ياخشى كۆرمەيمەن، شۇنداق بىر مۇتەھەمكى...

— ئۇ مېنىڭ دوستلىرىم قاتارىدا ئەمەس، — دېدى سىكارلېت ئالاھىدە چۈشەندۈرۈپ، — مۇھاسىرە ۋاقتىدا سىز ماكونغا كەتتىڭىز، مەن ئۇنىڭ بىلەن قاتتىق دېيىشىپ قالغان. ئۇ ھازىر... ھازىر نەدە تۇرۇۋېتىپتۇ؟

— ئاممىۋى مەيداندىكى ئوت ئۆچۈرۈش پونكىتىدا.

— ئوت ئۆچۈرۈش پونكىتىدا؟

پىتتىي پىخىلداپ كۈلۈپ كەتتى.

— شۇنداق، ئوت ئۆچۈرۈش پونكىتىدا. شىماللىقلار ئۇ يەرنى ھازىر تۈرمە قىلىۋالدى. ئۇلار شەھەرلىك ھۆكۈمەتنىڭ يېنىدىكى گازارمىدا تۇرىدۇ، ئوت ئۆچۈرۈش پونكىتى بولسا شۇنىڭ يېنىدىكى بىر كوچىدا، ئۇلار باتلىرىنى شۇ يەرگە سولاپ قويۇپتۇ. تۈنۈگۈن مەن ئۇ توغرىدا قىزىق بىر گەپنى ئاڭلىدىم، كىمىنىڭ دېگەنلىكى ئېسىمدە يوق. سىزمۇ بىلىسىز، ئۇ شۇنچىلىك ياسانچۇق ئادەم. ئۇ ياتقان يەردە مۇنچا يوق ئىكەن، ھەر كۈنى يۇيۇناتتىم دەپ تۇرۇۋېلىپ، ئاخىر ئۇلار ئۇنىڭ ھويلىدىكى ئات سۇغىرىدىغان ئۇزۇن ئوقۇردا يۇيۇنۇشىغا يول قويۇپتۇ. بىر پولىك ئادەم شۇ يەردە يۇيۇنىدىكەن. ئەمما، ئۇ، جەنۇبلىقلارغا خاس مەينەتچىلىك ئىچىدە يۈرسەممۇ مەيلى، شىماللىقلارنىڭ پاسكىنىچىلىقلىرىنى ئۆزۈمگە يۇقتۇرمايمەن، دەپ ئۇ يەردە يۇيۇنۇشقا ئۇنىماپتۇ...

ئۇ روھلىنىپ سۆزلەپ كېتىۋاتاتتى، زادىلا توختىماي دېمەيتتى. سىكارلېت ئاڭلاپ ئولتۇرغاندەك قىلغىنى بىلەن،

ئۇنىڭ بىر گېپىمۇ قۇلىقىغا كىرمەيتتى، خىيالى باشقا ئىشلاردا ئىدى؛ رېت باتلېرنىڭ ئۇنىڭ ئويلىغىنىدىنمۇ كۆپ پۇلى بار ئىكەن، ئەمما ئۆزى تۈرمىدە يېتىۋېتىپتۇ. ئۇنىڭ تۈرمىدە يېتىپ قالغىنى ياكى كېيىن دارغا ئېسىلىپ كېتىش مۇمكىنلىكى سىكارلېتنىڭ پىلانىنى ئۆزگەرتىۋېتىدىغانمۇ بولدى. ئەمەلىيەتتە، ئۇ ئۇنىڭ دارغا ئېسىلىپ كېتىدىغانلىقىنى ئويلاپمۇ كەتمىدى، پۇلغا بەكمۇ ئېھتىياجلىق بولۇپ تۇرۇۋاتقاچقا، ئۇ ئادەمنىڭ تەقدىرىگە كالا قاتۇرغۇدەك ۋاقتىمۇ يوق ئىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ مادې دوختۇرنىڭ، دار جازاسى ئۇنىڭغا يەتتىگە كېتىدۇ، دېگەن گېپىگىمۇ قىسمەن قوشۇلاتتى. ئىككى قوشۇن سوقۇشۇۋاتقان بىر چاغدا بىر ئايال كىشىنى يېرىم كېچىدە يالغۇز تاشلىۋېتىپ ئۆزىنىڭ ئاللىبۇرۇن تۈگەشكەن ئىشى ئۈچۈن كەتكەن ئادەم ئادەم بولامدۇ؟ دارغا ئېسىلسا ئېسىلمايدۇ... ناۋادا ئۇ تۈرمىدىكى چاغدا ئۇنىڭ بىلەن بىر ئامال قىلىپ توي قىلىۋالسا، توي قىلىپ بولۇپلا ئۇنى شىماللىقلار ئۆلتۈرۈۋەتسە، ئۇ چاغدا ئۇنىڭ مىليونلىغان تىللىلىرى ئۇنىڭغا قالاتتى. توي قىلغىلى بولمىسچۇ؟ ياكى ئۇ تۈرمىدىن چىققاندىن كېيىن توي قىلىدىغانغا ماقۇل دېسچۇ؟ يا بولمىسا... ئاھ، قانداقلا بولسا مەيلى ئىدى... ئۇنىڭدىن ئازراق پۇل ئېلىۋالسىلا بولاتتى، ئۇلار ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتسە، ئۇ چاغدا پۇلنى مەڭگۈ قايتۇرۇپ بەرمەيتتى.

سىكارلېت شىماللىقلارنىڭ ھۆكۈمىتىنىڭ ئىلتىپاتى بىلەن يەنە بىر قېتىم تۇل قالىدىغانلىقىنى ئويلاپ، تەسەۋۋۇرلىرى ئاجايىپ قاناتلىنىپ كەتتى. نەچچە مىليون تىللا - دە، ئۇ! ئۇ پۇل بىلەن ئۇ تارنى قايتىدىن رەتكە سېلىۋالىدۇ، ئىشچىلارنى ياللاپ، تېرىيدىغان كېۋەزنىڭ كۆلىمىنى كېڭەيتەلەيدۇ، نۇرغۇن چىرايلىق كىيىملەرنى، يېڭۈسى كەلگەن ئېسىل يېمەكلىكلەرنى سېتىۋالالايدۇ. ئېلىپ بىلەن كاررىنمۇ شۇنداق قىلالايدۇ. ۋاد قۇۋۋەتلىك نەرسىلەرنى يەپ سەمرىپ كېتىدۇ، ئىسسىق، چىرايلىق

كېيىملەرنى كىيەلەيدۇ، يەنە تېخى ئائىلە ئوقۇتقۇچىسى ياللىيایدۇ، كېيىن ئۇنۋېرسىتېتقا چىققاندا... تاغلىق نامرات ئادەملەرنىڭ بالىلىرىدەك كىچىكىدىن پۇتىغا ئاياغ كىيمەيدىغان، كاللىسى ھېچنېمىگە ئۆتمەيدىغان بولۇپ قالمايدۇ. دادىسىغا خۇسۇسىي دوختۇرۇمۇ ياللىيالايدۇ. ئاشلىقىغا كەلسەك... ئۇنىڭغا ئۇ قىلماي قالامدۇ؟

پىتتى ھاممىنىڭ گېپى بىردىنلا ئۈزۈلۈپ قالدى.
— دېگەنلىرىم راستتۇ، سىكارلېت؟ — دېدى ئۇ سىكارلېتنىڭ كەيپىياتىنى كۆرۈپ.

سىكارلېت بىردىنلا خىيالدىن باش كۆتۈرۈپ، ئىشكىنىڭ تۈۋەدە قوللىرىنى پەرتۇقىنىڭ يانچۇقىغا سېلىپ تۇرغان نېگىر ئانىسىنى كۆردى، ئۇنىڭ كۆزلىرى سىكارلېتتا ئىدى. ئۇنىڭ ئۇ يەردە قاچاندىن بېرى تۇرغانلىقىنى، نېمىنى ئاڭلاپ نېمىنى سەزگەنلىكىنى بىلمەيتتى، قاراشلىرىدىن قارىغاندا ئۇ ھەممىنى بىلىۋالغاندەكمۇ قىلاتتى.

— سىكارلېت خانقىز چارچاپ قالغاندەك قىلىدۇ، ئۇخلىسۇنمىكىن، — دېدى ئۇ.

— راست چارچىدىم، — دېدى سىكارلېت نېگىر ئانىنىڭ كۆزلىرىگە خۇددى چارىسىز قالغان كىچىك بالىغا ئوخشاش قاراپ قويۇپ، — ئازراق شامالداپ قالغاندەكمۇ قىلىمەن. پىتتى ھامما، ئەتە سىز بىلەن قوشنىلارنى يوقلاپ بارماي بىر كۈن ئارام ئېلىۋالسام رەنجىمەسسۇز؟ ئۇلارنىڭكىگە قاچانلا بولسا بارغىلى بولىدىغۇ، ئۇنىڭ گۈستىگە ئەتە فەننىنىڭ تويىغا بارمەن. ناۋادا زۇكىمم ئېغىرلىشىپ كەتسە تويغىمۇ بارالمايدىغان گەپ. شۇڭا، ئەتە بىر كۈن يېتىپ دەم ئېلىۋالسام زۇكىمم ياخشى بولۇپ قالارمىكىن دەيمەن.

نېگىر ئانا ئۇنىڭ قوللىرىنى تۇتۇپ كۆرۈپ، چىرايىغا قاراپ سەل ئەنسىرىگەندەك بولدى. سىكارلېتنىڭ چىرايى ياخشى بولمىسا كېرەك. بايقى شېرىن خىياللىرى بىردىنلا ئۈزۈلۈپ

قالغاچقا، چىرايى ئاقىرىپ سەل تىترىگەندەك بولغانىدى. — قوللىرىڭىز مۇزدەك تۇرىدۇ، قوزام. چاپسان يېتىۋېلىش. سېرىق چاپىدىن دەملەپ كىرەي، ئىچىپ ئازراق تەرلىنىش. — مەن نېمىدىگەن بىخەستە، — پىتتىي دەرىۋ ئورنىدىن تۇرۇپ سىكارلىتنىڭ مۇرىسىگە بوش ئۇرۇپ قويدى، — گەپ بىلەن بولۇپ كېتىپ سىزنىڭ ئەھۋالىڭىز بىلەن كارىم بولماپتۇ. ئەتە بىر كۈن يېتىپ ئارام ئېلىش، يېنىڭىزدا ئولتۇرۇپ پاراڭ سېلىپ بېرىمەن، ھە ياق، سۆيۈملۈكۈم، سىزگە ھەمراھ بولالمىغۇدەكمەن. ئەتە بونىپىل خانىمنىڭكىگە بارىدىغان بولغان. ئۇمۇ زۇكام بولۇپ قاپتۇ، ئاشپىزىمۇ ئاغرىق ئوخشايدۇ. نېگىر ئانا، سېنىڭ كەلگىنىڭمۇ ئوبدان بوپتۇ، ئەتە ئەتىگەندە مەن بىلەن بىللە بېرىپ ئازراق ياردەم قىلساڭ.

نېگىر ئانا ئۇنى پەلەمپەيدە ئالدىغا سېلىپ ماڭغاچ، قوللىرىڭىز مۇزلاپ كېتىپتۇ، ئايىڭىز يېلىش بولۇپ قالدى، دېگەندەك گەپلەرنى قىلىپ توختىماي غوتۇلدىدى. سىكارلىت ئۈچۈن، نېگىر ئانىدا ھېچقانداق گۇمان قوزغالماي، ئەتە پىتتىي ھامما بىلەن خاتىرجەم ئۆيدىن چىقىپ كېتىدىغان بولسا شۇنىڭ ئۆزى يېتەرلىك ئىدى، ئۇ چاغدا ئۇ شىماللىقلارنىڭ تۈرمىسىگە بېرىپ رېت باتلىر بىلەن كۆرۈشەلەيتتى. ئۇ پەلەمپەينىڭ ئۈستىگە چىققاندا، ھاۋا گۈلدۈرلىگەن ئاۋازنى ئاڭلاپ ئورنىدا تۇرۇپلا قالدى. بۇ ئاۋاز ئۇنىڭغا شەھەر مۇھاسىرىدىكى چاغدا ئېتىلغان زەمبىرەكلەرنىڭ ئاۋازلىرىنى ئەسلەتتى. ئاشۇ چاغدىن باشلاپ ھاۋا گۈلدۈرلىسىلا ئۇ ئۇرۇشنى ۋە زەمبىرەكلەرنىڭ ئاۋازلىرىنى ئەسلەيدىغان بولۇپ قالغانىدى.

تۆتۈز تۆتىنچى باب

ئەتىسى ئەتىگەندە بوران ئاسماندىكى قارا بۇلۇتلارنى تېز سۈرئەتتە ھەيدەپ، قۇياشنىڭ يۈزى ئانچە - مۇنچە كۆرۈنۈپ

قالدى. سىكارلېت قىسقا بىر ئايەتنى ئوقۇۋېتىپ، ئاخشامقى يامغۇرنىڭ توختاپ قالغىنى ئۈچۈن خۇداغا رەھمەت ئېيتتى. ئاخشام ئۇ توختىماي يېغىۋاتقان يامغۇرنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ، ئەتىمۇ توختىمىسا شىلەپەم بىلەن يېڭى كۆڭلىكىم يامغۇردا رەسۋا بولۇپ كېتىدىغان بولدى دەپ ئەنسىرىگەندى. ئەمدى ھازىر قۇياشنىڭ تۇرۇپ - تۇرۇپ پاللىدە كۆرۈنۈپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ بۆلەكچىلا جانلىنىپ كەتتى. ئەمدى ئۇ ئورنىدا ياتالمايتتى، ئۆزىنى داۋاملىق چارچىغاندەك قىلىپمۇ كۆرسىتەلمەيتتى. پىتتى ھامما بىلەن ئېگىر ئانا، پېتتېر تاغلار قاچانمۇ ماڭار، دەپ كۆزلىرى تۆت بولۇپ كېتىۋاتاتتى. ئاخىر دەرۋازا گۈپ قىلىپ يېپىلىپ، ئۆيدە ئۇ ئۆزى يالغۇز قالدى. ئاشخانىدا ئاشپەز ناخشا ئېيتقاچ بىر ئىشلارنى قىلىۋاتاتتى. سىكارلېت ئورنىدىن دەس تۇرۇپ ئىشكاپقا ئېسىپ قويغان يېڭى كىيىملىرىنى ئالدى.

كېچىچە ئوبدان ئۇخلىغاچقا، سىكارلېتنىڭ كاللىسى ئىنتايىن سەگەك، ئۆزى روھلۇق بولۇپ، ۋۇجۇدى كۈچكە تولغانىدى. مۇشۇ تۇرقى بىلەن ھەر قانداق بىر ئەر بىلەن گەپتە رەھىم-سىزلىك بىلەن ئېلىشالايتتى. بۇ خىل روھىي ھالەت ئۇنىڭغا خېلى ئىلھام بولدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇزاقتىن بېرى سانسىز ئوڭۇشسىزلىقلارغا، كۈرەشلەرگە دۇچ كېلىپ تۇرۇۋاتقاچقا، ئۆزىنىڭ رەقىبلىرىنى تىرىشىپ ئۆزىگە بويسۇندۇرالايدىغانلىقىغا ئىشەنچىمۇ بار ئىدى، شۇلارنى ئويلاپ ئۆزىچە كۆرەڭلەپمۇ قويدى.

بىرسى ياردەم بەرمىسە كىيىنمەكمۇ تەس ئىكەن، شۇنداقتىمۇ بىر ئامال قىلىپ كىيىنىپ بولدى، ئاندىن خوراز پېيى قىستۇرۇلغان نەپىس شىلەپىسىنى بېشىغا قوندۇرۇپ، پىتتى ھاممىنىڭ ھۇجرىسىغا چىقىپ ئەينەككە قارىدى. ئۇ شۇنچىلىك چىرايلىق ئىدى، يېشىل رەڭلىك شىلەپىسىنىڭ ئاستىدىكى بىر جۈپ كۆپكۆك كۆزى زۇمرەتتەك يالتىراپ تۇراتتى. كىيىملىرىمۇ ئاجايىپ قاملاشتۇرۇپ تىكىلگەن، رەڭگىمۇ ئۆزىگە ئاچقاندى. كۆڭۈلگە ياققۇدەك كىيىملەرنى يەنە كىيىشكە مۇيەسسەر بولۇش

كىشىنى تولىمۇ خۇشال قىلىدىغان ئىش ئىدى. ئادەم ئۈچۈن ئۆزىنىڭ گۈزەللىكىنى بىلىشتىن ئارتۇق خۇشال ئىش بولماس. سىكارلېت ئەينەكتىكى ئۆزىنىڭ لەۋلىرىگە چۈككىدە بىرنى سۆيۈپ قويدى، ئارقىدىنلا ئۆزىنىڭ ئەخمەقلىكىگە كۈلگۈسى كەلدى. ئۇ سۇئېلېننىڭ يۇڭ شارپىسىنى مۇرىسىگە سالدى، لېكىن ئۇنىڭ رەڭگى سۇس رەڭلىك كۆڭلىكىنىڭ رەڭگى بىلەن ماس كەلمەي كۆڭلى سەل يېرىم بولۇپ قالدى. پىتتىي ھاممىنىڭ ئىشكاپىنى ئېچىپ ئۇنىڭ يەكشەنبە كۈنلىرى كىيىدىغان كۈزلۈك پەلتوسىنى ئالدى. ئۇنى كىيىپ بولۇپ تارادىن ئېلىپ كەلگەن بىرلىيانت كۈزلۈك ھالقىسىنى تاقىدى. ئاندىن بېشىنى بوش سىلكىپ قويۇۋىدى، ھالقىلار يالت - يۇلت نۇر چاقنىتىپ بىر خىلدا چىرايلىق لىڭشىپ كەتتى. رېت باتلىپ بىلەن كۆرۈشكەندە بېشىمنى پات - پات سىلكىپ قوياي، ئەرلەر ئاياللارنىڭ ھالقىلىرىنىڭ بوش سىلكىنىپ تۇرۇشىنى ياخشى كۆرىدۇ ھەم ئۇ ئايال ئۇلارغا شۇ ھەرىكىتى بىلەنمۇ شوخ، تېتىك كۆرۈنىدۇ، دەپ ئويلىدى ئۇ.

پىتتىي ھاممىنىڭ سېمىز قوللىرىغا كىيۋالىدىغان ئاشۇ بىر جۈپ پەلەيدىن باشقا پەلىيى بولمىسا كېرەك، ئايال كىشى قولغا پەلەي كىيمىسە ئېسىلزادە خېنىملاردەك كۆرۈنمەيدىغانمۇ ئىش بار. ئەمما، سىكارلېت ئاتلانتادىن كەتكەندىن بېرى بىر قېتىممۇ قولغا پەلەي كىيىپ باقمىغانىدى. ئاشۇ جاپالىق يىللاردا ئۇنىڭ قوللىرى ھەممە نەرسىنى تۇتۇۋېرىپ قوپاللىشىپ كەتتى. بولدىلا، بۇنى ئەمدى ئەسلىگە كەلتۈرۈش مۇمكىن ئەمەس. پىتتىي ھاممىنىڭ بېلىق تېرىسىدىن قىلغان قول قاپچۇقىغا ئىككى قولىنى تىقىۋالسا ئۈستىدىكى كىيىملىرى بىلەن ھېچقانداق يېرى چانمايدۇ. ئۇنى شۇ قىياپىتى بىلەن كىملا كۆرسە ھەرگىز يالاڭتۇش كەمبەغەل دەپمۇ ئويلىمايدۇ.

ئەڭ مۇھىمى، رېت باتلىپىدا شۇنداق خىيال پەيدا بولۇپ قالمىسۇن، ئۇنى سىكارلېت مېنى سېغىنىپ ئەمەس، باشقا مەقسەتتە ئىزدەپ كەپتۇ، دەيدىغان گۇمانغا كەلتۈرۈپ قويماسلىق كېرەك.

ئۇ پەلەمپەيدىن پۇتىنىڭ ئۈچىدا دەسسەپ چۈشۈپ سىرتقا چىقىۋالدى. ئاشپەز ئايال تېخىچىلا ناخشىسىنى ئېيتىۋاتاتتى. سىكارلېت باكبېر كوچىسى بىلەن ئالدىراپ مېڭىپ كەتتى. قوشنىلارنىڭ كۆزىگە چېلىقىپ قالماسلىق ئۈچۈن، بىر يەرگە كەلگەندە ئۇ كۈچىسىغا بۇرىلىپ، شۇ يەردىكى كۆيۈپ كەتكەن بىر ئۆينىڭ ئالدىدا ھارۋا ياكى پەيتون كېلىپ قالسا ئولتۇرۇۋالارمەن دەپ ساقلاپ تۇردى. قۇياش ئۆتۈپ كېتىۋاتقان بۇلۇتلار ئىچىدىن ئارىلاپ چىقىپ قالاتتى، ھاۋا يەنىلا سوغۇق، ئاچچىق شامال ئۇنىڭ يالاڭ پاچاقلىرىنى ئاچچىق چىقىپ تۇراتتى. ئۇ ھاۋانى بۇنچىلىك سوغۇق دەپ ئويلىمىغانىدى. پىتېي ھاممىنىڭ نېپىز پەلتوسىغا مەھكەم ئورنىنىۋالغان بولسىمۇ ئىسسىماي تىترەپ تۇرۇۋاتاتتى. ئاخىر بولماي، شىماللىقلارنىڭ گازارمىسىغا پىيادىلا بارايجۇ دەپ تۇرغاندا بىر ھارۋا كېلىپ قالدى. ھارۋا كونا ئىدى، بىر موماي ھەيدەپ كېلىۋاتاتتى. موماينىڭ كالىپۇكلىرىدا تاماكىنىڭ ئۇۋاقللىرى چاپلىشىپ تۇراتتى، سىكارلېت يالۋۇرۇپ يۈرۈپ ئاران تەستە ئۇنىڭ ھارۋىسىغا چىقىۋالدى. ئۇنىڭ يېڭى كىيىملىرى، شىلەپىسى، قولىدىكى پەلىيى مومايدا ھېچقانداق قىزىقىش قوزغىمىدى.

«ئۇ مېنى ئادەتتىكى بىر خوتۇن دەپ ئويلاۋاتسا كېرەك، — ئويلىدى سىكارلېت ئىچىدە، — بەلكىم ئۇ توغرا ئويلىغاندۇ.»

ئۇلار ئاخىر شەھەرلىك ھۆكۈمەتنىڭ يۇمىلاق ئۆگزىلىك بىناسىنىڭ ئالدىغا يېتىپ كەلدى. سىكارلېت مومايغا رەھمەت ئېيتىپ ھارۋىدىن چۈشۈۋالدى. ئەتراپتا ئۇنىڭغا دىققەت قىلىپ تۇرغان بىرمۇ ئادەم يوق ئىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئىككى مەڭزىنى ئۇۋۇلاپ قىزارتىۋالدى، لەۋلىرىنى چىڭ چىشلەپ قويۇۋەتكەنىدى، خۇددى لەۋ سۇرۇخ سۈركىگەندەك قىزىرىپ كەتتى. ئاندىن چاچلىرىنى تۈزەشتۈرۈپ شىلەپىسىنى بېشىغا چىرايلىق كىيىدى. بۇ ئىشلارنى قىلىپ بولۇپ ئەتراپىغا

سەپسالىدى، شەھەرلىك ھۆكۈمەتنىڭ ئىككى قەۋەتلىك بۇ بىناسى ئۇرۇشتا كۆيمەي ساق قالغانىدى، بىنانىڭ ئالدىدىكى مەيدان شۇنچىلىك قالايىمقان ئىدى، شىماللىقلار مەيداننىڭ ئەتراپىغا ئۆيلەرنى سېلىپ ئەسكەرلىرىنى تۇرغۇزۇۋاتاتتى. ئەسكەرلەر ئۇ ئۆيلەرگە كىرىپ - چىقىپ تۇرۇشۇۋاتاتتى. سىكارلېت ئۇلارغا قورقۇمسىراپ قاراپ قويدى، ئابايىقى باتۇرلۇقى سەل تەۋرىنىپ قالدى. ئۇ نېمىشقىمۇ دۈشمەنلەرنىڭ گازارمىسىغا رېت باتلېرنى ئىزدەپ كەلگەندۇ؟

سىكارلېت چوڭ يولنىڭ ئالدىدىكى ئوت ئۆچۈرۈش پونكىتىنىڭ دەرۋازىسىغا قارىدى، تۆمۈر دەرۋازىدا يوغان بىر قارا قۇلۇپ تۇراتتى. ئىككى ئەسكەر دەرۋازىنىڭ ئىككى تەرىپىدە مېڭىپ يۈرەتتى. رېت باتلېر چوقۇم شۇ يەردە. سىكارلېت ئۇ شىماللىقلارغا نېمە دېسە بولار؟ ئۇلار ئۇنىڭغا نېمە دېيىشى مۇمكىن؟ ئۇ بىردىنلا قەددىنى رۇسلىدى. شىماللىق بىر قاراقچىنى ئۆلتۈرەلگەن ئادەم، باشقا بىر شىماللىققا گەپ قىلىشتىن نېمىشقا قورقىدۇ!

ئۇ پانتاق يولنى ئاۋايلاپ دەسسەپ ئالدىغا ماڭدى. ئۇ يەرگە يېتىپ بارغاندا، سوغۇقتىن قورقۇپ چاپىنىنىڭ ياقىسىنى كۆتۈرۈۋالغان بىر قاراۋۇل ئۇنىڭ ئالدىنى توستى.
— نېمە ئىش، خانىم؟ — سورىدى ئۇ ئۇتتۇرا غەرب تەلەپپۇزى بىلەن، ئەمما گېپى سىلىق، مۇئامىلىسى ئىللىق ئىدى.

— ئىچكىرىگە كىرىپ بىرسى بىلەن كۆرۈشمەكچىدىم... ئۇ ئادەم جىنايەتچى.

— بۇ ئىشنى مەن ئوقمايمەن، — دېدى قاراۋۇل بېشىنى قاشلاپ قويۇپ، — بۇ يەرنىڭ تۈزۈمى بەك چىڭ، ئۇنىڭ ئۈستىگە... — ئۇ بىردىنلا گەپتىن توختاپ سىكارلېتقا قاراپ قالدى، — نېمە بولدى، خانىم، يىغلىماڭ! ئاۋۇ يەردىكى باش ئىشتابتا بىزنىڭ باشلىقلىرىمىز بار، شۇلار بىلەن سۆزلىشىپ

يېقىڭ، ئۇلار ئۇ ئادەمىڭىزنى يوقلاپ چىقىشىڭىزغا رۇخسەت قىلىدۇ، دەپ ئويلايمەن.

سىكارلېتنىڭ ئەسلىدە يىغلىغۇسى يوق ئىدى. ئەمدى ئۇ ئۇ ئەسكەرگە قاراپ كۈلدى، قاراۋۇل كەينىگە قايرىلىپ، ئۇ نەرەپتە مېڭىپ يۈرگەن قاراۋۇلغا توۋلىدى:

— ھەي، ۋىل، بۇياققا كەل!

ئۇ قاراۋۇل يوغان باش ئادەم ئىدى، ئۈستىدە كۆك ھەربىي چاپان، يۈز - كۆزىنى ساقال بېسىپ كەتكەنىدى. ئۇ پاتقاق كېچىپ ئۇلارنىڭ ئالدىغا كەلدى.

— بۇ خانىمنى باش ئىشتابقا باشلاپ بارغىن.

سىكارلېت ئۇنىڭغا رەھمەت ئېيتىپ، يەنە بىر قاراۋۇلنىڭ كەينىدىن ماڭدى.

— دىققەت قىلىپ مېڭىڭ، بولمىسا بۇ ئوڭغۇل - دوڭغۇل يولدا پۈتتىڭىزنى قايرىۋالسىز، — ئۇ سىكارلېتنى قولتۇقىدىن تۇتۇۋالدى، — پەلتويىڭىزنى ئۈستىگە ئازراق كۆتۈرۈۋېلىڭ، لاي بولۇپ كەتمىسۇن.

بۇ ئادەمنىڭ ئاۋازى سەل يېقىمىسىز بولسىمۇ، ھەر ھالدا سىلىق ھەم ئادەمگە كۆڭۈللۈك ئاڭلىناتتى، سىكارلېتنىڭ بىلىكىنىمۇ ئەدەپ بىلەن تۇتۇپ كېتىۋاتاتتى. شىماللىقلارنىڭ ھەممىسىلا ئەسكى ئادەملەر ئەمەس ئوخشىمامدۇ؟

— ئايال كىشىنىڭ بۇنداق سوغۇقتا سىرتقا چىقىمىقى ئاسان ئەمەس، — دېدى ئۇ ئادەم مۇلايىم ئاۋازدا، — يىراقتىن كەلگەن ئوخشىمامسىز؟

— ھىم، شۇنداق، شەھەرنىڭ ئۇ تەرىپىدىن كەلدىم، — ئۇ ئەسكەرنىڭ مۇئامىلىسىنىڭ ياخشىلىقى بىلەن سىكارلېت ئۆزىنى ئازراق ئىسسىپ قېلىۋاتقاندەك ھېس قىلىپ قالدى.

— بۇ ھاۋا ئاياللارنىڭ سىرتقا چىقىشىغا لايىق ھاۋا ئەمەس، — دېدى ئۇ ئەسكەر سىكارلېتنىڭ بۇ ئىشىنى لايىق كۆرمىگەندەك تەلەپپۇزدا، — بۇنداق ھاۋادا ئادەم ئاسانلا زۇكام بولۇپ قالىدۇ.

باش ئىشتاب مانا مۇشۇ يەر، خانىم، نېمە ئىشىڭىز بار ئىدى؟
— مۇشۇ ئۆي... مۇشۇ ئۆي سىلەرنىڭ باش ئىشتابىڭلارمۇ؟ —
سىكارلېت بېشىنى كۆتۈرۈپ مەيدانغا قاراپ تۇرغان بۇ چىرايلىق
ئىمارەتكە قارىدى. ئۇرۇش بولۇۋاتقان چاغلاردا ئۇ بۇ يەرگە
نۇرغۇن قېتىم تانىسغا كەلگەنىدى. ھازىر ئۇنىڭ ئۈستىدە قوشما
ئىشتاتلار دۆلىتىنىڭ بايرىقى لەپىلدەپ تۇراتتى. بۇنى كۆرۈپ
سىكارلېتنىڭ يىغلىغۇسى كېلىپ كەتتى.

— نېمە بولدىڭىز؟

— ھېچنېمە... مەن، مەن بۇ يەردە بۇرۇن ئولتۇرغان
ئادەملەرنى تونۇيتتۇم.

— ھە، مۇنداق دەڭ. بۇ ئۆيلەرنى ھازىر ئەسلىدىكى ئىگىلىرى
كۆرسىمۇ تونۇماسلىقى مۇمكىن، ئىچى بەكمۇ ۋەيران بولۇپ
كەتكەن. بولىدۇ، ئىچكىرىگە كىرىپ باشلىقىمىز بىلەن كۆرۈشۈپ
بېقىڭ.

سىكارلېت پەلەمپەيگە چىقىپ، پەلەمپەينىڭ بۇزۇلۇپ كەتكەن
ئاق سالاسۇننى تۇتۇپ يۇقىرىغا ئۆرلىدى، ئىشىكىنى ئېچىپ
كىرىپ سوغۇق ھەم قاراڭغۇ زالىنى كۆردى. ئۇ يەردە مۇزلاپ
تىرەپ كېتىۋاتقان بىر ئەسكەر قاراۋۇللۇقتا تۇراتتى.
— باشلىقىڭلار بىلەن كۆرۈشمەكچىدىم، — دېدى ئۇ.

ئەسكەر ئىشىكىنى ئېچىپ بەردى. سىكارلېت بىردىنلا
جىددىيلىشىپ، ئۆزىنى بىرخىل قورۇنۇش ۋە قورقۇنۇش ئىچىدە
تۇرۇۋاتقاندا ھېس قىلىپ قالدى، ھاياجاندىن مەڭزلىرىمۇ
قىزىرىپ كەتتى. ئۆيىنىڭ ئىچى تاماكىنىڭ، ئوتۇننىڭ، تېرە ھەم
نەم تارتىپ قالغان يۇڭ رەختلەرنىڭ پۇراقلىرىدەك بىر خىل
پۇراقلار بىلەن توشۇپ كەتكەنىدى، بەدەندىن چىقىدىغان ئاچچىق
تەر پۇرىقىمۇ بار ئىدى. ئۇنىڭ ئۆيىنىڭ ئىچىدە بىرىنچى بولۇپ
كۆرگىنى قەغەزلىرى سويۇلۇپ كەتكەن تام، تاملارغا قېقىلىپ
كەتكەن قاتار مىخلارغا ئېسىلىپ كەتكەن كۆك رەڭ ھەربىي
چاپانلار، پۇرلىشىپ كەتكەن شىلەپىلەر، ئۇچاقتا چاراسلاپ

كۆيۈۋاتقان ئوتۇن ۋە ئۈستى ھۆججەتلەر بىلەن توشۇپ كەتكەن
ئۇزۇن ئۈستەل، مەس تۈگمىلىك ھەربىي فورمىلاردىكى بىر توپ
ئوفىتسېرلار بولدى.

سىكارلېت تۈكۈرۈكىنى يۇتۇۋېتىپ، ئۆزىنى ئۇلارغا قورقماي
گەپ قىلالايدىغاندەك تۇتتى، بۇ شىماللىقلارنىڭ ئالدىدا
قورقۇمسىراپ تۇرسا بولمايتتى. ئۇلارنىڭ ئالدىدا ئۆزىنىڭ ئەڭ
چىرايلىق، ئەڭ يېقىملىق تەرەپلىرىنى تولۇق نامايان قىلىشى
كېرەك.

— قايسىڭىزلەر بۇ يەرنىڭ مەسئۇلى؟

— مەن! — دېدى چاپىننىڭ ئالدىنى ئېچىۋەتكەن سېمىز
بىرىسى.

— مەن كاپىتان رېت باتلېر ئىسمىلىك بىر جىنايەتچى بىلەن
كۆرۈشمەكچىدىم.

— باتلېر بىلەن كۆرۈشىدىغان يەنە بىرىسى كەلدى. ئۇ
ئادەمنىڭ ئىجتىمائىي مۇناسىۋىتى نېمىدېگەن كەڭرى، — ئۇ
ئادەم كۈلۈپ قويۇپ ئاغزىدىكى سىگارىتنى قولىغا ئالدى، — سىز
ئۇنىڭ تۇغقىنىمۇ، خانىم؟
— شۇنداق... ئۇنىڭ سىڭلىسى بولمەن.

ئۇ ئادەم يەنە كۈلۈپ كەتتى.

— ئۇنىڭ سىڭىللىرى نېمىدېگەن كۆپ، تېخى تۈنۈگۈنلا بىر
سىڭىلىسى كېلىپ كەتكەن.

سىكارلېت قىزىرىپ كەتتى. ئۇ رېت باتلېر بىلەن ئويىنايدىغان
بىرەر بۇزۇق خوتۇن بولسا كېرەك، بەلكىم ۋاتلىن دېگەن
خوتۇندۇ. بۇ شىماللىقلار ئۇنى ئاشۇ خوتۇنغا ئوخشاتقان
ئوخشايدۇ. بۇ ھاقارەتكە قانداق چىدىغىلى بولسۇن؟ ئۇ بۇ يەرگە
تاراننىڭ تەقدىرىنى دەپ كەلگەن بولسىمۇ، بۇ يەردە بۇ ھاقارەتكە
چىداپ بىر مىنۇتمۇ تۇرغۇسى كەلمەي، كەينىگە بۇرىلىپلا غەزەپ
بىلەن ئىشكىنىڭ تۇتقۇچىغا ئېسىلدى. شۇ ئارىلىقتا بىر
ئوفىتسېر ئىتتىك ئۇنىڭ يېنىغا كەلدى. ئۇ ساقلىنى پاكىز

قىرغان، كۆزلىرى كۈلۈپ تۇرىدىغان مۇلايىم يىڭىت ئىدى. — توختاپ تۇرۇڭ، خانىم. ئوچاقنىڭ ئالدىدا ئولتۇرۇپ بىردەم ئىسسىنئالغۇڭىز يوقمۇ؟ مەن سىزنى ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈشتۈرۈشنىڭ ئامالىنى قىلىپ باقاي. سىزنىڭ ئىسمىڭىز نېمە؟ تۈنۈگۈن بىر خانىم كېلىۋىدى، ئۇ ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈشۈشنى رەت قىلدى.

سىكارلېت ئۇ قويۇپ بەرگەن ئورۇندۇقتا ئولتۇرۇپ، ئوڭايىسىزلىنىپ قېلىۋاتقان ئۇ سېمىز ئادەمگە مۇخەتەك قارىلىپ تۇرۇپ ئۆزىنىڭ ئىسمىنى دەپ بەردى. ئۇ چەيدەس ياش ئوفتسېر شۇئان چاپىنىنى كىيىپ سىرتقا چىقىپ كەتتى. قالغان ئوفتسېرلار ئۈستەلگە ئېڭىشىپ، ھۆججەتلەر توغرىلۇق بوش ئاۋازدا پاراڭلىشىشقا باشلىدى. سىكارلېت خۇشال ھالدا پۇتلىرىنى ئوتقا قاقلاپ ئولتۇرۇپ، پۇتلىرىنىڭ قاتتىق مۇزلاپ كەتكەنلىكىنى بىلدى، ئۇدىن چىققۇچە ئايغىنىڭ چەمىنىڭ تېشىلىپ كەتكەن يېرىگە قەغەز تىقىۋالغان بولسىمۇ بۇنچىلىك مۇزلاپ كەتمەس ئىدى. بىر ئازدىن كېيىن سىرتتىن بوش گەپ قىلىشقان ئاۋاز كەلدى. سىكارلېت رېت باتلىرىنىڭ كۈلگەن ئاۋازىنى ئاڭلىدى. ئىشىك ئېچىلىپ، گۈر قىلىپ كىرگەن سوغۇق ھاۋا بىلەن تەڭ باتلىرىمۇ ئىشىك تۈۋىدە پەيدا بولدى. بېشىدا شىلەپسى يوق، ئۈستىگە ئادەتتىكىدەك بىر چاپاننى كىيىۋالغان، ئۈستىبېشى مەينەت، ساقاللىرى ئۆسۈپ كەتكەن، بويىنىدا گالىستۇكمۇ يوق، ئەمما ناھايىتى روھلۇق ئىدى، سىكارلېتنى كۆرۈپ بىردىنلا كۆزلىرى ئويناپ كەتتى.

— سىكارلېت!

ئۇ سىكارلېتنىڭ ئىككى قولىنى مەھكەم تۇتۇۋېلىپ، ئىلگىرىكىگە ئوخشاش شۇنچىلىك قىزغىن، شۇنچىلىك ھاياجان بىلەن ئۇنىڭغا قاراپ كەتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ مەقسىتىنى چۈشىنىپ بولغۇچە ئىككى مەڭزىگە سۆيۈپمۇ ئۈلگۈردى. ئۇنىڭ ساقاللىرى سانجىلىپ، سىكارلېتنىڭ مەڭزىلىرى غىدىقلىنىپ

كەتتى. ئۇ سىكارلېتنىڭ ئۆزىنى قاچۇرۇۋاتقانلىقىنى بىلىپ تۇرۇۋاتسىمۇ، ئىككى مۇرىسىدىن مەھكەم تۇتۇۋېلىپ: «ۋاي ئوماق سىڭلىم!» دەپ كېتىۋاتتى. سىكارلېتنىڭ بۇنداق قىزغىن مۇئامىلىدىن خىجىل بولۇپ كېتىۋاتقان چىرايىغا ھەۋىسى كېلىۋاتقاندا كۆزلىرىنى ئۈنىڭدىن ئۈزۈۋېتىپ، سىكارلېتمۇ ئامالسىز ئۇنىڭ بۇ ئورۇنسىز ھەرىكەتلىرىگە جىمجىت كۈلۈپلا تۇردى. سېپى ئۆزىدىن لۈكچەك - دە بۇ! تۇرمىمۇ ئۇنىڭ بۇ مىجەزىنى ئۆزگەرتەلمەپتۇ.

ھېلىقى سېمىز ئادەم ئاغزىدا سگارت، ئۇ ئوفىتسېرغا پىچىرلىدى:

— بۇ بەلگىلىمىگە مۇخالىپ ئىش بولدى. ئۇلار ئەشەدىلا كۆرۈشسە بولاتتى. بەلگىلىمىدە تېمە دېيىلگەنلىكىنى سىزمۇ بىلىسىز.

— بوپتۇلا، ھېلىرى، ئۇ يەردە بۇ خېنىم مۇزلاپ قېتىپ قالدۇ.

— ھىم، مەيلىڭىز، بۇ سىزنىڭ ئىشىڭىز.

— مەن سىلەرگە كاپالەت بېرەلەيمەن، ئەپەندىلەر، — دېدى رېت باتلېر ئۇلارغا يۈزلىنىپ، ئىككى قولى يەنىلا سىكارلېتنىڭ مۇرىسىدە ئىدى، — مېنىڭ سىڭلىم مېنى قاچۇرۇۋېتىش ئۈچۈن ھەرە ياكى ئېكەك ئەكەلمەپتۇ.

ئۇلار كۈلۈشۈپ كەتتى. شۇ ئارىلىقتا سىكارلېت تېزلا ئەتراپىغا كۆز يۈگۈرتۈپ چىقتى. ۋاي خۇدايىمەي، ئۇ مۇشۇ ئالتە شىماللىقنىڭ ئالدىدا باتلېر بىلەن سۆزلىشىۋاتىدۇ؛ باتلېر ئۇلار بىردەم مۇ كۆزىدىن نېرى قىلمىغۇدەك شۈنچىلىك خەتەرلىك جىنايەتچىمىدۇ؟ ھېلىقى ياش ئوفىتسېر ئۇنىڭ كۆزلىرىدىكى ئەنسىزلىكنىڭ تېگىگە يەتكەندەك، ياندىكى ئۆينىڭ ئىشىكىنى ئاچتى ۋە ئۆزىنى كۆرۈپ ئورنىدىن دەس تۇرۇپ كەتكەن ئىككى قاراۋۇل ئەسكەرگە بىر نېمىلەرنى دەپ پىچىرلىدى، ئۇ ئەسكەرلەر مىلتىقلىرىنى كۆتۈرۈشۈپ دەرھال ئۆيدىن چىقىپ

كەتتى.

— ئەگەر خالساڭلار، ماۋۇ پاكىز ئۆيدە ئولتۇرۇپ پاراڭلىشىڭلار، — دېدى ياش ئوفىتسىر، — ئەمما سىز قېچىپ كېتىمەن دەپ ئويلىماڭ، سىرتتا قاراۋۇل بار.

— سىكارلېت، كۆردىڭىزمۇ، مەن مانا مۇشۇنداق خەتەرلىك جىنايەتچى بولۇپ قالدىم، — دېدى باتلېر، — سىزگە رەھمەت، باشلىق، ماڭا بەكمۇ كەڭچىلىك قىلىۋاتسىز.

باتلېر ئۇنىڭغا قاراپ ئادەتتىكىدەكلا ئېگىلىپ قويدى. ئاندىن سىكارلېتنىڭ قولىنىڭ تۈنۈپ گۆڭگە تۇرغان ئۆيگە باشلاپ كىردى. كېيىن سىكارلېت بۇ ئۆينىڭ قانداق ئۆي ئىكەنلىكىنى زادىلا ئېسىگە ئالالمىدى. ئېسىدە يەقەت ئۆينىڭ كىچىك ھەم قاراڭغۇلۇقى، سوغۇقلۇقى، سوۋاقلرى چۈشۈپ كەتكەن، تامغا مىخ بىلەن قولدا يېزىلغان ھۆججەتلەرنىڭ ئېسىپ قويۇلغان، بىر ئورۇندۇق، ئورۇندۇقنىڭ ئۈستىگە بىر پارچە تېرە تاشلاپ قويۇلغان كۆرۈنۈشلە قالغانىدى.

باتلېر ئىشىكىنى يېپىپ ئىتتىك ئۇنىڭ يېنىغا كەلدى — دە، ئۇنىڭغا قاراپ تۇرۇپ كەتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ مەقسىتىنى چۈشىنىپ ئىتتىك باشقا ياققا قارىۋالدى. ئەمما، كۆزىنىڭ قۇيرۇقىدا ئۇنىڭغا كۈلۈپ قارىدى.

— سىزنى ھازىرمۇ چىن كۆڭلۈمدىن سۆيسەم بولمامدۇ؟

— ئاكىلىق سۈپىتىڭىز بىلەن پېشانىگە سۆيسىڭىز بولىدۇ، —

دەپ جاۋاب بەردى سىكارلېت قەستەن جىددىي قىياپەتتە.

— بۇ دېگىنىڭىزگە رەھمەت، ئەمما ئۇنىڭغا بولمايدۇ، ئۆزۈم

كۈتكەن نەرسىگە ئېرىشىش ئۈچۈن قانچىلىك ساقلىسام مەيلى، —

ئۇنىڭ كۆزلىرى سىكارلېتنىڭ لەۋلىرى ئۈستىدە يۈگۈرۈشكە

باشلىدى، — ئەمما سىزنىڭ مېنى يوقلاپ كەلگىنىڭىز بەكمۇ

ئوبدان بولدى، سىكارلېت! مەن تۈرمىگە كىرىپ قالغاندىن بېرى

مېنى يوقلاپ كەلگەن دۇرۇس ئادەملەرنىڭ تۇنجىسى سىز

بولدىڭىز. تۈرمە ھاياتى ئادەمنى دوستلارغا بەكمۇ ئىنتىزار

قىلىۋېتىدىكەن. شەھەرگە قاچان كەلدىڭىز؟

— تۈنۈگۈن چۈشتىن كېيىن.

— تۈنۈگۈن كېلىپلا بۈگۈن بۇ يەرگە يۈگۈرۈپسىز - دە؟
ئاي، سۆيۈملۈكۈم، سىز نېمىدېگەن ياخشى، — ئۇ كۈلۈپ
سىكارلېتقا ئېغىشتى. سىكارلېت ئۇنىڭ بۇ خىل ھەقىقىي
خۇشال بولغان ھالىتىنى ئىلگىرى پەقەتلا كۆرۈپ باقمىغاچقا،
خۇددى خىجىل بولۇۋاتقاندەك پىسىڭىدە كۈلۈپ قويۇپ يەرگە
قارىۋالدى.

— شۇنداق، تۈنۈگۈن پىتتى ھامامدىن ئەھۋالىڭىزنى
ئاڭلاپ كېچىچە ئۇيقۇم كەلمىدى. رېت، سىز ئۈچۈن كۆڭلۈم
بەگمۇ يېرىم.

— شۇنداقمۇ، سىكارلېت؟

ئۇنىڭ ئاۋازى شۇنچىلىك مۇلايىم ھەم ئازراق تىترەپ
چىقۇۋاتتى. سىكارلېت بېشىنى كۆتۈرۈپ ئۇنىڭ بۇغداي ئوڭ
چىرايىغا قارىدى. بۇ چىرايدا ھەيران قېلىۋاتقانلىق ياكى ئۇنىڭغا
تونۇشلۇق بولغان مەسخىرە ئالامەتلىرى قىلچە كۆرۈنمەيتتى.
سىكارلېت ئۇنىڭ ئۆزىگە قارىلىپ تۇرغان كۆزلىرىگە قاراپ
تۇرۇپرىشكە چىدىماي، سەل تېڭىرقىغاندەك بولۇپ ئىتتىك
يەرگە قارىۋالدى. ئەھۋال ئۇ ئۆيلەنگەندىمۇ ياخشى بولۇۋاتتى.

— سىزنى كۆرۈپ، بۇ گەپلىرىڭىزنى ئاڭلاپ، تۈرمىدە
ياتقىنىمغا بەكمۇ ئېچىنىپ كەتمەيۋاتمەن، ئۇلار سىزنىڭ
ئىسمىڭىزنى ئېيتقاندا قۇلاڭلىرىمغا ئىشەنمەيلا قالدىم. ھېلىقى
كۈنى كېچىدە ئاچچىقىمدا سىزنى رەنجىتىپ قويغاندىن كېيىن،
سىزنى ئەمدى مېنى كەچۈرمەيدۇ دەپ ئويلىغانىدىم. بۇ قېتىم
سىزنىڭ مېنى يوقلاپ كەلگىنىڭىزنى، مېنى كەچۈرگەنلىكى دەپ
چۈشەنسەم بولارمۇ؟

شۇ كۈنكى ئىش ئېسىگە يېتىپ سىكارلېتنىڭ بىردىنلا
ئاچچىقى كەلدى. لېكىن، يەنە ئۆزىنى بېسىۋېلىپ ئىتتىك
بېشىنى باشقا ياققا بۇرىدى. بېشىنىڭ ھەرىكىتى بىلەن تەڭ

قۇلىقىدىكى ھالقىسى تەۋرىنىپ كەتتى.

— ياق، مەن سىزنى كەچۈرمىدىم، — دېدى ئۇ سەل
دومساياغاندەك قىلىپ.

— يەنە بىر ئارزۇيۇم يوققا چىقتى. ئۆزۈمنى دۆلەتكە
بېغىشلاپ، فىرانكىلىنىڭ قارلىق داللىرىدا يالاڭ ئاياغ جەڭ
قىلىپ، شۇ تارتقان جاپالىرىمنىڭ بەدىلىگە سىزمۇ ئۆمرىڭىزدە
ئاڭلاپ باقمىغان ئېغىر تولغاق كېسىلىگە گىرىپتار بولغاندىن
كېيىنكى يەنە بىر ئارزۇيۇم يوققا چىقتى.

— مېنىڭ ئۇ جاپالىرىڭىزنى پەقەتلا ئاڭلىغۇم يوق، —
سىكارلېت تېخىچە دومسىيىپ تۇراتتى، ئەمما يەر تېگىدىن
ئۇنىڭغا قاراپ تۇرغان كۆزلىرىدە كۈلكە ئويىناپ تۇرۇۋاتاتتى، —
ھازىرغىچە مەن سىزنى ئاشۇ ئاخشىمى بەكمۇ رەھىمسىزلىك
قىلدى دەپ بىلىمەن، شۇڭا سىزنى ئەپۇ قىلىشنى زادىلا ئويلاپ
باقمىدىم. ھەرقانداق بىر تاسادىپىي ھادىسە يۈز بېرىش
ئېھتىمالى بولغان ئاشۇنداق بىر چاغدا مېنى يالغۇز تاشلاپ قويۇپ
كەتتىڭىز ئەمەسمۇ؟

— ئەمما، سىز ھېچقانداق ھادىسىگە ئۇچرىمايسىز. شۇنىڭدىن
سىزگە بولغان ئىشەنچىمنىڭ توغرىلىقى ئىسپاتلاندى. شۇ چاغدا
مەن سىلەرنى يولدا شىماللىق ئالۋاستىلارغا ئۇچراپ قالماي ساق -
سالامەت تاراغا يېتىۋالدى دەپ ئويلىغانىدىم.

— رېت، نېمىشقا سىز ئاشۇ چاغدا ئەخمەقلىق قىلىپ
ئارمىيەگە قاتناشتىڭىز؟ بىزنىڭ تۈگەشكەنلىكىمىز سىزگە
ئېنىق ئىدىغۇ؟ ئۇنىڭ ئۈستىگە سىز شۇ چاغلاردا، ساراڭ ئادەم
ئەسكەر بولمىسا، ساق ئادەم ھەرگىز ئەسكەر بولمايدۇ، دېگەندەك
گەپلەرنى قىلغانىدىڭىز.

— سىكارلېت، مېنى كەچۈرۈڭ! ھەرقېتىم شۇ ئىشىمنى
ئويلىسام نومۇستىن يەرگە كىرىپ كەتكۈدەك بولۇپ كېتىمەن.
— ياخشى. شۇ چاغدا ماڭا قىلغان شۇ قىلىقىڭىز ئۈچۈن
نومۇس قىلغانلا بولسىڭىز، مەن خۇشال بولىمەن.

— خاتالاشتىڭىز. مەن ئەپسۇس ئىچىدە سىزگە شۇنى دەپ قوياي، شۇ چاغدا سىزنى يېرىم يولدا تاشلاپ كەتكىنىم ئۈچۈن ۋىجدان ئازابى تارتقىنىم يوق. ئارمىيەگە قاتناشقان ئىشىمغا كەلسەك، ئۇ چاغدا مەن ھەربىيچە ئۇزۇن قونچلۇق ئۆتۈك، فورما كىيىم ۋە دۇپىلدا ئىشلىتىدىغان تاپانچىلارغا ئوخشايدىغان تاپانچىلارنى ئېسىپ يۈرسەم دەپ ئويلاپتىكەنمەن. كېيىن ئۆتۈكۈم يىرتىلىپ، قورساققا يەيدىغان نەرسىمۇ يوق، قارلىق دالادا توڭلاپ يۈرگەن چاغلارمىدا... نېمىشقا قېچىپ كەتمىگەنلىكىمگە ھەيرانمەن، بۇ بىر تەلۋە ھەرىكەت بولسىمۇ، ئۇنىڭغا يەنىلا جۈرئەت كېرەك ئىدى. جەنۇبلۇقلار ئۆز ئىشلىرىنىڭ مەغلۇپ بولغانلىقىغا ھەرگىز بەرداشلىق بېرەلمەيدۇ. ئەمدى ئۇنىڭ تېمە ئۈچۈنلىكىنى مەندىن سوراۋەرمەڭ، ئەپۇ قىلىسىڭىزلا، ماڭا شۇ كۇپايە.

— سىز ئەپۇ قىلىنىمىدىڭىز. مېنىڭچە، سىز بىر ئاپشاركا! —
ئۇ بۇ گەپنى ئاڭلىغان ئادەم، ئۇ مېنى «قوزام» دەپ ئەركىلىتىۋاتىدۇ، دەپ قالغۇدەك تەلەپپۇزدا دېدى.

— يالغان گەپ قىلماڭ، سىز مېنى كەچۈردىڭىز. ئادەتتە ياش خانىملار باغرى يۇمشاق بولمىسا، ھەرگىزمۇ شىماللىقلارنىڭ قاراۋۇللىرىدىن ئۆتۈپ بىر جىنايەتچىنى يوقلاپ كەلمەيدۇ، ئۇنىڭ ئۈستىگە شۇنچىلىك چىرايلىق كىيىنپ، ياسىنىپ كەپسىز. سىكارلېت، سىز نېمىدىڭىز چىرايلىق، خۇداغا شۈكۈر، ھېلىمۇ بۇ يەرگە كونا كىيىملىرىڭىز ياكى قارىلىق كىيىملەر بىلەن كەلمەپسىز. مېنىڭ ئۇنداق كىيىملەرنى كىيىپ يۈرىدىغان خانىملار بىلەن پەقەتلا ئېقىم كېلىشمەيدۇ. قارىغاندا، كۈنىڭىز يامان ئەمەس ئوخشايدۇ، ئۆرۈلۈڭ، سۆيۈملۈكۈم سىزنى ئوبدانراق كۆرۈۋالاي.

دېگەندەك، ئۇ ئۇنىڭ كىيىملىرىگە دىققەت قىلدى. ئۇ مۇشۇنداق كىيىنىشنى ياخشى كۆرىدۇ، بولمىسا رېت باتلىر بولامدۇ؟ سىكارلېت خۇشال كۈلۈپ، ئىككى قولىنى كۆتۈرگەن

پېتى باتلېرنىڭ ئالدىدا پىرقىراشقا باشلىدى. كۆڭلىكىنىڭ ئېتەكلىرى كۆتۈرۈلۈپ، ئىچىدىكى ئىشتىننىڭ پۇچقاقلرى كۆرۈنۈپ قالدى. باتلېرنىڭ ئاچ كۆز كۆزلىرى ئۇنىڭ بەدىنىنىڭ ھەممە يېرىگە تەڭ سەپسىلىپ تۇراتتى. نومۇسلىنىشنى بىلمەيدىغان ئۇ كۆزلەر بۇنىڭدىن بۇرۇنمۇ سىكارلېتنىڭ ۋۇجۇدىنى شۈركۈندۈرگەندى.

— سىز شۇنچىلىك روھلۇق، شۇنچىلىك پاكىز ھەم رەتلىك، ئادەمنىڭ ئەقلىنى لال قىلىسىز. ئەگەر سىرتتا شىماللىقلار بولمايدىغان بولسا... ئەمما، سۆيۈملۈكۈم، سىز ھازىر ئىنتايىن بىخەتەر. ئولتۇرۇڭ، مەن مۇشۇ پۇرسەتتىن پايدىلىنىپ ئۆتكەنكىگە ئوخشاش سىزگە يەڭگىلىك قىلماقچى ئەمەس، — ئۇ شۇ چاغدىكى ئىشىغا پۇشايمان قىلىۋاتقاندا تەلەپپۇزدا يۈزىنى سىلاپ قويدى، — راستىنى ئېيتسام، سىكارلېت، ئاشۇ كۈنى ئاخشىمى سىز ئۆزىڭىزنىلا ئويلاپ قالدىڭىزغۇ دەيمەن؟ مەن شۇ چاغدا سىز ئۈچۈن ھاياتىمنىڭ خەتەرگە ئۇچرىشىغا قارىماي بىر ئات ئوغرىلاپ ئەكېلىپ بەردىم، ئاتمۇ شۇنداق ياخشى ئات دەڭا. ئاندىن مەن بىزنىڭ شەرەپلىك ئىشلىرىمىزنى قوغداشقا ئاتلاندىم. بۇنىڭ بەدىلىگە مەن نېمىگە ئېرىشتىم؟ سىزنىڭ زەھەردەك گەپلىرىڭىز بىلەن غەزەپ بىلەن ئۇرۇلغان كاپىتىڭىزغا ئېرىشتىم.

سىكارلېت ئولتۇردى، سۆھبەت ئۇ ئارزۇ قىلغان تەرەپكە قاراپ ماڭمايۋاتاتتى. ئۇ ئۇنىڭ ئۆزىنى يوقلاپ كەلگىنىگە شۇنچىلىك خۇشال بولۇپ، ئۇنى چىن يۈرىكىدىن قارشى ئېلىۋاتاتتى. شۇ تۇرقىدا ئۇ سىكارلېتقا تونۇشلۇق نەپەتلىك يامان ئادەم ئەمەس، ئەكسىچە ۋىجدانلىق ئادەم سىياقىدا كۆرۈنۈۋاتاتتى.

— سىزنىڭ تارتقان جاپالىرىڭىزغا جەزمەن ھەق تۆلەش كېرەكمۇ؟

— ئەلۋەتتە. سىزمۇ بىلىسىز، مەن ئۇچىغا چىققان

شەخسىيەتچى، غەلىتە مەخلۇق. ھەر بىر قىلغان ئىشنىم ئۈچۈن ھەق تەلەپ قىلىمەن.

بۇ گەپنى ئاڭلاپ سىكارلېت بىردىنلا شۈركۈنۈپ كەتتى. لېكىن يەنە تېزلا ئۆزىنى ئوڭشاشقا باشلىدى، قۇلاقلىرىدىكى ھالقىلىرىنى يەنە بىر قېتىم مىدىرلىتىپ قويدى.

— سىز ئانچە يامان ئادەممۇ ئەمەس، رېت، ئۆزىڭىزنى كۆرسىتىشكە ئامراق تەرىپىڭىزلا بار.

— سىزدە راستلا ئۆزگىرىش بار جۇمۇ، — دېدى رېت كۈلۈپ كېتىپ، — قاچانلاردا خىرىستوسنىڭ مۇمىن بەندىسىگە ئايلىنىپ قالدىڭىز؟ مەن پىتىپىيات خانقىزدىن سىزنى كۆپ سۈرۈشتۈردۈم. ئەمما، ئۇ ياق ماڭا سىزنىڭ ھازىر ئۇنداق نازاكەتلىك خانىملاردەك بولۇپ قالغىنىڭىزنى ئېيتىمىغان. ئۆزىڭىز توغرىلىق كۆپرەك سۆزلەپ بېرىڭ، سىكارلېت. بىز ئايرىلغاندىن كېيىن نېمە ئىشلارنى قىلىدىڭىز؟

رېت باتلىرىغا بولغان كونا ئاداۋەت تېخىچە سىكارلېتنىڭ يۈرىكىنى ئۆرتەپ تۇرۇۋاتقاچقا، ئاچچىق گەپلەرنى قىلغۇسى كېلەتتى، لېكىن ئۇنداق قىلىمىدى، چىرايىغا كۈلكە ھەم ئادەمنىڭ ئىچى كۆيگۈدەك تۈس بېرىپ ئولتۇرىۋەردى. بىر چاغدا رېت ئورۇندۇقنى ئۇنىڭغا يېقىن سۈرۈپ ئولتۇردى، ئۇمۇ يېقىن ئولتۇرۇپ پەرۋاسىز ھالدا بىر قولىنى ئۇنىڭ مۇرىسىگە قويدى.

— رەھمەت سىزگە، كۈنلىرىم يامان ئەمەس. ھازىر تارا ياخشى بولۇپ كەتتى. شېرمان كەلگەن چاغلاردا ئەھۋالىمىز ناچار ئىدى، شۇنداقتىمۇ ئۇيلەر ئامان قالغان. ئۇلارنىمۇ نېگىرلار سازلىققا ھەيدەپ كېتىپ ساقلاپ قالدى. بۇ يىل كۈز يەردىن يىگىرمە تاي پاختا ئالدۇق. تاراننىڭ ئىلگىرىكى مەھسۇلاتىغا قارىغاندا بۇنچىلىك ھوسۇل ھېچگەپ ئەمەس، بۇمۇ ئېتىمىزدا ئىشلەيدىغان ئادەمنىڭ يوقلۇقىدىن شۇنداق بولدى. دادام، بۇنىڭدىن كېيىن كۈنلىرىمىز تېخىمۇ ياخشىلىنىدۇ دەپ تۇرۇۋاتىدۇ. بىراق، رېت، ھازىر يېزىلارنىڭ پەقەتلا مەسلىھەتى

قالمدى. ئويلاپ باقماسىز، يا تانسا، يا باراۋەت بولمىسا، ھەممىلا ئادەم قىيىن كۈنلەر توغرۇلۇقلا پاراڭلىشىدۇ. مەن ئۇنداق گەپلەردىن جاق تويدۇم. ئاخىر بولماي ئۆتكەن ھەپتە دادام ماڭا، ئۇ يەر - بۇ يەرلەرگە بېرىپ ئايلىنىپ ئىچ پۇشۇقىڭنى چىقىرىپ كەلگىن، دەپ رۇخسەت قىلدى، شۇنىڭ بىلەن بۇ يەرگە كەلدىم. بىر - ئىككى قۇر كىيىم تىكتۈرۈۋېلىپ، چارلېستونغا ھاممىلىرىمنى كۆرۈپ كەلگىلىمۇ بارىمەن. ئۇ يەرلەردە تانسا ئوينىغۇدەك پۇرسەت چىققان بولسا بەكمۇ ئوبدان بولاتتى - دە.

گەپنى گەپچىللىك بىلەن توغرىلىدىم، دەپ ئويلىدى سىكارلېت، ئەمدى بىز ئۇنىڭ نەزىرىدە بايمۇ ئەمەس، كەمبەغەلمۇ ئەمەس.

— تانسا كىيىملىرىنى كىيىشىڭىز شۇنچىلىك گۈزەللىشىپ كېتىسىز، سۆيۈملۈكۈم. تانسا سېغىنىپ قېلىۋاتقىنىڭىز يېزىدىكى يىگىتلىرىڭىز بىلەن ئويناپ زېرىكىپ، يىراقتىن يېڭىلىرىنى تېپىش ئۈچۈنغۇ دەيمەن؟

سىكارلېتنىڭ خۇش بولغىنى، رېت چەت ئەلدە بىرنەچچە ئاي تۇرۇپ ئاتلانتاغا تېخى يېقىندا كەلگەندى، بولمىسا ئۇ ھەرگىزمۇ بۇنداق كۈلكىلىك گەپنى قىلمايتتى. شۇ گەپ بىلەن ئۇ يېزىدىكى ئۇ يىگىتلەرنى بىر - بىرلەپ كۆز ئالدىغا كەلتۈردى: چىرايى سارغىيىپ كەتكەن، كىيىملىرى جۈل - جۈل ئاكا - ئۇكا فوتتائىنلار، مۇنرو ئائىلىسىدىكى ئىگىلىكى ۋەيران بولغان يىگىتلەر، جونېسپورو بىلەن فايپتېبۇلىدىكى بايۋەچچىلەرنىڭ ھەممىسىلا تېرىلغۇسى، ئۇلاغلىرى بىلەن ئالدىراش، تانسا، قىزلارغا چاقچاق قىلىش دېگەنلەرنى ئاللىبۇرۇن ئۈنتۈپ كەتكەن. سىكارلېت ئۇلارنى كۆپ ئويلىماي، ئۇنى توغرا تاپتىڭىز دېگەندەك، ئەتەي پىخىلداپ كۈلۈپ كەتتى.

— ھەم. قاراڭ سىزنى! — دېدى ئۇ ئۆزىنى ئاقلىغاندەك كۈلۈپ تۇرۇپ.

— سىزدە ۋىجدان دېگەن نەرسە يوق، سىكارلېت، ئادەمنى

مەپتۇن قىلىدىغان يېرىڭىزمۇ شۇنىڭدىمىكىن دەيمەن، — باتلېر يەنە شۇ كۈلكىسى بىلەن ئىدى. ئەمما، سىكارلېت ئۇنىڭ ئۆزىگە خۇشامەت قىلىۋاتقانلىقىنى بىلىپ تۇرۇۋاتاتتى، — سىز ئۆزىڭىزدە ھۆر — پەرىلەردىمۇ يوق جەلپىكارلىقنىڭ بارلىقىنى بىلىسىز، مەنمۇ شۇنداق ئويلايمەن. بەزىدە مەن زادىلا ئۇنتۇپ كېتەلمىگۈدەك بۇ قىزنىڭ زادى نېمە ئارتۇقچىلىقى باردۇ دەپ ئويلايمۇ قالسىمەن. مەن نۇرغۇن ئاياللارنى تونۇيمەن، ئۇلار سىزدىنمۇ چىرايلىق، سىزدىنمۇ چېۋەر، مېجەزلىرىمۇ شۇنداق ياخشى، ئاق كۆڭۈل، لېكىن يەنە نېمىشقىمىكىن، سىزنى زادىلا خىيالمدىن چىقىرالمايمەن. تەسلىم بولغىنىمىزغىمۇ شۇنچە ئۇناق بولدى، فىرانسىيە بىلەن ئەنگىلىيەدە يۈرۈپ سىزنى كۆرمىدىم ھەم سىز توغرىلۇق ئاڭلىمىدىم، ئەتراپىمدا چىرايلىق ئاياللار پەرۋاندىك ئايلىنىپ يۈرىدۇ، لېكىن يەنىلا سىز خىيالمدىن چىقىمىدىڭىز، ھازىر قانداق تۇرۇۋاتقاندۇ، دەپ ئوي — خىيال سىزدىلا بولدى.

سىكارلېت ئۇنىڭ باشقا ئاياللارنى ئۆزىدىن چىرايلىق، ئەقىللىك دېگەنلىكىنى ئاڭلاپ قاتتىق ئاچچىقى كەلدى، لېكىن يەنە ئۆزىنى، ئۆزىنىڭ جەلپىكارلىقىنى ئۇنتۇپ قالماي دائىم ئەسلەپ تۇرغانلىقىدىن خۇشال بولدى. ئاخىرىدا خۇشاللىق خاپىلىقىنى ئۇنتۇلدۇرغانمۇ بولدى. ئۇ ئۇنى ئۇنتۇپ قالماپتۇ ئەمەسمۇ! ئەمدى ئۇنىڭ ئىشلىرى ئەپلىشىدىغان بولدى، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ شۇ تۇرقىدا شۇنچىلىك سىلىق — سىپايە، ھېچقانداق مۆتىۋەردىن قېلىشقۇچىلىكى يوق، سىكارلېت ئەمدى گەپنى ئۇنىڭ ئۈستىگە يۆتكەپ ئۆزىنىڭمۇ ئۇنى ئۇنتۇپ قالمىغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ، ئاندىن...

سىكارلېت ئۇنىڭ بىلىكىنى بوش چىمدىپ قويۇپ كۈلكە چىرايىنى يەنە كۆرسەتتى.

— رېت، قاراڭ سىزنى، مەن سەھرايىنى كولدۇرلىتىۋاتىمەن. سىز ھە! ئاشۇ كۈنى ئاخشىمى مېنى تاشلاپ كەتكەندىن كېيىن

سىز مېنى ئۇنتۇپلا كەتتىڭىز، بۇنى بىلىمەن. ئەتراپىڭىزدا شۇنچە چىرايلىق فىرانسۇز، ئىنگلىز قىزلىرى پەرۋانە بولۇپ يۈرسە مېنى ئويلاپ قويامسىز؟ مەن سىزنىڭ بۇنداق قۇرۇق گەپلىرىڭىزنى ئاڭلىغىلى كەلمىگەن، مېنىڭ... كېلىشىم... مۇنداق بىر...

— نېمە ئىش؟

— ئاھ، رېت، مەن سىزدىن بەكمۇ ئەنسىرەيمەن. ئۇلار سىزنى بۇ ئىپلاس يەردىن قاچان قويۇپ بېرىدۇ؟ باتلىر ئۇنىڭ قولىنى مەھكەم تۇتۇپ بىلىكىنى ئاستىغا باستۇرۇۋالدى.

— مېنىڭ غېمىمنى يېگىنىڭىز ئۈچۈن سىزگە كۆپ تەشەككۈر. قاچان قويۇپ بېرىلىدىغانلىقىمغا بىر نېمە دېيەلمەيمەن. ئۇلار ئارغامچىنى تېخىمۇ ئۇزۇن قويۇۋەتسە كېرەك.

— ئارغامچىنى؟

— شۇنداق. ئۇلار ئارغامچىنى يەرگە تاشلىغاندا، ئاندىن بۇ يەردىن ئايرىلالايمەن.

— ئۇلار سىزنى دارغا ئاسمايدىغاندۇ؟

— ماڭا پايدىسىز ئازراقلا پاكىتقا ئېرىشسە ئۈنمۇ قىلىدۇ.

— ئاھ، رېت! — سىكارلېت قوللىرىنى مەيدىسىگە قويۇپ توۋلاپ كەتتى.

— مەن ئۆلسەم ئازابلىنامسىز؟ قاتتىق ئازابلىنىدىغان بولسىڭىز، ۋەسىيەتنامەمگە سىزنىڭ ئىسمىڭىزنى كىرگۈزۈپ قويىمەن.

ئۇنىڭ بىر جۈپ قارا كۆزلىرى ئۇنى رەھىمسىزلىك بىلەن مەسخىرە قىلىپ تۇراتتى، قوللىرى بولسا قوللىرىمنى مەھكەم تۇتۇۋالغانىدى.

ئۇنىڭ ۋەسىيەتنامىسى؟ سىكارلېت كۆڭلىدىكىنى چاندۇرۇپ قويماسلىق ئۈچۈن ئىتتىك يەرگە قارىۋالدى، لېكىن

ئۈلگۈرەلمىدى، باتلىرىنىڭ كۆزلىرى تويۇقسىز غەلىتىلا چاقناپ كەتتى.

— شىماللىقلارنىڭ گېپى بويىچە، مەن ياخشى بىر ۋەسىيەنامە يېزىپ قالدۇرۇشۇم كېرەك. ھازىر كىشىلەر مېنىڭ ئىقتىسادىي ئەھۋالىمغا بەكمۇ قىزىقىدۇ. مەن ھەر كۈنى ئوخشاشمىغان سوراق سەھنىلىرىگە چىقىپ بەزى ئەخمىقانە سوئاللارغا جاۋاب بېرىمەن. ھازىر سىرتتا مېنى، جەنۇب ھۆكۈمىتىنىڭ بىر قىسىم سىرلىق ئالتۇنلىرىنى ئەپچىچىپ كېتىپتۇ، دېگەن گەپ تارقىلىپتۇ.

— راست... شۇنداق ئەھۋال بارمۇ؟

— مېنى شۇ گەپكە ئىقرار قىلدۇرۇش ئۈچۈن قىلىنىۋاتقان ئويۇن ئو. سىزمۇ بىلىسىز، جەنۇب ھۆكۈمىتىنىڭ بىرلا باسما ماشىنىسى بار، پۇل باسدىغان زاۋۇتى يوق.

— سىزنىڭ پۇللىرىڭىز نەدىن كەلگەن؟ ھايانكەشلىكتىنمۇ؟ پىتتىي ھامامنىڭ دېيىشىچە...

— سوئال سوراشقا تازىمۇ ئۈستى ئىكەنسىز!

قۇۋلۇقىنى قارا بۇنىڭ؟! ئۇ پۇل چوقۇم مۇشۇنىڭدا. سىكارلېت ھايانلىنىپ، سىلىقراق گەپ قىلىشقا ئامالسىز قىلىۋاتاتتى.

— رېت، مەن سىزنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىڭىزدىن بەكمۇ ئەنسىرەپ تۇرۇۋاتىمەن. سىزچىمۇ بۇ يەردىن چىقىپ كېتىشىڭىزنىڭ پەقەتلا ئامالى يوقمىدۇ؟

— سىزگە ئېيتارىم «ئۈمىدىسىزلىنىشمۇ كار قىلمايدۇ».

— بۇ نېمە دېگىنىڭىز؟

— نېمە دېگىنىم بولاتتى، «بار بولۇشى مۇمكىن» دېگىنىم،

مېنىڭ چىرايلىق ئەخمىقىم!

سىكارلېت قويۇق كىرىپكىلىرىنى كۆتۈرۈپ ئۇنىڭغا لايىپىدە بىر قاراپ يەنە ئىتتىك چۈشۈرۈۋالدى.

— سىزگە ئوخشاش ئەقىللىك ئادەمنى ئۇلار ئاسالمايدۇ.

سىزنىڭ ئەپچىل چارە تېپىپ، ئۇلار ئۈستىدىن غالىب كېلىپ
بۇ يەردىن چىقىپ كېتەلەيدىغانلىقىڭىزغا ئىشىنىمەن، شۇ
چاغدا...

— شۇ چاغدا نېمە بولىدۇ؟ — باتلىر يېقىملىق ئاھاڭدا
سورىدى ۋە ئۇنىڭغا تېخىمۇ چاپلىشىپ ئولتۇردى.

— ئەمەس، مەن... — سىكارلېت خۇددى بىر ئىشتىن
نومۇس قىلىپ كېتىۋاتقانداك گېپىنىڭ ئاخىرىنى دېيەلمەي
توختاپ قالدى. يۈرىكى سېلىپ، نەپىسى قىسىلىپ تۇرۇۋاتقاچقا،
يۈزىنىڭ قىزىرىپ كېتىشى تەبىئىي ئىدى، — رېت، مېنى
كەچۈرۈڭ، مەن سىزگە .. ئاشۇ كۈنى كېچىدە سىزگە دېگەن...
سىزمۇ بىلىسىز... رېئادىدا، ئۇ چاغدا مەن... ئاھ، شۇنچىلىك
قورقۇپ تىت - تىت بولۇپ تۇراتتىم، سىزمۇ شۇنچىلىك...
شۇنچىلىك... — سىكارلېت يەرگە قارىۋالدى. رېت باتلىرنىڭ
قوللىرى ئۇنىڭ قوللىرىنى تېخىمۇ چىڭ تۇتتى، — شۇڭلاشقا...
شۇ چاغدا مەن سىزنى مەڭگۈ، مەڭگۈ كەچۈرمەيمەن دەپ
ئويلىغان، لېكىن تۈنۈگۈن پىتتىي ھامامدىن سىزنى... سىزنى
ئۇلارنىڭ دارغا ئاسماقچى بولۇۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ... بىردىنلا
قورقۇپ كەتتىم، شۇڭا مەن... مەن، — ئۇ بېشىنى كۆتۈرۈپ
ئۇنىڭ كۆزلىرىگە تەلمۈرۈپ قارىدى. ئۇ كۆزلەردە يۈرەكنى
ئېزىدىغان ئېغىر ئازابمۇ ئىپادىلىنىپ تۇراتتى، — ئاھ، رېت،
ئۇلار سىزنى ئۆلتۈرۈۋېتىدىغان بولسا، مەنمۇ بۇ دۇنيادا
ياشمايمەن. مەن چىدىيالىمدىم! قاراڭ، مەن... — سىكارلېتنىڭ
كۆزلىرى رېت باتلىرنىڭ كۆزلىرىدە ئۇچقۇنلاپ تۇرغان ئوتتەك
قىزغىنلىققا بەرداشلىق بېرەلمەي يەنە پەسكە قارىۋالدى.

يەنە بىر ئازدىن كېيىن يىغلىۋېتىدىغانداك تۇرمىەن، دەپ
ئويلىدى سىكارلېت قاتتىق ئەندىكىش ۋە ھاياجاندىن ئۆزىنى
باسالماي. يىغلىشىم كېرەكمۇ؟ شۇ چاغدا گەپ - سۆز
ھەرىكەتلىرىم تېخىمۇ تەبىئىي بولارمۇ؟

— سىكارلېت، — دېدى باتلىر دەررۇلا، — ئۇنداق

خياللاردا بولماڭ، — باتلېر شۇ گەپنى قىلىپلا سىكارلېتنىڭ قولىنى قاتتىق بىر چىمدىۋالدى، خۇددى ئۇستىخنى سۇنۇپ كەتكەندەك، سىكارلېتنىڭ ئاغرىققا چىدىماي چىرايى تۈرۈلۈپ كەتتى.

سىكارلېت ئازراق ياش چىقارماقچى بولۇپ كۆزلىرىنى مەھكەم يۇمدى ۋە ئۇنىڭ سۆيۈشىگە ئاسان بولسۇن دەپ ئويلىغاندەك، بېشىنى ئازراق كۆتۈردى. رېت باتلېرنىڭ لەۋلىرى ئۇنىڭ لەۋلىرى ئۈستىگە بېسىلاي دەپ تۇراتتى. ئاھ، چىڭ ھەم جاھىل، سۆيۈپ بولغاندا سىكارلېتنى ھارغىنلىق ئىچىگە غەرق قىلىۋېتىدىغان ئاشۇ لەۋلەر! ئۇ لەۋلەرنىڭ ھەرىكەتلىرى ھېلىمۇ سىكارلېتنىڭ ئېسىدە تۇرۇپتۇ. لېكىن، باتلېر ئۇنى سۆيىمىدى. ئۈمىدسىزلىك كۆڭلىنى پەرىشان قىلىپ، سىكارلېت كۆزلىرىنى ئازراق ئېچىپ ئۇنىڭغا يوشۇرۇنچە قارىدى، باتلېر ئۇنىڭ قوللىرىغا قاراپ كېتىۋاتاتتى، بىر چاغدا ئۇنىڭ بىر قولىنى سۆيىدى، يەنە بىر قولىنى كۆتۈرۈپ مەڭزىگە بىردەم يېقىپ تۇردى. سىكارلېت ئەسلىدە تەلۋىلەرچە ھەرىكەتكە تەييارلىنىپ تۇراتتى. ئەمدىكى بۇ سىلىق — سىپايە ھەرىكەت ئويلىمىغان يەردىن ئۇنى تاڭ قالدۇردى. ئۇنىڭ چىرايىدىكى ھازىرقى ئىپادىنى كۆرگۈسى كەلدى، لېكىن ئۇ ئېڭىشىپ تۇرغاچقا ئېنىق كۆرەلمىدى.

سىكارلېت بىردىنلا بېشىنى كۆتۈرۈپ ئۇنىڭ ئۆزىنىڭ چىرايىنى كۆرۈپ قالماسلىقى ئۈچۈن يەنە ئىتتىك يەرگە قارىۋالدى. چۈنكى، ئۇنىڭ باتلېرنىڭ ئۈستىدىن غالىب كەلگەنلىكىنىڭ خۇشاللىقى مۇقەررەر ھالدا چىرايىدا ئىپادىلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى. رېت باتلېر ئەمدى ئۇنىڭغا توي قىلىش تەلپىنى ئېيتىدۇ... ھېچبولمىغاندا ئۇنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى دەيدۇ، ئاندىن... سىكارلېت ئۇنى يەرنىڭ تېگىدىن قاراپ كۆزىتىپ ئولتۇرغاندا، ئۇ ئۇنىڭ ئاللىقىنىغا سۆيىمەكچى بولۇپ قولىنى ئۇرۇپ بىردىنلا تۇرۇپ قالدى،

سىكارلېتمۇ ئېغىشىپ ئۆزىنىڭ ئالىقىنىغا قاراپ، خۇددى بىر يىلدىن بېرى تۇنجى قېتىم كۆرۈۋاتقاندىكى قاتتىق چۆچۈپ، پۈتۈن بەدىنى بىردىنلا جۇغۇلداپ كەتتى. بۇ سىكارلېت ئوخارانىڭ نازۇك، يۇمشاق، يۇمران ۋە ئاجىز قوللىرى ئەمەس، باشقا بىر ناتونۇش ئادەمنىڭ قوللىرى ئىدى. بۇ قوللار ئەمگەك ۋە ئاپتاپتا قوپاللاشقان، قاراغان، چېكىم - چېكىم داغلار پەيدا بولغان، تىرناقلىرىنىڭ شەكلىمۇ ئۆزگىرىپ كەتكەن، ھەممە يېرى قادا قىزىقماقچى ئىدى. ئۆتكەن ئايدا قىزىق ماي چاچراپ كېتىپ قىزىرىپ قالغان يەر كۆزگە شۇنچىلىك سەت تاشلىنىپ تۇراتتى. سىكارلېت ئۆزىنىڭ قوللىرىغا قورقۇمسىراپ قاراپ قويۇپ ئىتتىكىلا يۇمۇۋالدى.

باتلېر تېخىچە بېشىنى كۆتۈرمەي ئولتۇرغاچقا، سىكارلېت ئۇنىڭ چىرايىنى كۆرەلمەيۋاتاتتى. باتلېر ئۇنىڭ ئالىقىنىنى مەجبۇرىي ئېچىپ يەنە قاراپ كەتتى. ئاندىن يەنە بىر قولىنىڭ ئالىقىنىنىمۇ ئېچىپ، ئىككى قولىنى يېقىن ئەكىلىپ ئۇزاق قاراپ ئولتۇردى.

— ماڭا قاراڭ، — دېدى ئۇ ئاخىر بېشىنى كۆتۈرۈپ، ئاۋازى ناھايىتى تەمكىن ئىدى، — ئەمدى ئۇنداق يالغانچىلىقىڭنى قويۇڭ.

سىكارلېت قاتتىق نارازىلىقى بىلەن ئۇنىڭغا قارىدى. باتلېر كۆزلىرىنى ئاستا كۆتۈردى. ئۇلاردا يارقىن بىر نۇر چاقىناپ تۇراتتى.

— سىز تارادا مانا مۇشۇنداق ياخشى ئۆتۈپ كەپسىز، شۇنداقمۇ؟ پاختىدىن نۇرغۇن پۇل تېپىپ، سىرتلارغا چىقىپ ساياھەت قىلغۇدەكمۇ بويسىز. سىز بۇ بىر جۈپ قولىڭىز بىلەن نېمە قىلىۋاتىسىز... تېرىقچىلىقىمۇ؟

سىكارلېت قوللىرىنى تارتىۋېلىشقا ھەرىكەت قىلدى، لېكىن باتلېر قويۇپ بەرمەي، بارماقلىرى بىلەن ئۇنىڭدىكى قاداقلارنى سىلاشقا باشلىدى.

— بۇ بىر خانىمنىڭ قولى ئەمەس! — باتلىر ئۇنىڭ قولىنى تىزى ئۈستىگە قويۇپ قويدى.

— ئاغزىڭنى يۇمۇڭ! — توۋلىدى سىكارلېت. ئەمدى ئۇنىڭغا خىجىللىقتىن قۇتۇلۇپ ئاچچىقىنى چىقىرىۋالىدىغانغا پۇرسەت كەلگەندى، — مەن بۇ قوللىرىم بىلەن نېمە ئىش قىلىۋاتمەن، باشقىلارنىڭ نېمە كارى!

مەن نېمىدېگەن دۆت، — ئاچچىقىدا ئويلىدى سىكارلېت، — پىتتىي ھامامنىڭ پەلىپىنى ئېلىپ تۇرسام ياكى ئوغرىلىۋالسام بولمامدۇ. قولۇمنىڭ بۇنچىلىك سەتلىكىنى پەقەتلا سەزمەپتىمەن. ئۇنىڭ دىققەت قىلىشى تەبىئىي ئەھۋال. ئەمدى ھەممە ئىش تۈگەشتى. كۆڭلۈمدىكىنى ئەمدىلا ئېيتاي دەپ تۇرغاندا بۇ ئىشنىڭ يۈز بەرگىنىنى قارىمامدىغان.

— سىزنىڭ قوللىرىڭىز بىلەن ئەلۋەتتە كارىم بولماسلىقى كېرەك، — دېدى باتلىر سوغۇققانلىق بىلەن، ئاندىن ئورۇندۇققا پۈلەندى. چىرايىدا ھېچقانداق ئىپادە يوق ئىدى.

ئەمدى ئۇنىڭغا تاقابىل تۇرماق تەس بولىدىغان بولدى. ئۇ ئوڭۇشسىزلىق ئىچىدىن غەلبىنى تاپمەن دەيدىكەن، كۆڭلى كۆتۈرمىسىمۇ ئۇنىڭغا تاتلىق گەپلەرنى قىلىش كېرەك، شۇنىڭدا بەلكىم...

— سىز بەكلا ئاشۇرۇۋەتتىڭىز، ئۆتكەن ھەپتە ئات مىنگەندە قولۇمغا پەلەي كىيمەپتىكەنمەن، شۇ چاغدا...

— ئات مىنگەنگىمۇ؟ قۇرۇق گەپ! — دېدى باتلىر مۇ ئۇنىڭغا ئوخشاش تەلەپپۇزدا، — سىزنىڭ بۇ قوللار بىلەن خۇددى قارا زەڭگىلەرگە ئوخشاش ئەمگەك قىلغانلىقىڭىز ئېنىق تۇرمامدۇ، ئۇنداق ئەمەسمۇ يا؟ نېمىشقا تارادا ھەممە ئىشلار جايىدا دەپ مېنى ئالدايسىز؟

— ھازىر، رېت...

— گەپنىڭ ئوچۇقىنىلا ئېيتىڭ، مېنىڭ يېنىمغا زادى نېمە ئىش بىلەن كەلدىڭىز؟ سىزنىڭ ناز - كەرەشمىلىرىڭىزگە

مەپتۇن بولۇپ، راستلا ماڭا كۆيۈنۈۋاتقان، مېنىڭ غېمىمنى يەۋاتقان ئوخشايدۇ دەپ قاپتىمەن.

— مەن سىزنىڭ غېمىڭىزنى يېدىم، بۇ راست!
— ياق، ئۇنداق ئەمەس. ئۇلار مېنى ئاسمان - پەلەك دەرەختىنىمۇ ئېگىز دارغا ئاسسىمۇ سىزنىڭ پەرۋايىڭىز پەلەك. خۇددى ئېغىر ئەمگەك قوللىرىڭىزغا يېزىلىپ كەتكەندەك بۇمۇ سىزنىڭ چىرايىڭىزغا يېزىلغان. سىزنىڭ ماڭا، بىر ھاجىتىڭىز چۈشكەن، ئۇ شۇنداق جىددىي بىر ھاجەت. شۇڭا سىز مېنىڭ ئالدىمغا مۇشۇ قىياپەت بىلەن كەلدىڭىز. نېمىشقا گەپنى ئوچۇق قىلىپ تەلىپىڭىزنى ئېيتىۋەرمەيسىز؟ شۇنىڭدا سىز مەقسىتىڭىزگە يېتەلەيتتىڭىز ئەمەسمۇ؟ ماڭا ئاياللارنىڭ ئوچۇق كۆڭۈللۈكى ھەممىدىن بەك ياقىدۇ. ئەمما، سىز بۇ يەرگە خۇددى پاهىشە خوتۇننىڭ ئۆزىگە خېرىدار تېپىش ئۈچۈن ھالقىلىرىنى جىرىڭلىتىپ، خۇلق چىقىرىپ ئۆزىنى بازارغا سالغىنىدەك قىياپەتتە كەپسىز.

ئۇ ئاخىرىدىكى گەپلەرنى ئاۋازىنى كۆتۈرمەي ھەم بەكمۇ تەكىتلەپ كەتمەيەك سۆزلىگەن بولسىمۇ، ئەمما سىكارلىقتا خۇددى قامچا بىلەن ساۋىغاندەك تەڭدى. ئەمدى ئۇ ماڭا توي قىلىش تەلىپىنى قويۇپ قالارمىكەن دېگەن شېرىن خىيالىنىڭ بەربات بولغانلىقىنى چۈشىنىپ يەتتى. ئەگەر باتلىر ئۇنىڭغا چېچىلغان، غۇرۇرغا تەڭگەن ياكى ئۇنى ئەيىبلەپ كەتكەن بولسا، ئۇنىڭ بىلەن بىرنەمە دەپ تەڭ تۇرالايتتى، لېكىن ئۇ ئۇنداق قىلمىدى، ئەكسىچە ئۇنىڭ قورقۇنچلۇق تەمكىنلىكى سىكارلىقتىن خېلىلا چۆچۈتتى، ھەتتا ئۇ ئەمدى قانداق قىلىشى كېرەكلىكىنىمۇ ئويلاشقا جۈرئەت قىلالىدى. ئۇ جىنايەتچى بولسىمۇ، شىماللىقلار ياندىكى ئۆيدە بار بولسىمۇ، باتلىر ئۇنىڭغا ھېچكىم تەڭ كېلەلمەيدىغان خەتەرلىك ئادەمدەك تۇيۇلۇشقا باشلىدى.

— قارىغاندا، مېنىڭ خاتىرەم كېرەكتىن چىققان ئوخشايدۇ.

بولمىسا سىزنىڭ ھەرقانداق ئىشنى قىلغاندا، ماڭا ئوخشاش بىرەر مەقسەتنى كۆڭۈلگە پۈكمەي تۇرۇپ قىلمايدىغانلىقىڭىزنى ئېسىمدىن چىقارماسلىقىم كېرەك ئىدى. خوش، خاملىتون خانىم مېنى نېمە مەقسەتتە ئىزدەپ كەلدى، پەرەز قىلىپ باقايچۇ. سىز گالۋاڭلىق قىلىپ، مېنى ئۆزىڭىزگە توي قىلايلى دەپ تەلەپ قويدۇ دەپ ئويلىمىغانسىز؟

سىكارلېت بىردىنلا ھۆپپىدە قىزىرىپ كەتتى، ئەمما ئۇنىڭغا جاۋاب بەرمىدى.

— سىزگە مېنىڭ، توي قىلمايمەن دەپ دائىم دەپ كېلىۋاتقان گېپىمنى ئۇنتۇپ قالماستىن كېرەك.

• سىكارلېت يەنىلا گەپ قىلمىدى. شۇ چاغدىلا باتلېر ئۇنىڭدىن قوپاللىق بىلەن سورىدى:

— شۇ گەپلىرىمنى ئۇنتۇپ قالمىغانسىز؟ جاۋاب بېرىڭ.

— ئۇنتۇپ قالمىدىم، — سىكارلېت ئامالسىز جاۋاب بەردى.

— سىكارلېت، سىز قىمارۋازنىڭ ئۆزى، — دېدى باتلېر ئۇنى مەسخىرە قىلغاندەك قىلىپ، — سىز مېنى تۈرمىدە يېتىپ ئاياللارنى كۆزىگە سۈرتكۈدەك بولۇپ كەتتى، شۇڭا بارساملا ئۇنى قولغا چۈشۈرەلەيمەن، دەپ ئويلىدىڭىز.

سەنمۇ شۇنداق قىلدىڭ، — ئويلىدى سىكارلېت غەزەپ بىلەن، — ئەگەر قوللىرىمنى كۆرۈپ باقمىغان بولساڭ...

— ئىشلار ئاساسەن ئېنىق بولۇپ قالدى. سىزنىڭ كۆرسىتىدىغان باھانىڭىزدىن باشقىسىنى بىلىپ بولدۇم. ئەمدى سىز مېنى نېمە ئۈچۈن توي قىلىشقا قىزىقتۇرماقچى بولغىنىڭىزنى سۆزلەشكە جۈرئەت قىلالامسىز، يوق؟

ئۇنىڭ ئاۋازىدا سىلىق، ئەمما قارشى تەرەپنى دەيدەيگە سالىدىغان تەلەپپۇز بار ئىدى، بۇ سىكارلېتقا مەدەت بولدى. بەلكىم پۈتۈنلەي تۈگىشىمۇ كەتمىگەندۇ؟ ئۇنىڭ توي قىلىش ئۈمىدى يوققا چىقتى، ئەمما ئۈمىدىسىزلىك ئىچىدە خۇشال بولىدىغان ئىشىمۇ چىقىپ قالار. ياغاچقا ئوخشايدىغان بۇ ئادەمنىڭ

ۋۇجۇددا ئۇ قورققۇدەك تەرەپلىرىمۇ بار ئەمەسمىدى. ئەمدى ئويلسا ئۇنىڭغا خوتۇن بولۇش شۇنچىلىك قورقۇنچلۇق بولۇپ كۆرۈندى. ئەمما، ئۇ سەزگۈرلۈك قىلسا ھەم ئۇنىڭ ھېسداشلىقى ۋە خاتىرىسىدىن پايدىلانسا ئۇنىڭدىن ئۆتىگە ئازراق پۇل ئۈندۈرۈۋالالامسۇمۇ مۇمكىن. شۇنىڭ بىلەن ئۇ گۆدەك ھەم ئۇنىڭ بىلەن ئەپلىشىپ قالماقچى بولۇۋاتقاندەك قىياپەتكە كىرىۋالدى.

— رېت، سىز ماڭا ياردەم بېرەلەيسىز... پەقەت مۇلايمىراق بولسىڭىز بولاتتى.

— مۇلايمىلىق مېنىڭ ياخشى كۆرىدىغان مەجەزىم.

— رېت، كونا تونۇشلۇقىمىزنىڭ يۈزى ئۈچۈن ماڭا بىر ئىشتا ياردەم بەرسىڭىز.

— قوللىرى قايرىپ كەتكەن بۇ خانىم ئەمدى ئۆزىنىڭ بۇ يەرگە كېلىشتىكى مەقسىتىنى ئېيتىدىغان ئوخشايدۇ. مەن سىزنىڭ ئويىدايدىغان رولىڭىزنىڭ «ئايغاقچىلىق» بولماسلىقىنى ئۈمىد قىلىمەن. ئېيتىڭىز، سىزگە نېمە كېرەك، پۇلمۇ؟

ئۇنىڭ گەپنى تېپىپ قىلىشى سىكارلېتنىڭ ھەر خىل ۋاسىتىلەر بىلەن ئەگىتىپ يۈرۈپ بىلدۈرمەكچى بولغان پىلاننى بىراقلا بەربات قىلىۋەتتى.

— پىخسىقلىق قىلماسسىز دەيمەن، رېت، — دېدى سىكارلېت سەل ئەركىلىگەندەك قىلىپ، — ماڭا سىز دېگەندەك ئازراق پۇل كېرەك بولۇپ قالدى، ماڭا ئۈچ يۈز ئامېرىكا دوللىرى قەرز بېرىپ تۇرسىڭىز.

— راست گېپىڭىزنى ئاخىر ئېيتتىڭىز — دە، ئاغزىڭىزدا مۇھەببەت دېگەن بىلەن، لازىمى پۇل ئىكەن. نېمىدېگەن يېتىشكەن ئايال سىز. بۇ پۇل سىزگە جىددىي لازىمىدى؟

— ھىم، ھەئە، ئانچە جىددىي لازىمۇ ئەمەس، ئەمما ماڭا كېرەك ئىدى.

— ئۈچ يۈز ئامېرىكا دوللىرى، بۇ ئاز پۇل ئەمەس. بۇ پۇلنى نېمىگە ئىشلەتمەكچى سىز؟

— تاراغا كەلگەن باجغا تۆلىمەكچىمەن.

— سىز ئەسلىدە قەرز سوراپ كەپتىكىنەنسىز — دە. بولىدۇ، سىز ماڭا سودىگەر دەك مۇئامىلە قىلغاندىكىن، مەنمۇ سىزگە شۇنداق مۇئامىلە قىلاي. بۇ پۇلنىڭ ئورنىغا نېمىڭىزنى گۆرۈڭگە قويىسىز؟

— نېمە... نېمە؟

— مەن بېرىپ تۇرىدىغان پۇلنىڭ كاپالىتى ئۈچۈن بىر نەرسىڭىزنى گۆرۈڭگە بېرىسىز. ئۈنچە كۆپ پۇلنى بىكارغا بېرىۋەتمەيمەن — دە، — ئۇنىڭ ئاۋازىدا بىر خىل مەككارلىق ۋە يارىشىپ قېلىشتەك مەنىمۇ بار ئىدى، ئەمما سىكارلىپت ئۇنىڭغا دىققەت قىلمىدى.

— مېنىڭ ھالقامنى ئېلىڭ.

— مەن ھالقىنى ياخشى كۆرمەيمەن.

— ئەمىسە تارانى گۆرۈڭگە قويماي.

— بۇ كۈندە ئېكىنزارلىقنى ئېلىپ نېمە قىلاي.

— سىز ئۇنى... سىز ئۇنى... ئۇ دېگەن شۇنداق ياخشى قورۇق. ھەرگىز زىيان تارتمايسىز. كېلەر يىلنىڭ پاختىسى بىلەن چوقۇم پۇلىڭىزنى قايتۇرۇپ بېرىمەن.

— مېنىڭچە، ئۇ نەرسىلىرىڭىزنىڭ ھەممىسى ئىشەنچسىز، — رېت ئورۇندۇققا يۆلىنىپ ئولتۇردى، ئىككى قولى چاپىنىنىڭ يانچۇقلىرىدا ئىدى، — پاختىنىڭ باھاسى كۈندىن — كۈنگە چۈشۈپ كېتىۋاتىدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە جان باقماق ھازىر ئىنتايىن تەس، پۇل تاپماق مۇھىم شۇنداق.

— رېت، سىز قەستەن ماڭا چاقچاق قىلىۋاتىسىزغۇ دەيمەن. سىزنىڭ دېگەن نەچچە مىليونلۇق دۇنيايىڭىز بار تۇرسا.

رېت باتلىر ئۇنىڭغا قاراپ قويدى. قاراشلىرىدا ئىللىقلىق ۋە تېگىگە يەتكىلى بولمايدىغان بىرخىل شۇم نىيەتمۇ باردەك قىلاتتى.

— قارىغاندا، ھەممە ئىشىڭىز ئوڭۇشلۇق، ئۇ پۇلغىمۇ

ھاجەتمەن ئەمەس ئوخشايسىز، شۇنىڭغا قاراپ مەنمۇ خۇشال بولۇپ قالدىم. مەن دائىم دوستلارنىڭ ئىشلىرىنىڭ كۆڭۈلدىكىدەك بولۇشىنى تىلەيمەن.

— رېت، خۇدانىڭ ھەققى - ھۆرمىتى ئۈچۈن... —
سىكارلېت ئالدىراپ قالدى. بايقى باتۇرلۇقى ۋە ئەمگىكلىكى بىراققا يوقالدى.

— ئاۋازىڭنى سەل پەسلىتىڭ. شىماللىقلار گېپىمنى ئاڭلىسۇن دەمسىز يا؟ بىرەرسى سىزنىڭ مۈشۈككە — قاراڭغۇ كېچىدىكى مۈشۈككە — ئوخشايدىغانلىقىڭنى دېگەنمىدى؟ كۆزلىرىڭىز مۈشۈكنىڭدەك شۇنچىلىك ئۆتكۈر سىزنىڭ.

— رېت، ئۇنداق دېمەڭ. سىزگە ھەممە ئىشنى سۆزلەپ بېرىشكە تەييارمەن. مەن بۇ پۇلغا بەكمۇ ئېھتىياجلىق. مەن... مەن، ھەممە ئىشىم ئوڭۇشلۇق دەپ يالغان ئېيتتىم. ئىشلار شۇنچىلىك ئاچاركى، نېمىسىنى دەي. دادامنىڭ نېرۋىسى ئاجىزلاپ كەتتى، ئاپام ئۆلۈپ كەتكەندىن كېيىن، غەلىتە بىر مەزگە كىرىپ قېلىپ ماڭا پەقەتلا ياردەم بېرەلمەيدىغان بولۇپ قالدى، كىچىك بالىنىڭ ئۆزىلا. بىزنىڭ ئىچىمىزدە ئېتىزنىڭ ئىشىنى، كېۋەز تېرىشنى بىلىدىغان بىرمۇ ئادەم يوق، ئەمما تەييارنى يەيدىغان ئادەم كۆپ، ئون ئۈچ ئادەم. ئونىڭغا يونىغاندەك، باج ئېغىرلاپ كېتىۋاتىدۇ. رېت، سىزگە ھەممىنى سۆزلەپ بېرەي، بۇلتۇر بىر يىل ئاچلىقتىن ئۆلمىدۇق، ئۇنىڭ بېرىسى بولدىق. كۆرگەن كۈنلىرىمىزنى سىز بىلمەيسىز، بىلىشىڭىزمۇ مۇمكىن ئەمەس. يەيدىغىنىمىز يېتىشمەي، كۈنبويى ئاچ قورساق يۈرۈپ كېتەتتۇق. ئاچلىق دېگەن شۇنچىلىك قورقۇنچلۇق نەرسە ئىكەن. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۆيلەر سوغۇق، ئۈستىمىزدە قېلىنراق كىيىمىمۇ يوق، بالىلار توڭلاپ كېسەل بولۇپ كەتتى.

— ئەمەس ئۈستىڭىزدىكى بۇ چىرايلىق كىيىملەرنى نەدىن تاپتىڭىز؟

— بۇنى ئايامنىڭ دېرىزە پەردىسىنى بۇزۇپ تىكتۈردۈم، —
سىكارلېت ئالدىراپ كېتىپ، يۈز كېتىدىغان بۇ ئىشنى يالغان
گەپ بىلەن يوشۇرۇپ كېتىشكە ئۈلگۈرەلمىدى، —
ئاچارچىلىققىمۇ، سوغۇققىمۇ بەرداشلىق بېرەلەيتتۇق، لېكىن...
لېكىن سومكىچىلار باجنى ھېسابسىز ئۆستۈرۈۋەتتى، يەنە تېخى
دەررۇ تاپشۇرمىساق بولمايدۇ. ئەمما، مەندە بەش ئامپىرىكا
دوللىرىدىن باشقا بىر تىيىن پۇل يوق. بىر يەردىن پۇل تېپىپ
باجنى تاپشۇرمىسام تېخى بولمايدۇ. مېنىڭ گەپلىرىمنى تېخىچە
چۈشەنمەيۋاتامسىز؟ ئۇ پۇلنى ۋاقتىدا تاپشۇرمىسام... تارادىن
ئايرىلىپ قالمەن، مېنىڭ تارانى زادىلا قولدىن چىقىرىۋەتكۈم
يوق، ئۇنىڭدىن ھەرگىز ئايرىلمايمەن.

— سىز بۇ ئەھۋالنى نېمىشقا ماڭا دەسلەپتىلا دېمەي،
چىرايلىق خانىملارنى كۆرسە ئېرىپ كېتىدىغان سەزگۈر
يۈرىكىمنى قىينايسىز؟ ياق، سىكارلېت، يىغلىماڭ. سىز ماڭا
مۇشۇ چارىدىن باشقا چارىلىرىڭىزنىڭ ھەممىسىنى ئىشلىتىپ
باققان. مېنىڭ پەقەت مۇشۇ چارىگىلا بەرداشلىق بېرەلمەيدىغان
مىجەزىم بار ئىدى. سىزگە كېرىكى مەن ئەمەس پۇل
ئىكەنلىكىنى بىلگەندىن كېيىن، ئۈمىدسىزلىك بىلەن ئازاب
مېنىڭ يۈرىكىمنى پارە - پارە قىلىۋەتتى.

سىكارلېت ئۇنىڭ باشقىلارنى مەسخىرە قىلغاندا، ئۆزىگە
مۇناسىۋەتلىك ئەمەلىي گەپلەرنى قىلىدىغانلىقىنى ئېسىگە
ئېلىپ، ئىتتىك بېشىنى كۆتۈرۈپ ئۇنىڭغا قارىدى. ئۇنىڭ
كۆڭلى راستلا ئازار يېگەنمىدۇ؟ ئۇنىڭ ماڭا كۆڭلى بارلىقى
راستىمىدۇ؟ قوللىرىمغا قاراشتىن ئىلگىرى ماڭا توي قىلىش
تەلىپىنى قويماقچى بولغان بولغىمىدى؟ ياكى بۇ ئۆتكەن ئىككى
قېتىمقىدەك ئادەمنى بىزار قىلىدىغان تەلەپلەرمىدىكىن؟
ھەقىقىي كۆڭلى بولسا ئۇنى يەنە ئەيۋەشكە كەلتۈرگىلىمۇ بولار.
ئەمما، ئۇنىڭ سىكارلېتقا تىكىلىپ تۇرغان كۆزلىرىدىن
مۇھەببەت ئەمەس، بەلكى بىرخىل يەڭگىلىتەك كۈلكە ئويناپ

تۇراتتى.

— ماڭا سىزنىڭ ئۇ نەرسىلىرىڭىز كېرەك ئەمەس، مەن قورۇق باشقۇرۇپ باقمىغان. ئۇنىڭدىن باشقا يەنە نېمىڭىز بار؟ ياخشى، ئۇ ئاخىر رەسمىي مەقسەتكە كۆچتى، ئەمدى ئوچۇقنى ئېيتىش كېرەك! سىكارلېت چوڭقۇر بىر تىنىۋېلىپ رېت باتلىرىنىڭ كۆزلىرىگە دادىل قارىدى. ئۇ ئۆزى ئۈچۈن ئەڭ قورقۇنچلۇق نەرسىگە ئېسىلىشقا جۈرئەت قىلغانىكەن، ئۇنىڭغا ئەمدى نازلىنىشلار، خۇلق چىقىرىشلار ھاجەتسىز ئىدى.

— ئۆرۈم... مەن ئۆزۈم بار.

— شۇنداقمۇ؟

جىددىيلىشىپ سىكارلېتنىڭ يۈزى نەچچە بۇرچەك بولۇپ كەتتى، كۆزلىرىنىڭ رەڭگىمۇ ئۆزگىرىپ كېتىۋاتقاندەك بولۇپ قالدى.

— مۇھاسىرە ۋاقتىدا، ئىككىمىز پىتتىي ھاممىنىڭ پېشايۋىنىدا ئولتۇرغان ئاشۇ كېچە ئېسىڭىزدىمۇ؟ شۇ چاغدا سىز ماڭا... مېنى ئالدىغانلىقىڭىزنى ئېيتقان.

باتلىر ئېرەنشىمىگەندەك كەينىگە يۆلىنىپ ئولتۇرۇپ سىكارلېتنىڭ جىددىيلىشىپ تۇرغان چىرايىغا قارىدى. كۆزلىرىنىڭ بىر يەرلىرىدە بىلىپ بولماس بىر خىل ئىپادە ئويىناپ تۇرۇۋاتاتتى، ئەمما بىر ئېغىز زۇۋان سۈرمەيتتى.

— سىز شۇ چاغدا — شۇ چاغدا ماڭا كۆيگەندەك ھېچقانداق ئايالغا كۆيۈپ باقمىغانلىقىڭىزنى ئېيتقان. ئەگەر سىز شۇ گېپىڭىزدە تۇرىدىغانلا بولسىڭىز، مەن تەييار، رېت، نېمە قىل دېسىڭىز شۇنى قىلىمەن، ئېيتىڭىز، ئەمما ماڭا، خۇدا ھەققى، چەك كېسىپ بېرىسىز. گېپىم گەپ، ھەرگىز يېنىۋالمايمەن. ھۆججەت يېزىپ بەر دېسىڭىز ھازىرلا يېزىپ بېرىي.

باتلىر تېخىچىلا ئۇنىڭغا غەلىتە نەزەردە قاراپ ئولتۇراتتى. ئۇنى چۈشىنىپ بولمايتتى. شۇڭلاشقا سىكارلېت يەنە ئالدىراپ سۆزلەشكە باشلىغاندا، ئۇنىڭ خۇشال بولۇپ ياكى

ئامالسىزلىقتىن ئاڭلاۋاتقانلىقىنى بىلەلمىدى. سىكارلېت ئۈچۈن ھازىر ئۇنىڭ گېپى كېرەك ئىدى، نېمىلا دېسە مەيلى ئىدى، يۈزى ئوت ئېلىپ كېتىۋاتاتتى.

— ماڭا بۇ پۇل ھازىرلا كېرەك، رېت، ئۇلار بىزنى تارادىن قوغلاپ چىقىرىدۇ، ئاندىن ئۇ يەرگە دادامنىڭ بۇرۇنقى نازارەتچىسى كۆچۈپ كېلىدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە...

— توختاپ تۇرۇڭ. مېنىڭ سىزنى ھازىرمۇ ئالماقچى ئىكەنلىكىمنى قانداق بىلىدىڭىز؟ ئۆزىڭىزنىڭ ئۈچ يۈز ئامېرىكا دوللىرىغا يارايدىغانلىقىڭىزنى نەدىن بىلىسىز؟ كۆپ ئاياللار ئۆزىگە ئۈنچىلىك يۇقىرى باھا قويايلىدۇ.

سىكارلېت قاتتىق ھاقارەتلەنگەندەك بولۇپ، بىردىنلا قىزىرىپ كەتتى.

— نېمىشقا ئۇ قورۇقتىن ۋاز كېچىپ پىتتىي ھاممىنىڭ ئۆيىگە كۆچۈپ كەلمەيسىز؟ ئۇ ئۆيلەرنىڭ يېرىمى سىزنىڭ ئەمەسمۇ؟

— ۋاي خۇدايمەي! — توۋلاپ كەتتى سىكارلېت، — سىز شۇنچىلىك دۆت ئادەممۇ؟ مەن تارادىن ۋاز كېچەلمەيمەن. ئۇ بىزنىڭ ئۆيىمىز. ئۇنىڭدىن ھەرگىز ۋاز كەچمەيمەن، تېنىمدە جېنىملا بولىدىكەن، ئۇ مۇمكىن ئەمەس.

— ئېرلاندىلار راستلا غەلىتە مىللەت - دە، — باتلېر ئورۇندۇققا تېخىمۇ بەكرەك يۆلىنىپ ئولتۇردى. ئىككى قولىنى يانچۇقىدىن چىقاردى، — ئۇلار مەنىسىز بىر نەرسىلەرگە، مەسىلەن، يەرگە ئۆزىنى شۇنچىلىك ئۇرۇپ كېتىدۇ، ئەمەلىيەتتە، بۇ يەر بىلەن ئۇ يەر ئوخشاشلا بىر يەر ئەمەسمۇ؟ ئەمدى سىكارلېت، سىزگە گەپنى ئوچۇق ئېيتاي، سىز بۇ يەرگە سودىلىشىش ئۈچۈن كەپسىز، شۇڭا مەن سىزگە ئۈچ يۈز دوللار بېرەي. بۇنىڭ بەدىلىگە سىز ماڭا ئاشنا بولۇڭ.

— بولىدۇ.

بۇ يىرگىنچىلىك گەپنى دەۋىتىپ، سىكارلېت ئۆزىنى خېلى

يەڭگىلەپ قالغاندەك، يۈرىكىدىكى ئۈمىدىمۇ باشقىدىن جانلانغاندەك بولۇپ قالدى. ئۇ: «سىزگە ئۈچ يۈز دوللارنى بېرى» دېدىغۇ؟ ئەمما، شۇ گەپنى قىلغاندا، ئۇنىڭ كۆزلىرىدە خۇددى بىر ئىشتىن قاتتىق خۇشال بولغاندەك رەھىمسىز بىر نۇر ئۇچقۇنلىغاندەك بولدى.

— بىراق، بۇرۇن مەن سىزگە يۈزۈمنى قېلىن قىلىپ مۇشۇنداق تەلەپنى قويغاندا تەلپىمنى رەت قىلغانىدىڭىز، ھەتتا نۇرغۇن تىلغا ئالغۇسىز گەپلەر بىلەن تىللايمۇ، «بىر توپ ھاراملىقلار»نى باقمىنىمۇ دەپ چالۋا قاپمۇ كەتكەن. مەن بۇ گەپلەر بىلەن سىزنىڭ يېغرىڭىزنى ئاچماقچى ئەمەس، پەقەت ئۆزگىرىشچان غەلىتە مەجەزىڭىزنى چۈشەنمەكچى، سىز بۇ ئىشنى ھۇزۇر ئېلىش ئۈچۈن قىلىدىغان چاغدا خالىمىدىڭىز، ئەمدى ئاچ قېلىۋاتقاندا خالاۋاتىسىز. بۇنىڭدىن شۇنى چۈشەندىمكى، ئەخلاق - پەزىلەت دېگەن نېمىلەرنىڭ ھەممىسىنىڭ باھاسى بار نېمىلەر ئىكەن.

— رېت، دەۋاتقان گېپىڭىزنى قاراڭ! يەنە ھاقارەتلىگۈڭىز بولسا داۋاملىق ھاقارەتلەۋېرىڭ، ئەمما پۇلنى بېرىڭ.

سىكارلېت ئەمدى سەل تىنچلانغانىدى. رېت ئۆزىنىڭ خاراكتېرى بويىچە ئۇنى داۋاملىق قىيىنسا، ھاقارەتلىسە، بۇرۇن ئۆزىنى مەنىستىمگەنلىكلىرى، بايا ئالدىماقچى بولغانلىقى ئۈچۈن ئۆچىنى ئالسا بولمۇپەرەتتى، سىكارلېت ھەممىگە بەرداشلىق بېرەلەيتتى، بۇنداق قىلىش تارا ئۈچۈن ئەرزىيتتى. سىكارلېت يازنىڭ بىر كۈنى چۈشتىن كېيىن تارادىكى بېدىلىكتە يېتىپ ئۇخلاپ قالغانلىقىنى ئەسلىدى. ئاسمان گۈمبىزى زۈمرەتتەك چاقناپ تۇرغان، ئۈيەر - بۈيەردە ئاپپاق بۇلۇتلار ئۈزۈپ يۈرگەن. ئەتراپنى ھەرخىل گۈللەرنىڭ خۇشبۇي پۇراقلىرى بىر ئالغان، قۇلاق تۈۋىدە ئىشچان ھەسەل ھەرىلىرىنىڭ غۇڭۇلداشلىرى ئاڭلىنىپ تۇرغان. ئاھ، بۇ بىر تىلىسمات ماكانغۇ، بۇ ماكان ئۈچۈن قانچىلىك بەدەل تۆلىسەڭ ئەرزىمەيدۇ؟

سىكارلېت بېشىنى كۆنۈردى.

— پۇلنى بېرىدىغان بولدىڭىزمۇ؟

رېت باتلېر شۇ تۇرقىدا بىر نەرسىدىن ھۇزۇرلىنىۋاتقاندەك ئولتۇراتتى، ئەمما گەپلىرىدىن رەھىمسىزلىك چىقىپ تۇراتتى.

— ياق، بېرەلمەيمەن.

ئۇنىڭ بۇنداق دېيىشىنى ئويلاپ باقمىغاچقا، سىكارلېت بىردىنلا تېڭىرقاپ قالدى.

— سىزگە پۇل بېرەلمەيمەن، بېرەي دېسەممۇ مۇمكىن ئەمەس، يېنىمدا بىر تىيىنمۇ يوق، ئاتلانىدىمۇ پۇلۇم يوق. پۇلۇم بارلىقى بار، ئەمما بۇ يەردە ئەمەس، پۇلۇمنىڭ قانچىلىكلىكى، ئەدىلىكىنىمۇ سىزگە دەپ بېرەلمەيمەن. ماقۇل دەپ سىزگە چەك كېسىپ بەرسەم، شىماللىقلار خۇددى ئەنجۈر قۇرتىنىڭ پېيىگە چۈشكەندەك پېيىمگە چۈشىدۇ. ئۇ چاغدا سىزگىمۇ، ماڭمۇ يوق بولىدۇ، شۇنداق ئەمەسمۇ؟

سىكارلېتنىڭ رەڭگى بىردىنلا كۆكرىپ كەتتى، ئاغزى خۇددى گېرالدى قاتتىق غەزەپكە كەلگەن چاغدىكىگە ئوخشاش بىر تەرەپكە قىسىيىپ كەتتى، ئۇنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىغان بولسا كېرەك، يان ئۆيدىكىلەرنىڭ ئۇنى ئۆچۈپ بىردىنلا جىمىپ كەتتى. رېت باتلېر خۇددى يىلىپىزغا ئوخشاش بىر سەكرەپلا ئۇنىڭ يېنىغا بېرىپ، بىر قولى بىلەن ئاغزىنى، بىر قولى بىلەن بېلىنى مەھكەم تۇتۇۋالدى. سىكارلېت ھە دەپ قارشىلىق قىلاتتى، ئۇنىڭ قولىنى چىشلەپ كىچى بولاتتى، پۇتلىرىغا تېپەتتى. قاتتىق چىرقىراش بىلەن ئىچىدىكى پۈتۈن غەزىپىنى، ئۈمىدىسىزلىكلىرىنى، غۇرۇرىنىڭ دەپسەندە قىلىنغانلىقىنى بىر يوللا چىقىرىۋالماقچى بولاتتى، ئۇنىڭ قولىدىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن ئۆزىنى ھەر يان تاشلايتتى، يۈرىكى غەزەپتىن يېرىلىپ كەتكۈدەك بولۇۋاتاتتى، لىپتىكى چىڭ تارتىلغان بولغاچقا دەم ئالماي قېلىۋاتاتتى. باتلېر ئۇنى قوپاللىق بىلەن شۇنچىلىك چىڭ قۇچاقلىۋالغانىدى، ئاغزىنى ئېتىۋالغان قولى رەھىمسىزلىك

بىلەن ئىككى قوۋۇزغا پېتىپ تۇراتتى، چىرايى تاتىرىپ جىددەيلىشىپ كېتىۋاتاتتى، كۆزلىرىدىن ئوت يېنىپ تۇراتتى. ئۇ بىردىنلا سىكارلېتنى ئېگىز كۆتۈرۈپ مەيدىسىگە چىڭ بېسىپ ئولتۇرۇۋالدى.

— ئومىقىم، خۇدا ھەققى، چۇقان كۆتۈرمەڭ، يەنە توۋلايدىغان بولسىڭىز ئۇلار يۈگۈرۈشۈپ كىرىدۇ. تىنچلىنىڭ، شىماللىقلار مۇشۇ تەلەتمىنى كۆرسۈن دەۋاتامسىز؟

سىكارلېتنىڭ ئۆزىنى كىمىنىڭ كىرىپ كۆرۈشى بىلەن كارى يوق ئىدى، ھېچنېمىنى ئويلىمايتتى، ۋۇجۇدى ئوتتەك يېنىپ ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىشنىلا ئويلايتتى. ئەمما، ئۇ ئاستا - ئاستا بوشىشىقا باشلىدى، چۈنكى رېت ئاغزىنى مەھكەم تۇتۇۋالغاقچا دەم ئالماي قېلىۋاتاتتى. لېپتىكىمۇ تۆمۈر قىسقىچتەك كۆكسىنى قىسىپ كېتىۋاتاتتى. ئاستا - ئاستا ئاۋازى پەسلەشكە، سۇسلىشىشقا باشلىدى، باتلېرنىڭ ئۆزىگە قاراپ تۇرغان يۈزىمۇ ئىچىنى ئىلەشتۈرۈپ پىرقىراشقا، كۆز ئالدى تۇمانلىشىپ، تۇمان بارغانسېرى قويۇقلىشىشقا باشلىدى. ئاخىر ئۇ باتلېرنى، باشقا ھەرقانداق نەرسىنى كۆرەلمىدى.

بەدىنىنى مىدىرلىتىپ، سېزىمى ئاستا - ئاستا ئەسلىگە كېلىشكە باشلىغاندا، چارچىغان ئادەمدەك قاتتىق ئېزىلىپ كەتكەنلىكىنى ھېس قىلدى. تېمىشقا بۇنداق بولىدۇ، ھەيران ئىدى. ئۆزى ئورۇندۇقتا ياتاتتى، بېشىدا شىلەپىسى يوق، رېت باتلېر بىلەن كىلىرىنى ئۇۋۇلاپ، ئەنسىز ھالدا بېشى ئۈستىدە ئۆزىگە قاراپ تۇرۇپتۇ. ياخشى نىيەتلىك ھېلىقى ياش ئوفىتسېر ئاغزىغا ھاراق قۇيۇۋېتىپتۇ. ھاراق ئاغزىدىن يېنىپ چىقىپ بويىغا ئېقىۋاتىدۇ، باشقا ئوفىتسېرلار نېمە قىلىشلىرىنى بىلمەي ئۆيىنىڭ ئىچىدە مېڭىپ يۈرۈشىدۇ.

— مەن... مەن ھوشۇمدىن كەتكەن ئوخشايمەن، — ئاۋازى تولىمۇ يىراقتىن كېلىۋاتقانداك ئاڭلىنىپ، ئۇ تېخىمۇ قورقۇپ كەتتى.

— بۇ ھاراقنى ئىچۈپتەڭ، — دېدى رېت رومكىنى ئاغزىغا
يېقىن ئەكېلىپ. شۇندىلا ئۇ ئېسىگە كەلدى، لېكىن ئۇنىڭدا
ئۇنىڭغا ھومايغۇدەك، قاتتىق خاپا بولغۇدەك ماغدۇر يوق ئىدى.
— مېنىڭ يۈزۈمنى قىلىپ بولسىمۇ ئىچۈپتەڭ.

ئۇ بىر يۈتۈم ئىچىپ قېقىلىپ كەتتى، لېكىن رېت يەنىلا
رومكىنى ئاغزىغا تەڭلەپ تۇراتتى. يەنە بىر يۈتۈم ئىچتى، ھاراق
كانىيىنى كۆيدۈرۈپ چۈشۈپ كەتتى.

— ئۇ خېلى ياخشى بولۇپ قالدى، ئەپەندىلەر، سىلەرگە
كۆپتىن - كۆپ رەھمەت، — دېدى رېت، — مېنىڭ
ئۆلتۈرۈلىدىغانلىقىمنى ئاڭلاپلا چىدىيالىمدى.

ئۇ ئوفتسىپىرلار خىجىل بولۇشقاندەك بىر - بىرىگە قارىشىپ
قويۇپ ئاستا چىقىپ كېتىشتى، ياش ئوفتسىپىر ئىشىك تۈۋىدە
تۇرۇپ قالدى.

— مەن ياردەم بېرىشكە تېگىشلىك ئىشلار بارمۇ؟

— يوق، رەھمەت سىزگە.

ئۇ چىقىپ كېتىپ ئىشىكنى يېپىپ قويدى.

— يەنە ئازراق ئىچىڭ، — دېدى رېت.

— ئىچمەيمەن.

— ئىچىڭ.

ئۇ يەنە بىر يۈتۈم ئىچتى. پۈتۈن بەدىنىگە ئىسسىق تاراپ
پۈتلىرىغا ئاستا - ئاستا ماغدۇر كىرىشكە باشلىدى. رومكىنى
ئىتتىرىنۈپتىپ ئورنىدىن تۇرماقچى بولۇۋىدى، رېت ئۇنى
تۇتۇۋېلىپ قوپتۇرمىدى.

— مېنى قويۇۋېتىڭ، كېتىمەن.

— ھازىر بولمايدۇ، بىر ئازدىن كېيىن مېڭىڭ. بولمىسا يەنە

يېقىلىپ قالسىز.

— كوچىدا يېقىلىپ قالسام مەيلىكى، سىز بىلەن بۇ يەردە

بىللە تۇرمايمەن.

— تېمىلا دېسىڭىز دەڭ، سىزنى كوچىغا مۇنداق قويۇپ

بەرمەيمەن .

— مېنى قويۇۋېتىڭ. سىزدىن نەپرەتلىنىمەن .
 ئۇنىڭ بۇ گېپىنى ئاڭلاپ، رېتنىڭ چىرايىدا يەنە كۈلكە پەيدا
 بولدى .

— مانا بۇ سىزنىڭ گېپىڭىزگە ئوخشىدى، ئەمدى
 ياخشىلىنىپ كېتىسىز .

سىكارلىت ئۆزىگە كۈچ يىغىۋېلىش ئۈچۈن يەنە بىر دەم
 يېتىۋالدى . لېكىن، ئۇ بەكمۇ چارچاپ كەتكەنىدى، خەققە
 ئاچچىقلىنىشقىمۇ ماغدۇرى يەتمەيتتى، ئويلاشمۇ خۇشياقمايتتى .
 مەغلۇبىيەت ئۇنىڭ روھىنى ئېزىۋەتكەنىدى . تەۋەككۈل قىلىپ
 دوغا چىقىۋىدى، نەتىجىدە ھەممە نېمىسىنى، ھەتتا ئىززەت -
 نەپسىنىمۇ ئۇتتۇرۇۋەتتى . بۇ ئۇنىڭ ئەڭ ئاخىرقى ئۈمىدىنىڭ
 بەربات بولۇشى، تاراننىڭ ئاقىۋىتى ھەم تاراندىكى ھەممە ئادەمنىڭ
 ئاقىۋىتى ئىدى، ئۇنىڭ كۆزلىرى چىڭ يۇمۇلغان، ئەمما
 يېنىدىكى رېت باتلىرنىڭ تىنىقلىرىنى ئېنىق ئاڭلاپ تۇراتتى .
 ھاراقنىڭ تەسىرىدە بەدىنى سەل ئىسسىدى، ئۆزىگىمۇ ئازراق
 ماغدۇر كىرگەندەك بولدى . بىر چاغدا كۆزىنى ئېچىپ باتلىرنى
 كۆرۈش بىلەن يەنە غەزىپى ئوتتى . قاشلىرى يىمىرىلىپ يەنە
 ئاچچىقى كېلىۋاتقانلىقى مەلۇم بولغاندا، رېت باتلىرنىڭ
 چىرايىدىكى ھېلىقى كۈلكە يەنە پەيدا بولدى .

— خېلى ياخشى بولۇپ قالغاندەك قىلىسىز، بۇ سىزنىڭ
 قوشۇمىڭىزنىڭ تۈرۈلگەنلىكىدىن مەلۇم .

— دېمىسىڭىزمۇ ياخشى بولۇپ كەتتىم، رېت باتلىرى . سىز
 نېمىدېگەن نەپرەتلىك ئادەم . مەن لۈكچەكنى ئۇچراتتىم دېسەم،
 شۇ لۈكچەك سىز . مەن گەپكە ئېغىز ئاچقاندىلا نېمە دېمەكچى
 ئىكەنلىكىمنى بىلىدىڭىز ھەم ماڭا ئۇ پۇلنى بەرمەسلىكىنىمۇ
 ئويلاپ قويدىڭىز، ئەمما باشتىن - ئاخىر سۆزلەتكۈزدىڭىز .
 ئۇنداق ئادەم باشتىلا گەپ قىلدۇرمىسىڭىز بولمامدۇ ...

— سۆزلەتمەسەم تەسىرلىك ھېكايىڭىزنى ئاڭلاشتىن

مەھرۇم بولمامدىمەن؟ بۇ مۇمكىن ئەمەس. بۇ يەردە كۆڭۈل ئاچىدىغان ئىشلار ئىنتايىن ئاز، ئادەمنىڭ كۆڭلىنى ئاچىدىغان بۇنداق ھېكايىنى مەن بۇ يەردە تېخى ئاڭلاپ باقمىغان، — ئۇ ئۇشتۇمتۇت ئىلگىرىكىگە ئوخشاش قاقاھلاپ كۈلۈپ كەتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ كۈلكىسىنى ئاڭلاپ ئورنىدىن تۇرۇپلا شىلەپسىنى قولىغا ئالدى.

رېت باتلېر ئىتتىك ئۇنىڭ مۇرىسىدىن تۇتۇۋالدى.
— ھازىر ماڭسىڭىز بولمايدۇ. پۈتۈنلەي ئەسلىڭىزگە كەلگەندىن كېيىن، رەسمىي ئىشلار توغرىلۇق يەنە پاراڭلىشىرىمىز؟

— مېنى قويۇۋېتىڭ!

— قارىغاندا، ئەسلىڭىزگە كەلگەندەكمۇ قىلىسىز، ئەمدى ئېيتىڭا، سىزنىڭ سەندىلىڭىز ئۈستىدىكى بىردىنبىر تۆمۈر مەنلىمۇ؟ — ئۇنىڭ ئۆتكۈر ۋە ھوشيار كۆزلىرى سىكارلېتنىڭ چىرايىدىكى ئەڭ كىچىك ئۆزگىرىشلەرگىمۇ دىققەت قىلىپ تۇرۇۋاتاتتى.

— بۇ نېمە دېگىنىڭىز؟

— ئوبىناۋاتقان ئويۇنىڭىزنىڭ ئويىپكىتى بىر مەنمۇ؟

— بۇنىڭ سىز بىلەن نېمە مۇناسىۋىتى بار؟

— بۇنىڭ سىزنىڭ ئويىڭىزدىكى مۇناسىۋەتتىنمۇ چوڭ مۇناسىۋىتى بار. قارىمىقىڭىزغا ئىلىنىدۇرماقچى بولغان يەنە قايسى ئەرلەر بار؟ ئېيتىڭ!

— ھېچكىم يوق،

— ئىشەنمەيمەن. سىزنى مەن بەش — ئالتە ئادەمنى زاپاس قويۇپ قويماي تۇرۇپ بۇ يەرگە كەلمەيدۇ دەپ تەسەۋۋۇر قىلىمەن. چوقۇم بىرسى ئورنىدىن دەس تۇرۇپ سىزنىڭ بۇ قىزىقارلىق تەكلىپىڭىزنى قوبۇل قىلىدۇ، بۇنىڭغا ئىشەنچىم كامىل، شۇڭا سىزنى ئازراق ئاگاھلاندۇرۇپ قويماقچىمەن.

— ماڭا سىزنىڭ ئاگاھلاندۇرۇشىڭىزنىڭ ھاجىتى يوق.

— ئەمما، مەن شۇنداق قىلماقچى. ھازىر مەن سىزگە شۇنىڭدىن باشقا ياردەم بېرەلمەيمەن. قۇلاق سېلىڭ، بۇ ياخشى ئاگاھلاندۇرۇش. بىر ئەردىن بىر نەرسىگە ئېرىشمەكچى بولغىنىڭىزدا ھەرگىزمۇ ماڭا قىلغاندەك ئۈچەي - باغرىڭىزنى تۆكۈۋەتمەڭ. چارىلىرىڭىز ئەپچىل ھەم ئۇ ئادەمنى قىزىقتۇرايلىغان بولسۇن، شۇنىڭدا سىز ياخشى ئۈنۈمگە ئېرىشىسىز. سىز بۇنى ئوبدان چۈشىنىسىز ھەم بۇنىڭغا ئۇستا. ئەمما، بايا ئۆزىڭىزنىڭ — پۇل قەرز ئالماقچى بولغىنىڭىزنى — گۆرۈگە قويماقچى... بولغان نەرسىڭىزنى ئېيتقاندا، خۇددى تۆمۈر مىخقا ئوخشاش قاتتىقلىق قىلىدىڭىز. مەن سىزنىڭكىگە ئوخشاش ئۇنداق كۆزلەرنى مەندىن يىگىرمە قەدەم نېرىدا ماڭا تەڭلىنىپ تۇرغان دۇئەل تاپانچىسىنىڭ ئۈستىدىمۇ كۆرگەن. ئۇ ئادەمنى ھۇزۇرلاندۇرىدىغان كۆرۈنۈش ئەمەس. ئۇ كۆزلەر ئەرلەرنىڭ يۈرىكىدە ئوت ياندۇرالمىدۇ، ئۇنىڭ بىلەن ئەرلەرنى خوتقا سېلىشمۇ مۇمكىن ئەمەس. سۆيۈملۈكۈم، قارىغاندا، ئۆتكەن يىللاردا ئۆگەنگەنلىرىڭىزنى ئۇنتۇپ قېلىۋېتىپسىز.

— ماڭا تەنبىھ بېرىشىڭىز ھاجەتسىز، — دېدى سىكارلېت ھارغىن ھالدا شىلەپسىنى بېشىغا كىيىۋېتىپ. ئۇ باتلىرنىڭ بويىغا سىرتماق چۈشىدىغان چاغدىمۇ خەقنىڭ بىچارە ھالىتىنى كۆرۈپ، قانداقمۇ ئېچىلىپ كۈلكە - چاقچاق قىلغۇسى كېلىدىغانلىقىغا ھەيران ئىدى. ئەمما، باتلىرنىڭ ھازىر ھېچنېمىگە قۇربى يەتمەيدىغانلىقىغا ئىچ - ئىچىدىن كېسىلىپ، تۈرۈلگەن مۇشتلىرىنى يانچۇقىغا سېلىۋالغانلىقىغا دىققەت قىلمىدى.

— ئۆزىڭىزنى روھلۇق تۇتۇڭ، — دېدى باتلىر ئۇنىڭ شىلەپسىنىڭ بوغۇقچىنى چىگۋاتقىنىغا قاراپ تۇرۇپ، — مېنى دارغا ئاسقاندا كېلىپ كۆرۈڭ، دەردىڭىز چىقىدۇ. شۇ چاغدا ئىككىمىزنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى كونا ئاداۋەتلەر، بۇ قېتىمقىسىمۇ قوشۇلۇپ بىراقلا تۈگەيدۇ. مەن ۋەسىيەنامىگە سىزنىمۇ

كىرگۈزمەكچى.

— رەھمەت سىزگە. بەلكىم ئۇلار جازانى ئۇزاق كېچىكتۈرۈپ ئىجرا قىلىشى مۇمكىن. ئۇ چاغدا باجغا كېتىدىغان ئۇ پۇلنى ئېلىپ بېرىمەن دېسىڭىزمۇ كېچىكىسىز، — ئۇ بۇ گەپنى قىلىپ بولۇپ، ئۇنىڭ بايقى كۈلكىسىگە يارىشا سوغۇق ھىجىيىپ قويدى. ئۇ زادى مۇشۇ گەپنى دەۋالماقچىدى.

ئوتتۇز بەشىنچى باب

سىكارلېت ئۇ يەردىن يېنىپ چىققاندا ھاۋا تۇتۇلۇپ يامغۇر يېغىۋاتاتتى. مەيداندىكى ئەسكەرلەر يامغۇردىن قېچىپ چېدىرلىرىنىڭ ئىچىگە كىرىشۋالغان، كوچىلاردا بىرمۇ ئادەم، بىرمۇ ھارۋا كۆرۈنمەيتتى. ئۆيگە پىيادە كەتمەكتىن باشقا ئامال يوق ئىدى، ئەمما ئارىلىق شۇنچىلىك يىراق.

ئۇ ناھايىتى تەستە مېڭىپ كېتىۋاتاتتى. بايا ئىچكەن ھاراقنىڭ ئىسسىقىمۇ تۈگەپ سوغۇق ئۆتۈپ تىترەشكە باشلىدى، ئاچچىق شامال ۋە تاراسلاپ چۈشۈۋاتقان يامغۇر يۈزىگە توختىماي ئۈرۈپ تۇراتتى. پىتتىي ھاممىنىڭ نېپىز پەلتوسى يامغۇردا بىردەمدىلا ھۆل بولۇپ بەدىنىگە چاپلىشىپ، ئۈستىدىكى يېڭى كىيىمىمۇ رەسۋا بولۇپ كەتتى. بېشىدىكى شىلەپىسىگە قىستۇرۇلغان خورازنىڭ پەيلىرىمۇ سالپىيىپ كەتكەنىدى. ئادەم ماڭىدىغان يولغا يېيىتىلغان خىشلار ماڭدامدا بىر قومۇرۇلۇپ كەتكەچكە، ئۇ يەرلەر پاتقاق بولۇپ پۈت كىرىپ كەتسە تارتىۋالماق ئەس بولاتتى. سىكارلېتنىڭ پۈتى نەچچە قېتىم كىرىپ كېتىپ ئاران تارتىۋالدى، بىر نەچچە قېتىم ئايىغى پاتقاقنىڭ ئىچىدە قالدى. ھەر قېتىم ئايىغىنى پاتقاقتىن چىقىرىۋېلىش ئۈچۈن ئېڭىشكەندە، پەلتوسى بىلەن كۆڭلىكىنىڭ ئېتەكلىرى پاتقاققا تېڭىپ بۇلغىنىپ كېتەتتى. بەزىدە سۇ يىغىلىپ قالغان

ئازگاللارنى ئەگىپ مېڭىشقا ھۇرۇنلۇق قىلىپ سۈنى كېچىپ مېڭىۋېرەتتى. شۇنداق بولىۋېرىپ، پەلتو بىلەن كۆڭلەكنىڭ ئېتىكى پاتاققا تېخىمۇ بۇلغىنىپ ئېغىرلىشىپ كەتتى. ئەمدى ئۇنىڭ ئۈستىدىكى كۆڭلىكىنىڭ تەقدىرى بىلەن كارى بولمىدى، ئۇنىڭغا شۇنچە كۆپ ئەجر قىلغان بولسىمۇ، ئەمدى كۆزلىرىگە سەت، سۆرۈن كۆرۈنۈشكە باشلىدى.

ئۇ شۇنچە كۆپ پونى ئېتىۋېتىپ تاراغا قۇرۇق قول قانداق بارىدۇ؟ ئۇ يەردىكىلەرگە، ئەمدى سىلەر باشقا ياقىلارغا سەرسان بولۇپ كېتىدىغان بولدۇڭلار، دېگەن گەپنى قانداق دېيەلەيدۇ؟ ئۇ يەردىكى ھەممە نەرسىنى: قىزىل تۇپراقلىق ئېتىزلارنى، ئېگىز ئۆسكەن قارىغايلىرىنى، قاپقارا سوزۇلۇپ ياتقان سازلىقلارنى، يەرگە باغرىنى يېقىپ جىمجىت ياتقان قەبرىلەرنى تاشلاپ كېتەلىشى مۇمكىنمۇ؟ ئۇ قەبرىستانلىقتىكى قېلىن ئارچىلارنىڭ ئىچكىرىسىدە ئۇنىڭ ئانىسى ئېلىپنىڭ قەبرىسى بارغۇ؟

پاتاقلىق يولدا ئاران تەستە كېتىۋېتىپ يۈرىكىدە باتلىرىغا بولغان نەپرەت ئوتى يەنە يالقۇنلاشقا باشلىدى. نېمىدىگەن مۇتتەھەم ئادەم ئۇ. ئۇنى شىماللىقلار تېزىرەك دارغا ئېسۋەتسۇن ئىلاھىم، شۇ چاغدا سىكارلېتنىڭ سەتچىلىكلىرىنى، ھاقارەتكە ئۇچرىغانلىقىنى بەش قولىدەك بىلىدىغان ئادەم كۆزدىن يىتىدۇ. ئەگەر ئۇ خالىسا، ئۇ تەلەپ قىلغان ئۈنچىلىك پۇلنى تامامەن بېرەلەيتتى. ئاھ، دارغا ئېسىشمۇ ئۇنىڭغا يېنىك كەتكۈدەك. خۇداغا شۈكۈر، ئۇ ئۇنىڭ ھازىرقى ئەپتىنى، ئۈستىبېشىنىڭ چىلىق - چىلىق ھۆل بولۇپ، چاچلىرىنىڭ چۇۋۇلۇپ كەتكەنلىكىنى، ئىچ - ئىچىدىن مۇزلاپ چىشلىرىنىڭ كاسىلداپ كېتىۋاتقىنىنى كۆرمەيدۇ، كۆرىدىغان بولسا ئۇنى مەسخىرە قىلىپ يەنە قاتتىق كۈلۈشى مۇمكىن. شۇ تۇرقىدا ئۇ چوقۇم سەتلىشىپ كېتەتتى.

يولدىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقان نېگىرلار ئۇنىڭ پاتاققا مۇدۈرۈپ - چوقۇرۇپ كېتىۋاتقانلىقىنى، ھاسىراپ تۇرۇپ پاتاققا مىلىنىپ

كەتكەن ئايغىنى ئوخشاۋاتقانلىقىنى، ئۈستىبېشىنىڭ قارىغۇسىز بولۇپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ، ئۇنى مەسخىرە قىلىشقاندەك بىر - بىرىگە قاراپ كۈلۈشەتتى. بۇ قارا مايۇنلارنىڭ ئۇنى مەسخىرە قىلىشقا پېتىنىۋاتقانلىقىنى قارا! تارا قورۇقىنىڭ غوجايىنى سىكارلېت ئوخارا خانقىزغا قاراپ كۈلۈشۈۋاتىدا! ئۇنىڭ ئۇلارنى ئۈلگۈدەك دۈمبالغۇسى، قولىدا پىچاق بولسا قارىغۇغا تىقۇۋەتكۈسى كېلىپ كېتىۋاتاتتى. ئۇلارنى ئازاد قىلغان، ئاق تەنلىكلەرنى مازاق قىلىشىغا يول قويغان شىماللىق ئالۋاستىلارغا مىڭ لەنەت!

ئۇ ۋاشىنگتون يولىنى بويلاپ كېتىۋاتاتتى، ئەتراپ ئۇنىڭ كۆڭلىگە ئوخشاشلا ئۆلۈك ئىدى، بۇرۇنقى ئاۋات مەنزىرىدىن ئەسەرمۇ يوق. بۇ يەرلەردە بۇرۇن چىرايلىق ئۆيلەر بولىدىغان، ھازىر بىرسىمۇ كۆرۈنمەيدۇ، باشقىدىن سالغانلىرىمۇ ئىنتايىن ئاز، كۆيۈپ كەتكەن ئۆيلەرنىڭ ئۇللىرى ۋە چوقچىيىپ تۇرغان قاپقارا تۇرخۇنلار (كىشىلەر ھازىر ئۇ تۇرخۇنلارنى شېرماننىڭ قاراۋۇللىرى دېيىشىدۇ) ماڭدامدا بىر ئۇچراپ تۇرىدۇ. ئوت بېسىپ كەتكەن يەرلەردىكى تار يوللارنىڭ ھەممىسى بۇرۇنقى ئولتۇراق ئۆيلەرگە، پەيتون بېكەتلىرىگە، ئاتلارنى باغلايدىغان يەرلەرگە تۇتىشىدىغان يوللار بولغان، ئۇ يەرلەرنىڭ نشانى بولۇپ مۇشۇ چىغىر يوللارلا قېلىپ قالغانىدى. بۇ يەرلەردە ھازىر سوغۇق شامال ئارىلاش يامغۇر، پانتاق، يالىڭاچ دەرەخلەر، تىمتاسچىلىق ۋە قاقاسلىقلار ھۆكۈم سۈرۈپ تۇراتتى. سىكارلېتنىڭ پۇتلىرى سۇنىڭ ئىچىدە دېگۈدەك ئىدى، شۇنچىلىك مۇزلاپ كېتىۋاتاتتى، ئەمما يول تېخى ئۇزۇن!

سىكارلېت كەينىدىن پانتاق چاچرىتىپ كېلىۋاتقان پەيتوننىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ، پىتتىي ھاممىنىڭ پەلتوسىنى تېخىمۇ لاي بولۇپ كەتمسۇن دەپ ئاياپ يولنىڭ تېخىمۇ چېتىگە چىقىپ تۇردى، تۆت چاقلىق بىر پەيتون ئاستا كېلىۋاتاتتى. پەيتونكەش ئاق تەنلىك بولسا دەپ باقاي، پەيتونغا سېلىۋالار دەپ ئويلىدى

سىكارلېت. يەيتون ئۇنىڭغا يانداشقاندا سىكارلېت پەيتونغا قارىدى، لېكىن يامغۇردا ئۈستىدىكى ئادەمنى ئېنىق كۆرەلمىدى. شۇ ئارىلىقتا پەيتوننى ھەيدەپ كېلىۋاتقان ئادەم سىكارلېتقا قارىغانىدى، ئۇ ئادەمنى بىر يەردە كۆرگەندەك قىلدى. چوڭ يولغا چىقىپ يەنە قارىغاندا، ئۇ ئادەم خىجىل بولغاندەك بوش يۈزلىنىپ قويدى، ئارقىدىن تونۇش ۋە ھەيران قالغان ئاۋازدا:

— ھوي، بۇ سىكارلېت خانقىزمۇ نېمە؟ — دېدى.

— ۋۇي، كېنىنىدى ئەپەندىمۇسىز! — توۋلاپ كەتتى سىكارلېت. ئاندىن پەلتويىنىڭ مەينەت بولۇپ كېتىشى بىلەنمۇ كارى يوق، چاققا يېقىنلاشتى، — سىزنى ئۇچرىتىپ ھېچقاچان بولۇپ باقمىغان خۇشاللىققا چۆمدۈم.

كېنىنىدى ئۇنىڭ بۇ قىزغىن گەپلىرىنى ئاڭلاپ، خۇشاللىقىدىن قىزىرىپ كەتتى ۋە شۇئان ئاغزىدىكى تاماكىنىڭ يۇقۇندىلىرىنى ئۇ تەرەپكە تۈكۈرۈۋېتىپ سەكرەپ پەسكە چۈشتى. سىكارلېت بىلەن قىزغىن قول ئېلىشىپ ئۇنى پەيتونغا يۆلەپ چىقاردى.

— سىكارلېت خانقىز، ئۆزىڭىز يالغۇز بۇ يەرلەردە نېمە قىلىپ يۈرىسىز؟ بۇ ئەتراپنىڭ يېقىنىدىن بېرى خەتەرلىك بولۇپ قېلىۋاتقانلىقىدىن خەۋىرىڭىز يوقمۇ؟ ئۈستىبېشىڭىزمۇ چىلىق — چىلىق ھۆل بولۇپ كېتىپتۇ. مانا بۇ ئەدىيال بىلەن دەررۇ پۈتتىڭىزنى ئوربۇپلىڭ.

كېنىنىدى كۈرۈك توخۇغا ئوخشاش توختىماي سايىراپ ئۇنى ئورۇنلاشتۇرۇۋاتقاندا، سىكارلېت مىدىر — سىدىر قىلماي ئۇنىڭ بۇ ياخشى نىيىتىنىڭ راھىتىنى كۆرۈۋاتاتتى، مۇشۇنداق بىر ئەر كىشى، گەرچە ۋىتىلداپ توختىمايدىغان فىرانك كېنىنىدى بولسىمۇ، ئۆزىگە كۆيۈنۈپ، ئىچى ئاغرىپ، ئەيىبلەپ توختىماي سۆزلەپ تۇرىسىمۇ، ئادەمنى شۇنچىلىك خۇشال قىلاتتى. تېخى يېڭىلا رېت باتلىرىنىڭ سوغۇق مۇئامىلىسىگە ئۇچرىغان بولغاچقا، ھازىرقى ئەھۋال ئۇنى بۆلەكچىلا خۇش قىلىۋەتكەنىدى.

ئۇنىڭ ئۈستىگە ئادەم باشقا يۇرتلاردا يۈرۈپ ئۆزىگە تونۇش بىر يۇرتلۇقنى كۆرگەندە باشقىچە يايىراپ كېتىدىغان گەپ - دە. سىكارلېت ئۇنىڭ يېڭى ئۈستىبېشىغا، يېپيېڭى پەيتونىغا سەپىلىپ چىقىشقىمۇ ئۈلگۈردى. ئېتىمۇ سېمىز، تىمەن ئىدى. ئەمما، فىرانك كېنىپىدى ئۆزىنىڭ ئەمەلىي يېشىدىن خېلىلا قېرى كۆرۈنەتتى. ئورۇق، چىرايى تاتراخغۇ، ياشاڭغىراپ تۇرىدىغان كۆزلىرى ئىچىگە ئولتۇرۇشۇپ كەتكەن، يۈزىنىڭ گۆشلىرى قورۇلۇپ ساڭگىلاپ قالغان. سېرىق ساقىلىمۇ بۇرۇنقىدىن ئازلاپ قاپتۇ، ئۈستىدە تاماكىنىڭ ئۇۋاقلرى چاپلىشىپ تۇرۇپتۇ، تارالمىغان، خۇددى دائىم مىچىپ ئوينايدىغاندەك شۇنچىلىك رەتسىز. ئەمما، سىكارلېت ھەممە يەردە كۆرۈپ تۇرۇۋاتقان غەمكىن، سۆرۈن ۋە ھارغىن چىرايلارغا سېلىشتۇرۇپ، ئۇنى خېلى روھلۇق، جانلىق ھەم روھى كۆتۈرەڭگۈ كۆردى.

— سىزنى كۆرۈپ بەكمۇ خۇش بولدۇم، — دېدى فىرانك قىزغىن سۆزلەپ، — سىزنىڭ شەھەرگە كەلگىنىڭىزنى بىلمەيتىمەن. ئۆتكەن ھەپتە پىتتى ھامما بىلەن كۆرۈشكەندە سىزنىڭ كېلىدىغانلىقىڭىز توغرىلۇق گەپ قىلمىغان. سىز بىلەن... ھىم... سىز بىلەن تارادىن بىللە كەلگەن باشقا بىرسىمۇ بارمۇ؟

بۇ ئەخمەق قېرى سۆڭىللىپنى دېمەكچىدى.

— يوق، — دېدى سىكارلېت ئىسسىق كونا ئەدىيال بىلەن بەدىنىنى تېخىمۇ چىڭ ئورنىغاچ، — ئۆزۈم يالغۇز كەلدىم، پىتتى ھاممامغىمۇ ئالدىن دەپ قويمىغان.

فىرانك كېنىپىدى بوجىنى سىلكىۋىدى، ئات ئاستا ئورنىدىن قوزغىلىپ پاتقاق يول بىلەن ئاۋايلاپ مېڭىپ يۈرۈپ كەتتى.

— تارادىكىلەر ئوبدان تۇرۇۋاتامدۇ؟

— ھىم، قەدىر ئەھۋال.

سىكارلېتمۇ ئازراق گەپ تېپىپ ئۇنىڭ بىلەن پاراڭلاشسا بولاتتى، لېكىن كۆڭلى خۇددى قوغۇشۇن سېلىپ قويغاندەك

ئېغىر تۇرۇۋاتقاچقا، دەيدىغان گېپىنى تاپالماي ئولتۇرۇپ كەتتى. ئامالسىز ئەدىيالغا تېخىمۇ چىڭ يۆگىلىپ، ئۆزىنىڭ خىيالى بىلەن بولدى: «تاراننىڭ ئىشلىرىنى ھازىر ئەمەس، كېيىن ئويلاچۇ، ئۇ چاغدا ھازىرقىدەك بەكمۇ ئازابلىنىپ كەتمەسمەن.» بۇ بوۋاي بىلەن يولدا ھارغۇچە پاراڭلىشىپ ماڭغۇدەك بىرەر گەپ بولغان بولسا شۇنداق ياخشى بولاتتى - دە، ئۇ چاغدا ئۇنىڭ گەپ قىلىشىمۇ ھاجەتسىز بولاتتى، ئارىلاپ «بەكمۇ ئوبدان بوپتۇ»، «قولنىڭىزدىن ئىش كېلىدۇ جۇمۇ» دېگەندەك گەپلەرنى قىستۇرۇپ تۇرسىلا ئىش پۈتەتتى.

— كېنىپىدى ئەپەندى، سىزنى ئۇچرىتارمەن دەپ پەقەتلا ئويلىماپتىكەنمەن. كونا دوستلار بىلەن ئالاقىلىشىپ تۇرمىغىنىمغا شۇنچىلىك ئۆكۈنۈۋاتىمەن. ئەمما، سىزنىڭ ئاتلانتاغا كەلگىنىڭىزنى ئاڭلىماپتىكەنمەن. سىزنى بىرسى مارتادا دېگەندەك قىلغان.

— مارتادا بىر مەزگىل سودا - سېتىق بىلەن يۈردۈم، — دېدى ئۇ، — سۇئېللىپ خانقىز مېنىڭ ئاتلانتاغا كەلگىنىمنى، بۇ يەردە دۇكان ئېچىۋالغىنىمنى سىزگە دېمىدىمۇ؟

سىكارلىپ سۇئېللىپنىڭ فىرانك بىلەن ئۇنىڭ دۇكىنى توغرىلۇق بىر نېمىلەر دېگەنلىكىنى غۇۋا ئېسىگە ئالدى. ئۇ چاغدا ئۇ سۇئېللىپنىڭ گەپلىرىگە ئانچە دىققەت قىلمىغان، پەقەت فىرانك ھايات بولسا، بىر كۈنى كېلىپ سۇئېللىپنى بۇ يەردىن ئېلىپ كەتسە، دېگەننىلا ئويلىغانىدى.

— ياق، ئۇ بۇ توغرىلۇق بىر ئېغىزمۇ گەپ قىلمىدى، — دېدى ئۇ يالغان سۆزلەپ، — دۇكان ئېچىۋالدىڭىزمۇ؟ قولنىڭىزدىن ئىش كېلىدۇ جۇمۇ سىزنىڭ!

سۇئېللىپنىڭ ئۆزى توغرىسىدىكى گەپلەرنى سىكارلىپقا دېمىگەنلىكىدىن كۆڭلى بىر قىسما بولۇپ قالغان كېنىپىدى ئارقىدىكى ماختىغان گەپنى ئاڭلاپ يەنە باشقىدىن جانلىنىپ كەتتى.

— شۇنداق، دۇكان ئېچىۋالدىم، يەنە كېلىپ خېلى ئويدانلا دۇكان دەڭسا. خەقلەر مېنى، تۇغما سودىگەر ئىكەنسىن، دېيىشىۋاتىدۇ، — ئۇ خۇشال كۈلۈپ قويدى. كېيىن ئۆزىنى تۇتالماي بارا - بارا ئۈنلۈك كۈلۈشكە باشلىغانىدى، سىكارلېت بىزار بولغاندەك شۈركۈنۈپ قويدى.

قارا، بۇ ئۆزىنى چاغلىمايدىغان قېرىنىڭ ئەپتىنى! سىكارلېت ئىچىدە ئويلاپ قالدى.

— سىز نېمىلا ئىش قىلىشىڭىز قىلاشتۇرۇپ قىلىدىكەنسىز، كېنىپىدى ئەپەندى. قانداق بولۇپ دۇكان ئېچىشنى ئويلاپ قالىدىڭىز؟ بۇلتۇر مىلاد بايرىمى كۈنى يېنىمدا بىر تىيىن پۈلۈم يوق دېگىنىڭىز ھازىرغىچە ئېسىمدە.

ئۇ قۇلاققا ياقمايدىغان يۆتەلدىن بىرنەچچىنى يۆتلىۋېتىپ ساقلىنى سىلاپ قويدى، ئاندىن خىجىل بولۇۋاتقانداك بىر خىل ھالەتتە كۈلۈمسىردى.

— بۇ ھەقتە سۆزلىسەم گەپ ئۇزۇن، سىكارلېت خاتىز.

ئۆھ، خۇداغا مىڭ شۈكۈر، ئويلىدى سىكارلېت، ئۇ مۇشۇ سۆزلىگەنچە ئۆيگە بارغۇچە سۆزلەپ مېڭىشى مۇمكىن. شۇنىڭ بىلەن ئۇ خۇشال ھالدا:

— سۆزلەپ بېقىڭچۇ، ئاڭلاپ باقاي، — دېدى.

— ئۆتكەن قېتىم تاراغا قوشۇنغا تەمىنات يىغىپ بارغانلىقىمىز ئېسىڭىزدىمۇ؟ شۇنىڭدىن كېيىن ئۇزاق ئۆتمەي مەن ئۇرۇشقا قاتنىشىپ كەتتىم، قىلىۋاتقان ئىشىمنىڭمۇ مەنىسى قالدى، قىلاي دېسەم باشقا ئىشىمۇ يوق. ئويلىسام، تېنى ساق ئادەم ئۈچۈن ئۇرۇشقا قاتنىشىشتىن ئارتۇق ئىش يوق ئىكەن، شۇنىڭ بىلەن ئاتلىق ئەسكەرلەر بىلەن بىر مەزگىل ئۇرۇشتا يۈردۈم، تاكى مۇرەمگە ئوق تەگكەنگە قەدەر.

ئۇ ناھايىتى مەغرۇر سۆزلەۋاتاتتى. سىكارلېت گەپ قىستۇرۇپ قويدى.

— نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق ئىش بۇ!

— ئانچىمۇ ئېغىر ئەمەس، مۇرەمنىڭ گۆشى ئازراق زەخمىلەندى شۇ، — دېدى ئۇ سىكارلېتنىڭ چۆچۈپ كېتىۋاتقانلىقىنى ئانچە ياقتمۇرغاندەك تەلەپپۇزدا، — ئۇلار مېنى جەنۇبتىكى بىر دوختۇرخانىغا ئېلىپ بېرىشتى. يارام خېلى ساقىيىپ قالغان كۈنلەرنىڭ بىرسىدە شىماللىقلار تۇيۇقسىز باستۇرۇپ كېلىپ قالدى. ۋاي، ۋاي، ئۇ چاغدىكى جىددىيچىلىكنى بىر دېمەك. ئالدىن ھېچقانداق خەۋەر ئاڭلىمىغاندۇق، تۇيۇقسىزلا بولدى. ماڭالايدىغانلىرىمىز ھەربىي ئەسلىھەلەر بىلەن داۋالاش ئۈسكۈنىلىرىنى تۆمۈريولغا توشۇپ باردۇق. ئەمدىلا بىر ۋاگونغا قاچىلاپ تۇراتتۇق، شىماللىقلار باستۇرۇپ كېلىپ قالدى، ھەممە نېمىنى تاشلاپلا قاچتۇق. ۋاي، ۋاي، ئۇ چاغدىكى ئېچىنىشلىق مەنزىرىنى بىر دېمەك. پويىزنىڭ ئۈستىدە ئولتۇرۇپ، شىماللىقلارنىڭ تاشلاپ قېچىشقا مەجبۇر بولغان نەرسىلىرىمىزنى كۆيدۈرۈۋەتكەنلىكىنى كۆردۇق. سىكارلېت خانقىز، يېرىم ئىنگىلىز مىلى كەلگۈدەك ئارىلىققا بېسىلىپ كەتكەن ئۇ نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى كۆيۈپ كۈلگە ئايلىنىپ كەتتى. بىز جېنىمىزنى ئېلىپ ئاران قېچىپ كېتەلىدۇق.

— نېمىدىگەن قورقۇنچلۇق.

— شۇنداق، ئاجايىپ قورقۇنچلۇق. ئۇ چاغدا بىزنىڭ ئادەملەر ئاتلانغا قايتىپ كەلگەندى، بىز ئولتۇرغان پويىزمۇ ئاتلانغا كەلدى. قارالڭ، سىكارلېت خانقىز، ئۇ ئۇرۇش ئاخىرلىشاي دەپ قالغان چاغلار ئىدى. شۇڭا... نۇرغۇن چىنە - قاچىلار، بىر بىزنىڭ كارىۋاتلار، كارىۋاتقا سالىدىغان تەگلىكلەر، ئەدىيالار ئىگىسى يوق، ھەممە يەردە چېچىلىپ ياتاتتى. ھۆددە قىلالايمەنكى، بۇ نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى شىماللىقلارنىڭ ئىدى. بىز ئۇلارغا تەسلىم بولساق ئۇلاردىن بىزگە قالىدىغىنى شۇ ئوخشايدۇ، شۇنداق ئەمەسمۇ؟

سىكارلېت خۇشياقمىغاندەك «ھىم» دەپلا قويدى. بەدىنىگە

ئىسسىق ئۆتكەندىن كېيىن ئۇنى ئازراق مۇگدەك بېسىپ قالغانىدى.

— مەن ھازىرغىچە ئۆزۈمنىڭ شۇ ئىشىمنىڭ توغرا - خاتالىقىنى بىلمەيمەن، — ئۇ ئۆزىدىن سەل رەنجىگەندەك سۆزلىدى، — مېنىڭچە، ئۇ نەرسىلەرنىڭ شىماللىقلارغا ھېچقانداق لازىمى يوق ئىدى، چوقۇم كۆيدۈرۈۋېتەتتى. ئەمما، بىزنىڭ ئادەملەر ئۇ نەرسىلەرنى پۇلغا سېتىۋالغان، شۇڭا ئۇلار جەنۇب ھۆكۈمىتىگە ۋە ئۇنىڭ پۇقرالىرىغا مەنسۇپ ئىدى. مېنىڭ نېمە دېمەكچى ئىكەنلىكىمنى چۈشەندىڭىزمۇ؟

— ھىم.

— سىزنىڭ مېنىڭ قارىشىمغا قوشۇلغىنىڭىزدىن تولمۇ خۇشالمەن، سىكارلېت خانقىز. لېكىن، نېمىشقىدۇر، ئۇ ئىشلارغا ۋىجدانىم قايناپ تۇراتتى، نۇرغۇن ئادەملەر: «ھەي، ئۇنى ئويلىما، فىرانك!» دېيىشتى. لېكىن، مەن ئويلىماي تۇرالمايتتىم. بىرەر يامان ئىش قىلىدىغان بولسام خەقلەرنىڭ ئالدىدا بېشىمنى كۆتۈرەلمەيتتىم. سىز مېنى توغرا قىپسىز دەپ ئويلايسىز؟

— ئەلۋەتتە توغرا قىپسىز، — دېدى سىكارلېت. ئەمما، ئۇ بۇ قېرىنىڭ باياتىدىن بېرى نېمە مەزمۇندا گەپ قىلىۋاتقانلىقىنى پەقەتلا بىلمىدى. فىرانكنىڭ يېشىدىكى ئادەملەر ئۇنداق ئۇششاق ئىشلارنى خىيالغىمۇ كەلتۈرۈشمەيدۇ، ئەمما فىرانك ئۇنداق ئەمەس ئىدى، قورقۇنچاق، تۈگمىدەك ئىشنى تۈگىدەك بىلىدىغان، قېرى قىزلارغا ئوخشاش مېجەزى بار ئادەم ئىدى.

— بۇ گېپىڭىزنى ئاڭلاپ ئەمدى خاتىرجەم بولدۇم. تەسلىم بولغانلىقىمىزنى جاكارلىغان چاغدا يېنىمدا ئاران ئون دانە يامبۇ بار ئىدى. ئۇلارنىڭ جۈنپىسبوردىكى دۈكىنىم بىلەن ئۆيلىرىمنى نېمە قىلىۋەتكەنلىكىنى سىزمۇ بىلىسىز. شۇنداق ئەھۋالدا مەن نېمە قىلىشىمنى بىلمىدىم. شۇنداقتىمۇ يېنىمدىكى پۇلغا ئىشى

پوئىنتىسىنىڭ يېنىدىكى بىر يەرگە دۇكان سېلىپ، داۋالاش ئۈسكۈنىلىرىنى، كارىۋات، چىنە - قاچا، ئەدىيال دېگەندەك نەرسىلەرنى يىغىپ كېلىپ سېتىشقا باشلىدىم. ئۇ نەرسىلەرنى ئەرزان ساتتىم، چۈنكى مەن سېتىۋاتقان بۇ نەرسىلەرنىڭ بىر قىسمى ئاشۇ ئادەملەرنىڭمۇ، كىم بىلىدۇ. ساتقان نەرسىلەرنىڭ پۇلىغا باشقا نەرسىلەرنى سېتىۋېلىپ كېلىپ دۈكىمغا سېلىپ تۇردۇم. شۇنىڭ بىلەن سودام جانلىنىشقا باشلىدى. داۋاملىق مۇشۇنداق قىلىۋەرسەم نۇرغۇن پۇل تاپالايتتىم.

پۇلنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ، سىكارلېتنىڭ دىققىتى دەرىۋ ئۇنىڭ گەپلىرىگە مەركەزلەشتى.

— سىز نۇرغۇن پۇل تاپتىڭىز، شۇنداقمۇ؟
فىرانك ئۇنىڭ قىزىقىپ ئاڭلاۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ تېخىمۇ كۈچەپ سۆزلەشكە باشلىدى. سۆيلىۋېلىدىن باشقا ھېچقانداق بىر ئايال ئۇنىڭ گەپلىرىگە بۇنچىلىك قىزىقىپ باقمىغانىدى. سىكارلېتقا ئوخشاش ئۇ ئۇزاقتىن بېرى ھەۋەس قىلىپ كېلىۋاتقان مۇشۇنداق بىر چىرايلىق خانىمنىڭ ئۆزىنىڭ گەپلىرىگە ئەستايىدىل قۇلاق سېلىشى ئۇنىڭ ئۈچۈن زور بەخت ئىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۆيىگە يېتىپ بارغۇچە سۆزلەيدىغانلىرىمنى سۆزلەپ بولالماي قالماي دەپ ئويلاپ، ئېتىنىڭ مېڭىشىنى ئاستىلىتىپ قويدى.

— مەن تېخى مىليونېر ئەمەس، سىكارلېت خانقىز. ئۇنىڭ ئۈستىگە بۇرۇن پۈلۈم كۆپ بولغاچقىمۇ، ھازىرقى پۈلۈم كۆزۈمگە ھېچقانچە جىق كۆرۈنمەيدۇ. شۇنداقتىمۇ مىڭ ئامېرىكا دوللىرى تاپتىم. ئەلۋەتتە، ئۇنىڭ بەش يۈزىنى يېڭى مال كىرگۈزۈشكە، دۇكاننىڭ رېمونتىغا، باجغا ئىشلىتىمەن، ساپ پايدا بەش يۈز دوللار. ھازىرقى سودا ئەھۋالىدىن قارىغاندا، كېلەر يىلى ئىككى مىڭ دوللار تاپالايدىغاندەك قىلىمەن. بۇ پۇلنى ئىشلىتىدىغان يەرنىڭمۇ ئورنى چىقىپ قىلىۋاتىدۇ. سىكارلېت خانقىز، قولۇمدا يەنە بىر ئىش بار، شۇنىمۇ قىلماقچى

بولۇۋاتىمەن.

— ئۇ قانداق ئىش، كېنىدى ئەپەندى؟

ئۇ كۈلۈپ قويۇپ قولىدىكى بوجىنى ئاتنىڭ دۈمبىسىگە تاشلاپ قويدى.

— ساپلا سودا توغرۇلۇق گەپ قىلسام زېرىكىپ قالارسىزمىكىن، سىزگە ئوخشاش گۈزەل خانىملارغا سودا ئىشلىرىنى بىلىشمۇ ھاجەتسىز.

گېپىنى قارا، بۇ قېرى ئەخمەقنىڭ.

— مەن ئۆزۈمنىڭ سودا ئىشلىرىدىن پەقەتلا خەۋىرىم يوقلۇقىنى بىلىمەن، ئەمما ئۇنىڭغا بەكمۇ قىزىقمەن. قېنى سۆزلەۋېرىڭ، بىلەلمىگەن يەرلىرىمنى چۈشەندۈرۈپ قويسىڭىز بولىدۇ.

— ماقۇل، سىزگە دەپ بېرەي، مەن يەنە پەن زاۋۇتى قۇرماقچى.

— نېمە؟

— ياغاچ ھەرىدەيدىغان، پەن تىلىدىغان زاۋۇت قۇرماقچى. مەن ئۇنى تېخى سېتىۋالمايدىم، ئەمما سېتىۋېلىشقا تەييارلىق قىلىۋاتىمەن. جونسون ئىسىملىك بىر ئادەمنىڭ ئاشۇنداق بىر زاۋۇتى بار. ئۇنىڭغا پۇل لازىم بولۇپ قېلىپ زاۋۇتىنى ماڭا سېتىپ بەرمەكچى بولۇۋاتىدۇ، ئۆزى مەندە ئىشلەۋېرىدۇ، ھەپتىلىك مائاشىنى بېرىمەن. بۇ ئەتراپتا پەن زاۋۇتىدىن بىر نەچچىسىلا بار، قالغىنىنى شىماللىقلار ۋەيران قىلىۋەتتى. مۇشۇ كۈندە پەن زاۋۇتى بار ئادەمنى ئالتۇن كېنى بار دېسىمۇ بولىدۇ. چۈنكى، شىماللىقلار نۇرغۇن ئۆيلەرنى كۆيدۈرۈۋەتكەچكە، كىشىلەر ھەدەپ ئۆي سېلىشىۋاتىدۇ. سىزگە ئېيتسام، ئاتلانتا تېز ئارىدا چوڭ شەھەرگە ئايلىنىدۇ. كىشىلەرگە ئۆي سالىدىغانغا ياغاچ كېرەك، شۇڭا ئاشۇ زاۋۇتنى سېتىۋالاي دەپ ئويلىدىم. خەقلەردىكى پۇللىرىمنى يىغسام ئۇنى بەخۇدۇك سېتىۋالالايمەن. كېلەر يىللىرى قولۇمغا خېلى كۆپ پۇل كىرىپ

قالدۇ. مەن... مەن سىزنى نېمە ئۈچۈن تىرىشىپ پۇل تاپماقچى بولۇۋاتقىنىمنى چۈشىنىدۇ دەپ ئويلايمەن، شۇنداق ئەمەسمۇ؟ كېنىدى يەنە قىزىرىپ، پىخىلداپ كۈلۈپ كەتتى. ئۇنىڭ خىيالى سۇئېللىنىدا، ئەمما سىكارلېت ئۇنىڭدىن بىزار ئىدى. ئۇ ئۇنىڭدىن ئۈچ يۈز ئامېرىكا دوللىرى بېرىپ تۇرۇشنى سورىماقچىمۇ بولدى، لېكىن يەنە بىئەپ كۆرۈپ ئۇ نىيىتىدىن ياندى. ئۇ پۇلنى سورىسا كېنىدى تەڭلىكتە قېلىشى، تىلىنى چاپنىشى، بەرمەسلىككە باھانە تېپىشى مۇمكىن. قىسقىسى، بەرمەيدۇ، ئۇ سۇئېللىپ بىلەن توي قىلىمەن دەپ مېڭىر جاپادا تاپقان پۇلنى خەققە بېرىۋەتسە، تويىنى كېچىكتۈرۈشكە توغرا كېلىدۇ - دە. ئۇ ئۇنىڭ ھېسداشلىقىنى قولغا كەلتۈرۈپ قەرز بېرىپ تۇرۇشقا ئۇناتقان قەدىردىمۇ سۇئېللىپ ئۇنىڭغا ئۇنىمىسلىقى مۇمكىن. سۇئېللىنىمۇ يېشىنىڭ بارغانسېرى چوڭىيىپ كېتىۋاتقانلىقىنى بىلىدۇ، شۇڭا ھەرقانداق ئادەمنىڭ ئۆزىنىڭ تويىنى كېچىكتۈرۈۋېتىشىگە يول قويمىدىغانلىقى ئېنىق.

ئەتىدىن كەچكىچە غىغشىپلا يۈرىدىغان بۇ قىزنىڭ نەرى بۇ قېرىنى ئۇنىڭغا شۇنداق راھەت تۇرمۇش شارائىتىنى يارىتىپ بېرىشكە ئالدىرتىۋاتقاندۇ؟ ئۇ بۇ ئەرگە خوتۇن بولۇشقا، بىر دۇكان بىلەن بىر يەن زاۋۇتىنىڭ ئايال غوجايىنى بولۇشقا مۇناسىپ ئەمەس. قولى ئازراقلا پۇل كۆرىدىغان بولسا مەيدىسىنى كېرىپ ھېچكىمنى ياراتمايدۇ ئۇ. تارانى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن ئازراق پۇلنىڭ مەرىدىن كېچىشمۇ مۇمكىن ئەمەس، ئۇ ھەرگىز ئۇنداق قىلمايدۇ. قولىدا پۇل بولىدىغانلا بولسا راھەت قوغلىشىپ، تارا باجنى تاپشۇرالمىغانلىقى بىلەن قولىدىن كېتەمدۇ ياكى كۆيۈپ كۈل بولۇپ كېتەمدۇ، كارى بولمايدۇ، چىرايلىق كىيىنىپ يۈرسە، خەقلەر «خانىم» دەپ چاقىرسا شۇنىڭغا خۇشال بولۇپ يۈرۈۋېرىدۇ.

سىكارلېت سۇئېللىنىنىڭ راھەت - پاراغەتتە ئۆتىدىغان

كەلگۈسى تۇرمۇشى بىلەن ئاراننىڭ قىل ئۈستىدە تۇرۇۋاتقان تەقدىرىنى ئويلاپ، غەزەپ ئوتىدا پۇچۇلىنىپ، كىشىلىك ھاياتنىڭ بۇ تەڭسىزلىكلىرىگە ئىچ - ئىچىدىن نارازى بولدى ۋە چىرايمىدىكى ئۆزگىرىشنى فىرانك كۆرۈپ قالمىسۇن دەپ دەررۇلا يول تەرەپكە قارىۋالدى. ئۇ ھەممىدىن مەھرۇم قېلىۋاتاتتى، سۇئېللىپ بولسا... تويۇقسىز، ئۇنىڭ كاللىسىغا بىر خىيال كىرىپ قالدى.

سۇئېللىپ فىرانك كېنىپىدىنىڭ دۈكىنى بىلەن پەن زاۋۇتىغا ئىگە بولماسلىقى كېرەك.

ئۇ نەرسىلەر سۇئېللىپنىغا مۇناسىپ ئەمەس، سىكارلىپتىقا تەئەللۇق بولۇشى كېرەك. ئۇ تاراننى، جوناس ۋىلكېرسوننى، ئۇنىڭ ئاغزىدىن زەھەر چاچرىتىپ پەلەمپەيدە تۇرغان قىياپىتىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرۈپ، تەقدىرىنىڭ كېمىسى چۆكۈپ كېتىۋاتقان مۇشۇ خەتەرلىك مىنۇت ئىچىدە لەيلەپ تۇرغان بىر تال پاخالغا مەھكەم ئېسىلماقچى بولدى. رېت باتلىر ئۇنى ئائۇمىد قويغانىدى، خۇدا ئۇنىڭغا فىرانك كېنىپىدىنى يەتكۈزدى.

«بىراق، ئۇنىڭغا ئېرىشەلمەيمۇ؟ — ئۇ قوللىرىنى مەھكەم چۈلەپ، يىغىۋاتقان يامغۇرغا تىكىلىپ قالغانىدى. — ئۇنىڭغا سۇئېللىپنى ئۇنتۇلدۇرۇپ ئۆزۈمگە تەلەپ قويدۇرالارمەنمۇ؟ رېت باتلىرنى شۇنداق قىلىشقا يېقىن كەلتۈرەلگەن يەردە، بۇ ئادەمنى چوقۇم كەلتۈرەلەيمەن، — ئۇ ئىتتىك بېشىنى بۇراپ، ئۇنىڭغا پۈتىدىن بېشىغىچە ناھايىتى تېز سەپسىلىپ چىقتى، — بۇ ئادەم چىرايلىق ئەمەس، چىشلىرى شۇنچىلىك سەت، ئاغزىمۇ پۇرايدىغاندەك قىلىدۇ، ئۆزىمۇ ماڭا دادا بولغۇدەك ياشتا... ئۇنىڭدىن باشقا، تەرساراق، شۇنچىلىك ئېھتىياتچان، ئەنسىز، بۇنىڭ ھەممىسى ئەرلەردە بار يامان خىسلەتلەر. ئەمما، ئۇ نېمىلا دېگەن بىلەن يۇقىرى تەبىقىنىڭ ئادىمىغۇ؟ بىر ئامال قىلىپ بىللە ياشاپ كېتەلەيمەن، رېت باتلىرغا قارىغاندا ياخشىراقتۇ. ئۇنى گېپىمگە كىرگۈزمەكمۇ ئاسان. قىسقىسى، نامراتلىقتا

تىلەمچىنىڭ ئورنىغا چۈشۈپ قالغان ئادەمنىڭ ئەر تاللاپ ئولتۇرۇشقا ھەقىقىي يوق.

ئۇ سۇئېللىنىڭ توي قىلىدىغان ئادىمغۇ؟ ئەمما، بۇ ئەھۋال ئۇنىڭ ۋىجدانىنى قىلچە بىئارام قىلمىدى. ئەسلىدىمۇ ئەخلاقىي جەھەتتىكى ئۈزۈل - كېسىل گۇمىرانلىق ئۇنى ئاتلانتاغا رېت باتلىرىنىڭ يېنىغا سۆرەپ كەلگەن ئەمەسمۇ؟ سىڭلىسىنىڭ تېگىدىغان ئادىمىنى تارتىۋېلىش ئۇ ئىشنىڭ ئالدىدا ھېچگەپ كەمس، كالا قاتۇرۇپ كەتكۈچىلىكى يوق.

يېڭى ئۈمىد تۇغۇلغاندىن كېيىن، ئىشەنچى تېخىمۇ كۈچىيىپ، پۇتلىرىنىڭ مۇزلاپ كېتىۋاتقانلىقىنىمۇ ئۇنتۇپ قالدى، كۆزلىرىنى خۇمارلاشتۇرۇپ فىرانكىغا قاراپ كەتتى، فىرانك خىجىل بولۇپ نەگە قارىشىنى بىلمەي قالغان چاغدىلا ئىتتىك يەرگە قارىۋالدى. چۈنكى، ئۇ باتلىرىنىڭ: «مەن سىزنىڭكىگە ئوخشاش ئۇنداق كۆزلەرنى مەندىن يىگىرمە قەدەم نېرىدا ماڭا تەڭلىنىپ تۇرغان دۇئېل تاپانچىسىنىڭ ئۈستىدىمۇ كۆرگەن... ئۇ كۆزلەر ئەرلەرنىڭ يۈرىكىدە ئوت ياندۇرالمىدۇ» دېگەن گېپىنى ئۇنتۇپ قالمىغانىدى.

— نېمە بولىدىڭىز، سىكارلېت خانىقىز؟ مۇزلاۋاتامسىز؟
— شۇنداق، — ئامالسىز جاۋاب بەردى ئۇ، — باشقىچە ئويلىمىسىڭىز، — قورقۇمىسىراپراق دېدى ئۇ يەنە، — قوللىرىمنى چاپىنىڭىزنىڭ يانچۇقىغا سېلىۋالسام ئېغىر كۆرمەسىزمۇ؟ ھاۋا شۇنچىلىك سوغۇق، ئۇنىڭ ئۈستىگە قول قېپىم ھۆل بولۇپ كەتتى.

— ھە، ھەم، ئەلۋەتتە ئېغىر كۆرمەيمەن. نېمىشقا پەلەي كىيىۋالمايدىڭىز؟ مەنمۇزە، مەنمۇزە، ئۆتۈپ كەتكەن گالۋاڭ - دە. گەپ بىلەن بولۇپ كېتىپ سىزنىڭ مۇزلاپ كېتىۋاتقىنىڭىزنى ئويلىماپتىمەن. دەررۇ ئوتقا قاقلىنىۋېلىشىڭىز كېرەك ئىدى. چاپسان ماڭ، ساللى! سىكارلېت خانىقىز، مەن ئۈزۈم بىلەنلا بولۇپ كېتىپ، سىزنىڭ بۇنداق يامان ھاۋادا بۇ تەرەپلەردە نېمە

ئىش قىلىپ يۈرگىنىڭىزنى سورىماپتىمەن.
— شىماللىقلارنىڭ باش ئىشتابىغا بېرىپ كەلدىم، — ئۇ
ئويلانمايلا جاۋاب بەردى. فىرانك ئاڭلاپ ھەيران قالدى،
قوشۇمىسى بىردىنلا تۈرۈلۈپ كەتتى.
— سىكارلېت خانقىز، ئۇ ئەسكەرلەر... ھىمم...

«ئاد، خۇدا، ئەمدى ئۇ ئىشەنگۈدەك يالغاندىن بىرنى تاپاي!»
ئۇ دەررۇلا خۇداغا تېۋىنىدى. ئۇنىڭغا رېت باتلېرنىڭ يېنىغا
بارغانلىقىمنى ھەرگىز بىلدۈرۈپ قويماسلىقىم كېرەك. فىرانك
ئۇنى شۇنچىلىك يامان كۆرىدۇ، ياخشى ئاياللارنىڭ ئۇنىڭغا گەپ
قىلىشىنىمۇ راۋا كۆرمەيدۇ.

— مەن ئۇ يەرگە... ئۇ يەرگە... ئوفتسىپىرلارنىڭ ئىچىدە
قولدا توقۇغان نەرسىلەرنى خوتۇنلىرىغا ئېلىپ بېرىدىغانلىرى
بارمۇ، يوق، ئوقۇشۇپ باقاي دەپ بارغان. مەن كەشتە تىكشىكە
خېلى ئۇستا.

ئۇ ھودۇقۇپ ئورنىدا ئولتۇرالمىي قېلىۋاتاتتى، يىرگىنىش
بىلەن تېڭىرقاش كالىسىدا كەسكىن ئېلىشىۋاتاتتى.

— شىماللىقلارنىڭ يېنىغا بارسىڭىز... سىكارلېت خانقىز،
ئۇ يەرگە بارماسلىقىڭىز كېرەك ئىدى. قاراڭ... قىلغان
ئىشىڭىزنى... بۇ قىلىقىڭىزنى دادىڭىز چوقۇم بىلمەيدۇ،
پىتتىپات خانقىزمۇ...

— ئۇ ئىشنى پىتتىپى ھامامغا دەپ قويدىغان بولسىڭىز
تۈگەشكىنىم شۇ، — ئۇ راستلا تىت - تىت بولۇپ يىغلاپ
كەتتى. شۇ تۇرقىدا مۇزلاپ ھەم بىئارام بولۇپ تۇرۇۋاتقاچقا،
يىغلىماقمۇ ئاسان ئىدى، بۇ يىغا ھەيران قالغۇدەك ئۈنۈممۇ
بەردى. فىرانك ئۇنىڭ يىغىسىنى ئاڭلاپ بىئارام بولدى، ئۇنى
نېمە دەپ بەزلىشىنىمۇ بىلمىدى. «ۋاي خۇدايم! ۋاي خۇدايم!»
دېيىشتىن باشقا گەپ ئاغزىغا كەلمىدى، قوللىرىمۇ ئۇيان -
بۇيانغا قۇرۇق سىلكىنىپ تۇراتتى. بىر چاغدا كالىسىغا
يۈرەكلىك بىر خىيال كىرىپ، سىكارلېتنىڭ بېشىنى مەيدىسىگە

قويۇۋالماقچى، ئاندىن دۈمبىسىگە بوش ئۇرۇپ بەزلىمەكچى بولدى. لېكىن، ھېچقانداق ئايالنى ئۇنداق قىلىپ باقمىغاچقا، قانداق قىلىشىنىمۇ بىلمەي تېڭىرقاپ قالدى. سىكارلېت ئوخارادەك تەڭداشسىز بىر گۈزەل خانىم ئۆزىنىڭ كەشتىلىرىنى شىماللىق ئالۋاستىلارغا ساتمەن دەپ مۇشۇ يەرلەردە يۈرسە - ھە! فىرانكىنىڭ يۈرىكى لاۋۇلداپ يانماقتا ئىدى.

سىكارلېت توختىماي يىغلىدى، ئارىلاپ گەپمۇ قىلىپ قويايتتى. فىرانك ئۇنىڭ شۇ گەپلىرىدىن تارانىڭ ئەھۋالىنىڭ چاتاقلىقىنى ئازراق بىلگەنمۇ بولدى. ئوخارا ئەپەندى ھازىرغىچە گومۇش ئەھۋالدا ئىكەن، شۇنچە ئادەمنىڭ يەيدىغىنىمۇ يېتىشمەيدىغان ئوخشايدۇ، شۇڭا ئۇ ئۆيىنىڭ چاي - تۇزىغا ئازراق پۇل تېپىش ئۈچۈن ئاتلانتاغا كەپتۇ. فىرانك شۇ خىياللار بىلەن بىردەم تېڭىرقاپ تۇرۇپ قالدى. بىر چاغدا تۇيۇقسىز، ئۇنىڭ بېشىنىڭ ئۆزىنىڭ مەيدىسىدە تۇرغانلىقىنى بايقاپ قالدى. ئۇ باشنىڭ قاچانلاردا بۇ يەرگە قويۇلۇپ قالغانلىقىنى بىلمەيتتى. ئۇنىڭ بېشىنى تۇتۇپ باقمىغاندىغۇ؟ ئەمما، ئۇ باشنىڭ مەيدىسىدە تۇرغانلىقى ئېنىق، سىكارلېت جانسىز ھالدا بېشىنى ئۇنىڭ مەيدىسىگە قويۇپ بوش يىغلاۋاتىدۇ. ئاھ، بۇ فىرانك ئۈچۈن نەقەدەر خۇشاللىق ھەم يېڭىلىق - ھە. ئۇ ئېھتىيات بىلەن ئۇنىڭ دولىسىغا بوش ئۇرۇپ قويدى. دەسلەپتە قورقتى، كېيىن سىكارلېتنىڭ قارشىلىق قىلمىغانلىقىنى كۆرۈپ يۈرەكلىك ھالدا چىڭ - چىڭ ئۇرۇشقا باشلىدى. نېمىدىگەن بىچارە، نېمىدىگەن يۇمران تەن بۇ. ئۇ ئۆزى تىككەن كەشتىسى بىلەن پۇل تاپماقچى بولغان. بۇ يۈرەكلىك ھەم بالىلارچە ھەرىكەت ئەمەسمۇ؟ بىراق، شىماللىقلارنىڭ ئالدىغا بارغىنى بولماپتۇ.

— پىتتىپات خانىمغا بۇ ئىشىڭىزنى دېمەيمەن، ئەمما ماڭا ئىككىنچى ئۇنداق ئىش قىلمايمەن دەپ ۋەدە بېرىڭ. سىكارلېت خانىمىز. سىز ئۆزىڭىزنىڭ ئوخارا ئەپەندىنىڭ قىزى ئىكەنلىكىڭىزنى ئويلىسىڭىزلا...

سىكارلېتنىڭ زۈمرەتتەك كۆپكۆك كۆزلىرى ئۇنىڭ
كۆزلىرىنى ئامالسىزلىقتىن ئىزدىمەكتە ئىدى.

— بىراق، كېنىدى ئەپەندى، قانداقلا بولسۇن بىر چارە
تېپىشىم كېرەك — دە. بىچارە ئوغلۇمنى باقمىسام بولمايدۇ،
ھازىر بىز بىلەن ھېچكىمنىڭ كارى يوق.

— سىز باتۇر ھەم يېقىشلىق ئايال، — دېدى فىرانىڭ قىلچە
تەمتىرىمەي، — ئەمما مەن سىزنىڭ ئۇنداق ئىشلارنى قىلىپ
يۈرۈشىڭىزنى خالىمايمەن، بولمىسا ئۆيدىكىلىرىڭىزنىڭ
ھەممىسى نومۇستىن ئۆلىدۇ.

— ئەمىسە مەن قانداق قىلىشىم كېرەك؟ — ئۇنىڭ ياشقا
تولغان كۆزلىرى خۇددى ھەممە ئىشنى شۇ بىلىدىغاندەك ھەم
ئۇنىڭ بىر ئېغىز گېپىگە قاراشلىق قالغاندەك فىرانىڭ
كۆزلىرىگە تىكىلدى.

— ھازىر مەنۇ سىزگە مەسلىھەت كۆرسىتەلمەيمەن، ئەمما
سىزگە چوقۇم چارىسىنى تېپىپ بېرىمەن.

— مەن سىزنىڭ شۇنداق قىلىدىغانلىقىڭىزغا ئىشىنىمەن!
سىزنىڭ قولىڭىزدىن ئىش كېلىدۇ، فىرانىڭ.

سىكارلېت بۇرۇن ئۇنى پەقەتلا ئىسمى بىلەن ئاتا-
پاقمىغانىدى. فىرانىڭ بىرىنچى قېتىم ئاڭلاۋاتقاچقىمۇ خۇشال
بولدى ھەم ھەيران قالدى. بۇ بىچارە قىزنىڭ بېشى ئايلىنىپ
قالغان ئوخشايدۇ، خاتا گەپ قىلىپ قويغانلىقىنىمۇ
سەزمەيۋاتىدۇ. فىرانىڭ ئۆزىنى ئۇنىڭغا تېخىمۇ يېقىن سېزىشكە
باشلىدى، ھەتتا سۇئېللىنىش ھەدىسى ئۈچۈن ئازراق ئىش
قىلىپ بەرمەكچىمۇ بولدى. بۇنى ئۇ چوقۇم قىلىدۇ. ئۇ
يانچۇقىدىن يوغان بىر قىزىل قول ياغلىقىنى ئېلىپ سىكارلېتقا
بەردى. سىكارلېت ياغلىق بىلەن كۆزلىرىدىكى ياشنى سۈرتۈپ،
ئاندىن پىسىڭىدە كۈلۈپ قويدى.

— مەن نېمىدېگەن كۈلكىلىك ئەخمەق قىز — ھە! —
كەچۈرۈم سورىغاندەك دېدى سىكارلېت، — ئەيىبىكە

بۇيرۇمىسىڭىز مېنى خۇشال قىلغان بولاتتىڭىز.
— سىز ئەخمەق ئەمەس، باتۇر ھەم يېقىملىق ئايال، ئارنۇقچە
يۈكنى ئۈستىڭىزگە ئېلىۋالغانلا يېرىڭىز بار. پىتتىپات
خانقىزنىڭ سىزگە ئۈنچە كۆپ ياردىمى تەگمەسمىكىن دەپ
ئويلايمەن. ئاڭلىسام، ئۇ نۇرغۇن دۇنياسىدىن ئايرىلىپ قاپتۇ،
ھېنرى خامىلتون ئەپەندىنىڭ ئەھۋالىمۇ ياخشى ئەمەس
ئوخشايدۇ. مەن ئۆي تۇتسام سىزنى ئەكېلىۋالساقمۇ بولىدۇ.
سۇئېللىپ ئىككىمىز توي قىلغاندىن كېيىن، سىزگە بىزنىڭ
ئۆيىمىزنىڭ ئىشىكى دائىم ئوچۇق، ۋادىمۇ ئېلىپ كەلسىڭىز
بولىدۇ.

ئەمدى پەيتى كەلدى! چوقۇم مېنى پەرىشتىلەر يۆلەپ بۇ
ياخشى پۇرسەتنى ماڭا كەلتۈرۈپ بەردى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ھەيران
قالغان ياكى بىئارام بولغان بىر ئىپادىدە ئۆزىنى گەپ قىلغۇسى
بار، ئەمما گەپكە ئاغزى بارمايۋاتقاندەك قىياپەتتە كۆرسىتىپ،
ئېچىلغان ئاغزىنى دەررۇ يۇمۇۋالدى.

— خۇدا بۇيرۇسا بۇ يىل باھاردا سىڭلىڭىزنىڭ كۈيۈسى
بولۇپ قالمىن. بۇ ئىشتىن خەۋىرىڭىز يوقتەك قىلماڭ، — دېدى
ئۇ ئۆزىنى باسالمايغان بىرخىل خۇشاللىق بىلەن. ئارقىدىنلا
ئۇنىڭ كۆزلىرىنىڭ يەنە ياشلىنىپ تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ
قورقۇمسىراپ سورىدى، — نېمە بولدى؟ سۇئېللىپ خانقىز
ئاغرىپ قالدىمۇ؟

— ھە، ياق، ياق!

— چوقۇم بىر ئىش بويىتۇ. ماڭا ئېيتىڭ.

— ئېيتالمايمەن! بىلمەيمەن! مەن تېخى ئۇنى خەت يېزىپ
سىزنى خەۋەرلەندۈردى دەپ ئويلاپتىكەنمەن... ھەممىمىزنىڭ
يۈزىنى چۈشۈردىغۇ ئۇ!

— سىكارلېت خانقىز، زادى نېمە بولدى؟

— فىرانك، بۇ گەپنى سىزگە مەن دېمىسەم بولاتتى، ئەمما
مېنىڭچە... ئەلۋەتتە، سىزمۇ بىلىسىز... مەن تېخى ئۇنى سىزگە

خەت يازدى دەپ ئويلاپتىمەن.

— ماڭا نېمە دەپ خەت يازاتتى؟ — فىرانك تىت - تىت بولۇپ تىترەپ كېتىۋاتتى.

— سىزدەك بىر ياخشى ئادەمگە شۇنداقمۇ قىلامدۇ؟
— ئۇ نېمە قىلدى؟

— ئۇ راستلا سىزگە خەت يازمىدىمۇ؟ خىجىل بولغان ئوخشايدۇ. ئۇمۇ نومۇس قىلىدۇ - دە. مۇشۇنداق بىر نومۇسسىز سىڭلىمنىڭ بولغىنى ئۈچۈن مەنمۇ يەرگە كىرىپ كەتكۈدەك بولۇۋاتىمەن.

ئەمدى فىرانكنىڭ ئۇنىڭدىن سوئال سوراۋېرىشكە ماجالى قالماي سىكارلېتقا قاراپ ئولتۇرۇپ قالدى، چىرايمۇ سارغىيىپ كەتتى، بوجىمۇ قولىدىن چۈشۈپ كەتتى.

— ئۇ كېلەر ئايدا تونى فونتائىن بىلەن توي قىلماقچى، مېنى كەچۈرۈڭ، فىرانك. بۇ گەپنى سىزگە مېنىڭ دېگىنىمۇ تازا قىلماشىمىدى. ئۇ قېرى قىز بولۇپ ئولتۇرۇپ قالارمەنمىكىن دەپ قورقۇپ ساقلاشقا ئاقەت قىلالىمىدى بولغاي.

فىرانك سىكارلېتنى قولىتىۋىدىن يۆلەپ پەيتوندىن چۈشۈرۈۋاتقاندا، نېگىر ئانا ئۆينىڭ ئالدىدا ئۆرە تۇراتتى. ئۇنىڭ بۇ يەردە ئۇزاق تۇرغانلىقى ھۆل بولۇپ كەتكەن ياغلىقى بىلەن ئۈستىدىكى چاپىنىدىن مەلۇم ئىدى. قورۇلۇپ كەتكەن قارا يۈزىدىن ئاچچىق ۋە ئەندىشە چىقىپ تۇراتتى، كالىپۇكلىرىمۇ سىكارلېت كۆرگەن ھەرقانداق چاغدىكىدىن بەكرەك پۇرۇشۇپ كەتكەنىدى. ئۇ ئىتتىكىلا فىرانكقا كۆز يۈگۈرتۈپ، ئۇنىڭ كىملىكىنى بىلگەندىن كېيىن شۇ ئان ئۆزگىرىپ، خۇشال بولغاندەك ھەم ھەيران قېلىۋاتقانداك بولدى، ئازراق خىجىل بولغاندەكمۇ قىلدى. فىرانكنىڭ ئالدىغا كېلىپ، فىرانك قولىنى ئۇزارتقاندا كۈلكىدىن ئاغزىنى يۇمالماي دەررۇ ئۇنىڭغا تەزىم قىلدى.

— سىزنى بۇ يەردە ئۇچراتقىنىم ئۈچۈن تولىمۇ خۇشالمەن، — دېدى ئۇ، — ياخشىمۇسىز، فىرانك ئەپەندى؟ ۋاي — ۋۇي، قالتىس بېيىپ كەتكەن ئوخشىمامسىز! سىكارلېت خانقىزنىڭ سىز بىلەن چىقىپ كەتكەنلىكىنى بىلگەن بولسام بۇنچىلىك ئەنسىرەپمۇ كەتمەيدىكەنمەن. ئۇنىڭ خىزمىتىدە بىر ئادەم بولمىسا زادى بولمايدۇ. سىرتتىن كېلىپ قارىسام ئۆيدە يوق، شۇنىڭ بىلەن پۇتى كۆيگەن توخۇدەك تېپىرلاپ كەتتىم. كوچىلار يېڭى قويۇپ بېرىلگەن نېگىرلار بىلەن توشۇپ كېتىپتۇ، بىر ئىش بولسا قانداق قىلغۇلۇق؟ قوزام، نېمىشقا ماڭا گەپ قىلماي چىقىپ كەتتىڭىز؟ زۇكاممۇ بولغان ئوخشايسىز تېخى.

سىكارلېت فىرانكقا قاراپ مۇغەمبەرلىك بىلەن كۆزىنى قىسىپ قويدى. فىرانك بايىقى خەۋەرنى ئاڭلاپ تېخىچىلا ئېسىگە كېلەلمەيۋاتقان بولسىمۇ ئۇنىڭغا جاۋابەن كۈلۈپ قويدى. ئۇنىڭ سۈكۈت قىلىپ، مېنىڭ ئويناۋاتقان ئويۇنۇمغا ماسلىشىپ بېرىڭ، دېمەكچى ئىكەنلىكىنى ئۇ چۈشەنگەندى.

— ماڭا قۇرۇق كىيىمدىن بىر قۇر ئاچىقىپ بەرگىن، ئانا، — دېدى سىكارلېت، — قىزىق چايىمۇ دەملەپ بەر.

— ۋاي قانداق قىلاي، يېڭى كىيىملىرىڭىز رەسۋا بولۇپ كېتىپتىغۇ، — موماي توۋلاپ كەتتى، — ئەمدى ئۇنى قۇرۇتۇپ پاكىز تازىلىسام بولغۇدەك، بولمىسا بۈگۈنكى توپىغا كىيىپ بارالمىسىز.

موماي كىرىپ كەتتى، شۇ ئارىلىقتا سىكارلېت فىرانكقا يېقىن كېلىپ قۇلقىغا پىچىرلىدى:

— بۈگۈن كەچتە تاماققا كېلىڭ، بىز بەكمۇ غېرىبىسىنىپ كېتىدىكەنمىز. ئاندىن بىللە توپىغا بارىمىز، ماڭا ھەمراھ بولۇپ بارىسىز. يەنە بىر ئىش، پىتتىي ھامامنىڭ ئالدىدا... سۇئېلېننىڭ ئىشى توغرىلۇق ھەرگىز گەپ قىلماڭ، ئۇ بىئارام بولىدۇ. ئۇنىڭ ئالدىدا سىڭلىمنىڭ گېپى چىقىپ قالسا مەنمۇ چىدىمايمەن.

— دېمەيمەن! دېمەيمەن! — دېدى فىرانىك ئالدىراپ. بۇ ئىشىنى ئويلىسىلا ئۇنى تىترەك يېسىپ كېتىۋاتاتتى.

— بۈگۈن ماڭا جىق ياردەم بەردىڭىز، ئوبدان مۇئامىلە قىلىدىڭىز. سىزنى كۆرۈپ مەنمۇ خېلى يۈرەكلىك بولۇپ قالىدىم، — خوشلىشىدىغان چاغدا ئۇ فىرانىكنىڭ قولىنى چىڭ - چىڭ سىقىپ قويدى، شۇنىڭ بىلەن بىللە ئوتتەك يېنىپ تۇرغان كۆزلىرى بىلەن ئۇنىڭ كۆزلىرىنىڭ ئىچىگە بىردەم قاراپ تۇرۇۋالدى.

ئىشك تۈۋىدە ساقلاپ تۇرغان نېگىر ئانا ئۇنىڭغا چۈشىنىپ بولمايدىغان بىر خىل نەزەردە قارىدى، ئاندىن سىكارلىپتىنىڭ كەينىدىن ئۈستىدىكى ھۇجرىغا چىقىپ، لام - جىم دېمەي ئۇنىڭ ھۆل كىيىملىرىنى سالدۇرۇشقا باشلىدى، سالدۇرۇپ بولۇپ كارىۋاتقا ئىتتىردى، كېيىن بىر پىيالە قىزىق چاي بىلەن قىزدۇرۇلغان بىر دانە خىشنى ئەكىلىپ، خىشنى يوتقاننىڭ ئىچىگە پۈتمە توغرىلاپ قويۇپ قويدى. بۇ ئىشلارنى تۈگەتكەندىن كېيىن ئۇنىڭغا ئېڭىشىپ، سىكارلىپت دائىم ئاڭلايدىغان، كەچۈرۈم سورىغاندەك ئاھاڭدا دېدى:

— قوزام، ئۆزىڭىزنىڭ نېمە قىلىۋاتقانلىقىڭىزنى نېگىر ئانىڭىزغا نېمىشقا دېمەيسىز؟ شۇنچە يىراق يەردىن بۇ يەرگە نېمە دەپ كەلدىم مەن؟ يېشىم چوڭ ھەم سېمىز بولغاچقا، كەينىڭىزدىن سوڭۇلداپ يۈرەلمەيمەن.

— بۇ نېمە دېگىنىڭىز؟

— قوزام، مېنى ئالدايمەن دېمەڭ. مەن سىزنى بىلىمەن. بايا فىرانىك ئەپەندىنىڭ چىرايىغا، سىزنىڭ چىرايىڭىزغا قاراپلا كۆڭلىڭىزدىكىنى تولۇق چۈشەندىم. ئۇنىڭدىن باشقا، سۇئېلىپ خاتىرى توغرىلۇق قىلغان گېپىڭىزنىمۇ ئاڭلىدىم. سىزنىڭ فىرانىك ئەپەندىنى ئىزدەپ كېلىدىغانلىقىڭىزنى بالدۇرراق ئاڭلىغان بولسام، ئۆيۈمدە ئولتۇرماي بۇ يەرگە نېمىشقا كېلەتتىم.

— بولدىلا، — دېدى سىكارلېت ئەدىيالىنىڭ ئىچىگە كىرىۋېتىپ، نېگىر ئانىسىغا ھېچقانداق ئىشنى بىلدۈرمەيمەن دېيىش قۇرۇق ئاۋازچىلىك ئىكەنلىكى ئۇنىڭغا ئايدىڭ ئىدى، — سەن مېنى كىمنى ئىزدەپ كەلدى، دەپ ئويلىدىڭ؟

— قىزىم، مەن ئۇنى بىلمەيمەن، تۈنۈگۈنكى چىرايىڭىز كۆڭلۈمنى بەكمۇ يېرىم قىلغان. پىتتىپات خانقىز مېلانىيەگە يازغان خېتىدە باتلېر دېگەن ھېلىقى لۈكچەكنىڭ پۇلىنىڭ جىقلىقىنى دەپتىكەن. ئۇ ئادەم توغۇرلۇق ئاڭلىغانلىرىم زادىلا ئېسىمدىن چىقمايدۇ. فىرانك ئەپەندى ئۇنىڭغا ئوخشىمايدۇ، سەت بولسىمۇ مەرتىۋىلىك ئادەم.

سىكارلېت ئاچچىقى بىلەن ئۇنىڭغا ئالسىپ قويدى، نېگىر ئانىمۇ بوش كەلمەي ھەممە ئىشىڭنى بىلىپ تۇرۇۋاتىمەن، دېگەندەك ئۇنىڭغا دادىل تىكىلىپ تۇردى.

— قانداق قىلىشنى ئويلاۋاتىسەن؟ سۇئېللىنىڭغا سىرىمنى ئاشكارىلاپ قويماقچىمۇ؟

— سىزگە بار ئاماللىق بىلەن ياردەم بېرىپ فىرانك ئەپەندىنى تېخىمۇ خۇش قىلماقچىمەن، — دېدى موماي يوتقاننىڭ چەت — چۆرىسىنى ھىم باستۇرۇپ قويغاچ.

نېگىر ئانا ئۆيدىكى نەرسىلەرنى يىغىشتۇرۇۋاتقاندا سىكارلېت يوتقاننىڭ ئىچىدە جىمجىت ياتاتتى. ئەمدى ئۇ خاتىرجەم ئىدى.

ئىككىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدا بۇ توغۇرلۇق جېدەل ئىككىنچى يۈز بەرمەيتتى. نېگىر ئانا ھەممىنى چۈشەندى، شۇڭا ئۇنى

ئەيىبلەيمۇ كەتمىدى ھەم بىر ئېغىز گەپمۇ قىلمىدى. سىكارلېت نېگىر ئانا ئۆزىدىنمۇ ئۆتە مۇرەسسە قىلمايدىغان رېئالزمچى

ئىكەنلىكىنى پەقەت بۈگۈنلا بىلدى. ئۇنىڭ ئۇ سەزگۈر قېرى كۆزلىرى ھەرقانداق ئادەم ۋە ھەرقانداق ئىشنى چوڭقۇر

كۆزىتىلەيتتى. ئۆزى ئىپتىدائىي ئادەملەر ۋە كىچىك بالىلارغا ئوخشاش ساددا بولۇپ، ئۆزى ياخشى كۆرىدىغان نەرسە خەۋپكە

ئۇچرىغاندا ۋىجدانىنىڭ چەكلەشلىرىگە پەرۋا قىلماي كۆكرەك

كېرىپ چىقاتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ ئارزۇلۇق قىزى ئىدى، شۇڭا ئۇنىڭغا نېمىلا لازىم بولىدىكەن، ئۇ نەرسە باشقىلارغا تەئەللۇق بولسىمۇ ئۇ ئۇنى ئۇنىڭغا ئېلىپ بېرەلەيتتى، سۇئېللىپ بىلەن فىرانك كېنىدىنىڭ ئىشلىرىمۇ سىكارلېتنىڭ مەنپەئەتىنىڭ ئالدىدا ھېچنېمە ئەمەس ئىدى، ئۇلارنىڭ بەختسىزلىكلىرىگە سوغۇق كۈلۈپ قويۇپ يۈرۈۋېرەتتى. ھازىر سىكارلېت قىيىنچىلىققا يولۇقتى ھەم ئۇنى بار ئىمكانىيىتى بىلەن يېڭىشكە تىرىشىۋاتىدۇ، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ ئېللىپ خانقىزنىڭ قىزى، شۇڭا نېگىر ئانا ھەرقانداق ئەھۋالدا ئۇنىڭغا ياردەم بېرىدۇ. ھەرگىز ئىككىلەنمەيدۇ.

سىكارلېت ئۈنسىز قوللاشقا ئېرىشكەندى، ئۇنىڭ ئۈستىگە پۇنلىرى تېگىپ تۇرغان قىزىق خىشنىڭ تەپتى بىلەن بەدىنىگە ئىسسىق ئۆتۈپ، پەيتوندا مۇزلاپ تۇرغان چاغدا ئۇچقۇنلىغان ئۈمىدى ئەمدى ھازىر يالقۇنلاشقا باشلاۋاتتى. ئۇ يالقۇن ئۇنىڭ ۋۇجۇدىنى كۆيدۈرۈشكە، يۈرىكىنى تېپىچەكلىتىشكە، قانلىرىنى ئۇرغۇتۇشقا باشلىدى، بەدىنىگە قۇۋۋەتمۇ كىردى. كۈچلۈك بىر ھاياجاننىڭ تەسىرى بىلەن ئۆزىنى باسالماي قاقاھلاپ كۈلۈۋېتىشكىمۇ تاس قالدى. تېخى يىقىلمىدىم دەپ ئويلىدى ئۇ قىن - قىنىغا پاتماي.

— ئەينەكنى ئېلىپ بەرگىنە، ئانا، — دېدى ئۇ.

— مەھكەم چۈمكىنىڭ، مۇرىلىرىڭىز ئېچىلىپ قالمىسۇن، — دېدى نېگىر ئانا ئۇنىڭغا بۇيرۇق قىلىپ، ئاندىن ئۇنىڭغا ئەينەكنى ئېلىپ بەردى. قېلىن كالىپۇكلىرى ئۈستىدە ئازراق كۈلكە جىلۋە قىلىپ تۇراتتى. سىكارلېت ئەينەككە قارىدى.

— چىرايم سارغىيىپ ئالۋاستىغىلا ئوخشاپ قاپتىمەن، — دېدى ئۇ. — چاچلىرىمۇ ئاتنىڭ قۇيرۇقىدەك چىگىچلىشىپ كېتىپتۇ.

— راست، چىرايىڭىز تازا ياخشى ئەمەس.

— ھىم... يامغۇر يەنە شۇنداق جىق يېغىۋاتامدۇ؟
— چىلەكلەپ قۇيغاندەك يېغىۋاتىدۇ.
— قانداقلا بولسۇن، كوچىغا بىر چىقىپ كىرمىسەڭ بولمايدۇ.

— مۇشۇنداق قاتتىق يامغۇردىمۇ؟ ھەرگىز چىقمايمەن.
— يا سەن چىقسەن، يا مەن چىقمەن.
— شۇنچىلا جىددىي نېمە ئىش ئىدى ئۇ؟ كەچكىچە تالادا يۈرۈپ چارچىغىنىڭىزمۇ يېتەر.

— ماڭا كولوگنى ئەتىرىدىن بىر قۇتا كېرەك، — دېدى سىكارلېت ئەينەكتىكى ئەكسىدىن كۆزىنى ئۈزمەي تۇرۇپ، — بېشىمنى يۇيۇپ، كولوگنى ئەتىرىنى چېچىپ قويسەن. يەنە ئازراق لىمون سۈيى بولمىسا بولمايدۇ، چاچلىرىم ھازىر تارغاققا كۆنمەيدىغان بولۇپ قالدى.

— بۇنداق ھاۋادا بېشىڭىزنى يۇيۇپ قويايلىمەن. ئالۋاستى خوتۇنلارغا ئوخشاش بېشىڭىزغا ئەتىر چاچمەن دەپ ئاۋارە بولماڭ، جېنىم تېنىمدىلا بولىدىكەن، سىزگە ئۇنداق ئىشلارنى قىلدۇرمايمەن.

— قىلىمەن دېدىم قىلىمەن. ھەممىنىمىدىكى بەش دوللارلىق تىللانى ئېلىپ دەررۇ سىرتقا چىقىپ كىرگىن، يەنە... ھە راست، ئانا، ئازراق ئەڭلىكمۇ ئالغاج كىرگىن.
— نېمە؟ — نېگىر ئانا سەل شۈبھىلىنىپ ئۇنىڭدىن سورىدى.

سىكارلېت نېگىر ئانىنىڭ ئۆزىگە گۇمان بىلەن قاراپ تۇرغان كۆزلىرىگە پەرۋا قىلمىدى، چۈنكى ئۇنىڭ بىلەن تەڭ تۇرۇش مۇمكىن ئەمەس ئىدى.

— ئۇنىڭ نېمىلىكى بىلەن كارىڭ بولماي، ئەڭلىك ئالمەن دېسەڭلا بولدى.

— ئۆزۈم بىلمەيدىغان نەرسىنى ھەرگىز سېتىۋالمايمەن.
— ئۇششاق ئىشلارغىمۇ ئارىلىشىۋالدىكىنە. ئۇ بىر خىل

رەڭ، يۈزگە سۈركەيدىغان. ھاڭۋىقىپ تۇرۇۋەرمەي چاپسانراق ماڭساڭچۇ.

— رەڭ! — نېگىر ئانا غودۇردى، — يۈزىگە سۈركەيدىغان! مەن چوڭ بولدۇم، نېگىر ئانام مېنى ئەمدى ئۇرالمايدۇ دەپ ئويلىماڭ جۈمۈ؟ مەن يۈز كېتىدىغان ئىشنى ھازىرغىچە قىلىپ باقمىغان. بېشىڭز ئايلىنىپ قايتۇ سىزنىڭ. ئېلىپن خانقىز شۇ تۇرقىدا سىزنىڭ مۇشۇ قىلىقىڭىز ئۈچۈن تولغىنىپ كېتىۋاتقاندۇ ھەرقاچان! يۈزىڭىزنى مايمۇندەك... — سەن روبىلارد مومامنىڭ دائىم يۈزىگە ئەڭلىك سۈرتۈپ يۈرىدىغانلىقىنى بىلىسەن... ھەم...

● بىلىمەن، ئۇ يەنە بىرلا كۆڭلەك كىيىپ، پاقالچاقلىرىم كۆرۈنۈپ تۇرسۇن دېگەن مەقسەتتە كۆڭلىكىنى ئەتەي ھۆل قىلىۋالاتتى، سىزمۇ چوقۇم ئۇنى دورىشىڭىز كېرەكمۇ؟ ئۇ خېنىم ياش ۋاقتىدا ئەنە شۇنداق نومۇسنى بىلمەيتتى، ئەمما ھازىر دەۋر ئۆزگەردى، ئۇنىڭ ئۈستىگە...

— ۋاي خۇدايىم! — سىكارلېت ئاخىر چىدىماي توۋلاپ كەتتى، ئىچى تىتىلداپ ئۈستىدىكى ئەدىيالىنىمۇ ئۈستىدىن ئېلىۋەتتى، — سەن ھازىرلا تاراغا قايتىپ كەت!

— ئۈزۈم كەتمىگۈچە سىز مېنى قوغلاپ كەتكۈزۈۋېتەلمەيسىز، مەن ئەركىن ئادەم، — دېدى نېگىر ئانىمۇ بوش كەلمەي ئاچچىقى بىلەن، — بۇ يەردە تۇرغىنىم تۇرغان، چاپسان يېتىۋېلىڭ، ئۆپكىڭىزگە سوغۇق تەڭگۈزمە كېچمۇ سىز؟ لىپتىكىڭىزنى يېشىڭ! بولۇڭ، قوزام. قىسقىسى، سىكارلېت خانقىز، بۇنداق ھاۋادا سىرتقا چىقىشىڭىز ھەرگىز بولمايدۇ! دادىڭىزغا ئېمىدېگەن ئوخشىغانسىز! چاپسان كارىۋاتقا چىقىڭ... مەن سىزگە ئۇنداق بوياقلارنى ئەكېلىپ بەرمەيمەن. ئۆزىڭىزنىڭ بالىسىغا ئۆزى شۇنداق نەرسىلەرنى ئەكېلىپ بەرسە بولمايدىغانلىقىنى ھەممە ئادەم بىلىدۇ. سىز شۇنچىلىك ئوماق، شۇنچىلىك چىرايلىق، شۇڭا سىزگە ئەڭلىك ئىشلىتىش كەتمەيدۇ. بىلىپ قېلىڭ، قوزام،

يامان ئاياللاردىن باشقا ھېچكىم يۈزىگە ئۇنداق نېمىلەرنى سۈرتەيدۇ.

— ئۇنى سۈرتكەنلەرنىڭ تېخىمۇ چىرايلىق بولۇپ كېتىدىغانلىقىنى كۆرمىگەنمىدىڭ؟

— ۋاي خۇدايىم، ماۋۇ قىزنىڭ دەۋاتقان گېپىنى قاراڭلار. قوزام، ئادەمنىڭ يۈزىنى چۈشۈرىدىغان بۇنداق گەپلەرنى قىلماڭ. پايپاقلارنىڭ ئۆزىنى چىقارمايمەن، بولمىسا ئېلىپن خانقىز مەندىن رەنجىدۇ. چاپسان كارىۋاتقا چىقىپ يېتىڭ. مەن چىقاي، مېنى تونۇمايدىغان بىرەر دۇكاننى ئۇچرىتىپمۇ قالارمەن.

شۇ كۈنى كەچتە ئېلىسن خانىمنىڭ ئۆيىدە فەننىنىڭ تويى بولدى. قېرى لېۋى بىلەن باشقا مۇزىكانتلار تانىسغا مۇزىكا چېلىۋاتقاندا، سىكارلېت كەيپى چاغ ھالدا ئەتراپقا قاراپ ئولتۇراتتى. ئۇ يەنە بىر قېتىم تانىسغا داخىل بولغىنىدىن شۇنچىلىك خۇشال ئىدى. فىرانك بىلەن قولتۇقلىشىپ كىرىپ كەلگەندە، ئۆيدىكى ھەممە ئادەم ئورنىدىن تۇرۇپ خۇشال ھالدا ئۇنى قىزغىن كۈتۈۋالدى: ئۇنى سۆيۈشتى، قول ئېلىشىپ كۆرۈشتى، ئۇنى سېغىنغانلىقلىرىنى بىلدۈرۈشتى، تاراغا قايتىپ كەتمەي مۇشۇ يەردە تۇرۇپ قېلىڭ، دېيىشتى. ئەرلەر ئۇنىڭ ئۆزلىرىگە قىلغانلىرىنى ئۇنتۇپ قالغاندەك ئاجايىپ قىزغىن ئىدى. قىزلارمۇ ئۇنىڭ ئاشۇ چاغلاردا ئۆزلىرىنىڭ يىگىتلىرىنى تارتىۋالغانلىقىنى ئەسلىرىدىن چىقىرىپ قوبۇشقاندەك قىلىشاتتى. ھەتتا مېرۋېتېر خانىم، ۋېمتىن خانىم، مادې خانىملار بىلەن ئۇرۇشنىڭ ئاخىرقى چاغلىرىدا ئۇنىڭغا ئۆلگۈدەك ئۆچلۈك قىلىشقان باشقا تۇل خوتۇنلارمۇ ئۇنىڭ شۇ چاغلاردىكى يەڭگىلەكلىكىنى، ئۇنىڭدىن بىزار بولۇشقانلىرىنى ئۇنتۇپ، پەقەت ئۇنىڭمۇ ئۆزلىرىگە ئوخشاش ئازاب تارتقانلىقىنى، پىتتىپات خانقىزنىڭ جىيەن كېلىنى، چارلېسنىڭ تۇل قالغان خوتۇنى ئىكەنلىكىنىلا بىلىدىغاندەك باشقىچىلا قىزغىن

مۇئامىلىدە بولۇشتى. ئۇلار ئۇنى بىر - بىرلەپ سۆيۈپ چىقىشتى. ئاپسىنىڭ ئۆلۈمىگە كۆز يېشى قىلىشتى، دادىسىنىڭ، سىڭىللىرىنىڭ ئەھۋالىنى تەپسىلىي سوراشتى. ئاشلىق بىلەن مېلانىيەنى سورىمىغان، ئۇلارنىڭ ئاتلاتاغا نېمىشقا قايتىپ كەلمەيدىغانلىقىغا قىزىقمىغان بىرمۇ ئادەم بولمىدى.

سىكارلېت كۆپچىلىكنىڭ قىزغىن مۇئامىلىلىرىدىن شۇنچىلىك خۇشال بولۇپ تۇرۇۋېتىپمۇ يەنە بىر خىل ئەندىشىدىن زادىلا خالىي بولالمايۋاتاتتى. بۇ ئەندىشىگە ئۇنىڭ كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكى سەۋەب بولۇۋاتاتتى. ئۇنىڭ كۆڭلىكىنىڭ تىزىدىن تۆۋىنى ھازىرمۇ ھۆل ئىدى، يەنە تېخى چاپرىغان لايىلارنىڭ داغلىرىمۇ بار ئىدى، نېگىر ئانا بىلەن ئاشپەز ئايال ئۇۋۇلاپمۇ، دەزمال سېلىپمۇ ئەسلىگە كەلتۈرەلمىگەندى. سىكارلېت باشقىلارنىڭ كۆرۈپ قېلىپ، ھە، ئۇنىڭ پەقەت مۇشۇ بىرلا كۆڭلىكى بار ئوخشىمامدۇ، دېيىشلىرىدىن قورقاتتى. ھېلىمۇ ياخشى، بۇ يەردىكى مېھمانلارنىڭ كۆپىنىڭ كىيىملىرى ئۆزىنىڭكىدىن ناچارراق ئىدى. ھەممىسىنىڭلا كونا، ياماق چۈشكەن، پاكىز يۇيۇپ، دەزماللاپ كىيىۋالغان كىيىملەر ئىدى. ئۇلارنىڭكىگە قارىغاندا، سىكارلېتنىڭ ھۆل بولۇپ كەتكەن بولسىمۇ ھەر ھالدا يېڭى، ياماق چۈشمىگەندى. فەننىنىڭ يېڭى توپلۇق كىيىمىدىن قالسىلا سىكارلېتنىڭ كىيىمى بۇ يەردىكىلەرنىڭ كىيىملىرىدىن يېڭى ئىدى.

پىتتىي ھامما سىكارلېتقا ئېلىسىنلارنىڭ ئىقتىسادىي ئەھۋالىنىڭ ياخشى ئەمەسلىكىنى سۆزلەپ بەرگەندى. ئەمەسە ئۇلار كىيىم كىيگەن، يىپەك رەختلەرنىڭ، توپىغا كەتكەن قەنت - گېزەك ۋە ئۆيىنى بېزىگەن بېزەكلەرنىڭ، مۇزىكاتلارنىڭ پۇلىنى نەدىن تاپقاندۇ؟ ئۇ نەرسىلەرگە ئاز پۇل كەتمەيدۇ. بەلكىم قەرز ئالغاندۇ. يا بولمىسا ئېلىسىن جەمەتنىڭ ھەممىسى پۇل چىقىرىشىپ ياردەم بەرگەن بولسا، شۇلارنىڭ كۈچى بىلەن بۇ

ھەشەمەتلىك توپىنى ئۆتكۈزۈۋاتقاندا، بۈگۈنكىدەك مۇشۇنداق جاپالىق كۈنلەردە توپىنى بۇنداق ھەشەمەتلىك ئۆتكۈزۈش سىكارلېتنىڭ نەزىرىدە، ئاكا - ئۇكا تارىختونلارنىڭ قەبرىسىنى قاتۇرغانغا ئوخشاش ئىسراپچىلىق ئىدى، شۇڭا ئۇ بۈگۈنمۇ بۇ يەردە خۇددى ئۇلارنىڭ قەبرىسى يېنىدا تۇرغان چاغدىكىدەك بىئارام بولۇپ ئولتۇردى. پۇلنى بۇزۇپ - چاچىدىغان دەۋرلەر ئاللىقاچان ئۆتۈپ كەتكەنىدى. ئۇ دەۋلەر بارسا كەلمەسكە كەتكەن بۈگۈنكى كۈندە كىشىلەر يەنە نېمە ئۈچۈن بۇرۇتقىغا ئوخشاش بايۋەچچىلىك قىلىشىدۇ؟

ئەمما، بۇ كۆڭۈلسىز خىياللار بىردەمدىلا ئۇنىڭ كاللىسىدىن كۆتۈرۈلۈپ كەتتى. خەجلىسە ئۇنىڭ پۇلنى خەجلىمىگەندىكىن، ئۇ باشقىلارنىڭ ئەخمىقانه ئىشى ئۈچۈن نېمە دەپ بۈگۈن كەچتىكى بىر ئوبدان كەيپىنى بۇزغۇدەك؟!

توپى بولۇۋاتقان يىگىتنى سىكارلېت تونۇدى. ئۇ سىپارتادىن كەلگەن توممى ۋېلبورن ئىسىملىك يىگىت بولۇپ، 1863 - يىلى مۇرىسىدىن يارىلانغاندا سىكارلېت ئۇنى دوختۇرخانىدا باققانىدى. ئۆز ۋاقتىدا ئۇ ئېگىز بوي، قاملاشقان، تېببىي ئىنستىتۇتتىن ئاتلىق ئەسكەرلىككە قاتناشقان يىگىت ئىدى. ھازىر قېرى بوۋايلاغا ئوخشاش دۈمچەك بولۇپ قاپتۇ. يول ماڭغاندا، پىتتىي ھامما دېگەندەك ئالچاڭلاپ ئاران ماڭدىكەن. ئەمما، ئۇ ئۆزىنىڭ تاشقى كۆرۈنۈشىنى زادىلا بىلمەيدىغاندەك ياكى ئۇنىڭغا پىسەنت قىلمايدىغاندەك قىياپەتتە يۈرەتتى. مۇشۇ يول ئارقىلىق باشقىلارنىڭ ئىچ ئاغرىتىشلىرىغا يول قويمايمەن دەپ ئويلىشىمۇ مۇمكىن. ئۇ داۋاملىق دوختۇرلۇقتا ئوقۇشتىن ۋاز كېچىپ ھۆددىگەر بولۇۋاپتۇ. قول ئاستىدا بىر گۈرۈپپا تامچىلار بار ئىكەن. ھازىر يېڭى بىر مېھمانخانىنىڭ قۇرۇلۇشىنى ئىشلەۋېتىپتۇ. سىكارلېت ئۇنى، مۇشۇ ھالىتى بىلەن ئۇ ئېغىر ئىشلارنى قانداق قىلالايدىغاندۇ، دەپ ئويلىدى، ئەمما سورىمىدى. كۆڭلىدە بولسا، تۇرمۇش مەجبۇرىيىتى ئادەمگە ھەرقانداق ئىشنى

قىلدۇرىدىكەن - دە، دەپ قويدى.

تومى بىلەن خۇگ ئېلىسىن، رېنى پىكارد ئۈچى سىكارلېت بىلەن پاراڭلىشىپ تۇراتتى. شۇ ئارىلىقتا تانسا ئويناش ئۈچۈن ئورۇندۇق - ئۈستەللەرنى بىر چەتكە سۈرۈش باشلاندى. خۇگ سىكارلېت 1862 - يىلى ئاخىرقى قېتىم كۆرگەن چاغدىكىدەكلا تۇرۇپتۇ، يەنىلا ئورۇق، بالا چىراي، بىر تۇتام چېچى پېشانىسىنى يېپىپ تۇرىدۇ. ئورۇق قوللىرى ھېچنېمىگە قولاشمايدۇ. ئەمما، رېنى ئۆتكەندە دەم ئېلىشقا كېلىپ مايىپل مېرۇپتېر بىلەن توي قىلغاندىن كېيىن كۆپ ئۆزگىرىپتۇ. بىر جۈپ نۇرلۇق كۆزلىرىدە گاللىكلارنىڭ ئىرادىسى، كىرىئوللارنىڭ^① ھاياتقا بولغۇن قىزغىنلىقى پارلىنىپ تۇراتتى. ئەمما ئۇ بىر نېمىگە خۇشال بولۇپ قاتتىق كۈلگەن چاغلىرىدىمۇ چىرايىدا بىر خىل سۈر ساقلىنىپ تۇراتتى. بۇنداق ئەھۋال ئۇرۇشنىڭ دەسلەپكى چاغلىرىدا ئۇنىڭدا يوق ئىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ھازىر پىدائىيلار قوشۇنىنىڭ كىيىملىرىنى كىيىپ يۈرگەن چاغلىرىدىكى تەكەببۇرلۇقلىرىدىنمۇ ھېچنېمە قالماپتۇ.

— ئىككى مەڭزىڭىز قىزىل گۈلنىڭ ئۆزى، كۆزلىرىڭىز مىسالى زۇمرەت، — ئۇ شۇنداق دەپ سىكارلېتنىڭ قولىغا سۆيۈپ قويدى، — ھازىرمۇ ئاشۇ چاغلاردىكىدەك چىرايلىق تۇرۇپسىز. ئىئانە توپلاش يىغىلىشىمىز ئېسىڭىزدىمۇ؟ مەن سىزنىڭ تويۇق ئۈزۈكىڭىزنى سېۋەتكە تاشلىغان چاغدىكى قىياپىتىڭىزنى مەڭگۈ ئۇنتۇمايمەن. باتۇرلۇق دېگەن شۇ - دە. ئەمما، شۇنچە ئۇزاق ۋاقىتتىن كېيىن يەنە بىر ئۈزۈككە ئېرىشىدىغانلىقىڭىزنى ئويلاپ باقماپتىكەنمەن.

ئۇ مۇغەمبەرلىك بىلەن كۆزىنى قىسىپ قويدى.

— مەنمۇ سىزنىڭ پوشىكال ساتىدىغانلىقىڭىزنى ئويلىماپتىكەنمەن، رېنى پىكارد، — دېدى سىكارلېتمۇ جاۋابەن.

① كىرىئوللار لۇئىئاننا ئىشتاندىكى فىرانسىيەلىكلەرنىڭ كېيىنكى ئەۋلادلىرى.

رېنى ئۇنىڭ ئاڭلىنىشقا سەت ئاڭلىنىدىغان ئۇ كەسپىنى تىلغا ئالغىنىدىن پەقەتلا نومۇس قىلمىدى، ئەكسىچە خۇشال بولۇپ، خۇڭنىڭ دۈمبىسىگە ئۇرغىنىچە قاقاھلاپ كۈلۈپ كەتتى.

— توغرا دېدىڭىز! — دېدى ئۇ ئۈزلۈك سۆزلەپ، — ئەمما بۇ ئىشنى ماڭا قېيىنئانام مېرۇپتېر خانىم قىلدۇرۇۋاتىدۇ. بۇ مېنىڭ ئۆمرۈمدە قىلغان تۇنجى خىزمىتىم. رېنى پىكارىد ئەسلىدە ئىسكىرىپىكا چېلىشى، بەيگە ئاتلىرىنى بېقىپ ئۆتۈپ كېتىشى كېرەك ئىدى، ئەمما ھازىر پۈشكەل سېتىۋاتقىنىدىنمۇ رازى. قېيىنئانام جانابلىرى ئادەمنى ھەر قانداق ئىشقا سالالايدۇ. ئۇ ياق ئەسلىدە گېنېرال بولغان بولسا بىز بۇ ئۇرۇشتا چوقۇم يېڭەتتۇق، شۇنداقمۇ، توممى؟

ئۇنىڭ ئائىلىسىنىڭ مىسسىسىپى دەرياسىنىڭ بويلىرىدا چەكسىز كەتكەن زېمىنى، ئورلىغاندا چوڭ بىر بىناسى بار تۇرۇپ بۇ يەردە پۈشكەل سېتىپ يۈرگىنىنى قارىمىدىغان، ئويلىدى سىكارلېت.

شۇ ئارىلىقتا مۇزىكانتلار تۇنجى مۇزىكىنى چېلىپ بولۇپ، «دان تۈكۈپ بوۋاي» دېگەن مۇزىكىغا كۆچتى، توممى سىكارلېتنىڭ ئالدىغا كېلىپ ئۇنى تانسىغا تارتتى.

— تانسى ئوينامسىز، سىكارلېت؟ مەن سىز بىلەن ئويناشقا چۇرئەت قىلالمايتتىم، قارىسام خۇگ بىلەن رېنى...

— ياق، رەھمەت. ھازىرغىچە ئاپامغا قارىلىق تۇتۇپ كېلىۋاتىمەن، — دېدى سىكارلېت ئىتتىك ئۇنى رەت قىلىپ، — مۇشۇ يەردە كۆرۈپ ئولتۇراي، ئوينىماي.

بۇ ئادەملەرنىڭ ئىچىدىن فىرانك كېنىپىدىنى تېپىپ، ئېلىسىن خانىملارنىڭ يېنىدىن ئۆزىنىڭ قېشىغا كېلىشكە شەرەت قىلدى.

— مېنىڭ ئاۋۋ ياقتا ئولتۇرغۇم بار، ئازراق يەيدىغان نەرسە ئېلىپ كەلسىڭىز، ئاندىن ئىككىمىز شۇ يەردە پاراڭلىشىپ ئولتۇرساق، — دېدى سىكارلېت ئۇ ئۈچ ياش يېنىدىن كەتكەندىن كېيىن فىرانكقا.

فىرانك دەررۇ كەتتى. سىكارلېت مېھمانخانىنىڭ تۆرىدىكى ئويۇققا بېرىپ، كۆڭلىكىنىڭ داغ بولۇپ قالغان يەرلىرىنى ئەپلەپ باستۇرۇپ، ھېچكىمگە كۆرۈنمەيدىغان قىلىپ ئولتۇردى. شۇنچە كۆپ ئادەم ۋە ئۇزاقتىن بېرى ئاڭلاپ باقمىغان مۇزىكا ئۇنى ھاياجانغا سېلىپ، بۈگۈن ئەتىگەن رېت باتلىرىنىڭ يېنىدا يۈز بەرگەن سەتچىلىكلەرنى پۈتۈنلەي ئۈستۈلدۈردى. ئۇنىڭ يارىماس قىلىقلىرى بىلەن ئۆزىنىڭ نومۇسقا قالمغانلىقىنى ئەتە ئويلاپ، ئەتە ئازابلانسۇن. ئەتە يەنە فىرانك كېنىدىكى ئازار يېگەن ۋە گۇمان بىلەن تولغان يۈرىكىدىن ئورۇن ئالامدۇ، يوق، شۇنىمۇ ئويلىشى كېرەك، بۈگۈن ئاخشام ئۇلارنى ئويلاش ھاجەتسىز. كەيپى چاغ، ۋۇجۇدى كۈچكە توشۇپ تۇرغاندا راھەتلىنىپ ئولتۇرۇۋالسۇن.

ئۇ ئويۇققا تانسا ئويىناۋاتقانلارغا قاراپ ئولتۇردى، ئاتلانتاغا تۇنجى قېتىم كەلگەن چاغدىكى بۇ مېھمانخانىنىڭ ھەشەمەتلىك كۆرۈنۈشىنى ئەسلىدى. ئۇ چاغلاردا پول ئەينەكتەك پارقراپ تۇراتتى، تورۇستىكى شاخسىمان شامدانلاردا يېنىپ تۇرغان نەچچە ئونلىغان شاملارنىڭ تورۇستىكى ئەينەكتىن قايتقان نۇرلىرى خۇددى بىرلىيانت، ئوت يالقۇنى ۋە قىممەت باھا ياقۇتلارغا ئوخشاش ۋال - ۋۇل قىلىپ چاقناپ تۇراتتى. تاملارغا ئېسىۋېتىلگەن قەدىمكى رەسىملەر ئاجايىپ لاتاپەت، قىزغىن ۋە مۇلايىم چىراپلار بىلەن مېھمانلارغا تىكىلىپ قاراپ تۇراتتى. قىزىل قارىغايىدىن قىلىنغان يۇمشاق سافالار شۇنچىلىك كۆركەم ئىدى. ئەڭ چوڭ بىر سافا ئۇ ھازىر ئولتۇرۇۋاتقان مۇشۇ ئويۇققا ئىززەتلىك مېھمانلار ئۈچۈن قويۇپ قويۇلغانىدى. سىكارلېت شۇ چاغدىمۇ مۇشۇ يەردە، ئاشۇ ساقادا ئولتۇرۇشنى ياخشى كۆرەتتى. بۇ يەردە ئولتۇرغان ئادەمگە مېھمانخانىنىڭ ھەممە يېرى، ئۇ تەرەپتىكى تاماقخانا، تاماقخانىدىكى ئون ئىككى ئورۇندۇق قويۇلغان ئۇزۇن ئۈستەل ۋە تامغا يۆلەپ قويۇلغان يىگىرمە دانە ئىنچىكە پۇتلۇق ئورۇندۇقلار، قوپال چىنە - قاچا ئىشكاپى،

ئۇنىڭدىكى ئېسىل قاچا - قۇچىلار، ئېگىز پۇتلۇق رومىكلار ئوچۇق كۆرۈنۈپ تۇراتتى، ئۇرۇشنىڭ دەسلەپكى چاغلىرىدا سىكارلېت چىرايلىق بىر ئوفىتسېر بىلەن مۇشۇ ساقادا ئولتۇرۇپ مۇزىكا ئاڭلىغان، تانسا كۆرگەندى.

ئەمدى ئۇ ئاسما شامدانلار يوق، شاملار قىڭغىر - قىيسىق بولۇپ ئېسىلىپ تۇرۇپتۇ، تورۇستىكى نۇر قايتۇرۇپ تۇرىدىغان ئەينەكلەرمۇ سۇنۇپ تۈگىگەن. ھازىر مېھمانخانىدا بىر جىنچىراغ بىلەن بىر نەچچەلا شام پىلىلداپ يېنىپ تۇراتتى، ئۆيگە كۆپ يورۇقلۇق تام مەشتە چاراسلاپ كۆيۈپ تۇرغان ئوتۇندىن چۈشۈۋاتاتتى. لىپىلداپ تۇرغان يورۇقلۇقتا سۇنۇپ، يېرىلىپ، رېمونت قىلغۇسىز بولۇپ كەتكەن پۇل غىل - پال يورۇپ تۇراتتى، تاملاردىكى تۆت چاسا ئىزلاردىن ئىلگىرى بۇ يەرلەرگە رەسىملەر ئېسىلغانلىقىنى بىلگىلى بولاتتى. تاملار يېرىلىپ سۇۋاقلرى چۈشۈپ كەتكەندى، ئۆينىڭ ئۈستىگە زەمبىرەك ئوقى چۈشۈپ ئىككىنچى قەۋەتنىڭ ئۈگزىسى كۆيۈپ كېتىپتۇ، بىر قىسىم ئۆيلەر ۋەيران بوپتۇ. تاماقخانىدىكى تاماق ئۈستىلى ئۆز ئورنىدا تۇرۇپتۇ. ئەمما، پۇتلىرى سۇنغان، خېلى يەرلىرى بۇزۇلغان، چىنە - قاچا ئىشكاپى، كۈمۈش قاچىلار، چىرايلىق ئورۇندۇقلارنىڭ بىرسىمۇ يوق. چۆرىسىگە ئىشلەنگەن دېرىزە پەردىلىرى ئۆز جايىدا ئېسىلىپ تۇرۇپتۇ. يەنە شۇنداق پاكىز، ئەمما بىرنەچچە يېرىگە ياماق چۈشكەن.

سىكارلېت بۇرۇن ياخشى كۆرىدىغان ساقالارنىڭ ئورنىدا ئولتۇرسا ئادەمنى بىئارام قىلىدىغان ئۇزۇن بىر ئورۇندۇق تۇرىدۇ. ئۇ شۇ ئورۇندۇقتا ئولتۇردى. ئورۇندۇق ياخشى بولمىسىمۇ، فىرانك بىلەن بۇ يەردە بىللە ئولتۇرسا ھېرىپ - چارچاپ تانسا ئوينىغاندىنمۇ ياخشى ئۈنۈمگە ئېرىشەلەيتتى، ئۇنىڭ گەپلىرىنى بېرىلىپ تىڭشايتتى ۋە ئۇنى ئۆزىگە قىزىقتۇرۇپ شېرىن خىياللار ئىچىگە غەرق قىلالايتتى.

مۇزىكا شۇنچىلىك تەسىرلىك ئىدى. مۇزىكا ۋىرگىنىيەنىڭ

ئۇسسۇلغا چېلىنغاندا، قېرى لېۋى ئۆزىنى باسالماي پۇتلىرىنى مۇزىكىغا كەلتۈرۈپ پولىغا ئۇرۇپ كەتتى. پۇتلار ئاجايىپ چەيدەس ئۇرۇلاتتى، بەزىدە پولىغا سۈركىلىپ، بەزىدە كۆتۈرۈلۈپ رىتمىلىق ئاۋاز چىقىراتتى. ئىككى رەت ئەر - ئاياللار بىردە كەينىگە شوخشۇپ، بىردە ئالدىغا مېڭىپ، بىلەكلىرىنى بىلەكلىرىگە ئۆتكۈزۈپ پىرقىراپ ئوينىشىۋاتاتتى.

«دان توكبىر بولدى مەست —»

(پىرقىراڭلار، قىز - يىگىتلەر!)

«يىقىلدى پەيتون، تەپتى ئات!»

(شوخ - شوخ ئويناڭلار، خانىملار!)

ئارادا بىر مەزگىل قايغۇ ۋە ھېرىش - چارچاش بىلەن ئۆتۈپ، بۈگۈن بۇ يەردە تۇنجى قېتىم مۇزىكا ئاڭلاۋاتقاندا، تونۇش چىرايلارنىڭ چىراغلارنىڭ گۇڭگا يورۇقىدىكى شاد كۈلكىلىرىنى كۆرگەندە، چاقچاقلىرىنى، بىر - بىرىگە قىلىشىۋاتقان تەنلىرىنى ئاڭلىغاندا سىكارلېت قانداقمۇ خۇشال بولمىسۇن. ئۇ شۇ تۇرقىدا ھاياتلىققا باشقىدىن كۆز ئاچقانداك، بەش يىلنىڭ ئالدىدىكى شانلىق كۈنلەر يەنە قايتىپ كەلگەندەك ھېسسىياتقا كېلىپ قېلىۋاتاتتى. شۇ تۇرقىدا ئۇ كۆزلىرىنى يۇمۇپ، ئورۇپ تىكتۈرۈلگەن كونا كىيىملەرنى، نەچچە يېرىگە ياماق چۈشكەن ئۆتۈكلەرنى كۆرمەيدىغان، ھازىر بۇلارنىڭ ئىچىدە كۆرۈنمىگەن يىگىتلەرنى كاللىسىدىن چىقىرىۋېتىدىغان بولسا، ئۆزىنى چوقۇم ئاشۇ چاغدىكى سورۇنغا كىرىپ قالغاندەك ئويلاپ قالغان بولاتتى. ئەمما، ئۇ بوۋايلىرىنى ئاشخاندا ھاراق بوتۇلكىلىرىنىڭ يېنىدا، خانىملارنى تام تۈۋىدە، قوللىرىدا يەلپۈگۈچ يوق، قوللىرى بىلەن ئاغزىلىرىنى توسۇۋېلىپ تۇرۇپ بىر - بىرىنىڭ قۇلاقلىرىغا پىچىرلاۋاتقان ھالەتتە كۆرۈۋاتاتتى، ياشلار تانسا بىلەن ئىدى. شۇندىلا ئۇ ھەممە نەرسىنىڭ ئۆزگىرىپ كەتكەنلىكىنى ھېس

قىلدى، ھەتتا ئۇنىڭغا تونۇش ئادەملەرمۇ ئۇنىڭ كۆزلىرىگە
ئەرۋاھلاردەك كۆرۈنۈپ كېتىۋاتاتتى.

ئۇ ئادەملەر قارىماققا بۇرۇنقى بىلەن ئوخشاش ئىدى.
ئەمەلىيەتتە ئوخشىمايتتى. بۇ نېمە ئىشتۇ؟ ئۇلارنىڭ ياشلىرىغا
بەش ياش قوشۇلغىنى ئۈچۈنمۇ؟ ياق، بۇنىڭ ۋاقت بىلەن
مۇناسىۋىتى يوق، مەلۇم بىر نەرسىنىڭ ئۇلارنىڭ ۋۇجۇدىدىن،
تۇرمۇشىدىن كۆتۈرۈلۈپ كەتكەنلىكىدىن. بەش يىلنىڭ ئالدىدا
ئۇلارنى بىر خىل بىخەتەرلىك تۇيغۇسى ئوراپ تۇراتتى، بۇ تۇيغۇ
ئىنتايىن يەڭگىل بولغاچقا، ئۇلار ئۇنى سەزمەيتتى، شۇ تۇيغۇنىڭ
ھىمايىسىدە ئالتۇندەك دەۋرىنى ئۆتكۈزۈپ كېلىشكەندى. ئەمدى
ئۇ كۈنلەر كەلمەسكە كەتتى، ئۇ كۈنلەر ئۆزى بىلەن بىللە
ئۇلارنىڭ بارلىق شاد - خۇراملىقلىرىنىمۇ ئېلىپ كەتتى،
ئۇلارنىڭ ئەنئەنىۋى تۇرمۇش ئۇسۇللىرىمۇ شۇنىڭ بىلەن تەڭ
يوق بولدى.

سىكارلىتمۇ ئۆزىنىڭ ئۆزگەرگەنلىكىنى بىلىدۇ، لېكىن
ئۆزگىرىشى ئۇلارنىڭكىگە ئوخشىمايدۇ، بۇنىڭدىن ئۇ ئۆزىمۇ
ھەيران. بۇ يەردە ئۇلارغا قاراپ ئولتۇرۇۋاتقىنى بىلەن، ئۆزىنى
باشقا يەردىن، باشقا بىر دۇنيادىن كەلگەندەك، ئۇلار
چۈشەنمەيدىغان تىلدا سۆزلەيدىغاندەك، ئۆزىمۇ ئۇلارنىڭ تىلىنى
بىلمەيدىغاندەك سېزىدۇ. ئۇنىڭ بۇ ھېسسىياتى ئاشلىپ بىلەن
سۆزلەشكەن چاغدىكى ھېسسىياتى بىلەن ئوخشاش ئىدى. ئۇنىڭ
بىلەن ۋە ئۇنىڭغا ئوخشاش مەجەزىدىكى ئادەملەر (بۇ ئادەملەر
ئۇنىڭ ھايات چەمبىرىكىنىڭ زور بىر قىسمىنى ئىگىلىگەن)
بىلەن بىللە بولغاندا، ئۆزىنى ئۆزىمۇ چۈشەندۈرۈپ بېرەلمەيدىغان
بىر نەرسىنىڭ چەتكە قاقىدىغانلىقىنى ھېس قىلاتتى.

ئۇلارنىڭ چىرايىدا چوڭ ئۆزگىرىش يوق، مۇئامىلىلىرى
زادىلا ئۆزگەرمىگەن. ئەمما، ئۇنىڭ قارىشىچە، كونا دوستلىرىنىڭ
ئۇنىڭغا ساقلاپ قويغىنى پەقەت ئىككىلا نەرسە: بىرسى، ئۇلارنىڭ
ھەرقانداق چاغدا ئۆلمىگەن تەكەببۇرلۇقى؛ يەنە بىرسى، دەۋرگە

باقمىغان مەردلىكى. بۇ ئىككى نەرسە ھازىرغىچە ئۇلارنىڭ
ۋۇجۇدىدىن نېرى كەتمەي مەڭگۈلۈككە ھەمراھ بولۇپ قالغان.
ئەمما، ئۇلار شۇ تۈپەيلى تەسۋىرلىگۈسىز ئازاب بىلەن گۆرىگە
كىرىپ كېتىشىدۇ. ئۇلار گەپ - سۆزلىرى مۇلايىم، ئەمما ئىچى
كۈچلۈك، ھارغىن ئادەملەر، مەغلۇپ بولۇشىمۇ مەغلۇپ بولۇش
دېگەننىڭ نېمىلىكىنى بىلىشمەيدۇ. تاياق يەپ تۇرسىمۇ قەددىنى
پۈكۈمەيدۇ. ئۇلار خانىۋەيران بولدى، تايانچسىز ھالدا ھۆكۈمرانلىق
قىلىنغۇچىلارنىڭ ئورنىغا چۈشۈپ قالدى. ئۇلار سۆيۈملۈك
دۆلىتىدىن نەزىرىنى ئۈزمەيدۇ. ئۇنىڭ دۈشمەنلىرى ۋە قانۇننى
ئويۇنچۇق كۆرىدىغان مۇتەھەمەلەر تەرىپىدىن ئاياغ ئاستى
قىلىنىۋاتقىنىغا، ئەسلىدىكى قۇللارنىڭ ھەددىدىن ئېشىپ
كېتىۋاتقىنىغا، خەلقنىڭ ھەممىدىن مەھرۇم قېلىۋاتقىنىغا،
ئاياللارنىڭ دەپسەندە بولۇۋاتقىنىغا قاراپ تۇرۇشىدۇ. ئۇلار يەنە
ئۆلۈمنىمۇ ئۈتۈپ قېلىشىمىغان.

ئۇلارنىڭ كونا دۇنياسىدىكى ھەممە نەرسە ئۆزگەردى، ئەمما
كونا ئاڭلىرى ئۆزگەرمىدى، كونا ئۆرپ - ئادەتلەر يەنە
داۋاملاشماقتا ھەم داۋاملىشىشى كېرەك، چۈنكى ئۇلارغا
شۇنىڭدىن باشقا ھېچنەمە قالمىغان. ئۇلار بۇرۇندىن ئۆزلىرىگە
تونۇشلۇق بولغان، ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان نەرسىلىرىنى، بىكار
تەلەپلەرگە خاس قىياپەتلىرىنى، قائىدە - يوسۇنلىرىنى، بىر -
بىرى بىلەن ئالاقە قىلىشقانلىرىدا ئىشلىتىدىغان، ھېچكىم
ئېغىر ئالمايدىغان ئادەتلىرىنى زادىلا قويۇپ بەرمەيدۇ. بولۇپمۇ
ئەرلەر ئۆزلىرىنىڭ ئاياللىرىنى قاتتىق مۇھاپىزەت قىلىدىغان
ئادەتلىرىنى ھەرگىز ئۆزگەرتەلمەيدۇ. ئەرلەر كىچىكىدىن ئۆگەنگەن
ئەنگەنسگە، پەزىلەت ۋە كەمتەرلىكلەرگە ھەرقانداق چاغدا
سادىق. ئۇلار ئاياللارنى مۇھاپىزەت قىلىدىغان بىر يۈرۈش
ئادەتلىرىنى ئىجاد قىلغان. بۇنىڭ بىلەن ئاياللار ئۆزلىرى قوپۇل
قىلالمايدىغان ھەرقانداق قوپاللىقلارنى رەت قىلالايدىغان بولغان،
سىكارلېت كۆڭلىدە ئۇنى ئەڭ بىمەنە ئىش دەپ بىلدى. چۈنكى،

ئۆتۈپ كەتكەن بۇ بەش يىل ئىچىدە، ئەڭ پىنھان يەرلەردە ياشاۋاتقان ئاياللارمۇ ئاز ئاڭلىغان ۋە ئاز كۆرگەن بۇ خىل ئادەتلەردىن ھازىر ھېچقانچە قالمىغانىدى. ئۇلار يارىدارلارنى باقتى، ئۆلگەنلەرنىڭ ئېڭەكلىرىنى چاتتى. ئۇرۇش ئاپەتلىرى ئىچىدە ئۆلگۈدەك قىينالدى، ۋەھىمە، قېچىش ۋە ئاچلىقنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى چۈشەندى.

لېكىن، ئۇلار قانچىلىك ئەھۋاللارنى كۆرسۈن، قانچىلىك قارا ئىشلارنى قىلسۇن، يەنىلا خانىم، تۆرىلەردىن ئىدى، سەرسان بولۇپ يۈرگەن چاغلىرىدا قانچىلىك ئازاب تارتسىمۇ، غېرىبىسىنغان بولسىمۇ، يەنىلا ئۆز ساداقەتلىرىنى ساقلاپ قالدى، بىر - بىرىگە كۆڭۈل بۆلدى، ئالماسقا ئوخشاش مۇستەھكەم تۇرالىدى، روھلىرى بېشى ئۈستىدىكى شامدانلارنىڭ ئۈستى تەرىپىگە بېكىتىلگەن ئەينەكتەك شۇنچىلىك سۈزۈك. ئۆتكەن كۈنلەر ئۆتۈپ كەتتى، ئەمما بۇ ئادەملەر يەنىلا ئۆزلىرىنىڭ يولىدا ماڭىدۇ، شىماللىقلاردەك كىچىككىنە مەنپەئەتنى كۆرسە ھەممە نېمىنى ئۈنتۈپ قالمايدۇ. قىسقىسى، ئۇلار كونا ئۆرپ - ئادەتلىرىنى ھەرگىز تاشلىمايدۇ.

سىكارلېتمۇ ئۆزىدە چوڭ ئۆزگىرىشلەرنىڭ بولغانلىقىنى ئېنىق چۈشىنىدۇ. بولمىسا ئۇ ئاتلاندان كەتكەندىن كېيىنكى ئىشلارنى قىلمىغان، بۈگۈنمۇ شۇ ئىشلارنىڭ داۋامىنى قىلىش ئۈچۈن بۇنچىلىك تىرىشىپ كەتمىگەن بولاتتى. ئەمما، ئۇنىڭ قەيسەرلىكى بىلەن ئۇلارنىڭ قەيسەرلىكلىرى ئوتتۇرىسىدا پەرق بار، بۇ پەرق زادى قانچىلىك، ھازىرچە ئۇنىڭغا بىر نېمە دېيەلمەيدۇ. پەرق بەلكىم ئۇنىڭ ھەرقانداق نەرسىدىن يانماسلىقى بىلەن ئۇلارنىڭ نۇرغۇن ئىشلارنى ئۆلىسىمۇ قىلماسلىقىدا بولسا كېرەك، يەنە بىرسى، ئۇلار ھېچقانداق ئۈمىدلىرى يوق ھالەتتىمۇ ھاياتقا كۈلۈپ باقىدۇ، ياۋاشلىق بىلەن ياشايدۇ، ئەمما سىكارلېت ئۇنداق قىلالمايدۇ.

سىكارلېت ھاياتقا سەل قارىيالمايدۇ. ئۇ چوقۇم ياشىشى

كېرەك. لېكىن، ھايات رەھىمسىز، دوستانە ئەمەس، بۇنداق ئەھۋالدا ئۇ كۈلكە بىلەن ئۆزىنىڭ قىيىنلىقىنى ئىپادىلەشنى ياپالمايدۇ، دوستلىرىنىڭ قىممەتلىك خىسەتلىرى بىلەن باتۇرلۇقلىرى ۋە پۈكۈلمەس غۇرۇرلىرىنى زادىلا كۆرمەيدۇ، كۆرىدىغىنى ئۇلارنىڭ شەيئىلەرگە كۈلۈپ مۇئامىلە قىلىش، ھەرگىزمۇ جىددىي قارىماسلىقتەك ئەخمىقانە جاھىللىقى.

سىكارلېت خۇشال تانسا ئويناۋاتقان ئۇ ئادەملەرگە قاراپ ئولتۇرۇپ، ئىچىدە، ئۇلارمۇ ماڭا ئوخشاش خىلمۇ خىل ئىشلارنىڭ، ئۆلۈپ كەتكەن ئاشىقلىرىنىڭ، مەجرۇھ بولغان ئەزالىرىنىڭ، بىر پارچە بولكىغا زار بالىلارنىڭ، قولىدىن كەتكەن زېمىنلىرىنىڭ، ناتونۇش ئادەملەرگىمۇ پاناھگاھ بولغان تۇرالغۇ ئۆيلىرىنىڭ خىيالى بىلەن ياشامدىغاندۇ؟ شۈبھىسىزكى، ئۇلارنىڭمۇ كۈنى تەس، ئۇ ئۇلارنى ئۆزىنى چۈشەنگەندەك چۈشىنىدۇ. ئۇلارنىڭ تارتقان زىيىنى ئۇنىڭ زىيىنى، ئۇلارنىڭ ئازابلىرى ئۇنىڭ ئازابى. ئۇلارنىڭ مەسىلىسىمۇ ئۆزىنىڭ مەسىلىسى بىلەن ئوخشاش، ئەمما ئۇلار ئۇ ئىشلارغا ئۇنىڭغا ئوخشىمايدىغان مۇئامىلىدە بولۇشىدۇ. سىكارلېت ئۇلارنىڭ چىرايلىرىغا بىر - بىرلەپ قاراپ چىقتى. ئۇ چىرايلىرى چىراي ئەمەس نىقاب، مەڭگۈ ئېلىۋەتكىلى بولمايدىغان ئىنتايىن ئوبدان نىقاب ئىدى.

ئەگەر ئۇلارمۇ ئۇنىڭغا ئوخشاش دەھشەتلىك مۇھىتنىڭ قىيىنچىلىقىنى مېڭىپ ئازابلار بىلەن بېشىدىن كەچۈرگەن بولسا ھازىرقىدەك شاد - خۇرام ۋە غەمىسىز يۈرەلمەيتتى؟ راست گەپنى قىلغاندا، ئۇلار نېمە ئۈچۈن بۇنداق قىياپەتكە كىرىشىۋالدىدۇ؟ سىكارلېت ئۇلارنىڭ بۇ قىلىقلىرىنى چۈشەنمىدى ھەم ئازراق ئاچچىقى كەلگەندەك قىلدى. ئۇ ئۇلارغا ئوخشاش بولالمايدۇ، بۇلاڭ - تالاڭغا ئۇچرىغان بۇ دۇنياغا پەرۋاسىز قارىيالمايدۇ. ئۇ مىسالى ئوۋچىلاردىن قېچىپ كېتىۋاتقان بىر تۈلكە، ئوۋچىلاردىن قۇتۇلۇپ بىر تۆشۈككە كىرىۋېلىش ئۈچۈن، يۈرەك - باغرى پارە -

پارە بولۇپ جېنىنىڭ بارىچە قېچىپ كېتىۋاتىدۇ. ئۇ بىردىنلا ئۇلاردىن نەپرەتلىنىشكە باشلىدى. سەۋەبى ئۇلار ئۇنىڭغا ئوخشىمايدۇ. ئۇلار يوقاتقان نەرسىلىرىگە قولىدىن كەلمەيدىغان، قولىدىن كەلسمۇ قىلمايدىغان مۇئامىلىدە بولىدۇ. ئۇ ئۇلاردىن نەپرەتلىنىدۇ. چىرايلىرىدىن كۈلكە يېغىپ تۇرىدىغان، مېڭىشلىرى يەڭگىل بۇ ناتونۇش ئادەملەردىن، تەكەببۇر ئەخمەقلەردىن نەپرەتلىنىدۇ. ئۇلار يوقاتقان نەرسىلىرى ئىچىدىن غۇرۇر ئىزدەيدۇ، يوقاتقانلىقلىرى ئۈچۈن ئۆزلىرىنى مەغرۇر تۇتۇشىدۇ. ئاياللىرى ئۆزلىرىنى خېنىملاردەك ياساشقا ئامراق، سىكارلېت ئۇلارنىڭ ھەر كۈنى قارا ئىش قىلىشىمۇ ئۆزلىرىنى خېنىملاردەك تۇتىدىغانلىقىنى بىلىدۇ. ئۇلار ئەتە كىيىدىغان كىيىملىرىنىڭ نەدىن كېلىدىغانلىقىنى بىلىشمەيدۇ. ئەمما، سىكارلېت ئۆزىنى ھەرگىز خېنىم دەپ ئويلىمايدۇ. كىيىملىرى باشقىلارنىڭكىدىن يېڭى، چاچلىرىغا ئەتىر چېچىۋالغان، ئائىلە كېلىپچىقىشى بىلەن ئىلگىرىكى مال - دۇنياسى ماختانغۇدەك بولسىمۇ بەرىبىر. تاراننىڭ قىزىل تۇپراقلىرى بىلەن جاپالىق ھەپىلەشكەندىن كېيىن، ئۇنىڭ چىرايلىق قەددى - قامەتلىرى يوقاپ كەتتى. ئەمدى ئۇ ئۈستەللىرىگە كۈمۈش قاچا - قۇچىلار، خىرۇستال چىنىلەردە ئېسىل تائاملار ئۈزۈلمەي كېلىپ تۇرىدىغان، ئېغىللىرىدا ياخشى كۆرىدىغان ئاتلىرى كىشىنەپ تۇرىدىغان، كېۋەزلىكلىرىدە ئاق تەنلىكلەر ئەمەس، نېگىر قۇللار پاختا تېرىيدىغان بولمىغۇچە ئۆزىنى ھەرگىز خېنىملاردەك ھېس قىلىپ يۈرەلمەيدۇ.

ئاھ، پەرق دېگەن مانا مۇشۇ، - دەپ ئويلىدى ئۇ چوڭقۇر تىنىپ قويۇپ ئاچچىقى بىلەن، - ئۇلار كەمبەغەل بولسىمۇ ئۆزلىرىنى يەنىلا خېنىم چاغلايدۇ، ئەمما مەن ئۇنداق ئەمەس. بۇ دۆتلەر پۇل بولمىسا خېنىم بولغىلى بولمايدىغانلىقىنى چۈشەنمىسە كېرەك!

ئۇشتۇمۇتۇت بايقالغان بۇ يېڭى بايقاشتىن ئۇ ئۇلارنىڭ گەرچە

ئەخمەتتەك كۆرۈنسىمۇ، ئەمما مۇئامىلىلىرىنىڭ توغرىلىقىنى بىلدى. ئېلىپن ھايات بولغان بولسىمۇ شۇنداق ئويلىغان بولاتتى. بۇ ئوي ئۇنى خاتىرجەمسىزلىككە ئۇرۇپ قويدى. ئۇ ئۆزىگە مۇشۇ ئادەملەرگە قارىغاندەك قاراشنىڭ لازىملىقىنى بىلەتتى، ئەمما ئۇنداق قىلالىمىدى. ئۇمۇ ئۇلارغا ئوخشاش، يارىلىشىدىلا خېنىم بولۇپ يارالغانلار كېيىن نامراتلىشىپ كەتسىمۇ مەڭگۈ خېنىم بولۇپ قېلىۋېرىدۇ دېگەنگە ئىشەنسە بولاتتى، لېكىن ھەر قانداق قىلىپمۇ ئۆزىنى ئۇنىڭغا ئىشەندۈرەلمىدى.

ئۇ شىماللىقلارنى كەمسىتىدىغان گەپلەرنى بىر ئۆمۈر ئاڭلاپ كەلدى. خەقلەرنىڭ دېيىشىچە، ئۇلارنىڭ يالغان لاناپەتلىرى ئالغان تەربىيەلىرى ئۈستىگە ئەمەس بايلىقى ئۈستىگە قۇرۇلغانىدى. سىكارلېت شىماللىقلارنىڭ مۇشۇ ئىشىنى توغرا تاپتى، قالغان ئىشلىرى، ئەلۋەتتە خاتا ئىدى. دېمەك، خېنىم بولۇش ئۈچۈنمۇ پۇل كېرەك. ئەگەر ئېلىپن ھايات بولۇپ، قىزىنىڭ ئاغزىدىن مۇشۇ گەپنى ئاڭلايدىغان بولسا جەزمەن ھوشىدىن كېتەتتى. چۈنكى، ئۇ ھەرقانداق نامراتلىقنى نومۇس دەپ بىلمەيتتى. پەقەت سىكارلېتلا شۇنداق ئويلايدۇ. ئۇ بۈگۈن نامرات، شۇڭا ھەرقانداق ئىشنى قىلىشتىن يانمايدىغان، بېخىل ۋە نېگىرلار قىلىدىغان ئىشلارنى قىلىدىغان بولۇپ قالدى، شۇڭا ئۇ نومۇس قىلىدۇ.

ئۇ ئاچچىقى ئۆرلەپ مۇرىلىرىنى كۆتۈرۈپ قويدى. بەلكىم ئۇلارنىڭ توغرا، مېنىڭ خاتادۇر، لېكىن بەربىر ئوخشاش. ئۆزىنى چوڭ بىلىدىغان بۇ ئەخمەتلەر ئۇنىڭغا ئوخشاش پۈتۈن دىققىتى بىلەن ئالدىغا قارىمايدۇ، ھەتتا نامىنىڭ بۇلغىنىشىغا، ھاقارەتلەرگە ئۇچرىشىغا قارىماي يوقاتقان نەرسىسىنى تارتىۋېلىشقا ئۇرۇنمايدۇ، پۇل تېپىشقا ئۆزىنى ئۇرمايدۇ ھەتتا بۇنداق قىلىشنى يۈزىنى چۈشۈرگەنلىك، دەپ قارايدۇ. دۇنيا جاپالىق ھەم رەھىمسىز، ئۇنى بويسۇندۇرماقچى بولىدىكەنەن، رەھىمسىزلىك بىلەن جاپالىق كۈرەش قىلىشنىڭ كېرەك. سىكارلېت ئۇ ئادەملەرنىڭ ئائىلە ئەنئەنىسىنىڭ ئۇنداق

قىلىشىغا، يەنى پۇل تېپىش مەقسەت قىلىنغان كۈرەشكە ئاتلىنىشىغا يول قويمىدىغانلىقىنى ياخشى بىلىدۇ. چۈنكى، ھەممىسى قىلچە ئىككىلەنمەي پۇل تېپىشنىڭ لازىملىقىنى بىلىدۇ، ھەتتا پۇل تاپمىسا بولمايدىغانلىقىنى توغرىلۇق قىزغىن سۆزلىشىپ كېتىدۇ. مېرۇپتېر خانىمنىڭ پوشتال پىشۇرۇشلىرى، رېنېنىڭ ئۇنى ئاچقىپ سېتىشلىرى، خۇگنىڭ ئوتۇنچىلىق قىلىشلىرى، توممىنىڭ ھۆددىگەرلىك قىلىشى شۇنىڭ مىسالى. فىرانكىمۇ قورقماي دۇكان ئېچىۋېتىپتۇغۇ؟ ئەمما، ئۇلار ئاز سانلىق، كۆپ سانلىقلىرى قانداق قىلىدۇ؟ يەرلىرى بارلىرى بولسا بىرنەچچە مو يېرىگە تايىنىپ غورىگىل ياشايدۇ، سوتچىلىرى بىلەن دوختۇرلىرى ئۆزلىرىنىڭ ئىشلىرىنى قىلىشىپ خېرىدار كۈتۈپ ئولتۇرۇشىدۇ. ئۇلاردىن باشقىلىرىچۇ؟ يەر - زېمىنلىرىدىن كىرگەن كىرىمى بىلەن باياشات ياشاپ ئۆگىنىپ قالغانلىرى قانداق قىلىشىدۇ؟ ئۇلار قانداق كۈنلەرگە قالىدۇ؟

ئەمما، سىكارلېت مەڭگۈ ئۇنداق نامرات پېتى كېتىۋەرمەيدۇ، بىرەر مۆجىزە يۈز بېرىپ ئۆزىنى بۇ مۇشكۈلچىلىكتىن قۇتۇلدۇرۇپ قويۇشنىمۇ ساقلىمايدۇ، تۇرمۇشنىڭ ئىچىگە بۆسۈپ كىرىپ، ئۆزىگە لازىملىق نەرسىنى شۇنىڭ ئىچىدىن ئالىدۇ. ئۇنىڭ دادىسىمۇ بۇ يەرگە يېڭى كەلگەندە كۆچمەنچى نامرات يىگىت ئىكەن، ئاخىر تارادەك مۇشۇنداق بىر زېمىنغا ئىگە بوپتۇ. ئۇ قىلغاننى ئۇنىڭ قىزمۇ قىلالايدۇ. ئۇ بۇ ئادەملەرگە ئوخشىمايدۇ، ئۇلار ھەممە ئېمىسنى ئاللىقاچان تۈگىشىپ كەتكەن ئىشلارغا تىكىۋەتكەن، ئەمدى بۈگۈن ئۇ ئىشلىرىدىن مەھرۇم بولغاندىمۇ ئۇنىڭدىن ماختىنىپ يۈرۈشىدۇ. چۈنكى، ئۇ ئۇلارنىڭ قۇربان پېرىشلىرىگە ئەرزىيدىغان ئىشلار ئىمىش. ئۇلار ئۆزلىرىگە ئۆتمۈشىدىن مەدەت ئالىدۇ. سىكارلېت بولسا ئۇ خىل مەدەتنى كەلگۈسىدىن ئالىدۇ. ھازىر فىرانك كېنىپىدى دەل ئۇنىڭ كەلگۈسى. ئۇنىڭ بىر دۈكىنى، يەنە پۇلى بار. ئۇنىڭغا

تېگەلەيدىغان، ئۇنىڭ پۇلىنى ئالالايدىغانلا بولسا، تارا يەنە بىر يىل بەرداشلىق بېرەلەيدۇ. بىر يىلدىن كېيىن فىرانك ھېلىقى پەن زاۋۇتىنى سېتىۋالىدۇ. ئۇ چاغدا سىكارلېت بۇ يەردە شۇنداق بىر ئاۋات مەنزىرىنى كۆرىدۇ. كىشىلەردە تېخى رىقابەت ئېڭى ئويغانمىغان بۈگۈنكىدەك كۈندە پەن زاۋۇتىنىڭ بولۇشى ئالتۇن كاننىڭ بولغانلىقى بىلەن پاراۋەر ئىش.

سىكارلېت ئۇرۇشنىڭ دەسلەپكى چاغلىرىدا رېت باتلىرىنىڭ قامال قىلىنغان جايلارغا بېرىپ سودا قىلىپ پۇل تاپقانلىقى توغرىلىق قىلىپ بەرگەن گەپلىرىنى ئېسىگە ئالدى. ئۇ چاغدا ئۇ بۇ گەپلەرنىڭ تېگىگە يەتمىگەن، تېگىگە يېتىشىمۇ ئويلىمىغانىدى، ئەمدى ھازىر چۈشەندى. قىزىق ئىش، نېمىشقا شۇ چاغدا نادانلىق قىلىپ ئۇ گەپلەرنى ئوبدانراق ئويلاپ باقمىغان بولغىدى؟

بىر خىل مەدەنىيەت گۇمران بولغان چاغلاردا ئۇنىڭ گۈللەنگەن چاغلىرىدىكىگە ئوخشاشلا نۇرغۇن پۇل تاپقىلى بولىدۇ.

ئۇ ھازىرقى مۇشۇ گۇمرانلىقنى شۇ چاغلاردىلا پەرەز قىلىپ بوپتىكەن، — دەپ ئويلىدى ئۇ، — ئۇنىڭ ئۈستىگە توغرا دەپتىكەن. ھازىرمۇ جاپادىن قورقمىغان ئادەملەر نۇرغۇن ... نۇرغۇن پۇل تاپالايدۇ، ياكى سۈزۈۋالالايدۇ.

ئۇ فىرانكنىڭ بىر رومكىدا ھاراق، يەنە بىر تەخسىدە تورت كۆتۈرۈپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، چىرايىغا ئازراق كۈلكە بەردى. ئۇ تارا ئۈچۈن فىرانك بىلەن توي قىلسا ئەرزىمىدۇ، يوق، دېگەننى زادىلا ئويلاپ باقمىغانىدى. ئەرزىيدۇ دەپلا قارىغاچقا، بىر قارارغا كېلىپ بولۇپلا ئىككىنچى ئۇ توغرىلىق ئويلىمىدى.

ئۇ قولىدىكى مېۋە ھارنىقىنى ئىچكەچ فىرانكقا قاراپ كۈلۈپ قويدى. شۇ تۇرقىدا مەڭزىلىرىدە ۋىلىلداپ تۇرغان قىزىللىقنىڭ ھەرقانداق بوتۇلكىدىكى نەرسىدىنمۇ ئۆتە جەلپ قىلارلىق ئىكەنلىكى ئۇنىڭ كۆڭلىگە ئايان ئىدى. كۆڭلىكىنى قايرىپ فىرانكقا يېنىدىن ئورۇن بەردى، ئاندىن ئېرىنچەكلىك بىلەن قول ياغلىقىنى بوش يەلىپۈپ، ئۇنىڭدىكى ئەتىر پۇراقلىرىنى

فىرانكىنىڭ بۇرنىغا پۇراتتى. ئۇ ئۆزىگە چاققان بۇ ئەتىر بىلەن ماختىنىپ ئولتۇراتتى، بۇ يەردىكى ئاياللارنىڭ ھېچقايسىسى ئەتىر چاچمىغانىدى، فىرانكىمۇ ئۇنىڭغا دىققەت قىلغاندەك تۇراتتى. تېخى ئۇ ھاياجانلىنىپ سىكارلېتنىڭ قۇلىقىغا، مەڭزىلىرىڭىز قىزىل گۈلنىڭ بەرگىلىرىدەك قىزىرىپ كېتىپتۇ، دېگەندەك گەپلەرنىمۇ قىلدى.

ئۇ يۈرەكسىزلىك قىلمىسا بولاتتى. سىكارلېت ئۇنى قورقۇپ تىترەپ تۇرىدىغان ياۋا توشقانغا ئوخشاتتى. ئۇ تارلېتونلاردەك ئوچۇق، قىزغىن، ياكى رېت باتلىرىغا ئوخشاش قوپال، ئەدەپسىز بولغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى - ھە. ئۇنداق بولمىغىنىمۇ بويۇتۇلا. ئۇلارغا ئوخشاش بولۇپ قالسا، سىكارلېتنىڭ تەمكىن قىياپەتكە كىرىۋالغان چىرايىنىڭ تېگىدىكى تىنىمىسىز جان تالىشىشلارنى سېزىپ قالمادۇ؟ ئۇ ئەمەلىيەتتە ئاياللارنى تازا چۈشەنمەيتتى، شۇڭا ئۇنىڭ بۇ ئىشلارنى نېمە مەقسەتتە قىلىۋاتقانلىقىنى پەرەز قىلالىشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى، بۇ سىكارلېتنىڭ بەختى ئىدى. ئەمما، بۇ ئەھۋال ئۇنىڭ فىرانكىغا بولغان ھۆرمىتىنى زادىلا ئاشۇرالمىدى.

ئوتتۇز ئالتىنچى باب

ئىككى ھەپتىدىن كېيىن، تېز سۈرئەتتىكى كۆڭۈل بېرىشلەر نەتىجىسىدە سىكارلېت بىلەن فىرانكى توي قىلىشتى. سىكارلېت قىزىرىپ تۇرۇپ قارشى تەرەپكە، ئارقا - ئارقىدىن تەلەپ قويىۋەرگەچكە، تىنالىمغۇدەك بولۇپ كېتىپ، ئاخىر كۆڭلىڭىزنى رەت قىلالىدىم، دېدى.

ئەمەلىيەتتە، فىرانكى ئۆزىنىڭ بۇ ئىككى ھەپتە ئىچىدە ئۇنىڭ كۆڭلىدىكىنى چۈشەنمەي، ئۇنى قانچىلىك تىت - تىت قىلغانلىقىنى، يەنە ئۇنىڭ سۆيلىۋېلىدىغان خەت كېلىپ ئىشىمنى

بۇزمىغىدى دەپ ئەنسىرەپ، كېچە - كېچىلەپ ئۇخلىماي ئۆيىنىڭ ئىچىدە مېڭىپ يۈرگەنلىكلىرىنى زادىلا بىلمەيتتى. ئۇ سۇئېللىنىشنىڭ خەت يېزىشقا قېرىقلىقىدىن قاتتىق سۆيۈنۈپمۇ كەتتى. ئۇ باشقىلاردىن خەت كەلسە خۇشال بولاتتى، ئەمما ئۆزى ھەرگىز خەت يازمايتتى. شۇنداق بولسىمۇ سىكارلېت زادىلا خاتىرجەم بولالمىدى، ئارىلىقتا تاسادىپىي بىر ئىشنىڭ بولۇپ قېلىشىدىن شۇنچىلىك ئەنسىرىدى. فىرانك ئۇنىڭغا ۋىلدىن قىسقا بىر پارچە خەت كەلگەنلىكىنىمۇ بىلمەيتتى. ۋىل ئۇ خېتىدە جوناس ۋىلكېرسوننىڭ تاراغا يەنە كېلىپ، ئۇنىڭ ئاتلىنىغا كەتكەنلىكىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن قاتتىق خاپا بولۇپ كەتكەنلىكىنى، ئاشلىپى ئىككىسىنىڭ ئۇنى قوغلاپ چىقارغانلىقىنى يېزىپتۇ، بولۇپمۇ باج تاپشۇرۇشقا بېرىلگەن مۆھلەتنىڭ توشۇپ قېلىۋاتقانلىقىنى ئالاھىدە تەكىتلەپتۇ. كۈنلەرنىڭ شۇنچە تېز ئۆتۈپ كېتىۋاتقانلىقى سىكارلېتنى بەكمۇ ئالدىرىتىپ قويۇۋاتتى. قولىدىن كەلسە، ۋاقىتنى كۆرسىتىپ بېرىدىغان قۇمنىڭ تۆشۈكىنى ئېتىپ قويۇپ بىر تال قۇمنىمۇ پەسكە چۈشۈرمىسە.

ئەمما، ئۇ ئۆزىنىڭ ئۇ خىل روھىي ھالەتلىرىنى شۇنچىلىك ئىنچىكىلىك بىلەن يوشۇرۇپ كېلىۋاتاتتى، ئېلىۋاتقان رولىنى قىلچە چاندۇرماي ئويىنىۋاتقاچقا، فىرانك ئۇنىڭدىن قىلچە گۇمانلانمايتتى، ئۇنىڭ كۆرۈۋاتقىنى چارلېس خامىلتوننىڭ چىرايلىق، ئاجىز، تايانچسىز تۇل خوتۇننىڭ تاشقى قىياپەتلىرى ئىدى. ئۇ ھەر كۈنى ئاخشىمى ئۇنى پىتتىمىپات خانقىزنىڭ مېھمانخانىسىدا كۈتۈۋالاتتى، ئۇنىڭ سودا ئىشلىرىدىكى خىلمۇ خىل پىلانلىرىنى، يېتەرلىك پۇل تېپىپ پەن زاۋۇتىنى سېتىۋالماقچى بولغانلىقلىرىنى ئاجايىپ دىققەت بىلەن بېرىلىپ ئاڭلايتتى. ھەر بىر ئىشنى قوللايتتى، ھەرقانداق ئىشىغا قىزىقاتتى، بۇ ھالەت فىرانكنىڭ سۇئېللىنىشنىڭ ۋاپاسىزلىقى بىلەن جاراھەتلەنگەن يۈرىكىگە مەلھەم بولاتتى. ئۇ سۇئېللىنىش

ئىشى ئۈچۈن قاتتىق ئازابلاندى ۋە بىر مەھەل تېخىرقاپمۇ يۈردى. لېكىن، ئۇنىڭ غۇرۇرى، ئوتتۇرا ياشلىق ئەرلەرنى ئاياللارنىڭ ياراتماسلىقىدىن پەيدا بولىدىغان بىرخىل نومۇسچانلىقى ۋە ئورۇنسىز غۇرۇرى تېخىمۇ بەكرەك زەربىگە ئۇچرىغانىدى. ئۇ سۇئېللىنغا، ماڭا ۋاپاسزلىق قىلدىڭ، دەپ ئەيىبلەپ خەت يازالمىتى ھەتتا ئۇنى ئويلاشتىنمۇ قورقاتتى، ئەمما سىكارلېتقا سۇئېللىنى يامانلاپ بېرەتتى، مۇشۇنىڭ بىلەن يۈرەك ئازابى ئازراق يەڭگىللىگەندەكمۇ بولاتتى. سىكارلېت جاۋابەن سۇئېللىنى پەقەتلا قارىلاپ كەتمەيتتى. سىڭلىم سىزگە ياخشى ئىش قىلمىدى دەپلا قوياتتى. يەنە تېخى ئۇنىڭغا تەكلىپ بېرىپ، ئۆزىڭىزگە ئەسقاتمىدىغان، كۆيۈمىدىغان ئايالدىن بىرنى تاپمىسىڭىز بولمايدۇ، دەيتتى.

ئەقىللىك، چېۋەر خامىلتون خانىم ئەنە شۇنداق چىرايلىق، خەقنىڭ كۆڭلىنى ئوۋلاشقا ئۇستا ئايال ئىدى. ئۆزىنىڭ بەختسىزلىكلىرىنى ئويلاپ قالسا ئۇلۇغ - كىچىك تىنىپ ئولتۇرۇپ كەتكىنى بىلەن، فىرانك قىزىق پاراڭلارنى قىلىپ بەرسە، مىس قوڭغۇراقتەك زىل ئاۋازى بىلەن شۇڭان تاتلىق كۈلۈپ كېتەتتى. نېگىر ئانىسى يۇيۇپ دەزماللاپ بەرگەن چىرايلىق كۆڭلىكى بەدىنىگە چىپىدە كەلگەن بولۇپ، بەدىنىنىڭ ھەممە يېرىنى روشەن گەۋدىلەندۈرۈپ تۇراتتى. قول ياغلىقى بىلەن چاچلىرىدىن كېلىدىغان خوشبۇي ھىدىنىڭ ئېسىللىقچۇ تېخى! مۇشۇنداق بىر نازۇك، چىرايلىق بىر ئايالنىڭ ئۆزىمۇ چۈشەنمەيدىغان جەبىر - جاپالىق بۇ دۇنيادا تىكەندەك يالغۇز ياشىشى كىشىلىك ھاياتقا بولغان ھاقارەت ئەمەسمۇ؟ ھازىر ئۇنى قوغداپ تۇرىدىغان يا ئېرى، يا ئاكا - ئىنىلىرى يوق، دادىسىنىڭمۇ قولىدىن ھېچنېمە كەلمەيدۇ. فىرانكنىڭ قارىشىچە، يالغۇز ئايال ئۈچۈن بۇ دۇنيا تولىمۇ رەھىمسىز ئىدى، سىكارلېتمۇ ئۇنىڭ بۇ قارشىغا پۈتۈنلەي قوشۇلاتتى.

فىرانك ھەر كۈنى كەچتە ئۇنىڭ قېشىغا كېلىپ تۇراتتى. چۈنكى، پىتتىپات خانقىزنىڭ ئۆيى ئۇنىڭ كۆزىگە ئىسسىق كۆرۈنۈپ قالغانىدى. نېگىر ئانا دائىم ئىشكىنىڭ تۈۋىدە ئۇنىڭغا قاراپ كۈلۈپلا تۇراتتى، بۇ پەقەت مەرتىۋىلىك ئادەملەرگىلا بېرىلىدىغان كۈلكە ئىدى. پىتتىپات ئۇنىڭغا قەھۋە دەملەپ بېرەتتى، مۇئامىلىسى تولىمۇ سىلىق ئىدى. سىكارلېت ئۇنىڭ گەپلىرىنى بېرىلىپ ئاڭلايتتى، بەزىدە چۈشتىن كېيىنلىرى سىرتقا چىقىپ قالسا سىكارلېتنى بىللە ئېلىۋالاتتى، بۇنداق ساياھەت تولىمۇ كۆڭۈللۈك بولاتتى. بەزىدە سىكارلېت ئۇنىڭدىن تولىمۇ ئەخمىقانە سوئاللارنى سوراپ قوياتتى. «ئايال كىشى دېگەننىڭ كاللىسى شۇنداق ئاددىي - دە» دەپ قوياتتى ئۇ شۇنداق چاغلاردا ئۆزىگە ئۆزى. ئۇنىڭ قارىشىچە، سىكارلېتنىڭ سودا ئىشلىرىدىن قىلچىلىك خەۋىرى يوق ئىدى، شۇڭا ھېلىقىدەك گەپلىرىنى ئاڭلىغاندا ئۆزىنى تۇتالماي كۈلۈپ كېتەتتى، سىكارلېتمۇ كۈلۈپ كېتىپ: «شۇڭا، ماڭا ئوخشاش بۇنداق ئەخمەق ئايالدىن، ئۇ بىز ئەرلەرنىڭ ئىشلىرىنى بىلىشى كېرەك، دەپ ئۈمىد كۈتمىسىڭىزمۇ بولىدۇ» دەپ قوياتتى.

سىكارلېت شۇ ھەرىكەتلىرى بىلەن ئۇنىڭغا ئۆزىنىڭ ھەقىقىي بىر ئەر كەك ئىكەنلىكىنى، خۇدا ئۇنىڭغا تېخىمۇ يۈكسەك جاسارەت بېرىپ، ئاجىز، تايانچسىز ئاياللارنى ھىمايە قىلىشقا ئەۋەتكەنلىكىنى تۇنجى قېتىم ھېس قىلدۇرۇۋاتاتتى.

ئۇلار ئاخىر توي قىلدى. فىرانك ئۇنىڭ ئىشەنچ ئۇرغۇپ تۇرغان نازۇك قوللىرىنى تۇتتى، سىكارلېتنىڭ كىرىپكىلىرى ئاستا يەرگە قاراپ، قىپقىزىل مەڭزىلىرى ئۈستىدە ھىلال ئاي كۆرۈنۈشىنى ھاسىل قىلدى. لېكىن، فىرانك ھازىرغىچە بۇ ئىشلارنىڭ قانداق يۈز بېرىۋاتقانلىقىنى چۈشەنمەيتتى، ھاياتىدا تۇنجى قېتىم مۇشۇنداق روماننىڭ ۋە كىشىنى خۇشال قىلىدىغان چوڭ بىر ئىشنى قىلىۋاتقانلىقىنىلا بىلەتتى. سىكارلېتتەك بىر ساھىبجامالى ئۆزىگە مەھلىيا قىلىپ باغرىغا باسالغانلىقىدىن

خۇدنى يوقىتىپ، ئۆزىنى ئاسماندا ئۇچۇپ كېتىۋاتقانداك سېزەتتى.

ئۇلارنىڭ تويىغا بىرمۇ تۇغقىنى ياكى دوستى قاتناشمىدى. گۇۋاھچىلىققا يولدىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقان ناتونۇش بىر ئادەمنى ئېلىپ كىردى. سىكارلېت شۇنداق قىلىشتا چىڭ تۇرۇۋالغانىدى، فىرانكىمۇ ئامالسىز تەستە قوشۇلدى. ئۇ ئەسلىدە تويغا جونېسبورودىكى سىڭلىسى بىلەن ئۇنىڭ ئېرىنى چاقىرتماقچىدى. ھېچبولمىغاندا پىتتىپات خانقىزنىڭ ئۆيىگە دوستلىرىنى چاقىرىپ قىزغىن مەرىكە قىلغان بولسىمۇ فىرانكى خۇشال بولاتتى. لېكىن، سىكارلېت ھەتتا پىتتىپاممىسىنىمۇ قاتناشتۇرۇشقا قوشۇلمىدى.

— قېچىپ توي قىلغاندا ئىككىمىزلا قىلايلىچۇ، — دەپ يالۋۇردى ئۇ فىرانكىنىڭ قولىغا مەھكەم ئېسىلىۋېلىپ تۇرۇپ، — مەن خېلىدىن بېرى بىرسى بىلەن قېچىپ كېتىپ توي قىلسام دەپ ئويلايتتىم، سۆيۈملۈكۈم. ئۆتۈنۈپ قالاي، مەن ئۈچۈن شۇنداق بىر قىلىڭچۇ.

ئۇنىڭ شۇنداق يېقىملىقلىقى، ھازىرغىچە ئاڭلاپ باقمىغان تاتلىق گەپلەر ۋە ئۇنىڭغا مۆلدۈرلەپ قاراپ تۇرغان زۇمرەتتەك كۆزلەردە لىغىرلاپ تۇرغان ياش ئۈنچىلىرى فىرانكىنىڭ ۋۇجۇدىنى سىمابىتەك ئېرىتىپ، ئاخىر ئۇنىڭ دېگىنىگە قوشۇلدى. نېمىلا دېگەنبىلەن، ئەرلەر توي قىلىۋاتقان قىزنىڭ مەلۇم تەلەپلىرىگە يول قويمىدىغان گەپ - دە، بولۇپمۇ توي مۇراسىمى ئۈستىدىكى تەلەپلىرىگە. چۈنكى، ئاياللار ئاسان ھېسسىياتلىنىدىغان بۇنداق ئىشلارنى تولىمۇ چوڭ كۆرىدۇ.

شۇنداق قىلىپ، فىرانكى بۇنىڭ نېمە ئىشلىقىنى بىلىپ بولغۇچە تويىنى قىلىپ بولدى.

فىرانكى ئۇنىڭغا ئۈچ يۈز ئامېرىكا دوللىرىنى بېرىۋاتقاندا، ئۇنىڭ نېمە ئۈچۈن بۇ پۇلغا بۇنچىلىك جىددىي ئېھتىياجى

چۈشۈۋاتقانلىقىنى چۈشەنمىدى. دەسلەپتە ئۇ پۇلنى بېرىشكە تازا رازى بولمىدى، چۈنكى بۇ، پەن زاۋۇتىنى دەررۇ سېتىۋېلىش ئىشىنىڭ قۇرۇق گەپكە ئايلىنىپ قېلىشىدىن دېرەك بېرەتتى. لېكىن، ئۇ ئۇلارنىڭ ئۆيىدىكىلىرىنىڭ قوغلاپ چىقىرىلىشىغا قاراپ تۇرسا بولمايدۇ - دە. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇنىڭ ئۇ پۇلنى ئالغان چاغدىكى خۇشاللىقىغا ھېچنېمە تەڭ كەلمەيتتى. بۇ ئەھۋال فىرانكىنىڭ چۈشۈپ كېتىۋاتقان كەيپىنى سەل كۆتۈرۈپ قويدى. ئارقىدىن ئۇنىڭ «چوڭقۇر رەھمەت» ئېيتقان چاغدىكى ناز - خۇللىرى فىرانكىنىڭ كۆڭلىدىكى ھەممە كۆڭۈلسىز خىياللارنى بىراقلا كۆتۈرۈۋەتتى. بۇرۇن ھېچقانداق بىر ئايال ئۇنىڭغا بۇنداق «چوڭقۇر رەھمەت» ئېيتىپ باقمىغانىدى، شۇڭا ئۇ بۇ ئۈچ يۈز دوللارنى ئۇنىڭ شۇ ئىشىغا بېرىشكە ئەرزىيدۇ، دەپ قارىدى.

سىكارلېت نېگىر ئانىسىنى ئۈچ ئىشنى بېجىرىپ كېلىش ئۈچۈن دەررۇ تاراغا ماڭدۇردى. بۇلارنىڭ بىرسى، پۇلنى ۋىلغا تاپشۇرۇش؛ يەنە بىرسى، ئۆزىنىڭ توي قىلغانلىقىنى جاكارلاش؛ ئۈچىنچىسى، ۋادىنى ئاتلانتاغا ئېلىپ كېلىش ئىدى. ئىككى كۈندىن كېيىن ئۇ ۋىلدىن بىر پارچە قىسقا خەت تاپشۇرۇۋالدى. خەتنى ئارقا - ئارقىدىن ئوقۇپ شۇنچىلىك خۇش بولدى. ۋىل خېتىدە ئۇ پۇلنى يۇقىرىغا تاپشۇرغانلىقىنى، لېكىن جوناڭنىڭ بۇ خەۋەرنى ئاڭلاپ: «قاتتىق ئەدەپسىزلىك» قىلغانلىقىنى، ئەمما ھازىرغىچە يەنە باشقا تەلەپلەرنى دەپ ئۇلارنى قورقۇتمىغانلىقىنى بېزىپ، ئاخىرىدا ئۇنىڭغا بەخت تىلىگەنىدى. بۇ ئىنتايىن ئاددىي، قىلچە ئۆزىنىڭ پىكىرىدەك تۈس يوق قۇتلۇقلاش ئىدى. ۋىل ئۇنىڭ نېمە ئۈچۈن شۇنداق قىلغانلىقىنى چۈشەنەتتى، شۇڭا ئۇنى ئەيىبلەپمۇ، ماختاپمۇ كەتمىگەنىدى. ئاشلىق قانداق ئويلىغاندۇ؟ سىكارلېتنىڭ پۈتۈن خىيالى شۇنىڭدا قالدى. تېخى يېقىندىلا تارادىكى باغدا مەن ئۇنىڭغا ھېلىقىدەك گەپلەرنى قىلغان، ئەمدى ئۇ مېنى قانداق ئادەم دەپ ئويلاپ قالار؟

ئۇ يەنە سۇئېللىنىدىنمۇ بىر پارچە خەت تاپشۇرۇۋالدى. بۇ ئۇنى تىللاپ يېزىلغان خەت ئىدى، ئۈستىدە بىرنەچچە تامچە ياشنىڭ دېغىمۇ تۇراتتى. خەتتە ئۇنى ئەڭ يامان گەپلەر بىلەن ھاقارەتلىگەن، ئۇنىڭ ھەقىقىي ماھىيىتىنى ئېچىپ تاشلىغانىدى. ئۇ بۇ خەتنى مەڭگۈ ئۇنتۇپ كېتەلمەيتتى ھەم بۇ خەتنى يازغان ئادەمنىمۇ مەڭگۈ كەچۈرەلمەيتتى. ئەمما، تارا ئامان قالدى، ھېچبولمىغاندا ھازىرقى خەۋپتىن قۇتۇلدى. بۇنىڭدىن كەلگەن خۇشاللىقنى سۇئېللىنىڭ زەھەردەك ئۇ گەپلىرى ھەرگىز يوقىتىۋېتەلمەيتتى.

ئۇ ئۆزىنىڭ مەڭگۈلۈك ئائىلىسىنىڭ ئەمدى تارادا ئەمەس ئاتلانتادا بولىدىغانلىقىنى چۈشىنىپ يەتتى. بۇ ئاسان ئىش ئەمەس ئىدى. شۇ پۇل ئۈچۈن يۈگۈرۈپ يۈرگەن ئاشۇ چاغلاردا ئۇ تارا بىلەن خەۋپ ئىچىدە تۇرغان ئۆزىنىڭ تەقدىرىدىن باشقا ھېچقانداق نەرسىنى ئويلىمىغان، ھەتتا ئۇ تويى بولۇۋاتقان مىنۇتلاردىمۇ ئائىلىسىنى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن قىلىۋاتقان شۇ ئىشلىرىنىڭ بەدىلىگە ئۆزىنىڭ ئۇ ئائىلىدىن مەڭگۈ ئايرىلىپ كېتىدىغانلىقىنى خىيال قىلىپ ياقمىغانىدى. ئەمدى ھازىر ئىش پۈتكەندە بۇ نوقتىنى تونۇپ يېتىپ، ئۇنتۇش مۇمكىن بولمايدىغان بىر خىل ئۆيىنى سېغىنىش پىراقىدا كۆيۈشكە باشلىدى. ئىش مۇشۇ ھالەتكە يەتتى، ئېرىگە سۆزمۇ بېرىپ بولدى، ئەمدى ئۇنىڭغا بويسۇنماي ئامال يوق. ئۇنىڭ ئۈستىگە فىرانك پۇل بېرىپ تارانى قۇتۇلدۇرۇپ قالغاقچا، ئۇنىڭدا فىرانكقا قارىتا مۇھەببەتمۇ ئويغىنىپ قېلىۋاتاتتى. شۇڭا، ئۇنى مەن بىلەن توي قىلغىنىغا ھەرگىز پۇشايمان قىلدۇرمايمەن، دەيدىغان ئىرادىگە كېلىپ قويغانىدى.

ئاتلانتانىڭ ئاياللىرى قوشنىلىرىنىڭ ئۆيلىرىدىكى ئىشلارنى ئۆزلىرىنىڭ ئىشلىرىدەك ئېنىق بىلىپ تۇرۇشىدۇ ھەم ئۇلارنىڭ ئىشلىرىغا شۇنچىلىك قىزىقىشىدۇ. ئۇلار فىرانك كېنىپىدى بىلەن سۇئېللىنىڭ ئوتتۇرىسىدا بىر خىل «ئەھدىنامە» نىڭ

بارلىقىنى، ئۇنىڭغا بىرنەچچە يىل بولغانلىقىنى بىلىشەتتى. فىرانكىمۇ ئۇلارغا ئىزا تارتىپ تۇرۇپ، كېلەر يىلى باھاردا ئۇنىڭ بىلەن توي قىلماقچى ئىكەنلىكىنىمۇ ئېيتقاندى. شۇڭا، ئۇنىڭ سىكارلېت بىلەن ھېچكىمگە تۇيدۇرماي توي قىلىۋالغانلىقى ئاشكارىلانغان ھامان قاتتىق غۇلغۇلا كۆتۈرۈلۈپ كەتتى. بۇنىڭ بىلەن ھەر خىل گۇمان، ھەرخىل پەرەزلەرنىڭ چىقىشى تۇرغان گەپ. مېرۇپتېر خانىم ھەرقانداق ئىشنىڭ تېگىگە يەتمىگۈچە توختىمايدىغان ئايال ئىدى، شۇڭا فىرانكىتىن پۈتۈشۈپ قويغان قىزىنى ئالماي، نېمە ئۈچۈن ئۇنىڭ ھەدىسىنى ئالغانلىقىنى توغرىدىن توغرىلا سورىدى. كېيىن ئېلىسىن خانىمغا فىرانكىنىڭ ئۆزىنىڭ سوئالىغا ئېنىق جاۋاب بەرمەي قاراپلا تۇرغانلىقىنى سۆزلەپ بەردى. ئەمما، ئۇ ئايال بۇ سوئالنى سىكارلېتتىن ئۈدۈل بېرىپ سوراشقا جۈرئەت قىلالىدى. يېقىندىن بېرى سىكارلېت تەمكىن، مۇلايىم بولۇپ قالغاندەك قىلغىنى بىلەن، كۆزلىرىدىن ئادەمنىڭ ئوغىسىنى قاينىتىدىغان بىر خىل تەكەببۇرلۇق چىقىپ تۇراتتى، ئۆزىمۇ سەپرا بولغاچقا، ھېچكىم ئۇنىڭ چىشىغا تېگىشكە جۈرئەت قىلالمايتتى.

ئۇ ئاتلانمىقلارنىڭ ئۆزى توغرىلۇق غۇلغۇلا قىلىشىۋاتقانلىقىنى بىلەتتى، ئەمما كارى بولمىدى. چۈنكى، ئەرگە تېگىش ئەخلاقسىزلىق ئەمەس - دە. ئۇ ئەمدى تارادىن خاتىرجەم بولدى. شۇڭا، خەق نېمە دېسە دەۋەرمەمدۇ، ئۇنىڭ كاللا قاتۇرىدىغان باشقا ئىشلىرىمۇ ئاز ئەمەس. ئەڭ مۇھىمى، ئەپچىل ئۇسۇللار بىلەن فىرانكىغا تېخىمۇ كۆپ پۇل تېپىش كېرەكلىكىنى بىلدۈرۈش كېرەك. جوناس ۋىلكېرسوننىڭ ھېلىقى كۈنىدىكى تەھدىتىدىن كېيىن ئۇنىڭدا خاتىرجەملىك يوقالغاندى، شۇڭا فىرانكى ئىككىسىدە كېيىنكى كۈنلەر ئۈچۈن ئازراق زاپاس پۇل بولمىسا بولمايتتى. تاسادىپىي ئىشلار يۈز بەرمىگەن تەقدىردىمۇ، تاراننىڭ كېلەر يىللىق بېجى ئۈچۈن يەنە پۇل كېرەك - دە. ئۇنىڭدىن باشقا، فىرانكى دېگەن ھېلىقى پەن زاۋۇتى

سىكارلېتنىڭ كاللىسىدىن پەقەتلا چىقىپ كەتمەيۋاتاتتى. فىرانك ئۇنى سېتىۋالسا ئۇنىڭدىنمۇ نۇرغۇن پۇل تاپالايتتى. ھازىر ياغاچ ئىنتايىن قىممەت، شۇڭا كىمىنىڭ ئاشۇنداق زاۋۇتى بولسا شۇ تېز بېيىپ كېتەتتى. سىكارلېت يەنە فىرانكىنىڭ پۇلى تاراغا بەرگەنلىكى بىلەن ئازىيىپ كېتىپ، ئۇ پەن زاۋۇتىنى سېتىۋالماي قېلىشىدىنمۇ ئەنسىرەيتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ فىرانكىنىڭ دۇكانىنى ياخشى ئېچىپ، پۇلنى كۆپ ھەم تېز تېپىشىغا ھەيدەكچىلىك قىلماقچى بولدى. بۇنىڭدا ئۇلار ئۇ پەن زاۋۇتىنى باشقىلار سېتىۋالغۇچە ھەممىدىن بۇرۇن سېتىۋالالايتتى. ئۇنىڭ نەزىرىدىمۇ بۇ ئىنتايىن ياخشى بىر سودا ئىدى.

ئەگەر ئۇ ئەركەك بولۇپ قالغان بولسا، ئۇ دۇكاننى گۈرۈگە قويۇپ ئۇنىڭ پۇلىغا ئاشۇ پەن زاۋۇتىنى سېتىۋالاتتى. توي بولۇپ ئەتىسى ئۇ ئۆزىنىڭ بۇ ئويىنى فىرانكقا پۇرىتىپ بېقىۋىدى، ئۇ كۈلۈپ قويۇپ، بۇ كىچىككىنە كاللىڭىزنى ئۇنداق ئىشلارغا بىھۆدە ئاۋارە قىلماڭ، دېدى. ئۇنىڭ گۆرۈنىڭ قانداق نەرسە ئىكەنلىكىنى بىلىشى فىرانكىنى ھەيران قالدۇردى. دەسلەپتە ئۇنىڭغا قىزىق تۇيۇلغانىدى، ئەمما توي قىلىپ بىرنەچچە كۈندىن كېيىن، ئۇ خىل روھىي ھالەت بىردىنلا يوقىلىپ، ئۇنىڭ ئورنىنى قاتتىق چۆچۈش ئىگىلىۋالدى. بىر كۈنى ئۇ ئويلىمايلا «بەزى ئادەملەر» نىڭ (ئېھتىيات قىلىپ ئۇلارنىڭ ئىسمىنى دېمىدى) ئۆزىگە قەرزدار ئىكەنلىكىنى، ھازىرغىچە ئالغان پۇلنى قايتۇرۇپ بەرمىگەنلىكىنى، ئۆزىنىڭ ئۇ دوستلىرى بىلەن ئۇ مۆتمۈەرلەرنى پۇلنى بېرىڭلار دەپ قىستىمىغانلىقىنى دەپ سالىدى. شۇنىڭدىن كېيىن سىكارلېت بۇ ئىشنى توختىماي سۈرۈشتۈردى. شۇندىلا فىرانك ئۆزىنىڭ بۇ ئىشنى ئۇنىڭغا دەپ خاتا قىلغانلىقىنى بىلدى. بەزىدە سىكارلېت كىچىك بالدەك ساددا قىياپەتكە كىرىۋېلىپ، ئۆزىنىڭ ئۇ ئادەملەرنىڭ كىملىكىگە، قانچىلىك پۇلغا قەرز ئىكەنلىكىگە قىزىقىشتىن

باشقا خىيالىنىڭ يوقلۇقىنى دەيتتى، ئەمما فىرانك گەپنى قاچۇرۇپ زادىلا ئېيتقىلى ئۈنمايتتى. يالغان يۆتىلىپ قويۇپ، ئۇنىڭ كىچىككىنە كاللىسى توغرىلۇق قىلغان ھېلىقى گېپىنى يەنە تەكرارلايتتى.

فىرانك ئۇنىڭ بۇ ئوماق كىچىككىنە كاللىسىنىڭ «ھېسابقا ئۇستا» كاللا ئىكەنلىكىنى ناھايىتى تېزلا ئېلىپ يەتتى. ئەمەلىيەتتە، ئۇنىڭ كاللىسى ئۆزىنىڭكىدىنمۇ سەزگۈر ئىكەن. بۇ ئەھۋال ئۇنى سەل خاتىرجەمسىزلىنىدۇرۇپ قويدى. سىكارلېت خېلى كۆپ سانلارنىمۇ كۆڭلىدە ھېسابلاپ چىقالايتتى. فىرانك ئۈچ خانىلىقتىن ئېشىپ كەتكەن ھېسابلارنى دەپتەرگە يېزىپ تۇرۇپ ھېسابلايتتى، سىكارلېت بولسا خېلى مۇرەككەپ بۆلۈش ئەمەللىرىنىمۇ كۆڭلىدە بىردەمدىلا ھېسابلاپ بولاتتى. بۇ ئەھۋال فىرانكنى تېخىمۇ ھەيران قالدۇردى. ئۇنىڭ قارشىچە، ئايال كىشىنىڭ سودا، ھېسابات دېگەندەك ئىشلارنى بىلىشى يۈز كېتىدىغان ئىش ئىدى، ئۇغۇلۇشىدىنلا ئېسىلزا دە خانىملارنىڭ سۈپىتىگە توغرا كەلمەيدىغان بۇنداق ئىقتىدارغا ئىگە بولسىمۇ ھېچنېمىنى بىلمەيدىغان قىياپەتكە كىرىۋېلىشى كېرەك ئىدى. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ ئۇنىڭغا سودىدىكى ئىشلارنى سۆزلەپ بەرمەيدىغان بولدى. توي قىلىشتىن ئىلگىرى ئۇنى بۇنداق ئىشلارنى بىلمەيدۇ، ئۇنىڭغا چۈشەندۈرۈپ قويۇشمۇ بىر خىل قىزىقارلىق ئىش دەپ ئويلاپ، نۇرغۇن ئىشلارنى سۆزلەپ بېرەتتى. ئەمدى ئۇنىڭ بۇ ئىشلارنى بەش قولىدەك بىلىدىغانلىقىنى ئۇققاندىن كېيىن، سۆزى بىلەن ئەمەلىيەتنىڭ ئوخشاش بولمىغانلىقى فىرانكنىڭ سەل ئاچچىقىنى كەلتۈرۈپ قويدى. ئاياللارنىڭ كاللىسىنىڭمۇ ئىشلەيدىغانلىقىنى بايقاشمۇ ئۇنىڭ بەزى خام خىياللىرىنى يوققا چىقىرىۋەتكەنىدى.

فىرانك سىكارلېتنىڭ ئۆزىگە تېگىۋېلىش مەقسىتىدە ئۆزىنى ئالدىغانلىقىنى قاچان بىلىپ قالدى، بۇنى ھېچكىم بىلمەيتتى. تونى فونتائىن سودا ئىشى بىلەن ئاتلانتاغا كەلگەن بولسا، بۇ

ئىشنى شۇ ئاشكارىلاپ قويغان بولۇشىمۇ مۇمكىن. ئۇنىڭ جۈنپىسبورو دىكى سىڭلىسى ئاكىسىنىڭ ئۇنىڭ بىلەن توي قىلغانلىقىنى ئاڭلىغان بولسا، فىرانكىغا شۇ خەت يازغاندۇ بەلكىم. ئۇنىڭ بۇ ئىشنى سۇئېللىنىدىن ئاڭلىشى مۇمكىن ئەمەس، چۈنكى ئۇ فىرانكىغا پەقەتلا خەت يېزىپ باقمىغان، ئۇمۇ ئۇنىڭغا خەت يېزىپ بۇ ئەھۋالنى چۈشەندۈرمەيدۇ. توي قىلىپ بولغان تۇرسا يەنە ئۇنىڭغا چۈشەندۈرۈپ نېمە قىلىدۇ؟ سۇئېللىنىش بۇ ئىشنىڭ ھەقىقىتىنى مەڭگۈ بىلمەي ئۆتۈپ كېتىدىغانلىقىنى، ئۆزىنى مەڭگۈ ۋاپاسىز، رەھىمسىز دەپ بىلىدىغانلىقىنى ئويلىسا فىرانكىنىڭ ئىچى ئاچچىق بولاتتى. باشقىلارمۇ شۇنداق ئويلاپ ئۇنى تىللاشلىرى مۇمكىن. شۇنداق بولسا ئۇ ئىنتايىن ئوسال ئەھۋالدا قالىدۇ، ئۆزىنى ئاقلاپ كېتەلىشىمۇ مۇمكىن ئەمەس. چۈنكى، ئەر كىشى بولغان ئادەم خوتۇن كىشىنى، بېشىمنى ئايلاندۇرۇۋەتتى، دېگەن گەپنى قانداقمۇ ئاغزىدىن چىقىرىلسۇن؟ بولۇپمۇ يۈز - ئابروۋى بار بىر ئەر، خوتۇنۇم يالغان گەپلەر بىلەن مېنى ئالداپ قىلتاتقا چۈشۈرۈۋالدى، دەپ ھەممە يەردە جار سېلىپ يۈرەلمەيدۇ؟

سىكارلېت ھازىر ئۇنىڭ خوتۇنى، خوتۇن كىشىنىڭ ئېرىدىن ئۆزىگە سادىق بولۇشنى تەلەپ قىلىشقا ھەققى بار. ئۇنىڭ ئۈستىگە، سىكارلېت ماڭا ئويۇننىڭ ئورنىدا تېگىپ قويغان، ماڭا زادىلا ھېسسىياتى يوق دېيەلمەيدۇ، ئەرلىك غۇرۇرىمۇ مۇنداق خىيالىنىڭ ئۇزاققىچە كالىسىدا ھۆكۈم سۈرۈشىگە يول قويمىدۇ. ئۇ پەقەت، سىكارلېت مېنى تۇيۇقسىز ياخشى كۆرۈپ قېلىپ، يالغان گەپلەرنى قىلىپ ئاخىر ماڭا تېگىۋالدى، دېگەنگىلا ئىشىنىشى كېرەك. لېكىن، يەنە بۇ ئىشنى چۈشەنگىلى بولمايدۇ. ئۆزىدىن بىر باراۋەر كىچىك ھەم ئەقىللىك بىر ئايالنىڭ ئۇنى ياخشى كۆرۈپ قېلىشى مۇمكىنمۇ؟ لېكىن، ئۇ مەرتىۋىلىك ئادەم، بۇنداق گۇمانلىرىنى ئىچىدىلا بىلىشى كېرەك. سىكارلېت ھازىر ئۇنىڭ خوتۇنى، شۇڭا ئۇنى كۈلكىلىك ئىشلار بىلەن

ھاقارەتلىسە بولمايدۇ، ئۇنداق قىلىپمۇ نېمە مەقسەتكە يېتەلەيدۇ. فىرانكىنىڭ بۇ ئىشلارنى ئۇيان - بۇيان قىلىۋېتىدىغان باشقا خىيالىسىمۇ يوق ئىدى، چۈنكى تۇرمۇشى كۆڭۈلدېكىدەك، سىكارلېتمۇ ئاياللارنىڭ سەرخىلى، جاھىللىقىنى ھېسابقا ئالمىغاندا ھەممە جەھەتتىن تەلتۆكۈس ئىدى. فىرانك توي بولۇپ ئۇزاق ئۆتمەي سىكارلېت بىلەن ھاياتى گۈلدەك ئۆتىدىغانلىقىنى، ئۇنىڭسىز ئۆتكەن تۇرمۇشىنى ئەمدى تەسەۋۋۇر قىلالمايدىغانلىقىنى چوڭقۇر ھېس قىلغانىدى. بەزىدە سىكارلېت كىچىك قىزلاردەك شۇنچىلىك خۇشال بولۇپ كېتەتتى، كۈلۈپ توختىمايتتى، تىزىغا چىقىۋېلىپ ساقاللىرىنى تارتىپ ئويىنايتتى، سەن بىلەن توي قىلىپ يىگىرمە ياش ياشىرىپ كەتتىم دېمىگۈچە تىزىدىن چۈشمەيتتى. يەنە ئۇ شۇنچىلىك مېھرىبان، كۆيۈمچان ئىدى، كەچتە دۇكاندىن قايتىپ كەلگەندە ساپلىما كەشىنى ئوتقا قاقلاپ ئىسسىتىپ تەييار قىلىپ قوياتتى، پۈتلىرىڭىز ھۆل بولۇپ كېتىپتۇ، بۇنداق بولسۇنەرسە يەنە زۇكامداپ قالمامسىز دەپ خاپا بولۇپ كېتەتتى. فىرانكىنىڭ توخۇنىڭ قاننىنى يېيىشكە، قەھۋەگە ئىككى قوشۇق شېكەر سېلىپ ئىچىشكە ئامراق ئىكەنلىكىنى زادىلا ئۇنتۇپ قالمايتتى. قىسقىسى، سىكارلېت بىلەن ئۆتۈۋاتقان تۇرمۇشى شۇنچىلىك شېرىن، شۇنچىلىك يېقىملىق ئىدى. لېكىن، ھەممە ئىشتا ئۇنىڭ رايىغا بېرىپ كېتىۋاتقىنى بولمىدى.

توي بولۇپ ئىككى ھەپتىدىن كېيىن فىرانك يۇقۇملۇق زۇكام بىلەن ئاغرىپ قالدى. مادې دوختۇر ئۇنى مىدىرلىماي يېتىپ دەم ئېلىشقا بۇيرۇدى. ئۇرۇشنىڭ دەسلەپكى يىلىدا ئۇ ئۆپكەنسە سوغۇق تەڭكۈزۈۋېلىپ دوختۇرخانىدا ئىككى ئاي يېتىپ چىققانىدى. شۇڭا، ئۇ يەنە شۇنداق بولۇپ قېلىشتىن قورقۇپ، دوختۇرنىڭ دېڭىنى بويىچە مىدىرلىماي چۈمكىنىپ ياتتى. نېگىر ئانا بىلەن يېتتى خانىقىز بىر ساغەتتە بىر قېتىم

قايناتقان دورىنى ئەكىرىپ بېرىپ تۇردى.

لېكىن، كېسىلى سوزۇلۇپ كېتىپ، فىرانك دۇكاننىڭ ئىشلىرىدىن بارغانسېرى ئەنسىرەشكە باشلىدى. دۇكاننىڭ سودىسىنى پىرىكازچىك بالا قىلىۋاتاتتى. ئۇ ھەر كۈنى كەچتە كېلىپ بىر كۈنلۈك سودىنىڭ ئەھۋالىنى ئۇنىڭغا دەپ تۇرۇۋاتقان بولسىمۇ زادىلا خاتىرجەم بولالمىدى، تىت - تىت بولۇپ پەقەتلا ياتالمىدى. سىكارلېت ئۇزاقتىن بېرى مۇشۇنداق بىر پۇرسەتنى كۈتۈپ كېلىۋاتاتتى. بىر كۈنى مۇزدەك قولىنى ئۇنىڭ پېشانىسىگە قويۇپ تۇرۇپ، گەپ بىلەن ئۇنى چېكىپ باقتى.

— سۆيۈملۈكۈم، مۇنداق تىت - تىت بولمۇرسىڭىز مەن چىدىيالىمغۇدەكمەن. رۇخسەت قىلسىڭىز، شەھەرگە كىرىپ دۇكاننىڭ ئىشلىرىنى ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆرۈپ كەلسەم.

ئۇ ئاخىر بارىدىغان بولدى، ماڭىدىغان چاغدا بىرمۇنچە گەپ بىلەن فىرانكىنىڭ كۆڭلىنى ياسىدى، فىرانك نارازىلىق بىلدۈرگەندىمۇ كۈلۈپلا تۇردى. توي قىلغاندىن بېرى ئۇنىڭ فىرانكىنىڭ ھېساباتلىرىنى كۆرۈپ، دۇنياسىنىڭ زادى قانچىلىك ئەمگەكلىكىنى بىلىپ باققۇسى بار ئىدى. تەلىيىگە ئۇ ئاغرىپ قېلىپ ئاخىر مەقسىتىگىمۇ يەتتى.

ئۇ دۇكان فىۋى پوئىنتىس كوچىسىغا يېقىنلا يەردە ئىدى، يېڭى يېپىلغان ئۆگزىسى كۆزگە ئالاھىدە تاشلىنىپ تۇراتتى. بۇ دۇكان بۇلاردىن جۇنېسبورودىكى دۇكانغا ئوخشاپ كېتەتتى، بۇ يەردە پەقەت يوغان مەشنىڭ ئەتراپىدا چۆرىدەپ تاماكا چېكىپ ئولتۇرىدىغان ئادەملەرلا يوق ئىدى، ئۇلارنىڭ دۇكىنىدىن سەل چوڭ، ئەمما قاراڭغۇراق ئىدى. ئالدىدىكى لەمپىسى كۈننىڭ نۇرىنى توسۇۋالغۇچىمۇ، ئىچى خېلىلا قاراڭغۇ ئىدى. ئىككى تەرىپىدىكى ئەينەكلىرى چىۋىن چىچىۋەتكەندەك چېكىم - چېكىم دېرىزىلىرىدىنلا ئازراق يورۇق چۈشۈپ تۇراتتى. يەردە پاتقاق ئارىلاش ھەرە كېپىكى چېچىلىپ ياتاتتى. يەرمۇ، نەرسىلەرمۇ، ئىشقىلىپ، ھەممە نېمە مەينەت ئىدى. ئالدى تەرەپ

سەل - پەل پاكىز ئىدى. قاراڭغۇراق يېرىدە مال تىزىدىغان بىر مۇنچە ئېگىز جازىلار بولۇپ، ئۇلارغا ھەرخىل رەختلەر، چىنە - قاقچىلار، ئۇششاق - چۈششەك كۈندىلىك ئىستېمال بۇيۇملىرى تىزىۋېتىلگەنىدى. ئەمما، جازىلارنىڭ كەينى تەرەپلىرى ئادەمنىڭ زېھنى ئىلەشكۈدەك قالايمىقان ئىدى، ھەر خىل نەرسىلەر دۆۋىلىنىپ ياتاتتى، تاغلاردا بىر نەرسىلەر بار ئىدى، ساپان چىشى، ئېگەر - جابدۇقلار، ئەرزان باھالىق قارىغاي گىروفىلار، ئادەتتىكى ياغاچلاردا ياسالغان كونا ئۆي جاھازىلىرى، يىپەك رەختلەردە قاپلانغان دىۋانلار، ئورۇندۇقلارمۇ تۇراتتى. تۆت تەرىپىدە يەنە بىرمۇنچە ئاغزى ئوچۇق ساندۇقلارمۇ بار بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئىچىگە بەزى زىرائەتلەرنىڭ ئورۇقلىرى، مىخ، بۇرما مىخ، ياغاچچىلىق سايمانلىرى دېگەندەك نەرسىلەر سېلىپ قويۇلغانىدى.

مەن تېخى فىرانكىنىڭ ھەممە ئىشىنى زىغىرلايدىغان مېجەزىگە قاراپ، ئىشلارنى ناھايىتى رەتلىك، تەرتىپلىك قىلسا كېرەك، دەپ ئويلايتتىكەنمەن، — ئويلىدى سىكارلېت مەينەت بولۇپ كەتكەن قوللىرىنى قول ياغلىقى بىلەن سۈرتۈپ تۇرۇپ، — بۇ يەر چوشقا قوتىنىنىڭ ئۆزىلىغۇ، قانداق دۇكان ئېچىش بۇ! بۇ نەرسىلەر ئۈستىلىرىدىكى توپا - چاڭلار پاكىز سۈرتۈلۈپ خەق كۆرىدىغان يەرگە تىزىپ قويۇلسا تېز سېتىلىپ كەتمەمدۇ؟

نەرسىلىرى بۇنچىلىك قالايمىقان، ھېساباتى قانچىلىكتۇ؟ ئۇ ئەمدى ئۇنىڭ ھېسابات دەپتىرىنى كۆرۈپ باقماقچى بولۇپ چىراغنى كۆتۈرگەن پېتى ئالدى تەرەپكە ئۆتتى. پىرىكازچىك بالا خالار - خالىماي، تېشى مەينەتلىشىپ كەتكەن قېلىن بىر دەپتەرنى ئۇنىڭغا چىقىرىپ بەردى. قارىغاندا، ياش بولسىمۇ، ئۇمۇ فىرانكىغا ئوخشاش ئاياللارنى سودا ئىشلىرىغا ئارىلاشسا بولمايدۇ، دەپ قارىسا كېرەك. ئەمما، سىكارلېت ئۇنى ئاچچىق گەپلەر بىلەن بېسىپ، سىرتقا تاماپ يەپ كىرىشكە چىقىرىۋەتتى ۋە شۇندىلا ئۆزىنى يەڭگىل سەزدى. ئۇ بالىنىڭ كۆزىگە

ئىلمىغاندەك قىلغان قىلىقلىرى ئۇنىڭ جېنىغا تەگكەندى. ئۇ مەشنىڭ يېنىدىكى ئەسكى بىر ئورۇندۇقتا پۇتلىرىنى ئالماپ ئولتۇرۇپ دەپتەرنى ۋارقلاشقا باشلىدى. چۈش مەزگىلى بولغاچقا، كوچىدا ئادەم يوق، دۇكانغىمۇ ئادەم كىرمىگەن، ئۆزى يالغۇز ئىدى.

سىكارلېت ئالدىرىماي ۋارقلاپ، فىرانك يازغان ئادەملەرنىڭ ئىسىملىرى بىلەن سان - سېپىرلارنى ھەجىلەپ ئوقۇشقا باشلىدى. ئۇنىڭ خېتىنى ئوقۇماق ئىنتايىن تەس ئىدى. ئۇ پەرەز قىلغاندەك، فىرانك سودىگەرلەرگە خاس سەزگۈر كالىسى بار ئادەم بولماي چىقتى. سىكارلېتنىڭ قوشۇمىسى تۇرۇلۇشكە باشلىدى. ئۇنىڭ باشقىلاردىن ئالىدىغان قەرز پۇلى بەش يۈز ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىدىكەن، بەزىلىرىگە ھەتتا بىرنەچچە ئاي بوپتۇ. قەرزدارلارنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك سىكارلېتقا تونۇش ئادەملەر ئىكەن، ئۇلارنىڭ ئىچىدە مېرۇپتېر خانىم بىلەن ئېلىسن خانىمىمۇ بار ئىكەن. فىرانكنىڭ ئۇ «ئادەملەر» نىڭ ئىسمىنى دەپ بەرمىگىنىگە قاراپ، ئۇلاردىكى پۇلى كۆپ بولمىسا كېرەك، دەپ ئويلىغانىدى، ئەمەلىيەتتە، ئىنتايىن جىق پۇل ئىكەن.

ئۇلار بۇ پۇلنى قايتۇرۇپ بېرەلمەي تۇرۇپ، يەنە نېمىدەپ قەرزگە مال ئېلىۋېرىدۇ؟ — ئويلىغانىرى سىكارلېتنىڭ غەزىپى كېلىشكە باشلىدى، — ئۇلار قەرزگە ئالغان ماللارنىڭ پۇلىنى بەرمىگەندىكىن، ئۇمۇ نېمىشقا ئۇلارغا يەنە قەرزگە مال بېرىدۇ؟ ئۇلارنىڭ كۆپى قەرزنى قايتۇرغۇچىلىكى بار ئادەملەر ئىدى. ئېلىسننىڭ ئائىلىسىدىكىلەر فەنىگە يېڭى كىيىملەرنى تىكتۈرگەن، شۇنچە كاتتا توي قىلىپ بەرگەن يەردە ئۇنچىلىك پۇلنى چوقۇم قايتۇرالايدۇ. فىرانك بەكمۇ بوشاڭ ئادەم ئىكەن، ئۇ خەق ئۇنىڭ ئاشۇ تەرىپىدىن پايدىلىنىپ كېتىپتۇ. ئاشۇ پۇللارنىڭ يېرىمىنى قايتۇرۇۋالدىغان بولسىمۇ پەن زاۋۇتىنى سېتىۋالغاننىڭ ئۈستىگە، تاراغا كېلىدىغان باجنىمۇ تۆلىگىلى

بولدۇ ئەمەسمۇ.

شۇ ھالىغا پەن زاۋۇتىنى سېتىۋالسىمەن دەيدۇ تېخى، — يەنە خىيالغا كەتتى سىكارلېت، — ئۇنى سېتىۋېلىشى قۇرۇق گەپ. بۇ دۇكاننى ساخاۋەتخانغا ئايلاندۇرۇپ قويغان تۇرسا، پەن زاۋۇتىنى سېتىۋېلىپ پۇل تېپىشتىن ئۈمىد بولامدۇ؟ بىر ئايغا قالماي ئۇ زاۋۇتىنى ھۆكۈمەت مۇسادىرە قىلىۋالىدۇ شۇ. دۇكاننى مەن ئۇنىڭدىن ياخشى باشقۇرۇپ كەتكۈدەكمەن. ياغاچ سودىسىدىن قىلچە خەۋىرىم بولمىسىمۇ، پەن زاۋۇتىنىمۇ چوقۇم ئوبدان يولغا سېلىپ كېتەلەيمەن.

سىكارلېت كىچىكىدىن تارتىپ، ئەرلەر ھەممىگە قادىر، ئاياللارنىڭ ھامان ئەقلى كەم، دېگەندەك ئەنئەنىۋى تەربىيەدە تەربىيەلەنگەن بولغاچقا، ئايال كىشىمۇ ئەرلەرگە ئوخشاش سودا بىلەن شۇغۇللىنالايدۇ، ھەتتا ئۇلاردىنمۇ ياخشى قىلالايدۇ، دېگەن گەپلەر ئۇنىڭغا قورقۇنچلۇق ۋە ئىنقىلابنىڭ گەپلىرىدەك ئاڭلىناتتى. ئەمەلىيەتتە، ئۇ خىل قاراشنى پۈتۈنلەي توغرا دەپ كەتكىلى بولمىسىمۇ، ئەمما ئۇ قاراش ئادەمنى روھلاندۇرۇپ بىر نەرسىگە ئىنتىلدۈرەتتى. شۇڭا، بۇ گەپ ئۇنىڭ كۆڭلىگە ئورناپ قالغان ھەم بۇ خىيالنى ھېچكىمگە تىنمىغاندى. ھازىر ھېسابات دەپتىرى ئىزىدا، بىر نەرسىگە ھەيران بولۇۋاتقانداك ئاغزى يېرىم ئوچۇق، يەنە خىيال بىلەن ئولتۇرۇپ كەتتى. تارادىكى ئاشۇ قىيىنچىلىق مەزگىللىرىدە ئۇ ئەرلەر قىلىدىغان ئىشلارنى قىلغانغۇ؟ تېخى ئەرلەردىنمۇ ياخشى قىلغان. ئاياللار ئۆزى يالغۇز ھېچقانداق ئىشنى باشقا كېلىپ چىقالمايدۇ، دېيىشىدىكەن، ئەمما ئۇ ۋىل كېلىشتىن ئىلگىرى ياردەم بېرىدىغان بىر مۇ ئەر كىشى يوق قورۇقنىڭ ئىشلىرىنى ئۆزى يالغۇز باشقۇرۇپ كەتتىغۇ؟ شۇنىڭغا قاراپ، مەن ئاياللارنىڭمۇ ئەرلەرنىڭ ياردىمىسىز ھەر قانداق ئىشنى ۋۇجۇدقا چىقىرايلىغانلىقىغا ئىشىنىمەن. ئۇلارنىڭ قولىدىن بالا تۇغۇشتىنمۇ باشقا ئىشلار كېلىدۇ. خۇدا بىلىدۇ، كاللىسى جايىدا خوتۇنلارنىڭ قايسىبىرى بالا تۇغۇشنى

خالايدىكىمتاڭ.

ئۇ ئۆزىنىڭ ئەرلەرگە ئوخشاش ئىش قىلالايدىغانلىقىنى ئويلاپ بىردىنلا كېرىلىپ كەتتى ۋە ئەرلەرگە ئوخشاش، ئۆزى ئۈچۈن پۇل تېپىشنىڭ تەسەۋۋۇرلىرىغا بېرىلىپ خىيالغا چۆكتى. ئۆز ئالدىغا ئىش قىلسا تاپقان پۇلى ئۆزىنىڭ بولىدۇ، ھەرقانداق ئەر كىشىگە يېلىنمايدۇ ھەم ئۇنىڭغا ھېسابمۇ بەرمەيدۇ.

«يېتەرلىك پۇل تېپىپ ئاشۇ پەن زاۋۇتىنى ئۆزۈم سېتىۋالسام، — ئۇ ئىختىيارسىز ئۈنلۈك سۆزلەپ قويدى، — ئۇ زاۋۇتنى چوقۇم راۋاجلاندۇرىمەن، بىر تاختاينىمۇ خەققە قەرزگە بەرمەيمەن.»

ئارقىدىن ئۇ ئۇلۇغ - كىچىك تىنىپ قويدى. ئۇنىڭ پۇل ئېلىپ تۇرىدىغان يېرى بولمىغاچقا، بۇ پىلاننى ئىشقا ئاشۇرۇش مۇمكىن ئەمەس ئىدى. فىرانك خەقتىكى پۇللىرىنى يىغىۋالسا، ئاندىن ئۇ زاۋۇتنى سېتىۋالغىلى بولاتتى، ھازىرقى ئىشەنچلىك چارە مۇشۇ ئىدى. ئۇ زاۋۇتنى سېتىۋالغاندىن كېيىن، ئامال قىلىپ فىرانكقا دۇكاننى ياخشى باشقۇرۇش ئۈستىدە تەسىر كۆرسەتسە بولاتتى.

ئۇ ھېسابات دەپتىرىنىڭ ئاخىرقى بىر بېتىنى يىرتىپ ئۇنىڭغا قەرزدارلارنىڭ ئىسىملىرىنى يېزىپ چىقتى. ئۆيگە بېرىپلا ئۇلاردىكى پۇلنى قانداق بىر تەرەپ قىلىشنى فىرانكنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا سۇنماقچىدى. ئۇ ئۇنىڭغا بۇ ئادەملەرنى قەرزنى قايتۇرۇشقا قىستاشنىڭ ئادەمنى خىجىل قىلىدىغان ئىش ئىكەنلىكىنى، ئەمما ئۇلار قايتۇرمىسا زادى بولمايدىغانلىقىنى چۈشەندۈرۈشى كېرەك. فىرانك تەڭقىسچىلىقتا قېلىشىمۇ مۇمكىن. چۈنكى، ئۇ قورقۇنچاق، خەقنى رەنجىتىشنى خالىمايدىغان ئادەم. يۈزى شۇنچىلىك نېپىزكى، ئۆزىنىڭ خەققە قەرز بەرگەن پۇلىنى سوراشتىنمۇ ئۇيلىدۇ.

بەلكىم ئۇ، ئۇلاردا قەرز قايتۇرغۇدەك پۇل يوق، دېيىشىمۇ مۇمكىن، بۇمۇ راست، سىكارلېت نامراتلىقنىڭ نېمىلىكىنى

بىلىدۇ، ئۇنىڭغا بۇ يېڭى ئىشمۇ ئەمەس. ئەمما، ھەممە ئادەمنىڭ كۈمۈش قاچا - قۇچا، زىننەت بۇيۇملىرى دېگەندەك ئانچە - مۇنچە ساقلاپ قويغان نەرسىلىرىمۇ يوق ئەمەس، كۆچمەس مۈلۈكلىرىمۇ ئازدۇر - كۆپتۈر بار. فىرانىك شۇ نەرسىلەرنى بولسىمۇ پۇلغا سۇندۇرۇپ ئالسا بولىدۇ ئەمەسمۇ.

سىكارلېت بۇ خىياللىرىنى فىرانىكاغا ئېيتسا، ئۇنىڭ قاتتىق ئازابلىنىدىغانلىقىنىمۇ چۈشىنىپتەتى. دوستلىرىنىڭ ئالتۇن بۇيۇملىرى بىلەن باشقا مال - مۈلۈكلىرىنى ئېلىۋېلىش دېگەن نېمە گەپ! راست ئەمەسمۇ؟ سىكارلېت مۇرىلىرىنى قىسىپ قويدى. مەيلىلا، ئازابلىنسا ئازابلىنىۋەرمەمدۇ. ئۇنىڭغا چوقۇم دەيمەن. ئۇ دوستلىرىنىڭ كۆڭلىنى ئاياپ كەمبەغەلچىلىكتە ئۆتۈپرىمەن دېگەن بىلەن مەن ئۇنداق ئۆتەلمەيمەن. ئۇنىڭدا بۇنچىلىكمۇ جۈرئەت بولمىسا مەڭگۈ ھېچقانداق ئىشنى ۋۇجۇدقا چىقىرالمايدۇ. ئۇ چوقۇم پۇل تېپىشى كېرەك. مېنىڭ قولۇمدىن كەلمىسىمۇ ئۇنى شۇنداق قىلدۇرماي قويمايمەن.

ئۇ باشقىدىن روھلىنىپ، قەغەزگە ئۇ ئادەملەرنىڭ ئىسىملىرىنى يېزىشقا باشلىغاندا، ئۇشتۇمتۇت دۇكاننىڭ ئىشىكى ئېچىلىپ، گۈررىدە كىرگەن سوغۇق شامال بىلەن تەڭ ئېگىز بوي بىر ئەر ئىندىيانلارغا خاس يەڭگىل قەدەم بىلەن دۇكانغا كىرىپ كەلدى، سىكارلېت ئىتتىك بېشىنى كۆتۈرۈپ ئالدىدا ئۆرە تۇرغان رېت باتلىرىنى كۆردى.

ئۇنىڭ ئۈچىسىدا يېڭى تىكىلگەن چىرايلىق كاستۇم - بۇرۇلكا، پەلتو تۇراتتى. ئىككىسىنىڭ كۆزلىرى ئۇچراشقاندا، رېت بېشىدىكى ئېگىز شىلەپىسىنى ئېلىپ، يەنە بىر قولىنى مەيدىسىگە قويدى - دە، ئېگىلىپ سالام قىلدى. ئاپپاق چىشلىرى قوڭۇر رەڭ چىرايى بىلەن سېلىشتۇرما ھالدا ئالاھىدە كۆزگە تاشلىنىپ تۇراتتى، جۈرئەتلىك كۆزلىرى سىكارلېتنىڭ بەدىنى ئۈستىدە يۈگۈرۈپ تۇرۇۋاتاتتى.

— سۆيۈملۈك كېنىپىدى خانىم، — دېدى ئۇ سىكارلېتقا

يېقىن مېڭىپ، — ئەڭ سۆيۈملۈك كېنىدى خانىم، —
ئارقىدىنلا بار ئاۋازى بىلەن قاتتىق كۈلۈپ كەتتى.

سىكارلېت دەسلەپتە خۇددى ئالۋاستىنى كۆرۈۋاتقانداك
قاتتىق چۆچۈپ كەتكەنىدى. كېيىن ئىتتىك پۇتلىرىنى چۈشۈرۈپ
رۇسلىنىپ ئولتۇرۇۋالغاندىن كېيىن ئۇنىڭغا ئالسىپ قاراپ
قويدى.

— بۇ يەرگە نېمە دەپ كەلدىڭىز؟

— پىتتىپات خانقىزنىڭ يېنىغا بېرىۋېدىم، سىزنى توي
قىلىۋالدى، دېدى. شۇنىڭ بىلەن سىزنى تەبرىكلەپ قويۇش
ئۈچۈن ئالدىراپ بۇياققا ماڭدىم.

سىكارلېت ئاشۇ كۈنى ئۇنىڭ ھاقارىتىگە ئۇچرىغانلىقىنى
ئويلاپ غەزەپتىن بىردىنلا قىزىرىپ كەتتى.

— مەن سىزنى يۈزىنى داپتەك قىلىپ يەنە مېنى كۆرگىلى
كېلىدۇ دەپ ئويلىماپتىكەنمەن! — دەپ ۋارقىراپ كەتتى ئۇ.

— دەل ئۇنىڭ ئەكسىچە، سىزمۇ مېنىڭ بىلەن كۆرۈشكىلى
باردىڭىزغۇ؟

— ۋاي — ۋۇي، سىز نېمىدېگەن...

— بىز بىر — بىرىمىزگە ھۈرىيىشنى قويۇپ تۇرساق
قانداق؟ — ئۇ سىكارلېتقا قاراپ ھىجىيىپ قويدى. چاقماق
تېزلىكىدە يوقاپ كەتكەن بۇ كۈلكىدە ئۆزىنىڭ قىلىقىدىن
نومۇس قىلىش ياكى سىكارلېتنىڭ قىلىقلىرىنى ئەيىبلەش
مەنىسى يوق ئىدى. سىكارلېتمۇ جاۋابەن كۈلۈپ قويدى، ئەمما بۇ
مەجبۇرىي ۋە ئاچچىق كۈلكە ئىدى.

— ئۇلارنىڭ سىزنى دارغا ئېسىۋەتمىگىنى تولىمۇ
ئەپسۇسلىنارلىق ئىش بولمىدۇ.

— باشقىلارمۇ سىزدەك ئويلىسا كېرەك، سىكارلېت.
ئۆزىڭىزنى سەل ئەركىنرەك تۇتۇڭ. خۇددى ھەممە نېمىڭىزنى
قىماردا ئوتتۇرۇۋەتكەندەك بولۇپ كېتىۋاتسىز، بۇ ياخشى ئىش
ئەمەس. مەن سىزنى ھېلىقى... ھىم... ھېلىقى چاقچاقلىرىمنى

ئۇنتۇپ كەتتى دەپ ئويلايمەن.

— چاقچاق؟ ھىم! مەن مەڭگۈ ئۇنتۇمايمەن.

— ياق، ئۇنتۇپ كېتىسىز. ھازىر سىز مېنىڭ ئالدىمدا يۈزۈم كەتمەسۇن دەپ ئويلاپ، ئەتەي خاپا بولغاندەك بولۇۋېلىۋاتىسىز. ئولتۇرسام بولامدۇ؟
— بولمايدۇ.

ئۇ ئۇنىڭ يېنىدىكى بىر ئورۇندۇقتا ئولتۇرۇپ بايقى كۈلكىسىنى يەنە كۈلدى.

— مېنى ئىككى ھەپتىمۇ ساقلىيالمىسىز، — دېدى ئۇ مەسخىرە تەلەپپۇزى بىلەن ئۇلۇغ - كىچىك تىنىپ قويۇپ، — ئايال كىشىنىڭ تۇراقسىز كېلىدىغانلىقى راست ئىكەن. ئۇ سىكارلېتنىڭ جاۋاب بەرمەي ئولتۇرغانلىقىنى كۆرۈپ سۆزىنى يەنە داۋام قىلدى.

— ئېيتىڭا، سىكارلېت، دوستلۇقنىڭ... ئەڭ يېقىن، ئەڭ سىرداش دوستلۇقنىڭ يۈزى ئۈچۈن ئېيتىڭا، مەن تۈرمىدىن چىققۇچە ساقلاپ تۇرغان بولسىڭىز، تېخىمۇ ئەقىللىك ئىش قىلغان بولمامتىڭىز؟ فىرانك كېنىپىدى دېگەن ئۇ قېرى بىلەن توي قىلىش، مەن بىلەن غەيرىي مۇناسىۋەت ئۆتكۈزگەندىنمۇ لەززەتلىكىمدى؟

ھەر قېتىم ئۇنىڭ مەسخىرىسى جېنىغا تەگكەن چاغدا سىكارلېت ئۇنىڭ ئۇ خىل ئەدەپسىزلىكىگە قاتتىق كۈلكىسى بىلەن جاۋاب بېرەتتى.
— بايقاپ سۆزلەڭ جۈمۈ.

— ئۇزاقتىن بېرى بىلىشكە قىزىقىپ كېلىۋاتقان بىر سوئالغا جاۋاب بېرىشنى خالامسىز؟ سىز ئۆزىڭىز ياخشى كۆرمەيدىغان، قىلچە كۆڭلىڭىز يوق ئىككى ئەرگە تەگدىڭىز. ئەجەب، سىزدە ئاياللارغا خاس يىرگىنچ ۋە ئۇلارغا تەگكۈچە ئارسالدى بولۇش دېگەندەك تۇيغۇلارمۇ بولمىدىمۇ؟ يا مەن بىزنىڭ جەنۇبلۇق ئاياللىرىمىزنىڭ شۇ جەھەتتىكى

ئاجىزلىقلىرىنى خاتا مۆلچەرلەپ قويدۇممۇ؟
— رېت!

— بۇ سوئالغا قارىتا ئۆزۈمدىمۇ جاۋاب بار. مەندە كىچىكىمدىن تارتىپ سىڭگەن ئاياللار ئاجىز، مۇلايىم ۋە سەزگۈر، دېگەن ئوي بولسىمۇ، لېكىن ئاياللاردا يەنە ئەرلەردە يوق بىر خىل جاسارەتنى سېزىمەن. ياۋروپالىقلار ئەر — ئاياللارنىڭ بىر — بىرىنى ياخشى كۆرۈشلىرىنى ئەڭ ناچار قوشۇلۇش ئۇسۇلى دەپ بىلىشىدىكەن. دېمىسىمۇ، تازا ئويلاپ كەلسە ئۇنىڭ شۇنداق تەرىپىمۇ بار. مەن ياۋروپالىقلارنىڭ بۇ قارىشىنى باشتىن — ئاخىر توغرا تېپىپ كەلدىم. بىر — بىرىنىڭ ھاجىتىدىن چىقىش ئۈچۈن توي قىلىش، ئويناپ — كۈلۈش ئۈچۈن مۇھەببەتلىشىش بىر خىل ئاقىل تۈزۈم ئوخشايدۇ. سىزچىمۇ شۇنداقمۇ؟ سىز بۇ قەدىمكى دۆلەتكە ماڭا قارىغاندا تېخىمۇ يېقىن.

بۇ گەپلەرگە: «مەن ئۇنىڭ بىلەن ھاجىتىمدىن چىقىرىپ قويۇشى ئۈچۈن توي قىلغان ئەمەس!» دەپ ۋارقىراپ تۇرۇپ جاۋاب بېرىش كېرەك ئىدى. ئەپسۇسكى، رېت ئۇنى چاڭگىلىغا ئېلىۋالغان. ئەگەر قارشىلىق قىلىپ ئۆزىنى، مەن ئاق، ماڭا ئوۋال قىلىۋاتىسىز دەيدىغانلا بولسا، رېت تېخىمۇ سەت، تېخىمۇ ئاچچىق گەپلەرنى دېيىشى مۇمكىن.

— نەدىكى گەپلەرنى قىلىپ يۈرىسىز، — دېدى سىكارلېت سوغۇقلا. ئاندىن ئۇ گەپنى باشقىغا يۆتكەش مەقسىتىدە، — تۈرمىدىن قانداق چىقتىڭىز؟ — دەپ سورىدى.

— ھە، بۇ ئىشتا، — دېدى رېت ئۇ ئىشنى خىيالغا كەلتۈرۈپ قويىمىغان تەلەپپۇزدا، — جىق ئاۋازىچىلىكىمۇ ئۇچرىمىدىم. ئۇلار مېنى بۈگۈن ئەتىگەن قويۇپ بېرىشتى. ۋاشىنگتوندىكى مەنسەپدار بىر ئاغىنەمدىن ئەپچىللىك بىلەن پايدىلاندىم. ئۇ مەشھۇر ئادەم ھەم ۋەتەنپەرۋەر. جەنۇب ئىتتىپاقى ئۈچۈن سېتىۋالغان قوراللار بىلەن ئاياللارنىڭ كىيىم — كېچەكلىرىنى شۇنىڭدىن ئالاتتىم، مېنىڭ قىيىن ئەھۋالدا

قالغانلىقىم نورمال يوللار بىلەن ئۇنىڭغا يەتكۈزۈلگەندىن كېيىن، ئۇ دەرىۋ ئۆزىنىڭ ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ مېنى قويدۇرۇۋەتتى. ھوقۇق دېگەن ھەممىدىن ئۈستۈن تۇرىدىغان نەرسە، سىكارلېت، ئۇنىڭغا ئېرىشىپ قالغان كۈنلىرىڭىزدە مېنىڭ بۇ گېپىمنى ئېسىڭىزدە مەھكەم تۇتۇڭ. ھوقۇق ھەممە مەسىلىنى ھەل قىلىدۇ، گۇناھىڭىز بولسىمۇ بىر ئېغىز گەپ بىلەن گۇناھسىز بولۇپ كېتەلەيسىز.

— خۇدا تۇرۇپتۇ، سىز ھەرگىزمۇ گۇناھسىز ئەمەس.

— توغرا دېدىڭىز. ئەمما، مەن ھازىر ئۇ يەردىن قۇتۇلۇپ چىقتىم. سىزگە شۇنى ئىقرار قىلىمەنكى، مېنىڭ گۇناھىم ھابىلىنىڭكى^① بىلەن ئوخشاش. مەن بىر نېگىرنى ئۆلتۈرۈۋەتتىم. ئۇ بىر ئاقسۆڭەك ئايالغا ئەدەپسىزلىك قىلغان، جەنۇبىنىڭ مەرتىۋىلىك ئادىمى بولغانلىقىم ئۈچۈن، ئۇنى شۇ قىلغى ئۈچۈن ئۆلتۈرۈۋەتمەي قاراپ تۇرىمەنمۇ؟ يەنە بىر قېتىم شىماللىق بىر ئاتلىق ئەسكەر بىلەن قاۋاقخاندا گەپ تالىشىپ قېلىپ ئۈنمۈ ئېتىپ ئۆلتۈرۈۋەتتىم، بۇ ئىشقا ئۇزاق بولغان، ھېچكىممۇ مېنى جاۋابكارلىققا تارتىمىدى، مېنىڭ ئورنۇمغا باشقا بىر بىچارىنى دارغا ئېسىشقان بولۇشىمۇ مۇمكىن.

ئۇنىڭ ئادەم ئۆلتۈرگەنلىكىدىن خۇشال بولۇپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ سىكارلېتنى قورقۇنچ باستى. شۇنداقتىمۇ ئۇنىڭغا ئۇ ئىشلىرىنىڭ بولمىغۇر ئىشلار ئىكەنلىكىنى دەپ تەنبىھ بېرىپ قويۇشنى ئويلاۋېتىپ، تۇيۇقسىز تارادىكى ئۈزۈم بارىڭىنىڭ ئاستىغا ئۆزى كۆمۈۋەتكەن ھېلىقى شىماللىق ئەسكەرنى ئويلاپ قالدى. ئۇ شىماللىقنى ئۇمۇ خۇددى تاپىنى ئاستىدا ئۆلۈپ قالغان چۈمۈلىنى ئۇنتۇپ كەتكەندەك ئۇنتۇپ كەتكەن ئەمەسمۇ؟

خوش، ئۇنىڭمۇ رېت باتلىرىغا ئوخشاش گۇناھى بار

① ھابىل ئادەمئاتام بىلەن ھاۋا ئانامنىڭ چوڭ ئوغلى، ئىنسىننىڭ مال - دۇنيا - سىغا ھەسەت قىلىپ ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتكەن.

تۇرۇقلۇق، ئۇنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم چىقىرىشقا نېمە ھەققى بار. — مەن سىزگە يەنە بىر ئىشنىمۇ دەپ بېرىدى، بۇ بەكمۇ مەخپىي ئىش — بۇ گەپنى پىتتىپات خانقىزغا ھەرگىز دەپ سالمىڭ. — مەندە راستلا ھېلىقى پۇل بار، لىۋېرپولىدىكى بىر بانكىدا.

— راستمۇ؟

— راست، شىماللىقلار بىلىشكە قىزىقمۇ ئاتقان ئاشۇ پۇل. سىكارلېت، ئۆتكەندە سىز مەندىن پۇل سورىغاندا بېرەلمىدىم. بۇ مېنىڭ پىخسىقلىق قىلغىنىم ئەمەس. ئەگەر سىزگە چەك كېسىپ بېرىدىغان بولسام، ئۇلار ئىزىڭىزغا چۈشۈپ پۇلۇمنىڭ نەدىلىكىنى بىلىۋالاتتى. نەتىجىدە، سىزمۇ بىر تىيىن ئالمايتتىڭىز. مېنىڭ چىرايمىنى ئۆزگەرتىمەي يۈرگىنىم ئۇ پۇلنى ساقلاپ قېلىشتا مۇھىم رول ئوينىدى. ئۇ پۇل ھازىر ئىنتايىن بىخەتەر ھالەتتە. ئەگەر ئۇلار ئۇ پۇلنىڭ بار يېرىنى بىلىۋېلىپ مەندىن تارتىۋالىدىغان بولسا، ئۇرۇش ۋاقتىدا ماڭا قورال ساتقان شىماللىق ئۇ ۋەتەنپەرۋەرلەرنى بىر - بىرلەپ ئاشكارىلىۋېتىمەن، ئۇ چاغدا ئۇلار خەلقىئالەم ئالدىدا رەسۋا بولىدۇ. ئۇلارنىڭ ئىچىدە بەزىلىرى ھازىر ۋاشىنگىتوندا مۇھىم ئورۇنلاردا ھوقۇق تۇتۇپ تۇرۇۋاتىدۇ. ئەمەلىيەتتە مەن بۇ قېتىم تۈرمىدىن، سىرلىرىڭنى ئاشكارىلىۋېتىمەن دەپ ئۇلارغا تەھدىت سېلىپ يۈرۈپ قۇتۇلۇپ چىقتىم. مەن...

— بۇ گەپچە، جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ يوقىلىپ كەتكەن ئالتۇنلىرى راستلا سىزدە ئەكەن - دە؟

— ھەممىسى ئەمەس! بۇرۇن قامال قىلىنغان رايونلاردا سودا قىلىپ يۈرگەن ئەللىك، ھەتتا ئۇنىڭدىنمۇ كۆپ ئادەم نۇرغۇن پۇلنى ناسىسۇ، ئەنگىلىيە، كانادا بانكىلىرىغا قويۇۋېتىپتىكەن. جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ قوللىغۇچىلىرى ئىچىدىكى بىزدەك سەزگۈر ئەمەس ئادەملەر بىزنى ياخشى كۆرمەيدۇ. مەن ئارىدىن ئەللىك تۈمەندەك تاپتىم. سىكارلېت، ئويلاپ بېقىڭ، ئەللىك

تۈمەن، ئەگەر سىز ئاچچىقىڭىزغا پايلىماي بۇنداق ئالدىراپ توي قىلىۋالغان بولسىڭىز قانداق ياخشى بولاتتى.

ئەللىك تۈمەن ئامېرىكا دوللىرى! بۇنچىلىك كۆپ پۇلنى ئاڭلاپ سىكارلېت خۇددى ئاغرىپ قالغاندەك، پۈتۈن بەدىنى بىردىنلا بوششىپ كەتتى، ئۇنىڭ ئۆزىنى مەسخىرە قىلىپ دېگەن گەپلىرىنىمۇ چۈشەنمىدى، ھەتتا ئۇ گەپلەر قۇلىقىغا كىرىپمۇ چىقمىدى. ھازىرقىدەك مۇشۇنداق جاپالىق ۋە نامرات دۇنيادا مۇشۇنچىلا كۆپ پۇل بولسا ھەم بۇ پۇللار بىر ئادەمنىڭ بولۇپ، ئىشلىتىدىغان يېرى يوق قويۇپ قويسا، ئۆزىنىڭ بولسا دۈشمەنلىك بۇ دۇنيادا قېرى، ئاغرىقچان ئېرى بىلەن مۇشۇ پاسكىنا ۋە تىلغا ئالغۇچىلىكى يوق دۇكاندىن باشقا ھېچنېمىسى بولمىسا، رېت باتلېردەك بىر لۈكچەك شۇنچە باي، ئۆزى بولسا ئۈستىگە شۇنچىلىك كۆپ يۈكنى ئارتىۋالغان شۇنچە گاداي تۇرسا، بۇ نېمىدېگەن تەڭسىزلىك! ئۇنىڭ رېت باتلېرغا، پار - پۇر كىيىنىۋېلىپ يېنىدا ئۆزىنى كەمسىتىپ ئولتۇرغان بۇ بايۋەچچىگە قاتتىق ئۇچلۇكى كەلدى. ئۇ ئۇنىڭ ئەقىل - پاراسىتىنى ھەرگىز ماختىماسلىقى كېرەك، بولمىسا ئۇ تېخىمۇ گىدىيۋالىدۇ، ئۇنىڭغا پەقەت نەشتەردەك گەپ كېرەك.

— جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ بۇ پۇللىرىنى ئۆزىڭىزنىڭ قىلىۋېلىشىنى توغرا دەپ قارىسىڭىز كېرەك. ياق، مېنىڭچە، توغرا ئەمەس. بۇ، قىپقىزىل ئوغرىلىق، بۇنى ئۆزىڭىزمۇ بىلىسىز. ۋەجدانەن گەپ قىلسام، مەن بۇ پۇلنىڭ بىر تىيىنىنىمۇ ئالمايمەن.

— ۋاي - ۋوي، بۈگۈنكى ئۈزۈم نېمىدېگەن ئاچچىق، — رېت قوشۇمىسىنى تۈرۈپ تۇۋلاپ كەتتى، — ئېيتىڭا، مەن بۇ پۇلنى كىمدىن ئوغرىلاپتىمەن؟

سىكارلېت گەپ قىلمىدى. كىمدىن ئوغرىلىغانلىقىنى ئويلىمىسا بولمايتتى. توغرىسىنى ئېيتقاندا، ئۇنىڭ ئىشلىرى فىرانكىنىڭ ئىشلىرى بىلەن ئوخشاش بولۇپ، فىرانكىنىڭ

دائىرىسى تارراق ئىدى.

— بۇ پۇلنىڭ يېرىمىنى مەن قانۇنىي يول بىلەن تاپقان، — دېدى رېت سۆزىنى داۋام قىلىپ، — شىمالنىڭ ۋەتەنپەرۋەر زاتلىرىنىڭ ياردىمى بىلەن تاپتىم. ئۇ ئادەملەر شىمالنىڭ قوشما ئىشتاتلىرىنىڭ مەنپەئەتىنى سېتىش ھېسابىغا بۇ سودىنى قىلىشتى. ئۇ سودىدا مەن بىرگە — بىر پايدا ئالدىم، قالغان قىسمىنى پاختىغا ئازراق سەرمايە سېلىش يولى بىلەن تاپتىم. ئۇ پاختىلارنى مەن ئەرزان سېتىۋالدىم. ئەنگلىيەنىڭ فابرىكىلىرى پاختىغا تازا ئېھتىياجلىق بولۇۋاتقاندا، ھەر بىر قاندىقىنى بىر ئامېرىكا دوللىرىدىن ساتتىم. يەنە ئاشلىق ھايانكەشلىكى بىلەنمۇ ئازراق پۇل تاپتىم. مەن نېمە دەپ ئۆزۈم تاپقان پۇلنى شىماللىقلارنىڭ تارتىۋېلىشىغا يول قويغۇدەكمەن؟ راست گەپنى قىلغاندا، بۇ پۇلنىڭ ئاز بىر قىسمى جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ. ئۇلار بىزگە پاختىسىنى قامال رايونلىرىدىن ئۆتكۈزۈپ، لىۋېرىيولدا يۇقىرى باھا بىلەن سېتىپ، پۇلغا خۇرۇم بىلەن ماشىنا ئۈسكۈنىلىرى ئېلىپ بېرىشنى ئېيتتى. ئۇلار بۇ ئىشنى ماڭا ئىشىنىپ تاپشۇرغانىدى. مەنمۇ پاختىنى سېتىپ، پۇلغا ئۇلارغا لازىملىق ئۇ نەرسىلەرنى سېتىۋېلىپ ئەكېلىپ بەرمەكچى بولدۇم. شۇنىڭ بىلەن مەن بۇيرۇق بويىچە پاختىنىڭ پۇلنى ئۆزۈمنىڭ نامىدا ئەنگلىيە بانكىسىغا قويۇپ قويدۇم. بۇنىڭدا مەن ئىشەنچلىك بولاتتىم. ئۇ چاغدا قامال قاتتىق كۈچىيىپ كېتىپ، كېمىلىرىم جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ پورتلېرىغا يېقىنلىشالمىدى. ئامال يوق، ئۇ پۇل ئەنگلىيە بانكىسىدا تۇرىۋەردى. بۇنىڭغا مېنىڭ نېمە ئامال؟ ئەخمەقلىق قىلىپ ئۇ ئالتۇنلارنى ئەنگلىيە بانكىسىدىن ئېلىۋېلىپ ۋىلمىنتونغا ئەكەلسەم، ئاندىن ئۇ يەردە ئۇ پۇلنى شىماللىقلار ئېلىۋالسا بولامتى؟ قامالنىڭ چىڭىپ كېتىشى مېنىڭ گۇناھىممۇ؟ بۇ پۇللار بۇرۇن جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ ئىدى. ھازىر ئۇ ئىتتىپاق مەۋجۇت ئەمەس... سىز بۇ ئەھۋاللارنى بىلمەيسىز، باشقىلاردىن ئاڭلىدىڭىز.

ئېيتىڭغا، مەن بۇ پۇلنى كىمگە بېرىشىم كېرەك؟ شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ ھۆكۈمىتىگىمۇ؟ خەقلەرنىڭ مېنى ئوغرى كۆرۈۋاتقىنىغا ئىچ - ئىچىمدىن نەپرەتتىم كېلىدۇ.

ئۇ يانچۇقىدىن بىر خۇرۇم قاپچۇقنى چىقىرىپ، ئىچىدىن بىر تال سىگارەت ئېلىپ بۇرنىغا تۇتۇپ پۇراپ قويدى ۋە ئۇنىڭدىن گەپ كۈتۈۋاتقاندا ئۇنىڭغا قاراپ قويدى.

ھۇ خۇنپەر، دائىملا مېنىڭ ئالدىمغا ئۇتۇۋالىدۇ، — ئويلىدى سىكارلېت، — ئۇنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلىساملا ماڭا خاتادەك تۇيۇلىدۇ، ئەمما نەرى خاتا، دەپ بېرەلمەيمەن.

— ئۇ پۇلنى پۇلغا زار بولۇۋاتقان ئادەملەرگە تارقىتىپ بەرسىڭىز بولىدىغۇ، — دېدى سىكارلېت جىددىي تەرزىدە، — جەنۇب ئىتتىپاقى بولمىغان بىلەن، ئۇنىڭ ئادەملىرى بىلەن ئۇلارنىڭ ئائىلىسىدىكىلىرى ئاچتىن ئۆلۈۋاتىدۇ.

رېت باتلىر كەينىگە غادىيىپ تۇرۇپ قوپال ئاۋازى بىلەن قاقاھلاپ كۈلۈپ كەتتى.

— سىزنىڭ ساختا ساخاۋەتچى قىياپىتىڭىزگە ئادەمنىڭ ئامراقلىقى ھەم كۈلگۈسى كېلىدۇ، — سۆزلەپ كەتتى ئۇ خۇشال ئاھاڭدا، — سىكارلېت، سىز دائىم مۇشۇنداق راست گەپ قىلىسىز، يالغان ئېيتمايسىز. ئېرىلاندىيەلىكلەر دۇنيادا ئەڭ راستچىل ئادەملەر، يالغان سۆزلەشنى بىلمەيدۇ. يەنىمۇ راستچىل بولۇڭ. سىز ئەمەلىيەتتە ئاللىبۇرۇن يوقالغان جەنۇب ئىتتىپاقىنى قىلچە ئويلاپ قويمايسىز، ئاچلىقتا قىيىنلىۋاتقان جەنۇبىنىڭ ئادەملىرىگىمۇ كۆڭۈل بۆلمەيسىز. ئەگەر مەن ئۇ پۇلنى ئۇلارغا تارقىتىپ بەرگىلى تۇرسام، سىزگە نۇرغۇن پۇل تەگكەن تەقدىردىمۇ، بىرىنچى بولۇپ سىز چىرقىراپ نارازىلىق بىلدۈرىسىز.

— ماڭا سىزنىڭ پۇلىڭىزنىڭ كېرىكى يوق، — دېدى سىكارلېت كۆكسى - قارنى توق ئادەم قىياپىتىدە ئولتۇرۇپ. — سىزگە راستلا پۇل كېرەك ئەمەسمۇ؟ مېنىڭچە، ھازىر

ئالغانلىرىڭىز قىچىشىپ تۇرۇۋاتىدۇ. شۇ تۇرقىدا يىگىرمە بەش تىيىنلىق كۈمۈش تەڭگىدىن بىرنى چىقىرىدىغان بولسام ھازىرلا ئۇنىڭغا ئېتىلىسىز.

— ئەگەر سىز مېنى ھاقارەت قىلغىلى، مېنىڭ نامراتلىقىمنى مەسخىرە قىلغىلى كەلگەن بولسىڭىز، ھازىرلا بۇ يەردىن كېتىڭ! — دېدى سىكارلېت ئىتتىك ئورنىدىن تۇرۇپ، كېتىش ئۈچۈن تىزىدىكى ھېسابات دەپتىرىنى قولىغا ئېلىۋېتىپ، لېكىن، رېت باتلىر ئۇنىڭدىن بۇرۇن ئورنىدىن تۇرۇپ كۈلگەن پېتى ئۇنىڭغا يېقىنلاشتى.

— راست گەپنى ئاڭلىسىڭىزلا چىچاڭشىپ كېتىدىكەنسىز، بۇ مىجەزىڭىزنى قاچانمۇ ئۆزگەرتەرسىز؟ ئۆزىڭىز باشقىلارنىڭ يېغىرىنى ئايىماي ئاچىسىز، ئەمما ئۆزىڭىزگە كەلگەندە چىدىمايسىز. مەن سىزنى ھاقارەت قىلمىدىم. مەنمۇ تويمىغۇرلۇق قىلىشىنىمۇ بىر خىل ياخشى خىسلەت دەپ قارايمەن.

سىكارلېت «تويمىغۇرلۇق» دېگەن گەپنىڭ نېمە مەنىدىكى گەپ ئىكەنلىكىنى تولۇق چۈشەنمىسىمۇ، رېت باتلىرغا ياقىدىغان گەپ بولغاچقا، يۈرىكى سەل تىنچىغاندەك بولدى.

— مەن بۇ يەردە سىزنىڭ نامراتلىقىڭىز ئۈستىدىن كۈلگىلى ئەمەس، ئەكسىچە توي قىلغانلىقىڭىزنى تەبرىكلىگىلى، سىزگە ئۇزۇن ئۆمۈر تىلىگىلى كەلدىم. سۇئېلىپ سىزنىڭ ئوغرىلىقىڭىزنى نېمە دەپ ئويلاۋاتقاندۇ؟

— نېمە دېدىڭىز؟

— سىز ئۇنىڭ فىرانكىنى ئوغرىلىۋالدىڭىز ئەمەسمۇ؟

— مەن ھەرگىز ئۇنداق...

— بولدىلا، گەپنى يوپۇرۇپمۇ ئاۋارە بولمايلى، سۇئېلىپ زادى

نېمە دېدى؟

— ھېچنېمە دېگىنى يوق، — دېدى سىكارلېت.

رېت باتلىرنىڭ بۇ گەپنى ئاڭلاپ گۈلۈقەلەرى ئېچىلىپ كەتتى، چۈنكى سىكارلېت يالغان گەپ قىلىۋاتاتتى.

— بەكمۇ مەرد قىز ئىكەن جۈمۈ ئۇ. ئەمدى سىزنىڭ نامراتلىقىڭىز توغرىلۇق ئېمىلەرنى دەيدىغانلىقىڭىزنى ئاڭلاپ باقاي، بۇنىڭغا ھەقىقىيەتەن، چۈنكى يېقىندا سىز مېنى تۈرمىگە مۇشۇ توغرىلۇق ئىزدەپ بارغان. فىرانكىنىڭ سىز ئويلىغاندەك كۆپ پۇلى بارمىكەن؟

رېت باتلېر ئۆزىنىڭ ھەددىدىن ئېشىپ كېتىۋاتقان بۇ قىلىقلىرىنى زادىلا يوشۇراي دېمەيتتى. سىكارلېت بىر بولسا ئۇنىڭغا چىداپ ئولتۇرۇشى، بىر بولسا ئۇنى قوغلاپ چىقىرىشى كېرەك ئىدى. ئەمما، ھازىرنىڭ ئۆزىدە ئۇنى قوغلاپ چىقىرىشىنى ئويلىمايتتى. باتلېرنىڭ گەپلىرىدە تىكەن بار ئىدى، ئەمما تىكەننى بار راست گەپلەر ئىدى. باتلېر ئۇنىڭ ھەممە ئەھۋالىنى، نېمە ئۈچۈن مۇشۇنداق ئىش قىلغانلىقىنى چۈشىنىپتەن، ئەمما شۇنىڭ بىلەن ئۇنى كەمسىتمەيتتى. قويغان مەسلىھەتلىرى ئۆتكۈر ۋە يىرگىنچلىك مەسلىھەت بولسىمۇ، بۇ گەپلەرنىڭ ھەممىسى دوستانە كۆيۈنۈشتىن چىقىۋاتقاندا كەمۇ قىلاتتى. ئۇ سىكارلېت بىلەن راست گەپلەرنى قىلىشالايدىغان بىردىنبىر ئادەم ئىدى، شۇڭا ئۇنىڭ بىلەن پاراڭلاشسا سىكارلېت ئۆزىگە تەسەللى تاپالايتتى. چۈنكى، ئۇ ئۇزاقتىن بېرى بىرمۇ ئادەمگە ئۆزىنىڭ يۈرىكىدىكى گەپلىرى توغرىلۇق پاراڭ قىلىپ باقمىغانىدى. ئەگەر ئۇ گەپلىرىنى باشقىلار ئاڭلايدىغان بولسا ھەيران قېلىپ ئاغزىنى ئېچىپ قېلىشى مۇمكىن ئىدى. ئەمما، رېت باتلېر ئۇلارغا ئوخشىمايتتى، ئۇنىڭ بىلەن پاراڭلاشسا خۇددى پۇتنى قىستىغان ئاياغ بىلەن تانسا ئويناپ، تانسىدىن كېيىن كەڭ - كۈشادە ساپلىما كەشنى كىيىۋالغاندەك راھەتلىنىپ قالاتتى.

— باجغا تاپشۇرىدىغان پۇلنى تاپتىڭىزمۇ؟ ئەمما، ماڭا تارادىكىلەرنىڭ ئاچ قېلىۋاتقانلىقى توغرىلۇق گەپ قىلماڭ، — ئۇنىڭ بۇ گەپنى دېگەن چاغدىكى ئاۋازى ئالدىدىكىسىگە ئوخشىمىدى.

سىكارلېت بېشىنى كۆتۈرۈپ ئۇنىڭ قارا كۆزلىرىگە قاراپ، چىرايىدىكى ئىپادىدىن دەسلەپتە ھەيران قالدى، كەينىدىن ئازراق تەمتىرىدى، ئاندىن تۇيۇقسىز كۈلۈۋەتتى. بۇ خىل تاتلىق كۈلكىنىڭ ئۇنىڭ چىرايىدىن يىتىپ كەتكىنىگە خېلى زامانلار بولغانىدى. ئۇ شۇنچىلىك ئەسكى ئادەم، ئەمما بەزىدە ھەم ياخشىمۇ ئادەم. ئۇ ئۇنىڭ بۇ يەرگە كېلىشتىن مەقسىتى ئۇنى مەسخىرە قىلىش ئۈچۈن ئەمەس، ئەكسىچە باجغا تۆلەيدىغان ھېلىقى پۇلنى تاپالغان - تاپالمىغانلىقىنى بىلىش ئۈچۈن ئىكەنلىكىنى ئەمدى چۈشەندى. سۈرلۈك قىياپەتتە كىرىپ كەلگەن بولسىمۇ، تۈرمىدىن چىقىپلا ئالدىراپ - سالدېراپ ئۇنىڭ يېنىغا كېلىشى سىكارلېتقا تولۇقى بىلەن چۈشىنىشلىك بولدى. ئەگەر ئۇنىڭغا ھازىرمۇ پۇل لازىم بولسا ئۇ چوقۇم بېرىپ تۇراتتى. سىكارلېت ئۇنى چۈشەنمەي ئۇنى - بۇنى دەپ يەنە ئەيىبلەيدىغان بولسا، ئۇنىڭ ئۇنى يەنە قىيىنشى، ھاقارەتلىشى، ئۇنداق نىيىتىنىڭ بارلىقىنى بويىنغا ئالماسلىقى تۇرغان گەپ. ئۇ چۈشىنىپ بولغىلى بولمايدىغان بىر ئادەم. ئۇنىڭ سىكارلېتقا ئۆزى ئېتىراپ قىلغانىنىمۇ بەكرەك كۆڭلى بارمىدۇ؟ يا كۆڭلىگە باشقا بىر مەقسەتنى پۈكۈپ يۈرەمدىغاندۇ؟ بەلكىم كېيىنكىسى بولۇشمۇ مۇمكىن. لېكىن، ئۇنى كىم بىلىدۇ؟ ئۇنىڭ مانا مۇشۇنداق غەلىتە ئىشلىرىمۇ بار ئەمەسمۇ؟ شۇڭا بىلىپ بولمايدۇ - دە.

— تارا ھازىر ئاچارچىلىقتا ئەمەس، — دېدى سىكارلېت، — مەن... مەن ئۇ پۇلنى تاپتىم.

— ئەمما، كېسىپ ئېيتالايمەنكى، ئۇ پۇل ھېچقانداق ئەجىرىسىزلا قوللىڭىزغا كەلدى. ئۆزىڭىزنى قوللىڭىزغا تويۇلۇق ئۈزۈكى سالغانغا قەدەر بار ئامال بىلەن قاتتىق تۇتۇپ كەلدىڭىز، شۇنداقمۇ؟

سىكارلېت كۈلۈۋېتىشتىن ئۆزىنى تەستە تۇتۇۋالدى، چۈنكى ئۇنىڭ پۈتۈن ئىشلىرىنى ئۇ بىر ئېغىز گەپ بىلەنلا ئېچىپ

تاشلىغانىدى. شۇنداقتىمۇ زىنخلىرىنى تۇتۇپ قالالمىدى. رېت باتلىرى يەنە ئورنىدا ئولتۇرۇپ ئۇزۇن پۇتلىرىنى راھەتلىنىپ ئالدىغا سوزدى.

— خوش، ئەمدى ئۆزىڭىزنىڭ قىيىنلىقتان ئىشلىرىڭىز توغرىلىق سۆزلەپ بېقىڭچۇ. فىرانك دېگەن بۇ ھايۋان ھال - كۈنىنىڭ ياخشىلىقى بىلەن سىزنى ئالدىدىمۇ؟ ئاجىز بىر ئايالنى شۇنداق ئۇسۇل بىلەن ئالدىغان بولسا ئەدىپىنى بېرىپ قويماي بولمايدۇ. قېنى سىكارلېت، ھەممە ئەھۋالىڭىزنى ماڭا سۆزلەپ بېرىڭ. مەندىن سىرىڭىزنى يوشۇرسىڭىز زادىلا بولمايدۇ. راستىنى ئېيتسام، سىزنىڭ ئەڭ بولمىغۇر سىرلىرىڭىزنىمۇ مەن بىلىمەن.

— رېت، سىز شۇنچىلىك ئەسكى ئادەمغۇ... سىزگە نېمىلەرنى دەپ بەرسەم بولار؟ ئۇ مېنى ئالدىغىنى يوق، ئەمما... — ئۇ بىردىنلا ئۆزىنىڭ ئويلىغانلىرىنى سۆزلەپ كەتتى، — رېت، ئەگەر فىرانك خەقلەردىكى قەرزلىرىنى يىغۋالدىغان بولسا، مەن ھېچنېمىدىن ئەنسىرمەيتتىم. ئۇنىڭغا ئەللىك نەچچە ئادەم قەرزدار ئىكەن، ئەمما ئۇ ئۇلاردىن زادىلا قەرزنى سۈيلىمەپتۇ. ئۇ ئاشۇنداق يۈزى نېپىز ئادەم. ئۇ، مەرتىۋىلىك ئادەم باشقا مەرتىۋىلىك ئادەملەرنى بۇنداق ئىشتا قىيىنماسلىقى كېرەك، دەيدۇ. شۇڭا بىز يەنە بىر نەچچە ئاي ساقلاپ قېلىشىمىز ياكى ئۇ پۇللارنى مەڭگۈ يىغۋالماستىقىمىز مۇمكىن.

— سىز بۇ پۇل بىلەن نېمە ئىش قىلماقچى؟ خىراجەتتە مۇشۇ پۇلغا قاراشلىق بولۇپ قالغانمۇ يا؟

— ياق، ئۇنداق ئەمەس، ماڭا ھازىر ئاشۇنچىلىك پۇل لازىم ئىدى، — پەن زاۋۇتى ئېسىگە كېلىپ، سىكارلېتنىڭ كۆزلىرى بىردىنلا نۇرلىنىپ كەتتى، بەلكىم...

— ئۇ پۇلنى نېمىگە ئىشلەتمەكچى سىز؟ تېخىمۇ كۆپ باج ئۈچۈنمۇ؟

— بۇ ئىشنىڭ سىز بىلەن نېمە مۇناسىۋىتى بار؟

— مۇناسىۋىتى بار، چۈنكى سىز ھازىر مەندىن شۇ پۇلنى قەرز ئېلىشنىڭ كويىدا بولۇۋاتىسىز. مەن سىزنىڭ ئەگىتمە تاكتىكىڭىزنى چۈشىنىمەن ھەم ئۇ پۇلنى بېرىپمۇ تۇرىمەن — ماڭا يېقىندا ئۆزىڭىز بىلدۈرگەن يېقىملىق ئۇ گۇرۇ بۇيۇمىڭىزمۇ لازىم ئەمەس، سۆيۈملۈكۈم كېنىپىدى خانىم.

— سىز شۇنچىلىك قوپال ئادەمسىزكىن ...

— مەن قىلچە ئۇنداق ئادەم ئەمەس. مەن سىزنى شۇ ئىشتا خاتىرجەم قىلىپ قويماقچى. سىزنىڭ شۇ ئىشتىن ئەنسىرەيدىغانلىقىڭىز ماڭا مەلۇم، ئەمما ئەنسىرىشىڭىز ئانچە ئېغىرمۇ ئەمەس. مەن سىزگە پۇل بېرىپ تۇرالايمەن. شەرت، ئاۋۋال بۇ پۇلنى نېمىگە ئىشلەتمەكچى بولۇۋاتقىنىڭىزنى بىلىشىم كېرەك، بۇنى بىلىشكە ئۆزۈمنى ھەقىلىق دەپمۇ قارايمەن. ئەگەر ئۇ پۇلغا ئۆزىڭىزگە چىرايلىق كىيىم ياكى پەيتون سېتىۋالسىڭىز بېرىپ تۇرىمەن. ناۋادا ئاشلىقىغا ئىشتان ئېلىپ بېرىمەن دېسىڭىز، ئۇ چاغدا بۇ تەلىپىڭىزنى رەت قىلىشىم مۇمكىن.

بۇ گەپنى ئاڭلاپ بىردىنلا سىكارلېتنىڭ ئاچچىقى كېلىپ توۋلاپ كەتتى.

— ئاشلىق ۋىلكېس ئەزەلدىن مەندىن پۇل سوراپ باقمىغان، پۇلى يوق ئاچلىقتىن ئۆلۈۋاتسىمۇ ئۇنىڭغا پۇل تەڭلىيەلمەيمەن. سىز ئۇنىڭ غۇرۇرلۇق، تەكەببۇر يىگىت ئىكەنلىكىنى زادى چۈشەنمەيسىز، چۈشىنىشىڭىزمۇ مۇمكىن ئەمەس. سىزگە ئوخشاش...

— بىر - بىرىمىزنى تىللاشمايلى. مەنمۇ سىزنى سىز مېنى تىللىغان گەپلەردىن قېلىشمايدىغان گەپلەر بىلەن تىللىيالايمەن. سىز مېنىڭ سىزنى پىتتىپات خانقىز ئارقىلىق بىلىپ تۇرىدىغانلىقىمنى ئۇنتۇپ قالدىڭىز. ئۇ بىچارە قېرى قىز ئۆزىگە ھېسداشلىق قىلغان ئادەمنى كۆرسە ئۈچەي - باغرىنى تۆكۈپ بېرىدۇ. مەن ئاشلىپىنىڭ روك ئىسلاندىن قايتىپ كېلىپ

ھازىرغىچە تارادا تۇرۇۋاتقانلىقىنى شۇنىڭدىن ئاڭلىدىم. سىز كەڭ قورساقلىق قىلغىنىڭىز بىلەن، خوتۇننىڭ ئۇنىڭ يېنىدا بولۇشىغا چىدىمايسىز، بۇ سىز ئۈچۈن چوقۇم بىر سىناق بولدى.

— ئاشلىپى ئۇ...

— شۇنداق، — دېدى رېت باتلىر ئۇنىڭ گېپىگە قۇلاق سالماي قولىنى چايقاپ، — ئاشلىپى ئىنتايىن ئالىيجاناب يىگىت، مەندەك توم تۇۋاق ئادەمنىڭ ئۇنى چۈشىنىشى مۇمكىنمۇ دەيسىز. ئەمما، شۇ نەرسىنى ئۇنتۇماڭكى، مەن «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەتتىدە ئۇنىڭ بىلەن ئوينىغان ھېلىقى قىزىق ئويۇنچۇقلارنىڭ ئەڭ قىزغىن گۇۋاھچىسى بولمەن. شۇنىڭدىن كېيىنكى ئالامەتلەر ماڭا ئۇنىڭ زادىلا ئۆگەرمىگەنلىكىنى ئېيتىپ بەردى. سىزمۇ ئۆزگەرمەيسىز. ئەگەر خاتالاشمىسام، ئۇنىڭ شۇ كۈنى ماڭا بەرگەن تەسىرى ئۇنچىلىك ئالىيجاناب بولمىدى، شۇڭا مەن ئۇنى ھازىر باشقىلاردا ياخشى تەسىر قالدۇرىدۇ دەپ ئويلىمايمەن. ئۇ تېمىشقا تارادا تۇرىۋەرمەي سىرتقا چىقىپ بىرەر ئىشنىڭ پېشىنى تۇتمايدۇ؟ ئەلۋەتتە، بۇ ئوي ئۇشتۇمتۇت كالىمغا كېلىپ قالدى. ئەمما، شۇنى ئېيتىپ قوياي، ئەگەر سىز ئۇنى يەنە داۋاملىق تارادا تۇرغۇزۇپ باقمەن دەيدىكەنسىز، سىزگە بىر تىيىنمۇ بېرىپ تۇرمايمەن. ئايال كىشىنىڭ تېپىپ بەرگىنىنى يەيدىغان ئەرلەر ياخشى ئەرلەر ئەمەس.

— نېمىشقا بۇنداق گەپنى قىلىسىز؟ ئۇ ھازىرغىچە قارا ئىش قىلىدىغان ئادەمگە ئوخشاش ئېتىزلىقتا ئىشلەپ كېلىۋاتىدۇ، — ئۇنىڭ گېپىگە ئاچچىقى كەلگەن بولسىمۇ، سىكارلېت ئاشلىپىنىڭ ھېلىقى چاغدىكى قىياپىتىنى ئېسىگە كەلتۈرۈپ بىر قىسىملا بولۇپ قالدى.

— بىز ئۇنىڭ ئەڭ چوڭ تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەۋاتقانلىقىنى ئېتىراپ قىلىمىز، ئەمما مەن ئۇنىڭ سىزگە

ئۈنچىلىك كۆپ ياردەم بېرەلمەيدىغانلىقىنى تەسەۋۋۇر قىلالايمەن. سىز ۋىلكېس ئائىلىسىدىن دېھقانچىلىققا ماھىر ئادەم چىقىدۇ دېگەن گەپكە ھەرگىز ئىشەنمەڭ... باشقا ئىشقا يارايدىغانمۇ ئادەم چىقمايدۇ. ئۇلارنىڭ جەمەتنىڭ قۇرۇق سۆلىتىلا بار. ئۇ تەكەببۇر، ئېسىلزادە ئاشلىپى توغرىلۇق ئازراق قوپال گەپلەرنى قىلىپ قويدۇم، ئاچچىقىڭىز كەلمىسۇن. مەن سىزدەك چېۋەر ۋە ئەمەلىيەتنى چىقىش قىلىدىغان بىر ئايالنىڭ ئاشۇنداق خام خىياللاردا بولۇپ يۈرۈۋاتقىنىغا ھەيران. سىزگە زادى قانچىلىك پۇل كېرەك، نېمىگە ئىشلىتىسىز؟ شۇ گەپنى قىلىڭچۇ.

سىكارلېت جاۋاب بەرمىگەندى، رېت يەنە تەكرارلىدى:

— ئۇ پۇلنى زادى نېمە قىلماقچى؟ راست گەپ قىلامسىزكىن، قېنى ئاڭلاپ باقاي. راست گەپ بىلەن يالغان گەپ ئوخشاشلا مېنى ئىشەندۈرەلەشى مۇمكىن، ئەمما راست گەپ قىلغانغا يەتمەيدۇ، يالغان گەپ قىلىشىڭىز ھامان بىر كۈنى ئاشكارىلىنىدۇ، ئۇ چاغدا مېنىڭ ئالدىمدا يەرگە قاراپ قالسىز. سىكارلېت، بۇ نۇقتىنى ئېسىڭىزدە ئوبدان تۇتۇڭ. يالغان سۆزلەشتىن باشقا ھەرقانداق ئىشىڭىزغا... مەندىن بىزار بولۇشىڭىزغا، چېچىلىشىڭىزغا چىدايمەن. ئەمما، يالغان گەپ قىلىشىڭىزغا يول قويمايمەن ھەم چىدايمەن. قېنى ئېيتىڭ، ئۇ پۇلنى زادى نېمىگە ئىشلىتىسىز؟

رېت باتلېرنىڭ ئاشلىپىغا تىل تەگكۈزگەنلىكى سىكارلېتنىڭ قاتتىق ئاچچىقىنى كەلتۈردى، ھەتتا ئاچچىقىدا ئۇنىڭ يۈزىگە تۈكۈرمەكچى، پۇل قەرز بېرىپ تۇرىمەن دەپ بەرگەن ۋەدىلىرى بىلەن قوشۇپ ئۇنى دۇكاندىن قوغلاپ چىقارماقچى بولدى. راستلا شۇنداق قىلماقچىدى، لېكىن زېرەك ۋە سوغۇققان بىر قول كېلىپ ئۇنى تۇتۇۋالدى. شۇنىڭ بىلەن ئاچچىقىنى بېسىپ، ئۆزىدە بىر سۈلكەتلىك قىياپەت پەيدا قىلدى - دە، پۇتلىرىنى مەشكە يېقىن سوزۇپ، ئورۇندۇقتا يېرىم يېتىپ ئولتۇردى.

— ئەگەر دۇنيادا بىر ئىش مېنى ھەرقانداق ئىشتىن ئۆتە

خۇشال قىلدى دەيدىغان بولسا، — دەپدى رېت، — ئۇ، سىزنىڭ كاللىڭىزدا بولۇۋاتقان كۈرەشلەرنى كۆرۈپ تۇرۇۋاتقىنىم. ئەلۋەتتە، مېنىڭ دەۋاتقىنىم پىرىنسىپ بىلەن پۇلغا ئوخشاش ئەمەلىي نەرسىلەر ئوتتۇرىسىدىكى كۈرەش. مەن سىزنىڭ تۇغما خاراكتېرىڭىزدىكى ئەمەلىي تەرەپنىڭ دائىم غالىب تۇرىدىغانلىقىنى بىلىمەن. ئەمما، مەن سىزنىڭ يېنىڭىزدا تۇرۇپ، ئەڭ ياخشى تەرىپىڭىزمۇ بىر كۈنلەردە يەنە بىر تەرىپىڭىز ئۈستىدىن غالىب كېلەمدۇ، يوق، شۇنىمۇ بىلمەكچى. ئاشۇ كۈنلەر يېتىپ كەلگەندە، مەن كۈدە - كۆرپەمنى يىغىشتۇرۇپ ئاتلانتادىن مەڭگۈلۈككە كېتىمەن. نۇرغۇن ئاياللار بار، ئۇلارنىڭ تۇغما خاراكتېرىدىكى ئەڭ ياخشى تەرەپلىرى دائىم غەلبە قىلىپ تۇرىدۇ... بولدى، ئاساسلىق گېپىمىزگە كېلەيلى، سىزگە قانچىلىك پۇل كېرەك، ئۇ پۇلنى نېمىگە ئىشلىتىسىز؟ — قانچىلىك پۇل لازىملىقىنى ئۈزۈمۈ بىلمەيمەن، — دەپدى سىكارلېت چىرايىنى تۈرۈپ، — ئەمما مەن بىر پەن زاۋۇتىنى سېتىۋالماقچى — ئۇنى ئەرزان سېتىۋالالايمەن دەپمۇ ئويلاۋاتىمەن. ئۇنىڭدىن باشقا، ماڭا يەنە ئىككى يۈك ھارۋىسى، ئىككى قېچىر كېرەك، ياخشى قېچىرلاردىن، يەنە ئۆزۈمگە بىر ئات، بىر پەيتون سېتىۋالايلىكىم دەيمەن.

— پەن زاۋۇتى؟

— شۇنداق، ئەگەر سىز ماڭا قەرزگە پۇل بېرىپ تۇرسىڭىز، تاپقان پۇلنىڭ يېرىمىنى سىزگە بېرەتتىم.

— مەن سىزنىڭ پەن زاۋۇتىڭىزنى نېمە قىلىمەن؟

— پۇل تاپسىز، تېخىمۇ جىق پۇل تاپىمىز. يا بولمىسا پۇلنىڭ ئۆسۈمىنى بېرىمەن... ئۆسۈمى قانچە بولسا مۇۋاپىق بولار؟

— ئەللىك پىرسەنت بولسا ئەڭ مۇۋاپىق.

— ئەللىك پىرسەنت؟ چاقچاق قىلىۋاتمايدىغانسىز؟ كۈلمەڭ ! قانداق شەيتان ئادەم بۇ. مەن سىز بىلەن رەسمىي سۆزلىشىۋاتىمەن

جۈمۈ.

— مەنمۇ سىزنىڭ رەسمىي سۆزلىشىۋاتقانلىقىڭىزغا كۈلۈۋاتىمەن. سىزنىڭ ئاشۇ ئادەم ئالدايدىغان ئوماق چىرايىڭىزنىڭ ئۈستىدىكى كالىڭىزدا نېمە خىياللارنى قىلىۋاتقىنىڭىزنى مەندىن باشقا كىممۇ بىلەلسۇن؟

— يوق گەپنى قىلماڭ! ئۇنىڭ بىلەن كىمنىڭ كارى؟ رېت، قانداق، بۇ ئوبدان سودىمىكەن؟ فىرانك ماڭا بىرسىنىڭ پەن زاۋۇتىنى سېتىۋەتمەكچى بولۇۋاتقانلىقىنى ئېيتقان، ئۇنىڭ ئۇ زاۋۇتىنى سېتىۋالغۇسى بار. ئۇ ئادەمگە جىددىي پۇل لازىم بولۇپ قېلىپ ئەرزانا سېتىۋەتمەكچى بوپتۇ. ھازىر بۇ ئەتراپتا ئۇنداق زاۋۇت يوق، كىشىلەر بولسا ئۆي سېلىشقا كۈچەپ كېتىۋاتىدۇ... ھەي، ئاشۇ زاۋۇتىنى سېتىۋالغان بولساق، ئۇ چاغدا ياغاچنى قىممەت باھادا ساتاتتۇق. ئۇ ئادەم زاۋۇتتا قېلىپ فىرانكىغا ياردەملەشمەكچىمۇ بوپتىكەن. پۇلى بولغان بولسا ئۇنى فىرانكىنىڭ ئۆزى سېتىۋالاتتى. ئەسلىدە ئۇ ماڭا باج تۆلەشكە بەرگەن پۇلغا سېتىۋالماقچى بوپتىكەن.

— بىچارە فىرانك! ئۇ زاۋۇتىنى ئۇنى قارىتىپ تۇرۇپ سېتىۋالماقچى بولۇۋاتقىنىڭىزنى دەپسىڭىز، ئۇ نېمە دەيدۇ؟ ئۇنىڭغا مەندىن قەرز ئالغانلىقىڭىزنى قانداق چۈشەندۈرسىز؟ خىيالى زاۋۇتىنى سېتىۋېلىپ قانداق پۇل تېپىشتا بولۇپ كەتكەچكە، سىكارلېت بۇ ئىشنى زادىلا ئويلاپ باقمىغانىدى.

— ھىم، ئۇنىڭغا دېمىسەملا بولمىدىمۇ؟

— ئۇ بەربىر سىزنىڭ ئۇ پۇلنى ئورمانلىقتىن تېپىۋالغىنىڭىزنى بىلىدۇ — دە.

— ئەمىسە دەيمەن شۇ — توغرا، ئۇنىڭغا بىرلىيانت كۆزلۈك ئۈزۈكۈمنى سىزگە سېتىپ بەرگەنلىكىمنى دەيمەن، ئۆزۈممۇ ئۇنى سىزگە ساتماقچىدىم. بۇ مېنىڭ سىزگە گو... گۈرۈگە قويغان بىر نەرسەم بولۇپ قالىدۇ.

— سىزنىڭ ھالقىڭىزنى گۈرۈگە ئالمايمەن.

— مەنمۇ بۇ ھالقىنى ياخشى كۆرۈپ كەتمەيمەن. ئەمەلىيەتتە،
بۇ ھالقا مېنىڭمۇ ئەمەس.

— سىزنىڭ بولمىسا كىمنىڭ؟

سىكارلېت شۇئان ھېلىقى كۈنى تومۇز ئىسسىقلىقى چۈش
مەزگىلىنى، تاراننىڭ شۇ چاغدىكى تىمتاسلىقىنى، دالان ئۆيدە
ئوڭدىسىغا ياتقان كۆك ھەربىي كىيىملىك ئەسكەرنىڭ ئۆلۈكىنى
ئېسىگە ئالدى.

— بۇ ھالقا ماڭا بىر ئۆلۈكتىن قالغان، ھازىر ئەمدى
پۈتۈنلەي مېنىڭ بولۇپ كەتتى. ئېلىڭ، بۇنىڭ ماڭا لازىمى يوق،
بۇنى نەق پۇلغا تېگىشكۈم بار.

— ۋاي خۇدايمەي، — دېدى رېت تاقەتسىزلىنىپ، — سىز
پۇلدىن باشقا نەرسىنىمۇ ئويلىغانمۇ؟

— ئويلىمىغان، — راستى بىلەن جاۋاب بەردى سىكارلېت
بىر جۈپ ئۆتكۈر كۆك كۆزلىرىنى ئۇنىڭغا تىكىپ تۇرۇپ، —
ئەگەر شۇ چاغدىكى ئىشلار سىزنىڭ بېشىڭىزدىنمۇ ئۆتكەن بولسا
سىز مۇ ماڭا ئوخشاش ھېچنېمىنى ئويلىمايتتىڭىز. مەن دۇنيادا
پۇلنىڭ ئەڭ، ئەڭ مۇھىم نەرسە ئىكەنلىكىنى بىلىدىم. خۇدامۇ
ماڭا گۇۋاھ، مەن ئەمدى ئۇنداق نامراتچىلىقتا ئۆتەلمەيمەن.

سىكارلېت ئاشۇ كۈندىكى ئوتتەك قىزدۇرۇپ تۇرغان
ئاپتاپنى، بېشىنى يۇمشاق تۇپراققا قويۇپ بىھوش ياتقانلىقىنى،
«ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىدىكى قۇللارنىڭ ئۆيلىرىدىن
چىقىۋاتقان بەتبۇي پۇراقلارنى ھەم ئاشۇ كۈنى «ئەمدى ئاچ
قالمايمەن، ئەمدى ئاچ قالمايمەن» دېگەن بىر گەپنى ئىچىدە
تىنماي تەكرارلىغانلىقىنى ئېسىگە ئالدى.

— بىر كۈنلەردە مېنىڭمۇ نۇرغۇن — نۇرغۇن پۇلۇم بولىدۇ،
نېمە يېگۈم كەلسە يېيەلەيمەن، ئۈستىلىمگە ئۇماچ بىلەن پۇرچاق
ئىككىنچى چىقمايدۇ، چىرايلىق كىيىملىرىم بولىدۇ،
ھەممىسىنى تاۋار — دۇرۇنلاردا تىكتۈرىمەن.

— ھەممىسىنىمۇ؟

— ھەممىنى، — ئاددىيلا جاۋاب بەردى سىكارلېت، ئۇنىڭ
مەسخىرە تەلەپپۇزىنى ئاڭلاپ تۇرۇپ قىزىرىپمۇ قويمىدى، —
راست، مېنىڭ نۇرغۇن پۇللىرىم بولىدۇ. ئۇ چاغدا شىماللىقلار
تارانى تارتىۋالسىمىز دەپ مەڭگۈ خىيال ئەيلىمىسۇن. تارادا مەن
يەنە يېڭى ئۆيلەرنى سالىمەن، يەنە بىر يېڭى ئىسكىلاتمۇ
سالدۇرىمەن، يەر ھەم ياخشى قېچىرلاردىن سېتىۋېلىپ، ئىلگىرى
سىز كۆرۈپ باقمىغان ئاجايىپ نۇرغۇن كېۋەزلەرنى
تېرىۋېتىمەن. ۋاد ئويلىغان نەرسىگە ئىگە بولالمايدىغان ئۇنداق
نامرات تۇرمۇشنىڭ ئاچچىقىنى مەڭگۈ تېتىمايدىغان بولىدۇ،
مەڭگۈ! دۇنيادىكى ھەممە ياخشى نەرسىلەرگە ئىگە بولىدۇ،
ئۆيدىكىلىرىمنىڭ ھېچقايسىسى ئاچلىقنىڭ ئازابىنى تارتمايدۇ.
ئاغزىمدىن چىققان گەپنى چوقۇم ئورۇنلايمەن، گېپىم گەپ. سىز
بۇنى مەڭگۈ چۈشەنمەيسىز، چۈنكى سىز دېگەن ئۆزىڭىزنىلا
بىلىدىغان بىر ئوۋ ئىتى، سومكىچىلارنىڭ سىزنى قوغلىغان
ئۇنداق ئىشلارغا ئۇچراپ باقمىدىڭىز، ئاچ قالمىدىڭىز، يالنىچ
قالمىدىڭىز، يىرتىق كىيىملەرنى كىيىپ باقمىدىڭىز، ئاچ
قالماسلىق ئۈچۈن بېلىڭىزنى ھېچقانداق يەردە پۈكۈپ
باقمىدىڭىز.

— ئەمما، مەن جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ قوشۇنىدا سەككىز ئاي
تۇردۇم. ئاچلىقنىڭ دەردىنى ئۇ يەردىن باشقا نەدە شۇنداق
تارتقانلىقىمنى بىلمەيمەن، — دېدى رېت باتلىر سىلىق ئاھاڭدا.
— قوشۇندا؟ تۇفى! سىز ئۆمرىڭىزدە پاختا تېرىپ باقمىغان،
ئوت ئوتاپ كۆرمىگەن، سىز يەنە... مېنى زاڭلىق قىلىپ كۈلمەڭ!
سىكارلېتنىڭ ئاۋازى قوپالاشقاندى. رېت دەررۇ قولىنى
ئۇنىڭ قولىنىڭ ئۈستىگە قويۇۋالدى.

— مەن سىزگە كۈلمىدىم، پەقەت سىرتقى قىياپىتىڭىز بىلەن
ئىچكى دۇنيايىڭىزنىڭ ئوخشىمايدىغانلىقىغىلا كۈلدۈم. ۋىلكېس
ئائىلىسى ئۆتكۈزگەن باراۋەتتە سىزنى تۇنجى قېتىم
كۆرگەنلىكىم ئېسىمگە كېلىپ قالدى. ئۇ چاغدا ئۇچىڭىزدا

ھاۋارەڭ كۆڭلەك، پۈتۈڭزدا چىرايلىق توپلەي، ئەتراپىڭزدا بىر توپ يىگىت، ئۆزىڭىز شۇنچىلىك مەغرۇر. كېسىپ ئېيتالايمەنكى، سىز ئۇ چاغدا بىر ئامېرىكا دوللىرىنىڭ نەچچە تىيىن بولىدىغانلىقىنى بىلمەيتتىڭىز، كالىڭىزدا ھۆكۈم سۈرۈۋاتقىنى قانداق قىلىپ ئاشلىپىنى...

سىكارلېت دەررۇ قولىنى تارتىۋالدى.

— رېت، ئەگەر بىز ياخشى ئۆتەيلى دېسىڭىز، ئاشلىپى ۋىلكېسنىڭ گېپىنى زادىلا قىلماڭ، بىز دائىم شۇ توغرۇلۇقلا دەتلاش قىلىمىز، سىز مېنى پەقەتلا چۈشەنمەيسىز.

— سىز ئۇنى بەش قولىدەك ئېنىق بىلىشىڭىز مۇمكىن، — دېدى رېت باشقىچىرەك نىيەتتە، — ئەمما سىكارلېت، سىزگە بېرىپ تۇرىدىغان ئۇ پۇلنى مەن ئاشلىپى توغرۇلۇق گەپ قىلىش ھوقۇقىمنى ساقلاپ قېلىش شەرتى بىلەن بېرىمەن. ئۇنى نېمە دېسەم ئۆزۈمنىڭ ئىختىيارى. پۇلنىڭ ئۆسۈمىدىن كەچسەم كېچمەنكى، ئۇ ھوقۇقىمىدىن كەچمەيمەن. ئۇ يىگىت توغرۇلۇق يەنە نۇرغۇن ئىشلارنى بىلىشىم كېرەك.

— سىز بىلەن ئۇ توغرۇلۇق پاراخلىشىش ماڭا ھاجەتسىز، — دەپ ئاددىيلا جاۋاب بەردى سىكارلېت.

— ھىم، ئەمما سىز چوقۇم شۇنداق قىلىشىڭىز كېرەك. بىلىپ قويۇڭ، پۇل تېخى مېنىڭ يانچۇقىمدا. پۇل قولىڭىزغا كىرگەندىن كېيىن، سىزمۇ باشقىلارغا شۇنداق شەرتلەرنى قويۇشقا ھەقلىق بولىسىز... روشەنكى، سىزنىڭ ھازىرمۇ ئۇنىڭغا كۆڭلىڭىز بار...

— يوق!

— سىزنىڭ ئۇنىڭغا مۇنداق ئالدىراپ چاپان ياپقىنىڭىزدىن قارىغاندا، بۇ نەرسە ئېنىق، سىز... — مەن ئۆز دوستۇمنى باشقىلارنىڭ مەسخىرە قىلىشىغا يول قويايلىمەن.

— بوپتۇ، ھازىرچە بۇ توغرۇلۇق پاراخلاشمايلى. ئۇنىڭ

ھازىرمۇ سىزگە كۆڭلى بارمۇ؟ ياكى ئۇ روڭ - ئىسلاندىكى
كەچۈرمىشلىرىدىن كېيىن سىزنى ئۇنتۇپ قاپتۇمۇ؟ يا بولمىسا
ئۇ ئۆزىنىڭ ئاشۇ قىممەتلىك خوتۇنىنىڭ قەدرىگە يېتىپتىمۇ؟
مېلانىيەنىڭ گېپىنى ئاڭلاپلا سىكارلېتنىڭ تىنىقى
ئىتتىكلەشكە باشلىدى. ئۇ پۈتۈن ئەھۋالنى، يەنى ئاشلىپىنىڭ
يۈز - ئابروۋىنى دەپلا مېلانىيە بىلەن ئۆي تۇتۇۋاتقانلىقىنى
دەۋىتىشكە تاس - تاس قالدى. شۇ گەپ تىلىنىڭ ئۇچىغا كېلىپ
يەنە ئۆزىنى تۇتۇۋالدى.

— بۇ گەپچە، ئۇ تېخىچە ۋىلكېس خانىمنىڭ ياخشىلىقىنى
تولۇق ھېس قىلىپ يەتمىگەن ئوخشىمامدۇ؟ تۈرمىدىكى جاپالىق
ھايات ئۇنىڭ سىزگە بولغان كۆڭلىنى سۇسلاشتۇرالمىغاندىمۇ؟
— مېنىڭچە، بۇ توغرۇلۇق سۆزلىشىش پۈتۈنلەي ھاجەتسىز.
— مەن سۆزلەيمەن، — دېدى رېت. ئۇنىڭ ئاۋازىدىن ئازراق
چۈشكۈنلۈك چىقىپ تۇراتتى. سىكارلېت ئۇنى چۈشەنمىدى ھەم
ئۇنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلىغۇسىمۇ كەلمىدى، — راستىنى دېسەم،
سىز جاۋاب بەرگۈچە ئۇنىڭ گېپىنى قىلىۋېرىمەن. ئېيتىڭىز، ئۇ
سىزنى ياخشى كۆرەمدۇ؟

— شۇنداق بولسا نېمە بوپتۇ، — سىكارلېت ئاچچىقىدا
توۋلاپ كەتتى، — مەن سىز بىلەن ئۇنىڭ توغرۇلۇق
پاراڭلىشىشنى خالىمايمەن، چۈنكى سىز ئۇنى زادىلا
چۈشەنمەيسىز، ئۇنىڭ ئۇ خىل مۇھەببىتىنىڭمۇ تېگىگە
يېتەلمەيسىز. سىزنىڭ بىلىدىغان مۇھەببىتىڭىز... ھىم،
ۋاتلىغىغا ئوخشاش ئاياللار بىلەن قىلىشىپ يۈرگەن ئىشىڭلارغا
ئوخشاش...

— بۇ گېپىڭىزچە، مەن ھاۋايى ھەۋەستىن باشقىنى
چۈشەنمەيدىكەنمەن - دە؟ — رېتنىڭ ئاۋازى سىلىق ئىدى.
— شۇنداق، ئۆزىڭىز دېگەندەك بولۇشىمۇ مۇمكىن.
— مەن سىزنىڭ نېمە ئۈچۈن مەن بىلەن بۇ توغرۇلۇق
پاراڭلىشىشنى خالىمايدىغانلىقىڭىزنى چۈشەندىم. ئەسلىدە سىز

مېنىڭ بۇ مەينەت قوللىرىم بىلەن لەۋلىرىمنىڭ فىرانكىنىڭ ساپ مۇھەببىتىنى بۇلغىۋېتىشىدىن ئەنسىرىگەنكىنەنسىز.

— ھەم، شۇنداق... شۇنىڭغا يېقىنراق.

— ئەكسىچە، مەن ئۇ خىل ساپ مۇھەببەتكە بەكمۇ

قىزىقمەن...

— رېت، ئادەمنى بۇنداق بىزار قىلماڭ. سىز ئەسكىلىكتە

شۇ دەرىجىگە يېتىپ، ئىككىمىزنىڭ ئوتتۇرىسىدا غەيرىي مۇناسىۋەت بولۇپ ئۆتكەن دەپ قارايدىغان بولسىڭىز...

— ھە، بۇنى مەن مۇتلەق ئويلاپ باقمىدىم. شۇنداق

بولغانلىقى ئۈچۈنلا مەن سىزنىڭ ھەممە نېمىڭىزگە قىزىقىپ كېلىۋاتىمەن. لېكىن، نېمە ئۈچۈن سىلەر ئىككىڭلارنىڭ

ئوتتۇرىسىدا ئاشۇنداق غەيرىي مۇناسىۋەت بولۇپ باقمىغان؟

— ئەگەر سىز ئاشلىپىنى...

— ھە، بۇ گەپچە، مۇھەببەتنىڭ ئۇ خىل ساپلىقى ئۈچۈن

سىز ئەمەس ئاشلىپى كۈرەش قىپتۇ - دە. راست گەپنى قىلسام، سىكارلېت، ئۆزىڭىزنى بۇنداق ئاسانلا سېتىۋەتمەسلىكىڭىز

كېرەك ئىدى.

سىكارلېت ئۇنىڭ چۈشىنىپ بولمايدىغان خاتىرجەم چىرايىغا

ھەيرانلىق ۋە غەزەپ بىلەن تىكىلدى.

— بىز بۇ توغرىلۇق ئەمدى پاراڭلاشمايلى، بولامدۇ؟ سىزنىڭ

ماڭا پۇلىڭىزمۇ كېرەك ئەمەس، بۇ يەردىن تېز يوقىلىڭ!

— ياق، سىزگە مېنىڭ پۇلۇم كېرەك، مۇشۇ يەرگىچە

پاراڭلاشقاندىكىن، نېمىشقا پاراڭنىڭ ئاخىرىنىمۇ

چىقىرىۋەتمەيمىز؟ مۇنداق مۇقەددەس ۋە پاك مۇھەببەت

لىرىكىلىرى ئۈستىدە پاراڭلىشىشنىڭ زىيىنى يوق... بۇنىڭ

ئىچىدە غەيرىي نىيەت، غەيرىي ئىشلار يوققۇ. ئۇنداقتا ئاشلىپى

سىزنىڭ يۈرىكىڭىزنى، روھىڭىزنى، يۈكسەك خىسلەتلىرىڭىزنى

ياخشى كۆرىدىغان ئوخشىمامدۇ؟

سىكارلېت بۇ گەپنى ئاڭلاپ قاتتىق ئازابلاندى. راست،

ئاشلىپنىڭ ياخشى كۆرىدىغىنى ئۇنىڭ ئاشۇ تەرەپلىرى ئىدى، شۇنى چۈشەنگەنلىكى ئۈچۈنلا سىكارلېت تىرىشىپ - تىرىشىپ ياشاپ كېلىۋاتاتتى. ئاشلىپ ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدا يوشۇرۇنۇپ ياتقان، پەقەت بىر ئۆزىلا بىلىدىغان ئاشۇ گۈزەل نەرسىلەرنى ياخشى كۆرىدۇ، لېكىن يۈز - ئابروۋىنى دەپ ئۇنىڭغا بولغان مۇھەببىتىنى پىنھان تۇتۇپ كېلىۋاتىدۇ. ھازىر رېت ئۇ نەرسىلەرنى يوشۇرۇپ مەسخىرە تەلەپپۇزى ۋە كىشىلەرنى ئالداپ كەتكىلى بولىدىغان تەمكىن ئاھاڭدا ئېچىپ تاشلىۋىدى، ئۇ نەرسىلەر ھېچكىم بىلمەيدىغان چاغدىكىدەك ئۇنداق گۈزەل بولماي قالدى.

— بۇ ئەھۋال كىچىك چاغلىرىمدىكى، بۇ خىل مۇھەببەت بۇ رەزىل دۇنيادا ھامان ساقلىنىپ قېلىۋېرىدۇ، دەيدىغان خىياللىرىمنى ئېسىمگە سالدى، — دېدى رېت سۆزىنى داۋام قىلىپ، — بۇ گەپچە، ئۇنىڭ سىزگە بولغان مۇھەببىتىدە تېنىڭىزگە قىزىقىش يوق ئوخشىمامدۇ؟ سىز ئىنتايىن سەت بولۇپ، تېرىلىرىڭىز بۇنداق سۈزۈك بولمىغان بولسىمۇ ئەھۋال شۇنداق بولامتى؟ ناۋادا سىزنىڭ ئەرلەرنى ھوش - كاللىسىدىن ئايرىۋېتىدىغان، سىزنى باغرىغا بېسىشىغا ئالدىرىتىدىغان ئاشۇ بىر جۈپ كۆزلىرىڭىز بولمىغان بولسىمۇ، ئۇ سىزنى ئوخشاشلا ياخشى كۆرۈۋېرەمتى؟ يەنە ئۆزىنىڭ ئىككى تەرەپكە چايقىلىپ تۇرۇشلىرى بىلەن توقسان ياشتىن توۋەن ھەرقانداق ئەرنى ئۆزىگە تارتالايدىغان ساغرىڭىزمۇ، نېپىز لەۋلىرىڭىزمۇ بار تېخى... مەن ئۇلارنى دەپ ھاۋايى - ھەۋەس ئوتلىرىنى ھەرگىز ئۇلغايتمايمەن. ئەجەب، ئاشلىپ سىزنىڭ تېنىڭىزدىكى ئۇ نەرسىلەرنىڭ ھېچقايسىسىنى كۆرمىگەندىمۇ؟ ياكى كۆرسىمۇ ئۇنىڭغا تەسىر قىلمىغانىدۇ؟

سىكارلېت ئىختىيارسىز ئاشۇ كۈنى باغدا بولغان ئىشلارنى ئېسىگە ئالدى: ئاشلىپ تىترەپ تۇرغان قوللىرى بىلەن ئۇنى مەھكەم قۇچاقلىغان، مەڭگۈ ئايرىلمايدىغاندەك لەۋلىرىگە قىزغىن

سۆيگەندى. شۇنى ئويلاپ سىكارلېت ۋىللىدە قىزىرىپ كەتتى،
بۇ ھالەت رېت باتلىرىنىڭ نەزىرىدىن ساقىت بولالمىدى.

— ئەمدى چۈشەندىم، — دېدى رېت. ئاۋازىدا غەزەپلىنىۋاتقانغا
ئوخشاپ كېتىدىغان بىر خىل ھاياجان چىقىپ توراتتى، — ئۇ
سىزنى ياخشى كۆرىدىكەن، پەقەت سىزنىڭ يۈرىكىڭىز ئۈچۈنلا
ياخشى كۆرىدىكەن.

ئۇ ئۆتكۈر تىرىناقلىرى بىلەن ئۇنىڭ سىرىنى تاتىلاپ
ئېچىپ، ھاياتىدىكى بىردىنبىر گۈزەل ۋە مۇقەددەس نەرسىسىنى
بىر تىيىنغا ئالغۇسىز بىر نەرسىگە ئايلاندۇرۇۋېتىشكە قانداق
پىتىنىۋاتقاندۇ؟ ئەمدى ئۇ يەنە ئۇنىڭ ئەڭ ئاخىرقى مۇداپىئە
تورنى بۇزۇپ تاشلاپ، ئۆزىگە كېرەكلىك ئاخباراتقا ئېرىشىش
ئۈچۈن تەمكىن ۋە قەتئىي تۈردە جەڭگە ئاتلاندى.

— شۇنداق، راست دەيسىز، — ئۇ ئاشلىپىنىڭ لەۋلىرىنىڭ
شېرىن تەمىنى ئۇنتۇپ بىردىنلا توۋلاپ كەتتى.

— سۆيۈملۈكۈم، ئۇ سىزنىڭ يۈرىكىڭىزنىڭ بار —
يوقلۇقىنىمۇ بىلمەسلىكى مۇمكىن. ئەگەر ئۇنى جەلپ
قىلىۋاتقىنى سىزنىڭ يۈرىكىڭىز بولىدىغان بولسا، ئۆزىنى
ھەرگىز سىزدىن قاچۇرمىغان، بۇ خىل مۇھەببەتنىڭ
«مۇقەددەس» — شۇنداق دېسەك بولارمۇ؟ — لىكى ئۈچۈن
تىرىشقان بولاتتى. قىسقىسى، ئۇ مۇھەببەت ئۈچۈن ھەرقانداق
نەرسىنى پىسەنتىگە ئالماسلىقى كېرەك، چۈنكى ئەر كىشىلەر
باشقا بىر ئايالنىڭ قەلبىگە تەلپۈنسە، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا
يەنە مەرتىۋە سالاھىيىتىنى ساقلاپ قالسا، خوتۇنغا داۋاملىق
سادىق ئۆتۈۋەرسە بولىۋېرىدۇ. ئەمما، ئاشلىپى ئۈچۈن ھەم
ۋىلكېس ئائىلىسىنىڭ ئىناۋىتىنى ساقلاپ قېلىش، ھەم سىزنىڭ
تېنىڭىزنى باغرىغا بېسىش ئىنتايىن قىيىن.

— سىز دائىم ئۇلۇغۋار ئادەملەرنىڭ يۈرىكىنى ئۆزىڭىزنىڭ
چاكىنا ئادەملىك نەزىرىڭىز بىلەن ئۆلچەيسىز.

— مەن سىزنىڭ تېنىڭىزگە قىزىقىدىغانلىقىمنى زادىلا

ئىنكار قىلىپ باقمىغان. ئەمما، خۇداغا شۈكۈر، نام - ئابروى دەيدىغان نەرسىلەر خىيالىمغا كىرىپ چىقمايدۇ. قىزىققان نەرسىلىرىمگە كۈچۈم يېتىدىغانلا بولسا ئۇنى ئالماي قويمايمەن. شۇڭا، ماڭا ئالۋاستىلار ياكى پەرىشتىلەر بىلەن ئېلىشىش ھاجەتسىز. سىز ئاشلىي ئۈچۈن شۇنچىلىك خۇشاللىقلارنى بىر دوزاخ ياساپ بەردىڭىز، مېنىڭ ئۇنىڭغا بەكمۇ ئىچىم ئاغرىدۇ.

— مەن ئۇنىڭغا دوزاخ ياساپ بېرىپتىمەنمۇ؟

— شۇنداق، سىز ياساپ بەردىڭىز، سىز ئۇنىڭ مەڭگۈلۈك مەبۇدى، ئەمما ئۇ جەمەتى ئىچىدە كۆپ سانلىق ئادەملەرگە ئوخشاش، جەمەتنىڭ ئاتالمىش نام - ئابروىنى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن ھەرقانداق چوڭقۇر مۇھەببەتتىنمۇ كېچىدۇ. مېنىڭچە، ئۇ بىچارە بايقۇشقا ھازىر تەسەللى بولغۇدەك مۇھەببەتمۇ، نام - ئابروىمۇ يوق.

— ئۇنىڭدا مۇھەببەت بار... دېمەكچىمەنكى، ئۇ مېنى ياخشى كۆرىدۇ.

— ئۇ راستلا سىزنى ياخشى كۆرەرمۇ؟ مۇشۇ سوئالغا جاۋاب بېرىۋېتىڭ، ئاندىن سۆھبىتىمىزنى ئاخىرلاشتۇرايلى. پۇلىنىمۇ ئېلىڭ، تالاغا ئاچىقىپ پاتقاققا تاشلىۋەتسىڭىزمۇ مەيلى.

رېت باتلىر ئورنىدىن تۇرۇپ، يېرىمنى چېكىپ بولغان سىگارىتىنى تۈكۈرۈك قاچىسىغا تاشلىۋەتتى. ئۇنىڭ ھەرىكىتىدە ئاتلانتا قولىدىن كەتكەن كۈنى كېچىسى سىكارلىپ دىققەت قىلغاندىكىدەك، يەدىتلەرگە خاس بىر خىل ئەخلاقسىزلىق ۋە ئۆزىنى بېسىپ تۇرۇۋاتقاندىكى بىر ھالەت، شۇنداقلا ئازراق سۈرلۈك ۋە قورقۇنچلۇق بىر تۈس بار ئىدى.

— ئەگەر ئۇ سىزنى ھەقىقىي ياخشى كۆرىدىغان بولسا ئاتلانتاغا پۇل ئۈچۈن كېلىشىڭىزگە ماقۇل دەيتتىمۇ؟ مېنىڭ ياخشى كۆرىدىغان ئادىمىم مۇشۇنداق ئىشنى قىلىمەن دەيدىغان بولسا، ھەرگىزمۇ...

— ئۇ مېنىڭ بۇ يەرگە كېلىدىغانلىقىمنى بىلمەيدۇ، ئويلايمۇ

باقمىدى...

— سىز ئۇنى بىلىدۇ دەپمۇ ئويلىمىدىڭىزمۇ؟ — ئۇنىڭ ئاۋازىدىن ئاچچىقنى ئاران بېسىپ تۇرۇۋاتقانلىقى چىقىپ تۇراتتى، — ئەگەر ئۇ سىز ئېيتقاندا، سىزنى چىن دىلىدىن ياخشى كۆرىدىغان بولسا، سىزنىڭ ئۈمىدسىزلىك تۈپەيلىدىن نېمىلەرنى قىلىش ئېھتىمالىڭىزنىڭ بارلىقىنى بىلىشى، سىزنى بوغۇزلىۋېتىپ بولسىمۇ بۇ يەرگە ئاياغ باستۇرماستىن كېرەك ئىدى... يەنە كېلىپ سىزنىڭ بۇ يەرگە كېلىپ تاپقىنىڭىز مەن بولدۇم. بۇ ئىشلارغا توۋا دەيمەن.

— راست، ئۇ پەقەتلا بىلمەيدۇ.

— باشقىلار دېمىگەن تەقدىردىمۇ ئۆزى پەرەز قىلالمىغىنىغا قارىغاندا، سىزنىڭ بۇ سۆيۈملۈك يۈرىكىڭىزنى ئۇ زادىلا چۈشەنمەيدىكەن.

نېمىدېگەن ئادالەتسىز ئادەم بۇ! خۇددى ئاشلىپ باشقىلارنىڭ كۆڭلىدىكىنى پەرەز قىلىپ بىلەلەيدىغاندەك گەپ قىلىدۇغۇ؟ بىردىنلا ئۇنىڭغا ئاشلىپ راستلا ئۆزىنى بارغۇزمايدىغاندەك تۈيۈلۈپ كەتتى. ئاشۇ كۈنى باغدا ئۇنىڭغا ئازراقلا بېشارەت بېرىپ، بۇ قىيىنچىلىقلار ھامان بىر كۈنى تۈگەيدۇ دەۋەتكەن بولمىسىلا، ئۇ ئاتلانتاغا رېت باتلىرىنى ئىزدەپ كەلمەيتتى ياكى بولسا پويىز ئىستانسىسىغا بىللە چىقىپ سىكارلېتنىڭ كۆڭلىگە يارىشا ئىككى ئېغىز ئىللىق گەپ قىلغان، ئايرىلغۇسى كەلمەيۋاتقانلىقىنى ئىپادىلىگەن بولسىمۇ سىكارلېت ئۆزگىرەتتى ئەمەسمۇ؟ لېكىن ئۇ نام — ئابروۋىدىن باشقا ھېچنېمە دېمىدى. ئەمما... ئەجەبا، رېت باتلىرىنىڭ دېگىنى توغرىمىدۇ؟ ئاشلىپ راستلا ئۇنىڭ كۆڭلىنى چۈشەنمەيدىغاندۇ؟ سىكارلېت بۇ ساداقەتسىز خىيالىنى دەررۇ كالىسىدىن نېرى قىلدى. ئەلۋەتتە، ئاشلىپ ئۇنىڭدىن گۇمان قىلمايدۇ، ئۇنى بۇنداق ئەخلاقسىز ئىشنى قىلىدۇ دەپ ئويلىمايدۇ. ئاشلىپ ئالىجاناب يىگىت، ھەرگىزمۇ بۇنداق خىياللاردا بولمايدۇ. رېت ئۇنىڭ مۇھەببىتىنى

بۇزماقچى، ئۇ ياخشى كۆرگەن، قەدىرلەۋاتقان نەرسىسىنى بىر ئامال قىلىپ ۋەيران قىلىۋەتمەكچى، غەزەپ بىلەن ئويلىدى سىكارلېت، ھامان بىر كۈنى ئۇنىڭ دۈكىنى راۋاج تاپىدۇ، پەن زاۋۇتىنىڭ كىرىمىمۇ كۆڭۈلدىكىدەك بولىدۇ. شۇ چاغدا رېت باتلىر ئۆزىنى ئازابقا، ھاقارەتكە قويغىنى ئۈچۈن تېگىشلىك جازاسىنى يەيدۇ.

رېت باتلىر ئۇنى كۈلدۈرمەكچى بولۇۋاتقاندەك ئۇنىڭ ئالدىدا ئۇنىڭغا قاراپ تۇراتتى، چىرايدىكى بايا ئىپادىلەنگەن ھاياجاندىن ھېچنېمە يوق ئىدى.

— بۇ ئىشلارنىڭ سىز بىلەن زادى نېمە مۇناسىۋىتى بار؟ — سورىدى سىكارلېت، — بۇ مېنىڭ، ئاشلىپنىڭ ئىشى، سىزنىڭ ئەمەس.

رېت مۇرىلىرنى قىسىپ قويدى.

— بىر ئىش، سىكارلېت، مەن سىزنىڭ سەۋرچانلىقىڭىزغا چىن دىلىمدىن قايىل، ئەمما سىزنىڭ روھىڭىزنىڭ شۇنداق ئېغىر بېسىم ئاستىدا مېجىلىپ كېتىشىنىمۇ خالىمايمەن. تارانى ئالسا، ئۇ يەرنى باشقۇرۇشقا راۋرۇس بىر ئەركەك كېرەك. سىزنىڭ ئاغرىقچان دادىڭىز ئەمدى سىزگە مەڭگۈ ياردەم بېرەلمەيدۇ، قىزلار بىلەن نېگىرلارمۇ شۇنداق. ھازىر سىزنىڭ ئېرىڭىز بار بولدى، ئۇنىڭغا يەنە پىتتىپات خانقىزمۇ قوشۇلدى. ئاشلىپى بىلەن ئۇنىڭ ئائىلىسىنى ئۈستىڭىزگە ئېلىۋالسىڭىزمۇ قالغانلىرى سىزگە يېتىپ ئاشىدۇ.

— ئۇنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىشىم ھاجەتسىز، ئۇنىڭ ياردىمىمۇ...

— بۇ گەپنى قويۇڭچۇ، — دېدى رېت بىزار بولغاندەك قىلىپ، — بۇنداق گەپلەرنى ئەمدى قىلىشمايلى. ئۇ سىزگە ھېچقانچە ياردەم بېرەلمەيدۇ. ئۇ ھازىر سىزگە تايىنىدۇ. كەلگۈسىدىمۇ تايىنىدۇ، تا ئۆلۈپ كەتكۈچە خەققە تايىنىپ ياشايدۇ. مەن ھازىر ئۇنىڭ گېپىدىن زېرىكتىم، ئۇ توغرىلىق

گەپ قىلغۇم كەلمەيدۇ... سىزگە زادى قانچىلىك پۇل كېرەك؟
سىكارلىپتىنىڭ ئۇنى راسا بىر تىللىغۇسى كەلدى. ئۇ ئۇنىڭغا
خىلمۇ خىل ھاقارەتلەرنى كەلتۈرۈپ كۆڭلىدىكى ئەڭ قىممەتلىك
نەرسىلىرىنى تۆكتۈرۈۋالغان، ئاندىن ئۇنى دەسسەپ -
چەيلەۋەتكەندى. شۇنچە ئىشلارنى قىلىۋېتىپ، يەنە ئۇنى مەن
بەرگەن پۇلنى ئالدىم دەپ ئويلاۋاتقىنىچۇ تېخى.

لېكىن، ئۇ ئۆزىنى بېسىۋېلىپ ئۇنى تىللىمىدى. ئۇنىڭ
بەرگەن ۋەدىلىرىنى تەكەببۇرانە تۇرۇپ رەت قىلغان، ئۇنى
دۇكاندىن قوغلاپ چىقارغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى. بىراق،
قول ئىلىكىدە بار، ھېچنېمىدىن غېمى يوق ئادەملەرلا خۇشال
ھالدا ئۆزىنىڭ ئويلىغىنى بويىچە ئىش قىلالىشى مۇمكىن، ئەمما
سىكارلىپت ئۇنداق قىلالمايدۇ. ئۇ ھازىرمۇ نامرات، شۇڭا بۇنداق
ئەھۋاللارغا چىدىشى كېرەك. قولى پۇل كۆرگەندىن كېيىن -
ئادەم ئېمىدىگەن چىرايلىق، نېمىدىگەن ئادەمنى خۇشال قىلىدىغان
خىيال بۇ ھە! - ئۆزى خالىمىغان ھەرقانداق ئىشقا سۈكۈت
قىلىپ تۇرمايدۇ، ئۆزى خالىمىغان ئىشنىمۇ ھەم قىلمايدۇ.
كىشىلەرگە ھۆرمەتچان بولۇش - بولماسلىقىمۇ، ئۇلارنىڭ
ئۆزىنى خۇشال قىلالايدىغان ياكى قىلالايدىغانلىقىغا قاراپ
بولىدۇ.

مەن ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى خالىغانچە پالۋېتىمەن، ئويلىدى
ئۇ، بىرىنچىسى رېت باتلىر.

شۇ خىيال بىلەن تەڭلا ئۇنىڭ چىرايى ئېچىلىپ، بىر جۈپ
يېشىل كۆزلىرى نۇرلىنىپ كەتتى. جاۋابغا بىلەن -
بىلىنمەس تەبەسسۇم پەيدا بولدى. رېت باتلىرمۇ كۈلۈپ قويدى.
- سىز ھەقىقەتەن ئوماق، سىكارلىپت، - دېدى ئۇ، -
بولۇپمۇ يامان ئويلارنى ئويلىغان ۋاقتىڭىزدا تېخىمۇ شۇنداق
بولۇپ كېتىسىز. سىزنىڭ ئاشۇ زىنخىلىرىڭىز ئۈچۈن ئوتتۇز
تۇياق قېچىر سېتىۋېلىپ بېرىشىكىمۇ رازىمەن، سىز لازىم
قىلىشىڭىزلا.

دۇكاننىڭ ئىشىكى ئېچىلىپ، پىرىكازچىك بالا چىشىنى كولىغان يېتى كىرىپ كەلدى. سىكارلېت شۇندىلا ئورنىدىن تۇرۇپ شارپىسىنى دولىسىغا سالدى، شىلەپسىنىڭ بوغۇچىنى ئېڭىكىنىڭ ئاستىدىن ئۆتكۈزۈپ چىگدى. ئۇ بىر قارارغا كېلىپ بولغانىدى.

— چۈشتىن كېيىن ئالدىراشمۇ سىز؟ ھازىرلا مەن بىلەن بىللە بارسىڭىز چۇ؟
— نەگە؟

— مېنى پەيتونىڭىز بىلەن پەن زاۋۇتىغا ئاپىرىپ قويسىز. فىرانك مېنى ئۆزىڭىز يالغۇز شەھەردىن چىقماڭ، دېگەن.
— مۇشۇ يامغۇردىمۇ؟

— شۇنداق، سىزنىڭ گېپىڭىزدىن يېنىۋالماستىڭىز ئۈچۈن پەن زاۋۇتىنى ھازىرلا بېرىپ سېتىۋالماقچىمەن.
رېت باتلىر ئۇشتۇمتۇت شۇنداق قاتتىق كۈلۈپ كەتتىكى، پۈكەيدە تۇرغان پىرىكازچىك بالا چۆچۈپ كېتىپ ئۇنىڭغا قاراپ قالدى.

— سىز ئۆزىڭىزنىڭ يەنە توي قىلغانلىقىڭىزنى ئۇنتۇپ قالدىڭىزمۇ؟ خەقلەر كېنىپىدى خانىمنىڭ رېت باتلىر دېگەن لۈكچەك بىلەن شەھەردىن بىللە چىقىپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرسە، ئۇ چاغدا جېنىڭىزغا ۋاي. بىلىپ قويۇڭ، مەن دېگەن مەرتىۋىلىك ئادەملەر قارشى ئالمايدىغان بىر ئادەم. ئەجەبا، سىز يۈزىڭىزنىڭ چۈشۈپ كېتىشىدىن قورقمامسىز؟

— ئۇنداق قۇرۇق گەپلىرىڭىزنى قويۇڭ. سىز ئۆزگىرىۋالغۇچە ھەم فىرانك بىلىپ قالغۇچە پەن زاۋۇتىنى سېتىۋالماستىمۇ بولمايدۇ. ئەزىملىك قىلماڭ، رېت، بۇنىچىلىك يامغۇر نېمىدى؟ چاپسان ماڭايلى.

فىرانك پەن زاۋۇتىنى ئويلىسىلا ئىچىگە تىنىدىغان بولۇپ قالدى. نېمىشىمۇ سىكارلېتقا ئۇ زاۋۇت توغۇرلۇق گەپ قىلغان

بولغىدى. ئۇ ھالقىسىنى رېت باتلىرىغا سېتىپ — باشقىسىغا ئەمەس، دەل ئاشۇنىڭغا ساتقىنىنى قارىمامدىغان — ئېرىگە مەسلىھەتمۇ سالماي ئۇ زاۋۇتنى سېتىۋاپتۇ. بۇ دەردمۇ ئۇنىڭغا يېتىپ ئاشاتتى، زاۋۇتنى ئېرىنىڭ باشقۇرۇشىغا بەرمىگىنى ھەممىدىن ئېشىپ كەتتى. قارىغاندا، ئۇ ئېرىگە ياكى ئۇنىڭ قابىلىيىتىگە ئىشەنمىسە كېرەك.

فىرانك ئۆزى تونۇيدىغان بارلىق ئەرلەرگە ئوخشاش، خوتۇنلار ئەرلىرىنىڭ ئەقىل - پاراسەتتە ئۆزلىرىدىن ئۈستۈن تۇرىدىغانلىقىغا تەن بېرىشى، ئۆز ئالدىغا ئىش قىلماي، ئەرلىرىنىڭ پىكرى بويىچە ئىش كۆرۈشى كېرەك، دەپ قارايتتى ھەم. يەنە ئاياللارنىڭ ئۆزلىرى قىزىققان ئىشلىرىغا يول قويايتتى، بۇنداق يول قويۇشنى يامان ئىش دەپمۇ قارىمايتتى، ئايالغا ئارتۇقچە تەلەپ قويۇپمۇ كەتمەيتتى، ئۇنىڭ ئەخمىقانە تەلەپلىرىنى قاندۇرۇپمۇ تۇراتتى. ئەمما، سىكارلېتنىڭ ئۆز ئالدىغا قىلماقچى بولغان بۇ ئىشى پىسەنتىگە زادىلا توغرا كەلمىدى.

مەسىلەن، ئاشۇ پەن زاۋۇتىنى ئالايلى، سىكارلېت تاتلىق كۈلۈپ تۇرۇپ ئۇنىڭ بەزى سوئاللىرىغا جاۋاب بەرگەندە ھەم ئۇ زاۋۇتنى ئۆزى باشقۇرماقچى بولغانلىقىنى ئېيتقاندا، فىرانكنىڭ قورقۇپ ئەرۋاھى ئۇچتى. «ياغاچ سودىسىنى ئۆزۈم قىلمەن.» بۇ سىكارلېتنىڭ ئەسلىي گېپى ئىدى. فىرانك شۇ چاغدىكى قورقۇنچىسىنى مەڭگۈ ئۇنتۇپ كېتەلمەيتتى. ئۇ ئۆز ئالدىغا سودا بىلەن شۇغۇللانماقچى! بۇنى تەسەۋۋۇرغا سىغدۇرۇش مۇمكىنمۇ؟ ئاتلانتا بويىچە سودا بىلەن شۇغۇللىنىدىغان بىرمۇ خوتۇن كىشى يوق، فىرانكمۇ ئۇنداق خوتۇنلارنى ئاڭلاپ باقمىغان. قىيىنچىلىق مەزگىللىرىدە ئاياللار ئۆينىڭ راسخوتى ئۈچۈن پۇل تېپىشقا مەجبۇرلانغانلىرىدا، ئاياللارغا لايىق ئىشلارنى يوشۇرۇنچە قىلغان، مەسىلەن، مېرۋېتېر خانىم پوشكال پىشۇرۇپ ساتتى، ئېلىسىن خانىم قاچىلارغا گۈل سىزدى،

كەشتىچىلىك قىلدى، مادې خانىم مەكتەپكە بېرىپ دەرس ئۆتتى، بوننېل خانىم مۇزىكىدىن دەرس بەردى. ئۇلار مانا شۇنداق يول بىلەن پۇل تاپتى، ئەمما ئۇ ئىشلارنى ئۆيلىرىدە قىلىشتى. ئايال كىشى ئائىلىنىڭ ھىمايىسىدىن ئايرىلىپ، قاراملىق بىلەن قوپال ئەرلەر دۇنياسىغا كىرىپ كەتسە، ئۇلار بىلەن سودىدا دەتالاش قىلىشسا، سوقۇشسا، ئۇلار ئۇنى ھاقارەتلىسە، كەينىدىن گەپ قىلسا، ئۇنىڭدا قانداق بولىدۇ... ئېرىنىڭ باققۇدەك ھالى بار، ئۇنداق ئىشلارنى قىلىشقا مەجبۇرلانمايدىغان ئاياللار تېخىمۇ ئۇنداق قىلماسلىقى كېرەك - دە.

فىرانك دەسلەپتە، ئۇ مېنى چېكىپ باقماقچى ياكى ماڭا چاقچاق قىلىۋاتىدۇ، دەپ ئويلىغانىدى. لېكىن، ئۇزاق ئۆتمەي ئۇنىڭ پەن زاۋۇتىنى سېتىۋېلىپ ئىشقا كىرىشىپ كەتكەنلىكىنى كۆردى. سىكارلېت ھەر كۈنى ئۇنىڭدىن ئەتىگەن تۇرۇپ پىئاجتېر كوچىسىغا پەيتون بىلەن كېتەتتى. كەچتە فىرانك دۇكاننى تاقاپ پىتتىپاتنىڭ ئۆيىگە كېلىپ كەچلىك تاماقنى يەپ بولغاندا، ئاندىن قايتىپ كېلەتتى. پەن زاۋۇتى بىلەن ئۆينىڭ ئارىلىقى خېلىلا يىراق ئىدى، پىتتېر تاغا ئۇنىڭ ئىشىنى ياقلىمىسىمۇ ئۇنى ھەر كۈنى پەيتونغا سېلىپ ئاپىرىپ قويايتتى. ئارىلىقتا ئۇلار بىر ئورمانلىقتىن ئۆتەتتى. ئۇ يەردە ئەرەكسىز ئېگىرلەر، شىماللىق لۈكچەكلەر ئايلىنىپ يۈرۈشەتتى. فىرانكنىڭ ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولىدىغانغا ۋاقتى يوق ئىدى، پۈتۈن ۋاقتى دۇكاندا ئالدىراش ئۆتەتتى. ئۇ نارازى بولسا سىكارلېت ئاددىيلا گەپلەر بىلەن ئاغزىنى تۇۋاقلاپ قويايتتى.

— جونسون دېگەن بۇ ھىيلىگەر تۈلكىگە كۆز - قۇلاق بولۇپ تۇرمىسام ياغاچلىرىمنى سېتىۋېتىپ پۇلنى ئۆزىنىڭ چۆنىتىكىگە سېلىۋالىدۇ. زاۋۇتنى باشقۇرىدىغانغا ياخشىراق بىر ئادەم تاپقاندا، ئاندىن ئۇ يەرگە كۆپ بارمىساممۇ بولىدۇ، ئۇ ياغدا كۆپ ۋاقتىمنى شەھەردە ياغاچ سېتىش بىلەن ئۆتكۈزۈمەن. سىكارلېت شەھەردە ياغاچ سېتىپ يۈرۈرمىش! ئۇ تېخىمۇ

بولمىغۇر ئىش - دە. راست دېگەندەك، بەزىدە ئۇ زاۋۇتنىڭ ئىشلىرىدىن بىرەر كۈن ۋاقىت چىقىرىپ شەھەردە ياغاچ ساتاتتى. بۇنداق چاغلاردا فىرانك، تونۇشلار ئۇچراپ قېلىپ، خوتۇنۇڭ ياغاچ سېتىپ يۈرىدۇ، دەپ قالمىسۇن دەپ قورقۇپ، دۇكاننىڭ كەينىدىكى قاراڭغۇ ئۆيگە كىرىۋالاتتى.

خەقلەر سىكارلېتنىڭ كەينىدىن سۆز - چۆچەك قىلىشقا باشلىدى. ئايالنى خوتۇن كىشى قىلمايدىغان ئىشلارغا سېلىپ پۇل تېپىۋېتىپتۇ دەپ ئۇنىڭ كەينىدىنمۇ گەپ قىلمايدۇ، دەپ كىم ئېيتالايدۇ. بەزىدە دۇكانغا كىرگەنلەر ئۇنىڭغا: «تېخى بايىلا كېنىدى خانىمنى كۆردۈق...» دېيىشەتتى. بۇنداق گەپلەرنى ئاڭلىغاندا فىرانك يەرگە كىرىپ كەتكۈدەك بولاتتى. ئۇلار ئۇنىڭغا سىكارلېتنىڭ قىلىۋاتقان ئىشلىرىنى تەپسىلىي سۆزلەپ بېرەتتى. ھەممىسىنىڭ ئاغزىدا يېڭى سېلىنىۋاتقان مېھمانخانىدا يۈز بەرگەن بىر ئىش سۆز - چۆچەك بولۇپ يۈرەتتى. ئەسلىدە توممى ۋېلبۇرن بىر ئادەمدىن ياغاچ سېتىۋېلىۋاتقاندا، بۇ يەردىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقان سىكارلېت پەيتوندىن سەكرەپ چۈشۈپ، ئۇل قويۇۋاتقان ئېرىلاندىيەلىك ئىشچىلارنىڭ ئالدىدىلا توممىغا بۇ سودىدا قاتتىق ئالدىغانلىقىنى، ئۆزىنىڭ ياغاچلىرىنىڭ سۈپىتىنىڭ ياخشىلىقىنى، باھاسىنىڭ ئەرزانلىقىنى ئېيتقان ھەم دېگەنلىرىنىڭ توغرىلىقىنى ئىسپاتلاش ئۈچۈن، شۇ يەردىلا ياغاچنىڭ پۈتۈن باھاسىنى ھېسابلاپ چىقىرىپ بەرگەن. قارا ئىش قىلىدىغان ناتونۇش ئىشچىلارنىڭ ئارىسىدا يۈرۈشنىڭ ئۆزى يۈز كېتىدىغان ئىش ئىدى، ئۇنى ئاز دېگەندەك، ئۇ شۇنچە ئادەمنىڭ ئالدىدا ئۆزىنىڭ ھېسابقا ئۈستىلىقىنى كۆز - كۆز قىلغاندەك قىلىق قىلغان. توممى ئۇنىڭغا ئىشىنىپ زاكاز بەرگەندىن كېيىنمۇ، سىكارلېت ئۇ يەردىن كەتمەي ئايلىنىپ يۈرگەن. جوننى گالگېر ئىسىملىك ئاتىقى چىقىپ قالغان لۈكچەك بىر ئىش بېشى بىلەن پاراڭلاشقان، نەتىجىدە بۇ ئىش شەھەردە بىر نەچچە ھەپتىگىچە سۆز - چۆچەك بولغان.

ئۇ بۇ زاۋۇتنى سېتىۋالغاندىن كېيىن پۇل تاپقان بولسىمۇ،
فىرانك باشقا ئەرلەرگە ئوخشاشلا، ئايالىنىڭ ئاياللارنىڭ
قىلىشىغا بولمايدىغان ئىشلارنى قىلىپ مۇۋەپپەقىيەت
قازانغىنىغا خۇشال بولۇپ كەتمەيتتى. سىكارلېتمۇ تاپقان
پۇلىدىن دۇكانغا ئىشلىتىش ئۈچۈن فىرانكقا بېرىپ باقمىدى.
كۆپ قىسىم پۇلىنى تاراغا ئەۋەتىپ تۇردى ھەم ۋىل بېنىنغا
توختىماي خەت يېزىپ، بۇ پۇللارنى نېمىلەرگە
ئىشلىتىدىغانلىقىنى تاپشۇرۇپ تۇراتتى. ئۇ فىرانكقا يەنە تاراننىڭ
ئىشلىرى تۈگىگەندىن كېيىن، تاپقان پۇللىرىنى خەقلەرنىڭ
گۆرۈگە قويىدىغان نەرسىلىرىگە ئىشلىتىپ، شۇ يول بىلەنمۇ
پۇل تاپىدىغانلىقىنى ئېيتتى.

فىرانك بۇ گەپنى ئاڭلاپ ھەيرانلىقتا ئىچىگە تىنىپلا قالدى.
ئايال كىشى دېگەن گۆرۈ - پۆرۈ دېگەندەك ئىشلارنىڭ
نېمىلىكىنى بىلمەسلىكلىرى كېرەك ئىدىغۇ؟

يېقىنقى كۈنلەردىن بېرى سىكارلېتنىڭ كاللىسى ھەرخىل
پىلانلار بىلەن توشۇپ كەتتى. فىرانكنىڭ قارشىچە، بۇ پىلانلار
بىرىدىن بىرى بەتتەر ئىدى. سىكارلېت ھەتتا ئۆزىنىڭ شېرمان
كۆيدۈرۈۋەتكەن ئىسكىلاتىنىڭ ئۈستىگە بىر قاۋاقخانا
سالماقچىمۇ بولدى. فىرانك گەرچە ھاراقنى تەرك ئەتكۈچىلەردىن
بولمىسىمۇ، لېكىن بۇ تىجارەتكە قەتئىي قارشى ئىدى. ئۆيىنى
قاۋاقخانا قىلىشقا ئىجارىگە بېرىش، پاهىشخانا قىلىشقا ئىجارە
بەرگەن بىلەن ئوخشاش نامى يامان ئىش ئىدى. نېمە ئۈچۈن
شۇنداق بولىدۇ؟ فىرانك ئۇنىڭغا قايىل قىلارلىق جاۋاب
بېرەلمەيتتى. شۇنىڭ بىلەن سىكارلېت ئۇنىڭ پۈت دەسسەپ
تۇرالمىدىغان ئۇنداق گەپلىرىنى «قۇرۇق گەپ» دەپ يوققا
چىقىرىۋەتتى.

— ئۆيىنى قاۋاقخانا قىلىشقا ئىجارىگە بېرىش ئەڭ ئىشەنچلىك
ئىكەن، ھېنرى تاغام شۇنداق دېگەن، — دېدى بىر كۈنى ئۇ
فىرانكقا، — ئىجارىگە ئالغان ئادەم ئىجارە ھەققىنى ئۆز ۋاقتىدا

تاپشۇرۇپ تۇرىدىكەن، سېتىلماي قالغان ناچار ياغاچلار بىلەن قاۋاقخانا سالدۇرسام ئۇنىڭدىنمۇ بىرمۇنچە پايدا ئالغىلى بولىدىكەن، بۇنىڭدىن كىرگەن پۇل بىلەن زاۋۇتتىن، گۆرۈگە ئىشلەتكەن پۇلدىن كىرگەن پۇللارنى قوشۇپ پەن زاۋۇتىدىن يەنە بىرنەچچىنى سېتىۋالمايمەن.

— جېنىم، ئارتۇق پەن زاۋۇتلىرىنىڭ سىزگە لازىمى يوق، — فىرانك قورقۇپ كېتىپ توۋلاپ كەتتى، — تېخى سىز قولىڭىزدىكى ئۇ زاۋۇتنى سېتىۋېتىشىڭىز كېرەك، ئۇ سىزنى ھاردۇرۇپ ئۆلتۈرەي دېدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ھۆر نېگىرلارنى ئىشلەتسىڭىز سىزگە نۇرغۇن ئاۋرىچىلىكلەرنى كەلتۈرۈپ بېرىدۇ.

— ھۆر نېگىرلار ئەلۋەتتە ھېچنېمىگە يارمايدۇ، — دېدى سىكارلېت ئۇنىڭ گېپىگە قوشۇلۇپ. ئەمما، فىرانكنىڭ گېپىدىكى زاۋۇتنى سېتىۋېتىشىڭىز كېرەك، دېگەن مەنىنى چۈشەنمىدى، — جونسۇن ئەپەندى ئۇلارنىڭ ھەر كۈنى ئەتىگەندە ئىشقا دەل ۋاقتىدا كەلگەنلىكىنى بىلمەيدىغانلىقىنى ئېيتىۋاتىدۇ، شۇڭا نېگىرلارغا مۇتلەق ئىشەنگىلى بولمايدۇ. ئۇلار بىر — ئىككى كۈن ئىشلەپلا مائاشىنى خەجلىپ تۈگىتىۋەتمىگۈچە ئىشقا كەلمەيدۇ، تېخى ھەممىسىلا كەلمەي قويۇشمۇ مۇمكىن. مەن ئازادلىق ھەرىكىتىنىڭ جىنايى ھەرىكەت ئىكەنلىكىنى بارغانسېرى ھېس قىلىۋاتىمەن. ئۇ ھەرىكەت نېگىرلارنى كاردىن چىقاردى. نۇرغۇنى ئىشلىمەيدۇ. بىزنىڭ زاۋۇتتىكىلىرىمۇ ھۇرۇن، كۈن ئۆتكۈزۈشىنىڭلا كويىدا. ئۇلارغا كۆيۈنۈپ قاتتىقراق گەپ قىلىپ قويسىڭىز، ئۇرغىلىغۇ تېخىمۇ بولمايدۇ، «ھۆرلەر ئىدارىسى» نىڭ ئادەملىرى ئەنجۈرنىڭ قۇرتىغا ئۆزىنى ئاتقان ئۆردەكلەرگە ئوخشاش شۇئان سىزگە يېپىشىدۇ.

— قەدىرلىكىم، ئۇلارنى جونسۇنغا ئۇردۇرمىغانسىز...

— ھە ياق، — جاۋاب بەردى سىكارلېت سەل خۇشياقمىغاندەك قىلىپ، — ھازىر دېدىمغۇ، ئەگەر شۇنداقلا قىلىپ قويىدىغان

بولسام شىماللىقلار مېنى ھازىرلا تۈرمىگە سولايدۇ.
— بىلىشىمچە، سىزنىڭ دادىڭىز مۇ نېگىرلارنى زادىلا ئۇرۇپ
باقمىغان.

— ھىم، پەقەت بىرلا قېتىم ئۇرغان، ئوۋدىن قايتىپ
كەلگەندىن كېيىن، ئاتىباقار ئاتنى پاكىز سۈرتىمگەنمەن،
ئاچچىقىدا ئۇنى بىر شاپىلاق ئۇرغان. ئەمما، فىرانك، ئۇ چاغلار
ھازىرقىغا ئوخشىمايدۇ، ھازىرقى نېگىرلار دېگەن ھۆر نېگىرلار –
دە. ئۇلارنىڭ بەزىلىرىنى ئۇرۇپ تۇرغانمۇ ياخشى، ئۆزلىرىگە
پايدىلىق.

فىرانك خوتۇنىنىڭ كۆز قاراشلىرى ۋە بەزى پىلانلىرىدىنلا
ئەمەس، توي قىلغاندىن بېرىقى ئۆزگىرىشلەرنىڭ
چوڭلۇقىدىنمۇ ھەيران ئىدى. سىكارلېت ھازىر يېڭى توي قىلغان
چاغلاردىكىدەك ئۇنداق مۇلايىم، شېرىن سۇخەن ئەمەس ئىدى،
ئاياللارغا خاس خۇسۇسىيەتلىرىمۇ يوقىلىپ كېتىۋاتاتتى. توي
قىلىمىز دەپ يۈرگەن چاغلىرىدىكى تۇرمۇشقا بولغان خىلمۇ خىل
قاراشلىرى، نادانلىقى، نومۇسچانلىقى، سۈلكەتلىرىگە قاراپ،
ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدا باشقا ئاياللاردا يوق بىر خىل جەلىپكارلىقنى
كۆرگەنىدى. ئەمدى ھازىر ھەممە ھەرىكەتلىرى ئەرلەرنىڭكىگە
ئوخشاپ قېلىۋاتىدۇ. ئىككى مەڭزى قىپقىزىل، زىنىخلىرى يەنە
شۇنداق چىرايلىق، كۈلكىلىرى يېقىملىق كۆرۈنىشىمۇ، گەپ –
سۆزلىرى، ئىش – ھەرىكەتلىرى ئەرلەرنىڭكىدىن قېلىشىمايدۇ.
ئاۋازى چىرقىراق، كەسكىن، ھەرقانداق ئىشقا قىزىلارغا ئوخشاش
مىجىپ ئولتۇرماي كەسكىن ھۆكۈم قىلىدۇ، ئۆزىگە
ئېھتىياجلىق نەرسىلەرنى ئەرلەرگە ئوخشاش ئەڭ ئەپچىل يوللار
بىلەن قولغا كەلتۈرىدۇ، ئاياللارغا ئوخشاش ئىككىلىنىپ، نومۇس
قىلىپ ئولتۇرمايدۇ.

فىرانك ئۇنىڭدىن بۇرۇنمۇ سىكارلېتقا ئوخشاش بۇنداق
كەسكىن مىجەزلىك ئاياللارنى كۆرمىگەنمۇ ئەمەس، جەنۇبىنىڭ
باشقا چوڭ شەھەرلىرىدىكىگە ئوخشاش، ئاتلانتادىمۇ پۇللۇق

ئاقسۆڭەك خانىملار بار ئىدى، ئۇلارغا ھېچكىم تېگەلمەيتتى. پاكار، سېمىز مېرۋېتېر خانىمنىڭ ھەيۋىسىنى، لاتاپەتلىك ئېلىسن خانىمنىڭ زوراۋانلىقى ۋە تەكەببۇرلۇقىنى، ئاۋازى تاتلىق ۋېمتىن خانىمنىڭ مەقسىتىگە يەتمىگۈچە قويمايدىغان خاراكتېرىنى بېسىپ چۈشكۈدەك ئاياللار يوق ئىدى. ئەمما، ئۇلار ھەر قانداق ئەھۋالدا ئۆزلىرىنىڭ ئايال كىشى ئىكەنلىكىنى ئۈنتۈپ قالمىتتى ھەم شۇ يول بويىچە ئىش كۆرەتتى، ئەرلەرنىڭ پىكرىگە، پۈتۈنلەي ئۇلارنىڭ دېگىنىدەك قىلىپ كەتمىسىمۇ ھەر ھالدا ناھايىتى ھۆرمەت قىلاتتى، گەپلىرىنى ئاڭلايتتى. سىكارلېت بولسا ئۇنداق ئەمەس، ئۆزىنىڭ بىلگىنى بويىچە ئىش قىلاتتى، شۇڭا شەھەردە ئۇ توغرىلۇق گەپ - سۆزلەر بەكمۇ ئۇلغىيىپ كېتىۋاتاتتى.

خەقلەر تېخى، — ئويلايتتى فىرانك ئىچ - ئىچىدىن بوغۇلۇپ، — مۇشۇنداق بىر خوتۇننىڭ ئېرى بولغىنىم ئۈچۈن مېنىڭ ئۈستۈمدىنمۇ گەپ قىلىشىدىغاندۇ.»

يەنە تېخى باتلېر دېگەن ھېلىقى ئادەم پىتتىپات خانىمىزنىڭ ئۆيىگە دائىم بېرىپ تۇراتتى. بۇمۇ ئادەمنىڭ يۈزىنى تۈگىدىغان ئىش - دە. ئۇرۇشتىن ئىلگىرى ئىككىسى بىللە سودا قىلىشقان بولسىمۇ، فىرانك ئۇ ئادەمگە ئۆچ ئىدى. ئاشۇ چاغدا ئۇنى «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىگە باشلاپ بېرىپ دوستلىرىغا تونۇشتۇرۇپ قويغىنىغا ھازىرغىچە پۇشايمان قىلاتتى. ئۇنىڭغا ئۇرۇش ۋاقتىدا ھايانكەشلىك قىلغانلىقى، ئارمىيەگە قاتناشمىغانلىقى ئۈچۈن ئۆچ ئىدى. رېت باتلېرنىڭ جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ ئارمىيەسىدە سەككىز ئاي تۇرغانلىقىنى پەقەت سىكارلېتلا بىلەتتى، چۈنكى ئۇ سىكارلېتقا قورققانداك قىياپەتتە بۇ «رەسۋا ئىش» نى ھېچكىمگە ئاشكارىلاپ قويماسلىق توغرىلۇق يالۋۇرغان بولغاچقا، سىكارلېت ھېچقانداق ئادەمگە دېمىگەن ئىدى. لېكىن، فىرانك خالىسۇن - خالىمىسۇن، رېت باتلېر پىتتىپات خانىمىزنىڭ دائىملىق مېھمىنى ئىدى.

باتلىر كۆرۈنۈشتە پىتتى ھاممىنى كۆرگىلى كېلەتتى، پىتتى ھاممىمۇ ھېچنېمىنى سەزمەي مېنى يوقلاپ كېلىدۇ، دەپ يۈرۈپۈرەتتى، تېخى ئۇنىڭ كەلگىنىگە ئۆزىچە كېرىلىپ كېتەتتى. ئەمما، ئۇ كەلگەندە فىرانك، ئۇ ھەرگىزمۇ پىتتىپاننى دەپ كەلمەيدۇ، دەپ ئويلاپ بىر قىسىملا بولۇپ قالاتتى. كىچىك ۋادىدا باشقا ئادەملەردىن قورقسىمۇ باتلىردىن ھەرگىز قورقمايتتى، ئەكسىچە ئۇنى «رىت بوۋا» دەپ ياخشى كۆرەتتى. بۇ ئەھۋال فىرانكنىڭ قاتتىق ئاچچىقىنى كەلتۈرەتتى. فىرانك ئۇرۇش ۋاقتىدا باتلىرنىڭ سىكارلېتقا سۈركىشىپ يۈرگەنلىكلىرىنى، خەقلەرنىڭ شۇ چاغلاردا ئىككىسى توغرىلىق كۆسۈرلىشىدىغانلىقىنى ئەسلىدى ۋە ھازىر ئۇلار توغرىسىدىكى سۆز - چۆچەكلەر تېخىمۇ كۆپىيىپ كەتكەن بولۇشى مۇمكىن، دەپ ئويلىدى. فىرانكنىڭ ئاغىنىلىرى سىكارلېتنىڭ زاۋۇت سېتىۋالغان ئىشلىرىنى قورقماي دېيىشكەنلىرى بىلەن بۇنداق ئىشلارنى ئۇنىڭغا دېيىشكە جۈرئەت قىلالماي يۈرگەن بولۇشىلىرىمۇ مۇمكىن. ھازىر ئۇلارنى تاماققا، ئولتۇرۇشلارغا چاقىرىشلارمۇ ئازلاپ كەتتى، ئۇلارنىڭكىگە كېلىدىغانلارمۇ ھەم شۇنداق، سىكارلېت قوشنىلىرىنىڭ كۆپىنى ياخشى كۆرمەيدۇ، ياخشى كۆرىدىغانلىرىنىڭكىگەمۇ زاۋۇتنىڭ ئىشلىرىنىڭ ئالدىراشلىقى بىلەن بارالمايدۇ، شۇڭا ئۆزلىرىنىڭكىگە كېلىدىغان مېھمانلارنىڭ ئازلاپ كەتكەنلىكى بىلەنمۇ تازا كارى يوق. ئەمما، فىرانك ئۇنداق ئەمەس، بۇ ئىشقا بەكمۇ دىققەت قىلىپ كېلىۋاتاتتى.

فىرانك ئۆمۈر بويى «قوشنىلار نېمە دەپ قالار» دېگەن گەپ بىلەن ئۆزىنى ئىدارە قىلىپ كېلىۋاتقان ئادەم ئىدى. ھازىر خوتۇنىنىڭ ئۇنداق گەپلەر بىلەن بىر تال كارى يوق، قائىدە - يوسۇنلارنى ئاياغ ئاستى قىلىپ كېتىۋاتقانلىقى ئۇنى قاتتىق چۆچۈتتى. سىكارلېتقا ھېچكىمنىڭ كۈچى يەتمەيتتى، شۇ سەۋەبتىن، ھەممىلا ئادەم ئۇنى «خوتۇننى مەيلىگە قويۇۋەتتى» دېيىشىپ كۆزگە ئىلمايتتى. فىرانك ھېچقانداق ئەر قىلمايدىغان

ئىشىنى قىلىپ خوتۇنغا يول قويدى، يول قويمايمۇ ئامالى يوق ئىدى، ئۇنىڭ بىلەن دەتالاش قىلسا، ئۇنى تەنقىدلىسە خوتۇنى ئۇنى بۇرنى - قۇلقىغىچە تويدۇرۇپ قوياتتى.

ئۇنىڭ ساراڭلىقى مەن كۆرگەن ھەرقانداق ئايالنىڭكىدىن ئاسان تۇتىدۇ، — دەپ ئويلىدى فىرانك ئامالسز، — يەنە تېخى تۇتىدىغان ۋاقتى ئۇزۇن.

ھەممە ئىش كۆڭۈلدىكىدەك كېتىۋاتقان كۈنلەردىمۇ، ئۆيدە ناخشا ئېيتىپ خۇشال يۈرۈۋاتقان بۇ خوتۇن ئادەمنى ھەيران قالدۇرۇپ، بىردىنلا باشقا بىر ئادەم سىياقىغا كىرىپ قالىدىغان چاغلارمۇ پات - پات بولۇپ تۇراتتى. فىرانك: «قەدىرلىكىم، سىزنىڭ ئورنىڭىزدا مەن بولغان بولسام ئۇنداق قىلمايتتىم...» دېگەندەك گەپلەرنى قىلىپ قويدىغان بولسىغۇ بولدى، ئۇنى تالاپ، دېگىنىگە تويدۇرۇۋېتەتتى.

ئۇنىڭ قاپقارا قاشلىرى تۈرۈلۈپ، كۆزلىرى ئۈستىدە چوڭقۇر بىر سىزىق پەيدا بولغاندا، فىرانكنى ئۆزى تۇيمايلا تىترەك بېسىپ كېتەتتى، سىكارلېتتا تاتارلارنىڭ ئىتتىك مېجەزى، ياۋا مۇشۇكنىڭ ۋەھشىلىكى بار ئىدى، ئاچچىقى كېلىپ كەتكەندە نېمە دەۋاتىدۇ، گەپلىرى خەقلەرنىڭ دىلىنى رەنجىتىۋاتىدۇ، يوق، پەقەتلا كارى يوق ئىدى. بۇنداق چاغلاردا ئۆيىنىڭ ئىچى شۇنچىلىك سۆرۈنلىشىپ كېتەتتى، فىرانك ئورنىدىن تۇرۇپلا دۇكانغا كېتىپ ناھايىتى كەچ قايتىپ كېلەتتى. پىتتىپات خۇددى توشقان ئۇۋىسىغا يۈگۈرگەندەك ھۇجرىسىغا يۈگۈرۈپ كىرىپ بېكىنىۋالاتتى. ۋاد بىلەن پىتتېر تاغا پەيتون قويدىغان ئۆيگە كىرىۋالاتتى. ئاشپەز ئايالنىڭ زۇۋانى ئوچۇپ، ئېيتىۋاتقان مۇناجانلىرىمۇ ئاللىقايلارغا يوقىلىپ كېتەتتى. يالغۇز نېگىر ئانىلا سىكارلېتنىڭ بۇ مېجەزگە بەرداشلىق بېرىپ جىمجىت تۇرۇۋالاتتى، چۈنكى ئۇ گېرالدى ئوخارانىڭ شۇ خىل مېجەزگە ئۇزۇن يىل بەرداشلىق بېرىپ كەلگەن بولغاچقا، ئۆگىنىپ كەتكەنىدى.

سىكارلېت يەنە خوتۇننى بېشىغا مىندۈرۈۋالغان ئەرلەرنى ھەرگىز ھۆرمەت قىلمايتتى. فىرانك شۇنداق ئىدى، ھەرقانداق چوڭ خاپىلىق تارتسىمۇ، ئۇنىڭغا ياكى باشقىلارغا قورقۇپ ھەم تارتىنىپ مۇئامىلە قىلاتتى، سىكارلېت ئۇنىڭ بۇنداق روھىي ھالەتلىرىنى زادىلا پىسەنتىگە سىغدۇرالمىتتى. بۇنداق ئىشلارنى ئويلىماي خۇشال - خۇرام ياشىسىمۇ بولاتتى، ئىقتىسادىي جەھەتتىكى قىيىنچىلىقلىرىمۇ ئاساسەن ھەل بولۇپ بولغانىدى، ئەمما فىرانك ئۇ ئويلىغاندەك سودىدا پۇختا ئادەم بولۇپ چىقمىدى، ئۇنىڭغىمۇ ھېچنېمە قىلدۇرمايدىغان تەرەپتە ئىدى، شۇڭا سىكارلېتنىڭ جۇدۇنى تۇتۇپ بۇ ئىشتىن قول ئۈزگۈسى كەلمەيتتى.

سىكارلېت پەرەز قىلغاندەك، فىرانك خەقلەردىكى قەرزلىرىنى يىغىشقا زادىلا ئۇنىمىدى. ئاخىر تولا سۈيلەۋەرگەچكە، ئامال يوق ئۇلارنىڭ ئالدىغا بېرىپ خۇددى خەقتىن سەدىقە ئېلىۋاتقاندەك سوراپ كۆرۈپ ھېچكىمدىن يۇلىنى ئۈندۈرەلمىدى. بۇ ئەھۋاللاردىن سىكارلېت كېنىپدى ئائىلىسىنىڭ تۇرمۇشىنىڭ مەڭگۈ ئالدىغا بار، كەينىگە يوق، غورىگىل ھالەتتە ئۆتىدىغانلىقىنى، فىرانكنىڭ قالغان ئۆمرىنى مەينەتچىلىك بېسىپ كەتكەن ئاشۇ دۈكىنىدا ئۆتكۈزسە شۇنىڭدىن ئالەمچە رازى بولىدىغانلىقىنى تونۇپ يەتتى. فىرانك ئۆزىنىڭ يانچۇقىنىڭ قۇرۇقلۇقىنى، مۇشۇنداق كېتىۋەرسە ئۆيىنى قامداپ كەتكىلى بولمايدىغانلىقىنى، بۇ ئەنسىز يىللاردىكى يېڭى ئاپەتلەرگە پەقەت پۇل بىلەنلا تاقابىل تۇرغىلى بولىدىغانلىقىنى، شۇڭا پۇل تاپمىسا بولمايدىغانلىقىنى زادىلا ھېس قىلمىغاندەك قىلاتتى.

فىرانك ئۇرۇشتىن ئىلگىرىكى ئاسايىش زامانلاردا سودا قىلىپ ئازراق پۇل تاپقانمۇ بولسا كېرەك. لېكىن، ھازىر ئۇ شۇنچىلىك قاتمال ئىدىكى، كونا ئۇسۇل - چارىلىرىدە جاھىللىق بىلەن مەھكەم تۇرۇۋېلىپ زادىلا يېڭىلىقلارنى قوبۇل قىلاي دېمەيتتى. ئۇ كونا ئۇسۇل - چارىلەرنىڭ كونا زامان بىلەن تەڭ

قۇيرۇقنى قۇم بېسىپ بولغانىدى. بۇ رەھىمسىز يېڭى دەۋردە ئادەمدە ئازراق تاجاۋۇز خاراكتېر بولمىسا پەقەتلا بولمايتتى، فىرانكتا بولسا دەل مۇشۇ نەرسە كەمچىل ئىدى. سىكارلېتتا بولسا ئۇ خىل خاراكتېر خېلىلا بار ئىدى، فىرانك خالىسۇن - خالىمىسۇن، شۇ خاراكتېرنىڭ رولىنى جارى قىلدۇرۇشنى ئويلايتتى. ئۇلارغا پۇل كېرەك ئىدى، سىكارلېت بولسا شۇ پۇلنى تېپىۋاتاتتى، ئەمما ئىنتايىن جاپا بىلەن تاپاتتى. ئۇنىڭ قارىشىچە، فىرانك ھېچبولمىغاندا ئۇنىڭ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىۋاتقان ئاشۇ پىلانلىرىغا ئارىلىنىشىۋالمىسا بولاتتى.

سىكارلېتنىڭ تەجرىبىسى بولمىغاچقا، ئۇ زاۋۇتنى باشقۇرۇپ كېتىشى ئاسان ئەمەس ئىدى. ھازىرقى رىقابەت يېڭى باشلانغان چاغدىكىدىن تېخىمۇ جىددىيلىشىپ كېتىۋاتقاچقا، ئۇ ئۆيگە ھەر كۈنى ھېرىپ - ئېچىپ ناھايىتى كەچ قايتىپ كېلەتتى. ئادەمنى غەمگە سالدىغان، بىزار قىلىدىغان ئىشلارمۇ ئاز ئەمەس ئىدى. مۇشۇنداق ئەھۋالدا فىرانك قۇرۇق يۇتىلىپ قويۇپ: «قەدىرلىكىم، مەن ئۇنداق ئىشنى ئۇقمايمەن»، «قەدىرلىكىم، سىزنىڭ ئورنىڭىزدا مەن بولغان بولسام ئۇ ئىشنى ھەرگىز قىلمايتتىم» دەپ ئۇنىڭ چىشىغا تېگەتتى. سىكارلېت بەزىدە ئۆزىنى بېسىۋالاتتى، بەزىدە بېسىۋالماي قالاتتى. ئۆزىنىڭ پۇل تېپىشقا جۇرئىتى يوق تۇرۇپ، يەنە ئېمىشقا ئۇنىڭ ئالدىغا تاقاق سالدىغاندۇ؟ ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇنىڭ كۆرسەتكەن سەۋەبلىرىمۇ شۇنچىلىك كۈلكىلىك ئىدى. بۇ كۈنلەردە ئۇنىڭ قىلىۋاتقىنى ئايال كىشىنىڭكىگە ئوخشىمىغان بولسا نېمە بوپتۇ؟ مانا، ئايال كىشى ئارىلاشسا بولمايدۇ دەپ قارىلىدىغان بۇ ئىشقا ئۇ ئارىلاشقاندىن كېيىن، زاۋۇتىدىن پۇل دېگەن شۇنداق جىق كىرىۋاتمامدۇ؟ بۇ پۇللار ئۇلارغا — سىكارلېتقا، تاراغا، يەنە فىرانكقا شۇنچىلىك لازىم ئەمەسمۇ؟

فىرانكقا دەم ئېلىش ۋە خاتىرجەملىك كېرەك ئىدى. جان -

جەھلى بىلەن ئۆزىنى ئۇرغان ئۇرۇش ئۇنى سالامەتلىكىدىن، مال - دۇنياسىدىن ئايرىدى، قېرىتىپ ھالىدىن كەتكۈزدى، شۇنداقتىمۇ ئۇ ھەرگىز پۇشايمان قىلمايتتى. تۆت يىللىق ئۇرۇشتىن كېيىن ئۇ تىنچ ياشاشنى، قولىم - قوشنىلار بىلەن ئىناق - ئېجىل ئۆتۈشنى خالاپ قالدى. تەگىلا قارىسا تونۇش چىرايىلار، دوستلىرىمۇ ئۇنىڭ ھۆرمىتىنى قىلىشاتتى. ئەمما، ئۇزاق ئۆتمەي، ئۆيدە خاتىرجەم ياشاش ئۈچۈن بەدەل تۆلەشنىڭ لازىملىقىنى ھېس قىلىپ قالدى. بۇنىڭ ئۈچۈن ئۇ سىكارلېتنى مەيلىگە قويۇپ بېرىشى، نېمە قىلمەن دېسە يول قويۇشى كېرەك ئىدى. ھاردۇق يەتكەن بولغاچقىمۇ، سىكارلېتنىڭ تەلىپى بويىچە ئاخىر ئۇ خاتىرجەملىكىنى سېتىۋالغانمۇ بولدى. بەزىدە ئۇ كەچ قېلىپ سىرتتىن مۇزلاپ قايتىپ كەلگەنلىرىدە، سىكارلېت ئىشىكىنى ئېچىپ بېرىپ ئۇنىڭ قۇلاقلىرىغا، بۇرنىغا ياكى سۆيۈشكە مۇۋاپىق كەلمەيدىغان باشقا بىر يەرلىرىگە سۆيۈپ كېتەتتى، ئىسسىق ئورۇنغا كىرىپ ياتقاندا بېشىنى مۇرىسىگە قويۇپ ئۇخلاپ قالاتتى. شۇنداق چاغلاردا فىرانك ئۆزى تۆلىگەن بەدەلنىڭ بىكارغا كەتمىگەنلىكىنى ھېس قىلىپ قالاتتى. سىكارلېت داۋاملىق ئۆزىنىڭ بىلگىنى بويىچە ئىش قىلىۋەرسە، ئۆيدىكى خاتىرجەملىكىمۇ شۇنچە ئۇزاق داۋاملىشاتتى. ئەمما، فىرانك ئېرىشكەن بۇ خاتىرجەملىكنىڭ ئىچى كاۋاك ئىدى، سىرتقى كۆرۈنۈشلە بار ئىدى، چۈنكى ئۇ توپىدىن كېيىن ئېرىشمەن دەپ ئويلىغان ھەممە نېمىسىدىن مەھرۇم بولۇۋاتاتتى.

ئايال كىشى ئۆزىنىڭ ئائىلىسى ھەم ئائىلىسىدىكى ئادەملەرنىڭلا غېمىنى يېپىشى كېرەك. ئەرلەرگە ئوخشاش سىرتتا لاغايلاپ يۈرسە بولمايدۇ، — دەپ ئويلايتتى فىرانك، — بالا بولغان بولسا بەلكىم...

بالىنى ئويلاپ ئۇنىڭ چىرايىغا كۆلكە يۈگۈردى، ئۇزاقتىن

بېرىقى ئۆيىمۇ شۇ ئىمدى. لېكىن، سىكارلېت بالا تۇغمايدىغانلىقىنى كېسىپلا ئېيتقاندى، ئۇنىڭ ئۈستىگە بالا دېگەنمۇ چاقىرسىلا كېلىدىغان نەرسە ئەمەس - دە. نۇرغۇن ئاياللارنىڭ بالا تېپىشنى خالىماسلىقى نادانلىق ھەم قورقۇنچتىن ئىكەنلىكى فىرانكقا ئايان. ئەگەر سىكارلېت تۇغىدىغان بولسا، ئۇ چاغدا چوقۇم ئۇنى تېخىمۇ ياخشى كۆرگەن، باشقا ئاياللارغا ئوخشاش ئۆيىدىن چىقارماي پۈتۈن ۋۇجۇدى بىلەن بالىسىنى باققان بولاتتى، پەن زاۋۇتىنىمۇ سېتىۋېتەتتى، شۇنىڭ بىلەن فىرانكىمۇ بۇ باش ئاغرىقلىرىدىن پۈتۈنلەي قۇتۇلاتتى. كۆپ ئاياللار بالا يۈزى كۆرگەندىن كېيىن بۆلەكچىلا ئېچىلىپ كېتىدۇ. سىكارلېتنىڭ ھازىر* ئۇنداق ھالەتتە ئەمەسلىكى فىرانكقا مەلۇم. ئۇ ئاياللار توغرىلۇق ھېچنەرسە بىلمىسىمۇ، سىكارلېتنىڭ تازا خۇشال - خۇرام ئەمەسلىكىنى سېزىپ تۇرۇۋاتاتتى، چۈنكى ئۇ ھېچنېمىنى بىلمەيدىغان، سەزمەيدىغان ھالەتتىكى ئادەم ئەمەس - دە.

بەزىدە يېرىم كېچىلەردە ئويغىنىپ كېتىپ سىكارلېتنىڭ يىغلاپ ياتقانلىقىنى كۆرەتتى، تۇنجى قېتىم ھەتتا يىغىسىنىڭ، ئېسەدەشلىرىنىڭ قاتتىقلىقىدىن كارىۋات مىدىرلاپمۇ كەتكەنىدى. فىرانك قورقۇپ كېتىپ: «ئومىقىم، نېمە بولىدىڭىز؟» دەپ سورىسا، سىكارلېت ئۈتى سىلكىپ: «ھىم، سىزنىڭ كارىڭىز بولمىسۇن!» دەپ جاۋاب بەرگەنىدى. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ ئىككىنچى سورىمىدى.

توغرا، بالا بولسا ئۇ خۇشال بولىدۇ، ئۆزى بىلەن مۇناسىۋەتسىز ئۇ خىل ئەخمىقانه ئىشلاردىن قولىنى تارتىدۇ. بەزىدە فىرانك ئۆزىنى تۈكلىرى پارقىراپ تۇرغان، قانات - قۇيرۇقلىرى شۇنچىلىك چىرايلىق بىر ئىسسىق بەلباغ قۇشىنى تۇتۇۋالغاندەك ئويلاپ، ئۇلۇغ - كىچىك تىنىپ ئولتۇرۇپ كېتەتتى. ئۇنىڭغا ئادەتتىكىدەك رەڭسىز قۇشقاچ بولسىمۇ بولاتتى ئەمەسمۇ؟ شۇنىڭدا تېخى ئوبدان بولاتتى.

ئوتتۇز يەتتىنچى باب

تۆتىنچى ئاينىڭ قاتتىق يامغۇر يېغىۋاتقان بىر كېچىسى، تونى فونتائىن تەرلەپ - پىشىپ كەتكەن، چارچاپ ھالى قالمىغان ئاتتىن سەكرەپ چۈشۈپ ئۇلارنىڭ دەرۋازىسىنى ئەنسىز قاقتى. فىرانىك بىلەن سىكارلېت چۆچۈپ ئويغىنىپ كەتتى، قورقۇپ چىرايلىرىدا قان قالمىدى. سىكارلېت تۆت ئاي ئىچىدە قايتا قۇرۇشنىڭ پۈتۈن مەنسىنى ئىككى قېتىم چوڭقۇر چۈشەنگەندى، بۈگۈنكىسى ئىككىنچى قېتىملىقى ئىدى. ۋىلنىڭ «بىزنىڭ ئاۋارىچىلىكلىرىمىز تېخى ئەمدىلا باشلاندى» دېگەن گېپىنىڭ تېگىگىمۇ بۈگۈن يەتتى. شۇنىڭ بىلەن بىللە ئاشلىپىنىڭ ئاشۇ كۈنى تارادىكى باغدا تۇرۇپ ئۇنىڭغا قىلغان ھېلىقى يېقىمىسىز گەپلىرىنىمۇ ئەمدى چۈشەندى. شۇ چاغدا ئۇ: «بىز ئەمدى ئۇرۇشتىنمۇ، تۈرمىدىنمۇ، ئۆلۈمدىنمۇ بەتتەر يامان ۋەزىيەتكە دۇچ كېلىمىز» دېگەندى.

ئۇنىڭ قايتا قۇرۇش مەزگىلىگە تۇنجى قېتىم دۇچ كەلگەن ۋاقتى جوناس ۋىلكېرسون شىماللىقلارنىڭ قوللىشى بىلەن ئۇنى تارادىن قوغلاپ چىقارماقچى بولغان چاغ ئىدى. ئەمدى بۈگۈن تونىنىڭ كېلىشى ئۇنىڭغا تېخىمۇ قورقۇنچىلۇق پاكىتلار ئارقىلىق قايتا قۇرۇش مەزگىللىرىنىڭ نېمىدىن دېرەك بېرىدىغانلىقىنى تېخىمۇ چوڭقۇر چۈشەندۈردى. تونى يېرىم كېچىدە كېلىپ، بىرنەچچە مىنۇتتىن كېيىن يەنە يامغۇرلۇق قاراڭغۇ كېچىدە تېزدىنلا غايىب بولدى. ئەمما، بۇ قىسقىغىنا ۋاقىت ئىچىدە ئۇ يېڭى بىر تىراگېدىيەنىڭ پەردىسىنى ئېچىۋېتىپ كەتتى، سىكارلېت بولسا بۇ پەردە مەڭگۈ يېپىلمايدىغاندەك قاتتىق ئۈمىدىسىزلىك ئىچىدە قالدى.

شۇ كۈنى كېچىسى قاتتىق يامغۇر يېغىۋاتاتتى، ئىشكىنىڭ

قاتتىق ئۇرۇلۇشىدىن ئويغىنىپ كەتكەن سىكارلېت يوغان ياغلىقىغا ئورلىپلا ئىشىكتىن چىقتى، پەستىكى دەھلىزدە تونى تۇراتتى. تونى دەررۇلا فىرانكىنىڭ قولىدىكى شامنى پۈۋلەپ ئۆچۈرۈۋەتتى. سىكارلېت قاراڭغۇدا سىلاشتۇرۇپ پەلەمپەيدىن پەسكە چۈشۈپ تونىنىڭ مۇزدەك قولىنى تۇتتى.

— ئۇلار مېنى قوغلاپ كېلىۋاتىدۇ، — دېدى تونى بوش ئاۋازدا، — مەن تېكساسقا كەتمەكچى — ئېتىم ئۆلەيلا دەپ قالدى... مەنمۇ ئاچتىن ئۆلگۈدەك بولدۇم... بۇ يەردىن تېز كەتسەم، سىلەرگە ئاۋازچىلىك كەلتۈرۈپ بەرمىسەم دەپ ئويلايمەن.

پۈتۈن دېرىزىلەر ئېتىلىپ، پەردىلەر چۈشۈرۈلۈپ بولغاندىن كېيىن، ئاندىن تونى ئۇلارنىڭ شام يېقىشىغا ماقۇل بولۇپ، فىرانكىغا بولغان ئىشلارنى تېز - تېز سۆزلەشكە باشلىدى، سىكارلېت ئۇنىڭغا ئالدىراش تاماق تەييارلىدى.

تونىنىڭ ئۈستىدە پەلتو، بېشىدا شەلەپمۇ يوق، پۈتۈن بەدىنى چىلىق - چىلىق ھۆل، قاپقارا چاچلىرى بېشىغا چاپلىشىپ كەتكەندى. سىكارلېت ئېلىپ كەلگەن بىر ئىستاكان ۋىسكىنى ئىچىۋەتكەندىن كېيىن ئۇنىڭ كۆزلىرىگە فونتاين ئائىلىسىدىكى يىگىتلەرگە خاس بىر خىل تېتىكىلىك يۈگۈردى. سىكارلېت پىتتىي ھاممىنىڭ ئويغانماي خورەك تارتىپ ئۇخلاۋاتقانلىقىدىن سۆيۈندى، بولمىسا ئۇ بۇ ئەرۋاھنى كۆرسە چوقۇم ھوشىدىن كېتەتتى.

— ھۇ خۇنپەر، ئىپلاس! — تونى كىمىندۈر تىللاۋېتىپ، يەنە ھاراق تەلەپ قىلىپ ئىستاكاننى سىكارلېتقا سۈندى، — ھېرىپ ھالىم قالمىدى، شۇنداقتىمۇ بۇ يەردىن دەررۇ كەتمىسەم جېنىمدىن ئايرىلىمەن، شۇنىڭغا ئەرزىگۈدەكمىغۇ ئىش قىلدىم. خۇدا تۇرۇپتۇ، بۇ راست. بىر ئامال قىلىپ تېكساسقا بېرىۋېلىپ شۇ يەردە ئۆزۈمنى دالدىغا ئالمىسام بولمايدۇ. ئاشلىپى جونېسبوردادا مەن بىلەن بىللە ئىدى، شۇ مېنى سىلەرنىڭ

يېنىڭلارغا يولغا سالدى. فىرانك، ياشقا ئات تاپمىسام بولمايدۇ
ھەم ئازراق پۇلمۇ كېرەك، ئېتىم ئۆلەيلا دەپ قالدى — ئۇ
جاننۇر ئاز يول ماڭمىدى — مەن ئۆيدىن خۇددى دوزاختىن
چىققان شەپەرەڭگە ئوخشاش ھېچنېمە ئالماي چىقتىم، يېنىمدا
بىر تىيىن پۇلمۇ يوق، ئۆيدىمۇ پۇل قالمىغان.

ئۇ سۆزلەۋېتىپ كۈلۈپ كەتتى، ئاندىن ئۈستىگە قېلىن
سېرىق ماي سۈرتۈلگەن قوناق بولكىسى بىلەن تۇرۇپنىڭ
كۆكىنى ئالدىراپ يېيىشكە باشلىدى.

— مېنىڭ ئېتىمنى مېنىپ مېڭىڭ، — دېدى فىرانك
خاتىرجەم ئولتۇرۇپ، — يېنىمدا ئون سوملا بار ئىكەن. ئەگەر
ئەتە ئەتىگەنگىچە تۇرىدىغان بولسىڭىز...

— ھە ياق، ھازىر دوزاخقا ئوت كەتتى، ئارتۇق تۇرالمىمەن، —
دېدى تونى مەنىلىك سۆزلەپ، ئەمما كەيپى كۆتۈرەڭگۈ ئىدى، —
بەلكىم ئۇلار كەينىمدىن قوغلاپ كېلىۋاتقاندۇ. مەن ناھايىتى
تېزلا يولغا چىققان، ئەگەر ئاشلىپ مېنى ئۇ يەردىن سۆرەپ
چىقىپ ئاتقا مىندۈرۈپ قويىمىغان بولسا مەن ساراڭدەك شۇ يەردە
تۇرىۋەرگەن بولاتتىم، بۇ چاغقىچە مېنى دارغا ئېسىۋېتىشلىرىمۇ
مۈمكىن ئىدى. ئاشلىپ يارايدىغان يىگىت.

بۇ گەپچە، ئاشلىپمۇ بۇ قورقۇنچلۇق ئىشقا ئارىلىشىپ قالغان
ئوخشىمىدۇ. سىكارلېتنىڭ تېنى بىردىنلا جۇغۇلداپ، يۈرىكى
ئاغزىغا تىقىلىپلا قالدى. شىماللىقلار ئاشلىپنى تۇتۇۋالغانىدۇ؟
فىرانك نېمىشقا ئۇنىڭدىن بۇ ئىشنى كوچىلاپ سورىمايدىغاندۇ؟
نېمىشقا بۇ ئىشقا ئادەتتىكى ئىشتەك مۇئامىلە قىلىدىغاندۇ؟
ئاخىر چىدىماي، سىكارلېت ئۆزى تونىدىن سورىدى.

— نېمە ئىش بولدى... كىم...

— دادىڭىزنىڭ بۇرۇنقى نازارەتچىسى... جوناس ۋىلىكېرسون
دېگەن ئاشۇ مۇناپىقنىڭ ئىشى بولمامدۇ.

— سىز ئۇنى... ئۇ ئۆلدىمۇ؟

— سىكارلېت ئوخارا!، — دېدى تونى چىشلىرىنى

كىرىشتۈرۈپ تۇرۇپ، — مەن بىر ئادەمنى ئۆلتۈرۈشنى نىيەت قىلغان بولسام، سىز مېنى پىچاقنى ئۇنىڭغا تەگكۈزۈپ قويۇپلا بولدى قىلىدۇ، دەپ ئويلايمسىز؟ ياق، مەن ئۇنىڭ قارىنى يېرىۋەتتىم.

— بارىكالا! — دېدى فىرانك ئۇنىڭغا ئايرىن ئوقۇپ، — مەنمۇ ئۇ ئىپلاسىنى ياخشى كۆرمەيتتىم.

سىكارلېت ئۇنىڭغا لاپىدە قاراپ قويدى، شۇ تۇرقىدىكى فىرانك ئۇ بىلىدىغان ئىتائەتمەن، نېمىلا قىلسا بولىدىغان، تىللىسىمۇ ساقىلىنى مېچىپ ئۆلتۈرىدىغان فىرانك ئەمەس، شۇنچىلىك قەتئىي، سالماق فىرانك ئىدى، ھازىرقىدەك جىددىي پەيتتىمۇ بىر ئېغىز قۇرۇق گەپ قىلمىغانىدى، ھەقىقىي ئەركەك قىياپىتىدە ئۆلتۈراتتى. تونمۇ شۇنداق ئىدى. ئۇنداق زوراۋانلىق سورۇنلىرى ئەرلەرنىڭ ئۆزلىرىنى كۆرسىتىدىغان مەيدانى بولۇپ، ئۇنداق يەرلەرگە ئاياللار يېقىنمۇ بارالمىتتى.

— ئاشلىپ... ئۇنىڭغا ھېچ ئىش...

— ھېچ ئىش كەلمىدى. ئۇ خۇنپەرنى ئاشلىپ ئۆلتۈرمەكچىدى، مەن ئۇنىڭغا بۇ ئىشنىڭ مېنىڭ دائىرەمدىكى ئىش ئىكەنلىكىنى ئېيتتىم، چۈنكى سالى ئىنىمنىڭ خوتۇنى — دە. ئاخىر ئۇ بۇنى چۈشەندى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ۋىلكېرسوننىڭ مېنى بىر نېمە قىلىپ قويۇشىدىن ئەنسىرەپ جۈنپىسبوروغا مەن بىلەن بىللە باردى. مەن ئاشلىپىنى بۇ ئىشقا چېتىلىپ قالمايدۇ دەپ ئويلايمەن، ئىلاھىم شۇنداق بولسۇن. قوناق بولكىسىنىڭ ئۈستىگە ئازراق مۇراببا سۈركەپ بەرسىڭىز قانداق؟ يولدا يېگۈدەك بىر نەرسە تەييارلاپ بېرەلسىزمۇ؟

— ماڭا ھەممە بولغان ئىشلارنى سۆزلەپ بەرمەيدىغان بولسىڭىز، ھازىرلا ئاۋازىمنى قويۇۋېتىپ توۋلاپ كېتىمەن.

— مەن كەتكەندىن كېيىن قانچىلىك توۋلىغۇڭىز كەلسە شۇنچىلىك توۋلىۋالارسىز. فىرانك ئاتنى تەييارلاپ بەرگۈچە ئارىلىقتا سىزگە سۆزلەپ بېرى. ۋىلكېرسون دېگەن ئۇ خۇنپەر

بۇرۇنلا بىزگە نۇرغۇن ئاۋرېچىلىك تېپىپ بەرگەن، باج توغرىلۇقمۇ سىلەرگە نۇرغۇن زۇلۇم سالدى. بۇ ئۇنىڭ نومۇسىنىز قىلىقلىرىنىڭ ئاز بىر قىسمى، خالاس. ئەڭ نەپرەتلىكى، ئۇ نېگىرلارنى توختىماي كۈشكۈرتۈپ تۇردى. ئۇ نېگىرلارمۇ ئۇچىغا چىققان دۆت نېمىلەر، ئۇ لۈكچەكلەرنىڭ گەپلىرىگە ئىشىنىپ، بىزنىڭ ئۆزلىرى ئۈچۈن قىلغان ھەممە ياخشىلىقلىرىمىزنى ئۇنتۇپ كېتىشتى. ھازىر شىماللىقلار نېگىرلارنى سايلامغا قاتناشتۇرمىز دېيىشىۋاتىدۇ، بىزنى بولسا قاتناشتۇرمايدىكەن. ئەگەر ئۇلار نېگىرلارنى سايلامغا قاتناشتۇرىدىغان بولسا بىز تۈگىشىمىز. بۇ شىماللىقلارنىڭ ئەمەس، بىزنىڭ دۆلىتىمىزغۇ؟ سىكارلېت، بۇ ئەلەملەرگە چىداش مۇمكىنمۇ؟ قانداق چىدىغۇلۇق؟ بىز ئورنىمىزدىن دەس تۇرۇپ ئۇلار بىلەن ئېلىشىمىساق بولمايدۇ، بۇ يەنە بىر قېتىملىق ئۇرۇشقا سەۋەب بولسىمۇ مەيلى. ئۇزاققا بارماي بىزدە نېگىر سوتچىلار، نېگىر پالاتا ئەزالىرى پەيدا بولىدۇ... ھەممىسى ئورمانلىقتىن چىققان قارا مايىمۇنلار...

— تېز، تېز، تېز، سۆزلىشىڭىزچۇ! زادى نېمە ئىش قىلىدىڭىز؟

— ئالدىرىماي ئورالغۇ، بولكىدىن يەنە بىرنى يەۋالاي. بۇ مۇنداق گەپ، ۋىلكېرسون شۇغۇللانغان نېگىرلار باراۋەرلىك ھەرىكىتى بەكمۇ ھەددىدىن ئېشىپ كەتتى. ئۇ ئەندىن كەچكىچە نېگىرلارغا شۇ توغرىلۇقلا گەپ قىلىدىكەن، ھەتتا ئۇ ھەددىدىن ئېشىپ... — تونى ئۆزىنى باسالماي ئىتتىك سۆزلەپ كېتىۋاتتى، — نېگىرلار... ئاق تەنلىك ئاياللار بىلەن توي قىلسا...

— تونى، ئۇنداق دېمىگەندۇ؟

— بۇ راست گەپ! بۇ گەپكە كۆڭلىڭىز يېرىم بولدى، بۇنى بىلىپ تۇرۇۋاتىمەن. گەمما، سىكارلېت، ھازىر دوزاخقا ئوت كەتتى. بۇ سىز ئۈچۈن يېڭى خەۋەرمۇ ئەمەس، ئۇلار ئاتلانتادىمۇ

ئېگىرلارغا شۇنداق گەپلەرنى دېيىشىۋاتىدۇ.
— بۇنى... مەن بىلمەيدىكەنمەن.

چوقۇم فىرانك سىزگە دېمىگەن گەپ. شۇنىڭ بىلەن بىز مەسلىھەتلىشىپ، ۋىلكېرسون ئەپەندىنىڭ ئۆيىگە كېچىدە بېرىپ ئۇنى ئەدەپلەپ قويماقچى بولدۇق. شۇ ئارىلىقتا... بىزنىڭ قورۇقتا باش نازارەتچى بولۇپ تۇرغان ئېستىس ئىسىملىك ھېلىقى ئېگىر ئېسىڭىزدىمۇ؟

— ئېسىمدە.

— ئاشۇ ئىپلاس بۈگۈن سالى ئاشخاندا تاماق ئېتىۋاتقاندا ئاشخانغا كىرىپتۇ... ئۇنىڭ سالىغا نېمە دېگەنلىكىنى بىلمىدىم، بۇنىڭدىن كېيىنمۇ مەڭگۈ بىلمەسلىكىم مۇمكىن. ئىشقىلىپ، بىر نېمە دېگەن. بىر چاغدا چىرقىرىغان بىر ئاۋازنى ئاڭلاپ يۈگۈرۈپ ئاشخانغا كىرسەم، ئۇ ئىپلاس شۇ يەردە تۇرۇپتۇ، غەرق مەست... سىكارلېت، كەچۈرۈڭ، قوپال گەپ قىلىپ قويدۇم.

— سۆزلەۋېرىڭ.

— مەن ئۇنى ئېتىپ تاشلىدىم. ئاپام سالى بىلەن قالدى. مەن ئېتىمغا مىنىپ ۋىلكېرسوننى ئىزدەپ جونېسبورغا چايتىم. بۇ ئىشقا شۇ مەسئۇل بولۇشى كېرەك - دە. ئۇ بولمىغان بولسا، ئۇ ئىپلاس ئېگىر ئۇنداق ئىش قىلىشنى ھەرگىز ئويلىمايتتى. تارادىن ئۆتۈپ كېتىۋېتىپ ئاشلىقىغا ئۇچراپ قالدىم. ئۇمۇ مەن بىلەن ماڭدى، كېتىۋېتىپ ۋىلكېرسوننىڭ تارادا قىلغانلىرى ئۈچۈن بۇرۇندىنلا ئۇنىڭدىن ئۆچ ئېلىشنى ئويلاپ كېلىۋاتقانلىقىنى ئېيتىپ، ئۇنى ئۆزىگە قويۇپ بېرىشىمنى دېدى. مەن ئۇنىڭغا، سالى ئۇلۇپ كەتكەن ئىنىمنىڭ ئايالى، شۇڭا بۇ ئىشنى مەن قىلىشىم كېرەك، دەپ تۇرۇۋالدىم. يولدا ماڭغۇچە مەن بىلەن گەپ تالىشىپ كەلدى. شەھەرگە يېتىپ كەلگەندىن كېيىن، تاپانچامنى ئېغىلغا تاشلاپ قويۇپ كەلگەنلىكىمنى بىلىپ ئۆزۈمگە شۇنچىلىك ئاچچىقىم كەلدى.

تونى گەپتىن توختاپ، قاتتىق بولكىدىن بىر چىشلەم چىشلىدى. سىكارلېتنى تىترەك بېسىپ كېتىۋاتاتتى. فونتائىن ئائىلىسىنىڭ تەلۋە خاراكتېرى بۇرۇندىنلا ھەممە ئادەمگە مەلۇم ئىدى.

— شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭغا پىچاق بىلەن تاقابىل تۇرماقچى بولدۇم. ئۇنى ئاخىر بىر قاۋاقخاندىن تېپىپ بىر بۇلۇڭغا سۆرەپ ئاپاردىم، ئاشلىپ باشقىلارنى توسۇپ تۇردى. مەن ئاۋۋال كېلىش مەقسىتىمنى ئۇنىڭغا ئېيتىپ پىچاقنى قورسىقىغا تىقىۋەتتىم. ئېسىمگە كېلىپ بولغۇچە ھەممە ئىش تۈگەپ بولدى، — دېدى تونى شۇ چاغدىكى ئىشلارنى ئويلىغاچ، — ئېسىمگە كەلگەندە بىرىنچى بولۇپ بىلگەن ئىشىم، ئاشلىپىنىڭ مېنى ئاتقا مىنىدۈرۈپ، بۇ يەردىن دەرھال كەت، دېگىنى بولدى. جىددىي پەيتتە ئاشلىپى ئوغۇل بالىلىق قىلدى. ئۇنىڭ كاللىسى باشتىن — ئاياغ سەگەك ئىدى.

فىرانك ئۆزىنىڭ پەلتوسىنى كۆتۈرۈپ كىرىپ تونىغا بەردى. ئۇنىڭ مۇشۇ بىرلا پەلتوسى بار ئىدى. سىكارلېت پەلتونى بەرگىنىگە باشقىچە پىكىردە بولمىدى. ئۇنىڭ قارىشىچە، بۇ ئەرلەرنىڭ ئۆزلىرىنىڭ ئىشى ئىدى.

— ئەمما، تونى، ئۆيدە سىز بولمىسىڭىز بولمايدۇ، شۇڭا قايتىپ كېتىپ ئۇلارغا چۈشەندۈرۈپ باقسىڭىز...

— فىرانك، سىز ئۇچىغا چىققان ئەخمەق بىر خوتۇننى ئېلىۋاپسىز جۇمۇ، — دېدى تونى پەلتونى تەستە كىيىۋېتىپ، — ئۇ ئايال، قېرىنداشلىرىنى قوغدىغان ئادەمنى شىماللىقلار مۇكاپاتلايدۇ، دەپ ئويلىسا كېرەك. ئۇلار مۇكاپاتلايدۇ، نېمە بىلەن؟ ۋاقىتلىق سوت ۋە دارغا ئاسىدىغان ئارغامچا بىلەن. سىكارلېت، مېنى بىر سۆيۈپ قويسىڭىز. فىرانك، سىز باشقىچە ئويلاپ قالماڭ، بەلكىم مەن سىلەر بىلەن مەڭگۈ خوشلىشىۋاتقاندىمەن. تېكىساس بۇ يەرگە ئىنتايىن يىراق. خەت يېزىشىم مۇمكىن ئەمەس، شۇڭا ئۆيدىكىلەرگە ھازىرغىچە ئامان —

ئېسەن تۇرغانلىقىمنى يەتكۈزۈپ قويۇڭلار.

ئۇ سىكارلېتنى سۆيۈپ قويدى، ئاندىن ئىككى ئەر يامغۇر يېغىۋاتقان قاراڭغۇ كېچە ئىچىگە كىرىپ كەتتى. ئۇلار ئارقا ئىشىكنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ بىردەم پاراڭلاشتى. ئارقىدىن سىكارلېت بىر ئاتنىڭ سۇ چاچرىتىپ چېپىپ كەتكەنلىكىنى ئاڭلىدى. تونى كەتتى. سىكارلېت ئىشىكنىڭ يوقۇقىدىن فىرانكىنىڭ ھالىدىن كەتكەن بىر ئاتنى يېتىلەپ ئېغىلغا كىرىپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆردى، ئىشىكنى يېپىپ بىردىنلا ئولتۇرۇپ قالدى، ئىككى تىزى غال - غال تىترەپ كېتىۋاتاتتى.

ئۇ باشقىدىن قۇرۇش ھەرىكىتىنىڭ نېمىدىن دېرەك بېرىدىغانلىقىنى چۈشەنگەندەك بولدى. بۇ، ئالدىغا كىچىككىنە بىر پارچە لاتا تارتىۋالغان، قالغان يەرلىرى ئوچۇق ياۋايى ئادەملەر ئۆيۈڭنى قورشىۋالغاندەك بىر ئىش ئىكەن. يېقىندا زادىلا ئويلاپ باقمىغان نۇرغۇن ئىشلار ئەمدى ئۇنىڭ كاللىسىغا كىرىۋالدى. مەسىلەن، ئۇ ئاڭلىغان، ئەمما دىققەت قىلمىغان بەزى گەپلەر، ئەرلەر پاراڭلىشىۋاتقاندا ئۈستىگە كىرىپ قالسا گەپلىرىنى توختىتىۋېلىشلىرى، شۇ چاغدا ھېچقانداق ئەھمىيىتى يوقتەك كۆرۈنگەن بەزى ئۇششاق ئىشلار، فىرانكىنىڭ ئۆزىنى قېرى، ئاجىز پېتىپىرنىڭ ھەمراھلىقىدا زاۋۇتقا بارماڭ دەپ ئاگاھلاندۇرۇشلىرى، ۋەھاكازالار. ھازىر ئاشۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسى قوشۇلۇپ قورقۇنچىلۇق بىر مەنزىرە ھاسىل قىلىۋاتاتتى.

نېگىرلار يۇقىرى قاتلاملارغا يامىشىپ چىقىۋاتىدۇ، شىماللىقلار نەيزىلىرى بىلەن ئۇلارنى قوغدايدۇ. سىكارلېتنى بىرەرسى ئۆلتۈرۈۋېتىشى، باسقۇنچىلىق قىلىشى مۇمكىن، بۇنداق ئىشلارغا ھېچكىم ئامال قىلالماسلىقىمۇ كۆرۈنۈپ تۇرغان ئىش ئىدى. بىرەرسى ئۇنىڭ ئۈچۈن ئۆچ ئالمەن دەيدىكەن، ئۇ ئادەمنى شىماللىقلار دارغا ئاسىدۇ، سوتچى ياكى زاسىدا ئېلارنىڭ ئالدىدىن ئۆتكۈزۈشى يوق گەپ. قانۇندىن قىلچە ساۋاتى يوق،

جىنايىتىغا تېخىمۇ دىققەت قىلمايدىغان شىماللىق ئوفىتسېرلار سوراق رەھمىيىتىنى ئۆتەپ قويۇپلا، جەنۇبىلۇقلارنىڭ بويىغا سىرتماقنى سېلىۋېرىدۇ.

«بىز ئەمدى قانداق قىلىمىز؟ — سىكارلېت قوللىرى بىر — بىرىگە كىرىشىپ، قورقۇنۇپ ۋە تايانچسىزلىقنىڭ ئىنتايىن چوڭ ئازابىدا قېلىۋاتاتتى، — ئۇ ئالۋاستىلار تونىغا ئوخشاش ياخشى يىگىتلەرنى ئۆزىنىڭ ئايالى، قېرىنداشلىرىنى ھەمىيە قىلىش مەقسىتىدە مەست نېگىر بىلەن مۇتەھەم بىر زالىمنى ئۆلتۈرۈۋەتكەنلىكى ئۈچۈن دارغا ئېسىپ تۈگىتىشىدۇ. بۇ ئالۋاستىلارغا قارىتا بىزدە زادى ئامال يوقمىدۇ؟»

تونى: «زادىلا چىدىغۇچىلىكىمىز قالمىدى!» دەپ ۋارقىراپ كەتكەن ئەمەسمۇ؟ تايىنىدىغان ئادىمى بولمىغاندىكىن، چىدىماي ئامالى قانچە؟ سىكارلېت تىترەپ كېتىۋاتاتتى ھەم ھاياتىدا تۇنجى قېتىم بەزى ئادەم ۋە ئىشلارغا ئوبىيېكتىپ قاراۋاتاتتى، ئىگە — چاقىسىز ۋە قورقۇپ كېتىۋاتقان سىكارلېت ئوخشاش قىلىۋاتقان ئىشىنىڭ دۇنيادا بىردىنبىر مۇھىم ئىش ئەمەسلىكىنىمۇ تۇنجى قېتىم ھېس قىلىۋاتاتتى. جەنۇبتىكى ئۇنىڭغا ئوخشايدىغان مىڭلىغان ئاياللارمۇ ۋەھىمە ئىچىدە تايانچسىز ياشاپ كېلىۋاتىدۇ. مىڭلىغان ئەرلەر بولسا ئاپپوما توختا قوراللىرىنى تاشلىغان بىلەن، ھازىر يەنە ئاشۇ بىچارە ئاياللارنى قوغداپ قېلىش ئۈچۈن ھاياتىنىڭ خەۋپكە ئۇچرىشىغا قارىماي قوللىرىغا قورال ئالماقچى بولۇشۇۋاتىدۇ.

تونىنىڭ چىرايىدا فىرانكىنىڭ، يېقىندىن بېرى سىكارلېت ئاتلانتادىكى باشقا ئەرلەرنىڭ چىرايىدا كۆرۈۋاتقان، دىققەت قىلغاندەك قىلغان بىلەن تەپسىلىي تەھلىل قىلىپ كۆرمىگەن بىر خىل روھىي ھالەت ئىپادىلىنىپ تۇرىدۇ. بۇ خىل روھىي ھالەت ئاشۇ چاغلاردا تەسلىم بولۇپ ئۆيلىرىگە قايتىشقان ئەرلەرنىڭ چىرايىدىكى بىزارلىق ۋە چارىسىز قالغاندەك كۆرۈنگەن روھىي ھالەتلەرگە پەقەتلا ئوخشىمايدۇ. ئۇ چاغدا

ئەرلەر ئۆيلىرىگە قايتىپ كېتىشتىن باشقىنى ئويلىمايتتى، ئەمدى ھازىر ئۇلار مەلۇم ئىشلارغا كۆڭۈل بۆلىدىغان بولدى، سېزىملىرى ئويغىنىشقا، ئەسلىدىكى جاسارەتلىرى ئۇرغۇشقا، رەھىمسىز ئازاب ئىچىدە ئەتراپىدىكى ھەممە ئىشقا كۆڭۈل بۆلۈشكە باشلاۋاتاتتى. ئۇلارنىڭمۇ تونىغا ئوخشاش «چىدىغۇچىلىكى قالمىغان» ئىدى.

ئۇ جەنۇبلۇق نۇرغۇن ئەرلەرنى كۆرگەن. ئۇلار ئۇرۇشتىن ئىلگىرى ئەدەپلىك، مۇلايىم، ئەمما سوقۇشقا ئىدى. ئۇرۇشنىڭ ئاخىرقى مەزگىللىرىدىكى ئۈمىدىسىز كۈنلەردە شۇنچىلىك قارام، شۇنچىلىك قەيسەر بولۇپ كېتىشكەن. ئەمما، سىكارلېت شۇ قىتىغىنا بىرنەچچە مىنۇتنىڭ ئالدىدا، ئىككى ئەرنىڭ شامىنىڭ يورۇقىدا بىر - بىرىگە قارىشىپ تۇرغان چىرايلىرىدىن مەلۇم بىر نەرسىنى، ئۇنىڭغا ئىلھام بولىدىغان، لېكىن يەنە ئۇنى قورقۇنچقا سالىدىغان بىر نەرسىنى، يەنى تەسۋىرلەپ بەرگۈسىز غەزەپ ۋە توسۇش مۇمكىن بولمايدىغان تەۋرەنمەس ئىرادىنى كۆرگەندەك بولدى.

سىكارلېت تۇنجى قېتىم ئۆزىنى ئەتراپىدىكى ئادەملەر بىلەن ئۇرۇق - تۇغقانچىلىققا ئوخشايدىغان بىر خىل يېقىن مۇناسىۋەتتە تۇرۇۋاتقاندەك، ئۇلارنىڭ غەم - قايغۇسى، ئازابلىرى ۋە ئىرادىلىرى ئۆزىنىڭكى بىلەن بىر گەۋدە بولۇپ يۇغۇرۇلۇپ كېتىۋاتقاندەك ھېس قىلىشقا باشلىدى. راست، چىداش مۇمكىن ئەمەس ئىكەن، جەنۇبتەك بۇنداق گۈزەل زېمىننى كۈرەشسىز تاشلاپ بېرىشكە ھەرگىز بولمايدىكەن. جەنۇب شۇنچىلىك سۆيۈملۈك، ئۇنى جەنۇبلۇقلارنى ئوچ كۆرىدىغان، ئۇلارنى چاپناپ پۈركۈۋەتكۈسى كېلىدىغان شىماللىقلارنىڭ ئاياغ ئاستى قىلىشىغا يول قويماسلىق كېرەك. جەنۇب شۇنچىلىك قىممەتلىك ماكان، ئۇنى ۋىسىكى بىلەن ئەركىنلىكنىڭ ئىچىگە يېتىپ كېتىۋاتقان نادان نېگىرلارنىڭ قولىغا تۇتقۇزۇپ قويۇشقا بولمايدۇ.

سىكارلېت توننىڭ ئۇشتۇمتۇت كېلىپ يەنە ئالدىراپ كېتىپ قالغانلىقىنى ئويلاپ، خۇددى ئۇنىڭ بىلەن تۇغقانچىلىقى باردەك ھېس قىلىپ قالدى. چۈنكى، ئۇ دادىسىنىڭ ئۇنىڭ ئۆزى ۋە ئائىلىسى ئۈچۈن ئېيتقاندا قاتىللىق ھېسابلانمايدىغان بىر قاتىللىق دېلوسى توپەيلىدىن ئېرلاندىيەدىن قېچىپ كەتكەنلىكىنى ئەسلەپ قالغانىدى. سىكارلېتنىڭ قېنىدا گېرالدىنىڭ، يەنى زوراۋانلىقنىڭ قېنى بار ئىدى. ئۇ ھېلىقى شىماللىق ئەسكەرنى ئېتىپ تاشلىغان چاغدىكى خۇشال بولۇپ كەتكەن ھالىتىنى ئېسىگە ئالدى. ئۇ ئەرلەرنىڭ قانلىرىدىمۇ ئەنە شۇنداق زوراۋانلىق بار. ئۇ قان ئۇلارنىڭ مۇلايىم، ئىتائەتچان تاشقى قىياپەتلىرىنىڭ ئاستىدا يوشۇرۇن ياتىدۇ. ئۇلارنىڭ ھەممىسىدە، ئۇ تونۇيدىغان بارلىق ئەرلەردە — كۆزلىرى خۇمارلىشىپ تۇرىدىغان ئاشلىيمۇ، ھەممە ئىشقا ئەنسىزلىك قىلىدىغان فىرانكىمۇ شۇلارنىڭ ئىچىدە — ئاشۇ خىل قان ئۇرغۇپ تۇرۇۋاتىدۇ. زورۇر تاپقاندا ئۇلار ئادەم ئۆلتۈرەلەيدۇ، قوراللىق قوزغىلىپ چىقالايدۇ. ھەتتا رېت باتلېرغا ئوخشاش قىلچە ئەخلاق كۆز قارشى يوق لۈكچەك چېغىدا بىر نېگىرنى «ئاقسۆڭەك خېنىمغا ئەخلاقسىزلىق قىلغىنى ئۈچۈن» ئۆلتۈرۈۋېتىشىمۇ؟

فىرانك يامغۇرغا چىلىنىپ قايتىپ كىرگەندىلا، سىكارلېت ئېسىگە كېلىپ ئورنىدىن دەس تۇرۇپ كەتتى.

— ئاھ، فىرانك، بىز قاچانغىچە مۇشۇنداق ياشايمىز؟

— شىماللىقلار بىزگە مۇشۇنداق ئۆچلۈك قىلىۋېرىدىكەن، شۇنداق ياشىماي ئامالسىز يوق، قەدرلىكىم.

— بۇنىڭ زادى ئامالى يوقمىدۇ؟

فىرانك تېلىپ كەتكەن قوللىرى بىلەن ساقلىنى سىلاپ قويدى.

— بىز چارىسىنى ئويلاۋاتىمىز.

— قانداق چارە ئۇ؟

— ئۇ سوئالغىزنى بىز بىرەر ئىشنى ۋۇجۇدقا چىقارغاندىراق سورىسىڭىز بولمامدۇ؟ ئۇنىڭغا بەلكىم بىر نەچچە يىل كېتەر، يا بولمىسا... جەنۇب مەڭگۈ مۇشۇنداق ئۆتۈپ كېتەر.

— ئۇ مۇمكىن ئەمەس.

— ئاپپىقىم، ئەمدى ئۇخلاڭ، شامالداپ قالغان ئوخشايسىز، تىترەۋاتسىز.

— بۇ ئىشلارنىڭ قاچان ئاخىرى چىقىدۇ؟

— بىز ھەممىمىز سايلامغا قاتنىشىپ بېلەت تاشلايدىغان بولغان چاغدا، قەدىرلىكىم. جەنۇب ئۈچۈن ئۇرۇش قىلغان ئادەملەر بېلەت تاشلاپ، جەنۇبۇقلار بىلەن دېموكراتلارنى سايلەيالايدىغان بولغان چاغدا، ئاندىن ئىشلارنىڭ ئاخىرى كۆرۈنىدۇ.

— سايلامغا قاتنىشىش؟ — سىكارلېت چىدىماي توۋلاپ كەتتى، — سايلامغا قاتنىشىشنىڭ نېمە ئەھمىيىتى بار؟ نېگىرلار ھەددىدىن ئاشقان، شىماللىقلار ئۇلارنىڭ كالىسىنى زەھەرلەپ بولغان تۇرسا، ئۇلارنىڭ بىزگە بېلەت تاشلىشى مۇمكىنمۇ؟

فىرانك ئۇنىڭغا سەۋرچانلىق بىلەن چۈشەندۈردى. لېكىن، سايلام ئارقىلىق بۇ مۈشكۈلچىلىكلەردىن قۇتۇلۇشنىڭ گەپلىرى مۇرەككەپ بولغاچقا، ئۇنىڭغا بۇنى چۈشەندۈرۈپ كېتىش قىيىن ئىدى. سىكارلېت جوناس ۋىلكېرسوننىڭ تاراغا ئەمدى مەڭگۈ تەھدىت سالالمايدىغان بولغانلىقىدىن شۇنچىلىك خۇشال ئىدى، خىيالى يەنىلا توندا يۈرەتتى.

— بىچارە فوتائىنلار! — دېدى سىكارلېت، — يالغۇز ئالېكسىلا قايتۇ، مەموسادا بولسا قىلىدىغان ئىشلار شۇنچە كۆپ. تونمۇ نېمىشقا ئۆزىنى تۇتۇۋېلىپ، ئۇ ئىشنى يېرىم كېچىدە قىلمىغان بولغىدى؟ ئۇ چاغدا ئۇ ئىشنى كىمنىڭ قىلغانلىقىنى ھېچكىم بىلمەي قالاتتى ئەمەسمۇ. ئەتىيازلىق تېرىلغۇ ۋاقتىدا ئۆيدە بولسا، تېكساستا بولغاندىن مېڭ ياخشى ئىدى — دە.

فىرانك ئۇنىڭ بېلىدىن چىڭ قۇچاقلدى. ئادەتتە ئۇ سىكارلېتنى سىلكىۋەتمسۇن دەپ قورقۇپ ئۇنداق تۇتۇشقا پېتىنالمىتتى، بۈگۈن ئاخشام كۆزلىرى خۇددى يىراق كەلگۈسىنى كۆرۈپ تۇرۇۋاتقاندەك، قورقمايلا ئۇنىڭ بېلىدىن قورۇپ تۇتتى.

— ھازىر بىز قىلىشقا تېگىشلىك ئەتىيازلىق تېرىلغۇدىنمۇ مۇھىم ئىشلار بار، ئامرىقىم. نېگىرلارنى چۆچۈتۈپ قويۇش، جوناغا ئوخشاش مۇتتەھەملەرنىڭ ئەدىپىنى بېرىش ھازىر بىز قىلىدىغان ئىشلارنىڭ بىرسى. تونىغا ئوخشاش ياشلىرىمىز مەۋجۇت ئىكەن، جەنۇبىنىڭ تەقدىرىدىن ئەنسىرەپ كەتمەسەكمۇ بولىدۇ. ئەمدى كىرىپ ئۇخلايلى.

— ئەمما، فىرانك...

— بىز ئىتتىپاقلىشىپ، شىماللىقلارغا يول بەرمەيدىغانلا بولساق، ھامان بىر كۈنى غەلبە قىلىمىز. كىچىككىنە مېڭىڭىزنى بۇ ئىشلارغا كۆپ سەرپ قىلماڭ، قەدىرلىكىم، ئۇ ئىشلارنى سىزنىڭ ئەر قېرىنداشلىرىڭىز ئويلىسۇن. ئۇ كۈنلەر بەلكىم بۇ دەۋردىكى ئادەملىرىمىزگە نېسىپ بولماسلىقى مۇمكىن. ئەمما، ئۇ چوقۇم قولغا كېلىدۇ. شىماللىقلار بىزنىڭ كۈچىمىزنى خورىتىشقا كۆزى يەتمىگەندە، ئاخىر زېرىكىپ بىزنى مەيلىمىزگە قويۇپ بېرىدۇ. شۇ چاغدا بىز ئۆزىمىزگە مۇۋاپىق كېلىدىغان دۇنيادا ياشايمىز، بالىلىرىمىزنى تەربىيەلەپ ئۆستۈرىمىز.

سىكارلېت ۋادىنى ۋە نەچچە كۈندىن بېرى ئىچىدە ساقلاپ كېلىۋاتقان بىر سىرنى ئويلىدى. ياق، سىكارلېت بالىلىرىنىڭ ئۆچمەنلىك ۋە خاتىرجەمسىزلىك، زوراۋانلىق، نامراتلىق، ئازاب - ئوقۇبەت ھۆكۈم سۈرۈۋاتقان مۇشۇ دەۋردە ياشىشىنى ھەرگىز خالىمايدۇ، بالىلىرىنىڭ بۇ ھالەتلەرنى بىلىشىنىمۇ ئۈمىد قىلمايدۇ. ئۇلارغا خاتىرجەم، ياخشى تەرتىپ ئورنىتىلغان دۇنيا كېرەك. ئۇلار ئالدىغا قارىسا خاتىرجەم ۋە بىخەتەر كەلگۈسى

كۆزلىرىگە تاشلىنىپ تۇرىدىغان بولسۇن. ئۇ بالىلار پەقەت ئىللىق، ھەممە نەرسە تەل دۇنياغا ئېھتىياجلىق.

فىرانك سىكارلېت ئويلىغان ئۇ دۇنيانى پەقەت سايلام ئارقىلىقلا قولغا كەلتۈرگىلى بولىدۇ، دەپ قارايتتى. سايلام؟ سايلامنىڭ زادى قانچىلىك ئەھمىيىتى بار؟ جەنۇبلۇق ياخشى ئادەملەرنىڭ ئەمدى سايلاش - سايلىنىش ھوقۇقى يوق. دۇنيادا ھاياتنى ھەرقانداق خەتەرلىكتىن ساقلاپ قالىدىغان ئەڭ ئىشەنچلىك بىرلا نەرسە بار، ئۇ بولسىمۇ پۇل. سىكارلېت بالىلىرى ئۈچۈن، بالىلىرىنىڭ ئامانلىقى، خېيىم - خەتەرلەردىن خالىي ياشاشلىرى ئۈچۈن نۇرغۇن - نۇرغۇن پۇل تېپىشى كېرەك.

ئۇ ئۇشتۇمتۇت، فىرانكقا ئۆزىنىڭ ھامىلىدار بولۇپ قالغانلىقىنى ئېيتتى.

تونى قېچىپ كېتىپ بىر نەچچە ھەپتىگىچە شىماللىق ئەسكەرلەر پىتتىي ھاممىنىڭ ئۆيىنى بىرنەچچە قېتىم ئاخشۇرۇشتى. ئۇلار خەۋەر بەرمەيلا كېلىپ ھەممە ئۆيلەرنى ئاخشۇرۇپ چىقىشاتتى، ئۇچرىغان ئادەمنى سوراق قىلاتتى. ھەممە نېمىنى ئۇرۇپ - چۆرۈپ ئاخشۇراتتى، ھەتتا كارىۋاتلارنىڭ ئاستىلىرىغىچە قاراپ چىقىشاتتى. ھەربىي تەرەپ بىرەيلەننىڭ تونىغا پىتتىي ھاممىنىڭ ئۆيىگە بېرىشنى ئېيتقانلىقىدىن خەۋەر تېپىپ، ئونى چوقۇم مۇشۇ يەرگە ياكى يېقىن ئەتراپقا يوشۇرۇنۇۋالدى، دەپ جەزملەشتۈرۈشكەندى.

شۇنىڭ بىلەن پىتتىيپات خانقىز پېتتېر دېگەندەك «دائىملا جىددىچىلىك» ئىچىدە ياشايدىغان بولدى. ئۇ ئەسكەرلەر قاچان ھۇجرامغا كىرىپ ئاخشۇرىدىكىن، دەپ دەككە - دۈككە ئىچىدە ئولتۇراتتى. فىرانك بىلەن سىكارلېت ئۇنىڭغا تونىنىڭ كېلىپ كەتكەنلىكىنى دېمىگەچكە، ئۇلارغا دەپ بېرەي دېسىمۇ دەپ بەرگۈدەك ھېچنېمە بىلمەيتتى. ئۇلارغا تونى فونتائىن دېگەن

ئادەمنى ھاياتىدا پەقەت بىرلا قېتىم، يەنى 1882 - يىلىنىڭ مىلاد بايرىمىدا كۆرگەنلىكىنى دەيتتى، ھەر قېتىمدا دەيدىغان گېپىمۇ پەقەت مۇشۇلا ئىدى، بۇ گەپمۇ راست ئىدى.

— شۇ چاغدا ئۇ، — دەيتتى ئۇ يەنە يۇقىرىدىكى گېپىنى تېخىمۇ ئاساسلاش ئۈچۈن شىماللىق ئەسكەرلەرگە، — ھاراقنى كۆپ ئىچىۋېتىپ غەرق مەست بولۇپ كېتىپتىكەن.

سىكارلېت يېڭى قورساق كۆتۈرگەن بولغاچقا، بىئارام بولۇپ يۈرەتتى، كۆڭلىمۇ پاراكەندە ئىدى. كۆك كىيىملىك ئەسكەرلەرنىڭ ھۇجرىسىغا ئىختىيارچە كىرىپ، كۆزىگە چىرايلىق كۆرۈنگەن نەرسىلەرنى ئېلىپ كېتىۋاتقىنىغا ئىچ - ئىچىدىن غەزىپى كېلەتتى. يەنە بىر تەرەپتىن توننىڭ كاساپىتى بىلەن ئۆزلىرىنىڭ ۋەيران بولۇپ كېتىشىدىن قاتتىق قورقاتتى. تۈرمىلەر توشۇپ كەتكەندى، ئۇلار ھېچقانداق سەۋەبسىزلا سولنىپ كېتىۋاتقان ئادەملەر ئىدى. توننىڭ ئىشى ئازراق ئاشكارىلىنىپ قالىدىغان بولسا، فىرانك ئىككىسىدىن باشقا بىگۇناھ پىتتىي ھاممۇ سولنىپ كېتەتتى.

بىر مەزگىل ۋاشىنگتوندا «ئىسيانكار» لارنىڭ مال - مۈلكىنى مۇسادىرە قىلىپ، شۇ ئارقىلىق ئۇرۇشتا تارتقان چىقىمىنى تۆلىتىۋېلىش توغرىسىدا تەشۋىق كەڭ تەشۋىقات ئېلىپ بېرىلدى. بۇ تەشۋىقاتلارنى ئاڭلاپ، سىكارلېت قاتتىق غەم ھەم ئازاب ئىچىدە قالدى. ئۇنىڭدىن باشقا، ئاتلانتادىمۇ ھەربىي قانۇنغا خىلاپلىق قىلغۇچىلارنىڭ مال - مۈلكى مۇسادىرە قىلىنىدۇ، دەپ گەپ تارقالغانىدى. سىكارلېت بۇ گەپنى ئاڭلاپمۇ قورقۇپ جېنى چىقتى. شۇنداق بولىدىغان بولسا، ئۇلار ئەركىنلىكتىن مەھرۇم قالغاننىڭ ئۈستىگە، ئۆيلىرىدىن، دۇكاندىن، پەن زاۋۇتىدىنمۇ ئايرىلىپ قېلىشى مۇمكىن ئىدى. ئۇ نەرسىلىرى مۇسادىرە بولۇپ كەتمىگەن تەقدىردىمۇ، ئىككىسى تۈرمىگە كىرىپ كەتسە، ئۇلارنى كىم باشقۇرىدۇ؟ بۇمۇ مۇسادىرە قىلغان بىلەن باراۋەر ئىش - دە. ئۇ ئەمدى، بىزگە پالاكەت ئېلىپ كەلدى، دەپ تونىدىن

ئاغرىنىشقا باشلىدى. تونى نېمىشقىمۇ ئۆزىنىڭ دوستىنىڭ ئۆيىگە كەلگەندۇ؟ ئاشلىپىمۇ نېمىشقا ئۇنىڭغا بىزنىڭكىگە بېرىشنى ئېيتىدۇ؟ خەققە ياردەم قولىنى سوزۇش شىماللىقلارنىڭ ئۆزلىرىنى ۋەيران قىلىشىغا سەۋەب بولىدىغان بولسا، بولدى، ئەمدى ئىككىنچى ھېچكىمگە ياردەم بەرمىسۇن. توغرا، ئۆزىدىن ياردەم سوراپ كەلگەن ئادەملەرنى ئىشىكتىن كىرگۈزمەسلىك كېرەك. ئەلۋەتتە، ئاشلىپى بۇنىڭ سىرتىدا. تونى كېتىپ بىر نەچچە ھەپتىگىچە چوڭ يول تەرەپتىن ئازراقلا شەپە ئاڭلانسا، سىكارلېت خۇددى ئاشلىپىمۇ تونىغا ياردەم بېرىپ قويغانلىقى ئۈچۈن تېكىساسقا قېچىپ كەتكىلى كەلگەندەك چۆچۈپ ئويغىنىپ كېتەتتى. ئۇ ئاشلىپىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىنىڭ قانداقلىقىنى زادىلا بىلەلمەيۋاتاتتى. تونىنىڭ يېرىم كېچىدە كېلىپ كەتكەنلىكى توغرىلىق تاراغا خەت يېزىشتىن تېخىمۇ قورقاتتى. خەت يازسا شىماللىقلار خەتنى ئېچىپ ئوقۇۋېلىشى مۇمكىن ئىدى، بۇنىڭدا تاراننى تېخىمۇ پالاكت باساتتى. بىرنەچچە ھەپتىگىچە تارا تەرەپتىن ھېچقانداق يامان خەۋەر كەلمىگەچكە، ئاشلىپىنى سالامەت ئوخشايدۇ دەپ سىكارلېتنىڭ كۆڭلى تىنغانمۇ بولدى. شىماللىقلارمۇ ئۇلارنى پاراكەندە قىلىپ قايتا كەلمىدى.

شۇنداقتىمۇ سىكارلېتنىڭ كۆڭلى تونى كېلىپ كەتكەندىن كېيىنكى قورقۇنچتىن زادىلا قۇتۇلالمىدى. بۇ قورقۇنچ شەھەر قورشاشۇدىكى چاغدا ئېتىلغان زەمبىرەك ئوقلىرىنىڭ قورقۇنچسىدىنمۇ ئېغىر ئىدى، ھەتتا ئۇرۇشنىڭ ئاخىرقى مەزگىللىرىدە شېرماننىڭ قوشۇنى پەيدا قىلغان قورقۇنچمۇ ئۇنىڭچىلىك ئەمەس ئىدى. تونىنىڭ يامغۇرلۇق كېچىدە ئويۇقسىز پەيدا بولۇشى سىكارلېتنىڭ كۆز ئالدىدىكى مېھرىبانلىقنىڭ پەردىسىنى ئېچىپ تاشلاپ، ئۇنىڭغا ھازىرقى تۇرمۇشنىڭ ئىشەنچسىز ئىكەنلىكىنى مەجبۇرىي كۆرسىتىپ قويدى.

1866 - يىلى باش باھاردا، سىكارلېت ئەتراپقا نەزەر تاشلاپ

ئۆزى ۋە پۈتۈن جەنۇبىنىڭ كەلگۈسىنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى چۈشەندى. ئۇ كەلگۈسىنى پىلانلىيالايدۇ، ئورۇنلاشتۇرالايدۇ. ئۆزىنىڭ قۇللىرىدىنمۇ بەتتەر كۈچەپ ئىشلىيەلەيدۇ، خىلمۇخىل قىيىچىلىقلارنى يېڭىمۇ كېتەلەيدۇ، ئۆزىنىڭ تەۋرەنمەس ئىرادىسى بىلەن بۇرۇنقى ھاياتىدا پەقەتلا كۆرۈلۈپ باقمىغان ھەرخىل مەسىلىلەرنى ھەلمۇ قىلالايدۇ. لېكىن، ئۇ ھەرقانچە كۆپ قۇربان بەرگەن، تىرىشقان، ھەتتا ھەرقانداق ئەھۋالغا ماسلىشالايدىغان بولسىمۇ، شۇنچە كۆپ ئەجر بىلەن بەرپا قىلغان بايلىقىنى ئۇلار بىر كۈندىلا سۈپۈرۈپ كېتىشى مۇمكىن. ئەگەر شۇنداق ئىش راستلا يۈز بېرىدىغان بولسا، ئۇنىڭغا قالدغىنى تونى ئازاب بىلەن تىلغا ئالغان ۋاقىتلىق سوت بىلەن زوراۋان ھەربىي ھۆكۈملا بولىدۇ، ھەرقانداق قانۇنىي ھوقۇققا ۋە ھېچقانداق تۆلەمگە ئىگە بولالمايدۇ. بۇ كۈنلەردە پەقەت نېگىرلاردىلا ئاشۇنداق ھوقۇق بار، ئۇلار يەنە تۆلەممۇ تۆلىتەلەيدۇ. شىماللىقلار جەنۇبلىقلارنى ئاللىبۇرۇن تىز پۈكتۈرگەن، يەنە داۋاملىق شۇنداق قىلماقچى. جەنۇب ئىنتايىن زور بىر زەھەرلىك قول تەرىپىدىن ئاستىن - ئۈستۈن قىلىۋېتىلدى. ئىلگىرى ھوقۇق تۇتقانلار ھازىر شۇ چاغلاردىكى قۇللاردىنمۇ بەتتەر ياشاۋاتىدۇ.

جورجىيە ئەسكەر بىلەن توشۇپ كەتتى، ئاتلانتادىمۇ باشقا جايلارغا قارىغاندا ئەسكەرلەر ھەسسىلەپ كۆپ ئىدى. ھەرقايسى شەھەرلەردە تۇرۇۋاتقان ئەسكەرلەرنىڭ كوماندىرلىرىنىڭ ھوقۇقى پەۋقۇلئاددە بولۇپ، شۇ جايلاردىكى پۇقرالارنىڭ ئىشلىرىنى بىر تەرەپ قىلالايتتى، ھەتتا ئۆلتۈرۈۋېتىپمۇ ھۆددىسىدىن چىقالايتتى، ئازراق باھانە - سەۋەبلەر بىلەن ياكى بىگۇناھلا پۇقرالارنى سولىۋېتەلەيتتى، مال - مۈلۈكلىرىنى بۇلاپ كېتەلەيتتى، ھەتتا ئۇلارنى دارغىمۇ ئېسىۋېتەلەيتتى. بىر - بىرىگە زىت كېلىدىغان قائىدە - قانۇنلار بىلەن پۇقرالارنىڭ خەت - چەكلىرىنى پوچتىخانىلار بەرمەسلىك، دەيدىغان بەلگىلىمىلىرى

بار ئىدى. يېڭى توي قىلغان قىز - يىگىتلەر ئۇ نەپرەتلىك قەسەمنى ئوقۇمىسا توي خېتى كېسىپ بەرمەيدىغان ئىشلىرىمۇ بار ئىدى.

كىشىلەرنىڭ ئاخبارات ئەركىنلىكىمۇ تارتىۋېلىنغانىدى، ھەربىي تەرەپنىڭ خىلمۇ خىل قانۇنسىزلىقلىرى ياكى بۇلاڭچىلىقلىرىغا ئاشكارا نارازىلىق بىلدۈرۈش مۇمكىن ئەمەس ئىدى، شۇنداق نىيەتتى بارلارمۇ قولغا ئېلىنىپ كېتىشتىن قورقۇپ زۇۋان سۈرمەيتتى. تۈرمىلەر ئابىرۇيلىق ئادەملەر بىلەن توشۇپ كەتتى. ئۇلارنىڭ سوتلىنىش ئۈمىدلىرىمۇ يوققا چىققانىدى. زاسدا تېللارنىڭ سوراق قىلىشلىرى ۋە كىشىلەرنىڭ جىسھانىيەتنى قوغداش قانۇنلىرى ئەمەلىيەتتە بىكار قىلىنىپ كەتكەنىدى. جىنايى ئىشلار سوت كولىگىيەسى زورغا مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇۋاتاتتى، ئەمما ئۇمۇ ھەربىيلەرنىڭ قولىدا ئىدى. ئۇلار ھەرقانداق ھۆكۈمەتكە ئارىلىشالايتتى. شۇڭا بەختكە قارشى قولغا ئېلىنىپ قالغان شەھەر ئاھالىلىرىنى ئەمەلىيەتتە ھەربىي تەرەپ ئىختىيارى بىر تەرەپ قىلىۋېرەتتى. قولغا ئېلىنغانلار دېمىسىمۇ بەك كۆپ ئىدى. ھۆكۈمەتكە قارشى قۇتراتقۇلۇق بىلەن شۇغۇللانغان، 3K پارتىيەسىنىڭ ئادىمى دەيدىغان گۇمانلا پەيدا بولسا ياكى نېگىرلار پالانچى ماڭا تەكەببۇرلۇق قىلدى دەپ ئەرزلە قىلسا، ئۇنداق ئادەملەر دەررۇلا تۈرمىگە تاشلىناتتى، جىنايى پاكىت ۋە گۇۋاھچى دېگەنلەرنىڭ پەقەتلا لازىمى يوق ئىدى. «ھۆرلەر ئويۇشمىسى» نىڭ قۇتراتقۇلۇقى بىلەن خەقنىڭ ئۈستىدىن ئەرز بېرىدىغان نېگىرلارنى تاپماقچى ئاسان ئىدى.

نېگىرلارنىڭ ھازىر سايلاش - سايلىنىش ھوقۇقى بولمىسىمۇ، شىمال تەرەپ ئۇلارنى شۇنداق ھوقۇققا ئېرىشىشكە تېگىشلىك دەپ قارايتتى ھەم ئۇلارنىڭ تاشلىغان بېلىتى شىماللىقلارغا مايىل بولۇشى كېرەك دەپمۇ قارار چىقىرىشقانىدى. بۇ، ئەلۋەتتە، نېگىرلار ئۈچۈن تېپىلماس پۇرسەت ئىدى، نېگىرلار نېمىلا ئىش قىلماقچى بولسا شىماللىق

ئەسكەرلەر ئۇلارنى قوللايتتى.

ئىلگىرىكى قۇللار ھازىر تەڭرىنىڭ ئەتمۇزلىق ئەركىلىرىگە ئايلاندى. ئۇنىڭغا شىماللىقلارنىڭ ياردىمى قوشۇلۇپ، جەمئىيەتنىڭ ئەڭ تۆۋەن قاتلىمىدىكى ئۇ نادان نېگىرلار يۇقىرى قاتلامغا يامىشىپ چىقىشقا باشلىدى. نىيەت - ئىقبالى ياخشىراق بەزى نېگىرلار ھۆرلۈكنى ئۆزلىرىگە خوپ كۆرمىي، بۇرۇنقى غوجايىنلىرى بىلەن بىللە جاپا تارتىپ ياشاۋاتاتتى. غوجىدارلىق قىلغان نۇرغۇن قۇللارنىڭ شۇ چاغدىكى ئورنى قۇللارنىڭ ئىچىدە ئەڭ يۇقىرى ئىدى، ھازىر ئۇلار غوجايىنلىرىنىڭ قېشىدىن كەتمەي، ئاشۇ قۇللار قىلىدىغان ئېغىر ئىشلارنى قىلىشۋاتاتتى. بۇرۇن ئېتىزلىقتا ئىشلەيدىغان قۇللارمۇ بۇ خىل يېڭى ھۆرلۈكنى رەت قىلىشقاندى. لېكىن، يەنە «كارغا كەلمەيدىغان ھۆر زەڭگىلەر» نىڭ ئىچىدىكى ئەڭ يامانلىرىنىڭ كۆپ قىسمى ئېتىزلىقنىڭ ئىشلىرىنى قىلىدىغان ئاشۇ قاتلامدىن كەلگەندى. قۇللۇق تۈزۈم دەۋرىدە، تۆۋەن قاتلامدىكى ئۇ قۇللار ئۆي ئىشلىرى بىلەن ھويلا ئىشلىرىنى قىلىدىغان قۇللار تەرىپىدىن كارغا كەلمەيدىغان نان قېپىلار دەپ كەمسىتىلەتتى. جەنۇبىنىڭ بارلىق قورۇقلىرىدىكى ئايال غوجايىنلار خۇددى ئېلىپنىغا ئوخشاش، نېگىرلارنىڭ بالىلىرىنى بىر مەزگىل تەربىيەلەپ، شۇلارنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ ياراملىقلىرىنى مۇھىم ئىشلارغا قوياتتى. ئېتىزلىقتا ئىشلەيدىغان قۇللار ھېچنېمىنى ئۆگەنمەيتتى، ئۆگەنگۈدەكمۇ قابىلىيىتى يوق ئىدى، پاراسەتسىز، ئىشەنچسىز، يامان ھەم ۋەھشىي كېلەتتى. ھازىر خەلقنى پاراكەندە قىلىۋاتقانلار دەل ئاشۇ ئەڭ تۆۋەن قاتلامغا مەنسۇپ نېگىرلار ئىدى.

ئەسلىدىكى قۇللار «ھۆرلەر ئۇيۇشمىسى» دىكى بىر توپ تەلۋىلەرنىڭ قوللىشى ۋە شىماللىقلارنىڭ دىنىي ئەسەبىلىككە يېقىنراق كېلىدىغان ئۆچمەنلىكلىرىنىڭ قۇترىتىشى بىلەن ئۆزلىرىنى بىردىنلا ئاسماندا كۆرۈشكە باشلاۋاتاتتى. شۇنىڭ

بىلەن ئۇلار خۇددى ئۈنچە - مەرۋايىتلار دۆۋىسىگە كىرىپ قالغان كىچىك بالىغا ئوخشاش، يا بۇ ئۈنچە - مەرۋايىتلارنىڭ قىممىتىنى بىلەلمەي، خىيالغا كەلگەن ئەسكىلىكنى قىلىپ كۆڭۈللىرىنى ئاچاتتى، يا بۇزۇپ - چاچاتتى، جېدەل چىقىراتتى. پاراسەتسىزلىرىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالغان ئۇ نېگىرلاردىن ئادەمنىڭ خۇش بولىدىغان يەنە بىر يېرى، ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى ئىنتايىن ئاز سانلىقلارلا ئاشۇنداق يامان تەرغىباتلارنىڭ كەينىگە كىرىپ كېتەتتى. ئۇلار قۇللۇق تۈزۈم دەۋرىدىمۇ «باشقۇرۇش تەس زەڭگىلەر» ئىدى. ئۇلارنى بىر سىنىپ سۈپىتىدە قارايدىغان بولساق، بۇ سىنىپ ئىدىيەدە بەكمۇ نادان، گۆدەك ئىدى، خەقلەرنىڭ ئالدىمغا ئاسانلا چۈشۈپ قالاتتى ھەم ئۇلار ئۇزاقتىن بېرى خەقنىڭ بۇيرۇقى بىلەن ئىش قىلىدىغانغا ئادەتلىنىپ كېتىشكەندى. بۇرۇن ئۇلارغا غوجايىنلىرى بۇيرۇق بېرىدىغان بولسا، ئەمدى يېڭى غوجايىنلىرى بولغان «ھۆرلەر ئۈبۈشمىسى»دىكى سومكىچىلار پارتىيەسىنىڭ ئادەملىرى بۇيرۇق بېرەتتى. ئۇلارنىڭ بۇيرۇقلىرى مۇنداق مەزمۇندا بولاتتى: «سىلەر ئەمەلىيەتتە ئاق تەنلىكلەر بىلەن ئوخشاش، شۇڭا ئاشۇلاردەك ئىش قىلساڭلار بولىۋېرىدۇ. جۇمھۇرىيەتچىلەر ئۈچۈن بېلەت تاشلىغان ۋاقىتلىقلاردا ئاق تەنلىكلەرنىڭ مال - مۈلكىگىمۇ ئىگە بولىسىلەر، ئەمەلىيەتتەمۇ ئۇلارنىڭ ھازىرقى مال - مۈلكى سىلەرگە تەئەللۇق، خالىساڭلار قانچىلىك ئالساڭلار بولىۋېرىدۇ.» نېگىرلار مۇشۇنداق گەپلەرنى ئاڭلاپ خۇددىنى يوقىتىپ قويۇشقانىدى. ھۆرلۈك ئۇلار ئۈچۈن مەڭگۈ يەپ تۈگەتكىلى بولمايدىغان باراۋەتكە ئايلىنىپ، ھەر ھەپتە، ھەر كۈنى دېگۈدەك تاماشىدىن، ئوغرىلىق ۋە تەكەببۇرلۇقنىڭ تەلۋە تەنتەنىلىرىدىن نېرى بولمايدىغان ھالەتكە يېتىشكەندى. يېزىلاردىكى نېگىرلار شەھەرلەرگە ئېقىپ كىرىپ، تېرىقچىلىق قىلىدىغانلار بارغانسېرى ئازلاپ كېتىۋاتاتتى. ئاتلانتا يېزىلاردىن كەلگەن نېگىرلار بىلەن توشۇپ كەتكەندى، يەنە داۋاملىق تۈركۈملەپ

كېلىشىۋاتاتتى. ئاشۇ خىل يېڭى تەلىماتنىڭ تەربىيەسى بىلەن ھەممىسى ھۈرۈن ۋە خەتەرلىك ئادەملەرگە ئايلىنىپ قېلىۋاتاتتى. پاسكىنا ياغاچ ئۆيلەردە قىستىلىشىپ يېتىپ، بىر - بىرىگە چېچەك، كېزىك، ئۆپكە كېسەللىرىنى يۇقتۇرۇشاتتى. ئۆز ۋاقتىدا ئۇلار ئاغرىپ قالسا كېسەللىرىنى غوجايىنلىرى كۈتۈپ ئادەتلىنىپ قېلىشقانىدى، ئەمدى ھازىر ئۆزلىرىنى ۋە كېسەل ئادەملىرىنى قانداق كۈتۈش كېرەكلىكىنى بىلىشمەيتتى. ئىلگىرى ئۇلارنىڭ قېرىلىرى بىلەن بالىلىرىنىڭ ھالىدىن غوجايىنلىرى خەۋەر ئالاتتى، ھازىر بولسا ئۇلاردا بۇ ئىگە - چاقىسىز ئادەملەرگە قارىتا قىلچە مەسئۇلىيەت تۇيغۇسى يوق ئىدى. «ھۆرلەر ئۇيۇشمىسى» نىڭ سىياسىي جەھەتتىكى قىزىقىشى كۈچلۈك بولۇپ، قورۇق ئىگىلىرىدەك ئۇلارغا ئۇنداق غەمخورلۇق قىلىپ كېتىشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى.

ئىگە - چاقىسىز نېگىر بالىلىرى شەھەر كوچىلىرىدا خۇددى لالما ئىتلاردەك لاغايلىشىپ يۈرەتتى، ئۇلارنى يەنىلا ئاق تەنلىك ئادەملەر ئۆيلىرىگە باشلاپ كىرىپ قورساقلىرىغا يەيدىغان نەرسە بېرەتتى. بالىلىرىنى باقمىي تاشلىۋەتكەن قېرى - چۈرىلەر بۇ شاۋقۇنلۇق شەھەردە قورقۇپ تىترىشىپ يۈرەتتى، يولنىڭ ياقىلىرىدا ئولتۇرۇشۇپ، ئۆتكەن - كەچكەن ئاياللارغا قاراپ يالۋۇرۇشاتتى: «خانم، فايىتۋېردىكى غوجايىنمىزغا خەت يېزىپ بىزنىڭ بۇ يەردىكىمىزنى ئۇقتۇرۇپ قويىشىڭىز، ئۇ ئاڭلىسا چوقۇم مېنى ئېلىپ كېتىدۇ. ئاھ، خۇدا، بۇنداق ھۆرلۈكتىن جاق تويدۇم!»

شەھەرگە كېلىۋاتقان نېگىرلارنىڭ كۆپلۈكى «ھۆرلەر ئۇيۇشمىسى» نى قاتتىق چۆچۈتۈۋەتتى. ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ بىر قىسىم خاتالىقىنى ئەمدى ھېس قىلىشقا باشلاپ، نېگىرلارنى ئامال بار ئەسلىدىكى غوجايىنلىرىنىڭ يېنىغا قايتۇرۇشقا ھەرىكەت قىلىشتى، لېكىن كېچىكىشكەندى. شۇنداقتمۇ، ئۇلارغا قايتىپ بارغاندىن كېيىن ئەركىن ئىشچىغا ئايلىنىپ،

كۈن ھېسابى بويىچە مائاش ئېلىپ ئىشلەيدىغانلىقىنى تەشۋىق قىلىشقا باشلىدى. كەلگەن جايلارغا خۇشال قايتىپ بېرىشقا قېرى نېگىرلار شۇ كۈنلەردە نامراتلىشىپ كەتكەن غوجايىنلىرىغا ئېغىر يۈك بولۇپ قالدى. شۇنداقتىمۇ ئۇلارنىڭ ئۇ قېرى نېگىرلارنى ھەيدىۋېتىشكە يۈرىكى چىدىمايتتى. ئەمما، ياش نېگىرلار ئاتلانتادىن كەتمىدى. ئۇلارنىڭ باشقا ھەرقانداق جايغا بېرىپ ئەمگەك قىلغۇسى يوق ئىدى، ھەر كۈنى قورسىقى تويۇپ تۇرۇۋاتسا نېمىدەپ ئەمگەك قىلغۇدەك.

نېگىرلار ھاياتىدا تۇنجى قېتىم ۋىسكىي ئىچەلەيدىغان بولۇشتى، قانچىلىك ئىچمەن دېسە شۇنچىلىك ئىچەلەيتتى. ئىلگىرى مىلاد بايرىمىدىن باشقا چاغدا ۋىسكىي ئىچىشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى، بايرام بولغاندا باشقا نەرسىلەرگە قوشۇپ «بىر نەچچە تېمىم» لا بېرىلەتتى. مانا ئەمدى «ھۆرلەر ئۇيۇشمىسى» نىڭ قۇتۇرتىشى ۋە ۋىسكىينىڭ كەيپى بىلەن قانۇنسىز قىلىقلىرى ئېشىپ كېتىۋاتاتتى. ئۇلارنىڭ تەھدىتى بىلەن مال - مۈلكى ۋە ھاياتى كاپالەتكە ئىگە بولمىغان ئاق تەنلىكلەرنىڭ كۈنى قاتتىق ۋەھىمە ئىچىدە ئۆتەتتى. كوچىدا كېتىۋاتقان ئادەملەر غەرق مەست نېگىرلارنىڭ ھاقارەتلىرىگە ئۇچراپ تۇراتتى، دۈكانلار ۋە ئىسكىلاتلارغا كېچىلەردە ئوت كېتەتتى، كۈپكۈندۈزدە خەقلەرنىڭ توخۇ - ئۆردەكلىرى ئوغرىلىنىتتى. خىلمۇ خىل جىنايەتلەر ئۈزۈلمەي سادىر بولۇپ تۇرۇۋاتاتتى، ئەمما جىنايەت سادىر قىلغانلار ھەرگىز تۇتۇپ جازالانمايتتى.

لېكىن، بۇ نومۇسىز قىلمىشلار بىلەن تەھدىتلەر ئاياللار ئۇچراۋاتقان خەتەرلىك ئەھۋاللارغا سېلىشتۇرغاندا ھېچ گەپ ئەمەس ئىدى. ئۇرۇشتا ئەرلىرىدىن ئايرىلىپ قالغان نۇرغۇن ئاياللارنىڭ كۆپى شەھەردىن يىراقراق خىلۋەت كوچىلاردا ياشايتتى. ئاياللارغا قىلىنغان نۇرغۇن زوراۋانلىقلار ۋە ئاياللىرىنىڭ ئاياغ ئاستى قىلىنىشىدىن ئەنسىرەشلەر جەنۇبىلۇق نۇرغۇن ئەرلەرنىڭ ۋۇجۇدىدا غەزەپ ئوتلىرىنى تۇتاشتۇردى.

نەتىجىدە بىر كېچىدىلا 3K پارتىيەسى پەيدا بولدى. شىماللىقلارنىڭ گېزىتلىرى كېچىدە ھەرىكەت قىلىدىغان بۇ تەشكىلاتقا قارشى نۇرغۇن چۇقان كۆتۈرۈشتى، ئەمما بۇ تەشكىلاتنىڭ پەيدا بولۇشىدىكى ئېچىنىشلىق مۇقەررەلىكىنى پەقەتلا ھېس قىلىشىمىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار 3K پارتىيەسىنىڭ ئەزالىرىنى تۇتۇپ دارغا ئېسىشقا باشلىدى. چۈنكى، ئۇلار جىنايەتچىلەرنى جازالاش ھوقۇقىنى تەپ تارتماي ئۇلاردىن تارتىۋېلىشقاندى.

بۇ يەردە بىر مىللەتنىڭ يېرىمى قالغان، يېرىمى نەيزە ئارقىلىق نېگىرلارنىڭ ھۆكۈمرانلىقىغا بويسۇندۇرۇپ بېرىۋاتقان ئاجايىپ بىر قورقۇنچلۇق ئىشلار يۈز بېرىۋاتتى. ئۇ نېگىرلار بولسا ئافرىقا ئورمانلىقلىرىدىن چىققىنىغا تېخى بىر ئەۋلاد بولمىغان قارا قورساق ئادەملەر ئىدى، ئۇلارغا سايلاش - سايلىنىش ھوقۇقى بېرىلدى، ئەمما ئۇلارنىڭ ئەسلىدىكى غوجايىنلىرى بولسا بۇنداق ئىمتىيازدىن مەھرۇم ئىدى. ئۇلارنىڭ نەزىرىدە جەنۇبى چوقۇم ئېزىش كېرەك ئىدى، ئۇلارنىڭ سايلاش - سايلىنىش ھوقۇقىنى تارتىۋېلىشنىڭ ئۆزى ئۇلارنى ئېزىشنىڭ بىر خىل چارىسى ئىدى. جەنۇب ئىتتىپاقى ئۈچۈن ئۇرۇش قىلغان، ئۇنىڭ ھۆكۈمىتىدە ئازدۇر - كۆپتۈر ئەمەل تۇتقان ياكى ئۇلارغا ياردەم بەرگەن كۆپ سانلىق ئادەملەر سايلامغا قاتناشتۇرۇلمىدى. ئۇلارنىڭ دۆلەت رەھبەرلىرىنى سايلاش ھوقۇقى يوق ئىدى، پۈتۈنلەي دېگۈدەك سىرتتىن كەلگەن تاجاۋۇزچىلارنىڭ ھۆكۈمرانلىقى ئاستىدا تۇرۇۋاتتى. نۇرغۇن سەزگۈر ئادەملەر گېنېرال لېنىڭ يولىدا مېڭىپ، قەسەم بېرىپ قايتا گىرازدان بولۇشنى، ئۆتمۈشنى پۈتۈنلەي ئۇنتۇشنى ئويلاشقاندى، ئەمما ئۇلارنىڭ بۇنداق قىلىشلىرىغىمۇ يول قويۇلمىدى. باشقىلارغا ئۇنداق قىلىشقا بولاتتى، ئەمما ئۇلارنىڭ ئىچىدىمۇ بىر قىسىم كىشىلەر ئۇلارنى ئومۇسقا قويغان ئۇ ھۆكۈمەتكە تىز پۈكۈشنى قەتئىي رەت قىلدى.

«ئەگەر ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرى تۈزۈكرەك بولغان بولسىدى، مەن ئۇلارنىڭ ئۇ ئىپلاس قەسىمىنى ئوقۇپ قوشما ئىشتاتلار ھۆكۈمىتىگە قايتىپ باراتتىم. لېكىن، مەن ھازىر ئۇلارنىڭ ئۇنداق ياخشى ھۆكۈمەت بولۇپ ئۆزگىرىشىگە زادىلا ئىشەنمەيمەن.» بۇ سىكارلېت تولا ئاڭلاپ قۇلاقلىرى ياداپ كەتكەن، ئاڭلاۋېرىشكە تاقىتى قالمىغان گەپلەر ئىدى.

بۇ ئەنسىز كۈنلەردە سىكارلېت كېچە - كۈندۈز دېگۈدەك قورقۇنچ ئىچىدە قىيىنلىپ ياشاۋاتاتتى. قانۇندىن ساۋاتى يوق نېگىرلار بىلەن شىماللىق ئەسكەرلەرنىڭ تەھدىتلىرى ئۇنىڭ يۈرىكىنى بىر مىنۇتتۇم ئارامدا قويمايۋاتاتتى. مال - مۈلكىنىڭ مۇسلىدېرە قىلىنىپ كېتىش خەۋپى دائىم مەۋجۇت ئىدى، ھەتتا بۇ خەۋپ چۈشلىرىدىمۇ ئۇنىڭغا ئاراملىق بەرمەيتتى، ئۇنىڭدىنمۇ قورقۇنچلۇق ئىشلار يۈز بېرىپ قالارمۇ دەپ ئەنسىرەيتتى، ئۆزىنىڭ، دوستلىرىنىڭ ۋە پۈتۈن جەنۇبىنىڭ بوشاڭلىقىغا قايغۇراتتى. شۇڭا، يېقىندىن بېرى تونى فونتائىنىڭ ئۇ گەپلىرىدىن پەقەتلا ئەجەبلەنمەيدىغان بولدى. تونى شۇ چاغدا ھاياجان بىلەن: «سىكارلېت، بۇ ئەلەملەرگە چىداش مۈمكىنمۇ؟ قانداق چىدىغۇلۇق؟» دېگەندى.

ئاتلانتا ئۇرۇش، ئوت ئاپەتلىرى ۋە قايتا قۇرۇش ھەرىكەتلىرىنى بېشىدىن ئۆتكۈزۈۋاتقان بولسىمۇ، يەنىلا شۇنداق ئاۋات شەھەرگە ئايلىنىۋاتاتتى. كۆپ جەھەتلەردە، جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ دەسلەپكى چاغلىرىدىكى پايتەخت شەھەر قىياپىتىگە ئوخشاپ قېلىۋاتاتتى. ئادەمنى بىئارام قىلىدىغان بىرلا تەرىپى، كوچىلاردا كۆزگە يېقىمىسىز كۆرۈنىدىغان ھەربىي كىيىملىك ئادەملەر ئىنتايىن كۆپ ئىدى، پۇل پۇل تۇتۇشقا تېگىشلىك بولمىغان ئادەملەرنىڭ قولىدا ئىدى، نېگىرلار باياشاتچىلىقتا ياشاۋاتاتتى، بۇ يەرنىڭ ھەقىقىي ئىگىلىرى بولسا زەردىگۇش بولۇپ ئاچ - زارلىقتا ئۆتۈۋاتاتتى.

ئاتلانتا پۈتۈنلەي ئېچىۋېتىلگەندى، ئۆزىدىكى رەزىلىلىكلەر ۋە يېتىشمىسىزلىكلەرنى زادىلا يوشۇرمايتتى. قاۋاقخانلار بىردىنبلا جانلىنىپ بىر كوچىدا ئۈچ - تۆتتىن بولۇپ كەتتى. قاراڭغۇ چۈشكەندىن كېيىن كوچىلاردا مەست يۈرگەن نېگىرلار بىلەن ئاق تەنلىكلەرنى ماڭدامدا بىر ئۇچراتقىلى بولاتتى. لۈكچەكلەر، ئوغرىلار، جالاپلار قاراڭغۇ كوچىلاردا تىمىسقىلاپ يۈرۈشەتتى، قىمارخانلارنىڭ سودىسىمۇ قىزىپ كېتىۋاتاتتى، بىر - بىرىنى ئېتىشىمايدىغان، پىچاقلاشمايدىغان، مۇشتلاشمايدىغان كېچە زادىلا بولمايتتى. دىيانەتلىك شەھەر ئاھالىسى ئاتلانتادا ئاۋات بىر قىزىل چىراغ رايونىنىڭ^① پەيدا بولغانلىقىنى غەزەپ بىلەن بايقاشقا باشلىدى. بۇ جايلار ئۇرۇش ۋاقتىدىكىدىنمۇ چوڭ ھەم ئاۋات ئىدى. ئۇ يەردىكى پاهىشخانلارنىڭ ئىچىدە ئەڭ نامى چىققىنى بېلىق ۋاتلىنىڭ پاهىشخانىسى ئىدى. ئۇ بۇ پاهىشخانىنى يېڭىدىن ئاچقاندى. ئىككى قەۋەتلىك بۇ پاهىشخانا سىرتىدىن قارىغاندا ۋەيرانە بىر توشقان فېرمىسىغا ئوخشايتتى، ئەمما ئىچى ھەشەمەتلىك ئىدى. ئاستى قەۋىتى ئۈزۈن كەتكەن قاۋاقخانا ئىدى، تاملىرىدا ھەر خىل نەپىس ماي بوياق رەسىملىرى ئېسىقلىق تۇراتتى، ھەر كۈنى ئاخشىمى نېگىر مۇزىكانتلار بۇ يەردە مۇزىكا چالاتتى. ئاڭلىغان گەپلەرگە قارىغاندا، ئۈستۈنكى قەۋىتى پۈتۈنلەي ھەشەمەتلىك جاھازىلار بىلەن بېزەلگەنمىش، دېرىزىلىرىگە ئېغىر دۇخاۋا پەردىلەر تارتىلغان، ئەينەكلىرىمۇ ئىمپورت قىلىنغان تاشئەينەكلەر ئىكەن. بۇ يەردە ئون ئىككى نەپەر قىز بار بولۇپ، بىر - بىرىدىن چىرايلىق ئىمىش، گەپ - سۆزلىرى، يۈرۈش - تۇرۇشلىرى باشقا پاهىشخانلاردىكى قىزلارنى بېسىپ چۈشەرگىمىش.

بۇ پاهىشخانا ئاتلانتادىكى ئۆي - ئوچاقلىق بولغان ئاياللارنىڭ ئاستىرتىن غۇلغۇلا قىلىشىدىغان نىشانغا ئايلىنىپ قالدى. دىنىي زاتلارمۇ ئۇ يەرلەردىن شۇنچىلىك يىرگىنىپ،

① قىزىل چىراغ رايونى - پاهىشخانلار جايلاشقان كوچا.

كشىلەرگە ئۇ يەرلەرنىڭ ئىپلاسلقلىرىنى سۆزلەيتتى. ھەممىلا ئادەم بېلىغىغا ئوخشاش ئاياللارنىڭ ئۇنداق ھەشەمەتلىك ئۆيلەرنى بەرپا قىلغۇدەك پۇلىنىڭ يوقلۇقىنى بىلەتتى ۋە ئۇنىڭ چوقۇم پۇللۇق بىر ئارقا تىرىكى بار، دەپ ئويلايتتى. رېت باتلىر بېللى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنى ئەزەلدىن يوشۇرۇپ باققان ئەمەس، شۇنىڭدىن قارىغاندا، بېلىقنىڭ ئارقا تىرىكى چوقۇم شۇ.

ئەسكى پەنلەر، ئوتتا قارىداپ كەتكەن خىشلار بىلەن ياسىۋالغان ئەبجەق ئۆيلەرنىڭ يانلىرىدا ئۇرۇشتا بېيىپ كەتكەن سومكىچىلارنىڭ ھەشەمەتلىك ئۆيلىرى قەد كۆتۈرۈۋاتاتتى. بۇ ئۆيلەردە تاڭ ئاتقۇچە بەزمىلەر بولاتتى، تاۋار - دۇردۇنلارغا يۆگىلىپ كەتكەن خېنىملارنىڭ ئەتراپىدا ئەرلەر پەرۋاندىدەك ئايلىنىپ يۈرۈشەتتى. ئۈستەللەرگە ئاجايىپ ئېسىل نازۇ نېمەتلەر تىزىلىپ كېتەتتى، شامپانلارنىڭ ئاغزى ئېچىلغان چاغدىكى پاك - پۇڭلىرى توختىماي ئاڭلىنىپ تۇراتتى.

ئۇ غوجاملارنىڭ ھەيۋەتلىك سارايلىرىدا شېرىن شاراب، يېقىملىق مۇزىكا، چىرايلىق تانىسلار قاينىسا، ئۇلارنىڭ ئەتراپلىرىدىكى بۇلۇڭ - پۇچقاقلاردا ياشاۋاتقانلار ئاچلىقتىن ئاستا - ئاستا قىرىلىپ كېتىۋاتاتتى. زوراۋانلار مۇستەبىت، تەكەببۇر ۋە رەھىمسىز ئىدى، ئۇلاردىن ھۆكۈمرانلىق قىلىنغۇچىلارغا قېلىۋاتقنى ئازاب ۋە ئۆچمەنلىك بولۇۋاتاتتى.

ئوتتۇز سەككىزىنچى باب

سىكارلېت ئاشۇ خىل ئىشلارنى ھەر كۈنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرۈپ تۇرۇۋاتاتتى. كۈندۈزى كۆرگەنلىرىنى كېچىدىمۇ ئۇنتۇپ قالماي ئۆزى بىلەن بىللە كارىۋىتىغا ئېلىپ چىقىپ، بۇنىڭدىن كېيىن يەنە يۈز بېرىش ئېھتىمالى بولغان ئىشلاردىن ئەنسىرەپ ياتاتتى. توننىڭ ئىشى بىلەن شىماللىقلارنىڭ قارا تىزىملىكىگە

فىرانك ئىككىسىنىڭ چۈشۈپ قالغانلىقى، قاچانلا بولسۇن باشلىرىغا بالا - قازا كېلىدىغانلىقى ئۇنىڭ كۆڭلىگە ئايان بولۇپ تۇراتتى. ئەمما، ئۇ مۇشۇ كۈنلەردە بارلىق ئەجرىنىڭ بىتچىتى بولۇپ كېتىشىگە پەقەتلا چىدىمايتتى، چۈنكى ئۇنىڭ ئىككىنچى بالىسى تۇغۇلۇش ئالدىدا ئىدى. پەن زاۋۇتى ئەمدىلەتن پايدا تېپىۋاتاتتى، تاراغا تاكى كۈزدە كېۋەزنى يىغۋالغۇچە پۇل كېرەك ئىدى. ئاھ، ئۇ مۇشۇ كۈنلەردە ھەممە نېمىسىدىن ئايرىلىپ قالسا قانداق قىلار؟ بۇ غالجىر دۇنياغا ئاجىز تېنى بىلەن يەنە تىغ كۆتۈرۈپ چىقىپ ھەممىنى باشقىدىن باشلىسۇنمۇ؟ ياكى جىنەستىدەك لەۋلىرى، تىنىق كۆزلىرى، قۇۋ ۋە يۈزە كاللىسى ئارقىلىق شىماللىقلار ۋە ئۇلارنىڭ بارلىق تەشەببۇسلىرى بىلەن كۈرەش قىلسۇنمۇ؟ ياق، ھەممىنى باشقىدىن باشلىغاندىن كۆرە ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالغىنى ياخشى. سىكارلېتنىڭ ئەندىشىسى بارغانسېرى كۈچەيمەكتە ئىدى.

1866 - يىلى باھار پەسلىدىكى ئاشۇ ۋەيرانچىلىق ۋە قالايمىقانچىلىق ئىچىدە، سىكارلېت پۈتۈن زېھنىنى پەن زاۋۇتىغا قارىتىپ، جان - جەھلى بىلەن پۇل تېپىشقا كىرىشىپ كەتتى. ئاتلانتادا پۇل دېگەن كۆپ ئىدى، يېڭىدىن ئۆي سېلىش دولقۇنى ئۇنىڭغا شۇ ئىمكانىيەتنى يارىتىپ بېرىۋاتاتتى. تۈرمىگە چۈشۈپ قالمىسىلا بېيىپ كېتىدىغانلىقىنى ئۇ بىلەتتى. شۇڭا، داۋاملىق ئۆزىنى مۇلايم، ئېھتىياتچان بولۇشقا، ھاقارەتكە، ئادالەتسىزلىككە ئۇچرىسىمۇ دەردىنى ئىچىدە بىلىشكە، مەيلى ئاق تەنلىك ياكى قارا تەنلىك بولسۇن، ئۆزىگە زىيان كەلتۈرىدىغان ھەرقانداق ئادەمنىڭ چىشىغا تەگمەسلىككە ئۈندەپ تۇراتتى. ئۇمۇ باشقا ئادەملەرگە ئوخشاش ئاشۇ تەكەببۇر، ئەدەبىسىز ھۆر نېگىرلارغا چىش - تىرنىقىغىچە ئۆچ ئىدى، ئۇلارنىڭ تىل - ھاقارەتلىرىنى، قاقاھلاپ كۈلۈشلىرىنى ئاڭلىسا پۈتۈن بەدىنى شۈركۈنۈپ كېتەتتى، ئەمما ئۇلارغا كەمسىتكەن

نەزەردە قاراشقا زادىلا جۈرئەت قىلالمايتتى. ئۇ يەنە سومكىچىلار پارتىيەسىنىڭ ئادەملىرىگە ۋە جۇمھۇرىيەتچىلەر پارتىيەسىگە قاتناشقان جەنۇبلۇق ئاق تەنلىك ئادەملەرگىمۇ ئوچ ئىدى. ئۇلارنىڭ ئاسانلا باي بولۇپ كېتىپ، ئۆزىنىڭ تەستە جان بېقىپ كېتىۋاتقىنىغىمۇ چىدىمايتتى، ئەمما ئۇلارنى يامانلاپ بىرەر ئېغىز گەپ قىلمايتتى. ئاتلانتا بويىچە شىماللىقلارغا ئوچ ئۇنىڭدەك ئادەم تېپىلمايتتى. كۆك كىيىملىك ئەسكەرلەرنى كۆرسىلا پۈتۈن بەدىنى غەزەپتىن كىرىشىپلا قالاتتى، ئەمما ھېچقانداق يەردە، ھەتتا ئۆيدىمۇ ئۇلار توغرىلۇق گەپ قىلمايتتى. مەن ھەرگىزمۇ ئاغزى بوش ئەخمەقلەردىن بولمايمەن، دەپ ئويلايتتى ئۇ، ئۆتۈپ كەتكەن كۈنلەر ۋە قايتا تىرىلمەيدىغان ئادەملەر ئۈچۈن قايغۇرغۇسى كەلگەنلەر قايغۇرىۋەرسۇن، شىماللىقلارغا سايلامغا قاتناشتۇرمىغىنى ئۈچۈن ئۆچلۈك قىلىدىغانلار قىلىۋەرسۇن، راست گەپ قىلغانلار تۈرمىدە يېتىۋەرسۇن، 3K پارتىيەسىنىڭ ئادەملىرى دارغا ئېسىلسا ئېسىلىۋەرسۇن. — 3K پارتىيەسى دېگەن بۇ ئىسىم نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق، سىكارلېتنىڭ قۇلقىغا خۇددى نېگىر، دېگەندەك ئاڭلىناتتى — ئەرلىرىنىڭ شۇ پارتىيەگە قاتناشقانلىقى بىلەن ماختىنىدىغان خوتۇنلار ماختىنىۋەرسۇن. خۇدا ساقلاپ، فىرانك ئۇلارغا ئارىلىشىپ قالماپتۇ. قىلچە چارسى يوق ئىشلار ئۈچۈن كالا قاتۇرىدىغان، خاپا بولىدىغان، پىلان كۆرسىتىدىغان ئادەملەر بىلگىنىنى قىلىشىۋىتىش. جىددىچىلىك ئىچىدىكى ھازىر بىلەن ئىشەنچ يوق كەلگۈسىنىڭ ئالدىدا ئۆتمۈشنىڭ ئارزۇلىغۇدەك نېمىسى بار؟ بولكا، ئولتۇراق ئۆي ۋە تۈرمىگە چۈشۈپ قالماسلىقنىڭ يولىنى قىلىشلار ھەقىقىي مەسىلىگە ئايلىنىۋاتقان چاغدا، سايلامغا قاتنىشىشنىڭ قانچىلىك ئەھمىيىتى بار؟ خۇدا، مېنى ئالتىنچى ئايدىن ئامان - ئېسەن ئۆتكۈزۈپ قويغايسەن، شۇنچىچە بىر ئىش چىقىپ قالمىسۇن!

قانداقلا بولسۇن، ئالتىنچى ئايغا ئۆلىشىۋېلىش كېرەك. ئالتىنچى ئايدا ئۇ دەم ئېلىپ تاكى يەڭگىگىچە پىتتىي ھاممىنىڭ ئۆيىدە ياتىدۇ. خەقلەر ئوتى، قورسىقىنى تومپايتىپ ھازىرغىچە سىرتتا ئىرغاڭشىپ يۈرۈۋاتىدۇ، دەپ ئەيىبلەشۋاتىدۇ. قورساق كۆتۈرگەن ھېچقانداق بىر ئايال ئاشكارا سورۇنلاردا ھەرگىز كۆرۈنمەيدۇ. فىرانك بىلەن پىتتىي ئۇنىڭغا بۇ توغرىلۇق خېلى بۇرۇنلا گەپ قىلغان، ئۇمۇ ئۇلارغا ئالتىنچى ئايدا ئىشتىن توختايمەن، دەپ ۋەدىمۇ بەرگەن.

ئالتىنچى ئايدىن ئىلگىرى، ئۇ پەن زاۋۇتىنى مەزمۇت پۇت تىرەپ تۇرالايدىغان قىلىۋالسا، ئاندىن خاتىرجەم ياتالايدۇ. شۇنىڭغىچە تاسادىپىي يۈز بېرىپ قېلىش ئېھتىمالى بولغان ئىشلارغا ناقابىل كېلىش ئۈچۈن ئازراق پۇل توپلىۋالسا بولمايدۇ. قىلىشقا تېگىشلىك يەنە نۇرغۇن ئىشلار بار، ۋاقىت بولسا قىسقا. ئۇ كۈننىڭ تېخىمۇ ئۇزۇن بولۇشىنى، ھەربىر مىنۇتنىمۇ قولىدىن بەرمەي، جان - جەھلى بىلەن تېخىمۇ كۆپ پۇل توپلىۋېلىشنى شۇنچىلىك ئارزۇ قىلاتتى.

ئۇ قورقۇنچاق فىرانكقا تولا سۆزلەپ يۈرۈپ دۇكاننىڭ ئىشلىرىنى خېلى رەتكە سالدۇرۇۋالدى، كونا قەرزلىرىنىمۇ خېلى يىغدۇرۇۋالدى. ئەمما، سىكارلېتنىڭ پۈتۈن ئۈمىدى ئاشۇ پەن زاۋۇتىدا ئىدى. ھازىرقى ئاتلانتا خۇددى چاتمۇەتكەن دەرەخ يېڭى شۇڭلارنى چىقىرىپ تېخىمۇ باراقسان، تېخىمۇ قويۇق كۆكلەپ كېتىۋاتقانداك ھالەتتە ئىدى. قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرىغا بولغان ئېھتىياج كۈندىن - كۈنگە ئېشىۋاتاتتى، خىش ۋە ياغاچ - تاشلارنىڭ باھاسى كۈنسېرى ئۆرلەۋاتاتتى. سىكارلېتنىڭ پەن زاۋۇتى تاڭ يورۇغاندىن تارتىپ قاراڭغۇ چۈشكىچە تىنىم تاپماي ئىشلەيتتى.

ھەر كۈنى ئۇنىڭ بىر قىسىم ۋاقتى زاۋۇتتا ئۇنىڭ - بۇنىڭغا كۆز - قۇلاق بولۇش، ئوغرى - يالغانلاردىن ھەزەر ئەيلەش دېگەندەك ئىشلار بىلەن ئۆتەتتى. كۆپ ۋاقتىنى بولسا پەيتونغا

ئولتۇرۇپ شەھەر ئارىلاش، تامچىلار، ھۆددىگەرلەر ۋە ياغاچچىلار بىلەن سۆزلىشىش، باھا تالىشىشقا سەرىپ قىلاتتى، بەزىدە ھەتتا بىرەر ناتونۇش ئادەمنىڭ ئۆي سالماقچى بولۇۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ قالسا، شۇنىڭ قېشىغا بېرىپ ئۇنى ئۆزىنىڭ ياغىچىدىن سېتىۋېلىشقا قىزىقتۇراتتى.

ئۇ تېز ئارىدىلا ئاتلانتانىڭ كوچىلىرىدا دائىم كۆرگىلى بولىدىغان بىر شەخسكە ئايلىنىپ قالدى. ئۇ ھەر كۈنى پەيتونغا ئولتۇرۇپ چىقاتتى، يېنىدا سۈرلۈك بىر قېرى نېگىر پەيتون ھەيدەپ ماڭاتتى. سىكارلېت يوغان بىر يۇڭ ئەدىيال بىلەن قورسىقىنى مەھكەم ئورنۇلاتتى، ئۈستىدە پىتتى ھامما تىكىپ بەرگەن قىسقا يېپىنچا بار ئىدى. بېشىدىكى كۆزلىرىنىڭ رەڭگى بىلەن ئوخشاش رەڭدىكى چىرايلىق شىلەپسىنىمۇ پىتتى ھامما تىكىپ بەرگەندى. سىرتقا چىققانلاردا شۇ كىيىملەر دائىم ئۇچىسىدا بولاتتى. يۈزىگە ئانچە - مۇنچە ئەڭلىكمۇ سۈركىۋالاتتى، ئەتىرمۇ چېچمۇالاتتى، شۇلار بىلەن ئادەمنىڭ ھەۋىسى كەلگۈدەك رەڭ تۈزەپ قالاتتى. پەيتوندىن چۈشمىسىلا ئۇنىڭ بەدىنىنىڭ قانداقلىقىنى ھېچكىم بىلمەيتتى. ئەمەلىيەتتەمۇ پەيتوندىن ناھايىتى ئاز چۈشەتتى، كۈلۈپ تۇرۇپ شەرەت قىلىپ قويسىلا ھەرقاندىقى يۈگۈرۈپ كېلىپ، يامغۇر يېغىۋاتقان، بېشى يالاڭباش بولسىمۇ، پەيتوننىڭ يېنىدا تۇرۇپ ئۇنىڭ بىلەن سودىسىنى قىلىۋېرەتتى.

ياغاچ سودىسى بىلەن پۇل تاپقىلى بولىدىغانلىقىنى بىلگەن ئادەم يالغۇز ئۇلا ئەمەس ئىدى، ئەمما ئۇ رىقابەتچىلىرىدىن ھەرگىز قورقمايتتى. ئۆزىنىڭ چېۋەرلىكىدىن ماختىناتتى، باشقىلاردىن قېلىشمايدىغانلىقىغا چوڭقۇر ئىشىنەتتى. ئۇ گېرالدىنىڭ قىزى ئىدى، شۇڭا دادىسىدىن قالغان سودىدىكى قۇۋلۇق ئەمدى ھازىر ئۇنىڭ ۋۇجۇدىغا ئورۇنلىشىپ تېخىمۇ ۋايىگە يېتىۋاتاتتى.

دەسلەپتە باشقا تىجارەتچىلەر، ئايال كىشىدىن تىجارەتچى

چىقمايدۇ دېيىشىپ ئۇنى مەسخىرە قىلغانىدى. ھازىر ئۇلار ئۇنداق قىلىشمايدىغان، تېخى ئۇنىڭ پەيتونىنىڭ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرسە ئىچىدە تىللىشىدىغان بولدى. ئايال بولۇپ قالغانلىقى، ئەمەلىيەتتە ئىشلىرىغا نۇرغۇن ئوڭايلىقلارنى يارىتىپ بەردى. چۈنكى، ئۇ بىر ئىشلار تەسكە چۈشكەندە چارىسىز قېلىۋاتقاندەك، ئۇلارغا يېلىنىۋاتقاندەك قىياپەتكە كىرىۋالسا، خەقلەرنىڭ كۆڭلى ئاسانلا ئېرىپ قالاتتى. ئۇ ھەر قانداق ئەھۋالدا قىلچە كۈچىمەي، گەپ بىلەنمۇ چۈشەندۈرمەي، كىشىلەردە، بۇ ھەم يۈرەكلىك، ھەم قورقۇنچاق مەرتىۋىلىك ئايال ئىكەن، ھازىرقى مۇشۇ مۇدەھىش ۋەزىيەت ئۇنى مۇشۇنداق ھالەتكە چۈشۈرۈپ قويۇپتۇ. بۇنداق مىسكىن ئايالنىڭ ياغىچىنى سېتىۋالماساق، ئۇ ئاجىتنى ئۆلۈپ قېلىشى مۇمكىن، دېگەندەك تەسىرات پەيدا قىلالايتتى. مەرتىۋىلىك ئاياللىق قىياپىتى ئەسقاتماي قالغان چاغلاردا بىرلا ئۆرۈلۈپ رەھىمسىز بىر تىجارەتچى قىياپىتىگە كىرەتتى - دە، يېڭى خېرىدارلارنى ئۆزىگە قارىتىۋېلىش ئۈچۈن زىيان تارتىشتىن قورقماي، ياغاچلىرىنى رەقىبلىرىنىڭكىدىن ئەرزان باھادا سېتىۋېتەتتى. خەقلەر بىلىپلا قالماسا، يارىماس ياغاچلارنى ياخشى ياغاچلار قاتارىدا سېتىۋېتەلەيتتى، يەنە تېخى باشقا ياغاچ سودىگەرلىرىنىڭ يېغىرىنى ئېچىپ، ئۇلارنى تىللاپمۇ قويايتتى. بەزىدە يەنە بىر نەرسە دېگۈسى كەلمىگەندەك قىياپەتتە ئىچىگە چوڭقۇر بىر تىنىپ قويۇپ، ئۆزى بىلەن سودا قىلىش ئېھتىمالى بولغان خېرىدارلارغا رەقىبلىرىنىڭ غەيۋىتىنى قىلىپ، ئۇلارنىڭ ياغىچىنىڭ قىممەتلىكىنى، ياغاچلىرى سېسىق، پۇتاقلىرى جىق ياغاچ ئىكەنلىكىنى سۆزلەپ قويايتتى.

سىكارلىت بۇنداق يالغان گەپنى ئۈنجى قېتىم قىلغاندا خىجىل بولغان، ئىش ئۆتۈپ كەتكەندىن كېيىن ئىچىدە ئازابلانغانىدى. ئۇ يالغان گەپنى شۇنچىلىك ئاسان ئاغزىدىن چىقىرىۋالغانغا خىجىل بولغان بولسا، ئۇشتۇمتۇت، ئاپام

ئاڭلىسا نېمە دەر بولغىدى دەپ ئويلاپ قېلىپ، شۇنىڭغا ئازابلانغانىدى.

ئېلىپنىڭ باشقىلارنى زىيانغا ئۇچرىتىدىغان بۇنداق قىزىنى قانداق ئەدەپلەيدىغانلىقى ناھايىتى ئېنىق. ئۇ باشتا قاتتىق ھىيران قالدۇ، ھەتتا ئىشەنمەيدۇ، كېيىن قېلىپتىن چىقمىغان، ئەمما جاندىن ئۆتكۈدەك گەپلەرنى قىلىدۇ، ئادەم نام - ئابروغا، سەمىمىي - ساداقەتلىككە، ھەقىقەتكە قانداق مۇئامىلە قىلىش، قولۇم - قوشنىلىرىغا قانداق ياردەم بېرىش توغرىلۇق نەسىھەت قىلىدۇ. سىكارلېت ئاپسىنىڭ شۇنداق چاغدىكى چىرايىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرسە ئىختىيارسىز تۈگۈلۈپلا قالاتتى، ئەمما ئۇ چىراي شۇ ئان خىرەلىشىپ، رەھىمسىزلىك، بىغەرەزلىك ۋە ئاچ كۆزلۈكنىڭ تۆمانلىرى ئىچىدە كۆزىدىن تېزلا غايىپ بولۇپ كېتەتتى. ئۇنىڭدىكى بۇ خىل روھىي ھالەتلەر تارادا نامراتچىلىق ئىچىدە تۇرغان مەزگىللەردە كۆپ كۆرۈلەتتى، ئەمدى ھازىر تۇرمۇشى مۇقىمسىز بولۇۋاتقان چاغلاردا يەنە كۆرۈلۈشكە باشلىدى. بەزىدە ئۇ ئۆزىنىڭ ئېلىپنى ئارزۇ قىلغاندەك ئادەم بولمىغىنىدىن ئۆكۈنۈپمۇ قالاتتى ھەم يەنە مۇرىسىنى قىسىپ قويۇپ، ھەممىگە ئىشلىتىدىغان «بولدىلا، بۇ ئىشلارنى كېيىن ئويلاپچۇ» دېگەن گېپىنى قىلىپ قوياتتى.

شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ تىجارەت ئۈستىدە ئاپسى ئېلىپنى زادىلا ئويلىمايدىغان، باشقىلارنىڭ سودىسىنى تارتىۋالغىنىغا پۇشايمان قىلمايدىغان بولدى. چۈنكى، ئۇ يالغان گەپ بىلەن باشقىلارغا زىيان سېلىشنىڭ ئۆزىگە پايدا كەلتۈرىدىغانلىقىنى بىلىپ قالغانىدى. جەنۇبىنىڭ رېتسارلىق تۈزۈمى ئۇنى ساقلاپ كېلىۋاتاتتى، جەنۇبىنىڭ مەرتىۋىلىك ئاياللىرى يالغان گەپ بىلەن تۆرىلەرنى ئالداپ ئۇلارغا زىيان سالالايتتى، ئەمما تۆرىلەر يالغان گەپ بىلەن ئاياللارنى ئالداشقا ئامالسىز ئىدى. ئۇلارنىڭ يالغان گەپ قىلغانلىقى ئىسپاتلانغان ئاياللارنى يالغانچى دېيىشلىرىمۇ مۈمكىن ئەمەس ئىدى، شۇڭا باشقا ياغاچ سودىگەرلىرى دەردىنى

ئىچىدە بىلەتتى، بەزىدە بىر - بىرلىرى بىلەن بىللە بولۇپ قالغان چاغلاردا، خۇدا كېنىدى خانىمنى بەش مىنۇتقا بولسىمۇ ئەر كىشىگە ئايلاندۇرۇپ قويغان بولسىمۇ، دېيىشىپ كېتەتتى.

دېكاتور كوچىسىدىكى بىر پەن زاۋۇتىنىڭ كەمبەغەل ئاق تەنلىك غوجايىنى سىكارلېتنى ئۆزىنىڭ چارىسى بىلەن بايلىماقچى بولۇپ، ئۇ دېگەن يالغانچى، ئالدامچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىدۇ، دېگەندەك گەپلەرنى ئاشكارا قىلىشقا باشلىدى. لېكىن، بۇ گەپلەر ئۇنىڭغا قىلچە پايدا ئېلىپ كەلمىدى، ئەكسىچە ئۇنى قاتتىق زىيانغا ئۇچرىتىۋەتتى. خەقلەر ئۇنى ئەيىبلەپ، ئۆزى بىر كەمبەغەل ئاق تەنلىك تۇرۇپ، مەرتىۋىلىك بىر خېنىمنىڭ ئۈستىدىن نېمىشقا بۇنداق گەپ تاپىدىغاندۇ، دېيىشتى. سىكارلېت ئۇ ئادەمنىڭ پىتىنىسىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، دەسلەپتە ئۆزىنىڭ سۈپىتىنى ساقلاپ جىمجىت يۈردى، كېيىن ئاستا - ئاستا دىققىتىنى ئۇنىڭ ئۆزى بىلەن خېرىدارلىرىغا قارىتىپ، بىر قىسىم ياغاچلىرىنى يۈرىكىنى قاتتىق قىلىپ تۇرۇپ خېرىدارلىرىغا ئەرزان باھادىلا سېتىپ بەردى. نەتىجىدە ئۇ ئادەم تېز ئارىدىلا ۋەيران بولۇپ كەتتى، ئۇنىڭ زاۋۇتىنى سىكارلېت ئۆزى باھا قويۇپ سېتىۋالدى، بۇ ئىشقا فىرانكىمۇ قاتتىق ھەيران قالدى.

ئۇ زاۋۇت قولغا كەلگەندىن كېيىن، سىكارلېت يەنە بىر باش ئاغرىقىغا دۇچ كەلدى: بۇ زاۋۇتنى باشقۇرىدىغانغا ئىشەنچلىك بىر ئادەمنى نەدىن تاپقىلى بولار؟ ئۇنىڭغا جونسونغا ئوخشاش ئادەملەر كېرەك ئەمەس ئىدى. سىكارلېت شۇنچە قاتتىق كۆز - قۇلاق بولۇپ تۇرۇۋاتسىمۇ، ئۇ ئادەم بىر ئاماللارنى قىلىپ ياغاچلارنى باشقىلارغا سېتىۋېتىپ باراتتى. ياراملىق ئادەمنى تاپماقچىمۇ ئۇنىچىلىك قىيىن ئەمەستۇ. ھازىر ھەممىلا ئادەم كەمبەغەلچىلىكنىڭ دەردىنى ئۆلگۈدەك تارتىۋاتامدۇ؟ كوچىلاردا ئىش تاپالماي يۈرگەن ئادەملەرمۇ كۆپقۇ؟ ئۇلارنىڭ بەزىلىرى

بۇرۇن باي ئۆتكەن، ھازىر بولسا نامراتلىشىپ كەتتى. فىرانكىنىڭ ھەربىيىدىن قايتىپ كېلىپ ئاچ قېلىۋاتقان ئەسكەرلەرگە سەدىقە بەرمەيدىغان، پىتتى ھامما بىلەن ئاشپەز خوتۇننىڭ ئاچلىقتا قورايىدەك بولۇپ قالغان دىۋانلىرىنى ئاشخانىغا باشلاپ كىرىپ قورسىقىغا تاماق بەرمەيدىغان كۈنى بارمۇ؟

لېكىن، نېمىشقىمۇ سىكارلېتنىڭ بۇنداق ئادەملەرنى پەقەتلا ئىشلەتكۈسى يوق ئىدى. يىللاپ ئىش تاپالماي يۈرگەن ئادەملەرنى ئىشلەتكۈم زادىلا يوق، — دەپ ئويلايتتى ئۇ، — تىنچ دەۋرگە ماسلىشىپ جېننى باقالمىغان ئادەملەر ماڭا قانداق ماسلىشىپ كېتەلسۇن؟ ئۇ خەق ھېلىلا تاياق يەيدىغان ئادەمدەك تۈگۈلۈپلا يۈرۈشىدىكەن. ماڭا ئۇنداق تۈگۈلۈپ يۈرىدىغان ئادەملەر كېرەك ئەمەس، رېنى، تومى ۋېلبۇرن ياكى كېلىس ۋېمتىن ياكى سىممونس ئائىلىسىدىكى يىگىتلەردەك چېۋەر، قولىدىن ئىش كېلىدىغان ئادەملەر كېرەك، شۇلارغا يېقىنراق ئادەملەر بولسىمۇ بولىدۇ. ئۇلاردا ئەسكەرلەرگە ئوخشاش، تەسلىم بولغاندىن كېيىن ھېچنېمىگە پەرۋا قىلمايدىغان روھىي ھالەتلەر يوق، ھەرقانداق ئىشقا ئۆزلىرىنى ئۇرۇپ تۇرىدۇ.

ئەمما، سىممونس ئائىلىسىدىكى يىگىتلەر خۇمدان سېلىشىۋالغانىدى، كېلىس ۋېمتىن ئاپىسى قايناتقان دورىنى بازارغا ئاچقىپ ساتاتتى. بۇ خىل دورا نېگىرلارنىڭ گىجىرماچ چاچلىرىنى تۈپتۈز قىلىۋېتىدىغان خۇسۇسىيەتكە ئىگە ئىدى. ئۇلار ھەممىسى سىكارلېتنى ھەيران قالدۇرۇپ، ئۆزىگە ئىشلەپ بېرىش تەكلىپلىرىنى كۈلۈپ تۇرۇپ چىرايلىق رەت قىلىشتى. سىكارلېت باشقىلارغىمۇ دەپ باقتى، ئۇلارمۇ ئۈنمىدى. ئۇلارنىڭ ماڭاشىنى ئۆستۈرۈپ بەرمەكچىمۇ بولدى، لېكىن يەنە رەت قىلىندى. مېرۋېتېر خانىمنىڭ بىر جىيەنى ھەتتا مەغرۇر ھالدا ئۇنىڭغا ھارۋا ھەيدەشنى خالىمىسىمۇ، ھارۋا ئۆزىنىڭ بولغاچقا، جاپا تارتسىمۇ شۇنىڭغا تايىنىپ جان باقىدىغانلىقىنى، ئەمما سىكارلېتنىڭ يېنىغا بارمايدىغانلىقىنى دېدى.

بىر كۈنى چۈشتىن كېيىن، سىكارلېتنىڭ پەيتونى پوشكال سېتىپ قايتىپ كېتىۋاتقان رېنى پىكاردىنىڭ ھارۋىسىغا يېتىشىۋالدى. توكۇر تومى ۋېلبۇرن يېرىم يولدا ئۇنىڭ ھارۋىسىغا چىقىۋالغانىكەن. سىكارلېت ئۇلار بىلەن سالاملاشتى. — رېنى، سىز نېمىشقا مېنىڭ قېشىمغا كېلىپ ئىشلىمەيسىز؟ بىر پەن زاۋۇتىنى باشقۇرۇش پوشكال سېتىشتىن ئابروۋىلۇق ئەمەسمۇ؟ مېنىڭچە، سەل خىجىل بولغاندەك قىلىۋاتىسىزغۇ دەيمەن؟

— مەنمۇ؟ ئۇ ئىشنىڭ خىجىل بولغۇدەك نېمىسى بار، — رېنى شۇنداق دەپ كۈلۈپ كەتتى، — ئابروۋىلۇق بولۇش دېگەن نېمە گەپ؟ مەن گەزەلدىن ئابروۋىلۇق. بولۇپمۇ بۇ ئۇرۇش مېنى خۇددى نېگىرلارنىڭ ئەركىنلىكىدەك ئەركىنلىككە ئىگە قىلدۇرغاندىن كېيىن تېخىمۇ شۇنداق مەن. ئەمدى ئۇنداق بايۋەچچىلەرچە بىكار تەلەپ بولۇپ ياشاشنى خالىمايمەن. ھازىر قۇشقا ئوخشاش ئەركىنمەن، پوشكال توشۇيدىغان بۇ ھارۋامنى ياخشى كۆرىمەن، قېچىرىمىنى، سۆيۈملۈك شىماللىقلارنى ياخشى كۆرىمەن، ئۇلار ياخشى نىيەتلىرى بىلەن قېيىنئانا پىشۇرغان بۇ پوشكاللارنى سېتىۋالدۇ. ياق، سىكارلېت، مەن پوشكال پادىشاھى بولماقچى، بۇ مېنىڭ پىشانەمگە يېزىلىپ كەتكەن. ناپولېئونغا ئوخشاش، ئەقدىرنىڭ يازمىشىغا بويسۇنمەن، — ئۇ گېپىنى قىلىپ بولۇپ خۇشال ھالدا قامچىسىنى ئويىنىتىپ قويدى.

— لېكىن، سىزنىڭ ئاتا — ئانىڭىز تومىنىڭ ئاتا — ئانىسى ئۇنىڭ قوپال ئېرىلاندىيەلىكلەرگە ياردەم بېرىدىغان تەمچى بولۇشىنى ئارزۇ قىلمىغاندەك، پوشكالچى بولسۇن دەپ ئويلىمىغان. بىز تەرەپتىكى ئۇ ئىش...

— سىزنىڭ ئاتا — ئانىڭىزمۇ سىزنى پەن زاۋۇتى بىلەن ھەپلىشىدىغان قىز بولسۇن، دېمىگەن بولغىدى؟ — دېدى تومى سۆز قىستۇرۇپ. ئۇنىڭ جاۋابلىرى مىدىرلاپ

كېتىۋاتتى، — راست، مەن كىچىككىنە سىكارلېتنىڭ ئاپسىنىڭ قۇچىقىدا ئولتۇرۇپ، كىتابتىكى: «ناچار ياغاچلانى ياخشى باھادا ساتقىلى بولسا، ياخشى ياغاچلارنى ساتمەن دەپ ھەرگىز ئاۋارە بولما!» دېگەن گەپلەرنى يادلاۋاتقانلىقىنى كۆرگەندەك بولۇۋاتمەن.

رېنى بۇ گەپنى ئاڭلاپ ئۆزىنى باسالماي قاقاھلاپ كۈلۈپ كەتتى، مايمۇنىڭكىدەك كۆزلىرى كۈلكىدىن يۇمۇلۇپ قالدى. — ئۇنداق ئەدەپسىزلىك قىلماڭلار، — دېدى سىكارلېت سوغۇق تەلەپپۇزدا. ئۇ توممىنىڭ گېپىنىڭ يۇمۇرلۇق تەركىبىنى چۈشەنمىگەندى، — ئاتا — ئانام ئەلۋەتتە مېنى پەن زاۋۇتى ئاچسۇن دەپ تەربىيەلىمىگەن.

— بۇ مېنىڭ ئەدەپسىزلىك قىلغىنىم ئەمەس. ئاتا — ئانىڭىز سىزنى شۇنداق ئارزۇدا باققان بولسۇن ياكى بولمىسۇن، سىز ھازىر شۇ زاۋۇتنىڭ ئىگىسى، ئۇنىڭ ئۈستىگە ياخشى باشقۇرۇپ كېتىۋاتىسىز. بولدىلا، مېنىڭچە، ھېچقايسىمىز ئەسلىدە ئويلىغان ئىشلىرىمىزنى قىلمايۋاتىمىز، ھازىر قىلىۋاتقان ئىشلىرىمىزنى يامان ئەمەس قىلىپ كېتىۋاتىمىز. تۇرمۇشنىڭ مۇشكۈلچىلىكلىرىدىن زارلىنىپ يىغلاپ يۈرگەن بولساق، ئۇ چاغدا بىز بىر بىچارىگە، بىچارە بىر مىللەتكە ئايلىنىپ قالاتتۇق. سىكارلېت، نېمىشقا قولىدىن ئىش كېلىدىغان سومكىچىلارنىڭ بىرەر ئادىمىنى تېپىپ ئىشلەتمەيسىز؟ خۇدا گۇۋاھ، ئۇلارنى ھەرقانداق ئورمانلىقتىن تاپقىلى بولىدۇ.

— ماڭا سومكىچىلارنىڭ لازىمى يوق. ئۇلارنىڭ ھەرقاندىقى مېختەك قانداق تۇرسىڭىزمۇ نەرسىڭىزنى ئوغرىلىماي قالمايدۇ. ماڭا ياخشى ئادەم، ئوبدان ئائىلىدىن چىققان چېۋەر، ئىشچان، سەمىمىي، سادىق ئادەم كېرەك. يەنە...

— تەلىپىڭىزمۇ ئانچە يۇقىرى ئەمەس ئىكەن. ئەمما، ھازىر بېرىۋاتقان ماڭاشىڭىز بىلەن ئۇنداق ئادەمنى ھېچ يەردىن تاپالمايسىز، سىز دېگەن ئۇ ئادەملەر مەجرۇھلا بولمىسا ھەممىسى

ئىش تېپىپ بولدى. قىلىۋاتقان ئىشلىرى ئۇلارغا مۇۋاپىق كەلمىسىمۇ، ھەر ھالدا شۇ ئىشلىرى بىلەن مەشغۇل بولۇشۇۋاتىدۇ. ئۇلار شۇ ئىشلارنى قىلىشقا رازىكى، ئايال كىشىنىڭ ئىشىنى قىلىشنى ھەرگىز خالىمايدۇ.

— ئەگەر سىز ھەقىقىي ئەھۋالنى چۈشىنىدىغانلا بولسىڭىز، ئەرلەرنىڭ ئانچە كالىسى يوق ئادەملەر ئىكەنلىكىنى بىلەلەيسىز، شۇنداق ئەمەسمۇ؟

— بەلكىم شۇنداقتۇ، ئەمما ئۇلار ناھايىتى غۇرۇرلۇق ئىنسانلار، — دېدى تومى تەمكىن تۇرۇپ.

— غۇرۇر! مېنىڭچىمۇ غۇرۇر ناھايىتى تەملىك نەرسە، پەقەت ئۇنىڭ تېرىسىنى ئاجرىتىپ ئىچىگە ئازراق شېكەر قويۇۋەتكەن چاغدىلا، — دېدى سىكارلېت ئۇلارنىڭ زىتىغا تېگىپ.

ئىككى ئەر زورغا قاقھلاپ كۈلۈپ قويدى. سىكارلېتقا ئۇلار بىرلىشىپ ئۆزىگە تاقابىل تۇرماقچى بولۇۋاتقاندىك تۇيۇلۇۋاتاتتى. بىر ئويلىسا تومىنىڭ گېپىمۇ توغرا، سىكارلېت ئىزدەپ بارغان ۋە ئىزدىمەكچى بولغان ئەرلەرنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرۈپ باقتى، ھەممىسىلا ئالدىراش، جاپالىق ئىشلىشىۋاتاتتى. بۇ ئىشلار بەلكىم ئۇلار خالىغان، قىلىپ ئۆگەنگەن ياكى كىچىكىدىن شۇ ئىشنى قىلىشقا ئۆگەنگەن ئىشلار بولماسلىقىمۇ مۇمكىن، ئەمما ئۇلار شۇ ئىشلار بىلەن مەشغۇل بولۇۋېتىپتۇ. ئەرلەر ئۈچۈن ھازىرقى مۇشۇ دەۋر ئىنتايىن جاپالىق، ئۇلارغا باشقا يول تاللاشقىمۇ ئىمكانىيەت يوق، ئەگەر ئۇلار ئارزۇ – ئۈمىدلىرىنىڭ يوققا چىققانلىقى بىلەن ئازابلىنىۋاتقان، ئۆتمۈشتىكى تۇرمۇشلىرىنى سېغىنىۋاتقان بولسا، بۇنى پەقەت ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىدىن باشقا ھېچقانداق ئادەم بىلمەيدۇ. ئۇلار يېڭى بىر ئۇرۇش، بۇرۇنقى ئۇرۇشلاردىنمۇ دەھشەتلىك بىر ئۇرۇش بىلەن مەشغۇل. ئۇلار تۇرمۇشقا قايتىدىن كۆڭۈل بۆلۈشكە، ئۇرۇش تۇرمۇشلىرىنى ئىككىگە بۆلۈۋېتىشتىن ئىلگىرىكى جىددىي ۋە كۈچلۈك تەلپۈنۈش ھېسسىياتلىرى بىلەن

كۆڭۈل بۆلۈشكە باشلاۋاتتى.

— سىكارلېت، — دېدى تومى سەل ئوڭايسىزلىنىۋاتقاندا
قىلىپ، — بايا سىزگە ئەدەپسىزلىك قىلىپ قويدۇم، رەنجىمەڭ.
سىزدىن بىر ئۆتۈنۈشۈم بار، بەلكىم بۇنىڭ سىزگە پايدىسى
تېگىچىمۇ قالار. مېنىڭ قېيىننىم خۇگ ئېلىسىن ئوتۇنچىلىق
قىلىۋاتتى، ئىشى تازا ئاقمايۋاتىدۇ. بۇ يەردە شىماللىقلاردىن
باشقىلارنىڭ ھەممىسى ئوتۇننى ئۆزلىرى تېرىپ كېلىشىدۇ.
ئېلىسىلارنىڭ كۈنى ھازىر بەكمۇ تەس، مەنمۇ ياردەم بېرىپ
تۇرۇۋاتمەن. ئەمما، فەننى بىلەن ئاپامنى، سىپارتادىكى ئىككى
تۇل ھەدەمنى باقمىسام بولمايدۇ. خۇگ ئوبدان بالا، سىزمۇ ياخشى
ئادەمنى ئىزدەۋاتىسىز، ئۇنىڭ ئەھۋالى سىزگە بەش قولىدەك
ئايان، ئوبدان ئادەملەرنىڭ بالىسى، ئاق كۆڭۈل، ياۋاش.
— لېكىن... ھىم، خۇگنىڭ تازا جېنى يوق، بولمىسا ئۇ
ئوتۇنچىلىقتا خېلى كۆتۈرۈلۈپمۇ قالاتتى.

تومى مۇرىلىرىنى قىسىپ قويدى.

— سىز مەسىلىگە تولىمۇ ئۆتكۈر قارايدىكەنسىز، سىكارلېت، —
دېدى ئۇ، — شۇنداقتىمۇ ئۇنى ئويلىنىپ بېقىڭ. تەلەپنى بەكمۇ
قاتتىق قويۇۋەتسىڭىز ئىشلىرىڭىزغا دەخلىسى يېتىپ قېلىشىمۇ
مۇمكىن. مېنىڭچە، ئۇنىڭ سەمىمىيلىكى جانسىزلىق تەرىپىنى
يېپىپ كېتىپ، سىزگە تېخىمۇ ئەسقاتىدىغان ئادەمگە ئايلىنىپ
كېتەمدۇ تېخى.

سىكارلېت ئۆزى ئويلىغاندا ئادەملەرنى نۇرغۇن ئىزدەپمۇ
تاپالمىدى، ئۇنىڭ ئىشىنى قىلىشنى خالايدىغان سومكىچىلار
پارتىيەسىنىڭ ئادەملىرى بولسا ئۇنى تولا ئىزدەپ بوسۇغىسىنى
تېشىۋەتتى، لېكىن ئۇ ئۇلارنى رەت قىلدى. ئەڭ ئاخىرىدا
تومىنىڭ تەلپىنى قوبۇل قىلىپ خۇگ ئېلىسىنى
ئىشلەتمەكچى بولدى. خۇگ ئۇرۇش مەزگىلىدە غەيرەتلىك،
پاراسەتلىك ئوفىتسېر ئىدى. تۆت يىللىق ئۇرۇش جەريانىدا
ئىككى قېتىم يارىلىنىپ، خۇددى پۈتۈن ئەقىل - پاراسەتلىرى

قۇرۇپ كەتكەندەك، بۈگۈنكى بۇ تىنچ مەزگىلدىكى ئېغىر رېئاللىق ئالدىدا خۇددى كىچىك بالىلار دەك گاراڭ بولۇپ قالغانىدى. ئوتۇن ساتقىلى بازارغا چىققانلىرىدا، كۆزلىرى خۇددى لالما ئىتلارنىڭ كۆزلىرىدەك ئۇياق - بۇياققا ئالاق - جالاق قارايتتى، سىكارلېتقا لازىمى ئۇنداق ئادەم ئەمەس ئىدى.

ئۇ بەكمۇ دۆت ئىكەن، — دەپ ئويلىدى سىكارلېت، — تىجارەتتىن قىلچە خەۋىرى يوق. كېسىپ ئېيتالايمەنكى، ئىككىنى ئىككىگە قوشسا قانچە بولىدىغانلىقىنىمۇ بىلمەيدۇ، ئۆگىنىپ كېتەلشىگىمۇ كۆزۈم يەتمەيدۇ. ئەمما، سەممىي، ياۋاش، مېنى ئالدىمايدۇ.

بۇ كۈنلەردە سىكارلېت ئۇنداق سەممىيلىككە موھتاج ئەمەس ئىدى، ئەمما ئۆزى بارغانسېرى سەممىيەتسىز بولۇپ كېتىۋاتقاچقا، باشقىلارنىڭ سەممىيەتسىزلىكىنى شۇنچە سۈرۈشتۈرىدىغان بولۇپ قېلىۋاتاتتى.

«ئەپسۇس، يوهان گاللىگېر توممى ۋېلبۇرن بىلەن بىللە تامچىلىق قىلىۋاتىدۇ - دە، — ئويلىدى سىكارلېت، — بولمىسا شۇ تازا بولاتتى. مىختەك قاتتىق، يىلان دەك ئەۋرىشىم ئادەم ئىدى. ھەققىنى مۇۋاپىق بەرسەم ياۋاشلىق بىلەن ئىشلىشىمۇ مۇمكىن. مەنمۇ ئۇنى چۈشىنمەن، ئۇمۇ مېنى چۈشىنىدۇ، ئىككىمىز ماسلىشىپ ئىشلىيەلەيتتۇق. ئۇ ھازىر ياساۋاتقان ئۆينى ياساپ بولغاندىن كېيىن ئامال قىلىپ ئەكېلىۋالساممۇ بولىدۇ. ئۇ كەلگۈچە جونسۇن ئەپەندى بىلەن خۇگ ئىشلەپ تۇرسۇن. خۇگنى يېڭى زاۋۇتقا، جونسۇن ئەپەندىنى كونا زاۋۇتقا قويۇپ، ئۆزۈم شەھەردە ياغاچ سودىسى بىلەن شۇغۇللانسام، پەن تىلىدىغان، توشۇيدىغان ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى ئۇلار ئۆزلىرى قىلىشسا. بىراق، يوهاننى ئەكەلگۈچە جونسۇن ياغاچ ئوغرىلىسا قانداق قىلىمەن. ئۇ ئادەم ئوغرى بولمىغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى. چارلېستىن قالغان ھېلىقى يەرنىڭ يېرىمىغا ياغاچ قويىدىغان لاپاس سالدۇرسام قانداق بولار؟ فىرانك قارشىلىق

قىلمىغان بولسا قالغان يېرىمىغا قاۋاقخانا سالدۇراتتىم. مەيلى ئۇ قانچىلىك چۇقان كۆتۈرسۇن، يېتەرلىك پۇل يىغىۋالغاندىن كېيىن چوقۇم قاۋاقخانا سالدۇرىمەن. ۋاي خۇدايىمەي، تۇغۇتۇم شۇ چاغقا توغرىلىنىپ قالمىغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى. پات ئارىدا قورسىقىم يوغىناپ سىرتقىمۇ چىقالمايدىغان بولمەن. نېمىشقىمۇ مۇشۇ كۈنلەردە تۇغىدىغان بولۇپ قالغاندىمەن؟ ئەگەر ئۇ ئۆلگۈر شىماللىقلارنىڭ مەن بىلەن كارى بولمىغان، ئەگەر... ئەگەر! ئەگەر! تۇرمۇشتا «ئەگەر» نېمىدىگەن كۆپ. يا بىرەر ئىش ۋۇجۇدقا چىقمىغان، يا ئادەم ئۆزىنى بىخەتەر سەزمىگەن. ھەممە نەرسەمدىن قايتا مەھرۇم بولۇپ، باشقىدىن ئاچ - يالىڭاچ قالارمەنمۇ دەپ ئەنسىرەپلا ئۆتكەن. ئەلۋەتتە، فىرانكىمۇ پۇلنى بۇرۇنقىدىن كۆپ تاپىدىغان بولدى. لېكىن، دائىم زۇكام بولۇپ، بىر ئاغرىسا بىرنەچچە كۈنگىچە مىدىرلىماي ياتىدۇ. ئۇنى بىر نېمە بولۇپ قالمايدۇ دېگىلىمۇ بولمايدۇ. ياق، سىكارلېت ئۇنىڭغىلا تايىنىپ قالسا بولمايدۇ، ئۆزىدىن باشقا ھېچقانداق ئادەمدە ئۈمىد يوق. ئۇنىڭ ئۈستىگە ھازىر ئۇنىڭ تېپىۋاتقان پۇلىمۇ ئىنتايىن ئاز. ئەگەر شىماللىقلار كېلىپ ئۇنىڭ ھەممە نېمىسىنى ئېلىپ كەتسە قانداق قىلىدۇ؟ ئەگەر! ئەگەر! ئەگەر!

سىكارلېت ھەر ئايدا تاپقان پۇلىنىڭ يېرىمىنى تارادىكى ۋىلغا ئەۋەتەتتى. بىر قىسىمدا رېت باتلېرنىڭ قەرزىنى تۆلەيتتى، بىر قىسىمىنى ئۆزى يىغاتتى. پۇلنى ئۇنىڭدەك كۆپ سانايدىغان، پۇلنى يوقىتىپ قويۇشتىن ئۇنىڭدەك قورقىدىغان خەسسى دۇنيادا تېپىلماس. ئۇ پۇلنى بانكىغا ئىشەنمەي ياكى شىماللىقلار مۇسادىرە قىلىۋالىدۇ دەپ قورقۇپ ھەرگىز بانكىغا قويمايتتى، ئۇششاق قىلىپ قاتلاپ ئىچىدىكى كىيىملىرىنىڭ يانچۇقلىرىغا سېلىۋالاتتى. ئۆيىنىڭ بۇلۇڭ - پۇچقاقلرىغا، تامنىڭ كاۋاڭلىرىغا، ئەسكى - تۈسكى سالىدىغان خالتىلارنىڭ ئىچىگە، «ئىنجىل» نىڭ ئارىسىغا قويۇپ قوياتتى. كۈنلەر ئۆتكەنسېرى، ئۇنىڭ مەجەزىمۇ ئۆزگىرىپ تېخىمۇ تېرىككەك،

خاينىغان بولۇپ كېتىۋاتاتتى. چۈنكى، پۇللىرىغا بىر سوم قوشۇلسا، پالاكەت باسقاندا شۇ بىر سوم پۇلنى ئارتۇق يوقىتىدۇ - دە.

فىرانك، پىتتىي ھامما ۋە خىزمەتكارلار ئۇنىڭ سەۋەبىسىز چېچىلىشلىرىغا، ھامىلىدار بولغاچقا شۇنداق بولۇۋاتىدۇ، دەپ تەبىر بېرىۋاتقاچقا، بەرداشلىق بېرىپ يول قويۇپ كېلىۋاتاتتى، بۇنىڭ ھەقىقىي سەۋەبىنى ھېچكىم خىيالغا كەلتۈرۈپ باقمايتتى. فىرانك ھامىلىدار ئاياللارغا يول قويۇش كېرەكلىكىنى بىلگەچكە، ئەزىلىك غۇرۇرنى ئىچىگە سىغدۇرۇپ، ئۇنىڭ پەن زاۋۇتىنى داۋاملىق باشقۇرۇشىغا، بۇنداق ھالەتكە يەتكەن ھەرقانداق ھامىلىدار ئايالنىڭ سىرتلارغا چىقمايدىغانلىقىنى بىلىپ تۇرۇپ شەھەردە قاتراپ يۈرۈۋاتقانلىقىغا قارىتا پەقەتلا نارازىلىق بىلدۈرمەي ئۇنى مەيلىگە قويۇۋېتىپ يۈرەتتى. ئۇنىڭ بۇ قىلىقلىرى ئۇنى بىئارام قىلاتتى. شۇنداقتمۇ ئۆزىگە، يەنە ئازراق چىدىسام بۇ ئىشلارمۇ ئىزىغا چۈشىدىغۇ دەپ تەسەللى بېرەتتى، بالا تۇغۇلسىلا سىكارلېت ئىلگىرى ئۇ كەينىگە چۈشكەن ئاياللارغا خاس گۈزەل پەزىلەتلەرگە ئىگە ئوماق قىزغا ئايلىنىدۇ، دەپ ئۈمىدلىنەتتى. ئەمما، ئۇ قانچىلىك يول قويسىمۇ، سىكارلېت ئۆزىنى بىلمەي بۇرۇنقىدەكلا كۈندە دېگۈدەك زەھىرىنى چېچىپ تۇرۇۋاتاتتى. بۇنىڭغا قاراپ فىرانك ئۇنى، بىر نەرسىگە قاتتىق بېرىلىپ كېتىۋاتقان ئوخشايدۇ، دەپمۇ ئويلاپ قالدى.

ئۇ زادى نېمىگە شۇنچىلىك بېرىلىپ كەتكەندۇ؟ زادى قانداق نەرسە ئۇنى مۇشۇنداق ساراڭ خوتۇندەك قىلىپ قويۇۋاتقاندى؟ قارىغاندا، بۇنىڭغا ھېچكىم جاۋاب بېرەلمەيدىغاندەك قىلاتتى، ئەمەلىيەتتە، بۇ بىر خىل كۈچلۈك ھېرىسمەنلىكنىڭ ئىپادىسى ئىدى. ئۇ ئامالسىز ئۆيگە سولىنىپ قېلىشتىن ئىلگىرى ئىشلىرىنى ئورۇنلاشتۇرۇۋېلىشى، تاسادىپىي ئەھۋاللارغا تاقابىل كېلىش ئۈچۈن تېز ئارىدا كۆپرەك پۇل توپلىۋېلىشى، شىماللىقلارنىڭ كۈندىن - كۈنگە كۈچىيىپ كېتىۋاتقان

ئۆچمەنلىك دولقۇنلىرىنى توسۇپ قېلىش ئۈچۈن پۇلدىن ئۆزىگە مۇستەھكەم بىر توسما ياسىۋېلىشى كېرەك ئىدى. شۇڭا، پۈتۈن پىكىر - خىيالى پۇلدىلا ئىدى. بەزىدە بالىسىنىمۇ ئويلاپ قويايتتى، ئويلىغاندىمۇ، بالىنىڭ بىئەپ بىر چاغدا تۇرىلىپ قالغانلىقىدىن خاپا بولۇپ قالغان چاغلىرىدا ئويلايتتى.

«ئۆلۈم، باج، بالا! ئادەم بۇ ئۈچ نەرسىنىڭ ھېچقايسىسىنى مۇۋاپىق بىر پەيتكە توغرىلاپ تۇرۇپ تاللىۋالايچۇ، دېيەلمەيدىكەنە!»

سىكارلېتنىڭ ئايال كىشى تۇرۇپ پەن زاۋۇتى ئاچقانلىقى باشتا ئاتلانتادىكى ھەممە ئادەمنى ھەيران قالدۇرۇۋەتكەنىدى. ۋاقىتنىڭ ئۆتۈشى بىلەن كىشىلەر بۇ ئايالنىڭ قولىدىن ھەرقانداق ئىش كېلىدىغانلىقىنى جەزملەشتۈرۈشكە باشلىدى. ئۇنىڭ سودىدىكى رەھىمسىزلىكى ئادەمنى چۆچۈتەتتى. ھەممە ئادەمنىڭ، بۇ، راستلا روبىلارد ئائىلىسىنىڭ قىزى ئېلىپنىڭ پۈشتىمىدۇ؟ دېگۈسى كېلەتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇلار ئۇنىڭ ئېغىر ئاياغ تۇرۇپ كۈچلاردا ئەركىن مېڭىپ يۈرۈۋاتقانلىقىنىمۇ بىلىپ بولۇشقانىدى، بۇ ئۇنىڭ تېخىمۇ قاملاشمىغان ئىشى ئىدى. مەيلى ئاق تەنلىك ياكى قارا تەنلىك ئايال بولسۇن، ھامىلىدار بولغانلىقى ئېنىق بولغاندىن باشلاپلا بوسۇغىدىن ئاتلاپ باقمايتتى. شۇڭلاشقىمۇ مېرۇپتېر خانىم ئاچچىقى بىلەن، سىكارلېتنىڭ بۇ قىلىقلىرىدىن قارىغاندا، كۈچىدا تۇغىدىغان ئوخشىمىمىدۇ، دېگەنىدى.

ئۇنىڭ بۇرۇنقى قىلىقلىرىغا بولغان كىشىلەرنىڭ خىلمۇ خىل تەنقىدلىرى ئۇنىڭ ئۈستىدىن چىقىۋاتقان ھازىرقى گەپ - سۆزلەرنىڭ ئالدىدا ھېچگەپ ئەمەس ئىدى. سىكارلېت شىماللىقلار بىلەنمۇ سودا قىلىشىپ قالماي، داۋاملىق شۇنداق قىلىۋېرىدىغانلىقىنى ھەم شۇنداق قىلىشنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى ھەممىلا يەردە ئىپادىلەپ تۇرۇۋاتاتتى.

مېرۇبتېر خانىم ۋە باشقا نۇرغۇن جەنۇبۇقلار بۇ يەرگە يېڭى كەلگەن شىماللىقلار بىلەن ئالدى - ساتتى قىلىشقان، ئەمما ئۇلارنى ھەرگىز ياخشى كۆرمەيتتى ۋە ياخشى كۆرمەيدىغانلىقىنى ماڭدامدا بىر ئىپادىلەپ تۇراتتى. ئەمما، سىكارلېت ئۇلارنى ھەقىقىي ياخشى كۆرەتتى، بىر قەدەر ياخشى كۆرىدۇ دېگەن تەقدىردىمۇ، بۇ ئوخشاشلا يامان ئىش ئىدى. ئۇنىڭ شىماللىق ئوفتسېرلارنىڭ ئۆيلىرىدە ئۇلارنىڭ خوتۇنلىرى بىلەن بىللە ئولتۇرۇپ چاي ئىچىشكەنلىرى راست ئىدى. ئەمەلىيەتتەمۇ ئۇ بۇ جەھەتتە ھەممە ئىشنى قىلغان، پەقەت ئۇلارنى ئۆزىنىڭ ئۆيىگە چايغا چاقىرىشلا قالغانىدى. شەھەردىكىلەر، ئەگەر پىتتىپات بىلەن فىرانك بولمىغان بولسا، سىكارلېت ئونىمۇ قىلاتتى، دەپ پەرەز قىلىشتى.

سىكارلېت شەھەردىكى ھەممە ئادەمنىڭ ئۆزىنىڭ يامان گېپىنى قىلىشىدىغانلىقىنى بىلەتتى، ئەمما كارى يوق ئىدى، ئۇنى ئويلاشقۇمۇ ۋاقتى يەتمەيتتى. ئۇ شىماللىقلارغا ئۆز ۋاقتىدا تارادىكى ئۆيىنى كۆيدۈرۈۋەتمەكچى بولغان چاغدىكىدەكلا ئۆچ ئىدى، ئەمما بۇ ئۆچمەنلىكنى ئىچىدىلا بىلەتتى، سىرتىغا چىقارمايتتى. چۈنكى، ئۇ پۇلنى پەقەت شىماللىقلاردىنلا تاپقىلى بولىدىغانلىقىنى چوڭقۇر چۈشەنگەنىدى. يەنە بىر تەرەپتىن، كۈلكە ۋە ياخشى گەپ ئارقىلىق ئۇلار بىلەن ئەپ ئۆتكەندىلا، ئۇلارنى ئۆزىنىڭ زاۋۇتىدىن ياغاچ سېتىۋېلىشقا جەلپ قىلغىلى بولىدىغانلىقىنى بىلەتتى.

بىر كۈنلەردە ئۇ راسا بېيىپ، پۇللىرىنى شىماللىقلار تاپالمايدىغان بىر يەرگە تىقىپ قويغاندىن كېيىن، ئاندىن ئۆزىنىڭ ئۇلارغا بولغان ھەقىقىي قارىشىنى ئىپادىلەپ، ئۇلاردىن نەپەرەتلىنىدىغانلىقىنى، يىرگىنىدىغانلىقىنى، ئۇلارنى كۆزگە ئىلمايدىغانلىقىنى جاكارلايدۇ. ئەمما، شۇ كۈنلەرگە ئېرىشكۈچە ئۇلار بىلەن چوقۇم ياخشى ئۆتۈشى كېرەك، بۇ ئەقەللىي بىر ساۋات. ئەگەر بۇ ساختىلىق دەپ قارىلىدىغان بولسا،

ئاتلانتالىقلار بۇ ساختىلىقتىن پايدىلىنىپ قانداق گەپ تاپسا تېپىشىۋەرسۇن.

ئۇ شىماللىق ئوفىتسېرلار بىلەن دوست بولۇشنىڭ يەردىكى قۇشنى ئېتىۋالماقتىنمۇ ئاسان ئىش ئىكەنلىكىنى بىلىۋالدى. ئۇلار ئۆزلىرىگە دۈشمەتلىك بىلەن قارايدىغان يات ئەلدە مەسكىن سەرگەردانلار دەك بولۇپ قالغانىدى. نۇرغۇنى بۇ يەرنىڭ ئاياللىرى بىلەن ئارىلىشىپ يۈرۈشنى ئويلايتتى، شەھەردىكى دۇرۇس نىيەتلىك ئاياللار بولسا ئۇلارنى كۆرگەندە قارىماي ئۆتۈپ كېتەتتى ياكى يۈزلىرىگە تۈكۈرگۈدەك بولۇپ نەپرەت بىلەن ھومىيىپ قويۇشاتتى. پەقەت پاهىشە خوتۇنلار بىلەن نېگىرلارلا ئوبھان مۇئامىلە قىلاتتى. بۇنداق ئەھۋالدا ياخشى ئائىلىدىن چىققان مەرتىۋىلىك ئاياللار ئۇلارغا قاراپ زىنخلىرىنى چىقىرىپ كۈلسە، كۆپكۈك كۆزلىرىنى خۇمارلاشتۇرۇپ قارسا، ھاياجاندىن ئۇلارنىڭ تەنلىرى جۇغۇلداپ كېتىدۇ - دە.

سىكارلېت كۆپىنچە چاغلاردا ئۇلار بىلەن ئۆزىنىڭ پەيتونىدا ئولتۇرۇپ پاراڭلىشاتتى، پات - پات زىنخلىرىنى چىقىرىپ كۈلۈپ قوياتتى. ئەمما، غەزىپى ئىچ - ئىچىدىن ئۆرلەپ، ئۇلارنى پېشانىسىگە نوقۇپ تۇرۇپ تىللىۋەتكۈسىمۇ كېلەتتى، لېكىن ئۆزىنى باساتتى، ئۇلارنى مەيلىچە ئەخمەق قىلاتتى. ئاستا - ئاستا ئۇلارنى ئەخمەق قىلىشنىڭ جەنۇبلۇق يىگىتلەرنى ئەخمەق قىلىشقا قارىغاندا ئۈنچىلىك قىيىن ئەمەسلىكىنىمۇ بىلىۋالدى. ئۇ ئۇلارنىڭ ئالدىدا باشتىن - ئاخىر مۈشكۈلچىلىكتە قالغان جەنۇبلۇق ئېسىلزادە خانىم رولىنى ئويناپ كەلدى. ئۇ تەمكىن، لاتاپەتلىك قىياپەتتە كۆرۈنىدىغان بولغاچقا، ئۇنىڭغا ئالدىنغانلار ئۇنى ھۆرمەتلەپ مەلۇم ئارىلىق قالدۇرۇپ مۇئامىلە قىلىشاتتى. ئەمما، يەنە ئۇنىڭ چىرايلىق خۇلقلىرى ئۇلارنى ئاللىقانداق تاتلىق بىر سېزىم ئىچىگە چۆمۈلدۈرۈپمۇ تۇراتتى.

بۇ خىل سېزىم بەكمۇ پايدىلىق ئىدى، سىكارلېتقا لازىمىمۇ شۇ ئىدى. نۇرغۇن ئوفىتسېرلار ئاتلانتادا قانچىلىك

تۈرۈشلەرنى بىلمەي خوتۇن - بالىلارنى ئەكەلۈپ بېرىشقا، مېھمانخانا ھەم ھۆكۈمەت ئۆيلىرى توشۇپ كەتكەچكە، ئۆزلىرىگە ئايرىم ئۆيۈمۈ سېلىشقا تاتتى، شۇڭا ئۇلار ئۆيگە كېتىدىغان ياغاچنى كېنىدى خانىمدىن سېتىۋېلىشنى خالايتتى، چۈنكى ئۇ ئۇلارنى شەھەردىكى ھەرقانداق ئادەمگە قارىغاندا ھۆرمەت قىلاتتى. سومكىچىلار بىلەن باشقا مۇتەھەملىرىمۇ تاپقان پۇللىرىغا ھەشەمەتلىك ئۆيلەرنى، دۇكانلار، مېھمانخانىلارنى سالدۇرۇۋاتاتتى. ئۇلارمۇ سىكارلېت بىلەن سودا قىلىشنىڭ جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ بۇرۇنقى ئەسكەرلىرى بىلەن سودا قىلغانغا قارىغاندا كۆڭۈللۈك ئەكەنلىكىنى بىلىپ قېلىشقانىدى. ئۇ ئەسكەرلەر تەكەللۈپ بىلەن مۇئامىلە قىلىشمۇ، ئەمما بۇ تەكەللۈپلەر ئاشكارا نەپەرەتلىكتىن ئۆتە زەھەرلىك ئىدى.

سىكارلېت ئۆز ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا دىققەت قىلىپ تۇراتتى، شۇڭلاشقا ھازىر ئۇلارغا تايىنىپ پۇل تېپىپلا قالماي، كەلگۈسىدە يەنە ئۇلارنىڭ ھىمايىسىگە تايىنىش كېرەكلىكىنى چۈشىنىپ مېڭىۋاتاتتى.

ئۇ شىماللىق ئوفىتسېرلار بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى ئۆزى ئويلىغان پەللىدە ساقلاپ كېلىۋاتاتتى، بۇ ئۇنىڭغا ئۆزى ئويلىغاندىنمۇ ئاسانغا چۈشۈۋاتاتتى، چۈنكى ئۇلارنىڭ ھەممىسى جەنۇبلۇق ئېسىلزا دە ئاياللاردىن بەكمۇ قورقاتتى. ئەمما، سىكارلېت يەنە بۇ ئوفىتسېرلارنىڭ ئاياللىرىنىڭ ئۇ ئويلاپ باقمىغان بىر مەسىلىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىۋاتقانلىقىنى تېزلا بايقاپ قالدى. ئۇنىڭ شىماللىق ئۇ خانىملار بىلەن زادىلا پېرىش - كېلىش قىلغۇسى يوق ئىدى، ئامال بار ئۇلاردىن ئۆزىنى قاچۇرۇپ يۈرەتتى، لېكىن بولمىدى، چۈنكى ئۇلارنىڭ ئۇنىڭ بىلەن بەكمۇ تونۇشقۇسى بار ئىدى. ئۇلار جەنۇب ۋە جەنۇبىنىڭ ئاياللىرىغا كۈچلۈك قىزىقاتتى. سىكارلېت بولسا ئۇلارنى شۇ ئارزۇلىرىغا يەتكۈزگەن تۇنجى جەنۇبلۇق ئايال ئىدى. ئاتلانىدىكى باشقا ئاياللار ئۇلار بىلەن تونۇشۇشنى پەقەتلا خالىمايتتى، چېركاۋلاردا

ئۇچرىشىپ قالسىمۇ ئۇلارغا قارىماي ئۈنۈپ كېتىشەتتى، شۇڭا سىكارلېت سودا ئىشى بىلەن ئۇلارنىڭ ئۆيلىرىگە بارغاندا، ئۇلار كېچە - كۈندۈز ئويلاپ كېتىۋاتقان ئارزۇلىرىغا يەتكەندەك خۇشال بولۇشۇپ كېتەتتى. سىكارلېت ئۇلارنىڭ ئىشىك ئالدىدا پەيتوندىن چۈشمەي ئوڭتسىپەرلار بىلەن ياغاچ توغرىلۇق سۆزلىشىۋاتقانلىرىدا، ئاياللىرى يۈگۈرۈپ چىقىپ ئۇنى ئۆيىگە بىر پىيالە چايغا تەكلىپ قىلىپ تۇرۇۋالاتتى. سىكارلېت تازا خالاپ كەتمىسىمۇ، ئۇلارنى فىرانكىنىڭ دۈكىنىغا قىزىقتۇرۇش ئۈچۈن بولسىمۇ ئۆيلىرىگە كىرەتتى. كۆپ چاغلاردا ئۇ ئۆزىنى ئاران بېسىپ ئولتۇراتتى، چۈنكى ئۇ ئاياللار دائىم دېگۈدەك ئۇنىڭ خۇسۇسىي تۇرمۇشى توغرىلۇق سوئاللارنى سورايتتى ۋە جەنۇبىنىڭ ھەممە نەرسىسىگە قىزىقاتتى.

شىماللىق ئاياللار «تام تاغامنىڭ كەپىسى» دېگەن ئەسەرنى «ئىنجىل»دىن كېيىنلا تۇرىدىغان ئەسەر دەپ قارايتتى، شۇڭا ھەممىسىلا جەنۇبلۇقلارنىڭ قاچقان قۇللارنى قوغلايدىغان ئوۋ ئىتلىرى توغرىلۇق سورىشاتتى، سىكارلېتنىڭ، ئۇنداق ئىتنى ئەزەلدىن كۆرۈپ باقمىغانمەن. بىزدە ياۋاش كىچىك ئىتلار بولىدۇ. ئۇ ئىتلار ئۇنداق يوغان، ۋەھشىي ئەمەس، دېگەن گەپلىرىگە پەقەتلا ئىشەنمەيتتى. ئۇلارنىڭ يەنە قۇللارنىڭ يۈزىگە باسىدىغان قورقۇنچلۇق بەلگە تامغىنى، قۇللارنى ئۇرۇپ ئۆلتۈرىدىغان سەككىز قىرلىق قامچىلىرىنى شۇنچىلىك كۆرگۈسى بار ئىدى. ئۇلارنىڭ قۇل قىزلارنى كىچىك خوتۇنلۇققا ئېلىشقا بولغان قىزىقىشلىرى سىكارلېتقا شۇنچىلىك چاكىنا ۋە شۇنچىلىك ئەخلاقسىزلىقتەك بىلىنىپ كەتتى.

ئاتلانتالىق ھەرقانداق بىر ئايال ئۇلارنىڭ ئاشۇ خىل گەپلىرىنى ئاڭلىسا غەزەپتىن يېرىلىپ كەتكۈدەك بولۇشاتتى، ئەمما سىكارلېت ئۇنداق بولمىدى. ئۇلار ئۇنىڭدا غەزەپتىن بەكرەك مەنىستەسلىك تۇيغۇسىنى قوزغىغان بولغاچقىمۇ، ئۇ ئۆزىنى تۇتۇۋالالىدى، ئۇلار دېگەن شىماللىق ئالۋاستىلار،

ئۇلاردىن ياخشى ئىش ۋە ياخشى گەپ كۈتۈشنىڭ ئۆزى ئەخمەقلىق ئىدى. شۇڭا، ئۇلارنىڭ ئۇنىڭ ۋەتىنىگە، خەلقىگە ۋە ئەخلاق - پەزىلەتلىرىگە قىلغان خىلمۇ خىل ھاقارەتلىرى ئۇنىڭ قەلبىدە پەقەتلا دولقۇن قوزغىيالمىتتى، يۈرىكىنى سىيىپاپلا ئۆتۈپ كېتەتتى. بۇ خىل ھالەت تاكى بىر ئىش ئۇنىڭ قاتتىق غەزىپىنى كەلتۈرۈپ، ئۆزىنى باسالمايدىغان ھالەتكە كەلتۈرۈپ قويغۇچە داۋاملاشتى.

بىر كۈنى چۈشتىن كېيىن، سىكارلېت پېتتېر تاغا بىلەن پەيتونغا ئولتۇرۇپ ئۆيگە قايتىپ كېتىۋېتىپ، شىماللىق ئۈچ ئوفىتسېر ئولتۇرىدىغان بىر ئۆينىڭ ئالدىدىن ئۆتۈپ قالدى. ئۇلار سىكارلېتنىڭ ياغاچلىرى بىلەن ئۆي ياساشىۋاتاتتى. ئۇ ئوفىتسېرلارنىڭ ئىشىك ئالدىدا تۇرۇشقان خوتۇنلىرى ئۇنى تۇتۇپ توختىتىۋېلىپ ئۇنىڭ بىلەن ئەھۋاللاشتى. ئۇلارنىڭ ئاۋازلىرى شۇنچىلىك يېقىمسىز ئىدىكى، شۇ تۇرقدا سىكارلېت شىماللىقلارنىڭ ئاشۇ ئاۋازىدىن باشقا ھەرقانداق ئىشنى كەچۈرۈۋېتىشكە رازى ئىدى.

— سىزنى ئۇچراتسام بولاتتى دەپ تۇراتتىم، كېنىپىدى خانىم، — دېدى ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى ماين ئىشتاتىدىن كەلگەن ئورۇق، ئېگىز بىرسى، — سىزدىن بۇ نادان شەھەرنىڭ ئەھۋالىنى سوراپ بىلەي دېگەن.

سىكارلېت ئاتلانتاغا قىلىنغان بۇ ھاقارەتنى ئۇنىڭغا مەنسىتمىگەندەك قاراپ قويۇپ، تۇرۇپ ئىچىگە يۈتۈۋېتىپ كۈلگەن بولۇپ تۇرۇۋالدى.

— سىزگە نېمىلەرنى دەپ بېرىشىم كېرەك؟

— بالغا قارايدىغان خىزمەتكارىم بىرىدىگېت، بۇ يەردىكى «قارا ئەرۋاھ»لارنىڭ ئىچىدە بىر كۈنمۇ تۇرغۇم يوق، دەپ شىمالغا كېتىپ قالغان، ئەمدى بالغا قارايدىغان ئادەم يوق. ئېيتىڭا، بۇ يەردىن بالغا قاراپ بېرىدىغانغا تۈزۈكرەك ئادەمدىن بىرنى تاپقىلى بولارمۇ؟ نەگە بېرىپ ئىزدەشنى بىلمەي

تۇرۇۋاتمەن،

— بۇ قىيىن ئىش ئەمەس، — دېدى سىكارلېت كۈلۈپ كېتىپ، — يېڭىلا يېزىدىن كەلگەن، «ھۆرلەر ئۇيۇشمىسى» نىڭ تەسىرىگە تېخى ئۇچرىمىغان نېگىر قىزدىن بىرنى تاپقىلى بولسا، ئەڭ ياخشى خىزمەتكارغا ئېرىشتىم دېسىڭىز بولىدۇ. ئىشكىڭىزنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ بۇ يەردىن ئۆتكەن ھەربىر نېگىر ئايالدىن سورىسىڭىز، چوقۇم...

ئۇ ئۈچ ئايال ئاچچىقى كېلىپ سۆزلەپلا كەتتى.

— سىز مېنى بالىسىنى قارا ئەرۋاھلارغا تاشلاپ بېرىپ خاتىرجەم يۈرەلەيدۇ دەپ ئويلايمسىز؟ — ماين ئىشتايدىن كەلگەن ئايال توۋلاپ كەتتى، — ماڭا ئېرىلاندىيەلىك قىزلاردىن كېرەك. — ئاتلانتادا ئېرىلاندىيەلىك خىزمەتكار قىزلارنى تاپالماستىمىكىن، — جاۋاب بەردى سىكارلېت سوغۇققىنا، — مەن ئاق تەنلىك چاكارلارنى زادىلا كۆرۈپ باقمىدىم، بولغان تەقدىردىمۇ مەن ياللىمايتتىم. ئۇنىڭ ئۈستىگە، — ئۇ ئۆزىنى زادىلا باسالماي مەسخىرە تەلەپپۇزىدا سۆزلىدى، — ئىشىنىڭ، نېگىرلار ئادەم يېمەيدۇ، ئۇلار شۇنچىلىك ئىشەنچلىك...

— ۋاي خۇدايمەي، ھەرگىز بولمايدۇ! ئۆيۈمدە نېگىر نۇرغۇزمايمەن، سىز نېمىشقا ئۇنداق ئويلايسىز؟

— مېنىڭ ئۇلارغا قارارغىمۇ كۆزۈم يوق. ئۇلارغا قانداق ئىشەنگىلى بولسۇن، ئۇلارنى تېخى بالامغا قارىتىمەنمۇ...

سىكارلېت نېگىر ئانىسىنىڭ بىر جۈپ يېقىملىق ۋە قوپال، ئېلىپىدىن تارتىپ ئۆزى ۋە ۋادىنى بېقىپ قاتارغا قوشقۇچە سەتلىشىپ كەتكەن قوللىرىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈردى. بۇ ناتونۇش ئادەملەر نېگىرلارنىڭ قوللىرىنىڭ شۇنچىلىك قىممەتلىك، شۇنچىلىك ئىلھامبەخش ئىكەنلىكىنى، ئۇ قوللارنىڭ بەدەننى قانداق تۇتۇشىنى، ئادەمنىڭ ھالىغا قانداق يېتىشىنى، قانداق كۆيۈنۈشىنى بىلىدىغان قوللار ئىكەنلىكىنى نەدىن بىلسۇن؟ شۇلارنى ئويلاپ سىكارلېت مېيىقىدا كۈلۈپ قويدى.

— سىلەرنىڭ بۇ گەپلىرىڭلارغا ھەيرانمەن. ئۇلارنى سىلەر ئازاد قىلغان ئەمەسمۇ؟

— ۋاي خۇدايىمەي، ئۇلارنى ئازاد قىلغان مەن ئەمەس، سۆيۈملۈكۈم، — دېدى ماين ئىشتاتىدىن كەلگەن ئايال كۈلۈپ كېتىپ، — ئۆتكەن ئايدا جەنۇبقا كېلىشتىن ئىلگىرى بىرمۇ نېگىرنى كۆرمىگەندىم، كۆرەرمەن دەپمۇ ئويلىمىغان. ئۇلارنى كۆرسەملا بەدىنىم تىكەنلىشىپ كېتىدۇ. ئۇلارنىڭ ھەرقاندىقىغا ئىشەنمەيمەن...

سىكارلېت پېتتېر تاغنىڭ نەپىسىنىڭ جىددىيلىشىپ كېتىۋاتقانلىقىنى بايلا بايقىغانىدى. ئۇ كۆزلىرىنى ئاتنىڭ قۇلاقلىرىدىن ئالماي تىككىدە ئولتۇراتتى. شۇ ئارىدا ماين ئىشتاتىدىن كەلگەن ئايال بىردىنلا قاقاھلاپ كۈلۈپ كېتىپ، يېنىدىكى دوستىغا پېتتېر تاغنى كۆرسىتىپ قويدى. بۇنىڭ بىلەن سىكارلېت پېتتېر تاغغا تېخىمۇ دىققەت قىلدى.

— ئاۋۋ قېرى قارا زەڭگىنى كۆردۈڭمۇ؟ خۇددى پاقىدەك كۆيۈپ ئولتۇرۇپتۇ، — ئۇ خىرىلداپ كۈلەتتى، — ئۇ سىزنىڭ ئۆيىڭىزنىڭ قېرى ئەڭگۈشتەرىغۇ دەيمەن، شۇنداقمۇ؟ سىلەر جەنۇبلۇقلار نېگىرلارغا قانداق مۇئامىلە قىلىشنى بىلمەيسىلەر، ئۇلارنى سىلەر يامان ئۆگىتىپ قويغان.

پېتتېر ئىچىگە چوڭقۇر بىر تىنىپ قوشۇمىسىنى چىڭ تۇردى، كۆزلىرى ئالدى تەرەپكە مېختەك قانداق قالغانىدى. مۇشۇ كۈنگىچە ئۇنى ھېچقانداق بىر ئاق تەنلىك «قارا زەڭگى» دەپ باقمىغانىدى، دەپسىمۇ نېگىرلار دەيتتى، ئاق تەنلىكلەر ھەرگىز دېمەيتتى.

سىكارلېت كۆزلىرى بىلەن كۆرمىسىمۇ، ئەمما ھاقارەتكە ئۇچرىغان بۇ ئادەمنىڭ غەزەپتىن ئېڭەكلىرىنىڭ تىترەپ كېتىۋاتقانلىقىنى ھېس قىلىپ تۇرۇۋاتاتتى. بۇ ئەھۋالنى كۆرۈپ ئۇنىڭمۇ ئاچچىقى كەلدى. بۇ ئاياللار جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ ئارمىيەسىنى چۆكۈرگەن، داۋس زۇڭتۇڭىنى تىللىغان،

جەنۇبۇلۇقلار قۇللىرىنى خارلايدىكەن، دەھشەتلىك ئۆلتۈرىدىكەن دەپ گەپ تاپقان چاغلاردا، ئۇ ئۇلارنىڭ ئۇ خىل گەپلىرىنى ئاڭلاپ قويۇپ گەپ قىلمىغانىدى، ئۆزىگە پايدىلىقلا ئىش بولسا، شەخسىيەتكە تېگىدىغان گەپلەرنى ئاڭلىسىمۇ ھېچنېمە دېمەي كېلىۋاتاتتى. ئەمما، ھازىر ئۇلار ئەخمىقانە گەپلەر بىلەن بۇ سادىق قېرى نېگىرنىڭ دىلىغا ئازار بېرىۋاتقاندا، ئوت تۇتاشقان پورۇخقا ئوخشاش ئىچى ۋىزىلداپ كەتتى. پېتتېرنىڭ بېلىدە ئېسىقلىق تۇرغان ئۇزۇن ساپلىق تاپانچىغا نەچچە قېتىم قارايمۇ قويدى. بۇ تەكەببۇر، نادان، نوخۇلىسى ئۆسۈپ قېلىۋاتقان ھۆكۈمرانلارنىڭ ھەممىسى ئۆلۈمگە مەھكۇم ئىدىغۇ؟ ئەمما، ئۇ چىشىنى چىشىغا چىشلەپ ئۆز - ئۆزىگە، تېخى پەيتى كەلمىدى، ۋاقتى كەلگەندە بۇ شىماللىقلارغا ئۆزۈمنى كۆرسىتىپ قويىمەن، دەپ تەسەللى بەردى. ئۇ كۈنلەر ئاخىر بىر كۈنى كېلىدۇ، ھازىر ۋاقتى ئەمەس.

— پېتتېر تاغام بىزنىڭ ئۆينىڭ ئۆز ئادىمى، — ئۇنىڭ ئاۋازى تىترەپ چىقتى، — خەير - خوش، پېتتېر، ماڭايلى! پېتتېر تۇيۇقسىز تۇرغان ئاتنىڭ دۈمبىسىگە بىر قامچا سېلىۋىدى، ئات پەيتونى بىردىنلا سۆرەپ كەتتى. ماين ئىشتاتىدىن كەلگەن ئۇ ئايالنىڭ ھەيران قالغاندەك تەلەپپۇزدا: «ئۆز ئادىمى؟ ئۇلار تۇغقان ئەمەستۇ؟ ئەمەس ئۇ نېمانچىلا قارا؟» دېگەن گېپى سىكارلېتنىڭ قۇلىقىغا كىرىپ تۇردى.

ھۇ ئىپلاسار! ھەممىسىنى يەر شارىدىن سۇپۇرۇپ تاشلاش كېرەك. پۈلۈم كۆپەيگەندە ئۇ خەقنىڭ يۈزىگە چوقۇم تۈكۈرىمەن، چوقۇم شۇنداق قىلىمەن...

ئۇ پېتتېرنىڭ چىرايىغا قاراپ، بىر تامچە ياشنىڭ بۇرنى ئۈستىدىن سىيرىلىپ چۈشۈۋاتقانلىقىنى كۆردى ۋە بىردىنلا ئۇنىڭ ھاقارەتكە ئۇچرىغانلىقىغا ئىچى ئاغرىپ، خۇددى بوزەك قىلىنىۋاتقان كىچىك بالىنى كۆرۈپ چىدىيالمىغاندەك سىكارلېتنىڭ كۆزلىرىگىمۇ ياش كەلدى. ئۇ ئاياللار كاپىتان

خامىلتون بىلەن مېكسىكا ئۇرۇشىغا قاتناشقان، ئۆلۈپ كېتىۋاتقان غوجايىنىنى باغرىغا مەھكەم باسقان، كېيىن چارلېس بىلەن مېلانېيەنى بېقىپ قاتارغا قوشقان، ھېچ ئىش قولىدىن كەلمەيدىغان ئەخمەق پىتتىپاتنىڭ خىزمىتىدە بولغان، قاچقاندا ھىمايە قىلىپ، قايتىپ كەلگەندە بىر يەردىن ئات تېپىپ ماكوندىن قايتۇرۇپ كەلگەن ئاشۇنداق بىر ياخشى ئادەمنى رەنجىتكەن، يەنە تېخى نېگىرلارغا ئىشەنمەيدىغانلىقلىرىنى دېيىشكەندى.

— پېتتېر، — دېدى سىكارلېت ئۇنىڭ ئورۇق مۇرىسىگە قولىنى قويۇپ. ئاۋازى تىترەپ چىقتى، — سەن يىغلىساڭ مەن بىئارام بولىدىكەنمەن. ئۇلارنىڭ گەپلىرىنى كۆڭلۈڭگە ئېلىپ نېمە قىلسەن؟ ئۇلار ھەممىسى شىماللىق خۇنپەرلەر!

— ئۇلار خۇددى مەن ئافرىقىدىن كەلگەن، ئۇلارنىڭ تىلىنى بىلمەيدىغان ئادەمدەك گەپلەرنى قىلىشىۋاتىدۇ، — دېدى پېتتېر دېمىقنى قېقىپ تۇرۇپ، — مېنى قارا زەڭگى دېيىشتى، مۇشۇ كەمگىچە ھېچقانداق بىر ئاق تەنلىك مېنى ئۇنداق دەپ باقمىغان. مېنى يەنە، قېرى ئەڭگۈشتەر، بۇلارغا ئىشەنگىلى بولمايدۇ، دېگەندەكمۇ گەپلەرنى قىلىشتى. مەن شۇنداق ئىشەنچسىز ئادەممۇ؟ كاپىتان خامىلتون ئۆلۈپ كېتىدىغان چاغدا، ماڭا: «پېتتېر، بالىلىرىمغا ئوبدان قارا، ياش پىتتىپات خانقىزنىڭ ھالىدىن ياخشى خەۋەر ئال، ئۇنىڭ كالىسى بەكمۇ ئاددىي» دېگەن. مەن ئۇنىڭغا شۇنچە يىللاردىن بېرى ياخشى قاراپ كەلدىم.

— پەرىشتە گابرىلدىن^① قالسا، ئادەمنىڭ ھالىغا يېتىدىغان سەنچىلىك ئادەم يوق، — دېدى سىكارلېت ئۇنىڭغا تەسەللى بېرىپ، — سەن بولمىساڭ بىزنىڭ ھايات ياشىشىمىز مۇمكىن ئەمەس ئىدى.

① «ئىنجىل»دا قەيت قىلىنغان پەرىشتىلەرنىڭ بىرسى. ئىنسانلارغا ياخشىلىق قىلىدىغان، ھېسداشلىق قىلىدىغان پەرىشتە.

— شۇنداق، خاتقىز، ياخشى ئىيتتىڭىزگە رەھمەت سىزنىڭ.
بۇ ئىشلارنى مەن بىلىمەن، سىز بىلىسىز، لېكىن ئۇ
شىماللىقلار بىلمەيدۇ، بىلىشىمۇ خالمايدۇ. ئۇلار نېمىدەپ بۇ
يەرگە كېلىپ بىزنى باشقۇرىدۇ، سىكارلېت خاتقىز؟ ئۇلار جەنۇب
ئىتتىپاقىنى قوللايدىغان بىزلەرنى قىلچە چۈشەنمەيدۇ.
سىكارلېت گەپ قىلمىدى. ئۇنىڭ ئۇ شىماللىق ئاياللارغا
چىقىرىلمىغان ئاچچىقى ئىچىنى ئۆرتەپ تۇرۇۋاتاتتى. ھەر
ئىككىسى گەپ قىلىشمايتتى. پېتتېرنىڭ تۇمشۇقلىرى
قورقۇنچلۇق ئۆچلىنىپ كېتىۋاتاتتى، يۈرىكىنىڭ ئازابى
بېسىلغاندەك قىلغان بىلەن ئاچچىقى پارغانسىرى ئۆرلەپ
تۇرۇۋاتاتتى.

سىكارلېت خىيالغا كەتتى. بۇ شىماللىقلار نېمىدېگەن غەلىتە
ئادەملەر، پېتتېر نېگىر تۇرسا، خۇددى قۇلىقى
ئاڭلىمايدىغاندەك، كۆڭلى يوقتەك قىلىشىۋاتقان گېپىنى قارا!
نېگىرلارغا ئىللىق مۇئامىلە قىلىش كېرەكلىكىنى
بىلىشمەيدىغاندۇ؟ ئۇلار نېگىرلارنى پەقەتلا چۈشەنمەيدىكەن.
ئۇلارنىڭ بۇرۇنقى غوجايىنلىرى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنىڭ
قانداق مۇناسىۋەت ئىكەنلىكىنىمۇ بىلىشمەيدىكەن. شۇنداق تۇرۇپ
يەنە ئۇلارنى ئازاد قىلىمىز دەپ ئۇرۇش قىلىشقىنىچۇ تېخى.
ئۇلارنى ئازاد قىلغان تۇرۇپ، يەنە ئۇلارنى چۈشەنمىسە بۇنى نېمە
دېيىش كېرەك؟ مەقسىتى ئۇلار ئارقىلىق جەنۇبۇقلارنى
قورقۇتۇش ئىكەن شۇ. نېگىرلارنى ئۆزلىرى چۈشەنمەي، ياخشى
كۆرمەي ھەم ئۇلارغا ئىشەنمەي تۇرۇپ، يەنە تېخى جەنۇبۇقلار
نېگىرلار بىلەن قانداق مۇناسىۋەتتە بولۇشىنى بىلمەيدۇ، دەپ
چۇقان كۆتۈرۈشىدۇ تېخى.

نېگىرلارغا ئىشەنمەس ئىمىش! سىكارلېت ئۇلارغا ئىشىنىشتە
ھەرقانداق ئاق تەنلىكتىن ئۈستۈن تۇرىدۇ، شىماللىقلارغا
قارىغاندا تېخىمۇ شۇنداق. نېگىرلار سەممىي، چىداملىق ۋە
مېھرىبان خەق، ھەرقانداق مۈشكۈل ئەھۋالدىمۇ ئۇلار بۇ

خىسلەتلىرىدىن تايمايدۇ. ئۇلارنى پۇل بىلەن ئۆزگەرتىشەنمۇ تەس، سىكارلېت شىماللىقلار تاجاۋۇز قىلىپ كىرىشتىن ئىلگىرى تارادا تۇرغان ئاشۇ بىرنەچچە سەمىمىي - سادىق نېگىرنى كۆز ئالدىغا كەلتۈردى. ئۇلار قېچىپ كەتسە ياكى ئارمىيەگە قاتنىشىپ ئۆزى بىلگەننى قىلىپ يۈرسە تامامەن بولاتتى. لېكىن، ئۇلار تارادىن كەتمىدى. ئۇ دىلسېينىڭ كېۋەزلىكتە ئۆزى بىلەن يانمۇ يان تۇرۇپ ئىشلىگەنلىكلىرىنى، پوركىنىڭ ئۇلارغا توخۇ ئوغرىلاپ ئەكەلىپ يېگۈزگەنلىكىنى، نېگىر ئانىسىنىڭ ئۆزىنى خاتا ئىش قىلىپ قويمىسۇن دەپ ئەنسىرەپ ئاتلانتاغا بىللە كەلگەنلىكىنى، ئەرلىرى ئۇرۇشقا كەتكەن قوشنىلارنىڭ ئۆيلىرىدىكى نېگىرلارنىڭ ئايال غوجايىنلىرىنى ئۇرۇشنىڭ ۋەھىملىرىدىن قانداق ساقلاپ قالغانلىقلىرىنى، يارىدارلارنىڭ يارىلىرىنى تاڭغانلىقلىرىنى، ئۆلگەنلەرنى كۆمگەنلىكلىرىنى، غوجايىنلىرىنى ئاچ قويماسلىق ئۈچۈن ھەتتا دىۋانلىق، ئوغرىلىق قىلىشقانلىرىنى بىر - بىرلەپ ئەسلىپ چىقتى. ھازىرمۇ ئۇلار «ھۆرلەر ئۇيۇشمىسى» نىڭ خىلمۇ خىل ۋەدىلىرىگە ئالدىنماي، يەنىلا ئىلگىرىكى غوجايىنلىرى بىلەن بىللە ئۆتۈشۈۋاتاتتى. يەنە تېخى ئىلگىرىكىدىنمۇ ئۆتە جاپالىق ئىشلىشىۋاتاتتى. مانا مۇشۇ ئەھۋاللارنى شىماللىقلار بىلمەيتتى ھەم مەڭگۈ چۈشەنمەيتتى.

— لېكىن، ئۇلار سىلەرنى ئازاد قىلدى - دە، — دېدى سىكارلېت پېتېرغا ئۈنلۈك سۆزلەپ.

— ياق، خانقىز، ئۇلار مېنى ئازاد قىلمىدى، مەنمۇ ئۇ يارىماسلارنىڭ مېنى ئازاد قىلىشىغا موھتاج ئەمەس، — دېدى پېتېر ئاچچىقى بىلەن، — مەن يەنىلا پىتتىپات خانقىزغا مەنسۇپ. مەن ئۆلۈپ كەتسەم، ئۇ ياق مېنى خامىلتون ئائىلىسىنىڭ قەبرىستانلىقىغا كۆمۈپ قويدۇ، چۈنكى مەنمۇ شۇ يەرنىڭ ئادىمى... ئەگەر پىتتىپات خانقىز سىزنىڭ مېنى ئۇ شىماللىق خوتۇنلارنىڭ ھاقارىتىگە قويغانلىقىڭىزنى ئاڭلايدىغان

بولسا چوقۇم خاپا بولىدۇ.

— مەن نەدە ئۇنداق قىلدىم! — سىكارلېت ھەيران بولۇپ توۋلاپ كەتتى.

— شۇنداق قىلدىڭىزغۇ، سىكارلېت خانقىز، — دېدى پېتتېر. ئۇنىڭ كالىپۇكلىرى تېخىمۇ ئۇچلىنىپ كەتتى، — مۇھىمى، سىز بىلەن مېنىڭ ئۇ شىماللىقلار بىلەن پاراخلىشىپ تۇرۇشىمىزغا بولمايتتى. ئۇلارغا گەپ قىلمىغان بولسىڭىز، ئۇلار ماڭا ئافرىقىلىق نېگىرلاردەك ھەم ئېشەكتەك مۇئامىلە قىلمايتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە، سىز ماڭا يان بېسىپ ئۇلارنى ئەيىبلىمىدىڭىز.

— ئەيىبلىدىمغۇ! — دېدى سىكارلېت. بۇ تەنقىد ئۇنىڭ جېنىدىن ئۆتكەندەك قىلاتتى، — ئۇلارغا سېنى، بىزنىڭ ئۆيىنىڭ ئۆز ئادىمى دېدىمغۇ؟

— بۇ دېگەن ئەيىبلەش ئەمەس، پاكىت، — دېدى پېتتېر، — سىكارلېت خانقىز، سىزنىڭ ئۇلار بىلەن مۇئامىلە قىلىشىڭىز توغرا ئەمەس، ھېچقايسى ئۆيىنىڭ قىزلىرى سىزدەك قىلمايدۇ. پېتتىپات خانقىزنىڭ ئۇ يارماسلارغا تىكىلىپ قارىغانلىقىنى كۆردىڭىزمۇ؟ ئەگەر ئۇ ئۇلارنىڭ ماڭا قىلغان گەپلىرىنى ئاڭلايدىغان بولسا چوقۇم خاپا بولاتتى.

پېتتېرنىڭ تەنقىدلىرى سىكارلېتقا فىرانك، پېتتىي ھامما ۋە قوشنىلارنىڭ گەپلىرىدىنمۇ بەكرەك تەسىر قىلدى، ئاچچىقىدا بۇ قېرى نېگىرنى ئۇرۇپ - ئۇرۇۋەتكۈسىمۇ كەلدى. پېتتېرنىڭ دېگەنلىرىنىڭ ھەممىسى راست ئىدى، ئەمما بۇ گەپلەرنىڭ بىر نېگىرنىڭ، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۆيدە ئىشلەيدىغان بىر چاكار نېگىرنىڭ ئاغزىدىن چىقىشى ئۇنىڭ تېخىمۇ غەزىپىنى كەلتۈرەتتى. ئۆز ئۆيىدىكى چاكار نېگىرلارنىڭ نەزىرىدىن چۈشۈش جەنۇبلۇقلار ئۈچۈن ئەڭ نومۇسلىق ئىش ئىدى.

— مېنى تېخى قېرى ئەڭگۈشتەر دېيىشىۋاتىدا، — پېتتېر يەنە غودۇراشقا باشلىدى، — ئەگەر پېتتىپات خانقىز مۇشۇ

گەپلەرنى ئاڭلايدىغان بولسا، ماڭا ھەرگىز سىزنىڭ پەيتونىڭىزنى ھەيدەتكۈزمەيدۇ. چوقۇم شۇنداق قىلىدۇ، خاتىقىز.

— پىتتى ھاممام ھەرقانداق ئەھۋالدا ساڭا داۋاملىق مېنىڭ پەيتونىمنى ھەيدەتكۈزىدۇ، — دېدى سىكارلېت سەل قاتتىقراق تەلەپپۇزدا، — شۇڭا بۇ توغرىلۇق ئەمدى گەپ قىلىشمايلى.

— مېنىڭ بېلىمدىن چاتاق چىقىدىغاندەك تۇرىدۇ، — دېدى پىتتېر خاپا ھالدا ئۇنى ئاگاھلاندۇرۇپ، — بېلىم شۇنچىلىك ئاغرىپ تۇرۇۋاتىدۇ، تۈز قىلالمايۋاتىمەن. مۇشۇنداق ئاغرىۋېرىدىغان بولسا، خاتىقىز ماڭا بۇ پەيتونىنى ھەيدەتمەيدۇ... سىكارلېت خاتىقىز، ئەگەر بىزنىڭ ئۆيىنىڭ ئادەملىرى سىزنىڭ قىلىقلىرىڭىزنى قۇۋۋەتلىمەيدىغان بولسا، شىماللىقلار بىلەن ئاق تەنلىكلەرنىڭ داشقاللىرى سىزنى دۇمبالايدۇ، ئۇ چاغدا سىزگە ھېچقانداق پايدا يوق.

بۇ گەپ بىلەن سىكارلېتنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى ناھايىتى ياخشى خۇلاسەلەنگەنىدى. شۇڭا، ئۇ چەكسىز غەزەپ بىلەن ئويغا پاتتى: راست، ھۆكۈمرانلار ئۇنى قوللاۋاتىدۇ، ئەمما ئۆزىنىڭ ئۆيىدىكىلىرى بىلەن قوشنىلىرى بولسا ئۇنداق ئەمەس. پۈتۈن شەھەر خەلقى ئۇنىڭ كەينىدىن گەپ قىلىشىۋاتىدۇ، بۇنى ئۇ ئۆزىمۇ بىلىدۇ، ھەتتا پىتتېر چېغىدىمۇ ئۇنىڭدىن بىزار، ئۇنىڭ بىلەن بىللە سىرتقا چىقىشىنىمۇ خالىمايۋاتىدۇ. بۇ بىر ئەجەللىك زەربە ئەمەسمۇ؟

بۇنىڭدىن ئىلگىرى ئۇ خەقلەرنىڭ گەپ - سۆزلىرىنى قاپتىلىغىمۇ ئېلىپ قويمايتتى، ھەتتا ئۇلارنى كۆزىگىمۇ ئىلمايتتى. ئەمدى پىتتېرنىڭ گەپلىرى ئۇنىڭ يۈرىكىدىكى ئۆچمەنلىك ئوتىنى تېخىمۇ ئۇلغايىتىپ، ئۇنى قوشنىلىرىغا شىماللىقلارغا ئوخشاش ئۇچ قىلىۋەتتى.

ئۇلارنىڭ مەن بىلەن نېمە كارى؟ — ئويلىدى ئۇ، — ئۇلار مېنى چوقۇم شىماللىقلار بىلەن ئارىلىشىشقا، ئۇلار ئۈچۈن ئېتىزدا ئىشلەيدىغان قۇللاردىنمۇ ئۆتە كۈچەپ ئىشلەشكە ئامراق

دەپ قارايدۇ. ئۇلارنىڭ بۇنداق قىلىشلىرى مېنىڭ ئىشلىرىمنى قىيىنلاشتۇرىدۇ. بوپتۇ، ئۇلار نېمە دېسە دېيىشىۋەرسۇن، كارىم يوق يۈرۈۋېرىمەن، كارىم بولسۇن دېسەممۇ ھازىر ئامالىم يوق. بىر كۈنلەردە... بىر كۈنلەردە...

ئاھ، ئۇ كۈنلەر ئاخىر كېلىدىغۇ! ئۇنىڭ ھاياتى كاپالەتكە ئېرىشكەن ئاشۇ كۈنلەردە ئۇ ئىككى قولىنى قوۋۇشتۇرۇپ راھەتلىنىپ ئارام ئالىدۇ، ئاپىسىغا ئوخشاش ئېسىلزادە خانىم بولىدۇ، ياسىنىپ - تارىنىپ ئۆيىدىن تالاغا چىقمايدۇ. شۇنىڭ بىلەن ھەممە ئادەم ئۇنى ھۆرمەتلەيدىغان بولىدۇ. ئاھ، پۇلى بولغان كۈنلەردە ئۇ شۇنچىلىك ئېسىللىشىپ كېتىدۇكى، خۇددى ئاپىسىغا ئوخشاش مېھرىبان، ھەممە ئىشتا باشقىلارنى ئويلايدىغان، قائىدىلىك ئېسىلزادىگە ئايلىنىدۇ، قورقۇش - ئەندىشىلەردىن خالىي بولىدۇ. بالىلىرى بىلەن ئوينىيدۇ، ئۇلارنىڭ دەرسلىرىنى ئاڭلايدۇ. ئىللىق ۋە ئۇزاق چۈشتىن كېيىنلىرى مەرتىۋىلىك خېنىملار ئۇنى يوقلاپ كېلىدۇ. ئۇ تاۋار - دۇردۇنلارنىڭ شىلدىرلاپ تۇرۇشلىرى ۋە ۋىلىقلاپ كۈلۈشلەر ئىچىدە ئولتۇرۇپ چاكارلىرىغا خۇش پۇراق چاي، شېرىن يېمەكلىكلەرنى كەلتۈرۈشنى بۇيرۇيدۇ. ئاندىن ئۇلار بىلەن ئولتۇرۇپ قىزغىن سۆھبەتلەردە بولىدۇ. بەختسىزلىككە ئۇچرىغان ئادەملەرگە ئىنتايىن ئىللىق مۇئامىلە قىلىدۇ، كەمبەغەللەرگە سېۋەت - سېۋەت يېمەكلىكلەرنى سەدىقە قىلىپ بېرىدۇ. كېسەللەرگە ئالاھىدە ئىلتىپات كۆرسىتىدۇ. چىرايلىق پەيتونلاردا ئولتۇرۇپ ھەسەتخور خوتۇنلارغا ئۆزىنى كۆرسىتىپ قويدۇ. ئاپىسىغا ئوخشاش ھەقىقىي بىر ئېسىلزادە خانىم بولۇپ چىقىدۇ. ئۇ چاغدا ھەممە ئادەم ئۇنى خۇددى ئېلىپنىنى ياخشى كۆرگەندەك ياخشى كۆرىدىغان بولىدۇ. نېمىدېگەن مەرد، نېمىدېگەن قولى ئوچۇق خانىم بۇ، دەپ ماختىشىدۇ.

ئۇ كەلگۈسىگە بولغان خىلمۇ خىل تەسەۋۋۇرلىرىغا بەكمۇ مەپتۇن ئىدى، ئاشۇنداق مەرد، قولى ئوچۇق، مېھرىبان بولۇشنى

ھەقىقىي تۈردە ئويلەنمىسىمۇ، ھەرھالدا شۇنداق بولۇشنى ئارزۇ قىلاتتى، ئۇنىڭغا لازىمى ئاشۇ خىسلەتلەر بىلەن ياخشى ئاتاققا ئېرىشىۋېلىش ئىدى. ئەمما، ئۇنىڭ بۇ ئىشتىكى خىياللىرى بەكمۇ ئاددىي بولۇپ، ئۇ ئىشلارنىڭ ئىنچىكە پەرقلەرنى زادىلا پەرقلەندۈرمەيتتى، بىر كۈنلەردە پۇلى بولسا، ھەممە ئادەم ئۆزىنى ماختىسىلا بولاتتى.

بىر كۈنلەردە! لېكىن ھازىر ئەمەس، ھازىر بولمايدۇ. خەق ئۇنى نېمىلا دېسۇن، ھازىر ئۇنداق ئۇلۇغ ئايالغا ئايلىنىدىغان چاغ ئەمەس.

پېتىپەر توغرا دەپتىكەن، پېتىپى ھامما راستلا ھاياجانلىنىپ قالدى، پېتىپەرنىڭ بېلىمۇ بىر كېچىدىلا پەيتون ھەيدىيەلمىگۈدەك دەرىجىدە ئاغرىپ كېتىپ، سىكارلېت ئالماسىز پەيتوننى ئۆزى ھەيدەيدىغان بولدى، قوللىرىدا يەنە قانداق پەيدا بولۇشقا باشلىدى.

شۇنداق قىلىپ، ئەتىيازنىڭ بىرنەچچە ئېيى ئۆتۈپ كەتتى. تۆتىنچى ئاينىڭ سالقىن كۈنلىرى تۈگەپ، بەشىنچى ئاينىڭ ئىللىق كۈنلىرى باشلاندى. بىرنەچچە ھەپتىگىچە سىكارلېت بىر دۆۋە ئىشلار ۋە غەم - قايغۇنىڭ ئىچىدە يۈردى. قورسىقى كۈندىن - كۈنگە يوغىناپ، ھەرىكەتلىرى ئېغىرلىشىپ كېتىۋاتاتتى. دوستلىرى بارغانسېرى ئۇنىڭدىن يىراقلىشىپ كەتتى. ئۆيدىكىلىرى بولسا ئۇنىڭغا تېخىمۇ كۆڭۈل بۆلۈپ، ئۇنىڭ ئۈچۈن ئالدىراپ قېلىشىۋاتاتتى. ئۇنىڭ زادى نېمە ئۈچۈن ئۆلەر - تىرىلىشىگە قارىماي ئىشلەيدىغانلىقىنىڭ سەۋەبىنى ھېچكىم بىلمەيتتى. خاتىرجەمسىز ۋە مۇشۇنداق كۈچەپ ئىشلەپ كېتىۋاتقان كۈنلەردە ئۇنىڭ ھالىغا يېتىدىغان، ئۇنى چۈشىنىدىغان پەقەت بىرلا ئادەم بار بولۇپ، ئۇ ئادەم رېت باتلېر ئىدى. بۇمۇ قىزىق ئىش، شۇنچە كۆپ ئادەمنىڭ ئىچىدە پەقەت شۇلا سىمايىقا ئوخشاش بىر جايدا توختىماي لىغىرلاپلا تۇراتتى،

دوزاختىن چىققان ئالۋاستىغا ئوخشاش يىرگىنچلىك، ئەمما قەيسەر ئىدى، سىكارلېتقا ھېسداشلىق قىلاتتى، بۇ خىل ھېسداشلىقنى ئۇ ئۇنىڭدىن باشقا ھېچقانداق ئادەمدىن تاپالمىتتى.

رېت دائىم دېگۈدەك سىرلىق ھالدا يېڭى ئورلېئانغا بېرىپ تۇراتتى، نېمىگە بارىدىغانلىقىنى سىكارلېتقا دېمەيتتى. ئۇنى ئۇ يەردىكى مەلۇم بىر ئايال بىلەن مۇناسىۋىتى بارمىكىن دەپ ئويلاپ، سىكارلېتنىڭ ئازراق كۈنداشلىقىمۇ تۇتۇپ قالاتتى. لېكىن، پېنتېر سىكارلېتنىڭ يەيتونىنى ھەيدەپ بېرىشتىن باش تارتقاندىن كېيىن، رېت باتلېرنىڭ ئاتلانتادا تۇرىدىغان ۋاقتى ئۈزىراپ قالدى.

شەھەردە ئۇنىڭ كۆپ ۋاقتى «دەۋر قىزى» ناملىق قاۋاقخاندا قىمار ئويناش ياكى بېللى ۋاتلىنىڭ قاۋاقخانسىدا شىماللىقلار، سومكىچىلار بىلەن پۇل تېپىشنىڭ پىلانلىرى ئۈستىدە سۆھبەتلىشىش بىلەن ئۆتەتتى. ئۇ ھازىر پىتتىپات خانقىزنىڭ ئۆيىگە كۆپ كەلمەيدىغان بولۇپ قالغانىدى. بۇ ئۇنىڭ فىرانك بىلەن پىتتىپاتنى ئايغانلىقىدىن بولسا كېرەك. چۈنكى، سىكارلېتنىڭ ئىشى تولىمۇ زىل بولۇپ، ئەرلەر تولا كەلسە فىرانك بىلەن پىتتىپاتقا ئېغىر كېلىشى مۇمكىن ئىدى. ئەمما، سىكارلېت ئۇنى ھەر كۈنى دېگۈدەك كۆرۈپ تۇراتتى. ئۇ يەيتونىنى ھەيدەپ پىئاچتېر كوچىسى بىلەن دىكاتور كوچىسىنىڭ خىلۋەت يەرلىرى بىلەن پەن زاۋۇتىغا كېتىۋاتقاندا، رېت ئاتلىق كەينىدىن يېتىپ كېلىپ ئۇنىڭ بىلەن پاراخلىشىپ ماڭاتتى. بەزىدە ئېتىمى يەيتونىنىڭ كەينىگە باغلاپ قويۇپ يەيتونغا چىقىپ يەيتونىنى ئۆزى ھەيدەپ ماڭاتتى. يېقىندىن بېرى سىكارلېت ئۆزى ئېتىراپ قىلمىغان تەقدىردىمۇ، ئاسان چارچايدىغان بولۇپ قالغانىدى، شۇڭا ئۇنىڭ بۇ ياردىمىنى سۆزسىز قوبۇل قىلاتتى، ئىچىدە ئۇنىڭغا رەھمەتمۇ ئوقۇپ قوياتتى. رېت شەھەرگە كىرمەي تۇرۇپلا ئۇنىڭدىن ئايرىلاتتى، شۇنداق بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ

ئۇچرىشىپ تۇرىدىغانلىقىنى شەھەردە ھەممە ئادەم بىلىپ كەتتى،
ئۇلارغا سۆز - چۆچەك قىلىدىغانغا يەنە گەپ تېپىلدى.
سىكارلېتمۇ ئەدەپ - قائىدىگە خىلاپلىق قىلىۋاتقان ئىشلىرىنىڭ
بىرسىنى كۆپەيتىۋالغانىدى.

بەزىدە ئۇ ئۆزلىرىنىڭ ئۇچرىشىشلىرىنى راستلا تاسادىپىي
بولۇۋاتامدىغاندۇ؟ دەپ ئويلايمۇ قالاتتى. بىرنەچچە ھەپتە ئۆتۈپ
شەھەردىكى نېگىرلار قالايمىقانچىلىق چىقىرىۋاتقان جىددىي
كۈنلەردە ئۇلارنىڭ ئۇچرىشىدىغان ۋاقتى تېخىمۇ كۆپىيىشكە
باشلىدى. ئۇ نېمىشقا سىكارلېتنىڭ تۇرقى سەتلىشىپ
كېتىۋاتقاندا ئۇنى ئىزدەيدۇ؟ بۇرۇن ئۇنى سىكارلېتقا قارىتا يامان
خىياللاردا بولغان دېيىلىدىغان بولسا، ئەمدى ھازىر ئۇنداق
بولۇشى مۇمكىن ئەمەسقۇ؟ سىكارلېت ھەتتا بۇرۇن ئۇنىڭدا
شۇنداق خىياللارنىڭ بولغانلىقىدىنمۇ گۇمانلىنىدۇ. رېتنىڭ
شىماللىقلارنىڭ تۈرمىسىدىكى ئادەمنىڭ ئوغىسىنى قاينىتىدىغان
ھېلىقى ئۇچرىشىشنى ئېغىزغا ئالمىغىنىغا بىرنەچچە ئاي
بولدى، ئاشلىپ ھەم ئۇنىڭ ئاشلىپىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقى
توغرىسىدىكى گەپلەرنىمۇ قىلمايۋاتاتتى. «سىزگە مەپتۇنمەن»
دېگەندەك قوپال گەپلەرنىمۇ ئېغىزغا ئالمايۋاتاتتى. سىكارلېت
يوق يەردىن گەپ تېپىپ، نېمىشقا ھازىر كۆپ ئۇچرىشىدىغان
بولۇپ قالدۇق دېگەن گەپنى ئۇنىڭدىن سورىمىغانلىقىنى
ئويلىدى. سىكارلېت كېيىن رېت باتلېرنىڭ قىماردىن باشقا
ئىشىنىڭ يوقلۇقىنى، ئاتلانتادا سىرداش دوستلىرى بولمىغاچقا،
ئانچە - مۇنچە مۇڭدېشىش ئۈچۈنلا ئۆزىنى ئىزدەپ
كېلىدىغانلىقىنى جەزم قىلدى.

مەيلى رېت قانداقلا سەۋەب كۆرسەتسۇن، سىكارلېت بۇ
ئادەمنىڭ يەنىلا قارشى ئېلىشقا تېگىشلىك ئادەم ئىكەنلىكىنى
بىلىۋاتاتتى. ئۇ سىكارلېتنىڭ ھەرقانداق غودۇراشلىرىنى دىققەت
بىلەن ئاڭلايتتى. سىكارلېت خېرىدارلىرىدىن قانداق ئايرىلىپ
قالغانلىقىنى، قەرزلىرىنى يىغالمىغانلىقىنى، جونسۇن

ئەپەندىنىڭ ئۆزىنى قانداق ئالداۋاتقانلىقىنى، خۇگنىڭ قابىلىيەتسىزلىكىنى توختىماي سۆزلەيتتى. رېت باتلىر ئۇنىڭ پۇل تېپىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ چاۋاك چېلىپ ئالاقىشلىدى. فىرانك ئاڭلاپ كۈلۈپلا قويغان، پىتتىيات بولسا «شۇنداقمۇ» دەپلا تۈگەتكەندى. سىكارلېت رېت باتلىرنىڭ دائىم ئۆزىگە ئاستىرتىن ياردەم بېرىپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى سېزەتتى. چۈنكى ئۇ نۇرغۇن شىماللىق بايۋەچچىلەرنى، پۇلدار سومكىچىلارنى تونۇيتتى، ئەمما ئۆزىنىڭ ئۇنىڭغا ياردەم بېرىۋاتقانلىقىنى پەقەتلا بويىنغا ئالمايتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ ئادەمگەرچىلىكىنى بىلەتتى، ئەمما ئۇنىڭغا ئەزەلدىن كىشەنمەيتتى. شۇنداق تۇرۇپ ھەر قېتىم ئۇ قارا ئېتىغا مىنىپ دەرەخلىك يولىنىڭ دوقمۇشىدىن چىقىپ كەلگەندە بۆلەكچىلا روھلىنىپ خۇشال بولۇپ كېتەتتى، ھەتتا ئازراق ئۆزىنى باسالمايمۇ قالاتتى. ئۇ پەيتونغا چىقىپ بوجىنى قولىغا ئېلىپ بىرنەچچە ئېغىز چاقچاق قىلغاندىن كېيىن، ئۆزىنى خۇددى ياشلىق ۋاقتىغا يانغاندەك سېزىپ، قورسىقىنىڭ تومپىيىپ تۇرغىنىغا قارىماي، بىر تالاي غەم - غۇسسلىرىنىمۇ ئۈنۈپ خۇلق چىقىرىپ نازلىنىپمۇ قوياتتى. ئۇنىڭغا دەيدىغان گەپلىرىمۇ تۈگىمەيتتى، ھەممە نەرسىنى دەيتتى، ئۆزىنىڭ مەقسىتىنى ياكى ھەقىقىي ئويلىرىنى يوشۇرماي سۆزلەپ بېرەتتى. بۇنداق چاغلاردا ئۇ ئۆزىنى خۇددى فىرانكنىڭ ياكى ئاشلېينىڭ يېنىدا ئولتۇرۇۋاتقاندەك، خۇددى شۇلارغا سۆزلەپ بېرىۋاتقاندەك ھېس قىلىپ قالاتتى. قىسقىسى، رېت باتلىردەك بىر دوستىنىڭ بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇ تولىمۇ خۇشال ئىدى، ئۇنىڭ ئۈستىگە، نېمە سەۋەبتىنكىن، رېت ئۇنىڭغا قارىتا تولىمۇ ئىتائەتچان بولۇپ كېتىۋاتاتتى. بۇ، سىكارلېتنىڭ دوستلىرى بارغانسېرى ئازىيىپ كېتىۋاتقان بۈگۈنكى كۈندە ئۇنى تولىمۇ خۇشال قىلىدىغان كىش ئىدى.

— رېت، بۇ شەھەردىكى ئادەملەر نېمىشقا بۇنداق نومۇسىز؟ نېمىشقا مېنىڭلا كەينىمدىن گەپ قىلىشىدۇ؟ — پېتتېر تاغا

ئۇنىڭ پەيتونىنى ھەيدەپ بېرىشنى رەت قىلىپ ئۇزاق ئۆتمىگەن كۈنلەرنىڭ بىرسىدە ئۇ قاتتىق ئاچچىقى بىلەن ئۇنىڭدىن سورىدى، — ئۇلار دەۋاتقان ئەڭ يامان ئادەم مەنمۇ ياكى سومكىچىلارمۇ، زادىلا بىلىپ بولمايدۇ. ئەمەلىيەتتە، مەن ئۆزۈمنىڭ ئىشى بىلەنلا بولۇپ كەلدىم، يامان ئىشلارنى قىلمىدىم، ئۇنىڭ ئۈستىگە...

— سىز يامان ئىشنى شۇنداق بىر پۇرسەت بولمىغاچقىلا قىلمايۋاتىسىز، ئۇلار بەلكىم مۇشۇ نۇقتىنى غۇۋا ھېس قىلىشىۋاتقان بولسا كېرەك.

— گەپنى چاقچاققا ئايلاندۇرماڭچۇ! ئۇلار مېنى ساراڭ قىلىپ قويماي دېيىشتى. مەن پەقەت پۇل تېپىش ئۈچۈنلا بۇ ئىشنى قىلىۋاتمەنغۇ...

— سىز ئاياللار قىلىشقا تېگىشلىك بولمىغان ئىشلارنى قىلغىنىڭىز ھەم قىلغان ئىشىڭىزدا ئازراق نەتىجە ياراتقىنىڭىز ئۈچۈن شۇنداق بولۇۋاتقان گەپ. بۇرۇن سىزگە ئېيتقىنىمدەك، بۇ ھەرقانداق جەمئىيەت يول قويمايدىغان بىر خىل جىنايەت. باشقىلارغا ئوخشىمىغانلىقىڭىز ئۈچۈنلا ئۆلۈمگە مەھكۇم سىز، سىكارلېت. سىزنىڭ پەن زاۋۇتى ئېچىپ مۇۋەپپەقىيەت قازانغىنىڭىز ھېچ ئىشنى ۋۇجۇدقا چىقىرىلمىغان ئەرلەر ئۈچۈن ئىنتايىن نومۇسلۇق ئىش بولدى. ئېسىڭىزدە بولسۇن، تەربىيە كۆرگەن ھەرقانداق بىر ئايال ئۆيدە ئولتۇرۇشى، بۇ مۇرەككەپ ۋە رەھىمسىز دۇنيا توغرىلىق ھېچنەرسە بىلمەسلىكى كېرەك.

— ئۆيدىن تالاغا چىقماي ئولتۇرسام ماڭا نېمە پايدا؟

— ئومۇمەن ئېيتقاندا، لاتاپەت ۋە غۇرۇرىڭىز بىلەن ئاچ قورساق ئولتۇرۇشىڭىز كېرەك شۇ.

— قۇرۇق گەپ! مېرۋېتېر خانىمنى ئالاھىلى، ئۇ شىماللىقلارغا پۈشكەل ساتىدۇ، بۇ پەن زاۋۇتى ئاچقانغا قارىغاندا تېخىمۇ يامان ئىش. ئېلىسىن خانىم باشقىلارنىڭ كىيىملىرىنى تىكىدۇ. فەننى چىنىلەرگە ئادەمنىڭ قارىغۇسى كەلمەيدىغان سەت رەسىملەرنى سىزىدۇ، خەقلەر بولسا ئۇنىڭغا ياردەم قىلىپ ئۇ

نەرسىلىرىنى سېتىۋالدىمۇ...

— سىز مەسىلىنىڭ نېگىزىنى كۆرەلمەيۋاتىسىز، قەدىرلىكىم، ئۇلارنىڭ ئىشلىرى راۋاج تاپمىغان ئىشلار، شۇڭا جەنۇبۇق ئەرلەرنىڭ كۈچلۈك غۇرۇرلىرىغا تەگمىگەن. ئۇ ئەرلەر تېخى: «ئۇلار بىچارە ھەم ئوماق خوتۇنلار، شۇنچىلىك جاپا تارتىشىۋاتىدۇ. بۇمۇ ياخشى ئىش، ئۇلارمۇ جان باقماقنىڭ تەسلىكىنى بىلىپ باقسۇن» دېيىشىپ قويدۇ. يەنە بىر گەپ، سىز دېگەن ئۇ خانىملار ئىش قىلىشنى راھەت دەپ بىلىدىغان خوتۇنلار ئەمەس. ئۆزلىرىنىڭ ھازىر قىلىۋاتقان ئىشلىرىنىڭ ئامالسىزلىقتىن قىلىۋاتقان ئىشلار ئىكەنلىكىنى، بىرەر ئەر كىشى كېلىپ ئۇلارنى ئۇ ئىشتىن ئازاد قىلغاندىلا، ئاياللار قىلىشقا تېگىشلىك بولمىغان ئۇ ئىشلاردىن قول ئۈزۈشىدىغانلىقىلىرىنى خەقلەرگە بىلدۈرۈشكە تىرىشىدۇ. شۇڭا، كىشىلەر ئۇلار ئۈچۈن بىئارام بولىدۇ. سىزچۇ، سىز بىر ئىش قىلىشنى ياخشى كۆرىسىز، بىرەر ئەر كىشىنىڭ ئۆزىڭىزنى باشقۇرۇشنى خالىمايسىز، شۇ سەۋەبتىن سىز ئۈچۈن بىئارام بولىدىغانلار چىقمايدۇ. مۇشۇ ئىشىڭىز ئۈچۈنلا ئاتلانتادا سىزنى كەچۈرىدىغان ئادەم چىقمايۋاتقان گەپ. چۈنكى، باشقىلار ئۈچۈن بىئارام بولۇشمۇ ئادەمنى خۇشال قىلىدىغان ئىش — دە.

— بەزىدە سىزنى ئىشلارغا جىددىي قارىسىكەن، دەپ ئويلاپ قالمىمەن.

— سىز شەرقنىڭ: «ئىت ھۈرەر، كارۋان يۈرەر» دېگەن تەسلىنى ئاڭلىمىغانمۇ. ئۇلار سۆزلىسە سۆزلەۋەرسۇن. سىكارلېت، سىزنىڭ كارۋىنىڭىزنى ئۇلار توختىتىپ قالالمايدۇ.

— پۇلنى مەن تاپسام ئۇلار نېمىدەپ مېنى باشقۇرىدىكەن؟

— سىكارلېت، سىز ھەممىگە يېتىشمەن دەپ ئويلىماڭ، بىر بولسا، ئاياللىقىڭىزغا قارماي پۇل تېپىپ، خەقلەرنىڭ گەپ — سۆزلىرى ئىچىدە ياشاۋېرىڭ، بىر بولسا، ئېسىلزاڭلىقىڭىزنى ساقلاپ، نامرات، ئاچ قورساق ئولتۇرۇپ دوستلىرىڭىزنىڭ

ئالاقىشىغا ئېرىشكەن. ئەمما، سىز ھازىر ئۆزىڭىزنىڭ يولىنى ئاللىبۇرۇن تاللاپ بولدۇڭىز.

— مەن نامرات ياشاشنى ھەرگىز خالىمايمەن، — دېدى سىكارلېت دەررۇلا، — بۇ يولۇم توغرىدۇ، شۇنداقمۇ؟

— ئەگەر سىز پۇلغا شۇنچىلىك ئېھتىياجلىق بولسىڭىز.

— ئېھتىياجلىق بولمامدىغان، مەن دۇنيادا پۇلنى ھەممىدىن ئەزىز بىلىمەن.

— ئۇنداق بولسا يولنىڭىزنى تاللاپ بوپسىز. ئەمما، بۇ تاللاشقا سىز ئېھتىياجلىق بولغان ھەرقانداق نەرسىگە ئوخشاش بىر خىل جازا قوشۇلغان، ئۇ بولسىمۇ غېرىبسىنىش.

سىكارلېت بۇ گەپنى ئاڭلاپ بىر پەس جىمىپ كەتتى. بۇمۇ راست گەپ ئىدى. ئىنچىكە ئويلاپ باقسا غېرىبسىنىش مەۋجۇت ئىكەن... چۈنكى ئۇ ئايال دوستلىرىنىڭ بولمىغانلىقى بىلەن دائىم غېرىبسىنىپ يۈرەتتى. ئۇرۇش ۋاقىتلىرىدا كەيپىياتى تۆۋەن بولسا ئاپىسىنى ئىزدەپ بارسا بولاتتى. ئاپىسى ئۆلۈپ كەتكەندىن كېيىن مېلانىيە بىر مەزگىل ھەمراھ بولدى. تارادىكى چاپلىق ئەمگەكلەردە بىللە بولغان بولسىمۇ، ئەمما ئىككىسىدە ئورتاقلىق يوق ئىدى. ھازىر ئۇنىڭ بىر مۇھەممەد ھەمراھى يوق، پىتتىيات ھامما ئۆزىنىڭ پاراڭلىشىدىغان كىچىككىنە دائىرىسىدىن باشقا، ھايات توغرىلۇق ھېچقانداق خىياللىرى يوق ئايال ئىدى.

— مەن ئويلايمەن... مەن ئويلايمەن، — دېدى سىكارلېت شۆبھە ئارىلاش، — ئاياللارنىڭ مۇناسىۋىتىدىن ئېيتقاندا، مەن باشتىن — ئاخىر غېرىبلىق ئىچىدە ياشاپ كېلىۋاتىمەن. ئەمما، ئاتلانتادىكى ئاياللارنىڭ مەندىن بىزار بولۇشى يالغۇزلا مېنىڭ بىر ئىشلارنى قىلىۋاتقانلىقىمدىن ئەمەس. ئىشقىلىپ، ئۇلار مېنى ياخشى كۆرمەيدۇ، ئاپامدىن باشقا ھېچقانداق ئادەم ياخشى كۆرمەيدۇ، مېنى ھەقىقىي ياخشى كۆرگەن بىر مۇ ئايال يوق، ھەتتا سىڭىللىرىمۇ شۇنداق. بۇنىڭ نېمە ئۈچۈنلىكىنى زادىلا

بىلمەيمەن. ئۇرۇشتىن ئىلگىرى، چارلىپس بىلەن توي قىلماستىمۇ ئاياللار مېنىڭ ئىشلىرىمنى ياقىتۇرمايتتى.

— ۋىلكېس خانىمنى ئۇنتۇپ قالدىڭىز، — رېتىنىڭ كۆزلىرىدە بىر خىل يامان غەزەز ئەكس ئەتكەندەك بولدى، — ئۇ دائىم سىزنى قۇۋۋەتلىپ كېلىۋاتقان ئەمەسمۇ؟ كېسىپ ئېيتالايمەنكى، ئۇ سىزنىڭ ئادەم ئۆلتۈرۈشىڭىزدىن باشقا ھەممە ئىشىڭىزنى قۇۋۋەتلىدۇ.

«ئۇ مېنىڭ ئادەم ئۆلتۈرگىنىمنىمۇ قۇۋۋەتلىگەن» دەپ ئويلىدى سىكارلېت ئىچىدە. ئاندىن مەسخىرە مەنىسىدە كۈلۈپ قويدى.

— ئاھ، مېلانىيە، — ئۇ بىردىنلا مېلانىيەنى ئېسىگە ئالدى، ئارقىدىنلا چوڭقۇر بىر تىنىپ قويدى، — مېنى قوللايدىغان بىردىن بىر ئايال شۇ. ئەمما، بۇ مېنىڭ قانداقتۇر بىر شەرەپلىك ئىش قىلغىنىم ئۈچۈن ئەمەس، ئۇنىڭدا توخۇنىڭ كالىسىچىلىكىمۇ كالا يوق. ئەگەر شۇنداق بولىدىغان بولسا... — ئۇ سەل قورۇنۇپ قېلىپ گېپىنىڭ ئاخىرىنى دېمىدى.

— ئەگەر شۇنداق بولىدىغان بولسا، قۇۋۋەتلىگىلى بولمايدىغان بەزى ئىشلارنى سەزگەن بولاتتى، — ئۇنىڭ گېپىنىڭ ئاخىرىنى رېت چۈشۈردى، — بۇ ئىشلار ماڭا قارىغاندا سىزگە ئېنىقراق.

— سىزنىڭ شۇ نەس باسقۇر خاتىرىڭىز بىلەن قارغىش تەڭگۈر قىلىقىڭىزنىزە.

— سىزنىڭ بۇ خىل ئادالەتسىز قوپاللىقلىرىڭىزنى ئىنچىكىلەپ ئۆلتۈرماي يەنە گېپىڭىزگە كېلەيلى، بۇ ئىشلاردا ئۆزىڭىز بىر قارارغا كەلسىڭىز بولىدۇ. ئەگەر ھېچكىمگە ئوخشىمايدىغان ئادەم بولسىڭىز، كىشىلىك دۇنيادىن، ھەتتا قۇرداشلىرىڭىزدىنمۇ، ئاتا — ئانىڭىزدىنمۇ، بالىلىرىڭىزدىنمۇ ئايرىلىپ ياشايسىز. ئۇلار سىزنى ھەرگىز چۈشەنمەيدۇ، نېمىلا ئىش قىلىڭ، سىزدىن نەپرەتلىنىدۇ. بوۋا — مومىلىرىڭىز

بەلكىم سىزدىن پەخىرلىنىشى ياكى: «بۇ قىزىمىز دادىسىغا ئوخشاش بولۇپ چىقتى» دېيىشلىرى، نەۋرىلىرىڭىزمۇ سىزگە ھەۋەس قىلىپ: «بىزنىڭ مومىمىز قەھرى بار موماي جۇمۇ» دېيىشىپ سىزدىن ئۆگىنىشلىرى مۇمكىن.

سىكارلېت ئۆزىنى تۇتالماي پاراقلاپ كۈلۈپ كەتتى.

— بەزىدە سىز ناھايىتى توغرا گەپ قىلىسىز! مېنىڭ مومام روبېللارد شۇنداق ئىدى. كىچىك ۋاقتىدا كەپسىزلىك قىلسام، نېگىر ئانام مومامنىڭ ئىسمىنى چىقىرىپ مېنى قورقۇتاتتى. مومام تەرى سۆرۈن، ئۆزىگىمۇ، باشقىلارغىمۇ ناھايىتى تەلەپچان مەزلۇم ئىدى، ئەمما ئۇ ئۈچ قېتىم ئەرگە تەگكەن. ئۇنى تالىشىپ قالغان يىگىتلەر كۈرمىنىڭ قېتىم دۇئەلغا چىقىشقانكەن. ئۇ ئۇيا - ئەڭلىك سۈرتۈپ، ئالدى ئادەمنىڭ قورققۇسى كەلگۈدەك ئوچۇق كۆڭلەكلەرنى كىيىپ يۈرەتتى... ھىم... ئىچىگە زادىلا ئىچ كىيىم كىيمەيدىغان.

— شۇڭا، سىز ئاپىڭىزنى دوراشقا ھەرىكەت قىلىشىڭىزمۇ، ئەمما چىن كۆڭلىڭىزدىن مومىڭىزغا قايىل. مېنىڭ بىر بوۋام باتلېر جەمەتىدىن، دېڭىز قاراقچىسى ئىدى.

— ئۇنداق ئەمەستۇ؟ ئەسىرلەرنى كۆزلىرىنى تېڭىپ كېمىگە سېلىپ ماڭىدىغان قاراقچىلاردىنمۇ؟

— پۇل تاپقىلى بولىدىغانلا ئىش بولسا ئۇ ئادەملەرنىڭ كۆزىنى تېڭىپ كېمىگە باسىدۇ. قىسقىسى، ئۇ نۇرغۇن پۇل تاپقان، كېيىن خېلى كۆپ پۇلنى دادامغا مېراس قىلىپ بەرگەن، ئۆيىدىكىلەرنىڭ ھەممىسى ئۇنى ئېھتىيات بىلەن «كاپىتان» دەپ ئاتىشاتتىكەن. مەن تۇغۇلۇشتىن خېلى يىللار ئىلگىرى قاۋاقخاندا بىرلىرى بىلەن مۇشتلىشىپ قىلغاندا ئۇلار ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتكەنىكەن. بالىلىرى ئۇ ئۆلگەندىن كېيىن، ئاندىن ئەرەكەن تىنىشىپتىكەن. ھاراقنى ھەر كۈنى ئۆلگۈدەك ئىچىپ تىنماي جېدەل چىقارسا، خاتىرجەملىك بولمىسا، بالىلىرىغا ئاراملىق بولامدۇ؟ ئەمما، مەن ئۇنىڭغا قايىل، دادامنى ئەمەس،

ئۇنى دوراشنى كۆپرەك ئويلايمەن. مېنىڭ دادام ياۋاش بىر مۆتۈر، نۇرغۇن ياخشى ئادەتلىرى، ياخشى گەپلىرى بار... ئىشلار ئەنە شۇنداق بولىدىكەن. ئىچمىدىكىنى ئېيتسام، سىكارلېت، سىزنىڭ بالىلىرىڭىزمۇ مېرۋېتېر خانىم بىلەن ئېلىسىن خانىملارغا ئوخشاش سىزنى تازا ياخشى كۆرۈپ كەتمەيدۇ. بالىلىرىڭىز جاپادىن قورقىدىغان، ئوغۇل بالىچىلىقى يوق بالىلاردىن بولۇپ چىقىشىمۇ مۇمكىن. ئۆزى جاپانى كۆپ تارتقان كۆپىنچە ئادەملەرنىڭ بالىلىرى ئاشۇنداق بولۇپ قالىدۇ، چۈنكى ئۇلار ئۆزلىرى تارتقان جاپانى بالىلىرىغا تارتقۇزماسلىققا تىرىشىدۇ. بۇ پۈتۈنلەي خاتا. جاپا ئادەمنى ئەقىللىك قىلىدۇ، يا ۋەيران قىلىدۇ، شۇڭا سىز ئۆزىڭىزنى قوللايدىغانغا نەۋرىلىرىڭىزنى ياخشى تەربىيەلىسىڭىز بولىدۇ.

— بىزنىڭ نەۋرىلىرىمىزنىڭ قانداقراق ئادەملەردىن بولىدىغانلىقى ماڭا قاراڭغۇ - دە.

— سىز «بىزنىڭ» دېگەن گەپ بىلەن، ئىككىمىزنىڭ نەۋرىلىرى بولىدۇ، دېمەكچىمۇ؟ ئىشىڭىزنى قىلىڭ، كېنىپىدى خانىم.

سىكارلېت شۇئان ئۆزىنىڭ خاتا گەپ قىلىپ قويغانلىقىنى سېزىپ قۇلاقلىرىغىچە قىزىرىپ كەتتى. ئۇنى بىئارام قىلغىنى رېت باتلىرىنىڭ ئۇ چاقچىقىلا ئەمەس ئىدى، شۇ گەپ بىلەن تەڭ ئۆزىنىڭ ھامىلىدارلىقىنى دەررۇ ئېسىگە ئالغانىدى. ھەر ئىككىسى ئۇنىڭ ھامىلىدارلىقىدىن زادىلا گەپ ئاچمىغانىدى. سىكارلېت رېت باتلىرى بىلەن بىللە بولۇپ قالغان چاغلاردا ئەدىيالىنى قولتۇقىغىچە تارتىپ، ئەتراپىنى ھىم ئېتىپ ئولتۇراتتى، ئىسسىق كۈنلەردىمۇ شۇنداق قىلاتتى. مۇشۇنداق قىلىسام ھامىلىدارلىقىمنى ھېچكىم بىلەلمەيدۇ دەپ ئۆزىنى ئاياللارغا خاس ئادەت بويىچە بەزلەپ قوياتتى. ئەمدى ئۇنىڭ بىلىپ قالغانلىقىنى سېزىپ، بىردىنلا نومۇستىن يېرىلىپ كەتكۈدەك بولۇپ زادىلا چىداپ تۇرالمىدى.

— پەيتوندىن تېز چۈشۈپ كېتىڭ، لۈكچەك! — ئۇنىڭ
ئاۋازى تىترەپ كەتتى.

— ئۇنداق قىلالمايمەن، — دېدى رېت خاتىرجەم ئولتۇرۇپ، —
سىز ئۆيگە يېتىپ بارمايلا قاراڭغۇ چۈشۈپ كېتىدۇ. بۇ ئەتراپقا
يېڭىدىن نېگىرلار كەلدى، چېدىرلار بىلەن لەمپىلەرنىڭ ئاستىدا
ياتىدۇ، ھەممىسى يولدىن چىققان نېمىلەر ئىكەن. ئاسانلا
ھېسسىياتقا بېرىلىدىغان 3K پارتىيەسىدىكىلەرگە باھانە تېپىپ
بېرىپ نېمە قىلىسىز؟ سىزنىڭ تۈپەيلىڭىزدىن ئۇلار بۈگۈن
ئاخشاملا ئۇزۇن تونلىرىنى كىيىشىپ كۆچمۇ كۆچا قاتراپ
يۈرۈشىدۇ شۇ.

— يوقىلىڭ! — ئۇ توۋلاپ، رېت باتلىرىنىڭ قولىدىكى
بوجىغا ئېسىلدى. شۇ ئارىدا بىردىنلا كۆڭلى ئىلىشىپ كەتتى.
رېت دەررۇ پەيتوننى توختىتىپ، پاكىز ئىككى قول ياغلىقنى
ئۇنىڭغا سۈندى ۋە ئىنتايىن چەبەدىلىك بىلەن سىكارلىپتىنىڭ
پەيتوننىڭ بىر تەرىپىگە قىيىسىپ قالغان بېشىنى تۈزلەپ
قويدى. دەرەخلەرنىڭ ئارىلىقلىرىدىن چۈشۈپ تۇرغان گۈگۈم
مەھەلدىكى قۇياش نۇرى قارىسا ئادەمنىڭ بېشىنى قايدۇرىدىغان
كىچىك - كىچىك ئالتۇن رەڭ دائىرىلەرنى ھاسىل قىلغانىدى،
سىكارلىپ كۆڭلى ئىلىشىش توختاپ سەل ئۆزىگە كەلگەندىن
كېيىن نومۇس قىلىپ، ئىككى قولى بىلەن بېشىنى چاڭگاللاپ
تۇتقىنىچە يىغلاپ كەتتى. ئۇ ئۆزىنىڭ بىر ئەر كىشىنىڭ ئالدىدا
ياندۇرغىنىدىنلا ئەمەس — بۇمۇ ئادەمنى قاتتىق خىجىل قىلىدىغان
ئىش بولۇپ، ئايال كىشىنى نومۇستىن ئۆلتۈرەتتى — مۇشۇ
ياندۇرۇش بىلەن تەڭ ئۆزىنىڭ ھامىلىدار بولۇشتەك يۈز
كېتىدىغان بۇ ئىشىنى ئاشكارىلاپ قويغىنىدىن قاتتىق نومۇس
قىلىپ كەتكەنىدى. يەنە كېلىپ بۇ ئىش ئۇنىڭ ئالدىدا، يەنى
ئەزەلدىن ئاياللارنى ھۆرمەت قىلىپ باقمىغان رېت باتلىرىنىڭ
ئالدىدا يۈز بەرگەنىدى. ئۇ يىغلاپ ئولتۇرۇپ رېت باتلىرىنىڭ
مەڭگۈ ئېسىدىن چىقمايدىغان قوپال مەسخىرىلىرىنى ئاڭلاشقا

تەييارلاندى.

— ساراڭلىق قىلماڭ، — دېدى رېت باتلېر تەمكىن ئولتۇرۇپ، — خىجىل بولۇپ يىغلاۋاتقان بولسىڭىز ئىنتايىن ئەخمەق ئىكەنسىز، سىكارلېت، بالىلار دەك قىلىق قىلماڭ. مېنىڭ قارىغۇ ئەمەسلىكىمنى، ھامىلىدار ئىكەنلىكىڭىزنى خېلى بۇرۇنلا بىلىپ بولغانلىقىمنى سېزىشىڭىز كېرەك ئىدى.

سىكارلېت قاتتىق قورقۇپ كەتكەندەك «ۋاي» لا دېدى — دە، ئىككى قولى بىەن قىزىرىپ كەتكەن يۈزىنى مەھكەم يېپىۋالدى. ئۇنى «ھامىلىدار» دېگەن سۆز قورقۇتۇۋەتكەندى. فىرانك ئۇنىڭ ھامىلىدارلىقىنى سەل خىجىل بولغاندەك تەلەپپۇزدا «سىزنىڭ ئاشۇ تۇرقىڭىز» دېگەن گەپ بىلەن ئىپادىلەيتتى. دادىسى گېرالدمۇ دېمىسە بولمايدىغان بولۇپ قالغان چاغلاردا «ئۆيدە بولۇپ قالدى» دېگەن گەپنى ئىشلىتەتتى. ئاياللار تېخىمۇ يوشۇرۇپ «ئەھۋالى قىيىن» دېيىشەتتى.

— مېنى بىلمەيدۇ دەپ ئويلىغان بولسىڭىز تازىمۇ بالىلىق قىپسىز. ئەدىيالغا مەھكەم ئورلىنىۋېلىپ ئولتۇرۇۋالغىنىڭىز بىلەنمۇ ئاللىبۇرۇن بىلىپ بولغانمەن، بولمىسا مەن نېمىشقا دائىم...

ئۇ بىردىنلا گېپىنى توختىتىۋالدى، ئىككىسى جىمىپ كەتتى. بىر ئازدىن كېيىن رېت بوجىنى قولىغا ئېلىپ ئاتنى ھەيدىدى، ئاندىن ھېچ ئىش بولمىغاندەك گېپىنى قىلىۋەردى، ئۇنىڭ ئالدىرىماي قىلىۋاتقان گەپلىرى سىكارلېتنىڭ قۇلاقلىرى تۈۋىدە خۇشال ئويىناپ تۇرۇۋاتاتتى، يۈزىدىكى قىزىللىقمۇ ئاستا — ئاستا يوقىلىۋاتاتتى.

— مەن سىزنى بۇنداق ئاسان ھاياجانلىنىدۇ دەپ ئويلىماپتىكەنمەن، سىكارلېت. خېلى ئەقلى — ھوشى بار دەپ بىلەتتىم، ھازىر سەل رايىم يېنىپ قالدى، بۇ ئىشتىنمۇ نومۇس قىلغان بارمۇ؟ شۇ گەپنى دېگەنلىكىم ئۈچۈن بەلكىم مەرتىۋىلىك ئادەم سانالماسمەن، ئەمەلىيەتتىمۇ ئۆزۈمنىڭ ئۇنداق ئادەملەردىن

ئەمەسلىكىمنى بىلىمەن. ھامىلىدار ئاياللارنىڭ ئالدىدا خىجىل بولمىغىنىمدىن قارىغاندا، ئۇلارنى ئادەتتىكى ئادەملەر دەپ قارايدىغان ئوخشاشمەن — نېمىشقا ئاسمانغا، يەرگە ياكى باشقا ھەرقانداق نەرسىگە قارىغىلى بولىدۇ، ئاياللارنىڭ بېلىگە، ئاندىن باشقا يېرىگە قارىغىلى بولمايدۇ — بۇ پۈتۈنلەي نورمال ئەھۋالغۇ. ياۋروپالىقلار بىزگە قارىغاندا كۆپ ئىلغار ئىكەن. ئۇلار ئانا بولۇش ئالدىدا تۇرغان ئاياللارنى قىزغىن تەبرىكلەيدۇ. مەنمۇ ئاشۇلارغا ئوخشاش قىلاي دېمەكچى ئەمەس. ئەمما، ئۇلارنىڭ ئۇ خىل ئادىتى بىزنىڭ ئۆزىمىزنى ھەممىدىن قىچۇرىدىغان ئادىتىمىزدىن ئىلغار دەك قىلىدۇ. بۇ پۈتۈنلەي نورمال ئەھۋال، ئاياللار خۇددى جىنايەت ئۆتكۈزۈپ قويغاندەك ئۆيگە سولىنىۋالماي بۇ ئىشتىن پەخىرلەنسە بولىدۇ.

— پەخىرلەنسە؟ — سىكارلېت بوش توۋلاپ قويدى، — پەخىرلەنەرئىمىش ... توفى!

— سىزچە، بالا پەخىرلىنىشكە ئەرزىمەمدۇ؟

— ۋاي خۇدايمەي! ياق، مەن بالغا ئۆچ!

— سىز ... مەن فىرانكىنىڭ بالىسىغا ئۆچ دېمەكچىمۇ؟

— ياق، كىمىنىڭلا بولسۇن، بالغا ئۆچمەن.

سىكارلېت بىردىنلا ئۆزىنىڭ يەنە گەپتە كەتكۈزۈپ قويغانلىقىنى سېزىپ بوشىشىپ كەتتى. لېكىن، رېت باتلېر ئۇنىڭ ئۇ گېپىگە دىققەت قىلمىغاندەك ئوخشىماي سۆزلەۋەردى.

— ئەمەسە ئىككىمىز بۇ جەھەتتە ئوخشاشمايدىكەنمىز. مەن بالىنى ياخشى كۆرىمەن.

— بالىنى ياخشى كۆرەمسىز؟ — ئۇ بېشىنى كۆتۈرۈپ بىردىنلا توۋلاپ كەتتى، ھەيرانلىقتىن ئۆزىنىڭ بىئەپ ئەھۋالىغا چۈشۈپ قالغانلىقىنىمۇ ئۇنتۇپ قالدى، — سىز يالغان گەپكە نېمىدېگەن ئۇستا.

— مەن راستلا بوۋاقنى، كىچىك بالىنى ياخشى كۆرىمەن. ئۇلار چوڭ بولۇپ، چوڭلارنىڭ پىكىر قىلىش ئادەتلىرى بىلەن

يالغان گەپ قىلىپ ئادەم ئالدايدىغان ماھارەتلىرىنى ئۆگەنگەندىن كېيىن، ئاندىن ياخشى كۆرمەيمەن. بۇمۇ سىز ئۈچۈن يېڭىلىق بولمىسا كېرەك. ۋاد كۆڭۈلدىكىدەك بالا بولمىسىمۇ، مېنىڭ يەنىلا ئۇنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىمنى بىلىسىز.

سىكارلېت بۇنىڭ راستلىقىنى ئويلاپ بىردىنلا ھەيران قالدى، رېت دېمىسىمۇ ۋاد بىلەن ئويناشنى ياخشى كۆرەتتى، ئۇنىڭغا دائىم ئويۇنچۇقلارنى ئەكىلىپ بېرەتتى.

— ئىككىمىز بۇ قورقۇنچۇق مەسىلە توغرىلىق پاراڭلىشىپ قالدۇق، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۆزىڭىزمۇ پات ئارىدا يەنە بىر بالىلىق بولىسىز، شۇڭا بىرنەچچە ھەپتىدىن بېرى سىزگە دېيىشنى ئويلاپ كېلىۋاتقان گەپلىرىمنى دەپ باقسام. ئۇ مۇنداق ئىككى ئىش ئىدى: بىرى، سىزنىڭ يەتتە ئۆزىڭىز يالغۇز ھەيدەپ يۈرۈشىڭىز بەكمۇ خەتەرلىك، باشقىلارمۇ سىزگە بۇ توغرىلىق خېلى گەپ قىپتۇ. يامان ئادەملەرنىڭ ئۆزىڭىزگە باسقۇنچىلىق قىلىش - قىلماسلىقىغا سەل قارىسىڭىزمۇ، ئەمما ئۇنىڭ ئاقىۋىتىنى ئويلىشىڭىز كېرەك. سىز جاھىللىقىڭىز تۈپەيلى ئىش تېرىپ قويدىغان بولىسىڭىز، ئۇ چاغدا مەردانە يىگىتلەردىن بىرنەچچىسى ئوتتۇرىغا چىقىپ بىرنەچچە نېگىرنى ئۆلتۈرۈپ، سىز ئۈچۈن ئوچ ئېلىشلىرى مۇمكىن. بۇنىڭ بىلەن شىماللىقلار ئۇلارنى جازالايدۇ، بەزىلىرىنى دارغا ئاسمايدۇمۇ دېگىلى بولمايدۇ. سىز بەزى خانىملارنى سىزنى ياخشى كۆرمەسلىكىدىكى بىر سەۋەبىنىڭ سىزنىڭ كاساپىتىڭىزدىن ئوغۇللىرى ياكى ئەزىزلىرىنىڭ بالا تېرىپ قويۇشىدىن ئەنسىرىگەنلىكىدىن ئىكەنلىكىنى ئويلاپ كۆرىڭىزمۇ؟ يەنە بىر گەپ، 3K پارتىيەسىدىكىلەر نېگىرلارنى كۆپرەك ئۆلتۈرۈپ قويسا، شىماللىقلار ئاتلانتالىقلارغا تېخىمۇ قاتتىق چارە قوللىنىشى مۇمكىن. ئۇ چاغدا ھەممىمىز شېرماننى بۇلارغا قارىغاندا پەرىشتە ئىكەن، دەپ قالىدىغانمۇ ئىش بولامدۇ قانداق؟ مۇنداق دېيىشىمدە ئاساسىم بار، چۈنكى مېنىڭ شىماللىقلار

بىلەن مۇناسىۋىتىم ناھايىتى ياخشى، خىجىل بولماي دەۋىرەي، ئۇلار ماڭا خۇددى ئۆز ئادەملىرىدەك مۇئامىلە قىلىشىدۇ، شۇڭا مەن ئۇلارنىڭ ئاشكارا شۇنداق گەپلەرنى قىلىشقانلىقىنى ئاڭلىغان. ئۇلار 3K پارتىيەسىنى ئۈزۈل - كېسىل يوقاتماقچى، شۇ مەقسەت ئۈچۈن بۇ شەھەرنى ئىككىنچى قېتىم كۆيدۈرۈپ كۈل قىلىۋېتىشكە رازى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئون ياشتىن يۇقىرى ئەرلەرنىڭ ھەممىسىنى دارغا ئېسىشماقچى. شۇنداق بولۇپ قالدىغان بولسا بۇنىڭ سىزگە زىيىنى چوڭ بولىدۇ. ئۇ چاغدا تاپقان پۇللىرىڭىزنىمۇ ساقلاپ قالالمايسىز. ئوتنىڭمۇ نەدىن تۇتىشىپ نەگىچە كۆيدىغانلىقىنى بىلمەيدۇغۇ كىشى. ئۇلار مال - مۈلۈكلەرنى مۇسادىرە قىلىشىدۇ، باجنى ئۆستۈرىدۇ، گۇمانلىق ئاياللارغا جەرىمانە قويىدۇ... بۇ گەپلەرنىڭ ھەممىسى مەن ئۇلارنىڭ ئاغزىدىن ئاڭلىدىم. 3K پارتىيەسىدىكىلەر...

— سىز 3K پارتىيەسىدىكىلەرنى تونۇمسىز؟ توممى ۋېلبۇرن، خۇگ ياكى...

رېت سەل سەۋرىسىزلىنىپ مۇرىلىرىنى قىسىپ قويدى.
 — مەن دېگەن خائىن، ئىشپىيون، لۈكچەك تۇرسام ئۇلارنى نەدىن بىلەي. مېنىڭ ئۇلارنى بىلىشىم مۇمكىنمۇ؟ ئەمما، شىماللىقلار گۇمان قىلىۋاتقان ئادەملەرنى، ئۇلارنىڭ بىر قېتىملىق قاراملىقىنى بىلىمەن. ئۇ ئادەملەر ھەممىسى دېگۈدەك دارغا ئېسىلىپ كەتتى. مەن سىزنىڭ قوشنىلىرىڭىزنىڭ دارغا ئېسىلىپ كېتىشىدىن قىلچە ئازابلايدىغانلىقىڭىزنى بىلىمەن، ئەمما پەن زاۋۇتىڭىزدىن ئايرىلىپ قالسىڭىز چوقۇم ئىچىڭىز ئېچىشىدۇ. چىرايىڭىزدىن بىلىنىپ تۇرۇۋاتقان جاھىللىقىڭىزدىن مېنىڭ گەپلىرىمگە ئىشەنمەيۋاتقانلىقىڭىزنى بىلىپ تۇرۇۋاتمەن، شۇڭا بۇ گەپلىرىممۇ سىز ئۈچۈن بەربىر. شۇنداقتمۇ سىزگە بىردىنبىر نەسەھەتم، سىرتلارغا يالغۇز چىققاندا تاپانچىڭىزنى ئېلىۋېلىڭ... مەن شەھەردىلا بولسام دائىم كېلىپ پەيتونىڭىزنى ھەيدەپ بېرىمەن.

— رېت، سىز راستلا... راستلا مېنى قوغداش ئۈچۈن...
— شۇنداق، سۆيۈملۈكۈم. مېنىڭ دائىم ماختىنىدىغان رېتسارلىق روھىم مېنى سىزنى قوغداشقا ئۈندەپ تۇرىدۇ، — ئۇنىڭ كۆزلىرىدىكى مەسخىرە ئالامەتلىرى يەنە ئۇچقۇنلاشقا باشلىدى، چىرايىدىكى جىددىي ھالەت پۈتۈنلەي دېگۈدەك يوقالدى، — يەنە نېمە ئۈچۈن؟ سىزنى چىن يۈرىكىمدىن ياخشى كۆرىدىغانلىقىم ئۈچۈن، كېتىۋېدى خانىم. شۇنداق، مەن سىزنى ئۈنسۈز ياخشى كۆرىمەن، يىراقتىن سىزگە چوقۇنمەن، ئەمما مەنمۇ ئاشلىپى ئەپەندىگە ئوخشاش ئالىيجاناب، شۇڭا ئۇ ھېسسىياتلىرىمنى سىزدىن يوشۇرۇپ كېلىۋاتمەن. چۈنكى، ھىم، سىز فىرانكىنىڭ خانىمى، شۇڭا ئىززەت — ئابىرۇيۇمنى ساقلاپ بۇنى سىزگە بۈگۈنگىچە دېمەي كەلگەن. لېكىن، ۋىلكېس ئەپەندىگە ئوخشاش نام — ئابىرۇيۇنى ئەزىز بىلىدىغان ئادەملەرنىڭمۇ كۆڭلىدىكىنى ئاشكارىلاپ قويدىغان چاغلىرى بولىدىكەن، شۇڭا مەنمۇ ھازىر كۆڭلۈمدىكى سىزنى سىزگە ئاشكارىلىدىم، يەنە ھېلىقى...

— خۇدا ھەققىدە ئاغزىڭىزنى يۇمۇڭ! — سىكارلېت ئۇنىڭ سۆزىنى بۆلۈۋەتتى. ھەر قېتىم رېت ئۇنى خۇددى گالۋاڭ ئادەمدەك كولدۇرلانتقان چاغلاردا قاتتىق ئاچچىقى كېلەتتى ھەم ئاشلىپىنى، ھەم ئۇنىڭ نام — ئابىرۇيۇنى سۆھبەتلىرىنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنى قىلىشنىمۇ خالىمايتتى، — سىزنىڭ ماڭا دېمەكچى بولغان يەنە بىر ئىشىڭىز قايسى؟

— نېمە بولدى. مۇھەببەت ئوتىدا پۇچولنىۋاتقان ھەم پارە — پارە بولۇۋاتقان يۈرىكىمنى ئاشكارىلاۋاتسام، گەپنى باشقىغا يۆتكەۋەتمەكچىمۇسىز؟ بوپتۇ. يەنە بىرسى مۇنداق ئىش، — ئۇنىڭ كۆزلىرىدىكى مەسخىرە ئالامەتلىرى يوقىلىپ كەتتى، چىرايىمۇ تۈرۈلۈپ تەمكىن ئۈسكە كىردى.

— بۇ ئېتىڭىزغا بىر ئامال قىلىڭ، بەكرەك شاشتەك قىلىدۇ، ئاغزىمۇ قاتتىق ئىكەن، ئۇنى ھەيدەپ ماڭغاندا قاتتىق

چارچايسىز، شۇنداقمۇ؟ ئەگەر پەيتوننى ئېلىپ قاچىدىغان بولسا ھەرقانداق قىلىپمۇ ئۇنى توختىتالمايسىز. پەيتون ئۆرۈلۈپ كېتىدىغان بولسا ئۆزىڭىزمۇ، بالىڭىزمۇ ئامان قالمايسىلەر، ئۇنىڭغا يۈگەننىڭ ئېغىرىنى سېلىڭ. يا بولمىسا ئۇنى ياۋاش، ئاغزى يۇمشاق بىر ئاتقا تېگىشىۋېتىڭ.

سىكارلېت بېشىنى كۆتۈرۈپ ئۇنىڭ ھېچقانداق ئىپادە يوق، ئەمما سەمىمىي چىرايغا قاراپ، بىردىنلا بايقى ئاچچىقلىرى نەگىدۇر يوقالدى. بايا ئاچچىقىدا ئۆلۈۋالغۇدەك بولغانىدى. رېت ئۇنى بۇ گەپلىرى بىلەن تىنچلاندۇرۇپ يۈرىكىنى ئورنىغا چۈشۈردى. ھازىر ئۇ ئىنتايىن ئاق كۆڭۈل بىر ئادەمگە ئايلانغانىدى، ھەتتا ئۇنىڭ ئېتىغىچە كۆڭۈل بۆلۈۋاتاتتى. بۇ ئەھۋال ئۇنىڭ يۈرىكىدە قاتتىق ھاياجان قوزغىدى. ئۇ نېمىشقا دائىم مۇشۇنداق بولمايدىغاندۇ؟

— بۇ ئاتنى باشقۇرماق راست تەس، — دېدى سىكارلېت مۇلايىم تەلەپپۇزدا ئۇنىڭ گېپىنى قۇۋۋەتلەپ، — بوجىنى دائىم چىڭ تارتىپ تۇرغاچقا كېچىچە بىلەكلىرىم ئاغرىپ چىقىدۇ. ئۇنى قانداق قىلسام ئوبدان باشقۇرۇپ كېتەلەرمەن، دەپمۇ ئويلايتتىم. ئەمىسە سىزنىڭ دېگىنىڭىزدەك قىلاي، رېت. رت باتلېرنىڭ كۆزلىرى غەلىتىلا پارقىراپ كەتتى.

— مانا بۇ گېپىڭىز ئاياللارنىڭ گېپىگە ئوخشىدى، شۇنچىلىك تاتلىق، كېنىپىدى خانىم. ئادەتتىكى ھازارۇل تەلەپپۇزلىرىڭىزغا زادىلا ئوخشىمايدۇ. سىزنى ئانچە — مۇنچە ئەدەپلەپ تۇرسا ئەرلەرنىڭ گېپىگە كىرىدىغان ياۋاش — يۇمشاق خانىمغا ئايلىنىدىغانمۇ ئوخشايسىز.

سىكارلېتنىڭ چىرايى بىردىنلا تۇتۇلۇپ يەنە خاپا بولۇپ كەتتى.

— ئەمدى پەيتوندىن چۈشۈپ كۆزۈمدىن يوقىلىڭ، بولمىسا مۇشۇ قامچا بىلەن ساۋايىمەن. نېمىشقا دائىم سىزگە يول قويدىغانلىقىمنى، سىز بىلەن ئامال بار ياخشى بولۇپ قېلىشنى

ئويلايدىغانلىقىمنى بىلمەيمەن. سىز ئەدەپ - قائىدىنى ئازراقمۇ بىلمەيدىكەنسىز، بەئەينى... بولدىلا، يوقىلىڭچۇ!

رېت باتلىر پەيتوندىن چۈشۈپ كەينىگە باغلاقلىق ئېتىنى يەشتى. ئاندىن يولنىڭ بويىدا ئۇنىڭ چىشىغا تەگمەكچى بولغاندەك ئۇنىڭغا قاراپ ھىجىيىپ بىردەم تۇردى، سىكارلېتمۇ جاۋابەن يالغان ھىجىيىپ قويۇپ پەيتوننى ھەيدەپ كەتتى.

راست، ئۇ قوپال ھەم قۇۋ، خاتىرجەم مۇئامىلە قىلغىلى بولمايدىغان ئادەم. ئۇنىڭ قولىغا تۇتقۇزۇپ قويغان گال پىچىقىڭنىڭ قاچانلاردىن ئۆتكۈر پىچاققا ئايلىنىپ قالىدىغانلىقىنى تۇپمايلا قالسىەن، شۇنداقتمۇ ئادەمنى ھاياجانغا سالالايدۇ، خۇددى... بىراندى ھارىقىنى ئوغرىلىقچە ئىچىۋالغاندەك.

بىرنەچچە ئايدىن بېرى سىكارلېت بىراندىنىڭ پايدىسىنى خېلى كۆرۈپ قالغانىدى. ھەر كۈنى كەچتە قايتىپ كەلگەندە، كەچكىچە پەيتوندا سىلكىنىپ ئولتۇرۇپ چارچاپ كەتكەچكە، ئۈستىخانلىرى سىرقىراپ ئاغرىپ كېتەتتى. شۇنداق چاغلاردا نېگىر ئانىسىنىڭ سەزگۈر كۆزلىرىدىن يوشۇرۇپ جاۋەننىڭ ئەڭ ئۈستىدىكى تارتىمىسىغا تىقىپ قويغان بىراندىلا ئۇنىڭ ھاردۇقىنى چىقىراتتى. مادې دوختۇر ئۇنىڭ ھامىلىدار تۇرۇپ ۋىنودىنمۇ كۈچلۈك ھاراق ئىچىدىغانلىقىنى ئويلىمىغاچقا، بۇ توغرىلۇق ئۇنى ئاگاھلاندۇرمىغانىدى. ئەلۋەتتە، تويلاردا ئازراق شامپان ئىچىپ قويسا ياكى زۇكام بولۇپ قالغان چاغلاردا ئوبدان ئوخلاش ئۈچۈن بىرەر رومكا ئىسسىق ۋىنو ئىچىۋالسا بولىدۇ. ھاراق ئىچىدىغان بەزى بەختسىز ئاياللار ھاراقنى كۆپ ئىچىپ پۈتۈن ئائىلىسىنىڭ يۈزىنى تۆكىدۇ. ئەرلىرىدىن ئاجراشقان ياكى سۇسان، ئانتونغا ئوخشاش، ئاياللاردىمۇ سايلاش ھوقۇقى بولۇشى كېرەك، دەيدىغان ئاياللار ھاراق ئىچىدۇ. ئەمما، مادې دوختۇر سىكارلېتنىڭ نۇرغۇن تەرەپلىرىنى ياقتۇرمىسىمۇ، ئۇنى ھاراق ئىچىدۇ دەپ ئويلىمىغانىدى.

سىكارلېت كەچلىك تاماقتىن ئىلگىرى ساپ براندىدىن بىر رومكا ئىچىۋالغاننىڭ كۆپ پايدىسى بارلىقىنى چۈشىنىپ قالغانىدى. ئىچىپ بولۇپ قەھۋە ئىچسە ياكى ئەتىر بىلەن ئاغزىنى چايقۇۋەتسە ئاغزى پەقەتلا ھاراق پۇرمايتتى. بۇ ئادەملەر نېمانچە كۈلكىلىكتۇ؟ ئەرلەر ئۆزلىرى ئېسىل ھاراقلارنى ئىختىيارچە ئىچىپ نېمىشقا ئاياللارغا ئىچۈرمەيدىغاندۇ؟ بەزىدە فىرانكىنىڭ خوربىكى بىلەن ئۇخلىيالمىغان، نامراتلىقتىن ئەنسىرەپ، شىماللىقلاردىن قورقۇپ، تارانى، ئاشلىپىنى سېغىنىپ ئۇخلىيالمىغان چاغلىرىدا تىقىپ قويغان ئاشۇ براندى بولمىغان بولسا ئۇ ئاللىبۇرۇن ساراڭ بولۇپ كەتمەيتتى؟ جۇشقۇن ۋە ئىللىق ئېقىم تومۇرلىرىغا يۈگۈرگەندە، ھەممە غەم - غۇسسلىرى كۆتۈرۈلۈپ كېتەتتى. ئۈچ رومكا ئىچكەندىن كېيىن ئۆز - ئۆزىگە: «بۇ ئىشلارنى ئەتە تاقابىل تۇرالغۇدەك بولغاندا ئاندىن ئويلايچۇ» دەپ قويايتتى.

ئەمما، بىرقانچە ئاشخام ئۇنىڭ دەردىنى براندىمۇ باسالمايدى، بۇ دەرد ئۇنى پەن زاۋۇتىدىن مەھرۇم قىلىشتىنمۇ ئۆتە ئازابلىدى. بۇ، تارانى سېغىنىپ تاپقان دەرد ئىدى. ئاتلانتانىڭ چۇقان - سۈرەنلىرى، ئارقا - ئارقىدىن سېلىنىۋاتقان بىنالار، ناتونۇش چىرايلار، ئات - ھارۋىلار بىلەن ئادەملەر سەلدەك ئېقىۋاتقان تار كوچىلار بەزىدە ئۇنىڭ ئېغىز - بۇرىنى ئېتىۋالغاندەك بولۇپ ئىركىن تىنالمىي قالاتتى. ئۇ ئاتلانتانى سۆيەتتى، لېكىن... ئاھ، ئۇ تاراغا قانداقمۇ ئوخشىسۇن، تاراننىڭ يېقىملىقلىقى، تىنچلىقى، ئېتىزلىقلىرىنىڭ چىرايلىق ۋە تىمتاسلىقىنى ئاتلانتا بىلەن سېلىشتۇرۇش مۇمكىنمۇ؟ ئاشۇ قىزىل تۇپراقلار، ئەتراپىدىكى قويۇق قارىغايلىقلار! تاراغا قايتىپ كېتىش كېرەك! تۇرمۇش ھەرقانچە جاپالىق بولسىمۇ مەيلى! ئاشلىپىغا يېقىنراق تۇرسا، ئۇنى كۈندە كۆرۈپ تۇرسا، گەپلىرىنى ئاڭلاپ ئۇنىڭ ئۆزىنى سۆيىدىغانلىقىنى بىلىپ تۇرسا شۇنىڭ ئۆزى يېتەرلىك

ئەمەسمۇ؟ مېلانىيە ھەر قېتىمقى خېتىدە ئۆزلىرىنىڭ ياخشى تۇرۇۋاتقانلىقلىرىنى يازدۇ، ۋىلمۇ قىسقىلا خەتلەر بىلەن كېۋەز ۋە باشقا زىرائەتلەرنىڭ ئەھۋالىنى مەلۇم قىلىپ تۇرۇۋاتىدۇ. بۇلارمۇ ئۇنىڭ يۇرتىغا بولغان سېغىنىشىنى كۈچەيتىۋەتكەنىدى. ئالتىنچى ئايدا چوقۇم ئۆيۈمگە كېتىمەن، ئۇنىڭدىن كېيىنمۇ ماڭا بۇ يەردە قىلغۇدەك ئىش يوق. ئىككى ئاي تۇرۇپ كېلىمەن. ئۇ ئويلا - ئويلا بىردىنلا جانلىنىپ كەتتى. دېگەندەك، ئۇ ئالتىنچى ئايدا ئۆيىگە قايتىپ باردى، لېكىن ئىش ئۇنىڭ ئارزۇ قىلغىنىدەك بولمىدى، سەۋەب، ئالتىنچى ئاينىڭ بېشىدا ۋىل ئۇنىڭغا خەت يېزىپ، گېرال ئەپەندىنىڭ ئۆلۈپ كەتكەنلىكىنى خەۋەر قىلغانىدى.

ئوتتۇز توققۇزىنچى باب

پويىز جونېسبورغا ناھايىتى كەچ يېتىپ كالىدى. سىكارلېت پويىزدىن چۈشتى. ئالتىنچى ئاينىڭ گۈگۈم مەزگىلى شۇنچىلىك ئۇزۇن ئىدى. گۈگۈم قاراڭغۇلۇقى پۈتۈن زېمىننى قاپلاپ تۇراتتى. ئۇرۇشتا ئامان قېلىپ قالغان بىرنەچچە دۇكان بىلەن بىرنەچچە ئۆيلەرنىڭ دېرىزىلىرىدىن چىراغلارنىڭ سۇس يورۇقلىرى كۆرۈنۈپ تۇراتتى. كوچىنىڭ ئىككى قاسنىقىدىكى ئىمارەتلەر زەمبىرەك ئوقىدا ياكى ئوتتا ۋەيران بولۇپ كەتكەچكە، ساق قالغان ئۆيلەرنىڭ ئارىلىقلىرى بەكمۇ ئۇزۇن ئىدى. كۆيۈپ قارىداپ كەتكەن ئۆيلەر سىكارلېتقا قاراپ تۇرۇۋاتقاندەك كۆرۈنۈپ كېتىۋاتاتتى، ھېچقانداق سادا يوق ئىدى. بۇلاردىن ماگىزىنىنىڭ ئالدىدىكى توغرا ياغاچقا بىرقانچە ئات باغلاقلىق تۇراتتى. قىزىل توپىلىق يولدا بىرمۇ ئادەم يوق، ئۆلۈكتەك جىمجىت، پەقەت يولنىڭ ئۇ تەرىپىدىكى بىر قاۋاقخانىدىن مەستلەرنىڭ ۋارقىراشقان ۋە قاقھالاپ كۈلۈشكەن

ئاۋازلىرىلا ئاڭلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى.

پويىز ئىستانسىسى ئۇرۇشتا كۆيۈپ كېتىپ ھازىرغىچە ياسالمىغان، ئۇ يەردە بىردىنبىر لەمپىنىڭ ئەتراپىمۇ ئوچۇق ئىدى، يامغۇر بىلەن شامالدىن دالدلانغىلى بولمايتتى. سىكارلېت لەمپىنىڭ ئاستىدا بىردەم مېڭىپ بېقىپ، ئاخىر قۇرۇق بىر ياغاچ تۇڭنىڭ ئۈستىدە ئولتۇردى. بۇ بىرنەچچە تۇڭ كىشىلەرنىڭ ئولتۇرۇشلىرى ئۈچۈن قويۇپ قويۇلغاندەك قىلاتتى. ئۇ، ۋىل بېنتېن كېلىۋاتامدۇ، يوق، دەپ يول تەرەپكە پات - پات قاراپ قويايتتى. ۋىل سىكارلېتنىڭ ئۆزىنىڭ گېرالدىنىڭ ئۆلۈمى توغرىلۇق يازغان ئىككى ئىلىك خېتىنى تاپشۇرۇپ ئېلىپلا يولغا چىقىدىغانلىقىنى پەرەز قىلىپ پويىز ئىستانسىسىغا چىقىپ تۇرسا بولاتتىغۇ؟

ئۇ ئالدىراشلا يولغا چىقىپ كېچىلىك كىيىمى بىلەن چىش چوتكىسىدىن باشقا ھېچنەمە ئالمىغان، ھەتتا ئالماشتۇرىدىغانغا ئىچ كىيىملىرىنىمۇ ئېلىۋالمىغانىدى. ھازىلىق كىيىم سېتىۋېلىشقىمۇ ئۈلگۈرمەي، مادې خانىمىنىڭ قارا ئۇرۇن كۆڭلىكىنى ئارىيەت ئېلىپلا يولغا چىققانىدى. ئۇ كۆڭلەكمۇ تېخى تار كېلىپ قالدى. مادې خېنىم ئورۇق، سىكارلېت ھازىرقى قورسىقى بىلەن سېمىز بولغاچقا، تار كۆڭلەكتە بەكمۇ بىئارام بولدى. سىكارلېت دادىسىنىڭ ئۆلۈمىگە قاتتىق قايغۇرغان بولسىمۇ، لېكىن ئۆزىنىڭ شۇ تۇرقىدىكى ئەھۋالىنىمۇ ئۇنتۇپ قالمىغانىدى. ئۇ ئېڭىشىپ بەدىنىگە سەپىلىپ، سەتلىشىپ كەتكىنىگە كۆڭلى بەكمۇ يېرىم بولدى. ئۇنىڭ نازۇك قىياپەتلىرى يوق، يۈزى بىلەن پۈتلىرى ئىشىشىپ كەتكەن. بۇرۇن ئۇ ئۆزىگە ئانچە سەپىلىپمۇ كەتمەيتتى، لېكىن ھازىر ئاشلىپى بىلەن كۆرۈشىدىغان بولغاچقا، ئىختىيارسىز سەپىلىشقا باشلىدى ۋە ھازىرلا ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈشىدىغانلىقىنى، قورسىقىدا باشقا بىر ئادەمنىڭ بالىسىنى كۆتۈرۈپ كەلگەنلىكىنى ئويلاپ بىردىنلا پۈتۈن تېنى جۇغۇلداپ كەتتى. سىكارلېت ئۇنى سۆيىدۇ، ئۇمۇ

سىكارلېتنى سۆيىدۇ. ئۇ شۇلارنى ئويلاپ بىردىنلا قورسىقىدىكى بالىنى ئاشلىپىغا بولغان مۇھەببەتكە قىلىنغان خىيانەتنىڭ جىنايى پاكىتىدەك ئويلاپ قالدى. ئۇنىڭ نازۇك قامىتى، يەڭگىل قەدەملىرىدىن ھازىر ھېچنېمە يوق ئىدى، ھازىرقى تۇرقىنى ئاشلىپى كۆرمىسىكەن دەپ مىڭ ئويلىسىمۇ، ئەمدى ئۇنىڭدىن خالىي بولالمايتتى.

ئۇ تىت - تىت بولۇپ پۇتلىرىنى يەرگە ئۇرۇشقا باشلىدى. ۋىل ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىشى كېرەكتىغۇ؟ بۇلاردىن كىرىپ ئۇ يەردىكىلەردىن ئۇنى سوراپ باقسا، ئۇ كېلەلمەيدىغان بولسا باشقىلارنىڭ ھارۋىسىغا ئولتۇرۇپ تاراغا كېتىۋالسىمۇ بولاتتى. لېكىن، شەنبە كۈنى ئاخشامدا تونۇشلارنىڭ بۇ يەرگە كۆپ كېلىدىغانلىقىنى ئويلاپ ئۇ يەرگە بارغۇسى كەلمىدى، ئۇلارغا مۇشۇ تۇرقى بىلەن كۆرۈنۈشىنىمۇ خالىمايتتى. ئۈستىدىكى كۆڭلىكى تومپىيىپ تۇرغان قورسىقىنى ياپماقتا يوق، ئەكسىچە تېخىمۇ تومپايتىۋەتكەندى. ئۇنىڭدىن باشقا، باشقىلارنىڭ دادىسىنىڭ ئۆلۈمىگە ئېچىنىپ ئۆزىگە تەسەللى ئېيتىشلىرىنى ئاڭلىغۇسى كەلمەيتتى. ئۇ ھېسداشلىققا موھتاج ئەمەس ئىدى، دادىسىنىڭ گېپى چىقسىلا يىغلىۋېتىشى مۇمكىن. ئۇنىڭ يىغلىغۇسى يوق، چۈنكى يىغلىسىلا ئۆزىنى باسالماي قالىدىغانلىقىنى ئويىدا بىلىدۇ.

ئۇنىڭ راستلا يىغلىغۇسى يوق ئىدى، لېكىن يەنە ئۆپكىسى ئاغزىغا تىقىلىپلا تۇراتتى. دادىسىنىڭ ئۆلۈم خەۋىرى كەلگەندىن بېرى بۇ خىل ھالەت زادىلا بېسىلمىدى. يىغلىغاننىڭ نېمىگە پايدىسى بار؟ ئۆزىنى بىئارام قىلىدۇ، پىكىرىنى چاچىدۇ، ماغدۇرىنى قويمايدۇ. ۋىل، مېلانىيە، يەنە ھېلىقى قىزلار نېمىشقا دادىسىنىڭ ئاغرىقى توغرىلىق ئۆزىگە خەت يازمىغاندۇ؟ يازغان بولسا ئۇ دەرىۋ تاراغا قايتىپ دادىسىنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئالغان، زۆرۈر بولسا ئاتلانتادىن دوختۇر چاقىرغان بولاتتىغۇ؟ ھەممىسى كالۋا، دۆت نېمىلەر! سىكارلېت بولمىسا ئۇلارنىڭ قولىدىن

ھېچ ئىش كەلمەمدۇ زادى؟ ئۇنىڭ ئىككى تەرەپتە نەڭ تۇرۇشى مۇمكىن ئەمەس - دە. خۇدا تۇرۇپتۇ، ئۇنىڭ ئاتلانتادا شۇنچىلىك جەبر - جاپالارنى تارتىشمۇ ئاشۇلار ئۈچۈنغۇ؟

سىكارلېت ياغاچ تۇغنىڭ ئۈستىدە ئولتۇرۇپ ئەتراپىغا يەنە قاراپ چىقتى، ۋىل تېخىچە يوق. نەگىمۇ كەتكەندۇ؟ ئۇ ئەنسىرەشكە باشلىدى. شۇ ئارىدا ئارقا تەرىپىدە شاخارنى دەسسەپ كېلىۋاتقان بېرسىنىڭ ئاياغ ئاۋازى ئاڭلانغاندەك بولۇپ، ئىتتىك كەينىگە قاراپ، ئالېكس فوتائىنىڭ بىر تاغار ئارپىنى كۆتۈرۈپ، بىرچەتتە تۇرغان بىرھارۋىغا قاراپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆردى.

— ۋۇي، بۇ سىكارلېت ئەمەسمۇ؟ — ئۇ شۇنداق دەپلا، تاغىرىنى تاشلاپ سىكارلېتنىڭ ئالدىغا يۈگۈرۈپ كېلىپ ئۇنىڭ قولىنى مەھكەم تۇتۇۋالدى. قارىداپ كەتكەن ئازابلىق چىرايىدا خۇشال كۈلكە ئويىناپ تۇراتتى، — سىزنى كۆرگىنىمگە بەكمۇ خۇش بولدۇم. ۋىل ئېتىغا تاقا قاقىتۇرۇپ قالغان، پويىز كېچىكىدۇ، ئۆلگۈرىمەن دەپ ئويلىغان ئوخشايدۇ. ئۇنى چاقىرىپ كېلەي، بولامدۇ؟

— بولدى، ئالېكس، — دېدى سىكارلېت كۆڭلى بۇزۇلۇپ تۇرسىمۇ چىرايىغا كۈلكە يۈگۈرتۈپ. يۈرتىشىنى كۆرۈپ ئۇنىڭ كۆڭلى خېلى ئورنىغا چۈشۈپ قالغانىدى.

— ھەي... ھەي... سىكارلېت، — دېدى ئۇ تېخىچە سىكارلېتنىڭ قولىنى قويۇۋەتمەي، — دادىڭىزنىڭ ئۆلۈمىگە بەكمۇ ئېچىنمەن.

— رەھمەت سىزگە، — دېدى سىكارلېت جاۋابەن. ئۇ ئۇنىڭ دادىسى توغرىلۇق گەپ قىلىشىنى پەقەتلا خالىمايتتى، ئۇ توغرىلۇق گەپ بولۇپ قالسىلا دادىسىنىڭ كۈلۈپ تۇرغان چىرايى كۆز ئالدىغا كېلىۋالاتتى.

— سىزگە شۇنىمۇ ئېيتىپ قوياي، سىكارلېت، بىزنىڭ بۇ يەردىكىلەرنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭ بىلەن پەخىرلىنىدۇ، — ئالېكس

سىكارلېتنىڭ قولىنى قويۇۋەتتى، — ئۇ... ھىم، بىز ئۇنىڭ خۇددى بىر جەڭچىگە ئوخشاش جەڭدە ئۆلگەنلىكىنى بىلىمىز. بۇ قانداق گەپ؟ سىكارلېت ھەيران قالدى. جەڭچىگە ئوخشاش دەيدۇغۇ؟ ئۇمۇ تونغا ئوخشاش جۇمھۇرىيەتچىلەر بىلەن ئېتىشىپ قالغانىدۇ؟ ئۇنىڭ ئالېكسىنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلىغۇسى كەلمەي قالدى. دادىسى توغرىلۇق يەنە گەپ چىقسا يىغلىۋېتىشى تۇرغان گەپ. بۇ يەردە يىغلىسا ھەرگىز بولمايتتى، يىغلىسىمۇ ئۇنىڭ ھارۋىسىغا چىقىپ ناتونۇش ئادەملەر كۆرمەيدىغان يەردە يىغلىشى كېرەك. يىغلىغىنىنى ئۇل كۆرسە مەيلى، چۈنكى ئۇ ئۆزىنىڭ ئاكىسىدەك بولۇپ قالغان ئادەم.

— ئالېكس، مېنىڭ بۇ گەپلەرنى ئاڭلىغۇم يوق، — ئۇ بىر ئېغىز گەپ بىلەن ئۇنىڭ ئاغزىنى ئېتىپ قويدى. — سىكارلېت، كېرەك يوق، — دېدى ئالېكس. ئۇنىڭ بىردىن غەزىپى ئۆرلەپ يۈزى ھۆپپىدە قىزىرىپ كەتتى، — ئەگەر ئۇ مېنىڭ سىڭلىم بولىدىغان بولسا، مەن ئۇنى... سىكارلېت. مەن ھەرقانداق بىر ئايال توغرىلۇق گەپ قىلسام بۇنداق قوپال گەپ قىلمايتتىم. سىزگە كۆڭلۈمدىكىنى دېسەم، بىرسى سۆيلىۋېتىش قانچا بىلەن تازا بىر ساۋىسىكەن، دەپ ئويلايمەن. نېمە دەپ جۆيلۈيدىغاندۇ بۇ؟ سىكارلېت بۇ گەپلەرنىڭ تېڭىگە پەقەتلا يېتەلمىدى. سۆيلىۋېتىش بۇ ئىش بىلەن نېمە مۇناسىۋىتى باردۇ؟

— بۇ يەردىكىلەرنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭغا ئاشۇنداق قارايدۇ. يالغۇز ئۇللا باشقىچە پىكىردە، مېلانىيە خاتىرىمۇ ھەم شۇنداق. ئەلۋەتتە، ئۇ ياخشىچاق ئايال، ئۇنىڭ كۆزىگە ھەممە ئادەم نۇقسانسىز كۆرۈنىدۇ.

— بايىمۇ دېدىم، بۇنداق گەپلەرنى ئاڭلىغۇم يوق، — دېدى سىكارلېت سۇس جاۋاب بېرىپ. لېكىن، ئالېكس توختايدىغاندەك ئەمەس ئىدى، ئۇنىڭ نېمە ئۈچۈن ئۆزىگە بۇنچىلىك قوپاللىق قىلىدىغانلىقىنى بىلگۈسى كېلىۋاتقاندەك كۆرۈنەتتى. بۇنىڭغا

سىكارلېتنىڭ تېخىمۇ ئاچچىقى كەلدى، يات ئادەملەرنىڭ ئاغزىدىن ئۆزىنىڭ ئائىلىسى توغرىلۇق يامان گەپلەرنى پەقەتلا ئاڭلىغۇسى كەلمەيتتى، ئۇلارنىڭ ئۆزىنىمۇ ئۆزىنىڭ ئائىلىسىدىكى ئىشلاردىن خەۋىرى يوق ئىكەن دەپ ئويلاپ قېلىشنى خالىمايتتى. ۋىل نېمە ئۈچۈن بۇ ئىشلارنى ئۇنىڭغا تەپسىلىي يازمىغاندۇ؟

ئۇ ئالبېكسنىڭ ئۆزىگە تىكىلىپ قارىشىدىن، ئۆزىنىڭ ھامىلىدار بولۇپ قالغانلىقىنى بىلىپ قالغانلىقىنى سېزىپ ئۇنىڭدىن بەكمۇ خىجىل بولدى. ئالبېكس ئۇنىڭ چىرايىنىڭ پۈتۈنلەي ئۆزگىرىپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ، ئۆزىنىڭ بايا ئۇنى قانداق تونۇۋالغانلىقىغا ھەيران قېلىۋاتاتتى. بەلكىم بۇ ھامىلىدارلىقتىكى ئۆزگىرىشتۇ؟ ئايال كىشىنىڭ قورساق كۆتۈرگەندە سەتلىشىپ كېتىدىغانلىقى بار ئىشقا؟ ئۇنىڭدىن باشقا، ئوخارا ئەپەندىنىڭ ئۆلۈمىمۇ ئۇنىڭغا تەسىر قىلغان گەپ، چۈنكى دادىسى ئۇنى شۇنچىلىك ئارزۇلايتتى ئەمەسمۇ؟ شۇنداقتىمۇ ئۆتكەندە كۆرگەن چاغدىكىدىن جىق ياخشى، چىرايمۇ ئوڭشىلىپ، خۇددى ئۈچ ۋاخلىقىغا ئېسىل تاماقلارنى يەۋاتقاندەك بولۇپ قاپتۇ. چىرايىدا بۇرۇنقى ئالاقزەدلىكلەر يوق. بۇرۇن ئەنسىزلىك چىقىپ تۇرىدىغان كۆزلىرىمۇ ھازىر ئىشەنچ بىلەن نۇرلىنىپ تۇرۇپتۇ. ۋۇجۇدىدىن ئىشەنچ ۋە كەسكىنلىك ئۇرغۇپ تۇرىدۇ. فىرانك دېگەن ئۇ قېرىنىڭ كۈنى خۇشال ئوتۇۋاتقان ئوخشايدۇ - دە. سىكارلېت راستلا كۆپ ئۆزگىرىپتۇ. ئۇ گۈزەل ئايال، ئۇنىڭغا گەپ ئىشلىمەيدۇ. بىراق، چىرايىدىكى بۇرۇنقى ئىللىق، تاتلىق تەبەسسۇملار كۆرۈنمەيدۇ، ئەرلەرنى ئۆزىگە جەلپ قىلىدىغان، باشقىلار قاملاشتۇرالايدىغان مەغرۇر بېقىشلىرىمۇ ھەم يوق.

شۇنداقمۇ دەيمىز، باشقىلاردىمۇ ئۆزگىرىش كۆپمۇ؟ ئالبېكس ئۆزىنىڭ ۋەيرانە كىيىملىرىگە قاراپ قويۇپ، شۇئان چىرايىنى ئازايلىق پۇرۇشتۇردى. ئۇ كېچىلىرى ئۇخلىغىلى ياتقاندا

ئاپسىنىڭ كېسىلىنى قانداق قىلىپ داۋالاشنى، ئۆلۈپ كەتكەن بىچارە جوئېنىڭ ئوغلىنى قانداق ئوقۇتۇشنى، بىرەر قېچىر سېتىۋېلىش ئۈچۈن نەدىن پۇل تېپىش كېرەكلىكىنى ئويلاپ كېتەتتى. بەزىدە بۇ خىياللىرىنى بىر باشقا ئېلىپ چىقالماي، ئۇرۇش تۈگىمىگەن بولسا، داۋاملىق ئۇرۇش قىلساقمۇ بوپتىكەن، دەپمۇ ئويلاپ قالاتتى. ئۇ چاغلاردا ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ تەقدىرلىرىنىڭ نېمە بولىدىغانلىقىنى بىلمەيتتى، يەيدىغان تاماقلارنى قوناق بولسىمۇ بار ئىدى، ئىشلارغا ئۆزى باش قاتۇرمايتتى، باشلىقلىرى نېمە قىلىشلىرىنى دەپ بېرەتتى، ھازىرقىدەك ھەل قىلغىلى بولمايدىغان بىر توقاي ئىشلار زادىلا بولمايتتى، ھېچنېمىگە باش قاتۇرمايتتى، ئوق يەپ ئۆلۈپ قالمىسىلا بولاتتى. ئالېكسنىڭ دىمىتى مۇنرو بىلەن توي قىلغۇسى بار ئىدى، ئەمما يەنە بۇنىڭ مۇمكىن بولمايدىغانلىقىنىمۇ بىلەتتى، چۈنكى ئۇ ئائىلىسىدىكىلەرنى بېقىشى كېرەك ئىدى. ئالېكس ئۇنى ئۇزاقتىن بېرى ياخشى كۆرۈپ كېلىۋاتاتتى. ھازىر دىمىتنىڭ مەخزىدىكى قىزىللىقلار يوقىلىپ، كۆزلىرىدىكى چاقناپ تۇرىدىغان نۇرلارمۇ ئۆچۈپ بولغانىدى. ئەگەر تونى تېكساس ئىشتاتىغا كەتمىگەن بولسا قانداق ياخشى بولاتتى، ئۇ چاغدا ئائىلىدە ئەر كىشىدىن بىرسى ئارتۇق بولۇپ، ئەھۋالدا چوڭ ئۆزگىرىش بولغان بولاتتى. يېنىدا بىر تىيىن پۇلى يوق، ئاچچىقى يامان ئۇ ئىنسى غەربكە كېتىۋېلىپ ئائىلىدە چوڭ ئۆگىرىشلەر بولۇپ كەتتى. ئالېكس شۇلارنى ئويلاپ چوڭقۇر بىر خورسىنىپ قويدى.

— فىرانك ئىككىڭلار تونغا ياردەم بېرىپسىلەر، سىزگە بۇ ئىش توغرىلۇق تېخى رەھمەت ئېيتقۇدەك بولمىدىم، — دېدى ئالېكس، — ئۇنى سىز قاپچۇرۇۋەتتىڭىزغۇ دەيمەن؟ سىز تولىمۇ ئوبدان ئايال. ئۇنىڭ ئۇياقتا خاتىرجەم ياشاۋاتقانلىقىنى ئاڭلىدىم. سىلەردىن خەت ئارقىلىق سوراشقا پېتىنالمىدىم، فىرانك ئىككىڭلار ئۇنىڭغا پۇل بېرىپ تۇرغانمۇ؟ بېرىپ تۇرغان

بولساڭلار قايتۇرۇپ بېرەي...

— ئالبېكس، بولدى قىلىڭچۇ، ھازىر بۇ توغرىلۇق پاراڭلاشمايلى، — دېدى سىكارلېت. ئۇنىڭ ئۈچۈن پۇل ئانچە مۇھىم نەرسىمۇ ئەمەس ئىدى.

ئالبېكس بىردەم سۆزسىز تۇرۇپ قېلىپ، ئاندىن:

— مەن بېرىپ ۋېلىنى چاقىرىپ كېلەي، ئەتە دەپنە مۇراسىمىغا ھەممىمىز بارىمىز، — دېدى.

ئالبېكس بىر تاغار ئارپىنى يەنە ئۆشنىسىگە ئارتىپ ماڭاي دەپ تۇراتتى، بىر پەيتون تار بىر يولدىن غىچىرلاپ چىقىپ كەلدى، ۋىل سىكارلېتنى يىراقتىن كۆرۈپ پەيتوندىن چۈشۈشكىمۇ ئۈلگۈرمەي ۋارقىردى:

— مېنى كەچۈرۈڭ، سىكارلېت، كېچىكىپ قالدىم!

ۋىل پەيتوندىن سەكرەپ چۈشۈپ، ئېغىر قەدەملىرى بىلەن سىكارلېتنىڭ ئالدىغا كەلدى ۋە تەزىم قىلىپ مەڭزىگە سۆيۈپ قويدى. ئۇ بۇرۇن سىكارلېتنى پەقەت سۆيۈپ باقمىغانىدى، ئۇنىڭ ئىسمىنى تىلغا ئالسىلا «خېنىم» دېگەن سۆزنى قوشماي قالمايتتى. شۇڭا، ئۇنىڭ بۇ قېتىمقى ھەرىكىتى سىكارلېتقا غەلىتە تۈيۈلدى، شۇنداقتىمۇ ئۇنىڭدىن مېھرىبانلىق سېزىپ ئىچ – ئىچىدىن سۆيۈنگەنمۇ بولدى. ۋىل ئۇنى چاقتىن ئېرى تۇرغۇزۇپ تۇرۇپ پەيتونغا يۆلەپ چىقاردى. بۇ، ئۇ ئاتلانتادىن ئايرىلغان چاغدا چۈشۈپ كەلگەن ئاشۇ ئەجەق پەيتون ئىدى. شۇنچە يىللاردىن بېرى بۇزۇلۇپ كەتمەي قانداقمۇ ھازىرغىچە ساق تۇرۇۋاتقاندۇ؟ بۇنى چوقۇم ۋىل رېمونت بىلەن تۇتۇپ كېلىۋاتقان گەپ. پەيتوننى كۆرۈپ سىكارلېتنىڭ كۆڭلى بىر قىسما بولدى ۋە ئىختىيارسىز ئاتلانتادىن ئايرىلغان ئاشۇ كۈنى كېچىسىدىكى ئىشلارنى ئېسىگە ئېلىپ، يېمەي – ئىچمەي بولسىمۇ پۇل يىغىپ يېڭى پەيتوندىن بىرنى ئېلىش، ئاندىن بۇ پەيتوننى كۆيدۈرۈۋېتىش كېرەك، دەپ ئويلىدى.

ۋىل دەسلەپتە ئارتۇقچە گەپ – سۆز قىلمىدى، سىكارلېت

ئەكسىچە بۇنىڭدىن خۇشال بولدى. ۋىل يەنىلا شۇ پېتى تۇرۇپتۇ؛
ئېگىز بوي، ئورۇق، چاچلىرى سېرىق، كۆزلىرى مۇلايىم، خۇددى
كۆندۈرۈلگەن ئۇلاققا ئوخشاش سەۋرچان.

ئۇلار تاراغا تۇتىشىدىغان قىزىل توپىلىق چوڭ يولغا چىقتى.
ئۈپۈق ئازراق قىزىرىپ تۇراتتى، پارچە - پارچە ئاق بۇلۇتلارمۇ
شەپق نۇرىدا ئاچ - توق قىزىل رەڭ بىلەن تاۋلىنىپ كۆزگە
ئالاھىدە چىرايلىق كۆرۈنەتتى. يولنىڭ ئىككى قاسنىقىدىكى
يەرلەرگە تېرىلغان كېۋەزىلەر ئاجايىپ ئوخشاپ كەتكەنىدى، دەل -
دەرەخلەر يېشىل نۇ چاقىنىتىپ ئالاھىدە تاۋلىنىپ تۇراتتى. ئاھ،
نېمىدىگەن گۈزەل كۆرۈنۈشلەر بۇ! نەمخۇش چۆنەكلەر ئىچىدە
ئۈزۈپ يۈرگەن كۈل رەڭ ئېپىز تۇمان، قىزىل تۇپراق ۋە ئۇنىڭ
ئۈستىدە سەل كىن شامالدا تەۋرىنىپ تۇرغان كېۋەزىلەر، زېمىن
ئۈستىگە خىلمۇ خىل رەڭلەردە تون ياپقان زىرائەتلەر، يىراقتىن
قايقارا كۆرۈنۈپ تۇرغان قارىغايلىقلار... سىكارلېت مۇشۇنداق
بىر تەڭداشسىز گۈزەللىكنى تاشلاپ ئاتلانتادا قانداق بولۇپ
شۇنچە ئۇزۇن تۇرۇپ قالغاندۇ؟ بۇنى ئۇ ئۆزىمۇ بىلمەيتتى.

— سىكارلېت، ئوخارا ئەپەندىنىڭ ئەھۋالى توغرىلۇق سىزگە
سەل تۇرۇپ سۆزلەپ بېرەي. ئىشقىلىپ، تاراغا بارغۇچە سىزنى
ھەممە ئىشلاردىن خەۋەردار قىلىمەن. ھازىر سىزدىن بىر ئىش
ئۈستىدە مەسلىھەت ئالماقچىمەن. سىزنى ھازىر بۇ ئائىلىنىڭ
بېشى دېسەكمۇ بولىدۇ.

— نېمە ئىش، ۋىل؟

ۋىل ئۇنىڭغا يۈزلىنىپ مۇلايىم ۋە تەمكىن نەزەردە بىردەم
قاراپ تۇردى.

— مەن سىزدىن سۇئېللىپ بىلەن توي قىلىشىمغا
قوشۇلۇشىڭىزنى تەلەپ قىلىمەن.

سىكارلېت بۇ گەپكە ھەيران قېلىپ كەينىمگە ئۇچۇپ كەتمەي
دېگەندەك، پەيتون ئورۇندۇقىنىڭ يان ياغىچىنى مەھكەم
تۇتۇۋالدى. سۇئېللىپ بىلەنمۇ؟ ئۇ فىرانك كېنىپىدىنى

سۇئېللىنىدىن تارتىۋالغاندىن بېرى، يەنە بىر ئەر كىشى ئۇنىڭ بىلەن توي قىلىشنى خالايدۇ دەپ زادىلا ئويلاپ باقمىغانىدى، ئۇنىڭ بىلەن كىممۇ توي قىلىشى مۇمكىن؟

— نېمە دەۋاتىدىغانسىز، ۋىل!

— بۇ گەپچە، سىز بۇ ئىشقا قارىتا باشقىچە قاراشتا بولمايدىكەنسىز — دە، شۇنداقمۇ؟

— باشقىچە قاراشتا بولمايدىكەنسىز — دە؟ شۇنداق، باشقىچە قاراشتا بولمايمەن. بىراق... ۋىل بۇ گېپىڭىزگە ھەيران قېلىۋاتمەن. سىز راستلا سۇئېللىن بىلەن توي قىلماقچىمۇ؟ ۋىل، مەن سىزنى كاررىنىنى ياخشى كۆرىدۇ دەپ ئويلاپ يۈرۈپتىكەنمەن.

ۋىل ئېتىغا قاراپ قىياپىتىنى بۇزماي ئولتۇراتتى، ئەمما سىكارلېتقا يەڭگىل بىر خورسىنىپ قويغاندەك كۆرۈنۈپ كەتتى، — بەلكىم شۇنداقمۇ بولغاندۇ، — دېدى ۋىل جاۋابەن.

— نېمە بولدى؟ ئۇ سىز بىلەن بىللە بولۇشنى خالىمىدىمۇ؟ — ئۇنىڭدىن بۇ ھەقتە گەپ سوراپ باقمىدىم.

— ۋىل، سىز نېمىدېگەن گالۋاڭ. سوراپ باقسىڭىز بولمامدۇ؟ ئۇ سۇئېللىنىدەك ئىككى قىزغا بەرگۈسىز قىز ئىدى. — سىكارلېت، تارادا يۈز بەرگەن نۇرغۇن ئىشلارنى سىز بىلمەيسىز. بىرنەچچە ئايدىن بېرى بىزگە كۆڭۈل بۆلۈشكە چولىڭىزمۇ تەگمىدى.

— مەن سىلەرگە كۆڭۈل بۆلمىدىم، شۇنداقمۇ؟ — سىكارلېتنىڭ ئاچچىقى كەلدى، — سىز مېنىڭ ئاتلانتادا شۇنچە شاپاشلاپ يۈرۈشلىرىمنى نېمە ئۈچۈن دەپ ئويلايسىز؟ تۆت ئاتلىق پەيتونغا ئولتۇرۇپ تانسىمۇ تانسى يۈرۈۋاتمەنمۇ؟ ئۆينىڭ ئۆگزىسىنى رېمونت قىلدۇردۇم، يېڭى ساپان سېتىۋالدىم، قېچىر سېتىۋالدىم، بۇلار ھېساب ئەمەسمۇ؟ مەن...

— خاپا بولماي تۇرۇڭچۇ. ئېرلاندىيەلىكلەرنىڭ مىجەزى سىزدىمۇ بار — دە، — ئۇ ئالدىرماي سۆزلەپ ئۇنىڭ سۆزىنى

بۆلۈۋەتتى، — سىزنىڭ قىلىۋاتقان ئىشلىرىڭىزنى مېنىڭدەك
ئېنىق بىلىپ تۇرۇۋاتقان ئىككىنچى بىر ئادەم يوق، سىز ئىككى
ئەرەكنىڭ ئىشىنى قىلىۋاتىسىز.

سەل ئۆزىنى بېسىۋالغاندىن كېيىن، سىكارلېت ئۇنىڭدىن:
— ئەمەسە ئۇ نېمە دېگىنىڭىز؟ — دەپ سورىدى.

— سىز بىزگە خاتىرجەم ياشايدىغان ماكان، قورساققا
يەيدىغان تاماق بېرىۋاتىسىز، بۇنى مەن ئىنكار قىلالمايمەن. سىز
پەقەت بۇ يەردىكىلەرنىڭ نېمىلەرنى ئويلايدىغانلىقىغا كۆڭۈل
بۆلمەيسىز. مەن سىزنى ئەيىبلەمەكچى ئەمەس، سىكارلېت، سىز
دائىم مۇشۇنداق، كىشىلەرنىڭ كۆڭلىدىكى ئىشلارغا ئەزەلدىن
قىزىقمايسىز. مەن كاررىنغا بۇ ئىش توغرىلىق پەقەتلا گەپ
قىلىپ باقمىغان، گەپ قىلغاننىڭمۇ پايدىسى يوق ئىدى. ئۇنى
سىڭلىمدەك كۆرەتتىم، ئۇمۇ ئاكسىدەك كۆرۈپ ماڭا ئىچىدىكى
گەپلىرىنى دەپ بېرەتتى، باشقىلارغا ھەرگىز دېمەيتتى. ئۇ ئۆلۈپ
كەتكەن يىگىتنى پەقەتلا ئۇنتۇپ كېتەلمىدى ھەم مەڭگۈ
ئۇنتۇپمۇ كېتەلمەيدۇ. سىزگە شۇنىمۇ ئېيتىپ قوياي، ئۇ
چارلېستونغا موناخ بولۇپ كەتمەكچى.

— چاقچاق قىلىۋاتمايدىغانسىز؟

— مەن سىزنىڭ بۇ ئىشقا ھەيران قالىدىغانلىقىڭىزنى پەرەز
قىلىپ بولغان، سىكارلېت. سىزدىن تەلپىم، ئۇنىڭغا ئارتۇق
گەپ قىلماڭ، ئۇنى مەسخىرە قىلماڭ ھەم تۇسماڭ، مەيلىگە
قويۇپ بېرىڭ. ئۇنىڭ تەلەپ قىلىدىغىنى شۇنچىلىكلا ئىش،
يۈرەك - باغرى قاتتىق ئېزىلگەن.

— ۋاي خۇدايمەي، يۈرەك - باغرى ئېزىلىپ كەتكەنلەر
نۇرغۇنغۇ؟ ئۇلارنىڭ ھېچقايسىسى موناخ بولۇپ كەتمىگەن. مەنمۇ
ئېرىمدىن ئايرىلىپ قالدىمغۇ؟

— لېكىن، سىزنىڭ يۈرەك - باغرىڭىز ئېزىلمىگەن، —
دېدى ۋىل. ئاندىن پەيتونغا چۈشۈپ قالغان بىر تال ئوتنىڭ
غولىنى ئېلىپ ئاغزىغا سېلىپ ئاستا چاپناشقا باشلىدى. ئۇنىڭ

بۇ گېپى بىلەن سىكارلېتنىڭ بىردىنلا يېلى چىقىپ كەتتى. ئۇ دائىم شۇنداق ئىدى، باشقىلارنىڭ گەپلىرى ئورۇنلۇق، ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇن بولسىلا، قوبۇل قىلالمىسىمۇ ئۇنىڭ ئورۇنلۇق گەپ ئىكەنلىكىگە ئىنقىرار بولاتتى. ئۇ بىردەم جىمىپ كېتىپ، كاررىن موناخ بولۇپ كەتسە قانداق ئىشلارنىڭ يۈز بېرىدىغانلىقىنى ئويلاپ كەتتى.

— ئۇنىڭغا ئارتۇق گەپ قىلماسلىق توغرىلۇق ماڭا ۋەدە بېرىڭ.

— بوپتۇ، ۋەدە بېرىي، — سىكارلېت شۇنداق دېدى. ئارقىدىن ۋىلغا خۇددى ئۇنى تېخىمۇ چوڭقۇر چۈشىنىۋاتقاندەك لاپپىدە قاراپ قويدى، ئۇنىڭغا ئازراق ھەيرانمۇ بولدى. ۋىل كاررىننى ياخشى كۆرگەنىدى، ھازىرمۇ ھەم ياخشى كۆرەتتى، ئۇنىڭ روھىي ئازابلاردىن قۇتۇلۇشىغا ياردەممۇ بېرىپ تۇرۇۋاتاتتى. ئەمما، نېمە ئۈچۈندۇ، سۇ ئېلىپنىڭ كۆڭلى تارتىپ شۇنىڭ بىلەن توي قىلماقچى بولىۋېتىپتۇ.

— سۇ ئېلىپ بىلەن بولغان ئىشىڭلار قانداق ئىش؟ سىز ئۇنى ياخشى كۆرمەيتتىڭىزغۇ؟

— پۈتۈنلەيمۇ ئۇنداق ئەمەس، — ئۇ سۆزلەۋېتىپ ئاغزىدىن ئوتنىڭ غولىنى چىقىرىپ قىزىق بىر نېمىنى كۆرۈۋاتقاندەك ئۇنىڭغا قاراپ كەتتى، — سۇ ئېلىپ سىز ئويلغاندەك ئۈنچىلىك يامانمۇ ئەمەس، سىكارلېت. ئىككىمىز ئوبدان ئۆتۈپ كېتەلەيمىز. ئۇنىڭغا كەم بولۇۋاتقان نەرسە ئەر بىلەن بالا. ئاياللارنىڭ ھەممىسى شۇنداق.

پەيتون كاتاڭ يولدا قاتتىق چايقىلىپ كېتىۋاتاتتى. بىر نەچچە مىنۇتقىچە ئىككىسى لام — جىم دېمەي مېڭىشتى. سىكارلېت چوڭقۇر خىيالدا ئىدى، مەسىلە بۇنداق ئاددىي ئەمەس، چوقۇم بىر گەپ بار، بولمىسا ياۋاش، گەپ — سۆزلىرى سىلىق بۇ ئادەم سۇ ئېلىپنىڭ جاپ — جاپ بىلەن ھەرگىز توي قىلمايدۇ. — ۋىل، سىز بۇ ئىشنىڭ ھەقىقىي سەۋەبىنى ماڭا

دېمەيۋاتسىز. ناۋادا سىز مېنى بۇ ئائىلىنىڭ باشلىقى دەپ بىلىدىكەنسىز، مېنىڭ بۇ ئىشنى سوراپ بىلىشكە ھوقۇقىم بار. — توغرا دېدىڭىز، — دېدى ۋىل، — سىزنى ئىشلارنى توغرا چۈشىنىدۇ دەپ ئويلايمەن. مېنىڭ تاراڭدىن كەتكۈم يوق، بۇ يەر مېنىڭ ئائىلەم، بىردىنبىر ھەقىقىي ئائىلەم، بۇ يەرنىڭ ھەر بىر تۈپ گىياھىنىمۇ ياخشى كۆرىمەن، ئۇنىڭغا خۇددى ئۆزۈمنىڭكىگە ئوخشاش كۆيۈنمەن، كۈچ چىقىرىمەن. سىز بىر نەرسىگە ئەقىدە قىلغانىكەنسىز، ئۇنىڭغا چوقۇم مۇھەببىتىڭىز پەيدا بولىدۇ، گېپىمنى چۈشىنىدىڭىزمۇ؟

سىكارلېت ئۇنىڭ گەپلىرىنىڭ مەنىسىنى چۈشەندى. ئۇنىڭمۇ ئۆزى بىلەن ئوخشاش ئويدا ئىكەنلىكىنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭغا ئىچ - ئىچىدىن سۆيۈندى، ئۇنى تېخىمۇ يېقىملىق ھېس قىلدى.

— مېنىڭ ئويلىغىنىم، — دېدى ۋىل يەنە، — دادىڭىز ئۆلۈپ كەتتى، كاررىن موناستىرغا كەتسە قورۇقتا سۇئېلىپ ئىككىمىزلا قالدىكەنمىز، بۇنداق ئەھۋالدا ئۇنىڭ بىلەن توي قىلماي ئۇ يەردە داۋاملىق تۇرىۋېرىشىم مۇمكىن ئەمەس، بولمىسا خەقلەر سۆز - چۆچەك قىلىشىدۇ.

— بىراق... بىراق، ۋىل، ئۇ يەردە يەنە مېلانىيە بىلەن ئاشلىپ بار ئەمەسمۇ...

ئاشلىپنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ ۋىل ئىتتىك سىكارلېتقا قارىدى، كۈل رەڭ كۆزلىرىدە چوڭقۇر بىر ئىپادە يۈشۈرۈنغانىدى. سىكارلېت ئۆزىنىڭ ئاشلىپ بىلەن بولغان ئىشلىرىنى ئۇنىڭ تولۇق بىلىدىغانلىقىنى، چۈشىنىدىغانلىقىنى ھېس قىلدى. ئەمما، ئۇ سىكارلېتنى ئەيىبلەمەي ھەم قوللايمۇ كەتمەي سۇسلا جاۋاب بەردى:

— ئۇلار پات ئارىدا كەتمەكچى.

— نەگە؟ تارا بىزنىڭمۇ ھەم ئۇلارنىڭمۇ ئائىلىسى ئەمەسمۇ؟

— ياق، ئۇ يەر ئۇلارنىڭ ئائىلىسى ئەمەس، ئاشلىپ شۇنىڭ

ئۈچۈن تىت - تىت بولىدۇ، ئۇ يەرنى ئۆزىنىڭ ئائىلىسى دەپ

قارمايدۇ. ئائىلەمنى ئۆزۈم ئىشلەپ بېقىۋاتمەن دەپمۇ ئويلىمايدۇ. دېھقانچىلىققا ئېپى يوق، بۇنى ئۆزۈم بىلىدۇ. ماڭ تىرىشىمۇ بەر بىر. ئۇ تۇغۇلۇشىدىن ئېتىزنىڭ ئىشلىرىنى قىلىشقا لايىق ئادەم ئەمەس، بۇنى سىزمۇ، مەنمۇ ئېنىق بىلىمىز. ئۇنى ئوتۇن يېرىشقا قويسىڭىز چوقۇم پۈتتىنى چانىۋالىدۇ. دېھقانچىلىقنىڭ نۇرغۇن ئىشلىرىدا ساۋاتسىز. بۇ ئۇنىڭ سەۋەنلىكى ئەمەس. ئۆزىنى ئەركەك ساناپ يۈرگەن بىر ئادەم تارادا بىر ئايالنىڭ سەدىقىسى بىلەن كۈن ئالسا، يا ئۇنىڭ قىلغىنىنى ياندۇرالمىسا تىت - تىت بولمايدۇ دەمسىز.

— سەدىقە؟ ئۇ راستلا شۇنداق دېگەنمۇ؟

— ياق، زادىلا ئۇنداق گەپنى قىلىپ باقمىدى. سىز ئاشلىپىنى چۈشىنىسىز، ئەمما مەن ئۇنىڭ شۇنداق خىيالدا ئىكەنلىكىنى بىلىمەن. تۈنۈگۈن ئاخشام دادىڭىزنىڭ جەستىگە ئىككىمىز ھەمراھ بولۇپ ئولتۇرغاندا، ئۇنىڭغا سۇئېللىپ بىلەن توي قىلماقچى بولغانلىقىمنى، ئۇنىڭمۇ قوشۇلغانلىقىنى دېۋىدىم، ئۇ خۇشال بولۇپ يەڭگىل بىر تىنىپ قويدى. ئۇنىڭ دېيىشىچە، تارادا ئۇ خۇددى ئىتقا ئوخشاش ياشاۋېتىپتۇ. ئوخارا ئەپەندى ئۆلۈپ كەتكەندىن كېيىنمۇ مېلانىيە ئىككىسىنىڭ بۇ يەردىن كېتەلمەيدىغانلىقىنى ئويلسا ئىچى ئاچچىق بولىدىكەن. چۈنكى، ئۇلار كېتىپ قالسا خەقلەر سۇئېللىپ ئىككىمىزنىڭ كەينىدىن گەپ تاپىدۇ - دە. شۇڭا، ئىككىمىزنىڭ توي قىلىدىغانلىقىمىزنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، تارادىن كېتىپ باشقا يەردىن خىزمەت تېپىشنى ئويلاپتۇ.

— نېمە خىزمەت تاپقۇدەك؟ خىزمەتنى نەگە بېرىپ

ئىزدەيدىكەن؟

— نېمە ئىش قىلماقچى بولۇۋاتقانلىقىنى مەنمۇ بىلمىدىم، شىمالغا كېتىمىز دېگەنلىكىنىلا ئاڭلىدىم. نىيۇيوركتا بىر دوستى بار ئىكەن، شۇ دوستى ئۇنىڭغا خەت يېزىپ، ئۇ يەردىكى بىر بانكىدىن خىزمەت تېپىپ قويغانلىقىنى خەۋەر قىپتۇ.

— ياق، بولمايدۇ! — سىكارلېت ئىختىيارسىز توۋلاپ كەتتى. ۋىل ھەيران بولۇپ ئۇنىڭغا يەنە بىر قېتىم قاراپ قويدى. — بەلكىم ئۇنىڭ شىمالغا كەتكىنى توغرىدۇ.

— ياق، ياق! مېنىڭچە، توغرا ئەمەس.

سىكارلېتنىڭ پىكىر تۈلپارى ھەر تەرەپكە قاراپ چېپىشقا باشلىدى. ھەرقانداق قىلىپ بولسىمۇ ئاشلىقنى شىمالغا كەتكۈزمەسلىك كېرەك. كېتىدىغان بولسا ئۇنى مەڭگۈ كۆرەلمەسلىكى مۇمكىن. ئۇنى بىرنەچچە ئايدىن بېرى كۆرمىگەن، ھېلىقى چاغدا باغدا يۈز بەرگەن ئىشتىن كېيىن ئۇنىڭ بىلەن سۆزلىشىپ باقمىغان بولسىمۇ، سىكارلېتنىڭ ئۇنى ئويلىمايدىغان كۈنى يوق، ئۇنىڭغا جان ساقلىغۇدەك شارائىت يارىتىپ بېرىۋاتقانلىقىغا ئىچ - ئىچىدىن خۇشال. ئۇ، ئەلۋەتتە تۇغۇلۇشىدىن دېھقان ئەمەس، ئۇنىڭ ئەكسىچە چوڭ ئىشلارنى تەۋرىتىشكە يارالغان ئادەم ئىدى، سىكارلېت ئۇنىڭ شۇ تەرىپىدىن پەخىرلىنەتتى. ئۇ كاتتا ئۆيلەردە ئولتۇرۇشقا، ئارغىماقلارنى مىنىشكە، قۇللارنى ئىشلىتىشكە، مۇشائىرەلەر ئويۇشتۇرۇشقا مۇناسىپ ئادەم ئىدى. ئەمدى ئۇنداق كاتتا ئۆيلەرمۇ، ئارغىماقلارمۇ، قۇللارمۇ يوق، كىتابلارمۇ ئاز. لېكىن، بۇلار سىكارلېتنىڭ ئاشلىقىغا بولغان ئۇ خىل قاراشلىرىنى يوق قىلىۋېتەلمەيدۇ. ئۇ دېھقانچىلىق قىلىشقا، ئوتۇن يېرىشقا يارالغان ئادەم ئەمەس، ئۇنىڭ تارادىن كەتمەكچى بولغىنىمۇ شۇنىڭ ئۈچۈن ئەمەسمۇ؟

سىكارلېت ئۇنىڭ جورجىيەدىن كېتىشىگە يول قويمايدۇ. زۆرۈر تېپىلسا فىرانكقا دەپ، ئۇنى دۇكاندىكى شاگىرت بالىنىڭ ئورنىغا قويۇش كېرەك. بىراق، بۇمۇ بولمايدۇ. چۈنكى، ئاشلىق يالغۇز ئېتىزلىقنىڭ ئىشلىرىغىلا ئەمەس، پوكەيدە تۇرۇشقىمۇ يارمايدۇ. ۋىلكېس ئائىلىسىدىكىلەر سودا - سېتىق ئىشلىرىنى ئەدە يۈرۈپ بىلسۇن؟ ئۇ ئىشنىمۇ ئۇ قىلالمايدۇ، ئۇنىڭغا چوقۇم مۇۋاپىق بىر خىزمەت تېپىش كېرەك. توغرا، ئۇنى پەن زاۋۇتىغا

ئورۇنلاشتۇرسىچۇ؟ بۇنى ئويلاپ، ئۇ خۇددى ئېغىر بىر يۈكتىن قۇتۇلغاندەك ئىختىيارسىز كۈلۈپ قويدى. بىراق، ئاشلىپى ئۇنىڭ بۇ ياخشى كۆڭلىنى قوبۇل قىلارمۇ؟ بۇنىمۇ سەدىقە دەپ چۈشىنىپ قالارمۇ؟ ئۇنى چوقۇم سىكارلىقتا ياردەم قىلىۋاتسەن دەيدىغان ئويغا كەلتۈرۈش كېرەك. جونسۇننى ئىشتىن بوشىتىپ، ئورنىغا زاۋۇتنى باشقۇرۇشقا ئاشلىپىنى قويىمەن، ئۇنىڭغا فىرانكىنىڭ سالامەتلىكى ياخشى ئەمەس، دۇكاننىڭ ئىشلىرىمۇ ئېغىر، ماڭا ياردەم بېرەلمەيدۇ، دەپ چۈشەندۈرىمەن. يەنە ئېغىر ئاياغ ئىكەنلىكىمنى، ئېغىر ئىشلارنى قىلالمايدىغانلىقىمنى، ماڭا ياردەم بەرمىسە زادىلا بولمايدىغانلىقىمنى ئېيتىمەن.

سىكارلىپ ئۇنىڭغا بىر ئامال قىلىپ ئۆزىگە ياردەم قىلمىسا بولمايدىغانلىقىنى چۈشەندۈرۈشى كېرەك. قوشۇلىدىغان بولسا پەن زاۋۇتىدىن كىرگەن پايدىنىڭ يېرىمىنى ئۇنىڭغا بېرىشكە رازى. ئۇ ئۇنىڭ يېنىدا بولسىلا، ئۇنىڭ چىرايىدا خۇشال كۈلكە كۆرەلسىلا، كۆزلىرىدە ئىختىيارسىز ئىپادىلىنىپ قالدىغان مۇھەببەت ئىپادىلىرىنى ھېس قىلىپ تۇرالسىلا ئۇنىڭغا ھەممە نېمىسىنى بېرىۋېتىشكە رازى. ئارقىدىنلا ئۇ يەنە ئۆزىنى ئاگاھلاندۇرۇپ، ئەمدى ئۇنى مۇھەببەتنىڭ ئىپادىلە دەپ قىستىما، ئۇنىڭدىكى مۇھەببەتتىنمۇ قىممەتلىك بولغان شان - شەرەپ تۇيغۇسىدىن ۋاز كەچتۈرۈشكە زورلىما، دەپمۇ قويدى. قانداقلا قىلىپ بولسۇن، ئۆزىنىڭ ھازىر كەلگەن قارارىنى ئۇنىڭغا بىلدۈرۈشى كېرەك، بولمىسا ئۇ ئۆتكەنكىدەك كىشىنى ئوسال قىلىپ قويدىغان ئىشنىڭ يەنە يۈز بېرىپ قېلىشىدىن ئەنسىرەپ بۇ يەردىن كېتىپ قېلىشىمۇ مۇمكىن.

— مەن ئۇنىڭغا ئاتلانتادىن ئىش تېپىپ بېرىمەن، — دېدى ئۇ ۋىلغا.

— ئۇ ئاشلىپى ئىككىڭلارنىڭ ئىشى، — دېدى ۋىل ئوتنىڭ غولىنى يەنە ئاغزىغا سېلىپ، — چۇ! شېرمان، ئىلدام مال.

سىزدىن يەنە بىر تەلپىم، سۇئىللىپنى بەكمۇ ئەيىبلەپ كەتمىسىڭىز. بولار ئىش بولدى، ئۇنىڭ چاچلىرىنى بىر تال قويماي يۇلۇۋالسىڭىزمۇ ئوخارا ئەپەندى تىرىلمەيدۇ. سۇئىللىپ قەستەن ئەمەس، ياخشى ئىش قىلدىم، دەپ قىلغان.

— باياتىدىن بېرى سىزدىن سوۋاي دەپ تۇراتتىم، سۇئىللىپنىڭ ئىشى زادى نېمە ئىش؟ ئېلىكس ئۇنى قامچا بىلەن راسا ساۋاش كېرەك، دەپ تومتاقلا بىر گەپنى قىلدى، ئۇنىڭدىن زادى نېمە خاتالىق ئۆتتى؟

— شۇنداق، ھەممىمىزنىڭ ئۇنىڭغا قاتتىق ئاچچىقىمىز بار. بۈگۈن چۈشتىن كېيىن جونىسپورودا مەن بىلەن ئۇچراشقاندا ئادەم، ئۇنى ئۇچرىتىپ قالساق بوغۇزلىۋېتىمىز، دېيىشىۋاتىدۇ. ئۇلارمۇ كېيىنچە چۈشىنىپ قالار، دەپ ئويلايمەن. ئۇنى ئەيىبلەمەسلىككە ماڭا ۋەدە بېرىڭ. ئوخارا ئەپەندىنىڭ جەستى ھازىرغىچە مېھمانخانىدا تۇرىدۇ. شۇڭا، بۈگۈن ئاخشام چاڭجاللاشماسلىقىڭلارنى ئارزۇ قىلىمەن.

ئۇ مەندىن ئۇنىڭ بىلەن چاڭجاللاشماسلىقىنى توختىماي تەلەپ قىلىۋاتىدۇ، — دەپ ئويلىدى سىكارلېت ئاچچىقى كېلىپ، — خۇددى پۈتۈن تارا ئۆزىنىڭكىدەك گەپ قىلىدىغۇ!

لېكىن، ئۇ يەنە دادىسىنىڭ جەستىنىڭ ھېلىغىچە ئۆيدە ئىكەنلىكىنى ئويلاپ بىردىنلا ئېچىنىشلىق يىغلاپ كەتتى. ۋىل ئۇنى تەسەللى تاپتۇرۇش ئۈچۈن بىر قولى بىلەن ئالدىغا تارتىپ مەيدىسىگە باستى، باشقا گەپ قىلمىدى.

ئۇلار چاقىلىپ ئالدىرىماي كېتىۋاتاتتى، يولمۇ قاراڭغۇدا بارغانسېرى كۆرۈنمەي قېلىۋاتاتتى. سىكارلېتنىڭ بېشى ۋىلنىڭ مۇرىسىدە ئىدى، شىلەپىسى بىر چەتكە مايماق چىقىپ كەتكەندى. دادىسىنىڭ ئىككى يىلدىن بېرىقى مەڭگۈ قايتىپ كەلمەيدىغان جورىسىنى ئىشىك ئالدىدا ساقلاپ ئولتۇرىدىغان ھالىتىدىن باشقا ئىشىلىرىنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭ ئېسىدە يوق ئىدى. ئېسىدە بارى، ئاق چاچلىق، ئاۋازى جاراڭلىق، ئوچۇق

سجەزلىك، ئاچچىقى كەلگەندە يەرنى تېپىپ كېتىدىغان، خۇشى تۇتۇپ كەتسە سورۇنغا قارماي ئاغزىغا كەلگەن چاقچاقنى قىلىدىغان، مەرد ۋە تەمبەل بوۋايلىقلا ئىدى. ھازىر ئۇ يوق، جورىسىغا ھەمراھ بولۇش ئۈچۈن ئۇنىڭ يېنىغا كېتىپتۇ. — نېمىشقا ماڭا ئۇنىڭ ئاغرىپ قالغانلىقى توغرىلىق خەت يازمىدىڭىز؟ ئاڭلىغان ھامان قايتىپ كېلەتتىم ئەمەسمۇ...

— ئۇ ئاغرىمىدى. بىر مىنۇتمۇ يېتىپ قالغىنى يوق. بۇ قول ياغلىقنى ئېلىپ يېشىڭىزنى سۈرتۈڭ، قەدىرلىكىم، مەن سىزگە بولغان ئىشلارنى تەپسىلىي سۆزلەپ بېرەي.

سىكارلېت ۋىلىنىڭ ھىندى تاۋىرىدا قىلغان قول ياغلىقىغا ياشلىرىنى، بۇرىنى سۈرتتى، ئاتلانتادىن ئالدىراش مېڭىپ قول ياغلىقنى ئېلىۋېلىشىنىمۇ ئۇنتۇغانىدى. ئاندىن ئۇ بېشىنى يەنە ۋىلىنىڭ مۇرىسىگە قويۇۋالدى. نېمىدىگەن ياخشى ئادەم بۇ، ھەرقانداق ئىشتا ئاجايىپ سالماق!

— سىكارلېت، ئاڭلاڭ، بۇ مۇنداق ئىش، سىز بىزگە ئۈزۈلدۈرمەي پۇل ئەۋەتىپ تۇردىڭىز. ئاشلىي ئىككىمىز ئۇ پۇللار بىلەن باجنى تۆلىدۇق، قىچىردىن بىرنى سېتىۋالدۇق، يەرلەرنىمۇ تېرىۋالدۇق، چوشقىدىن بىرنەچچىنى، يەنە جىقلا توخۇ ئالدۇق. مېلانىيە خانقىز توخۇ بېقىشقا ئۇستا ئىكەن. ئۇ ھەقىقەتەن ئېسىل ئايال. شۇ نەرسىلەرنى ئالىمىز دەپ كىيىم - كېچەك قىلىشنى ئويلاشماپتۇق. ئەمما، سۇيىلەندىن باشقا ھېچكىم ئۇنىڭدىن ئاغرىنىپمۇ كەتمىدى.

مېلانىيە خانقىز بىلەن كاررىن خانقىز ئۆزلىرىنىڭ كونا كىيىملىرىنى كىيىپ يۈرۈۋەردى. سىز سۇيىلەندىن چۈشىنىسىز، ئۇچىسى يېڭى كىيىم كۆرۈپ تۇرمىسا ئۇنىمايدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە ھازىر شىماللىقلارنىڭ خوتۇنلىرى ئاجايىپ ياسىنىدىغان بولۇپ كېتىشتى. ھەر قېتىم ئۇ مەن بىلەن جۇنېسپورو دېگەندەك جايلارغا كونا كىيىملىرى بىلەن بارغاندا، ئۇ ئاياللارنىڭ چىرايلىق كىيىنىشىلىرىنى كۆرۈپ چىدىمايلا

قالدۇ، ئۇ تېخى يەنە چوڭ پەيتوننىڭمۇ گېپىنى قىلدى. ئۇنىڭ دېيىشىچە، ئۇنداق پەيتوندىن سىزدە بىرسى بولسا كېرەك.

— مەندىكىسى ئۇنداق پەيتون ئەمەس، ئۈستى يېپىق ھارۋا شۇ، — دېدى سىكارلېت ئاچچىقى بىلەن.

— ئۇنىڭدىن باشقا، ئۇ سىزنىڭ كېتىپىدى فىرانك بىلەن توي قىلىۋالغىنىڭىزغا ھازىرغىچە قورسىقى كۆپۈپ يۈرىدۇ. بۇ ئىشتىمۇ ئۇنى ئەيىبلىگىلى بولمايدۇ، دەپ ئويلايمەن. بۇ ئىشتا سىز نومۇسسوزلىق قىلىدىڭىز. ئاچا — سىڭىل ئوتتۇرىسىدا بۇنداق ھىيلگەرلىك بولماسلىقى كېرەك ئىدى.

سىكارلېت ۋىلنىڭ مۇرىسىدىن بېشىنى كۆتۈرۈپ، خۇددى ئادەمگە ئېتىلماقچى بولغان يىلاندىك تولغىنىپ كەتتى.

— نومۇسسوزلىق قىلدىم، شۇنداقمۇ؟ سىلىق — سىپايە بۇ گېپىڭىز ئۈچۈن رەھمەت سىزگە، ۋىل! ئۇ ئۇنى ئەمەس مېنى ياخشى كۆرگەن تۇرسا، بۇنىڭغا مېنىڭ نېمە ئامالم بار؟

— سىز ئەقىللىك ئايال، سىكارلېت. ئۇنى سىز ئۆزىڭىزنى ياخشى كۆرىدىغان قىلالايسىز. سىز چىرايلىق گەپلەر بىلەن ئۇنى قوللىشىڭىزغا كىرگۈزۈۋالغان، ئۆزىڭىز زۆرۈر تاپقان ۋاقتىڭىزدا ئاجايىپ جەلپىكار بولالايسىز. نېمىلا دېمەك، ئۇ سۈنئەتلىك لايىقى ئىدى. سىز ئاتلانتاغا بېرىشتىن بىر ھەپتە ئىلگىرى ئۇنىڭدىن سۈنئەتلىك بىر پارچە خەت كەلگەن. خەت ئاجايىپ تاتلىق گەپلەر بىلەن يېزىلغان بولۇپ، ئۇ يەنە ئازراق پۇل تېپىۋالغاندىن كېيىن توي قىلماقچى ئىكەنلىكىنى دەپتەن كەن. سۈنئەتلىك ئۇ خەتنى ماڭا كۆرسەتكەن، شۇڭا بۇ ئەھۋاللاردىن مېنىڭ خەۋىرىم بار.

سىكارلېت گەپ قىلالماي جىمىپ كەتتى. چۈنكى، ئۇنىڭ دېگەنلىرىنىڭ ھەممىسى راست بولۇپ، ئۇنىڭغا جاۋاب بەرمەك قىيىن ئىدى. باشقىسى بولسىمۇ بىر نۇرى، ۋىلنىڭ ئوتتۇرىغا چىقىپ بۇ ئىشقا بۇنداق ھۆكۈم چىقىرىشى ئۇنىڭ خىيالغا كىرىپ باقمىغان ئىش ئىدى. فىرانكىنى ئالداپ قولغا

كىرگۈزۈلغاندىن كېيىن سىكارلېت پەقەتلا ۋىجدانىي ئازاب تارتىپ باقمىغان، ئۆزىنىڭ لايىقىنى تۇتۇپ تۇرالمىغان قىزلار باشقىلاردىن يامانلىسا ئادىللىق بولمايدۇ، ئۆزىدىن كۆرۈشى كېرەك، دەپ ئويلىغانىدى.

— ۋىل، لىللا گەپ قىلىپ بېقىڭا، ئەگەر سۇئېللىپىن فىرانك بىلەن توي قىلغان بولسا، ئۇ تارا ئۈچۈن ياكى بىز ئۈچۈن بىر تىيىن پۇل چىقىرامتى؟

— مەن بايا دېدىمغۇ، زۆرۈر تاپقان ۋاقتىڭىزدا ئاجايىپ جەلپىكار بولالايسىز، — ۋىل ئۇنىڭغا قاراپ كۈلۈمسىرەپ قويدى، — فىرانك دېگەن ئۇ قېرىدىن بىر تىيىنمۇ ئالغىلى بولمايتتى، بۇنىسى ئېنىق. لېكىن، سىز ئىنتايىن بولمىغۇر ئىش قىلىدىڭىز، بۇ پاكىتتىن ھەرقانچە قىلىپمۇ ئۆزىڭىزنى قاچۇرالمىسىز. ئەگەر سىز ئۆز مەقسىتىڭىزنى بىرەر ۋاستە ئارقىلىق ئىسپاتلىماقچى بولسىڭىز، بۇنىڭغا مەن ئارىلىشالمايمەن. مەن نېمە ئادەم، نېمە سالاھىيىتىم بىلەن سىزدىن ئاغرىنمەن؟ ئەنە شۇ ئىشتىن كېيىن سۇئېللىپىن ئۇششۇك ھەرىنىڭ ئۆزىلا بولدى. مېنىڭچە، ئۇنىڭ فىرانك دېگەن ئۇ قېرىنى ياخشى دەپ ئويلىشىمۇ ناتايىن. بۇ يەردىكى گەپ، ئۇنىڭ قاتتىق خورلۇق ھېس قىلىپ قالغانلىقىدا. ئۇ سىزنى دائىم ياخشى كىيىملەرنى كىيىپ، ئېسىل پەيتون، ئېسىل ئۆيلەردە ئولتۇرۇپ راھەت كۆرۈۋاتىدۇ، دەيدۇ، ئۆزىنى تارادا كۆمۈلۈپ قېلىۋاتمەن، دەپ ئويلايدۇ. مېھمانغا، تانىسلارغا بېرىپ ئۆزۈمنى كۆرسەتسەم، چىرايلىق كىيىنسىم دېگەن خىيال كالىسىدىن زادىلا چىقمايدۇ. ئۇ توغرىلۇق ئۇنى ئەيىبلەپ كەتكىلىمۇ بولمايدۇ، چۈنكى ئاياللارنىڭ مىجەزى شۇنداق — دە.

بىر ئاينىڭ ئالدىدا مەن ئۇنى جۈنپىيورغا ئېلىپ باردىم. ئۇ يەرگە بارغاندا دوستىنىڭكىگە كەتتى، مەن ئىشىمغا ماڭدىم. قايتقاندا شۇنداق ياۋاشلاپ كېتىپتۇ، ئەمما ئىچىنى بىر نېمە تاتىلايدۇ. بۇنى بىلىپ تۇرۇۋاتمەن، بىرەر سىدىن بىر گەپ

ئاڭلىغان بولسا، شۇنىڭغا شۇنداق بولۇۋاتقان ئوخشايدۇ، دەپ ئويلاپ ئانچە ئېرەنشمىدىم. بىر ھەپتىلەر ئۆتكەندىن كېيىن ئۇ ئۆيىنىڭ ئىچىدە ئۇياقتىن - بۇياققا مېڭىپ يۈرىدۇ، ئۆزى ناھايىتى ھاياجاندا، گەپمۇ قىلمايدۇ. ئۇ كاسلىن كالۋېرتنىڭ يېنىغا بېرىپ كەلگەندى. سىكارلېت، ئەگەر سىز ئۇ قىزنىڭ ئىشىنى ئاڭلايدىغان بولسىڭىز، ئىچىڭىز ئاغرىپ يىغىدىن باش كۆتۈرەلمەي قالسىز. ئۇ بىچارىنىڭ بۇنداق ياشىغىنىدىن ئۆلگىنى ياخشى. ئۇ ھىلتون ئىسىملىك بىر شىماللىققا تەگكەن. ئۇ ئان قېپى بىر نېمە ئىكەن. بىلەمسىز، ئۇ ئۆيلىرىنى گۈرۈگە بېرىپ قويۇپ، ئەمدى قايتۇرۇۋالالماي بۇ يەردىن كەتمەكچى بولۇۋاتىدۇ.

— بىلەيمەن ھەم بىلىشىنىمۇ خالىمايمەن. دادامنىڭ ئىشىنى بىلسەملا بولدى.

— مانا ھازىرلا سۆزلەپ بېرىمەن، — دېدى ۋىل سەۋرچانلىق بىلەن، — سۇئېللىپ ئۇلارنىڭكىدىن قايتىپ كېلىپلا بىزگە، بىزنىڭ ھىلتون ئەپەندىگە بولغان قارىشىمىز خاتا ئىكەن، ئۇ ئادەمنىڭ قولىدىن ئىش كېلىدىكەن، دېدى، ھەتتا ئۇنى ئەپەندى دەپ ئاتىدى. ئۇنىڭ گېپىگە ھەممىمىز كۈلۈشتۈق. كېيىن ئۇ ھەر كۈنى چۈشتىن كېيىن دادىڭىزنى ئېلىپ سىرتىنى ئايلىنىپ كېلىدىغان بولۇپ قالدى. بەزىدە ئېتىزلىقتىن كېلىۋېتىپ ئىككىسىنىڭ قەبرىستانلىقىنىڭ قورۇق تېمىدا ئولتۇرۇشقانلىقىنى كۆرۈپ قالاتتىم. بوۋاي ئۇنىڭغا تىكىلىپ قاراپلا تۇراتتى، چىرايمىدىن ھەيران بولغاندەك ئىپادە چىقىپ تۇراتتى، توختىماي بېشىنى چايقايتتى. سىز بوۋاينىڭ ئەھۋالىنى بىلىسىز، سىكارلېت، ئۇنىڭ كاللىسى بارغانسېرى بولماي قالغان، ھەتتا ئۆزىنىڭ نەدە تۇرۇۋاتقانلىقىنى، كىم ئىكەنلىكىنىمۇ دەپ بېرەلمەيتتى. بىر قېتىم سۇئېللىپ ئاپىڭىزنىڭ قەبرىسىنى كۆرسەتكەندە ئۇنىڭ يىغلاپ كەتكەنلىكىنى كۆردۈم. سۇئېللىپ ئۆيگە ناھايىتى خۇشال قايتىپ

كەلدى. مەن ئۇنىڭغا خاپا بولۇپ: «سۇئېللىپ خاتقىز، بىچارە دادىڭىزنى خانىمىنى ئېسىگە سېلىپ نېمىشقا قىنايسىز؟ ئۇ ئاپىڭىزنىڭ ئۆلۈپ كەتكىنىنى تازا ئېسىگە ئالمايدىغان تۇرسا قەستەن شۇنداق قىلسىڭىز بولامدۇ؟» دېدىم. ئۇ بېشىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ كۈلۈپ قويدى، ئاندىن: «سىز ئۆزىڭىزگە مۇناسىۋەتسىز ئىشلارغا ئارىلاشماڭ، ۋاقتى كەلگەندە مېنىڭ بۇ ئىشىمدىن خۇشال بولسىلەر» دېدى. مېلانىيە خانقىز تۈنۈگۈن كەچتە سۇئېللىپنىڭ تۈزگەن پىلانىنى ئۆزىگە دەپ بەرگەنلىكىنى دېدى. مېلانىيە دەسلەپتە ئاڭلاپ ئۇنى چاقچاق قىلىۋاتسا كېرەك دەپ ئويلاپتۇ ھەم قورقۇپ كېتىپ ئۇ گەپنى باشقا ھېچكىمگە تىنماپتۇ.

— قانداق پىلان ئىكەن ئۇ؟ ئەگىتمەي تېزىرەك دېسىڭىز چۇ؟
ئۆيىڭىمۇ ئاز قېلىۋاتىمىز، ھازىر ھەممىدىن بەك كۆڭۈل بۆلىدىغىنىم دادامنىڭ ئىشى.

— مەنمۇ سىزگە شۇ ئىشنى دەپ بېرىۋاتىمەن، — دېدى
ۋىل، — ئەمىسە مۇشۇ يەردە بىردەم تۇرۇپ گەپنى قىلىپ
بولغاندا، ئاندىن ماڭايلى.

ۋىل ھارۋىنى توختاتتى. يولنىڭ ئىككى تەرىپى ئېگىز ھەم
قېلىن قاشا بولۇپ، بۇ يەر ماكلنتوشنىڭ زېمىنىنىڭ پاسىلى
ئىدى. قاراڭغۇدىمۇ ئۇلارنىڭ ۋەيران بولۇپ كەتكەن ئۆيلىرىنىڭ
تۇرخۇنلىرى غۇۋا كۆرۈنۈپ تۇراتتى. سىكارلېت ئىچىدە ۋىلنىڭ
يەر تېپىلمىغاندەك ھارۋىنى مۇشۇ يەردە توختاتقانلىقىغا نارازى
بولدى.

— قىسقىسى، ئۇنىڭ پىلانى شىماللىقلارغا تارتقان
زىيانلارنى... كۆيۈپ كەتكەن پاختىلارنى، ئۇلار ھەيدەپ كەتكەن
ئۇلاغلارنى، چۈۋۈۋەتكەن ئېغىل - قوتانلار بىلەن قاشالارنى
تۆلىتىش ئىكەن.

— شىماللىقلارغا تۆلىتمەيدىكەن؟
— جەنۇبلۇقلارنىڭ ئىچىدىكى قوشما ئىشتاتقا ھېسداشلىق

قىلغان ئادەملەرنىڭ مال - مۈلكى ۋەيرانچىلىققا ئۇچراپ، ئۇلار ئەرز قىلسىلا شىمال ھۆكۈمىتى بىردەك تۆلەپ بېرىدىغان بويىتىكەن. سىز بۇ گەپنى ئاڭلىمىغانمۇ؟

— ئەلۋەتتە ئاڭلىمىغان، — دېدى سىكارلېت، — ئەمما ئۇنىڭ بىز بىلەن ھېچقانداق مۇناسىۋىتى يوق ئەمەسمۇ؟

— سۇئېلېننىڭ قارىشىچە، مۇناسىۋىتى چوڭ ئىمىش. بىر قېتىم مەن ئۇنى جونىسبورغا ئېلىپ بارغاندا ماكلنتوشنىڭ خانىمى بىلەن ئۇچرىشىپ قالدۇق. سۇئېلېن ئۇنىڭ بىلەن پاراڭلىشىۋېتىپ ئۈستىبېشىغا سەپسپايتۇ. قارىسا، ئۈچىسىدا ئېسىل كىيىملەر. شۇنىڭ بىلەن ئۇ خوتۇندىن گەپ ئاپتىكەن، ئۇ خوتۇن ئېرىنىڭ قوشما ئىشتاتلار ھۆكۈمىتىگە ئۇلارغا ھېسداشلىق قىلغۇچى بىر ئادەمنىڭ زىيانغا ئۇچرىغان مال - مۈلكىنى تۆلەپ بېرىش توغرىلۇق ئەرز سۇنغانلىقىنى ماختىنىپ تۇرۇپ سۆزلەپ بېرىپتۇ. ئۇ ئادەم جەنۇب ئىتتىپاقىغا ھېچقانداق شەكىلدە ياردەم قىلمىغان ھەم ئۇلارنى قوللىمىغانىكەن.

— ئۇلار ئەزەلدىن بىرەر ئادەمگە ياردەم قولىنى سوزۇپ باقمىغان، — دېدى سىكارلېت غەزەپ بىلەن، — ئۇلار شوتلاندىيەلىكلەر بىلەن قانداشلىقى بار ئېرلاندىيەلىكلەر.

— ھىم، بەلكىم شۇنداق تۇ، مەن ئۇلارنى تونۇمايمەن. قانداقلا بولسۇن، ھۆكۈمەت ئۇلارغا... نەچچە تۈمەن، نەچچە مىڭ سوم بەرگەنلىكى ئېسىمدە يوق، ئەمما خېلىلا كۆپ پۇلنىڭ گېپى بار. بۇ گەپنىڭ سۇئېلېنغا تەسىرى چوڭ بولغان. ئۇ بىزگىمۇ دېمەي بىر ھەپتىگىچە ئويلىغان گەپ. بىزنى زاڭلىق قىلىدۇ دەپ دېمىگەن بولسا كېرەك. شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ بىرسىگە بۇ ئىشنى مەسلىھەت سالغۇسى كېلىپ كاسلىن خانقىزنىڭ يېنىغا بېرىپتۇ، ھېلىقى نان قېپى ھىلتونۇم ئۇنىڭغا بىرمۇنچە پىلانلارنى كۆرسىتىپ، سىزنىڭ دادىڭىز بۇ دۆلەتتە تۇغۇلغان ئەمەس، ئۇرۇشقىمۇ قاتناشمىغان، ئۇرۇشقا بارىدىغان ئۇغۇللىرىمۇ يوق، جەنۇب ئىتتىپاقى ھۆكۈمىتىدە ھوقۇقمۇ

تۇتمىغان، مۇشۇ ئەھۋاللارنى بىرلەشتۈرۈپ قارايدىغانلا بولسا، ئوخارا ئەپەندىنىڭ قوشما ئىشتاتلار ھۆكۈمىتىنىڭ سادىق قوللىغۇچىسى ئىكەنلىكى ئېنىقلا چىقىدۇ، دەپتۇ. سۇئېللىپ قايىتىپ كەلگەندىن كېيىن ئوخارا ئەپەندىگە خىزمەت ئىشلەشكە باشلىغان گەپ. سىكارلېت، ھۆددە قىلالايمەنكى، دادىڭىز خېلىغىچە ئۇنىڭ نېمە دەۋاتقانلىقىنى چۈشەنمىگەن. ئۇمۇ دەل مۇشۇنىڭدىن پايدىلىنىپ، مۇتلەق ئىشەنچلىك قەسەمنامىدىن بىرنى يازدۇرماقچى بولغان، ئوخارا ئەپەندى بولسا ئۇنىڭ نېمىلىكىنى بىلمىگەن.

— دادامغا مۇتلەق ئىشەنچلىك قەسەمنامە يازدۇرماقچى بوپتىكەنمۇ؟ — سىكارلېت تۈۋلەپ كەتتى.

— يېقىنقى بىرنەچچە ئايدىن بېرى بوۋاينىڭ ئېسى بارغانسېرى ئاجىزلاپ كەتكەندى، سۇئېللىنىمۇ دەل شۇنىڭدىن پايدىلانماقچى بولغان بولسا كېرەك. ھېچقايسىمىز ئۇنداق ئىش بولار دەپ ئويلىمىغان. ئۇنىڭ قىلىۋاتقىنىنى ئادەتتىكى بىر ئىشقا دەپ ئويلاپ، ئۆلۈپ كەتكەن ئاپىڭىز ئارقىلىق دادىڭىزنى بۇنچىلىك ئاۋارە قىلىدىغانلىقى، شىماللىقلاردىن ئون بەش تۈمەن پۇل ئالغىلى بولىدىغان تۇرۇقلۇق ئالماي، قىزلىرىڭنى كىيىم – كېچەكسىز قويدۇڭ، دەپ ئەيىبلەيدىغانلىقى خىيالىمىزغا كەلمەپتۇ.

— ئون بەش تۈمەن! — سىكارلېت ئۆزىچىلا بۇ ساننى ئاغزىغا ئېلىپ قالدى. ئۇنىڭدىكى بايا سۇئېللىنىشنىڭ دادىسىغا قەسەمنامە يازدۇرماقچى بولغانلىقىدىن پەيدا بولغان قورقۇنچىمۇ ئاستا – ئاستا كۆتۈرۈلۈپ كەتتى.

بۇ ئاز پۇل ئەمەس ئىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ھازىرقى ئامېرىكا ھۆكۈمىتىگە سادىقلىقى توغرىلۇق قەسەم بەرسە، ھۆكۈمەتنى قوللىغانلىقى، ھۆكۈمەتكە قارشى ئادەملەرگە ياردەم بەرمىگەنلىكى ھەققىدە بىرەرسى گۇۋاھلىقتىن ئۆتسلا بولاتتى. ئون بەش تۈمەن! بۇ پۇلغا ئازراقلا يالغان گەپ قىلسا ئېرىشكىلى بولىدىكەنمۇ؟

شۇڭا، ئۇ سۇئېللىپنى نېمە دەپ ئەيىپلىسۇن؟ ۋاي خۇدايمەي، ئالبېكسنىڭ سۇئېللىنىنى قامچا بىلەن ساۋاش كېرەك دېگەنلىكىنىڭ، يەرلىكلەرنىڭ ئۇنى بوغۇزلىتىۋېتىمىز دەپ تەھدىت سېلىشلىرىنىڭ سەۋەبى شۇمىدۇ؟ ئەخمەقلەر، ھەممىسى ئەخمەق نېمىلەر! ئۇنىڭدا شۇنچىلىك پۇل بولىدىغان بولسا نېمە ئىشلارنى قىلالمايدۇ، باشقىلارمۇ ھەم شۇنداققۇ؟ ئازراق يالغان سۆزلەپ قويغاننىڭ نېمىگە زىيىنى بار؟ نېمىلا دەپسۇن، شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ پۇلىنى ئالغان ئەۋزەل - دە. ئۇنىڭ بەدىلىگە نېمە ئىش قىلىشقا توغرا كەلسە مەيلى ئەمەسمۇ.

— تۈنۈگۈن چۈشكە يېقىن ئاشلىپى ئىككىمىز قاشاغا ياغاچ تەييارلاۋاتاتتۇق، سۇئېللىپ مۇشۇ ھارۋا بىلەن دادىڭىزنى ھېچقايسىمىزغا گەپمۇ قىلماي شەھەرگە ئېلىپ كېتىپتۇ. مېلانىيە خانقىز ئەھۋالنى ئازراق بىلىدىكەن، ئەمما ئۇنى نىيىتىدىن يېنىپ قالار دېگەن خىيال بىلەن ئۇ توغرۇلۇق ھېچقايسىمىزغا تىنماپتۇ، ھەقىقىي ئەھۋالنى بۈگۈن بىلدۈق. ھىلتون دېگەن ئۇ نان قېپىنىڭ شىماللىقلارغا بېقىنغان ئادەملەر بىلەن جۇمھۇرىيەتچىلەرنىڭ ئىچىدە ئازراق تەسىرى بار ئىكەن، شۇڭا سۇئېللىپ بىلەن مەسلىھەتلىشىپ، مەنلا كۆزۈمنى يۈمۈپ تۇرۇپ، ئوخارا ئەپەندىنى شىمال ھۆكۈمىتىگە سادىق ئىدى، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئېرىلاندىيەلىك، ئۇرۇشقا قاتناشمىغان دەپ گۇۋاھلىقتىن ئۆتسەم، ئاندىن ئۇ قەسەمنىگە قول قويۇۋەتسىلا بولىدى، دەپتۇ. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇلار پۇل ئالغۇدەك، قانچىلىك ئالاتتىكىن، بىلىمدىم. دادىڭىز قەسەمنىگە قول قويسا ھەم قەسەم قىلسىلا، ئۇ قەسەمنى ئۇلار ۋاشىنگتونغا ئەۋەتىپ بېرىدىكەن.

شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئۇنى - بۇنى قىلىپلا قەسەمنى ئوقۇپ بېرىپتۇ، دادىڭىزمۇ ھېچنېمە دېمەي ئىشلار ئوڭۇشلۇق مېڭىپتۇ. ئاندىن سۇئېللىپ ئۇنىڭغا قەسەمنىگە قول قويۇشنى ئېيتىپتىكەن، دەل شۇ چاغدا ئۇ بىردىنلا ئېسىگە كەلگەندەك

بولۇپ بېشىنى چايقاپتۇ. مېنىڭچە، بۇنىڭ نېمە ئىش ئىكەنلىكىنى ئۇنىڭ بىلىپ قالغانلىقى ناتايىن، لېكىن قول قويۇشنى خالىمىغان گەپ، سۇئېللىپ ئۇنى كۆپ خاپا قىلىپ كەتكەچكە شۇنداق قىلغان بولۇشىمۇ مۇمكىن. شۇنىڭ بىلەن بارلىق تىرىشچانلىقى بىكارغا كەتكەن سۇئېللىپنىڭ قاتتىق ئاچچىقى كەپتۇ - دە، بوۋايىنى ئۇ يەردىن سۆرەپ چىقىپ پەيتونغا ساپتۇ ۋە بالىلىرىغا ئوبدان كۈن كۆرسەتكىلى بولىدىغان تۇرۇقلۇق سەن شۇنى قىلمىدىڭ، ئاپام سەندىن ئۇ دۇنيادا تۇرۇپ خاپا بولدى، يىغلىدى، دېگىنىچە كوچىنى تىنماي ئايلاندۇرۇپتۇ. بوۋاي بۇ گەپنى ئاڭلاپلا ئۇن سېلىپ يىغلاپ كېتىپتۇ. ئۇ ئاپىڭىزنىڭ گېپىنى ئاڭلىسا دائىم شۇنداق قىلاتتى. بۇ ئەھۋالنى شەھەردىكىلەرنىڭ ھەممىسى كۆرۈپتۇ. ئالپەكس يېنىغا بېرىپ نېمە ئىش بولغانلىقىنى سورايتىكەن، سۇئېللىپ كۆزىنىڭ پاختىسىنى چىقىرىپ، خەقنىڭ ئىشى بىلەن كارىڭ نېمە، دەپ ئۇنى تويدۇرۇپ قويۇپتۇ.

شۇنىڭ بىلەن، قانداق ئويلاپ تاپتىكىن، چۈشتىن كېيىن بىر بوتۇلكا ھاراق تېپىپ، ئوخارا ئەپەندىنى ئىشخانىغا يەنە ئېلىپ كەپتۇ، ئاندىن ھاراقنى راسا ئىچۈرۈپتۇ. ئوخارا ئەپەندى ئىچىپ مەست بولغاندىن كېيىن، سۇئېللىپ ئۇنى بىر ھازاغىچە ياخشى گەپلەرنى قىلىپ ئالداپتۇ. ئىككى - ئۈچ سائەتلەردىن كېيىن ئۇ ئاخىر ئەيۋەشكە كېلىپ، بوپتۇ، قول قويسام قويماي، دەپتۇ. ئۇلار قەسەمنامىنى ئالدىغا قويۇپتۇ. ئۇ ئەمدىلا قول قويماي دەپ تۇرغاندا، سۇئېللىپ: «ئەمدى سىلاتتېرى بىلەن ماكىنتوشنىڭ ئۆيىدىكىلىرى بىزگە يوغانچىلىق قىلالمايدىغان بولدى - دە» دەپ قويۇپتۇ. سىزمۇ بىلىسىز، سىكارلىپت، سىلاتتېرىنىڭ ئەسكى ئۆيىنى شىماللىقلار كۆيدۈرۈۋەتكەندى، ئەرز قىلىپ بىرمۇنچە پۇل تۆلىتىۋالدى، ئېمىمنىڭ ئېرى ئۇلارنىڭ ۋاشىنگتوندىكى ئىشلىرىنى توغرىلاپ بېرىپتۇ. ئۇ ئىككىسىنىڭ ئىسمىنى ئاڭلاپ دادىڭىز تىترەپ كېتىپ

ئورنىدىن تۇرۇپ كېتىپتۇ، ئۆتكۈر كۆزلىرى بىلەن ئۇنىڭغا قارىلىپتۇ. كالىسى سەزگۈر ئىكەن، سۇئېلىپتىن: «ئۇلارمۇ مۇشۇنداق نەرسىگە قول قويغانمۇ؟» دەپ سوراپتۇ. سۇئېلىپتىن ھودۇقۇپ كېتىپ، تۇرۇپ قول قويغان، تۇرۇپ قول قويمىغان، دەپتۇ. «گېپىڭنى ئېنىق قىل، ئۇ ئاق تەنلىك ئىپلاس قەلەندەرلەرمۇ مۇشۇنداق نەرسىگە قول قويغانمۇ؟» دەپ توۋلاپتۇ ئوخارا ئەپەندى. «شۇنداق، ئەپەندى، ئۇلار قول قويۇپ نۇرغۇن پۇل ئالدى، سىز قول قويسىڭىزمۇ شۇلاردەك پۇل ئالسىز» دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ھىلتون دېگەن ھېلىقى ئىپلاس.

شۇنىڭ بىلەن ئوخارا ئەپەندى قاتتىق خاپا بولۇپ كېتىپتۇ. ئالبېكس ئۇنىڭ ئاۋازىنى يىراقتىكى بىر قاۋاقخانىدا ئولتۇرۇپ ئاڭلاپتىمىش. ئۇ ئېرىلاندىيە تەلەپپۇزى بىلەن سۆزلەپ: «سەن ئوخارا جەمەتىدىكىلەرنى ئاشۇ ئاق تەنلىك دىۋانلەر بىلەن بىر يولدا ماڭىدۇ دەپ ئويلايمىسەن؟» دەپتۇ - دە، قەسەم نامىنى ئوتتۇرىدىن ئىككى قىلىپ يىرتىۋېتىپ سۇئېلىپتىننىڭ يۈزىگە ئېتىپتۇ. ئارقىدىن يەنە: «سەن مېنىڭ قىزىم ئەمەس!» دەپ يۈگۈرۈپ چىقىپ كېتىپتۇ.

ئالبېكس ئۇنى، خۇددى ئۈركۈگەن بۇقىدەك كوچىدا يۈگۈرۈپ يۈردى. خانىم ئۆلۈپ كەتكەندىن بېرى ئۇنىڭ ئېسىنىڭ جايىغا كەلگەنلىكىنى تۇنجى قېتىم كۆرۈپتىمەن، دېدى. ئۇ مەست، دەلدەڭشىپ يۈرۈپتىمىش، ئاغزىدا شۇنداق سەت تىل. بىرچاغدا ئالبېكسنىڭ باغلاقلىق تۇرغان ئېتىغا مىنىپتۇ - دە، قويۇندەك چاپتۇرۇپ كېتىپتۇ.

قاراڭغۇ چۈشەي دېگەن چاغدا ئاشلىپى ئىككىمىز ئىشىك ئالدىدا چوڭ يولغا قاراپ تىتىلداپ ئولتۇراتتۇق، مېلانىيە خانىم ھېچنېمە دېمەي كارىۋىتىدا يېتىپ يىغلاۋاتاتتى. تويۇقسىز چوڭ يول تەرەپتىن ئاتنىڭ تويۇق ئاۋازى بىلەن بىرسىنىڭ ۋارقىراپ كېلىۋاتقان ئاۋازى ئاڭلاندى. ئاشلىپى: «قىزىق ئىشقا بۇ، ئوخارا ئەپەندىنىڭ ئاۋازىغا نېمىدېگەن ئوخشىغان. ئۇرۇشتىن ئىلگىرى بىزنىڭكىگە ھەر قېتىم كەلگەندە مۇشۇنداق ۋارقىراپ كېلەتتى» دېدى.

شۇ ئارىدا ئۇ ئوتلاقنىڭ ئۇ تەرىپىدە كۆرۈندى. دېمەك، ئۇ چوقۇم ئاتنى قاشادىن ئاتلىتىپ كەلگەن. ئارقىدىنلا ئۇ ئېتىنى دوڭگە قاراپ چاپتۇردى، دۇنيادىن بىغەم ئادەمدەك ناخشىسىمۇ بار تېخى. مەن دادىڭىزنىڭ ئاۋازىنىڭ بۇنچىلىك سازلىقىنى بىلمەيدىكەنمەن. ئۇ ناخشا ئېيتقاچ ھەدەپ ئاتقا قامچا ئۇراتتى، ئاتمۇ ئۆلەر - تىرىلىشىگە قارىماي چاپاتتى. ئوتلاقنىڭ يەنە بىر بېشىغا بارغاندا ئاتنى توختىتىۋېلىش كېرەك ئىدى، لېكىن ئاتنى قاشادىن سەكرىتىپ ئۆتۈپ كەتمەكچى بولغاندەك توختاتمىدى، ئۇنى كۆرۈپ قورقۇپ كەتتۇق. ئارقىدىنلا ئۇنىڭ: «ئېلىپ، قاشادىن ئاتنى سەكرەتكىنىمنى كۆرگىن!» دەپ ۋارقىرىغىنى ئاڭلاندى. لېكىن، ئات ساتمىنىڭ يېنىغا چېپىپ بېرىپ چېپىدە توختىۋالدى، دادىڭىز ئاتنىڭ ئۈستىدىن موللاق ئېتىپ يەرگە يىقىلدى. بىز يۈگۈرۈشۈپ بارغاندا ئاللىقاچان جېنى چىقىپ بوپتىكەن. يىقىلغاندا يۈلۈنى ئۈزۈلۈپ كەتكەن بولسا كېرەك.

ۋىل سىكارلېتنى، ھەرقاچان گەپ قىلىدۇ دەپ ئويلاپ سۆزىنى توختاتتى، لېكىن ئۇ زۇۋان سۈرمىدى. ۋىل قامچىنى قولغا ئېلىپ: «چۇ، شېرمان!» دەپ ئاتقا بىرلا ھەيۋە قىلىۋىدى، ئات ئۆي تەرەپكە قاراپ ئىتتىك يۈرۈپ كەتتى.

قىرىقچى باب

بۈگۈن كېچە سىكارلېت ناھايىتى ئاز ئۇخلىدى. تالغ ئېتىپ قۇياش شەرق تەرەپتىكى دوڭنىڭ ئۈستىدىكى قارىغايلىقنىڭ كەينىدىن ئەمدىلا كۆتۈرۈلۈپ چىققاندا كونا كارىۋاتتىن قوپۇپ، دېرىزىنىڭ تۈۋىدىكى بىر ياغاچ بەندىگە كېلىپ ئولتۇرۇپ، بىر قولى بىلەن ئېغىرلىشىپ تۇرغان بېشىنى يۆلىگەن پېتى سىرتقا نەزەر تاشلىدى. خامان، مېۋىلىك باغ، يىراقتىكى كېۋەزلىكلەر

كۆزگە روشەن تاشلىنىپ تۇراتتى. ھەممە نەرسە شۇنچىلىك ئېنىق، ئەمخۇش، جىمجىت ۋە ياپىيىشىل ئىدى. كېۋەزلىكى كۆرۈپ ئازاب چەككەن يۈرىكى خېلى كۆتۈرۈلۈپ قالغاندەك بولدى. تاراننىڭ ئىگىسى ئۆلۈپ كەتكىنى بىلەن بۇ يەرنى ئاشۇ ئىگىسىگە ئوخشاش سۆيىدىغان، ئاسرايدىغان ئادەم بار ئىدى. ئۆيلەر ئاپپاق ئاقارتىۋېتىلگەن، ھويلىنىڭ ھەممە يېرىگە قوناق، كاۋا، پۇرچاق، تۇرۇپلار تېرىۋېتىلگەن، بىر تالمۇ ياۋا گىياھ كۆرۈنمەيدۇ، ئەتراپى چىۋىقلاردا توقۇلغان قاشا. باغدىمۇ قالايمىقان ئۆسۈپ قالغان بىر تۈپمۇ دەرەخ يوق. ھەممە يەر رەتلىك، شاخلاردا تۈرلۈك مېۋىلەر ساڭگىلاپ تۇرغان، كېۋەزلىكىمۇ قوياشنىڭ ئالتۇن نۇرىدا ياپىيىشىل تۇلۇنىپ تۇرۇپتۇ. شۇنچىلىك يېقىملىق، توپ - توپ توخۇ - ئۆردەكلەر يېڭى ئاغدۇرۇلغان جايدىن قۇرت - قوڭغۇزلارنى تېرىپ يېيىش ئۈچۈن ئېتىزلىق تەرەپكە كېتىشىۋاتىدۇ.

سىكارلېت بۇنىڭ ھەممىسىنى ۋىلىنىڭ قىلغانلىقىنى بىلەتتى، شۇڭا كۆڭلىدە ئۇنىڭدىن شۇنچىلىك سۆيۈنۈپ كەتتى. گەرچە ئۇ ئاشلىپىنى چىن يۈرىكىدىن ياخشى كۆرسىمۇ، ئەمما ئاشلىپىنى ياشناپ تۇرغان بۇ مەنزىرىنى بەرپا قىلغان ئادەم دەپ قارىمايتتى، چۈنكى تارانى گۈللەندۈرۈش يەر تېرىيدىغان ئاقسۆڭەكنىڭ ئەمەس، بەلكى يەرنى سۆيىدىغان دېھقاننىڭ جاپالىق ئەمگىكى بىلەن ئەمەلگە ئاشاتتى. تارادا ھازىر ئاتتىن ئىككىسىلا بار ئىدى، بۇرۇنقىدەك ئات - كالىلار ئېغىلغا پاتمايدىغان، كېۋەزلىك بىلەن قوناقلىقلارغا كۆز يەتمەيدىغان مەنزىرە ھازىر يوق ئىدى، ئەمما ھازىرقى مۇشۇ ھالەتمۇ چوڭ گەپ ئىدى. تېرىلماي قالغان يەرلەرنى كېيىن تېرىۋالسىمۇ بولاتتى، دەم ئالغان يەرلەر تېخىمۇ مۇنبەتلىشىپ كېتەتتى.

ۋىل بىرقانچە ئىنگىلىز مو يەرنىلا تېرىپ قالماي، يەنە جورجىيەلىكلەرنىڭ ئىككى دۈشمىنى، يەنى ئۇرۇقى بىلەن تېز كۆپىيىپ كېتىدىغان قارىغاي بىلەن قارا بېدىنىڭ يامراپ

كېتىشىنى تىزگىنلىۋالغانىدى. نەتىجىدە ئۇ نەرسىلەر ئېتىزلىققىمۇ، كېۋەزلىككىمۇ، يايلاققىمۇ، ئۆيىنىڭ ئالدىغىمۇ بارالمىپتۇ. بۇ، جورجىيەدىكى نۇرغۇن قورۇقلاردا ئاز ئۇچرايدىغان ئەھۋال ئىدى.

سىكارلېت تارانىڭ تاشلىنىپ قېلىپ چۆللۈككە ئايلىنىپ قېلىشىدىن قاتتىق ئەنسىرىگەنىدى. ھېلىمۇ ياخشى ۋىل ئىككىسى تىرىشىپ - تىرىشىپ يۈرۈپ شىماللىقلارنىڭ تاجاۋۇزىغا، تەبىئەتنىڭ بۇزغۇنچىلىرىغا تاقابىل تۇردى. بولۇپمۇ ئۇنى خۇشال قىلغىنى ۋىلنىڭ پاختىنى ئامبارغا ئەكىرىۋالغاندىن كېيىن، بىزگە پۇل ئەۋەتمەسلىكىمۇ بولىدۇ، دېگەن بىر ئېغىز گېپى بولدى. شۇنداقتىمۇ سىكارلېت پۇل ئەۋەتىپ تۇرمىسا ۋىلنىڭ جاپادا قالدىغانلىقىنى بىلەتتى، ئەمما ئۇنىڭ ئاشۇ خىل مۇستەقىل روھىغا ئاپىرىن ئوقۇيتتى ۋە ھۆرمەت قىلاتتى. بۇرۇن ئۇنىڭ سالاھىيىتى ياللانا ئىشچى ئىدى، شۇڭا سىكارلېت بەرگەن ئىش ھەققىنى قوبۇل قىلاتتى. ئەمدى ھازىر ئۇ سىكارلېتنىڭ قېيىنئەنىسى ھەم بۇ ئائىلىنىڭ باشلىقى بولۇش ئالدىدا تۇرۇپتۇ، شۇڭا ئۇ بۇنىڭدىن كېيىن ئۆزىنىڭ تىرىشچانلىقىغا تايانماقچى ئوخشايدۇ. ۋىلنى ئۇنىڭغا تەڭرى يەتكۈزگەن، دېيىشكىمۇ بولاتتى.

پورك ئېلېننىڭ قەبرىسى يېنىدىن ئوخارا ئەپەندىگە قەبرە كولاپ تەييار قىلىپ قويغانىدى، ھازىر كولىغان توپىلىرىنى جايىغا تىندۈرۈۋېتىشكە تەييارلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ كەينىدە، پاكىر بىر تۈپ قارىغايىنىڭ ئارقىسىدا تۇرغان قىزىل توپىلىق بۇ قەبرىگە قارىماي كۆزلىرىنى باشقا جايغا تىكىپ تۇراتتى، جېم تارلېتون، خۇگ مونرو، ئالبېكس فونتائىن ۋە ماكرس بوۋاينىڭ ئەڭ كىچىك نەۋرىسى ئوخارا ئەپەندىنىڭ گىروفىنى كۆتۈرۈپ ئۆيىدىن چىقىشتى ۋە ئەگرى - بۈگرى چېغىر يول بىلەن قەبرىستانلىققا قاراپ سۆرسىز جىمجىت

مېڭىشتى. گىروفنىڭ كەينىدە ئۇنىڭ دوست - بۇرادەرلىرى، قولۇم - قوشنىلىرىدىن بولۇپ بىر توپ ئادەم كېلىشىۋاتاتتى، ھەممىسىنىڭ ئۇچىسىدا كونا كىيىملەر بار ئىدى، سۈكۈت بىلەن ئاستا كېتىشىۋاتاتتى. ئۇلار باغنىڭ قۇياش نۇرى تولۇق چۈشۈپ تۇرغان يولغا يېتىپ كەلگەندە، پورك قولدىكى گۈرەكنىڭ سېپىغا بېشىنى قويۇپ بۇقۇلداپ يىغلاپ كەتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ بىرنەچچە ئاينىڭ ئالدىدا ئاتلانتاغا بارغاندا كۆرگەن قاپقارا چاچلىرىنىڭ ئەمدىلىكتە ئاپپاق ئاقىرىپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ ھەيران قالدى.

سىكارلېت چارچاپ قالغانىدى. بارلىق يىغىنى ئاخشام يىغىۋالغان بولغاچقا، ھازىر كۆزلىرىدە بىر تېمىمۇ ياش يوق ئىدى. سۇئېلېن ئۇنىڭ كەينىدە مېچىلداپ يىغلاپ تۇراتتى، يىغىسى سىكارلېتنىڭ جېنىغا قاتتىق تېگىۋاتاتتى. ئەگەر مۇشتىنى چىڭ تۇگۇۋالمىغان بولسا، ئاچچىقىدا كەينىگە ئۇرۇلۇپلا ئۇنىڭ تەستىكىگە سالغان بولاتتى. مەيلى مەقسەتلىك ياكى مەقسەتسىز بولسۇن، دادىسىنىڭ ئۆلۈمىگە شۇ سەۋەبچى بولغانىدى. شۇنداقتمۇ شۇنچە كۆپ ئادەمنىڭ ئالدىدا ئۆزىنى بېسىۋالمىسا بولمايتتى. بۈگۈن ئەتىگەن ھېچكىم سۇئېلېنغا گەپ قىلمىدى، ئىچ ئاغرىتىپ قاراپمۇ قويمىدى. ھەممىلا ئادەم سىكارلېت بىلەن سۆيۈشۈپ، قول ئېلىشىپ كۆرۈشتى، كاررىن بىلەن پوركىمۇ تەسەللى سۆزلىرىنى ئېيتىشتى، سۇئېلېنغا بولسا خۇددى بۇ يەردە ئۇنداق ئادەم يوقتەك، ھېچكىم نەزەر كۆزىنى سېلىپ قويمىدى.

ئۇلارنىڭ قارىشىچە، سۇئېلېننىڭ خاتالىقى ئۆزىنىڭ دادىسىنىڭ ئۆلۈمىگە سەۋەبچى بولغانلىقىدىلا ئەمەس ئىدى، ئۇ يەنە دادىسىنى جەنۇبقا خائىنلىق قىلىشقا قىستىغانىدى، قاتتىق قامال ئىچىدە تۇرۇۋاتقان ئاشۇ جەمئىيەتتىكىلەر ئۈچۈن ئېيتقاندا، بۇنداق ئىش قىلىش كۆپچىلىكنىڭ شان - شۆھرىتىنى يەرگە ئۇرۇش بىلەن باراۋەر ئىدى. سۇئېلېن بۇ

يەردىكىلەرنىڭ ھەممىگە مەلۇم بولغان يىمىرىلمەس ئىتتىپاقلىقنى بۇزغانىدى. شىماللىقلاردىن پۇل ئالماقچى بولغانلىقىنىڭ ئۆزىلا ئۇنىڭ شىمالدىن كەلگەن تەۋەككۈلچىلەر بىلەن بۇ يەردىكى ئۇلارغا بېقىنغان ئادەملەر بىلەن بىر سەپتە تۇرغانلىقىنىڭ ئىپادىسى بولۇپ، بۇنداق ئادەملەر ئۇلارنىڭ نەزىرىدە شىماللىق ئەسكەرلەردىن بەتتەر پەسكەش ئىدى. ئۇ تارىخى ئۇزۇن ھەم جەنۇب ئىتتىپاقىنى قەتئىي قوللايدىغان بىر جەمەتنىڭ ئادىمى تۇرۇپ، دۈشمەنگە بېقىنماقچى بولۇپ بۇ يەردىكى ھەممە ئادەمنى نومۇسقا قويغانىدى.

گېرالدىنڭ ئۆلۈمىگە كەلگەنلەر بىر تەرەپتىن، غەزەپ - نەپرەتتىن ھاياجانلىنىپ تۇرسا، يەنە بىر تەرەپتىن، ئاچچىق قاغۇ بىلەن سۈكۈتكە پېتىپ تۇراتتى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئۈچەيلەن ئالاھىدىرەك بولۇپ، بىرسى ماكرىن بوۋاي ئىدى. ئۇزۇن يىللار ئىلگىرى گېرال ساۋانادىن بۇ يەرگە كۆچۈپ كەلگەندە ئىككىسى ناھايىتى ياخشى ئۆتۈشكەن ئاغىنىلەردىن ئىدى. يەنە بىرسى فونتائىن موماي ئىدى. ئۇ گېرالدىنى ئېلىپنىڭ ئېرى بولغانلىقى ئۈچۈن تولمۇ ياخشى كۆرەتتى. يەنە بىرسى تارلىتون خانىم ئىدى. ئۇ گېرالدىقا باشقا قوشنىلىرىغا قارىغاندا بەكرەك يېقىن ئىدى، دائىم، بۇ ئەتراپتا پەقەت گېرالدىلا ئارغىماق بىلەن پىچىۋېتىلگەن ئاتنىڭ پەرقىنى دەپ بېرەلەيدۇ، دەيتتى.

گېرالدىنى يەرلىككە ئېلىپ مېڭىشتىن ئىلگىرى، ئۇ ئۈچى چىرايدىن غەزەپ ياغدۇرۇپ ئۇنىڭ جەسىتى قويۇلغان ئۆيگە كىرىشتى. ئاشلىپى بىلەن ۋىل ئۇلارنىڭ تۇرقىنى كۆرۈپ بىر ئاز جىددەيلىشىپ، قانداق قىلىش توغرىلۇق مەسلىھەتلەشكىلى ئېلىپنىڭ ئىشخانىسىغا كىرىشتى.

— ئۇلار سۇيىلەپنىڭ ئەدەپىنى بەرمەكچى، — دېدى ۋىل گەپنى ئوچۇق ئېيتىپ، — ئۇلار ئۆزلىرىنى شۇنداق قىلىشقا ھەقلىق دەپ قارايدۇ. بەلكىم ئۇلار ھەقلىقتۇ، بۇنىڭ بىلەن كارىم يوق. ئەمما، ئاشلىپى، بىز بۇ ئائىلىنى باشقۇرۇپ تۇرۇۋاتقان

ئەر كىشىلەر، شۇنچا ئۇلارنىڭ ئۇنداق قىلىشىغا يول قويماستىن كېرەك.

ئاشلىق ئۇلۇغ - كىچىك تىنىپ قويدى. ئۇ قوشنىلىرىنىڭ مەجەزىنى ۋىلغا قارىغاندا ئوبدان بىلگەچكە، بەكرەك ئەنسىرەيتتى. قوشنىلارنىڭ ئارىسىدا يۈز بېرىدىغان ئۇرۇش - جېدەل، ھەتتا قورال ئىشلىتىشلەرنىڭ ئۆلۈمگە كەلگەنلەرنىڭ ئۆلگۈچى توغرىلۇق قىلىپ قويغان بەزىبىر قوپالراق گەپ - سۆزلىرى تۈپەيلىدىن يۈز بېرىدىغانلىقىمۇ ئۇنىڭغا ئايان ئىدى. ئۇلار ئۆلگۈچىنى ماختاشلىرى كېرەك ئىدى. شۇنداقتىمۇ بەزى چاغلاردا ئېيتىلغان ئالاھىدە ھۆرمەت سۆزلىرىنى ئۆلۈم ئىگىلىرى خاتا چۈشىنىۋېلىپ ئۇقۇشماستىن يۈز بېرىدىغان، نەتىجىدە گۆرگە بىرنەچچە گۈرچەك توپا تاشلا - تاشلىمايلا جېدەل چىقىدىغان ئەھۋاللارمۇ بولاتتى.

جونىسبورو بىلەن فايىتېۋىلنىڭ پوپلىرى كېلىپ گېرالدىنىڭ ئاخىرەتلىك ئىشلىرىغا قارىشىپ بېرىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈشكەندى، ئەمما ئاشلىق كاررىن كۆرىدىغان «ئىنجىل» نى قولغا ئېلىپ تۇرۇپ، دەپنە مۇراسىمىغا ئۆزى رىياسەتچىلىك قىلدى. كاررىن كاتولىك دىنىغا ئېتىقاد قىلاتتى، ھەدىلىرىگە قارىغاندا ئېتىقادى بەكرەك كۈچلۈك ئىدى، شۇنچا سىكارلېتنىڭ ئاتلانتادىن پوپ ئالغاچ كەلمىگەنلىكىگە قاتتىق نارازى بولدى. كېيىن كىشىلەر ئۇنى ۋىل بىلەن سۆڭەكلىك توي قىلغاندا كېلىدىغان پوپنى گېرالدىنىڭ قەبرىسىگە ئاپىرىپ قىرائەت قىلدۇرۇۋەتسىمۇ بولىدۇ، دېگەندىن كېيىن ئاچچىقى ئازراق ياندى. يېقىن ئەتراپتىكى يېڭى پوپلارنى تەكلىپ قىلىشقا كاررىن نارازى بولۇپ، بۇ ئىشنى ئاشلىققا تاپشۇردى، ھەتتا ئۇ ئاشلىق ئوقۇيدىغان جايلارنى بەلگە قىلىپمۇ بەردى. ئاشلىق ۋىلنىڭ ياردىمى بىلەن بۇ ئىشنىڭ ھۆددىسىدىن چىقىپ كېتەلەيتتى، ئەمما يەنە ئۆزىنىڭ جېدەل - ماجىرائىنىڭ ئالدىنى ئالىدىغان ئېغىر يۈكنى ئۈستىگە ئارتىۋالغانلىقىنىمۇ، يۇرتداشلىرىنىڭ

مىجەزىنىمۇ بىلگەچكە، بۇئىشنى قانداق قىلسا ياخشى بولىدىغانلىقىغا ئىشەنچسى يوق ئىدى.

— قانداقمۇ قىلارمەن، ۋىل، — دېدى ئاشلىپى پارقىراپ تۇرغان چاچلىرىنى سىلاپ قويۇپ، — مەن يا فونتائىن موماي بىلەن ماكرس بوۋايغا قول ياندۇرالمىسام، يا تارلىتون خانىمنىڭ ئاغزىنى ئېتىۋېتەلمىسەم. ئۇلار ھېچبولمىغاندا سۇئېلىپنى قاتىل، ئۇ بولمىغان بولسا ئوخارا ئەپەندى ئۆلمەيتتى، دېيىشىدۇ. ئۆلگەن ئادەم توغرىلۇق مۇشۇنداق گەپلەرنى قىلىدىغان ئادەتلەر جاننى ئالىدۇ ھەم شۇنداق يامان ئادەت.

— ئاشلىپى، — دېدى ۋىل ئاستا سۆزلەپ — مەن بۈگۈن ھېچقانداق ئادەمنىڭ سۇئېلىپ توغرىلۇق گەپ قىلىشىغا يول قويمىمەن. سىز قىرائەت قىلىپ بولۇپ، «كىمنىڭ قىلىدىغان گېپى بار» دەپ ماڭا قاراپ قويسىز، ئاندىن مەن بىر — ئىككى ئېغىز گەپ قىلىمەن.

سىكارلىت گىروفي كۆتۈرۈپ كېلىپ كېلىۋاتقان ئادەملەرگە قاراپ تۇراتتى. دەپنە مۇراسىمىدىن كېيىن قانداق ئاۋازچىلىكلەرنىڭ يۈز بېرىشىنى ئويلاپ باقمايتتى. دادىسى توپىنىڭ ئارىسىغا كىرىپ كەتكەندىن كېيىن، ئۆزىنى ئىلگىرىكى غەم — غۇسسسىز بەختلىك ھاياتى بىلەن باغلاپ تۇرغان يەنە بىر يىپىنىڭ ئۈزۈلگەنلىكىنى ئويلاپ كۆڭلى تولىمۇ بىئارام بولۇۋاتاتتى.

گىروفنى كۆتۈرۈپ كەلگەنلەر قەبرىنىڭ يېنىغا قويۇپ، كۈيۈشۈپ كەتكەن قوللىرىنى ئۇۋۇلاشقا باشلىدى. ئاشلىپى، مېلانىيە، ۋىل بىللە كېلىپ، ئوخارا ئائىلىسىدىكى ئۈچ ئاچا — سىڭىلىنىڭ كەينىگە كېلىپ تۇرۇشتى، يېقىن قوشنىلاردىن بىر نەچچىسى قەبرە يېنىغا كەلدى، قالغانلىرى تامنىڭ سىرتىدا تۇرۇشتى. سىكارلىت بۇ ئادەملەرنى تۇنجى قېتىم كۆرۈۋاتاتتى ھەم شۇنچە كۆپ ئادەمنىڭ كەلگىنىگە ھەيرانمۇ قېلىۋاتاتتى، ھەم تەسىرلىنىۋاتاتتى. كەلگەنلەرنىڭ كۆپىنچىسى يىراق

جايلاردىن كەلگەنىدى، ئۇلارنىڭ بۇ ئىشتىن قانداق خەۋەر تاپقانلىقىنى بىلىپ بولمايتتى. سازلىق بىلەن تاغدىن كەلگەن بىرنەچچە نامرات ئادەملەرمۇ بار ئىدى، ئۇلارنىڭ خوتۇنلىرىمۇ كەلگەنىدى، پۇتلىرى يالاڭ ئاياغ، ئاغزىلىرىدا تاماكا قالدۇقلىرى، چىرايلىرى بەزگەك ئادەمدەك سېرىق بولسىمۇ، لېكىن ناھايىتى پاكىز ئىدى، دەزماللانغان گۈللۈك كۆڭلەكلىرى قۇياش نۇرىدا پارقىراپ تۇراتتى.

ئەتراپتىكى قوشنىلارنىڭ ھەممىسى بار ئىدى. چىرايى سارغىيىپ، ئورۇقلاپ، خۇددى تۈكى چۈشۈپ كەتكەن توخۇغا ئوخشاپ قالغان فونتائىن موماي ھاسسىغا تايىنىپ بىر چەتتە تۇراتتى. كەينىدە ساللى مۇنرو فونتائىن بىلەن ياش فونتائىن خېنىم بار ئىدى. ئۇلار موماينى پاكار تامنىڭ ئۈستىدە ئولتۇرۇۋېلىڭ، دەيتتى، لېكىن موماي ئۈنمايتتى. موماينىڭ ئېرى قېرى دوختۇر ئىككى ئاينىڭ ئالدىدا قازا قىلدى. شۇنىڭدىن كېيىن ھاياتنىڭ خۇشاللىقلىرى ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن ئۇچۇپ كەتتى. كاسلىن كالۋېرت ھىلتون ئۆزى يالغۇز بىر چەتتە تۇراتتى. شۇ يەردە تۇرمىسىمۇ بولمايتتى، چۈنكى بۇ پاجىئەدە ئۇنىڭ ئېرىنىڭمۇ مەسئۇلىيىتى بار ئىدى. سىكارلېت ئۇنىڭ كىر كىيىملىرىنى، قوللىرىدىكى قارا داغلارنى، تىرناقلىرى ئاستىدىكى كىرلەرنى كۆرۈپ ھەيران قالدى. ھازىرقى كاسلىندا يۇقىرى تەبىقىدىكىلەرگە خاس ئېسىلزاڭلىقنىڭ ھېچقانداق ئىزى قالمىغانىدى. ئۇ نامراتلىشىپ كېتىپتۇ. شۇنىڭ بىلەنلا قالماي، روھسىزلىنىپ ئۆزىنى تاشلىۋېتىپ، بۇ دۇنيادا مەجبۇرىي ياشاۋاتقاندەك ياشاۋېتىپتۇ.

ئۇ بىر كۈنلەردە ياۋا گىياھ چايناپ قالىدۇ، ھازىرمۇ چايناۋاتامدۇ تېخى، — سىكارلېت بۇ خىيالىنى قىلىپ قويۇپ ئۆزى قورقۇپ كەتتى، — ۋاي خۇدايمەي، نېمىلەرنى ئويلاپ كېتىۋاتمەن.

ئۇ بىردىنلا شۇركۈنۈپ، ئىتتىك كۆزلىرىنى كاسلىنىدىن قاپچۇردى، چۈنكى ئۇ كاسلىنىنىڭ ۋۇجۇدىدىن يۇقىرى تەبىقە جەمئىيەت بىلەن نامراتلىقنىڭ ئارىلىقىنىڭ شۇنچىلىك قىسقا ئىكەنلىكىنى كۆرگەندەك بولغانىدى.

مېنىڭ قولۇمدىن راست ئىش كېلىدىكەن، دەپ ئويلاپ قالدى سىكارلېت. ئاندىن جەنۇب تەسلىم بولغاندىن كېيىن، كاسلىن ئىككىسىنىڭ ئوخشاش شارائىتىدا ئىش باشلىغانلىقىنى، ئىككىلىسىنىڭلا بىر باش، ئىككى قولىغا ئىگە ئىكەنلىكىنى ئويلاپ ئىچىدە ئۆزىدىن مەمنۇن بولدى.

مەن خېلى يامان ئەمەس ئىش قىلدىم، ئۇ يەنە شۇنداق خىيال بىلەن بېشىنى كۆتۈرۈپ ئۆزىچە كۈلۈپ قويدى.

ئۇ كۈلكىسىنى ئىتتىك يىغىشتۇرۇۋالدى، چۈنكى تارلېتون خانىمنىڭ ئۆزىگە تىكىلىپ قاراپ تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ قالغانىدى. موماينىڭ كۆزلىرى تولا يىغلاپ قىزىرىپ كەتكەنىدى، شۇڭا كۈلۈۋاتقان سىكارلېتقا ئاچچىقى بىلەن ئالسىپ قويۇپ نەزىرىنى يەنە سۇئېلىپ ئۆتكىدى. ئۇنىڭ غەزەپلىك كۆزلىرىدىن سۇيىلەپنى نەس باشقانلىقىنى بايقاش تەسەۋۋۇب ئەمەس ئىدى. تارلېتون خانىم بىلەن ئۇنىڭ ئېرىنىڭ كەينى تەرىپىدە تۆت قىزى تۇراتتى، قىزلارنىڭ قىزىل چاچلىرى ھازىرقى بۇ سۈرلۈك كۆرۈنۈشكە زادىلا ماس كەلمەيتتى، كۈل رەڭ كۆزلىرى ئويناقتىن تۇرغان كىچىك ھايۋانلارنىڭ كۆزلىرىدەك جانلىق، ئويناق، شۇنداقلا يەنە قورقۇنچلۇق ئىدى.

بىر ئازدىن كېيىن ئاشلىپى ئورنىدىن تۇردى، قولىدا كاررىنىنىڭ كىتابى بار ئىدى. كۆپچىلىك بىردىنلا جىمىپ، باش كىيىملىرىنى باشلىرىدىن ئېلىشقا باشلىدى، قوللىرى ئىككى يېنىدا سېلىنىپ تۇرغان، تىنغان تىنىقلارنىڭمۇ ئاۋازلىرى ئاڭلانمايتتى. ئاشلىپى يەردىن بېشىنى ئالماي بىردەم تۇردى. قۇياش نۇرىدا چاچلىرى پارقىراپ تۇراتتى. ئۇ قىرائەتنى باشلىدى، ھەممە ئادەم جىمجىت تۇرۇپ ئۇنىڭ جاراڭلىق ئاۋازىغا

قۇلاق سېلىۋاتاتتى، ئاۋازى ئوچۇق ۋە شۇنچىلىك چىرايلىق ئىدى.

ئاھ، ئۇنىڭ ئاۋازى نېمىدېگەن يېقىملىق، ئويلىدى سىكاراپت ئىچىدە، ئۇنىڭ سەل ئۆپكىسى ئۆرلەپمۇ قېلىۋاتاتتى.

ئاشلىپى ئاخىر قىرائەتنى قىلىپ بولۇپ قايغۇلۇق كۆزلىرىنى ئەتراپقا يۈگۈرتۈپ چىقتى. كۆزلىرى ۋىلىنىڭ كۆزلىرى بىلەن ئۇچراشقاندا: «كىمنىڭ قىلىدىغان گېپى بار؟» دەپ سوراپ قويدى.

تارلېتون خانىم جىددىيلەشكەن بولۇپ، ئاغزىنى گەپكە ئۆمەللەپ تۇرغاننىڭ ئارىلىقىدا ۋىل ئالدىغا چىقىپ گىروفنىڭ يېنىغا كەلدى - دە، گەپ قىلىشقا باشلىدى.

— دوستلار، — دېدى ئۇ ناھايىتى تەمكىن تۇرۇپ، — مېنىڭ تۇنجى بولۇپ گەپ قىلىۋاتقىنىمغا قاراپ، مېنى، بەكمۇ ئۆزىنى چاغلىماي قاپتۇ؟ دەپ ئويلىشىڭلار مۇمكىن. چۈنكى، مېنىڭ ئوخارا ئەپەندى بىلەن تونۇشقىنىمغا ئەمدىلا بىر يىل بولغان، سىلەرنىڭ تونۇشقىنىڭلارغا بولسا يىگىرمە يىل، ھەتتا ئۇنىڭدىنمۇ ئۇزۇن بولدى. ناۋادا ئۇ يەنە بىر نەچچە يىل ھايات كەچۈرگەن بولسا، مەن ئۇنى دادا دەپ ئاتىغانمۇ بولاتتىم.

ھەممەيلەن بىردىنلا ھەيران قېلىشتى، لېكىن تەربىيە كۆرگەن ئادەملەر بولغاچقا كۈسۈرلىشىپ كەتمىدى، ھەممىسىنىڭ كۆزلىرى كاررىنغا يۆتكەلدى. كاررىن يەردىن بېشىنى ئالماي بىر چەتتە تۇراتتى. ھەممىلا ئادەم ۋىلىنىڭ كاررىننى ياخشى كۆرۈپ يۈرگەنلىكىنى بىلەتتى. ۋىل كۆپچىلىكنىڭ كاررىنغا قاراۋاتقانلىقىنى بىلىپ، ھېچ ئىش بولمىغاندەك سۆزىنى داۋام قىلدى:

— چۈنكى، مەن پات ئارىدا سۆيلىپ بىلەن توي قىلماقچى، ئاتلانتادىن پوپ كەلسىلا تويىمىزنى قىلىمىز. شۇڭا، مەن بىرىنچى بولۇپ سۆز قىلىشقا ھەقلىق.

ۋىلىنىڭ سۆزى تېخى تۈگىمەي تۇرۇپلا، توپ ئىچىدە غۇلغۇلا

كۆتۈرۈلۈپ، ئۇ يەر - بۇر يەردىن ئاۋازلار ئاڭلىنىشقا باشلىدى. بۇ ئاۋازلارغا غەزەپ ۋە ئۈمىدسىزلىك ئارىلىشىپ كەتكەندى. كۆپچىلىك ۋىلىنى تاراغا جان كۆيدۈرگەنلىكى ئۈچۈن تولمىمۇ ياخشى كۆرەتتى، ھۆرمەت قىلىشاتتى. ئۇنىڭ كارىرىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنىمۇ بىلەتتى، شۇڭا ئۇنىڭ ئۆزلىرى ئەڭ كۆزگە ئىلمايدىغان ئادەم بىلەن توي قىلماقچى ئىكەنلىكىنى ئاڭلاپ ھېچقايسىسى قوبۇل قىلالمىدى. ئاق كۆڭۈل ۋىل قانداقلارچە ئۇ نومۇسسۇز سۇئېللىپ ئوخارا بىلەن توي قىلىدۇ؟

كەيپىيات بىردىنلا قاتتىق جىددىيلىشىپ كەتتى. تارلىتون خانىم كۆزلىرىدىن غەزەپ چاچرىتىپ، ئاچچىق گەپلەر بىلەن قورسىقىنى بوشتۇۋېلىشنى ئويلىدى، لېكىن گەپ قىلالمىدى. جىمجىتلىق ئىچىدە ماكرس بوۋاي ئۈنلۈك سۆزلەپ، نەۋرىسىدىن ۋىلنىڭ نېمە دېگەنلىكىنى دەپ بېرىشنى تەلەپ قىلىۋاتاتتى. ۋىل كۆپچىلىكنىڭ چىرايىدىكى بۇ خىل ھالەتلەرنى كۆرۈپ تۇرۇۋاتاتتى، كۆزلىرىدە، قېنى قايسىڭ مېنىڭ كەلگۈسىدىكى خوتۇنۇمغا بىر نەرسە دېيىشىمەنكىن، دېگەندەك ئىپادە چىقىپ تۇراتتى. كىشىلەر نېمە دېيىشلىرىنى بىلمەي ۋىلغا كۆيۈنۈپ قاراشسا، سۇئېللىنغا نەپرەت بىلەن قارىشىپ تۇراتتى. ئاخىر ۋىل غەلىبە قىلدى. ئاندىن ئۇ بايقى گەپ ئارىلىقىدىكى تەبىئىي توختاشتىن كېيىن، گېپىنى يەنە داۋاملاشتۇرۇپ كەتتى:

— سىلەر ئوخارا ئەپەندىنى قىران ۋاقتىدىن باشلاپ بىلىسىلەر، ئەمما مەن ئۇ ئەپەندىنىڭ ئۇ چاغلىرىنى بىلمەيمەن، پەقەت ئاق كۆڭۈل ۋە ئازراق گالۋاڭ بوۋاي چاغلىرىنىلا بىلىمەن. ئۇنىڭ بۇرۇنقى ئىشلىرىنى پەقەت سىلەرنىڭ ئاغزىڭلاردىنلا ئاڭلىدىم. سىلەرنىڭ ئۇ توغۇرلۇق قىلغان گەپلىرىڭلارنىڭ توغرىلىقىغا ئىشىنىمەن. ئوخارا ئەپەندى باتۇر ئېرىلەندىيە جەڭچىسى، جەنۇبىنىڭ ئالىيخاناب بىر ئەزاسى، جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ سادىق ئادىمى ئىدى. بۇ ئۈچ خىل خىسلەت ئۇنىڭ ۋۇجۇدىغا مۇجەسسەملەشكەن، بۇ ناھايىتى ئاز ئۇچرايدىغان

ئەھۋال. ئۇنداق ئادەملەرنىڭ بۇنىڭدىن كېيىن دۇنياغا كېلىشى مۇمكىن ئەمەس دېيىشكىمۇ بولىدۇ، چۈنكى ئۇنىڭدەك ئادەملەرنى يارىتىدىغان دەۋر ئۇنىڭ بىلەن بىللە كېتىپ قالدى. ئۇ چەت ئەلدە تۇغۇلغان، بىز بۈگۈن ئۇنى بۇ يەردە يەرلىكىدە قويۇۋاتىمىز، ئەمما ئۇ بۈگۈن ئۆزىنىڭ ئۆلۈمىگە كەلگەن ئادەملەردىنمۇ بەكرەك جورجىيەلىككە خاس ئالاھىدىلىككە ئىگە ئادەم. ئۇمۇ بىزگە ئوخشاش ھايات كەچۈرۈپ كەلگەن، بىزنىڭ ئۇيۇرۇقىمىزنى قىزغىن سۆيەتتى. راستىنى ئېيتقاندا، ئۇ بىزنىڭ ئىشلىرىمىز ئۈچۈن خۇددى جەڭ مەيدانىدا جەڭ بىلەن ئۆلگەن جەڭچىدەك ئۆلۈپ كەتتى. ئۇ بىزنىڭ بىر ئەزايمىز ئىدى، بىزنىڭ ئارتۇقچىلىقلارمۇ، كەمچىلىكلەرمۇ ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدىن تېپىلاتتى. ئۇنىڭ ئەڭ ئېسىل ئارتۇقچىلىقى، بىر ئىشنى قىلىش قارارىغا كەلگەن بولسا، ئۇنى ئۇ ئىشتىن ھەرقانداق بىر كۈچ قايتۇرۇپ كېلەلمەيتتى، ھېچكىممۇ قورقۇتالمايتتى. سىرتتىن كەلگەن ھەرقانداق نەرسە ئۇنى ھېچنېمە قىلالمايتتى.

ئۆز ۋاقتىدا ئەنگىلىيە ھۆكۈمىتى ئۇنى دارغا ئاسماقچى بولغاندا، ئۇ قىلچە قورقماي يۈرتىدىن ئايرىلىپ بۇياققا قېچىپ كەلگەن. ئامېرىكىغا كەلگەندە كەمبەغەل ئىدى. لېكىن ئۇ بۇنىڭدىن قورقۇپ قالمايدى، خىزمەت تېپىپ پۇل تاپتى. بۇ يەر ئەسلىدە قاقاس يەرلەر ئىدى، ئىندىيانلار تېخى يېڭىلا قوغلاپ چىقىرىلغاندا، ئۇ بۇ يەرگە كېلىپ يەر ئاچتى، ھېچنېمىدىن قورقمىدى. ئاخىر قاقاسلىقتا بۇ قورۇقنى بەرپا قىلدى. ئۇرۇش پارتلىغاندا ئۇنىڭ پۇلى ئاز قېلىشقا باشلىغانىدى، ئەمما قايتا نامراتلىشىپ كېتىشتىن قورقمىدى. ئۇلارمۇ ئۇنى ھېچنېمە قىلالمايدى. ئۇ ئۇلارنىڭ ئالدىدا قەددىنى پۈكمىدى، ھېچنېمىدە يول قويمىدى. شۇڭلاشقا، مەن ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدا بىزنىڭ ھەممە ئارتۇقچىلىقلىرىمىز بار، دەيمەن. سىرتتىن كەلگەن ھەرقانداق كۈچ بىزنى ھېچنېمە قىلالمايدۇ.

ئەمما، ئۇنىڭدا يەنە بىزنىڭ كەمچىلىكلىرىمىزمۇ يوق

ئەمەس، ئۇ يەنە ئىچىدىن بويىنىدۇرغىلى بولىدىغان ئادەم. دېمەكچى بولغىنىم، ئۇنى پۈتۈن دۇنيا ھېچنېمە قىلالمىغىنى بىلەن يۈرىكىنى ئېزىۋېتەلەيتتى. ئوخارا خانىم ۋاپات بولغاندا، ئۇنىڭ يۈرىكىمۇ ئۆلۈپ ئىچىدىن تۈگىشىپ كەتتى. كېيىن بىز بۇرۇنقى ئوخارا ئەپەندىنى كۆرەلمىدۇق.

ۋىل سۆزلەپ شۇ يەرگە كەلگەندە سۆزدىن توختاپ ئەتراپقا قاراپ قويدى. ھەممە ئادەم ئاپتاپقا قاقلىنىپ، خۇددى ئەسلىرىنى يوقاتقاندەك يەرگە مەخلىنىپ تۇراتتى، سۆيۈلۈپ بولغان غەزەپلىرى تېشىپ تۇرۇۋاتسىمۇ، شۇ تۇرقدا ئۇنى پۈتۈنلەي ئەسلىرىدىن چىقىرىۋېتىشكەندى. ۋىلنىڭ نەزىرى سىكارلېتنىڭ ئۈستىدە بىردەم تۇرۇپ، خۇددى ئۇنىڭغا تەسەللى بېرىۋاتقاندەك، سەل - پەل قىسىلغاندەك بولدى. سىكارلېت كۆز ياشلىرىنى زورغا تۇتۇپ تۇرۇۋاتاتتى، ۋىلنىڭ بۇ گەپلىرى بىلەن ئۇ راستلا ئازراق تەسەللى تاپقاندەك بولۇپ قالدى. ۋىلنىڭ گەپلىرىنىڭ ھەممىسى راست ئىدى. ئۇ، ئۇ دۇنياغا بارغاندا ئۇنىڭ بىلەن جەم بولمىز، دېگەندەك ئاقمايدىغان گەپلەرنى زادىلا قىلمىدى، خەقلەرنى تەڭرىنىڭ ئىرادىسىگە بويىنىۋېتىشكە دەۋەت قىلمىدى. شۇڭا، سىكارلېت ئۇنىڭ ئورۇنلۇق گەپلىرىنى ئاڭلاپ ۋۇجۇدى كۈچكە تولغاندەك، كۆڭلى تەسەللى تاپقاندەك بولۇپ قالدى.

— مەن كۆپچىلىكتىن ئاشۇنداق بىر ئىشنىڭ يۈز بەرگەنلىكى بىلەن ئۆلگۈچىنى كەمسىتىدىغان ئىشنى قىلماسلىقىنى ئۈمىد قىلمەن. سىلەرمۇ، جۈملىدىن مەنمۇ ئۇنىڭغا ئوخشاشلا ئادەم. بىزنىڭمۇ يېتەرسىزلىكىمىز بار، ئاجىزلىقلىرىمىزمۇ يوق ئەمەس. ھېچقانداق ئادەم ئۇنى، شۇنداقلا بىزنى بىر نېمە قىلىۋېتەلمەيدۇ. مەيلى شىماللىقلار، شىمالدىن كەلگەن تەۋەككۈلچىلەر ياكى جاپالىق تۇرمۇش، تۈگىمەس باج - سېلىقلار، دەھشەتلىك ئاچارچىلىقلار بولامدۇ، ھېچقايسىسى بىزنى يوق قىلىۋېتەلمەيدۇ. ئەمما، ئىچىمىزدىكى ئۆز ئاجىزلىقلىرىمىز كۆزنى يۇمۇپ - ئاچقۇچە ئارىلىقتا بىزنى

ۋەيران قىلىۋېتەلەيدۇ. ھەممىمىزنىڭ ئوخارا ئەپەندىگە ئوخشاش ئەڭ يېقىن ئادەمىمىزدىن ئايرىلىپ قېلىپلا تۈگىشىپ كېتىشىمىز ناتايىن. ئادەممۇ ماشىنىغا ئوخشاش نەرسە، ئۈنىڭمۇ پۇرژىنىسى بولىدۇ. ئۇ پۇرژىنا يەتە شۇ ئادەمنىڭ قولىدا. دېمەكچىمەنكى، ئەگەر كىمىنىڭ قولىدىكى پۇرژىنا ئۈزۈلۈپ كېتىدىكەن، شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ ئادەمنىڭ ياشىغىنىدىن ئۆلۈپ كەتكىنى ياخشى، چۈنكى ئۇنىڭ بۇ دۇنيادا ھېچقانداق ئورنى ۋە قىممىتى قالمايدۇ، ئۇ قانچە تېز ئۆلۈپ كەتسە شۇنچە ياخشى... شۇڭا مەن سىلەرنىڭ ئوخارا ئەپەندى ئۈچۈن ئارتۇقچە ھەسرەت چېكىپ كەتمەسلىكىڭلارنى سورايمەن. ھازىر ئوخارا ئەپەندىنىڭ تېنى يۈرىكى بىلەن ئۇچراشتى، شۇڭا بىزنىڭ ئۇنىڭ ئۈچۈن قايغۇرۇشقا ھەققىمىز يوق، يەنە قايغۇرىدىكەنمىز، بۇ ئۈچىغا چىققان شەخسىيەتچىلىك بولىدۇ. مەن ئۇنى ئۆزۈمنىڭ دادىسىدەك ياخشى كۆرەتتىم، شۇڭا مۇشۇ گەپنى قىلىۋاتمەن... كۆپچىلىك ئەيبىكە بۇيرۇمىسا مۇشۇ يەرگىچە سۆزلىسەم، ھازىردا لارمۇ ئازابلىنىپ تۇرۇپتۇ، ئۇلارنى تۆپىلەپ يەنە ئازابلىمىساق.

ۋىل سۆزىنى تۈگىتىپ بولۇپ، تارلىتون خانىمغا يۈزلىنىپ بوش ئاۋازدا دېدى:

— خانىم، سىكارلىت خانىمىزنى يۆلەپ ئۆيىگە ئەكىرىپ قويالارسىزمۇ؟ ئۇ ئاپتاپتا ئۇزاق تۇرۇپ كەتسە ياخشى ئەمەس، فوتائىن خانىمنىڭ كەيپىياتىمۇ تازا ياخشى ئەمەستەك قىلىدۇ، مەن ئۇنى ئۆلگۈچىنى ھۆرمەت قىلمايۋاتىدۇ دېمەكچى ئەمەس. گەپ بىردىنلا ئۆلگۈچىنى ماختاشتىن سىكارلىتقا يۆتكىلىپ ھەممە ئادەمنى ھەيران قالدۇردى. ھەممەيلەن ئۇنىڭغا قارىغاچقا، ئۇ خىجالەت بولۇپ قىزىرىپ كەتتى. ئۇنىڭ قورسىقى خېلىلا تومپىيىپ قالغان تۇرسا، ۋىل يەنە نېمىشقا ھەممە ئادەمنىڭ دىققىتىنى ئۇنىڭغا بۇرايدىغاندۇ؟ سىكارلىت خىجالەت بولۇپ ۋىلغا ئاچچىقى بىلەن قاراپ قويدى. ۋىل ئۇنىڭغا چىرايىنى

ئۆزگەرتمەي تىكىلىپ تۇراتتى. سىكارلېت ئاخىر ئۇنىڭغا يول قويدى.

ۋىلىنىڭ كۆزلىرىدىن: «مەرھەمەت! مەن مەقسەتلىك شۇنداق قىلدىم!» دېگەندەك مەنە چىقىپ تۇراتتى.

ۋىل ھازىر بۇ ئائىلىنىڭ باشلىقى ئىدى. شۇڭا سىكارلېت ئۇنىڭغا ئېرىكىشىنى بىلگەن كۆرۈپ، ئامالسىز تارلېتون خانىمنىڭ يېنىغا ماڭدى. ۋىل تارلېتون خانىمنىڭ مەيلى ھاياتىنىڭ ياكى ئادەمنىڭ بولسۇن، تۇغۇت ئىشىغا ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلىدىغانلىقىنى بىلگەچكە، دىققىتىنى دەررۇ سۈيىلىپىدىن سىكارلېتقا يۆتكەۋەتتى، تارلېتون خانىمۇ دەررۇلا سىكارلېتنى قولتۇقلاپ ماڭدى.

— ئۆيگە كىرىپ كېتىڭ، قوزام.

ئۇنىڭ چىرايىدا ئىنتايىن كۆڭۈل بۆلۈۋاتقان بىر خىل ئىپادە ئەكس ئەتتى، سىكارلېتمۇ ئۇنىڭغا بويسۇنۇپ ماڭدى. ئادەملەر ئۇلارغا ئوتتۇرىدىن يول ئېچىپ بەردى. كۆپچىلىك سىكارلېتقا ھېسداشلىق قىلىپ بوش پىچىرلىشىشقا باشلىدى، بەزىلەر ھەتتا مېھرىبانلىق بىلەن ئۇنىڭ مۇرىسىگە بوش ئۇرۇپمۇ قويدى. ئۇ فونتائىن موماينىڭ ئالدىغا كەلگەندە موماي ئورۇق قوللىرىنى ئۇنىڭغا ئۇزارتىپ:

— قىزىم، مەن سىزنى يۆلەپ ئەكىرىپ قوياي، — دېدى. ئاندىن ئۆزىنى يۆلەپ تۇرغان سالى بىلەن فونتائىن خانىمغا ئالسىپ قويدى. — سىلەر مېنى يۆلمەيلا قويۇڭلار، ئۆزۈم ماڭالايمەن.

ئۇلار توپ ئىچىدىن ئاستا مېڭىپ چىقىپ كەتكەندىن كېيىن بايقى يول يەنە ئېتىلىپ قالدى. تارلېتون خانىم ئۇنى كۈچەپ يۆلەپ كېتىۋاتاتتى، بەزىدە قاتتىق كۈچەپ كېتىپ، سىكارلېتنىڭ پۈتمىنى يەردىن ئۈزۈۋالغۇدەك بولۇۋاتاتتى.

ئۇلار كۆپچىلىكتىن يىراقلاپ، قىلغان گەپنى ئاڭلىيالمايدىغان يەرگە بارغاندا، سىكارلېت ھاياجانلىنىپ:

— ۋىل نېمىشقا ئۇنداق گەپ قىلىدۇ؟ ئۇ بالا تۇغماقچى،
دېگەندەك گەپ قىلىدۇ؟ — دېدى.

— نېمە، بالا تۇغمامتىڭىز ئەمەسە؟ — دېدى تارلېتون خانىم
جاۋابەن، — ۋىلنىڭ شۇنداق قىلغىنى توغرا، سىز ئەسلىدە
كۈنگە قاقلىنىپ تۇرماسلىقىڭىز كېرەك ئىدى. ئاپتاپتا كۆپ
تۇرۇپ ھوشىڭىزدىن كېتىدىغان بولسىڭىز بويىڭىزدىن ئاجراپ
كېتىشىمۇ مۇمكىن.

— ۋىل ئۇنىڭ بويىدىن ئاجراپ كېتىشىدىن ئەنسىرىمىدى، —
دېدى فونتائىن موماي ئۆيىنىڭ پەلەمپىيى تەرەپكە كېتىۋېتىپ
ھاسىرىغان ھالدا. موماي تولىمۇ ئىنچىكە بولغاچقا، ۋىلنىڭ
بايىقى گەپلىرىنىڭ مەنىسىنى چۈشەنگەنىدى، شۇڭا ئۇلارغا قاراپ
كۈلۈپ قويدى، — ۋىل ناھايىتى ياخشى ئىش قىلدى. سېنىڭمۇ،
مېنىڭمۇ، قەبرە يېنىدا ئۇزاق تۇرۇپ ئاغزىمىزغا كەلگەننى
دېيىشىمىزدىن ئەنسىرەپ بىزنى ماڭدۇرۇۋەتتى... ئۇنىڭ مەقسىتى
يالغۇز بۇلا ئەمەس. ئۇ يەنە سىكارلېتنىڭ گىروفنىڭ ئۈستىگە
چۈشۈۋاتقان توپىنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ قېلىشىنى خالىمىدى.
ئۆلگەن ئادەم سەن ئۈچۈن ئۆلمىگەندەكلا تۇرىدۇ، ئەمما ئۇ
ئاۋازنى ئاڭلىساڭ... ئۇ دۇنيادا ئەڭ قورقۇنچلۇق ئاۋاز، چۈنكى
ئۇ ھاياتنىڭ ئاخىرلاشقانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ... پەلەمپەيگە
كېلىپ قالدۇق، مېنى تۇتۇۋال قىزىم، ماڭا ياردەم قىلىڭ،
بېئېترىس، سىكارلېتقا ھاسا كەتمەيدۇ، ئۇنى سىز
يۆلىمىسىڭىزمۇ بولۇپىرىدۇ. ۋىل بايا ئېيتقاندەك، مېنىڭ
كەيپىم تازا ياخشى ئەمەس... ۋىل سېنىڭ داداڭنىڭ ئارزۇلۇق
قىزى ئىكەنلىكىڭنى بىلىدىكەن، سەنمۇ دەردنى ھارغۇچە
تارتتىڭ. ۋىلنىڭ مەقسىتى سېنى يەنە دەرد تارتقۇزماسلىق بولسا
كېرەك. ئۇنىڭچە، سېنىڭ ئۇ ئىككى سىڭلىڭ سەنچىلىك ئاھ
ئۇرۇپمۇ كەتمەيدۇ، سۆيلىپ يامان ئىش قىلدى. ئاپتاپقا قانچە
قاقلىنىپ تۇرسا ھەقىلىق، كاررىنى تەڭرى ساقلايدۇ. سېنىڭ
بولسا يۆلەنچۈكۈڭ يوق، قىزىم، شۇنداق ئەمەسمۇ؟

— شۇنداق، — دېدى سىكارلېت جاۋاب بېرىپ. ئۇ موماينى پەلەمپەيدىن يۆلەپ چىقىۋېتىپ، موماينىڭ ئورۇنلۇق گەپلىرىگە ھەيران قالدى، — مېنىڭ ئاتامدىن باشقا ھېچقاندا يۆلەنچۈكۈم بولۇپ باقمىغان.

— ئەمما، سەن ئاناڭدىن ئايرىلغاندىن كېيىن مۇستەقىل ياشىيالىدىڭ، شۇنداقمۇ؟ بەزىلەر ئۇنداق قىلالمايدۇ، داداڭ شۇنداق بولدى. ۋىلىنىڭ دېگىنى توغرا، كۆڭلۈڭنى ھەرگىز يېرىم قىلما. داداڭ ئاپاڭدىن ئايرىلىپ قېلىۋىدى، ياشاشقا ئامالسىز قالدى، ئاخىر ئۇنىڭ يېنىغا كەتتى. بۇمۇ ئوبدان بولدى. مەنمۇ شۇنداق، مەنمۇ قېرى دوختۇرنىڭ قېشىغا كەتسەم ياخشى دەيمەن. ئۇ بۇ گەپلەرنى باشقىلارنىڭ ھېسداشلىقىغا ئېرىشىش ئۈچۈن قىلمىغانىدى، ئۇنى يۆلەپ مېڭىۋاتقانلارمۇ ئۇنىڭغا ھېسداشلىق قىلمىدى. ئۇنىڭ سۆزلىرى ئەرەكەن، تەبىئىي بولۇپ، خۇددى جورىسى ھاياتتەك، ھارۋىسىغا ئولتۇرۇپ چۈنپىسبوروودىن ھازىرلا قايتىپ كېلىدىغاندەك گەپ قىلاتتى. موماي ھەقىقەتەن قېرىپ كەتكەن، بېشىدىن ئۆتكەن ئىشلارمۇ ئاز ئەمەس ئىدى، شۇڭا ئۆلۈمدىن قورقۇپمۇ كەتمەيتتى.

— بىراق، سىزمۇ مۇستەقىل ياشاۋاتىسىز، — دېدى سىكارلېت.

موماي ئۇنىڭغا خۇشال قاراپ قويدى.

— ئۇغۇ شۇنداق. ئەمما، بەزى چاغلاردا كۆڭلۈم بەكمۇ يېرىم بولىدۇ.

— ھەي، موماي، — دېدى ئارلېتون خانىم گەپ قىستۇرۇپ، — سىكارلېت خانىقىزغا بۇنداق گەپلەرنى قىلىشىڭىز بولمايدۇ، ئۇ ھازىر بىئارام بولۇپ تۇرۇۋاتىدۇ. سىرتتىن تېخى يېڭىلا كەلدى، كۆڭلىكىمۇ تار ئىكەن، كۈننىڭ ئىسسىقىدا ئىچى سىقىلىپ تۇرۇۋاتىدۇ. مۇشۇلارمۇ ئۇنىڭ بويىدىن ئاجراپ كېتىشىگە سەۋەب بولۇپ قېلىشى مۇمكىن. شۇنداق تۇرسا، سىز يەنە قايغۇ بىلەن ئازابىنىڭ گەپلىرىنى قىلىسىزغۇ؟

— ھېچگە يوق، — دېدى سىكارلېت سەل بىزار بولغاندەك تەلەپپۇزدا، — بىئارام بولۇۋاتقىنىم يوق. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇنداق ئاسان بويىدىن ئاجراپ كېتىدىغان ئىنجىمارۇقلاردىنمۇ ئەمەسمەن.

— ئۇنداق دېگىلىمۇ بولمايدۇ، — دېدى تارلېتون خانىم خۇددى بىلمەيدىغىنى يوقتەك قىياپەتتە، — مەن تۇنجى بالامغا قورساق كۆتۈرگەن ۋاقتىمدا، بىر بۇقىنىڭ بىزنىڭ بىر قۇلنى ئۈسۈۋەتكەنلىكىنى كۆرۈپ قېلىپ بويۇمدىن ئاجراپ كەتكەن. سىز مېنىڭ ھېلىقى جەرەن ئېتىمنى بىلمەيسىز؟ ئىسمى ئېللى ئىدى. سىز ئۇنداق ئېسىل ئاتنى ئۆمرىڭىزدە كۆرۈپ باقمىغان ھەرقاچان. ئۇ شۇنچىلىك ئاسان ھاياجانلىناتتى. ئۇ قورساق كۆتۈرگەندە مەن جىددىي قارىمىغان بولسام...

— بۇ گېپىڭنى قويغىنا، بېئېترىس، — دېدى موماي، — سىكارلېتنىڭ چوقۇم بويىدىن ئاجراپ كەتمەيدۇ. كارىدوردا بىردەم ئولتۇرايلىچۇ، بۇ يەر سالقىن ئىكەن. بېئېترىس، ئاشخانغا چىقىپ قاراپ باقساڭ، قايمىقىنى سۈزۈۋالغان سۈتتىن بارمىكىن، بولسا ماڭا بىر ئىستاكىن ئاچىقىپ بەرگىن. سۈت بولمىسا ئىشكاپقا قاراپ باق، ھاراق بولسىمۇ مەيلى، بىر رومكا ئىچىۋالاي، ئۇلار خوشلاشقىلى كەلگەندە بىللە قايتايلى. تارلېتون خانىم سىكارلېتقا قاراپ قويۇپ، ئاندىن قەئىي تەلەپپۇزدا:

— سىكارلېت كارىۋاتقا چىقىپ يېتىۋالمىسا بولمايدۇ، — دېدى. ئۇ خۇددى تۇغۇتنىڭ ئەھلىدەك، تۇغىدىغان چاغنىڭ تەخمىنەن ۋاقتىنى سائەت، مىنۇتلىرىغىچە ئېيتىپ بېرەلەيتتى. — بول چاپسان! — دېدى موماي ھاسسىنى بىر چەتكە تاشلاپ قويۇپ. تارلېتون خانىم بېشىدىكى شىلەپىسىنى ئېلىۋېتىپ، قولى بىلەن ھۆل بولۇپ كەتكەن قىزىل چاچلىرىنى سىلاپ قويدى، ئاندىن ئاشخانغا كىرىپ كەتتى. سىكارلېت ئورۇندۇقىنىڭ يۆلەنچۈكىگە ئۆزىنى تاشلاپ

ئولتۇردى. بەدىنىگە مەھكەم يېپىشىپ تۇرغان كۆڭلىكىنىڭ ئىككى تۈگمىسىنى يېشىۋەتتى. كارىدورنىڭ تورۇسى ئېگىز بولغاچقا بۇ يەر سالقىن ئىدى.

— مەن بېئېترس تارلېتوننىڭ بالىلىرىدىن ئايرىلىپ قالغىنىغا يۈرىكى ئازابلىنامدۇ ياكى ئاتلىرىدىن ئايرىلىپ قالغىنىغىمۇ، زادىلا بىلمەيمەن، — دېدى فونتائىن موماي، — ئۇ جېم بىلەن بىرنەچچە قىزىغا زادىلا كۆڭۈل بۆلمەيدۇ. بىلەمسىز؟ ئۇ بايا ۋىل سۆزلىگەن ئادەملەرنىڭ تىپىغا كىرىدۇ. ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدىكى پۇرژىنا ئاللىبۇرۇن ئۈزۈلۈپ كەتكەن. بەزىدە ئۇنى داداڭغا ئوخشاش بولۇپ قالارمىكەن دەپمۇ ئويلاپ قالمىمەن. ئۇ پەقەت ئاياللارنىڭ بالا تۇغقانلىقىنى، بايتاللارنىڭ قۇلۇنلىغانلىقىنى كۆرگەن چاغلاردا خۇشال بولىدۇ، باشقا چاغلاردا خۇشال يۈرگەنلىكىنى كۆرمەيسەن. قىزلىرىنىڭ بىرسىنىمۇ تاللىق قىلمىدى. بۇ ئەتراپتىن ئۇلارغا ئەر تاپالايدىغانلىقىغىمۇ ئىشەنچسى يوق، شۇڭا ھېچنېمىدىن غەم قىلماي يۈرۈۋاتىدۇ. ئۇ ئەنە شۇنداق غەلىتە مەزلۇم... ۋىل سۆيلىگەنلىكىنى ئالدىغانلىقىنى دېدى، بۇ راست گەپمۇ؟

— راست گەپ، — دېدى سىكارلېت مومايدىن كۆزىنى ئۆزمەي ئولتۇرۇپ. بۇرۇن ئۇ بۇ مومايدىن ئۆلگۈدەك قورقاتتى، ئەمدى ھازىر چوڭ بولدى، ئەلۋەتتە قورقمايدۇ — دە.

— ۋىل ئۇنىڭدىنمۇ ياخشىسىنى تاپسا بولاتتىغۇ؟ — دېدى موماي ئوچۇق كۆڭۈللۈك بىلەن.

— شۇنداقمۇ؟ — سىكارلېت ھەيران قالدى.

— بۇ گېپىمگە ئۈنچىلىك ئەجەبلىنىپمۇ كەتمە، خانقىز، — دېدى موماي كىنايە بىلەن، — مەن سېنىڭ ئۇ ئارزۇلۇق سىڭلىڭنىڭ يامان گېپىنى قىلماقچى ئەمەس، بايا ئۇ يەردىن كەتمىگەن بولسام قىلار بولغىدىم. بۇ ئەتراپتا ئەرلەر ئاز بولغاندىكىن، قىزلارنىڭ ئىچىدىن تازا يارايدىغىنىنى تاللىۋالماقتى دەيمىنا. بېئېترسنىڭ تۆت ئالۋاستىسى، مۇترونىڭ

بىرنەچچە قىزى، ماكرسىنىڭ...

— ئۇ سۇئېلېن بىلەن توي قىلماقچى بولۇپ بېكىتىپ بولدى.

— سۇئېلېننىڭ تەلىيى بار ئىكەن، ياخشى بىر ئەرگە ئېرىشىپتۇ.

— ئۇ ئاشۇنداق ياخشى ئادەمگە ئېرىشكىنى ئۈچۈن تازا تەلەپلىك.

— سەن بۇ يەرنى تولمۇ ياخشى كۆرسەن، شۇنداقمۇ؟

— شۇنداق.

— شۇڭا، تاراننىڭ ئىشلىرىنى باشقۇرىدىغانغا بىر ئەر كىشى لازىم بولۇپ، تەبىقە سۈرۈشتۈرمەيلا سىڭلىڭنى ئۇنىڭغا بەرمەكچى بولسەن — دە؟

— تەبىقە؟ — سىكارلېت موماينىڭ ئويلىغان ئويغا ھەيران قالدى. — قانداق تەبىقە؟ ھازىر تەبىقە سۈرۈشتۈرگەننىڭ نېمىگە پايدىسى بار؟ قىزلار ئۆزلىرىنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئالدىغان بىر ئەر تېپىۋالسىلا بولدى ئەمەسمۇ؟

— بۇمۇ ئويلىنىپ بېقىشقا تېگىشلىك مەسىلە، — دېدى موماي، — بەزىلەر سېنىڭ بۇ قارىشىڭنى مەنتىقىگە ئۇيغۇن دەپ بىلىشى، بەزىلەر، پەرقنى مۇجەللەشتۈرۈۋەتتى، دېيىشى مۇمكىن. لېكىن، بۇ پەرقتە زادىلا مۇجەللىك قىلىشقا بولمايدۇ. ۋىل قانداقلا بولسۇن، يۇقىرى تەبىقەنىڭ ئادىمى ئەمەس، ئەمما سىلەرنىڭ ئائىلىدىكى بەزىلەر يۇقىرى تەبىقەگە مەنسۇپ.

موماينىڭ ئۆتكۈر كۆزلىرى سىكارلېتنىڭ مومىسى روبېللاردا خانىمنىڭ سۈرىتىگە تىكىلدى.

شۇ ئارىلىقتا سىكارلېت ۋىلنى ئويلاپ قالدى. ئۇ ئورۇق، كۆرۈمىسىز، مەجەزى يېقىشلىق، دائىم ئاغزىدىن بۇغداينىڭ غولىنى چۈشۈرمەيدىغان، كۆرۈنۈشتە روھسىزراق كۆرۈنىدىغان ئادەم ئىدى. جەنۇبىنىڭ كەمبەغەللىرى ئاساسەن شۇنداق سىياقتا ئىدى. ئۇنىڭ نۇرغۇن پۇللىرى بار ئېسىلزادە ئەجدادلىرى يوق،

ئائىلىسى جورجىيەگە ئەڭ دەسلەپتە كەلگەن، بەلكىم ئاۋگىرسوفقا^① قەرزدار بولۇپ قالغان ئادەملەردۇ ياكى قۇل بولۇشمۇ مۇمكىن. ۋىل ئۇنىۋېرسىتېتتا ئوقۇمىغان، پەقەت يىراق بىر يېزىدىكى مەكتەپتە تۆت يىللا ئوقۇغان، ئۆزى سەمىي، ئىشەنچلىك، ئەمما يۇقىرى تەبىقىدىن ئەمەس. روبىلارلارنىڭ ئۆلچىمى بىلەن قارىغاندا، سۇئېلپەن ئۇنىڭ بىلەن توي قىلسا جىزمەن سالاھىيىتىنى تۆۋەنلىتىۋالىدۇ.

— قارىغاندا، سەن ۋىلنىڭ ئائىلەڭلەرگە ئەزا بولۇپ كىرىشىگە قوشۇلىدىغان ئوخشىماسەن؟

— شۇنداق، — جاۋاب بەردى سىكارلېت رەسمى تەلەپپۇزدا، ئەگەر موماي ئۇنىڭغا يەنە قارشى تۇرىدىغان بولسا، ئۇ ئۇنىڭغا ئېتىلىشقا تەييار ئىدى.

موماي ئويلىمىغان يەردىن شۇنداق دېدى:

— مېنى بىرنى سۆيۈپ قويغىنا، — موماي ئۇنى قوللىغان ئىپادىدە كۈلۈپ تۇراتتى، — مەن سېنى ئەزەلدىن ھازىرقىدەك ياخشى كۆرۈپ باقمىغان، سىكارلېت. كىچىكىڭدە تولىمۇ جاھىل، مۇئامىلەڭ ياۋا ياڭاق تەك قاتتىق قىز ئىدىڭ، مەن ئۇنداق جاھىل قىزلارنى ياخشى كۆرمەيمەن. ئۆزۈمنى ھېسابقا ئالمىغاندا، مەن سېنىڭ دۇنيانىڭ ئىشلىرىغا تۇتقان مۇئامىلەڭنى ياخشى كۆرۈپ قالدىم، كۈچۈڭ يەتمىگەن ئىشلارغا قارىتا ئۇنى قۇۋۋەتلىمىسەڭمۇ داۋراڭ قىلمايدىكەنەن، بەئەينى ئوۋچىدەك، ئىشنى كەسكىن، ئېدىتلىق قىلىدىكەنەن.

سىكارلېت كۈلۈپ كەتتى. بۇ گەپ ئۇنىڭغا قىزىق تۇيۇلۇپ كېتىۋاتاتتى، شۇڭا موماي قورۇلۇپ كەتكەن يۈزىنى يېقىن ئېلىپ كەلگەندە مەڭزىگە سۆيۈپ قويدى. موماينىڭ ئۆزىنى ماختىغانلىقىنىڭ مەنىسىنى ئانچە بىلىپ كەتمىسىمۇ ئىچىدە خۇشال بولدى.

① ئەنگلىيە گېنېرالى، جورجىيە مۇستەملىكىسىنىڭ ياراتقۇچىسى.

— سۇئېلپىنى بىر قارا نامراتقا بېرىدىغان بوپسەن، بۇمۇ بوپتۇ. بۇ يەردىكىلەرنىڭ ھەممىسى ۋىلنى ياخشى كۆرسىمۇ، يەنىلا ئۇنىڭ كەينىدىن گەپ قىلىشىدۇ. ئۇنى ياخشى ئادەم دەپ ماختاپ تۇرۇپ، يەنە ئوخارا ئائىلىسىنىڭ قىزىنىڭ ئۆزىنى چۈشۈرۈپ ئۇ ئادەم بىلەن توي قىلىشى نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق ئىش، دېيىشىدۇ. ئەمما، سەن بۇ گەپلەرگە پىسەنت قىلماي يۈرۈۋەرسەڭ بولىدۇ.

— باشقىلار نېمە دېسە دەۋەرسۇن، كارىم يوق.

— مەنمۇ سېنى شۇنداقراق دەپ ئاڭلىغان، — موماينىڭ بۇ گېپىدە ئازراق كىنايە بار ئىدى، — خەق نېمە دېسە دەۋەرسۇن، كارىڭ يوق يۈرۈۋەرسەڭ بولىدى. بۇ چوقۇم تازا لايىقىدا بولغان توي. ئەلۋەتتە، ۋىل بۇنىڭدىن كېيىنمۇ ئاشۇنداق نامرات قىياپەتتە يۈرۈشى، تويىدىن كېيىن ئۇنىڭ سۆزلىرىدە ئىلگىرىلەش بولماسلىقى مۇمكىن. نۇرغۇن پۇل تاپقان تەقدىردىمۇ داداڭغا ئوخشاش تاراغا شان - شەرەپ ئېلىپ كېلەلمەيدۇ، كەمبەغەللەردە ئۇنداق شان - شەرەپلەر ھەم بولمايدۇ. ئەمما، ۋىل ئاق كۆڭۈل ئادەم، نېمە قىلىشى كېرەكلىكىنى بىلىدۇ. بايا قەبرىستانلىقتا ھەممىمىزنىڭ ئويلىغانلىرى خاتا بولغان. ئۇ تۇغما ئاق كۆڭۈل ئادەم بولغاچقا، بىزنىڭ خاتالىقلىرىمىزنى ئۆز ۋاقتىدا تۈزەتتى. دۇنيادا بىزنى ھېچقانداق نەرسە ئۇياق - بۇياق قىلمۇپتەلمەيدۇ، ئەمما بىز دائىملا قولدىن كەتكەن نەرسىلىرىمىزنى ئەسلىگە كەلتۈرمىز دەپلا يۈرسەك، ئۆتمۈشىنىلا ئويلىساق، ۋىل دېگەندەك، ئۆزىمىزنى ئۆزىمىز تۈگەشتۈرۈۋالىمىز. مەيلى سۇئېلپىن ياكى تارا ئۈچۈن بولسۇن، ۋىلنىڭ بولغانلىقى چوڭ ئىش.

— بۇ گەپچە، سىز مېنىڭ ئۇنىڭ سۇئېلپىن بىلەن توي قىلىشىغا قوشۇلغانلىقىمنى قوللايدىكەنسىز - دە؟

— ئۇنداق ئەمەس، — دېدى موماي ھارغىن ۋە بىئارام بولۇۋاتقاندا، ئەمما تەلەپپۈزى قاتتىق ئىدى، — مەن

نامرات بىر ئادەم بىلەن ئېسىلزاڭنىڭ قىزىنىڭ توي قىلىشىنى قۇۋۋەتلەيمەنمۇ؟ بۇ مۇمكىن ئەمەس. تۆۋەن تەبىقىدىكى ئادەم بىلەن يۇقىرى تەبىقىدىكى ئادەمنىڭ بىرلىشىشىنى قانداقمۇ قوللاي؟ كەمبەغەللەرمۇ ئاق كۆڭۈل، ئىشەنچلىك، سەمىمىي كېلىدۇ، بىراق...

— تېخى بايىلا ئۇلارنىڭ تۇرمۇشلىرى بەختلىك بولۇشى مۇمكىن دەۋاتاتتىڭىزغۇ؟ — سىكارلېت ئۇنىڭ گەپلىرىگە ھەيران قالدى.

— مەن سۇئېللىپنىڭ ۋىلغا ياتلىق بولۇشىنى ياخشى ئىش دەپ ھېسابلايمەن. ئەمەلىيەتتەمۇ ئۇ كىم بىلەن توي قىلسۇن، ئوبدان ئىش، چۈنكى ئۇ بىر ئەرگە ئىنتايىن ئېھتىياجلىق. ئۇنداق ئەرنى ئۇ نەدىن تاپىدۇ؟ سەنمۇ بۇنداق ئوبدان غوجىدارنى نەدىن تاپىسەن؟ ئەمما بۇ مېنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىمدىن دېرەك بەرمەيدۇ. شۇنداق ئەمەسمۇ؟

— ئەمما، مەن ھازىرقى مۇشۇ ئەھۋالنى ياخشى كۆرىمەن، — دېدى سىكارلېت موماينىڭ گېپىنى ئويلىغانچە، — ۋىل سۇئېللىپ بىلەن توي قىلسا مەن خۇشال بولىمەن. سۇئېللىپ مېنى نېمىشقا باشقىچە ئويىدا بولىدۇ دەپ ئويلايدۇ؟ ئۇنداق ئويلايدىغانغا قانداق ئاساسى بار؟ ئۇ زادى دائىم شۇنداق.

سىكارلېت ھەيران ئىدى ھەم ئازراق خىجىلمۇ بولاتتى، باشقىلار ئۆزىنىڭ خىيالىنى ئۇنىڭغا تېڭىپ ئۇنى ئۇنداق — مۇنداق دېسە، ئۇ ئەلۋەتتە، ئۇ گەپكە چۈشەنمەيدۇ ھەم خىجىل بولىدۇ — دە.

موماي يەلپۈگۈچ بىلەن ئۆزىنى يەلپۈگەچ، خۇشال كەيپى بىلەن سۆزىنى يەنە داۋام قىلدى:

— مەنمۇ ساڭا ئوخشاش بۇنداق نىكاھنى قوللاپ كەتمەيمەن، ئەمما ئەمەلىيەتكە ھۆرمەت قىلىمەن، سەنمۇ ھەم شۇنداق. خاپىلىققا ئۇچراپ ئۇنىڭغا چارە قىلالماي ئارقىدىن ۋارقىراپ — چارقىرساڭ ئۇنىڭ ھېچنېمىگە پايدىسى يوق. ھاياتنىڭ ئەگرى —

توقايلىقلىرىغا ئۇ يول بىلەن ئاقايىل تۇرغىلى بولمايدۇ. بىزنىڭ ھەم قېرى دوختۇرنىڭ ئائىلىسىدىكىلەرنىڭ چەككەن رىيازەتلىرى ھەرقانداق ئادەمنىڭكىدىن كۆپ، شۇڭا مەن ئىشلارنى قانداق بىر تەرەپ قىلىش كېرەكلىكىنى بىلىمەن. بىزدە ئۆز تۇرمۇشىمىزدىن ئالغان ئەقلىيە سۆز بار دېيىلسە، ئۇ: «ۋايىسىما، كۈلۈپ يۈر، پۇرسەت ھامان كېلىدۇ، بىلىپ قوي» دېگەن مۇشۇ بىر جۈملە سۆز، خالاس. نۇرغۇن قىيىن ئۆتكەلەردىن مانا مۇشۇنداق ئۆتۈپ كەلدۇق، بىر تەرەپتىن كۈلۈپ، بىر تەرەپتىن پۇرسەت كۈتتۈق، ئاخىر ئۇنىڭ مۇتەخەسسسىمۇ بولۇپ قالدۇق، بۇمۇ ئامالسىزلىقتىن بولغان. بۇنىڭدىن قېچىپ ئۇنىڭغا، ئۇنىڭدىن قېچىپ بۇنىڭغا تۇتۇلۇپ تۇراتتۇق، ئەمما يەنە تۆت - بەش يىلغا بارمايلا باش كۆتۈرۈپ قالاتتۇق. بۇ قېتىم شىماللىق ئالۋاستىلارغا تۇتۇلدۇق، نېمە سەۋەبتىن شۇنداق، بىلەمسەن؟

ئۇ شۇنداق دەپلا بېشىنى چايقاپ قويۇۋىدى. سىكارلېتنىڭ كۆزىگە ئۇ خۇددى ئىش بىلەرمەن شاتۇندەك كۆرۈنۈپ كەتتى. خۇدايىم، بۇنداقمۇ ئوخشارمۇ؟

— بىلەلمىدىم، — دېدى سىكارلېت تەكەللىۈپ بىلەن جاۋاب بېرىپ. ئۇ موماينىڭ گەپلىرىدىن بەكمۇ زېرىككەندى.

— ئۇنداق بولسا گېپىمگە قۇلاق سال. مەن ئۆزىنى قاچۇرۇش مۇمكىن بولمايدىغان ئىشلارغا دائىم باش ئېگىمەن. بىز بۇغداي ئەمەس، ئارپا. بۇغداينىڭ غولى پىشقاندا قۇرۇپ كەتكەچكە شامالدا ئېگىلمەيدۇ، قانتىقراق بوراندا يەرگە يېتىپ كېتىدۇ شۇ. ئارپىنىڭ غولى پىشقاندىمۇ شىرشىم تۇرغاچقا ئېگىلەلەيدۇ، بوران ئۆتۈپ كەتكەندىن كېيىن يەنە ئەسلىگە كېلىپ تىك تۇرالايدۇ. بىز بويىنىمىزنى مەجبۇرىي غادايىتىپ يۈرىدىغان ئادەملەردىن ئەمەس. بوران چىققاندا ئەۋرىشىم، ئىتائەتچان بولۇۋالسىمىز، چۈنكى ئۇنىڭ بىزگە پايدىسى بارلىقىنى بىلىمىز. قىيىنچىلىققا يولۇققاندا ئۆزىمىزنى چەتكە ئېلىپ، مۇمكىن بولمايدىغان ئىشلارغا بېشىمىزنى ئېگىپ تۇرىمىز، جېدەل - ماجىرا

قىلمايمىز، ئىشلەشنى بىلىمىز، كۈلۈپلا تۇرىمىز، پۇرسەت كۈتمىمىز. ئۆزىمىزدىن تۆۋەن ئادەملەرگە بوش كەلمەي، ئۇلاردىن ئامال بار ئۆزىمىزگە مەنپەئەت ئىزدەيمىز. كۈچىمىزگە كېلىۋالغاندىن كېيىن پۈتمىزنىڭ ئاستىغا قويغان تاشنى تېپىۋېتىمىز. قىيىن ئۆتكەلدىن ئۆتۈۋېلىشنىڭ ئەپچىل چارىلىرى مۇشۇلار، قىزىم، — ئۇ بىردەم تۇرۇۋېلىپ يەنە سۆزلەپ كەتتى. — بۇ چارىنى ئەمدى ساڭا ئۈگىتىپ قويدۇم.

موماي سۆزلەپ بولۇپ خىرىلداپ كۈلۈپ كەتتى. ئۇنىڭ گەپلىرى شۇنچىلىك زەھەرلىك بولسىمۇ، ئۆزىگە ئىنتايىن قىزىق تويۇلسا كېرەك. قارىغاندا، ئۇ سىكارلىقنى ئۆزىنىڭ ئۇ گەپلىرىگە باھا بېرىدۇ دەپ ئويلىغانمۇ بولسا كېرەك، لېكىن سىكارلىق ئۇنىڭ ئۇ گەپلىرىنى تازا چۈشىنەلمىگەچكە، دەرمەھەل نېمە دېيىشىنى بىلمىدى.

— سەن بىزنىڭ ئادەملىرىمىزنىڭ يىقىلىپ چۈشۈپ يەنە ئورنىدىن دەس تۇرۇپ كەتكەنلىكىنى كۆرمىدىڭمۇ؟ — دېدى موماي يەنە سۆزلەپ، — لېكىن، ئەتراپىمىزدىكىلەر ئۇنداق ئەمەس. مەسىلەن، كاسلىن كالۋېرتنى ئالايلى... ئۇ ھازىر نېمە بولدى، كەمبەغەل بولۇپ كەتتى. ئۇنىڭ تۇرقى ئېرىدىنمۇ ئۆتە ئاۋارە. يەنە ماكرىسلارنىڭ ئائىلىسىگە قاراپ باق، نامراتلىقتا بېشى قېيىپ نېمە قىلىشلىرىنى بىلەلمەيۋاتىدۇ ھەم ئۇلارنىڭ قولىدىنمۇ ئىش كەلمەيدۇ، كەلسىمۇ قىلىشنى خالىمايدۇ، ئەتىدىن كەچكىگە ئىچكىگە تىنىپلا، بۇرۇنقى ياخشى تۇرمۇشلىرىنىڭ خىيالىنى قىلىپلا يۈرۈشىدۇ. يەنە قاراپ باق... ھەي، قوشنىلارنىڭ ھەممىسىلا ئوخشاش، بىزنىڭ ئۆيدىكى ئالېكس بىلەن سالى، سەن، جېم تارلىتون، ئۇنىڭ بىرنەچچە قىزى ھەم باشقا بىرنەچچە يەلەندىن باشقىلىرى ئورۇنلىرىدىن تۇرۇشالدى. ئۇلارنىڭ بەدەنلىرى ئەۋرىشىم ئەمەس، باشقىدىن ئورنىدىن دەس تۇرۇپ كېتىش ئىرادىسىمۇ ئاجىز. ئۇلار پۇلىنىلا، قۇللارنىلا بىلىپ كەلگەن. ئەمدى ھازىر قۇللىرى بىلەن

پۇللىرىدىن ئايرىلىپ قېلىۋىدى، ھېچنېمىسى يوق گادايلارغا ئايلىنىپ قالدى.

— سىز ۋىلكېس ئائىلىسىدىكىلەرنى ئۇنتۇپ قالدىڭىز.

— ياق، ئۇنتۇپ قالغىنىم يوق، ھۆرمەت يۈزىدىنلا ئۇلارنى تىلغا ئالمىدىم. ئاشلىپى ھازىر سىلەرنىڭ ئۆيىنىڭ مېھمىنى. ئۇلارنى تىلغا ئېلىپ قالدىڭ، بوپتۇ، ئۇلارغىمۇ بىر قاراپ باقايلى. ئىندىيا ۋىلكېس ھازىر قورۇلۇپ موماينىڭ ئۆزىلا بولۇپ قاپتىمىش، سىتوئارت تارلېتون ئۆلۈپ كەتكەندىن كېيىن، تۇل خوتۇندەك بولۇۋېلىپ يا ئۇنى ئۇنتۇپ كېتەلمىدى، يا باشقىسىغا ياتلىق بولمىدى. ئۇ تېخى ياش ئىدى، ئەرگە تېگمەنلا دېسە خوتۇنى ئۆلۈپ كەتكەن، بىر توقاي بالىلىرى بار بويتاقلاردىن چىقماسمىدى؟ بىچارە خونپى ئەر تاپالماي ساراڭ بولۇپ كەتتى. ئاشلىپىغا كەلسەك، ئۇنىڭ تۇرغان تۇرقى ئاشۇ.

— ئاشلىپى ياخشى ئادەم، — دېدى سىكارلېت ئۇنىڭغا رەددىيە بېرىپ.

— مەن ئۇنى بىرەر قېتىمۇ ياخشى ئەمەس دەپ باقمىدىم. ئەمما، ئۇنىڭ ياخشىلىقى تۆت پۈتىنى ئاسمانغا قارىتىپ ياتقان تاشپاقىغا ئوخشايدۇ، قىلچە تەدبىرلىك ئەمەس. ئەگەر ۋىلكېسنىڭ ئائىلىسىدىكىلەر بۇ قىيىن ئۆتكەلدىن ئوڭۇشلۇق ئۇنتۇپ كېتىشنى ئويلايدىغان بولسا، ئاشلىپىغا ئەمەس مېلانىيەگە تايىنىشلىرى كېرەك.

— مېلانىيە؟ ۋاي خۇدايمەي! چوڭ ئاپا، نېمىلەرنى دەۋاتىسىز! مەن ئۇنىڭ بىلەن بىللە تۇرۇپ باققان، ئۇنى چۈشىنىمەن. ئۇ شۇنچىلىك ئاجىز، قورقۇنچاق، توخۇنى تاخ دېيىشكىمۇ جۇرئىتى يوق.

— ھازىر كىم توخۇنى تاخ دېيەلەيدۇ؟ مېنىڭچە، ئۇنداق قىلىش ۋاقىتنى ئىسراپ قىلغانلىق. بەلكىم ئۇ توخۇنى تاخ دېيىشتىن قورقىدىغاندۇ؟ ئەمما، مەيلى قانداقلا نەرسە بولسۇن، ئۇنىڭ سۆيۈملۈك ئاشلىپىغا، ئوغلغا، مەدەنىيەتكە بولغان

ئېتىقادغا تېگىپلا قويدىغان بولساڭ، پۈتۈن دۇنيا، ھەتتا شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ ھۆكۈمىتى بولسىمۇ ئۇلارغا ئۈنلۈك توۋلاشقا جۈرئەت قىلالايدۇ. ئۇنىڭ ئۇسۇلى سېنىڭكىگە ئوخشىمايدۇ، مېنىڭكىگىمۇ ئوخشىمايدۇ، سىكارلېت. ئەگەر سېنىڭ ئاپاڭ ھايات بولغان بولسىمۇ شۇنداق قىلاتتى. مېلانىيە سېنىڭ ئاپاڭنىڭ ياش ۋاقتىنى ئېسىمگە سالدى... ئۇ بەلكىم ۋىلكېس ئائىلىسىنى بۇ قىيىنچىلىقلاردىن ئۆتكۈزۈپ كېتەلشى مۇمكىن.

— ھىم، مېلانىيە دېگەن ياخشى نىيەتلىك بىر ئەخمەق. ئەمما، سىزنىڭ ئاشلىپىغا بەرگەن باھايىڭىز ئادىل بولمىدى. ئۇ...

— ئاشلىپى كىتاب ئوقۇشتىن باشقا ھېچنېمىنى بىلمەيدۇ، ھازىرقى بۇ قىيىن ئۆتكەلدىن ئۆتۈپ كېتەلشى مۇمكىن ئەمەس. ئاڭلىسام، بۇ يەردىكىلەرنىڭ ئىچىدە ئېتىزنىڭ ئىشلىرىدا ئەڭ ئاجىزى شۇ ئىكەن. ئۇنى بىزنىڭ ئالبېكس بىلەن سېلىشتۇرۇپ باقساڭلا بىلىسەن. ئۇرۇش بولمىغان چاغدا ئالبېكس ئەڭ يارامسىز بايۋەچچە ئىدى، گالىستۇكنىڭ ياخشىسىنى تاللاپ، ھاراق ئىچىپ، خەققە تاپانچا ئېتىپ، ئۆزىگە لايىق كەلمەيدىغان قىزلارنىڭ كەينىدىن پالاقلاپ يۈرەتتى. ئەمدى ھازىر قانداق؟ كېۋەز تېرىشتا بۇ ئەتراپتىكىلەرنىڭ ئالدى. خانقىز، ئۇ راست شۇنداق، يەر تېرىشنى ئۆگەندى. ئۆگەنمىسە بولمايدۇ - دە، ئاچ قالىدۇ شۇ. ئۇنىڭ كېۋەزلىرى تارانىڭكىدىن كۆپ ياخشى. چوشقا بېقىش، توخۇ بېقىشلارغىمۇ ئۈستى بولۇپ كەتتى. جاپالىق مۇشۇ دەۋر ئۆتۈپ كەتكەندىن كېيىن قاراپ باق، ئۇ چوقۇم دادىسىغا ئوخشاش پۇللۇق ئادەم بولىدۇ، ئەمما ئاشلىپچۇ...

سىكارلېت ئۇنىڭ ئاشلىپىنى چۆكۈرۈپ قىلغان بۇ گەپلىرىنى ئاڭلاپ كۆڭلى يېرىم بولدى.

— مېنىڭچە، بۇنىڭ ھەممىسى قىلچە ئەھمىيىتى يوق

گەپلەر.

— ئۇنداقمۇ ئەمەستۇ، — موماي كۆزلىرىنى سىكارلېتقا
مىختەك قارىدى، — سەن ئاتلانتاغا كەتكەندىن كېيىن ئاشۇ
يولنى تۇتتۇڭ. بىزنى، بۇلار سەھرادا يۈرۈپ مېنىڭ
ھىلىگەرلىكلىرىمنى نەدىن بىلسۇن دەپ ئويلاپ قالما. دەۋر
ئۆزگەردى، سەنمۇ دەۋرگە بېقىپ ئۆزگىرىۋاتىسەن. ئاڭلىساق،
سەن شىماللىق ئالۋاستىلار بىلەن، نامرات ئاق تەنلىكلەر ھەم
شىمالدىن كەلگەن تەۋەككۈلچىلەر بىلەن ناھايىتى ياخشى ئۆتۈپ،
ئۇلارنىڭ پۇللىرىنى ئالداپ چۆنتىكىڭگە سېلىۋاتقۇدەكسەن، يەنە
تىخى ناھايىتى لاتاپەتلىك يۈرەرمىشسەن. بوپتۇ، شۇ ئىشىڭنى
داۋاملاشتۇرىۋەر، ئۇلارنىڭ پۇللىرىنى بىر تىيىنىنى قالدۇرماي
سىرىۋال، ھېچنېمىسىنى قويمىغاندىن كېيىن كۆتۈرگە تەپ.
چۈنكى، ئۇلار سەن ئۈچۈن ھېچنېمە قىلىپ بېرەلمەيدۇ — دە.
چوقۇم شۇنداق قىل. ناۋادا ئۇ نامراتلار ساڭا يېپىشىۋالدىغان
بولسا، ئۇ چاغدا تۈگەشكىنىڭ شۇ.

سىكارلېت مومايدىن كۆزلىرىنى ئۈزمەي ئولتۇرۇپ ئۇنىڭ
گەپلىرىنى ئىچىدە ئانالىز قىلدى، لېكىن يەنىلا ئۇ گەپلەرنىڭ
تېگىگە يېتەلمىدى. ئۇنىڭ ئاشلىپىنى تۆت پۈتىنى ئاسمانغا قىلىپ
ياتىدىغان تاشپاقىغا ئوخشاشقىنىغا تېخىچە ئاچچىقى كېلىپ
تۇرۇۋاتاتتى.

— مېنىڭچە، سىزنىڭ ئاشلىپىغا ئاشۇنداق باھا بېرىشىڭىز
توغرا ئەمەس، — دېدى ئۇ ئۈشتۈمتۈتلا.
— سىكارلېت، سەن نېمىدېگەن گالۋاڭ.

— ئۇ سىزنىڭ قارىشىڭىز، — دېدى سىكارلېت قوپاللىق
بىلەن. ئۇنىڭ شۇ تۇرقىدا موماينىڭ تەستىكىگە بىر شاپىلاق
سالغۇسى كېلىپ كېتىۋاتاتتى.

— بىرنەچچە سوم، بىرنەچچە تىيىن ئۈستىدە سەن تولىمۇ
سەزگۈر، ئەمما ئۇ سەزگۈرلۈك ئەرلەرگە خاس سەزگۈرلۈك.
ئۇلارغا سېلىشتۇرغاندا سەن يەنىلا سەزگۈر ئەمەس، بولۇپمۇ

مۇناسىۋەتتە سەندە يېتەرلىك سەزگۈرلۈك ئازراق.
بۇ گەپنى ئاڭلاپ سىكارلېتنىڭ كۆزلىرى غەزەپتىن چاقناپ،
مۇشتلىرى تۈگۈلۈپ كەتتى.

— مەن سېنىڭ ئاچچىقىڭنى كەلتۈرۈپ قويدۇم، شۇنداقمۇ؟ —
موماي كۈلۈپ تۇرۇپ سورىدى، — مەن ئەتەي شۇنداق قىلدىم.
— ھە، شۇنداقمۇ؟ ئېيتىڭغا، نېمە ئۈچۈن شۇنداق قىلىسىز؟
— بۇنىڭ سەۋەبى كۆپ.

موماي ئۆزىنى ئورۇندۇقنىڭ يۆلەنچۈكىگە تاشلىدى، شۇندىلا
سىكارلېت ئۇنىڭ چارچاپ كەتكەنلىكىنى ھېس قىلدى.
دېمىسىمۇ موماي بەكمۇ قېرىپ، ئاجىزلاپ كەتكەندى. توخۇنىڭ
پۇتلىرىدەك ئورۇق قوللىرى خۇددى ئۆلۈكنىڭكىدەك ساپسىرىق
ئىدى. سىكارلېتنىڭ بۇنى كۆرۈپ بىردىنلا ئاچچىقى ياندى.
ئاندىن موماينىڭ يېنىغا بېرىپ قولىنى قوش قوللاپ مەھكەم
تۇتۇۋالدى.

— سىز گەپكىمۇ شۇنچىلىك ئۇستا ئىكەنسىز، — دېدى ئۇ، —
شۇنچە گەپ قىلىپ، بىر ئېغىزمۇ راست گېپىڭىزنى دېمىدىڭىز.
سىز شۇنچە گەپلەرنى قىلىش ئارقىلىق، ماڭا داداڭنى تولا خىيال
قىلما، دېمەكچىمۇ؟

— خىياللىڭغا كەلگەننى پەرەز قىلما، — دېدى موماي قىلچە
يۈز - خاتىر قىلماي. ئاندىن ئاستا قولىنى ئۇنىڭ قولىدىن
تارتىۋالدى، — يالغۇز بۇلا ئەمەس، ئۇنىڭدىن باشقىمۇ نۇرغۇن
مەزمۇنلار بار. سەن بەكمۇ دۆت ئىكەنسىن، دېگەنلىرىمنىڭ
تېگىگە يېتەلمىدىڭ.

سىكارلېت كۆڭۈلگە كەلگۈدەك بۇ گەپكە پىسەنت قىلماي
كۈلۈپلا قويدى، بايا ئاشلىپىنى ھېلىقىدەك دېگەنلىكى ئۈچۈن
مومايغا خاپا بولغانىدى، ھازىر ئۇ خاپىلىقلىرى كۆتۈرۈلۈپ
كېتىپ، موماينىڭ گەپلىرىنىڭ رەسمىي گەپلەر ئەمەسلىكىگە
خۇشال بولدى.

شۇ ئارىلىقتا تارلېتون خانىم ئىككى ئىستاكان سۈتنى

كۆتۈرۈپ ئاشخانىدىن چىقىپ كەلدى. ئۆي ئىشلىرىنى بىلمىگەچكە، سۈتىنى ئېلىپ چىققۇچە خېلى كۆپ تۆكۈۋەتكەندى.

— مەن بۇ سۈتىنى ئامباردىن تېپىپ چىقتىم، — دېدى ئۇ، — قېنى ئىچمۇ؟ ئۇلار قەبرىستانلىقتىن ھازىرلا قايتىپ كېلىشىدۇ. سىكارلېت، سىز سۇيۇقلۇقنى راستلا ۋىلغا بېرىمىسىز؟ مەن ۋىلنى ئۇنىڭ لايىقى ئەمەس دېمەيمەن، ئەمما سىزمۇ بىلىسىز، ئۇ تولىمۇ نامرات ئادەم، ئۇنىڭ ئۈستىگە... سىكارلېت بىلەن موماي ئىككىسى بىر — بىرىگە قارشىپ قويدى. موماينىڭ قاراشلىرىدا مەسخىرە مەنىسى بار ئىدى، سىكارلېتنىڭ قاراشلىرىمۇ شۇ مەنىدە ئىدى.

قىرىق بىرىنچى باب

ئۆلۈمگە كەلگەنلەر ئۇزاق كەتكەندىن كېيىن، سىكارلېت ئاپىسى ئېلىپنىڭ بۇرۇن ئىش باشقۇرىدىغان ئىشخانىسىغا كىرىپ، تەكچىدىكى سارغىيىپ كەتكەن بىر توپ قەغەزلەرنىڭ ئىچىدىن پارقىراپ تۇرغان بىر نەرسىنى ئالدى. بۇنى ئۇ ئالدىنقى كۈنى كەچتە مۇشۇ يەرگە تىقىپ قويغانىدى. ئاندىن ئۇ ئاشخانىدا ئۈستەل — ئورۇندۇقلارنى رەتلىگەچ بۇقۇلداپ يىغلاۋاتقان پوركىنى چاقىردى. پوركىنىڭ قاپقارا چىرايى خۇددى ئىگىسىز قالغان ئىتنىڭكىدەك ئاجايىپ سەتلىشىپ كەتكەندى.

— پورك، — دېدى ئۇ جىددىي تەرزىدە، — سەن يەنە يىغلايدىغان بولساڭ، مەنمۇ... مەنمۇ يىغلايمەن. بولدى، ئەمدى يىغلىما.

— بولىدۇ، خانقىز، يىغلىماي. ئەمما، يىغلىماي دېسەممۇ گېرال دېگىمنىڭ ياخشىلىقلىرىنى ئويلىسام... — ئەمەس ئويلىمايلا قوي. باشقىلار يىغلىسا چىداپ

تۇرالمايمەن، ئەمما سەن يىغلىساڭ چىدىيالمايدىكەنمەن، — ئۇ شۇنداق دەپ بىردەم تۇرۇۋالدى، ئاۋازىمۇ سەل يۇمشىدى، — قارا، سەن تېخىچە گېپىمگە چۈشەنمەيۋاتىسەن. سەن يىغلىساڭ مەن چىداپ تۇرالمايمەن، چۈنكى سېنىڭ دادامنى قانچىلىك ئاسرايدىغانلىقىڭ ماڭا ئايان، ئاۋۋال بۇرۇنۇڭنى تاشلىۋەت، ئاندىن ساڭا بېرىدىغان سوۋغىتىم بار، بېرىمەن.

پورك قاتتىق مىشقىرىپ بۇرنىنى تاشلىۋېتىپ، سىكارلېتنىڭ گېپىگە قىزىققاندىكى ئىپادىدە ئۇنىڭغا قارىدى.

— سەن خەقلەرنىڭ توخۇسىنى ئوغرىلىغان ھېلىقى چاغدا ئۇلار سېنى ئېتىپ يارىلاندىرۇپ قويغانىدى، ئېسىڭدىمۇ؟
— ھەي، سىكارلېت خانقىز، مەن ئەزەلدىن ئۇنداق ئىشنى قىلمىغان...

— بولدى، قىلمىغىنىڭنى بىلىمەن، ماڭا يالغان سۆزلىمەيلا قوي. شۇ چاغدا ساڭا بىزگە بولغان ساداقەتمەنلىكىڭنى مۇكاپاتلاپ سائەت ۋەدە قىلغانىدىم، شۇ گېپىم ئېسىڭدە بارمۇ؟
— بار، خانقىز، ئۇنتۇپ قالمىدىم، ئەمما سىزنى ئۇنتۇپ قالدىمىكىن دەپ ئويلايتىكەنمەن.

— ياق، مەنمۇ ئۇنتۇپ قالمىدىم. شۇ سائەت مانا. سىكارلېت ئۇنىڭغا ئېغىر بىر ئالتۇن سائەتنى ئۇزارتتى. سائەتنىڭ ئۈستىدە تۈرلۈك ئويمىلار بار ئىدى، زەنجىرىمۇ ئاجايىپ چىرايلىق ئىدى.

— ۋاي — ۋاي، سىكارلېت خانقىز، — دېدى پورك، — بۇ گېرالدى بېگىمنىڭ سائىتى ئەمەسمۇ؟ بۇ سائەتنى مەن بېگىمنىڭ قولىدا نۇرغۇن قېتىم كۆرگەن.

— توغرا دېدىڭ، بۇ دادامنىڭ سائىتى، پورك، ھازىر بۇنى ساڭا تەقدىم قىلدىم، ئالغىن.

— ياق، ئالالمايمەن، خانقىز، — پورك قورققاندىكى كەينىگە داچىدى، — بۇ ئاق تەنلىك غوجايىنلار ئىشلىتىدىغان سائەت، گېرالدى بېگىمنىڭكى. سىكارلېت خانقىز، نېمىشقا بۇ سائەتنى

ماڭا بېرىدىغان بولۇپ قالدىڭىز؟ بۇ سائەت بەگزادە ۋاد خامىلتونغا مەنسۇپ بولۇشى كېرەك.

— ھازىر بۇ سائەت سېنىڭ. ۋاد خامىلتون دادام ئۈچۈن نېمە ئىش قىلىپ بەرگەن؟ دادام ئاغرىپ قالغان چاغدا ئۇنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئالغانمۇ؟ ئۇنى يۇيۇندۇرۇپ، كىيىملىرىنى ئالماشتۇرۇپ، ساقال - بۇرۇتلىرىنى ئېلىپ قويغانمۇ؟ شىماللىق ئالۋاستىلار كەلگەندە ئۇنىڭ بىلەن بىللىمىدى؟ ئۇنىڭغا بىر نەرسىلەرنى ئوغرىلاپ بەرگەنمىدى؟ سەن نېمىدېگەن گالۋاڭ، پورك؟ بۇ سائەتكە مۇناسىپ ئادەم بار دېيىلسە، ئۇ سەن! دادام ھايات بولغان بولسىمۇ مېنىڭ بۇ قارارىمغا قوشۇلاتتى، ئالغىن.

ئۇ پوركنىڭ قولىنى تۇتۇۋېلىپ سائەتنى تۇتقۇزۇپ قويدى. پورك سائەتكە ھۆرمەت تۇيغۇسى بىلەن قاراپ قويدى، چىرايىدا ئاستا - ئاستا خۇشاللىق كۈلكىسى پەيدا بولدى.

— ماڭا بەرگىنىڭىز راستمۇ، سىكارلېت خانقىز؟

— راست، راستلا ساڭا بەردىم.

— ئەمىسە سىزگە رەھمەت، خانقىز.

— ئاتلانغا ئاپىرىپ ئۈستىگە بىرنەچچە خەت ئويدۇرۇپ

بەرسەم ئۇنامسەن؟

— خەت ئويدۇرۇش دېگەن نېمە گەپ؟ — پورك شۈبھە بىلەن

سوردى.

— كەينى تەرىپىگە پىچاق بىلەن بىرنەچچە خەت ئويۇپ قويدۇ. مەسىلەن... مەسىلەن: «ئەمگەكچان، سادىق خىزمەتكارىمىز پورققا ئوخارا ئائىلىسىنىڭ بارلىق ئەزالىرىدىن تەقدىم» دېگەندەك گەپلەرنى ئويدۇ.

— ئويدۇرمىسىڭىزمۇ بولار، رەھمەت سىزگە، خانقىز، — پورك قولىدا سائەتنى مەھكەم تۇتۇۋېلىپ كەينىگە ئاستا داجىدى. سىكارلېتنىڭ چىرايىدا كۈلكە كۆرۈندى.

— نېمە بولدۇڭ، پورك؟ مېنىڭ سائەتنى ساڭا يەنە ئەۋەتىپ بېرىدىغانلىقىمغا ئىشەنمەيۋاتامسەن؟

— خانقىز، سىزگە ئىشىنىمەن... بىراق، نىيىتىڭىزدىن يېنىپ قېلىشىڭىزمۇ ھەم مۇمكىن.

— ئۇنداق بولمايدۇ.

— بولمىسا سېتىۋېتىشىڭىز مۇمكىن، پەرىزىمچە، بۇ سائەت جىق پۇلغا يارايدۇ.

— سەن مېنى دادامنىڭ سائىتىنى سېتىۋېتىدۇ دەپ ئويلايمسەن؟

— شۇنداق، خانقىز، پۇل لازىم بولۇپ قالسا شۇنداق قىلىشىڭىزمۇ مۇمكىن.

— مۇشۇ گېپىڭ ئۈچۈن سېنى راسا ساۋاش كېرەك، پورك. سائەتنى سەندىن قايتۇرۇۋالسام بولغۇدەك.

— ياق، خانقىز، سىز ئۇنداق قىلمايسىز، — بىر كۈن قايغۇدا يۈرگەن پوركنىڭ چىرايىدا ئەمدى كۈلكە كۆرۈنۈشكە باشلىدى، — مەن سىزنى ئوبدان بىلىمەن... بىراق، سىكارلېت خانقىز...

— گېپىڭنى قىلىۋەر، پورك.

— نېگىرلارغا قىلغان مۇشۇ ياخشى كۆڭلىڭىزنىڭ يېرىمىنى ئاق تەنلىكلەرگە كۆرسەتكەن بولسىڭىز، مېنىڭچە، كىشىلەر سىزگە ياخشى مۇئامىلە قىلىشى مۇمكىن ئىدى.

— كىشىلەرنىڭ ماڭا بولغان مۇئامىلىسى ياخشى، — دېدى سىكارلېت. — ئەمدى چىقىپ ئاشلېي ئەپەندىنى چاقىرىپ قوي، كىرىپ مەن بىلەن كۆرۈشسۇن، ھازىرلا كەلسۇن.

ئاشلېي كىرىپ ئېلېننىڭ ئۈستىلىنىڭ ئالدىدىكى ئورۇندۇقتا ئولتۇردى. بويى ئېگىز بولغاچقا ئورۇندۇق كىچىكلا كۆرۈنەتتى. سىكارلېت ئۇنىڭغا يەن زارۋاتىنىڭ ئىشلىرىنى سۆزلەپ، پايدىنى تەڭ بۆلۈشىدىغانلىقىنى دېدى. ئاشلېي سىكارلېتقا قاراپمۇ قويمىي، زۇۋانمۇ سۈرمەي، بىردەم ئالدىقىغا، بىردەم قولىنىڭ دۈمبىسىگە، خۇددى ئۇلارنى پەقەتلا كۆرۈپ باقمىغاندەك قاراپ ئولتۇراتتى. بۇ قوللار ئېغىر ئىشلارنى

خېلى كۆپ قىلغان بولسىمۇ يەنىلا شۇنداق نازۇك ئىدى.
ئۇنىڭ گەپ قىلماي ئولتۇرغىنىنى كۆرۈپ سىكارلېت سەل
ئالدىراپ قالدى. شۇنىڭ بىلەن زاۋۇتنىڭ ياخشىلىقلىرىنى
تېخىمۇ كۈچەپ سۆزلەشكە باشلىدى، ھەتتا ئىشلىتىپ ئۆگىنىپ
قالغان يېقىملىق كۈلكىلىرىنىمۇ، ناز بىلەن بېقىشلىرىنىمۇ
ئايمىدى. لېكىن، ئۇ بىكارغا ئاۋارە بولاتتى، چۈنكى ئاشلېي بىر
قېتىمىمۇ ئۇنىڭغا تىكىلىپ قارىمىدى. ئۇنىڭغا بىر قاراپ قويغان
بولسىمۇ مەيلى ئىدى. سىكارلېت ۋىلدىن ئاڭلىغان ئاشلېينىڭ
شىمالغا كەتمەكچى بولغان ئىشىنى تىلغا ئالمىدى، شۇ گەپلەرنى
قىلىۋاتقانلىقىنى سەزمىگەندەك بولۇۋالدى. ئاشلېي يەنىلا گەپ
قىلمايتتى. ئاستا - ئاستا سىكارلېتنىڭ دەيدىغان گەپلىرىمۇ
تۈگىدى. ئۇ مېنىڭ تەكلىپىمنى رەت قىلمايدۇ. ئۇنى رەت
قىلىدىغانغا ئۇنىڭ پۈت تىرەپ تۇرالىغۇدەك قانداق سەۋەبلىرى
بار؟

— ئاشلېي، — ئۇ گەپكە ئېغىز ئېچىپلا يەنە توختاپ قالدى.
ئەسلىدە ئۇ ئۆزىنىڭ ھامىلىدار بولۇپ قالغانلىقىنى بۇنىڭ بىر
سەۋەبى قىلىشىنى ئويلىمىغان، ھەتتا قورسىقى يوغىناپ قالغان
سەت قىياپىتىنى ئاشلېينىڭ سېزىپ قېلىشىدىن قورققانىدى،
لېكىن، باشقا سەۋەبلىرى رول ئوينىيالمىغان بولغاچقا، ئەڭ
ئاخىرقى مۇشۇ كوزىرنى كۆتۈرۈپ چىقماقچى بولدى.

— سىز ئاتلانتاغا چوقۇم بېرىشىڭىز كېرەك. مەن سىزنىڭ
ياردىمىڭىزگە بەكمۇ موھتاج. ھازىر مەن زاۋۇتنىڭ ئىشلىرىنى
باشقۇرالمىدىغان بولۇپ قالدىم. بەلكىم بىرنەچچە ئايغىچە
شۇنداق بولارمەن، چۈنكى مەن... قارالغۇ... ھىم... چۈنكى..

— خۇدا ھەقىقى، گېپىڭىزنى توختىتىڭ، — دېدى ئاشلېي
قوپاللىق بىلەن.

ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ بىردىنلا دېرىزە تەرەپكە ماڭدى،
سىكارلېتقا كەينىنى قىلىپ دېرىزىدىن ھويلىدا قاتار تىزىلىپ

كېتىۋاتقان ئۆردەكلەرگە قاراپ تۇردى.

— ئەجەبا... ئەجەبا، سىز مۇشۇنىڭ ئۈچۈنلا ماڭا قاراپ قويۇشنى خالمايۋاتامسىز؟ — سورىدى سىكارلېت ئامالسىز قېلىپ، — مەن ئۆزۈمنىڭ ھازىرقى تۇرقۇمنىڭ...

ئاشلىپى ئىتتىك كەينىگە بۇرالدى، كۆك كۆزلىرى شۇئان سىكارلېتنىڭ كۆزلىرىگە قالدالدى. ئۇ كۆزلەردىن يالقۇنلاپ تۇرغان كۈچلۈك ھېسسىياتنى كۆرۈپ، سىكارلېت ئىختىيارسىز ئىككى قولى بىلەن مەيدىسىنى تۇتۇۋالدى.

— تۇرقىڭىز توغرىلۇق گەپ قىلماي قويۇڭ، — دېدى ئۇ قاتتىق ھاياجانلىنىپ تۇرۇپ، — سىزمۇ بىلىسىز، مەن سىزنىڭ چىرايلىق ئىكەنلىكىڭىزنى بۇرۇندىن بىلىمەن.

سىكارلېت بۇ گەپنى ئاڭلاپ چەكسىز خۇشاللىققا چۆمۈلدى ۋە شۇئان كۆزلىرىگە ياش ئولاشتى.

— شۇ دېگىنىڭىزگە رەھمەت، سىزگە مۇشۇ تۇرقۇم بىلەن كۆرۈنگىنىم ئۈچۈن بەكمۇ خىجالەتتىمەن...

— خىجالەت بولۇۋاتامسىز؟ بۇنىڭ خىجالەت بولىدىغان نېمىسى بار؟ ئەكسىچە مەن خىجالەت بولۇشۇم كېرەك ھەم خىجالەتمۇ بولۇۋاتىمەن. ئۆز ۋاقتىدا مەن ئىشنى ئۇنداق ئەخمەقلىق بىلەن بىر تەرەپ قىلمىغان بولسام، سىز ھازىر بۇنداق بىئارام بولمايتتىڭىز. فىرانكىمۇ ياتلىق بولمايتتىڭىز، بۇلتۇر قىشتا سىزنى تارادىن قويۇۋەتمىسەم بوپتىكەن، مەن نېمىدېگەن گالۋاڭ! سىزنى چۈشىنىشىم... سىزنىڭ ئامالسىز قېلىۋاتقىنىڭىزنى بىلىشىم كېرەك ئىدى... لېكىن مەن... مەن... — ئۇنىڭ چىرايىدا ئازابلىنىۋاتقان بىر خىل ئىپادە ئەكس ئەتتى. سىكارلېتنىڭ يۈرىكى قاتتىق سېلىپ كېتىۋاتاتتى. ئاشلىپى شۇ چاغدا ئۇنىڭ بىلەن قېچىپ كەتمىگەنلىكىگە ئەمدى پۇشايمان قىلىۋاتىدۇ.

— شۇ چاغدا يول توسۇپ بۇلاڭچىلىق قىلىپ ياكى ئادەم ئۆلتۈرۈپ بولسىمۇ باجنىڭ پۇلىنى سىزگە تېپىپ بەرسەم

بويتمەن. چۈنكى، سىز بىزنى دىۋاننى باققاندىكى باقتىڭىز
ئەمەسمۇ؟ ھەي، ھەممە ئىشنى بۇزغان مەن.

سىكارلېت بىردىنلا ئۈمىدسىزلىنىپ قالدى، يۈرىكى بۆلەكچە
بولۇپ بايقى خۇشاللىقى نەگىدۇر ئۇچۇپ كەتتى، چۈنكى ئۇ
ئاشلىپنى بۇنداق گەپ قىلىدۇ دەپ ئويلىمىغانىدى.

— ئۇ چاغدا مەن بەربىر كېتەتتىم، — دېدى سىكارلېت
ھارغىن تەلەپپۇزدا، — ئۇنىڭ ئۈستىگە سىزگە ئۇنداق ئىشنىمۇ
قىلدۇرمايتتىم. ھازىر ئۇ ئىشلار ئۆتۈپ كەتتى.

— راست، ئۆتۈپ كەتتى، — دېدى ئاشلىپى ئازاب بىلەن
ئاستا سۆزلەپ، — سىز ماڭا ئۇنداق بولمىغۇر ئىشلارنى
قىلدۇرمايتتىڭىز. ئەمما، ئۆزىڭىزنى شۇ ئىش ئۈچۈن ئۆزىڭىز
ياخشى كۆرمەيدىغان بىر ئەرگە سېتىۋەتتىڭىز... يەنە تېخى
ئۇنىڭغا بىر بالىمۇ تۇغۇپ بەرمەكچى بولۇۋاتسىز. بۇنى سىز
بىزنىڭ ئاچتىن ئۆلۈپ قالماسلىقىمىز ئۈچۈن قىلدىڭىز. مەن
بىر كېرەكسىز ئادەم ئىكەنمەن، بىزنىڭ ھالىمىزدىن سىز خەۋەر
ئېلىۋاتسىز، سىزنىڭ ياخشىلىقىڭىزنى سۆزلەپ تۈگەتكىلى
بولمايدۇ.

ئۇنىڭ گېپىنىڭ تېگىدە گەپ بار ئىدى، بۇ گەپلەر
يۈرىكىدىكى تېخى ساقىيىپ كەتمىگەن جاراھەتنىڭ تېخىچە
ئاغرىپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى بىلدۈرۈپ تۇراتتى. بۇ گەپلەرنى
ئاڭلىغان سىكارلېتنىڭ كۆزلىرىدە ئۆكۈنۈش ئالامەتلىرىنىڭ
چىقىپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، ئاشلىپنىڭ چىرايىدا ئازراق
مۇلايىملىق پەيدا بولدى.

— گەپلىرىم سىزگە سىزنى ئەيىبلەۋاتقاندىكى تۈيۈلمىغاندۇ؟
خۇدا تۇرۇپتۇ، سىكارلېت، مەن سىزنى ئەيىبلىگىنىم يوق. سىز
مەن تونۇيدىغان ئاياللارنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ باتۇر ئايال، مەن پەقەت
ئۆزۈمنىلا ئەيىبلەيمەن.

ئاشلىپى يەنە كەينىگە بۇرىلىپ دېرىزىنىڭ سىرتىغا قاراپ
تۇردى. ئۇنىڭ تۇرقى، گەۋدىسى سىكارلېتنىڭ كۆزلىرىگە ئەمدى

بايقىدەك ئۇنداق چىرايلىق كۆرۈنمىدى. شۇنداقتىمۇ ئاشلىپنىڭ كەيپىياتىنىڭ ئۆزگىرىپ ئۆزىنى بايا چىرايلىق دېگەن چاغدىكى ھالىتىگە كېلىشىنى، كۆڭلىگە ياقىدىغان گەپلەرنى يەنە قىلىشىنى كۈتۈپ سۆزسىز ئولتۇرۇپ كەتتى. ئۇنى كۆرمىگىنىگە ئۇزاق بولغاندى، بۇ ئارىلىقتا ئۇ ئۆتمۈشنىڭ ئەسلىمىلىرى ئىچىدىلا ئۇزۇپ يۈردى. ئۇنىڭ ئۆزىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى بىلەتتى، بۇ ناھايىتى روشەن ئەھۋال ئىدى. ئۇنىڭ ھەربىر ھەرىكىتى، ئۆزىنى ئازاب بىلەن ئەيىبلەپ قىلغان گەپلىرى، فىرانك ئۈچۈن بالا تۇغۇپ بەرمەكچى بولغانلىقىغا نارازى بولۇشلىرىنىڭ ھەممىسى بۇ نۇقتىنى ئىسپاتلاپ تۇراتتى. شۇنداقتىمۇ سىكارلېت ئۇنىڭ ئۆز ئاغزى بىلەن ئۆزىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى ئېيتقان گېپىنى ئاڭلاشنى شۇنچىلىك ئارزۇ قىلاتتى، بىر ئىشلار بىلەن ئۇنىڭغا شۇ گەپنى دېگۈزمەكچىمۇ بولاتتى، لېكىن يەنە جۈرئەت قىلالمايتتى. سەۋەب، بۇلتۇر قىشتا باغدا پاراڭلاشقاندا، ئۇنىڭغا ئىككىنچى بۇ توغرىلۇق گەپ قىلمايمەن دەپ قىلغان قەسىمى يادىدا بار ئىدى. قاتتىق بىئارام بولۇپ تۇرۇۋاتسىمۇ، ئاشلىپنى يېنىدا تۇتۇپ تۇرۇش ئۈچۈن ئۆزىنىڭ شۇ ۋەدىسىگە ئەمەل قىلىشى كېرەك ئىدى. ئۇنداق قىلماي ئۆزىنىڭ ھەۋىسىنى ئاشكارىلاپ قويسا ياكى مېنى بىر قۇچاقلىساڭ دېگەن مەقسەتنى كۆزلىرى بىلەن بىلدۈرۈپ قويىدىغان بولسا ھەممە ئىش تۈگىشەتتى. ئۇ چاغدا ئاشلىپى نيۇيوركتقا چوقۇم كېتەتتى. ياق، ئۇنى كەتكۈزۈۋېتىشكە مۇتلەق بولمايدۇ.

— ئاشلىپى، سىزمۇ ئۆزىڭىزگە ئۇنچىلا كايىپ كەتمەڭ. بۇ قانداق بولۇپ سىزنىڭ سەۋەنلىكىڭىز بولسۇن؟ ئۇ خىياللارنى قويۇپ، ئاتلانتاغا بېرىپ ماڭا ياردەملىشىڭ، بولامدۇ؟

— بولمايدۇ.

— ئاشلىپى، — ئۈمىدسىزلىنىپ قالغاچقىمۇ ئۇنىڭ ئاۋازى سەل ئۆزگىرىپ قالدى، — مەن سىزدىن ھازىرغىچە ئۈمىدلىنىپ

كەلگەن. مەن راستلا سىزگە بەكمۇ ئېھتىياجلىق. فىرانك ماڭا ياردەم بېرەلمەيدۇ، دۇكاننىڭ ئىشلىرى بىلەن ئالدىراش. سىز يارمىسىڭىز نەگە بېرىپ ئادەم تېپىشىمنى بىلمەيمەن. ئاتلانتادا بىڭىسى بار ئادەملەرنىڭ ھەممىسى ئۆزلىرىنىڭ ئىشلىرى بىلەن بەند، ئۇنىڭ ئۈستىگە باشقا ئادەملەردە ئۈنچىلىك غەيرەتمۇ يوق... يەنە...

— نېمىلا دەپسىڭىز بىكار، سىكارلېت.

— سىز، نيۇيورققا كېتىپ شىماللىقلار بىلەن بىللە ياشىسام ياشايمەنكى، ئاتلانتاغا بارمايمەن، دېمەكچىمۇ؟
— بۇنى سىزگە كىم دېدى؟ — ئۇ ئىتتىك بۇرىلىپ سىكارلېتقا قارىدى. ئۆزى سەل خاپا، قوشۇمىسى تۇرۇلۇپ كەتتى.

— ۋىل.

— راست، مەن نيۇيورققا كېتىش قارارىغا كەلدىم. ئۇرۇشتىن ئىلگىرى مەن بىلەن «ئۇزۇن سەپەر» دە بىللە بولغان بىر دوستۇم بار ئىدى، شۇ ماڭا دادىسىنىڭ بانكىسىدىن خىزمەت تېپىپ قويۇپتۇ. ئويلاپ باقسام، شۇ يەرگە بارسام ياخشى بولىدىغاندەك قىلىدۇ، سىكارلېت. مېنىڭ سىزگە پايدام تەگمەيدۇ، ياغاچنىڭ ئىشلىرىنى بىلمەيمەن.

— بانكىنىڭ ئىشلىرىنى تېخىمۇ بىلمەيسىز، ئۇنى ئۆگىنىشىمۇ تەس. بىلىشىمچە، ئۇ خىزمەتتە تەجىربىڭىزمۇ يوق. مەن سىزنى كەچۈرۈۋېتەلەيمەن، ئەمما شىماللىقلار كەچۈرمەيدۇ. ئاشلىپ تۇرۇپلا قالدى، سىكارلېت بۇ گەپلەرنى ئارتۇقچە قىلىپ قويغانلىقىنى شۇ ئان سەزدى، ئاشلىپ ئىتتىك يەنە دېرىزە تەرەپكە قارىۋالدى.

— ماڭا ھېچقانداق ئادەمنىڭ كەچۈرۈشلىرى لازىم ئەمەس. ئۆزۈمنىڭ بىڭىسىمگە تايىنىپ كۈن ئالماقچىمەن. مەن ھازىرغىچە نېمىلەر قىلالىدىم؟ ئەمدى بولسىمۇ بىر ئىشنىڭ بېشىنى تۇتۇشۇم كېرەك - دە، بولمىسا تۈگىشىمەن، ئۇمۇ

ئۆزۈمنىڭ سەۋەنلىكىمدىن بولغان بولىدۇ، ئەلۋەتتە. مەن سىزنىڭ قەيپىڭىز ئىچىدە بەكمۇ ئۇزاق تۇرۇپ كەتتىم.

— پەن زاۋۇتىدىن تاپقان پايدىنى سىز بىلەن تەڭ بۆلۈشمەن دېدىمغۇ، ئاشلىپى. ئۇمۇ ئۆز كۈچىڭىزگە تاپانغىنىڭىزغۇ؟ چۈنكى، سىز ئۇ يەردە ئەمگەك قىلىسىز — دە.

— ئۇمۇ ئوخشاشلا گەپ. پايدىنى تەڭ بۆلۈشسەكمۇ ئۇ پۇلنى بەربىر ئۆزۈم تاپقان ھېسابلانمايمەن، يەنىلا سىز بەرگەن بولىسىز. سىزنىڭ ماڭا بەرگەن نەرسىڭىز بەكمۇ كۆپ بولۇپ كەتتى، سىكارلېت... مەن، مېلانىيە، سىزنىڭ بالىمىز سىزنىڭكىدە تۇرۇۋاتىمىز، سىزنىڭكىنى يەۋاتىمىز، ھەتتا ئۈچىمىزدىكى كىيىملەرنىمۇ سىز بېرىۋاتىسىز، ئەمما مەن سىزنىڭ قىلغانلىرىڭىزنىڭ بىرسىنىمۇ ياندۇرالمىدىم.

— ياندۇردىڭىز، بولمىسا ۋىل سىزنى...

— ھازىر ئۇتۇننى ياخشى يارىدىغان بولۇپ قالدىم.

— ئاشلىپى، — سىكارلېت روھسىزلىنىشقا باشلىدى،

ئاشلىپىنىڭ مەسخىرە قىلىپ دېگەن گەپلىرىدىن كۆزلىرىگە لىق ياش ئالدى، — مەن بۇ يەردە يوق چاغلاردا سىزگە نېمە بولدى؟ گەپلىرىڭىز شۇنچىلىك قوپال، شۇنچىلىك ئاچچىق! بۇرۇن ئۇنداق ئەمەس ئىدىڭىز.

— نېمە بولدى؟ ئىنتايىن مۇھىم بىر ئىش بولدى،

سىكارلېت. بۇ ئىشنى مەن ھازىرغىچە ئويلايمەن. جەنۇب تەسلىم بولۇپ سىز بۇ يەردىن كەتكۈچە بولغان ئارىلىقتا ئۆزۈمنى ھېچقانداق ئىشنى ئەستايىدىل ئويلىنىپ باقماپتىمەن، دەپ ئويلاپ قالدىم. يەيدىغانغا تاماق، ئۇخلايدىغانغا كارىۋات بولسىلا بولدى دەپ، يالغان ئۆلۈك ھالىتىدە ياشاپ كەپتىمەن. سىز ئاتلانتاغا بىر ئەرنىڭ يۈكىنى ئۈستىڭىزگە ئارتىپ كەتتىڭىز، شۇنىڭدىن كېيىن ئۆزۈمنى سىزگە سېلىشتۇرۇپ، ئەر كىشىدىن كۆپ ئارقىدا ئىكەنلىكىمنى، ھەتتا ئايال كىشىگىمۇ يەتمەيدىغانلىقىمنى چوڭقۇر ھېس قىلدىم. مۇشۇنداق ئويلاپ ھەم

بۇ ئويلىرىمدىن قۇتۇلالماي يۈرۈش مەن ئۈچۈن تولىمۇ ئازابلىق ئىش بولۇۋاتىدۇ. مەن ئۇ خىيالدىن ئازاد بولۇشۇم كېرەك. بەزى ئادەملەرنىڭ ئەھۋالى ئۇرۇش ئاياغلاشقان چاغدا مېنىڭكىچىلىكمۇ ئەمەس ئىدى، ھازىر ئۇلارغا قاراپ بېقىڭچۇ؟ ئۇلار جىق ئوڭشىلىپ كەتتى. شۇڭا، مەن نيۇيوركتا كەتمەكچى بولدۇم.

— مەن بىر ئىشقا چۈشەنمىدىم. سىز خىزمەت تېپىپ ئىشلىمەكچى بولغان بولسىڭىز، نيۇيوركمۇ، ئاتلانتامۇ ئوخشاش ئەمەسمۇ؟ ئۇنىڭ ئۈستىگە مېنىڭ پەن زاۋۇتۇم...

— بولمايدۇ، سىكارلېت. بۇ ماڭا كەلگەن ئەڭ ئاخىرقى بىر پۇرسەت. مەن شىمالغا بېرىشىم كېرەك. ئەگەر ئاتلانتاغا بېرىپ سىزگە ئىشلەيدىغان بولسام، ئۇ چاغدا ئۈزۈل - كېسىل تۈگىشىمەن.

«تۈگىشىمەن... تۈگىشىمەن... تۈگىشىمەن» بۇ ئاۋاز خۇددى ماتەم قوڭغۇرىقىدەك سىكارلېتنىڭ يۈرىكىدە ئەكس سادا قوزغاپ ئۇنى قاتتىق قورقۇنچقا سېلىۋەتتى. ئۇ ئىتتىك ئاشلىپىغا قاراپ ئۇنىڭ نۇرلۇق كۆزلىرىنىڭ ئۆزىگە تىكىلىپ تۇرغانلىقىنى كۆردى، ئۇ كۆزلىرى ئارقىلىق ئۇ يەنە كۆز بىلەن كۆرگىلى، كۆڭۈل بىلەن چۈشەنگىلى بولمايدىغان بىر خىل تەقدىرنى كۆرۈۋاتقاندەكمۇ بولدى.

— تۈگىشىمەن؟ — خاتا ئىش قىلىپ قويغان بولسىڭىز، ئاتلانتادىكى شىماللىقلارنىڭ تۇتۇۋېلىشىدىن قورقۇۋاتامسىز ياكى تونىنىڭ قېچىپ كېتىشىگە ياردەم بەرگەن ئىشىڭىزنى دەيمەن. ئەگەر... ئەگەر... ئاشلىپى، سىز 3K پارتىيەسىگە قاتناشمىغانسىز - ھە؟

ئاشلىپى يىراققا تاشلىنىپ تۇرغان نەزىرىنى دەررۇ يىغىۋېلىپ مېيىقىدا كۈلۈپ قويدى ۋە بىردىنلا يەنە كۈلكىسىنى يىغىۋالدى. — مەن سىزنىڭ بىر ئىشنى ئىنچىكە چۈشىنىشكە ئۇرۇنىدىغان مېجەزىڭىزنى ئۇنتۇپ قاپتىمەن. شىماللىقلاردىن ھەرگىز قورقمايمەن. مەن، ئەگەر ئاتلانتاغا بېرىپ سىزنىڭ

ياردىمىڭىزنى داۋاملىق قوبۇل قىلىۋەرسەم، ئۆزۈمگە تايانماقچى بولغان بارلىق ئۈمىدلىرىمنى مەڭگۈگە دەپنە قىلىۋېتىمەن، دېمەكچى.

— ھە، — سىكارلېت شۇندىلا يەڭگىل تىندى. — ئەسلىدە مۇنداق گەپ ئىكەن — دە.

— ھەئە، شۇ گەپ، — ئۇ يەنە كۈلۈپ قويدى، بايىقىغا ئوخشاشلا بۇ كۈلكىسىدىمۇ ھېچبىر مەنە يوق ئىدى.

— بىراق، — سىكارلېت يەنە بىر يېڭى ھىيلە تاپتى، — سىز پەن زاۋۇتىنى ئاستا — ئاستا مەندىن سېتىۋالسىڭىز، ئۇ چاغدا زاۋۇت سىزنىڭ بولمامدۇ؟ ئاندىن...

— سىكارلېت، — ئۇ جىددىي تەلەپپۇزدا ئۇنىڭ گېپىنى بۆلۈۋەتتى، — سىزگە دەپ قوياي، ھەرگىز بولمايدۇ، ئۇنىڭدىن باشقىمۇ سەۋەبلەر بار.

— قانداق سەۋەبلەر؟

— بۇنى سىز باشقىلاردىن بەكرەك بىلىسىز.

— ھە، نېمىنى؟ ... بىراق... كېرەك يوق، — سىكارلېت ئۇنى خاتىرجەم قىلىش ئۈچۈن دەررۇ چۈشەندۈرۈشكە باشلىدى، — بۇلتۇر قىشتا مەن سىز بىلەن باغدا پاراڭلاشقاندا بىر ئىش توغرىلۇق ۋەدە قىلغان، ئۇ ۋەدەمگە ئەمەل قىلمەن. يەنە...

— بۇ گەپچە، سىز ئۆزىڭىزنى مەندىنمۇ بەكرەك تۇتۇۋالالايدىكەنسىز. ئەمما، مەن ئۇنداق ۋەدىلەرگە ئەمەل قىلالايمەن دەپ ئېيتالمايمەن، سىكارلېت، ئۇ ئىش توغرىلۇق يەنە پاراڭلاشقۇم يوق، ئۆتۈپ كەتكەن ئىشلار ئۇ. ۋىل بىلەن سۆڭەلپەن توي قىلغاندىن كېيىن نيۇيوركقا كېتىمەن.

ئۇنىڭ ئاجايىپ چاقناپ تۇرغان يوغان كۆزلىرى سىكارلېتنىڭ كۆزلىرى بىلەن ئۇچراشتى. ئۇ ئالدىراپ ئىشىك تەرەپكە ماڭدى. سىكارلېت ئازاب بىلەن ئۇنىڭغا قاراپ ئولتۇرۇپ قالدى. سۆھبەت ئاياغلاشقان، ئۇ يېڭىلىگەندى. بىر كۈنلۈك چارچاش، قايغۇ — ھەسرەت ۋە ھازىرقى ئۈمىدسىزلىكلەر

قوشۇلۇپ سىكارلېتنىڭ تېنى بوشىشىغا، نېرۋىلىرى ئاجىزلىشىشقا باشلىدى. ئۇ بىردىنلا: «ئاشلىپى!» دەپ توۋلىۋەتتى. ئارقىدىنلا ئۆزىنى كونا سافاغا تاشلاپ ھۆڭرەپ يىغلاشقا باشلىدى.

سىكارلېت ئۇنىڭ ئىشىككە بېرىپ بولغاندا قايتىپ كەلگەنلىكىنى، نېمە قىلارنى بىلمەي، بېشى ئۈستىدە تىنماي ئۆزىنىڭ ئىسمىنى چاقىرىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ تۇرۇۋاتتى. بىر چاغدا ئاشخانا تەرەپتىن ئىتتىك كېلىۋاتقان قەدەم تىۋىشى ئاڭلىنىپ، ئۆيگە مېلانىيە كىرىپ كەلدى ۋە ھەيران بولۇپ تۇرۇپلا قالدى.

— سىكارلېت... بالىنىڭ ئىشى ئەمەستۇ؟...

سىكارلېت ھەممە يېرى توپا — چاڭ سافانىڭ ئۈستىدە يېتىۋېلىپ يەنە توۋلاپ كەتتى.

— ئاشلىپى... بەكمۇ ئەسكى ئادەم ئىكەن! شۇنچىلىك ئەسكى... نەپرەتلىك!

— ئاشلىپى، ئۇنى نېمە قىلدىڭىز؟ — مېلانىيە سافانىڭ يېنىدا تىزلىنىپ ئولتۇرۇپ سىكارلېتنىڭ بېشىنى قۇچاقلۇۋالدى، — ئۇنىڭغا نېمە دېدىڭىز؟ نېمىشقا ئۇنداق قىلىسىز؟ ئۇنداق قىلىشىڭىز ئۇنىڭ بويىدىن ئاجراپ كەتمەمدۇ؟ كېلىڭ، سۆيۈملۈكۈم، بېشىڭىزنى مۇرەمگە قويۇۋېلىڭ، زادى نېمە ئىش بولدى؟

— ئاشلىپى... ھەقىقەتەن... جاھىل ئىكەن، ئۇنىڭغا ئوچ بولدۇم.

— ئاشلىپى، سىزگە ھەيرانمەن! ئۇنىڭ شۇنچىلىك دىلىنى ئاغرىتىپسىز، ئۇنىڭ ئەھۋالىنى بىلمەمتىڭىز؟ ئۇنىڭ ئۈستىگە ئوخارا ئەپەندىنى تېخى يېڭىلا كۆمۈپ قويغان تۇرساق.

— ئۇنىڭغا خاپا بولماڭ، — دېدى سىكارلېت قارىمۇ قارشى گەپ قىلىپ، ئۇ بېشىنى مېلانىيەنىڭ مۇرىسىدىن ئىتتىك كۆتۈرۈۋىدى، تۇرۇۋالغان چېچى چۈۋۈلۈپ كېتىپ مۇرىسىگە

يېيىلىپ چۈشتى، يۈز - كۆزى ياش ئىدى، — ئۇ نېمە قىلمەن دېسە قىلالايدۇ، ئۇنىڭغا ھەقلىق.

— مېلانىيە، چۈشەندۈرۈپ قويماي، — دېدى ئاشلىپى. ئۇنىڭ چىرايى سارغىيىپ كەتكەندى، — سىكارلېت بىزگە ياخشىلىق قىلىپ ئاتلانتادىن ماڭا بىرخىزمەت تېپىپ قويۇپتۇ، پەن زاۋۇتىغا دىرېكتور بولغۇدەكمەن...

— دىرېكتور قىلماقچىدىم، — دېدى سىكارلېت غەزەپ بىلەن، — تاپقان پايدىنى تەڭ بۆلۈشەيلى دېسەم، ئۇ...

— مەن ئۇنىڭغا، ئىشلىرىمنى ئورۇنلاشتۇرۇپ قويىدۇم، شىمالغا بارماقچىمەن دېسەم، ئۇ...

— مەن ئۇنىڭغا، — دېدى سىكارلېت يەنە يىغلاپ تۇرۇپ، — مەن سىزگە شۇنچىلىك ئېھتىياجلىق، دېدىم... پەن زاۋۇتىنى باشقۇرۇپ بېرىدىغانغا ئادەم تاپالمىغانلىقىمنى... پات ئارىدا يەڭگىيدىغانلىقىمنى دېدىم... لېكىن ئۇ ئۇنىماي تۇرۇۋالدى. ئامال يوق، پەن زاۋۇتۇمنى سېتىۋېتىدىغان بولدۇم، ئوبدان باھادا ساتالمايدىغانلىقىم تۇرغان گەپ، زىيان تارتىمەن شۇ. پەرىزىمچە، يەنە ئاچلىقتىن قىيىنلىقىمىز، بۇ گەپلەرنى دېسەممۇ ئۇ كۆڭۈل بۆلمىدى، نېمىدېگەن ئەسكى ئادەم بۇ.

ئۇ سۆزىنى تۈگىتىپ بېشىنى يەنە مېلانىيەنىڭ مۇرىسىگە قويۇۋالدى، بۇ قېتىم ئۇنىڭدا ئازراق ئۈمىد پەيدا بولغاچقا، بايقىدەك ئازابلىنىپ كەتمىدى. مېلانىيەنىڭ ئۆزىگە سادىق بولۇپ، ياردەم قولىنى سوزىدىغانلىقىنى بىلەتتى. مېلانىيەنىڭ بۇ ئىشقا قاتتىق ئاچچىقى كەلدى، مەيلى ئۆزىنىڭ ئېرى ياكى باشقىلار بولسۇن، كىمكى سىكارلېتنى خاپا قىلىپ يىغلىتىدىكەن، ئۇنداق ئادەمنىڭ ئەدىپىنى بېرەتتى. شۇڭا، ئۇ ئاشلىپنىڭ ئالدىغا ئىتتىك بېرىپ ئۇنىڭغا قاتتىق تەگدى، بۇ ئۇنىڭ ئاشلىپىغا تۇنجى قېتىم خاپا بولۇشى ئىدى.

— ئاشلىپى، نېمىشقا سىكارلېتنىڭ گېپىنى ئاڭلىمىدىڭىز؟ ئۇ بىز ئۈچۈن ئاز ئىش قىلدىمۇ؟ ئۇنداق قىلىشىڭىز ياخشىلىقنى

ئۇنتۇغان بولمامسىز؟ ھازىر ئۇنىڭ بويىدا بار، شۇڭا ئۇمۇ ئامالسىز... سىز نېمىشقا ئۇنداق گالۋاڭلىق قىلىسىز؟ سىزگە ياردەم لازىم بولغاندا، ئۇ بىزگە ياردەم بەردى، ئەمدى ئۇنىڭغا ياردەم لازىم بولغاندا، سىز ئۇنىمىسىڭىز بولامدۇ؟

سىكارلېت چاندۇرماي ئاشلىپىغا قاراپ قويدى، ئۇ مېلانىيەنىڭ غەزەپلىك كۆزلىرىگە تىكىلىپ، نېمە قىلىشىنى بىلمىگەن ۋە ھەيران قالغان ئەلپازدا تۇراتتى. مېلانىيەنىڭ ئۇنىڭغا قىلىۋاتقان ھۇجۇمىنىڭ شەددەتلىك دەرىجىسىگە ھەتتا سىكارلېتمۇ ھەيران قالدى. چۈنكى، ئۇ مېلانىيەنىڭ خوتۇن كىشى ئەر كىشىنى ئەيىبلەسە بولمايدۇ، ئەر كىشى دېگەن يېرىم خۇدا دەيدىغانلىقىنى بىلەتتى.

— مېلانىيە... — ئاشلىپى گەپ قىلماقچىدى، ئەمما قوللىرىنى يېيىپ يەنە ئامالسىز توختاپ قالدى.

— ئاشلىپى، يەنە نېمىگە ئىككىلىنىپ تۇرىسىز؟ ئۇنىڭ بىز ئۈچۈن... مەن ئۈچۈن قانچىلىك ئىش قىلغانلىقىمنى ئويلاپ باقتىڭىزمۇ؟ ئەگەر بېئونى تۇغقان ۋاقتىمدا ئۇ بولمىغان بولسا مەن ئاتلانتادا ئۆلۈپ قالغان بولاتتىم. ئۇ يەنە... بىزنى قوغداپ قېلىش ئۈچۈن بىر شىماللىق ئالۋاستىنى ئۆلتۈرۈۋەتتى. بۇ ئىشنى سىز بىلمەيسىز؟ ئۇ بىز ئۈچۈن ئادەممۇ ئۆلتۈرگەن. ۋىل ئىككىڭلار كەلمىگەن چاغدا ئانا - بالا ئىككىمىز ئۈچۈن قۇلدەك ئىشلىگەن. ئۇنىڭ يەر ھەيدىگەن، پاختا تېرىغان چاغدىكى ئىشلىرىنى ئويلىسام... ئاھ، سۆيۈملۈكۈم! — ئۇ يەنە يۈگۈرۈپ سىكارلېتنىڭ يېنىغا بېرىپ ئۇنىڭ چۇۋۇلۇپ كەتكەن چاچلىرىنى سۆيۈپ كەتتى، — ئۇ ھازىر بىزدىن تونجى قېتىم ياردەم سوراۋاتقاندا...

— ئۇنىڭ بىز ئۈچۈن قىلغان ئىشلىرىنى دېمىسىڭىزمۇ بىلىمەن.

— ئاشلىپى، ئويلاپ بېقىڭ، ئۇنىڭغا ياردەم بېرىشتىن باشقا، ئاتلانتادا شىماللىقلار بىلەن ئەمەس، ئۆزىمىزنىڭ ئادەملىرى

بىلەن بىللە ياشاشنىڭ بىز ئۈچۈن قانچىلىك ئەھمىيەتلىك ئىش ئىكەنلىكىنىمۇ ئويلىدىڭىزمۇ؟ ئۇ يەردە بىزنىڭ پىتتىي ھامىمىز، ھېنرى تاغىمىز، نۇرغۇن دوستلىرىمىز بار، ئوغللىمىز بىلەن بىللە ئوينىيدىغان بالىلارمۇ بار. ئۇ ئۇ يەردە مەكتەپتە ئوقۇيدۇ. شىمالغا كەتسەك ئوغللىمىزنى مەكتەپتە ئوقۇتالمايمىز. شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ بالىلىرى، نېگىرلارنىڭ بالىلىرى بىلەن بىللە ئوقۇمدۇ؟ ئوقۇتمىسىڭىز، ئايرىم مۇئەللىم ياللايدىغانغا ئىقتىسادىمىز يار بېرەمدۇ...

— مېلانىيە، — دېدى ئاشلىپى بېسىق ئاھاڭدا، — سىزنىڭ ئاتلانتاغا شۇنچىلىك بارغۇڭىز بارمۇ؟ نيۇيورققا بېرىشنى مەسلىھەت قىلغاندا بۇ گەپلەرنى دېمىگەندىڭىزغۇ؟ سىز زادىلا... — ئۇ چاغدا مەن ئاتلانتادا قىلىدىغان ئىش يوق چېغى دەپتىمەن، ئۇنىڭ ئۈستىگە باشقىچە گەپ قىلىشمۇ ماڭا بىئەپ تۈيۈلغان. ئەر نەگە بارسا، خوتۇنمۇ شۇ يەرگە بارىدىغان گەپ، مانا ھازىر سىكارلېت بىزگە ئېھتىياج بولۇپ تۇرۇۋېتىپتۇ، ئۇ ئىشنى سىز ئۈستىڭىزگە ئالمىسىڭىزمۇ ھەم بولمايدىكەن، شۇڭا ئۆيىمىزگە قايتىشىمىز كېرەك، چوقۇم قايتىمىز! — ئۇ سىكارلېتنى مەھكەم قۇچاقلاپ تۇرۇپ شۇنچىلىك خۇشاللىنىپ سۆزلەپ كەتتى، — شۇندىلا مەن ئىۋى پوئىنتىس، پىئاچتېر كوچىلىرىنى قايتا كۆرەلەيمەن. يەنە... يەنە... ئاھ، ئۇ يەردىكى ھەممە نەرسىنى شۇنچىلىك كۆرگۈم كەلدى! ئۇ يەردە ئۆزىمىزنىڭ كىچىك ئائىلىمىزنى قۇرۇۋېلىشىمىزمۇ مۇمكىن. كىچىك بولسىمۇ، ئاددىي بولسىمۇ مەيلى، ئۇ دېگەن ئۆزىمىزنىڭ ئۆيى!

ئۇنىڭ كۆزلىرىدە خۇشاللىق، قىن - قىنىغا پاتىمغان شادلىق ئويناپ تۇرۇۋاتاتتى، قالغان ئىككىيلەن ئۇنىڭغا قاراپ قالدى. ئاشلىپى ئامالسىز قىياپەتتە، سىكارلېت ھەيران ۋە نومۇس قىلىۋاتقانداك ھالەتتە ئىدى. ئۇ مېلانىيەنىڭ ئاتلانتاغا بولغان مېھرىنى بۇنچىلىك چوڭقۇر، ئۇ يەرگە كېتىشكە، ئۇ يەردىن ئۆي

تۇنۇشقا بۇنچىلىك ئىنتىزار دەپ ئويلىمىغانىدى. ئۇ تارادا ھەممە نېمىدىن رازىدەك يۇرۇۋاتاتتى، ئەمدى ئۇنىڭ يۇرتىنى سېغىنغانلىقى سىكارلېتنى ھەيران قالدۇردى.

— سىكارلېت، بىزنىڭ غېمىمىزنى يەپسىز، نېمىدېگەن ئوبدان سىز. مەن ئۆيۈمنى شۇنچىلىك سېغىنغانىدىم.

مېلانىيە باشقىلارنىڭ نىيىتىنى ئالىيجانابلىق دەپ مەدھىيەلىگىنى بىلەن ئۇلارنىڭ نىيىتىنىڭ ئۇنداق بولۇشى ناتايىن. سىكارلېت مۇشۇنداق ئەھۋاللارغا دۇچ كېلىپ قالغاندا قاتتىق ئىزا تارتاتتى ۋە خاپا بولاتتى. ھازىرمۇ شۇنداق بولدى، شۇڭا ئاشلېي بىلەن مېلانىيەگە تىكىلىپ قارىيالمىدى.

— بىزنىڭ ئۇ يەردە ئۆزىمىزنىڭ ئۆيى بولىدۇ. توي قىلغىنىمىزغا بەش يىل بولدى، تېخىچە ئۆيىمىز يوق، مۇشۇنى ئويلاپ باقتىڭىزمۇ؟

— سىلەر ئۇ يەردە بىز بىلەن بىللە پىتتىپات ھامامنىڭ يېنىدا تۇرساڭلار بولىدۇ، ئۇ يەرمۇ سىلەرنىڭ ئۆيۈڭلار، — دېدى سىكارلېت ئاغزىنىڭ ئۈچىدىلا. كۆزلىرىدىكى غەلىبە خۇشاللىقىنى، ئىشنىڭ ئۆزىنىڭ پايدىسىغا مېڭىۋاتقانلىقىغا بولغان رازىمەنلىكىنى بىلدۈرۈپ قويماسلىق ئۈچۈن، ئۇلارغا قارىماي سافانىڭ يۆلەنچۈكىنى ئويىناپ تۇرۇۋالدى.

— رەھمەت سىزگە سۆيۈملۈكۈم، ئۇ يەردە تۇرساق سىلەرنى قىستاپ قويمىز. شۇڭا، ئايرىم ئۆي تۇتۇپ ئولتۇرغىنىمىز ياخشى... ئاشلېي، ئۇنىڭغا قوشۇلدىغانلىقىمىزنى ئېيتىڭ!

— سىكارلېت، — ئاشلېي خاتىرجەم ۋە ئادەتتىكىدەك تەلەپپۇزدا دېدى، — ماڭا قارالڭ!

سىكارلېت ھەيران قېلىپ بېشىنى كۆتۈرۈپ ئۇنىڭغا قارىدى. ئۇنىڭ كۆك كۆزلىرىدە ئازاب ۋە ئامالسىز قالغاندەك ھالەت ئەكس ئېتىپ تۇراتتى.

— سىكارلېت، بوپتۇ، مەن ئاتلانتاغا باراي... ئىككىڭلارغا تەڭ كېلەلمىدىم.

ئۇ شۇ گەپنى دەپلا كەينىگە بۇرىلىپ ئۆيدىن چىقىپ كەتتى. سىكارلېتنىڭ بايىقى خۇشاللىقى ئۆزىدىن نېرى قىلىپ بولمايدىغان بىر خىل قورقۇنچ ئىچىدە نەگىدۇر ئۇچۇپ كەتتى. ئاشلىپنىڭ ھازىرقى گەپنى قىلغان چاغدىكى روھىي ھالىتى بايا ئاتلانتاغا بارسام ئۈزۈل - كېسىل تۈگىشىمەن، دېگەن گەپنى قىلغان چاغدىكى روھىي ھالىتى بىلەن ئوخشاش ئىدى.

سۇئېللىن بىلەن ۋىل توي قىلدى. كاررىن چارلېستوندىكى موناستىرغا كەتتى. ئارقىدىنلا ئاشلىپ بىلەن مېلاننىيە ئوغلىنى ئېلىپ ئاتلانتاغا ماڭدى. دىلسېي ئۇلار بىلەن بىللە ئىدى. ئۇلارنىڭ ئاش - تامىقىنى ئېتەتتى، بالىسىنى باقاتتى، پىرىسسې بىلەن پورك ھازىرچە تارادا قالدى. كېيىنچە ۋىل ئۆزىگە ياردەملىشىدىغان بىر نېگىر تېپىۋالغاندىن كېيىن، ئۇلارمۇ ئۇ شەھەرگە كەتمەكچى بولۇپ كېلىشتى.

ئاشلىپ ئىۋى كوچىسىدىن بىر ئۆي تېپىپ شۇ يەرگە ئورۇنلاشتى. ئۇ ئۆي پىتتىي ھاممىنىڭ ئۆيىنىڭ كەينىدىلا بولۇپ، ئىككى ئائىلىنىڭ ئارقا ھويلىسى بىر - بىرىگە تۇتاش ئىدى، ئارىنى پەقەت تام ئورنىدىكى چاتقالار ئايرىپ تۇراتتى. مېلاننىيە بۇ يەرنى ئۇلارغا يېقىن دەپ تاللىغانىدى. ئاتلانتاغا كەلگەن كۈننىڭ ئەتىسى سەھەردە ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ بىردە كۈلەتتى، بىردە يىغلايتتى. بىردە سىكارلېتنى، بىردەم پىتتىيپات ھاممىنى قۇچاقلاپ قويۇپ بەرمەيتتى. ئۇرۇق - تۇغقانلاردىن ئۇزاق ئايرىلىپ كېتىپ قايتا كۆرۈشكەندە، ئارىلىق قانچە يېقىن بولسىمۇ ئادەمگە يىراقتەك بىلىنىدىكەن، دەيتتى.

ئەسلىدە بۇ ئۆي ئىككى قەۋەت بولۇپ، شەھەر مۇھاسىرىگە چۈشۈپ قالغاندا، زەمبىرەك ئوقىنىڭ زەربىسى بىلەن ئىككىنچى قەۋىتى ئۆرۈلۈپ چۈشكەنىكەن. ئۇرۇشتىن كېيىن ئىگىسى قايتىپ كېلىپ، پۇلى بولمىغاچقا ئىككىنچى قەۋىتىنى ياسىيالىماي ئېلىۋېتىپ بىر قەۋەتلىك ئۆي قىلىۋاپتىكەن. شۇڭا،

ئۆي پاكار ھەم سەت ئىدى. خۇددى كىچىك بالىلارنىڭ قەغەز كورۇپكىلاردا ياسىۋالغان ئۆيلىرىگە ئوخشايتتى.

سىكارلېتنىڭ نەزىرىدىمۇ بۇ ئۆي شۇنچىلىك سەت ئىدى، ئەمما مېلانىيە بۇ ئۆينى «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىدىكى ئاشۇ ھەشەمەتلىك ئۆيلەردىنمۇ ئېسىل كۆرەتتى. چۈنكى، بۇ ئۇلارنىڭ ئۆزىنىڭ ئۆيى ئىدى، ئاشلىپ، ئوغلى بېئو ئۈچى ئاخىر ئۆز ئۆيلىرىدە جەم بولۇشقانىدى.

ئىندىيا ۋىلكېس 1864 - يىلىدىن بېرى ماكوندا خونېي ۋىلكېس بىلەن بىللە تۇرۇۋاتاتتى، ھازىر ئۇمۇ كۆچۈپ كېلىپ ئۇلار بىلەن بىللە تۇرۇۋاتقاچقا، ئازراق قىستىلىپ قېلىۋاتاتتى. شۇنداقتىمۇ ئاشلىپ بىلەن مېلانىيە ئۇنى قارشى ئالدى. دەۋر ئۆزگەردى، پۈلمۈ كۆپ ئەمەس، شۇنداقتىمۇ جەنۇبلۇقلارنىڭ كونا ئادەتلىرى زادىلا ئۆزگەرمىدى. ئۇلار ئۇرۇق - تۇغقانلىرىنىڭ ئىچىدە تايانچسىز قالغان ياكى توي قىلالمىغان تۇغقانلىرىنى بىردەك قىزغىن قارشى ئالاتتى.

خونېي توي قىلىپ كەتكەنىدى، ئەمما ئىندىيانىڭ دېيىشىچە، ئېرى ئۆزىدەك ئەمەس، قوپال ئىدى. بۇرۇن غەربتىكى مىسسورى ئىشتاتىدا تۇرۇپ، كېيىن ماكونغا كۆچۈپ كەتكەنىكەن. ئۇ قىزىل يۈزلۈك، ئاۋازى يوغان، ئەتىدىن كەچكىچە كۈلۈپلا يۈرىدىغان ئادەم ئىكەن. ئىندىيا ئۇنى ياقتۇرمايدىكەن، شۇڭا ئۇلار بىلەن بىللە تۇرغۇسى كەلمەي قاپتۇ. كېيىن ئاشلىپنىڭ ئۆز ئالدىغا ئۆي تۇتقانلىقىنى ئاڭلاپ بەكمۇ خۇشال بوپتۇ، سىڭلىسىنىڭ ئۆيىدە بىر - بىرىگە لايىق كەلمىگەن ئۇ ئەر - خوتۇنلارنىڭ بەختلىك ئۆتۈۋاتقاندىكە ھالەتلىرىنى كۆرۈۋېرىشتىن بەزگەن بولغاچقا، شۇ ئەپسىزلىكتىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن ئاكىسىنىڭ يېنىغا كېلىۋالغانىدى.

ئائىلىدە ئىندىيادىن باشقىلىرىنىڭ ھەممىسى خونېينى كاللىسى ئاددىي، ھىجىيىپ تۇرۇشتىن باشقىنى بىلمەيدۇ، دەپ كۆزگە ئىلمايتتى. شۇنداق تۇرۇقلۇق ئۇنىڭ ئەرگە

تېڭىۋالغانلىقى ھەممىسىنى ھەيران قالدۇردى. ئۇنىڭ ئەھۋالى ئۇلار ئويلىغاندىكىدىن كۆپ ياخشى ئىدى. ئېرى خېلى دۇرۇس، قولىدا ئازراق بىر نەرسىسى بار ئادەم ئىدى. لېكىن، ئىندىيا جورجىيەدە تۇغۇلغان، ۋېرگىنىيەدە ئوقۇغان بولغاچقا، دېڭىزنىڭ شەرق تەرىپىدىن باشقا جايلاردىكى ئادەملەرنىڭ ھەممىسىنى ياۋايى، قوپال دەپ بىلەتتى، شۇڭا ئۇ يەردىن يېنىپ كەلگىنىگە خۇشال ئىدى. بەلكىم خۇبىينىڭ ئېرىمۇ رازى قىلغىلى بولمايدىغان بۇ مېھماننىڭ كەتكىنىگە خۇشال بولۇۋاتقاندۇ.

ئىندىيا ھازىر پۈتۈنلەي دېگۈدەك قېرى قىزلارغا ئوخشاپ قالغانىدى. ئۇ بۇ يىل يىگىرمە بەش ياشتا بولۇپ، چىرايىدىمۇ شۇ ياشتا ئىكەنلىكى چىقىپ تۇراتتى، شۇڭا چىرايلىق بولۇشنى بەكمۇ قوغلىشىپ كەتمەيتتى، كىرىپكىلىرى چۈشۈپ كەتكەن نۇرسىز كۆزلىرى دۇنيادىكى ھەممە نەرسىگە قىلچە مۇرەسسەسىز تىكىلەتتى، نېپىز لەۋلىرى دائىم دېگۈدەك يۇمۇقلۇق تۇرغاچقىمۇ ناھايىتى تەكەببۇر كۆرۈنەتتى. ئۇنىڭ سىتۇئارت تارلېتونى ئۇرۇشتا ئۆلۈپ كەتمىگەن بولسا ئۇنىڭ بىلەن توي قىلىدىغانلىقىنى ھەممە ئادەم بىلەتتى، شۇڭا ئۇنى توي قىلىمىغان، ئەمما خۇدا توي قىلىشىنى ئورۇنلاشتۇرۇپ بولغان ئايال بىلىپ بەكمۇ ھۆرمەت قىلاتتى.

ئىمۇ كۈچىسىدىكى قورۇنىڭ ئالتە ئېغىز ئويى بار ئىدى. ئۆيلەرنىڭ ھەممىسى سەرەمجانلاشتۇرۇلدى، ئەمما سەرەمجانلىرى بەكمۇ ئاددىي، ھەممىسى فىرانكىنىڭ دۈكىنىدىن قەرزگە ئېلىپ كېلىنگەنىدى. فىرانك ئاشلىپىنى ياخشى كۆرەتتى، شۇڭا ئۇنىڭ ئۇ جابدۇقلارنى قەرز ھېسابىغا ئالغىنىغا ئازراق خىجالەتمۇ بولدى. سىكارلېت ئىككىسى دۈكىنىدىكى ئەڭ ئېسىل جاھازلارنى ئۇلارغا ھەقسىز بېرىشكە تەييار ئىدى، لېكىن ئەر - ئايال ۋىلكېسلار زادىلا قوبۇل قىلغىلى ئۈنمىدى، شۇڭا ئۇلارنىڭ ئۆيلىرى سەت ھەم تولىمۇ ئاددىي بولۇپ قالدى. سىكارلېتنىڭ ئۇلارنىڭ يا يەردە گىلىمى، يا دېرىزىلىرىدىسى يەردە يوقلۇقىنى

كۆرۈپ كۆڭلى بىر قىسما بولدى، ئەمما ئاشلىپنىڭ بۇلارغا پەرۋالى يەلەك ئىدى. مېلانىيە توي قىلغاندىن بېرى تۇنجى قېتىم ئۆز ئۆيىنىڭ بولغىنىدىن خۇشال ئىدى ھەتتا پەخىرلىنەتتى. سىكارلېت ئۇلارنىڭ ئۆيىدە يا گىلەم، يا دېرىزە پەردىلىرى، يا ئورۇندۇق، چىنە - قاچا دېگەندەك نەرسىلەرنىڭ يوقلۇقى ياكى كەملىكىنى دوستلار كۆرسە نېمە دەيدۇ دەپ خىجالەت بولاتتى، مېلانىيە بولسا مېھمان كەلگەندە ھەممە نەرسىسى تولۇقتەك ئۇلارنى چاندۇرماي چىرايلىق كۈتۈۋالاتتى.

مېلانىيە بەختلىكتەك كۆرۈنگىنى بىلەن سالامەتلىكى تولىمۇ ناچار ئىدى. ئوغلنىڭ تۇغۇتىدىلا كېسەلگە چىقىلغان، تاراغا بارغاندىن كېيىن كۆپ چارچىغان بولغاچقا، بەدىنى تېخىمۇ ئاجىزلاپ كەتكەنىدى، تولىمۇ ئورۇق ئىدى، ئوغلى بىلەن ھويلىدا بىللە تۇرسا، ئۇنى يىراقتىن كۆرگەن ئادەم كىچىك قىز بالىمىكىن دەپ قالاتتى. بېلىنىڭ ئىنچىكلىكىگە ئادەمنىڭ ئەقلى ھەيران قالاتتى، بەدەن تۈزۈلۈشىدىن سۆز ئېچىش تېخىمۇ مۇمكىن ئەمەس ئىدى، مەيدىسى تاختايدەك تۈپتۈز، كاسسىمۇ يوق، بەدىنىلا ئەمەس، يۈزىمۇ شۇنداق ياغاق، سېرىق ئىدى. خۇددى كېپىنەكنىڭ بۇرۇتىدەك ئىنچىكە ھەم ئەگمە قاشلىرى قان دىدارى يوق ئاپپاق يۈزىنىڭ ئۈستىدە ئالاھىدە قارىيىپ كۆرۈنەتتى. كۆزلىرى كىچىككىنە يۈزىگە ماس كەلمىگەن ھالدا يوغان ئىدى. ئاستىدىكى قارا سىزىقلار ئۇ كۆزلەرنى تېخىمۇ يوغان كۆرسىتىپ تۇراتتى. ئەمما، ئۇ كۆزلەرنىڭ قاراشلىرى قىز ۋاقتىدىكىدەكلا بولۇپ، ئۆزگىرىش چوڭ ئەمەس ئىدى. ئورۇش مالىمانچىلىقى، تۈگىمەس ئازاب ۋە ھېرىپ - چارچاشلارمۇ ئۇنى ئۆزگەرتىۋېتەلمىگەنىدى. بۇ، ئۈمىدۋار بىر ئايالنىڭ كۆزلىرى ئىدى، ھەرقانداق بوران - چاپقۇنلارمۇ ئۇنداق ئاياللارنىڭ ئىچكى تىنچلىقىنى بۇزالمىتتى.

ئۇ كۆزلىرىنى قانداق قىلىپ ئاشۇنداق ياخشى ئاسرايدىغاندۇ، دەپ سىكارلېت ھەيران بولاتتى، ھەر بىر كۆرگەندە ھەۋەسمۇ

قىلاتتى. سىكارېت ئۆزىنىڭ كۆزلىرىنىڭ بەزىدە ئوغرى مۇشۇكىنىڭ كۆزلىرىدەك بولۇپ قالىدىغانلىقىنى بىلەتتى. بىر قېتىم رېت باتلېر مېلانىيەنىڭ كۆزلىرى توغرىلۇق گەپ قىلىپ نېمە دېدى خۇدايىم، قاملاشمىغانلا بىر نېمىگە ئوخشاتقان، شامغا ئوخشاتقانمىدى يا؟ توغرا، ئەتراپى توسۇلۇپ تۇرغان، ھەرقانداق شامال ئۆچۈرۈۋېتەلمەيدىغان، بەخت نۇرى چېچىپ تۇرىدىغان شامغا ئوخشاتقانمىدى.

ئۇلارنىڭ بۇ كىچىككىنە ئۆيىدىن زادىلا مېھمان ئۈزۈلمەيتتى. مېلانىيە كىچىكىدىنلا ئادەمنىڭ ئامراقلىقى كەلگۈدەك قىز ئىدى. ئۇنىڭ قايتىپ كەلگەنلىكىنى ئاڭلاپ، يىراق - يېقىندىكىلەرنىڭ ھەممىسى ئۇلارنى يوقلاپ كەلدى، ئۇنىڭغا ئېلىپ كەلگەن سوۋغاتلارمۇ بار ئىدى.

بەزى ياشانغان ئادەملەرمۇ ئۇنى يوقلاپ كەلدى. ئۇلار ئۇنىڭ دادىسى بىلەن مېكىسىكىدىكى ئۇرۇشقا بىللە قاتناشقانلار ئىدى. ئاپىسىنىڭ دوستلىرىمۇ ئۈزۈلمەي كېلىپ تۇرۇۋاتاتتى. ھازىرقى ياشلار قائىدە - يوسۇنلارنى ئۇنتۇپ ئۆزلىرى بىلگەننى قىلىپ يۈرگەچكە، قېرىلارنىڭ ئۇلاردىن دىلى ئاغرىپ مېلانىيەدىن تەسەللى تاپاتتى. ئۇنىڭ دېمەتلىكلىرىمۇ ئۇنى ياخشى كۆرەتتى. ئۇمۇ ئۇلارغا ئوخشاش جاپا تارتقان، دەرد تارتقان بولغاچقا، ئۇلارنىڭ گەپلىرىنى بېرىلىپ ئاڭلايتتى، دەردىگە يېتەتتى. ياشلاردىنمۇ ئۇنىڭ قېشىغا كېلىدىغانلار بار ئىدى. ئۇلار بۇ يەردە كۆڭۈللىرىدىكى گەپلەرنى قىلىشالايتتى، دوستلىرى بىلەن كۆرۈشەلەيتتى.

مېلانىيە كىشىلەرگە مۇلايىم ئىدى، زادىلا ئۆزىنى كۆرسەتمەيتتى، شۇڭا تېزلا ئۇنىڭ ئەتراپىغا بىر توپ ئادەم يىغىلدى، ئۇلارنىڭ ئىچىدە يېشىمۇ، قېرىسىمۇ بار ئىدى. ئۇلار ئۇرۇشتىن ئىلگىرىكى جەمئىيەت جەۋھەرلىرىنىڭ ھايات قالغانلىرىنىڭ ۋەكىللىرى ئىدى، يانچۇقلىرى قۇرۇق بولسىمۇ، ئۆز نەسەبلىرى بىلەن مەغرۇرلىناتتى، كونا تۈزۈمنى ئەڭ قەتئىي

ھەمىيە قىلاتتى. ئاتلانتا ئۇرۇشتا پارچىلىنىپ كەتكەن، بەزى ئادەملەر ئۆلۈپ تۈگىگەن، پۈتكۈل جەمئىيەت كۆز ئالدىدىكى ئۆزگىرىشلەرنىڭ ئالدىدا نېمە قىلىشىنى بىلمەي قالغان مۇشۇنداق بىر ئەھۋالدا كىشىلەر مېلانىيەنى كۈچلۈك بىر مەركەز ۋە ئاتلانتانى يېڭى ھاياتقا ئېرىشتۈرۈشنىڭ ئۈمىد يۇلتۇزى بىلىپ، خۇددى گۆھەر تېپىۋالغاندەك بولۇشۇپ كېتىۋاتاتتى.

مېلانىيە ياش بولسىمۇ، بۇلاڭ - تالاڭدىن كېيىنكى يېڭى ھايات ئېھتىياج بولۇۋاتقان بارلىق خىسلەتلەر ئۇنىڭدىن تېپىلاتتى. نامرات ئىدى، ئەمما ئۇنىڭدىن نومۇسلانماي پەخىرلىنەتتى؛ باتۇر ئىدى، ھېچكىمدىن ئاغرىنمايتتى؛ ئوچۇق، قىزغىن، مېھرىبان، ئەڭ مۇھىمى، كونا ئەنئەنىلەرگە سادىق ئىدى. مېلانىيە ئۆزگىرىشكە ئۇنىمايتتى، ھەتتا ئۆزۈكسىز ئۆزگىرىپ تۇرۇۋاتقان مۇھىت ئىچىدە تۇرۇۋاتقاندا، ئادەملەرنىڭمۇ ئۆزگىرىشى كېرەكلىكىنى ئېتىراپ قىلمايتتى. ئۇنىڭ ئۆيىدە ئۆتمۈشنىڭ كۆرۈنۈشلىرى قايتا كۆرۈنۈشكە باشلاۋاتاتتى. كۆپچىلىك ئۇنىڭ شۇ خىسلەتلىرىدىن خۇشال ئىدى، شىمالدىن كەلگەن ئەۋەككۈلچىلەر بىلەن بىردىنلا بېيىپ كەتكەن جۇمھۇرىيەت تەرەپدارلىرىنىڭ ئەيش - ئىشەرەتلىك تۇرمۇشلىرىنى كۆزلىرىگە ئىلىشمايتتى.

كىشىلەر مېلانىيەنىڭ ياش چىرايىدىن ئۇنىڭ ئۆتمۈشتىكى ھەممە نەرسىگە بولغان ئۆزگەرمەس ساداقىتىنى كۆرگەندەك بولۇشاتتى ۋە دەرمەھەل ئۆزلىرىنىڭ ئىچىدىكى ئادەمنىڭ غەزىپىنى، نەپرىتىنى كەلتۈرىدىغان، يۈرەكلەرنى قورقۇنچقا سالىدىغان، ئېزىدىغان خائىنلارنى ۋاقىتلىق ئۇنتۇپ قېلىشاتتى. ئۇ خىلدىكى ئادەملەرمۇ خېلى بار ئىدى. بەزىلىرى ئائىلىسىنىڭ ئەھۋالى ناچار بولۇپ، ئامالسىز دۈشمەنگە بېقىنىپ كەتكەن ۋە جۇمھۇرىيەتچىلەر پارتىيەسىگە كىرىۋالغان، غالىبلار بەرگەن خىزمەتلەرنى قوبۇل قىلىشقانىدى، بولمىسا ئۇلارنىڭ پۈتۈن

ئائىلىسى قۇتقۇزۇش پۇلىغا قاراپ قالاتتى. بەزى ياشلار بۇرۇن ئەسكەر بولغان، ھازىر بولسا ئۇلاردا رېئاللىققا يۈزلىنىدىغان جۈرئەت يوق، ئۆزلىرىگە دۇنيا توپلاشنىڭ يولىغا كىرىپ كېتىشكەندى. بەزىلىرى ھەتتا رېت باتلېردىن ئۆگىنىپ، شىماللىقلارنىڭ قارام ئادەملىرى بىلەن بىرلىشىۋېلىپ، يارىماس ۋاسىتىلەر بىلەن پۇل توپلىشىۋاتاتتى.

ئۇ يارىماس خائىنلارنىڭ ئەڭ يامانلىرى ئاتلانتادىكى مەشھۇر ئائىلىلەرنىڭ قىزلىرى ئىدى، ئۇلار ئۇرۇشتىن كېيىن ئۆسۈپ يېتىلگەن، ئۇرۇشقا قارىتا كىچىك چاغلىرىدىكى تەسىراتىدىن باشقا ھېچقانداق نەرسە يوق، چوڭلارغا ئوخشاش ئازابلارنىمۇ تارتىمىغان، بۇرۇنقى ھەشەمەتلىك تۇرمۇشلىرى توغرىلىقىمۇ ھېچنېمە بىلمەيتتى. ئۇلار يىا ئەرلىرىدىن، يا سۆيگەن يىگىتلىرىدىن ئايرىلىپ باقمىغانىدى. شىمالدىن كەلگەن ئوفىتسېرلار چىرايلىق، كىيىملىرى ئېسىل، مەجەزىمۇ يېقىشلىق ئىدى؟ ئانىلارنى ئۇيۇشتۇرۇپ تۇرالايتتى. ئۇلارنىڭ ئاتلىرىمۇ چىرايلىق ئىدى، جەنۇبىنىڭ قىزلىرىغا بەكمۇ چوقۇناتتى، ئۇلارنى مەلىكىلەردەك كۆرەتتى، غۇرۇرلىرىغا تېگىپ قويمايلى دەپ بەكمۇ ئېھتىيات قىلىشاتتى. بۇ ئەھۋاللارنىڭ ھەممىسى ئۇلارنى، نېمىشقا ئۇ يىگىتلەر بىلەن ئارىلىشىپ ئۆتمەيمىز دەيدىغان خىيالغا كەلتۈرۈپ قويۇۋاتاتتى.

ئۇ يىگىتلەر شەھەردىكى ھېلىقىدەك بالىلاردىن مىڭ ئارتۇق ئىدى. ئۇ بالىلارنىڭ كىيىملىرى ناچار، مۇئامىلىلىرى قوپال ئىدى، ئىشتىن باش كۆتۈرمەيتتى، ئوينايدىغانغا ۋاقىتلىرىمۇ يوق ئىدى. شۇڭا، قىزلارنىڭ ئىچىدە شىماللىق ئوفىتسېرلار بىلەن قېچىپ كېتىدىغان ئەھۋاللار پات - پات يۈز بېرىپ تۇرۇۋاتاتتى، ئۇ قىزلارنىڭ ئۆيىدىكىلىرى قاتتىق ئازابلاناتتى. «باش گەگمەسلىك»نى ئۆزلىرىگە مىزان قىلىۋالغان ئۇنداق كىشىلەر ئۇ خىل ئېچىنىشلىق ئىشلارنى ئاڭلىغاندا قورققىنىدىن چېپىلداپ تەرلەپ كېتەتتى. ئەمما، مېلانىيەنىڭ

يېقىملىق ۋە قەيسەر چىرايىنى كۆرگەنلىرىدە بولسا يۈرەكلىرىدىكى قورقۇنچلىرى كۆتۈرۈلۈپ كېتەتتى. ياشانغان مومايلار ئۇنى، ئۇ قىزلار ئۈچۈن ئۈلگە تىكلەپ بەردى، دەپ ماختىشاتتى. چۈنكى، ئۇ ئۆزىنىڭ بۇ ئېسىل خىسلەتلىرىنى زادىلا كۆز - كۆز قىلمايتتى. ياش قىزلارمۇ ئۇنىڭدىن نارازى ئەمەس ئىدى.

مېلانىيە ئۆزىنىڭ ئاستا - ئاستا يېڭى جەمئىيەتتىكى مۇھىم بىر شەخسكە ئايلىنىپ قېلىۋاتقانلىقىنى ھېس قىلىشقا باشلىدى. كىشىلەر ئۇنى ياخشى كۆرەتتى، ئۆيىگە كېلىپ يوقلاپ تۇراتتى، ئۆزلىرىنىڭ ماشىنىچىلىق گۇرۇپپىلىرىغا، ئۇسسۇل ئوينىيدىغان، مۇزىكا چېلىپ كۆڭۈل ئاچىدىغان كۈلۈبلىرىغا تەكلىپ قىلىپ تۇراتتى. ئاتلانتالىقلار مۇزىكىنى ياخشى كۆرەتتى. بۇرۇنلا ئەمەس، ھازىرقىدەك نامرات تۇرمۇش ئىچىدە ياشاۋېتىمۇ مۇزىكىنى بېرىلىپ ئاڭلايتتى. مۇزىكىنى ياخشى كۆرۈش ھەۋىسى تېخى كۈندىن - كۈنگە ئېشىپ بېرىۋاتاتتى. مۇزىكا ئۇلارغا كوچىلاردا تېرىسىگە پاتماي لاغايلاپ يۈرگەن نېگىرلارنى، كۆك قورما كىيىشكەن شىماللىق ئەسكەرلەرنى ئۇنتۇلدۇراتتى.

مېلانىيە يېڭى قۇرۇلغان شەنبىلىك مۇزىكا ئۆمىكىنىڭ مەسئۇلى بولدى. بۇ ئەھۋال ئۇنى تەڭلىكتە قويدى. قانداق بولۇپ بۇ ئىشقا تۇتۇلۇپ قالدى، ئۆزىمۇ ئېنىق بىلمەيتتى. بەلكىم پىيانىنو چالىدىغانلىقى، كىمگىلا بولسا چېلىپ بېرىدىغانلىقى ئۈچۈندۇ.

ئۇ يەنە ئۇرۇشتا ئۆلگەن كوماندىر - جەڭچىلەرنىڭ قەبرىلىرىنى قاتۇرۇش ئۇيۇشمىسىنىڭ ھەمدە جەنۇب ئىتتىپاقى تۇل خوتۇن، يېتىم - يېسىرلارنى يۆلەش تىككۈچىلىك ئۇيۇشمىسىنىڭ كاتىپى بولدى. ئىككى ئۇيۇشما بىر قېتىم بىرلەشمە يىغىن ئاچتى، يىغىندا قاتتىق مۇنازىرە بولدى. بەزىلەر مەسىلىنى قورال كۈچى بىلەن ھەل قىلماقچى ھەم ئۇزۇن

يىللىق دوستلۇقنى بۇزماقچى بولۇشتى. شۇ يىغىندىن كېيىن مېلانىيە شەرەپ بىلەن بۇ ۋەزىپىنى قوبۇل قىلدى. يىغىندا جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ جەڭچىلىرىنىڭ قەبرىلىرى يېنىدىكى قوشما ئىشتات جەڭچىلىرىنىڭ قەبرىلىرىگە ئۆتۈپ كەتكەن ياۋا ئوت - چۆپلەرنىمۇ يۇلۇۋېتىش كېرەكمۇ يوق، دېگەن مەسىلىدە بەس - مۇنازىرە بولدى. شىماللىقلارنىڭ بۇ يەردىكى قەبرىلىرى زادىلا ئۇلارنىڭ كۆزلىرىگە سىغمايتتى، شۇنداقتىمۇ تىككۈچىلەر گۈرۈپپىسىدىكى ئاياللار ياۋا ئوت - چۆپلەرنى يۇلۇۋېتىش تەرىپىدە ئىدى. شۇنىڭ بىلەن ئىككى تەشكىلاتنىڭ ئاياللىرى بىر - بىرى بىلەن قارشىلىشىپ ئوت بىلەن سۈدەك بولۇپ كېتىشتى.

مادې خانىم كېيىنكىلەرنىڭ پىكىرلىرىگە ۋەكىللىك قىلاتتى. — شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ قەبرىلىرىدىكى ئوتلارنى يولىمىزمۇ؟ — دېدى ئۇ، — ئەگەر ماڭا ئىككى مىنۇت ۋاقىت بېرىدىغان بولساڭلار، ئۇلارنىڭ جەسەتلىرىنى كولاپ چىقىرىپ ئەخلەت ساندۇقىغا تاشلىۋېتەتتىم.

بۇ گەپ بىلەن تەڭلا ئىككى تەرەپ ئورۇنلىرىدىن تۇرۇپ كېتىشتى، ھېچكىم ھېچكىمنىڭ گېپىنى ئاڭلىمايتتى، ئۆزلىرىنىڭلا گېپىنى قىلىشاتتى. بۇ قېتىمقى يىغىن مېرۇپتېر خانىمنىڭ ئۆيىدە ئېچىلغان، مېرۇپتېر بوۋايى ئۇلار ئاشخانىغا چىقىرىۋەتكەنىدى. كېيىن ئۇنىڭ دەپ بېرىشچە، ئۇلارنىڭ ئاۋازى فىرانكىلىن جېڭىدىكى زەمبىرەكلەرنىڭ ئاۋازىدەمۇ كۈچلۈك بولغان. ئۇ يەنە فىرانكىلىندىكى جەڭ بۇ خوتۇنلارنىڭ يىغىنىدىن بىخەتەررەك ئىدى، دېگەن.

مېلانىيەمۇ ئۇلارنىڭ ئىچىدە بار ئىدى. ئۇ بۇ خوتۇنلارنىڭ ئاۋازلىرىنى باسماقچى بولۇپ ۋارقىراپ باقتى، لېكىن يەنە ئۇلاردىن قورقۇپ تىترەپمۇ تۇراتتى، شۇنداقتىمۇ: «خانىملار، مېنىڭ گېپىمنى ئاڭلاڭلارچۇ!» دەپ ۋارقىردى، ئاياللار ئاستا - ئاستا بېسىلغانمۇ بولدى.

— مېنىڭ دېمەكچى بولغىنىم — دېمەكچىمەنكى... مەن نۇرغۇن ئويلىدىم... بىز ئۇ قەبرىلەردىكى ياۋا ئوتلارنى يۇلۇۋېتىپلا قالماي، بەلكى يەنە ئۇلارنىڭ قەبرىلىرىگە گۈل تىكىشىمىز... مەن... مەن، سىلەر قانداق ئويلىساڭلار مەيلى، مەن ھەر قېتىم چارلېسنىڭ قەبرىسىگە گۈل قويغىلى بارغاندا، ئۇنىڭ قەبرىسىنىڭ يېنىدىكى شىماللىقنىڭ بىر قەبرىسى ئۈستىگىمۇ گۈل قويۇپ قويىمەن، ئۇ قەبرە شۇنچىلىك غېرىبانە.

كۆپچىلىك بۇ گەپنى ئاڭلاپ بايقىدىنىمۇ قاتتىقراق جار - جۈر قىلىشىپ كەتتى. ئەمما، بۇ قېتىم ئىككى گۈرۈپپىنىڭ بىرى بىرلىشىپ كەتكەندى.

— مېلانىيە، شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ قەبرىسىگە گۈل قويدىڭىزمۇ؟ بۇ نېمە قىلغىنىڭىز؟

— چارلېسنى ئۆلتۈرگەن شۇلار ئەمەسمۇ؟

— سىزنىمۇ ئۆلتۈرۈۋەتكىلى تاس قالمىدىمۇ؟

— ئۇلارنىڭ يېڭىدىن دۇنياغا كەلگەن ئوغلىڭىزنىمۇ ئۆلتۈرۈۋەتكىلى تاس قالغانلىقىنى ئۈنتۈپ قالىدىڭىزمۇ؟ ئۇ خەق تارادىكى ئۆيلەرنىمۇ كۆيدۈرۈۋېتىپ سىلەرنى ماكانسىز قىلىپ قويماقچى بولغان ئەمەسمۇ؟

مېلانىيە ئورۇندۇققا يۆلىنىپ ئاران ئولتۇرۇۋاتاتتى. بۇنداق گەپلەرگە پەقەتلا ئۇچراپ باقمىغان بولغاچقا، بۇ بېسىمغا چىدىماي ھوشىدىن كەتكىلى ئاز قېلىۋاتاتتى.

— ئاھ، دوستلار، — دېدى ئۇ يالۋۇرغان تەلەپپۇزدا، — ئاۋۋال مېنىڭ گېپىمنى ئاڭلاپ بېقىڭلار، مەن مۇنداق گەپلەرنى قىلسام بولمايدىغانلىقىنى بىلىمەن، چارلېسنى ئاشۇلار ئۆلتۈرۈۋەتكەن، ئۇنىڭ قەبرىسى مۇشۇ يەردە، ئەمما باشقىلىرىمىزنىڭ بالىلىرى، ئەرلىرى، قېرىنداشلىرىنىڭ قەبرىلىرىنىڭ قەيەردىلىكىنى بىلمەيمىز، يەنە...

ئۇ ھاياجانلىنىپ كېتىپ گېپىنى قىلالماي قالدى، ئۆيىنىڭ كىچىكى تىمىتاس بولۇپ كەتتى.

مادې خانىمنىڭ بايقى غەزەپلىك ئەلپازى پەسىيىپ
مىسكىنلىشىپ قالدى. گېتتىس قەلئەسىدىكى جەڭ
ئاخىرلاشقاندىن كېيىن، ئۇ شۇنچە ئۇزۇن يول بېسىپ ئوغلى
دارىنىڭ جەستىنى ياندۇرۇپ كېلىش ئۈچۈن ئۇ يەرگە
بارغانىدى، لېكىن، ھېچكىم ئۇنىڭ قەبرىسىنىڭ قەيەردىلىكىنى
دەپ بېرەلمىدى، دۈشمەن تەرەپتە، ئالدىراشچىلىقتا كولاغىن
قەبرىلەرنىڭ بىرسىدە بولۇشى مۇمكىن، دېگەن گەپنىلا
قىلىشتى. ئاللان خانىمنىڭ لەۋلىرىمۇ قىمىرلاشقا باشلىدى.
ئۇنىڭ ئېرى بىلەن ئىنىسىمۇ نەس باسقۇر مورگاننىڭ كەينىدىن
ئوھىئۇ ئىشتاتغا كەتكەنىدى. ئاخىرىدا ئۇ، شىماللىقلارنىڭ
ئاتلىق ئەسكەرلىرى كەلگەندە ئۇ ئىككىسى دەريا بويىدا قۇربان
بولدى، دېگەن خەۋەرنى ئالدى. ئېلىسن خانىمنىڭ ئوغلى
شىمالدىكى بىر ئەسىرلەر لاگېرىدا ئۆلۈپ كەتكەن، كەمبەغەل
بولغاچقا، ئوغلىنىڭ جەستىنى يۆتكەپ كېلەلمىگەنىدى. يەنە
بەزىلەرگە: «يوقىلىپ كەتتى... ئاڭلىساق، ئۆلۈپ كېتىپتۇ»
دېگەندەك خەۋەرلەرمۇ كەلگەنىدى.

ھەممەيلەن شۇ ئان مېلانىيەگە قارىدى. كۆزلىرىدىن: «سەن
نېمىشقا بىزنىڭ ھەسرەتلىرىمىزنى قوزغاپسەن؟
قېرىنداشلىرىمىزنىڭ نەلەرگە كۆمۈلۈپ كەتكەنلىكىنى
بىلمەسلىكتىن كېلىۋاتقان دەردلەرنى مەڭگۈ ئۇتتۇپ كەتكىلى
بولمايدۇ» دەۋاتقاندا مەنە چىقىپ تۇراتتى.

جىمجىتلىق ئىچىدە مېلانىيەنىڭ ئاۋازى ئاستا - ئاستا
قەتئىيلەشتى.

— شىماللىقلارنىڭ قەبرىلىرى بىزنىڭ بۇ يەرلەردە
تۇرۇۋاتقاندا، بىزنىڭ ئادەملىرىمىزنىڭ قەبرىلىرىمۇ شىمالنىڭ
مەلۇم يەرلىرىدە. ناۋادا شىماللىق بىرەر ئايال بىزگە ئوخشاش
بىزنىڭ قېرىنداشلىرىمىزنىڭ قەبرىلىرىنى ئاچىدىغاننىڭ
گېپىنى قىلسا، ئويلاپ بېقىڭلار، بۇ قانچىلىك قورقۇنچلۇق ئىش
بولدۇ؟

مادې خانىم بوش ئىگراپ قويدى.

— مېنىڭچە، بەزى شىماللىق ئاياللار ئاق كوڭۇل، خەقلەر نېمە دېسە دېسۇن، ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئەسكى ئەمەس. ئەگەر ئۇلار دۈشمەن تۇرۇپمۇ بىزنىڭ ئادەملىرىمىزنىڭ قەبرىلىرىدىكى ئوت — چۆپلەرنى يۇلۇۋەتسە، بۇنى بىز ئاڭلىساق. ئويلاپ بېقىڭلارچۇ، قانچىلىك خۇشال بولۇپ كېتىمىز. ئەگەر چارلېس شىمال تەرەپتە ئۆلۈپ قالغان بولسا، مەن ئانچە خاتىرجەملىنىپمۇ كەتمەيتتىم، سىلەر قانداق قارايسىلەر، بىلمەيمەن، — بۇ گەپنى قىلىۋاتقاندا مېلانىيەنىڭ ئاۋازى تىترەپ كەتتى، — مەن سىلەرنىڭ ئىككىلا گۇرۇپپىڭلاردىن چېكىنىپ چىقىمەن، شىماللىقلارنىڭ ئۆزۈم تاپالغان قەبرىلىرىدىكى ئوت — چۆپلەرنى يۇلۇۋېتىمەن، تېخى ئۈستىگە گۈلمۇ تېرىمەن، قېنى كىم مېنى بىر نېمە دەيدىكىن.

مېلانىيە بۇ گەپلەرنى قىلچە قورقماي يۈرەكلىك دەپ بولغاندىن كېيىن، ئۆزىنى باسالماي يىغلاپ كەتتى ۋە ئىشىك تەرەپكە قاراپ ماڭدى.

مېرۇبېر بوۋاي ئاشخانىدا بىر سائەتچە تۇرۇپ، ئاندىن ھېنرى خامبېلتونغا ئاياللارنىڭ مېلانىيەنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ ئۇنى قۇچاقلىشىپ يىغلاپ كېتىشكە ئىللىكىنى، ئاخىرىدا مەجلىسنىڭ دوستانە كەيپىياتتا ئاياغلاشقانلىقىنى سۆزلەپ بەردى، شۇنىڭ بىلەن مېلانىيە ئىككى گۇرۇپپىنىڭ كاتىپى بولۇپ قالدى.

— شۇنىڭدىن كېيىن ئۇلار ئۇ قەبرىلەردىكى ئوت — چۆپلەرنى يۇلۇپ ئېلىۋېتىدىغان بولۇشتى. ھەممىدىن يامان بولغىنى، دوللى مېنى ياردەم بېرىشنى خالايدۇ، دەپ قويدى، مېنىڭمۇ باشقا قىلىدىغان ئىشىم يوق ئىدى. شىماللىقلارنى ئانچە ئۆچ كۆرۈپمۇ كەتمەيتتىم. مېنىڭچىمۇ مېلانىيەنىڭ قىلغىنى توغرا، باشقا خوتۇنلارنىڭ خاتا. ئەمما ياشىنىپ قالغاندا، ئۇنىڭ ئۈستىگە بېلىم ئاغرىيدىغان بولغاچقا، ماڭا ئوت يۇلماق قىيىن كېلەتتى.

ھازىر يادرو بولۇپ ئويۇشۇپ، بىزنى ۋە ئۇرۇشتىن قېلىپ قالغان بارلىق نەرسىلىرىمىزنى بىر - بىرىگە باغلاۋاتىسىلەر. ئۇلار ئەللىرىمىزنىڭ جەۋھەرلىرىنى، بىزنىڭ ياش ئاياللىرىمىزنىڭ چىرايلىرىدىكى كۈلكىلىرىنى تارتىۋالدى، سالامەتلىكىمىزنى ئايۇت قىلدى، تۇرمۇشىمىزنى بەربات قىلدى، تۇرمۇش ئادەتلىرىمىزنى ئۆزگەرتىۋەتتى، شان - شۆھرىتىمىزنى ئاياغ ئاستى قىلدى، بىزنى ئەللىك يىل كەينىگە چېكىندۈرۈۋەتتى، يۈكلىرىمىزنى ئېغىرلىتىۋەتتى، بالىلىرىمىزنى ئوقۇشىمىز قالدۇردى، قېرىلارنى ئاپتاپسىنىشلاردىن مەھرۇم قىلدى. ئەمما، بىز يۇرتىمىزنى قايتىدىن قۇرۇپ چىقىشىمىز كېرەك، بىزنىڭ سىلەرگە ئوخشاش يادرو ئاساسلىرىمىز بار. سىلەرگە ئوخشاش مۇشۇنداق يادرولىرىمىز ساقلىنىپ قالسا، شىماللىقلار نېمىمىزنى ئېلىپ كەتسە مەيلى.

كېيىن سىكارلېت بارغانسېرى ئېغىرلىشىپ كەتتى. پىتتىي ھامىنىڭ يوغان قارا شال ياغلىقىغا ئورلىۋالسىمۇ بولمىدى. ئۇنىڭدىن بۇرۇن فىرانك ئىككىسى ئارقا ھويلىدىن ئۆتۈپ مېلاننىلەرنىڭ ئۆيىدىكى ئىشلارغا قاتنىشاتتى، ئۆيگە كىرمەي ئىشىكنىڭ ئالدىدا، چىراغنىڭ نۇرى چۈشمەيدىغان قاراڭغۇراق يەردە ئولتۇرۇۋالاتتى. بۇنداق يەردە خەقنىڭ كۆزىگە چۈشمەيتتى، ئەڭ مۇھىمى، ئاشلىپىنى تولۇق كۆرۈپ تۇرالايتتى، بۇنى ھېچكىممۇ سەزمەيتتى.

ئەمەلىيەتتە، ئۇنى بۇ يەرگە جەلپ قىلىدىغىنى ئاشلىپى ئىدى، باشقا گەپلەرنىڭ ھەممىسى بىزار قىلاتتى، ئۇ گەپلەرنى ئاڭلىسا بىئارام بولاتتى، ھەممىسىلا كونا گەپلەر ئىدى. ئاۋۋال جاپالىق تۇرمۇش، سىياسىي ۋەزىيەت، ئاندىن ئىچكى ئۇرۇش ھەققىدە گەپلەر بولاتتى. ئاياللار نەرسە - كېرەكلەرنىڭ قىممەتلىشىپ كېتىۋاتقانلىقى ھەققىدە غوتۇلدشاتتى، ئەرلەردىن، ياخشى كۈنلىرىمىز يەنە كېلەرمۇ، دەپ سورىشاتتى. بىلەرمەن ئەرلەر، ئۇ

كۈنلەرنى چوقۇم كېلىدۇ، پەقەت ۋاقتقىلا قاراشلىق بولۇپ قالدى، ھازىرقى قىيىنچىلىقلار ۋاقتلىق، دېيىشىپ، ئاياللارنى خاتىرجەم قىلماقچى بولۇشاتتى. ئاياللار ئەرلەرنىڭ يالغان سۆزلەۋاتقانلىقىنى بىلىپ تۇرۇپ، ئىشەنگەندەك قىياپەتكە كىرىشىۋالاتتى. ئەمەلىيەتتە، بۇ جاپالىق تۇرمۇشنىڭ تۈگىمەيدىغانلىقىنى ھەممە ئادەم بىلەتتى.

ھازىرقى مۇدەھىش تۇرمۇش توغرۇلۇق گەپلەر تۈگىگەندىن كېيىن، ئاياللار نېگىرلارنىڭ ھەددىدىن ئېشىپ كېتىۋاتقانلىقى، شىمالدىن كەلگەن تەۋەككۈلچىلەرنىڭ ئادەمنىڭ ئوغىسىنى قاينىتىۋاتقانلىقى، شىماللىق ئەسكەرلەرنىڭ كوچىلاردا لاغايلاپ يۈرۈشلىرىگە چىداش مۇمكىن ئەمەسلىكى توغرۇلۇق پاراڭلار باشلىناتتى. ئاياللار ئەرلەردىن شىماللىقلارنىڭ جورجىيەنى ئۆزگەرتىش ئىشى قاچان توختايدۇ؟ دەپ سورىشاتتى. ئەرلەر ئۇلارنى خاتىرجەم قىلىش ئۈچۈن، پات ئارىدا توختايدۇ، دېموكراتلار پارتىيەسى سايلام ھوقۇقىغا ئېرىشكەندە ئۆزگەرتىشمۇ تۈگەيدۇ، دەپ جاۋاب بېرىشەتتى. ئۇلار ئەرلەرنىڭ دەردىگە يېتىدىغان بولغاچقا، بۇ گەپنى كوچىلاپ سوراۋەرمەيتتى. سىياسىي ۋەزىيەت توغرۇلۇق گەپ تۈگىگەندە، ئىچكى ئۇرۇش توغرۇلۇق گەپ باشلىناتتى.

جەنۇب ئىتتىپاقىنى بۇرۇن قوللاپ كەلگەن ئىككى ئادەم ئۇچرىشىپ قالسا ئىچكى ئۇرۇشنىڭ گېپى باشلىناتتى، ئون نەچچە ئادەم بىر يەردە بولۇپ قالسىغۇ بولدى، پۈتۈن كونا خامان باشقىدىن سورۇلۇپ چىقاتتى، ھەممىلا ئادەمنىڭ ئاغزىدىن «ئەگەر ئۇنداق بولغان بولسا بۇنداق بولاتتى، بۇنداق بولغان بولسا ئۇنداق بولاتتى» دېگەندەك گەپلەر چۈشمەيتتى.

«ئەگەر شۇ چاغدا ئەنگىلىيە بىزنى ئېتىراپ قىلىۋەتكەن بولسا...»، «شۇ چاغدا جېف داۋىس پۈتۈن پاختىنى يىغىۋېلىپ، قامالدىن ئىلگىرى ئەنگىلىيەگە ئېلىپ كېتەلىگەن بولسا...»، «ئەگەر گېنېرال لۇڭستىرتېت گېتتىس قەلئەسىدە بۇيرۇققا

بويىسۇنغان بولسا...»، «ئەگەر گېنېرال ستۇرت مارس بويقا تازا لازىم بولۇۋاتقان چاغدا ھۇجۇم قىلماي ئۇنىڭ يېنىدا بولغان بولسا...»، «ئەگەر جىكسون قۇربان بولۇپ كەتمىگەن بولسا...»، «ئەگەر ۋىكىس قەلئەسى قولدىن كەتمىگەن بولسا...»، «ئەگەر يەنە بىر يىل بەرداشلىق بەرگەن بولساق...»، «ئەگەر خود جونستوننىڭ ئورنىغا چىقمىغان بولسا...»، «ئەگەر دالتوندىكى ئۇرۇشتا قوماندانلىقنى جونستون ئۈستىگە ئالماي خود ئۈستىگە ئالغان بولسا...»

ئەگەر! ئەگەر! ئۇلار تىپتىنچ كېچىدە سۆزلىگەنسىرى ھاياجانلىناتتى، سۆزلىگەنسىرى ئەۋجىگە چىقاتتى... پىيادە، ئاتلىق ئەسكەرلەر، زەمبىرەكچىلەر ئۇلارغا ئاشۇ ئوتتەك دەۋرلەرنى ئەسلىتەتتى.

ئۇلار نېمىشقا باشقا ئىشلار توغرۇلۇق پاراڭلاشمايدىغاندۇ؟ — دەپ ھەيران بولۇپ ئويلايتتى سىكارلېت، — ئىچكى ئۇرۇشتىن باشقا پاراڭلاشقۇدەك گەپ يوقمىدۇ؟ ئۆلگۈچە باشقا ئىشلار توغرۇلۇق سۆزلەشمەيدىغان ئوخشايدۇ بۇلار.

سىكارلېت ئولتۇرغانلارنىڭ ئىچىدىكى ئاتا - ئانىلىرىنىڭ قۇچاقلىرىدا كۆزلىرىنى پارقىرتىپ ئولتۇرغان كىچىك بالىلارغا ئىختىيارسىز قاراپ قالدى. ئۇلار چوڭلارنىڭ كېچىلىرى قانداق ھۇجۇمغا ئۆتكەنلىكى، ئاتلىق ئەسكەرلەرنىڭ بايراقلىرىنى دۈشمەن ئىستىھكاملىرىغا قانداق قاندىغانلىقى توغرۇلۇق قىلىشىۋاتقان گەپلىرىنى جىمجىت ئولتۇرۇپ ئاڭلىشىۋاتاتتى، جەڭ دۇمباقلىرىنىڭ، جەڭ سىگناللىرىنىڭ سادالىرىنى، جەنۇب قوزغىلاڭچىلىرىنىڭ ھۇررىلىرىنى شۇ تۇرقىدا ئۆز قۇلاقلىرى بىلەن ئاڭلاپ تۇرۇۋاتقاندەك، پۇتلىرى قاپىرىپ كەتكەن جەڭچىلەرنىڭ يىرتىلىپ كەتكەن تۇغلارنى مۇرىلىرىگە سېلىشىپ يامغۇردا كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرۈۋاتقاندەك جىددىي ھالەتتە ئولتۇرۇشاتتى.

«بۇ بالىلارمۇ چوڭ بولغاندا چوقۇم ئىچكى ئۇرۇشتىن باشقا

گەپنى قىلمايدىغان، شىماللىقلار بىلەن سوقۇشۇشنى ئۇلۇغ، شەرەپلىك دەپ بىلىدىغان، ئۇنىڭ ئۈچۈن قارىغۇ، توكۇر بولۇپ قالسىمۇ مەيلى دەيدىغان ئادەملەردىن بولۇپ چىقىدۇ. ئۇرۇشنى مەڭگۈ ئېسىدە ساقلايدۇ ھەم شۇ توغرىلۇقلا گەپ قىلىدۇ. مەن ئۇنداق بولۇشنى ھەرگىز خالىمايمەن، بۇ ئۇرۇشنى خىيالىمغا كەلتۈرۈشنىمۇ ئويلمايمەن. ئۇنتۇپ كەتكىلى بولسا ئۇنىڭ بارلىق تەپسىلاتلىرىنى قويماي ئۇنتۇپ كېتەتتىم... ئاھ، ئۇنى پۈتۈنلەي ئۇنتۇپ كېتىش نېمىدېگەن ياخشى ئىش!»

مېلانىيە بىر چاغدا تارادا يۈز بەرگەن ئىشلارنى سۆزلەپ، سىكارلېتنى ئۇنداق قەھرىمان، تاجاۋۇزچىلارغا ئۇنداق تاقابىل تۇرغان، چارلېسنىڭ قىلىچىنى ساقلاپ قالغان، ئوتنى قورقماي ئۆچۈرۈۋالغان دەپ سۆزلەپ كەتتى. سىكارلېت ئاڭلاپ ئىختىيارسىز شۈركۈنۈپ كەتتى. ئۇ بۇرۇنقى ئىشلارغا قىزىقمايتتى ھەم ئۇنىڭدىن ماختىنىشىمۇ خالىمايتتى، ئۇ ئىشلارنى زادىلا ئەسلىگۈسى كەلمەيتتى.

«ئاھ، ئۇلار نېمىشقا ئۇ ئىشلارنى ئۇنتۇپ كەتمەيدىغاندۇ؟ نېمىشقا كەينىگىلا قارىماي ئالدىغىمۇ قاراشنىڭ لازىملىقىنى بىلمەيدىغاندۇ؟ بىز ئۇرۇش قىلىپ ئەقىللىك ئىش قىلمىغان، شۇڭا ئۇنى چاپسان ئۇنتۇپ كېتىش كېرەك.»

لېكىن، ئۇنىڭدىن باشقا ھېچكىم ئۇ ئىشلارنى ئۇنتۇپ كېتىدىغاندەك قىلمايتتى. شۇڭا، سىكارلېتنىڭ ئۆزى تۇرۇۋاتقان ئاشۇ قاراڭغۇ جايدا ھېچكىمگە كۆرۈنمەي تۇرۇپ مېلانىيەنىڭ ئۇ گەپلىرىگە جاۋابەن قورسىقىدىكى راست گەپلىرىنى ئېيتقۇسى كېلەتتى. ئەمما، مېلانىيە چوقۇم ئۇنىڭ كۆڭلىنى چۈشىنىدىغانلىقىنى ئېيتىدۇ، چۈنكى ھازىر ئۇ سىكارلېتنىڭ تۇغۇت توغرىسىدىكى گەپلىرىگىلا كۆڭۈل بۆلەتتى. ئۇنىڭ يەنە بىرنى تۇغۇسى بار ئىدى، لېكىن مادې دوختۇر بىلەن فونتائىن دوختۇر يەنە بىرنى تۇغسا ئۆلۈپ كېتىش ئېھتىماللىقىنىڭ بارلىقىنى دەپ قوشۇلمىغانىدى. ئۇنىڭ تەقدىرنىڭ بۇ يازمىشىغا

زادىلا بويىسۇنغۇسى يوق ئىدى، شۇڭا كۆپ ۋاقتىنى سىكارلېت بىلەن بىللە ئۆتكۈزۈپ، ئۇنىڭ ھامىلىدارلىقتىن ئېلىۋاتقان خۇشاللىقىدىن بەھرىمەن بولۇشنى ئويلايتتى. سىكارلېتنىڭ بۇ بالىسىغا زادىلا قورساق كۆتۈرگۈسى يوق ئىدى، شۇڭا مېلانىيەنىڭ بۇ قىلىقى ئۇنىڭغا تولىمۇ تۇتۇرۇقسىز بىلىنەتتى. ئەمما، ئۇ ئىچىدە بىر ئىشتىن خۇشال ئىدى، ئۇ بولسىمۇ دوختۇرنىڭ گېپى بىلەن ئەمدى مېلانىيە بىلەن ئاشلىپى ئىككىسى ئەركىن جىنسىي مۇناسىۋەتتە بولالماسلىقى ئىدى.

ھازىر سىكارلېت ئاشلىپىنى كۈندە كۆرۈپ تۇرىدىغان بولدى، ئەمما يالغۇز ئۇچرىشالمايۋاتاتتى. ئاشلىپى ھەر كۈنى پەن زاۋۇتىدىن قايتىپ كېلىپ سىكارلېتقا ئەھۋاللارنى مەلۇم قىلىپ قويۇش ئۈچۈن يېنىغا كىرەتتى، ئەمما دائىملا فىرانك ياكى پىتتىي ھامما بار چاغلارغا توغرا كېلىپ قالاتتى، بەزىدە مېلانىيە بىلەن ئىنىدىيا ئولتۇرغان بولاتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭدىن تىجارەت توغرىلۇق بەزى گەپلەرنى سوراپ، بىرنەچچە ئېغىز مەسلىھەت بېرىپ قويۇپلا: «خەير - خوش، كىرگىنىڭىزگە رەھمەت، ئەتە كۆرۈشەيلى» دەپ ئۇنى يولغا سېلىپ قوياتتى.

ھامىلىدار بولمىغان بولسام قانداق ياخشى بولاتتى، دەپ ئويلاپمۇ قالاتتى سىكارلېت، ئۇ چاغدا ھەر كۈنى ئۇنىڭ بىلەن بىللە زاۋۇتقا باراتتىم، ئادەمسىز دەرەخلىك جىمجىت كوچىلاردا ئۈرۈشتىن ئىلگىرىكى كۆڭۈللۈك كۈنلەر توغرىلۇق پاراخلىشىپ ماڭاتتۇق.

ئەگەر شۇنداق پۇرسەت بولۇپ قالسا، سىكارلېت ھەرگىز ئۇنىڭدىن ئۆزىگە بولغان مۇھەببىتى توغرىلۇق گەپ سورىمايتتى، ئۆزىمۇ ھەم دېمەيتتى، چۈنكى بۇ توغرىلۇق قەسەم قىلىۋەتكەنىدى، يالغۇز ئۇچرىشىپ قالسا يۈزىگە تارتىۋالغان نىقابىنى ئېلىپ تاشلىۋېتىشىمۇ مۇمكىن ئىدى. ئاتلانتاغا كەلگەندىن بېرى ئاشلىپى يەنىلا شۇنداق جىددىي قىياپەتتە يۈرۈۋاتىدۇ. ئۇنى بۇرۇنقى ھالىتىگە قايتمايدۇ دەپ كىم

ئېيتالايدۇ؟ بەلكىم ئۇ كونا ھالىتىگە، ھېلىقى چاغدىكى زىياپەتتىن ئىلگىرىكى ھالىتىگە، ئىككىسى بىر - بىرىگە كۆڭۈل سىرلىرىنى بىلدۈرۈپ تۇرىدىغان ئاشۇ دەۋرلىرىگە قايتىپ قېلىشىمۇ مۇمكىن. ئاشىق - مەشۇقلاردىن بولۇشالمىسىمۇ، باشقىدىن دوست بولۇپ قالسىمۇ مەيلى ئەمەسمۇ. ئۇ چاغدا سىكارلېت ئاشۇ دوستلۇقنىڭ تەپتى بىلەن بولسىمۇ مۇزلاپ كېتىۋاتقان يۈرىكىنى ئىللىتالايدۇ.

«بالىنى چاپسانراق تۇغۇۋالسام بولاتتى. ئۇ چاغدا ئىككىمىز ھەر كۈنى پەيتون بىلەن بىللە ئىشقا باراتتۇق، يولدا بارغۇچە قانغۇچە پاراڭلىشاتتۇق.»

ئۇنىڭ بالىسىنى ھازىرلا تۇغۇۋەتكۈسى كېلەتتى، يالغۇز ئاشلىپى ئۈچۈنلا ئەمەس، پەن زاۋۇتىمۇ ئۇ بولمىسا زادى بولمايتتى. ھازىرمۇ زاۋۇتلىرىنى ئۆزى بىۋاسىتە باشقۇرمايۋاتاتتى، خۇگ بىلەن ئاشلىپىنىڭ باشقۇرۇشىغا ئۆتكۈزۈپ بەرگەندى، شۇنىڭدىن تارتىپ زاۋۇتلار زىيان تارتىۋاتاتتى.

خۇگ گەرچە تىرىشىۋاتقان بولسىمۇ، ئەمما ئىشنىڭ ھۆددىسىدىن تازا چىقالمايتتى، سودا ئىشىنىمۇ بىلمەيتتى، ئىشچىلارغىمۇ تاقابىل تۇرالمايتتى. كىملا بولسۇن، باھادا ئۇنىڭدىن پايدا ئالالايتتى. چېۋەرەك بىر خېرىدار كېلىپ، ياغاچنىڭ بازار باھاسى سىلەر دېگەندەك ئەمەس، سىلەرنىڭ بەك يۇقىرى دېسە، خۇگ ئۇنىڭدىن ئەپۇ سوراپ، ئۇ دېگەن باھا بىلەن سېتىۋېتەتتى. بىر قېتىم ئۇنىڭ ئىنگىلىز چىسى كېلىدىغان سۈپىتى ئەڭ ياخشى تاختىنى بىرسىگە بىكارغا دېگۈدەك گەرزان بېرىۋەتكەندە، سىكارلېت چىدىماي يىغلاپ كەتكەندى. ئۇ ئىشچىلارغىمۇ ئالدىنىپ قالاتتى. نېگىر ئىشچىلار كۈندىلىك ھەققىنى كۈندە ئېلىشنى تەلەپ قىلسا، خۇگ ئۇلارغا ھەققىنى بېرىۋېتەتتى، ئۇلار كېچىچە ئىچىپ ئەتىسى ئىشقا كەلمىسە، خۇگ باشقا ئىشچىلارنى ياللايتتى، نەتىجىدە ئىشقا تەسىر يېتەتتى، خۇگ شۇ ئىشلار بىلەن بازارغا ساتقىلى تاختاي ئېلىپ

كىرەلمەيتتى.

پايدىنى خۇگ ئەنە شۇنداق قولدىن چىقىرىۋېتىۋاتاتتى. ئۇ شۇنچىلىك دۆت ئىدى، سىكارلېت ئۆزى ئۇ يەردە تۇرۇشقا ئامالسىز ئىدى. يەڭگىپ بولغاندىن كېيىن زاۋۇتقا ئۆزى بېرىپ خۇگنى بوشاتماقچى، ئورنىغا باشقا بىرسىنى تاپماقچىدى. ئۇ ئەمدى ھۆر نېگىرلارنى ھەرگىز ئىشلەتمەيدۇ، بولمىسا ئۆزىگە ئىش تېپىۋېلىشى تۇرغان گەپ. ئۇلار كېتىمەن دەپ كېتىۋېرىدىغان ئادەملەر تۇرسا، ئۇلار بىلەن بىر ئىش قىلغىلى بولامدۇ؟

بىر كۈنى خۇگ ئىشچىلارنىڭ ئىشقا كەلمىگەنلىكىنى مەلۇم قىلىپ كەلگەندە سىكارلېت ئۇنىڭغا قاتتىق چېچىلدى، ئاندىن ئېرىگە شۇنداق دېدى:

— فىرانك، مەن ئاساسەن بىر قارارغا كېلىپ بولدۇم، بىر نەچچە جىنايەتچىنى ياللاپ ئىشلەتمەكچىمەن. يوهان گاللىگېر بىلەن پاراڭلاشتىم. ئۇ توممى ۋېلبورتنىڭ ئىش بېشى. مەن ئۇنىڭغا نېگىرلارنى ئىشلىتىپ زىيان تارتىۋاتقانلىقىمنى دېسەم، ئۇ، نېمىشقا جىنايەتچىلەرنى ئىشلەتمەيسىز، دېدى. بۇ گەپنى ئاڭلاپلا لايىق تاپتىم. ئۇ ماڭا باشقىلار ئىشلىتىۋاتقان مەھبۇسلاردىن بىرنەچچىسىنى ئەكېلىپ بەرمەكچى بولدى. ئۇلارغا كۆپ پۇلمۇ كەتمەيدىكەن، قورسىقىنى باقسىلا بولىدىغان ئوخشايدۇ. قانداق ئىشلىتىمەن دېسە، شۇنداق ئىشلەتكىلى بولىدىكەن. «ھۆرلەر ئويۇشمىسى» مۇ ئانچە ئارىلىشىۋالمايدىغان ئوخشايدۇ. يوهان گاللىگېر بىلەن توممىنىڭ پۈتۈشكەن توختامىنىڭ ۋاقتى توشقاندا، ئۇنى خۇگنىڭ ئورنىغا ئەكېلىۋالدىغان بولدۇم. ئۇ ئۇ يەردىكى تاقابىل كەلمەك قىيىن بولغان ئېرىلاندىيەلىكلەرنى باشقۇرۇپ كېتەلگەن يەردە جىنايەتچىلەرنى چوقۇم ياخشى باشقۇرۇپ كېتەلەيدۇ.

جىنايەتچىلەرنى ئىشلىتىدىغاننىڭ گېپىنى ئاڭلاپ فىرانك چۆچۈپ ئاغزىنى ئېچىپلا قالدى. بۇ سىكارلېتنىڭ ئاجايىپ -

غارايىپ پىلانلىرىنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ يامىنى ئىدى، ھەتتا قاۋاقخانا ئېچىشتىنمۇ يامان ئىش ئىدى.

بۇ پىلان فىرانك ۋە ئۇ ئالاقىلىشىدىغان مۇتەئەسسەپ ئادەملەرنىڭ نەزىرىدە ئىنتايىن يامان ئىش ھېسابلىناتتى. ئۇرۇشتىن كېيىن ھۆكۈمەت نۇرغۇن جىنايەتچىلەرنى باقالماي، تۆمۈر يول ياساش، قارىغاي كېسىش دېگەندەك ئېغىر ئىشلارغا ياللىتىپ ئىشلىتىۋاتاتتى. فىرانكقا ئوخشاش مۇمىن خىرىستىيانلار ئۇنداق تۈزۈمنىڭ زۆرۈرلۈكىنى بىلىشىمۇ، ئەمما ئوخشاشلا ئۇنى ئەيىبلەشەتتى، قۇللۇق تۈزۈمنى چۈشەنمەيدىغان بەزىلىرى ئۇ تۈزۈمنى قۇللۇق تۈزۈمىدەنمۇ بەتتەر دەپ ھېلىشەتتى.

ئەگەر سىكارلېت مەھبۇسلارنى ياللاپ ئىشلىتىدىغان بولسا، خەقنىڭ ئىچىدە مەڭگۈ باش كۆتۈرەلمەيدىغانلىقىنى فىرانك بىلەتتى. بۇ ئۇنىڭ پەن زاۋۇتى ئاچقانلىقىدىنمۇ، قىلىۋاتقان ھەممە ئىشىدىنمۇ، ھەتتا تېنىنى ساتقاندىنمۇ يامان ئىش ئىدى. سىكارلېتنىڭ شۇنداق قىلىشىغا يول قويۇشمۇ روھىي جەھەتتىن جىنايەت ئۆتكۈزگەنلىك بىلەن باراۋەر ئىدى.

فىرانك بۇ ئىشنىڭ توغرا ئەمەسلىكىگە تولۇق ئىشەنگەندىن كېيىن، قاتتىق غەيرەتكە كېلىپ ئۇنى بۇ ئىشتىن توستى، بۇ ھەقتە قىلغان ئۇنىڭ گەپلىرىنىڭ قاتتىقلىقىغا سىكارلېتمۇ ھەيران قالدى. باشتا گەپ قىلماي ئۇنىڭ ئاچچىقىنى بېسىش ئۈچۈن، ئۇنىڭغا ئۆزىنىڭ راستلا ئۇنداق قىلىدىغان نىيىتىنىڭ يوقلۇقىنى، خۇڭنىڭ لايىقەتسىزلىكى بىلەن نېگىرلارنىڭ ئەسكىلىكىگە ئاچچىقى كېلىپلا شۇنداق دەپ قويغانلىقىنى دېدى. ئەمما، ئىچىدە بولسا شۇنداق قىلىشنى ئويلاپ يۈردى. ئۇ مەھبۇسلارنى ئىشلەتسە چوڭ بىر مەسىلىسى ھەل بولاتتى. لېكىن، فىرانك بۇنچىلىك قاتتىق قارشىلىق بىلدۈرۈۋاتقان ئەھۋالدا...

ئۇ چوڭقۇر خورسىنىپ قويدى. ئىككى زاۋۇتنىڭ بىرسى

بولسىمۇ پايدا تاپقان بولسا يەنە بولاتتى. ئاشلىپىمۇ زاۋۇت باشقۇرۇشتا خۇگ بىلەن ئوخشاش دېگۈدەك ئىدى.

دەسلەپتە ئاشلىپى زاۋۇتنى ياخشى باشقۇرالمىدى. پايدىنى ئاشۇرۇش تۇرماق، سىكارلېت ئۆزى باشقۇرۇۋاتقان چاغدىكىگىمۇ يەتكۈزەلمىدى، سىكارلېت ھەيران قېلىپ ئۇنىڭدىن ئۈمىدىنى ئۆزگەنمۇ بولدى. ئاشلىپى چېۋەر، ئۇنىڭ ئۈستىگە كىتابنى كۆپ ئوقۇغان ئادەم بولغاچقا، زاۋۇتنى باشقۇرالمىدىغانغا، پايدا تاپالمىدىغانغا ھېچقانداق ئاساسى يوق ئىدى، ئەمەلىيەتتە بولسا خۇگكىمۇ يەتمەي قالدى. چۈنكى، تەجرىبىسى يوق ئىدى، ئىشلارنى توغرا بىر تەرەپ قىلالمايتتى، سودىغا كالىسى ئىشلىمەيتتى، خەق بىلەن ھەرگىز سودىلىشالمايتتى، بۇ جەھەتتە خۇگ بىلەن ئوخشاش ئىدى.

ئۇنىڭغا بولغان مۇھەببىتى سىكارلېتقا ناھايىتى تېزلا بىر باھانە تېپىپ بەردى. ئۇنىڭ قارىشىچە، خۇگ ئىككىسى بىر - بىرىگە ھەرگىز ئوخشامايتتى. خۇگ دۆت ئىدى، دۆتلۈكىگە گەپ كەتمەيتتى. ئاشلىپى بولسا تىجارەتكە خام ئىدى. ئەمما، يەنە ئاشلىپىنىڭ ئۆزىگە ئوخشاش بىر ئىشلارغا تېز ئىنكاس قايتۇرالمىدىغانلىقىغا، قىلىۋاتقان سودىسىغا مۇۋاپىق باھا قويالمىدىغانلىقىغا ئىقرار ئىدى. ئۇنىڭ پولغا ياتقۇزىدىغان تاختاي بىلەن دېرىزە تەكچىلىرىگە ئىشلىتىدىغان تاختايلارنىڭ پەرقىنى ئايرىشنى تېز ئارىدا ئۆگىنىۋېلىشىدىنمۇ گۇمانلىناتتى. ئاشلىپى ئۆزى ئاق كۆڭۈل بولغاچقا، باشقا يامان ئادەملەرنىمۇ ئۆزىگە ئوخشاش ئويلاپ قالاتتى. ئەگەر سىكارلېت ئەپچىللىك بىلەن بەزى ئىشلارنى توغرىلىۋەتمىگەن بولسا، بىرنەچچە قېتىم ئۇنى قاتتىق زىيان تارتقۇزۇۋەتكەن بولاتتى. ئۇنىڭدىن باشقا، بىرەر ئادەم كۆزىگە ئىسسىق كۆرۈنۈپ قالسا - ئۇنىڭ كۆزىگە ئىسسىق كۆرۈنىدىغان ئادەملەر ئاز ئەمەس - گەپ قىلمايلا ئۇلارغا ياغاچلارنى نېسىگە بېرىۋېتەتتى، ئۇ ئادەملەرنىڭ بانكىدا پۇلى بارمۇ، يوق، مال - مۈلۈكلىرىنىڭ ئەھۋالى قانداق، زادىلا

سۈرۈشتۈرمەيتتى، بۇ جەھەتتە فىرانك بىلەن ئوپىئوخشاش ئىدى. ئەمما، سىكارلېت ئۇنى ھامان بىر كۈنى ئۆگىنىدۇ دەپ قارايتتى. ئۆگىنىش داۋامىدا سىكارلېت خۇددى مېھرىبان ئانىلاردەك ئۇنىڭ بەزى نامۇۋاپىق ئىشلىرىغا يول قويايتتى ۋە سەۋەنلىكىنى تۈزىتىۋېلىشنى سەۋر قىلىپ ساقلايتتى. ھەر كۈنى كەچتە ئۇ سىكارلېتنىڭ قېشىغا كېلىپ روھسىز ئولتۇرۇپ كەتكەندە، سىكارلېت ئۇنىڭغا ھارماي مەسلىھەتلەرنى بېرەتتى. غۇرۇرغا تەگكۈزمەي تۇرۇپ ياردەم قىلاتتى. شۇنداق ئىلھام بېرىۋاتسىمۇ، ئۇنىڭ كۆزلىرىدە دائىملا غەلىتە بىر خىل ئۆلۈكلۈك ھۆكۈم سۈرەتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ تېگىگە يېتەلمەيتتى، ھەتتا بەزىدە قورقۇپمۇ قالاتتى. ئۇ ئۆزگىرىپتۇ. بۇرۇنقى چاغلىرىغا زادىلا ئوخشىمايدۇ. يالغۇز پاراڭلىشىپ باقسام بۇنىڭ سىرىنى يەشكىلى بولارمىكىننىڭ.

بۇنداق چاغلاردا ئۇ بىرنەچچە كۈنگىچە تۈزۈكرەك ئۇخلىيالمىتتى، ئۇنىڭدىن ئەنسىرەپمۇ قالاتتى. ئەنسىرىشى ئىككى جەھەتتىن ئىدى، بىرسى، ئۇنىڭ دائىم خاپا يۈرىدىغانلىقى بولسا، يەنە بىرسى مۇشۇنداق خاپا يۈرىۋەرسە ياخشى بىر ياغاچ سودىگىرى بولۇپ چىقىشىغا تەسىر يېتىپ قېلىشى ئىدى. خۇڭ بىلەن ئاشلىپىدەك سودىغا زادىلا كالىسى ئۆتمەيدىغان ئادەملەرنىڭ ئۇنىڭ پەن زاۋۇتىنى باشقۇرۇشى ئادەمنى راستلا رەلىلە قىلاتتى. ئەڭ جاپالىق بۇ بىر نەچچە ئايىنى ئوبدان ئۆتكۈزۈۋېلىش ئۈچۈن سىكارلېت نۇرغۇن كۈچىدى، ئەتراپلىق پىلانلارنى تۈزدى. ھازىر ئۇنىڭ رەقىبلىرى ئەڭ ياخشى خېرىدارلارنى تارتىۋېلىپ، ئۇنى قاتتىق ئازابقا سېلىپ قويۇۋاتاتتى. ئاھ، ھازىرلا ئىشقا كىرىشىپ كەتكەن بولسا قانداق ياخشى بولاتتى. ئۆزى ئۈستىدە تۇرسا ئاشلىپ چوقۇم بۇ ئىشلارنى ئۆگىنىۋالاتتى. يوهان گاللىگېر يەنە بىر زاۋۇتنى باشقۇرسا، ئۇ ئۆزى ئېلىپساتارلىقنى قىلسا، ئىشلار رېتىگە چۈشەتتى. خۇڭ ئەگەر يەنە ئىشلەيمەن دېسە، ئۇنىڭغا ھارۋا ھەيدىتىش كېرەك، ئۇ

شۇ ئىشقا بولىدۇ.

ئەلۋەتتە، گاللىگېر قولىدىن ئىش كېلىدىغان، ئەمما يەنە ناھايىتى ھىلىگەر ئادەم، لېكىن ئۇنى ئىشلەتمەسە كىمنى ئىشلىتىدۇ؟ نېمىشقا قولىدىن ئىش كېلىدىغان ھەم ئاق كۆڭۈل ئادەملەر ئۇنىڭ يېنىغا ئىش ئىزدەپ كەلمەيدىغاندۇ؟ شۇ تۇرقىدا خۇگنىڭ ئورنىغا ئاشۇنداق ئادەمدىن بىرسى بولغان بولسا ئۇنىڭغا بۇنچىلىك باش قاتۇرۇش كېتەمتى. لېكىن...

تومى ۋېلبورن بېلى زەخمىلەنگەن ئادەم بولسىمۇ، ئەمما شەھەر بويىچە ئىش كۆتۈرۈۋالغۇچىلارنىڭ ئىچىدە ئەڭ ياخشىسى ئىدى، ھەممە ئادەم ئۇنى پۇلنى خۇددى پۇل باسقاندەك كۆپ تاپىدۇ، دېيىشەتتى. مېرۋېتېر خانىم بىلەن رېنمۇ شەھەرنىڭ ئاۋات يېرىدە بولكىخانغا ئېچىپ ئوبدان تاپاۋەت قىلىۋاتاتتى. رېنى فىرانسۇزلارغا خاس ھەقىقىي تىرىشچانلىق بىلەن بولكىخاننى ياخشى باشقۇرۇپ كېتىۋاتاتتى. مېرۋېتېر بوۋايمۇ ئاشخانىدىن قۇتۇلۇپ ھارۋا بىلەن رېنى ئۈچۈن تورتلارنى توشۇپ بېرەتتى. سىمونتىنىڭ بىرنەچچە ئوغلىمۇ ناھايىتى ئالدىراش ئىدى، خۇمدىنىدا ئىشچىلار ئۈچ ئىسمىنا بويىچە ئىشلەيتتى، كېلىس ۋېمىنمۇ چاچ تۈزلەش ماشىنىسى بىلەن نۇرغۇن پۇل تاپتى، ئۇ نېگىرلارغا، ئەگەر چاچلىرىڭلار يەنە مۇشۇنداق بۇدۇر تۇرىۋېرىدىغان بولسا، جۇمھۇرىيەتچىلەر پارتىيەسى سىلەرنى قوبۇل قىلمايدۇ، دەپ تۇرغاچقا، خېرىدارلىرى بەكمۇ كۆپ ئىدى.

سىكارلېت تونۇيدىغان قولىدىن ئىش كېلىدىغان ياشلارنىڭ ھەممىسى پۇل تېپىپ كېتىۋاتاتتى، ئۇرۇشتىن كېيىنكى چۈشكۈنلۈكلەردىن ھازىر ئەسەرمۇ يوق ئىدى، ھەممە ئادەم پۇل تېپىش بىلەن بولۇۋاتاتتى. ئەمما، ئۇنىڭغا پۇل تېپىشىپ بېرىدىغان بىرمۇ ئادەم چىقمايۋاتاتتى، سىكار يۈرۈۋاتقانلارنىڭ ھەممىسى خۇگ بىلەن ئاشلىپىغا ئوخشاش ئادەملەر ئىدى. پۇل تاپمىسا بولمىغان، بالا تۇغمىسا يەنە، قانداق قىلغۇلۇق.

«مەن ئەمدى ھەرگىز بالا تۇغمايمەن، — دېگەن ئىرادىگە كەلدى ئۇ، — يىلدا بىرنى تۇغىدىغان خوتۇنلاردىن بولمايمەن، بالا تۇغسا بىر يىلنىڭ يېرىمىدا ئۆيىدىن چىقماي، زاۋۇتىمۇ بارالماي ئولتۇرىدىغان گەپ ئىكەن. ئەمدى چۈشەندىم، زاۋۇتتا مەن بىر كۈن بولمىسام بولمايدىكەن. فىرانكىغا بۇنىڭدىن كېيىن بالا تۇغمايدىغانلىقىمنى ئېنىق ئېيتىشىم كېرەك.»

فىرانك كۆپرەك بالا تېپىشنى ئويلايتتى، ئەمما سىكارلېت خالىمايتتى. ئۇنىڭدا فىرانكىغا تاقابىل تۇرۇشنىڭ ئامالى بار ئىدى. ئۇ قەتئىي قارارغا كېلىپ بولدى: قورسىقىدىكى ئەڭ ئاخىرقى بالىسى، بالىدىن زاۋۇت مۇھىم.

قىزىق ئىككىنچى باب

سىكارلېت قىز تۇغدى. قىزى بېشىدا بىر تالمۇ چېچى يوق، خۇددى مایمۇنغا ئوخشايدىغان سەت قىز ئىدى، فىرانكىنىڭ ئۆزىگىلا ئوخشايتتى. يالغۇز فىرانكىلا ئۇنى چىرايلىق ساناييتتى ھەم قىزىغا بەكمۇ ئامراق ئىدى. قوشنىلار ئۇنىڭ كۆڭلى ئۈچۈن كىچىك ۋاقتىدا سەت بالا چوڭ بولغاندا چىرايلىق بولىدۇ، دېگەندەك گەپلەرنى قىلىشتى. ئۇلار قىزىغا ئېلىلا لورېنا دەپ ئىسىم قويۇشتى. شۇ چاغدا ئوغۇل تاپقانلار ئىسمىنى روبېرت لې ياكى «تاش تام جىكسون» دەپ، نېگىرلار ئابراھام لىنكولىن ياكى «ئازاد» دەپ ئىسىم قويۇشنى ياخشى كۆرگەندەك، قىزلارغىمۇ بۇ ئىسىم كەڭ قويۇلۇپ كېلىۋاتاتتى.

بۇ قىز ھەپتىنىڭ ئوتتۇرىلىرىدا تۇغۇلدى. ئۇ چاغلاردا ئاتلانتانى ئەنسىزلىك قاپلاپ كەتكەنىدى، ھەممىلا ئادەم باشلىرىغا چوڭ بىر بالا - قازا كېلىدىغاندەك قاتتىق ساراسىمىدە ئىدى. بۇنداق بولۇشى، بىر نېگىر ئاق تەنلىك بىر ئايالنىڭ نومۇسىغا تەگكەنلىكىنى ماختىنىپ سۆزلەپ

يۈرۈپتىكەن، شۇن ئان قولغا ئېلىنىپ تۈرمىگە تاشلىنىپتۇ. ئۇنى تېخى سوت قىلماي تۇرۇپلا 3K پارتىيەسىنىڭ ئادەملىرى تۈرمىگە يوشۇرۇنچە كىرىپ ئېسىپ ئۆلتۈرۈۋېتىپتۇ. ئۇلارنىڭ بۇنداق قىلىشى ئىسمى تېخى ئاشكارىلانمىغان ئۇ بىچارە ئايالنى ئاشكارا سوتتا گۇۋاھلىقتىن ئۆتكۈزمەسلىك ئۈچۈن ئىدى. ئۇنىڭ دادىسى بىلەن ئاكا - ئۇكىلىرى ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىشكە رازى ئىدىكى، ئۇنىڭ ئۆزىنى ئاشكارىلاپ ئۇلارنى نومۇسقا قويۇشقا رازى ئەمەس ئىدى. شۇڭا، شەھەر ئاھالىلىرى ئۇ نېگىرنى ئېسىپ ئۆلتۈرۈۋەتكەنلىكىنى ياخشى ئىش بوپتۇ، ئەڭ ياخشى بىر تەرەپ قىلىش چارىسىمۇ شۇ ئىدى، دەپ ھېسابلاشتى. ئەمما، ھەربىي دائىرىلەرنىڭ بۇ ئىشقا قاتتىق ئاچچىقى كەلدى. ئۇلار ئۇ ئايالنىڭ نېمە ئۈچۈن سوتتا گۇۋاھلىقتىن ئۆتۈشنى خالىمايدىغانلىقىنى چۈشەنمىگەن ئىدى.

ئەسكەرلەر ھەممە يەردە ئادەم تۇتۇشقا باشلىدى. ئۇلار ئاتلانتادىكى بارلىق ئاق تەنلىك ئەرلەرنى تۇتۇشقا توغرا كەلسىمۇ، 3K پارتىيەسىنى ئۈزۈل - كېسىل يوقىتىش قارارىغا كەلگەن ئىدى. نېگىرلار قاتتىق قورقتى، نارازى بولدى، ئاق تەنلىكلەرنىڭ ئۆيلىرىگە ئوت قويۇۋېتىمىز دەپ تەھدىت سېلىشتى. شەھەردە ھەرخىل گەپلەر ئۇچۇپ يۈرەتتى، بەزىلەر، شىماللىقلار، بۇ ئىشقا چېتىشلىق ئادەملەرنىڭ ھەممىسىنى ئېسىپ ئۆلتۈرۈۋېتىدىكەن، دېيىشسە، بەزىلەر، نېگىرلار ئاق تەنلىكلەرگە قارشى ئىسىيان كۆتۈرىدىكەن، دېيىشتى. ھەممە ئادەم ئىشىكلەرنى مەھكەم تاقاپ ئۆلتۈرىدىغان بولدى، ئەرلەر ئىشقا كەتكەنلىرىدە خوتۇن - بالىلىرىنىڭ ھىمايىسىز قېلىشىدىن قورقۇپ ھېچ يەرگە بېرىشمايتتى.

سىكارلېت تېنى ئاجىز بولغاچقا، كارىۋاتتىن چۈشمەي ياتاتتى، ئاشلىپنىڭ سەگەكلىك قىلىپ 3K پارتىيەسىگە قاتناشمىغانلىقىغا ئىچىدە خۇداغا مىڭ رەھمەت ئېيتاتتى. فىرانك يېشى چوڭ ھەم ئۇنداق روھ بولمىغاچقا قاتناشمىغان ئىدى.

بولمىسا شىماللىقلار بىر كۈنى بولمىسا بىر كۈنى ئۇلارنىڭ ئۆيىگە باستۇرۇپ كىرىپ ئۇلارنى تۇتۇپ كېتىشتىن يانمايتتى، ئۇ چاغدا ئاجايىپ قورقۇنچلۇق ئىشلار يۈز بېرەتتى. ھازىرمۇ يېتىپ ئېشىۋاتمامدۇ؟ 3K پارتىيەسىدىكى كالىسى يوق ئۇ ياشلار نېمىشقا جىم يۈرۈشمەيدىغاندۇ؟ نېمىشقا شىماللىقلارنىڭ چىشىغا تېگىدىغاندۇ؟ بەلكىم ئۇ ئايال مۇنداق ھاقارەتكە ئۇچرىمىغاندۇ؟ قاتتىق قورقۇپ كېتىپ ئاغزىغا كەلگەننى دېگەن بولسا، مانا ئەمدى ئۇنىڭ شۇ بىر ئېغىز گېپى ئۈچۈن نۇرغۇن ئادەملەر جېنىدىن ئايرىلىدىغان بولدى.

كەيپىيات بەكمۇ جىددىيلىشىپ، خۇددى كۆيۈۋاتقان پىلتە ئاستا-ئاستا بىر باغلام بومبىغا يېقىنلىشىۋاتقانداك ھالەت شەكىللىنىۋاتاتتى. مۇشۇنداق بىر جىددىيچىلىك ئىچىدە سىكارلېتنىڭ سالامەتلىكى تېزلا ئەسلىگە كەلدى. ئىككى ھەپتىدىن كېيىن ئورنىدىن تۇرۇپ ئولتۇرايلىغان بولدى، يەنە بىر ھەپتىدىن كېيىن كارىۋاتتىن چۈشتى. يەنە تېخى زاۋۇتقا بېرىپ ئىشلارنى قولغا ئالماقچىمۇ بولدى. ئاشلىپى بىلەن خۇگ ئۆيدىكىلىرىنى تاشلاپ چىقىپ كېتەلمەيۋاتقاچقا، زاۋۇتقا قارايدىغان ئادەم يوق ئىدى.

لېكىن، ئۇ مەقسىتىگە يېتەلمەي قاتتىق زەربىگە ئۇچرىدى. فىرانك ئۆزىنىڭ دادا بولغانلىقىدىن بەكمۇ خۇشال ئىدى، شۇڭا سىكارلېتنىڭ سىرتقا چىقىشىنى قاتتىق چەكلىدى. سىكارلېت ئۇنىڭ بىلەن كارى بولماي سىرتقا چىقىپ ئىشىنى قىلىۋەرسە بولاتتى، ئەمما فىرانك پەيتون بىلەن ئاتنى ئېغىلغا سولاپ قۇلۇپلىۋەتكەن، ئۆزىدىن باشقا ھېچقانداق ئادەمنىڭ ئىشلىتىشىگە رۇخسەت يوقلۇقىنى ئۆيدىكى ھەممە ئادەمگە جاكارلىۋەتكەنىدى. تېخىمۇ يامان بولغىنى، سىكارلېت تۇغۇتتا ياتقاندا، فىرانك بىلەن نېگىر ئانىسى ئۇنىڭ تىقىپ قويغان پۇللىرىنىڭ ھەممىسىنى تېپىپ چىقىپ، ئۆزىنىڭ نامىدا بانكىغا ئامانەت قويۇۋەتكەنىدى، شۇڭا ھازىر سىكارلېتتا پەيتون كىرا

قىلغۇدەكمۇ پۇل يوق ئىدى.

سىكارلېت باشتا فىرانك بىلەن نېگر ئانىسىغا قاتتىق چېچىلدى. كېيىن ئاستا - ئاستا بوشاپ، يالۋۇرۇشقا باشلىدى، ئەڭ ئاخىرىدا دېگىننى قىلالمىغان كىچىك بالىغا ئوخشاش يېرىم كۈن يىغلىدى. ئۇ شۇنچىلىك ئازابلىنىۋاتسا، ئۇنىڭغا پەقەت: «ۋاي - ۋاي قوزام، نېمىشقا كىچىك بالىدەك قىلىق قىلىسىز!» ياكى «سىكارلېت خانقىز، يەنە يىغلاۋەرسىڭىز، سۈتىڭىز ئاچچىق بولۇپ قېلىپ بالىڭىز ئەمگەندە ئىچى سۈرۈپ كېتىدۇ» دەپلا قوبۇشتى.

سىكارلېت ئاخىر ئاچچىقىغا چىدىماي مېلاننىڭ ئۆيىگە چىقىپ ئۇنىڭغا دەردىنى ئېيتتى، پىيادە مېڭىپ بولسىمۇ زاۋۇتقا بارمەن، پۈتۈن ئاتلانتالىقلارغا يارىماس بىر ئەرگە تېگىپ قالغانلىقىمنى دەيمەن. تاپانچام بار، كىمكى ماڭا تەھدىت سالىدىكەن، ئۇنداق ئادەمنى ئېتىپ تاشلايمەن، بۇرۇنمۇ ئاتقانغۇ، دېگەندەك گەپلەرنى قىلدى. ئۇنىڭ ئەلپازىدىن ئادەم ئۆلتۈرىدىغاندەك - راستلا - يەنە بىر ئادەمنى ئۆلتۈرىدىغاندەك ھالەت چىقىپ تۇراتتى.

مېلاننى ئۆزىنىڭ قورۇسىنىڭ دەۋازىسىدىن چىقىشقا قورقۇپ تۇرۇۋاتاتتى، ئۇنىڭ بۇ گەپلىرىنى ئاڭلاپ تېخىمۇ قورقۇپ كەتتى.

— ۋاي قانداق قىلارمەن! ھەرگىز ئۇنداق قاراملىق قىلماڭ، سىزگە بىر ئىش بولسا مەنمۇ بۇ دۇنيادا ياشىمايمەن. سىز ھەرگىز...

— تالغا چىقىمەن، چىقىمەن! زاۋۇتقا پىيادە بارمەن... مېلاننى ئۇنىڭ تۇغۇتتىن كېيىنكى ئاجىزلىق تۈپەيلىدىن شۇنداق قىلىۋاتمايۋاتقانلىقىنى چۈشىنىپ تۇرۇۋاتاتتى. چۈنكى، ئۇنىڭ چىرايىدىكى ھېچنېمىدىن قورقمايدىغان ۋە بىر قارارغا كېلىپ بولغانلىقىنى ئىپادىلەپ تۇرۇۋاتقان ھالەت دادىسى گېلارد ئوخارانىڭ ئاشۇنداق چاغدىكى ھالىتىگە بەكمۇ ئوخشايتتى،

مېلانىيە ئۇ خىل روھىي ھالەتنى بەكمۇ ئوبدان چۈشىنەتتى. ئۇ سىكارلېتنى مەھكەم قۇچاقلماۋالدى.

— ئەيىب مەندە، — دېدى ئۇ ئەستايىدىل سۆزلەپ، — مەن سىزگە ئوخشاش يۈرەكلىك بولۇپ ئاشلىپىنى زاۋۇتقا ئەۋەتسەم بوپتىكەن، مەن ئۇنى ئۆيدىن چىقارماپتىمەن. سۆيۈملۈكۈم، مەن گالۋاڭ! ئەمدى ئۇنى زاۋۇتقا قورقماي ئەۋەتسەن. ئۆزۈم سىلەرنىڭ ئۆيىگە چىقىپ تۇرسام بولىدۇ ئەمەسمۇ؟ ئۇ ئىشقا بارسۇن...

سىكارلېت ئۇ چاغدا ئاشلىپىنى يالغۇز سىرتقا چىقىرىشنىڭ خەتەرلىك ئىكەنلىكىنى بىلەتتى، شۇڭا دەررۇلا تۈۋلەپ كەتتى:

— ئۇنداق قىلسىڭىز ھەرگىز بولمايدۇ. ئۇ سىزدىن ئەنسىرەپ تۇرۇپ زاۋۇتقا بارسا ئۇ يەردە نېمە ئىش قىلالايدۇ؟ مېنىڭ ھالىمغا يېتىدىغان بىرمۇ ئادەم يوق. پېتىبىر تاغامۇ مەن بىلەن بىللە بېرىشنى خالىمىدى. بوپتۇ، پىيادە بولسىمۇ ئۆزۈم بارىمەن، ئىشلەيدىغانغا بىرنەچچە نېگىرنى تاپقىلى بولار...

— ياق، ياق، ئۇنداق قىلسىڭىز ھەرگىز بولمايدۇ. بىر ئىش چىقمايدۇ دېگىلى بولمايدۇ. ئاڭلىسام، دېكاتور كوچىسىدا يامان نېگىرلار ناھايىتى كۆپ ئىمىش، سىز شۇ يەر بىلەن مېڭىشىڭىز كېرەك. مەن ئويلىنىپ باقاي... سۆيۈملۈكۈم، بۈگۈن ھېچ يەرگە بارمايدىغانلىقىڭىزغا ۋەدە بېرىڭ، مەن ئوبدانراق ئويلىنىپ باقاي، ئۆيىڭىزگە چىقىپ ئارام ئېلىڭ. چىرايىڭىز تازا ياخشى ئەمەس، ماقۇل دەڭ.

سىكارلېت قاتتىق خاپا بولۇپ چېچىلىپ كەتكەن بولغاچقىمۇ ماغدۇرسىزلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى. شۇڭا، ئاستا ئۆيىگە چىقىپ كەتتى. ئۆيىدىكىلەر ئۇنىڭغا ياخشىچاق بولماقچى بولۇشۇۋىدى، ھەممىسىنى سىلكۈۋەتتى.

شۇ كۈنى چۈشتىن كېيىن، ئاتونۇش بىر ئادەم مېلانىيەلەرنىڭ پاكارتىمىدىن ئاتلاپ ئۆتۈپ پىتتىي ھاممىنىڭ ئارقا ھويلىسىغا كىردى. ئېنىقكى، ئۇ نېگىر ئانا بىلەن دىلىسىي

ئېيتقان «ئىشىسىز ئاققۇن» لاردىن ئىدى. مېلانىيە بۇنداق ئادەملەرنى كوچىلاردا ئۇچرىتىپ قالسا ئۆيىگە باشلاپ كىرىپ يەر ئاستى ئۆيىدە ياتقۇزۇپ قوياتتى.

مېلانىيەلەرنىڭ ئۆيىنىڭ ئاستىدا يەنە ئۈچ ئېغىز يەر ئاستى ئۆيى بار ئىدى. ئىككىسىدە بۇرۇن خىزمەتكارلار ياتقان، بىرسىدە ھاراق ساقلايتتى. ھازىر ئۇنىڭ بىر ئېغىزىدا دىلسېي تۇراتتى، ئىككى ئېغىزىدا ئايىغى ئۈزۈلمەي كېلىپ تۇرىدىغان جۈل - جۈل كىيىملىك بىچارە مۇساپىرلار يېتىپ قوياتتى. ئۇلارنىڭ نەدىن كېلىپ نەگە بارىدىغانلىقىنى مېلانىيەدىن باشقا ھېچكىم بىلمەيتتى، مېلانىيەلا ئۇلارنى نەدە ئۇچراتقىلى بولىدىغانلىقىنى ئوبدان بىلەتتى. بۇ يەرگە كېلىپ قوندىغانلارنىڭ كۆپى جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ ئىلگىرىكى جەڭچىلىرى بولۇپ، قوپال، ساۋاتسىز، ماكانسىز ئادەملەر ئىدى، ئۇرۇق - تۇغقانلىرىمۇ يوق، ھەممە يەردە سەرگەردان بولۇپ ئىش ئىزدەپ يۈرۈشەتتى، مېلانىيە بەرگەن ئاز - تولا تاماقنى يەپ، بىر كېچە ئۇخلىغاندىن كېيىن ئەتىسى كېتىپ قېلىشاتتى.

چىرايلىرى قارىداپ، چاچلىرى چۇۋۇلۇپ كەتكەن، ئۇششاق بالىلىرى بار يېزا ئاياللىرىمۇ كېلىپ قونۇپ كېتىشەتتى، ئۇلارنىڭ ئەرلىرى ئۇرۇشتا يوقىلىپ كەتكەن بولۇپ، ئەرلىرىنى ئىزدەپ چىقىشقاندى. بەزىدە ئادەمنى ھەيران قالدۇرۇپ چەت ئەللىكلەرمۇ پەيدا بولۇپ قالاتتى. ئۇلار ئىنگىلىزچىنى بىلمەيتتى ياكى ئازراق بىلەتتى. باشقىلارنىڭ گەپلىرىگە ئالدىنىپ، جەنۇبتا ئاسان پۇل تاپقىلى بولالمىش دېگەن ئارزۇ بىلەن بۇ يەرگە كېلىپ قېلىشقاندى. بىر قېتىم جۇمھۇرىيەتچىلەر پارتىيەسىنىڭ بىر ئادىمى كېلىپ بۇ يەردە قونۇپ قالدى. ئۇ ئادەمنى ئېگىز ئانا، ئاشۇلارنىڭ ئادىمى، جۇمھۇرىيەتچىلەر پارتىيەسىنىڭ ئادەملىرىنى خۇددى ئات يىلاننى پۇراپ بىلىۋالغاندەك پۇراپ بىلىۋالدى، دەپ تۇرۇۋالدى. ئەمما، ھېچكىم ئۇنىڭ بۇ گېپىگە

ئىشەنمەيتتى، ئۆيدىكىلەرنىڭ ھەممىسى مېلانىيەنىڭمۇ بۇ مېھرىبانلىقلىرىنىڭ چىكى بولۇشىنى ئۈمىد قىلىشاتتى.

ئۇ ناتونۇش ئادەم ئارقا ھويلىغا كىرگەندە، سىكارلېت قۇچقىدا قىزى، كارىدوردا ئاپتاپسىنىپ ئولتۇراتتى. ئۇنى كۆرۈپلا: «مېلانىيەنىڭ ئاقساق - چۇلاقلىرىنىڭ بىرسى بولسا كېرەك. راست دېگەندەك، ئۇ ئاقساق ئىكەن» دەپ ئويلاپ قالدى.

ئۇ ئادەمنىڭ بىر پۇتى يالغان پۈت بولۇپ، خۇددى ۋىلغا ئوخشاش ماڭاتتى. ئېگىز، ئورۇق، چاچلىرى چۈشۈپ كەتكەن، ساقىلى قورسىقىغا چۈشۈپ تۇرىدىغان قېرى ئادەم ئىدى، چىرايىنى قورۇق بېسىپ كەتكەن، كۆرۈنۈشى ئاتمىش ياشلارغا كىرىپ قالغاندەك قىلىسىمۇ، قېرى ئادەمدەك ئەمەس، خېلىلا تىمەن كۆرۈنەتتى، تۇرقى سەت ئىدى، يالغان پۇتى بىلەن يولنى تېز ماڭاتتى.

ئۇ پەلەمپەيگە چىقىپ سىكارلېتنىڭ يېنىغا كەلدى. ئۇ تېخى گېپىنى قىلماي تۇرۇپلا سىكارلېت ئۇنىڭ دىمىقىدا تىلىنى قايرىپ تۇرۇپ سۆزلەيدىغانلىقىنى پەرەز قىلىپ بولدى. بۇنداق ئادەملەر تۈزلەڭ رايونلاردا ئاز، تاغلاردا كۆپ ئىدى. كىيىملىرى ئاۋارە، مەينەت بولسىمۇ، كۆپ سانلىق تاغلىقلارغا ئوخشاش بىر خىل سالماق ھەم كۆرەڭرەك، خەقلەرنىڭ ئۆزىنى كەمسىتىشىگە يول قويمايدىغانراق مەجەزدىكى ئادەمدەك قىلاتتى. بۇرنى ئىنچىكە، ئېگىز، قاشلىرى قاپقارا، قۇلاقلىرىدىمۇ ياۋا مۈشۈكنىڭكىدەك قويۇق تۈكى بار ئىدى. بىر قېشىنىڭ ئاستى چوڭقۇر ئورەك ئىدى. شۇ تەرەپتىكى ساقىلىغىچە سوزۇلغان ئۇزۇن تاتۇق ئۇ كۆز بىلەن ماسلىشىپ غەلىتە بىر كۆرۈنۈش ھاسىل قىلغانىدى. يەنە بىر كۆزى كىچىك، ئەمما قېتىپ قالغاندەك، بىر خىل رەھىمسىزلىك بىلەن چاقناپ تۇراتتى. بەلبېغىدا ئېغىر بىر تاپانچا قىستۇرۇقلۇق، يىرتىلىپ كەتكەن ئۆتۈكنىڭ قونچىدىن ئۇزۇن بىر خەنجەرنىڭ دەستىسى چىقىپ

تۇراتتى.

ئۇ سىكارلېتقا سوغۇقلا سالام بېرىپ، ئاغزىدىكى چايناۋاتقان تاماكا يوپۇرمىقىنىڭ شامسىنى يەرگە تۈكۈرۈۋەتكەندىن كېيىن، گەپكە ئېغىز ئاچتى. يەكچەشمە كۆزىدە بىر خىل مەنسىتمەسلىك ئىپادىلىنىپ تۇراتتى، ئۇ خىل مەنسىتمەسلىك سىكارلېتقا ئەمەس، پۈتۈن ئاياللارغا قارىتىلغاندەك قىلاتتى.

— ۋېلىكىس خانىم مېنى سىزگە ياردەم بېرىشكە ئەۋەتتى، — دېدى ئۇ قىسقىغىنا قىلىپ. ئۇ گەپنى خۇددى گەپ قىلىشقا ئادەتلەنمىگەن ئادەمدەك ئۈزۈپ — ئۈزۈپ ناھايىتى تەستە دەيتتى، — مېنىڭ ئىسمىم ئارچى.

— كەچۈرۈڭ، مەندە سىز قىلغۇدەك ئىش يوق، ئارچى ئەپەندى.

— ئارچى دېگەن مېنىڭ ئىسمىم بولىدۇ.

— كەچۈرۈڭ، ئەمىسە فامىلىڭىز نېمە؟

ئۇ يەرگە بىرنى تۈكۈرۈپ قويۇپ جاۋاب بەردى:

— فامىلەم بىلەن كارىڭىز بولمىسۇن، مېنى ئارچى دەپ

ئاتاۋېرىڭ.

— مېنىڭمۇ فامىلىڭىزنىڭ نېمىلىكى بىلەن كارىم يوق،

سوراپ باقتىم. مەندە سىز قىلغۇدەك ئىش يوق.

— مېنىڭچە بار. ۋېلىكىس خانقىز سىزنىڭ ھەممە يەردە قاتراپ

يۈرمەكچى بولۇۋاتقىنىڭىزنى ئاڭلاپ ئەندىشىدە قاپتۇ، شۇڭا مېنى

سىزنىڭ پەيتونىڭىزنى ھەيدەپ بېرىشكە ئەۋەتتى.

— شۇنداقمۇ؟ — دېدى سىكارلېت. بۇ ئادەمنىڭ قوپاللىقى،

مېلانىيەنىڭ ئۆزىنىڭ ئىشلىرىغا ئارىلىشىۋالغانلىقى

سىكارلېتنىڭ جېنىغا تەگكەندى.

ئۇ ئادەمنىڭ دۈشمەنلىك چىقىپ تۇرغان كۆزلىرى

سىكارلېتنىڭ كۆزلىرى بىلەن يەنە ئۇچراشتى، ئۇنىڭدىكى ئۇ

خىل دۈشمەنلىك بىر سىكارلېت ئۈچۈن ئەمەس ئىدى.

— ەرلەر ئۆزىنىڭ ئاياللىرىنى ئاسراشلىرى كېرەك، شۇڭا ئاياللارنىڭ ئاۋازچىلىك تاپماي يۈرگىنى ياخشى. ئەگەر سىز سىرتقا چىقىمىسام زادى بولمايتتى دەيسىڭىز، مەن سىزنى ئاچىقاي، مەن نېگىرلارغىمۇ، شىماللىق ئالۋاستىلارغىمۇ قاتتىق ئۆچ. ئۇ ئاغزىدىكى تاماكا يوپۇرمىقىنى تىنماي چايناپ تۇرۇۋاتاتتى. بىر چاغدا ئۇ غوجايىنىڭ رۇخسىتىنى ئالمايلا پەلەمپەينىڭ ئۈستىگە چىقىپ ئولتۇردى.

— مەن ئايال كىشىلەرگە پەيتون ھەيدەپ بېرىشنى زادى خالمايتتىم، لېكىن ۋېلكس خانقىز ماڭا ياخشىلىق قىلغانلىقى ئۈچۈنلا سىزنىڭ پەيتونىڭىزنى ھەيدەپ بېرىشكە ماقۇل بولدۇم. — بىراق... — سىكارلېت ئامالسىز گەپكە ئېغىز ئاچتى ۋە بىردىنلا توختاپ قالدى. بۇ ئادەمنى بىردەم كۆز ئۆگىدىن ئۆتكۈزۈپ، ئاندىن كۈلۈپ قويدى. ئۇ ئۇنىڭ چىرايىنى زادىلا ياقىنۇرمىدى، ئەمما ئۇنى ئىشىغا سالسا بولىدىغانلىقىنى ئويلاپ قالدى. ئۇنىڭغا پەيتون ھەيدىتىپ شەھەرگە كىرسە، زاۋۇتقا بارسا ياكى خېرىدارلىرىنى ئىزدەسە بولاتتى، ئۇنىڭ بىلەن بارسا ئۆيىدىكىلەرمۇ ئۇنىڭ خەتەرگە ئۇچراپ قېلىشىدىن ئەنسىرمەيتتى، شەھەردىكىلەرمۇ ئۇنىڭ كەينىدىن سۆز - چۆچەك قىلالمايتتى.

— بوپتۇ، شۇنداق بولسىمۇ مەيلى، — دېدى ئۇ، — گەمما بۇ ئىشتا مەن ئېرىمنىڭ مەسلىھەتىنى ئالمىسام بولمايدۇ. فرانىك ئارچې بىلەن ئايرىم سۆزلىشىپ تەستە قوشۇلدى، ئاندىن پەيتوننى بېرىش توغرىلۇق پېتتېر تاغىغا بۇيرۇق چۈشۈردى. گەسلىدە ئۇ سىكارلېتنى بالىنى دەپ بولسىمۇ نىيىتىدىن يېنىپ قېلىشى مۇمكىن، دەپ ئويلىغانىدى، ئەمدى ئۈمىدىنى ئۈزدى، كۆڭلىمۇ يېرىم بولدى. لېكىن، يەنە سىكارلېت زاۋۇتقا بارمەن دەپ چىڭ تۇرۇۋېلىۋاتقاندا، ئارچېنىڭ پەيدا بولغىنىمۇ بىر ھېسابتا ئوبدان بولدى، دەپمۇ ئويلىدى.

بۇ خىل ئورۇنلاشتۇرۇشقا دەسلەپتە پۈتۈن ئاتلانتا ھەيران قالدى. ئارچى بىلەن سىكارلېتنىڭ بىللە مېڭىشى پەقەتلا ماسلاشماي قالغانىدى. بىرسى بەتبەشىرە، مەينەت، ئاقساق بوۋاي، يەنە بىرسى ئايدەك چىرايلىق، پاكىز خانىم. ئىككىسى بىللە شەھەرنىڭ ھەممە يېرىگە باراتتى، بىر - بىرى بىلەن ئاز گەپ قىلىشاتتى، خۇددى بىر - بىرىنى ياراتمايدىغاندەك قىياپەتتە يۈرۈشەتتى. ھەر ئىككىسىنىڭ مەقسىتى ئايرىم ئىدى. ئارچىغا پۇل لازىم ئىدى، سىكارلېتقا بولسا بىرسىنىڭ ھەممىسى. شەھەردىكى ئاياللار بۇ ئەھۋالنى، ئۇنىڭ باتلىرى دېگەن ئادەم بىلەن شەھەردە ئاشكارا مېڭىپ يۈرگىنىدىن مىڭ ياخشى، دېيىشتى. ئۇلار ھەم رېت باتلىرىنىڭ ھازىر نەلەردە يۈرىدىغانلىقىنى بىلەلمەي ئىچىلىرى پۇشاتتى. ئۈچ ئاي ئىلگىرى ئۇ تۇيۇقسىز يوقىلىپ كەتكەنىدى، نەگە كەتكەنلىكىنى سىكارلېتمۇ بىلمەيتتى.

ئارچى ئېغىر - بېسىق، كەم سۆز ئادەم ئىدى، بىرسى ئۇنىڭغا گەپ قىلمىغۇچە زۇۋان سۈرمەيتتى، گەپكە جاۋاب بەرسىمۇ ئېنىقسىزلا بىر نېمىلەرنى دەپ قوياتتى. ھەر كۈنى ئەتىگەندە مېلانىيەنىڭ يەر ئاستى ئۆيىدىن چىقىپ پىتتى ھاممىنىڭ ئۆيىنىڭ پەلەمپىمىدە تاماكىسىنى چاينىغاچ سىكارلېتنى ساقلايتتى. سىكارلېت چىققاندىن كېيىن پېتتېر تاغا پەيتوننى قوشۇپ تەييار قىلىپ ئالدىغا ئېلىپ كېلەتتى. پېتتېر تاغا ئارچىدىن بەكمۇ قورقاتتى، نېگىر ئانمۇ ئۇنىڭ يېنىدىن پۈتۈننىڭ ئۈچىدا دەسسەپ ئۆتەتتى. ئارچى نېگىرلارغا ئىنتايىن ئۇچ ئىدى، نېگىرلار بۇنى بىلەتتى ھەم ئۇنىڭدىن قورقاتتى. ئۇنىڭ ئەسلىدىكى تاپانچىسى بىلەن خەنجىرىدىن باشقا يەنە بىر تاپانچىسىمۇ بار بولدى. بۇنىڭ بىلەن يېقىن - يىراقتىكى نېگىرلارنىڭ ئىچىدە ئۇنىڭ تېخىمۇ نامى چىقىپ كەتتى. ئۇنىڭغا تاپانچىسىنى چىقىرىش ياكى قولىنى بېلىدىكى تاپانچىغا ئېلىپ بېرىش پەقەتلا ھاجەتسىز ئىدى، روھىي

جەھەتتىكى تەسىرنىڭ ئۆزىلا نېگىرلانىڭ يۈرىكىنى مىجىشقا يېتىپ ئاشاتتى. ئارچى بار يەردە نېگىرلار ھەتتا كۈلۈشكىمۇ جۈرئەت قىلالمايتتى.

بىر قېتىم سىكارلېت قىزىقىپ، ئۇنىڭدىن نېگىرلارغا نېمە ئۈچۈن بۇنچىلىك ئۆچ ئىكەنلىكىنى سورىغانىدى، ئۇنىڭ بەرگەن جاۋابى ئۇنى ھەيران قالدۇردى. باشقا چاغلاردا ئۇنىڭدىن قانداقلىكى بىر ئىشنى سورىسا «بۇنىڭ سىز بىلەن ئالاقىسى يوق» دەپ جاۋاب بېرەتتى، بۇ قېتىم رەسمىي جاۋاب بەردى: — مەن ئۇلارغا ئۆچ، بىز تاغلىقلار ھەممىمىز ئۆچ. ئۇلارنى ئەزەلدىن ياخشى كۆرمەيمىز. بۇ قېتىمقى ئۇرۇشنى شۇلار كەلتۈرۈپ چىقاردى.

— بۇ ئۇرۇشقا سىزمۇ قاتنىشىپسىزغۇ؟
— ئۇ دېگەن ئەر كىشى ئاتالغان ھەرقانداق ئادەمنىڭ مەجبۇرىيىتى، مەن يەنە شىماللىق ئالۋاستىلارغىمۇ ئۆچ، ئۇلارنى نېگىرلاردىنمۇ ئۆتە يامان كۆرىمەن، تولا گەپ قىلىدىغان خوتۇنلارغىمۇ شۇنداق.

ئارچىنىڭ قىلچە يۈز — خاتىر قىلماي دېگەن بۇ گېپى سىكارلېتنىڭ قاتتىق ئاچچىقىنى كەلتۈردى، ھەتتا ئاچچىقىدا ئۇنى ئىشتىن قوغلىۋەتمەكچىمۇ بولدى. لېكىن، ئۇنىڭدىن ئايرىلىپ قالسا قانداق قىلىدۇ؟ بارىمەن دېگەن يېرىگە ئېلىپ بارالايدىغان ئۇنىڭدىن باشقا يەنە كىم بار؟ ئۇ ئەدەپسىز، مەينەت، بەدىنى پۇراپ تۇرسىمۇ سىكارلېتنىڭ دېگەن يېرىدىن چىقىۋاتاتتى، زاۋۇتقا دېسە، زاۋۇتقا، خېرىدارلارنىڭ ئۆيلىرىگە دېسە، ئۆيلىرىگە ئېلىپ بېرىۋاتاتتى. پەيتوندىن چۈشسە ئۇمۇ چۈشۈپ كەينىدىن قالماي ماڭاتتى. قوپال ئىشچىلار، نېگىرلار ياكى شىماللىق ھەربىيلەر بىلەن سۆزلەشكەندە، سودا قىلغاندا، يېنىدىن بىر قەدەم نېرى كەتمەي تۇراتتى.

ئۇزاق ئۆتمەي ئادەملەر سىكارلېت بىلەن ئۇنىڭ يېنىدىكى مۇھاپىزەتچىسىگە ئادەتلىنىپ قېلىشتى، ئاياللار ئۇنىڭ ئەركىن

يۈرىدىغانلىقىغا ھەۋەسمۇ قىلىپ قالدى. 3K پارتىيەسىدىكىلەر ھېلىقى نېگىرنى ئۆلتۈرۈپ قويغاندىن كېيىن ئاياللار ئاساسەن ئۆيلىرىگە بەند قىلىنىپ كەتكەنىدى، بىر نەرسە سېتىۋالغىلى بازارغا بارسا، يەتتە - سەككىز ئادەم مۇھاپىزەت قىلىپ باراتتى. ئۇ ئاياللار بۇرۇندىن باردى - كەلدى قىلىشىپ يۈرگەن بولغاچقا، ئۆيلىرىدە ئولتۇرۇۋېرىپ زېرىكىشكەنىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار يۈزلىرىنى سېپىۋېتىپلا سىكارلېتنى ئىزدەپ كېلىشىپ، ئارچېنى ئۆزلىرىگىمۇ ئانچە - مۇنچە ئارىيەت بېرىپ تۇرۇشنى تەلەپ قىلىشىدىغان بولدى. سىكارلېتمۇ مەرد ئىدى، ئۆزىگە لازىم بولمىغان چاغلاردا ئارچېنى دوستلىرىغا بېرىپ تۇرىدىغان بولدى.

شۇنىڭ بىلەن ئارچې ناھايىتى تېزلا ئاتلانتادىكى ئاياللارنىڭ مەخسۇس مۇھاپىزەتچىلىكىنى قىلىدىغان ئادەمگە ئايلىنىپ قالدى. ئاياللار ئۇنى ئىشى يوق چاغدا تالىشىپ كېتەتتى. ھەر كۈنى دېگۈدەك ناشتىدىن كېيىنلا: «بۈگۈن چۈشتىن كېيىن ئارچېنىڭ ئىشى بولمىسا ماڭا بېرىپ تۇرسىڭىز، قەبرىستانلىققا بارماقچىدىم»، «بازارغا شىلەپە سېتىۋالغىلى باراتتىم»، «ئارچې نېلىي ھامامنى پەيتونغا سېلىپ شەھەرنى بىر ئايلىاندۇرۇپ چىققان بولسا» «بۈگۈن مەن پېتتېردىس كۈچىسىغا بېرىپ كەلمەكچىدىم، لېكىن بوۋامنىڭ سالامەتلىكى ياخشى ئەمەس، ئارچې ئاپىرىپ كېلەلمەرمۇ؟» دېگەن مەزمۇنلاردا باغاچچىلار كېلىشكە باشلايتتى.

ئارچې قىزىلارغىمۇ، خېنىملارغىمۇ، تۇل خوتۇنلارغىمۇ پەيتون ھەيدەپ بېرەتتى ھەم ئۇلارغا مەنسىتمەي مۇئامىلە قىلاتتى. مېلانىيەدىن باشقا ھەممە ئاياللارغا خۇددى نېگىرلار بىلەن شىماللىقلارغا مۇئامىلە قىلغاندەك مۇئامىلىدە بولاتتى. خانىملار دەسلەپتە ئۇنىڭ بۇ خىل ئەدەپسىزلىكىگە ھەيران قېلىشتى، كېيىن كۆنۈپمۇ قالدى. ئۇنىڭغا قوشۇلۇپ، ئۇ كەم سۆز بولغاچقا، ئاغزىدىكى تاماكىسىنى تۈكۈرگەندىن باشقا چاغلاردا

ئۇلار ئۆزلىرىگە پەيتون ھەيدەپ بېرىۋاتقان ئاشۇنداق بىر ئادەمنىڭ بار ئىكەنلىكىنى ئۇنتۇپمۇ قېلىشىدىغان بولدى. بىر قېتىم مېرۇبېتېر خانىم ئالدىدا ئولتۇرۇپ پەيتون ھەيدەپ كېتىۋاتقان ئارچېنى ئۇنتۇپ قېلىپ، مادې خانىمغا جىيەن قىزىنىڭ ئۇغۇتىدىكى بارلىق تەپسىلاتلارنى سۆزلەپ بەرگەنىدى.

بۇ خىل ئەھۋال مۇشۇنداق ئالاھىدە بىر ۋەزىيەت ئىچىدىلا مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇۋاتاتتى. ئۇرۇشتىن ئىلگىرىكى چاغلار بولغان بولسا، ئۇ ئاياللار ئۇنى ئاشخانىسىغىمۇ يولاتمىغان، قولغا ئازراق يەيدىغان نەرسە تۇتقۇزۇپ ئارقا ئىشكىتىنلا يولغا سېلىۋەتكەن بولاتتى. ھازىر ئۇ بار يەردە ئۆزلىرىگە خەتەر كەلمەيدىغان بولغاچقا، ھەممىسىلا ئۇنى قارشى ئېلىپ كېتىۋاتاتتى، ئۇ قوپال، ساۋاتسىز ھەم مەينەت ئىدى، ئەمما ئاياللارنى قايتا قۇرۇش دەۋرىدىكى تۈرلۈك ۋەھىمىلەرنىڭ تەھدىتلىرىدىن ئامان ساقلايتتى، ئۇ بولغاچقا، ئۇلارنىڭ ئەرلىرىمۇ كۈندۈزلىرى خاتىرجەم ئىشلىرىغا كېتىۋېرەتتى، كېچىلىرى ئىشلىرى چىقىپ قالسىمۇ خاتىرجەم بېرىۋېرەتتى.

ئارچې كەلگەندىن كېيىن فىرانكىمۇ پات - پات كېچىلىرى، دۇكاننىڭ ھېسابىنى قىلاتتىم، ھازىر سودا ياخشى، شۇڭا كۈندۈزدە ھېساب قىلىدىغانغا ۋاقىت يوق، دەپ چىقىپ كېتىدىغان، بەزىدە ئاغىنىلىرى ئاغرىپ قالسا خاتىرجەم يوقلاپ بارىدىغان بولۇپ قالدى. ئۇنىڭدىن باشقا، دېموكراتلار پارتىيەسىنىڭ يەنە بىر تەشكىلاتى پەيدا بولۇپ، ھەر چارشەنبە كۈنى كېچىدە باشقىدىن سايلىنىش ھوقۇقىغا ئىگە بولۇشنى مۇزاكىرە قىلىشاتتى. فىرانك ئۇ يىغىلىشتىن پەقەتلا قالمايتتى. سىكاراپت ئۇلارنىڭ ئۇ يىغىلىشلىرىدا گېنېرال گوردوننىڭ تۆھپىسىنىڭ باشقا گېنېراللارنىڭكىدىن كۆپلۈكى، گېنېرال لېدىن قېلىشمايدىغانلىقى، ئۇرۇشنى قايتا قوزغاشنىڭ زۆرۈرلۈكى توغرىلىقلا گەپلەرنى قىلىشىدۇ، دەپ ئويلايتتى. سايلىنىش ھوقۇقىغا قايتا ئېرىشىش ئۈستىدە قىلىنغان

تىرىشچانلىقلار ھېچقانداق نەتىجىگە ئېرىشمىگەنىدى. فىرانك شۇنداق يىغىلىشلارغا قاتنىشىشنى تولىمۇ ياخشى كۆرەتتى. ئاشلىمۇ بەزى چاغلاردا چىقىپ كېتىپ كېسەللەرنى يوقلاپ، دېموكراتلار پارتىيەسىنىڭ يىغىلىشلىرىغا فىرانك بىلەن بىللە بېرىپ قاتنىشىپ كېلەتتى، بۇنداق چاغلاردا ئارچى پىنتى ھاممىنىڭ ئۆيىدە تۇرۇۋاتقان ئاياللارنى، بالىلارنى مېلانىيەلەرنىڭ ئۆيىگە ئېلىپ كىرەتتى، ئىككى ئائىلىدىكىلەر ئاشۇنداق كېچىلەرنى شۇ يەردە بىللە ئۆتكۈزۈشەتتى. ئاياللار يىغىنە ئىشلىرىنى قىلىپ ئولتۇرۇشاتتى، ئارچى بولسا مېھمانخانىدىكى دىۋاندا خورەك تارتىپ ئۇخلايتتى. ئۇ دىۋان ئۆيىدىكى جاھازلارنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ ئېسىلى بولغاچقا، ئۇنى ھېچكىم ئۇ دىۋانغا تەكلىپ قىلمايتتى، تەكلىپ قىلمىسىمۇ ئۇ كېلىپلا شۇ يەردە ئايىغىنىمۇ سالماي، يۆلەنچۈك ياستۇقلارنى بېشىغا قويۇپ يېتىۋېرەتتى، ھەممەيلەننىڭ ئىچى ئېچىشاتتى، ئەمما ھېچقايسىسى ئۇنى، ئۇ يەردە ياتما، دېيەلمەيتتى. بىر قېتىم ئۇ، ھېلىمۇ ماڭا بۇ دىۋان بار ئىكەن، بولمىسا بۇ بىر توپ خوتۇننىڭ مېكىياندەك چۇۋۇلداشلىرىغا قانداق چىدايتتىم، ساراڭ بولۇپ قالاتتىم شۇ، دېگەنىدى. شۇ گەپنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، ئۇلار ئۇنىڭغا گەپ قىلىشتىن تېخىمۇ قورقۇدىغان بولۇپ قالدى.

بەزىدە سىكارلېت ئارچىنىڭ زادى نەلىك ئادەم ئىكەنلىكىنى، مېلانىيەنىڭ يەر ئاستى ئۆيىدە يېتىپ - قوپۇشتىن ئىلگىرى نېمە ئىش قىلىدىغانلىقىنى بىلەلمەي ئىچى پۇشاتتى، ئەمما ئۆزىدىن سورىيالمايتتى. ئۇنىڭ قورقۇنچلۇق يەكچەشمە چىرايىغا قارىسىلا دەيدىغان گېپىنى ئۇنتۇپ قالاتتى. ئۇنىڭ بەزى گەپلىرىدىن شىمالدىكى بىر تاغدا ياشايدىغان ئادەم ئىكەنلىكىنى، ئەسكەر بولغانلىقىنى، جەنۇبىنىڭ ئارمىيەسى تەسلىم بولۇشنىڭ ئالدىدا بىر كۆزىدىن، بىر پۈتمىدىن ئايرىلغانلىقىنى ئازراق بىلىگەنمۇ بولدى. بىر كۈنى سىكارلېتنىڭ خۇڭغا قاتتىق چېچىلىشى ئارچىنىڭ ئۇنىڭغا پۈتۈن كەچۈرمىشلىرىنى تولۇقى

بىلەن سۆزلەپ بېرىشىگە سەۋەب بولدى.

بىر كۈنى ئەتىگەندە ئۇ بوۋاي سىكارلېتنى خۇگ باشقۇرۇۋاتقان پەن زاۋۇتىغا ئېلىپ باردى. سىكارلېت زاۋۇتتا تېخى ئىش باشلانمىغانلىقىنى، نېگىرلارنىڭ يوقلۇقىنى، خۇگنىڭ بىر تۈپ دەرەخنىڭ تۈۋىدە روھسىز ئولتۇرغانلىقىنى كۆردى. ئىشچىلار كەلمىگەندىكىن ئۇمۇ نېمە قىلىشىنى بىلمەي قالغانىدى. بۇ ئەھۋالنى كۆرۈپ سىكارلېتنىڭ ئاچچىقى كېلىپ خۇگقا قاتتىق خاپا بولۇپ كەتتى. چۈنكى، سىكارلېت نۇرغۇن ياغاچقا زاكاز قوبۇل قىلغانىدى، ئۇنىڭ ئۈستىگە بۇ سودا ئاسان قولغا كەلمىگەن ھەم ناھايىتى ئالدىراش ئىدى، لېكىن زاۋۇتتا ئادەم يوق ئىدى.

— مېنى يەنە بىر زاۋۇتقا ئېلىپ بېرىڭ، — دېدى ئۇ ئارچىغا بۇيرۇق قىلىپ، — ئۇزاق يول ماڭىمىز، تاماقمۇ يېيەلمەسلىكىمىز مۇمكىن، سىزنى مەن مۇشۇنداق ئىشلارنى قىلىدىغانغا ياللىۋالغان. ئۇ يەرگە بېرىپ ۋىلكېس ئەپەندىگە قولدىكى ئىشنى قويۇپ تۇرۇپ بۇ ياغاچلارنى تەييارلاتمىساق بولمايدۇ. بەلكىم ئۇ يەردىمۇ تېخى ئىش باشلىمىغاندۇ. مەن خۇگدەك بۇنداق لامزەلە ئادەمنى زادىلا كۆرۈپ باقمىغان. يوهان گاللىگېر ئۇ دۇكاننى ياساپ بولغاندىن كېيىنلا ئۇنى ھەيدىمىسەم بولمايدۇ. مەن ئېرىلاندىيەلىكلەرنىڭ ئىچىدىنمۇ مۇشۇنداق ھۇرۇن ئادەمنىڭ چىقىدىغانلىقىنى ئويلاپ باقماپتىكەنمەن. گاللىگېر شىماللىقلارنىڭ قوشۇنىدا ئىشلىگەن، ئەمما ئۇنىڭ بىلەن مېنىڭ نېمە كارىم. ئەمدى مەن ھۆر نېگىرلارنى ھەرگىز ئىشلەتمەيمەن. ئۇلار ئىشەنچسىز، گاللىگېرنى چاقىرىپ كېلىپ بىرنەچچە مەھبۇسنى قولغا تۇتقۇزمەن. ئۇ ئۇلارنى ئىشلىتىدۇ. ئۇ...

ئارچى بۇ گەپلەرنى ئاڭلاپ قايىرىلىپ ئۇنىڭغا قارىدى، كۆزلىرىدە بىر خىل نەپرەت قايناپ تۇراتتى.

— سىز مەھبۇسلارنى ياللاپ كەلگەن كۈنى مەن بۇ يەردىن

كېتىمەن، — دېدى ئۇ غەزىپىنى باسالماي.

— ۋۇي، بۇ نېمە دېگىنىڭىز؟ — سىكارلېت ئۇنىڭ بۇ گېپىگە ھەيران قالدى.

— مەن مەھبۇسلارنى ياللاشنىڭ قانداق ئىش ئىكەنلىكىنى بىلىمەن. مېنىڭ نەزىرىمدە، ئۇ مەھبۇسلارنى ئۆلتۈرۈش بىلەن باراۋەر ئىش، ئادەم سېتىش... ئات — ئېشەك سېتىش بىلەن باراۋەر. مەھبۇسلارنىڭ كۈنى ئات — ئېشەكلەرنىڭكىگىمۇ يەتمەيدۇ. ئۇلار تاياق يەيدۇ، ئاچ قالىدۇ، ئۆلتۈرۈلىدۇ. ئۇلارنىڭ سورىقىنى كىم قىلىدۇ؟ ھۆكۈمەتنىڭ كارى يوق، چۈنكى ئۇلار پۇلنى ئېلىپ بولۇشقان. مەھبۇسلارنى ياللىۋالغان ئادەمنىڭمۇ ئۇلار بىلەن كارى يوق، ئازراقلا پۇل خەجلەپ قورسىقىنى باقسا بولىدى، قورسىقىنى باققانلىقى ئۈچۈن ئۆلگۈدەك ئىشلىتىدۇ. مەن بۇرۇنمۇ ئاياللارنى كۆزگە ئىلمايتتىم، ئەمدى، خانىم، تېخىمۇ شۇنداق قىلىدىغان بولىدۇم.

— ئۇ ئىشنىڭ سىز بىلەن نېمە ئالاقىسى بار؟

— بار! — ئۇنىڭ جاۋابى تولىمۇ ئاددىي ئىدى. بىردەم تۇرۇۋېلىپ ئۇ يەنە شۇنداق دېدى، — مەن قىرىق يىلغا يېقىن مەھبۇس بولغان.

سىكارلېت بىردىنلا شۈركۈنۈپ ئىختىيارسىز تۈگۈلۈپ قالدى. ئەسلىدە ئارچېننىڭ سىرى بۇ يەردە ئىكەن — دە. قاملىسىنى، تۇغۇلغان يېرىنى، بېشىدىن ئۆتكەنلەرنى دەپ بەرمەسلىكى، تۇتۇلۇپ سۆزلەشلىرى، دۇنياغا نەپرەت بىلەن قاراشلىرى، ئۆچمەنلىك قىلىشلىرى شۇنىڭدىن ئوخشايدۇ. قىرىق يىل! ئۇ چوقۇم مۇددەتسىز قاماق جازاسىغا ھۆكۈم قىلىنغان ئادەم...

— قاتىللىق جىنايىتىڭىز ئۈچۈنمۇ؟

— شۇنداق، — ئۇ بوجىنى سىلكىپ قويۇپ تۈزلا جاۋاب بەردى، — خوتۇنۇمنى ئۆلتۈرۈۋەتكەن.

سىكارلېت قورقۇپ كېتىپ چەكچىپىلا قالدى.

سىكارلېتنىڭ بۇ ھالىتىنى مەسخىرە قىلىۋاتقانداك ئۇنىڭ ساقلىق ئاستىدىكى كالىپۇكلرى مىدىرلاپ كەتتى.

— سىز شۇ تۇرقىدا مېنى ئۆلتۈرۈۋېتىۋەرمىكىن، دەپ قورقۇپ جىددىيلىشىپ كېتىۋاتىسىز، خانىم. خاتىرجەم بولۇڭ، مەن ھەرگىز سىزنى ئۆلتۈرمەيمەن، بىگۇناھ بىر ئايالنى ئۆلتۈرۈشكە ھېچقانداق ئاساسىم يوق.

— خوتۇنىڭىزنى ئۆلتۈرۈۋېتىپتىكىمەنسىزغۇ؟

— ئۇ مېنىڭ ئىنىم بىلەن قالايمىقان مۇناسىۋەتتە بولغان، ئىنىم قېچىپ كەتتى، مەن خوتۇنۇمنى ئۆلتۈرۈۋەتتىم. بۇزۇق خوتۇنلارنى ئۆلتۈرۈۋېتىش كېرەك. قانۇنمۇ شۇ ئىش ئۈچۈن ئۇ ئادەمنى سولاپ قويمايدۇ، ئەمما مېنى ئۇلار سولاپ قويۇشتى.

— بىراق، سىز تۈرمىدىن قانداق چىقتىڭىز؟ قېچىپمۇ ياكى كەچۈرۈم بىلەنمۇ؟

— كەچۈرۈم بىلەن دېسەممۇ بولىدۇ، — دېدى ئۇ خۇددى توختىماي گەپ قىلىش ئېغىر كېلىۋاتقانداك قوشۇمىسىنى تۈرۈپ، — 1864 — يىلى شېرمان بۇ يەرلەرگە باستۇرۇپ كەلگەندە مەن مىلېد گېۋىل تۈرمىسىدە ئىدىم، ئۇ يەردە قىرىق يىل ياتتىم. تۈرمە باشلىقى بىزنى يىغىپ، شىماللىق ئالۋاستىلار كەلدى، ئۇلار ئادەم ئۆلتۈرىدۇ، ئوت قويىدۇ، دېدى. شۇڭا، مەن نېگىرلار بىلەن ئاياللارنى ئۆچ كۆرگەندىن باشقا، شىماللىقلارنىمۇ ئۆچ كۆرمىەن.

— نېمىشقا ئەمدى؟ سىز بۇرۇن... شىماللىقلاردىن بىر نەچچىسى بىلەن تونۇشىدىغانسىز؟

— ياق، خانىم. ئۇلار توغرىلۇق باشقىلاردىن ئاڭلىغان. ئاڭلىسام، ئۇلار ئۆزىگە مۇناسىۋەتسىز ئىشلارغا كۆپ ئارىلىشىۋالدىكەن. مەن ئاشۇنداق ئادەملەرگە ئەڭ ئۆچ. ئۇلار جورجىيەدە نېمىلەرنى قىلمىدى؟ قۇللارنى قويۇۋەتتى، ئۆيلىرىمىزنى كۆيدۈرۈۋەتتى، ئۇلاغلىرىمىزنى بۆلىدى، ئۆلتۈردى، بۇ زادى نېمە ئۈچۈن؟ تۈرمە باشلىقى بىزگە، ھازىر

جىددىي ئەسكەر ئېلىنىۋاتىدۇ، قايسىڭلار ئارمىيەگە قاتناشساڭلار، ئۇرۇشتىن كېيىن سىلەرنى قويۇپ بېرىمىز... ھايات قالساڭلارلا، دېدى. ئەمما، ئۇ يەنە ماڭا ئوخشاش مۇددەتسىز قامالغانلارنى، قاتىللارنى ئارمىيەنىڭ لازىم قىلمايدىغانلىقىنى، بىزنى باشقا تۈرمىگە ئاپىرىۋېتىدىغانلىقىنى دېدى. مەن ئۇنىڭغا ئۆزۈمنىڭ باشقا مۇددەتسىز قامالغانلارغا ئوخشىمايدىغانلىقىمنى، خوتۇنۇمنى ئۆلتۈرگەنلىكىم ئۈچۈن تۈرمىگە كىرگەنلىكىمنى، خوتۇنۇمنىڭ ئۆلۈمگە لايىق خوتۇن ئىكەنلىكىنى، شىماللىقلار بىلەن سوقۇشۇشنى خالايدىغانلىقىمنى ئېيتتىم. ئۇ ئادەم گېيىمىنىڭ ئورۇنلۇق ئىكەنلىكىنى ئويلاپ، مېنى باشقا مەھبۇسلارنىڭ قاتارىغا قوشۇپ تۈرمىدىن چىقىرىۋەتتى. ئۇ ھاسىراپ كېتىپ بىردەم تۇرۇۋالدى.

— بۇمۇ قىزىقلا بىر ئىش بولدى. ئۇلار مېنى ئادەم ئۆلتۈرگەنلىكىم ئۈچۈن سولاپ قويۇشقانىدى، كېيىن قولۇمغا قورال بېرىپ، تېخىمۇ كۆپ ئادەم ئۆلتۈر، دەپ تۈرمىدىن قويۇۋەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئەركىنلىككە ئېرىشتىم، قولۇمغا قورال ئالدىم، بۇ بىر قىزىقلا ئىش بولدى. بىز تۈرمىدىن چىققانلار ئاجايىپ ياخشى سوقۇشتۇق، نۇرغۇن ئادەم ئۆلتۈردۇق، بىزنىڭ ئادەملىرىمىزمۇ خېلى كۆپ ئۆلدى، بىرمۇ ئادەمنىڭ جەڭدىن قاچقانلىقىنى ئاڭلىمىدۇق. تەسلىم بولغاندىن كېيىن ھەممىمىزنى قويۇۋېتىشتى. مەن بىر پۈتۈمدىن، بىر قولۇمدىن ئايرىلدىم، ئەمما ئۇنىڭغا ھەرگىز پۇشايمان قىلمايمەن. — شۇنداقمۇ؟ — دېدى سىكارلېت جانسىز ھالدا.

سىكارلېت بىر ئىشلارنى ئېسىگە ئالغاندەك قىلدى. شۇ چاغدا ئۇ شېرماننىڭ قوشۇنىنىڭ شىددەتلىك ھۇجۇملىرىنى توسۇش ئۈچۈن مىلىد گېۋىل تۈرمىسىدىكى مەھبۇسلارنى قويۇپ بەرگەن بىر ئىشنىڭ بولغانلىقىنى ئاڭلىغاندەك قىلغانىدى. 1864 - يىلى مىلاد بايرىمىدا خىرانىڭ مۇشۇ ئىش توغرىلىق نۇرغۇن گەپلەرنى قىلغان. ئۇ نېمە دېگەن بولغىدى؟ شۇ چاغدىكى ئىشلار

ئۇنىڭ ئېسىدە قالماپتۇ. ئۇ ھازىر شۇ چاغدا يۈز بەرگەن قورقۇنچلۇق بەزى ياۋۇزلۇقلارنى يەنە كۆرۈۋاتقاندەك، قورشاۋدا قالغاندا ئېتىلغان زەمبىرەكلەرنىڭ ئاۋازلىرىنى ئاڭلاۋاتقاندەك، جەڭدىكى ھارۋىلارنى كۆرۈۋاتقاندەك، ھارۋىلاردىكى جەستەلەردىن قىزىل توپىلىق يولغا تېمىۋاتقان قانلارنىڭ ھىدىنى يەنە پۇراۋاتقاندەك، يېزا پىدائىلىرىنىڭ سەپ تارتىپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرگەندەك بولۇۋاتاتتى. ئۇ سەپنىڭ ئىچىدە ياشلارمۇ، بالىلارمۇ بار ئىدى، مەسىلەن، بالىلاردىن پىل ماردې، قېرىلاردىن ھېنرى تاغا، مېرۋېتېر بوۋايىلار. مەھبۇسلاردىن تەشكىللەنگەن قوشۇنمۇ يولغا چىققانىدى. ئۇلارنىڭ بەزىلىرى ئىتتىپاقنىڭ مەھشەر كۈنلىرى جەڭلەردە ئۆلۈپ كەتتى، بەزىلىرى تېنېستىكى ئەڭ ئاخىرقى جەڭدە قار - مۇزلارنىڭ ئىچىدە توڭلاپ ئۆلدى.

سىكارلېت بۇ بوۋاينىڭ شۇنچىلىك ئەخمەقلىكىگە ھەيران قالدى، ھۆكۈمەت ئۇنى قىرىق يىل سولاپ قويسا، ئۇ يەنە ئۇنىڭ ئۈچۈن ئۇرۇشقا قاتناشقان، جورجىيە ئىشتاتى ئۇنى جىنايەت بولۇپ شەكىللەنمەيدىغان بىر ئىش بىلەن ياشلىق ۋە ئوتتۇرا ياشلىق دەۋرلىرىنى نابۇت قىلسا، ئۇ يەنە جورجىيە ئىشتاتى ئۈچۈن بىر پۇتى بىلەن بىر كۆزىنى قۇربان بەرگەن. بۇ ئىش سىكارلېتنىڭ ئېسىگە رېت باتلىرىنىڭ ئۇرۇشنىڭ بېشىدا قىلغان بىر گېپىنى ئەسلەتتى. رېت باتلىر، جەمئىيەت مېنى ئۆز قوينىدىن سىقىپ چىقىرىۋەتتى، شۇڭا مەن ھەرگىز ئۇنىڭ ئۈچۈن جەڭگە قاتناشمايمەن، دېگەنىدى. لېكىن، ئەڭ جىددىي پەيتلەردە ئۇ يەنىلا ئاشۇ جەمئىيەت ئۈچۈن جەڭ قىلدى. دېمەك، بۇ بوۋاي بىلەن ئۇنىڭ ئەھۋالى ئوخشاش ئىدى. سىكارلېتنىڭ قارشىچە، بارلىق جەنۇبلۇقلار مەيلى يۇقىرى، مەيلى تۆۋەن تەبىقىدىن بولسۇن، ھەممىسى ھېسسىياتلىرىنىڭ كەينىگە كىرىدىغان ئەخمەقلەر ئىدى، قىلچە قىممىتى يوق نۇتۇقلارغا جىددىي قارايتتى، ئەمما ئۆزلىرىنىڭ تېنىگە كۆڭۈل بۆلمەيتتى.

سىكارلېت ئارچېنىڭ بوغۇملىرى يوغىناپ كەتكەن قوللىرىغا، ئىككى تاپانچىسى بىلەن خەنجىرىگە قاراپ، يەنە بىردىنلا قورقۇنۇچ ئىچىدە قالدى. جەمئىيەتتە ئېقىپ يۈرگەن ئارچىغا ئوخشاش مەھبۇسلار، ئىتتىپاقنىڭ مەنپەئەتى ئۈچۈن قويۇپ بېرىلگەن قاتىللار، مۇتەھەملەر، ئوغرىلار يەنە يارمىدۇ؟ راست، كوچىلاردا يۈرگەن ھەر بىر ناتونۇش ئادەم قاتىل بولۇشى مۇمكىن. ئەگەر فىرانك ئارچېنىڭ ھەقىقىي ئەھۋالىنى بىلىدىغان بولسا چاتاق چىقمايدۇ دېگىلىمۇ بولمايدۇ، پىتتىي ھامام بىلىپ قالسا چوقۇم ھوشىدىن كېتىدۇ. مېلانىيە چۈ... سىكارلېتنىڭ ئارچېنىڭ ئەھۋالىنى ئۇنىڭغا سۆزلەپ بەرگۈسى كەلدى. سۆزلەپ بېرىش ئۇنىڭغا بېرىلگەن جازا بولۇپمۇ قالار. مەيلى، كىم ئۇنى قاملاشمىغان ئادەملەرنى يىغۋالسۇن، دوست - بۇرادەرلىرىگە تونۇشتۇرسۇن دەپتۇ.

— مەن... مەن سىزنىڭ بۇ ئەھۋاللارنى ماڭا سۆزلەپ بەرگىنىڭىزدىن تولىمۇ خۇشال بولدۇم، ئارچې. مەن... مەن بۇ گەپلەرنى باشقىلارغا دېمەيمەن. ۋىلكېس خانىم بىلەن باشقا خانىملار ئاڭلىسا چوقۇم ھەيران قېلىشىدۇ.

— ۋىلكېس خانىمنىڭ خەۋىرى بار، بۇ يەرگە كەلگەن كۈنۈم كەچتىلا ئۇنىڭغا بۇ ئەھۋاللىرىمنى سۆزلەپ بەرگەن. مېنى سىز، ئۆزىنىڭ قانداق ئادەم ئىكەنلىكىنى دەپ بەرمەيلا بۇ يەرگە كىرىۋاپتۇ، دەپ ئويلاپ قالدىڭىزمۇ؟

— خۇدا بىزنى پاناھدا ساقلىسۇن، — دېدى سىكارلېت ئىنتايىن ھەيران قىلىپ.

مېلانىيە بۇ ئادەمنىڭ ئادەم ئۆلتۈرگەن قاتىل ئىكەنلىكىنى بىلىپ تۇرۇپ، قوغلاپ چىقىرىۋەتمەي، ئەكسىچە ئوغلىنى، ئۆزىنىڭ ھاممىسىنى، يەڭگىسىنى، دوستلىرىنى ئۇنىڭغا تاپشۇرۇپ بەرگىنى نېمىسى؟ ئۆزى شۇنچىلىك قورقۇنچاق تۇرۇپ، ئۇنىڭ بىلەن قورقماي ئۆيدە يالغۇزمۇ قالدۇ تېخى.

— ۋىلكېس خانىم خېلى كالىسى بار ئايال ئىكەن. ئۇ،

ئالدامچى ھامان ئادەم ئالداپ ئۆتىدۇ، ئوغرى ھامان ئوغرىلىق قىلىدۇ، ئەمما قاتىللار ئۇلاردەك ئەمەس، بىر قېتىم ئادەم ئۆلتۈرۈپ قويسا، كېيىن مەڭگۈ ئۇنداق قىلمايدۇ، دەپ قارايدىكەن، شۇڭا ماڭا ئىشەندى. ئۇ يەنە بۇرۇن جەنۇب ئىتتىپاقى ئۈچۈن جەڭ قىلغانلارنى ئىلگىرى يامان ئىش قىلغان بولسىمۇ ئۇلارنى كەچۈرۈۋېتىش كېرەك، دەپمۇ ھېسابلايدىكەن. مەنمۇ يامان خوتۇنۇمنى ئۆلتۈرۈۋەتكىنىمنى ئەسكى ئىش قىلغانلىق دەپ قارىماي كېلىۋاتاتتىم... ۋىلكېس خانىم ھەقىقەتەن كالىسى ئىشلەيدىغان ئايال... سىزگە يەنە دەپ قوياي، سىز قايسى كۈنى مەھبۇسلارنى يالاپ ئىشلىتىشكە ئېلىپ كەلسىڭىز، مەن شۇ كۈنى بۇ يەردىن كېتىمەن.

سىكارلېت ئۇنىڭغا دەررۇ جاۋاب بەرمىدى، ئەمما ئىچىدە: سەن شۇمپەن قانچە بالدۇر كەتسەڭ، مەن ئۈچۈن شۇنچە ياخشى، دەپ ئويلىدى.

مېلانىيە نېمىشقا بۇنداق... بۇنداق... ئۇ بۇ مۇتتەھەمنى يېنىدا تۇتماسلىقى، دوستلارغىمۇ ئۇنىڭ جىنايەتچى ئىكەنلىكىنى دېمەسلىكى كېرەك ئىدى. بۇ گەپچە، ئەسكەرلىكتە تۇرسىلا قىلغان جىنايەتلەر يۈيۈلۈپ كېتىدىكەن - دە مېلانىيە ئەسكەرلىكتە تۇرۇش بىلەن چوقۇندۇرۇشنى بىر ئىش دەپ قالغان ئوخشايدۇ. ھەي، مېلانىيەمۇزە، تازىمۇ گالۋاڭ - دە. جەنۇب ئىتتىپاقى، كونا ئەسكەر ۋە شۇلارغا مۇناسىۋەتلىك ئىشلارنىڭ پەرقىنى ئايرىيالمايدىغان ئوخشايدۇ. سىكارلېت ئىچىدە، بىزگە قارشىلىق قىلىدىغان يەنە بىر ئىش چىقىپتۇ - دە. دەپ شىماللىقلارنى تىللاپ قويدى. ئاشۇلار بولمىغان بولسا مۇشۇنداق ئىشلار يۈز بېرەمتى؟ ئاخىر بېرىپ ئايال كىشىنى بىر قاتىل مۇھاپىزەت قىلىپ يۈرىدىغان ھالەتكە چۈشۈپ قالدۇق.

ئارچى كەچنىڭ سوغۇق ھاۋاسىدا سىكارلېتنى ئۆيىگە ئېلىپ كېتىۋاتاتتى. دەۋر قىزلىرى قاۋاقخانسىنىڭ ئالدىغا كەلگەندە

بىر توپ ئادەم، ئات - ھارۋىلارنىڭ تۇرغانلىقىنى كۆردى. ئاشلىپى بىر ئاتنىڭ ئۈستىدە ئولتۇراتتى، چىرايىدا بىر خىل جىددىيلىك ئەكس ئەتتى. ئاكا - ئۇكا سىمىمونس قاتارلىق بىرنەچچىسى ھارۋىدا تۇرۇپ بىر نېمىلەرنى دەپ قوللىرىنى شىلتىپ كېتىشىۋاتاتتى. خۇگ ئېلىسىنىڭ چاچلىرى ئالدىغا چۈشۈۋېلىپ كۆزلىرىنى ئېتىۋاپتۇ، ئۇمۇ قوللىرىنى پۇلاڭشىتىپ كېتىۋاتىدۇ، مېرۋېتېر بوۋاينىڭ بولكا توشۇيدىغان ھاۋىسىمۇ بار. سىكارلېت ئەتراپىغا سىنچىلاپ قاراپ تومى ۋىلبورن بىلەن ھېنرى خامىلتون تاغنىڭ مېرۋېتېر بوۋاينىڭ ھارۋىسىدا ئولتۇرغانلىقىنى كۆردى.

سىكارلېت ئىچىدە: ھېنرى تاغام ئۆيگە بۇ ھارۋىدا قايتىمىسا بولاتتى، خەقلەر كۆرسىمۇ سەت، ئۇنىڭ مىنىدىغان ئېتى يوقمۇ ئەمەس. ھەر كۈنى مېرۋېتېر بوۋاي بىلەن قاۋاقخانغا ھاراق ئىچكىلى بارىدۇ، دەپ ئويلىدى. ئۇلارغا يېقىن بارغاندا بىردىنلا جىددىيلىشىپ قالدى، بەكمۇ ئەندىكىپ كەتمىگەن بولسىمۇ ئىچىگە ئازراق قورقۇنۇچ چۈشۈپ قالدى.

ۋاي خۇدايىم، - ئويلىدى ئۇ، - يەنە بىرەر ئاق تەنلىك ئايالغا باسقۇنچىلىق قىلغان ئىش يۈز بەرگەنمۇ نېمە؟ 3K پارتىيەسىدىكىلەر نېگىرلاردىن يەنە بىرنى ئۆلتۈرىدىغان بولسا، شىماللىقلار بىزنى بىرىمىزنى قويماي قىرىپ تاشلايدۇ.

- پەيتوننى مۇشۇ يەردە توختىتىڭ، بىر ئىش بولغان ئوخشايدۇ، - دېدى ئۇ ئارچىغا.

- قاۋاقخاننىڭ ئالدىدا توختاتسام بولماس، - دېدى ئارچى.

- گېپىمنى ئاڭلىمىدىڭىزمۇ؟ توختاڭ! كەچلىكىڭلار خەيرلىك بولسۇن، ئاشلىپى، ھېنرى تاغا، بىر ئىش بولدىمۇ؟ ھەممىڭلار نېمانچە...

كۆپچىلىك بۇرىلىپ ئۇنىڭغا قارىدى ۋە كۈلۈپ تۇرۇپ باشلىرىدىن شىلەپىلىرىنى ئېلىپ ئۇنىڭغا ھۆرمەت

بىلدۈرۈشتى، كۆزلىرىدە بىر خىل خۇشاللىق ئويىناپ تۇراتتى. — ھەم ياخشى ئىش، ھەم يامان ئىش، — دېدى ھېنرى تاغا ئۈزلۈك ئاۋازدا، — گەپ سىزنىڭ بۇ ئىشقا قانداق قارىشىڭىزدا. مېنىڭچە، ئىشتات پارلامېنتى مۇشۇنداق قىلمىسا بولمايدىغان بولۇپ قالدى.

سىكارلېت ئىشتات پارلامېنتىنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ يېنىك بىر تىنىۋالدى. ئۇ ئىشتات پارلامېنتىغا ئانچە قىزىقىپ كەتمەيتتى، ئۆزى بىلەن مۇناسىۋەتسىز ئىشلار قاتارىدا كۆرەتتى. ئۇ بايا شىماللىقلارنىڭ ئەسكەرلىرى يەنە كېلىپ قالايىمقانچىلىق قىپتۇ — دە، دەپ ئويلىغاچقا قاتتىق قورقۇپ كەتكەنىدى. — ئىشتات پارلامېنتى نېمە بوپتۇ؟

— ئۇلار تۈزىتىش كىرگۈزۈش لايىھەسىنى تەستىقلاشنى رەت قىپتۇ، — دېدى مېرۋېتېر بوۋاي، ئاۋازىدا بىر خىل مەغرۇرلۇق چىقىپ تۇراتتى، — ئۇ شىماللىقلار بىزنىڭ قانداق قىلىدىغانلىقىمىزنى ئەمدى كۆرسۈن.

— ئۇ خەق ئانىمىزنى كۆزىمىزگە كۆرسىتىدىغان ئوخشايدۇ، سىكارلېت. قوپال گەپ قىلىپ قويدۇم، كەچۈرۈڭ، — دېدى ئاشلېي.

— ھە، تۈزىتىش لايىھەسىنىڭ ئىشىمۇ؟ — سىكارلېت خۇددى ئۇنىڭ قانداق نەرسە ئىكەنلىكىنى بىلىدىغاندەك سوراپ قويدى.

سىكارلېت سىياسەت توغرىلۇق ھېچنېمە بىلمەيتتى، ئۇ ئىشلارنى ئويلاشقىمۇ ۋاقتى يوق ئىدى. ئۆتكەن قېتىم 13 — ماددىنىڭ تۈزىتىش لايىھەسىنى تەستىقلىغان، 16 — ماددىنىڭمۇ ياكى «تەستىقلاش» دېگىنى نېمىسىدۇ؟ بۇنى ئۇ زادىلا چۈشەنمەيتتى. ئەرلەر مۇشۇنداق ئىشلار ئۈچۈن ئاجايىپ كۆرەڭلەپ كېتىشىدىكەن. ئاشلېي ئۇنىڭ چىرايىدىكى ھەيران قىلىۋاتقاندەك ئىپادىنى كۆرۈپ كۈلۈپ قويدى.

— قارا تەنلىكلەرنىڭ سايلامغا قاتنىشىشلىرى توغرىسىدىكى

تۇزىتىش لايىھەسى، — دېدى ئاشلىپي چۈشەندۈرۈپ، — ئۇ لايىھەنى ئىشتات پارلامېنتىغا تاپشۇرغان، ئۇلار تەستىقلاشنى رەت قىلدى.

— ئۇلار نېمىدېگەن گالۋاڭ. شىماللىقلار ئاخىر بىزنى ئۆزلىرىگە بويسۇندۇرىدۇ.

— بايا مېنىڭ ئانىمىزنى كۆزىمىزگە كۆرسىتىدىغان ئوخشايدۇ، دېگىنىم مۇشۇ ئىش ئىدى، — دېدى ئاشلىپي.

— مەن ئىشتات پارلامېنتى بىلەن پەخىرلىنىمەن. ئۇلارنىڭ شىر يۈرەكلىكى ئۈچۈن پەخىرلىنىمەن، — دېدى ھېنرى تاغا ۋارقىراپ تۇرۇپ، — بىزلا چىڭ تۇرىدىغان بولساق، شىماللىقلار بىزگە مەجبۇرىي تاقالمايدۇ.

— ئۇلار چوقۇم شۇنداق قىلىدۇ ھەم قىلالايدۇ، — ئاشلىپىنىڭ تەلەپپۇزى قاتتىق بولسىمۇ، لېكىن كۆزلىرىدە غەمكىنلىك بار ئىدى، — شۇنداقلا بولىدىغان بولسا، بىزنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى كۈنلىرىمىز تەس بولىدۇ.

— ياق، ئاشلىپي، ئۇنداق بولمايدۇ. كۈنلىرىمىز ھەرقانچە تەسلىشىپ كەتسىمۇ ھازىرقىدەك بولۇپ كەتمەس.

— بولىدۇ، بۇنىڭدىنمۇ يامان كۈنگە قالدۇق تېخى. ئەگەر بىزدە قارا تەنلىكلەر ئىشتات پارلامېنتىدىن بىرسى پەيدا بولسا قانداق قىلىمىز؟ بىرەر قارا تەنلىك ئىشتات باشلىقى بولۇپ قالسىچۇ؟ ناۋادا ھەربىي بەلگىلىمىلەر ھازىرقىدىنمۇ يامان تۈزۈلۈپ قالسا قانداق قىلىش كېرەك؟

سىكارلېت بارغانسېرى ئىشنىڭ تەكتىگە چۈشىنىپ قاتتىق قورقۇپ كەتتى، كۆزلىرى قورقۇنچلۇقتا پىيالىدەك بولۇپ كېتىۋاتتى.

— قانداق قىلساق جورجىيە ئۈچۈن، بىز ئۈچۈن پايدىلىق ئىش بولىدىغانلىقى توغرىلۇق كۆپ ئويلىنىم، — دېدى ئاشلىپي قاپاقلىرى تۈرۈلگەن، جىددىي ھالەتتە، — بىز ئىشتات پارلامېنتىغا ئوخشاش دەل تاقابىل تۇرۇپ، شىماللىقلارنى

ئەسكەر تارتىپ كېلىشكە، ئاندىن قوشۇلۇش - قوشۇلماسلىقىمىزدىن قەتئىينەزەر، نېگىرلارنىڭ سايلام ھوقۇقىنى بىزگە مەجبۇرىي تېڭىشىغا ياۋاشلىق بىلەن بويسۇنۇپ، بۇ ئىشنى چىرايلىق بولدى قىلىمىزمۇ؟ قايسىلا چارىنى قوللىنىلى، ھەممىسى ئوخشاش، بىزنىڭ قىلچە ئاماللىرىمىز يوق، ئۇلارنىڭ دېگىنىگە كۆنمەي بولمايدۇ. شۇڭا، ياۋاشلىق بىلەن قوبۇل قىلغىنىمىز ياخشىمىكىن.

سىكارلېت ئۇنىڭ گەپلىرىنى تولۇق ئاڭلاپ تۇرغىنى بىلەن تېڭىگە تولۇق يېتەلمىدى. ئۇ ئاشلىپنىڭ مەسىلىگە ئىككى تەرەپتىن قارايدىغانلىقىنى بىلەتتى، ئۆزى بولسا پەقەت بىر تەرەپتىنلا، يەنى شىماللىقلارنىڭ كاپىتىغا ئۇرسا ئۆزىگە قانداق تەسىرى بولىدىغانلىقىنىلا ئويلايتتى.

— ئەمەسە بىز رادىكاللارغا ئايلىنىپ جۇمھۇرىيەتچىلەر ئۈچۈن بېلەت تاشلايمىزمۇ، ئاشلىپ؟ — دېدى مېرۇبېر بوۋاي قىلچە يۈز - خاتىر قىلماي مەسخىرە تەلەپپۇزدا.

بىردىنلا ھەممە ئادەم جىمىپ كەتتى، كەيپىيات جىددىي ئىدى. سىكارلېت ئارچىنىڭ تاپانچىسىغا قولىنى سوزۇپ يەنە توختاپ قالغانلىقىنى كۆرۈپ قالدى. ئارچى مېرۇبېر بوۋاينى قۇرۇق گەپنى تولا قىلىدىغان قېرى دەپ بىلەتتى، مېلاننىيە خانقىزنىڭ ئېرى ئەخمىقانە گەپ قىلغان بولسىمۇ، ئارچىنىڭ نەزىرىدە ئۇ بوۋاي ئۇنى ئۇنداق مەسخىرە قىلماسلىقى كېرەك ئىدى.

ئاشلىپنىڭ كۆزلىرىدە غەمكىنلىك بىردىنلا يوقىلىپ غەزەپ ئوتى چاقناپ كەتتى. ئۇ گەپ قىلاي دەپ تۇرغاننىڭ ئارىلىقىدا ھېنرى تاغا مېرۇبېر بوۋايغا ئوت ئاچتى:

— سەن... ئاغزىڭغا بېقىپ گەپ قىل... كەچۈرۈڭ سىكارلېت... ھەي بوۋاي، مېڭەڭ ئىلىشىپ قاپتۇ سېنىڭ، ئاشلىپنىڭ نېمىشقا ئۇنداق گەپ قىلسەن؟

— ئاشلىپ ئۆزىنى ئۆزى ھىمايە قىلالايدۇ، سېنىڭ ئۇنى

ئاقلاپ گەپ قىلىشنىڭ ھاجەتسىز، — دېدى بوۋاي سوغۇق تەلەپپۇزدا، — خۇددى شىماللىقلارغا ئۆتۈپ كەتكەن جەنۇبلۇقلار دەك گەپ قىلىۋاتىدۇغۇ بۇ. ئۇلارغا تىز پۈكۈمزمۇ؟ ئىشنى قىلىشسۇن، ئۇ بىر نېمىلەر! كەچۈرۈڭ، سىكارلېت.

— مەن قوشما ئىشتاتتىن چىقىپ كەتكەنگە مەسىلىنىڭ ھەل بولىدىغانلىقىغا ئىشەنمىگەندىم، — دېدى ئاشلېي. ئاچچىقى كېلىپ تۇرۇۋاتقاچقا ئاۋازى سەل تىترەپ كېتىۋاتاتتى، — ئەمما، جورجىيە چېكىنىپ چىققاندا مەن قوللىدىم، ئۇرۇشنىڭ مەسىلىنى ھەل قىلىدىغانلىقىمۇ ئىشەنمەيتتىم، شۇنداق تۇرۇپ ئۇرۇشقا قاتناشتىم. ھازىرمۇ مەن شىماللىقلارنىڭ تېخىمۇ ئوغىسىنى قاينىتىشنىڭ بىزگە پايدىلىق بولىدىغانلىقىغا ئىشەنمەيمەن. لېكىن، پارلامېنت شۇنداق قىلىشنى قارار قىلغانىكەن، ئۇنى قوللاشنى خالايمەن. مەن...

— ئارچې، — دېدى ھېنرى تاغا تۇيۇقسىزلا، — سىكارلېت خانقىزنى ئۆيىگە ئاپىرىپ قويغىن، بۇ ئۇ تۇرىدىغان جاي ئەمەس، سىياسەتكە ئاياللار ئارىلاشسا بولمايدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە سەل تۇرۇپ بۇ ئادەملەر بىر - بىرىنى سەت گەپلەر بىلەن تىللاپ كېتىشلىرىمۇ مۇمكىن. ماڭ، ئارچې، خەيرلىك كەچ، سىكارلېت. ئۇلار پىئاجېتېر كوچىسى بىلەن ئۆيىگە قايتتى. سىكارلېتنىڭ قورقۇپ تېخىچىلا يۈرىكى سېلىپ كېتىۋاتاتتى. ئىشتات پارلامېنتى ئاشۇ ئەخمىقانە ئىشنى قىلسا سىكارلېتنىڭ بىخەتەرلىكىگە تەسىرى بولارمۇ؟ شىماللىقلار ئاچچىقى كېلىپ ئۇنىڭ ئىككى پەن زاۋۇتىنى تارتىۋالارمۇ؟

— ھە، ئەپەندى، — ئارچې ئۆزىگە ئۆزى سۆزلەپ قويۇۋاتاتتى، — بۇرۇن خەقلەردىن، توشقان ئۆزىنى قوغلاپ كەلگەن ئوۋ ئىتىغا تۈكۈرۈپ قويدۇ، دەپ ئاڭلىغانىدىم، ئۇنىڭ راستلىقىنى ھازىر كۆردۈم. ئىشتات پارلامېنتىدىكىلەر ئۆزلىرىگىمۇ، بىزگىمۇ پايدىلىق ئىش بولىدىغان بولسا، نېمە ئۈچۈن «ياشمسۇن جېق داۋس! ياشمسۇن جەنۇب ئىتتىپاقى!»

دەپ توۋلاتمايدۇ؟ شىماللىقلار ھازىر بىزنى باشقۇرۇشقا نېگىرلارنى قويۇش قارارىغا كېلىپ بولدى. لېكىن، يەنە ئىشتات پارلامېنتىدىكىلەرگە قايىل بولۇش كېرەك، ئۇلارنىڭ روھى قەدىرلەشكە تېگىشلىك.

— ئۇلارغا مەن قايىل بولۇشۇم كېرەكمۇ؟ ياق. ئۇلارنى ئېتىپ تاشلاش كېرەك. ئۇلارنىڭ دېگىنىچە بولسا، شىماللىقلار بىزگە يوبۇرۇلۇپ كېلىپ بىزنى ئۆردەك قۇرت يېگەندەك يەپ تۈگىتىدۇ. ئۇلار نېمىشقا تەس... ئەستىق... نېمە دەيتتى ئۇنى؟ ئۇلارغا قىلدۇرماقچى بولغان ھېلىقى ئىشنىچۇ؟... ئۇلار نېمىشقا شىماللىقلارنى ئارامدا قويماي يەنە ئۇلارنىڭ چىشىغا تېگىدۇ؟ ئۇلار بىزنى تىز پۈكتۈرمەي قالمايدۇ. ئۇنىڭدىن كۆرە ھازىرلا تىز پۈككىنىمىز ياخشى، كېيىننى ساقلاپ نېمە قىلىمىز؟ ئارچى سىكارلېتقا ئالايىپ قويدى.

— ھېچ ئىش قىلمايلا تىز پۈكۈش كېرەكمۇ؟ ئايال كىشىمۇ ئۆچكىگە ئوخشايدۇ، قىلچە غۇرۇرى يوق.

سىكارلېت ئون مەھبۇسنى ياللىۋېلىپ، ئىككى زاۋۇتقا بەشتىن ئورۇنلاشتۇردى. ئارچى دېگىنىنى قىلىپ ئۇنىڭ ئىشىنى قىلمايدىغان بولدى. مېلانىيە گەپ قىلىسىمۇ، فىرانك مائاشىنى ئۆستۈرۈپ بېرىشكە ۋەدە بەرسىمۇ پايدىسى بولمىدى. ئۇ مېلانىيە، پىتتى ھامما، ئىندىيالارنى، ئۇلارنىڭ دوستلىرىنى شەھەرگە مۇھاپىزەت قىلىپ باراتتى، بىرلا سىكارلېتقا ئۈنمايتتى. سىكارلېت باشقىلار بىلەن بىللە ئۇنىڭ پەيتونغا ئولتۇرۇۋالسىمۇ ماڭمايتتى. ئوتتۇرىدا شۇ ئىش تۈپەيلى كۆپ كۆڭۈلسىزلىكلەرمۇ بولدى، سىكارلېتقا ھەممىدىن ئەلەم قىلغىنى، ئۇنىڭ ئۆيىدىكىلىرى بىلەن دوستلىرىمۇ بۇ بوۋاينىڭ قاراشلىرىغا قوشۇلۇشقانىدى.

فىرانك سىكارلېتقا ئۇ ئىشنى قىلماسلىقىنى ئېيتقان، ئاشلىپمۇ چىڭ تۇرغانىدى، كېيىن سىكارلېت يىغلاپ

تۈرۈۋالغاچقا، ئىرادىسىگە قارشى ھالدا قوشۇلۇشقانىدى، سىكارلېتمۇ ئەھۋال ياخشىلانغاندىن كېيىن ھۆر نېگىرلارنى ياللاشقا ماقول بولدى. قوشنىلارمۇ قارشى تۇرۇپ كەتكەچكە، فىرانك، پىتتىي ھامما، مېلانىيەلەرمۇ ئۇلارنىڭ ئالدىدا باشلىرىنى كۆتۈرەلمەي يۈرۈشتى. پىتتىي ھامما بىلەن نېگىر ئانا ھەتتا مەھبۇسلارنى ئىشقا سالسا نەس باسىدۇ، ئادەم ياخشى ئاقىۋەت كۆرمەيدۇ، بېشىغا كۈن چۈشكەن ئادەملەردىن پايدىلىنىش ياخشى ئىش ئەمەس، دېيىشتى.

— ئۆز ۋاقتىدا قۇللارنى ئىشلەتكەندە ھېچقايسىڭلار قارشى تۇرمىغانغۇ؟ — دېدى سىكارلېت غەزەپ بىلەن.

ئۇ بۇنىڭغا ئوخشىمايدۇ. قۇللارنىڭ بېشىغا كۈن كەلگەن ئەمەس، ئۇلارنىڭ شۇ چاغدا قۇل بولۇشى ھازىر ھۆر يۈرگىنىدىن ياخشى ئىدى. سىكارلېت ئىشەنمىسە ئەتراپىغا قاراپ باقسا بولىدۇ، ئەمما خەقلەر قارشى تۇرغانسېرى سىكارلېتنىڭ ئۆز يولىدا مېڭىش ئىرادىسى شۇنچىلىك چىڭىپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ بۇرۇندىن شۇنداق ئىدى. خۇڭنى باشقۇرۇش ئورنىدىن ئېلىۋېتىپ ھارۋا بىلەن مال توشۇشقا قويۇپ قويدى، ئۇنىڭ ئورنىغا يوهان گاللىگېرنى ياللىۋالدى.

ئۇنىڭ ئىگىلىشىچە، مەھبۇسلارنى ياللاپ ئىشلىتىشنى پەقەت گاللىگېر بىر ئادەملا قۇۋۋەتلەيتتى. ئۇ دوغىلاق، ساغلام، چىرايى دائىملا جىددىي تۇرىدىغان، ئەستايىدىل ئادەم ئىدى.

سىكارلېت مەھبۇسلارنى شۇنىڭغا تاپشۇردى.

— بۇ ئادەملەرنى ئىختىيارىمچە ئىشلىتىمەنمۇ؟ — دەپ سورىدى. ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن خۇددى كۈل رەڭ ئەينەك شارچىلارغا ئوخشاش سوغۇق نۇر چاقناپ تۇراتتى.

— ئىختىيارىڭىزچە ئىشلەتسىڭىز بولىدۇ. سىزدىن تەلپىم، زاۋۇتنى ياخشى باشقۇرۇڭ، قاچان ياغاچ لازىم دېسەم شۇ چاغدا تەييار بولسۇن.

— بولدى، مەن سىزگە ئىشلەيمەن، — دېدى يوهان قىسقىلا

سۆزلەپ، — بېرىپ ۋېلبورن ئەپەندىگە سىزدە ئىشلىمەيدىغان بولدۇم دەپ قويۇپ كېلەي.

سىكارلېت ئۇنىڭ يىراقلاپ كېتىۋاتقان قارىسىغا قاراپ تۇرۇپ يېنىك ئىنىپ قويدى، روھىمۇ كۆتۈرۈلۈپ قالدى. ئۇ يوهاننى ياخشى تاللىغانىدى، ئۇنىڭ قولىدىن ئىش كېلەتتى، ئارتۇق گېپىمۇ يوق ئىدى. ئەمما، فىرانك ئۇنى ياقتۇرمايتتى، «ئېرىلاندىيەلىك بۇ نامرات پۇل دېسە جېنىنى بېرىدۇ» دەپ تىللايتتى. ئۇ شۇنداق قىلغانىپىرى سىكارلېت ئۇنى ئەتىۋارلاپ كېتىۋاتاتتى. ئەگەر بىرەر ئېرىلاندىيەلىك ئۆز ئىشىدا نەتىجە قازىنىدىغانلا بولسا، ئۇنى تېپىلغۇسىز تالانت ئىگىسى دېسە بولىدۇ، باشقا ئىشلىرىنى سۈرۈشتۈرۈش ھاجەتسىز، دەپ ئويلايتتى، يوهان بىلەن ئۆزىگە ئوخشاش قاتلامدىكى ئەرلەرگە قارىغاندا تېخىمۇ بەكرەك يېقىنلىشالايتتى، چۈنكى يوهان پۇلنىڭ مۇھىم نەرسە ئىكەنلىكىنى ئۆزىگە ئوخشاش چوڭقۇر چۈشىنەتتى.

يوهان زاۋۇتنى ئۆتكۈزۈۋالغان بىرىنچى ھەپتىدىلا سىكارلېت ئۇنىڭدىن رازى بولدى. چۈنكى، بەش مەھبۇسنىڭ قىلغان ئىشى خۇڭنىڭ ۋاقتىدىكى ئون نېگىرنىڭ ئىشىدىن ئېشىپ كەتكەنىدى، يەنە تېخى سىكارلېتقا قىلىدىغانغا ئىش قالدۇرمايۋاتاتتى. بىر يىلنىڭ ئالدىدا ئاتلانتاغا كەلگەندىن بېرى سىكارلېت ھازىرقىدەك راھەتكە چىقىپ باقمىغانىدى. يوهان ئۇنى زاۋۇتقا كەلتۈرمەيتتى، شۇڭا ئۇ ئاساسەن بىكارچى بولۇپ كېتىۋاتاتتى. يوهان بۇ ھەقتە ئۇنىڭغا شۇنداقمۇ دېدى:

— سىز ئۇياقتا سېتىش بىلەنلا بولۇڭ، مەن ئىشلەپچىقىرىش بىلەن بولاي. مەھبۇسلار بار يەردە ئاياللار تۇرسا بولمايدۇ. بۇ گەپنى بۇرۇن سىزگە ھېچكىم دېمىگەن بولسا، ھازىر مەن دەپ قوياي. مېنىڭ ۋەزىپەم مال يەتكۈزۈپ بېرىش، توغرىمۇ؟ مەن ۋىلكېس ئەپەندىگە ئوخشىمايمەن، ئۇنىڭ ئۈستىدىن بىر ئادەم

قاراپ تۇرمىسا بولمايدىكەن، ماڭا ئۇنداق قىلىشنىڭ ھاجىتى يوق.

شۇنىڭ بىلەن سىكارلېت زاۋۇتقا كۆپ بارمايدىغان بولدى، كۆپ بېرىۋېلىپ، نەتىجىدە يوهان قىلمايمەن دەپ تاشلاپ بەرسە قانداق قىلىدۇ؟ ئۇنىڭ ئاشلىپىغا بىر ئادەم قاراپ تۇرمىسا بولمايدىكەن، دېگەن گېپى سىكارلېتنى سەل خاپا قىلىپ قويدى. ئەمەلىيەتتەمۇ شۇنداق ئىدى. ئاشلىپى مەھبۇسلارنى ئىشلىتىپمۇ ئىشلارنى ھۆر ئادەملەرنى ئىشلەتكەن چاغدىكىدىن كۆپ ئالدىغا سۈرۈپ كېتەلمىدى. بۇنىڭ سەۋەبى زادى نېمە؟ ئۆزۈم بىر نېمە دەپ بېرەلمەيتتى. ئاساسلىقى ئۇ مەھبۇسلارنى ئىشلىتىۋاتقانلىقى ئۈچۈن نومۇس قىلاتتى. يېقىندىن بېرى سىكارلېتقىمۇ مۇشۇ سەۋەب بىلەن كۆپ گەپ قىلمايدىغان بولۇپ قالدى.

سىكارلېت ئاشلىپىدىكى ئۆزگىرىشلەردىن تازا خاتىرجەم بولالمىدى. ئۇنىڭ قاپقارا چاچلىرىنى ئاق ئارىلىغان، چارچاشتىن گەۋدىسى بۇرۇنقىدىن خېلىلا پۈكۈلگەندى. چىرايىدىمۇ كۈلكە ئاز كۆرۈنەتتى، ھازىرقى ئاشلىپى كۆپ يىللار ئىلگىرى سىكارلېت بىر كۆرۈپ كۆيۈپ قالغان ئاشلىپى ئەمەس، خۇددى ئېيتقۇسىز بىر ئازاب ئىچىدە يوشۇرۇن قىيىنلىقلىق ئاشلىپىدەك كۆرۈنەتتى، ئاغزى داۋاملىق يۇمۇقلۇق ئىدى. سىكارلېت ئۇنىڭ بۇ ھالەتلىرىگە ھەيران ئىدى ھەم ئازابلىناتتى. ئۇنى ئالدىغا تارتىپ بېشىنى مۇرىسىگە قويۇۋالغۇسى، ئاق ئارىلىغان چاچلىرىنى سىلاپ تۇرۇپ: «نېمە دەردىڭىز بار، ماڭا ئېيتىڭ، مەن ھەل قىلىمەن» دېگۈلىرى كېلەتتى.

لېكىن، ئۇ يەنىلا شۇنداق جىددىي، سۈرلۈك، سوغۇق ئىدى. باشتىن - ئاخىر ئۇنىڭغا مەلۇم ئارىلىق قالدۇرۇپ مۇئامىلە قىلىپ كېلىۋاتاتتى.

قىرىق ئۈچىنچى باب

بۇ يىل ئون ئىككىنچى ئايدىمۇ ھاۋا ئىسسىق بولدى، بۇنداق ھاۋا ناھايىتى ئاز ئۇچرايتتى، پىتتىي ھامىنىڭ ھويلسىدىكى دەرەخلەرنىڭ يوپۇرماقلىرى ھازىرغىچە كۆكۈچ سېرىق تۇراتتى، بارا - بارا قۇرۇپ كېتىۋاتقان ئوت - چۆپلەردىمۇ ئازراق يېشىللىق ساقلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى. سىكارلېت بالىسىنى كۆتۈرۈپ كارىدوردىكى ياتما ئورۇندۇققا كېلىپ ئولتۇردى، بۇ يەرگە كۈننىڭ نۇرى تولۇق چۈشۈپ تۇراتتى. سىكارلېتنىڭ ئۈستىدە يېڭى تىكتۈرگەن يېشىل رەڭلىك ئۈزۈن كۆڭلەك بار ئىدى، كۆڭلەكنىڭ ئېتەكلىرىگە دولقۇن شەكلىدە نۇرغۇن گۈللەر چېكىلگەنىدى. بېشىدا يېڭى تىكىلگەن شىلەپە تۇراتتى، بۇلارنى ئۇنىڭغا پىتتىي ھامما يېقىندا تىكتۈرۈپ بەرگەنىدى. ئۇ كىيىملەر ئۇنىڭغا شۇنداق ياراشقاندى، بۇنى ئۇ ئۆزىمۇ چۈشىنەتتى، شۇڭا ئىچ - ئىچىدىن خۇشال ئىدى. بىرنەچچە ئايدىن بېرى ئۆزىنى تاشلىۋېتىپ، ئەمدىلىكتە قايتا ياسىنىپ چىرايلىق بولۇپ قالغاقچىمۇ، كۆڭلى بەكمۇ يايىراپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ ئورۇندۇقتا بالىسىنى ئەركىلىتىپ ئولتۇرۇپ، تۇيۇقسىز ئارقا كۆچىدىن جىددىي كېلىۋاتقان ئاتنىڭ تۇياق ئاۋازىنى ئاڭلاپ قالدى. قۇرۇپ كەتكەن پېلەكلەرنىڭ ئارىسىدىن سىنچىلاپ قاراپ، رېت باتلىرىنىڭ بۇ تەرەپكە ئاتلىق كېلىۋاتقانلىقىنى كۆردى.

ئۇنىڭ ئاتلاندان كەتكىنىگە بىرنەچچە ئاي بولغانىدى. ئۇ كەتكەن چاغلار گېلارد يېڭىلا ئۆلۈپ كەتكەن، ئېللا لورىناننىڭ دۇنياغا كۆز ئاچىدىغىنىغا يەنە خېلى ۋاقىت بار چاغلار ئىدى. سىكارلېت ئۇنى سېغىنغانىدى، ئەمما شۇ تۇرقىدا قانداق قىلىپ، ئۇنىڭدىن ئۆزىنى ئېلىپ قېچىشنىڭ كويىدا قالدى، ئەمەلىيەتتە،

ئۇنىڭ بۇغداي ئۆڭ چىرايىنى كۆرۈپلا يۈرىكى سېلىپ كەتكەندى. ئاشلىپىغا مۇناسىۋەتلىك بىر ئىش ھازىرغىچە ئۇنى خاتىرجەمسىزلەندۈرەتتى، بۇ ئىشنى رېتقا دېگۈسىمۇ يوق ئىدى. ئەمما، ئۇ دېمەسلىكنى قانچىلىك ئويلىسۇن، رېت باتلىر بەربىر ئۇنىڭغا دېگۈزمەي قويمايتتى.

ئۇ دەۋرۋازنىڭ ئالدىدا توختاپ ئاتتىن چۈشتى، سىكارلېت جىددىي ھالەتتە كۈتكەچ، ئۇنى ۋاد دائىم ئۇنىڭغا سۆزلەتكۈزىدىغان بىر رەسىملىك كىتابتىكى باش قەھرىمانغا ئوخشاتتى.

ئۇنىڭدا پەقەت قۇلىقىدىكى ھالقا بىلەن ئاغزىدا چىشلىۋالغان بىر پىچاقلا كەم، — ئويلىدى سىكارلېت، — دېڭىز قاراچىسىغا ئوخشامدۇ، باشقىسىغىمۇ، كارىم نېمە؟ بۈگۈن بىر ئامال قىلىپ ئۇنى مېنى ئۆلتۈرمەيدىغان قىلساملا بولىدغۇ.

رېت باتلىر تار يول بىلەن ئۇنىڭغا قاراپ كەلدى. سىكارلېت ئۇنىڭغا سالام بەردى. ھېلىمۇ بۈگۈن ئۇ يېڭى كىيىم كىيىۋالغان، كىيىملىرى ئۆزىگە يارىشىپ تېخىمۇ چىرايلىقلىشىپ كەتكەندى. رېت تېزلا ئۇنى كۆز ئۆڭىدىن ئۆتكۈزدى، ئۇنىڭ قاراشلىرىدىن سىكارلېت ئۆزىنىڭ ئۇنىڭ كۆزىگىمۇ چىرايلىق كۆرۈنۈپ كېتىۋاتقانلىقىنى ھېس قىلدى.

— يېڭىلا يەڭگىسىزىمۇ نېمە، سىكارلېت؟ پەقەتلا ئويلىماپتىمەن، — ئۇ كۈلدى ۋە ئېلاننىڭ يۈزىگە قايىپ ئېيلا لورنىنىڭ كىچىكىگە كۆرۈمىسىز يۈزىگە قاراپ قويدى.

— رېت، ياخشىمۇ سىز؟ — دېدى سىكارلېت قىزىرىپ كېتىپ، — كەتكىنىڭىزگە خېلى ۋاقىت بولدى سىزنىڭ.

— شۇنداق، سىكارلېت، قىزىڭىزنى كۆتۈرۈپ باقاچۇ. ھىم، مەن بالىنى قانداق كۆتۈرۈشنى بىلىمەن. مېنىڭ نۇرغۇن غەلىتە ئارتۇقچىلىقلىرىم بار. بالىڭىز فىرانكىنىڭ ئۆزىلا بوپتۇ، بىرلا ساقلى كەم، ئەمما ساقالمۇ بىر كۈنلەردە چىقىدۇ.

— چىقمايلا قويسۇن، ئۇ قىز.

— قىزمۇ؟ ئۇنىڭدا تېخىمۇ ياخشى بوپتۇ. ئوغۇل بالىلار كەپسىز بولىدۇ. ئەمدى ھەرگىز ئوغۇل تۇغماڭ، سىكارلېت. سىكارلېت ئەمدى ئوغۇلمۇ، قىزمۇ تۇغمايمەن دېمەكچىدى، ئەمما ئاغزىنىڭ ئۇچىغا كەلگەندە ئۇ گەپنى ئىچىگە يۈتۈۋېتىپ، ئۇنىڭ ئورنىغا مۇۋاپىق بىر گەپ تېپىش ئۈچۈن ئويلىدى. ئۇ ئۆزى قورقىدىغان بۇ گەپ توغرىلىق سۆزلەشمەسلىكىنى، باشقا گەپلەر بىلەن ۋاقىت ئۆتكۈزۈشنى شۇنچىلىك ئارزۇ قىلاتتى.

— بۇ قېتىمقى سەپىرىڭىز كۆڭۈللۈك بولىدۇ، رېت؟ نەلەرگە باردىڭىز؟

— كۇباغا... يېڭى ئورلىئانغا — يەنە باشقا يەرلەرگىمۇ باردىم. ئاپلا، سىكارلېت، بالىڭىزنى ئېلىڭ، چىقىرىۋەتتى. قول ياغلىقىمنى يانچۇقۇمدىن ئالالماي قالدىم، قىزىڭىز ئوبدان قىز بوپتۇ، ئەمما چاپىنىمنى بۇلغىۋەتتى — دە.

سىكارلېت بالىنى ئېلىپ پۇتى ئۈستىگە قويۇۋالدى، رېت باتلىر ئېرىنچەكلىك بىلەن رېشاتكىغا يۆلىنىپ تۇرۇپ كۈمۈش قۇتىنىڭ ئىچىدىن بىر تال سىگارىت ئېلىپ تۇتاشتۇردى.

— سىز دائىملا يېڭى ئورلىئانغا يۈگۈرىسىز، — دېدى سىكارلېت تۇمشۇقنى ئۇچلاپ قويۇپ، — ئۇ يەردە نېمىلەرنى قىلىدىغانلىقىڭىزنى ماڭا بىر قېتىم دەپ بەرمىدىڭىز.

— مەن خىزمەتنى ناھايىتى بېرىلىپ ئىشلەيمەن، سىكارلېت، بەلكىم ھۆكۈمەت ئىشى بىلەن بارغاندىمەن.

— سىز بېرىلىپ خىزمەت ئىشلەمسىز؟ — ئۇ قىلچە قورۇنماي كۈلۈپ كەتتى، — سىز ئۆمرىڭىزدە خىزمەت قىلىپ باققان ئادەم ئەمەس، سىز تولىمۇ ھۇرۇن. شىمالدىن كەلگەن قارام ئادەملەرنى سېتىۋېلىپ ئوغرىلىققا سېلىپ، ئوغرىلىغان مالنى تەڭ بۆلۈشىسىز، ئاندىن شىمالنىڭ ئەمەلدارلىرىغا پارا بېرىسىز، شۇنىڭ بىلەن ئۇلار سىزنى پىلانلىرىغا ئارىلاشتۇرۇپ، بىزگە ئوخشاش ئادەملەرنى قاقتى — سوقتى قىلدۇرىدۇ.

رېت باتلىر ئۇنىڭ بۇ گېپىگە شۇنداق قاتتىق كۈلۈپ كەتتى.

— سىزمۇ پۇل تېپىپ ئاشۇ ئەمەلدارلارغا پارا بەرسەم دەپ ئويلايسىز، ئەمما ھازىر كۈچىڭىز يەتمەيدۇ.
— سىزنىڭ بۇ خىيالىڭىز... — سىكارلېتنىڭ ئاچچىقى كېلىشكە باشلىدى.

— كۈنلەرنىڭ بىرسىدە سىز يېتەرلىك پۇل تاپقاندىن كېيىن، بەلكىم تەرەپ - تەرەپكە پارا بېرىشكە باشلايسىز. ئۇ پۇلنى ياللىۋالغان مەھبۇسلىرىڭىزغا تايىنىپ تېپىشنى ئويلايمۇ قويدىڭىز ھەرقاچان.

— ھە! — سىكارلېتنىڭ بىردىنلا پىكرى چېچىلىپ كەتتى، — مېنىڭ مەھبۇسلارنى ياللىغانلىقىمنى نېمىچە تېز بىلىپ بولىدىڭىز؟

— مەن بۇ يەرگە تۈنۈگۈن كەچتە كەلگەن، دەۋر قىزلىرى قاۋاقخانىسىدا تۇندىم. ئۇ يەردە ھەممە گەپلەرنى ئاڭلىغىلى بولىدۇ. پۈتۈن قۇرۇق سۆز، قۇرۇق تۆھمەتلەرنىڭ ئۇۋىسى دەڭدا ئۇ يەر، ئاياللار ماشىنىچىلىق گۈرۈپپىسىدىنمۇ يامان. ئۇ يەردىكىلەر سىزنىڭ بىر قىسىم مەھبۇسلارنى ياللىۋالغىنىڭىزنى، گاللىگېر دېگەن ئىپلاسىنىڭ مەھبۇسلارنى ھاردۇرۇپ جېنىنى ئېلىۋاتقانلىقىمنى سۆزلىشىپ ئولتۇرۇپتىكەن.

— ئۇ گەپلەرنىڭ ھەممىسى يالغان، — دېدى سىكارلېت غەزەپ بىلەن، — ئۇ ئۇلارنى ئۇ دەرىجىدە ئىشلەتكىنى يوق، ئۇنىڭغا مەن كېپىل.

— سىز كېپىللىك قىلالامسىز؟

— ئەلۋەتتە قىلالايمەن. سىز نېمىشقا بۇنداق سورايسىز؟

— كەچۈرۈڭ، كېنىپىدى خانىم، سىزنىڭ نىيەت - ئىقبالىڭىزنىڭ پاكلىقىغا ئىشەنچىم كامىل، ئەمما يوهان گاللىگېر بەكمۇ رەھىمسىز ئادەم، مەن ئۇنداق ئادەمنى ھېچقانداق يەردە ئۇچرىتىپ باقمىغان. ئۇنىڭغا سەل دىققەت قىلىپ تۇرۇڭ، بولمىسا تەكشۈرگۈچىلەر كېلىپ تەكشۈرۈپ قالسا بالاغا سىز

قالسىز .

— سىزمۇ ئۆزىڭىزنىڭ يولىغا مېڭىڭ، مەنمۇ ئۆزۈمنىڭ يولىغا ماڭاي، — دېدى سىكارلېت ئاچچىقى بىلەن، — مەھبۇسلار توغرىلۇق كۆپ گەپ قىلىشنى خالىمايمەن. ھەممە ئادەم ماڭا قارشى چىقتى، ئەمما مەن ئۇلارنى ياللىۋېلىشتىن يانمىدىم... سىز ماڭا يېڭى ئورلىغاندا نېمە ئىشلارنى قىلغانلىقىڭىزنى تېخى سۆزلەپ بەرمىدىڭىز، دائىم شۇ يەرگە چاپقىنىڭىزغا قاراپ كۆپچىلىك سىزنى... — ئۇ ئىتتىك گېپىنى توختىتىۋالدى.

— كۆپچىلىك نېمە دېيىشىۋاتىدۇ؟

— سىز... سىزنى ئۇ يەردە ئاشنىسى بار، دېيىشىۋاتىدۇ. ئۇ ياق بىلەن توي قىلماقچى بولۇۋېتىپسىز، شۇنداقمۇ، رېت. ئۇزاقتىن بېرى سىكارلېتنىڭ مۇشۇ ئىشىنى بىلىپ باققۇسى بار ئىدى، شۇڭا ھازىر ئۆزىنى باسالماي ئۇنىڭدىن ئۇدۇللا سورىدى. رېت باتلىرىنى توي قىلىدىكەن دېگەن گەپنى ئاڭلىسىلا نامەلۇم بىر كۈنداشلىق ئوتدا پۇچىلىنىپ بەكمۇ ئازابلىنىپ كېتەتتى، نېمە ئۈچۈن شۇنداق بولىدىغانلىقىنى ئۆزىمۇ بىلمەيتتى.

ئۇنىڭ تىنچ تۇرغان كۆزلىرى بىردىنلا سەگەكلەشتى ۋە سىكارلېتنىڭ كۆزلىرىنىڭ ئىچىگە قالدى، سىكارلېتنىڭ ئىككى مەڭزى ئىختىيارسىز شەپەرەك قىزىرىپ كەتتى.

— بۇ ئىشنىڭ سىز بىلەن مۇناسىۋىتى چوڭمۇ؟

— نېمە دېسەم بولار؟ ئىشقىلىپ، سىزنىڭ دوستلۇقىڭىزدىن ئايرىلىپ قېلىشنى خالىمايمەن، — دېدى سىكارلېت جىددىي تەلەپپۇزدا. ئاندىن بۇ ئىشقا ئانچە ئېرەن قىلىپ كەتمىگەندەك قىياپەتكە كىرىۋېلىپ، بالىسىنىڭ باشنىكىنى تۈزەشتۈرۈپ قويدى.

— سىكارلېت، ماڭا قاراڭ! — دېدى رېت باتلىرى.

سىكارلېت بېشىنى ئاران كۆتۈردى، يۈزى تېخىمۇ قىزىرىپ

كەتكەندى.

— دوستلىرىڭىز سىزدىن سوراپ قالسا، رېت توي قىلماقچىكەن، لېكىن ئۇ ئايالنى تېخى ئۈندەككە كەلتۈرەلمەپتۇ، دەپ قويۇڭ. ھازىرغىچە مەن توي قىلسام بولىدىغان بىرەر ئايالنى ئۇچرىتىپ باقمىدىم.

سىكارلېت ئۇنىڭ ئۇ گېپىنى ئاڭلاپ ھەيران بولۇپ تۇرۇپلا قالدى. ئۇنىڭ گېپى راستمىدۇ؟ ئەمەسە نېمە ئۈچۈن ئۇ شەھەر قورشاشۇدا تۇرۇۋاتقان ھېلىقى چاغلاردا، بىر كۈنى كەچتە، مۇشۇ كارىدوردا تۇرۇپ، مەن توي قىلىشنى ئويلىمايمەن، دەيدۇ؟ نېمىشقا ئۇنىڭغا ئاشنا بولۇپ ئۆتۈشۈمنى پۇرتىدۇ؟ سىكارلېت يەنە ئۇنى تۈرمىگە يوقلاپ بارغان چاغدىكى ئىشلارنى ئەسلەپ نومۇستىن قىزىرىپ كەتتى. رېت باتلىر ئۇنىڭ چىرايىدىكى غەلىتە ئىپادىلەرگە دىققەت قىلىپ تۇرۇۋاتاتتى، يۈزىدە ئاستا - ئاستا بىر خىل يامان نىيەتلىك بىر كۈلكە پەيدا بولۇۋاتاتتى.

— سىز مەندىن قىلچە قورۇنماي سورىغاندىكىن، سىزنىڭ بۇ مەنىسىز قىزىقىشىڭىزنى قاندۇرمىساممۇ بولماس، مەن يېڭى ئورلېئانغا ئاشنامنى دەپ ئەمەس، بىر بالىنى، بىر ئوغۇل بالىنى دەپ بارىمەن.

— ئوغۇل بالىنى دەپ؟ — بۇ ئۇيۇقسىز جاۋاب سىكارلېتنى ھەيران قالدۇردى ھەم ئۇ ئىشنىڭ تېگىگە يەتكەندەك بولدى.
— راست دەۋاتىمەن، مەن ئۇ بالىنىڭ ھىمايىچىسى، ئۇنىڭغا مەسئۇل بولۇشۇم كېرەك. ئۇ بالا ئۇ يەردە ئوقۇۋاتىدۇ، ئۇ يەرگە مەن شۇ بالىنى دەپ دائىم بېرىپ تۇرىمەن.

— ئۇنىڭغا سوۋغاتلارنى ئېلىپ بارامسىز؟ — سورىدى ئۇ ۋە شۇندىلا ئۇنىڭ نېمە ئۈچۈن دائىم ۋادقا ئۇ ياخشى كۆرىدىغان ئويۇنچۇقلارنى ئېلىپ كېلىدىغانلىقىنىڭ سەۋەبىنى چۈشەنگەندەك بولدى.

— شۇنداق! — رېت سەل ئاچچىقى كەلگەندەك قىسقىلا جاۋاب

بەردى.

— مەن ئۇنداق قىلالمايمەن. ئۇ چىرايلىقمۇ؟
— بەكمۇ چىرايلىق. بىراق، بۇنىڭ ئۇنىڭغا ھېچقانداق
پايدىسى يوق.

— ئوماقمۇ؟

— ياق، بەك كەپسىز. مەن بەزىدە ئۇنى تۇغۇلمىسىمۇ
بويىتىمكەن دەپ ئويلاپ كېتىمەن. ئوغۇل بالا دېگەن شۇنداق
بولدىغان ئوخشايدۇ. سىزنىڭ يەنە سورايدىغانلىرىڭىز بارمۇ؟
ئۇ بىردىنلا خاپا بولۇپ قالغاندەك تۇتۇلۇپ، خۇددى بۇ گەپنى
دېمىسەم بويىتىمكەن دەپ پۇشايمان قىلىۋاتقانداك جىمىپ كەتتى.
— ماڭا ئۇنىڭ ھەققىدە سۆزلەپ بېرىشنى خالىمىسىڭىز،
بويىتھۇ، مەنمۇ سورىماي، — دېدى سىكارلېت مەغرۇر ھالدا.
ئەمەلىيەتتە، ئۇنىڭ بۇ ئەھۋالىنى بەكمۇ بىلگۈسى بار ئىدى، —
مەن سىزنىڭ قانداق قىلىپ ئۇ بالىنىڭ ھىمايىچىسى بولۇپ
قالغانلىقىڭىزغا ھەيران، — سىكارلېت شۇ گەپ بىلەن تەڭ،
خۇددى ئۇنىڭ چىشىغا تەگمەكچى بولغاندەك قاتتىق كۈلۈپ
كەتتى.

— ئەلۋەتتە، سىز ھەيران بولىسىز، چۈنكى سىزنىڭ نەزەر
دائىرىڭىز شۇنچىلىك — دە

رېت باتلېر ئارتۇق گەپ قىلماي تاماكىسىنى چېكىپ
جىمجىت تۇرۇپ كەتتى، سىكارلېت ئۇنىڭغا ئېغىرراق گەپتىن
بىرنى قىلىشنى ئويلىدى، ئەمما مۇۋاپىق گەپ تاپالمىدى.

— بۇ گەپنى باشقىلارغا دېمەيدىغانلا بولسىڭىز، مەن سىزدىن
شۇنچىلىك رازى بولاتتىم، — دېدى ئۇ ئاخىرىدا، — بىراق، ئايال
كىشىدىن سىز ساقلاشنى تەلەپ قىلىش تولىمۇ ئەخمەقلىق.

— مەن سىرىڭىزنى ساقلىيالايمەن، — دېدى سىكارلېت ئۇ
گەپ غۇرۇرىغا تەگكەندەك بولۇپ.

— شۇنداق قىلالامسىز؟ دوستلارنىڭ ھەقىقىي ئەھۋالىنى
بىلىش، ئەلۋەتتە، ياخشى ئىش. سىكارلېت، تۇمشۇقىڭىزنى
ئۈچلىماڭ، كەچۈرۈڭ، بايا سەل ھۆرمەتسىزلىك قىلىپ قويدۇم.

بەكمۇ كوچىلاپ سوراپ كەتتىڭىز، بۇ ئەيىب سىزدە. كۈلۈڭچۈ، بىردەم بولسىمۇ خۇشال ئولتۇرايلى، ئەمدى مەن سىزگە كۆڭۈلنى غەش قىلىدىغان بەزى ئىشلارنى سۆزلەپ بېرىمەن.

«ۋاي خۇدايىمەي، — ئويلىدى سىكارلېت، — ئەمدى ئۇ ئاشلىپ بىلەن پەن زاۋۇتىنىڭ گېپىنى چىقىرىدىغان بولدى.» شۇنىڭ بىلەن ئۇ دەررۇلا چىرايىغا كۈلكە يۈگۈرتۈپ زىنخلىرىنى چىقاردى.

— رېت، — دېدى ئۇ گەپنى باشقا مەزمۇنغا يۆتكەش مەقسىتىدە، — سىز يەنە نەلەرگە باردىڭىز؟ يېڭى ئورلېئاندىلا تۇرمىغانسىز؟

— شۇنداق، يېقىندا چارلېستونغا بېرىپ بىر ئاي تۇرۇپ كەلدىم. دادام ئۆلۈپ كەتتى.

— ھەم، بەكمۇ ئەپسۇس.

— ئەپسۇسلىنىش ھاجەتسىز. ئۇنىڭ ئۆلۈمىگە ئۇ ئۆزىمۇ ئەپسۇسلانمايدۇ، مەنمۇ ئەپسۇسلانمايمەن.

— رېت، نېمىشقا بۇنداق گەپ قىلىسىز؟ نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق گەپ بۇ.

— مەن ئەپسۇسلانمىغان تۇرۇقلۇق ئەپسۇسلانغاندەك قىياپەتكە كىرىۋالسام، ئەمەلىيەتتە، شۇ قورقۇنچلۇق بولار؟ ئاتا

— بالا ئىككىمىزدە ئەزەلدىن بىر — بىرىمىزگە مۇھەببەت يوق ئىدى. بوۋاينىڭ مېنىڭ ئۇ ئىشلىرىمنى قوللاپ باققانلىقى زادىلا

ئېسىمدە يوق. مەن بوۋايغا بەكمۇ ئوخشايتتىم، دادام بوۋامغىمۇ شۇنداق مۇئامىلە قىلاتتى. مەن چوڭ بولغاندىن كېيىن، ئۇ

قوللىماسلىقتىن نەپەرەتلىنىشكە ئۆتتى، مەنمۇ ئۇنىڭ ماڭا بولغان ئۇ خىل پوزىتسىيەسىنى ئۆزگەرتىش ئويىدا بولمىدىم، بۇنىڭغا

ئۆزۈممۇ ئىقرار. دادامنىڭ مېنىڭدىن قانداق ئادەم بولۇش، قانداق ئىشلارنى قىلىش توغرىلۇق كۈتىدىغان ئۈمىدلىرىمۇ

تۇتۇرۇقسىز ئۈمىدلەر ئىدى. ئاخىر دادام مېنى بىر تىمىن پۇل بەرمەي ئۆيىدىن قوغلاپ چىقاردى. مەرگەنلىكىم، قارتا ئويناشقا

ئۈستىلىقىمىدىن باشقا ھېچقانداق ھۈنەرم يوق ئىدى. ئۆلۈپ قالدىم، قارىغا ئېلىش بىلەن قىمارغا ئۈستىلىقىم ئەسقىتىپ، ئاممىم كېلىپ كۈنلىرىمنى ئوبدان ئۆتكۈزدۈم. ئەمما، دادام مېنىڭ بۇ ئىشىمنى ئۆزىگە قىلىنغان ھاقارەت دەپ بىلدى. ئۇنىڭچە، باتلىر ئائىلىسىدىن قىمارۋازنىڭ چىقىپ قېلىشى چىداپ تۇرغۇسىز ئىش ئىدى، شۇڭا مەن تۇنجى قېتىم ئۆيگە قايتىپ بارغاندا ئاپامنى مەن بىلەن كۆرۈشتۈرمىدى. ئۇرۇش باشلىنىپ مەن قامال لىنىيەلىرىدە سودا بىلەن يۈرگەن چاغلىرىمدا ئاپام ئۆيدىن يالغان گەپ قىلىپ چىقىپ مەن بىلەن كۆرۈشكىلى كەلدى. بۇ كۆرۈشۈش مەندە دادامغا قارىتا يامان تەسەرات پەيدا قىلمىدى.

— بۇ ئەھۋاللارنى مەن زادىلا بىلمەيدىكەنمەن.

— مېنىڭ دادامنى كىشىلەر ناھايىتى ئاق كۆڭۈل ئەپەندى دېيىشىدۇ. ئەمەلىيەتتە، ئۇ مۇتەئەسسەپ، نادان، جاھىل، ھېچكىم بىلەن چىقىشالمايدىغان، مۇستەقىل قارشى يوق ئادەم. مېنى ئۆيدىن قوغلاپ چىقىرىۋېتىپ، خەقلەرگە ئۆلۈپ كەتتى، دەپ يۈردى: «ئەگەر ئوڭ كۆزۈڭ جىنايەت ئۆتكۈزسە ئۇنى ئويۇپ ئېلىۋەت»^① دېگەندەك، مەن ئۇنىڭ ئوڭ كۆزى بولۇپ قالغاندىم. بالىلىرىمنىڭ چوڭى ئىدىم، شۇنىڭ بىلەن ئۇ مەندىن ئوچ ئېلىپ، مېنى بالىلىرىمنىڭ ئىچىدىن ئويۇپ ئېلىۋەتتى. ئۇ شۇ گەپنى قىلىۋېتىپ كۈلۈمسىرىدى، كۆزلىرى بىر توچكىغا تىكىلىپ قالدى.

— ئۇنىڭ بۇ ئىشلىرىنى كەچۈرۈۋېتىشكە بولاتتى، لېكىن ئۇرۇشتىن كېيىن ئاپام بىلەن سىڭلىمغا تۇتقان مۇئامىلىسىنى ئاڭلاپ ئۇنى قەتئىي كەچۈرمىدىم. ئاپام بىلەن سىڭلىم ئىككىسى تۇرمۇشتا قاتتىق قىيىنلىقتۇ، ئۆيلەر كۆيۈپ كېتىپتۇ، شاللىقلار سازلىققا ئايلىنىپ تۈگەپتۇ، باجنى تاپشۇرالمىغاچقا،

① «ئىنجىل»دىكى 5 - سۈرە، 29 - ئايەتتىن

بەكمۇ كوچىلاپ سوراپ كەتتىڭىز، بۇ ئەيىب سىزدە. كۈلۈڭچۈ، بىردەم بولسىمۇ خۇشال ئولتۇرايلى، ئەمدى مەن سىزگە كۆڭۈلنى غەش قىلىدىغان بەزى ئىشلارنى سۆزلەپ بېرىمەن.

«ۋاي خۇدايمەي، — ئويلىدى سىكارلىپت، — ئەمدى ئۇ ئاشلىپى بىلەن پەن زاۋۇتىنىڭ گېپىنى چىقىرىدىغان بولدى.»
شۇنىڭ بىلەن ئۇ دەررۇلا چىرايىغا كۈلكە يۈگۈرتۈپ زىنخلىرىنى چىقاردى.

— رېت، — دېدى ئۇ گەپنى باشقا مەزمۇنغا يۆتكەش مەقسىتىدە، — سىز يەنە نەلەرگە باردىڭىز؟ يېڭى ئورلېئاندىلا تۇرمىغانسىز؟

— شۇنداق، يېقىندا چارلېستونغا بېرىپ بىر ئاي تۇرۇپ كەلدىم. دادام ئۆلۈپ كەتتى.

— ھىم، بەكمۇ ئەپسۇس.

— ئەپسۇسلىنىش ھاجەتسىز. ئۇنىڭ ئۆلۈمىگە ئۇ ئۆزۈم ئەپسۇسلانمايدۇ، مەنمۇ ئەپسۇسلانمايمەن.

— رېت، نېمىشقا بۇنداق گەپ قىلىسىز؟ نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق گەپ بۇ.

— مەن ئەپسۇسلانمىغان تۇرۇقلۇق ئەپسۇسلانغاندەك قىياپەتكە كىرىۋالسام، ئەمەلىيەتتە، شۇ قورقۇنچلۇق بولار؟ ئاتا — بالا ئىككىمىزدە ئەزەلدىن بىر — بىرىمىزگە مۇھەببەت يوق ئىدى، بوۋاينىڭ مېنىڭ ئۇ ئىشلىرىمنى قوللاپ باققانلىقى زادىلا ئېسىمدە يوق. مەن بوۋايغا بەكمۇ ئوخشايتتىم، دادام بوۋامغىمۇ شۇنداق مۇئامىلە قىلاتتى. مەن چوڭ بولغاندىن كېيىن، ئۇ قوللىماسلىقتىن نەپەرەتلىنىشكە ئۆتتى، مەنمۇ ئۇنىڭ ماڭا بولغان ئۇ خىل پوزىتسىيەسىنى ئۆزگەرتىش ئويىدا بولمىدىم، بۇنىڭغا ئۆزۈممۇ ئىقرار. دادامنىڭ مېنىڭدىن قانداق ئادەم بولۇش، قانداق ئىشلارنى قىلىش توغرىلۇق كۈتىدىغان ئۈمىدلىرىمۇ تۇتۇرۇقسىز ئۈمىدلەر ئىدى. ئاخىر دادام مېنى بىر تىيىن پۇل بەرمەي ئۆيىدىن قوغلاپ چىقاردى، مەرگەنلىكىم، قارتا ئويناشقا

ئۈستىلىقىمىدىن باشقا ھېچقانداق ھۈنرىم يوق ئىدى. ئۆلۈپ قالدىم، قارىغا ئېلىش بىلەن قىمارغا ئۈستىلىقىم ئەسقىتىپ، ئامىتىم كېلىپ كۈنلىرىمنى ئوبدان ئۆتكۈزدۈم. ئەمما، دادام مېنىڭ بۇ ئىشىمنى ئۆزىگە قىلىنغان ھاقارەت دەپ بىلدى. ئۇنىڭچە، باتلىر ئائىلىسىدىن قىمارۋازنىڭ چىقىپ قېلىشى چىداپ تۇرغۇسىز ئىش ئىدى، شۇڭا مەن تۇنجى قېتىم ئۆيگە قايتىپ بارغاندا ئاپامنى مەن بىلەن كۆرۈشتۈرمىدى. ئۇرۇش باشلىنىپ مەن قىمال لىنىيەلىرىدە سودا بىلەن يۈرگەن چاغلىرىمدا ئاپام ئۆيدىن يالغان گەپ قىلىپ چىقىپ مەن بىلەن كۆرۈشكىلى كەلدى. بۇ كۆرۈشۈش مەندە دادامغا قارىتا يامان تەسىرات پەيدا قىلمىدى.

— بۇ ئەھۋاللارنى مەن زادىلا بىلمەيدىكەنمەن.

— مېنىڭ دادامنى كىشىلەر ناھايىتى ئاق كۆڭۈل ئەپەندى دېيىشىدۇ. ئەمەلىيەتتە، ئۇ مۇتەئەسسەپ، نادان، جاھىل، ھېچكىم بىلەن چىقىشالمايدىغان، مۇستەقىل قارشى يوق ئادەم. مېنى ئۆيدىن قوغلاپ چىقىرىۋېتىپ، خەقلەرگە ئۆلۈپ كەتتى، دەپ يۈردى: «ئەگەر ئوڭ كۆزۈڭ جىنايەت ئۆتكۈزسە ئۇنى ئويۇپ ئېلىۋەت»^① دېگەندەك، مەن ئۇنىڭ ئوڭ كۆزى بولۇپ قالغاندىم، بالىلىرىنىڭ چوڭى ئىدىم، شۇنىڭ بىلەن ئۇ مەندىن ئۆچ ئېلىپ، مېنى بالىلىرىنىڭ ئىچىدىن ئويۇپ ئېلىۋەتتى. ئۇ شۇ گەپنى قىلىۋېتىپ كۈلۈمسىردى، كۆزلىرى بىر توچكىغا تىكىلىپ قالدى.

— ئۇنىڭ بۇ ئىشلىرىنى كەچۈرۈۋېتىشكە بولاتتى، لېكىن ئۇرۇشتىن كېيىن ئاپام بىلەن سىڭلىمغا تۇتقان مۇئامىلىسىنى ئاڭلاپ ئۇنى قەتئىي كەچۈرمىدىم. ئاپام بىلەن سىڭلىم ئىككىسى تۇرمۇشتا قاتتىق قىيىنلىقتۇ، ئۆيلەر كۆيۈپ كېتىپتۇ، شاللىقلار سازلىققا ئايلىنىپ تۈگەپتۇ، باجنى تاپشۇرالمىغاچقا،

① «ئىنجىل» دىكى 5 - سۈرە، 29 - ئايەتتىن

شەھەردىكى ئۆيلەرمۇ قولدىن كېتىپتۇ. ئۇلارنىڭ ئولتۇرۇۋاتقان ئۆيلىرىدە نېگىرلارمۇ ئولتۇرمايدۇ، ئاپامغا ئەۋەتكەن پۇللىرىمنى دادام، پاكىز پۇل ئەمەس، دەپ قايتۇرۇۋەتتى. ئاڭلىدىڭىزمۇ؟ بىر نەچچە قېتىم چارلىستونغا بېرىپ سىڭلىمغا ئوغرىلىقچە پۇل بەرسەم، دادام بۇنى بىر ئامال قىلىپ بىلىۋېلىپ، ئۇنىڭغا قاتتىق خاپا بولۇپ كېتىپتۇ، ئاخىر ئۇنىمۇ قىيناپ بىر يەرگە ئاپاردى. ئەۋەتكەن پۇللىرىمنىڭ ھەممىسى قايتىپ كېلەتتى. ئۇلارنىڭ قانداق ھايات كەچۈرۈۋاتقانلىقىنى زادىلا بىلەلمىدىم... بىلمەيمۇ تۇرمايتتىم، چۈنكى ئىنىم ئۇلارغا بار ئامالى بىلەن ياردەم قىلىپ تۇراتتى. لېكىن، ئۇنىڭ قولىدىمۇ پۇل كۆپ ئەمەس ئىدى. ئۇمۇ، ھايانكەشنىڭ تاپقان پۇلى ھارام، دەپ ئويلاپ مېنىڭ ياردىمىمنى قوبۇل قىلمايتتى. چۈشەندىڭىزمۇ؟ سىزنىڭ ھامىڭىز ئېلالى ئۇلارغا ياردەم قىلىپ تۇرۇپتۇ. ئاپام ئىككىسى ياخشى ئۆتەتتى. ئاپامغا كونا - يېڭى كىيىملىرىنى بېرىپ تۇرۇپتۇ. يەنە بىر ئىش... ئاھ، خۇدا! مېنىڭ ئاپام باشقىلارنىڭ قولىغا قاراپ قالغان گەپ.

سىكارلىپت ئۇنىڭ يۈزىدىكى ئىقابىنى ئېلىپ تاشلىۋەتكەن ھالىتىنى ناھايىتى ئاز ئۇچراتقانىدى، چىرايىدا دادىسىغا بولغان نەپرەت، ئانىسىغا بولغان ئىچ ئاغرىتىش گەكس ئېيتىپ تۇراتتى. — ئېلالى ھاممام ياردەم قىلامدىكەن تېخى! خۇدا بىلىدۇ، رېت، ئۇنىڭ مەن ئەۋەتكەن ئاز - تولا پۇلدىن باشقا ھېچنېمىسى يوق.

— ھە، ئەسلىدە ئۇنىڭغا سىز پۇل ئەۋەتىپ تۇرۇۋېتىپتىكەنسز - دە. سىز نېمىدېگەن تەربىيە كۆرمىگەن قىز، مېنىڭ ئالدىمدا پو ئېتىپ يۈزۈمنى چۈشۈرمەكچى بولۇۋاتىسىز. ئۇ پۇللىرىڭىزنى چوقۇم قايتۇرۇپ بېرىۋېتىمەن. — ئۇنىڭدا تېخىمۇ ياخشى بولىدۇ، — دېدى سىكارلىپت تۇمشۇقىنى ئۇچلاپ قويۇپ. كېيىن تۇيۇقسىز كۈلۈپ كەتتى، رېت باتلىرىمۇ ئۇنىڭغا قاراپ كۈلۈپ قويدى.

— سىكارلېت، پۇلنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ باشقىدىن ئېچىلىپ كەتتىڭىزغۇ؟ سىزنىڭ ۋۇجۇدىڭىزدا ئېرىلاندىيەلىكلەرنىڭ قېنىدىن باشقا شوتلاندىيەلىكلەرنىڭمۇ ئازراق قېنى باردەپمۇ ئويلايسىز؟ يەھۇدىيلەرنىڭ قېنىنىمۇ يوق دېگىلى بولمايدۇ.

— ئۆتۈپ بېرىڭا! ئېلالى ھامامنىڭ گېپىنى سىزنى چۈشۈرۈش ئۈچۈن قىلغىنىم يوق. راست گەپنى قىلسام، ئۇ مېنى پۇلى جىق دەپ ئويلاپ، پۇل ئەۋەت دەپ توختىماي خەت يازىدۇ. مېنىڭ چارلېستونغا پۇل ئەۋەتىپ تۇرغۇدەك ھالىم بارمۇ دەيسىز. دادىڭىز نېمە بولۇپ ئۆلۈپتۇ؟

— ئاستا - ئاستا ئاچتىن ئۆلگەن بولسا كېرەك، مەن شۇنداق ئويلايمەن... ھەم شۇنداق بولسىكەن دەپمۇ ئارزۇ قىلاتتىم. ئۇنىڭ ئۆلگىنى خوپ بولدى، ئۇ ئاپام بىلەن روسمالنىمۇ ئاچتىن ئۆلتۈرمەكچىدى. ئۇ ئۆلگەندىن كېيىن ئۇلارغا ياردەم قىلالايدىغان بولدۇم. ئىككىسىگە ئۆي ئېلىپ بەردىم، خىزمىتىگە خىزمەتكار ياللىدىم. ئەلۋەتتە، ئۇلار باشقىلارغا پۇلنى مېنىڭ بەرگەنلىكىمنى دېمەيدۇ.

— نېمە ئۈچۈن؟

— سۆيۈملۈكۈم، سىز چارلېستوننى بىلمەيسىز؟ سىز ئۇ يەرگە بارغانمۇ؟ ئائىلىمىز كەمبەغەل بولسىمۇ جەمئىيەتتىكى ئىززەت - ئابرويىنى ساقلاپ قېلىشى كېرەك - دە. ئەگەر باشقىلار ئۇلارغا كېلىۋاتقىنىنىڭ قىماردىن، ھايانكەشلىكتىن، شىمالدىن كەلگەن تەۋەككۈلچىلەرنى ئالدىغانلىقتىن كەلگەن پۇللار ئىكەنلىكىنى بىلىدىغان بولسا، ئىززەت - ئابرويىنى، جەمئىيەتتىكى ئورنىنى ساقلاپ قالغىلى بولمايدۇ. ئۇلار سىرتقا، دادىمىزدىن نۇرغۇن ئۆمۈر سۇغۇرتا پۇلى قالغان. ئۇ ھايات ۋاقتىدا ئۇ پۇلنى ئۆزى يېمەي - ئىچمەي، بىزنىڭ كېيىنكى تۇرمۇشىمىز ئۈچۈن تاپشۇرۇپ تۇرغانىكەن، دېيىشتى. بۇنىڭ بىلەن ئۇ مۇتەئەسسىپ قېرىنىڭ ئابرويى تېخىمۇ ئۆسۈپ كەتتى. نەتىجىدە، ئۇ ئائىلىسىدىكىلەر ئۈچۈن ئۆزىنى قۇربان قىلغان

ئادەمگە ئايلىنىپ قالدى. ناۋادا ئۇ ئۇ دۇنيادا تۇرۇپ ئاپام بىلەن سىڭلىمنىڭ ياخشى كۈن كۆرۈۋاتقانلىقىنى بىلىدىغان بولسا، قىلغان ئەجرىنىڭ بىكارغا كەتكىنىگە ئېچىنىپ كۆزىنى مەڭگۈ يۇممايدۇ، شۇنداق بولسا ياخشى بولاتتى... ئۇ ئۆلۈمنى ئويلىغان... ئۆلۈشنى بەكمۇ خالىغان، شۇڭا مەن ئۇنىڭ ئۆلۈمىگە ئەپسۇسلىنمەن دېسەممۇ بولىدۇ.

— نېمىشقا؟

— ئەمەلىيەتتە، ئۇ گېنېرال لې تەسلىم بولغان چاغدىلا ئۆلۈپ بولغان. ئۇنداق ئادەملەرنى سىزمۇ بىلىسىز، ئۇلار بەربىر يېڭى دەۋرگە ماسلىشالمايتتى. ئۆتمۈشتىكى ياخشى تۇرمۇشنى ئاغزىدىن چۈشۈرمەي غوتۇلداپلا يۈرگەن بولاتتى.

— رېت، قېرىلارنىڭ ھەممىسى شۇنداق! — ئۇ دادىسى گېلاردنى ۋە ۋىلنىڭ ئۇنىڭ ئەھۋاللىرى توغرىلىق قىلغان گەپلىرىنى ئەسلىدى.

— ياق، ئۇنداق ئەمەس، سىز ھېنرى تاغا بىلەن ياۋا مۇشۇك مېرۇپتېر ئەپەندىگە قاراڭ، ئۇلار يېزا پىدائىيلىرى بىلەن بىللە ئۇرۇشقا ئاتلانغان چاغدىن باشلاپلا يېڭى ھاياتنى باشلىغان. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇلار ياشىرىپ قالغاندەك، جانلىنىپ كېتىۋاتقاندەك بولۇپ قالدى. بۈگۈن ئەتىگەن مەن مېرۇپتېر ئەپەندى بىلەن ئۇچرىشىپ قالدىم. ئۇ ھارۋىسىنى خۇددى ئارمىيە ئىچىدە ھارۋا ھەيدىگەندەك ھەيدەپ كېتىۋېتىپتۇ، ئاتلىرىنى تىللايمۇ قويىدۇ تېخى. ئۇ ماڭا ئۆيدە ئولتۇرۇۋالماي ھارۋا ھەيدەشكە باشلىغاندىن بېرى ئۆزۈمنى ئون ياش ياشىرىپ قالغاندەك سېزىدىغان بولدۇم، دېدى. سىزنىڭ ھېنرى تاغنىڭىز مۇ سوتنىڭ ئىچى - سىرتىدا شىماللىقلار بىلەن كۈرەش قىلىپ، تۇل خوتۇنلار بىلەن يېتىم - يېسىرلارنى قوغداپ كېلىۋاتىدۇ، شىماللىق تەۋەككۈلچىلەرگە خېلى تېتىۋاتىدۇ... پەرىزىمچە، ئۇ خەقلەردىن پۇل ئالمايدۇ. ئەگەر ئۇرۇش بولمىغان بولسا ئۇ ئاللىبۇرۇن پېنسىيەگە چىقىپ رېماتىزم كېسىلىنى داۋالاش

بىلەن يۈرگەن بولاتتى. ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ كىشىلەرگە يەنە لازىم ئىكەنلىكىنى بىلگەچكە شۇنداق ياشىرىپ كېتىۋاتقان گەپ. يېڭى دەۋر قېرىلارغا پۇرسەت يارىتىپ بەردى، ئۇلار بۇ دەۋرنى ياخشى كۆرۈپ قېلىۋاتىدۇ. لېكىن، يەنە سىزنىڭ ۋە مېنىڭ دادامغا ئوخشاش ئادەملەرمۇ ئاز ئەمەس. ئۇلار بۇ دەۋرگە ماسلىشالمايدۇ، ماسلىشىشىنىمۇ خالىمايدۇ. بۇ گەپلەرنىمۇ قىلىشتۇق، ئەمدى ئىككىمىز ئادەمنىڭ كۆڭلىنى غەش قىلىدىغان بىر ئىش ئۈستىدە سۆزلىشەيلى، سىكارلېت. رېت باتلېرنىڭ گەپنىڭ مەزمۇنىنى تۇيۇقسىز ئۆزگەرتىشى سىكارلېتنى ھودۇقتۇرۇپ قويدى.

— نېمە... نېمە... — دەپ كېكەچلەپ كەتتى ئۇ. ئىچىدە بولسا، ۋاي خۇدايىم، نېمىمۇ دەيدىغاندۇ بۇ، گەپتە تەڭ كەلگىلى بولارمۇ ئۇنىڭغا... دەپ ئويلىدى.

— مەن سىزنى چۈشىنىمەن، شۇڭا سىزدىن راست گەپ، كۆڭۈل ئاياش، ئادىل مۇئامىلە قىلىش دېگەنلەرنى كۈتمەيمەن. ئەمما، مەن ئۆز ۋاقتىدا سىزگە ئىشىنىپ بەكمۇ ئەخمەقلىق قىپتىمەن.

— بۇ گېپىڭىزنى چۈشەنمىدىم.

— مەن سىزنى چۈشىنىدۇ دەپ ئويلايمەن. مەيلى ئېمىلا دەڭ، سىزنىڭ ئىچىڭىزدە بىر جىن بار. بايا مەن بۇ يەرگە كېلىۋېتىپ ئىۋې كۈچىسىدىن ئۆتۈپ قالدىم. بىرسى ماڭا سالام قىلغاندەك قىلدى، قارىسام، ئاشلېي ۋىلكېس خانىم ئىكەن. مەن توختاپ ئۇنىڭ بىلەن بىردەم پاراڭلاشتىم.

— راستمۇ؟

— راست. ئىككىمىز كۆڭۈللۈك پاراڭلاشتۇق. ئۇنىڭ مەن بىلەن بىر پاراڭلاشقۇسى بار ئىكەن. ئاخىرقى يىللاردا جەنۇب ئىتتىپاقى ئۈچۈن جەڭگە بېرىپ ئاجايىپ باتۇرلۇق قىلدىڭىز، دەپ مېنى ماختىدى.

— قۇرۇق گەپ! مېلانىيەنىڭ بېشى ئايلىنىپ قاپتۇ. سىزنىڭ

باتۇرلۇقىڭىز تۈپەيلىدىن مېلانىيە ئاشۇ چاغدا ئۆلگىلى تاس قالغان ئەمەسمۇ؟

— ئەگەر ئۆلۈپ كەتكەن بولسا، ئۇلۇغۇزار ئىشلىرىمىز ئۈچۈن ئۆزۈمنى قۇربان قىلدىم دەپ ئويلىغان بولاتتى. مەن ئۇنىڭدىن ھازىر ئاتلانتادا نېمە ئىش قىلىۋاتقانلىقىنى سورىۋېدىم، ئۇ مېنىڭ ئۆزىنىڭ ئىشلىرىدىن خەۋەرسىز ئىكەنلىكىمگە قاتتىق ھەيران قالدى. ئاندىن ئۆزلىرىنىڭ بۇ يەرگە كۆچۈپ كەلگەنلىكىنى، سىزنىڭ ئۆزلىرىگە ياخشى قاراۋاتقانلىقىڭىزنى، ۋىلكېس ئەپەندىنىڭ سىز بىلەن بىرلىشىپ پەن زاۋۇتىنى ماڭدۇرۇۋاتقانلىقىنى سۆزلەپ بەردى.

— ئۇ قانچىلىك ئىشلار؟ — دېدى سىكارلېت ئاددىيلا قىلىپ.

— مەن سىزگە ئاشۇ زاۋۇتنى سېتىۋېلىشىڭىز ئۈچۈن پۇل بېرىپ تۇرغاندا، بۇ زاۋۇت بىلەن ئاشلىپىنى باقىدىغان ئىشنى قىلمايسىز دەپ شەرت قويغان، سىزمۇ بۇ شەرتىمگە قوشۇلغان.

— قانداق ئادەم سىز. پۇلىڭىزنى قايتۇرۇپ بەردىم، ئەمدى زاۋۇت مېنىڭكى، قانداق قىلىمەن دېسەم ئىختىيار ئۆزۈمدە.

— ماڭا قايتۇرۇپ بەرگەن پۇلىڭىزنىڭ نەدىن كەلگەنلىكىنى ماڭا دەپ بېرەلمەيسىز؟

— ئەلۋەتتە، ياغاچ سېتىشتىن كەلگەن.

— مەن سىزگە بېرىپ تۇرغان پۇل بىلەن كەلگەن، كۆڭلىڭىزدىكى گەپمۇ مۇشۇ. سىز مېنىڭ پۇلۇم بىلەن ئاشلىپىنى بېقىۋېتىپسىز. سىز پۈتۈنلەي ئىشەنچسىز ئايال ئىكەنسىز.

ئەگەر سىز مېنىڭ پۇللىرىمنى ھازىرغىچە قايتۇرمىغان بولسىڭىز، مەن قەرزنى قىستايىتىم، قايتۇرالمىسىڭىز ئۆزىڭىزنى بازارغا سالاتتىم، شۇ چاغدا قىزىق ئىش بولاتتى.

ئۇنىڭ گەپلىرى بەكمۇ قاتتىق بولمىسىمۇ، ئەمما كۆزلىرىدىن غەزەپ ئۇچقۇنلاپ تۇراتتى.

سىكارلېت ئۇرۇش ئوتىنى دەرھال دۈشمەننىڭ ئۆزىنىڭ

زېمىنىغا تۇتاشتۇرۇشقا ئۇرۇندى.

— سىز نېمىشقا ئاشلىپىغا بۇنچىلىك ئۆچلۈك قىلىسىز؟

كۈنداشلىق قىلىۋاتىسىزغۇ دەيمەن؟

سىكارلىپتىنىڭ بۇ گەپنى قىلغان تىلىنى چىشلەپ

ئۈزۈۋەتكۈسى كېلىپ كەتتى. رېت باتلىر بۇ گەپكە قاتتىق كۈلۈپ

سىكارلىپتىنى خىجىل قىلىپ قويغاندى.

— سىز ئىشەنچسىزلا ئەمەس، بەلكى يەنە تولمۇ كۆرەڭ

خانم ئىكەنسىز، — دېدى ئۇ، — سىز ئۆزىڭىزنى بۇ

ئەتراپتىكىلەرنىڭ ئىچىدە گۈزەللىك داخقىم بىلەن مەڭگۈ

ياشايمەن دەپ ئويلايسىز؟ سىز دائىم، مەن چىرايلىق، مېنى

كۆرگەن ئەرلەر ياخشى كۆرمەي قالمايدۇ، دەپ ئويلايسىز؟

— خاتا، — دېدى سىكارلىپت ھاسىراپ كېتىپ، — مەن

پەقەت سىزنىڭ نېمە ئۈچۈن ئاشلىپىغا ئۆچلۈك

قىلىدىغانلىقىڭىزنىلا بىلمەكچى، مېنىڭ ئويلايدىغىنىم پەقەت

مۇشۇلا.

— سىز يەنە ئويلاپ بېقىڭ، كىچىك غەنناچ، بۇ

چۈشەندۈرۈشىڭىز توغرا بولمىدى. مەن ئاشلىپىنى ياخشى

كۆرمەيمەن، بۇ راست، ئەمما ئۆچ ئەمەس. ئەمەلىيەتتە، ئۇنىڭغا

ھەم ئۇنىڭغا ئوخشاش ئادەملەرگە ئىچىم ئاغرىيدۇ.

— ئىچىم ئاغرىيدۇ؟

— شۇنداق، كۆزگە ئىلمايدىغان تەرىپىممۇ بار. ئەمدى سىز

كۈرۈك توخۇدەك رۇكۇلداڭ، ساڭا ئوخشاش لۈكچەكلەرنىڭ

مىڭىنى ئاشلىپىغا ئەڭ قىلمايمەن. ئۇنىڭغا ئىچىم ئاغرىيدۇ،

كۆزگە ئىلمايمەن، دېگەندەك گەپلەر ئاغزىڭغا قانداق پاتتى، دەپ

ۋالاقلاڭ. ۋالاقلاشلىرىڭىز تۈگىگەندىن كېيىن، نېمە ئۈچۈن

شۇنداق دېگەنلىكىمنى سۆزلەپ بېرىمەن، ئەگەر سىز

قىزىقسىڭىز.

— قىزىقمايمەن.

— شۇنداق بولسىمۇ دەپ بېرەي، چۈنكى مەن سىزنىڭ مېنى

ئۇنىڭدىن كۈنلەۋاتىسىز، دېگەن شېرىن خىياللارنى داۋاملىق سۈرۈشىڭىزگە چىداپ تۇرالمايمەن. ئۇنىڭغا ئىچ ئاغرىتىقىنىم، ئۇ ئاللىبۇرۇن ئۆلۈشكە تېگىشلىك ئىدى، لېكىن ئۆلمىدى؛ كۆزىگە ئىلمىغىنىم، ئۇنىڭ دۇنياسى ئاللىبۇرۇن تۈگىگەنىدى، شۇنداق تۇرۇپ يەنە ھازىر نېمە قىلىشنى بىلمەي يۈرۈۋاتىدۇ.

سىكارلېت بۇ گەپلەرنى بىر يەردە ئاڭلىغاندەك قىلدى، لېكىن نەدە، قاچان ئاڭلىغانلىقىنى ئېسىگە ئالالمىدى، ئاچچىقى كېلىپ تۇرۇۋاتقاچقا كۆپ ئويلىنىپمۇ كەتمىدى.

— سىزنىڭ بۇ گېپىڭىزچە بولغاندا، جەنۇبىنىڭ دۇرۇس نىيەتلىك ئادەملىرىنىڭ ھەممىسى ئۆلۈشكە تېگىشلىك ئىكەن — دە !

— ئەگەر ئۇلارنىڭ ئويلىغىنىدەك بولسا، ئاشلىپىدەك ئادەملەرنىڭ ئۆلۈپ كەتكىنى ياخشى. ئۇلار ئۆلۈپ كەتسە قەبرە تېشىغا ناھايىتى چىرايلىق قىلىپ: «جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ بۇ جەڭچىسى دۆلەت ئۈچۈن ئۆزىنى قۇربان قىلغان» ياكى ① «Dulce et decorum est» دەپ يېزىپ قوياتتۇق. — مەن بۇ خاتىرە تېشىڭىزدىن ھېچنېمە چۈشەنمىدىم.

— خەتنى بىر مېتىر يوغانلىقتا يېزىپ كۆزىڭىزگە تاقاپ قويمىغۇچە چۈشەنمەيسىز، شۇنداقمۇ؟ دېمەكچىمەنكى، ئۆلسە ھەممە ئىش تۈگەيدۇ، مەسىلىلەرنى ھەل قىلىمەن دەيمۇ يۈرمەيدۇ، ئەمەلىيەتتە، ئۇ مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشمۇ تەس. ئۇنىڭدىن باشقا، ئائىلىسىدىكىلەرمۇ ئەۋلادمۇ ئەۋلاد ئۇلاردىن پەخىرلىنىپ يۈرۈۋېرىدۇ. مەن ئۆلۈپ كەتكەنلەرنى بەختلىك ئىمىش دەپ ئاڭلىغان، سىزچە، ئاشلىپى ۋىلكېس ھازىر بەختلىكمۇ؟

— ئەلۋەتتە... — سىكارلېت گېپىنىڭ ئاخىرىنى دېيەلمىدى، چۈنكى ئاشلىپىنىڭ يېقىنىدىن بېرىقى روھىي

① لاتىنچە، ئۇنتۇلغۇسىز ئاجايىپ زور خىزمەت كۆرسەتكەن، دېگەن مەنىدىكى سۆز.

ھالەتلىرى كۆز ئالدىغا كېلۋالغانىدى.

— خۇگ ئېلىسىن، مادې دوختۇر دېگەندەكلەرمۇ بەختلىكىمدۇ؟ ئۇلار مېنىڭ دادامدىنمۇ، سىزنىڭ دادىڭىزدىنمۇ بەختلىكىمۇ؟

— بەلكىم ئۇلار ئۆزلىرىگە تېگىشلىك بەختتىن بەھرىمەن بولالمايۋاتقاندۇ، چۈنكى ئۇلار پۇل - مالىرىدىن ئايرىلىپ قالدى.

رېت كۈلۈپ كەتتى.

— بۇ پۇل - مالىرىدىن ئايرىلىپ قالغانلىقتىن بولۇۋاتقان ئىش ئەمەس، جېنىم. سىزگە دەپ بېرەي، ئۇلار ئۆزىنىڭ دۇنياسىدىن ئايرىلىپ قالغان... كىچىكىدىن تارتىپ چوڭ بولغان دۇنياسىدىن، خۇددى بېلىق سۇدىن ئايرىلىپ قالغاندەك، مۇشۇككە قانات چىقىپ قالغاندەك بولۇپ قالغان. ئۇلارغا بېرىلگەن تەربىيە ئۇلاردىن مەلۇم ئادەملەردەك بولۇشنى، مەلۇم ئىشلارنى قىلىشنى، مەلۇم ئورۇنغا ئىگە بولۇشنى تەلەپ قىلاتتى. گېنېرال لې ئاپو ماتوسقا يېتىپ بارغاندىن كېيىنلا، ئۇ خىل ئادەم، ئۇ خىل ئىش ۋە ئۇ خىل ئورۇنلارنىڭ ھەممىسى بەربات بولۇپ كەتتى. سىكارلېت، گالۋاڭلىقىڭىزنى قارالڭ سىزنىڭ، سىز ھازىر ئاشلىپىنىڭ ئۆيى يوق، يەر - زېمىنلىرى باج تاپشۇرالمىغانلىقى ئۈچۈن مۇسادىرە قىلىنىپ كەتتى دەپلا بىلىسىز. ئۇنداق سالاپەتلىك تۈرلەرنىڭ ھازىر كۆشۈكى بىر پۇل. مۇشۇنداق ئەھۋالدا ئاشلىپى ۋىلكېس نېمە ئىش قىلالايدۇ؟ كالىسىغا تايىنىپ ئىش قىلامدۇ ياكى ئىككى قولغىمۇ؟ كېسىپ ئېيتالايمەنكى، ئۇنىڭغا زاۋۇتىڭىزنى تۇتقۇزغاندىن بېرى تارتىۋاتقان زىيىنىڭىز كۈندىن - كۈنگە كۆپىيىۋاتىدۇ.

— ئۇنداق ئەمەس.

— ياخشى! ئۇنداق بولسا بىر يەكشەنبە كۈنى ۋاقتىڭىز چىقسا ھېسابىڭىزنى تەكشۈرۈپ باقايلى، بولامدۇ؟

— ئىشىڭىزنى قىلىڭ، سىزنى دەپ ۋاقت چىقىرىمۇ

ئولتۇرمايمەن. ئەمدى كەتسىڭىز بولىدۇ، نېمە قىلغۇڭىز كەلسە شۇنى قىلىڭ.

— قوزام، مەن ئىشىمنى قىلىپ بولغان ھەم ئۇنىڭدىن زېرىكىپمۇ قالغان. ھازىر مېنى ھەرقانچە مەجبۇرلىسىڭىزمۇ قىلمايمەن... ئاشۇ چاغدا سىزگە جىددىي پۇل لازىم بولغاندا مەن بېرىپ تۇرغان، سىز ئېلىپ ئىشلەتكەن، بۇ پۇلنى قانداق ئىشلىتىش توغرىلۇق كېلىشىمۇ تۈزگەندۇق. سىز ئۇ كېلىشىمگە خىلاپلىق قىلدىڭىز. ئېسىڭىزدە بولسۇن، كىچىك ئالدامچى، سىز ھامان بىر كۈنى پۇل سوراپ يەنە ئالدىمغا بارىسىز، سىزنىڭ مېنىڭ ياردىمىم بىلەن پەن زاۋۇتىدىن بىرنەچچىنى، قېچىردىن بىر نەچچىنى سېتىۋالغۇڭىز، بىرنەچچە قاۋاقخانا ئاچقۇڭىز كېلىدۇ. شۇ چاغدا سىز مەندىن بىر تىيىن ئالالمايسىز.

— پۇل لازىم بولسا بانكىدىن ئالىمەن، رەھمەت سىزگە، — دېدى سىكارلېت تەمكىن تۇرۇپ، ئەمما غەزەپتىن ئۆرتىنىپ كېتىۋاتاتتى.

— شۇنداقمۇ؟ ئەمىسە سىناپ بېقىڭ، مېنىڭ بانكىدىمۇ نۇرغۇن پېيىم بار.

— راستمۇ؟

— راست، مەن بەزى ئىشەنچلىك كارخانىلارغا بەك قىزىقمەن.

— باشقا بانكىلارمۇ بار...

— بانكا ئاز ئەمەس، ئەمما مەن ئازراقلا كۈچەيدىغان بولسام، ھەرقانداق بانكىدىن پۇل ئالالمايسىز. پۇل لازىم بولغاندا شىماللىقلارنىڭ يۇقىرى ئۆسۈملۈك بانكىسىدىن ئالسىڭىز بولىدۇ.

— ۋاقتى كەلگەندە ئۇلارنىمۇ خۇشال ئىزدەپ بارالايمەن.

— ئۇلارنى ئىزدەپ بارالسىڭىزدا گەپ يوق، ئەمما ئۇلار ئالدىدىغان ئۆسۈمنى ئاڭلىسىڭىز خۇشال بولالماي قالسىز.

قوزام، سودا قىلغۇچىلار بىلەن بولغان مۇناسىۋەتتە شۇملۇق ئويلايدىكەنسىز، قاتتىق جازالانماي قالمايسىز، شۇڭا مەن بىلەن ناھايىتى ئەدەپلىك مۇئامىلە قىلغىنىڭىز ياخشى.

— سىز ياخشى نىيەتلىك ئادەم ئەمەسمىدىڭىز؟ پۇلىڭىز، تەسىرىڭىز ھەم بار، شۇنداق تۇرۇقلۇق مەن بىلەن ئاشلىپىدەك قىيىنچىلىقى بار ئادەملەر بىلەن قېرىشىپ نېمە قىلىسىز؟

— سىز ئۆزىڭىزنى ئۇنىڭغا قوشۇۋالماڭ، سىز قىيىنچىلىقى بار ئادەملەر قاتارىغا كىرمەيسىز. سىزنىمۇ ھېچقانداق قىيىنچىلىق قورقۇتالمايدۇ. ئاشلىپىنىڭ بولسا راست قىيىنچىلىقى بار. ئۇنىڭدىن قۇتۇلۇپ كېتىشىمۇ مۇمكىن ئەمەس، كۈچلۈك بىر ئادەم ئۇنى مەڭگۈ قوللىسا، باشلاپ ماڭسا، مۇھاپىزەت قىلىپ تۇرسا، بۇ باشقا گەپ. مەن بەزى ئادەملەرنىڭ مېنىڭ پۇلۇم بىلەن شۇنداق ئادەملەرگە ياردەم بېرىشىنى ھەرگىز خالىمايمەن.

— سىز ماڭا بۇرۇن ياردەم بەرگەن، ئۇ چاغدا مېنىڭ قىيىنچىلىقىم ئېغىر ئىدى، ئۇنىڭ ئۈستىگە...

— سىز تەۋەككۈلچى، سۆيۈملۈكۈم، قىزىقلا تەۋەككۈلچى. نېمە ئۈچۈن؟ چۈنكى سىز ئۇرۇق - تۇغقانلىرىڭىزنىڭ ئارىسىدىكى ئەرلەرگە تايانمىدىڭىز، بۇرۇنقى كۈنلىرىڭىزنى كەسلەپ كۆز يېشى قىلمىدىڭىز، ئاتلانتاغا كېلىپلا چوڭ ئىشلارغا تۇتۇش قىلدىڭىز. ھازىر مال - مۈلكىڭىز مۇقىم ئاساسقا ئىگە بولدى، سىزدە بىر ئۆلگۈچىنىڭ يانچۇقىدىن ئېلىۋالغان پۇللا ئەمەس، يەنە جەنۇب ئىتتىپاقىدىن ئوغرىلىۋالغان پۇلمۇ بار. سىزنىڭ نەتىجىلىرىڭىز ئادەم ئۆلتۈرۈش، باشقىلارنىڭ ئېرىنى تارتىۋېلىش، مەقسەتلىك ئويناش، يالغان گەپ قىلىپ ئادەم ئالداش، خەقنى زىيانغا سېلىشقا ئوخشاش ھۈنەرلىرىڭىز بىلەن كەلگەن. يەنە ئايرىم سۆيىقەستلىرىڭىزمۇ بار، ھەممە ھىلىلىرىڭىز ئەستايىدىل تەكشۈرسىلا ئاشكارىلىنىپ قالىدىغان ھىلىلەر. ئەمما، سىز

قايىل بولغۇدەك ئايال. زېھنىي كۈچىڭىز، ئىرادىڭىز كۈچلۈك، پۇل تېپىشقا ماھىر تەۋەككۈلچى. ئۆزى بىر ئىش قىلالايدىغان ئادەملەرگە ياردەم بېرىش ئادەمنى خۇشال قىلىدۇ، مەن رىملىقلارغا ئوخشايدىغان مېرۇپتېر خانىمغا قولىدىن ھۆججەت ئالماي ئون مىڭ دوللار بېرىشكە رازى، چۈنكى ئۇ ئايال ئىشنى بىر سېۋەت پوشكالدىن باشلىغان. ئەمدى ئۇ ھازىر قانداق؟ بولكىخاندىن بىرنى ئېچىۋالدى، بىرنەچچە ياش بالا بىلەن ياشىنىپ قالغان بوۋىيى ئۇنىڭغا خۇشاللىق بىلەن ئىشلەپ بېرىۋاتىدۇ. ئەمگەك قىلىشنى ياخشى كۆرمەيدىغان فىرانسىيەلىك رېنى دېگەن يىگىتمۇ بۇ ئىشنى ياخشى كۆرۈپ بېرىلىپ ئىشلەۋاتىدۇ... بىچارە تومى ۋېلبورنمۇ سالامەتلىكى ناچار بولسىمۇ، ئىككى ئادەمنىڭ ئىشنى قىلىۋاتىدۇ... ھەي، بولدىلا، دەۋەرمەي، يەنە دېسەم بەرىمىز قۇلقىڭىزغا خۇشياقمايدۇ.

— سىزدىن بىزار بولۇشقا باشلىغىنىمغا خېلى بولدى، ساراڭ بولۇپ قالاي دېدىم، — سىكارلېت ئەتەي ئۇنىڭ چىشىغا تېگىش، ئاشلىپى توغرىسىدىكى گەپلەردىن چەتنەش مەقسىتىدە شۇنداق دېگەندى، ئەمما، رېت ئۇنىڭ نېمە ئويلىغىنى بىلەن كارى يوق كۈلۈپ تۇرۇۋەردى.

— ئاشۇلارغا ئوخشاش ئادەملەر ياردەم قىلىشقا ئەرزىيدۇ. ئەمما، ئاشلىپى ۋېلكېسقا ئوخشاشلار... تۇقى! ئۇنىڭغا ئوخشاش ئادەملەر بىزنىڭ بۇ قايناق دۇنيامىزدا ھېچنېمىگە يارمايدۇ، قىلچە قىممىتى يوق. بۇ دۇنيا ھەر قېتىم ئاستىن - ئۈستۈن بولغاندا بىرىنچى بولۇپ يوقىلىدىغان ئادەملەر ئاشۇلار. نېمىشقا ئۇنداق بولمايدۇ؟ ئۇلارنىڭ داۋاملىق ياشاشقا سالاھىيىتى يوق، چۈنكى ئۇلار كۈرەش قىلمايدۇ... قانداق كۈرەش قىلىش كېرەكلىكىنىمۇ بىلمەيدۇ. دۇنيانىڭ ئاستىن - ئۈستۈن بولۇشى مۇشۇ بىر قېتىملا ئەمەس، ئاخىرقى قېتىمىمۇ ئەمەس، بۇرۇن بولغان، بۇنىڭدىن كېيىن يەنە بولىدۇ. ئاشۇنداق چوڭ ئۆزگىرىشلەر يۈز بەرگەندە، شەخسلەرنىڭ ھەممە نېمىسى ۋەيران

بولۇپ پۈتۈن ئادەم باراۋەر بولۇپ قالىدۇ. ئاندىن كىشىلەر ئىشنى باشقىدىن باشلاپ، قۇرۇق قول ئىگىلىك يارىتىشقا ئاتلىنىدۇ. قۇرۇق قول ئىگىلىك يارىتىش دېگىنىمىز، كالا بىلەن ئىككى قولغا تايىنىپ ئىش قىلىش، دېگەنلىك. ئەمما، بەزى ئادەملەرنىڭ، مەسىلەن، ئاشلىپدەكلەرنىڭ كالىسى ئىشلىمەيدۇ، قوللىرىدىمۇ كۈچ يوق ياكى كالىسى ئىشلەيدۇ، بىلەكلىرىنىڭمۇ كۈچى بار، لېكىن ئىككىلىنىدۇ، ئۇنىڭدىن پايدىلىنىشقا جۈرئەت قىلالمايدۇ، شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئارقىدا قېلىپ قېلىۋېرىدۇ، ئۇلار ھەم شۇنداق بولۇشقا تېگىشلىك. بۇ بىر قانۇنىيەت، بۇ خىل ئادەملەر يوقالسا دۇنيا تېخىمۇ گۈزەللىشىدۇ. لېكىن، بۇنىڭغا ناھايىتى ئاز سانلىق ئادەملەرلا بەرداشلىق بېرەلەيدۇ، ھەتتا ئۇلار چوڭ ئۆزگىرىشتىن ئىلگىرىكى ھالىتىگە قايتىپمۇ كېلەلمەيدۇ.

— سىزمۇ نامراتچىلىقنى بېشىڭىزدىن ئۆتكۈزگەن. دادىڭىز ئۆيىدىن قوغلىۋەتكەندە يېنىڭىزدا بىر تىيىنمۇ يوقلۇقىنى دېدىڭىز، — دېدى سىكارلېت ئاچچىقى كېلىپ، — ئۇنداق بولغاندىكىن، سىز ئاشلىپىنىڭ دەردىنى چۈشەنسەڭىز توغرا بولىدۇ.

— مەن ئۇنى چۈشىنمەن، — دېدى رېت، — ئەمما ئىچ ئاغرىتىشنىڭ كېرەك دېسىڭىز، ئۇ مۇمكىن ئەمەس. جەنۇب تەسلىم بولغاندا ئاشلىپىنىڭ مال - مۈلكى مەن ئۆيىدىن قوغلىنىپ كەتكەندە بار مۈلكۈمدىن كۆپ چىق ئىدى. ھېچبولمىغاندا ئۇنى بەزى دوستلىرى يۆلەيتتى، مەن بولسام جەمئىيەتتە تاشلاندىق ئادەم ئىدىم. لېكىن، ئاشلىپى شۇنداق ئەھۋالدا تۇرۇپ ئۆزى ئۈچۈن نېمە ئىش قىلدى؟

— سىز ئۆزىڭىزچە ئالىيجاناب كاتتا ئادەم تۇرۇپ ئۇنىڭ بىلەن ئۆزىڭىزنى سېلىشتۇرۇۋاتىسىز. ئۇنداق بولسا نېمە ئۈچۈن... خۇداغا شۈكۈر، ئۇ سىزگە ئوخشىمايدۇ، سىزگە ئوخشاش ئۆزىنى بۇلغاپ، شىماللىق ئالۋاستىلار، تەۋەككۈلچىلەر ۋە ھايانكەشلەر بىلەن ئاپاق - چاپاق بولۇپ پۇل تېپىشنى

خالىمىغان، ئۇ ئېھتىياتچان، ساپ دىل ئادەم.

— ئەمما، ئۇ مەن ئېھتىياتچان، ساپ دىل ئادەم دەپ، بىر ئايالنىڭ بەرگەن ياردىمىنى، پۇلىنى ئالماي ئولتۇرمىدى - دە.
— ئالمىسا قانداق قىلىدۇ؟

— قانداق قىلىدىغانلىقىنى مەن نەدىن بىلەي؟ مەن پەقەت ئۆزۈمنىلا بىلىمەن، قوغلاپ چىقىرىلغاندا قانداق ئىدىم، ھازىر قانداق، باشقىلار قانداق كېتىۋاتىدۇ، مېنىڭ بىلىدىغىنىم شۇ. بىز كونا خارابىلىكلەرنىڭ ئىچىدىن پۇرسەت تېپىپ بۇ پۇرسەتتىن تولۇق پايدىلاندىم. بەزىدە لىلا ئىش قىلدۇق، بەزىدە شۇملۇقلارنى قىلدۇق، ھازىرمۇ ئۇ پۇرسەتلەردىن ئامال بار پايدىلىنىۋاتىمىز. ئاشلىپىغا ئوخشاش ئادەملەرگىمۇ بۇ دۇنيادا ئۇنداق پۇرسەتلەر بار، ئەمما ئۇلار ئۇنىڭدىن پايدىلانمايدۇ، چارە ئىزدەيمەيدۇ. سىكارلېت، چارە ئىزدەپ ھارمايدىغان ئادەملەرلا بۇ دۇنيادا ياشاشقا تېگىشلىك.

رېت باتلېر يەنە نېمىلەرنى دېدى، سىكارلېتنىڭ قۇلىقىغا كىرمىدى، چۈنكى ئۇ رېت گەپ قىلىشقا باشلىغان چاغدىلا بەزى ئىشلارنى غۇۋا ئەسلەشكە باشلىغانىدى، ئەمدى ئۇ ئىشلار ئوچۇقلىشىشقا باشلىدى. ھېلىمۇ ئۇنىڭ ئېسىدە، سوغۇق شامال چىقىپ تۇرغان ھېلىقى چاغدا، تارادىكى باغنىڭ ئىچىدە ئاشلىپى ئىككىسى پاراڭلاشقان، ئاشلىپى ئۇنىڭ يېنىدا يىراققا قاراپ ئۇزاق تۇرۇپ كەتكەن، شۇ چاغدا ئۇ... ئۇ نېمە دېگەن بولغىدى؟ ئۇ غەلىتە بىر چەت ئەللىك ئادەمنىڭ ئىسمىنى دېدى، خۇددى غەيرىي دىننىڭ ئادىمىدەك گەپلەرنى قىلدى، دۇنيانىڭ مەھشەر كۈنى توغرىلىق سۆزلىدى. ئۇ چاغدا ئۇ ئۇنىڭ گەپلىرىنى چۈشەنمىگەن، ئەمدى چۈشەندى، چۈشىنىپ ھەيران قالدى ھەم ئۆزىنى چارچىغاندەك ھېس قىلىشقا باشلىدى.

— ھە راست، ئاشلىپى شۇنداق دېگەن...

— نېمە دېگەن؟

— تارادىكى ۋاقتىدا، بىر كۈنى خۇدالارنىڭ مەھشەر كۈنى،

دۇنيانىڭ مەھشەر كۈنى، دېگەندەك بىرمۇنچە يوقىلاڭ گەپلەرنى قىلغان.

— ھە ! Gotterdammerung ، رېتتىڭ چىرايىدا غەلىتە بىر قىزىقىش پەيدا بولدى، — ئۇ يەنە نېمە دەيدى؟
— ئېسىمدە قالماپتۇ، شۇ چاغدا ئۇنىڭ گەپلىرىگە نازا دىققەت قىلمىغانىدىم. ھە، توغرا، ئۇ يەنە، كۈچلۈكلەر ئۆتۈپ كېتىدۇ، ئاجىزلار قاتاردىن چىقىدۇ، دېگەندەكمۇ قىلغان.

— بۇ گەپچە، ئۇ ھەممىنى چۈشىنىپ تۇرىدىكەن، شۇڭا ئۇنىڭ بۇ ئىشلارغا بەرداشلىق بەرمىكى قىيىن. ئۇنداقلارنىڭ كۆيى ھېچنېمىنى چۈشەنمەي مەڭگۈ گاراڭ ھالەتتە ياشايدۇ. ئۆزلىرىنىڭ شېرىن خىياللىرىنىڭ نەلەرگە يوقىلىپ كەتكەنلىكىنى ئۆمۈرۋايەت بىلمەي ئۆتۈپ كېتىشىدۇ. ھەممىگە چىدايدۇ، تەكەببۇرلارچە ياشىماقچى بولۇشىدۇ، بىر ئىش قىلاي دەپسە كۈچى يەتمەيدۇ. لېكىن، ئاشلىپ ئۇلارغا ئوخشىمايدىكەن، ھەممىنى بىلىپ تۇرىدىكەن، ئۆزىنىڭ قاتاردىن چۈشۈپ قالغانلىقىنىمۇ بىلىدىكەن.

— ياق، ئۇ قاتاردىن چۈشۈپ قالمايدۇ، مەنلا بولىدىكەنمەن، ئۇنى ھەرگىز قاتاردىن چۈشۈرۈپ قويمايمەن.
رېت ئۇنىڭغا جىمجىت قاراپ تۇراتتى، بۇغداي ئۆڭ چىرايى ئوچۇق ئىدى.

— سىكارلېت، ئۇنى ئاتلانتاغا كېلىپ زاۋۇتىڭىزنىڭ ئىشلىرىغا ياردەملەشتۈرۈشكە قانداق كۆندۈردىڭىز؟ ئۇ تەكلىپىڭىزنى رەت قىلمىدىمۇ؟

سىكارلېت دەررۇلا دادىسىنى دەپنە قىلىپ بولغاندىن كېيىن ئۇنىڭ بىلەن سۆزلەشكەنلىكىنى ئېسىگە ئالدى، ئەمما ئېسىگە ئالغىنىنى دەپمىدى.

— ئەلۋەتتە رەت قىلمىدى، — جاۋاب بەردى ئۇ خاپا بولغاندەك تەلەپپۇزدا، — ئۇنىڭغا پەقەت ماڭا ياردىمىنىڭ لازىملىقىنىلا ئېيتقان، چۈنكى مەن شۇ چاغدا زاۋۇتنى باشقۇرۇپ

تۇرۇۋاتقان ئادەمگە تازا ئىشەنمەيتتىم، فىرانكىنىڭمۇ ئىشى ئالدىراش، ماڭا ياردەم بېرەلمەيتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە تۇغۇت ۋاقتىمۇ يېقىنلىشىپ قالغان، شۇڭا ئۇ ماڭا ياردەم بېرىشىنى چىن كۆڭلىدىن خالىدى.

— تۇغۇتنى باھانە قىلىشىمۇ ياخشى ئىش. ئۇنى سىز شۇ گەپ بىلەن قايىل قىلغان. ئەمدى ئۇنى ھازىر ئۆزىڭىزگە كېرەكلىك جايغا باغلاپ قويدىڭىز، ئۇ ھەممە ئىشقا ئەستايىدىل ئادەم بولغاچقا، خۇددى مەھبۇسلار ھازىر سىزگە باغلىنىپ قېلىۋاتقانداك سىزگە باغلىنىپ قالدى. مەن ئىككىڭلارنىڭ بەختىنى تىلەيمەن. ئەمما، ياپا سىزگىمۇ دېدىم، بۇنىڭدىن كېيىن يەنە ھىيلىگەرلىك قىلىپ مەندىن پۇل قەرز ئالمەن دەپ چۆچۈرىڭىزنى خام سانماڭ. سىز ئىككى يۈزلىمە ئىكەنسىز.

سىكارلىپ ئاچچىقلاندى، ئۈمىدسىزلەندى ۋە ئىنتايىن ئازابلاندى. ئۇ ئۇزاقتىن بېرى رېت باتلىرىدىن پۇل قەرز ئېلىپ، شەھەرنىڭ بىر يېرىدە پەن زاۋۇتىدىن يەنە بىرنى قۇرۇشنى ئويلاپ كېلىۋاتاتتى.

— ماڭا سىزنىڭ پۇلىڭىزنىڭ كېرىكى يوق، — دېدى ئۇ، — بوھان گاللىگېر باشقۇرۇۋاتقان پەن زاۋۇتى بىلەنمۇ نۇرغۇن پۇل تاپمەن، چۈنكى ھازىر ھۆر نېگىرلارنى ئىشلەتمەيدىغان بولدۇق. مېنىڭ يەنە گۈرۈگە قويغان پۇلۇممۇ بار. ئۇنىڭدىن باشقا، دۈكىنىمىزدا نېگىرلارنىڭ سودىسىنىمۇ قىلىمىز، بۇنىڭدىنمۇ نۇرغۇن پايدا ئالغىلى بولىدۇ.

— شۇنداق، بۇنى مەنمۇ ئاڭلىغان. سىز تولىمۇ ئەقىللىك ئايال. مەھبۇسلار تۇرمۇشتا يۆلەنچۈكى يوق ئادەملەر ئۇنىڭدىن باشقا، تۇل خوتۇن، نادان ئادەملەرنى يىغىۋېلىپ شۇلار ئارقىلىقمۇ پۇل تېپىۋېتىپسىز. ئەگەر پۇل تاپمىسىڭىز بولمايدىغان ئەھۋالدا قالغان بولسىڭىز، نېمە ئۈچۈن پۇلى بار ئادەملەرنى تاپماي، ئاجىز، كەمبەغەللەرنى تاپمىسىز؟ روبىنزون پەيدا بولغاندىن تارتىپ ھازىرغىچە بايلارنى بۇلاپ كەمبەغەللەرنى

يۆلەش ئاليجاناب ھەرىكەت بولۇپ كېلىۋاتىدۇ.

— كەمبەغەللەردىن پۇل تاپماق ئاسان، خەتىرمۇ ئاز، —
دېدى سىكارلېت ئىچىدىكىنى يوشۇرمايلا.
رېت مۇرىلىرىنى لىكىلدىتىپ كۈلۈپ كەتتى.
— سىكارلېت، سىز ناھايىتى مەرد لۈكچەك ئىكەنسىز.
لۈكچەك؟ بۇ گەپمۇ ئۇنىڭ دىلىنى رەنجىتتى. قىزىق ئىش!
مەن لۈكچەك ئەمەس، ئۇ ھاياجان ئىچىدە تۇرۇپ ئويلىنىپ
قالدى. ھېچبولمىغاندا ئۇنىڭ ئۇنداق لۈكچەكلەردىن بولغۇسى
يوق، ئىناۋەتلىك خانىم بولماقچىدى. بىردىنلا ئۇ خېلى يىللار
ئىلگىرىكى ئىشلارنى ئەسلەپ قالدى، ئاپىسىنىڭ ئۆيىنىڭ
ئىچىدە ۋۇجۇدىدىن خۇش پۇراق تارقىتىپ مېڭىپ
يۈرگەنلىكىنى، نازۇك قوللىرى بىلەن چارچىغىنىغا قارىماي
خەقلەرنىڭ ئىشلىرىغا قارىشىپ ھەممە ئادەمنىڭ مۇھەببىتىگە،
ھۆرمىتىگە سازاۋەر بولغانلىقىنى كۆرۈۋاتقاندىكى ھېسسىياتقا
كېلىپ قالدى ۋە شۇلارنى ئويلاپ تۇيۇقسىزلا بىئارام بولۇشقا
باشلىدى.

— ئەگەر سىز مېنى ئەتەي قىيناپ ئوينىماقچى بولسىڭىز
بىكار ئاۋارە بولىسىز، — دېدى سىكارلېت. چىرايدىن ئازراق
ھارغىنلىق چىقىپ تۇراتتى، — مەن يېقىندىن بېرى ئۆزۈمدە
بولۇشقا تېگىشلىك ئېھتىياتچانلىقنى ساقلاپ قالالمىدىم، كىچىك
ۋاقتىمدا ئالغان تەربىيەم بويىچە كەڭ قورساق، مېھرىبانمۇ
بولالمىدىم. ئەمما، رېت، ئۇنىڭغا ئالمىم يوق، ھەقىقەتەن ئالمىم
يوق. شۇنداق قىلماي نەچارە؟ ھېلىقى شىماللىق ئەسكەر تاراغا
باستۇرۇپ كىرگەندە بوشاخلىق قىلغان بولسام قانداق بولاتتى؟
ۋاد بىلەن مەن، پۈتۈن تارا ۋە باشقىلار قانداق ئاقىۋەتكە
قالاتتۇق؟ شۇ چاغدا شۇنداق قىلماي... ھازىر مەن ئۇ ئىشنى
خىيالىمغا كەلتۈرۈشنىمۇ خالىمايمەن. يەنە جوناس ۋىلكېرسون
ئۆيىمىزنى تارتىۋالماقچى بولغاندا كەڭ قورساق، ئېھتىياتچان
بولغان بولسام قانداق بولاتتى؟ ھازىر بىز قايسى ئۆيلەردە

تۇراتتۇق؟ شۇ چاغدا مەن يەنە گۆدەكلىك قىلىپ فىرانكىغا تەگمىگەن بولسام، ئۇ قەرزلەرنى، باجنى نەنىڭ پۇلى بىلەن تۆلەيتتىم؟ ھەي، بولدىلا، گەپ قىلمايلا قويماي، بەلكىم مەن لۈكچەكتۈرمەن، رېت، ئەمما مەڭگۈ لۈكچەك بولۇپ ئۆتۈشنى ھەرگىز خالىمايمەن. مەن شۇ چاغلاردا ھەم ھازىر شۇنداق قىلمىسام قانداق قىلاتتىم؟ ماڭا ئۇنىڭدىن باشقا قانداق چىقىش يولى بار ئىدى؟ شۇ چاغدىكى مېنىڭ ھالىتىم ئۈستىگە لىق يۈك بېسىلىپ، سۇ ئۈستىدە لەپەڭشىپ ئاران كېتىۋاتقان كېمىگە ئوخشايتتى، ئۇنداق چاغدا ئانچە مۇھىم بولمىغان، تاشلىۋەتسىمۇ ئېچىنمايدىغان نەرسىلەرگە قارايدىغانغا نەدە ئادەمنىڭ چولپىسى؟ مەسىلەن، يۈرۈش - تۇرۇش، كىيىنىش، ھەم باشقا شۇنىڭغا ئوخشايدىغان ئىشلارغا. مەن كېمەمنىڭ چۆكۈپ كېتىشىدىن شۇنچىلىك ئەنسىرەيتتىم، شۇڭا بەكمۇ مۇھىم ئەمەس نەرسىلەرنى تاشلىۋېتىشكە رازى ئىدىم.

— غۇرۇر، يۈز - ئابىرۇي، سەمىمىي يۈرەك، پاك دىل ۋە مەردانلىقلارنى، — دېدى رېت ئۇ نەرسىلەرنى بىردىن - بىردىن تىلغا ئېلىپ، — سىكارلېت، سىزنىڭ قىلغىنىڭىزمۇ توغرا. كېمە چۆكۈپ كېتىۋاتقاندا ئۇ نەرسىلەرنىڭ كۆپمۇ ئەھمىيىتى قالمايدۇ. ئەمما، ئەتراپىڭىزدىكى دوستلىرىڭىزغا قاراپ بېقىڭ، ئۇلار يا كېمىلىرىنى ساق - سالامەت قىرغاققا يەتكۈزۈۋالدى ياكى رەتلىك كىيىنىپ تۇرۇپ كېمىسى بىلەن بىللە چۆكۈپ كېتىشكە رازى بولدى.

— ئۇلار ئەخمەق ئادەملەر، — دېدى سىكارلېت غەزەپ بىلەن، — بىر مەزگىل بىر مەزگىلگە ئوخشىمايدۇ. مەن پۇل تاپقاندا سىز دېگەندەك ياخشى ئادەملەردىن بولساممۇ بولىدۇ، ئۇ چاغدا مەن ياۋاش ئادەم بولالايمەن ھەم شۇنداق قىلالايمەن.

— سىز ھازىرمۇ قىلالايسىز، ئەمما خالىمايسىز. سۇغا چۈشۈپ كەتكەن نەرسىلەرنى سۈزۈۋېلىش ئاسان ئەمەس، سۈزۈۋالغان تەقدىردىمۇ، ئۇلار زىيانغا ئۇچرايدۇ، ئەسلىگە

ياندۇرماق قىيىن. سىز تاشلىۋەتكەن يۈز - ئابروى، پاكلىق ۋە مەردلىكلەرنى سۈزۈۋالغان ۋاقتىڭىزدا ئۇ نەرسىلەرنىڭ دېڭىزنىڭ ئاستىدا تۇرىۋېرىپ ئۆزگىرىپ كەتكەنلىكىنى بايقايسىز. ئەمما، مېنىڭچە، تولۇق ئۆزگىرىپ كەتمەيدۇ ياكى ئۆزگىرىپ باشقا بىر نەرسىگە ئايلىنىپ قالمايدۇ...

رېت باتلىر شىلەپىسىنى قولغا ئېلىپ تۇيۇقسىز ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى.

— كېتەمسىز؟

— شۇنداق، ئەمدى يېنىك تىنغانسىز؟ ئەگەر ۋىجدانىڭىز پاك بولىدىغان بولسا، مەن كەتكەندىن كېيىن ئۇنىڭدىن ئوبدانراق سوۋاپ بېقىڭ.

ئۇ گېپىنى دەپ بولۇپ ئېڭىشىپ بالغا قارىدى ۋە بىر يارىمىنى چىقىرىپ ئۇنىڭغا تۇتقۇزۇپ قويدى.

— فىرانك بۇ بالسى بىلەن خۇشالدۇر ھەرقاچان؟

— ئەلۋەتتە، ئەلۋەتتە.

— بالسى ئۈچۈن نۇرغۇن ئىشلارنى ئورۇنلاشتۇرۇپمۇ قويغاندۇ؟

— ئەرلەرنىڭ بالىلىرى توغرىلىق ھەرخىل خىياللارنى قىلىدىغانلىقىنى بىلەمسىز؟

— ئۇنىڭغا ئېيتىپ قويۇڭ، — دەيدى رېت باتلىر. ئاندىن ئۈشتۈمتۈت گېپىنى توختىتىۋالدى، چىرايىدا غەلىتە بىر ئىپادە كۆرۈنۈپ تۇراتتى، — ئەگەر ئۇ قىزى ئۈچۈن ئورۇنلاشتۇرغان ئىشلىرىنى ئەمەلگە ئاشۇرىمەن دەيدىغان بولسا، ئەڭ ياخشىسى، بۈگۈنكىدەك كەچلىرى سىرتقا چىقىپ كەتمەي ئۆيىدە ئولتۇرسۇن.

— بۇ نېمە دېگىنىڭىز؟

— ھېچنېمە دېگىنىم ئەمەس، ئۆيىدە ئولتۇرسۇن شۇ.

— نېمىدېگەن ئەسكى ئادەم سىز! بىچارە فىرانكىنى شۇنداق دېيىشكە قانداق جۈرئەت...

— ۋاي - ۋوي خۇدايمەي، — دېدى رېت باتلېر بار ئاۋازى بىلەن كۈلۈپ كېتىپ، — مەن ئۇنى ئاياللار بىلەن ئوينىغىلى چىقىپ كېتىۋاتىدۇ دېمەكچى ئەمەس! فىرانك، ئو... ۋاي خۇدايمە! ئۇ كۈلگەن پېتى پەلەمپەيدىن چۈشۈپ كەتتى.

قىرىق تۆتىنچى باب

مارت ئېيى، بىر كۈنى چۈشتىن كېيىن شامال چىقىپ ھاۋا بەكمۇ سوۋۇپ كەتتى. سىكارلېت پەيتون بىلەن يوهان گاللىگېر باشقۇرۇۋاتقان پەن زاۋۇتىغا كېتىۋاتاتتى. تىزغا يېپىۋالغان ئەدىيالىنى يۇقىرىغا تارتىپ قولىتۇقىدىن ئۆتكۈزۈپ ئورنىۋالدى. بۇ كۈنلەردە ئۆزى يالغۇز پەيتون ھەيدەپ چىقىش خەتەرلىك ئىدى، بۇنى ئۇ ئۆزىمۇ بىلەتتى. ھازىر نېگىرلارغا بولغان كونتروللۇق بوشاپ كەتكەن بولغاچقا، ئەھۋال باشقا چاغلاردىكىدىن كۆپ خەتەرلىك بولۇپ قالغانىدى. ئاشلىپ ئالدىن ئېيتقاندىكى، ئىشتات پارلامېنتى ئۆزگەرتىش لايىھەسىنى تەستىقلىمىغاندىن كېيىن، ئانىسىنى كۆزىگە كۆرسىتىدىغان ئىشلار باشلىنىۋاتاتتى. پارلامېنتنىڭ ئۇ لايىھەنى تەستىقلاشنى رەت قىلىشى شىماللىقلارغا كاچات بولۇپ تېگىپ، ئاچچىقىدا ئۇلاردىن ئۆچ ئېلىشقا باشلىدى ھەم ئۆچ ئېلىش ناھايىتى تېز باشلىنىپ كەتتى. نېگىرلارنىڭ سايلام ھوقۇقىنى قولغا كەلتۈرۈش مەقسىتىگە يېتىش ئۈچۈن، جورجىيەدە توپىلاڭ بولدى دەپ جاكارلاپ، ئەڭ قاتتىق ھەربىي ھالەت يۈرگۈزدى. جورجىيە ئايرىم ئىشتاتلىق ھالىتىدىن قېلىپ، فىلورىدا ئىشتاتى ۋە ئالاباما ئىشتاتى بىلەن بىر قاتاردا ھەربىيلەر ئىدارە قىلىدىغان ئۈچىنچى رايون قىلىپ ئايرىلدى، ئۇ يەرنى قوشما ئىشتاتنىڭ بىر گېنېرالى باشقۇرىدىغان بولدى.

شۇنىڭدىن كېيىن تۇرمۇش ئەنسىزلىككە تولدى. كىشىلەر

تېخىمۇ بەكرەك ئالاقزەدىلىككە چۈشتى. بۇلتۇرقى ھەربىي ھالەت بۇيرۇقلىرى خېلى قاتتىق ئىدى، ئەمما ھازىر گېنېرال پوپې جاكارلىغان بۇيرۇقلارغا قارىغاندا ئۇ چاغدىكىسىنى خېلىلا بوش دېيىشكە بولاتتى. جورجىيەگە نېگىرلارنىڭ ھۆكۈمرانلىق قىلىش ئېھتىماللىقى ھەممە ئادەمنىڭ پەركايىنى ئۇچۇرغان، ئۈمىدلەر يوقىلىپ، ئۇنىڭ ئورنىنى قاراڭغۇلۇق، ۋەسۋەسە ۋە ئازاب ئىگىلىگەندى. نېگىرلار يېڭىدىن ئېرىشكەن مۇھىم ئىجتىمائىي ئورنىنى بىر مىنۇتمۇ ئۇنتۇپ قېلىشىمىغانىدى. شىماللىق ئالۋاستىلار ئارقا تىرەك بولۇپ تۇرۇۋاتقاندا، ئۇلارنىڭ زوراۋانلىقى كۈندىن - كۈنگە ئېشىپ ھېچكىمنى ئارامدا قويمايۋاتاتتى.

سىكارلېت قورقۇنچلۇق ۋە قالايمىقان بۇ ۋەزىيەتتىن قورقۇپ قېلىۋاتاتتى، شۇنداقتىمۇ يەنە ئىلگىرىكىدەك قەيسەر ئىدى. فىرانكىنىڭ تاپانچىسىنى پەيتوننىڭ قولغا يېقىن بىر يېرىگە ئىقىپ قويۇپ، ھەر كۈنى ئۆزى يالغۇز سىرتقا پەيتوننى ھەيدەپ چىقىپ كېتىۋېرەتتى. ئىچىدە ئىشتات پارلامېنتىنى كۆپچىلىككە بۇ بالا - قازانى تېپىپ بەرگەنلىكى ئۈچۈن مىڭنى تىللاپ ماڭاتتى. ھېچنېمىدىن قورقمايدىغان بۇنداق باتۇرلۇق، ھەممە ئادەم ماختايدىغان ئۇ خىل پالۋانلىقنىڭ زادى نېمىگە پايدىسى بار؟ مانا، ئاخىر ئۇ ئىشنى بۇزدى.

يەنە ئازراق ماڭسا شالاڭ بىر دەرەخلىككە چىقاتتى، ئۇ يەر كەمبەغەللىرىنىڭ ئەسكى ئۆيلىرى جايلاشقان مەھەللە ئىدى. سىكارلېت ئېتىغا قامچا ئۇرۇشقا باشلىدى، ھەر قېتىم بۇ يەردىن ئۆتكەندە سىكارلېتنى سۈر بېسىپ كېتەتتى. ھەممە يەر تاش ئۆيلەر، ئەسكەرلەر تاشلاپ كەتكەن چېدىرلار بىلەن قاپلانغانىدى. بۇ ئاتلانتانىڭ نامى ئەڭ يامان رايونى بولۇپ، ئاساسەن ماكانى يوق نېگىرلار، پەھشە بولۇپ كەتكەن نېگىر ئاياللار ۋە جەمئىيەتنىڭ ئەڭ تۆۋەن قاتلىمىدىكى كەمبەغەل ئاق تەنلىكلەر ياشايتتى، نېگىرلار ياكى ئاق تەنلىكلەرنىڭ ئىچىدە جىنايەت

ئۆتكۈزگەنلىرىنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك مۇشۇ يەرگە قېچىپ كېلىۋالدى دەيدىغان گەپمۇ ئەل ئارىسىدا ئېقىپ يۈرەتتى. شىماللىقلارنىڭ ئەسكەرلىرى بىر ئادەمنى ئىزدىمەكچى بولسا ئاۋۋال مۇشۇ يەرگە كېلىپ تەكشۈرەيتتى. ئادەم ئۆلتۈرۈش، يارىدار قىلىشتەك ئىشلارنىڭ بۇ يەردە ئايىغى ئۈزۈلمەيتتى. ھۆكۈمەت ئادەملىرىمۇ مۇشۇ يەرگە كېلىپ دېلو تەكشۈرۈشتىن قاچاتتى، كۆپىنچە ھاللاردا ئەڭ يامان ئىشلارنى ئۇ يەرنىڭ ئادەملىرى ئۆز ئالدىغا بىر تەرەپ قىلىپ كېتىۋېرەتتى. ئارقىدىكى ئورمانلىقتا ھاراق ياسايدىغان بىر يەر بار ئىدى، قوناق بىلەن سۈپىتى تۆۋەن ۋىسكىيلارنى ئىشلەپ چىقاتتى. كەچ كىرگەندىن كېيىنلا بۇ يەردە ئۇرۇش - تىللاش، ۋارقىراش - جارقىراشلار باشلىنىپ كېتەتتى.

شىماللىقلارمۇ بۇ يەرنىڭ ئەسكى ئىشلارنىڭ ئۇۋىسى ئىكەنلىكىنى، كۆزدىن يوقاتمىسا بولمايدىغانلىقىنى بىلەتتى، ئەمما تەدبىر قوللانمايتتى. ئاتلانتا بىلەن دېكاتورنىڭ ئاھالىلىرىنىڭ بۇ يەرگە بولغان غەزىپى پەلەككە يېتىۋاتاتتى. چۈنكى، بۇ يەر ئىككى شەھەرگە بارىدىغان بىردىنبىر يولنىڭ ئۈستىگە جايلاشقاندى. ئەرلەر بۇ يەردىن ئۆتكەندە تاپانچىسىنى بەتلەپ قويۇپ ماڭاتتى، ئاياللار زادىلا ماڭالمىتتى، ئېرى يېنىدا بولسىمۇ ماڭغىلى ئۈنمىتتى، چۈنكى ھاراقكەش نېگىر خوتۇنلار ھاراق ئىچمۇپلىپ، ئۆتكەن - كەچكەنلەرنى ئەڭ يامان تىللار بىلەن تىللاپ تۇراتتى.

بۇرۇن ئارچى يېنىدا بولغاچقا، سىكارلېت بۇ يەردىن ئۆتكۈچە قورقۇش دېگەننى خىيالغا كەلتۈرۈپ قويمايتتى، چۈنكى ئۇ چاغلاردا ئەڭ يامان نېگىر خوتۇنلارمۇ ئۇنىڭغا قاراپ كۈلۈپ قويۇشقىمۇ يېتىنالمىتتى. كېيىن ئۆزى يالغۇز ماڭىدىغان بولغاندىن كېيىن، ئادەمنى خاپا قىلىدىغان ياكى باش ئاغرىتىدىغان نۇرغۇن ئىشلار بولۇپ ئۆتتى. نېگىر خوتۇنلار ھەر قېتىم ئۇنىڭغا ئاراملىق بەرمەيتتى. سىكارلېت ئامال قىلالماي،

دەردنى ئىچىگە يۈتۈپ قايتىپ كېلەتتى، ئۇ يەردە ئۇچرىغان ئىشلارنى ئۆيدىكىلىرىگىمۇ، دوستلىرىغىمۇ تىنمايتتى. تىنسا، ئۇلار: «نېمىڭىزگە نېمە يەتمەي سىرتلاردا ئۆزىڭىز يالغۇز يۈرىدىغانسىز؟» دېيىشەتتى. ئۆيدىكىلىرىمۇ ئۇنى سىرتقا چىقىشتىن قاتتىق چەكلەيتتى. ئۆزىنىڭ بولسا شۇ ئىش بىلەن سىرتقا چىقىشنى توختىتىپ قويغۇسى كەلمەيتتى.

خۇداغا شۈكۈر، بۈگۈن دەل بۇ يولدا ئۇ نېگىر خوتۇنلار كۆرۈنمەيتتى. شۇ يەردىن ئۆتۈپ كېتىۋېتىپ، ئۇ بىر ياندا ئاپتاپتا چوقچىيىپ تۇرغان بىر مۇنچە ئەسكى ئۆيلەرنى كۆردى، ئۇ ئۆيلەردىن كۆيۈۋاتقان ئوتۇننىڭ، قازاندا پىشىۋاتقان چوشقا گۆشىنىڭ پۇرىقى، يەنە ئۆيلەرنىڭ يېنىدىكى ئۈستى ئوچۇق ھاجەتخانىنىڭ بەتبۇي پۇراقلىرى كېلىپ تۇرۇۋاتاتتى. سىكارلېت بۇ پۇراقلارنىڭ سېسىقچىلىقىغا چىدىماي ئېتىغا بىر قامچا سېلىۋىدى، ئات ئىتتىك چېپىپ كەتتى.

ئۇ ئەمدىلا يېنىك تىنىپ تۇراتتى، ئۈستۈمۈتۈ بىر تۈپ دەرەخنىڭ كەينىدىن ئېگىز بوي بىر نېگىر چىقىپ قېلىپ قاتتىق قورقۇپ كەتتى، شۇنداقتىمۇ ئۆزىنى تۇتۇۋېلىپ ئېتىنى ئىتتىك توختاتتى - دە، ئاپانچىنى تىقىپ قويغان يېرىدىن قولىغا ئالدى.

— نېمە قىلماقچىسەن؟ — دەپ توۋلىدى ئۇ ئەڭ زور تىرىشچانلىق بىلەن ئۆزىگە مەدەت بېرىپ تۇرۇپ. ئۇ نېگىر يەنە دەررۇلا دەرەخنىڭ كەينىگە ئۆتۈۋالدى، بەرگەن جاۋابىدىن ئۇنىڭمۇ قورقۇپ كەتكەنلىكى چىقىپ تۇراتتى.

— سىكارلېت خانقىز، ئوق چىقارماڭ، مەن دارازا سام بولمەن.

دارازا سام! سىكارلېت ئۇنىڭ گېپىنى دەرەھەل چۈشەنەلمەي قالدى. سام تاراننىڭ ئىش بېشى ئىدى، شەھەر قورشىۋىدىكى چاغدا سىكارلېت ئۇنى مۇشۇ يەردە ئاخىرقى قېتىم كۆرگەنىدى. ئۇ بۇ يەردە...

— ئالدىغا چىق. راست ساممۇ سەن، كۆرۈپ باقاي!
ئۇ ئادەم ناھايىتى تەستە دەرهخنىڭ كەينىدىن چىقتى.
پۇتلىرى يالاڭ ئاياغ ئىدى، ئۇچىسىدا پۇرلىشىپ كەتكەن ئۇزۇن
ئىشتان، شىماللىق ئەسكەرلەرنىڭ كۆك رەڭلىك چاپىنى
تۇراتتى، چاپىنى قىسقا ھەم تار ئىدى. سىكارلېت ئۇنى تونۇدى،
ئۇ راستلا سام ئىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ تاپانچىسىنى ئورنىغا
قويۇپ قويدى، چىرايمۇ خۇشاللىق بىلەن ئېچىلدى.

— ئاھ، سام، سېنى كۆرۈپ بەكمۇ خۇشال بولدۇم.
سام يۈگۈرۈپ پەيتوننىڭ قېشىغا كەلدى ۋە ئاپپاق
چىشلىرىنى كۆرسىتىپ كۈلدى، كۆزلىرىدىن خۇشاللىق چاقناپ
تۇراتتى. ئۆزىنىڭ پۇتىغا ئوخشاش يوغان قوللىرى بىلەن
سىكارلېتنىڭ ئۆزىگە سوزغان نازۇك قوللىرىنى چىڭ
تۇتۇۋالدى. تاۋۇزنىڭ شاپىقىغا ئوخشايدىغان تىلى توختىماي
ھەرىكەتلىنىپ تۇراتتى، بەدىنىمۇ توختىماي ئىككى تەرەپكە
چايقىلىپ تۇرۇۋاتاتتى. بۇ ھەرىكىتى ئۆيگە قارايدىغان ئىتنىڭ
ئۇياق – بۇياققا سەكرەپ تۇرغىنىغا ئوخشاش كۈلكىلىك ئىدى.

— ۋاي خۇدايمەي، ئۆيدىكىلەرنى قايتا كۆرگىنىمگە
شۈنچىلىك خۇشال بولۇپ كېتىۋاتمەن، — ئۇ توختىماي
سىكارلېتنىڭ قولىنى سىلكىپ بېغىشىدىن ئاجرىتىۋەتكىلى
ئازلا قالدى، — سىزمۇ نېمانداق ئەسكى بولۇپ كەتتىڭىز،
سىكارلېت خانقىز؟ تاپانچا ئېلىۋاپسىزغۇ؟

— بۇ كۈنلەردە يامان ئادەملەر كۆپىيىپ كەتتى، سام، شۇڭا
تاپانچا ئېلىپ يۈرىمەن، بۇنداق ئەسكى يەردە نېمە قىلىپ
يۈرىسەن؟ سەن دېگەن تەربىيە كۆرگەن نېگىر تۇرساڭ؟ نېمىشقا
شەھەرگە كىرىپ مېنى ئىزدەيمىدىڭ؟

— سىكارلېت خانقىز، مەن بۇ يەردە تۇرمايمەن، بىر ئىش
بىلەن كېلىپ بىر مەزگىل تۇرۇپ قالدىم. بۇ يەرنىڭ
نېگىرلىرىدەك ھۇرۇن نېگىرلارنى ئۆمرۈمدە كۆرۈپ باقمىغان.
سىزنىڭ ئاتلانتادا ئىكەنلىكىڭىزنى بىلمەپتەمەن، سىزنى

ھازىرمۇ تارادا دەپ ئويلاپ، پۇرسەت بولسا بېرىپ كەلسەم دەپ يۈرەتتىم.

— قورشاۋدىن كېيىن ئاتلانتادىن چىقىمىدىڭمۇ؟
— چىقتىم، خانقىز، باشقا يەرلەرگىمۇ باردىم، — ئۇ سىكارلېتنىڭ قولىنى قويۇۋەتتى، سىكارلېت ئاغرىپ كەتكەن قولىنى بوش سىلكىپ قويدى، — ئاخىرقى قېتىم كۆرۈشكىنىمىز ئېسىڭىزدىمۇ؟

سىكارلېت شۇ چاغنى ئەسلىدى. ئۇ شەھەر قورشاۋغا ئېلىنىشنىڭ ھارپا كۈنى بولۇپ، ھاۋا ئىنتايىن ئىسسىق ئىدى، رېت باتلىر بىلەن پەيتوندا كېتىۋاتقاندا بىر توپ نېگىرلارنى باشلاپ كېتىۋاتقان سام بىلەن ئۇچرىشىپ قالغانىدى. ئۇلار «بارغىن مۇسا» دېگەن ناخشىنى ئېيتىپ خەندەكلەر تەرەپكە كېتىشىۋاتاتتى. سىكارلېت ئېسىگە ئېلىپ بېشىنى لىڭشىتىپ قويدى.

— بىز شۇ چاغدا تىنماي خەندەك كولىدۇق. تاغلارغا قۇم قاقچىلىدۇق، جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ قوشۇنلىرى ئاتلانتادىن چىقىپ كەتكۈچە توختىمىدۇق. بىزگە باشچىلىق قىلىۋاتقان باشلىقىمىزنى ئېتىپ ئۆلتۈرۈۋېتىشتى. بىزنى باشلايدىغان ئادەم يوق، ئورمانلىقتا يوشۇرۇنۇپ يۈردۈق. تاراغا قايتىپ كەتكۈم كەلدى، لېكىن تارانگىمۇ كۆيدۈرۈۋېتىلگەنلىكىنى ئاڭلاپ توختاپ قالدىم. ئۇنىڭ ئۈستىگە يول خېتىم يوق، يولدا شىماللىقلارنىڭ تۇتۇۋېلىشىدىن قورقتۇم. كېيىن شىماللىقلار كەلدى. ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى بىر پولكوۋنىڭ مېنى يارىتىپ قېلىپ ئېتىغا قاراشقا، ئايغىنى مايلاشقا قويدى. خانقىز، تارادىكى ۋاقىتىمىزدا ئاجايىپ ياخشى ئىدۇق، مېنىمۇ پوركقا ئوخشاش ئىش بېشىلىققا قويدۇڭلار. مەن ئۇ پولكوۋنىڭ ئۆزۈمنىڭ تېرىقچىلىق قىلغان ئادەملىكىمنى دېمىدىم. ئۇلارمۇ تازا گالۋاڭ ئېمىلەر ئىكەن، ھېچنېمىنى بىلمىدى. ئاڭغىچە گېنېرال شېرمان ساۋانغا قاراپ يۈرۈش قىلدى، مەنمۇ پولكوۋنىڭ بىلەن ساۋانغا باردىم. مەن

يول بويىدا كۆرگەن قورقۇنچلۇق ئىشلارنى ئۆمرۈمدە كۆرۈپ باقمىغان... كۆيدۈرۈپ، ئېتىپ، قىلمىغانلىرى قالمىدى ئۇلارنىڭ. خانقىز، تارانى كۆيدۈرۈۋېتىشىمگەندۇ؟

— ئۇلار ئوت قويۇۋەتكەن، ئەمما ئۇچۇرۇۋالدۇق.

— بەك ئوبدان بوپتۇ، تارا مېنىڭ ئۆيۈم. ھازىرمۇ ئۇ يەرگە قايتىپ بارغۇم بار. ئۇرۇشتىن كېيىن ئۇ پولكوۋنىڭ ماڭا: «سام، مەن بىلەن شىمالغا كەتكىن، سېنى ماڭاش بېرىپ ئىشلىتىمەن» دېدى. ئۇ چاغدا مېنىڭمۇ باشقا قۇللارغا ئوخشاش ھۆرلۈكنىڭ تەمىنى تېپىپ باققۇم بار ئىدى. بوستون دېگەن جايلارغا باردىم، پولكوۋنىڭ بوستوندىن ئىكەن. ئاھ، خانقىز، مېنىڭ بارغان يەرلىرىم ئاز ئەمەس، ئۇ يەرلەرنىڭ كوچىلىرىدا ماشىنا، پەيتون دېگەندەك نەرسىلەر بەكمۇ كۆپ ئىكەن، ماشىنىلارنىڭ ئاستىدا قالارمەنمۇ دەپ بەك قورقتۇم.

— شىمالنى ياخشى كۆردۈڭمۇ، سام؟

— ياخشى كۆردۈم ھەم ياخشى كۆرمىدىم. ئۇ پولكوۋنىڭ ئوبدان ئادەم ئىكەن، نېگىرلارنى چۈشىنىدىكەن. خانىمى ئۇنىڭغا ئوخشىمايدىكەن. ئۇ ياق مېنى تۇنجى كۆرۈشكەندىلا «ئەپەندى» دېدى. بۇ گەپ ماڭا غەلىتەلا ئاڭلىنىپ كەتتى. كېيىن پولكوۋنىڭ ئۇنىڭغا ئىسمىمنىڭ سام ئىكەنلىكىنى دەپ بېرىۋىدى، شۇنىڭدىن كېيىن سام دەپ ئاتايدىغان بولدى. باشقا شىماللىقلار مېنى تۇنجى كۆرگەندە «ئوخارا ئەپەندى» دەپ ئاتاشتى، مەن خۇددى ئۆزلىرى بىلەن ئوخشاش ئادەمدەك ئۈستەللىرىگىمۇ تەكلىپ قىلىپ بىللە ئولتۇرۇشتى. لېكىن، ئۇلار كۆڭلىدە مېنى ياخشى كۆرمىدى... باشقا نېگىرلارنىمۇ ھەم شۇنداق. يوغانلىقىمغا قاراپ مەندىن قورقۇپمۇ قېلىشتى. يەنە تېخى مەندىن ئوۋ ئىتى سېنى قانداق قوغلاپ كەتكەن، غوجايىنىڭ قانداق ئۇرغان دەپ سوراپ كېتىشتى. خۇدا بىلىدۇ، سىكارلېت خانقىز، مەن نەدە غوجايىنلىرىمدىن تاياق يېگەن؟ گېلارد بېگىم ماڭا ئوخشاش كۆپ پۇلغا يارايدىغان قۇللارنى ھەرگىز

ئۇرمايتتى، بۇنى سىزمۇ بىلىسىز. مەن ئۇلارغا شۇ ئەھۋاللارنى سۆزلەپ بەردەم. يەنە خانىمنىڭ بىز نىگىرلارغا قانچىلىك مېھرىبان ئىكەنلىكىنى، ئۆپكەمگە سوغۇق تېگىپ قالغاندا كېچە - كېچە ئۇخلىماي مېنى بىر ھەپتە داۋالاپ، كۈتۈپ ساقايتقانلىقىنى دېدىم. لېكىن، ئۇلار ئۇ گەپلىرىمگە زادىلا ئىشەنمىدى. خانقىز، مەن خانىمنى، تارانى سېغىندىم. كېيىن زادىلا چىدىماي بىر كېچىدىلا قېچىپ چىقىپ يۈك پويىزى بىلەن ئاتلانتاغا كېلىۋالدىم. تاراغا بېرىپ خانىمنى، بېگىمنى كۆرۈپ كەلگۈم بار. بۇ ھۆرلۈكتىنمۇ جاق تويدۇم. ماڭا ئۈچ ۋاخلىقىمغا تويغۇدەك تاماق بەرسە، نېمىنى قىلسام بولىدۇ، نېمىنى قىلسام بولمايدۇ، دەپ بەرسە، كېسەل بولسام داۋالاپ قويسا بولىدى. ئۆپكەمگە يەنە سوغۇق تەگكۈزۈۋالسام قانداق قىلىمەن؟ شىماللىقلارنىڭ خوتۇنلىرى مېنى داۋالامدۇ؟ ئۇ مۇمكىن ئەمەس. مېنى «ئوخارا ئەپەندى» دەپ ھۆرمەت قىلىشقان بولسىمۇ ۋاقتى كەلگەندە ماڭا قارمايدۇ. لېكىن، خانىم ئۇنداق ئەمەس، ماڭا ئوبدان قارايدۇ... سىكارلېت خانقىز، نېمە بولىدىڭىز؟

— دادام بىلەن ئاپام ئۆلۈپ كەتتى، سام.
— ئۆلۈپ كەتتى؟ سىكارلېت خانقىز، چاقچاق قىلىۋاتمايدىغانسىز؟ سىز ماڭا بۇنداق مۇئامىلە قىلىشىڭىز بولمايدۇ جۈمۈ.

— چاقچاق ئەمەس، راست، ئاپام شېرماننىڭ قوشۇنى تاراغا كەلگەن چاغدا ئۆلۈپ كەتتى. دادام... بۇلتۇر ئالتىنچى ئايدا قازا قىلدى. سام، يىغلىما، يىغلىمىساڭچۇ! سەن يىغلىساڭ مەنمۇ يىغلايمەن. ھازىر بۇ گەپلەرنى دېيىشمەيلى، كېيىن ۋاقىت چىقىرىپ ساڭا تەپسىلىي سۆزلەپ بېرىمەن... سۇئېلىپ خانقىز ھازىر تارادا، ناھايىتى ئوبدان بىر يىگىتكە تېگىۋالدى. ئىسمى ۋېل بېننىپەن ئەپەندى. كاررىن خانقىز... — سىكارلېت گېپىنى توختىتىۋالدى. بۇ يىغلاڭغۇ ئادەمگە موناستىر دېگەننىڭ قانداق

يەر ئىكەنلىكىنى قانداق چۈشەندۈرۈپ بولغىلى بولسۇن، — ئۇ ھازىر چارلېستوندا. پوراك بىلەن پىرىسسىي تارادا... سام، بولدى، يېشىڭنى سۈرتۈۋەت، سېنىڭ ئۆيگە قايتىپ كەتكۈڭ بارمۇ؟

— بار، بىراق ئۆيدە مەن ئويلانغاندەك خانىم بولغان بولسا...
— ئەمەسە ئاتلانتادا قېلىپ مېنىڭ ئىشلىرىمغا ياردەملەشسەڭ قانداق؟ ماڭا پەيتون ھەيدەيدىغان بىرسى كېرەك، ھازىر ئەسكى ئادەملەر كۆپ بولۇپ كەتتى. شۇڭا يېنىمدا بىر ئادەم بولمىسا بولمايدۇ.

— شۇنداق، سىزگە بىر ئادەم بولمىسا زادى بولمايدىكەن، مەنمۇ سىزگە بۇ گەپنى دېمەكچى بولۇپ تۇراتتىم. ئۆزىڭىز يالغۇز پەيتون ھەيدەپ ئۇ يەر — بۇ يەرگە بېرىپ يۈرسىڭىز خەتەرلىك، سىكارلېت خانقىز. ھازىر بەزى نېگىرلار بەك ئەسكى، بولۇپمۇ بۇ تەرەپتە ئولتۇرىدىغانلار. بۇ يەردە ئىككى كۈنلا تۇرۇپ، ئۇلارنىڭ سىز توغرۇلۇق قىلمىشقا گەپلىرىنى ئاڭلىدىم. تۈنۈگۈن بۇ يەردىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقىنىڭىزدا ھېلىقى بۇرۇق نېگىر خوتۇنلىرى سىزگە قاراپ شۇنداق سەت ۋارقىردى. مەن سىزنى شۇ چاغدا تونۇۋالدىم، پەيتونىڭىز ئىتتىكلەپ كېتىپ يېتىشەلمەي قالدىم. شۇنىڭ بىلەن ئۇ خوتۇنلارنىڭ راسا ئەدەپىنى بېرىپ قويدۇم، راست. ئۇلارنىڭ بۈگۈن چىقىمىغانلىقىغا دىققەت قىلدىڭىزمۇ؟

— دىققەت قىلدىم، رەھمەت ساڭا، سام. قانداق، پەيتونۇمنى ھەيدەپ بېرەمسەن؟

— سىكارلېت خانقىز، سىزنىڭ ياخشى نىيىتىڭىزگە رەھمەت، بىراق مېنىڭ يەنىلا تاراغا بارغۇم بار.

سام يەرگە قارىۋېلىپ باشمالتىقى بىلەن يەرنى سىچاپ ئولتۇرۇۋالدى. ئۇنىڭ نېمە ئۈچۈن جىددىلىشىپ كېتىۋاتقانلىقىنى بىلىپ بولمايتتى.

— ئېيتقىنا، نېمە ئۈچۈن ئۇنىمايسەن؟ مەن ساڭا نۇرغۇن

ھەق بېرىمەن، مېنىڭ يېنىمدا قېلىپ قال.
ئۇنىڭ قاپقارا يۈزىدىكى ئىپادىدىن، ئىچىدىكى خۇددى
كىچىك بالىنىڭ چىرايىدىن كۆڭلىدىكى بىلىۋالغىلى
بولدىغاندەك ئاسانلا بىلىۋالغىلى بولاتتى. ئۇ بېشىنى كۆتۈرۈپ
سىكارلېتقا قارىدى. چىرايىدا بىر خىل قورقۇنۇچ چىقىپ
تۇراتتى. ئۇ پەيتونغا يېقىنراق كېلىپ، بوش ئاۋازدا:
— سىكارلېت خانقىز، مەن ئاتلانتادىن كەتمەسم، پەقەت
بولمايدۇ، چوقۇم تاراغا بېرىشىم كېرەك، ئۇ يەرگە بېرىۋالساملا
مېنى ئۇلار تاپالمايدۇ، مەن... بىر ئادەمنى ئۆلتۈرۈپ قويغان.
— نېگىرمۇ؟

— ياق، ئاق تەنلىك، شىماللىق بىر ئەسكەرنى، ئۇلار مېنى
ئىزدەۋاتىدۇ، شوڭا مەن مۇشۇ يەردە تۇرغان.
— ئۇ ئىش قانداق يۈز بەرگەن.

— ئۇ مەست بولۇپ قېلىپ ماڭا بولمىغۇر گەپلەرنى قىلغان،
ئاچچىقىمغا پايلىماي بوغۇپ ئۆلتۈرۈۋەتتىم... ئەسلىدە ئۇنداق
قىلغۇم يوق ئىدى، سىكارلېت خانقىز، قولۇم بەكمۇ كۈچلۈك
بولغاچقا، بىردەمدىلا ئۆلۈپ قاپتۇ. قاتتىق قورقۇپ كېتىپ نېمە
قىلارمىنى بىلمەي مۇشۇ يەرگە كېلىپ قالدىم. تۈنۈگۈن بۇ يەردە
سىزنى كۆرۈپ: خۇداغا شۈكۈر، بۇ ياق سىكارلېت خانقىز
ئەمەسمۇ؟ ئۇ ماڭا ئوبدان مۇئامىلە قىلاتتى، ھازىرمۇ مېنى
شىماللىقلارغا تۇتۇپ بەرمەس. مېنى چوقۇم تاراغا يولغا سېلىپ
قويدۇ، دەپ ئويلىدىم.

— ئۇلار بۇ ئىشنى سېنىڭ قىلغىنىڭنى بىلمەيدۇ؟
— بىلىدۇ. بويۇم ئېگىز تۇرسا، ئۇلارنىڭ تونۇپالماسلىقى
مۇمكىن ئەمەس، مەن ئۆزۈمنى ئاتلانتا بويىچە ئەڭ ئېگىز
ئادەممەنمىكىن دەپ ئويلايمەن. ئۇلار تۈنۈگۈن ئاخشام بۇ يەرگە
كېلىپ مېنى ئىزدىدى. بىر نېگىر قىز مېنى ئورمانلىقتىكى
بىر ئۆڭكۈرگە يوشۇرۇپ قويدى، ئۇلار كەتكەندىن كېيىن
چىقىۋالدىم.

سىكارلېت خىيال بىلەن ئولتۇرۇپ كەتتى. ئۇ سامنىڭ ئادەم ئۆلتۈرۈپ قويغانلىقىدىن چۆچۈپ ياكى قايغۇرۇپ ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ ئۆزىگە پەيتون ھەيدەپ بېرەلمەيدىغانلىقىغا كۆڭلى يېرىم بولۇپ ئولتۇراتتى. سام ئاشۇ قامىتى بىلەن ئۆزىگە مۇھاپىزەتچى بولغان بولسا، بۇنىڭ رولى ئارچىنىڭكىدىن قېلىشمايتتى. ئەمدى ئۇنى ساق - سالامەت تاراغا يەتكۈزۈپ قويۇش كېرەك، ساقچىلار ئۇنى تۇتۇپ كەتسە بولمايدۇ، بۇ نېگىر قولىدىن نۇرغۇن ئىش كېلىدىغان ئادەم، ئۇنى دارغا ئېسىۋەتسە بەكمۇ ئەپسۇسلىنارلىق ئىش بولىدۇ. ئۇ تارادىكى ئەڭ ياخشى ئىش بېشىلىرىنىڭ بىرسى ئىدى. سىكارلېت ئۇنى ھازىرغىچە ھۆرلۈككە ئېرىشكەن نېگىر دەپ قارىمايتتى، پورك، نېگىر ئانا، ئاشپەز نېگىر پىرسسىيلارغا ئوخشاش دەپ ئويلايتتى. ئۇ ھازىرمۇ «بىزنىڭ ئائىلىنىڭ ئەزاسى»، شۇڭا ئۇنى قوغداپ قېلىش كېرەك.

— مەن سېنى بۈگۈن كېچىدىلا تاراغا يولغا سېلىۋېتىمەن، — دېدى سىكارلېت ئاخىرىدا، — سام، ھازىر مەن ئۇ تەرەپكە بارمىسام بولمايدۇ، كەچتە قايتقۇچە يەنە مۇشۇ يەردىن ئۆتمەن. بارىدىغان يېرىڭنى ھەرگىز باشقىلارغا دېمە. يۈزۈڭنى توسۇپ تۇرىدىغانغا شىلەپىدىن بىرنى تېپىپ كىيىۋال. — شىلەپەم يوق.

— مانا بۇ يىگىرمە بەش تىيىننى ئېلىپ، بىرەر نېگىردىن سېتىۋال، ئاندىن مۇشۇ يەردە مېنى ساقلا. — بولىدۇ، خانقىز، — ئۇنىڭغا نېمە قىلىدىغانلىقىنى دەپ بېرىدىغان ئادەم چىققاچقا، ئۆزىنى ئەركىن سەزدى، چىرايىدىمۇ روھلىنىش پەيدا بولدى.

سىكارلېت يولغا چىقىپ يول بويى خىيال قىلىپ ماڭدى: ۋىل چوقۇم ئۇنىڭدەك بىر ياخشى تېرىقچىنى قارشى ئالىدۇ. پورك ئېتىزنىڭ ئىشلىرىغا خام. بۇنىڭدىن كېيىن پىششىمۇ مۇمكىن ئەمەس، سام بارسا پورك ئاتلانتاغا كېلىپ دىلسىي بىلەن بىللە بولالايدۇ، دادام ھايات ۋاقتىدا ئۇلارغا شۇنداق ۋەدە بەرگەن.

زاۋۇتقا يېتىپ بارغاندا كۈن ئولتۇراي دەپ قالغانىدى. بايا سام بىلەن ئۇزاق پاراڭلىشىپ قالغان ئوخشايدۇ. يوهان گاللىگېر زاۋۇتتىكى ئەسكى بىر ئۆينىڭ پېشايۋىنىدا تۇراتتى، ئۇ ئۆي زاۋۇتنىڭ ئاشخانىسى ئىدى. يەنە بىر تاش ئۆيمۇ بار بولۇپ، ئۇ ئۇخلايدىغان ئۆي ئىدى. ئۆينىڭ ئالدىدىكى يوغان بىر كۆتەكتە تۆت ئادەم ئولتۇراتتى. ئۇلار سىكارلېت يوهاننىڭ قولىغا تاپشۇرغان مەھبۇسلار ئىدى، ئۈستىدە تەردە پىشىپ پاسكىنىلىشىپ كەتكەن مەھبۇس كىيىملىرى تۇراتتى، ماڭغاندا پۇتلىرىدىكى كىشەنلەر شاراقشىپ كېتەتتى، تۆتىلىسىنىڭ چىرايمدا ئېغىر سۈكۈنات ۋە ئۈمىدسىزلىك ئەكس ئېتىپ تۇراتتى. سىكارلېت بىر قاراپلا ئۇلارنىڭ ئورۇقلاپ، سالامەتلىكىنىڭ ناچارلاپ كەتكەنلىكىنى بىلدى. ئۇلارنى بۇ يەرگە ئېلىپ كەلگەن چاغدا ناھايىتى تىمەن، ساغلام ئىدىغۇ؟ سىكارلېت پەيتوندىن چۈشكەندە ئۇلار ئۇنىڭغا بېشىنى كۆتۈرۈپ قاراپمۇ قويمىدى، يالغۇز يوهانلا بېشىدىن شىلەپىسىنى ئېلىپ ئۇنىڭغا سالام بەردى. ئۇنىڭ ئاپتاپتا قارىداپ كەتكەن يۈزى خۇددى ياڭاقنىڭ پوستىدەك بولۇپ كەتكەنىدى.

— مەن بۇلارنى بۇنداق قىياپەتتە كۆرۈشنى خالىمايمەن، — دېدى سىكارلېت گەپنى ئۇدۇللا قىلىپ، — ئۇلارنىڭ سالامەتلىكى ياخشى ئەمەستەك قىلىدۇ. يەنە بىرسى قېنى؟

— ئاغرىپ قالدىم دەپ ياتىدۇ، — دېدى يوهان مەنىستىمگەن ئەلەپپۇزدا، — ئۆينىڭ ئىچىدە.

— نېمە كېسەل ئىكەن؟

— ئاساسەن ھۇرۇنلۇق كېسىلى.

— كىرىپ كۆرۈپ باقاي.

— كىرمەڭ، يالڭىچ ياتقان بولۇشى مۇمكىن. ئۇنىڭ ھالىدىن

ئۆزۈم خەۋەر ئالمەن، ئەتە ئىشقا چىقىدۇ.

سىكارلېت ئىككىلىنىپ تۇرۇپ قالدى. شۇ ئارىلىقتا بىر

مەھبۇسنىڭ بېشىنى ئاران كۆتۈرۈپ يوهانغا نەپرەت بىلەن قاراپ

قويغانلىقىغا كۆزى چۈشتى، ئۇ مەھبۇس يەنە دەررۇلا يەرگە قارىۋالدى.

— ئۇلارنى قامچا بىلەن ئوردىڭىزمۇ؟

— كەچۈرۈڭ، كېنىدى خانىم، ھازىر بۇ زاۋۇتنى كىم باشقۇرۇۋاتىدۇ؟ باشقۇرۇشقا مېنى ئۆزىڭىز قويدىڭىز، ئۇلارنى قانداق ئىشلەتسەم ئىختىيارىم ئىكەنلىكىنىمۇ سىز دېگەن، شۇڭا مېنى ئەيىبلەيسىڭىز زادى بولمايدۇ، شۇنداقمۇ؟ مەن ئېلىسن ئەپەندىگە قارىغاندا بىر ھەسسە كۆپ ياغاچ ئىشلەپچىقاردىم، ئۇنداق ئەمەسمۇ يا؟

— ئۇغۇ شۇنداق! — دېدى سىكارلېت. ئۇ بېشىغا تۇيۇقسىز بىر قۇزغۇن كېلىپ قونغاندەك شۇركۈنۈپ كەتتى.

بۇ يەر ۋە بۇ ئۆيلەر ئۇنىڭ كۆزىگە ئاجايىپ بىر قورقۇنچلۇق كۆرۈنۈپ كېتىۋاتاتتى. بۇرۇن خۇگ ئېلىسن باشقۇرۇۋاتقان چاغدا ئۇنداق ئەمەس ئىدى. ئۇ يەنە غېرىبلىق ۋە سىرت بىلەن پۈتۈنلەي ئالاقىسى ئۈزۈلگەن بىر خىل كەيپىيات سېزىپ ئىختىيارسىز تىترەپمۇ كەتتى. بۇ مەھبۇسلارنىڭ سىرت بىلەن ئالاقىسى مۇتلەق يوق، يوهان گاللىگېرنىڭ ئىگىدارچىلىقىدا ئىدى، ئۇ ئۇلارنى نېمە قىلمەن دېسە قىلالايتتى، ئۇرالايتتى، ياكى باشقا ئۇسۇللار بىلەن خارلىيالايتتى، ئۇ بولسا بۇ ئىشلارنىڭ بىرسىنىمۇ بىلمەي يۈرۈپۈرەتتى. مەھبۇسلار ئۇ كەتكەندىن كېيىن تېخىمۇ ئېغىر جازاغا ئۇچراشلىرىدىن قورقۇپ ئۇنىڭغا دەردلىرىنى ئېيتالمايتتى.

— ئۇلار يامانمۇ ئورۇقلاپ كېتىپتۇ. ئۇلارغا تويغۇدەك تاماق بېرىۋاتامسىز؟ تامىقىغا بەرگەن پۈلۈم بىلەن ئۇلار چوشقىدەك سەمرىپ كەتسە بولاتتىغۇ؟ ئۆتكەن ئايدا ئۇن بىلەن چوشقا گۆشى ئۈچۈنلا ئوتتۇز دوللار بەردىم. كەچلىك تامىقىغا نېمە بېرىسىز؟ سىكارلېت ئاشخانىنىڭ ئالدىغا كېلىپ ئىچىگە قاراپ باقتى، سېمىز بىر ئارغۇن خوتۇن كونسىراپ كەتكەن ئوچاقنىڭ ئالدىدا ئولتۇرۇپ تاماق ئېتىۋاتاتتى، سىكارلېتنى كۆرۈپلا ئۇنىڭغا سالام

بەردى، ئاندىن قازاندىكى قارا پۇرچاق بوتقىسىنى ئىلەشتۈرۈشكە باشلىدى. سىكارلېت يوهاننىڭ مۇشۇ خوتۇن بىلەن بىللە تۇرۇۋاتقانلىقىنى بىلدى، لېكىن ئۇنىڭ ئىشىغا ئارىلاشماسلىقىنى ئويلاپ گەپ قىلمىدى، قارا پۇرچاق بوتقىسى بىلەن قوناق ئۈنىدا قىلغان قازان نېنىدىن باشقا نەرسىنىڭ تەييارلانمىغانلىقىنى بىر قاراپلا بىلىۋالدى.

— ئۇلارغا بېرىدىغان باشقا نەرسىمۇ بارمۇ؟

— يوق.

— قارا پۇرچاق بوتقىسىغا ئازراق گۆش تاشلىۋەتكەنمۇ؟

— ياق.

— تۈزلىغان گۆشمۇ يوقمۇ؟ قارا پۇرچاققا گۆش ئارىلاشتۇرمىسا يېيىش تەس ئىكەنلىكىنى بىلمەمسىلەر؟ نېمىشقا گۆش سالمىدىڭلار؟

— يوهان ئەپەندى گۆش سالمىساڭمۇ بولىدۇ دېگەن.

— ھازىر سال ! يەيدىغان نەرسىلەرنى نەگە قويسىلەر؟

ئۇ ئايال قاتتىق قورقۇپ كېتىپ ئىشكاپقا قاراپ قويدى. سىكارلېت دەررۇ كېلىپ ئىشكاپنىڭ ئىشىكىنى ئېچىۋېتىپ، ئىچىدىن ئاغزى ئېچىلغان بىر تۇڭ قوناق ئۇنى، كىچىك بىر خالتا ئاق ئۇن، بىر قاداچقە قەھۋە، ئازراق قەنت، بىر تۇڭچە ياغ، ئىككى سان گۆش چىقتى. بىر سان گۆش پىشۇرۇلغان بولۇپ، ئۈستىدىن ئازراق شىلىپ يەپتۇ. سىكارلېت غەزەپ بىلەن كەينىگە ئۆرۈلۈپ يوهانغا قارىدى، يوهانمۇ ئاچچىقى بىلەن ئۇنىڭغا قاراپ تۇراتتى.

— ئۆتكەن ھەپتە مەن ئەۋەتىپ بەرگەن بەش خالتا ئاق ئۇن نەگە كەتتى؟ بىر خالتا شېكەر بىلەن قەھۋەچۈ؟ بەش سان گۆش، ئون قاداچ تۈزلىغان گۆش، تۈرۈپ، ئېرلاندىيە ياڭيۇلىرىنىمۇ ئەۋەتكەنمەن. ئۇ نەرسىلەر نەگە كەتتى؟ ئۇلارغا بىر كۈندە بەش ۋاخ تاماق بەرسەڭلارمۇ بىر ھەپتىدە تۈگەپ كەتمەيدۇغۇ؟ سېتىۋېتىپسەن ! چوقۇم سېتىۋەتتىڭ ! ھۇ ئوغرى ! مەن

ئەكېلىپ بەرگەن ياخشى نەرسىلەرنى سېتىۋېتىپ پۇلىنى
يانچۇقۇڭغا ساپسەن، ئۇلارغا بولسا ھەر كۈنى قارا پۇرچاق بىلەن
قوناق بېرىپسەن، ئۇلارنىڭ ئورۇقلاپ كەتكىنى بىكار ئەمەس
ئىكەن. نېرى تۇر!

سىكارلېت غەزەپ بىلەن ئۇنىڭ يېنىدىن ئۆتۈپ پېشايۋانغا
چىقتى.

— ھەي، سەن... توغرا، سەن، بۇ ياققا كەل.
ئۇ ئادەم ئورنىدىن تەستە قوپۇپ، پۈتىدىكى كىشەننى
شاراقتىنچە ئۇنىڭ ئالدىغا كەلدى. سىكارلېت كىشەننىڭ
ئۇنىڭ ئوشۇقنى يالاپ ئېچىۋەتكەنلىكىنى كۆردى.

— سەن ئاخىرقى قېتىم قاچان گۆش يەپ باقتىڭ؟
ئۇ ئادەم يەرگە قارىۋالدى.

— گەپ قىل!

ئۇ ئادەم گەپ قىلماي ناھايىتى روھسىز ھالدا يەردىن بېشىنى
كۆتۈرمەي تۇراتتى. ئاخىر ئۇ بېشىنى كۆتۈرۈپ، سىكارلېتقا
يالۋۇرغاندەك لاپىدە بىر قاراپ قويۇپ ئىتتىك يەنە يەرگە
قارىۋالدى.

— گەپ قىلىشتىن قورقۇۋاتىسەن، شۇنداقمۇ؟ بوپتۇ،
ئەمىسە سەن ئاشخانغا كىرىپ ئىشكاپتىن بىر سان گۆشنى
ئېلىپ چىق، رېبېكا، ئۇنىڭغا پىچاق بەر. ئۇ گۆشنى ئاپىرىپ
بۆلۈشۈپ يەڭلار. رېبېكا، ئۇلارغا پىرەنىك بىلەن قەھۋە تەييارلاپ
بەر، چاپسان بول، مەن قاراپ تۇرىمەن.

— ئۇ ئاق ئۇن بىلەن قەھۋە ئەپەندىنىڭ ئىدى، — دېدى
رېبېكا پەس ئاۋازدا. ئۇ شۇنچىلىك قاتتىق قورقۇپ كېتىۋاتاتتى.

— يوهان ئەپەندىنىڭ ئىدى؟ كۈلكىلىك گەپقۇ بۇ. بۇ گەپچە
ئۇ گۆشلەرمۇ ئۇنىڭ ئوخشىمامدۇ؟ مەن نېمە دېسەم شۇنى قىل،
چاپسان بول! يوهان گاللىبېر، يۈرۈڭ، بىز پەيتوننىڭ يېنىغا
بېرىپ پاراڭلىشايلى.

سىكارلېت چوڭ - چوڭ چامداپ پەيتوننىڭ قېشىغا كېلىپ

ئۈستىگە چىقىپ ئولتۇردى. تۆت مەھبۇس بايقى گۆشنى خۇددى ھازىرلا بىرسى كېلىپ قوللىرىدىن تارتىۋالدىغاندەك ئاغزىلىرىغا كەپلەپ تىقىپ يېيىشىۋاتاتتى. سىكارلېت تېخىچە ئاچچىقىدىن يانمىغان بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ تويۇنۇپ گۆش يەۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ ئازراق خاتىرجەم بولغاندەك قىلدى.

— سەن ئۇچىغا چىققان قىزىل كۆز نېمىكەنسەن! — دەپ ۋارقىراپ كەتتى سىكارلېت ئاچچىقىدا يوهانغا. ئاڭغىچە يوهان پەيتوننىڭ قېشىغا كېلىپ، شىلەپسىنى كەجگىسىگە چۈشۈرۈۋالغان ھالەتتە يەرگە قاراپ تۇراتتى، — سېتىۋەتكەن ئۇ نەرسىلەرنىڭ پۇلىنى ماڭا تولۇقى بىلەن تاپشۇرسەن. بۇنىڭدىن كېيىن يەيدىغان نەسىلەرنى ساڭا ئايدا بىر ئەمەس، كۈنلۈكىنى كۈنلۈك يەتكۈزۈپ بېرىمەن.

— بۇنىڭدىن كېيىن مەن بۇ يەردە يوق، — دېدى يوهان گالىبگېر.

سىكارلېتنىڭ «ئەمەس كۆزۈمدىن يوقال» دېگۈسى بار ئىدى، لېكىن تىلىنىڭ ئۇچىغا كېلىپ قالغان ئۇ گەپنى ئىچىگە يۇتۇۋېتىپ، ئۆزىنى بېسىۋېلىشنى دەررۇ كالىسىدىن كەچۈردى. يوهان كەتسە ئۇ قانداق قىلىدۇ؟ ئۇنىڭ ئىشلەپچىقىرىۋاتقان ياغىچى خۇگنىڭكىدىن بىر ھەسسە كۆپ - تە. سىكارلېتنىڭ قولىدا چوڭ بىر زاكاز تۇرۇپتۇ، سانى ناھايىتى كۆپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە جىددىي لازىم. بۇنىڭدىن بۇرۇن بۇنچىلىك كۆپ زاكاز زادىلا كېلىپ باقمىغان. ئۇ ياغاچلارنى تېز ئارىدا چوقۇم ئاتلانغا يەتكۈزۈش كېرەك. يوهان كېتىپ قالسا مۇشۇنداق بىر جىددىي پەيتتە ئورنىغا كىمنى تاپقىلى بولىدۇ؟

— راست، مەن كېتىمەن. سىز ماڭا بۇ يەرنىڭ ھەممە نېمىسىگە مەسئۇل بولسەن دېگەن، تېخىمۇ كۆپ ماتېرىيال چىقىرىپ بېرىشىمنى تەلەپ قىلغان، ئەمما زاۋۇتنى قانداق باشقۇرۇش كېرەكلىكىنى دېمىگەن. ياغاچ قانداق چىقىۋاتىدۇ، بۇنى سىز بىلمەيسىز، شۇڭا مېنى ئىشەنچسىزلىكتە

ئەيىبلەشسىڭىز بولمايدۇ. مەن سىز ئۈچۈن پۇل تېپىپ بېرىۋاتمەن، بۇنىڭ بەدىلىگە ماڭا ھەق بېرىسىز... ئۆزۈمۈ باشقا يوللار بىلەن ئازراق تاپتىم، ئەمما سىز تۇيۇقسىز پەيدا بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئالدىدا ئۇنى - بۇنى دەپ ئابىرۇيۇمنى تۆكتىڭىز. ئەمدى مەن بۇنىڭدىن كېيىن بۇ يەرنىڭ تەرتىپىنى قانداق ساقلايمەن؟ بۇ ئادەملەرنى بەزىدە ئانچە - مۇنچە ئۇچۇقداپ قويغاننىڭ نېمە يامىنى بار؟ ئۇ ھۇرۇن ئېشەكلەرگە تاياق ئازلىق قىلىدۇ تېخى. ئۇلارنىڭ قورسىقى تويىمسا، تەلىپى قاندۇرۇلمىسا نېمە بوپتۇ؟ ئۇلار ۋاي دەپ كەتكۈدەك ئادەملەر ئەمەس، سىزنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنىمۇ يا بۇ يەرنىڭ ئىشلىرى بىلەن كارىڭىز بولمايدۇ، يا مەن كېتىمەن.

ئۇنىڭ تۇرۇلۇپ كەتكەن چىرايى شۇنچىلىك سەتلىشىپ كەتكەنىدى. سىكارلېت نېمە قىلىشنى بىلمەي قالدى. يوهان بۈگۈن ئاخشاملا كېتىپ قالسا ئۇ قانداق قىلىدۇ؟ كېچىچە بۇ يەردىن كەتمەي ئۇ مەھبۇسلارنى بېقىپ ياتالمايدۇ - دە.

ئۇنىڭ ئامالسىز قېلىۋاتقانلىقى كۆزلىرىدىن چىقىپ تۇرۇۋاتاتتى. يوهاننىڭ مۇئامىلىسىمۇ ئاستا - ئاستا ئۆزگىرىشكە باشلىدى، گەپلىرىمۇ سەل يۇمشىغاندەك بولدى.

— ۋاقتىمۇ بىر يەرگە باردى، كېنىدى خانىم، ئەڭ ياخشىسى، سىز قايتىپ كېتىڭ. بۇنچىلىك كىچىك ئىش ئۈچۈن ئۇياق - بۇياقمۇ بولۇپ كەتمەسىز. مۇنداق بولسۇن، كېلەر ئايدا سىز مېنىڭ ماۋاشىمدىن ئون بەش دوللار تۇتۇپ قېلىڭ، شۇنىڭ بىلەن بۇ ئىش تۈگىسۇن.

سىكارلېتنىڭ كۆزلىرى بىر پارچە گۆشنى تالىشىپ يەپ كېتىۋاتقان بىچارە ئادەملەرگە چۈشتى، ئۇ ئەبجەق ئۆيىنىڭ ئىچىدە يەنە بىرسى كېسەل بولۇپ ياتاتتى. ئۇ يوهان گالىپگېرتى كەتكۈزۈۋېتىشى كېرەك. ئۇ ئوغرى ھەم شۇنچىلىك رەھىمسىز ئادەم. ئۇ قايتىپ كەتكەندىن كېيىن مەھبۇسلارنى يەنە نېمىلەر قىلىدۇ، كىم بىلىدۇ؟ بىراق، ئۇ ئادەم يەنە قولىدىن ئىش

كېلىدىغان ئادەم، سىكارلېت مۇشۇنداق ئادەملەرگە موھتاج، ھازىر ئۇنى كەتكۈزۈۋەتسە بولمايدۇ. ئۇنىڭغا نۇرغۇن پۇل تېپىپ بېرىۋاتىدۇ - دە. بۇنىڭدىن كېيىن ئۇ مەھبۇسلارنىڭ قورسىقىغا توغۇدەك تاماق بېرىشى كېرەك.

— يىگىرمە دوللار تۆتمەن، — دېدى سىكارلېت ئۇزۇپلا، — بۇ ئىش توغرىلۇق ئەتە ئەتىگەندە كېلىپ سىز بىلەن يەنە سۆزلىشىمەن.

سىكارلېت بوجىنى قولىغا ئالدى. ئەتە سۆزلەشكۈدەك ئىشنىڭ يوقلۇقىنى، ئەمدى ئىشنىڭ تۈگىگەنلىكىنى سىكارلېت بىلەتتى، يوهانغىمۇ ئۇ نەرسە ئايدىڭ ئىدى.

• سىكارلېت پەيتوننى ھەيدەپ دېكاتور كوچىسىغا قاراپ يۈرۈپ كەتتى. شۇ تۇرقىدا ئۇنىڭ ۋىجدانى بىلەن پۇلغا بولغان ھېرىسمەنلىكى ئوتتۇرىسىدا قاتتىق ئېلىشىش بولۇۋاتاتتى، بۇ تىرىك ئادەملەرنى يوهانغا ئوخشاش تاش يۈرەك ئادەملەرنىڭ ئىختىيارىغا ئۆتكۈزۈپ بەرمەسلىك كېرەكلىكىنى ئۇ ئوبدان بىلەتتى. ناۋادا بىرەر مەھبۇس ئۆلۈپ كېتىدىغان بولسا بۇنىڭدا ئۇنىڭمۇ مەسئۇلىيىتى بولاتتى، چۈنكى، ئۇ يوهاننىڭ رەھىمسىز ئادەم ئىكەنلىكىنى بىلىپ تۇرۇپ ئۇلارنى ئۇنىڭ قولىغا تۇتقۇزغان - دە. لېكىن، يەنە بىر مەنىدىن ئېيتقاندا، كىم ئۇلارنى جىنايەت ئۆتكۈزسۇن، دەپتۇ. قانۇنغا خىلاپلىق قىلغانىكەن، تۇتۇلىدۇ. يامان كۈن كۆرسە ئۆزىدىن كۆرسۇن. شۇ خىيال بىلەن سىكارلېتنىڭ كۆڭلى ئازراق تەسكىن تاپقاندا كېلىدى، لېكىن چوڭ يولغا چىققاندىن كېيىن، ئۇ مەھبۇسلارنىڭ روھسىز قىياپەتلىرى كۆز ئالدىغا كېلىۋېلىپ ئۇنى يەنە بىئارام قىلىشقا باشلىدى.

«بولدىلا، بۇ ئىشلارنى كېيىن ئويلاپچۇ.» ئۇ شۇ ھامان ئۇ ئىشلارنى يۈرىكىنىڭ ياغاچ ئىسكىلاتىغا سولىۋېتىپ دەرۋازىنى مەھكەم تاقىۋەتتى.

سىكارلېت نېگىرلارنىڭ ئولتۇراق رايونىغا يېتىپ كەلگەندە،

كۈن ئولتۇرۇپ ئورماننىڭ ئىچىگە قاراڭغۇلۇق تارقىلىشقا باشلىغانىدى. سوغۇق ھاۋا بىلەن سوغۇق شامال ئورمان ئىچىدىن بۇ تەرەپكە ئۇرۇپ تۇرۇۋاتاتتى. سىكارلېت بىرەر قېتىممۇ بۈگۈنكىدەك كېچىدە يولدا قېلىپ باقمىغانىدى، شۇڭا جىددىيلىشىپ ئۆيگە چاپسانراق يېتىۋېلىشقا ئالدىراپ تۇراتتى.

سام يوق، قارىسىمۇ كۆرۈنمەيتتى. سىكارلېت ئۇنى ساقلىدى، شىماللىقلار تۇتۇپ كەتكەنمىدۇ يا، دەپ ئەنسىرەپمۇ قالدى. بىر ئازدىن كېيىن ئاياغ تىۋىشى ئاڭلىنىپ ئاندىن خاتىرجەم بولغاندەك قىلدى. سام كەلگەندە كېچىكىپ قالغانلىقى ئۈچۈن ئۇنى ئەدەپلەپ قويماقچىمۇ بولدى.

لېكىن، ئۇ تەرەپتىكى ئايلانمىدىن كېلىۋاتقان ئادەم سام ئەمەس ئىدى.

كىيىملىرى ئاۋازە بىر ئاق تەنلىك ئادەم بويى پاكىر بىر نېگىر بىلەن بىللە كېلىۋاتاتتى، تۇرقى خۇددى ئورانگۇتاننىڭ ئۆزى ئىدى. سىكارلېت دەرھال بوجىنى سىلكىدى ۋە شۇنىڭ بىلەن تەڭلا تاپانچىغا قولىنى ئۇزارتتى. ئات ئەمدىلا ئورنىدىن قوزغىلىشىغا، ئۇ ئاق تەنلىك بىر قولىنى سوزۇپلا ئاتنى توختىتىۋالدى.

— خانىم، — دېدى ئۇ ئادەم، — يىگىرمە بەش تىيىنلىك تەڭگىدىن بىرنى بەرسىڭىز، قورسىقىم بەك ئېچىپ كەتتى.
— يولنى بوشات! نېرى تۇر! — دېدى سىكارلېت جاۋابىن، — يېنىمدا پۇل يوق چۇ! چۇ!

ئۇ ئادەم چاققانلىق بىلەن ئاتنىڭ يۈگىنىنى تۇتۇۋالدى.
— ئۇنى تۇتۇۋال، — دەپ ۋارقىردى ئۇ يېنىدىكى نېگىرغا، — ئۇنىڭ پۇلى چوقۇم مەيدىسىدە.

ئۇنىڭدىن كېيىن يۈز بەرگەن ئىشلار خۇددى قارا باسقاندەك سىكارلېتنى قاتتىق قورقۇتۇۋەتتى. سىكارلېت قولىدا تاپانچا بارلىقىنى بىلەتتى، ئەمما ئۇ ئاق تەنلىككە قارىتىپ ئاتسا ئېتىغا تېگىپ كېتىشىدىن قورقاتتى. ئۇ نېگىر پەيتونغا قاراپ

يۈگۈردى، چىرايمدا شەھۋانە كۈلكە ئويناپ تۇراتتى. سىكارلېت ئۇنىڭغا قارىتىپ ئاتتى، تەگدىمۇ يوق بىلمەيتتى، ئەمما بىر قول ئۇنىڭ قولىنى سۇندۇرۇۋەتكۈدەك قاتتىق تۇتۇۋالغانىدى، تاپانچىسىمۇ قولىدا يوق ئىدى. ئۇ نېگىر تۇيۇقسىز يېنىدا پەيدا بولغانىدى، تېنىدىن چىقىۋاتقان سېسىق پۇراق سىكارلېتنىڭ بۇرنىغا پۇراپ كۆڭلىنى ئىلەشتۈرۈۋەتتى. نېگىر ئۇنى پەيتوندىن پەسكە تارتىشقا باشلىدى. سىكارلېت بوش قالغان بىر قولى بىلەن ھەدەپ ئۇنىڭ يۈزىنى مورلايتتى. كېيىن ئۇ نېگىرنىڭ قولى سىكارلېتنىڭ گېلىغا تەگكەندەك بولۇپ، بىر چاغدا كۆڭلىكىنىڭ ئالدى ئىچ كۆڭلىكى بىلەن بىللە قورسىقىغىچە يىرتىلىپ چۈشتى. ئارقىدىن بىر قول كۆكسىنى مېجىقلاشقا باشلىدى، سىكارلېت ئەزەلدىن بۈگۈنكىدەك قاتتىق قورقۇپ باقمىغانىدى، قورقۇنچلۇقتا بار ئاۋازى بىلەن ۋارقىراشقا باشلىدى.

— ئۇنىڭ ئاغزىنى ئېتىۋال، پەيتوندىن سۆرەپ چۈش، — ئاق تەنلىكىنىڭ ۋارقىرىغان ئاۋازى ئاڭلاندى. ئۇ نېگىر سىكارلېتنىڭ ئاغزىنى تۇتقاندى. سىكارلېت ئۇنىڭ قولىنى بار كۈچى بىلەن چىشلىۋېلىپ يەنە ۋارقىراشقا باشلىدى. ئارقىدىنلا ئاق تەنلىكىنىڭ بىرسىنى تىللاۋاتقىنى ئاڭلاندى. سام ئۇ نېگىرغا ئېتىلىپ بارغاندا، ئۇنىڭ سىكارلېتنىڭ ئاغزىنى ئېتىۋالغان قولى بوشاپ پەسكە سەكرەپ چۈشۈپ كەتتى.

— تېز قېچىڭ، سىكارلېت خانقىز! — سام ئۇ نېگىر بىلەن پومىداقلىشىۋېتىپ ھەدەپ ۋارقىرايتتى. سىكارلېت قامچىنى قولغا ئېلىپ ئېتىغا قامچا سالدى. ئات قوزغالدى، لېكىن چاق ماڭمايتتى، يۇمشاق بىر نەرسە ئالدىنى توسۇۋالغانىدى. ئەسلىدە سام ھېلىقى ئاق تەنلىكىنى ئۇرۇپ چاقنىڭ ئاستىغا كىرگۈزۈۋەتكەنىدى.

سىكارلېت قورقۇنچلۇقتا ئاتنى ئۇرۇۋېرىپ ئاخىر پەيتوننى ئورنىدىن قوزغىدى. ئات ئۇچقاندەك چېپىپ كېتىۋاتاتتى. پەيتون شۇنداق قاتتىق سىلكىنەتتى. سىكارلېت كەينىدىن بىرسى

قوغلاپ كېلىۋاتقانداك تۇيۇلۇپ، ئاتقا تېخىمۇ قاتتىق ۋارقىراشقا، ئاتنى تېخىمۇ قاتتىق قامچىلاشقا باشلىدى، ئەگەر ئۇ ھېلىقى ئورانگۇتاننىڭ قولىغا يەنە چۈشۈپ قالدىغان بولسا، بۇ قېتىم ئۆلسىمۇ ئۇنى ئۆزىگە يېقىن كەلتۈرمىگەن بولاتتى. شۇ ئارىلىقتا بىرسىنىڭ «سىكارلېت خانقىز، توختاڭ!» دەپ تۈۋلىغىنى ئاڭلاندى.

سىكارلېت ئاتنى ئاستىلىتىشقا جۈرئەت قىلالماي ئاۋۋال كەينىگە قاراپ باقتى، سام كەينىدىن يۈگۈرۈپ كېلىۋاتاتتى. سىكارلېت ئاتنى توختاتتى، سام يېتىشىپ كېلىپ پەيتونغا ئۆزىنى ئاتتى، بېشى بىلەن يۈزىدىن تەر ھەم قان توختىماي ئېقىپ تۇرۇۋاتاتتى.

— بىر يېرىڭىز يارىلاندىمۇ؟ — سورىدى ئۇ سىكارلېتتىن ھاسىراپ تۇرۇپ.

سىكارلېت گەپ قىلالماي قالدى، شۇ ئارىلىقتا سامنىڭ ئىتتىك باشقا ياققا قارىۋالغانلىقىنى كۆرۈپ، كۆڭلىكىنىڭ قورسىقىغا يىرتىلىپ ئاپپاق كۆكسى بىلەن ئىچ كۆڭلىكىنىڭ كۆرۈنۈپ قالغانلىقىنى كۆردى — دە، نومۇستىن شەلپەردەك قىزىرىپ، ئىتتىك كۆڭلىكىنىڭ ئىككى تەرىپىنى يىغىپ كۆكسىنى ئېتىۋالدى، ئاندىن بېشىنى كۆتۈرمەي مېچىلداپ يىغلاشقا باشلىدى.

— بوجىنى ماڭا بېرىڭ! — سام ئۇنىڭ قولىدىن بوجىنى ئالدى، — قېنى جانۋار، چاپسان يۈگۈر!

ئات قامچىنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ يەنە ئۇچقانداك يۈرۈپ كەتتى. — ئىلاھىم ئۇ قارا زەڭگى ئۆلگەن بولسىكەن. ئالدىراشچىلىقتا ئۇنىڭغا قاراشقىمۇ ئۈلگۈرمەپتىمەن، — سام تېخىچە ھاسىراۋاتاتتى، — ئەگەر ئۇ سىزنىڭ بىر يېرىڭىزنى بىر ئېمە قىلىۋەتكەن بولسا، چوقۇم قايتىپ بېرىپ ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىمەن.

— ياق... ياق... چاپسان ماڭايلى! — دېدى سىكارلېت ئېسەدەپ تۇرۇپ.

قىرىق بەشىنچى باب

شۇ كۈنى كەچتە فىرانك سىكارلېت بىلەن پىتتىي ھاممىتى بالىلار بىلەن مېلانىيەنىڭ ئۆيىگە ئەكىرىپ قويۇپ ئاشلىق بىلەن بىللە ئاتلىق چىقىپ كېتىشتى. سىكارلېت نارازى بولۇپ يىغلاپ ئۆيىنى بېشىغا كىيدى. مۇشۇنداق بىر كۈندە ئۇ نېمىدەپ سىياسىي يىغىلىشلارغا بارىدۇ؟ يەنە كېلىپ بۈگۈن ئاخشام ئۇ ھاقارەتكە ئۇچرىغان تۇرسا! ئەگەر سام كېلىپ قالمىغان بولسا نېمە ئىشلار يۈز بېرەتتىكىننىڭ! مۇشۇنداق بىر كۈندە فىرانك نېمىشقا بۇنداق قىلىدۇ؟ رەھىمسىز، شەخسىيەتچى! ئۇ مەيدىسى ئوچۇق، يىغلاۋاتقان ھالەتتە سامنىڭ يۆلىشى بىلەن ئۆيگە كىرىپ كەلگەندە فىرانك قىمىر قىلماي بىر خىلدا تۇرىۋەردى. ئۇنىڭ بۇ ھالىتىمۇ سىكارلېتنىڭ قاتتىق غەزىپىنى كەلتۈردى، يىغلاپ تۇرۇپ ۋەقەنىڭ جەريانىنى سۆزلەپ بېرىۋاتقاندىمۇ، ئۇ سىرتقا چىقىشقا ئالدىراپ تۇراتتى.

— قەدىرلىكىم، بىر يېرىڭىز زەخمىلەندىمۇ ياكى قورقۇپ كەتتىڭىزمۇ؟ — دەپلا سوراپ قويدى ئۇ.
ئۇ چاغدا سىكارلېت ئاچچىقىنى بېسىۋالالمىغان بولغاچقا، گەپ قىلمىدى. ئۇنىڭ ئورنىدا سام جاۋاب بېرىپ، ئۇنىڭ قاتتىق قورقۇپ كەتكەنلىكىنى دېدى.

— ئۇلار خانقىزنىڭ كىيىمىنى يەنە يىرتماقچى بولۇپ تۇرغاننىڭ ئۈستىگە مەن كېلىپ قالدىم.

— سام، ئوبدان يىگىت ئىكەنسەن، بۇ ياخشىلىقنى مەڭگۈ ئۇنتۇمايمەن. ساڭا مەندىن ياردەم لازىم بولسا...

— لازىم، گەپەندى، مېنى تاراغا يولغا سېلىپ قويسىڭىزلا بولىدى، قانچە تېز بولسا شۇنچە ياخشى. شىماللىقلار مېنى تۇتماقچى بولۇپ ئىزدەۋاتىدۇ.

فىرانك بۇ گەپنى ئاڭلايمۇ ھېچقانداق بولمىدى، ئۇنىڭدىن نېمە ئۈچۈنلىكىنىمۇ سورىمىدى. ئۇنىڭ ھالىتى تونى ئىشك چەككەن ھېلىقى كۈنى ئاخشىمىقىدىكىدەك ئىدى. ئۇ بۇ ئىشلارنى ئەرلەرنىڭ ئىشى، ھەل قىلغاندا قانچە ئاز گەپ قىلسا، قانچە ھېسسىياتقا بېرىلمىسە شۇنچە ياخشى، دەپ قارايتتى.

— سېنى پېتتېر بۈگۈن ئاخشام روگ - رېئادقا ئاپىرىپ قويسۇن، شۇ يەردىكى ئورمانلىقتا بىر كېچە يېتىپ، ئەتە ئەتىگەندە جۇنېسبوروونىڭ پويىزىغا ئولتۇرۇپ ماڭ. مۇشۇ بىر ئاز مۇۋاپىق چارە. ھۇي... قوزام، يىغلىماڭ. بولىدىغان ئىش بولدى، بىر يېرىڭىزمۇ يارىلانماپتۇ. پېتتېي ھامما، بۇرۇن تۇزىڭىزدىن ماڭا ئازراق بېرەمسىز؟ نېگىر ئانا، سىكارلېتقا بىر رومكا ھاراق ئەكېلىپ بەرگىن.

بۇ چاغدا سىكارلېت قاتتىق يىغلاپ كەتتى، بۇ قېتىم ئاچچىقى كېلىپ يىغلىغانىدى. فىرانك ئۇنىڭغا تەسەللى بەرسە، ئۇ لۈكچەكلەرنىڭ قىلىقلىرىغا غەزەپلەنسە، ئۇنىڭ ئۈچۈن ئىنتىقام ئالدىغانلىقىنى بىلدۈرسە توغرا بولاتتى، سىكارلېتقا لازىمى شۇ ئىدى، مەن ساڭا بۇرۇنلا يالغۇز سىرتقا چىقما، دېگەندىمغۇ، دەپ ئۇنىڭغا قاتتىق چېچىلىسىمۇ مەيلى ئىدى. ئەمما، ئۇنىڭ قىلمۇتقىنى ھېچقانداق ئىش بولمىغاندەك، ئۇ خەتەرلىك ئىشقا يولۇقمىغاندەك بىر خىل قىلىق ئىدى. توغرا، ئۇ كۆڭۈل بۆلۈشى كۆڭۈل بۆلدى، ھالىغا يەتكەندەك قىلدى، ئەمما كۆڭلى ئۇنىڭدا ئەمەس، خۇددى بۇنىڭدىنمۇ مۇھىم ئىشلارنى ئويلاۋاتقاندەك سىياقتا تۇردى.

ئۇنىڭ مۇھىم ئىشى ئاشۇ ئەرزىمەس بىر سىياسىي يىغىلىشقا قاتنىشىش ئىكەنغۇ.

فىرانك سىكارلېتقا كىيىملىرىنى ئالماشتۇرۇپ، بۈگۈن كېچە مېلانىيەلەرنىڭ ئۆيىدە تۇرۇپ تۇرۇشنى ئېيتقاندا، سىكارلېت ئۆزىنىڭ قۇلاقلىرىغا ئىشەنمەي قالدى. ئۇ ئۇنىڭ بۈگۈن ئاخشام قاتتىق ئازابلىنىدىغان ئىشقا يولۇققانلىقىنى،

جىسمانىي ۋە روھىي جەھەتتە قاتتىق چارچىغانلىقىنى، كارىۋاتتا ئۈستىگە ئەدىيال يېپىپ ئىسسىق ھەم جىمجىت يېتىشى زۆرۈرلۈكىنى، پۈتتە قىزىق كېسەك قويۇپ، تاتلىق ھاراقىتىن بىرەر رومكا ئىچمۇالسا قورقۇنچىسى بېسىلىپ ئارام ئېلىپ قالدىغانلىقىنى بىلىشى كېرەك ئىدىغۇ؟ ئۇنداق قىلماي، ئەكسىچە مېلانىيەنىڭ ئۆيىگە چىقىرىپ قويغىنى نېمىسى؟ ئەگەر فىرانك ئۇنى ھەقىقىي ياخشى كۆرىدىغان بولسا، بۈگۈن ئاخشام ھەرقانداق مۇھىم ئىشى بولسىمۇ سىرتقا چىقماي ئۇنىڭ يېنىدا تۇرغان، قوللىرىنى مېھرى بىلەن سىلاپ تۇرۇپ، سەن بىر نېمە بولۇپ كەتكەن بولساڭ، مەنمۇ بۇ دۇنيادا ياشىمايتتىم، دېگەندەك گەپلەرنى قىلغان بولاتتى، خەپ، كەچتە يىغىلىشتىن قايتىپ ئىككىمىز يالغۇز قالغاندا ئۇنىڭغا مۇشۇ گەپلەرنى دېمەيدىغان بولسام.

ھەر قېتىم فىرانك بىلەن ئاشلىپ سىرتقا چىقىپ كېتىپ، ئىككى ئائىلىنىڭ ئاياللىرى مېلانىيەلەرنىڭكىدە يىغىلغاندا ھەممىسى دېگۈدەك يىڭنە ئىشلىرىنى قىلىپ جىمجىت ئولتۇرۇشاتتى، بۈگۈنمۇ شۇنداق بولدى. ئوچاقتا ئوت كۆيۈپ تۇرۇۋاتاتتى، ئۆي ئىچى ئىسسىق، راھەت ئىدى. ئۈستەل ئۈستىدە سۇس يېنىپ تۇرغان چىراغنىڭ سېرىق نۇرى تۆت ئايالنىڭ پارقىراپ تۇرغان چاچلىرىنى يورۇتۇپ تۇراتتى، ئۇلار شۇ چىراغنىڭ يورۇقىدا يىڭنە ئىش قىلىشىۋاتاتتى. ئۇ تەرەپتىكى ئىشكى ئوچۇق ئۆيدىن ۋاد، ئېللا ۋە بېئولارنىڭ پۇشۇلداپ ئۇخلاۋاتقان ئاۋازى كېلىۋاتاتتى. ئارچى تاماكا پوپۇرمىقى چايناۋاتقان ھالدا ئوچاقتا دۈمبىسىنى قىلىپ ئۇزۇن بىر ئورۇندۇقتا بىر ياغاچنى شىلىپ ئولتۇراتتى. چاچلىرى پاخىيىپ تۇرغان، كىيىملىرى مەينەت بۇ بوۋاي بىلەن كىيىنىشلىرى رەتلىك، پاكىز ئاياللار روشەن سېلىشتۇرما بولۇپ، ئۇ خۇددى يۇڭلىرى پاخىيىپ كەتكەن يوغان بىر ئالا - پاساق ئىتتەك، ئۇ تۆت ئايال چىرايلىق تۆت دانە ئاسلاندىك

كۆرۈنەتتى.

مېلانىيە ئاياللار مۇزىكا ئەترىتىدە يېقىندا يۈز بەرگەن خاپىلىقلار توغرىلۇق ئازراق ئاچچىق ئارىلاش سۆزلەشكە باشلىدى. كېلەر قېتىم قويدىغان ئويۇندا مۇزىكا ئەترىتىدىكىلەر ئەرلەر خور ئەترىتى بىلەن سۆزلىشىپ بىر پىكىرگە كېلىشىۋالمىغانىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار شۇ كۈنى چۈشتىن كېيىن مېلانىيەنى ئىزدەپ كېلىپ، ئۆزلىرىنىڭ مۇزىكا ئەترىتىدىن چېكىنىپ چىقىدىغانلىقىنى جاكارلاشقان، مېلانىيە ئۇلارغا نۇرغۇن خىزمەت ئىشلەپ ئاران قايىل قىلىپ، ھازىرچە ئۇنداق قىلمايدىغان قىلغانىدى.

سىكارلېتنىڭ يۈرىكى تېخىچە ئورنىغا چۈشمىگەچكە، مېلانىيەنىڭ تۈگمەس گەپلىرىدىن بىزار بولۇپ: «ئاياللار مۇزىكا ئەترىتىڭ ئانىسىنىڭ قېشىغا بارسۇن!» دەپ ۋارقىرىۋېتىشكە تاس قالدى. ئۇنىڭ ئۇلارغا بۈگۈنكى قورقۇنچلۇق كەچۈرمىشلىرىنى، ئۆزىنىڭ ئۇ چاغدا قانچىلىك باتۇرلۇق قىلغانلىقىنى شۇنچىلىك سۆزلەپ بەرگۈسى، شۇ ئارقىلىق ئۇلارنىڭ ئۆزىگە بولغان ھېسداشلىقىنى قوزغىغۇسى كېلەتتى. لېكىن، ئۇ مۇشۇ ھەقتە ئېغىز ئاچسلا مېلانىيە دەرھاللا گەپنى مەنسىز باشقا ئىشلارغا تارتىپ كېتەتتى، سىكارلېت بولسا ئۆزىنى باسالماي بوغۇلۇپلا قالاتتى، نېمىشقا بۇ ئادەملەرنىڭ ھەممىسى فىرانكقا ئوخشايدۇ دەپ ھەيرانمۇ بولاتتى.

ئۇ بۈگۈن شۇنداق بىر قورقۇنچلۇق ئىشقا يولۇققان تۇرسا، بۇ ئادەملەر نېمىشقا ھېچ ئىش بولمىغاندەك خاتىرجەم ئولتۇرۇشىدىغاندۇ؟ ئازراق سۆزلەپ بەرگەن بولسا خېلى يەڭگىلەپ قالاتتى ئەمەسمۇ؟ لېكىن، بۇ ئادەملەر ئۇنىڭغا شۇنچىلىكمۇ پۇرسەت بېرىشمەيۋاتىدۇ، نېمىدىگەن ئەدەپسىز خەق بۇ!

بۈگۈن كەچتە يۈز بەرگەن ئىشنىڭ سىكارلېتقا بولغان تەسىرى گەرچە ئۆزى ئېتىراپ قىلمىسىمۇ ناھايىتى چوڭ

بولدى. دەرەخلىكنىڭ ئارىسىدىن ئۆزىگە قاراپ تۇرغان قايقارا چىرايىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرسىلا ئۇنى سۈر باساتتى، كۆكسىنى سىجىقلىغان قوللارنى ئويلىسىلا، ئەگەر سام كەلمىگەن بولسا نېمە بولۇپ كېتەر ئىدىم، دەپ ئۇنىڭغا ئىچ - ئىچىدىن رەھمەت ئېيتىپ كېتەتتى ۋە كۆزلىرىنى چىڭ يۇمۇۋېلىپ بېشىنى يەردىن كۆتۈرمەيتتى. بىر ئېغىزمۇ گەپ قىلماي، پۈتۈن دىققىتىنى قولدىكى يىڭنە ئىشىغا مەركەزلەشتۈرۈشكە تىرىشاتتى. مېلانىيەنىڭ گېپى توختايدىغاندەك ئەمەس، ئۇنىڭ گېپى كۆپەيگەنسېرى سىكارلېتنىڭ نېرۋىلىرى جىددىيلىشىپ كېتىپ، خۇددى نېرۋا تارىلىرى ئۈزۈلۈپ كېتىدىغاندەك بولۇپ كەتتى.

سىكارلېتنىڭ قولدىكى ياغاچنى يۈنۈپ ئولتۇرغان ئارچىغا كۆزى چۈشۈپ ئىچ - ئىچىدىن خاپىلىقى ئۆرلەپ قوشۇمىلىرى تېخىمۇ تۈرۈلۈپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ نېمىشقا ئۇ يەردە ياغاچ يۈنۈپ ئولتۇرىدىغاندۇ؟ بىردىنلا ئۇنىڭ ئۇ ھەرىكىتى سىكارلېتقا غەلىتە تۇيۇلۇپ كەتتى. باشقا كۈنلەردە ئۇ ئۇزۇن دېۋاندا خورەك تارتىپ ئۇخلايتتى. تېخىمۇ ھەيران قالارلىقى، مېلانىيە ياكى ئىندىيا ئۇنىڭغا ئۆيىنى ئەخلەت قىلىۋەتتىكى، يەرگە قەغەز سېلىپ، يۈنۈغان ياغىچىڭنى قەغەزگە چۈشۈرگەن دېگەن گەپنىمۇ دېمەيۋاتاتتى، ئۇ ئوچاقنىڭ ئالدىدىكى گىلەمنىڭ ئۈستىنى رەسۋا قىلىۋەتتى، ئەمما ھېچكىم ئۇنىڭغا بىر نېمە دېمىدى.

سىكارلېت ئارچىغا قاراپ ئولتۇرۇۋاتقان شۇ ئارىلىقتا ئۇ ئاغزىدىكى چايناۋاتقان تاماكا يوپۇرمىقىنىڭ شامسىنى ئوچاقتىكى ئوتقا شۇنداق تۈكۈردىكى، ئاۋازنىڭ قاتتىقلىقىدىن خۇددى بومبا پارىتىلغاندەك ئاۋاز چىقىپ، ئىندىيا، مېلانىيە، پىتتىي ھامما ئۇچى قاتتىق چۆچۈپ كەتتى.

— نېمانچە قاتتىق ئاۋاز چىقىرىسىز؟ — دېدى ئىندىيا. ئۇ جىددىيلىشىپ ھەم خاپا بولۇپ تۇرۇۋاتقاچقا، ئاۋازى غارالڭ -

غۇرۇڭ چىقىپ كەتتى. سىكارلېت ئۇنىڭغا ھەيران بولۇپ قاراپ قويدى، چۈنكى ئىندىيا ھەرقانداق ئەھۋالدا ئېغىر - بېسىق ئولتۇرىدىغان قىز ئىدى. ئارچى بوش كەلمەي ئۇنىڭغا ئالسىپ قويدى.

— شۇنداق ئاۋاز چىقىرىش كېرەك، — دېدى ئۇ گەپ قايتۇرۇپ. ئاندىن ئوچاققا قارىتىپ يەنە بايقىدەك بىرنى تۈكۈردى. مېلانىيە ئىندىياغا قاراپ قوشۇمىسى تۈرۈپ قويدى.

— مەن دادامنىڭ تاماكا يوپۇرمىقى چاينىمايدىغان ئادىتىنى ياخشى كۆرەتتىم، — دېدى پىتتىي ھاممۇ گەپ قىلىپ. بۇ گەپ بىلەن مېلانىيەنىڭ قوشۇمىسى بەكرەك تۈرۈلۈپ كەتتى ۋە ئۇلار بۇرۇن پەقەتلا ئاڭلاپ باقمىغان قوپال گەپتىن بىرنى قىلدى:

— بولدى، گەپ قىلماڭ ھامما، قانداق گەپ قىلىشىنىمۇ بىلمەيدىكەنسز.

— ۋاي - ۋوي، — دېدى پىتتىي ھامما قولىدىكى ئىشىنى تىزغا قويۇپ قويۇپ ئاغزىنى ئۈمچەيتكەن پىتى، — سىلەرگە بۈگۈن ئاخشام نېمە بولدى؟ ئىندىيا ئىككىڭلار ئەجەب گەپ قىلماي ياغاچتەك ئولتۇرىسىلەرغۇ؟

ئۇنىڭ بىلەن ھېچكىمنىڭ كارى بولمىدى، مېلانىيەمۇ ئارتۇقچە گەپ قىلىپ قويغانلىقى ئۈچۈن ئۇنىڭدىن كەچۈرۈم سورايمۇ قويماي قولىدىكى ئىشىدىن بېشىنى كۆتۈرمەي ئولتۇرۇۋەردى.

— تىكىچىنى چوڭ ئېلىۋەتتىڭ، — دېدى پىتتىي ھامما، — سۆكۈۋېتىپ باشقىدىن تىك، ساڭا نېمە بولدى؟ مېلانىيە يەنىلا زۇۋان سۈرمىدى.

ئۇلارغا نېمە بولغاندۇ؟ سىكارلېت چۈشەنمەي ھەيران بولۇۋاتاتتى. باياتىدىن بېرى ئۆزىنىڭ خىيالى بىلەن بولۇپ دىققەت قىلماي قالدۇمۇ يا؟ مېلانىيە كۆپچىلىككە بۈگۈنكى كېچىنىمۇ باشقا نۇرغۇن كېچىلەردىكىگە ئوخشاش كۆڭۈللۈك

ھېس قىلدۇرمەن دەپ نۇرغۇن تىرىشقان بولسىمۇ، كەيپىيات پەقەتلا ئاشۇ چاغدىكىدەك بولماي قېلىۋاتاتتى. كەيپىياتنىڭ بۇنداق جىددىيلەشىپ كېتىشى ھەرگىزمۇ بۈگۈن چۈشتىن كېيىن يۈز بەرگەن ئۇ ئىش كۆپچىلىككە قاتتىق تەسىر قىلىپ كەتكەنلىكتىن ئەمەس ئىدى. سىكارلېت قالغانلارغىمۇ يەرنىڭ تېگىدىن قاراپ قويدى، ئىندىيا ئۇنىڭغا قاراپ تۇرغانىكەن، ئۇنى كۆرۈپ سىكارلېتنىڭ كۆڭلى بىر قىسما بولۇپ قالدى، چۈنكى ئىندىيا ئۇنىڭغا ئۇزاق قاراپ قالغانىدى. ئۇ قارىشىدا نەپرەت ۋە كەستىش ئەمەس، بەلكى بىرخىل كۈچلۈك ھېسسىيات ئۇرغۇپ تۇراتتى.

«ھەممە ئىشنى تېرىغان سەن، دېمەكچىمۇ نېمە ئۇ؟» دەپ ئويلاپ قالدى سىكارلېت.

ئىندىيا نەزىرىنى يەنە ئارچىغا ئاغدۇردى، چىرايىدا بايقى تاقەتسىزلىكلەر يوق، ئەمما كۆزلىرىدىن بىر خىل تەقەززالىق چىقىپ تۇراتتى. لېكىن، ئارچى ئۇنىڭغا بەكمۇ دىققەت قىلماي ئادەتتىكىدەكلا قاراپ قويدى.

مېلانىيەنىڭمۇ زۇۋانى تۇتۇلۇپ ئۆيىنىڭ ئىچى تىمتاس بولۇپ كەتتى. سىرتتا بورانىنىڭ ئاۋازى كېلىۋاتاتتى. سىكارلېتقا بۈگۈنكى كېچە بەكمۇ كۆڭۈلسىز تۇيۇلۇشقا باشلىدى. كەيپىياتنىڭ جىددىيلەشىپ كېتىۋاتقانلىقىنى ئۇ ئەمدى ھېس قىلدى، بەلكىم بۇ خىل ھالەت باياتىدىن بېرى داۋاملىشىپ كېلىۋاتقان بولسا، ئۆزى ئاچچىقى بىلەن ئولتۇرغاچقا دىققەت قىلمىغاندۇ. ئارچىنىڭ چىرايىدا خۇددى بىر نەرسىنى كۈتۈۋاتقاندەك بىر خىل ھوشيارلىق ئەكس ئېتىپ تۇراتتى، مېلانىيە بىلەن ئىندىيامۇ ئەنسىز كۆرۈنەتتى، شامال ياكى باشقا نەرسىنىڭ ئازراقلا شەپسىسى ئاڭلانسا قوللىرىدىكى ئىشلىرىنى دەررۇ توختىتىپ دىققەت بىلەن قۇلاق سالاتتى، ئوچاقتىكى ئوتۇننىڭ پاراسلاشلىرىمۇ ئۇلارنى پات - پات چۆچۈتۈپ قويىتتى. چوقۇم بىر ئىش بولدى، ئەمما سىكارلېت نېمە ئىش

بولغانلىقىنى بىلمەيدۇ. ئۇ ئىش ھازىر بولۇۋاتىدۇ، ئەمما ئۇنىڭ خەۋىرى يوق، پىتتىي ھاممىنىڭ ئاق كۆڭۈل يوغان يۈزىگە، قوشۇمىسى بىلەن كالىپۇكلىرىنىڭ تۈرۈلۈپ كەتكىنىگە قاراپلا، ئۇنىڭمۇ بۇ ئىشقا ھەيران قېلىۋاتقانلىقىنى بىلىۋېلىش تەس ئەمەس ئىدى. ئارچى، مېلانىيە، ئىندىيالار بىلىدۇ، جىمجىتلىق ئىچىدە ئۇلارنىڭ قىمىرلاپ جايىدا ئولتۇرالمىي قېلىۋاتقانلىقىدىن بۇنى ئاز - تولا بىلگىلىمۇ بولاتتى. چىرايىدىن ھېچ ئىش يوقتەك ئولتۇرغىنى بىلەن، ئەمەلىيەتتە ئۇلار نېمە ئىش بولۇۋاتقانلىقىنى بىلىدۇ. ئۇلاردىكى بۇ خىل ئەنسىزلىك سىكارلېتقا تەسىر قىلىپ ئۇمۇ جىددىيلىشىشكە باشلىدى، بىر قېتىم قولغا يىڭنە سانجىۋېلىپ، ئاغرىق ۋە ئەنسىزلىك ئىچىدە قاتتىق توۋلاپ ھەممەيلەننى چۆچۈتۈۋەتتى.

— مەن بەك جىددىيلىشىپ كېتىۋاتىمەن، قولىم ئىشقا بارمىدى، — دېدى ئۇ چىڭ - چىڭ سۆزلەپ ۋە قولىدىكى ياماۋاتقان كىيىمنى يەرگە تاشلىۋەتتى، — ئىچىمگە بىر ئەنسىزلىك كىرىۋالدى، چىدىيالىۋاتىمەن، ئۆيۈمگە چىقىپ ئۇخلايمەن، بۇ ئىشلارنى فىرانك بىلەتتى، شۇڭا چىقىپ كەتمەسە بولاتتى، ئاياللارنى قوغدايمىز، نېگىرلار بىلەن شىماللىقلارغا بوزەك قىلدۇرمايمىز، دېگەن گەپنى ئاغزىدىن چۈشۈرمەيدۇ، ئەمدى لازىم بولغاندا دېگىندەك قىلمايدۇ. ئۇ نەگە كەتكەندۇ؟ ئۇ ئۆيدە ئولتۇرۇپ مېنى ساۋاتامدىغاندۇ؟ ياق، بىر توپ ئادەملىرى بىلەن ئوينىغىلى كەتتى، ئۇ ئادەملەرمۇ ئاغزىدا...

سىكارلېت غەزەپ بىلەن ئىندىيانىڭ چىرايىغا قاراپ بىردىنلا گېپىدىن توختاپ قالدى. ئىندىيانىڭ كىرىپكى يوق كۆك كۆزلىرى ئۇنىڭغا غەزەپ ۋە رەھىمسىزلىك بىلەن تىكىلىپ تۇراتتى، نەپىسىمۇ ئىتتىكىلەپ كېتىۋاتاتتى.

— ئەگەر مالال كۆرمىسەڭ، ئىندىيا، — دېدى سىكارلېت مەسخىرە تەلەپپۇزى بىلەن، — بۈگۈن نېمە ئۈچۈن ماڭا قادىلىپ قېلىۋاتقىنىڭنى دەپ بەرسەڭ، ساڭا شۇنداق جىق رەھمەت

ئېيتاتتىم، چىرايىم بىر قانداق بولۇپ قايتىمۇ ياكى باشقا سەۋەب يارمۇ؟

— ئۇنىڭغا مالال بولۇش كەتمەيدۇ، ئېيتىپ بېرىشكە تەييارمەن، — دېدى ئىندىيا، كۆزلىرىدىن بىر خىل ئۆتكۈر نۇر چاقناپ تۇراتتى، — سېنىڭ كېنىڭدى ئەپەندىدەك ياخشى ئادەمدىن يامانلىشىڭنى خالىمايمەن. ئەگەر سەن بىلىدىغان بولساڭ...

— ئىندىيا! — مېلانىيە دېمە دېگەندەك ئۇنىڭغا ۋارقىرىدى، قولىدىكى كىيىمنى مىجىقلاپ كەتتى.

— مەن ئۆزۈمنىڭ ئېرىنى ساڭا قارىغاندا ياخشى چۈشىنىمەن دەپ ئويلايمەن، — دېدى سىكارلېت. ئۇ ئىندىيا بىلەن پەقەتلا ئۇرۇشۇپ باقمىغانىدى. ھازىر ئۇرۇشۇشقا رەسمىي تەييارلاندى، جىددىيلىشىپمۇ كەتمىدى. مېلانىيە بىلەن ئىندىيا بىر - بىرىگە قارشىۋالدى، ئىندىيا شۇندىلا ئاغزىنى باسقان بولدى. لېكىن، بىر ئاز تۇرۇپ يەنە سۆزلەپ كەتتى. رەھىمسىز گەپلىرىنىڭ ئىچىگە كۈچلۈك نەپرەت ئارىلىشىپ كېتىۋاتاتتى.

— سەندىن شۇنچىلىك بىزارمەن، سىكارلېت ئوخارا، يەنە تېخى مېنى قوغدىمىدى دەپ خەقتىن يامانلايسەن، قوغدىسىمۇ بىلمەيسەن. بولمىسا سەن بىرنەچچە ئايدىن بېرى ھەممە يەردە قاتراپ يۈرۈپ ئاتونۇش ئەرلەرنى ئۆزۈڭگە قاراتمايتتىڭ. بۈگۈن چۈشتىن كېيىنكى ئىشنىمۇ ئۆزۈڭ تاپتىڭ. خۇدانىڭ كۆزى يوق ئىكەن، سېنى يەنە قۇتۇلدۇرۇۋاپتۇ.

— ئىندىيا، بولدى گەپ قىلماڭ! — دېدى مېلانىيە.

— قويۇۋېتىڭ، سۆزلىسۇن، — دېدى سىكارلېت، — مەن ئاڭلاپ خۇش بولۇۋاتىمەن. ئۇنىڭ ماڭا ئۆچلۈك قىلىۋاتقانلىقىنى بۇرۇنلا بىلەتتىم، ئەمما ساختىلىق قىلىپ ئىنقىرار قىلمايتتى. ئەگەر ئۇ ئەرلەرنى ئۆزىگە قارىتالايدىغان بولسا، ئىشتىننى سېلىۋېتىپ ئەتىدىن كەچكىچە كۈچىدىن كىرمىگەن بولاتتى.

ئىندىيا چايان چېقمۇالغاندەك ئورنىدىن چاچراپ تۇرۇپ

كەتتى، ھاقارەتكە چىدىماي ئورۇق گەۋدىسى تىترەپ كېتىۋاتاتتى.

— مەن ساڭا ئوچ، — دېدى ئۇ تىترەپ تۇرغان ئاۋازى بىلەن ئېنىق سۆزلەپ، — بۇرۇن دېمىگەنلىكىم ساختىلىقىمدىن ئەمەس. سەن ئەدەپ — قائىدىنى ئوقمايسەن ھەم تەربىيە كۆرمىگەن، شۇڭا سېنىڭ بىزنىڭ ئىشلىرىمىزنى چۈشىنىشنىڭ مۇمكىن ئەمەس. مەن شەخسىي ئۆچمەنلىكلىرىمىزنى قايرىپ قويۇپ، ھەممىمىز بىر گەۋدە بولۇپ ئۇيۇشماساق شىماللىقلارنى يېڭەلمەيمىز دەپ قاراپ كەلدىم. ئەمما سەنچۇ... سەن... سەن ھەممە يەردە دۇرۇس ئادەملەرنىڭ ئابروىنى تۆكۈپ ئېرىڭنى باش كۆتۈرەلمەس قىلىۋەتتىڭ، شىماللىق مۇتتەھەملەرنىڭ بىزنى مەسخىرە قىلىشىغا، ھاقارەتلىشىگە، تەربىيە كۆرمىگەنلەر دەپ پەس كۆرۈشىگە دەستەك تېپىپ بەردىڭ. ئۇلار سېنىڭ ئەزەلدىن بىز بىلەن بىر نىيەتتە ئەمەسلىكىڭنى بىلمەيدۇ، كالىسى ئىشلىمىگەچكە، تەربىيە كۆرمىگەن ئادەمنىڭ بىرسى سەن ئىكەنلىكىڭنى بىلىشمەيدۇ، سەن ئورمانلىقلاردا قالايمىقان يۈرگەچكە، نېگىرلار بىلەن ئەخلاقسىز ئاق تەنلىكلەر ساڭا ئېسىلغان، ئۇلار شەھەردىكى باشقا ئىپپەتلىك ئاق تەنلىك خانىملارغىمۇ شۇنداق قىلىشىدۇ. سەن يەنە بىزنىڭ ئەللىرىمىزنىڭ ھاياتىغا خەۋپ يەتكۈزدۈڭ، ئۇلار سېنى دەپ...

— ئىندىيا! ۋاي خۇدايمەي! — دېدى مېلانىيە. سىكارلېت ئاچچىقى بىلەن ئولتۇرغان بولسىمۇ، مېلانىيەنىڭ خۇدانى ئېغىزغا ئالغىنىغا ھەيران قالدى، — ھەرگىز دېمەڭ! ئۇ بىلمەيدۇ، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ... ھەرگىز دېمەڭ! سىز ماڭا ۋەدە بەرگەن...

— قىزلىرىم، ئۇرۇشماڭلار! — پىتتىي ھامما تىترەپ تۇرۇپ ئۇلارغا يالۋۇردى.

— مەن نېمە ئىشنى بىلمەيمەن؟ — سىكارلېت ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى. غەزەپلىك كۆزلىرى ئۆزىگە رەھمىسىزلىك بىلەن

تىكىلىپ تۇرغان ئىندىيا بىلەن ئۇنىڭغا يالۋۇرۇۋاتقان مېلانىيەگە قانداق قالدۇرغاندى.

— ھەي گالۋاڭ خوتۇنلار! — ئارچى بىردىنلا ئۇلارنى كەستىپ تۇرغان پېتى ئورنىدىن چاچراپ تۇرۇپ كەتتى، — سىرتتا بىرسى كېلىۋاتىدۇ، ۋىلكېس ئەپەندى ئەمەس، چوقان سېلىشماڭلار.

ئاياللار يەنىلا ئەرلەرنىڭ گېپىنى ئاڭلايدىغان گەپ. ئاياللار زۇۋاننى ئۆچۈرۈپ، تۇرغان يېرىدە تۇرۇپلا قېلىشتى، چىرايلىرىدىكى غەزەپلىك ئالامەتلەرمۇ بىردەمدىلا يوقىلىپ ئىشىككە قاراپ ئاستا مېڭاشتى.

— كىم! — سىرتتىكى ئادەم ئىشىكنى چەكمەي تۇرۇپ ئارچى سورىدى.

— كاپىتان باتلىر، ئىشىكنى ئېچىڭلار!

مېلانىيە ئىشىككە ئۆزىنى ئاتتى، كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكى لەپەڭشىپ كېتىپ پاچىقى كۆرۈنۈپ قالدى، ئارچى ئىشىكنىڭ تۇتقۇچىنى بۇراپ بولغۇچە مېلانىيە ئىشىكنى ئېچىپ بولدى. رېت باتلىر شىلەپسىنى كۆزىگىچە چۆكۈرۈپ ئىشىكنىڭ تۈۋىدە تۇراتتى. ئۇ ئالدىراشچىلىقتا بېشىدىن شىلەپسىنىمۇ ئالماي، باشقىلارغا قارايمۇ قويماي مېلانىيەگە قاراپ، ئۇنىڭغا سالاممۇ بەرمەي ئالدىراپ سۆزلەپ كەتتى.

— ئۇلار قەيەردە؟ چاپسان ئېيتىپ بېرىڭ. ئۇلارنىڭ ھاياتى بىلەن مۇناسىۋەتلىك بىر ئىش بولۇپ قالدى.

سىكارلېت بىلەن پىتتىي ھامما تۇرۇپلا قالدى، نېمە ئىش بولغانلىقىنى بىلىشمەيتتى، ئىندىيا مۇشۇككە ئوخشاش بىر تاقلاپلا مېلانىيەنىڭ يېنىغا كېلىپ تۇردى.

— ئۇنىڭغا ھېچنېمە دېمەڭ، — دېدى ئۇ ئالدىراپ، — ئۇ خائىن، شىماللىقلارغا سېتىلىپ كەتكەن.

باتلىر ئۇنىڭغا قارايمۇ قويمىدى.

— چاپسان بولۇڭ، ۋىلكېس خانىم، ھازىرمۇ ئۆلگۈرمىز.

مېلانىيە قورقۇپ كېتىپ ئۇنىڭغا قاراپلا قالغانىدى.
— بۇ زادى... — سىكارلېت ئەمدىلا گەپ قىلىۋىدى، گېپىنى بۆلۈۋېتىشتى.

— ئاغزىڭىزنى يۇمۇڭ! — دەپ توۋلىدى ئارچې ۋارقىراپ، — مېلانىيە خانقىز، ئۇنىڭغا دېمەڭ، بۇ يەردىن تېز يوقال، ئۆلمىگۈر خائىن!

— ئۇنداق دېمەڭ، ئارچې، ئۇنداق دېمەڭ! — توۋلاپ كەتتى مېلانىيە، ئۇ خۇددى ئارچې باتلىرىنى ئۇرۇۋېتىدىغاندەك دەررۇ باتلىرىنىڭ بىلىكىدىن تۇتۇۋالدى، — نېمە ئىش بولدى، سىز... سىز قانداق بىلىدىڭىز؟ — رېت باتلىرىنىڭ چىرايى تەقەززالىقتا ئۆزگىرىپ كېتىۋاتاتتى، لېكىن يەنە ئەدەپلىك تۇرمىسا بولمايتتى.

— ۋاي خۇدايىم، ۋىلكېس خانىم، ئۇلار باشتىلا گۇمانلىق بولۇپ قالغان، ئىشنى ناھايىتى ئەپچىل قىلىپ كەلگەچكىلا، بۈگۈنگىچە نۇتۇلماي كەلدى. بۈگۈن ئاخشام شىماللىق ئىككى مەست كاپىتان بىلەن قارتا ئوينىغانىدىم، شۇلارنىڭ ئاغزىدىن ئاڭلىدىم، شىماللىقلار بۈگۈن ئاخشام بىر ئىش چىقىدىغانلىقىنى بىلىپ ئاللىقاچان تەييارلىق قىلىپ قويۇپتۇ، ئۇ ئەخمەقلەر ئۇلارنىڭ قىلتىقىغا چۈشكەن گەپ.

بىردىنلا بىرسى مېڭىسىگە ئېغىر بىر نەرسە بىلەن ئۇرغاندەك مېلانىيە دەلدۈگۈنۈپ كەتتى، رېت باتلىرى ئىتتىك تۇتۇۋالمىغان بولسا يىقىلىپ چۈشكەن بولاتتى.

— ئۇنىڭغا دېمەڭ، بولمىسا ئالدىنىپ قالسىز، — توۋلاپ كەتتى ئىندىيا باتلىرىغا غەزەپ بىلەن قادىلىپ تۇرۇپ، — ئۇنىڭ گېپىنى ئاڭلىمىدىڭىزمۇ؟ ئۇ تېخى ھېلىلا شىماللىقلار بىلەن بىللە بوپتۇ.

رېت باتلىرى يەنىلا ئۇنىڭغا قاراپمۇ قويماي، مېلانىيەنىڭ سارغىيىپ كەتكەن يۈزىدىن كۆزلىرىنى ئۆزىمدى.

— چاپسان ئېيتىپ بېرىڭ، ئۇلار زادى نەگە كەتتى؟ ئۇلارنىڭ يىغىلىش قىلىدىغان يېرى نەدە؟

سىكارلېت رېت باتلېرنىڭ تۇرۇلۇپ تۇرغان چىرايىدىن
ھېچقانداق ئىپادە كۆرمىدى، ئەمما مېلانىيە بىر نەرسىنى بايقىدى
بولغاي، ئۇنىڭغا ئىشەنسە بولىدىغانلىقىنى ھېس قىلىپ، تىترەپ
تۇرغان ئاۋازى بىلەن بوش سۆزلىدى:

— دېكاتور كوچىسىنىڭ يېنىدىكى نېگىرلار مەھەللىسىدە،
ئەسلىدە ئۇلار يىغىننى سۇلىمۇن دېھقانچىلىق مەيدانىنىڭ يەر
ئاستى ئۆيىدە ئاچماقچىدى... كۆيۈپ كەتكەن ھېلىقى جايدا.
— رەھمەت، مەن ئۇ يەرگە دەرىۋ بارمىسام بولمايدۇ.
شىماللىقلار كەلسە ھېچنېمە بىلمەيمىز، دەڭلار.

ئۇ ئۇچقاندەك چېپىپ قاراڭغۇلۇق ئىچىدە بىردەمىلا كۆزدىن
غايىب بولدى. ئۆيىدىكىلەر ئۇنىڭ ئېتىنىڭ تۇياقلىرىنىڭ
ئاستىدىن كۆتۈرۈلگەن كۈچلۈك سادانى ئاڭلاپ، ئاندىن ئۇنىڭ بۇ
يەرگە راستلا بايا كېلىپ كەتكەنلىكىنى ھېس قىلغاندەك بولدى.
— شىماللىق ئالۋاستىلار بۇ يەرگە كەلگۈدەك، — پىتتىي
ھامما ئوۋلاپ كەتتى، پۇتلىرى تىترەپ قورققىنىدىن ئۇنىنى
چىقىرىپ يىغلاشقىمۇ جۈرئەت قىلالىدى.

— بۇ زادى نېمە ئىش؟ ئۇ نېمە دېمەكچى؟ ئەگەر ماڭا
دېمەيدىغان بولساڭلار ساراڭ بولۇپ كېتىمەن، — سىكارلېت
مېلانىيەنىڭ قولىدىن تۇتۇپ، خۇددى قاتتىق سىلكىسە ئۇنىڭدىن
جاۋاب چىقىدىغاندەك سىلكىشكە باشلىدى.

— نېمىدېمەكچى؟ فىرانك بىلەن ئاشلىپى سېنىڭ قولۇڭدا
ئۆلىدىغان بولدى دېمەكچى، — ئىندىيانىڭ قورقۇپ، ئەنسىرەپ
جېنى چىقىۋاتقان بولسىمۇ، ئاۋازى غالىبلاردەك چىقىۋاتاتتى، —
ئۇنى سىلكىشتۈرۈۋەرمە، ھوشىدىن كېتەي دەپ تۇرۇۋاتىدۇ.
— ياق، ھوشۇمدىن كەتمەيمەن، — دېدى مېلانىيە زەئىپ
ئاۋازدا. ئاندىن ئورۇندۇقنىڭ يۆلەنچۈكىنى تۇتۇۋالدى.

— ۋاي خۇدايىم، مەن ھېچنېمىنى چۈشەنمىدىمغۇ! ئاشلىپى
نېمە دەپ ئۆلۈپ كەتكۈدەك؟ قايسىڭلار ماڭا چۈشەندۈرۈپ
قويسىلەر...

ئارچېننىڭ مايسىراپ كەتكەن ئىشكىنىڭ ئاۋازىدەك ئاۋازى

سىكارلېتنىڭ گېپىنى بۆلۈۋەتتى.

— ئولتۇرۇڭ، — دېدى ئۇ بۇيرۇق قىلىپ، — قولۇڭلارغا يىڭنە ئىشىڭلارنى ئېلىپ ھېچ ئىش بولمىغاندەك ئولتۇرۇڭلار. شىماللىقلار قاراڭغۇ چۈشكەندىن باشلاپ بۇ ئۆيىنى نازارەت ئاستىغا ئالغان بولۇشى مۇمكىن.

ئاياللار قورقۇمسىراپ تۇرۇپ ئۇنىڭ دېگىنىدەك قىلىشتى. پىتتىي ھامىمۇ تىترەپ تۇرغان قولىغا بىر پاي پايپاقنى ئېلىپ، خۇددى قورقۇپ كېتىۋاتقان كىچىك بالىدەك ئەتراپىغا ئالاق - جالاق قاراپ ئولتۇردى، كۆزلىرى، نېمە ئىش بولدى، دەۋاتقاندەك ھەممە ئادەمگە تەڭ مۆلدۈرلەپ قاراپ تۇراتتى.

— ئاشلىپى نەدە؟ ئۇنىڭغا نېمە بولدى، مېلانىيە؟ — سىكارلېت توۋلاپ كەتتى.

— ئېرىڭ نەدە؟ ئۇنىڭ بىلەن كارىڭ يوقمۇ سېنىڭ؟ — ئىندىيانىڭ كۈل رەڭ كۆزلىرىدىن زەھەر چاچراپ تۇراتتى، قولىدىكى كونا لۆڭگىنى مىجىپ توختمايتتى.

— ئىندىيا، گەپ قىلماڭ، — مېلانىيە گەپ قىلغۇدەك ماغدۇرغا كېلىپ قالغانىدى. ئەمما ئاقىرىپ كەتكەن چىرايى بىلەن ئازابلىق كۆزلىرىدىن گەپنى ناھايىتى قىيىنلىپ تۇرۇپ دەۋاتقانلىقى چىقىپ تۇراتتى، — سىكارلېت، بەلكىم سىزگە بالدۇراق دېسەك توغرا بولار بولغىدى، بىراق... بىراق سىز بۈگۈن چۈشتىن كېيىن چوڭ بىر پالاكەتكە ئۇچرىدىڭىز، شۇڭا بىز... شۇڭا فىرانك ھازىرچە دېمەي تۇرۇڭلار... ئۇنىڭ ئۈستىگە 3K پارتىيەسىگە قارشى...

— 3K پارتىيەسى...

دەسلەپتە سىكارلېت بۇنداق ئاتالغۇنى زادىلا ئاڭلاپ باقمىغاندەك، ئۇنىڭ مەنىسىنى چۈشەنمەيدىغاندەك تەلەپپۇزدا گەپ قىلدى، لېكىن ئارقىدىنلا قورقۇنچلۇق چىرقىراپ كەتتى.

— 3K پارتىيەسى! ئاشلىپى 3K پارتىيەسىنىڭ ئادىمى ئەمەس! فىرانكمۇ شۇنداق! ماڭا ئۇ ئۇنىڭغا ئارىلاشمايمەن دەپ ۋەدە بەرگەن.

— كېنىدى ئەپەندى ئەلۋەتتە 3K پارتىيەسىنىڭ ئادىمى، ئاشلىمۇ شۇنداق. بىز تونۇيدىغان ئەرلەرنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭغا ئەزا، — دېدى ئىندىيا ئۈنلۈك سۆزلەپ، — ئۇلار ھەقىقىي ئەزىمەتلەر، جەنۇبلۇق ئادەملەر، ئۇنداق ئەمەسمۇ يا؟ سەن ئۇنىڭ پۈتۈن تارتماي ئۇنىڭدىن پەخىرلەنسەڭ بولىدۇ. سەن بۇ ئىشنى ئادەم قىلمايدىغان ئىش دەپ قارايسەن ھەم...

— سىلەر ھەممىڭلار بىلىدىكەنسىلەر، بىر مەنلا...

— بىز سىزنى بىئارام قىلمايلى دېدۇق، — دېدى مېلانىيە كۆڭلى يېرىم بولغاندەك تەلەپپۈزدا.

— بۇ گەپچە، ئۇلار سىياسىي يىغىلىشلارغا بارىمىز دېگەن بىلەن، ئەمەلىيەتتە شۇنداق ئىشلارنى قىلغىلى بارىدىكەن — دە، شۇنداقمۇ؟ ئۇ ماڭا ۋەدە بەرگەن. شىماللىقلار كەلسە مېنىڭ پەن زاۋۇتلىرىمنى، دۇكانلىرىمىزنى مۇسادىرە قىلىپ كەتكۈدەك ئەمەسمە! ئۇنىمۇ تۇتۇپ سولايدۇ... ھەم، رېت باتلىر زادى نېمە دېمەكچى بولغىدى؟

مېلانىيە بىلەن ئىندىيا قورقۇپ بىر — بىرىگە قارشىپ قويدى. سىكارلېت قولىدىكى ئىشنى يەرگە تاشلاپ قويۇپ ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى.

— ئەگەر سىلەر ماڭا دەپ بەرمەيدىغان بولساڭلار شەھەرگە كىرىپ ئۆزۈم ئېنىقلايمەن. ئۇچراشقان ئادەمدىن سورايىمەن، بىلمەي قويمايمەن...

— ئولتۇرۇڭ، — دېدى ئارچى سىكارلېتقا قادىلىپ، — سىزگە مەن ئېيتىپ بېرەي. سىز بۈگۈن سىرتقا يالغۇز چىقىپ ئاشۇ بالاغا ئۇچرىدىڭىز، بۇنى ئۆزىڭىز تاپقان. ۋىلكېس ئەپەندى بىلەن كېنىدى ئەپەندى شۇ ئىش ئۈچۈن باشقا بىرنەچچە يەلەننى باشلاپ، ئۇ زەڭگى بىلەن ئاق تەنلىكنىڭ ئەدىپىنى بەرگىلى ئېگىرلار مەھەللىسىگە كەتتى. ئەگەر ئۇلارنى تېپىۋالىدىغان بولسا پۈتۈن مەھەللىنى ئوڭتەي — توڭتەي قىلىۋېتىدۇ. ئەگەر ھېلىقى ھاياتكەشنىڭ دېگەنلىرى توغرا بولسا، دېمەك،

شىماللىقلار بۇ خەۋەرنى بىر يەردىن ئاڭلاپ ئاشۇ يەردە يوشۇرۇنۇپ ياتقان بولىدۇ، بىزنىڭ ئادەملىرىمىز ئۇلارنىڭ قاپقىنىغا چۈشىدۇ. ناۋادا رېت باتلېرنىڭ دېگىنى يالغان بولسا خائىن شۇ دېگەن گەپ. ئۇ چاغدا ئۇلار بىزنىڭ ئادەملىرىمىزنى شىماللىقلارنىڭ قولى بىلەن ئۆلتۈرگەن بولىدۇ. ئۇنىڭ پاش قىلغىنى راست بولىدىغانلا بولسا، ئۆزۈممۇ بىللە ئۆلسەممۇ مەيلى، جېنىمنى ئالماي قويمايمەن. ئۇلار ئامان قالىدىغان بولسا، بۇ يەردە تۇرماي تېكساس ئىشتاتىغا كېتىپ شۇ يەردە يوشۇرۇنۇپ ياشسا بولىدۇ. ئۇ چاغدا بۇ يەرگە مەڭگۈ كېلەلمەيدۇ. بۇنىڭ ھەممىسى سىزنىڭ كاساپىتىڭىزدىن بولغان، قوللىرىڭىز ئۇلارنىڭ قانلىرى بىلەن بويالغان

مىلانىيەنىڭ چىرايىدا ئەمدى بايقىق قورقۇنچلار يوق، ئەكسىچە ئاچچىق پەيدا بولدى ۋە سىكارلېتنىڭ ئاستا - ئاستا ئىشنىڭ تەكتىگە يېتىۋاتقانلىقىغا دىققەت قىلىپ بىر قولىنى ئۇنىڭ مۇرىسىگە قويدى.

— ئارچى، — دېدى ئۇ چىرايىنى تۈرۈپ، — يەنە مۇشۇنداق گەپ قىلىدىغان بولسىڭىز ئۆيدىن چىقىپ كېتىڭ. بۇ سىكارلېتنىڭ كاساپىتىدىن بولغان ئىش ئەمەس، ئۇ پەقەت ئۆزى... ئۆزى توغرا تاپقان ئىشنىلا قىلدى. بىزنىڭ ئەرلىرىمىزمۇ قىلىشقا تېگىشلىك ئىشنى قىلىشىدۇ. ئۇ ئىشلارنى قىلىشتىكى ئويلرىمىز، چارىلىرىمىز ئوخشىمايدۇ، شۇڭا... شۇڭا باشقىلارغا ئۆزىمىزنىڭ ئۆلچىمىمىز بويىچە تەلەپ قويساق بولمايدۇ. ئىندىيا ئىككىڭلار نېمىشقا ئۇنداق بولمىغۇر گەپلەرنى قىلىسىلەر؟ بەلكىم ئۇنىڭ ئېرى بىلەن مېنىڭ ئېرىم...

— تىنچلىنىڭلار!، — ئارچى بىردىنلا ئۇنىڭ گېپىنى بۆلۈۋەتتى، — ھەممىڭلار جايڭلاردا ئولتۇرۇڭلار، ئاتنىڭ تۇياق ئاۋازى كېلىۋاتىدۇ.

مېلانىيە ئاشلىپىنىڭ كۆڭلىكىنى دەررۇ قولىغا ئېلىپ

ئورۇندۇقتا ئولتۇردى، بېشىنى يەردىن كۆتۈرمەي كۆڭلەكنىڭ يىرتقىنى تىتىشقا باشلىدى.

ئاتلار يېقىنلاپ تۇياقلىرىنىڭ ئاۋازى ئېنىق ئاڭلىنىشقا باشلىدى. ئۆيىنىڭ ئالدىغا كەلگەندە تۇياق ئاۋازلىرى ئوچۇپ، بىر ئادەمنىڭ بۇيرۇق تەلەپپۇزىدا قىلىۋاتقان گېپى ئاڭلاندى. ئۆيدىكىلەر ئۇ ئادەملەرنىڭ ياندىكى ھويلىدىن ئالدىدىكى كارىدورغا كېتىۋاتقانلىقىنى ئېنىق ئاڭلاپ تۇرۇشتى. خۇددى دېرىزىلەردىن مىڭلارچە زەھەرلىك كۆزلەر ئۆيىنىڭ ئىچىگە قاراپ تۇرۇۋاتقاندەك، تۆت ئايالنىڭ قورقۇپ جان - پېنى چىقىپ كېتىۋاتاتتى، ئەمما قوللىرى ئىشتا ئىدى. سىكارلېت ئىچىدە توختىماي: «ئاشلىپىنى مەن بالاغا تىقتىم! مەن بالاغا تىقتىم!» دەپ ئولتۇراتتى، فىرانكىنىمۇ بالاغا تىققانلىقىنى خىيالغا كەلتۈرمەيتتى، كالىسىغا ئاشلىپىنىڭ ئوبرازىدىن باشقا ھېچقانداق نەرسە كىرمەيتتى. ئۇنى شىماللىق قېرى ئاتلىق ئەسكەرلەرنىڭ ئايىغى ئاستىدا قانغا مىلەنگەن ھالەتتە كۆز ئالدىغا كەلتۈرەتتى.

ئىشىكىنى قاتتىق ۋە قوپال ئۇرغان ئاۋاز ئاڭلاندى. سىكارلېت مېلانىيەگە قارىدى. مېلانىيەنىڭ چىرايىدا بايا رېت باتلىرىنىڭ چىرايىدا كۆرگەن پەرۋاسىز ھالەت ئەكس ئېتىپ تۇرۇۋاتاتتى. — ئارچې، ئىشىكىنى ئېچىڭ! — دېدى ئۇ خاتىرجەم ئولتۇرۇپ

ئارچې قولىغا ئېلىۋالغان خەنجىرىنى قونچىغا تىقىپ، ئاندىن تاپانچىلىرىنىڭ قېپىنىڭ ئىزمىسىنى ئېچىۋېتىپ، ئاسقا قىلغان پېتى بېرىپ ئىشىكىنى ئاچتى. پىتتى ھامما ئىشىكىنىڭ ئالدىدا شىماللىق بىر ئوفىتسىر بىلەن كۆك كىيىم كىيگەن بىرنەچچە ئەسكەرنىڭ تۇرغانلىقىنى كۆرۈپلا قورقۇنچلۇقتا قاتتىق چىرقىراپ كەتتى، باشقىلار جىمجىت تۇرۇشتى. سىكارلېت ئۇ ئوفىتسىرنى تونۇيدىغان بولغاچقا، ئۆزىنى سەل يەڭگىل سەزدى. ئۇنىڭ ئىسمى تام جاففىر بولۇپ، رېت باتلىرىنىڭ ئاغىنىسى

ئىدى. سىكارلېت ئۇنىڭغا ئۆي سالىدىغان چاغدا ياغاچ سېتىپ بەرگەنىدى، دۇرۇس ئادەمدەك قىلاتتى. ئۇنداق بولغاندىكىن، ئۇلارنى تۇتۇپ تۈرمىگە سولاپ قويماستىن. ئۇ ئوفىتسىيەمۇ بىر قاراپلا سىكارلېتنى تونۇپ بېشىدىن شىلەپسىنى ئېلىپ ئۇنىڭغا خۇددى خىجىل بولۇۋاتقانداك، سەل ئېگىلىپ سالام قىلىپ قويدى.

— خەيرلىك كەچ، كېنىڭدى خانىم، قايسىڭلار ئۆلكىسى خانىم بولسىلەر؟

— مەن، — جاۋاب بەردى مېلانىيە ئورنىدىن تۇرۇپ. ئۇنىڭ بويى پاكار بولسىمۇ، ئەمما ناھايىتى لاتاپەتلىك ئىدى، — نېمە زۆرۈرىيەت بىلەن بىزنىڭ ئۆيىمىزگە باستۇرۇپ كىردىڭلار! ئۇ ئوفىتسىيە تېز ئارىدىلا ئۆيدىكىلەرنىڭ ھەممىسىنى كۆز ئۆڭىدىن ئۆتكۈزۈپ بولدى، ئاندىن خۇددى بۇ ئۆيدە ئەرلەرنىڭ بار - يوقلۇقىنى بىلمەكچى بولغانداك، نەزىرىنى ئۈستەل ئۈستىگە، كىيىم ئاسقۇغا ئاغدۇردى.

— ئەگەر مۇمكىن بولسا كېنىڭدى ئەپەندى ۋە ئاشلىق ئەپەندى بىلەن پاراڭلاشقان بولسام.

— ئۇلار ئۆيدە يوق، — مېلانىيەنىڭ تەلەپپۇزى قاتتىق ئەمەس، ئەمما سوغۇق ئىدى.

— چوقۇم دەپ ئېيتالامسىز.

— ئۆلكىسى خانىمنىڭ گېپىدىن گۇمانلانمىسىڭىزمۇ بولىدۇ، — دېدى ئارچى گەپ قىستۇرۇپ. ئاچچىقىدا ئۇنىڭ ساقاللىرى دىڭ تۇرۇپ كەتكەنىدى.

— كەچۈرۈڭ، ئۆلكىسى خانىم، سىزنى ھۆرمەت قىلمىغىنىم ئەمەس، ئەگەر سىز سۆزىڭىزگە ئىگە بولسىڭىز، ئۇ چاغدا ئۆيىڭىزنى ئاقتۇرمايمەن.

— ئەلۋەتتە ئىگە، ئەمما ئاقتۇرغۇڭىز كەلسە ئاقتۇرۇۋېرىڭ. ئۇلار كېنىڭدى ئەپەندىنىڭ دۈكىنىدا يىغىلىش ئۆتكۈزۈش ئۈچۈن شەھەرگە كىرىپ كەتكەن.

— ئۇلار ئۇ يەردە يوق تۇرىدۇ. بۈگۈن ئاخشام يىغىلىشى يوق ئىكەن، — دېدى ئۇ ئوفىتسىر قاپقىنى تۈرۈپ، — بىز ئۇلارنى قايتىپ كەلگۈچە سىرتتا ساقلاپ تۇرىمىز.

ئۇ سەل ئېگىلىپ قويۇپ ئاندىن چىقىپ كەتتى. ئۆيدىكىلەر سىرتتا بىرسىنىڭ قاتتىق تەلەپپۇزدا بۇيرۇق چۈشۈرۈۋاتقانلىقىنى ئاڭلىدى، شامال قاتتىق بولغاچقا، ئېنىق ئاڭلىغىلى بولمىدى. ئۇ: «بۇ ئۆينى قاتتىق نازارەت قىلىڭلار، ھەر بىر دېرىزىدە بىردىن ئادەم تۇرسۇن!» دېگەندەك قىلىۋاتاتتى. ئارقىدىنلا ئاياغلارنىڭ ئوپۇر - توپۇرلىرى ئاڭلاندى. سىكارلېت دېرىزىدىن خۇددى ساقاللىق ئادەملەر ئۆينىڭ ئىچىگە قاراپ تۇرۇۋاتقاندەك قاتتىق قورقۇپ كېتىۋاتاتتى. مېلانىيە ئورنىغا كېلىپ ئولتۇرۇپ «خارلانغانلار» دېگەن كىتابنى قولغا ئالدى. بۇ كىتابنى بۇرۇنقى جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ جەڭچىلىرى بەك ياخشى كۆرەتتى، گۈلخانلارنى چۆرىدەپ ئولتۇرۇپ ئوقۇشاتتى ھەم جىددىي ۋە چاقچاق ئارىلاش: «خارلانغان گېنېرال لې» دەپ قويۇشاتتى.

— ئىشلىرىڭلارنى قىلىۋېرىڭلار، — دەپ بۇيرۇق چۈشۈردى ئارچى يەنە. ئۈچ ئايال مېلانىيەنىڭ تەمكىن ئاۋازدا كىتاب ئوقۇشى بىلەن تەڭ سەل ئۆزلىرىنى بېسىۋېلىپ، قوللىرىدىكى ئىشلىرىنى يەنە باشلاپ كەتتى.

سىكارلېت مېلانىيەنىڭ كىتابتىن قانچىلىك ئوقۇغانلىقىنى زادىلا بىلمىدى، خۇددى بىرنەچچە سائەت ئوقۇغاندەك تۇيۇلۇپ كەتتى. نېمىلەرنى ئوقۇدى، بىرسىمۇ قوللىقىغا كىرمىدى. ئۇ ئاشلىپىنىلا ئەمەس، فىرانكىنىمۇ ئويلىدى. ئۇنىڭ بۈگۈن شۇنچىلىك تەمكىن تۇرغانلىقى مۇشۇ ئىش ئۈچۈن ئىكەن - دە. ئۇ سىكارلېتقا 3K پارتىيەسىگە ئارىلاشماسلىق توغرىلىق ۋەدە بەرگەن. شۇ چاغدا سىكارلېت بۈگۈنكىدەك ئىشنىڭ يۈز بېرىپ قېلىشىدىن ئەنسىرىگەن ئىدى. ئەمدى ئۇنىڭ بىر يىلدىن بېرى قىلغان ئەجرى بىكارغا كېتىدىغان بولدى. ئۇ كۆرەش قىلدى،

غەم - ئەندىشىدىن خالىي بولالمىدى، بوران - چاپقۇنلاردا تىرىشىپ - تىرىشىپ ئىگىلىك تىكلەمەكچى بولدى. ئاھ، ئەمدى ئۇ تىرىشچانلىقلارنىڭ ھەممىسى بىكار بولدىمۇ؟ ئادەتتە خارامۇش يۈرىدىغان فىرانكىنى 3K پارتىيەسىنىڭ قاراملىقلىرىغا ئارىلىشىدۇ دەپ كىم ئويلىغان؟ شۇ تۇرقدا ئۇ بىر يەردە ئۆلۈپ قالغاندۇ. ئۆلمىگەن تەقدىردىمۇ شىماللىقلار ئۇنى تۇتۇۋالسا ئېسىپ ئۆلتۈرىدۇ، ئاشلىپمۇ شۇنداق تەقدىرگە قالىدۇ.

سىكارلېت قوللىرىنى تىرىشچانلىرى گۆشىگە پېتىپ ئاي شەكلىدە ئۆت ئىز قالدۇرغۇچە بىر - بىرىگە گىرەلەشتۈرۈپ سىقىپ كېتىۋاتاتتى. ئاشلىپنىڭمۇ دارغا ئېسىلىش ئېھتىمالى بار، بۇ چاغىچە ئېسىلىپمۇ كەتتىمۇ تېخى. مېلاننىيە قانداق خاتىرجەم ئولتۇرۇۋاتىغاندۇ؟ ھېچ ئىش بولمىغاندەك بىر خىيالدا ئولتۇرۇپ كىتاب ئوقۇۋاتقىنى نېمىسى؟ لېكىن، ئۇ ژان ۋالزاننىڭ ئېچىنىشلىق تەقدىرى تەسۋىرلەنگەن يېرىگە كەلگەندە، ژان ۋالزانغا ئوخشاش ئۆزىنى تېخىمۇ تەمكىن تۇتۇشقا باشلىدى، ئورنىدىن تۇرۇپ ۋارقىراپ كەتتى.

سىكارلېت ھېلىقى چاغدا تونى فونتائىن كېچىدە كېلىپ ئۇنى ئىزدىگەن ئىشنى ئېسىگە ئالدى. كىشىلەر ئۇنى كەينىدىن قوغلاپ كەلگەندى، چارچاپ كەتكەن، يېنىدا بىر تىيىنمۇ پۇل يوق. ئەگەر ئۇ ئۇلارنىڭ قېشىغا ۋاقتىدا كەلمىگەن، پۇل بىلەن ئانقا ئېرىشىپ قېچىپ كەتمىگەن بولسا ئۇنىمۇ دارغا ئېسىۋېتەتتى. ئەگەر فىرانك بىلەن ئاشلىپى ھازىر ھايات بولسا ئۇلارمۇ ئوخشاشلا توننىڭ كۈنىگە قالىدۇ، ئۇنىڭدىنمۇ بەتتەر كۈنگە قېلىشىمۇ مۇمكىن، ھازىر ئۆيىنى ئەسكەرلەر قورشىۋالدى، ئۇلار پۇل بىلەن كىيىملىرىنى ئالغىلى كېلىدىغان بولسا قولغا چۈشمەي قالمايدۇ. شىماللىق ئەسكەرلەر بۇ ئەتراپتىكى ھەممە ئۆيىنى نازارەت قىلىپ تۇرۇۋاتقانمۇ بولۇشى مۇمكىن، شۇنداق بولىدىغان بولسا ئۇلار ياردەم قىلىدىغان دوستلىرى بىلەن كۆرۈشەلمەيدۇ. كېچىلەپ تېكساس ئىشتابىغا قېچىپ كەتتىمۇ

تېخى.

لېكىن، رېت... رېت ئۇلارنىڭ قېشىغا ۋاقتىدا ئۆلگۈرۈپ بارغانمۇ بولۇشى مۇمكىن. ئۇنىڭ يېنىدىن پۇل ئۈزۈلمەيتتى، بەلكىم ئۇلارغا ئازراق پۇل بېرىپ تۇرغاندۇ. بىراق، ئۇ نېمىشقا ئاشلىپنىڭ بىخەتەرلىكىنى دەپ ئۆزىگە ئاۋارىچىلىك تېپىۋالدى؟ ئۇ ئۇنى ياخشى كۆرمەيتتى ئەمەسمۇ؟ تېگىگە يېتىپ بولمايدىغان بۇ تېپىشماق سىكارلېتنى يەنە ئەنسىرىتىپ قويدى.

«ھەي، ھەممىسى مېنىڭ كاساپىتىمدىن بولدى، — ئۆزىنى ئۆزى كاپىپ كەتتى سىكارلېت، — ئىندىيا بىلەن ئارچى توغرا دەيدۇ، ھەممىسىنى قىلغان مەن. ئەمما، مەن ئۇلارنى بۇ دەرىجىدە گالۋاڭلىق قىلىپ 3K پارتىيەسىگە كىرىدۇ دەپ ئويلىمىغاندىمغۇ؟ بۇنداق ئىش بولىدۇ دەپ خىيالىمغىمۇ كەلتۈرمىگەن، پەن زاۋۇتىغا بارمىساممۇ بولمايتتى. مېلانىيە توغرا دېدى. ھەممە ئادەمنىڭ ئۆزى قىلىشقا تېگىشلىك ئىشى بولىدۇ. مەن ئۇ ئىككى زاۋۇتنى ئاچمىسام يەنە بولمايدۇ. پۇل تېپىش كېرەك — دە. قارىغاندا، ئەمدى ئۇ زاۋۇتلارنى ساقلاپ قالغىلى بولمايدىغان ئوخشايدۇ.»

خېلى ۋاقىت ئۆتكەندىن كېيىن مېلانىيەنىڭ ئاۋازى تىترەشكە، ئاجىزلىشىشقا باشلىدى، ئاخىرىدا توختاپ قالدى. خۇددى ئەسكەرلەر دېرىزىدىن قاراپ تۇرمايۋاتقانداك شۇ تەرەپكە قاراپ دىققەت بىلەن تۇرۇپ كەتتى. قالغانلارمۇ بىرەر شەپە ئاڭلىغاندەك قۇلاق سېلىپ تۇرۇپ قالدى.

سىرتتا ئاتلارنىڭ تۇياق ئاۋازى، ناخشا ئاۋازى ئاڭلىنىۋاتقانداك قىلاتتى، لېكىن ئىشىك — دېرىزىلەر ھىم ئېتىك بولغاچقا، ئېنىق ئاڭلىغىلى بولمايتتى، شۇنداقتمۇ ئۇ ئاۋازلار قۇلاقلىرىغا غۇۋا كىرىپ تۇرۇۋاتاتتى. ئېيتىلىۋاتقنى كىشىلەر ئەڭ يامان كۆرىدىغان، شېرىماننى مەدھىيەلەيدىغان «جورجىيەنى تىرىپىرەن قىلىمىز» دېگەن ناخشا ئىدى، ناخشىنى ئېيتىۋاتقنى باشقا بىرسى ئەمەس، دەل رېت باتلېر ئىدى.

رېت ناخشىنىڭ بىر مىسراسىنى ئېيتىپ بولۇشىغا، ئىككى مەست ئاۋاز ئۇنىڭغا ئۇلاپلا ئېيتىپ كەتتى. ئۇ ئىككىسى ئاغزىغا كەلگەننى دەيتتى، ئاغزىلىرى گەپكە كەلمەيتتى. جاففېر ئەسكەرلىرىگە قىسقىلا بۇيرۇق بەردى. ئارقىدىنلا ئەسكەرلەرنىڭ ئويۇر - تويۇرلىرى ئاڭلاندى. ئۆيدىكىلەر قورقۇپ ئەرۋاھى ئۆچۈپ بىر - بىرىگە ئەنسىز قارىشىپ قويدى، چۈنكى ئۇلار رېت باتلېر بىلەن گەپ تالىشىۋاتقان ئىككى مەستنىڭ ئاشلىپى بىلەن خۇڭ ئىكەنلىكىنى ئاۋازلىرىدىن تونۇۋالغانىدى.

ھويلىدىكى ۋاراڭ - چۇرۇڭ تېخىمۇ كۈچەيدى، شىماللىقلارنىڭ ئوقتىسىرى ئۇلارنى سوراق قىلىۋاتاتتى، ئۇنىڭغا خۇڭنىڭ تەلۋە كۈلكىسى ئارىلىشىپ كېتىۋاتاتتى، رېت باتلېر ئاران سۆزلەيتتى ھەم ئالدىراپ تۇراتتى. ئاشلىنىڭ ئاۋازى غەلبەتتە، تەبىئىي ئەمەس. ئۇ: «ئىشىڭنى قىلىش! ئىشىڭنى قىلىش» دەيتتى.

ئۇنىڭ ئاشلىپى بولۇشى مۇمكىن ئەمەس، — ئويلىدى سىكارلېت ئىچىدە. ئۇمۇ بۇ ئىشقا ھەيران قىلىۋاتاتتى، — ئۇ زادى ھاراق ئىچمەيتتىغۇ؟ رېتچۇ... ئۇنىڭغا نېمە بولغان؟ ئۇ مەست بولۇپ قالسا جىمىپ كېتەتتى، پەقەت ۋارقىراپ - جارقىراپ كەتمەيتتى.

مېلانىيە ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى، ئارچىمۇ تۇردى. جاففېرنىڭ: «بۇ ئىككىسى قولغا ئېلىندى» دېگەن ئاۋازى ئاڭلاندى. ئارچى شۇئان تاپانچىسىغا قولىنى ئۇزارتتى. — ئۇنداق قىلماڭ، — دېدى مېلانىيە كەسكىن سۆزلەپ بوش ئاۋازدا، — مەن چىقاي.

مېلانىيەنىڭ شۇ تۇرقىدىكى قىياپىتى ھېلىقى چاغدا، قولىدا قىلىچ، پەلەمپەينىڭ ئۈستىدە تۇرۇپ يەردە ئۆلۈك ياتقان شىماللىق ئەسكەرنىڭ جەستىگە قاراپ تۇرغان چاغدىكى قىياپىتىگە ئوخشايتتى. ياۋاش، قورقۇنچاق ئادەم مۇھىتنىڭ قىستىشى بىلەن بەزىدە يولۋاستىنىمۇ سەزگۈر، ۋەھشىي بولۇپ

كېتىدۇ. ئۇ ئىشكنى ئاچتى.

— ئۇنى يۆلەپ ئۆيگە ئېلىپ كىرىڭ، كاپىتان باتلېر، —
دېدى ئۇ ئوچۇق ئاۋاز بىلەن ئۈنلۈك سۆزلەپ. گېپىدە ئېرىگە
قارىتا قاتتىق نارازى بولغاندەك بىر خىل ئالامەت چىقىپ
تۇراتتى، — ئۇنى يەنە مەست قىلىپ قويۇپسىلەر — دە. ئۇنى
يۆلەپ ئۆيگە ئېلىپ كىرىڭلار.

ئوفىتسېر قاراڭغۇ ھويلىدا تۇرۇپ ۋارقىرىدى.

— كەچۈرۈڭ، ۋىلكېس خانىم، سىزنىڭ ئېرىڭىز بىلەن
ئېلىسن ئەپەندى قولغا ئېلىندى.

— قولغا ئېلىندى؟ نېمە ئىش ئۈچۈن؟ ھاراق ئىچىپ مەست
بولۇپ قالغىنى ئۈچۈنمۇ؟ ئەگەر ئاتلانىدا ھاراق ئىچكەنلىكى
ئادەملەرنى قولغا ئېلىشقا توغرا كەلسە، شىماللىق بارلىق
ئەسكەرلەر مەڭگۈ تۈرمىدە يېتىشى كېرەك. ئۇنى ئۆيگە ئېلىپ
كىرىڭ، كاپىتان باتلېر... ناۋادا ماڭالغۇدەك ئەھۋالڭىز بولسا.
سىكارلىپت كۆز ئالدىدا بولۇۋاتقان ئىشلارنى دەررۇ
ئاڭقىرالمى ھەيران بولۇپ تۇرۇپلا قالدى. ئۇ ئاشلىپى بىلەن
رېتىنىڭ مەست ئەمەسلىكىنى بىلەتتى، بۇنى مېلانىيەنىڭمۇ
بىلىدىغانلىقى ئېنىق ئىدى. شۇنداق تۇرۇقلۇق ئادەتتە ياۋاش،
نازۇك يۈرىدىغان مېلانىيە ھازىر نېمە ئۈچۈن بۇنداق ھازارۇل
خوتۇنلارنىڭ قىياپىتىگە كىرىپ ۋارقىراپ كېتىدۇ؟ نېمە ئۈچۈن
ئۇلارنى مەستلىكتىن ماڭالمى قېلىۋاتىدۇ دەيدۇ؟

سىرتتا دەتالاش قىلىۋاتقان ئاۋازلار، ئارىلاپ تىللىشىشلار
غۇۋا ئاڭلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى. ئارقىدىنلا بىرسىنىڭ يەكپاي
دەسسەپ پەلەمپەيدىن چىقۇۋاتقان ئاۋازى ئاڭلاندى. ئاشلىپى
ئىشىك ئالدىدا پەيدا بولدى. چىرايى سارغىيىپ كەتكەن، بېشى
ساڭگىلاپ قالغانىدى، ئۈستىدە رېت باتلېرنىڭ ئۇزۇن قارا
چاپىنى تۇراتتى. رېت باتلېر بىلەن خۇگ ئېلىسن ئۆزلىرى
تۈزۈك ماڭالمىدىغان تۇرۇقلۇق يەنە ئاشلىپىنىڭ قولىتىقىدىن
يۆلىشىۋالغانىدى. ئېنىقكى، يۆلىۋالمىسا ئاشلىپى چوقۇم يىقىلىپ

قالاتتى. ئۇلارنىڭ كەينىدىن ئۇ ئوفىتسىرىمۇ چىقىۋاتاتتى، چىرايىدا گۇمان ۋە قىزىقىش ئەكس ئېتىپ تۇراتتى. پەلەمپەينىڭ ئۈستىگە چىققاندا ئۇ توختاپ قالدى، قالغان ئەسكەرلەر ئۇنىڭ كەينىدە تۇرۇپ ھەدەپ ئالدىغا بويۇنداپ قارايتتى، سوغۇق شامال توختىماي ئۆيگە كىرىۋاتاتتى.

سىكارلېت بەكمۇ قورقۇپ كېتىۋاتاتتى، بۇ ئىشلارغا چۈشەنمەي ھەيران بولاتتى. بىر مېلانىيەگە، بىر ئورنىدا تۇرالمايۋاتقان ئاشلىپىغا قارايتتى، ئازراق چۈشەنگەندەكمۇ قىلاتتى. يەنە تۇرۇپلا: «ئۇ ھاراق ئىچمەيتتى ئەمەسمۇ» دېگۈسى كېلەتتى. قىزىق بىر ئويۇن كۆرۈۋاتقاندەك، ئادەمنىڭ ھاياتىغا مۇناسىۋەتلىك ئويۇن كۆرۈۋاتقاندەك ئويلاپ كېتىۋاتاتتى، بۇ ئويۇندا پىتتىي ھامما بىلەن سىكارلېتلا رول ئالمىغان، قالغانلارنىڭ بولسا ھەممىسىنىڭ رولى بار ئىدى، بىر - بىرىگە خۇددى دائىم مەشىق قىلىپ تۇرۇۋاتقان ئارتىسلار دەك ناھايىتى ياخشى ماسلىشىۋاتاتتى. سىكارلېت بۇ ئويۇننىڭ بىر قىسمىنىلا چۈشىنىۋاتاتتى. چۈشەنگەنلىرىنى ھۇزۇرلىنىپ كۆرۈۋاتاتتى، ئەمما زۇۋان سۈرمەيتتى.

— ئۇنى ئورۇندۇققا ئولتۇرغۇزۇپ قويۇڭ، — دېدى مېلانىيە ئاچچىقى بىلەن، — سىز، كاپىتان باتلېر، بۇ يەردىن دەررۇ كېتىڭ! بۈگۈن سىز ئۇنىڭغا يەنە ئۆلگۈدەك ئىچۈرۈپسىز، بۇ يەرگە يەنە قايسى يۈزىڭىز بىلەن كەلدىڭىز؟

ئۇ ئىككىسى ئاشلىپىنى ئاۋايلاپ ئورۇندۇققا ئولتۇرغۇزۇپ قويدى. رېت باتلېر ئورۇندۇقنىڭ بۆلەنچۈكىنى تۇتۇۋېلىپ ئورنىدا ئاران تۇرۇۋاتاتتى.

— ماڭا يانغان ياخشىلىق شۇ بولدىمۇ؟ — دېدى ئۇ خۇددى قاتتىق ئازار يېگەن ئادەمدەك، — كىم مېنى ئۇنى ساقچىدىن قاچۇرۇپ ئۆيگە ئەكېلىپ قوي دەپتۇ؟ ئۇنىڭ يولىدا كەلگۈچە ۋارقىراپ - جارقىراپ، مېنى ئۇرۇپ، مورلاپ كەتكەنلىرىچۇ تېخى.

— خۇگ ئېلىسن، مېنىڭ سەن ئۈچۈنمۇ كۆڭلۈم بېرىم بولۇۋاتىدۇ. بىچارە ئاناڭغا نېمە دەيسەن؟ ھاراق ئىچتىڭ، يەنە كېلىپ كاپىتان باتلېر بىلەن. ئۇ بولسا... شىماللىقلارنى ياخشى كۆرىدىغان، ھايانكەش! ۋاي - ۋۇي، ۋىلكېس ئەپەندى، نېمىشقا بۇنداق ئىشنى قىلىسىز!

— مېلانىيە، مەن ئۈنچىلىكىمۇ مەست ئەمەس، — دېدى ئاشلېي تىلى كالۋالىشىپ، ئاندىن بىردىنلا ئۈستەلگە بېشىنى قويۇپ ئىككى قولى بىلەن بېشىنى چاڭگاللاپ يېتىۋالدى.

— ئارچې، ئۇنى ھۇجرىسىغا ئەكىرىپ ياتقۇزۇپ قويۇڭ، ئۇخلاپ قالسۇن. بۇرۇنمۇ شۇنداق قىلىدىغان، — دېدى مېلانىيە، — پىتتى ھامما، سىز كىرىپ ئۇنىڭ ئورنىنى سېلىپ بەرسىڭىز، — ئۇ تۇيۇقسىز يىغلاپ كەتتى، — ئۇ نېمىشقا ئۇنداق قىلىدۇ؟ ماڭا ئىككىنچى ئىچمەيمەن دەپ ۋەدە بەرگەندىغۇ!

ئارچې قولىنى ئاشلېينىڭ قولىدىن ئۆتكۈزۈپ يۆلىدى، پىتتى ھامما قورقۇپ پۇتلىرىدا جان قالمىغان بولسىمۇ ئورنىدىن تۇرۇپ بولغانىدى، شىماللىق ئوفتسىر ئۇلارنىڭ ئالدىنى توسۇۋالدى.

— ئۇنى تۇتماڭ، ئۇ قولغا ئېلىنغان. سېرژانت!

سېرژانت مىلتىقىنى كۆتۈرۈپ دەررۇ ئۆيگە كىردى. رېت باتلېر تېخىچە مەزمۇت تۇرالمايۋاتاتتى. ئۇ بىر قولىنى ئوفتسىرنىڭ مۇرىسىگە قويۇۋېلىپ، خېلى ئۇزاقتىن كېيىن، ئاندىن كۆزلىرىنى بىر نۇقتىغا يىغالىدى.

— تام، ئۇنى نېمىشقا قولغا ئالسەن؟ ئۇ ئۈنچىلىك مەست ئەمەس. بەزىدە ئۇ بۇنىڭدىنمۇ بەكرەك مەست بولۇپ كېتىدۇ.

— ئۇ نەدە مەست بولىدۇ، — دېدى ئوفتسىر، — ھەقىقىي مەست بولۇپ پاتقاققا مىلىنىپ كەتسىمۇ مېنىڭ كارىم يوق، چۈنكى مەن ساقچى ئەمەس. ئۇ بۈگۈن ئاخشام خۇگ ئېلىسن بىلەن بىللە 3K پارتىيەسىنىڭ ھەرىكىتىگە قاتنىشىپ، نېگىرلار مەھەللىسىنى ئوققا تۇتتى، ئۇنى مەن شۇنىڭ ئۈچۈن

قولغا ئالماقچى، بىر نېگىر بىلەن بىر ئاق تەنلىكنى
ئۆلتۈرۈۋېتىشتى. ئۇلارنىڭ باشلىقى ئاشلىپى ئەپەندى.

— بۈگۈن ئاخشام؟ — باتلىپ قاقاھلاپ كۈلۈپ كەتتى،
كۈلۈپۈرپ جېنى قالماي، دىۋاندا ئىككى قولى بىلەن بېشىنى
تۈنۈپ ئولتۇرۇپ قالدى. بىر ئازدىن كېيىن گەپ قىلغۇدەك بولۇپ
يەنە سۆزلىدى، — بۈگۈن ئاخشام ئەمەستۇ، تام، بۈگۈن ئاخشام
بۇ ئىككىسى مەن بىلەن بىللە. يىغلىشتا بولماي، سائەت
سەككىزدىن باشلاپلا مەن بىلەن بىللە بولدى.

— سىز بىلەنمۇ؟ — ئۇ ئوفىتسىرنىڭ قوشۇمىسى تۈرۈلۈپ
كەتتى، ئاشلىپى مەستچىلىكتە خورەك تارتىپ ئۇخلاۋاتاتتى،
خوتۇنى بىر ياقتا يىغلاپ ئولتۇراتتى. بۇ قانداق گەپ؟ ئۇ
گاڭگىر اپلا قالدى، — لېكىن... سىلەر نەدە ئىدىڭلار؟

— ئېيتقىلى بولمايدۇ، — دېدى رېت باتلىپ نۇرسىز
كۆزلىرى بىلەن مېلانىيەگە قاراپ قويۇپ.

— يەنىلا ئېيتقىنىڭىز ياخشى، باتلىپ ئەپەندى.
— خانىملارنىڭ ئالدىدا ئېيتالمايمەن. خانىملار چىقىپ
تۇرسا قانداق بولار...

— مەن چىقمايمەن، — دېدى مېلانىيە ئاچچىقىدا قول
ياغلىقى بىلەن كۆزلىرىنى سۈرتۈپ تۇرۇپ، — ئېرىمنىڭ بۈگۈن
كەچتە نەدە بولغانلىقىنى بىلىشكە ھەققىم بار مېنىڭ.

— بېلى ۋاتلىنىڭ قىمارخانىسىدا ئىدۇق، — دېدى رېت
باتلىپ خىجىل بولغاندەك قىياپەتتە، — خۇگ ئېلىسىنمۇ، فىرانك
كېنىدىمۇ، دوختۇر مادېمۇ شۇ يەردە بولدى — بىز بىر توپ
ئادەم زىياپەتتە بولدۇق، كاتتا زىياپەتتە. ئۇ يەردە شامپان بار،
قىزلارمۇ جىق.

— بېلى ۋاتلىنىڭكىدىمۇ؟
مېلانىيە بىردىنلا قاتتىق توۋلاپ ئۆيىنى بېشىغا كىيدى.
ھەممە ئادەم ھەيران بولۇپ ئۇنىڭغا قاراپلا قالدى. مېلانىيە
مەيدىسىنى تۇتقان پېتى، ئارچى كېلىپ يۆلىمۈلگۈچە ھوشىدىن

كېتىپ يەرگە يېقىلىپ چۈشتى، شۇنڭان پاتىپاراقچىلىق باشلاندى. ئارچى مېلانىيەنى كۆتۈرۈپ يەردىن ئالدى، ئىندىيا ئاشخانغا سۇغا يۈگۈردى، پىتتىي ھامما بىلەن سىكارلېت ئۇنى يەلپۈپ قولىنىڭ بېغىشلىرىنى ئۇۋۇلاشقا باشلىدى. شۇ ئارىدا خۇگ ئېلىسن:

— ھەممىنى دەۋەتتىڭمۇ؟ بىرسىنىمۇ قويماي دېدىڭ - ھە! — دېدى، ئارقىدىن كۈلۈپ كەتتى.

— ئەمدى بۇ ئىشنى پۈتۈن شەھەر بىلىپ كېتىدىغان بولدى، — دېدى رېت باتلىر ئاچچىقى كەلگەندەك بولۇپ زەردە بىلەن، — ئەمدى رازى بولدۇڭمۇ، تام؟ ئەتىدىن باشلاپ ئاتلانتادىكى ئاياللار ئەرلىرىگە گەپ قىلمايدىغان بولدى - دە.

— رېت، — ئىشىك ئوچۇق بولۇپ، سوغۇق شامال كىرىپ تۇرۇۋاتقان بولسىمۇ بۇ ئوفىتسىيەر تەرلەپ تۇرۇۋاتاتتى، — مۇنداق قىلايلى، سىز ئۇلارنىڭ بېلىق ۋاتلىنىڭ قىمارخانىسىدا ئىكەنلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىڭ، بولامدۇ؟

— ۋاي ئاناڭنىيەي، بولىدۇ، — دېدى رېت نارازى بولغانراق قىياپەتتە، — ئىشەنمىسەڭ بېلىقدىن سوراپ باقساڭمۇ بولىدۇ. ۋىلكېس خانىمنى ئۆزۈم ھۇجرىسىغا ئەكىرىپ قوياي. ئارچى ئۇنى ماڭا بەر، مەن كۆتۈرەلەيمەن. پىتتىي ھامما، سىز شامنى كۆتۈرۈپ ئالدىمدا مېڭاڭ.

رېت ھېچقانچە كۈچىمەيلا ۋىلكېس مېلانىيەنى ئارچىنىڭ قولىدىن ئالدى.

— ئارچى، سەن ۋىلكېس ئەپەندىنى كۆتۈرۈپ ھۇجرىسىغا ئەكىرىپ كارىۋىتىشقا يانقۇزۇپ قويغىن. بۈگۈنكى ئىش بىلەن ئۇنى كۆرۈپ قويدۇم، ئەمدى ئۇنىڭغا قارايدىغان كۆزۈم يوق.

پىتتىي ھامما قورقۇپ تىترەپ تۇرۇۋاتسىمۇ، شامنى كۆتۈرۈپ ئورنىدىن تۇرۇپ ھۇجرىغا قاراپ ئاستا ماڭدى. ئارچى ئاشلىپىنى قولىتىشىدىن يۆلەپ ئورنىدىن قوپتۇردى.

— ئەمما... مەن بۇ ئىككىيلەننى قولغا ئالمەن.

رېت باتلېر قاراڭغۇ كارىدوردا كېتىۋېتىپ كەينىگە قايرىلدى.

— ئۇنداق بولسا ئۇلارنى ئەتە ئەتىگەندە كېلىپ قولغا ئېلىشقا. بۇ تۇرقى بىلەن ئۇلار بەربىر بۈگۈن قېچىپ كېتەلمەيدۇ، مەن قىمارخانىدا ھاراق ئىچسە جىنايەت ھېسابلىنىدىغانلىقىنى پەقەتلا بىلمەيدىكەنمەن، تام. گېپىمنى ئاڭلا، ئۇلارنىڭ بۈگۈن ئاخشام شۇ يەردە ئىكەنلىكىگە ئەللىكچە ئادەم گۇۋاھلىق بېرەلەيدۇ.

— جەنۇبلۇق بىر ئادەمنىڭ ئۆزىنىڭ نەدىلىكىگە گۇۋاھلىق بېرەلەيدىغان ئەللىك ئادەمنى تاپمىقى تەس ئەمەس، ئۇ ئادەملەرنى تاپالايدۇ. بەلكىم ئۇ ئۇ يەرگە بارمىغاندۇ، — دېدى ئوفىتسىر روھسىزلىنىپ، — ئېلىسن ئەپەندى، سىز مەن بىلەن مېڭىڭ، ۋىلكېس ئەپەندى كېيىلىكتە قالسۇن، ئەگەر بىرەرسى...

— مەن ۋىلكېس ئەپەندىنىڭ سىڭلىسى بولمەن، ئۇنىڭ قاچان چاقىرتسىڭىز شۇ چاغدا يېنىڭىزغا بارىدىغانلىقىغا مەن كېپىل، — دېدى ئىندىيا سوغۇق تەلەپپۇزدا، — بولدى، چاپسانراق چىقىپ كېتىڭلار، بىزنى بىر كېچە پاراكەندە قىلىدىڭلار، شۇمۇ يېتەر.

— سىلەردىن كۆپ كەچۈرۈم سورايمەن، — دېدى ئۇ ئوفىتسىر خۇشياقمىغاندەك سەل ئېگىلىپ قويۇپ، — مەن ئۇلارنىڭ ھەقىقەتەن ۋاتلىن خانقىز... ياق، خانىمنىڭ قېشىدا ئىكەنلىكىنى ئىسلا تاپ بېرىشىنى ئۈمىد قىلمەن. ئاڭلىڭىزغا ئېيتىپ قويۇڭ، ئەتە ئەتىگەندە زاندارمغا بېرىپ ئۆزىنى مەلۇم قىلسۇن.

ئىندىيا بېشىنى سۇس لىڭشىتىپ قويۇپ، خۇددى چاپسانراق چىقىپ كېتىڭلار دېگەندەك ئىشكىنىڭ تۇتقۇچىنى بۇرىدى. ئۇ ئوفىتسىر بىلەن سېرژانت چىقىپ كەتتى، خۇڭ ئېلىسن كەينىدىن ماڭدى. ئۇلار چىقىپ كەتكەندىن كېيىن ئىندىيا ئىشكىنى گۇپلا قىلىپ ياپتى. ئاندىن سىكارلېتقا قارايمۇ

قويماي، يۈگۈرۈپ يۈرۈپ بارلىق دېرىزىلەرنىڭ پەردىلىرىنى چۈشۈرۈۋەتتى. سىكارلېت ئىككى پۈتى تىترەپ، بايا ئاشلىپى ئولتۇرغان ئورۇندۇقنىڭ يۆلەنچۈكىگە تايىنىپ ناھايىتى تەستە ئورنىدىن تۇردى. شۇ ئارىلىقتا ئۇ ئورۇندۇقنىڭ ھۆل تۇرغانلىقىنى بايقاپ قولى بىلەن سىلاپ باقتى. قولغا شىلمىش قىپقىزىل بىر نەرسە چاپلىشىۋىدى، قورقۇپ جان - پېنى چىقتى.

— ئىندىيا، — دەپ توۋلىدى ئۇ، — ئىندىيا، ئاشلىپى — يارىلىنىپتۇ.

— ھۇ كالۋا، سەن ئۇنى راستلا مەست بولۇپ قاپتۇ دەپ ئويلىغانىدىڭ؟

ئىندىيا ئەڭ ئاخىرقى دېرىزىنىڭ پەردىسىنى چۈشۈرۈپ بولۇپ ھۇجرىغا قاراپ ئۇچقاندەك يۈگۈردى. سىكارلېتمۇ كەينىدىن كىردى، قورقۇپ يۈرىكى ئاغزىغا تىقىلىپلا قالدى. رېت يوغان گەۋدىسى بىلەن ئىشكىنى توسۇۋالغانىدى، ئۇنىڭ مۇرىسى ئۈستىدىن ئاشلىپىنىڭ چىرايى سارغىيىپ كەتكەن ھالدا كارىۋاتتا جىمجىت ياتقانلىقىنى كۆردى. بايا ھوشىدىن كەتكەن مېلانىيە ھازىر ئاجايىپ چەبەدەسلىك بىلەن ئۆينىڭ ئىچىدە يۈگۈرۈپ يۈرەتتى. قولىدا قايچا، ئاشلىپىنىڭ قانغا مىلىنىپ كەتكەن كۆڭلىكىنى كېسىشكە باشلىدى. ئارچى كارىۋاتنىڭ يېنىدا چىراغنى پەس تۇتۇپ تۇراتتى، بىر قولى بىلەن ئاشلىپىنىڭ قولىنىڭ بېغىشىنى بېسىپ تۇرۇۋاتاتتى.

— ئۇ ئۆلۈپ قالىدۇ؟ — سورىدى ئىشك تۈۋىدە تۇرغان ئىككى ئايال تەڭلا.

— ياق، قان كۆپ چىقىپ كېتىپ ھوشىدىن كېتىپتۇ. ئوق مۇرىسىگە تېگىپتۇ، — دېدى رېت باتلىپ.

— ئۈتى نېمىشقا ئۆيگە ئېلىپ كەلدىڭىز، ھەي كالۋا، — دېدى ئىندىيا ۋارقىراپ، — مېنى كىرگۈزۈۋېتىڭ! نېمىشقا ئۇنى ئۇلار قولغا ئالسۇن دېگەندەك قىلىپ ئۆيگە ئېلىپ

كەلدىڭىز دەۋاتمەن؟

— ئۇ ماڭالمائىتى ھەم بارىدىغانغىمۇ يەر يوق، ۋىلكېس خانىم. يەنە بىر گەپ، سىز ئۇنىڭ تونى فونىتائىنىغا ئوخشاش سىرتلاردا سەرگەردان بولۇپ يۈرۈشىنى خالامسىز؟ شۇنچە قوشنىلىرىڭىزنىڭمۇ ئىسىم - فامىلىلىرىنى ئۆزگەرتىپ تېكساس ئىشتاتىغا كېتىپ، ئۇ يەردىن مەڭگۈ قايتىپ كەلمەسلىكىنى ئويلامسىز؟ ئۇلارنى بىز قۇتۇلدۇرۇپ قالالىشىمىز مۇمكىن، پەقەت بېلىلى...

— مەن ئۇتۇۋالاي!

— بولمايدۇ، ۋىلكېس خانقىز. سىزنىڭ قىلىدىغان بىر ئىشىڭىز بار، بېرىپ دوختۇردىن بىرنى باشلاپ كېلىڭ، مادې دوختۇرنى ئەمەس، ئۇنىڭ بۇ ئىشلار بىلەن چېتىشلىقى بار. ئۈنۈم شۇ تۇرقىدا شىماللىقلار سوراق قىلىۋاتقان بولۇشى مۇمكىن. باشقا دوختۇر بولسۇن، كېچىدە سىرتقا چىقىشتىن قورقامسىز؟

— قورقمايمەن، — دېدى ئىندىيا جاۋابەن. ئۇنىڭ كۆپكۆك كۆزلىرىدىن بىر خىل نۇر چاقناپ تۇرۇۋاتاتتى، — مەن قورقمايمەن، — ئۇ كىيىم ئاسقۇدىن مېلانىيەنىڭ باشنىكى بار ئۇزۇن چاپىنىنى ئالدى، — مەن دېئان دوختۇرنى چاقىرىپ كېلىمەن، — ئۇ ئانچە ھاياجانلىنىپ كەتمەي ئۆزىنى خاتىرجەم تۇتۇشقا تىرىشىۋاتاتتى، — كەچۈرۈڭ، بايا ئەھۋالنى ئۇقماي سىزنى خائىن، كالۋا دەپتىمەن. ئاشلىپىغا ياردەم قىلغىنىڭىز ئۈچۈن كۆپ مىننەتدارمەن... ئەمما مەن سىزنى يەنىلا نەزىرىمگە ئىلمايمەن.

— مەن سىزدەك ئوچۇق - ئاشكارىلىقنى ياخشى كۆرىمەن، سىزنىڭ ماڭا شۇنداق مۇئامىلە قىلغىنىڭىزغا رەھمەت، — رېت ئۇنىڭغا سەل ئېڭىشىپ قويدى. چىرايىدا خۇشال كۈلكە جىلۋىلەندى، — چاپسان مېڭىڭ، ئارقا ئىشىكتىن چىقىڭ. قايتىپ كەلگەندە ئەتراپتا ئەسكەرلەر بولۇپ قالسا ئۆيگە

كسرمەڭ.

ئىندىيا ئاشلىپىغا ئازاب بىلەن بىر قېتىم قاراپ قويۇپ،
ئاندىن ئاستا مېڭىپ ئارقا ئىشىكتىن چىقىپ كەتتى.

سىكارلېت رېت باتلېرنىڭ كەينىدە تۇرۇپ ھە دەپ ئاشلىپىغا
بويۇنداپ قارايتتى، ئاشلىپىنىڭ كۆزلىرىنى ئاچقانلىقىنى كۆرۈپلا
يۈرىكى قاتتىق سېلىپ كەتتى. مېلانىيە تەكچىدىن قاتلاقلق بىر
لۇڭگىنى ئېلىپ ئاشلىپىنىڭ يارىسىنىڭ ئۈستىنى باستى،
ئاشلىپى ئۇنى خاتىرجەم قىلىش مەقسىتىدە ئۇنىڭغا قاراپ كۈلۈپ
قويدى. سىكارلېت رېت باتلېرنىڭ ھەدەپ ئۆزىگە
قاراۋاتقانلىقىنى، يۈرىكىدىكى خىياللىرىنىڭ چىرايىدا
ئىپادىلەنىپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى بىلىپ تۇرۇۋاتاتتى، لېكىن ئۇنىڭ
بىلەن كارى بولمايۋاتاتتى. ئاشلىپىنىڭ بەدىنىدىن قان
ئېقىۋاتىدۇ، ئۇ ئۆلۈپ كېتىشىمۇ مۇمكىن. ئۇنىڭ شۇ تۇرقىدا
يۈگۈرۈپ بېرىپ كارىۋاتنىڭ ئالدىدا تىزلىنىپ ئولتۇرۇپ ئۇنى
مەھكەم قۇچاقلىۋالغۇسى كېلىپ كېتىۋاتاتتى. لېكىن، ئىككى
پۇتى تىترەپ ئۆيىنىڭ ئىچىگە كىرەلمەيۋاتاتتى، ئاغزىنى
ئېتىۋېلىپ ئىچكىرىدىن كۆزىنى بىر دەقىقىمۇ ئۈزمەيتتى.
مېلانىيە يەنە بىر لۇڭگىنى ئېلىپ، ئېقىۋاتقان قاننى پۈتۈنلەي
توختىتىۋالماقچى بولغاندەك يارا ئۈستىگە كۈچەپرەك باستى.
ئۇزاققا بارماي بۇ لۇڭگىمۇ قىپقىزىل قان بولۇپ كەتتى.

قان شۇنچە كۆپ ئاقسىمۇ ئادەم يەنە ئۆلمەيدىكەن؟ خۇدا
ساقلاپ ئۇنىڭ ئاغزىدىن قان كەتمەپتۇ. ئاھ، ئاغزىدىن كەلگەن
قان ئۆلۈمنىڭ بېشارىتى، بۇنى سىكارلېت بىلىدۇ. ھېلىقى كۈنى
بۇ يەردە بولغان بىر جەڭدە ئوق تېگىپ ئۆلگەنلەرنىڭ
ھەممىسىنىڭ ئاغزىدىن قان كەلگەن ئەمەسمىدى.

— خاتىرجەم بولۇڭ، — دېدى رېت ئۇنىڭغا مەسخىرە
تەلەپپۇزى بىلەن، — ئۇ ئۆلمەيدۇ، سىز كىرىپ مېلانىيە
خانمىغا چىراغ تۇتۇپ بېرىڭ، مەن ئارچىنى بىر ئىشقا
بۇيرۇيمەن.

ئارچى شۇئان بېشىنى كۆتۈرۈپ رېتقا قارىدى.
— سىزنىڭ گېپىڭىزنى ئاڭلايدىغان ئادەم ئەمەس مەن، —
دېدى ئارچى ئاغزىدىكى چايناۋاتقان تاماكا يوپۇرمىقىنى
ئىككىنچى قوۋۇزغا يۆتكەپ.

— ئۇنىڭ گېپىنى ئاڭلىشىڭىز كېرەك، — دېدى مېلانىيە
قاتتىق تەلەپپۇز بىلەن، — كاپىتان باتلىر نېمىگە بۇيرۇسا
ھازىرلا مېڭىڭ. سىكارلېت، چىراغنى سىز ئېلىڭ.

سىكارلېت چىراغنى ئېلىپ، خۇددى قولىدىن ھازىرلا چۈشۈپ
كېتىدىغاندەك مەھكەم تۇتۇۋالدى. ئاشلىپىنىڭ كۆزلىرى يەنە
يۈمۈلۈپ كەتتى، كۆكسى ئاستا كۆتۈرۈلۈپ تېز چۈشۈۋاتاتتى.
مۇرىسىدىن ئېقىۋاتقان قان توختايدىغاندەك ئەمەس، مېلانىيەنىڭ
قوللىرىنىڭ ئارىلىقلىرىدىن ئېقىپ تۇرۇۋاتاتتى. سىكارلېت
ئارچىنىڭ گۈس - گۈس مېڭىپ رېت باتلىرىنىڭ يېنىغا
بارغانلىقىنى، ئاندىن رېت باتلىرىنىڭ ئۇنىڭغا پەس ئاۋازدا
ئىتتىك سۆزلەپ بىر نېمىلەرنى دېگەنلىكىنى ئاڭلىغاندەك
بولدى. پۈتۈن خىيالى ئاشلىپىدا بولغاچقا، رېت باتلىرىنىڭ:
«مېنىڭ ئېتىمنى مېنىڭ... ئات تالادا باغلاقلىق... چاپسان
مېڭىڭ» دېگەن گەپلىرىنىلا ئاڭلىيالىدى.

ئارچى ئۇنىڭدىن بىر ئىشنى سورىغاندەك قىلدى، ئارقىدىنلا
باتلىرىنىڭ:

— بۇرۇنقى سۇلىمۇن دېھقانچىلىق مەيدانىدا. چاپان چوڭ
بىر تۇرخۇنلۇقنىڭ ئىچىدە، ئۇنى تېپىپ دەرھال كۆيدۈرۈۋېتىڭ.
— ھىم! — دېدى ئارچى جاۋابەن.

— گەمىدە يەنە ئىككى ئادەم بار، ئۇلارنى بىر ئامال قىلىپ
ئاتنىڭ كەينىگە باغلاپ، بېلىپنىڭ ئۆيىنىڭ كەينىدىكى بوش
يەرگە تاشلاپ قويۇڭ، ئۇنىڭ ئۆيى بىلەن تۆمۈريولىنىڭ
ئارىلىقىدىكى جايغا. ناھايىتى ئېھتىيات قىلىڭ. ئەگەر بىرەرسى
كۆرۈپ قالىدىغان بولسا ھەممىمىز تەڭ دارغا ئېسىلىمىز.
ئۇلارنى ئۇ يەرگە تاشلاپ قويغاندىن كېيىن، مېنىڭ

تاپانچىلىرىمنى ئۇلارنىڭ يېنىغا تاشلاپ قويۇڭ، ئەڭ ياخشىسى
قولغا تۇتقۇزۇپ قويۇڭ، بۇ تاپانچىلارنى ئېلىڭ.
سىكارلېت ئۇنىڭ بېلىدىن ئىككى تاپانچىنى ئېلىپ ئارچىغا
بەرگەنلىكىنى كۆردى. ئارچى تاپانچىلارنى بېلىگە
قىستۇرۇۋالدى.

ھەربىر تاپانچىدىن بىر پايدىن ئوق ئېتىۋېتىڭ، كۆرگەن
ئادەم بۇلار دۇئېلغا چىقىشىپتىكەن دەپ قالسۇن، ئۇقتىڭىزمۇ؟
ئارچى ھەممە گەپنى چۈشەنگەندەك بېشىنى لىڭشىتىپ
تۇردى، كۆزلىرىدىن بولسا بىر خىل كۈچلۈك قايىللىق ئۇرغۇپ
تۇراتتى. سىكارلېت تېخىچە بۇ ئىشلارنىڭ تېگىگە
يېتەلمەيۋاتاتتى. ئۆتۈپ كەتكەن بۇ يېرىم سائەت ئۇنىڭ ئۈچۈن
قاباھەتلىك بىر چۈش بولۇپ، بۇنىڭدىن كېيىنكى ئىشلارنى
مەڭگۈ چۈشىنىپ بولالمايدىغاندەك قىلاتتى. ئەمما، رېت
باتلىرنىڭ مۇشۇنداق بىر قورقۇنچلۇق مۇھىت ئىچىدىمۇ قىلچە
تەمتىرمەي تۇرۇشلىرى ئۇنى تەسىرلەندۈرمەيمۇ قالمايدى.
ئارچى بۇرلىپ ماڭماقچى بولۇۋېتىپ، يالغۇز كۆزى بىلەن
سوراق مەنىسىدە ئۇنىڭغا قاراپ قويدى.

— ئۇ؟

— شۇنداق.

ئارچى بىردەم غودۇراپ قويۇپ يەرگە بىرنى تۈكۈردى - دە،
«يامان بوپتۇ» دەپ قويۇپ ئارقا ئىشىكتىن چىقىپ كەتتى.
قىسقىغىنا بۇ سۆزلىشىش سىكارلېتنى يەنە بىر قېتىم يېڭى
ۋەھىمە ۋە شۈبھىگە سېلىپ قويدى، ئىچى بىردىنلا مۇزلاپ
يۈرنىكى قاتتىق تارتىشىپ كەتتى.

— فىرانك نەدە؟ — ئاخىر ئۇ چىدىماي توۋلاپ كەتتى.

رېت باتلىر بىر سەكرەپلا كارىۋاتىنىڭ يېنىغا بېرىپ
سىكارلېتنىڭ قولىدىكى بىردىنلا سىڭارىيان بولۇپ كەتكەن
چىراغنى تۇتۇۋالدى.

— سەل تۇرۇپ سۆزلەپ بېرىمەن. — دېدى ئۇ كۈلۈپ

قويۇپ، — چىراغنى تۈز تۇتۇڭ، سىكارلېت، ئاشلىپىنى كۆيدۈرۈپ
ئۆلتۈرۈپ قويماڭ يەنە. مېلانىيە خاتىز...

مېلانىيە خۇددى گەپ ئاڭلايدىغان ئەسكەردەك بېشىنى
كۆتۈرۈپ ئۇنىڭغا قاراپ تۇردى. بەك جىددىيلىشىپ تۇرۇۋاتقاچقا،
رېتىنىڭ ئۆزىنى مۇلايىم ئاۋازدا چاقىرغانلىقىنى ئاڭقىرالماي
قالدى، دوستلار بىلەن ئۇرۇق - تۇغقانلارلا بىر - بىرىنى
ئاشۇنداق يېقىملىق چاقىرىشاتتى.

— كەچۈرۈڭ، ۋىلكېس خانىم، مېنىڭ دېمەكچى بولغىنىم...
— كاپىتان باتلېر، كەچۈرۈڭ دېگەن گەپنى قىلماڭ. خاتىز
دېمەي، ئىسىمىنى مېلانىيە دەپ چاقىرىۋەرسىڭىزمۇ خۇشال
بولمەن. سىزنى مەن ئۆز... ئۆز ئاكامدەك ياكى... بىر نەۋرە
ئاكامدەك كۆرمەن. سىز كەڭ قورساق ھەم قوللىشىدىن ئىش
كېلىدىغان ئادەم. سىزگە نېمە دەپ رەھمەت ئېيتسام بولار؟

— رەھمەت ئېيتسام؟ — رېت سەل خىجىل بولغاندەك
بولدى، — مەن ئۇنداق ئەدەپسىزلىك قىلماسلىقىم كېرەك
ئىدى، مېلانىيە خاتىز، — ئۇنىڭ تەلەپپۇزى ئەپسۇس سورىغاندەك
بىر خىل ئاھاڭدا چىقتى، — مېنى ئەيىبكە بۇيرۇماسلىقىڭىزنى
سورايمەن. بايا بېلىپ ۋاتلىنىنىڭ گېپىنى ئامالسىز چىقىرىپ،
ئۇلارغا ئاشۇنداق... ئاشۇنداق بىر... بىر يەرگە باردى دېدىم...
مەن بۇ يەردىن كەتكەندىن كېيىن، دەررۇ بىر چارنى تېپىشقا
مەجبۇر بولۇپ، ئاخىر شۇ پىلاننى ئويلاپ تاپتىم. مېنىڭ
شىماللىقلارنىڭ قوشۇنى ئىچىدە تونۇشلىرىم ناھايىتى كۆپ
ئىدى. ھەممىدىن ئەپلىك يېرى، ئۇلار مېنى ئۆزىنىڭ ئادىمىدەك
كۆرەتتى، چۈنكى مېنىڭ ئۆز ئادەملىرىمنىڭ ئىچىدە «خەقنىڭ
كۆڭلىگە ياقمايدىغان» لىقىم ئۇلارغىمۇ مەلۇم ئىدى. بۈگۈن
ئاخشام مەن بېلىپ ۋاتلىنىنىڭ قىمارخانىسىدا بىرنەچچە
شىماللىق بىلەن قارتا ئويناپ ئولتۇرغان، ئۇنىڭغا شىماللىق ئون
نەچچە ئوفىتسېر گۇۋاھلىق بېرەلەيدۇ. بېلىپ بىلەن ئۇنىڭ
بىرنەچچە قىزلىرىمۇ يالغان گەپ قىلىپ ۋىلكېس ئەپەندى بىلەن

باشقا بىر نەچچە يەلنىڭ ئۆزلىرى بىلەن پۈتۈن بىر كېچە بىللە ئىكەنلىكىنى ئېيتىپ بېرەلەيتتى. ئۇلارنىڭ گەپلىرىگە شىماللىقلار ئىشىنىدۇ، ئۇلار ئەنە شۇنداق غەلىتە ئادەملەر. چۈنكى، ئۇلار ئۇ قىزلاردا ئۇنچىلىك دەرىجىدە سادىقلىق ياكى ۋەتەنپەرۋەرلىك روھ بولىدۇ دەپ ئويلىمايدۇ. ئەمما، شىماللىقلار ئاتلانتادىكى ھەرقانداق بىر دۇرۇس ئايال ئۇلارنى، بۈگۈن ئاخشام پالان يەردە ئىدى دەپ گۇۋاھلىقتىن ئۆتسىمۇ، ئۇلارنىڭ گەپلىرىگە ئىشەنمەي، يەنە ئاشۇ چىرايلىق قىزلارنىڭ گەپلىرىگە ئىشىنىدۇ. شۇڭا، مەن ھايانكەش دېگەن يامان نامم ھەم ئاشۇ ئون نەچچە قىزنىڭ گۇۋاھلىق بېرىشىدىن پايدىلانسام بۇ بىر نەچچە يەلنى قۇتۇلدۇرۇپ قېلىشىم مۇمكىن دەپ ئويلىدىم.

رېت باتلىرنىڭ ئاخىرىدىكى گەپلىرى بىلەن تەڭ چىرايىدا سوغۇق بىر كۈلكە ئەكس ئەتتى. لېكىن، كۆزلىرى مېلانىيەنىڭ مىننەتدارلىق ۋە ھاياجان ئەكس ئېيتىپ تۇرغان قىزغىن كۆزلىرى بىلەن ئۇچراشقاندا، ئۇ سوغۇق كۈلكە بىردىنلا ئۆچتى.

— كاپىتان باتلىر، سىز بەكمۇ تەدبىرلىك ئىكەنسىز. بۇلارنىڭ ھاياتى قۇتۇلۇپ قالىدىغانلا ئىش بولسا، بۈگۈن ئاخشام ئۇلار دوزاخقا ئىدى دەپسىڭىزمۇ كۆڭلۈمگە ئالمايمەن، چۈنكى مەن ھەم باشقا مۇھىم ئەر-باپلار مېنىڭ ئېرىمنىڭ ئۇنداق قورقۇنچلۇق يەرلەرگە ئەزەلدىن بېرىپ باقمىغانلىقىنى بىلىمىز.

— ئەمما... — رېت خىجىل بولغاندەك سەل تۇرۇپ قالدى، — ئەمەلىيەتتىمۇ بۈگۈن ئاخشام ئۇ شۇ يەردە بولدى.

مېلانىيەنىڭ چىرايى سەل تۇرۇلدى.

— مەن سىزنىڭ بۇ يالغان گېپىڭىزگە مەڭگۈ ئىشەنمەيمەن.

— مېلانىيە خانقىز، ئاۋۋال گېپىمنى ئاڭلاڭ. بۈگۈن مەن سۇللىۋانغا يېتىپ بارغاندا، ۋىلكېس ئەپەندىگە ئوق تېگىپ بوپتىكەن. ئۇنىڭ بىلەن خۇگ ئېلىسن، دوختۇر مادې، مېرۇپتېر بوۋايلىرىمۇ بىللە ئىكەن...

— ئۇ بوۋاي ئۇلار بىلەن نېمە ئىش قىلىدۇ؟ — توۋلاپ

كەتتى سىكارلىقت.

— يەنە تېخى ھېنرى تاغنىزمۇ بار.

— ۋاي خۇدايمەي! — پىتتى ھاممۇمۇ ئۆزىنى باسالماي
بوش توۋلاپ قويدى.

— ئەسكەرلەر بىلەن تۇتۇشۇپ قالغاندىن كېيىن، بەزىلەر
تارقاپ كېتىپتۇ، كېتەلمىگەنلىرى سۇللىۋانغا كېلىۋاپتۇ. ئەگەر
ۋىلكېس ئەپەندى يارىلانمىغان بولسا، ئۇلار شۇ يەردىلا تېكساس
ئىشتاتىغا قېچىپ كەتمەكچىكەن. ئۇ ئاتلىق ئۇزۇن يولغا
چىدىمايدىغان بولغاچقا، ئۇلار ئۇنى تاشلاپ كېتەلمەپتۇ. شۇنىڭ
ئۈچۈن، ئۇلارنىڭ شۇ چاغدا ئۇ يەردە ئەمەس باشقا جايدا
ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلاش كېرەك بولۇپ قالدى. شۇ ۋەجىدىن مەن
ئۇلارنى ئارقا ئىشك بىلەن بېلىپ ۋاتلىنىڭ يېنىغا ئېلىپ
كىردىم.

— ھە، ئەمدى چۈشەندىم، بايا ئۇقماي قوپاللىق قىلىپ
قويۇپتىمەن، كەچۈرۈڭ، كاپىتان باتلىر. شۇ چاغدا ئۇلارنى شۇ
يەرگە ئېلىپ بارمىسىڭىزمۇ بولمايتتىكەن. سىلەرنىڭ ئۇ يەرگە
كىرىپ كەتكىنىڭلارنى بىرەر ئادەم كۆرۈپ قالغانمىدۇ؟

— ھېچكىم كۆرمىدى. ئۇلار ئۆزلىرى كىرىپ - چىقىدىغان
ئارقا ئىشك بىلەن كىردۇق. ئۇ ئىشك تۆمۈريول تەرەپكە
قارايدىغان، دائىملا قاراڭغۇ ھەم قۇلۇپ سېلىقلىقلا تۇرىدىغان
ئىشك ئىكەن.

— ئۇنداق بولسا سىلەر...

— مەندە ئۇ ئىشكنىڭ ئاچقۇچى بار ئىدى، — دېدى رېت
گەپنىڭ ئوچۇقىنىلا دەپ. دەل شۇ چاغدا مېلانىيە ئىككىسىنىڭ
كۆزلىرى ئۇچرىشىپ قالدى.

مېلانىيە ئۇ گەپنىڭ ھەقىقىي مەنىسىنى چۈشەنگەندەك
ئىختىيارسىز قىزىرىپ كەتتى، قوللىرىمۇ تىترەشكە باشلاپ،
تۇتۇپ تۇرۇۋاتقان لۆڭگىسى ئاشلىپنىڭ يارىسىنىڭ ئۈستىدىن
سىيرىلىپ چۈشۈپ كەتتى.

— بۇ مېنىڭ قەستەن سورىغىنىم ئەمەس... — دېدى ئۇ مۇجەللەگە قىلىپ. ئاندىن ئىتتىك لوڭگىنى يەردىن ئېلىپ يەنە يارىغا بېسىپ تۇرۇۋالدى.

— مەن سىزدەك بىر خانىمغا بۇ گەپنى دېيىشكە مەجبۇر بولغىنىم ئۈچۈن بەكمۇ ئەپسۇسلىنىمەن.

بۇ گەپتىن قارىغاندا، ئۇ راست ئىش ئوخشايدۇ، — سىكارلىت شۇ خىيال بىلەن تەڭ قاتتىق ئازابلىنىپ كەتتى، — ئۇنىڭ ۋاتلىن دېگەن ئۇ بۇرۇقنىڭكىدە تۇرۇۋاتقىنى راست ئىكەن — دە. ئۆي ئۇنىڭ ئەمەسمىدى، راست.

— مەن بېللى بىلەن كۆرۈشۈپ ئۇنىڭغا بىر تىزىملىكنى بەردىم، بۈگۈن كەچتىكى ھەرىكەتكە چىققانلارنىڭ تىزىملىكى ئىدى. ئاندىن ئۇنىڭدىن ئۇنىڭ بىلەن قىزلىرىنىڭ مۇشۇ ئادەملەرنىڭ بۈگۈن كەچتە مۇشۇ يەردە ئىكەنلىكىگە گۇۋاھ بولۇپ بېرىشنى ئۆتۈندۈم. كېيىن بىز يېنىپ چىقىدىغان چاغدا كىشىلەرنىڭ تېخىمۇ بەكرەك دىققىتىنى تارتىش ئۈچۈن، ئۇ يەرنىڭ تەرتىپىنى ساقلايدىغان ئىككى لۈكچەكنى سۆرەپ چىقىپ ئۇلار بىلەن بىر پەس مۇشتلاشتۇق. ئۇلار بىزنى ھاراق ئىچىپ قاۋاقخاننىڭ تەرتىپىنى بۇزدى دەپ، ئۇ يەردىن سۆرەپ چىقىپ كوچىغا چىقىرىۋەتتى.

رېت باتلىر شۇ چاغدىكى ئىشلارنى ئەسلەپ كۈلۈپ كەتتى.

— مادې دوختۇر مەست ئادەمنى زادىلا دورىيالىمىدى، ئۇ بۇنداق يەرگە كەلگەنلىكىنىڭ ئۆزى يۈزىنى تۆككەنلىك دەپ قارىغانىدى. ئەمما، ھېنرى تاغا بىلەن مېرۇپتېر بوۋاي مەست ئادەمنى ئاجايىپ قاملاشتۇردى. ئۇلار بولمىغان بولسا بۇ ئويۇنمىز ئاللىبۇرۇن چېنىپ قالاتتى. مېرۇپتېر بوۋاي تېخى بەكرەك دورىيۇپتېپ ھېنرى تاغىنىڭ كۆزىنى ئۇرۇپ كۆكەرتىۋەتتى.

ئارقا ئىشك ئۇشتۇمتۇت ئېچىلىپ، ئىندىيا بىلەن دوختۇر دېئان كىرىپ كەلدى. ئۇنىڭ ئاپپاق چاچلىرى رەتسىز ئىدى،

كونا تېرە سومكىسى بىر يېنىدا پۇلاڭلاپ تۇراتتى. ئۇ بېشىنى بوشلا لىڭشىتىپ قويۇپ، بىر كىمگىمۇ گەپ قىلماي، ئىتتىك بېرىپ ئاشلىپىنىڭ يارىسىنىڭ ئۈستىدىكى لوڭگىنى ئېلىۋەتتى. — يۇقىرىغىراق تېگىپتۇ، ئۆپكە ساق ئىكەن. — دېدى ئۇ، — ئۈستىخنى سۇنمىغانلا بولسا مەسىلە چوڭ ئەمەس، لوڭگىدىن بىرنەچچىنى تەييارلاڭلار، خانىملار، پاختا بولسىمۇ بولىدۇ، بىراندىدىن ئازراق بولسۇن.

رېت سىكارلېتنىڭ قولىدىن چىراغنى ئېلىپ ئۈستەلگە قويۇپ قويدى، مېلانىيە بىلەن ئىندىيا دوختۇرنىڭ دېگەنلىرىنى تەييارلاش ئۈچۈن چېپىشىپ يۈرەتتى.

— بۇ يەردە سىزگە قىلىدىغان ئىشمۇ يوق ئوخشايدۇ. مېھمانخانغا چىقىپ ئوتسىنىپ ئولتۇرۇڭ، — رېت سىكارلېتنى قولتۇقىدىن تۇتۇپ ئۆيدىن ئاچىقىپ كەتتى. ئۇنىڭ ھەرىكىتى بىلەن سۆزلىرى ئادەتتىكى چاغلاردىكىدەك ئەمەس، ناھايىتى سىلىق ئىدى، — بۈگۈن سىز ئوبدانلا جاپا تارتتىڭىز، شۇنداقمۇ؟

سىكارلېت گەپ قىلماي مېھمانخانغا چىقتى. ئوچاقنىڭ ئالدىدىكى گىلەمنىڭ ئۈستىدە تۇرۇۋاتقان بولسىمۇ تىترىكى زادىلا بېسىلمايۋاتاتتى، گۈمانى بارغانسېرى كۈچىيىپ بارا - بارا جەزىملىشىپ قېلىۋاتاتتى. نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق ئىشلار بۇ! ئۇ چىرايىدا قىلچە ئىپادە يوق، رېت باتلىرىغا قاراپ قويدى، لېكىن گەپ قىلالمايتتى. ئاخىر بولماي:

— فىرانك — ئۇ بېللى ۋاتلىنىڭ قېشىدىمۇ؟ — دەپ سورىدى.

— ياق.

رېت باتلىرىنىڭ ئاۋازى قايغۇلۇق ئىدى.

— ئارچى ئۇنى بېللىنىڭ ئۆيىنىڭ كەينىدىكى بوش ئورۇنغا ئەكېلىپ قويماقچى. ئۇ ئۆلۈپ كەتتى، مېڭىسىگە ئوق تېگىپتۇ.

قىرىق ئالتىنچى باب

شۇ كۈنى كېچىسى شەھەرنىڭ شىمالىدىكىلەر تۈزۈك ئۇخلىمىدى. 3K پارتىيەسىدىكىلەرنىڭ زەربىگە ئۇچرىغانلىقى، رېت باتلېرنىڭ ئۇلارنى قۇتۇلدۇرغانلىقى تېزلا تارقىلىپ كەتكەنىدى. ئىندىيا ۋىلكېس ئۆيمۇ ئۆي كىرىپ، ئاخشام بولغان ئىشلارنى ئۇلارغا دەۋىتىپلا قاراڭغۇلۇق ئىچىدە غايىب بولۇپ كېتەتتى، ئۇ كېتىپلا شۇ يەرنى قورقۇنۇچ ۋە ئەنسىزلىك باساتتى. سوتتىن قارىغاندا ھەممە ئۆيلەر قاراڭغۇ، تىنچ، ئادەملەر ئۇخلاپ قالغاندەك كۆرۈنەتتى، ئەمما ئۆيلەرنىڭ ئىچىدە پىچىر - پىچىر گەپ، ھايانلىنىش كېچىچە بېسىلمايتتى. شۇ كۈنكى ھەرىكەتكە قاتناشقان ۋە باشقا 3K پارتىيەسىنىڭ ئەزالىرىلا ئەمەس، پىئاچتېر كوچىسىدىكى ھەممىلا ئادەم ئاتلىرىنى ئېگەرلەپ، تاپانچىلىرىنى بەللىرىگە قىستۇرۇپ، ئوزۇقلارنى خالتىلارغا قاچىلاپ ئاتلىرىغا ئارتىپ تەييارلا تۇرۇشۇۋاتاتتى. ئىندىيا كېلىپ: «كاپىتان باتلېر، ھېچكىمنى سىرتقا قاچمىسۇن، يولدا يوشۇرۇنۇپ تۇرغان ئادەم بار، دەيدۇ. ئىشلارنى ئۇ ۋاتلىن بىلەن بىللە ئورۇنلاشتۇرۇپ قويۇپتۇ...» دەپ خەۋەر يەتكۈزگەچكىلا ھېچكىم ئاتلانماي تۇرۇۋاتاتتى. ئەمما، ئادەملەر ئۆيلىرىدە بۇ گەپ توغرىلۇق ھەر خىل غۇلغۇلىلارنى قىلىشىپ، ئەرلەر: «مەن ئېمىشقا شىماللىققا سېتىلغان ئۇ ھايانكەشكە ئىشەنگۈدەكمەن؟ بۇ بىر قىلتاق بولۇشى مۇمكىن!» دېيىشسە، ئاياللىرى ئۇلارغا يالۋۇرۇپ: «يەنىلا ماڭماي تۇرغىنىڭىز ياخشى. ئۇ خۇگ بىلەن ئاشلىپىنى قۇتۇلدۇرغان بولسا بىزلەرنىمۇ قۇتۇلدۇرۇپ قېلىشى مۇمكىن. ئىندىيا بىلەن مېلاننىيە ئۇنىڭغا ئىشىنىۋېتىپتۇغۇ» دېيىشەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار بىر ئىشىنىپ - بىر ئىشەنمەي قېلىپ قىلىشتى، ئۇلارغا بۇنىڭدىن باشقىمۇ يول

يوق ئىدى.

ئۇنىڭدىن ئىلگىرى، ئەسكەرلەر ئون نەچچە ئۆيىنىڭ ئىشىكلىرىنى ئۇرۇپ ئۇلارنى سوراق قىلغان، شۇ كۈنى ئاخشىمى نەگە بارغانلىقىنى دەپ بېرەلمىگەن ياكى دېمىگەنلەرنى تۇتۇپ كېتىشكەندى. رېنى پىكارىد بىلەن مېرۇپتېر خانىمنىڭ بىر جىيەنى، ئاكا - ئۇكا سىممونىلار، ئاندى بوننىل تۈرمىدە بىر كېچە يېتىشتى. ئۇلار نەس باسقان بۇ ھەرىكەتكە قاتناشقان، ئېتىشىش باشلانغاندىلا باشقىلاردىن ئايرىلىپ كېتىپ يولدا كېتىۋاتقاندا ئۇتۇلۇپ قالغانىدى، شۇڭا رېت باتلىرنىڭ پىلاندىن خەۋەرسىز ئىدى. ھېلىمۇ ياخشى ئۇلار سوراقتا باشقا گەپ قىلماي، نەگە بارغۇمىز كەلسە شۇ يەرگە بارىمىز، سەنلەرنىڭ نېمە كارىڭ، دەپلا تۇرۇۋالغانىدى، شۇنىڭ بىلەن شىماللىقلار ئۇلارنى ئەتىسى سوراق قىلىش ئۈچۈن سولاپ قويۇشقانىدى. ھېنرى تاغا بىلەن مېرۇپتېر بوۋاي، بىر ئاخشىم بېللى ۋاتلىنىڭ قىمارخانىسىدا ئىدۇق، دەپ تۇرۇۋېلىشتى. ئوفتسىر تام جاففىر قاتتىق ئاچچىقى كېلىپ، ئۇلارنىڭ بۇنداق ئىشىنى قىلىشقا يېشىنىڭ ياراشمايدىغانلىقىنى دېگەندە، ئۇلار غەزەپلىنىپ ئۇنى ئۇرۇۋەتكىلى تاس قېلىشتى.

تام جاففىر بېللى ۋاتلىنى ئىزدەپ باردى. ئۇ تېخى كېلىش مەقسىتىنى ئېيتماي تۇرۇپلا بېللى بايا بىرنەچچە لۈكچەكنىڭ كېلىپ قالمايىمقان قىلغانلىقىنى، بىرنەچچە قىممەت باھا ئەينىكىنى سۇندۇرۇپ، قىزلىرىنى قورقۇتۇپ جېنىنى ئېلىپ قىلمىغان ئەسكىلىكنىڭ قالمىغانلىقىنى، شۇڭا قىمارخانىنى بالدۇر تاقىۋەتكەنلىكىنى سۆزلەپلا كەتتى، ئەمما تام جاففىر كىرىپ ھاراق ئىچمەن دېسە ئېچىپ بېرىدىغانلىقىنى بىلدۈردى...

تام جاففىر قول ئاستىدىكىلەرنىڭ بىر چەتتە تاماشا كۆرۈپ تۇرۇشۇۋاتقانلىقىنى بىلەتتى، شۇڭا ئۆزىگە چىرايلىق قىزلارنىڭمۇ، شېرىن شارابىنىڭمۇ كېرىكى يوقلۇقىنى ئېيتىپ،

جېدەل چىقارغان ئۇ ئادەملەرنىڭ ئىسىملىرىنى بىلىدىغان - بىلمەيدىغانلىقىنى سورىدى، بېلىق ئەلۋەتتە بىلەتتى، ھەممىسى بۇ يەرنىڭ دائىملىق مېھمىنى بولۇپ، ھەر چارشەنبە كۈنى كەچتە كېلەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۇ ئادەملەر سۇندۇرۇۋەتكەن ئەينەكلەرنى تۆلەپ بەرمەيدىغان بولسا ئۈستىدىن ئەرز قىلىدىغانلىقىنى ئېيتىپ، ئارقىدىن ئون ئىككى ئادەمنىڭ ئىسمىنى بىر - بىردىن دەپ بەردى. تام جافقىر ئاڭلاپ سوغۇق كۈلۈپ قويدى.

— بۇ توپىلاڭچىلار ئىشلىرىنى بىزنىڭ مەخپىي ساقچىلىرىمىزدىنمۇ ئەتراپلىق ئورۇنلاشتۇرۇپتۇ، — دېدى ئۇ، — ئەتە ئەيىگەندە سىز ھەم قىزلىرىڭىز ژاندارمغا بېرىڭلار!

— ژاندارمىلارنىڭ قوماندانى ئۇلارغا سۇندۇرۇۋەتكەن ئەينەكلىرىمنى تۆلىتىپ بېرەرمۇ؟

— ئەينەكلىرىڭىزنىڭ گېپىنى قويۇڭ! رېت باتلىرىنى ئىزدەڭ، شۇ تۆلەپ بەرسۇن، بۇ يەر ئۇنىڭ ئەمەسمىدى؟

تاڭ بىلەن تەڭ بۇرۇن جەنۇب ئىتتىپاقىغا قاتناشقان ھەممە شەھەر ئاھالىسى ئاخشام بولغان ئىشلاردىن خەۋەر تېپىپ بولدى. ئۇلارنىڭ ئۆيلىرىدىكى نېگىرلارمۇ ھېچكىم ئېيتىمىسىمۇ بىلىپ بولۇشقاندى. ئۇلارنىڭمۇ ئاق تەنلىكلەر بىلمەيدىغان يەر ئاستى ئالاقىلىشىش تورلىرى بار ئىدى. ھەممە ئادەم ئۇ ئىشنىڭ تەپسىلاتلىرىدىنمۇ خەۋەر تېپىشقاندى. مەسىلەن، فىرانك كېنىدى بىلەن تومى ۋېلبورننىڭ ئۆلگەنلىكى، ئاشلىپىنىڭ فىرانكىنىڭ جەستىنى ئېلىپ كېتىۋاتقاندا يارىلانغانلىقى، دېگەندەك ئىشلار.

سىكارلېت بۇ قېتىمقى پاجىئە بىلەن مۇناسىۋەتلىك بولغاچقا، شەھەردىكى بارلىق ئاياللار ئۇنىڭغا قاتتىق ئۆچلۈك قىلىشقاندى. كېيىن ئۇنىڭ ئېرىنىڭ ئۆلۈپ كەتكەنلىكىنى ئاڭلاپ ئانچە ئۆچلۈك قىلىشمايدىغانمۇ بولۇشتى. تاڭ يورۇغاندا جەسەتلەر بايقالدى. ھۆكۈمەت تەرەپ بۇ ئەھۋالنى سىكارلېتقا

مەلۇم قىلدى. ئۇنىڭدىن ئىلگىرى ئۇ بۇ ئىشنى بىلمىگەندەك يۈرگەندى. فىرانك بىلەن توممى قوللىرىدا تاپانچا، مەيداندا يېتىپتۇ، بەدەنلىرى ئالسىۋرۇن مۇزلاپ قېتىپ كېتىپتۇ، شىماللىقلار ئۇلارنىڭ ياتقان ھالەتلىرىگە قاراپ مەستچىلىكتە بېلىنىڭ بىرەر قىزىنى تالىشىپ قېلىپ بىر - بىرىنى ئېتىپ تاشلاپتۇ دەپ ھۆكۈم چىقىرىشى مۇمكىن ئىدى، بۇنداق ئىشلارمۇ ئانچە - مۇنچە بولۇپ تۇراتتى، كۆپچىلىك توممىنىڭ خوتۇنىغا قاتتىق ھېسداشلىق قىلىشتى. ئۇ تېخى يېڭىلا يەڭگىگەن بولۇپ، ئۆيىنىڭ ئەتراپىنى توممىنى تۇتۇش ئۈچۈن ئەسكەرلەر قورشاپ تۇرۇۋاتقاچقا، ئۇنىڭدىن ئەھۋال سوراپ ھېچكىم بارالمىغانىدى، يەنە بىر قىسىم ئەسكەرلەر كېنىدىن تۇتماق بولۇپ پىتتىي ھاممىنىڭ ئۆيىنىڭ ئەتراپىدا ئايلىنىپ يۈرەتتى.

تالڭ تېخى يورۇمايلا، ھەربىي سوت بۇ ئىشلارنى بۈگۈنلا تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلغۇدەك، دېگەن خەۋەر تارقالدى. شەھەردىكىلەر كېچىچە ئەنسزلىك ئىچىدە ئۇخلىماي چىقتى. شەھەردىكى بىرنەچچە مۇھىم ئادەملەرنىڭ ئامان قېلىشى مۇنداق ئۈچ ئىشقا باغلىق ئىدى: بىرىسى، ئاشلىق ۋىلىكىس سوتقا بارغاندا يارىلانغانلىقى ئۈچۈن ئەمەس، ھاراقنى كۆپ ئىچىپ قويغانلىقى ئۈچۈن بىئارام بولۇۋاتقاندا تۇرۇشى؛ يەنە بىرىسى، بېلىق ۋاتلىن ئۇ ئادەملەرنىڭ بىر ئاخشام ئۆزىنىڭ قىمارخانىسىدا ئىكەنلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىشى؛ ئۈچىنچى بىرىسى، رېت بانلىرىمۇ ئۇلاردىن بىر مىنۇتمۇ ئايرىلمىغانلىقىنى ئېيتىشى كېرەك ئىدى.

كۆپچىلىكنىڭ كېيىنكى ئىككى ئىشقا ئەندىشىسى كۈچلۈك ئىدى. بېلىق ۋاتلىن! ئۆز ئەرلىرىنىڭ تەقدىرىنى نېمە ئۈچۈن ئۇنىڭغا باغلاپ قويىدۇ؟ بۇنىڭغا چىداش مۇمكىنمۇ؟ بۇرۇن ئاياللار ئۇنىڭ بىلەن كوچىدا ئۇچرىشىپ قالسا ئۇنىڭدىن ئۆزىنى قاقچۇرۇپ يىراق ماڭاتتى. شۇ ئىشلار ئۇنىڭ ئېسىدىمىدۇ؟ ئېسىدە بولسا بۇ خوتۇنلارنىڭ تۈگەشكىنى شۇ. ئەرلەر ئۆز

تەقدىرلىرىنىڭ بېلىقى ۋاتلىنىغا باغلىنىپ قالغانلىقىغا خوتۇنلىرىدەك ئەنسىرەپ كەتمەيتتى. چۈنكى، نۇرغۇن ئەرلەرنىڭ نەزىرىدە بېلىقى ئۇنچىلىك ئەسكى ئايال ئەمەس ئىدى. ئۇلارنىڭ ئەنسىرىدىغىنى رېت باتلىرى ئىدى. چۈنكى، ئۇ ھاراقكەش سودىگەر، ئۇنىڭ ئۈستىگە شىماللىقلارغا سېتىلغان ئادەم - دە. بېلىقى شەھەر بويىچە ئاتىقى چىققان ئايال، رېت باتلىرىمۇ ھەممە ئادەم نەپرەتلىنىغان بىر شەخس، شۇنداق تۇرسا كۆپچىلىك يەنە نېمىشقا ئۇ ئىككىسىدىن كۈتمىدىغاندۇ؟

ئۇلار يەنە شىماللىق ئالۋاستىلار بىلەن شىمالدىن كەلگەن تەۋەككۈلچىلەرنىڭ ئۆزلىرىنى مەسخىرە قىلىشلىرىدىنمۇ ئەنسىرىيتتى. شەھەر بويىچە ئەڭ ئابرويلۇق ئون ئىككى ئادەمنىڭ ئەسلىدە بېلىقى قىمارخانىسىنىڭ دائىملىق خېرىدارلىرى ئىكەنلىكى پاش بولغان تۇرسا، ئۇلار مەسخىرە قىلماقتى ئەمەسمە؟ ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئىككىسى تېخى بىر بۇزۇق خوتۇننى دەپ بىر - بىرىنى ئېتىشىۋەتكەن، بەزىلىرى قاتتىق مەست بولۇپ چېدەل چىقارغان، بېلىقى ئۇلارنىڭ غوۋغالىرىغا چىدىماي قاۋاقخانىدىن قوغلاپ چىقىرىۋەتكەن. يەنە تېخى بىرنەچچىسى قولغا ئېلىنغان، ئۇ يەرگە بارغانلىقى ئېنىق تۇرسا ئىقرار قىلىنغان.

ئۇلارنىڭ شىماللىقلارنىڭ ئۆزلىرىنى مەسخىرە قىلىشلىرىدىن قورقۇشلىرىنىڭ تېگىدە گەپ بار ئىدى. ئۇزاقتىن بېرى جەنۇبلۇقلارنىڭ ئۇلارنى كەمسىتىشى، سوغۇق مۇئامىلىدە بولۇشلىرى جېنىغا تەگكەن بولغاچقا، ئەمدى ئۇلار جەنۇبلۇقلارنىڭ ئۈستىدىن تازا كۈلەتتى. ئۇلارنىڭ ئوقتىلىرى خىزمەتداشلىرىنى ئويغىتىپ بۇ ئىشنى ئۇلارغا تەپسىلىي سۆزلەپ بېرىدۇ، ئەرلىرى تاڭ سەھەردە خوتۇنلىرىنى ئويغىتىپ ئۇلارغا سۆزلەپ بەرگىلى بولىدىغان يەرلىرىنى سۆزلەپ بېرىدۇ. شۇنىڭ بىلەن ئۇ خوتۇنلار دەرھال كىيىملىرىنى كىيىشىپ قوشنىلىرىنىڭ ئۆيلىرىگە يۈگۈرۈپ چىقىپ ئۇلارغا

سۆزلەپ بېرىدۇ. شىماللىقلارنىڭ خوتۇنلىرى بۇ ۋەقەگە ئۈچەيلىرى ئۈزۈلگۈدەك كۈلۈشىدۇ، سىلەر جەنۇبلۇقلار ئاياللارنى ھۆرمەتلەيمىز دەپ يوغان گەپ قىلاتتىڭلار، باپا سىلەر مۇشۇنداق ئادەملەر ئىكەنسىلەر - دە، دېيىشىپ كېتىدۇ، ئاندىن ئۇ خوتۇنلار ھېچكىمنى كۆزلىرىگە ئىلماي غادىيىپ مېڭىشىپ كېتىدۇ، ئەرلىرىمۇ چاغلىق ئىكەنغۇ، سىياسىي يىغىلىشلارغا بارىمىز دەپ قويۇپ بارىدىغان يېرى ئاشۇ يەر ئىكەن، دېيىشىدۇ. ئەمما، ئۇلار سىكارلېتنىڭ ئۈستىدىن كۈلۈشمەيدۇ، ئۇنىڭ بېشىغا كەلگەن بەختسىزلىككە ھېسداشلىق قىلىشىدۇ. ئۇلارنىڭ نەزىرىدە ئۇ ئاتلانتا بويىچە دۇرۇس ئايال. شىماللىقلارغا ياخشى مۇئامىلە قىلىدىغان بىرنەچچىلا ئايال بار، سىكارلېت شۇلارنىڭ بىرىسى، ئېرى ئوبدان قارماي ئۆزىنىڭ جېنىنى ئۆزى بېقىش ئۈچۈن تىرىكچىلىككە بېرىلگەچكە، ئۇ خېلى بۇرۇندىلا ئۇلارنىڭ ھېسداشلىقىغا ئېرىشكەن. ئېرى ئەسكى بولسىمۇ ئۆزىگە سادىق ئەمەس دەپ ئويلىمىغان، بۇ نېمىدىگەن قورقۇنچلۇق ئىش. ئۇنىڭ ساداقەتسىزلىكى بىلەن ئۆلۈمى بىرلا ۋاقىتتا يۈز بېرىپ تېخىمۇ قورقۇنچلۇق بىر ئىش بولدى. نېمىلا بولسۇن، ئېرى ئەسكى بولسىمۇ بولغىنى ياخشى ئىدى. شۇ سەۋەبتىنمۇ، شىماللىق خانىملارنىڭ سىكارلېتقا بولغان مۇئامىلىسىنىڭ ئالاھىدە ياخشى بولۇشىدا گەپ يوق ئىدى. مادې خانىم، مېرۋېتېر خانىم، ئېلىسن خانىم، تومى ۋېلبورننىڭ تۇل قالغان خوتۇنى، بولۇپمۇ ئاشلىپى ۋېلكېسنىڭ خانىمىنى بۇنىڭدىن كېيىن ئۇچرىتىدىغان بولسا، ئۇلار ئۇ خانىملارنى كۆزگە ئىلمايدۇ، مەسخىرە قىلىدۇ، بۇ تۇرغان گەپ.

شۇ كۈنى كېچىدە شەھەرنىڭ شىمالىدىكى قاپقاراڭغۇ ئۆيلەرنىڭ ئىچىدە مۇشۇ ھەقتە كۆپ پاراڭ بولدى. ئاياللار ئەرلىرىگە شىماللىقلار نېمە دەپ ئويلسا ئويلسۇن كارىمىز يوق، دېيىشتى. ئەمما، كۆڭۈللىرىدە ئىندىيانلارنىڭ قامچىسىنى يېيىشكە رازى ئىدىكى، شىماللىقلارنىڭ مەسخىرىسىگە قېلىشقا

رازى ئەمەس ئىدى، ئۆز ئەرلىرىنىڭ ھەقىقىي ئەھۋالىنىڭ ئاشكارىلىنىپ قېلىشىنى تېخىمۇ خالىمايتتى.

دوختۇر مادې رېت باتلېر ۋە باشقا بىرنەچچەيلەننىڭ زورى بىلەن بۇ ئىشقا ماقۇل دەپ قويۇپ، غۇرۇرىنىڭ ھاقارەتلىنىۋاتقانلىقىغا ئىچ - ئىچىدىن خاپا ئىدى. ئەگەر باشقىلار چېتىلىپ قالمىغان بولسا، ئۆزۈمنى ئاشكارىلاپ دارغا ئېسىلىشقا رازى ئىدىمكى، بېلىپنىڭ قىمارخانىسىغا بېرىشىنى ھەرگىز خالىمايتتىم، دەپى ئۇ مادې خانىمغا.

— بۇ، سىز ئۈچۈنمۇ بىر ھاقارەت، مادې خانىم، — دەپى ئۇ ئاچچىقى بىلەن يەنە.

— بەربىر، سىزنىڭ ئۇ يەرگە بارمىغانلىقىڭىزنى ھەممە ئادەم بىلىدۇ، چۈنكى... چۈنكى...

— شىماللىق ئالۋاستىلار بىلمەيدۇ، ھاياتىمىزنى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن بۇ ئىشنى ئۇلارغا راستتەك كۆرسىتىش كېرەك. ئۇلار چوقۇم ئۈستىمىزدىن كۈلىدۇ، مەن بۇ ئىشقا خەقلەرنىڭ ئىشىنىپ قېلىپ ئۈستىمىزدىن كۈلكە قىلىشىغا بەكمۇ ئۆچ، چۈنكى... سۆيۈملۈكۈم، مەن سىزگە ئەزەلدىن سادىق بولۇپ كېلىۋاتىمەن.

— بۇنى بىلىمەن، — دەپى قاراڭغۇدا كۈلۈپ تۇرۇپ مادې خانىم، ئاندىن ئورۇق قولىنى ئۇنىڭ قولى ئۈستىگە قويدى، — مەن بۇ ئىشنىڭ راست بولۇشىنى خالايمەنكى، ئۇلارنىڭ سىزنىڭ بىر تال مويىڭىزغا تېگىشىنى خالىمايمەن.

— نېمە دەپ جۆيلۈۋاتىسىز؟ — دوختۇر مادې توۋلاپ كەتتى. ئۇ خوتۇنىنىڭ ئۆزىگە قىلچە گۇمانلانماي شۇنچىلىك قاتتىق ئىشەنگەنلىكىگە ھەيران قالغانىدى.

— مەن دارستىن ئايرىلدىم، پىلمۇ تۈگەپ كەتتى، ھازىر سىزدىن باشقا ھېچكىمم يوق.

— ساراڭ بولىدىڭىزمۇ؟ نېمىلەرنى دەۋاتىسىز؟

— گالۋاڭ قېرى، — دەپى مادې خانىم مۇلايىم تەلەپپۇزدا

بېشىنى ئۇنىڭ قولىنىڭ ئۈستىگە قويۇپ.

دوختۇر مادې بىردىنلا جىمىپ كېتىپ، بىر ئازدىن كېيىن خوتۇنىنىڭ يۈزىنى سىلاپ قويۇپ يەنە سۆزلەپ كەتتى:

— مېنى رېت باتلېرنىڭ ئۇ تەكلىپىنى قوبۇل قىل دېگۈچە دارغا ئېسىۋەتكىنىڭ ياخشى ئەمەسمۇ؟ ئۇ مېنىڭ ھاياتىمنى قۇتۇلدۇرۇۋالغان تەقدىردىمۇ ئۇنىڭغا ھەرگىز رەھمەت ئېيتايەن. ئۇ شۇنچىلىك تەكەببۇر ھەم ئۇچىغا چىققان ھاياكەش، ئۇنى ئويلىساملا قۇيقا چاچلىرىم تىك تۇرۇپ كېتىدۇ، ئاشۇنداق بىر ئادەمگە رەھمەت ئېيتىمەنمۇ؟ يا ئۇ ئۇرۇشقا قاتناشمىسا...

— مېلانىيەنىڭ ئېيتىشىچە، ئۇ ئاتلانتا قولىدىن كەتكەندىن كېيىن ئارمىيەگە قاتنىشىپتىكەن.

— يالغان! مېلانىيە خانىم ئاغزى تاتلىق ئوغرىنىڭمۇ گېپىگە ئىشىنىدۇ. مەن رېت باتلېرنىڭ نېمە ئۈچۈن بۇ ئىشقا تەۋەككۈل قىلىۋاتقانلىقىغا زادىلا چۈشەنمىدىم. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇنىڭ كېنىدى خانىم بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى توغرىلۇقمۇ گەپ - سۆز تولا، ئۇلار پەيتوندا بىللە ئولتۇرۇپ مېڭىشىدىكەن. بىر يىلدىن بېرى بۇنداق ئىشلار كۆپ بوپتۇ. ئۇ بۇ ئىشنى چوقۇم كېنىدى خانىم ئۈچۈن قىلدى.

— ئەگەر سىكارلېت ئۈچۈن بولسا ئۇ بۇ ئىشنى ھەرگىز قىلمايتتى. فىرانك كېنىدى دارغا ئېسىلسا ئۇ خۇشال بولمايتتى؛ مېنىڭچە، ئۇ مېلانىيە ئۈچۈن...

— سىز ئىككىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدىمۇ بىر ئىش بار دېمەكچىمۇ؟

— يوق گەپنى قىلماڭچۇ. ئەمما، باتلېر ئەپەندى ئۇرۇش ۋاقتىدا ئاشلىپىنى بىر ئامال قىلىپ شىماللىقلارنىڭ قولىدىن قۇتۇلدۇرۇپ كەتكەندىن كېيىن، مېلانىيە ئۇنى ئۆزىچىلا ياخشى كۆرۈپ قالدى. ئۇنىڭ ئۈچۈن ئادىل گەپنىمۇ قىلاي، ئۇ مېلانىيە بىلەن بىللە بولغاندا چىرايىدا ھارامزادە كۈلكىلىرى زادىلا

كۆرۈنمەيدۇ، مۇلايىملىشىپ باشقىلا بىر ئادەمگە ئايلىنىپ قالىدۇ. مېلانىيەگە بولغان مۇئامىلىسىدىن ئۇنىڭ ئەدەپ - قائىدىلىك ئادەم بولاي دېسە بولالايدىغانلىقىغا ئادەمنىڭ كۆزى يېتىپمۇ قالىدۇ. ئۇنىڭ بۇنداق ئۆزگىرىپ كېتىشى... — مادې خانىم گېپىنىڭ ئاخىرىنى دېمىدى، — دوختۇر، سىز بەلكىم مېنىڭ بۇ قارشىمنى ياخشى كۆرمەسلىكىڭىز مۇمكىن. — ئۇلار توغرىلۇق بولىدىغان ھەرقانداق پاراڭنى ياخشى كۆرمەيمەن.

— ئۇنىڭ بۇ ئىشنى قىلىشى بىر تەرەپتىن مېلانىيە ئۈچۈن، ئەڭ مۇھىمى، بىزگە بىر ئويۇن كۆرسىتىش ئۈچۈن بولسا كېرەك. بۇرۇن بىز ئۇنىڭغا شۇنچىلىك ئۆچ ئىدۇق، بۇ خىل ھالىتىمىزنى ھەتتا ئاشكارا ئىپادىلەيتتۇق. ئەمدى ھازىر ئۇ بىزنىڭ ئالدىمىزغا قىيىن بىر مەسىلىنى قويۇپ قويدى: سىلەر ئۆزۈڭلارنىڭ ۋاتلىنىنىڭ يېنىدا ئىكەنلىكىڭلارغا ئىقرار بولۇپ، ئۆزۈڭلارنىمۇ، بىزنىمۇ شىماللىقلارنىڭ ئالدىدا رەسۋا قىلىشىڭلار، يا بولمىسا راست گەپنى قىلىپ دارغا ئېسىلىشىڭلار كېرەك. ئۇ يەنە بىزنىڭ ئۇنىڭغا ھەم ئۇنىڭ ئۇ ئاشىنىسىغا رەھمەت ئېيتىدىغانلىقىمىزنى بىلىدۇ. ئەمما، بىز دارغا ئېسىلىپ كەتسەكمۇ ئۇلارنىڭ بىزگە قىلغان ياخشىلىقىغا رەھمەت ئوقۇشنى خالىمايمىز. بەسلىشەلمەيمەنكى، شۇ تۇرقىدا ئۇ بىر چەتتە تاماشا كۆرۈپ تۇرۇۋاتىدۇ.

دوختۇر چوڭقۇر بىر تىنىپ قويدى.

— ئۇ بىزنى ئۇ يەرگە ئېلىپ بارغاندا، ماڭمۇ خۇددى تاماشىمىزنى كۆرۈۋاتقاندەك كۆرۈنۈپ كەتتى.

— دوختۇر، — دېدى خانىم سەل ئارىسالدى بولۇپ، —

ئۇنىڭ ئىچى قانداق ئىكەن؟

— نېمە دەۋاتىسىز، مادې خانىم؟

— ئۇنىڭ قىمارخانىسىنىڭ ئىچى قانداق ئىكەن دەۋاتىمەن؟

تاشئەينەك، ئاسما چىراغلار بارمىكەن؟ ئۇ قىزلار... ئۇلار

ئۈستىگە كىيىم كىيمەي يۈرەمدىكەن؟

دوختۇر بۇ گەپنى ئاڭلاپ ھەيران قالدى ۋە شۇئان سەكرەپ كەتتى. چۈنكى، ئۇ ئىپپەتلىك ئايالنىڭ ئىپتىتىنى يوقاتقان ئۇ ئاياللارغا بۇنچىلىك قىزىقىپ قالىدىغانلىقىنى خىيالغا كەلتۈرۈپ باقمىغانىدى.

— ۋاي خۇدايىمەي، سىز ئىزا تارتماي مەندىن بۇ گەپنى قانداق سوراۋاتىسىز؟ ساراڭ بولىدىغىزمۇ؟ مەن سىزگە ئۆزىڭىزنى بېسىۋالىدىغان دورا بەرسەم بولغۇدەك.

— ماڭا ئۇنداق دورا لازىم ئەمەس، سۆيۈملۈكۈم، ئۇ ئەسكى ئاياللارنىڭ تۇرىدىغان يېرىنىڭ قانداقلىقىنى بىلىپ باققۇم كېلىپ قالدى. ئۇنى بىلىشكە مۇشۇ پۇرسەتتىن باشقا پۇرسەتمۇ يوق - دە. سىز ئەسكى ئىكەنسىز، ماڭا دەپ بەرمەيۋاتىسىز.

— مەن ئۇ يەردە ھېچنېمىنى كۆرمىدىم. ئۇ يەرگە كىرىپ قالغىنىم ماڭا قاتتىق ھار كەلگەچكە، ھېچنېمىگە قارىمىغانىدىم، — دېدى دوختۇر جىددىي تەلەپپۇزدا. ئۇ خوتۇننىڭ پەزىلىتىدىن قىلچە گۇمان قىلمايتتى، شۇڭا ئۇنىڭ گەپلىرى ئۇنى ئاخشام يۈز بەرگەن ئىشلاردىنمۇ بەكرەك ھەيران قالدۇردى، — رۇخسەت قىلىشىڭىز، مەن كىرىپ ئۇخلاسام.

— بوپتۇ ئۇخلاڭ! — مادې خانىمنىڭ ئاۋازىدىن ئۇنىڭ قاتتىق ئۈمىدسىزلەنگەنلىكى چىقىپ تۇراتتى. دوختۇر ساپما كەشىنى كىيىۋاتقاندا، خانىمنىڭ خۇشال ئاۋازدا، — مېرۋېتېر خانىم بوۋىيىدىن ئۇ يەرنىڭ قانداقلىقىنى چوقۇم سوراپ بىلدى، شۇنىڭدىن سورايمەن، — دېگەنلىكى ئاڭلاندى.

— توۋا دەڭ، خانىم! دۇرۇس ئاياللارمۇ ئاشۇنداق گەپلەرنى قىلىشامدۇ؟

— كىرىپ ئۇيقۇڭىزنى ئۇخلاڭ.

ئەتىسى قار ئارلاش يامغۇر ياغدى، قىشتا بالدۇرلا قاراڭغۇ چۈشۈپ كېتەتتى. خېلىدىن كېيىن قار توختاپ شامال چىقىشقا

باشلىدى. مېلانىيە يوغان بىر چاپانغا ئورنىنىپ، بىر نېگىر بىلەن بىللە سىرتقا چىقىپ كەتتى. ئۇ نېگىر پەيتونكەش بولۇپ، مېلانىيەنى ئىزدەپ كەلگەنىدى، كېلىشى سىرلىق ئىدى. تالادا دېرىزە پەردىلىرى چۈشۈرۈۋېتىلگەن بىر پەيتون تۇراتتى. مېلانىيە پەيتوننىڭ قېشىغا كېلىشىگە پەيتوننىڭ ئىشىكى ئېچىلىپ، قاراڭغۇدا بىر ئايالنىڭ پەيتون ئىچىدە ئولتۇرغانلىقى كۆرۈندى.

مېلانىيە يېقىنراق بېرىپ ئۇنىڭ چىرايىغا قارىدى، ئاندىن ئۇنىڭغا:

— سىز كىم بولىسىز؟ ئۆيگە كىرسىڭىز بولمامدۇ؟ تالا سوغۇق! — دېدى.

— پەيتونغا چىقىپ مەن بىلەن بىردەم ئولتۇرۇڭ. ۋىلكېس خانىم، — پەيتوننىڭ ئىچىدىن ئىزا تارتىپراق چىققان تونۇشلا بىر ئاۋاز ئاڭلاندى.

— ھوي، ۋاتلىن... خانقىز... خانىممۇ نېمە سىز؟ — دېدى مېلانىيە، — مەنمۇ سىز بىلەن كۆرۈشۈشنى ئويلاپ تۇراتتىم. يۈرۈڭ، ئۆيگە كىرىڭ!

— بولمايدۇ. ۋىلكېس خانىم، — دېدى بېلىلى ۋاتلىن. ئاۋازىدىن سەل ئەندىكىپ تۇرۇۋاتقانلىقى چىقىپ تۇراتتى، — پەيتوندا ئولتۇرۇپ پاراڭلىشايلى.

مېلانىيە پەيتونغا چىقتى. پەيتونكەش پەيتوننىڭ ئىشىكىنى يېپىۋەتتى. مېلانىيە ئۇنىڭ يېنىدا ئولتۇرۇپ قوللىرىنى تۇتتى. — بۈگۈنكى ئىش ئۈچۈن سىزگە نېمە دەپ رەھمەت ئېيتىشىمنى بىلمەيۋاتمەن. سىزگە ھەممىمىز چوڭقۇر رەھمەت ئېيتىمىز.

— ۋىلكېس خانىم، بۈگۈن ئەتىگەن سىز ماڭا ھېلىقى خەتنى ئەۋەتمەسلىكىڭىز كېرەك ئىدى. بۇ مېنىڭ سىزنىڭ خېتىڭىزنى ئېلىشنى خالىمىغانلىقىم ئەمەس، ئاساسلىقى، ئۇ خەتنىڭ شىماللىقلارنىڭ قولىغا چۈشۈپ كېتىشىدىن قورقتۇم.

خېتىڭىزدە مېنىڭ يېنىمغا بېرىپ رەھمەت ئېيتماقچى ئىكەنلىكىڭىزنى دەپسىز. سىز نېمىدېگەن يۈزە ئويلىغان؟ نېمىشقا ئۇنداق ئويلىدىڭىز؟ ئاخىر بولالماي قاراڭغۇ چۈشكەندە يېنىڭىزغا ئۆزۈم كەلدىم. ئۇنداق قىلسىڭىز ھەرگىز بولمايتتى. مەن... سىز زە — ھەي... ئۇ ئىشىڭىز ياخشى بولمىدى.

— ئېرىمنى قۇتۇلدۇرۇۋالغان ياخشى نىيەتلىك بىر ئايالغا رەھمەت ئېيتىش ئۈچۈن ئالدىغا بارسام نېمىشقا ياخشى بولمايدۇ؟

— بۇ گېپىڭىزنى قويۇڭ، ۋىلكېس خانىم، سىز يەنىلا گېپىمنى چۈشەنمىدىڭىز.

مېلانىيە بىردەم جىمپ كېتىپ، ئۇنىڭ ئۇ گېپىنىڭ مەنىسىگە چۈشەنگەندەك بولدى ۋە شۇندىلا خىجالەت بولۇپ قالدى. كىيىملىرى ئاددىي بۇ چىرايلىق ئايالنىڭ تۇرقى، گەپ - سۆزلىرى مېلانىيەگە ئۇنىڭ ئۇنداق بۇرۇق ئايال ئەمەسلىكىنى بىلدۈرۈپ تۇرۇۋاتاتتى، گەپلىرى سەل ئاددىي بولسىمۇ، ئەمما ياخشى نىيەت بىلەن قىلىنىۋاتقان قىزغىن گەپلەر ئىدى.

— بۈگۈن زاندارمدا ناھايىتى ياخشى گەپ قىپسىز، ۋاتلىن خانىم، سىز ھەم سىزنىڭ ھېلىقى... سىزنىڭ... ئۇ قىزلىرىڭىز بىزنىڭ ئەللىرىمىزنىڭ ھاياتىنى قۇتۇلدۇرۇپ قاپسىلەر.

— ۋىلكېس ئەپەندى ئاجايىپ جاسارەت كۆرسەتتى. ئۇنىڭ قانداق قىلىپ شۇنداق مەزمۇت تۇرۇپ ئەھۋاللارنى ئېنىق سۆزلەپ بېرەلگەنلىكىگە ھەيرانمەن، ئاخشام ئۇنىڭ يارىسىدىن توختىماي قان ئېقىۋاتقانلىقىنى ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆرگەندىم. ئۇياقنىڭ ئەھۋالى ھازىر قانداق، ۋىلكېس خانىم؟

— ھازىر ياخشى، رەھمەت سىزگە. دوختۇر گۆشىنىڭلا زەخمىلەنگەنلىكىنى ئېيتتى. بۈگۈن ئەتىگەن ھاراقنىڭ كۈچى بىلەن شۇنداق تۇرالدى، بولمىسا ئۈنچىلىك ئۇزاق بەرداشلىق بېرەلمەيتتى. ئاخىرقى ھېسابتا ئۇلارنىڭ ھاياتىنى سىز قۇتۇلدۇرۇپ قالدىڭىز. ئەينەكنى تۆلىتىۋالسىمەن دەپ كۆتۈرگەن

غۇۋاغايڭىز ھەممە ئادەمنى ئىشەندۈرۈۋېتىپتۇ.

— رەھمەت سىزگە خانىم، ئەمما... كاپىتان باتلىرىنىڭ ئوينىغان رولىمۇ ئاجايىپ چوڭ بولدى، — بېللى بۇ گەپنى مەغرۇر تەلەپپۇزدا دېدى.

— راست دەيسىز، — دېدى مېلانىيە قىزغىن ئاھاڭدا، — شىماللىقلارنىڭ ئىچىدە ئۇنىڭ گۇۋاھلىقىغا ئىشەنمەيدىغانلىرى يوق ئىكەن، ھەممە ئىشنى ئاجايىپ ياخشى بىر تەرەپ قىلدى. ئۇنىڭغا، سىزگە قانداق رەھمەت ئېيتىشىمنى بىلمەيمەن. سىلەر بەكمۇ ئاق كۆڭۈل ئادەملەر ئىكەنسىلەر.

— بەكمۇ تەكەللۇپ قىلىپ كېتىۋاتىسىز، ۋىلكېس خانىم. ۋىلكېس ئەپەندىنى دائىم سىزنىڭ يېنىمىزغا كېلىپ تۇرىدۇ، دېگەن گېپىم سىزنى بىئارام قىلمىغاندۇ؟ ئەمەلىيەتتە، ئۇ ئۇ يەرگە بىر قېتىممۇ بېرىپ باقمىغان...

— بۇنى مەن بىلىمەن، شۇڭا ئۇ گېپىڭىزگە پەقەتلا بىئارام بولمىدىم، ئەكسىچە سۆيۈندۈم.

— ئەمما، باشقا خانىملار سۆيۈنمەيدۇ، — دېدى بېللى بىردىنلا تۇرۇلۇپ، — كېسىپ ئېيتالايمەنكى، ئۇلار كاپىتان باتلىرىدىنمۇ رازى بولمايدۇ، ئەكسىچە ئۇنىڭغا تېخىمۇ ئوچ بولۇپ كېتىدۇ. مەن ئويلايمەن، ئۇلارنىڭ ئىچىدە بىر سىزلا مەندىن رازى. ئۇلار مېنى كوچىدا كۆرسە چوقۇم تەتۈر قاراپ ئۆتۈپ كېتىدۇ. ئۇلارنىڭ ئەرلىرىنىڭ ھەممىسى دارغا ئېسىلىشىمۇ كارىم يوق، ئەمما ۋىلكېس ئەپەندىگە ئۇنداق قىلالايمەن. ئۇرۇش ۋاقتىدا سىلەرنىڭ ماڭا ياخشى مۇئامىلە قىلغانلىقىڭلار زادىلا ئېسىمدىن چىقمايدۇ. دوختۇرخانىغا ئىئانە قىلغان پۇلۇمنى سىز قولۇمدىن ئېلىپ ئۇلارغا تاپشۇرۇپ بەرگەن. پۈتۈن شەھەردە ھېچكىم ماڭا سىزدەك قىلمىغان. مەن خەقنىڭ قىلغان ياخشىلىقىنى ھەرگىز ئۇنتۇپ قالمايمەن. مەن ۋىلكېس ئەپەندى دارغا ئېسىلىپ كەتسە سىزنىڭ تۇل قالىدىغانلىقىڭىزنى، بالىڭىزنىڭ يېتىم قالىدىغانلىقىنى ئويلىدىم... بالىڭىز شۇنداق

ئوماق بالا بوپتۇ، ۋىلكېس خانىم، مېنىڭمۇ بالام بار، شۇڭا...
— شۇنداقمۇ؟ بالىڭىز ھازىر نەدە؟ ... ھە...

— ئۇ ئاتلانتادا ئەمەس، بۇ يەرگىمۇ كېلىپ باقمىغان،
كىچىكىدە كۆرگەنچە ئۆزۈممۇ كۆرۈپ باقمىدىم. مەن... ھەي،
كاپىتان باتلىر ماڭا ئۇلار ئۈچۈن يالغان گۇۋاھلىقتىن ئۆتۈشنى
ئېيتقاندا، مەن ئۇلارنىڭ كىملىرى ئىكەنلىكىنى سورىدىم، ئىچىدە
ۋىلكېس ئەپەندىنىڭمۇ بارلىقىنى ئاڭلاپ قىلچە ئىككىلەنمىدىم،
قىزلارغا: ئەگەر قايسىڭلار ۋىلكېس ئەپەندى بىر كېچە مۇشۇ يەردە
بولغان، دېگەن گەپنى دېمەيدىغان بولساڭلار بوغۇزلىۋېتىمەن،
دېدىم.

— ھە! — مېلانىيە بېلىپنىڭ «قىزلار» دېگەن گېپىنى
ئاڭلاپ خىجالەت بولۇپ كەتتى،... سىز... ھەم ئۇلار... بولمىغان
بولساڭلار بىزنى مەڭگۈ پالاكەت باساتتى.

— بۇ ئىشنى مەن سىز ئۈچۈن قىلدىم، — دېدى بېلىپى
قىزغىن تەلەپپۇزدا، — باشقا ئادەم بولغان بولسا ھەرگىز ئۇنداق
قىلمايتتىم. يالغۇز كېنىپىدى خانىمنىڭ ئېرى بولغان بولسىمۇ،
كاپىتان باتلىر ھەرقانچە گەپ قىلسىمۇ ئۇنىمايتتىم.

— نېمە ئۈچۈن؟

— ۋىلكېس خانىم، بىزدەك ئاياللارنىڭ بىلمەيدىغىنى ئاز.
ئەگەر ئاشۇ خانىملار، خانقىزلار بىزنىڭ ئۆزلىرىنى قانچىلىك
دەرىجىدە چۈشىنىدىغانلىقىمىزنى بىلىدىغان بولسا قورقۇپ جېنى
چىقىپ كېتىدۇ. كېنىپىدى خانىم ياخشى ئايال ئەمەس، ۋىلكېس
خانم. ئۇ ئۆزىنىڭ ئېرىنى، ۋېلبورندەك ياخشى بىر يىگىتنى
ئۆز قولى بىلەن ئۆلتۈرگەندەك بولدى، ھەممىسى شۇنىڭ
كاساپىتى، ئاتلانتادا يالغۇز قاتراپ يۈرۈپ نېگىرلار بىلەن ئاق
تەنلىك يامان ئادەملەرنىڭ دىققىتىنى ئۆزىگە تارتقان گەپ.
بىزنىڭ قىزلارنىڭ بىرسىمۇ...

— ئۇ مېنىڭ يەڭگەم بولىدۇ، ئۇنىڭ يامان گېپىنى
قىلماسلىقىڭىزنى ئوتتۇرىمەن، — دېدى مېلانىيە شۇئان

چىرايىنى تۇرۇپ.

بېلىي گەپۇ سورىغاندەك دەررۇ ئۇنىڭ قولىنى تۇتتى، لېكىن يەنە شۇئانلا قولىنى تارتىۋالدى.

— ماڭا بۇنداق مۇئامىلە قىلماڭ، ۋىلكېس خانىم، مەن چىدىيالىمەن. بايىلا شۇنداق قىزغىن ئىدىڭىز، سىزنىڭ ئۇياقنى تولىمۇ ياخشى كۆرىدىغانلىقىڭىزنى ئۇنتۇپ قاپتىمەن. ئۇ گەپنى قىلىپ قويۇپ ئۆزۈمۈ خىجىل بولۇپ قالدىم. بىچارە كېنىپىدى ئەپەندى ئۆلۈپ كەتتى، مەنمۇ كۆپ بىئارام بولدۇم. ئۇ ياخشى ئادەم ئىدى، دائىم ئۇنىڭدىن بىر نەرسىلەرنى سېتىۋالغىتىم، ماڭا شۇنداق ئوبدان مۇئامىلە قىلاتتى. ئەمما، كېنىپىدى خانىم... ھەي. ئۇ سىزگە ئوخشىمايدۇ، ۋىلكېس خانىم. ئۇ رەھىمسىز ئايال، ئۇنى شۇنداق دەپ ئويلىماسلىققا ئامال يوق... كېنىپىدى ئەپەندىنى قاچان يەرلىكىدە قويسىلەر؟

— ئەتە ئەتىگەندە. سىزنىڭ كېنىپىدى خانىمنى ئۇنداق دېيىشىڭىز توغرا ئەمەس، شۇ تۇرقىدا ئۇ قاتتىق ئازاب ئىچىدە تۇرۇۋاتىدۇ.

— بەلكىم شۇنداق تۇ، — دېدى بېلىي. ئېنىقكى، ئۇ بۇ گەپكە ئىشەنمەيتتى، — ئەمدى مەن قايتاي. يەنە تۇرۇۋەرسەم بىرەرسى پەيتونۇمنى تونۇپ قېلىشى مۇمكىن، ئۇ چاغدا سىزگە ياخشى بولمايدۇ، يەنە بىر ئىش، ۋىلكېس خانىم، ناۋادا مېنى كوچىلاردا ئۇچرىتىپ قالسىڭىز، ماڭا... ماڭا گەپ قىلماي كېتىۋېرىڭ، مەن سىزنى كەچۈرمىەن.

— سىز بىلەن سۆزلىشىشنى ئۆزۈمچە شەرەپ دەپ ئويلايمەن. سىزنىڭ ياردىمىڭىزگە ئېرىشىشمۇ مەن ئۈچۈن شەرەپلىك ئىش. مەن... مەن بۇنىڭدىن كېيىنمۇ ئۇچرىشىپ تۇرۇشىمىزنى خالايمەن.

— ياق، — دېدى بېلىي، — ئۇنداق قىلساق ياخشى بولمايدۇ... خەير — خوش!

قىرىق يەتتىنچى باب

سىكارلېت ھۇجرىسىدا ئۆزى يالغۇز ئولتۇراتتى، نېگىر ئانا ئېلىپ كىرگەن تاماقتىن ئازراقلا يەپ بولدى قىلدى. سىرتتا شامال توختىماي چىقىپ تۇرۇۋاتاتتى، ئۆيىنىڭ ئىچىدە قورقۇنچلۇق جىمجىتلىق ھۆكۈم سۈرەتتى. بىرنەچچە سائەتنىڭ ئالدىدا فىرانكىنىڭ جەستى مېھمانخانا ئۆيدە ئىدى، ئادەملەر پۈتۈننىڭ ئۈچىدا مېڭىپ كىرىپ - چىقىشاتتى، پىچىرلىشىپ پاراڭ قىلىشاتتى. قوشنىلار ئىشكىنى بوش چىكىپ كىرىشەتتى، كىرىپ ئۇنىڭغا تەسەللى ئېيتىشاتتى. فىرانكىنىڭ سىڭلىسى جونىسپورودىن ئاكىسىنىڭ ئۆلۈمىگە كەلگەن بولۇپ، ئۇمۇ پات - پات يىغلاپ قويايتتى.

ھازىر ئۆيلەر جىمجىت، ئىشىك ئوچۇق بولسىمۇ، ئۇ پەلەمپەيلەردىن ھېچقانداق شەپە ئاڭلانمايدۇ. فىرانكىنىڭ جەستى ئۆيگە ئېلىپ كېلىنگەندە قىزى بىلەن ئوغلى مېلانىيەلەرنىڭ ئۆيدە ئىدى. ھازىر ئوغلىنىڭ يۈگۈرۈپ يۈرۈشلىرى، قىزىنىڭ ۋىلىقلاپ كۈلۈشلىرىنى شۇنچىلىك كۆرگۈسى كېلىپ كېتىۋاتاتتى. ئاشخانىمۇ جىمپ كەتكەن، پېتتېر بىلەن نېگىر ئانا ۋە ئاشپەز ئايالنىڭ بىر - بىرىگە ۋارقىرىغانلىرىمۇ ئاڭلانمايدۇ، ھەتتا پىتتېر ھاممىمۇ سىكارلېتنىڭ ئارامىنى بۇزۇپ ئۇنى تېخىمۇ ئازابقا سالماي دەپ ئويلاپ، تەۋرەنمە ئورۇندۇقنى غىچىرلاتمايۋاتىدۇ.

ئۇنى قايغۇدا، ئارامىنى بۇزمايلى دەپ ئويلاپ ھەممەيلەن يالغۇز قالدۇرۇپ قويغانىدى، يېنىغا ھېچكىم كىرمەيتتى. لېكىن، ئۇ ئۇنىڭ ئەكسىچە يالغۇزلۇقنى زادىلا خالىمايتتى. ئۇنىڭ قايغۇلۇق ئىشلىرى ئاز بولغانمۇ؟ ھەممىسىگە چىدىغان، بۇ قېتىمقىسىغىمۇ چىدىيالايتتى. ئوخشىمايدىغىنى، فىرانكىنىڭ

ئۆلۈمى ئۇنىڭغا قاتتىق مىسكىنلىك ئېلىپ كەلگەنىدى.
ئۇنىڭدىن باشقا ئۇ قورقاتتى، پۇشايمان قىلاتتى، ۋىجدانى
ئازابلىناتتى، ئۆمرىدە تۇنجى قېتىم پۇشايمان ئوتىدا
پۇچۇلىنىۋاتاتتى.

ئۇنىڭغا يەنە ۋەھىمە ۋە خۇراپىيلىقمۇ ئارىلىشىپ كەتكەنىدى.
شۇڭا پات - پات فىرانك ئىككىسى ياتقان كارىۋاتقا يەرنىڭ
تېگىدىن قاراپ قويايتتى.

فىرانكىنى ئۇ ئۆلتۈردى، چوقۇم ئۇ ئۆلتۈردى، خۇددى
مىلتىقنىڭ تەپكىسىنى ئۆز قولى بىلەن باسقاندەك. فىرانك
ئۇنىڭغا سىرتقا يالغۇز چىقماڭ دەپ يالۋۇرغان، لېكىن ئۇ
ئاڭلىمىدى، ئەمدى ئۇنىڭ جاھىللىقى فىرانكنىڭ بېشىغا
چىقتى. خۇدا ئۇنى چوقۇم مۇشۇ ئىش ئۈچۈن جازالايدۇ. ئۇنىڭدىن
باشقا يەنە بىر ئىشمۇ بار، ئۇ ئىشنىڭ سىكارلېتقا بولغان
بېسىمى تېخىمۇ چوڭ، تېخىمۇ قورقۇنچىلۇق بولۇپ، ئۇنى
ئىنتايىن ئەنسىزچىلىككە سالاتتى. فىرانكنىڭ جانىنىز جىمجىت
يۈزىدە ئامالسىز قالغاندەك بىر خىل ئېغىر قايغۇ - ھەسرەت
قېتىپ قالغانىدى، ئۇ خىل ھالەت خۇددى سىكارلېتنىڭ
ئۈستىدىن دەرد تۆكۈۋاتقاندەك كۆرۈنەتتى. فىرانك سۈئەللىپنى
ياخشى كۆرەتتى، ئەمما ئۇنىڭغا سىكارلېت تېگىۋالدى، خۇدا ئۇنى
مۇشۇ ئىشى ئۈچۈنمۇ جازالايدۇ، ئۇ جازا سۈپىسىدا بېشىنى
ئېگىپ قىلمىشىغا ئىقرار بولىدۇ، شىماللىقلارنىڭ لاگېرىدىن
ھارۋا بىلەن قايتىپ كېلىۋاتقاندا ئۇنىڭغا يالغان
سۆزلىگەنلىكىنى بويىنىغا ئالىدۇ.

بەلكىم سىكارلېت ئۆزىنى ئاقلاپ، مەقسىتىمگە يېتىش
ئۈچۈن شۇنداق قىلدىم، ئۇنى ئالدىدىم، شۇنچە كۆپ ئادەمنىڭ
ھاياتىنى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن فىرانك بىلەن سۈئەللىپنىڭ
مۇھەببىتىنى، بەختىنى قۇربان قىلىشىمغا توغرا كەلدى،
دېيىشى مۇمكىن. لېكىن، بۇ گەپلەرنى ئەمدى دېگەننىڭ پايدىسى
يوق، پاكىت ئېنىق تۇرۇپتۇ. سىكارلېت ئۇنىڭغا دادىل

قاربيالمايدۇ. ئۇ فىرانكقا رەھمەتسىزلىك بىلەن ياتلىق بولدى، ئۇنى ئالدىدى. يېرىم يىلدىن بېرى ئۇ فىرانكنى ئاجايىپ زور بەختكە چۆمۈلدۈرەلەيتتى، لېكىن فىرانك ئۆزىنى بەختلىك سەزمىدى. خۇدا ئۇنى جازالايدۇ، چۈنكى ئۇ فىرانكقا ياخشى مۇئامىلىدە بولمىدى، خۇدا ئۇنى جازالايدۇ، ئۇ فىرانكنى ئالدىدى، زەردىگۆش قىلىۋەتتى، مەسخىرە قىلدى، دوستلىرىدىن يىراقلاشتۇرۇۋەتتى، قاۋاقخانا ئېچىپ، مەھبۇسلارنى ياللاپ ئىشلىتىپ، ئۇنى خەقلەرنىڭ يۈزىگە قارىغۇسىز قىلىۋەتتى.

سىكارلېت فىرانكنى قاتتىق خاپا قىلدى، بۇنى ئۇ ئۆزىمۇ بىلىدۇ، ئەمما فىرانك ھەممىگە چىددى، ئۇنىڭدىن قىلچە ئاغرىنمىدى. ئۇ فىرانكنى بىرلا ئىش بىلەن، يەنى بالا تۇغۇپ بېرىپ خۇشال قىلدى، لېكىن ئۇ شۇ چاغدا ئامال قىلالىغان بولسا ئېلانمۇ تۇغمىغان بولاتتى.

سىكارلېت تىترەپ كېتىۋاتاتتى، تىترىكى بېسىلاي دېمەيتتى، فىرانك شۇ تۇرقدا ھايات بولغان بولسا ئۇنىڭغا ياخشى مۇئامىلە قىلىپ، ئۇنى ئوبدان كۈتۈپ، ئۇنىڭغا قىلغانلىرىنى يۇيۇۋەتكۈسى كېلەتتى. خۇدا ئۇنچىلىك خاپا بولۇپ كەتمىگەن، ئۇنىڭدىن ئۇنچىلىك قاتتىق ئوچ ئالمىغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى. ۋاقىت بۇنداق ئاستا ئۆتمىگەن، ئۆينىڭ ئىچى بۇنچىلىك جىمىپ كەتمىگەن بولسىمۇ، ئۇنى ئۇ خىياللار بېسىۋالمىغان بولاتتى. ئۆيدە ئۆزى يالغۇز قالمىغان بولسىمۇ كاشكى، شۇنىڭدا يەنە ياخشى بولاتتى.

مېلانىيە بولغان بولسىمۇ ئۇنىڭغا تەسەللى بېرىپ، كۆڭلىنى ئاۋۇندۇرۇپ بۇ قورقۇنچلۇق خىياللاردىن نېرى قىلاتتى. ئەمما، ئۇ ھازىر ئاشلىپىنىڭ يېنىدا. سىكارلېت پىتتى ھاممىنى چاقىرتىپ كىرىپ، ۋىجدانىي جەھەتتە تارتىۋاتقان ئازابىنى ئازراق بولسىمۇ يەڭگىلەتتىشىنى ئويلاپمۇ باقتى، لېكىن يەنە ئىككىلىنىپ قالدى. ئۇ كەلسە ئۆزىنىڭ ئازابىنى تېخىمۇ ئېغىرلاشتۇرۇۋېتىشى مۇمكىن، چۈنكى پىتتى ھامما فىرانكنىڭ

ئۆلۈمگە ھەممىدىن بەك ئازابلىنىپ كېتىۋاتاتتى، بولۇپمۇ ئۇنىڭ يېشى فىرانكىنىڭ يېشىغا يېقىنراق ئىدى ھەم ئۇنى چىن دىلىدىن ھۆرمەت قىلاتتى. پىتتى ھاممىنىڭ ئۆيىدە تۈۋرۈك بولۇپ تۇرۇپ بېرىدىغان بىر ئەر كىشى بولمىسا بولمايدۇ دەيدىغان تەلپىگىمۇ فىرانك تازا باب كېلەتتى. فىرانك يەنە ئۇنىڭغا گېزىت ئوقۇپ بېرەتتى، شۇ كۈنلۈك بولغان ئىشلارنى چۈشەندۈرۈپ قوياتتى. ئۇ بولسا ئۇنىڭ پايىقىنى ياماپ بېرەتتى، فىرانك زۇكام بولۇپ قالسا ئۇنىڭغا ئايرىم تاماق ئېتىپ بېرىپ ناھايىتى ئوبدان كۈتەتتى. شۇڭا، ئۇ فىرانكىنى قاتتىق ئەسلىەيتتى، كۆزىنىڭ يېشىنى سۈرتۈپ تۇرۇپ: «ئۇ 3K پارتىيەسىدىكىلەرنىڭ كەينىدىن چىقىپ كەتمىگەن بولسا مۇشۇ ئىش يوق» دېگەن گەپنى ئاغزىدىن چۈشۈرمەيتتى.

سىكارلېت شۇ تۇرقىدا بىرەرسىنىڭ كىرىپ ئۆزىگە تەسەللى بېرىشىنى، قورقماسلىققا ئۈندىشىنى، ئېمە ئۈچۈن قورقۇۋاتقانلىقىنى، ئېمە ئەندىشىدە تۇرۇۋاتقانلىقىنى سورىشىنى، ئۆزىگە تەسەللى بېرىشىنى شۇنچىلىك ئارزۇ قىلاتتى. ئەگەر ئاشلىپ بولغان بولسا... ئۇ بۇ ھەقتە ئويلىنىشقا جۈرئەت قىلالمىدى. ئۇ فىرانكىنىلا ئۆلتۈرۈپ قالماي، ئاشلىپىنىمۇ ئۆلتۈرۈۋېتىشكە تاس قالغان - دە. ئەگەر ئاشلىپ ئۇنىڭ فىرانكىنى ئالداپ قانداق قولغا چۈشۈرگەنلىكىنى، يەنە ئۇنىڭغا يامان مۇئامىلىدە بولغانلىقىنى ئاڭلايدىغان بولسا ئۇنى مەڭگۈ ياخشى كۆرمەيدۇ. ئاشلىپ تۈز كۆڭۈل، سەمىمىي، باغرى يۇمشاق ئادەم، مەسىلىلەرگىمۇ ئەتراپلىق قارايدۇ. شۇڭا، بۇ ئىشنىڭ پۈتۈن جەريانىنى چۈشەنسە ئۇنى كەچۈرۈۋېتىشىمۇ مۇمكىن، چوقۇم كەچۈرۈۋېتىدۇ. ئەمما، شۇنىڭدىن كېيىن ئۇنى ئىككىنچى ياخشى كۆرمەيدۇ، شۇڭا ئۇ بۇ ئىشنىڭ ھەقىقىي ئەھۋالىنى ئۇنىڭغا ئۇقتۇرماستىكى كېرەك، چۈنكى ئۇنىڭغا ئاشلىپىنىڭ مۇھەببىتى داۋاملىق كېرەك. ئۇنىڭ مۇھەببىتى بولغاندىلا سىكارلېتنىڭ كۈچ - قۇۋۋىتى مەخپىي مەنىدەن ئۈزۈلۈپ

قالمايدۇ. ئۇ ئۇنىڭ مۇھەببىتىدىن ئايرىلىپ قالسا بۇ دۇنيادا قانداق ياشايدۇ؟ ئەگەر شۇ تۇرقدا ئۇنىڭ مۇرىسىگە بېشىنى قويۇپ كۆڭلىدىكى ئەنسىزچىلىكلەرنى ئۇنىڭغا تۆكۈپ بەرگەن بولسا كۆڭلى قانچىلىك يايىراپ كېتەر ئىدى.

ئۆيىنىڭ ئىچى جىمجىت، ماتەم قايغۇسى ھېلىمۇ شۇنداق ئېغىر. بۇ ئەھۋال ئۇنى تېخىمۇ مىسكىنلەشتۈرۈپ چىدىغۇسىز ئازابلىماقتا. ئۇ ئاستا ئورنىدىن تۇرۇپ ئىشىكىنى يېرىم يېپىپ قويدى، ئاندىن كىيىم ئىشكاپىنىڭ ئەڭ ئاستىدىكى تارتىمنى ئېچىپ، كىيىملەرنىڭ ئارىسىدىن پىتتىي ھاممىنىڭ «كەۋسەر ھارىقى» بىراندنى ئالدى. بۇ ھاراقنى ئۇ ھېچكىمگە كۆرسەتمەي شۇ يەرگە تىقىپ قويغانىدى. چىراغقا يېقىن تۇتۇپ بوتۇلكىدا يېرىم قالغانلىقىنى بىلدى. تۈنۈگۈن كەچتىن باشلاپ ئاز - ئازدىن ئىچكەنگە بۇنچىلىك يېرىملاپ كەتمىگەندۇ؟ يوغان ئىستاكخانغا خېلى قويۇپ غورتۇلدىتىپ ئىچىۋەتتى.

ھاراق قورساققا كىرگەندىن كېيىن پۈتۈن بەدىنىنى قىزىتىپ پىغانىنى باسقاندەك بولدى. مۇشۇنداق چاغدا ھاراقتىن باشقىسى بىكار. نېمىشقا ئاياللار كۈچلۈك ھاراق ئىچمەي، گىرادۇسى تۆۋەن ھاراق ئىچىدىغاندۇ؟ فىرانكىنى دەپنە قىلىۋاتقاندا مادې خانىم بىلەن مېرۇبېتېر خانىم ئۇنىڭ ئاغزىدىن ھاراق پۇراپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى سېزىپ قالغان بولسا كېرەك، ئىككىسى تۇمشۇقلىرىنى ئۇچلاپ بىر - بىرىگە قارىشىپ كۆز بېقىشىۋالغانىدى. ھۇ، قېرى مۇشۇكلەر!

سىكارلېت ھاراقتىن يەنە ئازراق قويۇپ ئىچتى، ھاراقنىڭ كەيپى بىلەن سەل تۇرۇپ ئۇخلاپ قالسىمۇ ئەجەب ئەمەس. نېگىر ئانىسى كىيىملىرىنى سالدۇرۇپ قويغىلى كىرگەندە ئاغزىنى ئەتىر بىلەن چايقىۋەتسە بولدى ئەمەسمۇ؟ ئۇنىڭ دادىسى بۇرۇنلاردا ئوچۇق سوتلارغا بارغاندا ئازراق ئىچىۋېلىپ تەڭشىلىۋالغاندەك تەڭشىلىۋېلىپ، فىرانكىنىڭ ياداڭغۇ چىرايىنى ئۇنتۇپ كەتكۈسى كېلەتتى. بولمىسا دائىم ئۇ، مېنىڭ ھاياتىمنى

سەن نابۇت قىلغان، ئاخىر ئۆلتۈردۈڭ، دەۋاتقاندا كۆز ئالدىغا كېلىۋالاتتى.

ئۇنىڭ ھېس قىلىشىچە، شەھەردىكى ھەممىلا ئادەم فىرانكىنى خوتۇنى ئۆلتۈرۈۋەتتى دەپ ئويلىمايتتى، ئەمما دەپنە مۇراسىمىدا ئادەملەر ئۇنىڭغا سوغۇق مۇئامىلە قىلىشتى، ئۇلارنىڭ خوتۇنلىرىلا ئۇنىڭغا ئازراق قىزغىن ئىدى. شەھەردىكىلەر ئۇ توغرىلۇق نېمە دەپسە دېيىشمەيدۇ، ئۇنىڭ پەرۋايى پەلەك. ئۇ بىر خۇدادىن قورقىدۇ، قالغانلارنىڭ كارايىتى چاغلىق، ئۇلار ئۇنى نېمە قىلالايتتى.

شۇلارنى ئويلاپ تۇرۇپ يەنە ئازراق ئىچتى، ھاراق گېلىنى كۆيدۈرۈپ چۈشۈپ ئۇنى بىردىنلا شۈركۈندۈرۈۋەتتى. ئۇ سەل ئىسىغاندەك بولدى، لېكىن فىرانك كۆز ئالدىغا كېلىۋېلىپ ئۇنى زادىلا ئۇنتۇپ كېتەلمەيۋاتاتتى. ئەرلەر، ئادەم كۈچلۈك ھاراق ئىچسە ھەممە غەم - قايغۇنى ئۇنتۇيدۇ، دېيىشەتتى. ئۇمۇ قۇرۇق گەپ ئىكەنمۇ؟ ئىچىپ غەرق مەست بولۇپ كەتسە، ئاندىن شۇنداق بولىدىغان ئوخشايدۇ، بولمىسا ئۇنىڭ ئەڭ ئاخىرقى قېتىم ئۆيىدىن سىرتقا چىقماسلىقىنى ئوتۇنگەن چاغدىكى يېلىنىپ - يالۋۇرۇشلىرى، قورقۇمىسىرىغاندەك قىلغانلىرى، ئۇنىڭدىن رەنجىگەنلىكلىرى نېمىشقا كۆز ئالدىدىن كەتمەيدۇ؟

ئىشك ھالقىسىنىڭ قاتتىق قېقىلغان ئاۋازى ئاڭلىنىپ ئۆيىنىڭ جىمجىتلىقى بىردىنلا بۇزۇلدى. پىتتىي ھامىنىڭ ئىرغاڭلاپ مېڭىپ بېرىپ ئىشكىنى ئاچقانلىقى ئاڭلاندى. ئارقىدىن بىر - بىرىدىن ھال سوراشلار، بوش پىچىرلىشىشلار باشلاندى. قوشنىلارنىڭ بىرەرسى ھال سوراپ ياكى سۈت ئېلىپ كىرگەن بولسا كېرەك. پىتتىي ھامما ئۇلارنى قىزغىن قارشى ئېلىۋاتاتتى. ئۇ پەتە قىلىپ كىرگەنلەرنى قوبۇل قىلىشتا ھەرگىز ھاردىم دېمەيتتى.

ئۇ زادى كىمدۇ؟ سىكارلېتنىڭ ئۇ ئادەمنىڭ كىملىكىنى بىلەلمەي ئىچى پۇشتى. شۇ ئارىلىقتا بىر ئەر كىشىنىڭ ئاۋازى

ئاڭلانغاندەك قىلدى. ئاۋاز جاراڭلىق، تەمكىن ئىدى. سىكارلېت ئۇ ئاۋازنى دەررۇ تونۇپ بىردىنلا خۇشال بولدى، ئۆزىنى ئەركىن سېزىشكە باشلىدى. ئۇ باشقا بىرسى ئەمەس دەل رېت باتلېر ئىدى. سىكارلېت فىرانكىنىڭ ئۆلۈم خەۋىرىنى ئاڭلىغاندىن بېرى ئۇنىڭ بىلەن پەقەتلا كۆرۈشۈپ باقمىغانىدى. ئۇنى بۈگۈنكى بۇ غەمدىن، بۇ ئىچ پۇشۇقلىرىدىن پەقەت شۇلا خالاس قىلالايتتى. — ئۇ مەن بىلەن كۆرۈشۈشنى خالايدۇ، — تۆۋەندىن رېت باتلېرنىڭ ئازى ئاڭلاندى.

— ئۇ ئۇخلاپ قالدى، كاپىتان باتلېر، ھېچقانداق ئادەم بىلەن كۆرۈشۈشكۈسى يوق. بىچارە بەكمۇ قايغۇرۇپ كېتىۋاتىدۇ. ئۇ... — خانىم مېنى قوبۇل قىلىدۇ دەپ ئويلايمەن. ئەمەسە ئۇنىڭغا ئېيتىپ قويۇڭ، ئەتە مەن بۇ يەردىن كەتمەكچى. سىرتتا ئۇزاقراق تۇرۇپ قېلىشىم مۇمكىن، مۇھىم بىر ئىش بولۇپ قالدى.

— ئۇنداق بولسا... — پىتتى ھامما نېمە دېيىشىنى بىلمەي قالدى.

سىكارلېت يۈگۈرۈپ ئىشىكتىن چىقىپ، نېمىشقىدۇر، ئىككى پۇتدا جان يوق تامغا يۆلىنىپ قالدى.

— مەن ھازىرلا چۈشمەن، رېت، — دەپ ۋارقىردى ئۇ. پىتتى ھامما ئىتتىك بېشىنى كۆتۈرۈپ ئۈستىگە قارىدى، سېمىز يۈزى ئۈستىدىكى مۇشۇكىياپلاقنىڭ كۆزلىرىدەك كۆزلىرىدە ھەيرانلىق ۋە ئۇنىڭ بۇ ئىشىنى خوپ كۆرمىگەنلىك ئىپادىلىنىپ تۇراتتى. ئېرىم ئۆلگەن كۈنىلا ناشايان خىياللاردا بولسام، ئەل ئىچىگە ھازىرلا نامم تارايدۇ، سىكارلېت شۇنداق ئويلىغاچ ئۆيىگە كىرىپ چاچلىرىنى تارىدى، ئۇزۇن قارىلىق كىيىمنىڭ تۈگمىلىرىنى گېلىغىچە مەھكەم ئەتتى، پىتتى ھامما قارىلىق كىيىمگە پار بولسۇن دەپ بەرگەن بۇلاپكىنى مەيدىسىگە تاقىدى، ئانچە چىرايلىقمۇ ئەمەس ئىكەنمەن، — دەپ ئويلىدى ئەينەككە قاراۋېتىپ، — چىرايم بەكمۇ سارغىيىپ

كېتىپتۇ. كۆپ ھەرەج تارتقان ئوخشايەن، شۇ خىيال بىلەن ئۇيا - ئەڭلىككە قولنى ئۇزارتتى، كېيىن يەنە توختاپ قالدى. ئەڭلىكلەرنى سۈرتۈپ پەسكە چۈشسە بىچارە پىتتىي ھاممىسى قاتتىق خاپا بولۇشى مۇمكىن. شۇنىڭ بىلەن ئاغزىغا بولۇشچە ئەتىر قويۇپ خېلى چايقىغاندىن كېيىن تۈكۈرۈك قاچىسىغا تۈكۈرۈۋەتتى.

شۇنىڭدىن كېيىن پەسكە چۈشۈپ ئۇ ئىككىسىنىڭ قېشىغا ماڭدى. ئۇلار تېخىچە ئىشكىنىڭ تۈۋىدە تۇراتتى. پىتتىي ھامما سىكارلېتنىڭ قىلىقىغا خاپا بولۇپ تۇرۇۋاتقاچقا، ئۇنى ئىچكىرىگە كىرىپ ئولتۇرۇشقىمۇ تەكلىپ قىلمىغانىدى. رېت باتلېرنىڭ ئۇچىسىدا قارا كاستۇم - بۇرۇلكا، كىراخماللانغان ئاپپاق كۆڭلىكىنىڭ ياقىسىدا كېپىنەك گالىستوك، پۈتۈن تۇرقى قەدىناس دوستىنىڭ ئۆلۈمىگە ماتەم تۇتقان كۆرۈنۈشتە ئىدى. بۇلارنى ئۇ شۇنچىلىك ئەتراپلىق ئويلىغانىدى، يەنە بىر تەرەپتىن ئادەمگە كۈلكىلىكمۇ كۆرۈنەتتى. بۇنى پىتتىي ھامما سەزمىگەندى. ئۇ ئۆزىنىڭ شۇنچە كەچ كېلىپ ئاۋارە قىلغانلىقى ئۈچۈن سىكارلېتتىن ئەپۈ سورىدى. مېڭىشتىن ئىلگىرى ئورۇنلاشتۇرىدىغان ئىشلىرى بولۇپ قېلىپ، دەپنە مۇراسىمىغا كېلەلمىگەنلىكىگە ئەپسۇسلانغانلىقىنى بىلدۈردى.

ئۇ نېمىگە كەلگەندۇ؟ - سىكارلېت ھەيران بولۇپ ئويلىنىپ قالدى، - بۇ ئۇنىڭ ئىچىدىكى گەپلىرى ئەمەس.

- مەن سىلەرنى كېچىدە كېلىپ ئاۋارە قىلمىسام بولاتتى، لېكىن سودا ئىشى توغرىلىق مەسلىھەتلىشىدىغان بىر ئىش چىقىپ قالدى، ئۇ ئىشنى كېچىكتۈرۈشكە بولمايتتى، كېنىپىدى ئەپەندى ئىككىمىز تەييارلىق قىلىۋاتقان بىر ئىش بار ئىدى...

- مەن كېنىپىدى ئەپەندى ئىككىڭلارنىڭ سودىدا ئالاقەڭلار بارلىقىنى بىلمەيدىكەنمەن، - دېدى پىتتىي ھامما. فىرانكىنىڭ ئۆزىدىن بەزى ئىشلارنى يوشۇرغانلىقىغا خېلىلا ئاچچىقى كەلدى. - كېنىپىدى ئەپەندى چىق ئىشلارغا قىزىقاتتى، - دېدى رېت

ئەدەپ بىلەن، — بىز مېھمانخانغا كىرىپ پاراڭلاشقان قانداق؟
— بولمايدۇ، — دەيدى سىكارلت مېھمانخاننىڭ يېپىقىق
تۇرغان ئىشىكىگە قاراپ قويۇپ، ئۇنىڭغا فىرانكىنىڭ جەستى
سېلىنغان گىرروف تېخىچە شۇ ئۆيدە تۇرۇۋاتقاندەك، مەڭگۈ ئۇ
ئۆيگە كىرگىلى بولمايدىغاندەك تۈيۈلۈپ كېتىۋاتاتتى.

— ئەمەسە كۈتۈپخانغا كىرىڭلار. مەن ئۈستىگە چىقىپ
يىڭنە ئىشىمنى قىلاي، — دەيدى پىتتىي ھامما دەرھاللا، — بىر
ھەپتىدىن بېرى ئىشىمنى قولۇمغا ئالالمىدىم. مەن...

ئۇ گەپ قىلغاچ ئۈستىگە چىقىپ كەتتى، چىقىپ كېتىۋېتىپ
قايرىلىپ ئۇ ئىككىسىگە قاراپ قويدى، بۇنى ئۇ ئىككىيلەن
كۆرمىدى. رېت باتلېر سىكارلېتقا يول بېرىپ بىر چەتكە ئۆتۈپ
تۇردى، ئاندىن كەينىدىن ئۆزى ماڭدى.

— سىز فىرانك بىلەن قانداق ئىشلارنى مەسلىھەتلەشكەن؟ —
سورىدى سىكارلېت شۇئانلا.

رېت ئۇنىڭغا يېقىن كېلىپ بوش ئاھاڭدا:

— ھېچقانداق ئىشنى مەسلىھەتلەشمىگەن، پىتتىي ھامما
بىزنى يالغۇز قالدۇرسۇن دەپلا شۇنداق دەپ قويدۇم، — دەيدى.
ئاندىن بىردەم جىمىپ كېتىپ قوشۇپ قويدى، — بۇ ئىشىڭىز
ياخشى بولماپتۇ، سىكارلېت.

— نېمە ئىشىم ياخشى بولماپتۇ؟

— گەتىر!

— نېمە دېمەكچى ئىكەنلىكىڭىزنى چۈشەنمىدىم.

— چۈشەنمەسلىكىڭىز مۇمكىن ئەمەس. ھاراق! خېلى كۆپ

ئىچكەن ئوخشايسىز.

— كۆپ ئىچسەم نېمە بوپتۇ؟ مېنى سىز باشقۇرامتىڭىز؟

— قايغۇ ئىچىدە تۇرۇۋاتسىڭىزمۇ گەپنى سەل سىلىقراق

قىلىسىڭىز. ئۆزىڭىز يالغۇز ئىچمەڭ، سىكارلېت، باشقىلار ھامان

سېزىپ قالىدۇ، ئۇ چاغدا ئابروپىڭىزنى چۈشۈرۈۋالىسىز. ئۇنىڭ

ئۈستىگە يالغۇز ئولتۇرۇپ ھاراق ئىچىشمۇ ياخشى ئىش ئەمەس،

نېمە بولدىڭىز، سۆيۈملۈكۈم؟
رېت ئۇنى باشلاپ دىۋاننىڭ يېنىغا كەلدى، سىكارلېت
جىمجىت كېلىپ ئولتۇردى.

— ئىشكىنى يېپىپ قويمايمۇ؟

ئىشكىنى يېپىپ قويغانلىقىنى نېگىر ئانىسى بايقاپ قالىدىغان
بولسا ئاچچىقى كېلىپ توختىماي سۆزلەيتتى. ئىشك ئوچۇق
بولۇپ، ئۇلارنىڭ ھاراق توغرىلۇق قىلىشقان گەپلىرىنى ئاڭلاپ
قالسىمۇ سىكارلېتنىڭ جېنىغا ۋاي ئىدى. ئاخىر بولماي
سىكارلېت بېشىنى لىڭشىتتى، رېت باتلىر بېرىپ ئىشكىنى
يېپىۋەتتى. قايتىپ كېلىپ سىكارلېتنىڭ يېنىدا ئولتۇرۇپ
سەزگۈر كۆزلىرىنى سىكارلېتقا تىكتى. ئۇنىڭدىكى ئەرلىك
قۇدرەت سىكارلېتنىڭ چىرايىدىكى قايغۇنى ئاستا - ئاستا
تارقىتىپ، كۈتۈپخاننى يەنە شۇنداق سۆيۈملۈك، ئىللىق بىر
جايغا ئايلاندۇرۇپ قويۇۋاتقاندا ھېسسىياتقا كەلتۈرۈپ
قويۇۋاتاتتى، ھەتتا چىراغنىڭ نۇرىمۇ ئۇنىڭ كۆزلىرىگە
يېقىملىق كۆرۈنۈپ كېتىۋاتاتتى.

— سىزگە نېمە بولدى، سۆيۈملۈكۈم؟

بۇ گەپنى ھېچكىم رېت باتلىرىدەك ئادەمنى ھاياجانغا
سالدىغان دەرىجىدە قىلالمايتتى، چاقچاق قىلىپ دېگەندىمۇ
شۇنداق ئىدى، ئەمما بۈگۈنكىسى چاقچاق ئەمەستەك قىلاتتى.
سىكارلېت ئازابقا پانتان كۆزلىرىنى خۇددى ئۇنىڭ ھېچقانداق
ئىپادە يوق چىرايىدىن ئۆزىگە تەسەللى تاپماقچى بولۇۋاتقاندا
ئۇنىڭغا تىكتى. رېت باتلىر چۈشىنىپ بولمايدىغان ئادەم ئىدى.
شۇڭا، سىكارلېت ئۆزىنىڭ نېمە ئۈچۈن شۇنداق ھېسسىياتقا
كېلىپ قالىدىغانلىقىنى بىلمەيتتى. رېت باتلىرىنىڭ دائىم،
ئىككىمىز بەكمۇ ئوخشىشىپ كېتىمىز، دېيىشىنىڭ سەۋەبىمۇ
شۇ بولسا كېرەك. بەزىدە سىكارلېتقا رېت باتلىرىدىن باشقا ھەممە
ئادەم ناتونۇشتەك بىلىنىپ كېتەتتى.

— نېمە بولغىنىڭىزنى ماڭا دەپ بەرمەمسىز؟ — ئۇ زىيادە

مۇلايملىق بىلەن ئۇنىڭ قولىنى تۇتتى، — فىرانك بوۋايدىن ئايرىلىپ قالغانلىقىڭىز ئۈچۈنلا ئەمەستۇ؟ سىزگە پۇل كېرەكمۇ؟

— پۇل؟ ياق، پۇلنىڭ لازىمى يوق! ئاھ، رېت، مەن قاتتىق قورقۇپ كېتىۋاتمەن.

— يوق گەپنى قىلماڭ، سىكارلېت، سىز ئۆمرىڭىزدە قورقۇشنىڭ نېمىلىكىنى بىلمەي كەلدىڭىز.

— رېت، مەن راستلا قورقۇۋاتمەن.

ئۇ ئۇنىڭغا ئىچىدىكىنى دېسە بولىدۇ، ھەممىنى دېيىشى كېرەك. ئۇ ئۆزىمۇ ئەسكى بولغاچقا، ئۇنىڭ يېغىرىنى ئاچمايدۇ. ھازىر دۇنيادىكى ئادەملەر ئۆزلىرىنىڭ روھلىرىنى قۇتۇلدۇرۇش ئۈچۈن يالغان گەپ قىلىشمايدىغان، ئاچتىن ئۆلسىمۇ ئەسكى ئىش قىلمايدىغان بولۇشتى. شۇڭا، ئۇنىڭدەك يامان، ئۇنىڭدەك نامى بۇلغانغان، ئۇنىڭدەك ئالدامچى ئادەم بىلەن تونۇشۇپ ئۆتۈشمۇ بىر ھېسابتا كۆڭۈللۈك ئىش.

— مەن ئۆلۈپ كېتىشتىن، دوزاخقا چۈشۈشتىن قورقىمەن. ئەگەر رېت ئۇنىڭ بۇ گېپىگە قاتتىق كۈلىدىغان بولسا، ئۇ ئۆزى دېگەندەك ھازىرلا ئۆلۈپ قېلىشى مۇمكىن. ئەمما، رېت كۈلمىدى.

— تېنىڭىز ساغلامغۇ سىزنىڭ... ئۇنىڭ ئۈستىگە دوزاخ دېگەن يوق نەرسە.

— بار، رېت! سىز دوزاخنىڭ بارلىقىنى بىلىسىز!

— مەن دوزاخنىڭ بارلىقىنى بىلمەن، ئەمما ئۇ دوزاخ مۇشۇ يەر شارىدا، ئۆلگەن ئادەملەر كىرىدىغان ئۇنداق دوزاخ مەۋجۇت ئەمەس. ئادەم ئۆلگەندىن كېيىن ھېچنېمىسى قالمايدۇ، سىكارلېت. سىز ھازىر بۇ دۇنيادىكى دوزاختا.

— رېت، بۇ گېپىڭىز مۇقەددەس ئەرۋاھلارنى ھاقارەتلىگەنلىك.

— قىزىق يېرى، ئادەملەر مۇشۇنداق گەپلەر بىلەن تەسەللى

تاپىدۇ. ئېيتىڭغا، سىز نېمىشقا دوزاخقا كىرگۈدەكسىز؟
سىكارلىت ئۇنىڭ ئۆزىنى مەسخىرە قىلىۋاتقانلىقىنى
كۆزلىرىدىن بىلىپ تۇرۇۋاتاتتى، لېكىن ئېغىر ئالمىدى. ئۇنىڭ
قوپال قوللىرى ئاللىقىنىدا، ئۆزىنى خۇددى تەسەللى تېپىپ
قىلىۋاتقاندەك سېزىۋاتاتتى.

— رېت، مەن فىرانكىغا ياتلىق بولمىسام بوپتىكەن، مەن
خاتالىشىپتىمەن، ئۇ سۇئېللىنىڭ سۆيگىنى ئىدى، سۇئېللىنى
ياخشى كۆرەتتى. مېنى ياخشى كۆرمەيتتى. ئۇنىڭغا مەن،
سۇئېللى تونى بىلەن توي قىلماقچى دەپ يالغان گەپ قىلغان.
ھەي، مەن نېمە دەپ شۇنداق ئىشنى قىلغاندىمەن؟
— ھە، ئەسلىدە مۇنداق ئىش ئىكەن — دە. بۇ ئىشقا زادىلا
ئەقلىم يەتمەي يۈرەتتىم.

— كېيىن مەن ئۇنى ئۆزى خالىمىغان نۇرغۇن ئىشلارنى
قىلىشقا مەجبۇر قىلىپ تېخىمۇ ئازابلىدىم. مەسىلەن، قەرزلەرنى
قايتۇرغۇچىلىكى يوق ئادەملەرنى قەرز قايتۇرۇشقا قىستىدىم،
پەن زاۋۇتى ئاچتىم، قاۋاقخانا ئاچتىم، مەھبۇسلارنى ياللاپ
ئىشلەتتىم، بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭ كۆڭلىگە ياقمايدىغان
ئىشلار ئىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ خەقلەرنىڭ ئالدىدا بېشىنى
كۆتۈرەلمەي قالدى. يەنە بار، رېت، ئۇنى مەن ئۆلتۈرۈۋەتتىم، مەن
ئۆلتۈرۈۋەتتىم. ئۇنىڭ 3K پارتىيەسىگە قاتناشقانلىقىنى
بىلمەيدىكەنمەن. ئۇنىڭ شۇنچىلىك جۈرئەتلىك ئىكەنلىكىنى
ئۇخلاپ چۈشۈمدىمۇ ئويلىماپتىمەن. ئەلۋەتتە، بۇ نۇقتىنى
ئويلىشىم كېرەك ئىدى، شۇڭا ئۇنى مەن ئۆلتۈرۈۋەتتىم دەيمەن.

— «دېڭىز — ئوكيانلارنىڭ ھەممە سۈيى قوللىرىمدىكى
قانلارنى يۇيۇپ تازىلىۋېتىشىمگە يېتەرمۇ؟»^①

— نېمە دەۋاتىسىز؟

— ھېچنېمە، سۆزلەۋېرىڭ.

① شىكېسپېرنىڭ «ماكبېت» ناملىق دراممىسىنىڭ 2 - پەردە 5 - كۆرۈنۈشى -
دىكى سەھنە سۆزى.

— سۆزلەۋېرىڭ؟ سۆزۈم تۈگىدى. شۇ گەپلىرىم يەتمىدىمۇ؟ مەن ئۇنىڭغا تېگىپ ئۇنى خۇشال قىلالىمىدىم، ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتتىم. ئاھ، خۇدا! بۇ ئىشلارنى نېمىشقا قىلغانلىقىمنى ئۆزۈمۈ بىلمەيمەن. ئۇنىڭغا يالغان گەپ قىلىپ تەگدىم. ئۇ چاغدا شۇنداق قىلىشىمنى پۈتۈنلەي يوللۇق دەپ ئويلىغانىدىم. ئەمدى بىلىدىمكى، زور بىر خاتالىق ئۆتكۈزۈپتىمەن. رېت، ئەسلىدە بۇ مەن قىلىدىغان ئىش ئەمەس ئىدى. ئۇنىڭغا شۇنچىلىك نومۇسسىزلىق قىلدىم، ئەمما ئۆزۈم ئۇنداق نومۇسسىز ئادەم ئەمەس. كىچىك ۋاقتىمدىمۇ ماڭا ئۇنداق تەربىيە بېرىلمىگەن. ئاپام... — گەپ شۇ يەرگە كەلگەندە ئۇ گېپىنى قىلالماي قالدى. بۈگۈن ئۇ ئاپىسى ئېلىنىنى ئەسلىمەسلىكىنى ئويلىغانىدى، لېكىن بولمىدى.

— مەن سىزنىڭ ئاپىڭىزنىڭ قانداقلىقىنى بىلمەيمەن، لېكىن بەكمۇ بىلگۈم بار ئىدى. سىز كۆپرەك دادىڭىزغا ئوخشىسىڭىز كېرەك.

— مېنىڭ ئاپام — ھىم، رېت، مەن ھازىر ئاپامنىڭ ئۆلۈپ كەتكىنىگە تۇنجى قېتىم خۇشال بولۇۋاتىمەن. ئۇ ئۆلۈپ كەتتى، ھازىرقى مېنى كۆرەلمەيدۇ. ئۇ مېنى بۇنچىلىك نومۇسسىز ئادەم بول دەپ تەربىيەلىگەن ئەمەس. ئۇ ھەممە ئادەمگە شۇنداق مېھرىبان، شۇنداق يېقىملىق ئىدى. مېنىڭ ئۆلۈپ كېتىشىمنى خالايتتىكى، بۇنداق ئىشلارنى قىلىشىمنى زىنھار خالىمايتتى، مەن ئاپامغا ئوخشاش ئادەم بولۇشنى شۇنچىلىك ئويلىدىم، ئەمما ئۇنىڭدەك بولالمايدىم، دادامدەك ئادەم بولۇشنى بولسا خالىمايتتىم. ئۇنى ياخشى كۆرەتتىم، لېكىن ئۇ... باشقىلار ئۈچۈن ئويلىمايتتى. رېت، بەزىدە، ئامال بار ئادەملەرگە ئىللىق مۇئامىلە قىلىشنى، فىرانكقا ئوبدان مۇئامىلە قىلىشنى ئويلىدىم. لېكىن، ئاشۇ يامان چۈشۈمنى ئويلىغاندا قورقۇپ جېنىم چىقىپ، دۇنيانىڭ ئىشلىرى شۇنداقلا بولىدىغان بولسا پۇل تاپاي دەپ ئويلاپ، كۆرگەنلا جايدا پۇلغا ئۆزۈمنى ئۇردۇم، ئۇ

پۇلار ماڭا مەنسۇپمۇ، ئەمەسمۇ، ئويللىدىم.
ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن بۇلدۇقلاپ ياش قۇيۇلۇپ تۇرۇۋاتاتتى،
يېشىنى يا سۈرتەيتتى، رېت باتلىرىنىڭ قولىنى قاتتىق
سىقاتتى، تىرىقلىرى قولىنىڭ گۆشىگە يېتىپ كېتىۋاتاتتى.
— قانداق يامان چۈش ئۇ؟ — سورىدى رېت مۇلايىم ۋە
ئەمكىن ئاھاڭدا.

— ھە — سىزگە دەپ بېرىشنى ئۈنتۈپتىمەن. ئۇ مۇنداق
گەپ: مەن ھەر قېتىم بىرسىگە يېقىنلاشقاندا ئۆزۈمنى، ئۇنىڭ
پۇلىنى كۆزلەپ يېقىنلاشما، دەپ ئاگاھلاندۇرۇپ تۇراتتىم. بىر
قېتىم مەن چۈشۈمدە تاراغا قايتىپ كېتىپتىمەن. رېت، شۇ
ئىشنى ئويلسام قانچىلىك تىترەپ قورقۇپ كېتىدىغانلىقىمنى
تەسەۋۋۇر قىلالمايسىز. چۈشۈمدە پۈتۈن يەر كۆيۈپ كەتكەن بىر
مەنزىرىنى كۆردۈم، ئەتراپ جىمجىت، يەيدىغان ھېچنەرسە يوق،
قورسىقىم قاتتىق ئېچىپ كېتىۋاتىدۇ.
— سۆزلەۋېرىڭ.

— قورسىقىم قاتتىق ئېچىپ كەتتى، دادامنىڭ،
سىڭىللىرىمنىڭ، ئۆيدىكى قۇللارنىڭمۇ قورساقلىرى ئېچىپ
كەتكەندى. «قورسىقىمىز ئېچىپ يۈرىكىمىز گىلدىڭلاپلا قالدى»
دېيىشتى ئۇلار. مەنمۇ ئاچلىقتىن بىئارام بولۇپ كېتىۋاتتىم.
ئۆزۈمگە توختىماي: «بۇ يەردىن قېچىپ چىقىپ كېتەلسەملا
مەڭگۈ، مەڭگۈ ئاچ قالمايمەن» دەپ پىچىرلايتتىم. ئاندىن مەن
ئاپپاق بىر تۇماننى كۆردۈم — دە، شۇ تەرەپكە قاراپ يۈگۈردۈم.
تۇماننىڭ ئىچىدە يۈگۈرۈپ كېتىۋاتىمەن، يۈگۈرۈپ
كېتىۋاتىمەن، يۈرىكىم قېپىدىن چىقىپ كېتەيلا دەپ
قېلىۋاتىدۇ، كەينىمدىن بىرسى قوغلاۋاتقانداك قىلىدۇ، مەن
بولسام ھاسىراپ — ھۆمۈدەپ قېچىۋاتىمەن. ئىچىمدە يەنە، بۇ
يەردىن قېچىپ چىقىپ كېتەلسەملا ھېچ ئىش يوق، دەپ
ئويلايمەن. لېكىن، نەگە قاراپ يۈگۈرۈپ كېتىۋاتىمەن، ئۆزۈممۇ
بىلمەيمەن. بىر چاغدا ئويغىنىپ كەتتىم، قورقۇپ جېنىم

چىقتى. چۈشۈمىدىكىدەك ئاچ قالارمەنمۇ دەپ شۇنچىلىك قاتتىق
 ۋايىم يېدىم. شۇ چۈشۈمدىن كېيىن دۇنيادىكى بارلىق پۇللارنى
 ماڭا بەرگەن تەقدىردىمۇ ئاچ قالمايمەن دەپ ئېيتالمايمەن، دەپ
 ئويلىدىم. شۇ چاغدا فىرانك نېمىلا دېسە ئۇنىڭغا قاتتىق
 چېچىلغان بولاتتىم. ئۇ بۇنىڭ نېمە ئىش ئىكەنلىكىنى
 چۈشەنمەيتتى، مەنمۇ چۈشەندۈرۈشكە ئامالسىز ئىدىم. شۇنىڭدىن
 كېيىن مەن بىر كۈنلەردە پۇلىمىز جىق بولسا، شۇ چاغدا ئاچ
 قېلىشتىن قورقمايمىز، ئۇنىڭ تارتقان زىيانلىرىنىمۇ
 تولدۇرۇۋالالايمىز دەپ ئويلىدىم. ھازىر ئۇ ئۆلۈپ كەتتى.
 كېچىكتۇق. ھەي، شۇ چاغدا مەن توغرا قىلدىم دەپتىكەنمەن،
 ئەمەلىيەتتە، ئۇ ئىنتايىن خاتا ئىشلار ئىكەن. ئەگەر ئاشۇ
 كۈنلەرنى كەينىگە ياندۇرغىلى بولغان بولسا، پۈتۈنلەي باشقىچە
 يول تۇتقان بولاتتىم.

— بولدى قويۇڭ، — دېدى رېت. ئۇ سىكارلېت چىڭ
 تۇتۇۋالغان قولىنى تارتىۋېلىپ، يانچۇقىدىن پاكىز قول
 ياغلىقىنى چىقاردى، — مەڭ، كۆزلىرىڭىزنى سۈرتۈڭ، بۇنداق
 خىياللار بىلەن ئۆزىڭىزنى قىيناپ نېمە قىلىسىز؟

سىكارلېت قول ياغلىقىنى ئېلىپ كۆزلىرىنى سۈرتتى. ئەمدى
 ئۇ خۇددى ئۈستىدىكى بىر قىسىم يۈكنى رېتنىڭ ئۈستىگە
 تاشلاپ بەرگەندەك ئۆزىنى خېلى يەڭگىل سەزدى. رېت ئاجايىپ
 قابىلىيەتلىك، تەمكىن ئىدى، تۇمشۇقنى كۆتۈرۈپ
 قويۇشلىرىمۇ سىكارلېتقا خۇددى بۇنچىلىك ئازابلىنىشلارنىڭ
 زۆرۈرىيىتى يوقلۇقىنى ئىسپاتلاۋاتقاندەك بىلىنىپ خېلىلا
 تەسەللى بولۇۋاتاتتى.

— خېلى يەڭگىلەپ قالغاندەك قىلىۋاتامسىز؟ ئەمدى بىز
 تېخىمۇ ئوچۇقراق پاراڭلىشايلى. بايا سىز بۇرۇنقى كۈنلەرنى
 كەينىگە ياندۇرغىلى بولسا پۈتۈنلەي باشقىچە ئىشلارنى
 قىلىدىغانلىقىڭىزنى دېدىڭىز. شۇنداق قىلالىشىڭىز
 مۇمكىنمىدۇ؟

— ھىم...

— قىلالمايسىز، يەنىلا ئۆزىڭىزنىڭ يولىدا ماڭىسىز. شۇ
چاغدا سىزنىڭ باشقا چارىڭىزمۇ بارمىدى؟

— يوق ئىدى.

— ئەمىسە نېمىگە پۇشايمان قىلىسىز؟

— ئۇنىڭغا ياخشى مۇئامىلە قىلماي، ئاخىر ئۇنىڭ ئۆلۈپ
كەتكىنىگە.

— ئۇ ئۆلمىگەن بولسا بەربىر ئۇنىڭغا ياخشى مۇئامىلىدە
بولمايتتىڭىز. مېنىڭ بىلىشىمچە، سىز فىرانكىغا
تەگكىنىڭىزگە، ئۇنى بوزەك قىلغىنىڭىزغا، شۇ قىلغانلىرىڭىز
بىلەن ئۇنىڭ ئۆلۈمىنى تېزلەتكىنىڭىزگە ھەرگىز پۇشايمان
قىلمايسىز. پەقەت دوزاخقا چۈشۈپ قېلىشىڭىزدىن قورقۇپلا
پۇشايمان قىلىۋاتىسىز. شۇنداقمۇ ئەمەس؟

— سىز بۇ گېپىڭىز بىلەن مېنى گاڭگىرتىپ قويدىڭىزغۇ؟
— سىزنىڭ ئەخلاق قارىشىڭىزمۇ ئۆزىڭىزگە ئوخشاش
گاڭگىراش ھالىتىدە. سىز ھازىر تۇتۇلۇپ قالغان ئوغرىنىڭ
ئوغرىلىق قىلغىنىغا ئەمەس، تۈرمىدە ياتىدىغانلىقى ئۈچۈن
قىلغان ئىشىغا پۇشايمان قىلغىنىغا ئوخشاش روھىي ھالەتتە.

— مېنى ئوغرىغا ئوخشىتىۋاتامسىز...

— سىز ئۇ گەپكە ئېسىلىۋالماڭ. پەقەت دوزاختا مەڭگۈ
كۆيۈپ ئۆتىدىغانلىقىڭىزدىن قورقۇۋاتقانلىقىڭىز ئۈچۈنلا شۇنداق
قالايمىقان خىياللاردا بولۇۋاتىسىز، بولمىسا فىرانكىنىڭ ئۆلگىنى
ئوبدان بولدى دەيتتىڭىز.

— ئاھ، رېت!

— ئىچىڭىزدىكىنى ئېيتتىڭىز، ئېيتقاندىن كېيىن راستمۇ،
بۇمبىنىمۇ ئېيتىۋېتىڭ. ئۈچ يۈز دوللار ئۈچۈن ھاياتىڭىزدىن
قىممەتلىك بولغان ئۇ ئېسىل تاشتىنىمۇ ۋاز
كەچكەنلىكىڭىزنى... ھەي، ۋىجدانىڭىز ئازراقمۇ ئازابلاندىمۇ؟
بىراندى ھارىقى ئۇنىڭ بېشىنى قايدۇرۇپ كېتىۋاتاتتى،

ئاخىر ئۇ بەرداشلىق بېرەلمىدى. ئۇنىڭغا يالغان گەپ قىلىپ نېمە قىلىدۇ؟ ئۇ ئۆزىنىڭ يۈرىكىدىكىنى شۇنداق ئېنىق بىلىۋالالايدىغان تۇرسا.

— ئۇ چاغدا مەن خۇدانىمۇ، دوزاخنىمۇ ئويلىمىغان، كېيىن ئويلىدىم، ئەمما خۇدا مېنى كەچۈرىدىغۇ دەپ قاپتىمەن.

— فىرانكىغا ياتلىق بولغاندا خۇدانىڭ ئۆزىڭىزنى كەچۈرۈۋېتىشىنى ئويلىمىدىڭىزمۇ؟

— رېت، خۇداغا ئىشەنمەيدىغانلىقىڭىز ئېنىق تۇرۇپ يەنە نېمىشقا خۇدانى ئېغىزىڭىزدىن چۈشۈرمەيسىز؟

— سىز ئىشىنىسىز ئەمەسمۇ؟ خۇدانىڭ ئاچچىقى كېلىدىغانلىقىنى سىز بىلىسىز. ھازىرقى مۇھىم ئىش شۇ. خۇدا

نېمىشقا كەچۈرمەيدۇ؟ تارا قولىڭىزدا قالدى، ئۇ يەردە ھازىر شىماللىقلارمۇ يوق. شۇنداق ئەھۋالدىمۇ قايغۇرامسىز؟ ھازىر

قورسىقىڭىز توق، كىيىمىڭىز پۈتۈن نۇرۇپمۇ ئۆزىڭىزنى قايغۇلۇق ھېس قىلامسىز؟

— ھىم، ئۇنداق ھېس قىلمايمەن.

— ياخشى، شۇ چاغدا فىرانكىغا تېگىشتىن باشقا يەنە قانداق

چارىنى ئويلىغانىدىڭىز؟

— ئويلىمىغان.

— شۇ چاغدا فىرانكىغا سىزگە ئۆيلەنمىسە بولمايدىغان

ئەھۋالدا ئەمەس ئىدى، توغرىمۇ؟ ئەرلەر دېگەن ئەرگىن. ئۇ ھەم سىزنىڭ زورىڭىز بىلەن ئۆزى خالىمىغان ئىشنى قىلىشقا

مەجبۇرلانغانمۇ ئەمەس؟

— ھىم...

— سىكارلېت، نېمىشقا ئىچىڭىز تىتىلدايدۇ؟ بۇرۇنقى

كۈنلەر قايتىلىنىدىغان بولسا سىز يەنە يالغان گەپ قىلاتتىڭىز، ئۇمۇ ئوخشاشلا سىزگە ئۆيلەنەتتى، بەربىر يەنە خەتەرگە

ئۇچرايتتىڭىز. ئۇمۇ سىز ئۈچۈن ئوچ ئالماي قويمايتتى. ناۋادا ئۇ سىڭلىڭىزغا ئۆيلەنگەن بولسا، ئۇ چاغدا ئۆلمەي قېلىشى

مۇمكىن ئىدى. ئەمما، سىڭلىڭىزمۇ ئۇنىڭغا سىز قىلغاندىنمۇ بەتتەر قىلىشى مۇمكىن ئىدى، ئەھۋالدا ئاساسەن ئۆزگىرىش بولمايتتى.

— مەن ئۇنىڭغا ئويدانراق مۇئامىلە قىلار بولغىدىم.

— ئۇ مۇمكىن... ئەگەر باشقا بىرسى بولغان بولسا. سىز كىچىكىڭىزدىن تارتىپ كىمنى بوزەك قىلغۇڭىز كەلسە شۇنى بوزەك قىلىپ كەلگەن. كۈچلۈكلەر ھامان ئاجىزلارنى بوزەك قىلىدۇ. فىرانك سىزنى قامچا بىلەن ساۋىماي خاتا قىلغان... سىكارلېت، مەن سىزگە تولىمۇ ھەيران، يېشىڭىزنىڭ چوڭىيىشىغا ئەگىشىپ ئەقلىڭىزمۇ ئېشىشى كېرەك ئىدى. سىزگە ئوخشاش پۇرسەتپەرەسلەر ئەسلىدە بۇنداق قىلماسلىقى كېرەك.

— نېمە پەرەس... نېمە دېدىڭىز؟

— پۇرسەت تاپسىلا باشقىلاردىن پايدىلىنىدىغان ئادەملەرنى دېمەكچىمەن.

— ئۇنداق قىلىش خاتامۇ؟

— كىشىلەر ئۇنى ياخشى ئىش ئەمەس دەپ قارايدۇ — بولۇپمۇ ئالدىدا پۇرسەت تۇرسا ئۇنىڭدىن پايدىلانمايدىغان ئادەملەر شۇنداق قارايدۇ.

— رېت، سىز چاقچاق قىلىۋاتىسىز. مەن تېخى سىزنى ماڭا ياخشى ئويدا بولىدۇ، دەپ ئويلايتتىم.

— مەن ئۆزۈمچە سىزگە قارىتا ياخشى ئويدىمەن دەپ ئويلايمەن. سىكارلېت، سۆيۈملۈكۈم، سىز ھازىر مەست، مەسىلە مانا مۇشۇ يەردە چىقىۋاتىدۇ.

— كېسىپ ئېيتالامسىز...

— ئېيتالايمەن. بولدىلا، يىغلاپ ئېقىپ كەتمەڭ يەنە، باشقا گەپنى قىلىشايلى. مەندە سىزنى خۇشال قىلىدىغان قىزىق بىر خەۋەر بار. بۈگۈن مەن ئاساسەن شۇ گەپنى سىزگە دېگىلى كەلگەن، ئاندىن كەتمەكچىمەن.

— نەگە كېتىسىز؟

— ئەنگلىيەگە، بىرنەچچە ئاي تۇرۇپ قېلىشىم مۇمكىن.
سىكارلېت، ۋىجدانىڭىزنى بىر چەتكە قويۇپ تۇرۇڭ، سىزنىڭ
روھىڭىز توغرىلۇق يەنە گەپ قىلغۇم يوق. مەن دەيدىغان
خەۋەرنى ئاڭلىغۇڭىز يوقمۇ؟

— بىراق... — سىكارلېتنىڭ ئاۋازى ئاجىز ئىدى، گېپىنىڭ
ئاخىرىنى دېيەلمىدى. ھاراقنىڭ كۈچى ئاستا - ئاستا ئۇنىڭ
پۇشايىمان ئازابلىرىنى يەڭگىللىتىشكە، رېتنىڭ گەپلىرى گەرچە
مەسخىرە ئارىلىشىپ كەلگەن بولسىمۇ ئۇنىڭغا تەسەللى بولۇپ،
خىيالىدىكى فىرانكىنىڭ كۆلەڭگىسى بارا - بارا سۇسلىشىشقا
باشلىدى. بەلكىم رېتنىڭ دېگىنى راستتۇ، خۇدايىم ئۇنى
كەچۈرۈۋېتىشىمۇ مۇمكىن. ئۇ ئاستا - ئاستا ئېسىگە كېلىپ،
فىرانكىنىڭ ئۇ ئىشنى ھازىرچە ئويلىماسلىق قارارىغا كەلدى.

— قانداق خەۋەر ئۇ؟ — سورىدى ئۇ ئارانلا، ئاندىن قول
ياغلىق بىلەن بۇرنىنى سۈرتۈپ قويدى، چاچلىرىنى تۈزدى.
— ئۇ خەۋەر، — دېدى ئۇ كۈلۈپ تۇرۇپ، — مۇنداق گەپ،
مەن تونۇيدىغان ئاياللارنىڭ ئىچىدە ماڭا ئەڭ يارايدىغىنى سىز.
ھازىر فىرانكىمۇ يوق، شۇڭا سىزنى مېنىڭ ئويلىغىنىمغا
قوشۇلىدۇ، دەپ بىلىمەن.

سىكارلېت بىردىنلا قولىنى ئۇنىڭ قولىدىن تارتىۋېلىپ
ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى.

— مەن... سىز ئەربىيە كۆرمىگەن ئادەم ئىكەنسىز،
مۇشۇنداق چاغدا كېلىپ ماڭا ئاغزىڭىزغا كەلگەننى دەمىسىز...
مەن سىزنىڭ ماھىيىتىڭىزنىڭ ئۆزگەرمەيدىغانلىقىنى بالدۇرلا
بىلىشىم كېرەك ئىدى. فىرانكىنىڭ كىرىپكىگە تېخى چاڭ
قونمىدى. ئەگەر سىز دۇرۇس ئادەم بولسىڭىز... ئۆيدىن چىقىپ
كېتىڭ.

— بوشراق گەپ قىلىڭ، بولمىسا پىتتىي ھامما كىرىپ
قالىدۇ، — دېدى رېت. ئۇ ئورنىدىن تۇرماي قولىرىنى سوزۇپ

سىكارلېتنىڭ تۇرۇلۇپ كەتكەن مۇشتلىرىنى تۇتۇۋالدى، —
سىز مېنىڭ گېپىمنى خاتا چۈشىنىپ قالغاندەك قىلىسىز.

— خاتا چۈشىنىپ؟ خاتا چۈشەنگىنىم يوق! — ئۇ قوللىرىنى
ئۇنىڭغا تۇتقۇزماسلىق ئۈچۈن ئىتتىك تارتىۋالدى، — قولۇمنى
قويۇۋېتىپ دەررۇ بۇ يەردىن يوقىلىڭ، مەن سىزدەك شۇم نىيەت
ئادەمنى ئۆمرۈمدە كۆرۈپ باقمىغان...

— تىنچ! — دېدى ئۇ، — مەن سىزگە توي قىلايلى، دەپ تەلەپ
قويۇۋاتىمەن، ئالدىڭىزدا تىزلانسام ئاندىن ئىشىنەمسىزى؟

سىكارلېت جىددىيلەشكىنىدىن ھاسىراپ كېتىپ ئىتتىك
دېۋاندا ئولتۇرۇۋالدى، ئاغزىنى ئېچىپ ئۇنىڭغا قاراپلا قالدى.
ھاراقنىڭ كۈچى بىلەنمۇ قانداق، ئۇنىڭ: «توي قىلمايمەن،
سۆيۈملۈكۈم» دېگەن مەسخىرە گېپىنى ئىختىيارسىز ئەسلەپ
قالدى. بىر بولسا سىكارلېت مەست، بىر بولسا رېت ساراڭ.
لېكىن، ئۇ ساراڭدەك ئەمەس، خۇددى ھاۋا رايى توغرىلۇق
پاراڭلىشىۋاتقاندەك شۇنچىلىك ئىختىياري، ئالدىرماي
قىلىۋاتقان گەپلىرىدە ئازراقمۇ تەقەززالىق يوق.

— مەن بۇرۇندىن تارتىپ سىز بىلەن بىللە بولۇشنى ئويلاپ
كەلگەن. سىكارلېت، سىزنى «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى»
كەنتىدە لوڭقىلارنى چىقىپ، ئاغزىڭىزنى بۇزۇپ تىللاپ، ئۆيىنى
بېشىڭىزغا كىيگەن ۋاقتىڭىزدا يۇقىرى تەبىقىگە مەنسۇپ قىز
ئەمەس ئىكەن دەپ ياخشى كۆرۈپ قالغانىدىم. ھەرقانداق قىلىپ
بولسىمۇ سىزنى قولغا كەلتۈرۈشكە بەل باغلىدىم. كېيىن
فىرانك ئىككىڭلارنىڭ ئازراق پۇل توپلىغانلىقىڭلارنى ئاڭلاپ،
مېنىڭ ئالدىمغا ئىككىنچى پۇل سوراپ كەلمەيدىغانلىقىڭىزنى
بىلىدىم. شۇنىڭدىن كېيىن سىزگە ئۆيلىنىش قارارىغا كەلدىم.

— رېت باتلېر، سىز ماڭا يەنە بىر قېتىم رەزىل چاقچاقتىن
بىرنى قىلدىڭىز.

— سىزگە چىن دىلىمدىن گەپ قىلىۋاتسام، ئەكسىچە سىز
مەندىن گۇمانلىنىۋاتىسىز. ھازىر سىزنى ئىزدەپ كېلىشىمنىڭ

مۇۋاپىق ئەمەسلىكىگە ئۆزۈمۈمۇ ئىقرار، لېكىن ئۇنىڭغا كۆرسىتىدىغان باھانەمۇ بار، چۈنكى ئەتە ماڭماقچىمەن، سىرتتا تۇرىدىغان ۋاقتىممۇ ئۇزۇنراق، شۇڭا مەن كەلگۈچە سىزنىڭ پۇلى بار بىرسىگە ياتلىق بولۇپ كېتىشىڭىزدىن ئەنسىرىدىم. ماڭا نېمىشقا تەگمەيسىز؟ مېنىڭمۇ پۈلۈم بار ئەمەسمۇ؟ راست، سىكارلېت، سىزنىڭ ئېرىڭىزنى ئالماشتۇرىدىغان ۋاقتىنى كۈتۈپ مەڭگۈ ساقلاپ تۇرالمىمەن.

ئۇنىڭ گەپلىرىمۇ راست. سىكارلېت ئۇنىڭ ئۇ گەپلىرىنىڭ مەنىسىنى تەھلىل قىلغاچ، ئۇ گەپلەرنىڭ راستلىقىغا ئاساس ئىزدەۋاتقاندا رېتنىڭ كۆزلىرىگە تىكىلدى. ئۇ كۆزلىرىدە كۈلكە ئويىناپ تۇراتتى، يەنە قانداقتۇر بىر نەرسە، ئۇ ئەزەلدىن كۆرۈپ باقمىغان ھەم تېگىگە يەتكىلى بولمايدىغان بىر نەرسىمۇ باردەك قىلاتتى. ئۆزى ھېچ ئىش بولمىغاندەك، ئەمما چاشقانىنىڭ تۆشۈكىگە سەزگۈرلۈك بىلەن قاراپ تۇرغان مۈشۈكتەك يۈكسەك ھوشيارلىق بىلەن ئولتۇراتتى. ئۇنىڭ ئۇ خىل خاتىرجەم ھالىتىنىڭ تېگىگە غەلىتە بىر كۈچ يوشۇرۇنغاندەك تۈيۈلۈپ سىكارلېت قورقۇشقا باشلىدى.

ئۇ ئۇنىڭغا راستلا ئويلىنىش تەلپىنى قويۇۋاتامدىغاندۇ؟ بۇ ئادەمنىڭ ئەقلى يەتمەيدىغانلا بىر ئىشقا؟ سىكارلېت بۇرۇن، ئەگەر ئۇ ئۆزىگە مۇشۇنداق تەلەپ قويدىغان بولسا ئۇنى راسا قىيناشنى، ئىزا تارتقۇزۇشنى، شۇ ئارقىلىق ئۆزىنى كۆرسىتىپ قويۇشنى ئويلىغانىدى، شۇنىڭدىن لەززەت ئالماقچىمۇ بولغانىدى. ئەمدى ئۇ ھازىر تەلەپ قويدى، لېكىن سىكارلېت ئۇ چاغدىكى ئاشۇ خىياللىرىنى پۈتۈنلەي ئۇنتۇپ كەتكەنىدى. چۈنكى، ئۇ ئىلگىرىكىگە ئوخشاش ئۇنى ئالىقىنىدا مەھكەپ تۇتۇپ تۇرالمىتتى، ئەكسىچە ئۇنىڭ ئالىقىنىغا چۈشۈپ بولغانىدى، خۇددى ئۆزىگە تۇنجى قېتىم تەلەپ قويۇۋاتقان قىزلاردەك ھاياجانلىنىپ، قىزىرىپ ۋە گەپ قىلالماي قېلىۋاتاتتى.

— مەن... مەن ئەمدى توي قىلمايمەن.

— مۇمكىن ئەمەس، سىز توي قىلىشقا يارالغان، نېمىشقا مەن بىلەن توي قىلمايسىز؟

— مەن... مەن سىزنى ياخشى كۆرمەيمەن.

— بۇ سىزنىڭ كەمچىلىكىڭىز ئەمەس. ئېسىمدە قېلىشىچە، سىز ئالدىنقى ئىككى ئېرىڭىزنىمۇ ياخشى كۆرمەيتتىڭىز.

— نېمىشقا بۇنداق گەپ قىلىسىز؟ سىز مېنىڭ فىرانكىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىمنى بىلىسىز.

رېت باتلېر گەپ قىلمىدى.

— مەن ئۇنى ياخشى كۆرەتتىم! ياخشى كۆرەتتىم!

— بۇنى بىز تالاشمايلى. مەن كەتكەندىن كېيىن بۇ

تەلپىمنى ئويدانراق ئويلەنپ بېقىڭ.

— رېت، ئىشلارنى كەينىگە سۈرۈشنى ياخشى كۆرمەيمەن.

سىزگە ھازىرلا جاۋابىمنى بېرىۋېتەي، ئۇزاققا قالماي تاراغا

قايتىپ كېتىمەن. ئىندىيا ۋىلكېس پىتتىي ھاممىغا ھەمراھ

بولۇپ مۇشۇ ئۆيدە تۇرىدۇ. تارادا ئۇزاق تۇرىمەن. ئۇنىڭ

ئۈستىگە مېنىڭ... قايتا توي قىلغۇممۇ يوق.

— يوق گەپنى قىلماڭ، نېمە ئۈچۈن؟

— بۇنى سورىمايلا قويۇڭ، توي قىلىشنى خالىمايمەن.

— بىراق، ئەخمەق قىز، سىز ئەزەلدىن ھەقىقىي توي قىلىپ

باققان ئەمەس. توي قىلىشنىڭ راھىتىنى بىلمەيسىز. مېنىڭچە،

سىزنىڭ بىر قېتىممۇ تەلپىڭىز چىقمىغان... بىر قېتىمدا

ئاچچىقتىن توي قىلدىڭىز، يەنە بىر قېتىمدا پۇل ئۈچۈن توي

قىلدىڭىز. سىز بىرەر قېتىم بولسىمۇ تۇرمۇشنىڭ ھۇزۇرىنى

كۆرۈش ئۈچۈن توي قىلىپ بېقىشنى ئويلاپ باققانمۇ؟

— ھۇزۇر كۆرۈش ئۈچۈن؟ بۇ بىر ئەخمىقانە گەپ بولدى، توي

قىلسا نېمە ھۇزۇر كۆرىدۇ ئادەم.

— كۆرمەيدۇ؟ نېمە ئۈچۈن كۆرمەيدۇ؟

سىكارلېتنىڭ يۈرىكى ئاستا - ئاستا تىنچلىنىشقا باشلىدى،

مۇنداقچە ئېيتقاندا، بىراندى پەيدا قىلغان بايىقى جاھىللىقلار

يۈمشىغىلى تۇردى.

— نىكاھلىق تۇرمۇشتىن پەقەت ئەرلەرلا ھۇزۇرلىنىدۇ... بۇنىڭ نېمە ئۈچۈن شۇنداق بولىدىغانلىقىنى خۇدانىڭ ئۆزى بىلسە كېرەك، مەن ھازىرغىچە بىلەلمىدىم. توي قىلىش ئاياللار ئۈچۈن قورساق بېقىش، دۆۋە - دۆۋە ئىشلارنى قىلىش، ئەرلەرنىڭ قىيىنچىلىقىغا چىداش... يەنە يىلدا بىر بالا تۇغۇپ بېرىشتىن باشقا نەرسە ئەمەس.

رېت بۇ گەپنى ئاڭلاپ قاقاھلاپ كۈلۈپ كەتتى. جىمجىت كېچىدە كۈلكە ساداسى ئۆيىنى بىر ئالدى. دەل شۇ چاغدا سىكارلېت ئاشخانىنىڭ ئىشىكىنىڭ ئېچىلغان ئاۋازىنى ئاڭلىدى.

— تىش! نېگىر ئانامنىڭ قۇلقى ياۋا مۈشۈكنىڭكىدىنمۇ سەزگۈر. بۇنداق قاتتىق كۈلگىنىڭىز پەقەتلا بولمىدى. بولدى كۈلمەڭ. سىزنىڭ ھۇزۇر دېگەنلىرىڭىزنىڭ ھەممىسى قۇرۇق گەپ.

— سىزنى مەن تەلىيىڭىز كەلمىگەن دەپ بىكار دېمىدىم، مۇشۇ گەپلىرىڭىز شۇ گەپنى تولىق ئىسپاتلاپ بېرىدۇ. بىرىنچى قېتىم سىز بىر بالغا تەگدىڭىز، كەينىدىن بىر بوۋايغا تەگدىڭىز. ئاپىڭىز مۇ سىزگە ئاياللار «ئۇنداق ئىشلار»غا چوقۇم چىدىشى توغرىلىق گەپ قىلغان بولغىدى؟ چۈنكى سىلەر قالغان ھالاۋەتنى بالاڭلاردىن ئالسىلەر. بۇنداق قاراش پۈتۈنلەي خاتا. نېمىشقا ئاتىقى يامان بولسىمۇ ئاياللارنى رازى قىلىشقا ماھىر چىرايلىق ئەرلەرگە ياتلىق بولمايسىز؟ ئۇ سىزنى ھەقىقىي ھۇزۇرلاندۇرىدۇ.

— سىز شۇنچىلىك قوپال ھەم ناھايىتى كۆرەڭ ئادەم ئىكەنسىز. بىز ئەسلىي گېپىمىزدىن كۆپ يىراقلاپ كەتتۇق. سىز راست... راست قوپال ئادەم ئىكەنسىز.

— ھەم شۇنداق قىزىق ئادەم، شۇنداقمۇ؟ ئۈزۈپ ئېيتالايمەنكى، سىز ھەرقانداق بىر ئادەم بىلەن ئەر - خوتۇنلار

ئوتتۇرسىدىكى ئىشلار توغرىلىق پاراخلىشىپ باقمىغان،
چارلىپ بىلەن، فىرانك بىلەنمۇ پاراخلىشىمىغان.

سىكارلېتنىڭ قاپاقلىرى تۇرۇلۇپ كەتتى. رېتنىڭ بىلىدىغان
ئىشلىرى بەكمۇ كۆپ ئىكەن، ئاياللارنى شۇنچىلىك ئىنچىكە
چۈشىنىدىكەن. ئۇ بۇ ئىشلارنى قانداق بىلىدىغاندۇ؟ سىكارلېت
ھەيران ئىدى.

— قاپقىڭىزنى تۇرمەڭ. بىر كۈنى دەڭ، سىكارلېت،
سىزنىڭ ئابروۋىڭىزنى ئويلاپ، دەررۇ توي قىلايلى دەيمۇ
تۇرۇۋالمايمەن. بىر مەزگىل كۈتسەممۇ بولىدۇ. شۇ بىر مەزگىل
سىزنىڭچە قانچىلىك ۋاقىت بولسا بولار؟

— مەن سىزگە تېخى ياتلىق بولۇش توغرىلىق جاۋاب
بەرگىنىم يوق. ھازىرقىدەك چاغدا بۇ ئىش توغرىلىق
سۆزلىشىشمۇ قالمىشىمىغان بىر ئىش.

— مەن سىزگە نېمە ئۈچۈن ھازىر كېلىپ بۇ ئىش توغرىلىق
ئېغىز ئاچقانلىقىمنىڭ سەۋەبىنى سۆزلەپ بەردىم. ئەتە
ماڭماقچىمەن، ئۇنىڭ ئۈستىگە سىزنى شۇنچىلىك ياخشى
كۆرىمەن، ئۆزۈمنى كونترول قىلالمايدىغان ھالەتكە چۈشۈپ
قالدىم، بەلكىم بۇ گەپنى قىلىشقا ئالدىراپ كەتكەندىمەن.

سىكارلېت بىردىنلا چۆچۈپ كەتتى. چۈنكى رېت دىۋاندىن
سىيرىلىپ چۈشۈپ ئۇنىڭ ئالدىدا تىزلىنىپ ئولتۇرۇۋالغانىدى.
ئىككى قولىنى مەيدىسىگە قويۇۋېلىپ توختىماي سۆزلەيتتى.

— كەچۈرۈڭ، ھېسسىياتىم قاتتىق ئۇرغۇپ تۇرۇۋاتقاچقا
سىزنى چۆچۈتۈپ قويدۇم، سۆيۈملۈك سىكارلېت... سۆيۈملۈك
كېنىپىدى خانىم. سىز دىققەت قىلمايمۇ قالدىڭىز.
يۈرىكىمدىكى ئۇزاقتىن بېرى سىز ئۈچۈن ساقلىنىپ كېلىۋاتقان
دوستلۇق ھېسسىياتىم تېخىمۇ چوڭقۇرلاشتى، تېخىمۇ
گۈزەللەشتى، تېخىمۇ پاكلاشتى، تېخىمۇ مۇقەددەس تۇس ئالدى.
ئۇنىڭ قانداق ھېسسىيات ئىكەنلىكىنى سىزگە ئېيتىپ
بېرەيمۇ؟ ئاھ! ئۇ مۇھەببەت! ماڭا مەدەت بېرىۋاتقىنى پەقەت

ئاشۇ خىللا ھېسسىيات!

— ئورنىڭىزدىن تۇرۇڭ، — يالۋۇردى سىكارلېت، — قاراڭ، تۇرقىڭىزنى، شۇ تۇرقىدا نېگىر ئانام كىرىپ قالسا قانداق قىلغۇلۇق؟

— ئۇ مېنىڭ بۇنداق ئەدەپلىك قىياپىتىمنى كۆرسە چوقۇم ھەيران قالىدۇ، ھەتتا ئىشەنمەيدۇ، — رېت ئىتتىك ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى، — سىز كىچىك بالا ياكى كىچىك ئوقۇغۇچى ئەمەس، ئۇنداق دەيدەبىلىك گەپلىرىڭىز بىلەن مېنى گوللايمەن دەپ ئويلىماڭ. ماڭا قايتىپ كەلگىنىڭىزدىن كېيىن توي قىلمەن، دەپ ۋەدە بېرىڭ. جاۋابىڭىزنى بەرمىسىڭىز، خۇدا تۇرۇپتۇ، بۈگۈن بۇ يەردىن كەتمەيمەن. ھەر كۈنى ئاخشىمى دېرىزىڭىزنىڭ تۇۋىدە گىتار چېلىپ، بار ئاۋازىم بىلەن ناخشا ئېيتىمەن، سىزنى ئىزا تارتقۇزىمەن. ئاخىر يۈزىڭىزنىڭ چۈشۈپ كېتىشىدىن قورقۇپ مەن بىلەن توي قىلىشقا مەجبۇر بولىسىز. — رېت، ساراڭلىق قىلماڭ، مەن ھېچكىمگە ياتلىق بولمايمەن.

— ھېچكىمگە ياتلىق بولمامسىز؟ ئۇنىڭ ھەقىقىي سەۋەبىنى دېمىدىڭىز، چوقۇم قىزلاردەك ئىزا تارتىپ ئەمەس. سەۋەبى زادى نېمە؟

ئۇشتۇمتۇت، سىكارلېت ئاشلىپىنى ئويلاپ قېلىپ، خۇددى ئاشلىپى ھازىر يېنىدا قاراپ تۇرۇۋاتقاندەك شۈركۈنۈپ كەتتى. ئۇنىڭ قايىقارا چاچلىرى، پەرۋاسىز كۆزلىرى، مەغرۇر قىياپىتى رېت بىلەن زادىلا ئوخشىمايتتى. ئۇنىڭ قايتا ياتلىق بولماسلىقى ئاشلىپى ئۈچۈن ئىدى. رېت باتلىرىدىن بىزار بولمىسىمۇ، ئۇنىڭغا ئازراق قىزىقىپ تۇرۇۋاتسىمۇ، يەنىلا ئۆزىنى مەڭگۈ ئاشلىپىغا مەنسۇپ دەپ ئويلايتتى. بۇرۇن چارلېسقىمۇ، فىرانكىمۇ مەنسۇپ بولمىغان، بۇنىڭدىن كېيىن رېتقىمۇ مەنسۇپ بولمايتتى. ئۇنىڭ پۈتۈن ۋۇجۇدى، قىلغان پۈتۈن ئىشلىرى، بارلىق ئىستەك — ئارزۇلىرى، ئېرىشكەن ھەممە نەرسىلىرى بىر ئاشلىپىغىلا مەنسۇپ

ئىدى، چۈنكى ئۇنى سۆيەتتى. ئۇ ئاشلىق بىلەن ئاراغلا مەنسۇپ ئىدى. بۇرۇن چارلېس بىلەن فىرانكقا قاراپ كۈلۈشلىرى، ئۇلارنى سۆيۈشلەرنىڭ ھەممىسىنى ئاشلىق ئۈچۈن دېيىشكە بولاتتى. پەقەت ئاشلىقنىڭ ئاشۇنداق تەلەپنى ئۆزىگە قويماغانلا يېرى بار ئىدى، بۇنىڭدىن كېيىنمۇ ھەم قويمايتتى. سىكارلېتنىڭ يۈرىكىنىڭ چوڭقۇر يەرلىرىدە بىر خىل ئارزۇ قايىنايتتى، ئۇ بولسىمۇ ئۆزىنى ئۇنىڭغا ئاتاش ئىدى، ئۇنىڭ قوبۇل قىلمايدىغانلىقىنى ئېنىق بىلىپ تۇرسىمۇ ئۇ ئارزۇسىدىن يانمايتتى.

سىكارلېت چىرايدىكى ئۆزگىرىشلەرنى ئۆزى سەزمىدى. چوڭقۇر خىيالغا پاتقاندا چىرايى ئادەتتىن تاشقىرى مېھرىبانلىشىپ كېتەتتى، رېت باتلىر ئۇنىڭ بۇ خىل چىرايىنى بىرەر قېتىممۇ كۆرۈپ باقمىغانىدى. يوغان كۆك كۆزلىرى سىرلىق چاقناپ، چىرايلىق لەۋلىرى ئىختىيارسىز مىدىرلاپ، ئىككى مەڭزى توغراچتەك قىزىرىپ كېتىۋاتاتتى. بۇ ھالەتنى كۆرۈپ رېت باتلىرمۇ خۇددى نەپىسى توختاپ قالغاندەك بولۇپ، ئىختىيارسىز تاقەتسىزلىك بىلەن ۋارقىراپ كەتتى.

— سىكارلېت ئوخارا، نېمىدېگەن ئەخمەق سىز!

سىكارلېت خىياللىرى ئىچىدىن تولۇق يېنىپ چىققىچە ئارىلىقتا رېت ئۇنى خۇددى خېلى يىللار ئىلگىرى قاراڭغۇ كېچىدە تاراننىڭ يولىدا كېتىۋېتىپ قۇچاقلىۋالغاندەك قۇچاقلىۋالدى. سىكارلېت يەنە ماغدۇرسىزلىنىپ كېتىۋاتقاندا بولۇپ، بىر خىل ئىللىق ئېقىم بەدىنىگە تاراش بىلەن تەڭلا ئۆزىنى ئۇنىڭ ئىختىيارغا تاشلىۋەتتى، ئاشلىق ۋىلكېسنىڭ خىيالىدىكى ئوبرازى بارغانسېرى سۇسلىشىشقا باشلىدى. رېت ئۇنى بېلىدىن مەھكەم قاماللاپ تۇتۇپ لەۋلىرىگە سۆيدى. باشتا يەڭگىل سۆيدى، ئارقىدىن ئۆزىگە مەھكەم چاپلاپ تۇرۇپ ئاجايىپ قىزغىن سۆيۈپ كەتتى. سىكارلېتقا پۈتۈن كائىنات پىرقىراۋاتقاندا، پەقەت رېت باتلىرلا ئۇنى يېقىلىپ كېتىشتىن

ساقلاپ قېلىۋاتقانداك تۇيۇلۇشقا باشلىدى. پۈتۈن نېرۋىلىرى غىدىقلىنىپ ئۆزىدە ئەزەلدىن كۆرۈلۈپ باقمىغان ئاجايىپ بىر تاتلىق سېزىم سەزدى. شۇ سېزىمنىڭ تەسىرى بىلەن كۆزلىرى خۇمارلىشىپ، خۇددىنى يوقىتىپ قويۇۋاتقان شۇ ئارىلىقتا ئۇ ئۆزىنىڭ رېتىنىڭ ئۇ خىل قىزغىن سۆيۈشلىرىگە سۆيۈش بىلەن جاۋاب بېرىۋاتقانلىقىنى تۇيۇقسىز بىلىپ قالدى.

— بولدى قىلىڭ! بولدى! بېشىم قېيىپ ئۆزۈمنى تۇتالماي قېلىۋاتمەن، — دەپ ئۇ بوش ئىكراپ ۋە بېشىنى ئىككى يانغا قاقچۇرۇپ. رېت ئۇنىڭ قويۇق ئالتۇن چاچلىق بېشىنى ئۆزىنىڭ مۇرىسىگە قويۇۋالدى. سىكارلېت شۇ چاغدىلا ئۇنىڭ چىرايىنى غۇۋا كۆردى. رېتنىڭ كۆزلىرى يوغىناپ كەتكەن، ئادەتتىكىگە زادىلا ئوخشىمايتتى، بىلەكلىرى تىترەپ تۇراتتى. سىكارلېت بۇ ھالەتتىن قورقۇپ قالدى.

— مەن سىزنىڭ بېشىڭىزنى قايدۇرمەن، قايدۇرمىسام بولمايدۇ. سىزدە بۇرۇنلا مۇشۇنداق سېزىم بولۇشى كېرەك ئىدى. سىز يولۇققان ئۇ كالىۋالارنىڭ ھېچقايسىسى سىزنى بۇنداق سۆيۈپ باقمىغان، شۇنداقمۇ؟ ئارزۇلۇقىڭىز چارلېس، فىرانك، يەنە ھېلىقى ئەخمەق ئاشلىپىلارنىڭ ھېچقايسىسى...

— ئۇنداق دېمەڭ...

— دەيمەن! ئۇ بىر نېمىلەر ئاياللارنى چۈشىنىمدۇ؟ سىزنى چۈشىنىمدۇ؟ سىزنى مانا مەن چۈشىنىمەن.

ئۇنىڭ لەۋلىرى سىكارلېتنىڭ لەۋلىرىگە يەنە چاپلاشتى، سىكارلېت قىلچە قارشىلىق كۆرسەتمەي ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلىپ تۇراتتى، بېشىنى قاقچۇرغۇدەك ئەھۋالى يوق، ئۆزىنىڭمۇ ئۇنداق قىلغۇسى كەلمىدى. يۈرىكى ھاياجان ئىچىدە قاتتىق سوقۇپ پۈتۈن ۋۇجۇدىنى لەرزىگە سېلىۋاتاتتى، ئۇ نېمىدېگەن كۈچلۈك، ئۆزى بولسا شۇنچىلىك ئاجىز. سىكارلېت قورقۇپمۇ قالدى. ئۇ نېمە قىلماقچىدۇ؟ ئەمدى بولدى قىلمىسا سىكارلېت بېشى قېيىپ يىقىلىپ قالىدۇ. ئۇ توختاپ قالسا ئوبدان بولاتتى...

مەڭگۈ توختاپ قالمسا ئاجايىپ ئوبدان بولاتتى.
— ماڭا جاۋاب بېرىڭ، بولامدۇ؟ — ئۇنىڭ لەۋلىرى
سىكارلېتنىڭ لەۋلىرىگە چاپلىشىپ تۇراتتى، كۆزلىرىمۇ
ئۇنىڭغا شۇنچىلىك يېقىن ئىدى. خۇددى دۇنيادا ئاشۇ كۆزلەردىن
باشقا كۆزلەر يوقتەك سىكارلېتقا بۆلەكچىلا چىرايلىق كۆرۈنۈپ
كېتىۋاتاتتى، — گەپ قىلىڭ، بولمىسا...

تولۇق ئويلانمايلا سىكارلېتنىڭ ئاغزىدىن «ماقۇل» دېگەن گەپ
چىقىپ كەتتى. بۇ دەل رېت باتلىر كۈتۈۋاتقان گەپ ئىدى،
سىكارلېت بۇ گەپنى ئىختىيارىدىن سىرتلا دەپ سالغانىدى. بۇ
گەپ بىلەن تەڭلا ئۇنىڭ يۈرىكى تىنچلىنىپ، بېشىنىڭ
قىيىشىمۇ توختاپ قالدى، ھاراقنىڭ كەيپىمۇ تارقىلىپ كەتتى.
ئۇنىڭ بىلەن توي قىلىشقا رازى بولۇش نىيىتى يوق ئىدى،
ئەمما رازىلىق بېرىپ قويدى، بۇ ئىشنىڭ قانداق يۈز
بەرگەنلىكىنى دەپ بېرەلمەيتتى، ئەمما ئۇ گېپىگە پۇشايمان
قىلمىدى. بۇ «ماقۇل» لۇققا غايىبىتىن بىر كۈچ ئارىلاشقاندا،
ئۇنىڭ قولىدىنمۇ كۈچلۈك بىر قول كېلىپ ئۇنىڭ ئىشىنى
ئۆزىنىڭ ئورنىدا بىر تەرەپ قىلىۋەتكەندەك شۇنداق تەبىئىي
بولدى.

رېت باتلىر «ماقۇل» سۆزىنى ئاڭلاپلا يېنىك بىر تىنىپ
قويدى ۋە يەنە سۆيمەكچى بولۇپ ئىنتىلدى، سىكارلېتمۇ
كۆزلىرىنى يۇمۇپ، بېشىنى كەينىگە تاشلاپ ئۇنىڭ سۆيۈشىنى
كۈتتى. لېكىن، رېت بىردىنلا توختىۋېلىپ ئۇنى ئائۇمىد قىلىپ
قويدى، چۈنكى بۇ سۆيۈشلەر ئاجايىپ تاتلىق بىر سېزىم ئاتا
قىلغان، شۇ سېزىمدىن پۈتۈن تېنى ياپراپ كەتكەنىدى.

رېت باتلىر دېۋاندا مىدىر قىلماي ئولتۇراتتى، سىكارلېت
بېشىنى ئۇنىڭ مۇرىسىگە قويۇۋالغانىدى، بىلەكلىرىمۇ
تىرىمەيۋاتاتتى، كۆزلىرى ئۇنىڭغا قارىلىپ تۇراتتى. سىكارلېت
كۆزلىرىنى ئېچىپ رېتنىڭ يۈزىدىكى بايىقى قورقۇنچىلۇق
قىزىللىقنىڭ يوقالغانلىقىنى كۆردى. لېكىن، نېمىشقىدۇر

ئۇنىڭغا قاراۋېرىشتىن خىجىل بولۇپ ئىتتىك يەرگە قارىۋالدى،
يۈرىكى يېڭىباشتىن سېلىپ كەتتى.

رېت يەنە گەپ باشلىدى، ئاۋازى ئاجايىپ تۇرغۇن ئىدى.
— گېپىڭىز گەپمۇ؟ دېگىنىڭىزدىن يېنىۋالمايدىغانسىز؟
— ياق.

— مېنىڭ قىزغىن ھېسسىياتىم سىزنى ئاللىقانداق
«خىياللار ئالمى» گە ئېلىپ كەتمىگەندۇ؟

سىكارلېت بۇ گەپكە جاۋاب بېرىشكە ئامالسىز قالدى، چۈنكى
نېمە دەپ جاۋاب بېرىشنى بىلمەيتتى، ئۇنىڭ كۆزلىرىگە
قاراشقىمۇ جۈۋەت قىلالمايتتى. رېت ئۇنىڭ ئېڭىكىنى
كۆتۈردى.

— سىزگە بايا ئېيتتىم. مېنى نېمە قىلىمەن دېسىڭىز
مەيلى، پەقەت يالغان گەپ قىلمىسىڭىزلا بولدى. ئەمدى
راستىڭىزنى ئېيتىڭىز، سىز ماڭا نېمە ئۈچۈن «ماقۇل» دېدىڭىز؟
سىكارلېت يەنىلا نېمە دەپ جاۋاب بېرىشنى بىلمەيتتى، ئەمما
بايىقىغا قارىغاندا خېلىلا ئۆزىنى تۇتۇۋالغانىدى. خۇددى ئىزا
تارتىۋاتقاندەك ئىتتىك يەرگە قارىۋالدى، لەۋلىرىدە بولسا كۈلكە
ئويناپ تۇراتتى.

— ماڭا قاراڭ، مېنىڭ پۇللىرىم ئۈچۈنمۇ؟

— ئاھ، رېت! نېمىشقا بۇنداق گەپ قىلىسىز؟

— ماڭا ئۇنداق چىرايلىق گەپلەرنى قىلماي بېشىڭىزنى
كۆتۈرۈڭ. مەن چارلىقسىمۇ، فىرانكىسىمۇ ئوخشىمايمەن، بۇ
يەردىكى نادان يىگىتلەرگە تېخىمۇ ئوخشىمايمەن، كۆزلىرىڭىزنى
ئوينىتىپ قويسىڭىزلا ئالدىمىڭىزغا چۈشىدىغان ئادەممۇ
ئەمەسمەن. زادى مېنىڭ پۇللىرىم ئۈچۈنمۇ قانداق؟

— ھىم، شۇنداق، ئەمما پۈتۈنلەيمۇ ئەمەس.

— پۈتۈنلەيمۇ ئەمەس؟

رېت بۇ گەپكە خاپا بولۇپ كەتمىدى، چوڭقۇر بىر تىنىپلا
قويدى ۋە كۆزلىرىدىكى ئۇنىڭ «ماقۇل» سۆزى بىلەن پەيدا بولغان

بايىقى تەقەززالىقلار بىردىن ئۆچۈپ كەتتى. سىكارلېت قاتتىق ھاياجانلىنىپ تۇرغاچقا ئۇنى زادىلا سەزمىدى.

— شۇ ئەمەسمۇ، — دېدى سىكارلېت ئامالسىز قالغاندەك تەلەپپۇزدا، — سىزمۇ بىلىسىز، رېت، پۇل دېگەن لازىم بولىدىغان نەرسە، ئەپسۇس، فىرانكتىن ماڭا كۆپ پۇل قالمىدى. ئەمما، رېت، بىز ياخشى ئۆتەلەيمىز. مەن تونۇيدىغان ئەرلەرنىڭ ئىچىدە پەقەت سىزلا ئاياللارغا راست گەپ قىلىسىز. سىز مېنى نادان كۆرمەيسىز، ئەخمىقانه گەپلەرنى قىلىشىمنى خالىمايسىز، سىزدەك ئېرىم بولغانغا ئۆزۈمنى بەختلىك سانايىمەن... ئۇنىڭ ئۈستىگە... ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۆزۈممۇ سىزنى شۇنچىلىك ياخشى كۆرىمەن.

— مېنى ياخشى كۆرەمسىز؟

— ھەم، — دېدى ئۇ ئالدىراپ كېتىپ، — ئەگەر مەن، سىزنى سۆيىمەن، ئوتىڭىزدا كۈل بولاي دېدىم دېسەم، ئۇ قۇرۇق گەپ بولىدۇ، بۇنى سىزمۇ بىلىسىز.

— بەزىدە سىز راست گەپنى بەكمۇ ئەستايىدىل قىلىسىز، قوزام. لېكىن، سىز يالغاندىن بولسىمۇ مېنى: «رېت، مەن سىزنى سۆيىمەن» دەپ قويسىڭىز بولمامدۇ؟ ئۇ كۆڭلىڭىزدىكى گەپ بولمىسىمۇ مەيلى ئىدى.

ئۇ زادى نېمە دېمەكچى؟ سىكارلېت چۈشەنمەي تېخىمۇ تېڭىرقاپ قالدى. ئۇنىڭ ھالىتى غەلىتىلا ھەم ناھايىتى قىزغىندەك، ھەم دىلى رەنجىگەندەك، ھەم ئادەمنى مەسخىرە قىلىۋاتقاندەك. ئۇ قوللىرىنى سىكارلېتنىڭ بېلىدىن تارتىۋېلىپ يانچۇقىغا سېلىۋالدى. سىكارلېت ئۇ قوللارنىڭ تۈرۈلۈپ كېتىۋاتقانلىقىنى سەزدى.

«ئېرىمدىن ئايرىلىپ قالغان بولساممۇ، راست گەپ قىلىشىم كېرەك.» سىكارلېت ئىچىدە ئاشۇنداق قارارغا كەلدى، يەنە ھاياجانلىنىپمۇ تۇرۇۋاتاتتى. ھەر قېتىم رېت باتلىر چىشىغا تەگكەندە ئۇ شۇنداق روھىي ھالەتتە بولاتتى.

— رېت، ئۇنداق دېسەم سىزگە يالغان ئېيتقان بولمەن. بىز نېمىشقا ئۇنداق گەپلەر بىلەن بىر — بىرىمىزنى ئالدايمىز؟ بايا دېدىم، مەن سىزنى ياخشى كۆرىمەن، بۇنى سىزمۇ بىلىسىز. بىر قېتىم سىز ماڭا، سىزنى سۆيىمەيمەن، ئەمما ئىككىمىزنىڭ ئوخشىشىپ كېتىدىغان يەرلىرىمىز كۆپ. ھەر ئىككىمىز لۈكچەك، دېگەن. بۇ ئۆزىڭىزنىڭ گېپى...

— ۋاي خۇدايىمەي! — رېت ئۆزى ئاڭلىغۇدەك ئاۋازدا دېدى، — ئۆزۈمگە ئۆرۈم ئىش تاپتىممۇ نېمە!
— نېمە دېدىڭىز؟

— ھېچنېمە، — رېت ئۇنىڭغا قاراپ كۈلۈپ قويدى، بۇ خۇشاللىق كۈلكىسى ئەمەس ئىدى، — بىر ۋاقىتنى دەك، سۆيۈملۈكۈم، — رېت يەنە كۈلۈپ كەتتى ۋە ئېڭىشىپ ئۇنىڭ قولىغا سۆيۈپ قويدى. ئۇنىڭ چىرايىنىڭ ئېچىلىپ، كەيپىنىڭ يەنە كۆتۈرۈلۈپ قېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، سىكارلېت يەڭگىل تىنىپ قويدى، چىرايىدىمۇ كۈلكە كۆرۈندى.

رېت ئۇنىڭ قوللىرىنى تۇتۇپ بىردەم سىلاپ ئولتۇردى ۋە ئۇنىڭغا قاراپ كۈلۈپ قويدى.

— سىز رومانلاردىن ئاياللارنىڭ باشتا ئېرىگە كۆڭلى يوق، كېيىن بارا — بارا كۆڭلى چۈشۈپ قالىدىغان ۋەقەلەرنى ئوقۇغانمۇ؟

— سىز بىلىسىز، مەن ئەزەلدىن كىتاب ئوقۇمايمەن، — دېدى سىكارلېت جاۋابەن. ئاندىن ئۇنىڭ خۇشال كەيپىياتىغا ماسلىشىش ئۈچۈن ئۇلاپلا شۇنداق دېدى، — ئەمما سىز ماڭا بىر قېتىم، ەر — خوتۇننىڭ بىر — بىرىنى ياخشى كۆرۈپ كېتىشى بولمىغۇر ئىش، دېگەن.

— ۋاي ئاناڭنىيەي، بەكمۇ جىق گەپلەرنى دەپ كېتىپتىكەنمەنغۇ؟ — ئۇ شۇ گەپنى دەپلا ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى.

— ئادەم تىللىماڭ.

— بۇنىڭغا سىز كۆنۈشىڭىز ھەم ئادەم تىللاشنى ئۆگىنىپ قويۇشىڭىز كېرەك. مېنىڭ بارلىق يامان ئادەتلىرىمگە ماسلاشمىسىڭىز بولمايدۇ. سىز... سىز مېنى ياخشى كۆرىمەن دېدىڭىز ھەم چىرايلىق قوللىرىڭىزنى مېنىڭ پۇللىرىمغا ئۇزارتماقچى بولۇۋاتىسىز. ئەمما، بىلىپ قېلىڭ، ئۇنىڭ ئۈچۈن خېلى كۆپ بەدەل تۆلەيسىز، ھازىرقىسى شۇ بەدەلنىڭ بىر قىسمى.

— سىزگە يالغان سۆزلىمىگىنىم، ئالدىڭىزدا مەغرۇر تۇرۇۋالغانلىقىم ئۈچۈن ماڭا بۇنداق خاپا بولۇپ كەتسىڭىز بولمايدۇ. سىزمۇ مېنى ئۈنچىلىك سۆيۈپ كەتمەيسىز، توغرىمۇ؟ شۇنداق ئىكەن، مەن نېمە دەپ سىزنى بۇنداق سۆيۈشۈم كېرەك ئىكەن؟

— راست دەيسىز، سۆيۈملۈكۈم، سىز مېنى سۆيمەيسىز، مەنمۇ ھەم شۇنداق، سىزنى سۆيسەممۇ سىزگە دېمەيمەن. سىزنى ھەقىقىي سۆيىدىغان ئادەمگە خۇدا يار بولسۇن. ئۇ ئادەمنى سىز چوقۇم خاپا قىلىپ قويىسىز، سۆيۈملۈكۈم. خۇددى يامان مۈشۈكلەرگە ئوخشاش ھېچنېمىگە پەرۋا قىلمايسىز، خىيالىڭىزغا كەلگەننى قىلىسىز، ھەتتا ئۆتكۈر تىرناقلىرىڭىزنى ئۇنىڭ بەدىنىدىن تارتمايسىز.

رېت شۇ گەپنى دەپلا سىكارلېتنى يەنە قۇچاقلاپ سۆيۈپ كەتتى. لېكىن، بۇ قېتىمقىسى بايقىغا ئوخشىمايتتى. ئۇنىڭ بىئارام بولۇشى بىلەنمۇ كارى بولمىدى. خۇددى ئەتەي بىئارام قىلماقچى بولۇۋاتقاندەك، ئەتەي ھاقارەتلەۋاتقاندەك قىلىۋاتاتتى. ئۇنىڭ لەۋلىرى سىكارلېتنىڭ بويىغا چۈشۈپ ئاخىر كۆكسىدە توختىدى. ئۇ لەۋلەر شۇنچىلىك يېقىملىق ئىدى، ئۇنىڭ ئۇ يەردە تۇرغان ۋاقتىمۇ ئۇزۇن ئىدى. بەدىنىنى بىر قەۋەت يىپەك رەخت ئايرىپ تۇرۇۋاتسىمۇ، سىكارلېتقا خۇددى بىر پارچە ئوت كېلىپ تېگىۋاتقاندەك بىلىنىپ كېتىۋاتاتتى. شۇنداقتىمۇ ئۇنى ئىككى قولى بىلەن ھەدەپ ئىتتىرەتتى، بىر تەرەپتىن ئاچچىقى

كېلەتتى، بىر تەرەپتىن ئامالسىز قىلىۋاتاتتى.

— بۇنداق قىلماڭ! نېمىشقا ھەددىڭىزدىن ئاشسىز؟

— يۈرىكىڭىز خۇددى توشقاندىك سەكرەپ توختمايۋاتىدۇ، —

دېدى رېت مەسخىرە ئاھاڭدا، — كۆڭلۈمدىكىنى دېسەم، سىزدە

يالغۇز ياخشى كۆرۈشلا بولسا يۈرىكىڭىز بۇنداق قاتتىق سېلىپ

كەتمەيتتى. بۇ گېپىمگە خاپا بولماڭ، سىزنىڭ ئىپپەتلىك

قىزىلاردەك ئىزا تارتىپ كېتىشىڭىز ئەتەي قىلىۋاتقان

قىلىقىڭىز. راستىڭىزنى ئېيتىڭ، مەن سىزگە ئەنگىلىيەدىن

قانداق نەرسە ئالغىچ كېلەي؟ ئۈزۈكمۇ ياكى باشقا نەرسىمۇ؟

ئايال كىشى بولغاندىكىن ئۇنىڭ بۇ قىلىقلىرىغا يالغاندىن

ئاچچىقلانغاندەك قىياپەتكە كىرىۋالسا بولاتتى، لېكىن رېتنىڭ

ئاخىرقى گېپى ئۇنى قىزىقتۇرۇپ سەل ئىككىلەندۈرۈپ قويدى.

— ھىم... ئالماس كۆزلۈك ئۈزۈك ئالغىچ كېلەرسىز...

چوقۇم ئەڭ يوغىنىدىن بولسۇن.

— شۇ چاغدا سىز كەمبەغەل دوستلىرىڭىزنىڭ ئالدىدا

ماختىنىپ، قاراڭلار، بۇ نېمە؟ دەيسىز، شۇنداقمۇ؟ بولىدۇ،

سىزگە ئەڭ چوڭ ئالماس كۆزلۈك ئۈزۈك ئالغىچ كېلەي، قولىدا

ئانچە كۆپ پۇلى يوق دوستلىرىڭىز ئىچى تارلىق قىلىپ بىر -

بىرىگە، ئالماس كۆزلۈك ئۈزۈك دېگەن بىلەن ياراشسىچۇ كاشكى،

دېيىشىسۇن.

رېت بىردىنلا ئورنىدىن تۇرۇپ ئىشىككە قاراپ ماڭدى،

سىكارلېتمۇ نېمە قىلىشنى بىلمەي كەينىدىن ئەگەشتى.

— نېمە بولدى؟ نەگە بارىسىز؟

— قايتىپ نەرسە - كېرەكلىرىمنى تەييارلىۋالاي.

— ھىم، بىراق...

— بىراق نېمە؟

— ھېچنېمە، سەپىرىڭىزگە ئاق يول تەلەيمەن.

— رەھمەت.

رېت ئىشىكنى ئېچىپ كارىدورغا چىقتى. سىكارلېتمۇ

كەينىدىن ماڭدى. ئۇ نېمە قىلارنى بىلمەيتتى،
ئۈمىدسىزلىنەتتى. بۇ ئويۇننىڭ مۇشۇنداق چالا - بۇلا
يىغىشتۇرۇلدىغانلىقىنى ئويلاپ باقمىغانىدى. رېت پەلتوسىنى
كىيىپ شىلەپسى بىلەن پەلىينى قولغا ئالدى.
— مەن سىزگە خەت يازمەن. ئەگەر ئۆزگىرىپ قالسىڭىز
خەتتە يازارسىز.

— سىز...

— نېمە بولدى؟ — ئۇ ئالدىراپ تۇرۇۋاتقاچقا، سەل
تېرىككەندەك بولدى.

— خوشلىشىۋاتقاندا مېنى بىرنى سۆيۈپمۇ قويمامسىز؟ —
دېدى سىكارلېت خۇددى بىرسى ئاڭلاپ قالمسۇن دېگەندەك بوش
ئاۋازدا.

— باياتىدىن بېرى سىزنى شۇنچە كۆپ سۆيۈم، شۇ
سۆيگەنلىرىم يەتمىدىمۇ؟ — ياندۇرۇپ سورىدى رېت ۋە ئۇنى
مەسخىرە قىلىۋاتقاندا ئۇنىڭغا قاراپ مەنىلىك كۈلۈپ قويدى، —
سىز دېگەن ئىشنىڭ يولىنى بىلىدىغان ھەم تەربىيە كۆرگەن ياش
ئايال... بايا سىزگە ھايات ھۇزۇرىنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى
ئېيتقان، قانداق، راستمىكەن؟

— نېمىدېگەن ئەسكى ئادەم سىز، — ۋارقىراپ كەتتى
سىكارلېت، ھەتتا پىتتىي ھامىنىڭ ئاڭلاپ قېلىشىدىنمۇ
قورقمىدى، — بولسا مەڭگۈ قايتىپ كەلمەڭ، سىزنى كۆرەر
كۆزۈم يوق.

سىكارلېت كەينىگە بۇرىلىپلا پەلەمپەيگە ماڭدى، كەينىدىن
ئىللىق قوللىرىنى سوزۇپ بىلىكىمدىن تۇتۇۋالدى. مېنى
ماڭدۇرمايدۇ دەپ ئويلىغانىدى، لېكىن رېت ئۇنداق قىلمىدى،
ئىشكىنىڭ ئېچىلغان ئاۋازى بىلەن تەڭ ئۆي ئىچىگە سوغۇق
شامال گۈر قىلىپ كىردى.

— مەن چوقۇم قايتىپ كېلىمەن، — ئۇ شۇ گەپنى قىلىپلا
چىقىپ كەتتى. پەلەمپەينىڭ بىرىنچى باسقۇچىغا چىقىپ بولغان

سىكارلېت قاققان قوزۇقتەك تۇرۇپلا قالدى.

رېت باتلېرنىڭ ئەنگلىيەدىن ئالغاچ كەلگەن ئۈزۈكى ھەقىقەتەن يوغان ئىدى، يوغانلىقىدىن سىكارلېت قولغا سېلىشتىن خىجىل بولدى ھەم باشقىلار بۇ ئۈزۈكنى كۆرۈپ، كۆرۈمسىز ئىكەن دەيدىغاندەكمۇ ئويلاپ قالدى. دېمىسىمۇ بۇ ئۈزۈك شۇنداق ئىدى، شۇڭا سىكارلېت ئۈزۈكنى قولغا سالماي يۈرەتتى. ئۈزۈكنىڭ ئوتتۇرىسىغا تۆت كىرالىق ئالماس، ئالماسنىڭ ئەتراپىغا ئۇششاق پېشىل ياقۇتلار قويۇلغان بولۇپ، شۇ چوڭلۇقى بىلەن پۈتۈن بىر بارماقنى يېپىپ تۇراتتى ھەم شۇنچىلىك ئېغىر ئىدى. رېت باتلېر چوقۇم ئۈزۈكنى باشقا نىيەت بىلەن قەستەن مۇشۇنداق يوغان، كۆزگە تاشلىنىپ تۇرىدىغان قىلىپ ياساتقان.

سىكارلېت رېت باتلېر ئاتلانتاغا قايتىپ كېلىپ بۇ ئۈزۈكنى قولغا سېلىپ قويغۇچە بولغان ئارىلىقتا ئۆزىنىڭ ئويىنى ھېچقانداق ئادەمگە، ھەتتا ئۆيىدىكىلەرگىمۇ دېمىگەندى. ئەمدى ئۆزىنىڭ توي قىلماقچى بولغانلىقىنى جاكارلىۋىدى، بىردەمدىلا پۈتۈن شەھەرگە پۇر كېتىپ ھەممىلا يەردە شۇلارنىڭلا گېپى بولۇپ كەتتى. 3K پارتىيەسى ۋە قەسىدىن كېيىن، شىماللىقلار بىلەن شىمالدىن كەلگەن تەۋەككۈلچىلەردىن باشقا، رېت باتلېر بىلەن سىكارلېت كىشىلەر ئەڭ يامان كۆرىدىغان ئادەملەرگە ئايلىنىپ قالدى. سىكارلېت چارلېس خامىلتون ئۆلۈپ ئۈزۈن ئۆتمەيلا ئۈستىدىكى قارىلىق كىيىملىرىنى سېلىۋېتىپ جامائەتنىڭ قاتتىق نارازىلىقىغا ئۇچرىغانىدى. زاۋۇت ئېچىش ئاياللارنىڭ ئىشى ئەمەس ئىدى، شۇنىڭغا قارىماي ئۇنىڭ ھامىلىدار تۇرۇپ سىرتلاردا يۈگۈرۈپ يۈرۈشلىرى، ئۇنىڭدىن باشقىمۇ نۇرغۇن ئىشىلىرى كىشىلەرنىڭ كۆڭلىگە ياقماي نارازىلىقىنى قوزغىغانىدى. كېيىن فىرانك بىلەن توممىنىڭ ئۆلۈمىگە سەۋەبچى بولۇپ، ئون نەچچە ئادەمنىڭ تۇرمۇشىغا خەۋپ

يەتكۈزۈپ، نەتىجىدە ئۇنى ھەممە ئادەم ئاشكارا ئەيىبلەيدىغان بولدى.

رېت باتلېر ئۇرۇش ۋاقتىدا ھاياتىغا ھايانكەشلىك قىلىپ شەھەر خەلقىنىڭ نەپرىتىگە قالغانىدى. كېيىن جۇمھۇرىيەتچىلەر پارتىيەسىگە كىرىپمۇ ھېچكىمدە ئۆزىگە قارىتا ھېسداشلىق قوزغىيالمىدى. تېخىمۇ قىزىق يېرى، ئۇ ئاتلانتادىكى ئون نەچچە داڭلىق شەخسنىڭ ھاياتىنى قۇتۇلدۇرۇپ قېلىپمۇ خەقنىڭ رەھىمىتىگە ئېرىشەلمىدى، ئەكسىچە ئاتلانتادىكى خوتۇنلارنىڭ قاتتىق نەپرىتىگە ئۇچراپ كەتتى.

ئۇلار ئۆز ئەزەبلىرىنىڭ ھازىرمۇ ھايات ياشاۋاتقانلىقىدىن نارازى ھەمەس ئىدى، نارازى بولىدىغانى ئەرلىرىنىڭ رېت باتلېرنىڭ ئادەمنى بىئارام قىلىدىغان ئاشۇ پىلانى بىلەن ئامان قالغانلىقى ئىدى. ئۇ ئاياللار بىرنەچچە ئايغىچە شىماللىقلارنىڭ كەمسىتىشلىرى بىلەن مەسخىرىلىرىگە ئۇچراپ باش كۆتۈرەلمەي يۈردى. ئەگەر رېت باتلېر 3K پارتىيەسىدىكىلەرنى ئويلىغان بولسا، بۇ ئىشنى باشقا چارە بىلەن بىر تەرەپ قىلسا بولمامدۇ؟ ئۇ شەھەردىكى ئابروۋىلۇق ئادەملەرنىڭ يۈزىنى چۈشۈرۈش ئۈچۈن بېللى ۋاتلىنىنى قەستەن بۇ ئىشقا ئارىلاشتۇرۇۋالغان دەپ ئويلايتتى ئۇلار. شۇڭلاشقا، شۇنچە ئادەمنى قۇتۇلدۇرۇۋالغان بولسىمۇ، كىشىلەر ئۇنىڭغا رەھمەت ئېيتىمىدى ھەم ئۇنىڭ بۇرۇنقى گۇناھلىرىنىمۇ كەچۈرۈۋەتمىدى.

ئۇ ئاياللار كىشىلەرگە ياردەم بېرىشنى ياخشى كۆرەتتى، دەردىگە يېتەتتى، جاپاغا چىدايتتى. ئەمما، كىمكى ئۇلارنىڭ قەغەز يۈزىگە چۈشمىگەن قائىدە - قانۇنلىرىغا خىلاپلىق قىلىدىكەن. ئۇنداق ئادەمگە قىلچە رەھىم قىلمايتتى. ئۇ قائىدە - قانۇنلارمۇ ئاددىي بولۇپ، جەنۇب ئىتتىپاقىغا سادىق بولۇش، كونا جەڭچىلەرنى ھۆرمەت قىلىش، ئەنئەنىگە ۋارىسلىق قىلىش، كەمبەغەل بولسىمۇ ئىرادىسىدىن تايماسلىق، ئەپۋان بولۇش، شىماللىقلارغا ئۆچمەنلىك قىلىشتەك مەزمۇنلارنى ئۆز ئىچىگە

ئالانتى. ئۇلارنىڭ قارىشىچە، رېت باتلىر بىلەن سىكارلېت ئاشۇ قائىدە - قانۇنلارنىڭ ھەممىسىگە خىلاپلىق قىلغانىدى.

رېت باتلىر قۇتۇلدۇرۇپ قالغان ئادەملەر باتلىرغا يۈز كېلەلمەي، ئاياللىرىنىڭ ئاغزىنى بېسىشقا ھەرىكەت قىلىشقان بولسىمۇ، لېكىن ئامال قىلالىمىدى. رېت باتلىر بىلەن سىكارلېت توي قىلىدىغانلىقلىرىنى ئېلان قىلماستلا كىشىلەرنىڭ نەزىرىدىن چۈشۈپ بولغانىدى، ئۇلار پەقەت كۆرۈنۈشتىلا ئۇ ئىككىسىگە يامان ئەمەس مۇئامىلە قىلىپ كېلىۋاتاتتى. ئەمدى ھازىر قىلچە يۈز - خاتىر قىلمايدىغان بولۇشتى. ئۇلارنىڭ توي قىلىدىغان خەۋىرى تۈيۈقسىز پارتلىغان بومبىدەك ئاجايىپ زور تەسىر قوزغىدى، پۈتۈن شەھەر زىلزىلىگە كېلىپ كەتتى، ئەڭ ياۋاش ئاياللارمۇ ئۆزلىرىنى باسالماي قالدى. سىكارلېت فىرانك ئۆلۈپ بىر يىل بولا - بولمايلا يەنە توي قىلماقچى بولۇۋاتاتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە فىرانكنىڭ ئۆلۈشىگە سەۋەب بولغانمۇ شۇ ئىدى. توي قىلماقچى بولغان ئادىمى پىھىشخانا ئاچقان، شىماللىقلار بىلەن ئاپاق - چاپاق بولۇپ نۇرغۇن شۇمۇلۇقلارنى قىلىۋاتقان ئادەم ئىدى. ئىككىسى ئايرىم تۇرۇۋەرگەن بولسا كىشىلەر ھەر ھالدا ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرىغا چىدايتتى، لېكىن ئىككىسىنىڭ بىرلەشمەكچى بولغانلىقى چىدىغۇسىز بىر ئىش بولدى. ھەر ئىككىسى سېسىپ كەتكەن رەزىل ئادەملەر بولۇپ، ئۇنداق ئادەملەرنىڭ بۇ شەھەردە تۇرۇشىغا مۇتلەق بولمايتتى، ئۇلارنى جەزمەن شەھەردىن قوغلىۋېتىش كېرەك ئىدى.

ئەگەر ئۇلارنىڭ توي قىلماقچى بولغانلىقىنى ئېلان قىلغان ۋاقتى باشقا چاغقا توغرا كەلگەن بولسا، ئاتلانتالىقلار بەلكىم ئۇلارغا بۇنچىلىك قاتتىقلىق قىلىپ كەتمىگەنمۇ بولاتتى. لېكىن، ھازىر رېت باتلىر مۇئامىلە قىلىۋاتقان شىماللىق تەۋەككۈلچىلەر بىلەن ئۇلارغا سېتىلغان جەنۇبۇقلارنىڭ خەلق ئىچىدىكى نامى ئىنتايىن يامان ئىدى. ئۇلارنىڭ توي خەۋىرى ئاڭلانغان چاغلار شىماللىقلارنىڭ ھۆكۈمرانلىقىغا قارشى ئەڭ

ئاخىرقى بىر قورغان — جورجىيە ئىشتاتى يېڭىلا گۇمران بولۇپ، يەرلىك خەلقنىڭ ئۇلارغا قارشى كەيپىياتى پەللىگە يەتكەن چاغلار ئىدى.

قايتا قۇرۇشنىڭ باشلانغىنىغا ئۈچ يىل بولدى. بۇ ئۈچ يىل ئەڭ قورقۇنچلۇق يىللار بولۇپ، بۇنىڭدەك يامان كۈنلەرنىڭ يەنە يۈز بېرىشى ناتايىن ئىدى، كىشىلەر جورجىيەنى قايتا قۇرۇشنىڭ ئەڭ جاپالىق كۈنلىرىنىڭ ئەمدى باشلىنىدىغانلىقىنى ھېس قىلىشماقتا ئىدى.

ئۈچ يىلدىن بېرى شىمال ھۆكۈمىتى ئۆزىنىڭ ئىدىيەسى بىلەن ھۆكۈمرانلىقىنى جورجىيەلىكلەرگە مەجبۇرىي تاڭدى. ئەسكىرىي كۈچى بىلەن مەجبۇرلاۋاتقان بولغاچقا، نۇرغۇن جەھەتتە مۇۋەپپەقىيەت قازانغانىدى. جورجىيە شىماللىقلارنىڭ ھۆكۈمرانلىقىدا تۇرۇۋاتقان بولسىمۇ، ئەمما بۇ يەردىكى خەلقنىڭ قوشۇلۇشىغا ئېرىشەلمىگەنىدى. جورجىيەنىڭ باشلىقلىرى كۈرەشنى توختاتماي، ئۆز ئىرادىلىرى بويىچە ئاپتونومىيە ھوقۇقى يۈرگۈزۈشنى تەلەپ قىلىشماقتا ئىدى، ۋاشىنگتوننىڭ قانۇن — پەرمانلىرىنى جورجىيەنىڭ قانۇن — پەرمانلىرى ئۈستىگە دەسسىتىشكە قەتئىي قارشى تۇرۇپ، ئۇلارغا زادىلا تىز پۈكمەي كېلىۋاتاتتى.

جورجىيە ھۆكۈمىتى رەسمىي تەسلىم بولمىغانىدى، ئەمما ئۇلارنىڭ قىلىۋاتقان كۈرەشلىرى قۇرۇق ئاۋازچىلىك بولۇپ، غەلبە قىلالمايتتى، پەقەت ئۆزىنىڭ مۇقەررەر ئاقىۋىتىنى ئازراقلا كېچىكتۈرەتتى، خالاس. جەنۇبىنىڭ باشقا ئىشتاتلىرىدا نېگىرلارنىڭ ئورنى ئۆسۈپ كەتكەن ياكى ئۇلار شىماللىقلارنىڭ قوللىرىدىكى پارلامېنتلارغا كىرىشكەنىدى. لېكىن، جورجىيە ئۇنداق قىلىشقا قەتئىي قارشىلىق قىلىۋاتاتتى، شۇڭا ھازىرچە ئۇنداق شۇم قىسمەتتىن ئامان تۇرۇپ كەلگەنىدى. ئۈچ يىلدىن بېرى ئىشتات پارلامېنتى ئاساسەن ئاق تەنلىكلەر بىلەن دېموكراتلار پارتىيەسىنىڭ قولىدا بولۇپ كەلدى. ئەمما، ھەممە

يەردە شىماللىقلارنىڭ ئەسكەرلىرى بولغاچقا، ھۆكۈمەت ئەمەلدارلىرى نارازىلىق بىلدۈرۈش بىلەن تىنچمۇ تىخ تۇرۇشتىن باشقا ھېچنېمە قىلالىدى. ئۇلارنىڭ قوللىرىدىكى ھوقۇق ئەمەلىيەتتە قۇرۇق ھوقۇق ئىدى، ئەمما جورجىيەلىكلەرنىڭ ئۆزلىرىنىڭ قوللىرىدا ئىدى. ئەمدى ئەڭ ئاخىرقى بۇ قورغانمۇ يىمىرىلىپ كەتتى.

تۆت يىلنىڭ ئالدىدا جونىستون بىلەن ئۇنىڭ قول ئاستىدىكىلىرى دالتوندىن ئاتلانتاغا قەدەممۇ قەدەم چېكىنىپ كەلگەنىدى، 1865 - يىلىدىن كېيىن شۇنىڭغا ئوخشاش ئەھۋال يەنە يۈز بېرىپ، جورجىيەدىكى دېموكراتلار پارتىيەسىمۇ قەدەممۇ قەدەم كەينىگە چېكىنىشكە مەجبۇر بولدى. قوشما ئىشتاتلار ھۆكۈمىتىنىڭ جورجىيەدىكى ھوقۇقى كۈندىن - كۈنگە كۈچىيىپ كېتىۋاتاتتى، ئىشتاتنىڭ ئىشلىرىغا، پۇقرالارنىڭ تۇرمۇشلىرىغا ئارىلىشىۋاتاتتى، قورال كۈچىگە تايىنىدىغان ئىشلار بارغانسېرى ئېغىرلىشىۋاتاتتى، ھەربىي تەرەپنىڭ بۇيرۇقلىرىمۇ كۆپ ئىدى، ھۆكۈمەت خادىملىرىنىڭ خىزمەت ئىشلىمىكى تەسلىشىپ كېتىۋاتاتتى. ئاخىر جورجىيە ئىشتاتى ھەربىيلەر ئىگىدارچىلىقىدىكى ئىشتاتقا ئايلىنىپ قالدى. ئىشتاتنىڭ ئۆزىنىڭ قانۇنىنىڭ قانداق بولۇشى بىلەن كارى يوق، بۇيرۇق بويىچە نېگىرلارمۇ سايلامغا قاتنىشىدىغان بولدى.

سىكارلېت بىلەن رېت باتلېر توي قىلىدىغانلىقلىرىنى جاكارلاشتىن بىر ھەپتە ئىلگىرى ئىشتات باشلىقى سايلىمى بولدى. جەنۇبىنىڭ دېموكراتلار پارتىيەسى گېنېرال گوردوننى نامزاتلىققا كۆرسەتتى. ئۇ خەلقنىڭ ئەڭ زور ھىمايىسىگە ئىگە، ئەڭ ئابرويۇلۇق ئادەم ئىدى. جۇمھۇرىيەتچىلەر پارتىيەسىدىن بۆلۈك ئىسىملىك بىرسى نامزات بولدى. سايلام ئۈچ كۈن داۋام قىلدى، ۋاگون - ۋاگوندا نېگىرلار ئۇ شەھەردىن بۇ شەھەرگە قاتراپ يۈرۈپ بېلەت تاشلاپ، ئاخىر ئىشتات باشلىقىغا بۆلۈك سايلىنىپ كەتتى.

جورجىيە ئىشتاتىنىڭ پارلامېنتى شىماللىقلار بىلەن نېگىرلارنىڭ قولىغا چۈشۈپ كەتكەندىن كېيىن، جورجىيەدىكى خەلقنىڭ نالە - پەريادلىرى پەلەكنى تىترەتتى، ھەممە ھاياجاندا ئىدى، ھەممە ئادەمنىڭ غەزەپ ئوتلىرى لاۋۇلداپ يېنىۋاتاتتى. رېت باتلىر پۈتۈن ئادەم نەپرەتلىنىۋاتقان بۈلۈكنىڭ ئاغىنىسى بولۇپ چىقتى.

سىكارلېت ئەزەلدىن كۆز ئالدىدىكى ئىشلاردىن باشقا ھېچقانداق ئىشقا كۆڭۈل بۆلمەيتتى، شۇڭا بۇ قېتىمقى سايلام ئەھۋالدىن پۈتۈنلەي خەۋەرسىز يۈردى. رېت بۇ سايلامغا ئارىلاشمىدى. ئۇنىڭ شىماللىقلار بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى بۇرۇنقىدەكلا ئىدى. قانداقلا بولسۇن، رېت باتلىر شىماللىقلارغا سېتىلغان، ئۇنىڭ ئۈستىگە بۈلۈك ئۇنىڭ دوستى. ئۇلار توي قىلىدىغان بولغاندىن كېيىن، سىكارلېتمۇ شىماللىقلارغا سېتىلغان بولىدۇ، ئەلۋەتتە. دۈشمەن لاگېرغا كىرىپ كەتكەن ئادەمنى ئاتلانتالىقلارنىڭ ئەپۋى قىلىشى مۇمكىن ئەمەس. ئۇلار توي قىلىدىغان بولغاچقا، كىشىلەر ئۇ ئىككىسىنىڭ ياخشى ئىشلىرىنىڭ بىرسىنىمۇ تىلغا ئالماي، خىلمۇ خىل يامان ئىشلىرى توغرىسىدا سۆزلىشىدىغان بولۇشتى.

سىكارلېت پۈتۈن شەھەر خەلقىنىڭ ئۆزىدىن نارازى ئىكەنلىكىنى بىلەتتى، ئەمما ئۇلارنىڭ ئۆزىگە بولغان غەزەپ - نەپرەتلىرىنىڭ قايسى دەرىجىدە ئىكەنلىكىدىن خەۋەرسىز ئىدى. كېيىن مېرۋېتېر خانىم دىنداشلىرىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن ئوتتۇرىغا چىقىپ ئۇنىڭغا نەسەت قىلماقچى بولدى.

— ئايدىڭىز بۇ ئالەمدە ئەمەس، پىتتىي ھاممىڭىز بولسا توي قىلمىغان... ھىم... شۇڭا سىزگە بۇ ئىش توغرىلىق نەسەت قىلىشقا مۇۋاپىق ئەمەس، شۇڭا يېنىڭىزغا مەن كەلدىم، سىكارلېت. ياخشى ئادەملەرنىڭ بالىلىرى كاپىتان باتلىرغا ئوخشاش ئادەملەرگە ھەرگىز ياتلىق بولماسلىقى كېرەك، ئۇ ئادەم...

— ئۇ مېرۋېتېر بوۋام بىلەن جىيەنىڭزنىڭ ھاياتىنى قۇتۇلدۇرۇپ قالدى.

مېرۋېتېر خانىم بۇ گەپنى ئاڭلاپ ئاچچىقىدا يېرىلغۇدەك بولۇپ كەتتى. بىر سائەتنىڭ ئالدىدا ئۇ بۇ بوۋاي بىلەن كۆڭۈلسىز سۆھبەتتە بولغانىدى. بوۋاي ئۇنىڭغا، رېت باتلىر شىماللىقلارغا بېقىنغان ھەم لۈكچەك ئادەم بولسىمۇ، ئۇنىڭغا ئازراقمۇ رەھىمىمىزنى ئېيتىپ قويمىساق قانداق بولىدۇ؟ مەن بۇ قېرى يۈزۈمنى نەگە قويمەن؟ دېگەندى.

— ئۇ سىزنى شىماللىقلارنىڭ ئالدىدا رەسۋا بولسۇن دەپ قەستەن شۇنداق قىلغان، — دېدى مېرۋېتېر خانىم داۋاملىق سۆزلەپ، — ئۇ بىر لۈكچەك نېمە، بۇنى ھەممىمىز بىلىمىز، شۇڭا ھەممە ئادەم ئۇنىڭغا ئۆچ، ياخشى ئادەملەر ھەرگىز ئۇنىڭغا بېقىنلاشمايدۇ.

— بېقىنلاشمايدۇ؟ بۇ غەلىتە گەپ بولدى. مېرۋېتېر خانىم، ئۇرۇش ۋاقتىدا ئۇ سىلەرنىڭ ئائىلىنىڭ دائىملىق مېھمىنى ئەمەسمىدى؟ ئۇ تېخى مايىپىلنىڭ تويىغا بىر كۆڭلەكلىك دۈردۈن سوۋغات قىلغان، توغرىمۇ؟ ئۇنداق بولمىسا مەن خاتا كۆرگەن بولمەن.

— ئۇرۇش ۋاقتىدا ئەھۋال باشقىچە ئىدى، ئاق كۆڭۈل ئادەملەر نۇرغۇن بولمىغۇر ئادەملەرنىمۇ قوبۇل قىلغان، شۇ چاغدىكى ئورتاق ئىشلىرىمىز ئۈچۈن شۇنداق قىلىش پۈتۈنلەي توغرا ئىدى. ھازىر ئەھۋال ئوخشىمايدۇ، شۇڭا سىز ئۇنىڭغا ھەرگىز ياتلىق بولماڭ. ئۇ ئۆزى ئۇرۇشقا قاتناشماقتا يوق، ئۇرۇشقا قاتناشقان ئەسكەرلىرىمىزنى مەسخىرە قىلغان، سىزچىمۇ شۇنداق تۇ؟

— ئۇمۇ ئەسكەر بولغان، ئەسكەرلىكتە سەككىز ئاي تۇردى، ئەڭ ئاخىرقى ئۇرۇشقا قاتنىشىپ فىراكلنىدا جەڭ قىلغان، كېيىن گېنېرال جونستون بىلەن بىللە تەسلىم بولغان.

— مەن بۇ گەپنى ئاڭلاپ باقماپتىكەنمەن، — دېدى مېرۋېتېر

خانم. ئۇ راستلا بۇ ئەھۋاللاردىن خەۋەرسىزدەك قىلاتتى، — لېكىن ئۇ يارىلانمىغان — دە، — ئۇ بۇ گەپنى ناھايىتى مەغرۇر ھالدا قوشۇپ قويدى.

— يارىلانمىغان ئادەملەر نۇرغۇنغۇ.

— جىگىرى بار ئادەملەرنىڭ ھەممىسى يارىلانغان، يارىلانمىغان ئادەملەرنى مەن ئاڭلاپ باقمىغان.

بۇ گەپ سىكارلېتنىڭ ئوغىسىنى قايناتتى.

— سىز تونۇيدىغان ئۇ ئادەملەر يامغۇردىن دالدىلانمايدىغان، ئوقتىن ئۆزىنى قانچۇر مايدىغان گالۋاڭ ئادەملەر بولسا كېرەك. ئاڭلاپ تۇرۇڭ، مېرۋېتېر خانىم ھەم يوقىلاڭ ئىشلارغا ئارىلىشىۋالدىغان دوستلىرىڭىزغىمۇ دەپ قويۇڭ، مەن كاپىتان باتلېر بىلەن توي قىلىمەن، ئۇ شىماللىقلار ئۈچۈن جەڭ قىلغان بولسىمۇ مەيلى.

بۇ ئېسىلزادە خانىم غەزەپتىن ئۆزىنى قويدىغان جاي تاپالماي ئۇ يەردىن قايتىپ چىقتى، سىكارلېت ئۇنىڭ ئەمدى ئۆزىگە نارازى دوستى ئەمەس، دۈشمىنىگە ئايلىنىپ بولغانلىقىنى چوڭقۇر ھېس قىلىپ يەتتى. ئەمما، ئۇنىڭ پەرۋايى پەلەك ئىدى، نېگىر ئانىنىڭ گېپىدىن باشقا ھەرقانداق ئادەمنىڭ گېپى ئۇنىڭ ئۈچۈن بەربىر ئىدى.

پىتتىي ھامما ئۇلارنىڭ توي قىلىشماقچى بولغانلىقىنى ئاڭلاپلا ھوشىدىن كەتتى. سىكارلېت ئۇلارنىڭ ھەممە قارشىلىقلىرىغا چىدىدى. ئاشلىپ بۇ خەۋەرنى ئاڭلاپ بۇرۇنقىدىن خېلىلا قېرىپ كەتكەندەك بولۇپ قالدى، ئۇنى تەبرىكلىگەندە كۆزلىرىگە قارىماي باشقا ياققا قاراپ تۇرۇۋالدى. سىكارلېت ئۇنىڭغىمۇ بەرداشلىق بەردى. پولى ھامما بىلەن ئېلالى ھامما چارلېستوندىن بۇ خەۋەرنى ئاڭلاپ قاتتىق قورقۇپ كېتىشكەنلىكىنى يېزىپ خەت ئەۋەتتى. بۇ خەتكە سىكارلېت ياكۇلۇشنى، يايغىلىشنى بىلمىدى. ئۇلار ئۇنىڭغا بۇ توپنى قىلماسلىق توغرىسىدا نەسىھەت قىلىپ، ئۇ توپنى قىلىدىغان

بولسا ئۆزىنىڭلا ئەمەس، ئۆزلىرىنىڭمۇ ئابروۋىنى يەر بىلەن يەكسان قىلىدىغانلىقىنى دېيىشكەندى. مېلانىيە قوشۇمىسىنى تۈرۈپ چىن نىيىتى بىلەن:

— كاپىتان باتلىر نۇرغۇن ئادەملەر ئويلىغاندىنمۇ ياخشى ئادەم، ئاق كۆڭۈل، تەدبىرلىك، جەنۇب ئىتتىپاقى ئۈچۈنمۇ كۈرەش قىلغان، شۇڭا ئۇ ئاشلىپىنى قۇتۇلدۇرۇپ قالالىدى. بىراق، سىكارلېت، بۇ ئىشتا بۇنداق ئالدىراپ قارار قىلمىسىڭىز، قانداق دەيسىز؟

سىكارلېت ئۇنىڭ گېپىگە كۈلۈپلا قويدى. ئۇ باشقا ھېچقانداق ئادەمنىڭ گېپىنى قاپتىلىغۇمۇ ئېلىپ قويمىدى. ئەمما، نېگىر ئانىسىنىڭ گېپى ئۇنىڭ قاتتىق ئاچچىقىنى كەلتۈردى، كۆڭلىنى يېرىم قىلدى.

— سىز قىلىۋاتقان نۇرغۇن ئىشلارنى ئېلىپ خاتىرىلىگەن بولسا چوقۇم رەنجىتتى، مېنىڭمۇ كۆڭلۈم جىق يېرىم بولغان. بۇ قېتىمقى ئىشىڭىز زادىلا بولمىدى، قىيىنچىلىق بىر لۈكچەككە تەگمەكچى بولۇۋاتىسىز. سىز ئۇنى بەلكىم ئېسىل زادىنىڭ ئەۋلادى دېيىشىڭىز مۇمكىن. شۇنداقلا دېسىڭىز ئۇ گېپىڭىز جىڭدا توختىمايدۇ. ئېسىل زادىلەرنىڭ ئىچىدىنمۇ ئۇنىڭغا ئوخشاش لۈكچەكلەر چىقىدۇ. سىكارلېت خاتىرىلىگەن، سىز چارلېس ئەپەندىنى خونبېي خانىقىزدىن تارتىۋالدىڭىز، ئەمما ئۇنى ياخشى كۆرمەيتتىڭىز. يەنە سىز سىڭلىڭىزدىن فىرانك ئەپەندىنى تارتىۋالدىڭىز، شۇنىڭغا ئوخشاش نۇرغۇن ئىشلارنى قىلدىڭىز، ئەمما مەن سىزگە ھېچنېمە دېمىدىم. مەسىلەن، سىز ناچار ياغاچلارنى ياخشى ياغاچ قاتارىدا ساتتىڭىز، پەيتوننى ئۆزىڭىز يالغۇز ھەيدەپ ھەممە يەردە يۈرۈپ ھۆر نېگىرلارنىڭ دىققىتىنى ئۆزىڭىزگە تارتتىڭىز، شۇ سەۋەب بىلەن فىرانك ئەپەندى ئۆلۈپ كەتتى. يەنە مەھبۇسلارغا تويغۇدەك تاماق بەرمەي، ئۇلارنى ئۆلتۈرۈپ قويغىلى تاس قالدىڭىز. بۇ ئىشلارنىڭ ھېچقايسىسىغا مەن بىر نېمە دېمىدىم. بۇ ئىشىم ئۈچۈن ئۇ دۇنيادىكى ئېلىپ

خانم مېنى ئەيىبلەپ: «نېگىر ئانا، ھەي نېگىر ئانا! سەن نېمىشقا مېنىڭ قىزىمغا ئوبدان قارىمىدىڭ؟» دېيىشى مۇمكىن-مەيلى، ئۇ ئىشلارنى بوپتۇغا چىقىرىۋېتەيلى، ئەمما بۇ ئىشقا مەن قوشۇلالمايمەن، سىكارلېت خانقىز. سىز بىر لۈكچەككە ياتلىق بولسىڭىز ھەرگىز بولمايدۇ. تېنىمدە تىنىقم بولىدىكەن، سىزگە بۇ ئىشنى قىلدۇرمايمەن.

— مەن كىمگە تېگىشنى خالىسام شۇنىڭغا تېگمەن، — دېدى سىكارلېت چىرايىنى قىلچە ئۆزگەتمەي تۇرۇپ، — ئۆزۈڭنىڭ كىملىكىنى ئۇنتۇپ قېلىۋاتقان ئوخشايسەن، نېگىر ئانا.

— شۇنداق، مەن بۇرۇنلا شۇنداق قىلىشىم كېرەك ئىدى، بۇ گەپلەرنى سىزگە مەن دېمىسەم كىم دەيدۇ؟

— مەن ئۇزاقتىن بېرى ئويلاپ كېلىۋاتاتتىم، نېگىر ئانا، ئەڭ ياخشى تاراغا كەتسەڭ، ئازراق پۇل بېرەي، يەنە... نېگىر ئانا مەغرۇر قىياپەتتە تۇردى.

— مەن ھۆرلۈكۈم بار ئايال، سىكارلېت خانقىز، بېرىشنى خالىمىغان يەرگە مەجبۇرلىسىڭىزمۇ بارمايمەن. تاراغا سىز قايتىپ كەتسىڭىز، مەنمۇ بىللە كېتىمەن. ئېلىپ خانقىزنىڭ قىزىنى يالغۇز تاشلاپ قويۇپ ھېچ يەرگە بارمايمەن، ئېلىپ خانقىزنىڭ نەۋرىلىرىگە ئۇ لۈكچەكنى دادا قىلدۇرۇپ ئۇنىڭغا قاراتمايمەن. تېملا دەڭ، مەن بۇ يەردىن بەربىر كەتمەيمەن.

— مەن سېنى ئېلىپ قېلىپ كاپىتان باتلىپىرنىڭ چىشىغا تېگىدىغان ئىشنى قىلمايمەن. ئۇنىڭغا ياتلىق بولۇش قارارىغا كېلىپ بولدۇم، مېنى بۇ قارارىمدىن ھېچكىم ياندۇرالمىدۇ.

— دەيدىغان گەپلىرىم بەكمۇ كۆپ، — دېدى موماي ئۇنىڭ گېپىگە گەپ ياندۇرۇپ. ئۇنىڭ ياش لىغىرلاپ تۇرغان كۆزلىرىدىن سىكارلېت بىلەن قاتتىق بىر ئېلىشىش قارارىغا كەلگەندەك بىر خىل ئىپادە چىقىپ تۇراتتى، — مەن ئېلىپ خانقىزنىڭ ئۆيىدىكىلىرىگە ئەزەلدىن بۇنداق گەپ قىلىپ باقمىغان. گېپىمگە قۇلاق سېلىڭ، سىكارلېت خانقىز. سىز بىر

قېچىر، ئەمما بېشىڭىزدا ئاتنىڭ نوختىسى بار. قېچىرنىڭ پۇتلىرىنى سۈرتۈپ، تۈكلىرىنى يۇيۇپ پارقىرىتىۋەتسىمۇ، نوختىسىنى مىس تەڭگىلەرنى قويۇپ بېزۋەتسىمۇ، ھەشەمەتلىك كاتتا پەيتونلارغا قوشۇۋالسىمۇ، بەربىر قېچىر، ئۇنىڭ بىلەن ھېچكىمنى ئالدىغىلى بولمايدۇ. سىزمۇ شۇنىڭغا ئوخشاش. ئۈستىڭىزگە تاۋار - تورقىلارنى ئارتىۋالغان، زاۋۇت باشقۇرغان، دۇكان ئاچقان، پۇل تاپقان، ئۆزىڭىزنى كاتتا چاغلانغان تەقدىردىمۇ سىز بەربىر قېچىر، سىزمۇ ئوخشاشلا ھېچكىمنى ئالدىيالمىسىز. رېت باتلىر يۇقىرى تەبىقىدىن كېلىپ چىققان، ئۈستىگە بەيگە كىيىملىرىدەك چىرايلىق كىيىملەرنى كىيىپ قېتىۋالغان ھالەتتىمۇ، بەربىر سىزگە ئوخشاش بېشىغا ئاتنىڭ نوختىسىنى سېلىۋالغان قېچىر.

نېگىر ئاتنىڭ كۆزلىرى سىكارلېتقا مۇختەك قانداق قانداق قالغانىدى. سىكارلېت بۇ ھاقارەتلەرنى ئاڭلاپ غەزەپتىن تىترەپ كەتتى، ئەمما بىر ئېغىزىمۇ گەپ قىلالماي قالدى.

— ئۇنىڭغا زادى تەگمىسەم بولمايدۇ دېسىڭىز تېگىۋېرىڭ، سىز دېگەن دادىڭىزنىڭ مېجەزىنى تارتقان قىز. ئەمما، شۇ نەرسە ئېسىڭىزدە بولسۇنكى، مەن بۇ يەردىن ھەرگىز كەتمەيمەن، مۇشۇ يەردە ھەممە ئىشنى كۆزىتىپ تۇرىمەن.

نېگىر ئانا سىكارلېتنىڭ جاۋابىنى كۈتمەي كەينىگە بۇرۇلۇپلا چىقىپ كەتتى. ئەگەر ئۇ شۇ چاغدا «قېنى كۆرەرمىز» دېگەن گەپنى قىلغان بولسا، بۇ گەپنىڭ سالمىقى سىكارلېتنى خېلىلا تىترەتكەن بولاتتى.

كېيىن ئۇلار يېڭى ئورلىغاندا شېرىن ئايلىرىنى ئۆتكۈزۈۋاتقاندا، سىكارلېت نېگىر ئانىسىنىڭ شۇ چاغدا قىلغان گەپلىرىنى رېت باتلىرىغا دەپ بەردى. رېت باتلىر ئۇنىڭ، قېچىرنىڭ بېشىغا ئاتنىڭ نوختىسىنى سېلىۋالغان، دېگەن گەپىگە قاتتىق كۈلۈپ كەتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ كۈلكىسىگە ھەيران قالدى ھەم ئاچچىقى كەلدى.

— مەن ئاددىي گەپ بىلەن بۇنچىلىك چوڭقۇر مەنىنى ئىپادىلەپ بەرگەن ئادەمنى ھازىرغىچە ئۇچرىتىپ باقمىغاندىم، — دېدى ئۇ، — كالىسى بەكمۇ ئىشلەيدىغان موماي ئىكەن، ئۇنداق ئادەملەر ناھايىتى ئاز ئۇچرايدۇ. مەن ئاشۇنداق ئادەملەرنىڭ ھۆرمىتىگە ۋە ئەپۋىقلىشىغا ئېرىشسەم دېگەن ئارزۇدا. بىراق، ئۇنىڭ نەزىرىدە مەن قېچىر بولغاندىكىن، مەڭگۈ ئۇنىڭ ھۆرمىتىگە ھەم ئەپۋىقلىشىغا ئېرىشەلمەيمەن — دە. تويىدىن كېيىن مەن ئۇنىڭغا ئون دوللارلىق تىللادىن بىرنى بەرسەم ئۇ زادىلا ئالغىلى ئۇنىمىدى. پۇلنى كۆرگەندە يۇمشىمايدىغان ئادەملەر ناھايىتى ئاز ئۇچرايدۇ. ئۇ ماڭا ئاللىبى قوپۇپ، مەن ھۆرنىڭگىز ئەمەس، شۇڭا ماڭا پۇلنىڭ كېرىكى يوق، دېدى.

— ئۇ نېمانچىلا ھاياجانلىنىپ كېتىدىغاندۇ؟ نېمىشقا كىشىلەر ماڭا شۇنداق جاۋىلداپ توختىمايدىغاندۇ؟ كىم بىلەن توي قىلسام، قانچە قېتىم ياتلىق بولسام ئۆزۈمنىڭ ئىشى ئەمەسمۇ؟ مەن خەقنىڭ ئىشلىرىغا زادىلا ئارىلاشمايمەن، ئۇلار نېمىشقا مېنىڭ ئىشىمغا ئارىلىشىۋالدىغاندۇ؟

— ئومىقىم، دۇنيادا ھەممە نەرسىنى كەچۈرۈشكە بولىدۇ، ئەمما خەقنىڭ ئىشىغا ئارىلاشمايدىغان ئادەملەرنى كەچۈرۈشكە بولمايدۇ. نېمانچىلا پۇتى كۆيۈپ قالغان مۈشۈكتەك ئىكسراپ كېتىسىز؟ خەق كەينىمدىن نېمە دېسە دەۋەرسۇن، پەرۋايم پەلەك دەۋەتاتتىڭىزغۇ؟ نېمىشقا شۇ گېپىڭىزنى ئەمدى ئىسپاتلىمايسىز؟ ئۇششاق ئىشلاردا خەقنىڭ ئەيىبلىشىگە ئۇچراپ تۇرغان يەردە، بۇنداق چوڭ ئىشلاردا ئۇنىڭدىن خالىي بولمەن دېيىش مۇمكىنمۇ؟ مەندەك ئەسكى ئادەم بىلەن توي قىلىشىڭىز خەقنىڭ گېپىگە قالىدىغانلىقىڭىزنى بۇرۇنلا بىلەتتىڭىز. ئەگەر مەن ئۇۋەن تەبىقىدىن كېلىپ چىققان، نامم چىقمىغان ئادەم بولغان بولسام خەقمۇ كەينىمدىن كۆپ گەپ قىلىشىمىغان بولاتتى. لېكىن، مەن پۇلى بار ھەم ئىشلارنى يۈرۈشتۈرۈپ كېتىۋاتقان ئەسكى ئادەم بولغاچقا، ئۇلارنىڭ ئەپۋىقلىشىلىرىغا

غېرىشەلمەيۋاتمەن.

— مەن سىزنىڭ بەزى چاغلاردا ئەستايىدىل بولۇشىڭىزنى ئارزۇ قىلىمەن.

— مەن ھازىرمۇ شۇنداق ئەستايىدىل. ياخشى ئادەملەر ئەسكى ئادەملەرنىڭ گۈللەپ - ياشناپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرسە نېمىشقىدۇر چىدىماي قالىدۇ، ئەزەلدىن شۇنداق. ئۇنىڭغا كۆپ باش قاتۇرۇپ كەتمەڭ. سىكارلېت، بىر قېتىم سىز ماڭا، تېخىمۇ كۆپرەك پۇل تېپىشنى ئويلىشىم، ۋاقتى كەلگەندە كىشىلەرگە، ئىشىڭنى قىلىش، دېيىش ئۈچۈن، دېگەندىڭىز، سىزگە شۇ پۇرسەت ئەمدى كەلدى.

— مەن سىزگە شۇنداق دېمەكچىدىم، — دېدى سىكارلېت كۈلۈپ كېتىپ.

— ھازىرمۇ شۇنداق دېيىشنى ئويلايمسىز؟

— ھازىر ئۇنداق ئويلىمايمەن.

— قاچان دېگۈڭىز كەلسە دەۋىرىڭىز، سىز خۇشال بولسىڭىزلا مەيلى.

— ھازىر ئۇنداق خۇشال بولۇپمۇ كەتمەيمەن، — دېدى سىكارلېت ئۇنى سۆيۈپ قويۇپ. رېت باتلېر خۇددى ئۇنىڭ چىرايىدىن بىر نەرسە ئىزدەۋاتقانداك تۇرۇپ - تۇرۇپ ئۇنىڭغا قاراپ قوياتتى، لېكىن ئىزدىگەن نەرسىسىنى تاپالمايتتى.

— ئاتلانتانى ئۇنتۇپ كېتىڭ! — دېدى ئۇ كۈلۈپ تۇرۇپ، — ئۇ قېرى مۈشۈكلەرنىمۇ ئۇنتۇڭ. سىزنى يېڭى ئورلېئانغا خۇشال بولسۇن دەپ ئېلىپ كەلدىم، سىزنى چوقۇم خۇشال قىلىمەن.

به‌شنچی قسم

قىرىق سەككىزىنچى باب

سىكارلىپتىنىڭ يېڭى ئورلىپئاندىكى كۈنلىرى ناھايىتى خۇشال ئۆتتى، ئۇرۇشنىڭ ئەڭ ئاخىرقى كۈنلىرىدىن ھازىرغىچە بۇنداق خۇشال بولۇپ باقمىغانىدى. يېڭى ئورلىپئان ئۆزگىچە قاينام - تاشقىنلىق شەھەر ئىدى. سىكارلىپت خۇددى مۇددەتسىز قاماق جازاسىغا ھۆكۈم قىلىنغان ئادەم بىردىنلا ئەركىنلىككە چىقىپ قالغانغا ئوخشاش قانغۇچە ئويناپ - كۈلدى. شىماللىق تەۋەككۈلچىلەر بۇ شەھەرنى رەھىمسىز تۈردە بۇلاپ - تالىغانىدى، نۇرغۇن ئاق كۆڭۈل ئادەملەر كوچىلاردا سەرسان بولۇپ يۈرەتتى، ئەتىگىنىگە تاپسا كەچكە يوق، ئاچ - زار ئىدى. مۇئاۋىن ئىشتات باشلىقى بىر نېگىر ئىدى. ئەمما، رېت باشلاپ بارغان يەرلەر سىكارلىپت ئەزەلدىن كۆرۈپ باقمىغان كاتتا يەرلەر ئىدى، ئۇ يەردىكىلەرنىڭ ھەممىسى پۇلى بار غەمىسىز ئادەملەر ئىدى. رېت ئۇنىڭغا كىيىنىشلىرى كاتتا چىرايلىق خېنىملارنى تونۇشتۇرۇپ قويدى، ئۇلارنىڭ قوللىرى ئەمگەك قىلغاندەك ئەمەس، ئاپپاق ئىدى، كىمىنلا كۆرسە كۈلۈپ تۇراتتى، مەنسىز چوڭ ئىشلارنى تىللىرىغا ئالمايتتى، چاپالمىق تۇرمۇشلار توغرىلىق مۇگەپ قىلىشمايتتى. ئۇ ئۇچراتقان ئەرلەرمۇ ھەرقانداق ئايالنى ھاياجانغا سالالايدىغان ئەرلەر ئىدى، ئاتلانتانىڭ ئەرلىرىگە زادىلا ئوخشمايتتى، ھەممىسىلا ئۇنىڭ بىلەن تالىشىپ تانسا ئوينىشاتتى، خۇددى ئۇ تانسا زالىدىكى ياش مەلىكىدەك ئۇنىڭغا خۇشامەت قىلىشاتتى.

ئۇ ئەرلەرمۇ رېتقا ئوخشاش چىرايلىرىدىن جاھىللىقى، ئازراق قوپاللىقى چىقىپ تۇرىدىغان ئادەملەر ئىدى، خۇددى ئۇزۇن يىل

خەتەرلىك ئىچىدە يۈرۈپ، بىپەرۋالىققا قەتئىي يول قويمىدىغان ئادەملەردەك زېرەك كۆزلىرى چاقناپ تۇراتتى، ئۆتمۈشىگە ئۆكۈنمەيدىغاندەك، كەلگۈسىنى ئويلىمايدىغاندەك كۆرۈنەتتى. سىكارلېت بىرنەچچە قېتىم ئۇلاردىن يېڭى ئورلېئانغا كېلىشتىن ئىلگىرى نېمە ئىش قىلغانلىقلىرىنى كوچىلاپ سوراپ بېقىۋىدى، ئەدەپ بىلەن گەپنى باشقا گەپلەرگە يۆتكەۋەتتى. بۇمۇ قىزىقلا ئىش ئىدى. ئاتلانتادا ئۇنداق ئەمەس ئىدى، ئۇ يەرگە يېڭى كەلگەن ھەرقانداق ئادەم ئۆزىنىڭ ئىلگىرىكى تۇرمۇشلىرىنى، ئائىلىسىنى ماختاپ كۆككە كۆتۈرۈپ كېتەتتى، جەمەتنىڭ كۆپلۈكىنى، پۈتۈن جەنۇبىنىڭ ھەممە يېرىدە بار ئىكەنلىكىنى كۆز - كۆز قىلىشاتتى.

بۇ يەردىكى ئادەملەر بولسا كەم سۆز، گەپ - سۆزلەرنى ئويلاپ ئورۇنلۇق قىلىشاتتى. مەدەنىيەتلىك، كىيىنىشلىرى كاتتا ئىدى، سىكارلېتقا تولمۇ ئەدەپ بىلەن مۇئامىلە قىلىشاتتى. شۇڭا، ئۇنىڭغا ئۇلارنىڭ كىيىنىشلىرى غەلىتىمۇ كۆرۈنۈپ كەتمەيتتى، ئەڭ مۇھىمى، ئۇلارنىڭ ھەممىسى رېتنىڭ دوستلىرى ئىدى. ھەشەمەتلىك ئۆيلىرى، كاتتا پەيتونلىرى بار ئىدى. ئۇلار ئۇ ئىككىسىنى سىرتلارغا ئاچىقىپ ئوينىتاتتى، كەچلىك تاماقلارغا چاقىراتتى، كاتتا زىياپەتلەرگە ئېلىپ باراتتى. سىكارلېت ئۇلاردىن تولىمۇ رازى ئىدى، رېت باتلىرىغا ئۆزىنىڭ تەسىراتلىرىنى سۆزلەپ بەرگەندە، ئۇنىڭ گەپلىرى ئۇنىڭغا قىزىقلا تۇيۇلۇپ كېتەتتى.

— مەن سىزنىڭ شۇنداق ئويلىغانلىقىڭىزنى بىلەتتىم، — دېدى بىر كۈنى شۇنداق گەپ بولغاندا رېت كۈلۈپ كېتىپ.
 — نېمىشقا ئۇنداق ئويلىماي؟ — ئادىتى بويىچە، رېتنىڭ كۈلۈپ قويۇشى بىلەن سىكارلېتنىڭ كۆڭلىگە گۇمان چۈشكەندەك بولۇپ قالدى.

— ئۇلارنىڭ ھەممىسى لۈكچەكلەر، مۇتتەھەملەر، تەۋەككۈلچىلەر، شىمالدىن كەلگەن ئاقسۆڭەك بەگزادىلەر،

ئۇلارنىڭ بەزىلىرى سىزنىڭ سۆيۈملۈك ئېرىڭىزگە ئوخشاش يېمەكلىك ھايانكەشلىكى بىلەن شۇغۇللىنىپ باي بولغان، بەزىلىرى ھۆكۈمەت بىلەن قانۇنسىز توختاملارنى تۈزۈشۈپ ياكى ئەڭ ئىپلاس سودىلارنى قىلىپ باي بولغان.

— بۇ گېپىڭىزگە ئىشەنمەيمەن. چاقچاق قىلىۋاتىسىزغۇ دەيمەن؟ ئۇلار ئەڭ ياۋاش...

— شەھەردە ياۋاش ئادەملەر ئاچ قالىدۇ، — دېدى رېت، — ئۇلار بېشىنى ئىچىگە تىقىپ ئۆيلىرىدە ئولتۇرۇشىدۇ. ئەگەر ئۆيلىرىگە بېرىپ قالسىڭىز، ئۇلارنىڭ سىزنى كۈتۈۋېلىشىمۇ ناتايىن. سۆيۈملۈكۈم، ئۇرۇش ۋاقتىدا مەن بۇ يەردە بەزى شۇملۇقلارنى قىلغان، ئۇ ئادەملەرنىڭ خاتىرىسى ناھايىتى كۈچلۈك بولغاچقا، ئۇ ئىشلىرىمنى ئۇنتۇپ قېلىشقىنى يوق. سىكارلېت، سىز دائىم ياخشى كۆرۈشكە تېگىشلىك بولمىغان ئادەملەر بىلەن بەزى ئىشلارنى ياخشى كۆرۈپ مېنى ھەر ۋاقىت خۇشال قىلىسىز؟

— ئۇلارنىڭ ھەممىسى سىزنىڭ دوستلىرىڭىزغۇ؟

— ھىم. مەن لۈكچەكلەرنى ياخشى كۆرىمەن. كىچىك ۋاقتىدا كېمىلەردە قىمار ئوينىتتىم، شۇڭا ئۇ خىلدىكى ئادەملەرنى ياخشى چۈشىنىمەن، ئۇلارنىڭ قانداق ئادەملەر ئىكەنلىكى ماڭا بەش قولىدەك ئايان. ئەمما، سىز... — ئۇ يەنە كۈلۈپ كەتتى، — ئادەملەرنىڭ ماھىيىتىنى، قاندىقىنىڭ ئېسىلزا دە، قاندىقىنىڭ ئېسىلزا دە ئەمەسلىكىنى پەرقلەندۈرەلمەيسىز. بەزىدە ئۇچراتقان ئادەملىرىڭىزنىڭ ئىچىدە پەقەت ئاپىسى بىلەن مېلاننىيەنلا ئېسىلزا دەپ ئويلاپ قالسىز، مېنىڭچە، ئۇلار سىزدە ھېچقانچە چوڭ تەسىر قالدۇرالمىغان.

— مېلاننىيە ! ئۇ شۇنچىلىك سەت، كىيىگەن كىيىملىرىمۇ سەھراقنىڭكىدەك، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۆز ئالدىغا كېسىپ بىر ئىش قىلالمايدۇ.

— خانىم، بۇنداق ھەسەتخورلۇق قىلماڭ، چىراي ئادەمنى ئالىيجاناب، كىيىم ئېسىلزادە قىلىپ كۆرسىتىلمەيدۇ.

— راستمۇ؟ قاراپ تۇرۇڭ، رېت، مەن سىزگە چوقۇم شۇنداق بولىدىغانلىقىنى كۆرسىتىپ قويمەن. ھازىر مېنىڭ پۈلۈم... بىزنىڭ پۈلۈمىز بار بولدى، ئەمدى مەن سىز ئەزەلدىن كۆرۈپ باقمىغان ئەڭ ئېسىلزادە ئايالغا ئايلىنىمەن.

— مەن خۇشاللىق بىلەن قاراپ تۇرۇشقا رازى، — دېدى رېت.

ئاشۇ خىلدىكى ئادەملەر بىلەن ئۇچرىشىپ تۇرغانلىقى سىكارلېتنى بەكمۇ خۇشال قىلىۋاتاتتى. رېتمۇ ئۇنىڭغا ئېسىل كىيىملەرنى ئېلىپ بېرىپ تېخىمۇ خۇشال قىلىۋەتتى، كىيىملەرنىڭ رەڭگىنى، رەختىنى، پاسونىنى رېت ئۆزى تاللاپ بېرەتتى. ئېتىكىگە سىم قويۇپ كۆپتۈرۈۋالدىغان كۆڭلەكلەر زاماندىن قالغانىدى. ھازىرقىسى ئەڭ يېڭى پاسوندىكىسى بولۇپ، بەل ئىنچىكە بولغاچقا، قورساقنى ئالاھىدە گەۋدىلەندۈرۈپ تۇراتتى، كىيگەن ئادەمنى سەل خىجىل قىلىپ قوياتتى، شۇڭا سىكارلېتقا يەنىلا ئېتىكى كۆپۈپ تۇرىدىغان بۇرۇنقى كۆڭلەكلەر يارايتتى. ھازىر شىلەپلەرمۇ ئۆزگىرىپ، يوغان شىلەپلەر يوقالغان، ئورنىغا بېشىنىڭ چوققىسىغا قوندۇرۇۋالدىغان شىلەپلەر چىققانىدى. (سىكارلېتنىڭ چېچى ئىندىيانلارنىڭ چېچىغا ئوخشاش يىرىك بولغاچقا، ئۇ شىلەپە بېشىغا چاپلىشىپ تۇرمايتتى). ئۇنىڭدىن باشقا، موناستىردا تىكىلگەن نەپىس ئىچ كىيىملەرمۇ بار ئىدى. بۇ كىيىملەر شۇنچىلىك چىرايلىق ئىدى، رېت ئۇلاردىن كۆپ سېتىۋالغانىدى. كېچىلىك كىيىملەر، تون شەكلىدىكى ئۆي ئىچىلىك كۆڭلەكلەرمۇ بار ئىدى، يىپەك باياقتىنمۇ ئون نەچچە جۈپ سېتىۋالغانىدى.

سىكارلېت ئۆيىدىكىلىرىگىمۇ ئايماي پۇل خەجلىپ نۇرغۇن سوۋغاتلارنى سېتىۋالدى. ئوغلى ۋادقا سان بېرىناردنىڭ سورتلۇق كۈچۈكىدىن بىرنى ئالدى، ۋاد ئۇزاقتىن بېرى ئاشۇنداق

كۈچۈكنى ئارزۇ قىلىپ يۈرەتتى. بېئوغا پارس ئاسلىنى، قىزى ئېللاغا بىر ئال قاشتاش بىلەزۈك، پىتتى ھاممىغا ئۇزۇن مارجان، ئاشلىپى بىلەن مېلاننىيەگە «شكىپىپىر ئەسەرلىرى» توپلىمى، پېتتېر تاغىغا بىر قۇر كىيىم، پەيتونكەشلەر كىيىدىغان ئېگىز شىلپە، دىلسېي بىلەن ئاشپەز ئايالغا بىر كىيىملىكتىن رەخت سېتىۋالدى. تارادىكىلەرگىمۇ قىممەت باھا سوۋغاتلاردىن خېلى كۆپ ئالدى.

— نېگىر ئانىڭىزغا نېمە ئالدىڭىز؟ — رېت كۈچۈك بىلەن ئاسلاننى پەرداز ئۆيىگە ھەيدەپ كىرگۈزۈۋېتىپ، ئاندىن كارىۋات ئۈستىدىكى شۇنچە كۆپ نەرسىلەرنى كۆرگەچ ئۇنىڭدىن سورىدى. — ھېچنېمە ئالمىدىم. ئۇ تولىمۇ ئەسكى موماي. ئىككىمىزنى قېچىرغا ئوخشاتقان تۇرسا، ئۇنىڭغا نېمىدەپ سوۋغات ئالاتتىم.

— ئۇ كۆڭلىدىكى گېپىنى قىلغان تۇرسا، ئۇنىڭغا نېمانچە ئوچلۇك قىلىسىز، ئامرىقىم؟ ئۇ مومايغا چوقۇم بىر نەرسە ئېلىشىڭىز كېرەك، ھېچنېمە ئېلىپ بارمىسىڭىز ئۇنىڭ كۆڭلىنى قاتتىق ئاغرىتىسىز. ئۇ تېپىلغۇسىز ياخشى كۆڭۈللۈك ئايال، ئۇنداق ئادەمنىڭ دىلىنى رەنجىتىشىڭىز بولامدۇ؟ — ئۇنىڭغا ھېچنېمە ئالمايمەن، ئۇ ئۇنداق نەرسىلەرگە لايىق ئەمەس.

— ئۇنداق بولسا ئۇنىڭغا مەن ئېلىپ بېرەي. مېنىڭ نېگىر ئانامنىڭ دائىم، ئۇ دۇنياغا ماڭىدىغان ۋاقتىمدا قېلىن خاڭدەن كۆڭلەك كىيىمەن، ئۇ رەختنىڭ كۆڭلىكى قاتتىق، مېنى يۆلەپ تۇرالايدۇ ھەم ئاددىي، تەڭرىم كۆرسىمۇ پەرىشتىلىرىمنىڭ قانتىدىن تىكىلگەن كۆڭلەك ئىكەن دەپ قالىدۇ، دەيدىغان. نېگىر ئانىڭىزغا ئاشۇ رەختتىن ئېلىپ بېرەي، چىرايلىق تىكتۈرۈپ كىيىۋالسۇن.

— ئۇ سىزنىڭ سوۋغىتىشىڭىزنى قوبۇل قىلمايدۇ ھەم ئۆلىسىمۇ ئۇ كۆڭلەكنى كىيمەيدۇ.

— ئۇنىڭغا ئىشىنىمەن، شۇنداقتىمۇ ئېلىپ قويماي.
 يېڭى ئورلىغاننىڭ دۇكانلىرىدا نەرسە - كېرەكلەر ئىنتايىن
 كۆپ بولۇپ، ئادەمنىڭ كۆزلىرىنى ئالاچەكمەن قىلىۋېتەتتى. رېت
 بىلەن بىللە بازارغا چىقىش، رېستورانلارغا كىرىش سىكارلېت
 ئۈچۈن تولىمۇ كۆڭۈللۈك ئىدى. بۇ يەرنىڭ تاماقلارنىڭ
 خىلمۇ كۆپ ھەم نامى بار ئىدى. سىكارلېت بۇرۇن تارادا
 كۆرگەن كۈنلىرىنى، يېقىندىكى سېرىقتال تۇرمۇشلىرىنى
 ئۇنتۇپ قالمىغان بولغاچقا، ئۇ تائاملارنى يەپ تويمايتتى.
 ئىشتىھايى ناھايىتى ياخشى ئىدى.

— ھەر قېتىم تاماق يېگەندە خۇددى ئاخىرقى تامىقىڭزدەك
 قىلىپ كېتىسىز، — دەيتتى رېت، — تەخسە يالايدىغان
 قىلىقىڭزنى تاشلاڭ، تويىمىسىڭىز ئاشخانىدا يەنە بار،
 كۈتكۈچىلەرگە دېسىڭىز ئاچىقىپ بېرىدۇ. بۇنداق يەۋەرسىڭىز،
 ئاخىر كۇبالىق خوتۇنلارغا ئوخشاش سەمرىپ كېتىسىز، ئۇ چاغدا
 مەن سىز بىلەن ئۆي تۇتمايمەن.

سىكارلېت ئۇنىڭغا جاۋابەن تىلىنى چىقىرىپ قويۇپ،
 تاماقتىن كېيىن تورت بۇيرۇتتى، تورتنىڭ ئۈستى قېلىن بىر
 قەۋەت شاكىلات، ئوتتۇرىسى يەنە بىر قەۋەت قايماق ئىدى.

پۇلنى قانچىلىك خەجلىمەن دېسە خەجلىگىلى بولسا، باج
 تۆلەيمەن، قېچىر سېتىۋالمايمەن، دەپ بىر تىيىننىڭ ئۆشۈكىدىن
 مىڭ قېتىم ئۆتمەسە نېمىدېگەن ياخشى. رېتنىڭ بېرىش -
 كېلىش قىلىدىغان ئادەملىرى خۇشخۇي، شۇنچىلىك پۇلى كۆپ،
 ئاتلانتالىق نامرات بايۋەچچىلەرگە ھەرگىز ئوخشىمايدىكەن،
 ئاياللىرىمۇ شۇنداق، ئاجايىپ ئالىپتە كىيىنىشىدىكەن، بەللىرى
 ئىنچىكە، بويۇن - بىلەكلىرى ئوچۇق، كۆكسىنىڭمۇ يېرىمى
 دېگۈدەك كۆرۈنۈپ تۇرىدۇ، يەنە تېخى ئەرلەرنىڭ چەكچىيىپ قاراپ
 كېتىشلىرىنىمۇ بىلىشىدۇ. ئاھ، نېمىدېگەن كۆڭۈللۈك ئىشلار
 بۇ. نېمە يەيمەن دېسە، يېسە، سەن چوڭ ئائىلىنىڭ قىزى، خەق
 كۆرسە سەت تۇرىدۇ، دەپ ھېچكىم قورۇمىسا، شامپان ئىچەمدۇ،

ۋېنو ئىچەمدۇ، قانچىلىك ئىچىدۇ، ھېچكىمنىڭ كارى بولمىسا،
بۇ نېمىدېگەن ياخشى تۇرمۇش.

رېت باتلېر بىلەن بىللە بازارغا چىقىش سىكارلېت ئۈچۈن
ئەڭ كۆڭۈللۈك ئىش ئىدى، چۈنكى ئۇ تولىمۇ كېلىشكەن ئادەم
ئىدى. بۇرۇن نېمىشقىدۇر ئۇنىڭ چىرايىنى پەقەتلا خىيالغا
كەلتۈرۈپ باقماپتىكەن. ئاتلانتادا ئۇنىڭ چىرايى توغرىلۇق
ھېچكىم ھېچنېمە دېمەي، پەقەت كەمچىلىكلىرى ئۈستىدىلا گەپ
قىلىدىغان بولغاچقا شۇنداقمىدىكىن. يېڭى ئورلېئانغا كەلگەندىن
كېيىن، ئاياللارنىڭ رېت باتلېردىن كۆزلىرىنى
ئۈزۈشەلمەيدىغانلىقىنى، ئۇنىڭ ئېڭىشىپ ئۇ ئاياللارنىڭ
قوللىرىغا سۆيۈپ قويسا قاتتىق ھاياجانلىنىپ
كېتىشىدىغانلىقىنى بايقىدى. ئۇلار ئۇنىڭ ئېرىگە قاتتىق ھەۋەس
قىلىشاتتى، سىكارلېتقىمۇ ئارلىق قىلىشلىرى مۇمكىن.
شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ بۆلەكچىلا غادىيىۋالىدىغان بولۇۋالدى.

«ئەر - خوتۇن ئىككىمىز شۇنداق كېلىشكەن، بىر -
بىرىمىزگە ئاجايىپ ماسلىشىمىز.» سىكارلېت بەزىدە ئاشۇنداق
ئاتلىق خىياللاردا بولۇپ قالاتتى.

رېت باتلېر ئېيتقاندەك، توي قىلىش راستلا ئادەمگە ھۇزۇر
بېرىدىغان ئىش ئىكەن، بولۇپمۇ سىكارلېت رېت بىلەن توي
قىلغاندىن كېيىن بۇنى بەكمۇ چوڭقۇر ھېس قىلدى. ئۇ يالغۇز
ئۇنىڭدىن لەززەت ئېلىپلا قالماي، يەنە نۇرغۇن نەرسىلەرنىمۇ
ئۆگەندى. قىزىق يېرى، بۇرۇن ئۇ، ئەمدى تۇرمۇشنىڭ
ئۆگەنگۈدەك ھېچقانداق يېڭىلىقلىرى قالمىدى، دەپ
ئويلىغانىدى، ئەمدى بىلىدىكى، تۇرمۇشنىڭ ئالدىدا ئۇ تېخى
كىچىك بالا ئىكەن، ھەر كۈنى يېڭى - يېڭى نەرسىلەرنى بايقاپ
تۇرۇۋاتىدۇ.

ئۇ بىرىنچى بولۇپ رېت باتلېر بىلەن توي قىلغاننىڭ
چارلېس ۋە فىرانك بىلەن توي قىلغانغا قارىغاندا كۆپ جەھەتتە
پەرق قىلىدىغانلىقىنى بايقىدى. ئۇ ئىككىسى ئۇنى ھۆرمەت

قىلاتتى، ئۇنىڭ مەجەزىدىن قورقاتتى، ئۇنىڭدىن شەپقەت تەلەپتتى. ئۇ خۇشال بولسا ئۇلارغا ئازراق شەپقەت ياغدۇرۇپ قوياتتى. رېت باتلېر بولسا ئۇنىڭدىن قورقمايدۇ ھەم ئۇنى ئانچە ھۆرمەت قىلىپمۇ كەتمەيدۇ، نېمە قىلغۇسى كەلسە شۇنى قىلىۋېرىدۇ. سىكارلېت نارازى بولسا ئۇ خىل نارازىلىقى ئۇنىڭغا قىزىق تۇيۇلىدۇ. سىكارلېت ئۇنى ئانچە ياخشى كۆرۈپمۇ كەتمەيدۇ، ئەمما ئۇنىڭ بىلەن بىللە ھايات كەچۈرۈش ئۇنىڭغا شۇنچىلىك مەنىلىك بىلىنىدۇ. ئەڭ قىزىق يېرى، بەزىدە ئاچچىقى كېلىپ قالغاندا ئادەمگە ئىنتايىن رەھىمسىز ئادەمدەكمۇ كۆرۈنۈپ قالىدۇ، لېكىن يەنە ئۇ ئاچچىقلىرى بىردەملا يوقاپ، ئۇنىڭ ئورنىنى خۇشاللىق ئىگىلەيدۇ. ئۇ يەنە خۇددى بېشىغا يۈگەن سېلىقلىقتەك ئۆزىنى، ئۆزىنىڭ ھېسسىياتىنى كونترول قىلالايدۇ.

بۇنداق چاغلاردا سىكارلېت: بۇ ئۇنىڭ مېنى ھەقىقىي ياخشى كۆرمىگەنلىكىدىن بولسا كېرەك، دەپمۇ ئويلاپ قالىدۇ. لېكىن، يەنە ئۇنىڭ قىلىقىدىن رازى بولۇپ، مەنمۇ ئۇنىڭ ھېسسىياتىنى باشقۇرماي قويۇۋېتىشنى خالىمايمەن، دەپمۇ ئويلايدۇ. ئۇنىڭ قارشىچە، بۇ ئېھتىماللىقمۇ يوق ئەمەس ئىدى، شۇڭا ئۇنىڭ ئۇ مەجەزىدىن بەزىدە خۇشال بولسا، بەزىدە ھەيران قالاتتى.

ئۇ رېت باتلېر بىلەن توي قىلغاندىن كېيىن، ئۇنىڭ نۇرغۇن يېڭى ئىشلىرىنى بايقىدى، بۇرۇن ئۇنى تولۇق چۈشىنىمەن دەپ ئويلايتتى. لېكىن ھازىر ئۇ ئۇنىڭ ئاۋازىنىڭ بەزىدە مۇشۇكىنىڭ تىۋىتىدەك يۇمشاق، بەزىدە بىگىزدەك ئۆتكۈر ئىكەنلىكىنى سەزدى. رېت بەزىدە ئۆزى بارغان يەرلەردىكى قەھرىمانلىق ۋە شەرەپلىك ئىشلارنى ئىپەت ۋە مۇھەببەت توغرىسىدىكى ۋەقەلەرنى قايىل بولغان تەلەپپۇزدا سۆزلەپ كېتەتتى. ئارقىدىنلا ئىنتايىن پەسكەش ئىشلارنىمۇ سۆزلەپ قوياتتى. سىكارلېت ھەر قانداق ئەر ئۆزىنىڭ خوتۇنىغا ئۇنداق ئىشلارنى سۆزلەپ بەرمەيدۇ، دەپ قارايتتى. ئەمما، ئۇ سۆزلىگەن ۋەقەلەر ئاچايىپ

قىزىقارلىق ئىدى، بەزىلىرى ھەتتا سىكارلېتنىڭ ھېسسىياتىنى قوزغاپمۇ قوياتتى. رېت ئاجايىپ قىزغىن ۋە مۇلايىم ئاشىقمۇ يوللايتتى. كۆزنى يۇمۇپ - ئاچقۇچە يەنە ئەڭ ئۆتكۈر مەسخىرىۋازغا ئايلىنىپ، سىكارلېتنىڭ پۇرۇخقا ئوخشاش مېجەزىنىڭ قاپقىقىنى ئېچىپ ئۇنىڭغا ئوت تۇتاشتۇرۇپ شۇنىڭدىن لەززەتمۇ ئالاتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ خۇشامەتلىرىنىڭ بىر - بىرىگە تۈپتىن ئوخشاشمايدىغان ئىككى خىل مەزمۇنغا ئىگە ئىكەنلىكىنى بىلەتتى، ئەڭ مۇلايىم مۇئامىلىسىمۇ ئادەمنىڭ گۇمانىنى قوزغىماي قالمايتتى. سىكارلېت يېڭى ئورلېئاندا ئىككى ھەپتە تۇرۇش جەريانىدا ئۇنىڭ نۇرغۇن ئەھۋاللىرىنى چۈشەندى، پەقەت زادى قانداق ئادەم ئىكەنلىكىنىلا چۈشەنمىدى.

بەزىدە ئۇ خىزمەتكار ئىشلەتمەي، سىكارلېتنىڭ ناشتىلىقىنى كارىۋاتقا ئۆزى ئېلىپ كېلىپ، ئۇ خۇددى كىچىك بالىدەك بىر قوشۇق - بىر قوشۇقتىن يېگۈزۈپ قوياتتى، بەزىدە تارغاقنى قولغا ئېلىپ چاچلىرىنى تاراپ قوياتتى. بەزى چاغلاردا بولسا گەپ قىلمايلا ئۇنىڭ ئۈستىدىكى يوتقانىنى ئېلىپ تاشلاپ قوپاللىق بىلەن تاتلىق ئۇيقۇسىدىن ئويغىتىۋېتەتتى. بەزىدە ئۇنى تىياتىرخانىلارغا ئېلىپ بېرىپ، قۇلىقىغا، تەڭرى سىزنىڭ بۇنداق يەرلەرگە كېلىشىڭىزنى تازا خالىمايدىغانمۇ ئوخشايدۇ، دەپ سىكارلېتنىڭ قاتتىق ئاچچىقىنى كەلتۈرۈپ قوياتتى. بەزىدە چېركاۋغا بارغانلىرىدا ئۇنىڭغا پىچىرلاپ ناھايىتى سەت گەپلەرنى قىلاتتى، ئارقىدىنلا گېپىمگە كۈلدىڭىز دەپ خاپا بولۇپ كېتەتتى. سىكارلېتقا، ئىچىڭىزدە نېمە ئويلىسىڭىز قورۇنماي ئىختىيارىي دەۋىرىڭىز، دەيتتى. سىكارلېتمۇ ئۇنىڭدىن ئادەم مەسخىرە قىلىدىغان، ئادەمنىڭ زىتىغا تېگىدىغان گەپلەرنى قىلىشنى ئۈگىنىۋالدى، ئۇنداق گەپلەر بىلەن باشقىلارنى ئېغىز ئاچۇرمىغىلى بولىدىكەن، ئەمما ئۇ رېت باتلىرىغا ئوخشاش زەھەرلىك گەپلەرنىڭ ئىچىگە ئازراق يۇمۇر ئارىلاشتۇرۇشنى، ئۆزىنى چۈشۈرۈپ تۇرۇپ باشقىلارنى مەسخىرە ئاستىغا ئېلىشنى بىلمەيتتى.

رېت ئۇنى ئويناشقا قويۇپ بېرەتتى، لېكىن سىكارلېت جاپالىق ۋە ئېغىر تۇرمۇش ئىچىدە يۈرۈپ ئويۇنى ئۇنتۇپ كەتكەندى. رېت بولسا قانداق ئويناشنى بىلەتتى، شۇڭا ئۇنى ئاچقىپ بىللە ئوينىتتى. رېت چوڭ ئادەم ئىدى، شۇڭا ئۇنىڭ ھەربىر ھەرىكىتىنى سىكارلېت ئۇنتۇپ قالمىتتى. ئاياللار كىچىك بالىلارغا ئوخشاش ئەرلەرنىڭ بەزى كۈلكىلىك ھەرىكەتلىرىنى كۆرگەندە ئۆزلىرىنى باسالماي كۈلۈشۈپ كېتىدۇ، ئەمما سىكارلېت ئۆزىنىڭ ئاياللىق ئەۋزەللىكىگە تايىنىپ رېت باتلىرنى كۆزگە ئىلمايدىغان، مەسخىرە قىلىدىغان ئىشنى ھەرگىز قىلالمايتتى.

سىكارلېت شۇنى ئويلىسىلا خاپا بولاتتى، ئەگەر ئۇ رېت باتلىردىن بىر دەرىجە ئۈستۈن تۇرغان بولسا ياخشى بولاتتى. باشقا ئەرلەرنى شۇنداق قىلالايتتى، مەسخىرە ئارىلاش «كىچىك بالىنىڭ ئۆزىلىغۇ» دېيەلەيتتى. مەسىلەن، ئۆزىنىڭ دادىسىنى، چاقچاقنى ياخشى كۆرىدىغان ھەرخىل يامان قىلىقلارغا ئامراق قوشكېزەك تارلىتونلارنى، فونتائىنلارنىڭ ئائىلىسىدىكى كىچىك بالىلاردا كىمچەزلىك ئۇزۇن چاچ بالىلارنى، چارلېسنى، فىرانكىنى شۇنداق قىلالايتتى. ئاشلىق ئۇلارنىڭ قاتارىدا ئەمەس ئىدى. پەقەت ئاشلىق بىلەن رېت باتلىرلا ئۇنىڭ چۈشمىشى ۋە كونترول قىلىشى قىيىن ئادەملەر ئىدى، چۈنكى ئۇلار چوڭلار قاتارىدىكى، ۋۇجۇدىدا بالىلىق قىلىقلار يوق ئادەملەر ئىدى.

ئۇ رېتنى چۈشەنمەيتتى، چۈشەنگىلى بولمايدىغان يەرلىرى كۆپ بولسىمۇ چۈشمىشى خالىمايتتى. مەسىلەن، بەزى چاغلاردا رېت سىكارلېت دىققەت قىلمىغان چاغلاردا ئۇنىڭغا يەرنىڭ تېگىدىن قاراپ قويايتتى، بۇ قاراشلىرى غەلبە ئىدى. سىكارلېت بىردىنبىلا بېشىنى كۆتۈرۈپ ئۇنىڭ ئۆزىگە ئاشۇنداق قاراۋاتقانلىقىنى كۆرۈپمۇ قالاتتى. ئۇنىڭ ئۇ قاراشلىرىدا ئۆتكۈر سەزگۈرلۈك، ئۈمىد ۋە ئارزۇلار ئەكس ئېتىپ تۇرۇۋاتقاندا كەمۇ بولاتتى.

— نېمىشقا ماڭا بۇنداق قارايسىز؟ — دېدى ئۇ بىر قېتىم

خاپا بولۇپ، — چاشقان كىرىپ كەتكەن تۆشۈككە قاراپ
ئولتۇرغان مۈشۈكتەك قارايسزغۇ ئادەمگە.

بۇنداق چاغلاردا ئۇ دەررۇلا ئۆزگىرىپ باشقا بىر قىياپەتتە
كۈلۈپ تۇرۇۋالاتتى. بىر ئادىن كېيىن سىكارلېت ئۇ ئىشنى
ئۈنتۈپ كېتەتتى، رېتقا مۇناسىۋەتلىك ھېچقانداق ئىشنى
ئويلىمايتتى. رېت تۇراقسىز بولغاچقا، ئۇنىڭ قىلىقلىرىنىڭ
ئويلاپ ئاۋارە بولغۇچىلىكى يوق ئىدى، ئويلىمىسىمۇ كۈنلىرى
خۇشال ئۆتۈپەرەتتى... ئەمما ئاشلىپىنىڭ ئىشى ئۇنىڭغا
ئوخشىمايتتى.

رېت سىكارلېتقا ئاشلىپىنى ئويلاشقا پۇرسەت بەرمەسلىك
ئۈچۈن ۋاقتىنى ناھايىتى زىچ ئورۇنلاشتۇرۇۋېتەتتى. كۈندۈزلىرى
ئۇنىڭ كاللىسىدا ئاشلىپى زادىلا بولمايتتى، لېكىن كەچتە تانسا
ئويىناپ چارچىغان ياكى شامپان ئىچىپ بېشى قايغان چاغلاردا
ئاشلىپىنى ئويلاپ قالاتتى. ئاينىڭ نۇرى كارىۋىتىغا چۈشۈپ
تۇرغان كېچىلەردە رېت باتلىرىنىڭ قوينىدا يېتىپ تۇرۇپ، مۇشۇ
بىلەكلەر ئاشلىپىنىڭ بىلەكلىرى بولۇپ مېنى باغرىغا مەھكەم
باسقان بولسا، يۈزىگە تېگىپ تۇرغان قاپقارا چاچلىرىمنى
قوللىرى بىلەن تاراپ كەينىگە قايرىۋەتكەن بولسا قانداق ياخشى
بولاتتى، دەپ ئويلاپ كېتەتتى.

بىر قېتىم ئۇ ئاشۇنداق خىياللار بىلەن چوڭقۇر تىنىپ
قويۇپ دېرىزە تەرەپكە قاراپ ياتتى. بىر ئازدىن كېيىنلا
جىمجىتلىق ئىچىدە رېتنىڭ: «خۇدا سېنى دوزاخقا مۇپتىلا
قىلغاي، غەنناج!» دېگەن ئاۋازى ئاڭلاندى، ئاندىن ئۇ ئورنىدىن
تۇرۇپ كىيىملىرىنى كىيىدى - دە، ئۆيىدىن چىقىپ كەتتى.
سىكارلېت ھەيران قېلىپ ئۇنى تۇتۇۋالماقچى بولدى. لېكىن، ئۇ
ئۇنىڭ تۇتۇۋېلىشىغا، بەرگەن سوئالغا پىسەنت قىلمىدى.
ئەتىسى سىكارلېت ئاشتا قىلىۋاتقاندا ئۇ كىرىپ كەلدى.
چاچلىرى تاراقسىز، ئۆزى مەست ئىدى، پۈتۈن يېرىدىن
نارازىلىق، خاپىلىق يېغىپ تۇراتتى، سىكارلېتتىن كەچۈرۈممۇ

سورمىدى، نەگە كەتكەنلىكىنىمۇ دېمىدى.

سىكارلېتمۇ ئۇنىڭدىن ھېچنېمە سورىمىدى، سوغۇق ھالەتتە ئولتۇرۇۋەردى. ئايال كىشى خاپىلىققا ئۇچرىغاندا شۇنداق بولۇشى تەبئىي ئەھۋال. سىكارلېت تامىقىنى يەپ بولۇپ كىيىملىرىنى ئالماشتۇرۇپلا، كۆزلىرى قىزىرىپ كەتكەن رېتىنى يالغۇز تاشلاپ قويۇپ سىرتقا سودىلىققا چىقىپ كەتتى. قايتىپ كەلگەندە ئۆيدە ئۇ يوق ئىدى، كەچلىك تاماقتا ئاندىن پەيدا بولدى.

تاماق بەكمۇ بۇرۇقتۇرمىلىق ئىچىدە يېيىلدى. سىكارلېت چىداپ ئولتۇردى، چۈنكى بۇ ئۇنىڭ يېڭى ئورلىئاندىكى ئەڭ ئاخىرقى كەچلىك تامىقى ئىدى، بۈگۈنكى تاماقتا قىسقىچىلىقتىن توپىغۇچە پەۋالماقچىدى، لېكىن رېت قانداق ئولتۇرۇۋالغاقچا ياخشى يېيەلمىدى، شۇنداقتىمۇ بىرنى يەۋەتتى، خېلى كۆپ شامپان ئىچتى. ھەر خىل سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن بولسا كېرەك، شۇ كۈنى كېچىسى ئۇ يەنە ھېلىقىدەك يامان چۈش كۆردى. بىر چاغدا چۈشىدىن ئويغىنىپ يىغلاپ كەتتى، پۈتۈن بەدىنى چىلىق - چىلىق تەرلەپ كەتكەنىدى. چۈشىدە ئۇ تاراغا قايتىپ كەتكەن، تارا چۆللۈككە ئايلىنىپ قالغان، ئاپىسى ئۆلۈپ، دۇنيادىكى بارلىق كۈچ - قۇدرەت ۋە ئەقىل - پاراسەتلەرمۇ تەڭ يوقالغان، بارىدىغان ماكان، تايىنىدىغان ئادىمى يوق تەكەندەك يالغۇز قالغان، قورقۇنچىلىق بىر نەرسە كەينىدىن قوغلاۋاتقان، ئۇ قېچىۋاتقان، قېچىۋاتقان، يۈرىكى قورقۇنچىلىقتا يېرىلىپ كېتەي دەپ قالغان، قويۇق تۇمان ئىچىدە بار ئاۋازى بىلەن ۋارقىراپ، بار كۈچى بىلەن قېچىپ كېتىۋاتقان، بۇرۇن زادىلا بېرىپ باقمىغان نامەلۇم بىر يەرگە يوشۇرۇنۇۋالسام دەپ ئەتراپقا ئالاق - جالاق قاراۋاتقان.

سىكارلېت چۆچۈپ كۆزىنى ئاچقاندا، رېت باتلىرىنىڭ ئېغىشىپ ئۆزىگە قاراپ تۇرغانلىقىنى كۆردى. ئۇ گەپمۇ قىلماي ئۇنى خۇددى كىچىك بالىنى قۇچاقلىغاندەك مەھكەم قۇچاقلىۋالدى. ئۇنىڭ كۈچلۈك بىلەكلىرى، سۆزسىز بوش

شۇبىرلاشلىرى ئۇنى ئەسەللى تاپتۇرغان، تىنچلاندىۇرغانىدى. بىر ئازدىن كېيىن ئۇنىڭ يىغىسى ئاستا - ئاستا بېسىلىپ قالدى.

— ئاھ، رېت، بايا مەن مۇزلاپ، قورسىقىم ئېچىپ، ھېرىپ ھالىمدىن كەتتىم، ھېچنېمە تاپالمىدىم، تۇمان ئىچىدە يۈگۈردۈم، يۈگۈردۈم، ئەمما تاپالمىدىم.

— نېمىنى، جېنىم؟

— ئۆزۈممۇ بىلمەيمەن، بىلسەم ياخشى بولاتتى.

— يەنە شۇ بۇرۇنقى چۈشكىزمۇ؟

— ھىم، شۇنداق.

رېت ئۇنى ئاستا كارىۋاتقا ياتقۇزۇپ قويۇپ شام ئىزدىدى. شامنىڭ غۇۋا يورۇقىدا ئۇنىڭ قىزىرىپ كەتكەن كۆزلىرى ۋە ئازراق قورۇلغان يۈزى ئىسسىق كۆرۈندى، ئەمما ئۇ چىراي تاشتەك بولۇپ، ئۇنىڭدا ھېچقانداق ئىپادە يوق ئىدى. ئىچ كىيىمنىڭ ئالدى ئوچۇق ئىدى، قوڭۇررەڭ مەيدىسىدىكى قاپقارا تۈكلەر كۆزگە ئېنىق تاشلىنىپ تۇراتتى. سىكارلېت ھازىرمۇ قورقۇنچلۇقتا تىترەپ تۇرۇۋاتاتتى، كۆڭلىدە: ئۇنىڭ كۆكرىكى شۇنچىلىك كۈچلۈك، دەپ ئويلاپ:

— مېنى باغرىڭىزغا بېسىڭچۇ، رېت، — دېدى بوش شۇبىرلاپ.

— ماقۇل، جېنىم! — رېت دەررۇلا ئۇنى مەھكەم قۇچاقلاپ كىرىپىلىدا ئولتۇردى.

— ئاھ، رېت، دۇنيادا ئەڭ قورقۇنچلۇق نەرسە ئاچارچىلىق.

— كەچلىك تاماقتا يەتتە خىل قورۇما بىلەن يوغان بىر قىسقۇچپاقىنى يەۋىتىپ، چۈشكىزدە يەنە ئاچ قالغانلىقىڭىزنى چۈشىگەن بولسىڭىز، ھەقىقەتەن قورقۇنچلۇق ئىش بوپتۇ، — ئۇ كۈلۈپ كەتتى، كۆزلىرىدىن مۇلايىملىق چىقىپ تۇراتتى.

— رېت، شۇنچىلىك قاتتىق يۈگۈردۈم، يۈگۈردۈم، تاپماقچى بولغان نەرسەمنى ئىزدىدىم، تاپالمىدىم. تۇمان ئىچىدە ھېچنېمىنى كۆرەلمەيتتىم. ئۇ نەرسىنى تاپسام مەڭگۈ سوغۇقتا،

ئاچارچىلىقتا قالماي خاتىرجەم ياشايدىغانلىقىمنى بىلەتتىم.
— سىز بىر ئادەمنى ئىزدىدىڭىزمۇ ياكى بىر نەرسىنىمۇ؟
— ئۆزۈممۇ بىلمەيمەن، ئۇنى ئويلاپ باقمىدىم. رېت، مەن
چۈشۈمدە ئىزدىگەن ئاشۇ خاتىرجەم يېرىمنى تاپالارمەنمۇ؟
— تاپالمايسىز، — دېدى رېت بېشىنى قاشلاپ قويۇپ، —
مېنىڭچە، ئۇ مۇمكىن ئەمەس. چۈش ئۇنداق بولمايدۇ. ئادەتتە
سىز خاتىرجەم، قورسىقىڭىز توق، كىيىملىرىڭىز پۈتۈن
ياشىغان، شۇنىڭغا ئادەتلەنگەن بولسىڭىز، ئۇ چاغدا ئۇنداق
چۈشنى كۆرمەيسىز. سىكارلېت، مەن سىزنى چوقۇم خاتىرجەم
تۇرمۇشقا ئېرىشتۈرىمەن.

— رېت، سىز نېمىدىگەن ياخشى.
— ماختىغىنىڭىزغا كۆپ رەھمەت، خانىم. سىكارلېت، ھەر
كۈنى ئەتىگەندە ئورنىڭىزدىن تۇرغاندا: «مەن مەڭگۈ ئاچ
قالمايمەن، مەڭگۈ ئاۋازچىلىككە ئۇچرىمايمەن. رېت بىلەن بىللە
ياشىساملا، ئامېرىكا ھۆكۈمىتى مەۋجۇت بولۇپ تۇرسىلا
ھېچقانداق پالاكتەتكە يولۇقمايمەن» دەڭ.
— ئامېرىكا ھۆكۈمىتى؟ — ئۇ ھەيران بولۇپ سورىدى،
ئاندىن لاسسىدە ئولتۇرۇپ قالدى، يۈزىدىكى ياشلىرى تېخى
قۇرۇپ بولمىغانىدى.

— بۇرۇنقى جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ پۇللىرى بۈگۈن
ئىپپەتلىك بىر قىزغا ئايلىنىپ، نۇرغۇن پۇلۇمغا پاي چېكى
سېتىۋالدىم.

— ۋاي خۇدايمەي، — سىكارلېت ئۇنىڭ تىزىدا ئولتۇرۇپ
ئىختىيارسىز توۋلاپ كەتتى، بايقىق قىياھەتلىك چۈشلىرىمۇ
ئاللىقاچانلارغا ئۇچۇپ كەتكەنىدى، — پۇللىرىمنىڭ ھەممىسىنى
شىماللىقلارغا قەرز بېرىۋەتتىم، دېمەكچىمۇ؟
— شۇنداق، ئۇنىڭ ئۆسۈمى ئىنتايىن كۆپ.

— ئۆسۈمى يۈز پىرسەنت بولسىمۇ كارىم يوق. ئۇ چەكلەرنى
دەررۇ سېتىۋېتىڭ، شىماللىقلار سىزنىڭ پۇلىڭىزدىن

پايدىلانماقچى بوپتۇ - دە.

— ئەمەسە بۇ پۇللىرىمنى نەگە خەجلىشىم كېرەك؟ —
كۈلۈپ تۇرۇپ سورىدى ئۇ. سىكارلېت ھازىر بايقىدەك قورقۇنۇش
ئىچىدە ئەمەس ئىدى، بۇنى رېت كۆرۈپ تۇرۇۋاتاتتى.

— نېمە... نېمە؟ پىئاچتېردىن زېمىن سېتىۋېلىش، سىز
پۇللىرىڭىزغا پۈتكۈل پىئاچتېرنىمۇ سېتىۋالالايسىز.

— رەھمەت سىزگە، مېنىڭ پىئاچتېردىن زېمىن ئالغۇم
يوق. ھازىر تەۋەككۈلچىلەرنىڭ ھۆكۈمىتى جورجىيەنى پۈتۈنلەي
قولغا ئېلىپ بولدى، يەنە نېمە ئىشلار بولىدۇ، بىلىپ بولمايدۇ.
توپ - توپ قوزغۇنلار تەرەپ - تەرەپتىن ئۇ يەرگە يوپۇرۇلماقتا.
مەن ئۆزۈمنى دالدېغا ئالماقچى ئەمەس، ئۇلار بىلەن تىرىشىپ
باقمەن. بىلەمسىز، شىماللىقلارغا ھەقىقىي بېقىنغان ئادەم
شۇنداق قىلىشى كېرەك. ئەمما، مەن ئۇلارغا ئىشىنىپمۇ
كەتمەيمەن، پۇللىرىمغا زېمىن سېتىۋالغۇممۇ يوق، ئۇنىڭ
ئورنىغا زايوم سېتىۋالمايمەن. زايومنى تىقىپ قويسىڭىز بولىدۇ،
زېمىننى تىقىپ قويۇش مۇمكىن ئەمەس.

— سىزنىڭچە... — ئۆزىنىڭ پەن زاۋۇتىنى، دۈكىنىنى ئويلاپ
سىكارلېتنىڭ چىرايى ئاقىرىپ كەتتى.

— ئوقمايمەن، لېكىن قورقۇپ كەتمىسىڭىزمۇ بولىدۇ.
سىكارلېت، يېڭىدىن ئىشتات باشلىقى بولغان چىرايلىق ئادەم
مېنىڭ ئاغىنىم. ھازىر ۋەزىيەت مۇقىم ئەمەس، شۇڭا پۇللىرىمنى
يەر - زېمىنغا دەسمايە سالمايمەن.

ئۇ سىكارلېتنى يەنە بىر تىزغا ئولتۇرغۇزۇپ ئاندىن
سىگارەتتىن بىرنى ئېلىپ تۇتاشتۇردى. سىكارلېت ئۇنىڭ
تىزىدا ئىككى پۈتنى پەسكە ساڭگىلىتىپ ئولتۇراتتى، تۈكلۈك
مەيدىسىگە قاراپ، بايقىق قورقۇنچىلىرىنى ئۇنتۇپ كەتكەندەك
ھېجىيىپ قويۇۋاتاتتى.

— يەر - زېمىننىڭ گېپىنى چىقىرىپ قالدىڭىز،
سىكارلېت، — دېدى ئۇ، — مەن بىر ئۆي سالماقچى. سىز

فىرانكىنى پىتتىي ھامىنىڭ ئۆيىدە ئولتۇرۇشقا مەجبۇرلىيالىغىنىڭىز بىلەن مېنى ھەرگىزمۇ مەجبۇرلىيالمىسىز. ئەتىدىن كەچكىچە كوتۇلداپ يۈرسە ئۇنىڭغا چىدىيالمىمەن. ئۇنىڭدىن باشقا، پىتتىي تاغىڭىزمۇ مېنى ئۆلتۈرۈۋەتسە ئۆلتۈرۈۋېتىدۇكى، خاملىتونلارنىڭ ئۇ مۇقەددەس ئۆيىگە ئاياغ باستۇرمايدۇ. پىتتىي ھامما ئىندىيانى ئەكېلىپ بىللە تۇرسا بولىدۇ. بىز ئاتلانتاغا بارغاندىن كېيىن، ھازىرچە مىللەتلەر مېھمانخانىسىنىڭ يېڭى توي قىلغانلارغا ئېچىپ قويغان ئۆيلىرىدە تۇرىمىز، ئۆيىمىز پۈتكەندە كۆچۈپ كەتسەكمۇ بولىدۇ. ئاتلانتادىن مېڭىشتىن ئىلگىرى مەن ئۇلار بىلەن پىئاچتېردىكى بىر پارچە ئاق يەرنىڭ باھاسىنى دېيىشىپ قويغان، لىيدېنلارنىڭ ئۆيىنىڭ يېنىدىكى بوش يەرنى، ئۇ يەرنى سىز چوقۇم بىلىسىز.

— ئاھ، رېت، بەك ياخشى بوپتۇ. ئۆزۈمنىڭ ئۆيى بولۇشنى شۇنچىلىك ئارزۇ قىلاتتىم، ماڭا يوغان ئۆيلەر كېرەك.

— بىزنىڭ ئاخىر بىر ئىشتا بولسىمۇ پىكرىمىز بىر يەردىن چىقتى. تاملېرى ئاق، تۇۋرۇكلىرى تۆمۈرلەڭ، مۇشۇيەردىكى فىرانسىيە شەكلىدە سېلىنغان ئۆيلەردەك ئۆي سالىمىز، بولامدۇ؟

— ياق، بولمايدۇ، رېت، يېڭى ئورلىئاندىكىدەك ئۇنداق كونا شەكىلدە سالدۇرمايلى. قانداق شەكىلدە سالدۇرساق ياخشى بولىدىغانلىقىنى مەن بىلىمەن، ئەڭ يېڭى شەكىلدىكىسى بولۇشى كېرەك. مەن بىر ئۆيىنىڭ لايىھەسىنى كۆرگەن... نەدە كۆردۈم، ئويلاپ باقاي. ھە، «خارپېر ھەپتىلىك ژۇرنىلى» دا كۆرۈپتىمەن، شۋېتسارىيەنىڭ^① Chalet شەكلىدىكى ئۆيلىرىدىن.

— شۋېتسارىيەنىڭ قانداق شەكلىدىكى ئۆيى؟

— ئۇ گەپ قانداق يېزىلىدۇ؟

سىكارلىت ئۇ گەپنىڭ قانداق يېزىلىدىغانلىقىنى دەپ بەردى،

① ئىنگىلىزچە، ياغاچ قۇرۇلمىلىق ئۆي، دېگەن مەنىدە.

— ھە! — رېت بۇرۇتنى سىلاپ قويدى.

— ئىنتايىن چىرايلىق، ئۆيىنىڭ ئۆگزىلىرىنىڭ ئىككى يان سىيرىلمىسى ئوخشاش بولمايدۇ، ئىككىلا تەرىپى ئۇچلۇق ئۆگزە، رەڭلىك ياغاچلار بىلەن يېپىلىدۇ، ئۆگزىنىڭ ئەڭ ئۈستىدە دېرىزە بار، دېرىزىسىگە قىزىل رەڭلىك ئەينەك سېلىندۇ، ھېچ يەردە يوق، پۈتۈنلەي يېڭىچە.

— ئايانما كارىدورنىڭ رېشاتكىلىرى ھەرە چىشى شەكلىدە بولسا كېرەك.

— شۇنداق.

— ئايانما كارىدورنىڭ ئۆگزىسىدىن ياغاچتىن ياسالغان

بۇلۇت شەكلىدىكى بىر نەرسە ساڭگىلاپ تۇرىدۇ، شۇنداقمۇ؟

— شۇنداق. سىز بۇنداق ئۆيىنى چوقۇم بىر يەردە كۆرۈپسىز.

— كۆرگەن... شىۋېتسارىيەدە ئەمەس، شىۋېتلار ناھايىتى

ئەقىللىك مىللەت، بىناكارلىق سەنئىتىدە ئۆزىگە خاس

ئالاھىدىلىكى بار. سىز راستلا ئاشۇنداق ئۆي سالدۇرايلى

دەمسىز؟

— ھەئە.

— مەن ئەسلىدە تويىدىن كېيىن سىزنى بىر ئىشلارغا دىتى

يېتىدىغان قىلىپ چىقماقچىدىم. نېمىشقا فىرانسىيە شەكلىدىكى

ياكى ئالتە ئاق تۇۋرۇكلۇك مۇستەملىكە شەكلىدىكى ئۆيلەرنى

ياخشى كۆرمەيسىز؟

— راستىنى ئېيتسام، ئۇ ئۆيلەرنىڭ شەكلى بەكمۇ كونا. مەن

ياقتۇرمايمەن، ئۆيىنىڭ ئىچ تاملارغا قىزىل قەغەز چاپلايمەن،

دېرىزە پەردىلىرىنى ئېسىل دۇردۇنلاردىن قىلدۇرىمەن، ياخشى

ياغاچلاردىن ياسالغان ئۆي جاھازلىرىم، كۆركەم گىلەملىرىم

بولىدۇ... ئاھ، رېت، بىزنىڭ ئۆيىمىزنى كۆرگەن ئادەملەرنىڭ

ھەۋىسى كېلىپ چىرايلىرى تاتىرىپ كەتسۇن!

— بىز ئۆيىنى خەقنىڭ ھەۋىسىنى قوزغاش ئۈچۈن

سالمىزمۇ؟ بوپتۇ، سىزلا خۇشال بولىدىغان ئىش بولسا ئۇلارنىڭ

ھەسەت ئوتىدا چىرايلىرى تاتىرىپ كەتسىمۇ كەتسۇنلا. بىراق، سىكارلېت، ھازىر خەقلەرنىڭ كۆپى كەمبەغەل، مۇشۇنداق چاغدا بايۋەچچىلىك قىلساق قانداق بولار؟

— مەن شۇنداق قىلىمەن، — دېدى ئۇ جاھىللىق قىلىپ، — بۇرۇن ئۇلار ماڭا قىلغان، ئەمدى مەنمۇ ئۇلارنى ئولتۇرمايدىغان قىلىۋېتىمەن. كاتتا زىياپەت بېرىپ، شەھەردىكى ھەممە خەقنى، سىكارلېت توغرىلۇق ئۇنداق گەپلەرنى قىلمىساق بوپتىكەن دەپ پۇشايماق قىلدۇرۇۋېتىمەن.

— بىراق، بىزنىڭ ئۇ كاتتا زىياپىتىمىزگە خەقلەر كېلەرمۇ؟
— ئەلۋەتتە، ھەممە ئادەم كېلىدۇ.

— ئۇ ناتايىن، ئۇ مۇتەئەسسەپ ئادەملەر ئۆلۈشمۇ ئۆزلىرىنىڭ قىلغانلىرىغا پۇشايماق قىلمايدۇ.

— نېمە دەۋاتىسىز؟ پۇللا بولىدىغان بولسا سىزنى چوقۇم ھەممە ئادەم ياخشى كۆرىدۇ.

— جەنۇبلۇقلار ئۇنداق ئەمەس، شىماللىق پۇلى بار بايۋەچچىلەرمۇ جەنۇبلۇق ئېسىلزاڭلارنىڭ ئۆيلىرىگە ئاياغ باسالمايدۇ. شىماللىقلارغا بېقىنغان — سىز بىلەن مەن، ئومىقىم — ئادەملەرنى ئۇلار تۈكۈرۈپ تاشلىمىسلا شۇنىڭغا رازى بولساق بولىدۇ. ئەگەر سىناپ باقمىمەن دېسىڭىز، مەيلى، مەن قوللايمەن، كۆرسەتكەن تىرىشچانلىقىڭىزدىنمۇ ئىنتايىن خۇرسەن بولىمەن. پۇل توغرىلۇق گەپلەر بولۇندى، شۇڭا سىزگە ئالدىن ئېيتىپ قوياي، ئۆيىڭىزنىڭ راسخوتى بىلەن ئۆزىڭىزنىڭ لازىمەتلىكلىرىگە قانچىلىك پۇل كەتسە مەن بېرىمەن، زىننەت بۇيۇملىرى سېتىۋالسىڭىزمۇ بولىدۇ، ئەمما ئۇلانى ئۆزۈم ئېلىپ بېرىمەن، سىزنىڭ تەلپىڭىز تولىمۇ تۆۋەن ئىكەن، قوزام. ۋادا بىلەن ئېلانغا نېمە ئالىمەن دېسىڭىز مەيلى، ۋىل كېۋەز تېرىمەن دېسىمۇ ئۇنىڭغا ياردەم قىلىمەن، كىلايتوندىكى ئۆزىڭىز ئىنتايىن ياخشى كۆرىدىغان ئۇ يۈكتىن سىزنى ئازاد قىلىۋېتىشىكمۇ تەييارمەن. شۇنچىلىك قىلسام يېتەر دەيمەنغۇ؟

— ئەلۋەتتە، ئەلۋەتتە، سىز بەكمۇ مەردلىك قىلىۋاتىسىز.
— ئەمما، بىر نەرسىنى سىزگە ئېنىق ئېيتىپ قوياي،
ھېلىقى دۈكىنىڭىز بىلەن ئوتۇن زاۋۇتىڭىزغا مېنىڭ بىر
تېيىنىمنىمۇ ئىشلەتمەيسىز.

— ھە! — سىكارلېتنىڭ چىرايى بىردىنلا تۇتۇلۇپ كەتتى.
ئۇ شېرىن ئاي مەزگىلىدە شۇ ھەقتە گەپ تېشىپ، ياغاچ
زاۋۇتىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش ئۈچۈن يەنە ئەللىك ئىنگىلىزچىسى
كەلگۈدەك يەر سېتىۋېلىشقا رېت باتلىرىدىن مىڭ دوللار ئېلىپ
تۇرۇشنى پىلانلاپ تۇرۇۋاتاتتى.

— سىز ماڭا، مېنىڭ ئىدىيەم ئازاد دەپ ماختانغان، باشقىلار
نېمە دېسە كارىم يوق، دېگەندىڭىز. بۈگۈن بىلىدىمكى، سىزمۇ
باشقا ئەرلەرگە ئوخشاش مېنى ئۆيگە ئىگە بولۇۋالامدىكىن دەپ
قورقىدىكەنسىز.

— بىزنىڭ باتلىرىمىز جەمەتمىزدە كىمنىڭ ئۆيىنىڭ بېشى
بولدىغانلىقىغا قارىتا كىشىلەردە ئارتۇقچە گۇمانلار بولمايدۇ، —
دېدى رېت ئالدىرىماي سۆزلەپ، — ئەخمەق ئادەملەرنىڭ نېمە
دېيىشلىرى بىلەن كارىم يوق. ئەمەلىيەتتە، مەن كۆپ تەربىيە
كۆرمىگەن، ھازىر قولىدىن ئىش كېلىدىغان چېۋەر خوتۇنغا
ئېرىشكىنىم ئۈچۈن پەخىرلىنىمەن. سىزنىڭ دۈكىنىڭىز بىلەن
پەن زاۋۇتىڭىزنى داۋاملىق باشقۇرۇپ كېتىشىڭىزگە
قوشۇلمەن. ئۇلارنى بالىلىرىڭىزغا مىراس قالدۇرارسىز. ۋاد
چوڭ بولۇپ ئۆگەي دادىسىنىڭ قولىغا قاراپ قېلىشنىڭ
بىئەپلىكىنى ھېس قىلغاندا، ئۇ زاۋۇتنى قولىغا ئېلىپ باشقۇرۇپ
كەتسىمۇ بولىدۇ. ئەمما، مەن مەيلى دۇكانغا ياكى ياغاچ زاۋۇتىغا
بولسۇن، بىر تېيىن پۇل بەرمەيمەن.

— نېمە ئۈچۈن؟

— مېنىڭ ئاشلىپى ۋىلكېسقا ياردەم بەرگۈم يوق.

— سىزنىڭ يەنە تۇتتى، شۇنداقمۇ؟

— ئۇنداق ئەمەس، ئەگەر سەۋەبىنى سورىسىڭىز ئېيتىپ

بېرىشمۇ مۇمكىن. يەنە بىر ئىش، ئۆيىنىڭ خىراجىتىدىكى ھېساباتتا مېنى ئالدىمەن دېمەك. پالانى كىيىمگە مۇنچە ئىشلەتتىم، پۇستانى ئىشقا ئۈنچە ئىشلەتتىم دەپ، ئوتتۇرىدىن پۇل قايرىپ ئاشلىپىغا قېچىر ياكى پەن زاۋۇتىدىن يەنە بىرنى سېتىۋالسىمەن دېسىڭىز بولمايدۇ. سىزنىڭ بارلىق ھېسابىڭىزنى تەكشۈرۈپ تۇرىمەن، نەرسىلەرنىڭ نەرخى ماڭا ناھايىتى ئېنىق، بۇ گەپلىرىمنى ئۆزىڭىزگە قىلىنغان ھاقارەت دەپمۇ چۈشىنىپ قالماڭ. چوقۇم مېنىڭ دېگىنىمدەك قىلىشىڭىز كېرەك. مەن سىزنى ھەرگىز ئىختىيارىڭىزغا قويۇپ بەرمەيمەن. تارا بىلەن ئاشلىپىغا مۇناسىۋەتلىك ئىشلاردا ھەر ۋاقىت سەگەك تۇرىمەن، تاراننىڭ ئىشىمۇ ئانچە ئەمەس، ئەمما ئاشلىپىنىڭ ئىشى باشقا گەپ. مەن سىزنى ئاستا ھەيدەپ كېتىۋاتىمەن، قوزام. ئەمما، شۇنى ئۇنتۇپ قالماڭكى، سىزگە يەنە يۈگەن بىلەن قامچىمۇ بار.

قىرىق توققۇزىنچى باب

ئېلىسن خانىم كارىدور تەرەپكە قۇلىقىنى دىڭ تۇتۇپ تۇردى، مېلانىيەنىڭ ئاياغ تېشى ئاشخانا تەرەپكە ئۆتۈپ، ئۇ يەردىن چىقما - تەخسىلەرنىڭ ئاۋازلىرى ئاڭلانغاندىن كېيىن، پېچىنە - پىرەنىك تەييارلاۋېتىپتۇ دەپ ئويلاپ، ئاندىن يېنىدىكى خانىملارنىڭ گەپلىرىگە ئارىلاشتى. ئۇ خانىملار مېھمانخانا ئۆيدە يىغىنە ئىشلىرىنى قىلغاچ پاراڭلىشىپ ئولتۇراتتى.

— شەخسەن ئۆزۈمنى ئېيتسام، ھازىرمۇ، كەلگۈسىدىمۇ سىكارلىقنى يوقلاپ ئۆيىگە ھەرگىز كىرمەيمەن، — دېدى ئېلىسن خانىم. چىرايمدا سۈرلۈك بىر تەكەببۇرلۇق كۆرۈنۈپ تۇراتتى.

جەنۇب ئىتتىپاقى تۇل خوتۇن، يېتىم - يېسىرلارنى يۆلەش جەمئىيىتىنىڭ ئىككۈچىلەر ئۇيۇشمىسىدىكى قالغان ئاياللار بۇ

گەپنى ئاڭلاپ قوللىرىدىكى ئىشلىرىنى قويدى - دە، ئورۇندۇقلىرىنى يېقىن ئەكەپلىشىپ باشلىرىنى بىر يەرگە يىغدى. ئۇلار مېلانىيە يولغاچقا، باياتىدىن بېرى رېت باتلىر بىلەن سىكارلېتنىڭ غەيۋىتىنى قىلىشالمىغانىدى. ئۇ ئىككىسى ئىككى كۈننىڭ ئالدىدا يېڭى ئورلىئاندىن قايتىپ كېلىپ مىللەتلەر مېھمانخانىسىغا چۈشكەنىدى.

— خۇگ ئۇلارنى ئادەمگەرچىلىك يۈزىدىن بولسىمۇ يوقلاپ قويۇش كېرەك، دەۋاتىدۇ، چۈنكى رېت باتلىر ئۇنىڭ ھاياتىنى قۇتۇلدۇرۇپ قالغان - دە، — دېدى ئېلىسن خانىم سۆزىنى داۋام قىلىپ، — بىچارە فەنىمۇ ئۇنىڭ گېپىنى قوللاپ، مەنمۇ بارىمەن، دېدى. مەن ئۇنىڭغا: «فەنى، سىكارلېت بولمىغان بولسا توممى ھازىر ھايات يۈرگەن بولاتتى. ئۇلارنى يوقلاپ بارساڭ، ئۇ مەرھۇمنى ئاياغ ئاستى قىلغان بولمامسەن؟» دېدىم. فەنىنىڭ كاللىسى يوق قىز، نېمە دەيدۇ دېمەمسىلەر: «ئاپا، مەن سىكارلېتنى ئەمەس، كاپىتان باتلىرىنى دەپ بارىمەن. ئۇ توممى ئۈچۈن كۆپ كۈچ چىقاردى. ئۇنىڭ ئۆلۈپ كېتىشى كاپىتاننىڭ سەۋەنلىكىدىن بولمىغان» دەيدۇ.

— ياشلار ئىشنىڭ ئالدى - كەينىنى ئويلىمايدۇ، — دېدى مېرۇبېر خانىم، — يەنە بارىمىز دېيىشىۋاتقىنىنى قارا بۇلارنىڭ، — ئۇ سىكارلېتقا رېت باتلىر بىلەن توي قىلماڭ دەپ نەسىھەت قىلغاندا، سىكارلېت ئۇنى تويدۇرۇپ قويغانىدى. ھازىر شۇ ئىش يادىغا كېلىپ غەزەپتىن تىترەپ كەتتى، — بىزنىڭ مايىپىلمۇ سىلەرنىڭ فەنىگە ئوخشاشلا گالۋاڭ، ئۇمۇ، رېنى بىلەن ئۇلارنىڭ يېنىغا بېرىپ كېلىمىز، دەۋاتىدۇ. كاپىتان باتلىر رېنىمۇ قۇتۇلدۇرۇۋاپتىكەنمىش. ئەگەر سىكارلېت تالادا سوکۇلداپ يۈرمىگەن بولسا رېنىگىمۇ ئۇ ئىش يوق ئىدى. مېرۇبېر بوۋايمۇ بارىمەن دەيدۇ، ئۇمۇ قېرىغاندا ئالجىغىلى تۇردى. ماڭا، سىز بارمىسىڭىز بارماڭ، مەن بارىمەن، دېدى. مېنىڭ ئۇ قېيىنئاتا بېلى ۋاتلىنىڭ قېشىغا بىر قېتىم

كىرىپ قوبۇپلا ئادەمنىڭ يۈزىنى چۈشۈرىدىغان ئىشلارنى قىلغىلى تۇردى. مەن سىكارلېت دېگەن ئۇ غەناجانىڭ قېشىغا ھەرگىز بارمايمەن. ئۇنىڭ ئېرىنىڭ ئۇرۇش ۋاقتىدا قىلغانلىرى ئازمۇ؟ ھايانكەشلىك قىلىپ بىزنى ئاچ قويغان ئاشۇ بىر نېمىغۇ؟ ھازىرمۇ شىماللىق تەۋەككۈلچىلەر ھەم ئۇلارغا سېتىلغان جەنۇبۇقلار بىلەن ئاپاق - چاپاق بولۇپ يۈرۈۋاتىدۇ. ئۇ تېخى ئاتىقى چىققان ھېلىقى ئىشتات باشلىقى بۈلۈك دېگەن بىر نېمە بىلەن ئاغىنە ئىكەن... شۇنداق ئادەمنىمۇ يوقلاپ بارامدۇ كىشى. بوننېل خانىم ئۇلۇغ - كىچىك تىنىپ قويدى. ئۇ سېمىز كەلگەن بۇغداي ئۆڭ ئايال ئىدى، دائىم كۈلۈپلا تۇراتتى.

— ئۇلار پەقەت بىرلا قېتىم بارىدۇ، قائىدىسىنى قىلىپ قويدۇ شۇ. دوللى، مېنىڭ ئۇلارنى ئەيىبلىگۈم يوق. شۇ كۈنكى ئىشقا قاتناشقانلارنىڭ ھەممىسى بارىدىكەن، دەپ ئاڭلىدىم. بېرىپ قوپسا بولىدۇ. نېمىشقىكىن، سىكارلېتنىڭ ئېللىپنىڭ قىزى ئىكەنلىكىگە ئادەمنىڭ ئىشەنگۈسى كەلمەيدۇ. مەن ساۋانادا ئېللىپ رويېللارد بىلەن بىر مەكتەپتە ئوقۇغان. ئۇ شۇ چاغلاردا بەكمۇ ئوماق قىز ئىدى، ئىككىمىز يېقىن ئۆتەتتۇق. ئۇ بىر نەۋرە ئاكىسى فىلىپپې رويېللارد بىلەن توي قىلماقچىدى، دادىسى ئۈنمىمىغان. ئۇ بالىمۇ ئوبدان بالا ئىدى... ياش بولغاندىكىن بەزى ئەخمىقانە ئىشلارنى قىلىپ قويىدىغان ئىشلار بولۇپ تۇرىدۇ. كېيىن ئېللىپ ئوخارا دېگەن ئۇ بوۋاي بىلەن قېچىپ كېتىپ سىكارلېتنى تۇغدى. ئېللىپنىڭ يۈزىنى دەپ بولسىمۇ ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈشۈپ كەلمىسەم بولمايدۇ.

— نېمىدېگەن گالۋاڭ سەن، قىلىۋاتقان گېپىڭنى قارىغىنا، — دەپ مېرۇبېر خانىم ئاچچىقىدا، — ئېرى ئۆلۈپ يىلى توشمايلا توي قىلىۋالغان خوتۇننى سەنمۇ يوقلاپ بارماقچىمۇ؟ ئۇ خوتۇن...

— كېنىپىدى ئەپەندىنىمۇ ئەمەلىيەتتە شۇ ئۆلتۈرۈۋەتتى، — دەپ ئىندىيا گەپ قىستۇرۇپ. ئۇنىڭ گەپلىرى زەھەردەك

ئاچچىق ئىدى. سىكارلېتنىڭ گېپى چىقىشىغىلا سىتۇئارت تارلېتون ئېسىگە كېلىپ، ئەدەپ - قائىدىنىمۇ قايىرىپ قويۇپ سۆزلەۋەردى، — كېنىپىدى ئەپەندى ھايات ۋاقتىدىلا ئۇنىڭ باتلېر دېگەن ئۇ ئادەم بىلەن چاتقى بارلىقىنى سەزگەندىم، ئۇلارنىڭ ئۇ خىل مۇناسىۋىتىنى ئادەتتىكى ئادەملەر سېزەلمەيدۇ.

خانىملار بۇ گەپنى ئاڭلاپ، بولۇپمۇ بىر قېرى قىزنىڭ ئاغزىدىن شۇنداق بىر ئىشنىڭ بارلىقىنى بىلىپ ئاغزلىرىنى ئېچىپلا قېلىشتى. تېخى ئېغىزلىرى يۈمۈلمەي تۇرۇپلا مېلانىيە ئىشكىنىڭ ئالدىدا پەيدا بولدى، ئۇلار گەپ بىلەن بولۇپ كېتىپ ئۇنىڭ ئايىغىنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىماي قېلىشقانىدى. ئۇنى كۆرۈپ، خۇددى كۈسۈرلىشىۋاتقىنىنى مۇئەللىم كۆرۈپ قالغان ئوقۇغۇچىلاردەك داڭ قېتىپ تۇرۇپلا قېلىشتى. مېلانىيەنىڭ چىرايىنىڭ بىردىنلا ئۆزگىرىشى ئۇلارنى تېخىمۇ قورقۇتۇۋەتتى. ئۇنىڭ خاپا بولۇشى يوللۇق ئىدى. يۈزى ئېسىلىپ، مۇلايىم كۆزلىرىدىن غەزەپ ئوتى چاچراپ تۇراتتى. بۇ يەردىكىلەرنىڭ ھېچقايسىسى ئۇنىڭ بۇنداق خاپا بولغانلىقىنى كۆرۈپ باقمىغان ھەم ئۇنى بۇنچىلىك خاپا بولۇپ كېتىدۇ دەپ ئويلاپمۇ باقمىغا. ئىدى. ئۇلار ئۇنى ياۋاشلىقى، چوڭلارنى ھۆرمەتلەيدىغانلىقى، خۇسۇسىي قاراشلىرىنى دېمەيدىغانلىقى ئۈچۈن ياخشى كۆرۈۋەتتى.

— بۇ گەپلەر قانداق ئاغزىڭىزغا پاتتى، ئىندىيا؟ — دېدى ئۇ تىترەپ تۇرغان ئاۋازى بىلەن بوش سۆزلەپ، — ئۇنىڭغا مۇشۇنداق ئۆچمەنلىك قىلىشىڭىز ئۇنىڭ ئاقىۋىتى نەگە بارسدۇ؟ نېمىدېگەن نومۇسسىزلىق بۇ!

ئىندىيانىڭ چىرايى سارغىيىپ كەتتى، ئەمما بېشى غادىيىپ تۇراتتى.

— دېگەن گېپىمدىن يانمايمەن، — ئۇ قىسقىلا گەپ قىلدى، ئەمما يۈرىكى تىترەپ تۇرۇۋاتاتتى.

«مەن ئۇنىڭغا ئۆچمەنلىك قىلدىممۇ؟» ئۇ ئۆزىدىن ئۆزى سوراپ قويدى. سىتۇئارت ئارلېتوننى، خويىي بىلەن چارلېسنى ئويلىغاندا، ئۇنىڭغا ئۆچمەنلىك قىلغىنى خاتامۇ؟ بولۇپمۇ ئۇ ھازىر سىكارلېتنىڭ ئاشلېينىمۇ ئۆزىنىڭ تورىغا ئىلىندۇرماقچى بولۇۋاتقىنىدىن گۇمانلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى. ئۇ ئىچىدە يەنە: «ئاشلېي بىلەن سېنىڭ ئۇ ئەتۋارلىق سىكارلېتنىڭ توغرىلۇق ساڭا دەيدىغان گەپلىرىم كۆپ تېخى،» دەپمۇ ئويلىدى. ئىندىيانىڭ ئاشلېينى قوغداپ قېلىش ئۈچۈن ئاغزىنى جىم تۇتقۇسى كېلەتتى، لېكىن يەنە ئۆزىنىڭ ھەممە گۇمانلىرىنى مېلاننىيەگە، پۈتۈن دۇنياغا جاكارلاپ، ئاشلېينى ئۇنىڭ ئاسارىتىدىن قۇتۇلدۇرۇپ چىققۇسىمۇ بار ئىدى، شۇ ئىككى خىل خىيال ئىچىدە خېلىدىن بېرى داۋالغۇپ تۇرۇۋاتاتتى. دەۋەتسە، ئاشلېينى سىكارلېتنىڭ چاڭگىلىدىن ئۈزۈل - كېسىل قۇتۇلدۇرۇپ چىققىلى بولاتتى. لېكىن، ھازىر ۋاقتى ئەمەس، قولىدا يېتەرلىك ئىسپاتى يوق، ئۇنىڭدىكىسى پەقەت گۇمانلا.

— دېگەن گېپىمدىن ھەرگىز يانمايمەن، — دېدى ئۇ بايقى كېيىنى تەكرارلاپ.

— ئەمىسە سىز بىز بىلەن بىللە تۇرالغۇدەكسىز، — دېدى مېلاننىيە. تەلەپپۇزى ئىنتايىن سوغۇق ئىدى.

ئىندىيا چاچراپ ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى، سېرىق يۈزى ھۆپپىدە قىزاردى.

— مېلاننىيە، سىز... سىز مېنىڭ يەڭگەم... بۇنچىلىك كىچىك ئىش ئۈچۈن مەن بىلەن جېدەللەشمەڭ... — سىكارلېتمۇ مېنىڭ يەڭگەم، — دېدى مېلاننىيە. ئىككىسى خۇددى ناتونۇش ئادەملەردەك بىر - بىرىگە قارىلىپ تۇرۇشتى، — يەنە كېلىپ ئۆزۈمنىڭ بىر تۇغقان ھەمىشەرىلىرىمدىنمۇ يېقىن، مەن ئۇنىڭدىن نۇرغۇن ياخشىلىق كۆرگەن، سىز ئاسان ئۇنتۇپ قالغىنىڭىز بىلەن مەن ئۇنتۇپ كېتەلمەيمەن. شەھەر قورشاۋدا قالغاندا ئۇ مېنىڭ يېنىمدىن بىر قەدەممۇ نېرى بارمىدى، مېنى

تاشلاپ كەتسە كېتىۋېرەتتى، پىتتىي ھامما شۇنداق قىلىدىغۇ؟
شماللىقلار ئاتلانتاغا كېلىپ قالغان چاغدا مېنى مىڭبىر جاپالار
بىلەن تۇغدۇردى، يەنە مېنى شۇنچە جەبىر - جاپالارنى تارتىپ
تاراغا ئېلىپ كەلدى. شۇ چاغدا مېنى ئاتلانتادىكى بىرەر
دوختۇرخانىغا تاشلاپ قويسىمۇ قويىۋېرەتتى. ئۇ چاغدا
شماللىقلار كېلىپ مېنى تۇتۇپ كېتەتتى. لېكىن، ئۇ ئۇنداق
قىلمىدى، ھالىمدىن خەۋەر ئالدى، تاماقلارنى يېگۈزۈپ قويدى،
ئۆزى قورسىقى ئاچ، ھېرىپ - ئېچىپ ھالىمدىن كەتتى.
سالامەتلىكىم ياخشى ئەمەس، كېسىلىم بار ئىدى، شۇڭا تاراغا
كەلگەندە ئەڭ ياخشى كارىۋاتتا ياتتىم، كېيىن يەرگە چۈشۈپ
ماڭغۇدەك بولغاندا ئۆزىنىڭ ئەڭ ياخشى ئايىغىنى ماڭا كىيىدۈرۈپ
قويدى. ئۇنىڭ ماڭا قىلغان بۇ ياخشىلىقلىرىنى، ئىندىيا، سىز
ئۇنتۇپ قالسىڭىزمۇ، ئەمما مەن مەڭگۈ ئۇنتۇمايمەن. كېيىن
ئاشلىپى قايتىپ كەلدى، ئاغرىقچان بولۇپ قاپتۇ. روھى
چۈشكۈن، كىرىدىغان ماكانى يوق، يانچۇقىمۇ قۇرۇق، شۇنداق
ئەھۋالدىمۇ سىكارلېت ئۇنى خۇددى ھەدىسىگە ئوخشاش
غەمگۈزارلىق قىلىپ تارادا ئېلىپ قالدى، كېيىن بىز شىمالغا
كېتىشنى ئويلىدۇق، لېكىن يەنە جورجىيەدىن كەتكۈمىز يوق
ئىدى. بۇ چاغدىمۇ سىكارلېت ئۇنى ئۆزىنىڭ پەن زاۋۇتىغا ئىشقا
قويدى. كاپىتان باتلېر ئۇنىڭ ھاياتىنى قۇتۇلدۇرۇپ قالدى، بۇمۇ
ئۇنىڭ ياخشى كۆڭلى ئىدى. يا ئۇ ئاشلىپىغا قەرزدار ئەمەس،
شۇڭا مېنىڭ ئۇلارغا رەھمىتىم تولا، سىكارلېتقىمۇ، كاپىتان
باتلېرغىمۇ رەھمەت. سىز، ئىندىيا، سىكارلېتنىڭ ئاشلىپى
ئىككىمىزگە قىلغان شۇنچە كۆپ ياخشىلىقلىرىنى نېمىشقا
ئۇنتۇپ قالسىز؟ نېمىشقا ئاڭسىڭىزنىڭ ھاياتىغا سەل قاراپ،
ئۇنى قۇتۇلدۇرۇپ قالغان ئادەمنى ئەشەددىي گەپلەر بىلەن
ھاقارەتلەيسىز؟ سىز سىكارلېت بىلەن كاپىتان باتلېرنىڭ
ئالدىدا تىزلانسىڭىزمۇ ئارتۇقلۇق قىلمايدۇ.

— بولدى قىلىڭ، مېلانىيە، — دېدى مېرۋېتېر خانىم

چىرقىراق ئاۋازى بىلەن. بۇ چاغدا ئۇنىڭ ھاياجىنى خېلى بېسىلىپ قالغانىدى، — ئىندىياغا ئۇنداق گەپلەرنى قىلماڭ.

— سىزنىڭ سىكارلېت توغرىلۇق قىلغان گەپلىرىڭىزنىمۇ ئاڭلىدىم، — دېدى مېلانىيە ئۇ سېمىز خانىمغا يۈزلىنىپ. ئەلپازى خۇددى يەرگە يىقىتقان رەقىبىنىڭ بەدىنىدىن خەنجىرىنى سۇغۇرۇپ ئېلىپ ئىككىنچى رەقىبىگە ئېتىلغان ئادەمنىڭكىگە ئوخشايتتى، — سىزمۇ بار، ئېلىسىن خانىم، سىلەر چىرايلىق كالاڭلارنىڭ ئىچىدە سىكارلېت توغرىلۇق نېمىلەرنى ئويلايسىلەر، ئۇنىڭ بىلەن كارىم يوق، لېكىن مېنىڭ ئۆيۈمدە ئولتۇرۇپ ئۇنىڭ يامان گېپىنى قىلىدىكەنسىلەر، بۇنىڭ بىلەن كارىم بولىدۇ. سىلەر قانداق بولۇپ ئاشۇنداق قورقۇنچلۇق خىياللاردا بولىسىلەر ھەم خىياللىرىڭلارنى قورقماي ئاغزىڭلاردىن چىقىرىۋالىڭلار؟ سىلەرنىڭ ئەزىزلىرىڭلار ئاسراشقا تېگىشلىك ئەمەسمۇ؟ ئۇلارنىڭ ھايات ياشىشىنى خالىماي ئۆلۈپ كەتسۇن دەپ ئويلايمسىلەر؟ ئۇلارنى ئۆزىنىڭ ھاياتىنىڭ خەۋپكە ئۇچرىشىغا قارىماي قۇتۇلدۇرغان ئادەملەرگە ئازراق بولسىمۇ تەشەككۈرۈڭلار يوقمۇ؟ ئەگەر ئۇنىڭ ئىشى پاش بولۇپ قالغان بولسا، شىماللىقلار ئۇنىمۇ 3K پارتىيەسىنىڭ ئادەملىرىنىڭ قاتارىدا دارغا ئېسىۋېتىشى مۇمكىن ئىدى، شۇنداق ئەھۋالدىمۇ ئۇ ئۆزىنى ئويلىماي سىلەرنىڭ ئادەملىرىڭلارنى قۇتۇلدۇرۇپ قالدوغۇ؟ ئۇ سىزنىڭ قېيىنئالتىڭىزنى، كۈيۈڭلۈڭىزنى، ئىككى جىيەنىڭىزنى قۇتۇلدۇردى، بوننېل خانىمىنىڭ ئىنىسىنى، ئېلىسىن خانىمىنىڭ ئوغلى بىلەن كۈيۈڭلۈڭىزنىمۇ ساقلاپ قالدى. سىلەر ياخشىلىقنى بىلمەيدىغان ئادەملەر ئىكەنسىلەر، مەن سىلەرنىڭ ئۇنىڭدىن كەچۈرۈم سورىشىڭلارنى تىلەيمەن.

ئېلىسىن قولىدىكى ئىشنى سېۋىتىگە سېلىپ ئورنىدىن تۇردى، نىيىتىدىن يانمايدىغاندەك كالىپۇكلىرىنى قورۇۋالغانىدى. — مەن سىزنىڭمۇ ئاشۇنىڭغا ئوخشاش تەرتىپسىز قىز ئىكەنلىكىڭىزنى ئويلىماپتىمەن، مېلانىيە، مەن ھەرگىز

ئۇنىڭدىن كەچۈرۈم سورىمايمەن. ئىندىئا توغرا دەيدۇ، سىكارلېت يەڭگىلەك، شالاق ئايال. ئۇنىڭ ئۇرۇش ۋاقتىدا قىلغانلىرىنى ھەرگىز ئۇنتۇمايمەن، ئازراق پۇل تاپقاندىن كېيىن قىلغان پەسكەشلىكلىرىنىمۇ ئۇنتۇمايمەن...

— سىزنىڭ ھەقىقىي ئۇنتۇيالمايدىغىنىڭىز، — دېدى مېلانىيە ئۇنىڭ سۆزىنى بۆلۈپ. ئۇ كىچىككىنە قوللىرىنى مەھكەم تۈگۈپ ئىككى بېلىگە قويۇۋالغانىدى، — خۇڭنى يارامسىزلىقىدىن زاۋۇتتىن چىقىرىۋەتكەنلىكى.

— مېلانىيە! — ھەممەيلەن تەڭلا ئۇنى ئەيىبلەشتى. ئېلىسن خانىم بېشىنى تىك تۇتۇپ ئىشىك تەرەپكە ماڭدى، ئىشىك تۇتقۇچىنى تۇتۇپ تۇرۇپ كەينىگە بۇرىلىپ شۇنداق دېدى:

— مېلانىيە، — ئاۋازى سەل يۇمشاپ قالغانىدى، — بۇ گېپىڭىز مېنىڭ كۆڭلۈمگە قاتتىق تەگدى. مەن سىزنىڭ ئاپىڭىزنىڭ ئەڭ يېقىن دوستى ئىدىم، دوختۇر مادېغا ياردەملىشىپ سىزنى بۇ دۇنياغا كۆز ئاچتۇرغانمۇ مەن. سىزنى ئۆز قىزىمدەك ياخشى كۆرەتتىم. باشقا بىر مۇھىم ئىشلار ئۈچۈن شۇنداق دېگەن بولسىڭىزمۇ مەيلى ئىدى، لېكىن سىكارلېت ئوخشاش بىر ئايالنى دەپ بۇنداق قىلىشىڭىز زادىلا بولمىدى. قاراپ تۇرۇڭ، ئۇمۇ بىر كۈنى سىزگە بىزگە قىلغاندەك قىلىدۇ...

ئېلىسن خانىم گېپىنى باشلىغاندىلا مېلانىيەنىڭ كۆزلىرى ياشلىنىشقا باشلىغانىدى. گېپى تۈگىگەندىن كېيىن چىرايى باشقىدىن تۇرۇلۇپ كەتتى.

— ھەر قايسىڭىلارغا شۇنى دەپ قوياي، — دېدى ئۇ، — قايسىڭىلار سىكارلېتنى يوقلاپ بارمايدىكەنسىلەر، مېنىڭ بوسۇغامغا مەڭگۈ دەسسەمەڭلار.

بۇ گەپنى ئاڭلاپ ھەممەيلەن بىردىنلا ۋازىلداپ كەتتى، ئېلىسن خانىم سېۋىتىنى تاشلىۋېتىپ ئىشىك تۈۋىدىن كەينىگە

ياندى، بېشىدىكى يالغان چېچى سىڭارىيان بولۇپ قالدى.
— بۇ گەپكە مەن قوشۇلالمايمەن، — دېدى ئۇ توۋلاپ، — مەن قوشۇلالمايمەن. بېشىڭىز ئايلىنىپ قاپتۇ، مېلانىيە. ئەمما، مەن سىزنى ئەيىبلەيمەن. سىز بىلەن مەن يەنىلا دوست، بۇ ئىش بىلەن مۇناسىۋىتىمىزگە تەسىر يەتكۈزسەك ھەرگىز بولمايدۇ.
ئۇ شۇنداق دەۋىپتە يىغلاپ كەتتى، مېلانىيەمۇ ئۆزىنى ئۇنىڭ باغرىغا ئېتىپ يىغىنى سالدى، ئەمما يەنە ئۆزىنىڭ ئۇ گېپىنىڭ راستلىقىنى دەپ تۇراتتى. باشقا ئاياللارمۇ يىغلاشتى، مېرۇپتېر خانىم ئېلىسىن خانىم بىلەن مېلانىيەنى قۇچاقلىۋېلىپ يىغلاۋاتتتى. پىتتىي ھامما ھاياجانلىنىپ كېتىپ ھوشىدىن كەتتى. ئۆينىڭ ئىچى بولدى بىر نېمە: يىغلىشىۋاتقان، سۆيۈشۈۋاتقان، تۇزغا، سۇغا يۈگۈرۈشۈۋاتقان. بۇ قالايمىقانچىلىقنىڭ ئىچىدە پەقەت بىرلا ئادەم كۆزلىرىدە ياش يوق تەمكىن تۇراتتى، ئۇ ئىندىيا ئىدى، ھېچكىم دىققەت قىلمىغان بىر ئارىلىقتا ئاستىلا ئۆيدىن چىقىپ كەتتى.
بىرنەچچە سائەتتىن كېيىن مېرۇپتېر بوۋاي دەۋر قىزلىرى قاۋاقخانسىغا ھېنرى خامىلتون بىلەن كۆرۈشكىلى بېرىپ، كېلىنىدىن ئاڭلىغان گەپلەرنى ئۇنىڭغا سۆزلەپ بەردى.
— ئۇ كالىسى يوق ئەخمەق خوتۇنلار ئاخىر قانداق قىلىشىدىغان بوپتۇ؟ — سورىدى ھېنرى تاغا تاقەتسىزلىنىپ.
— مەنمۇ ئېنىق ئۇقىمىدىم، — دېدى مېرۇپتېر بوۋاي جاۋاب بېرىپ، — ئەمما، مېلانىيە ئۇ تالاش - تارتىشتا ئۈستۈنلۈكتە تۇرغان ئوخشايدۇ. مېنىڭچە، ئۇلار چوقۇم ئۇلاردىن ئەھۋال سوراپ بىر قېتىم بولسىمۇ بارىدۇ. سېنىڭ ئۇ جىيەن قىزىڭنى ھەممىسى ھۆرمەت قىلىدۇ، ھېنرى.
— مېلانىيەمۇ ئەخمەق قىز، ئۇ خوتۇنلارنىڭ دېگىنىمۇ توغرا. سىكارلىت ناھايىتى قۇۋ ئايال، ئۆز ۋاقتىدا چارلىپس ئۇنىڭ بىلەن قانداق توي قىلىپ قالغان بولغىدىكىن، — دېدى ھېنرى تاغا خاپا ئولتۇرۇپ، — لېكىن يەنە مېلانىيەنىڭ

گەپلىرىمۇ ئورۇنلۇق، كاپىتان باتلىر قۇتۇلدۇرۇپ قالغان ئادەملىرىمىز ئۆيدىكىلىرىنى ئېلىپ بېرىپ ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈشۈپ قويسا بولىدۇ، ئۇنداق قىلمىسا قانداق بولىدۇ؟ راستىنى ئېيتسام، مەن باتلىردىن ئۈنچىلىك بىزارمۇ ئەمەس. ئاشۇ كۈنى ئۇ بىزنى قۇتۇلدۇرۇپ قېلىپ ئوغۇل بالدەك ئىش قىلدى. بىزنىڭ كۆزىمىزگە مىخ بولۇپ تۇرۇۋاتقنى سىكارلېت. ئۇ تولىمۇ ئەقىللىك ئايال، ئەقىللىكلىكى ئاخىر ئۆزىنىڭ بېشىغا چىقىدىغان بولدى. ئىشقىلىپ، مەن ئۇلار بىلەن كۆرۈشۈپ كەلگىلى بارىمەن، ئۇ شىماللىقلارغا سېتىلغانمۇ، يوق، كارىم يوق. ئۇنىڭ ئۈستىگە سىكارلېت مېنىڭ جىيەن كېلىنىم. بۈگۈن چۈشتىن كېيىن بارماقچىمەن.

— مەنمۇ سەن بىلەن بىللە باراي، ھېبرى. دولى مېنىڭ بارغىنىمنى ئاڭلايدىغان بولسا ئۆلۈۋالىدۇ. توختاپ تۇر، بىر رومكا ئېچىۋېلىپ ئاندىن ماڭايلى.

— ھازىر ئىچمە، ئۇ يەرگە بارغاندا كاپىتان باتلىرنىڭكىنى ئىچىمىز، ئۇنىڭ ياخشى ھاراقلىرى بار.

رېت باتلىر ئۇ جاھىل ئادەملەرنىڭ يېڭىلىگەنلىكىگە تەن بەرمەيدىغانلىقىنى بۇرۇنلا ئېيتقانىدى، ھازىر ئۇ گەپنىڭ توغرىلىقى ئىسپاتلىنىۋاتاتتى. بەزى ئادەملەر ئۇلارنى يوقلاپ كەلدى. ئۇلارنىڭ يوقلاپ كەلگەنلىكىنىڭ ھېچقانچە ئەھمىيىتى يوقلۇقىنى ئۇ بىلەتتى، ئۇلارنىڭ نېپە ئۈچۈن كەلگەنلىكىمۇ ئۇنىڭغا ئايان ئىدى. ھېلىقى كۈندىكى ھەرىكەتكە قاننىشىپ ئامان قالغانلارنىڭ خانىملىرىمۇ كېلىشتى. لېكىن، كېيىن ناھايىتى ئاز كېلىشىدىغان بولدى. كەلگەن بىلەنمۇ رېت باتلىر بىلەن سىكارلېتنى ئۆيلىرىگە تەكلىپ قىلىشمايتتى.

رېت ئۇلارنىڭ مېلانىيەدىن قورقمىغان بولسا ئۆزلىرىنى كۆرگىلى كەلمەيدىغانلىقىنى دېدى، ئۇنىڭ نېمە ئۈچۈن ئۇنداق ئويلايدىغانلىقىنى سىكارلېت بىلمەيتتى، ئۇ گەپنى پەقەت

تۇنۇرۇقسىز گەپ، دەپلا قارايتتى. دېمىسىمۇ ئۇ شۇنداق گەپ ئىدى، چۈنكى مېلانىيە ئېلىسن خانىم بىلەن مېرۇپتېر خانىمدەك ئادەملەرگە تەسىرنى قانداق ئۆتكۈزەلسۇن؟ ئۇلار بىر قېتىملا كېلىپ ئىككىنچى كەلمىدى، سىكارلېتتۇمۇ ئۇلارنىڭ كەلمىگەنلىكىنى ئانچە ئويلايمۇ كەتمىدى، كەلگەن بولسىمۇ بىلەلمىگەن بولۇشىمۇ مۇمكىن، چۈنكى ئۇلارنىڭ مېھمانخانىدىكى بۇ ئۆيىگە باشقا مېھمانلار ھەر كۈنى توشۇپ تۇراتتى. ئاتلانتانىڭ يەرلىك ئادەملىرى ئۇ ئادەملەرنى «كەلگۈندىلەر» دەپ ئاتايتتى. ئۇلارنىڭ ئۇلارنى كەستىدىغان گەپلىرى يالغۇز بۇلا ئەمەس ئىدى.

مىللەتلەر مېھمانخانىسىدا تۇرۇۋاتقان «كەلگۈندىلەر» ناھايىتى كۆپ بولۇپ، ھەممىسىلا ئۇلارغا ئوخشاش ئۆيلىرى پۈتكۈچە مۇشۇ يەردە تۇرۇشۇۋاتاتتى. ئۇلارمۇ رېت باتلىرنىڭ يېڭى ئورلېئاندىكى ئاغىنىلىرىگە ئوخشاش ناھايىتى سۆلەتلىك، كىيىنىشلىرى كاتتا ئادەملەر ئىدى، پۇلى سانماي خەجلەيتتى، ئەمما ئۇلارنىڭ نەدىن كەلگەنلىكىنى بىلىپ بولمايتتى. ئەرلىرىنىڭ ھەممىسى جۇمھۇرىيەتچىلەر پارتىيەسىنىڭ ئادەملىرى بولۇپ، «ئىشتات ھۆكۈمىتىگە مۇناسىۋەتلىك ھۆكۈمەت ئىشلىرى بىلەن ئاتلانتاغا كېلىشكەن» ئىدى. ئۇ قانداق ئىشلار، سىكارلېت بىلمەيتتى ھەم كاللىسىنى قاتۇرۇپ بىلىشىنىمۇ ئويلىماتتى.

رېت ئۇلارنىڭ ئەھۋالىنى ئېنىق بىلەتتى... ئۇلارنىڭ قىلىدىغان ئىشلىرى قۇزغۇننىڭ ئۆلەي دەپ قالغان ھايۋانلارغا قىلىدىغان ئىشى بىلەن ئوخشاش بولۇپ، يىراقتىن ئۆلۈۋاتقانلارنىڭ ھىدىنى ھىدلاپ، راسا بىر تويۇۋېلىش ئۈچۈن ئۇچۇپ كېلىشكەندى.

رېت تونۇيدىغان شىماللىق ئۇ تەۋەككۈلچىلەر ۋە ئۇلارنىڭ خانىملىرى ئايىغى ئۈزۈلمەي ئۇلارنىڭكىگە كېلىپ تۇراتتى. بەزى «كەلگۈندىلەر» سىكارلېتتىن ياغاچ سېتىۋالغانلار بولۇپ،

ئۇلارمۇ كېلىشەتتى. سىكارلېت ئۇلارنىڭ خانىملىرى بىلەن ناھايىتى چىقىشاتتى. ئۇ خانىملار چىرايلىق كىيىنەتتى، ئۇرۇشنىڭ، جاپالىق تۇرمۇشنىڭ پاراخلىرىنى زادى قىلىشمايتتى، مودا كىيىملەر، قىزىق - قىزىق ۋەقەلەر، قارتا ئويۇنلىرى توغرىلۇق پاراڭ سېلىشاتتى. سىكارلېت بۇرۇن زادىلا قارتا ئويۇن باقمىغانىدى، ھازىر قىزىقىپ قېلىپ خېلى يامان ئەمەس ئويىدايدىغان بولۇپ قالدى.

ئۇ ئۆيىدە بولسىلا قارتا ئويىدايدىغان دوستلىرى زادىلا ئۈزۈلمەيتتى. يېقىندىن بېرى ئۇ سېلىنىۋاتقان ئۆيىنىڭ ئىشلىرى بىلەن ئالدىراش بولۇپ كېتىپ مېھمانخانىدا كۆپ تۇرمايدىغان بولۇپ قالدى، ئۇ بولمىغاندىكىن مېھمانلارمۇ كەلمەيتتى، ئۇلارنىڭ كەلمىگىنىگە ئۇمۇ ئانچە ئېتىبار بېرىپ كەتمەيتتى، ئۇ خىل ئارىلىشىشلارنى ئۆي پۈتكەندىن كېيىنگە قالدۇرۇپ قويۇۋاتاتتى. ئۆي پۈتكەندە ئۇ ئاتلانتا بويىچە ئەڭ ھەشەمەتلىك تۇرالغۇنىڭ ئايال غوجايىنى بولۇپ قالاتتى، شۇ چاغدا شەھەردىكى تونۇش - بىلىشلىرىگە كاتتا چاي بېرىشنى ئويلاپ كېلىۋاتاتتى.

ھاۋامۇ بارغانسېرى ئىسسىپ قالدى. ئۇنىڭ ئۆيىنىڭمۇ تاملىرى قوپۇرۇلۇپ گەۋدىسى پۈتۈشكە باشلىدى، پىئاچتېر بويىچە ئەڭ چىرايلىق ئۆي بولۇپ چىقىۋاتاتتى. سىكارلېت دۈكىنىنىمۇ، پەن زاۋۇتىنىمۇ ئۈنۈپ پۈتۈن ۋاقتىنى ئۆيىنىڭ قۇرۇلۇشىغا نازارەت قىلىشقا قاراتتى. بەزىدە ئۈستىلار بىلەن ئۆيىنىڭ ئۆيەر - يېرى توغرىلۇق تالىشىپ، قىزىرىشىپ كېتەتتى. ئۆي پۈتۈپمۇ قېلىۋاتاتتى، پۈتۈشكە ئاز قالغانسېرى سىكارلېت، بۇ ئۆي پۈتۈپ چىققاندىن كېيىن پۈتۈن شەھەر بويىچە ئەڭ چىرايلىق، ئەڭ چوڭ ئۆي بولىدۇ، جامپىسنىڭ ئۆيىدىنمۇ ھەشەمەتلىك ئۆي بولۇپ چىقىدۇ دەپ ئويلاپ كېتەتتى. جامپىسنىڭ ئۆيىنى يېقىندا ئىشتات باشلىقى سېتىۋېلىپ كۆچۈپ كىرگەنىدى.

ئۆيۈمۇ ئاخىر پۈتتى. ئۆيىنىڭ ئىچىنى سىكارلېت ئۆزىنىڭ ئويلىغىنى بويىچە بېزىدى، يەرگە قېلىن قىزىل گىلەملەرنى سالىدى، ئىشىكلىرىگە ئېغىر دۇخاۋا پەردىلەرنى تارتتى. ئۆيىنىڭ جاھازىلىرىمۇ ئالاھىدە ياسالغان ھەم ئالاھىدە سىرلانغان بولۇپ، ۋاللىداپ تۇراتتى. ياغاچتىن قىلىنغان ھەرقانداق نەرسىلەرگە نەپىس ئويمىلار ئويۇلغانىدى.

قىسقىسى، بۇ ئۆيىنى كۆرگەن ھەرقانداق ئادەم ئۇنىڭ ھەشەمەتلىكىگە ھەيران قېلىپ ئاغزىنى ئېچىپ قالاتتى. سىكارلېت يۇمشاق گىلەملەرنى دەسسەپ تۇرغاندا ياكى مامۇق تۆشەكلەردە ياتقانلىرىدا تارادىكى سوغۇق ئۆيلىرىنى، شال پاختىلىدىن قىلغان كارىۋات تەگلىكلىرىنى ئەسلەپ، ھازىرقى ئۆيىدىن ئىچ - ئىچىدىن سۆيۈنۈپ كېتەتتى. بۇ ئۇ كۆرگەن ئۆيلەرنىڭ ئىچىدە ئەڭ كۆركەم، جاھازىلىرى ئەڭ ئېسىل، ئەڭ ھەشەمەتلىك ئۆي ئىدى. ئەمما، رېت باتلىر بۇ ھەشەمەتلىكلەرنى قاباھەتلىك چۈشتەك بىلەتتى. لېكىن، سىكارلېت ياخشى كۆرگەنمىكەن، بوپتۇ، ئولتۇرۇپ باقسۇن، دەپ ئويلايتتى.

— بىزنى تونۇمايدىغان ناتونۇش بىر ئادەم بۇ ئۆيىنى كۆرسە چوقۇم، ھارام پۇل بىلەن سېلىنغان ئۆي ئىكەن، دەپ ئويلاپ قالىدۇ، — دېدى رېت بىر كۈنى سىكارلېتقا، — بىلەمسىز، سىكارلېت، خەلق ئىچىدە، ئەگرى يول بىلەن كەلگەن پۇل يەنە شۇ ئەگرى يول بىلەن تۈگەيدۇ، دېگەن گەپ بار. بۇ ئۆي دەل شۇ گەپنىڭ راست ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلاپ بېرىدۇ. بۇنداق ئۆيىنى پەقەت ھايانكەش سودىگەرلەرلا سالىدۇ.

سىكارلېت ئۆيىنىڭ خۇشاللىقىدا ھەم يېڭى ئۆيگە كۆچۈپ چىققاندىن كېيىن بېرىدىغان كاتتا چايدا مېھمانلارنى قانداق كۈتۈۋېلىش خىيالىدا ئولتۇرغاچقا، رېتنىڭ گېپىگە قۇلاق سالمى:

— يوق گەپنى قىلماڭچۇ؟ يەنە قانداق گەپلىرىڭىز بار؟ — دېدى. سىكارلېت رېت باتلىرنىڭ ئۆزىنى دائىم چۆكۈرۈپ

تۇرىدىغانلىقىنى، قىلغان گەپلىرىنى ئەستايىدىل ئاڭلايدىغان بولسا كەيپىياتغا تەسىر يېتىدىغانلىقىنى، بەكرەك كۆڭلىگە ئېلىپ كەتسە چېدەل چىقىدىغانلىقىنى ئوبدان بىلگەچكە، ئۇنىڭ بىلەن پەقەتلا دېيىشىپ قالغۇسى كەلمەيتتى. دېيىشىپ قالسىمۇ ھامان ئۆزى ئۇتتۇرۇپ قوياتتى، شۇڭا گېپىگە قۇلاق سالمايتتى. قۇلاق سېلىشقا توغرا كېلىپ قالغانلاردا چاقچاققا ئايلاندۇرۇۋېتەتتى. ئۇ خېلى بىر مەزگىلگىچە شۇنداق قىلىپ كەلدى.

شېرىن ئاي مەزگىللىرى ھەم مىللەتلەر مېھمانخانىسىدا تۇرغان چاغلىرىدا ئىككىسى ناھايىتى ئىناق ئۆتۈشكەندى. يېڭى ئۆيگە كۆچۈپ چىقىپ سىكارلېت يېڭى دوستلاردىن بىرنەچچىنى تاپقاندىن كېيىنلا، ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا تويۇقسىز چېدەل باشلاندى، ھەر قېتىمقى چېدىلى ئۇزاققا سوزۇلمايتتى، چۈنكى رېت چېدەلنى ئۇزاققا سوزمايتتى، ئۇنىڭ كەسكىن سۆزلىرىگە سالقىن مۇئامىلە قىلاتتى، پەيتىنى كۈتۈپ تۇرۇپ، پۇرسەت كەلگەندە گەپتە ئۇنى سانجۇلاتتى. سىكارلېت سۆزلەپ تىنمايتتى، ۋارقىراپ ئۆينى بېشىغا كىيەتتى. رېت ئۇنداق قىلمايتتى، ئورۇنلۇق گەپلەر بىلەن ئۇنىڭغا، ئۇنىڭ ھەرىكەتلىرىگە، يېڭى دوستلىرىغا، يېڭى ئۆيگە دەل جايدا باھا بېرەتتى. بەزى پىكىرلىرى شۇنچىلىك ئورۇنلۇق ئىدى. ئۇنداق گەپلەرنى سىكارلېت ئەستايىدىل ئاڭلىماي مۇمكىن ئەمەس ئىدى، چاقچاققىمۇ ئايلاندۇرۇۋېتەلمەيتتى.

مەسىلەن، سىكارلېت دۈكىنىنىڭ ئەسلىدىكى «كېنىپىدى تۈرلۈك ماللار ماگىزىنى» دېگەن ۋېبسىكىسنى كىشىلەرنى تېخىمۇ جەلپ قىلىدىغان ھەم چىرايلىق ۋېبسىكىسغا ئالماشتۇرماقچى بولۇپ، رېت باتلىرىغا ^①emporium دېگەن سۆزنى ئىچىگە ئالغان بىر ئىسىم قويۇپ بېرىشنى ئېيتتى. رېت

① ئىنگلىزچە، كاتتا تۈرلۈك ماللار ماگىزىنى، دېگەن سۆز.

ئۇنىڭغا Caveat Emptorium^① دەپ ئىسمىم قويۇپ بەردى ۋە بۇ ئىسمىنىڭ ماگىزىندا سېتىلىدىغان نەرسىلەرگە تازا ماس كېلىدىغانلىقىنى ئېيتتى. سىكارلېت شۇنداق ئوخشايدۇ دەپ خۇشال بولۇپ، بىرسىگە ۋىۋىسكا ياستىپ ۋىۋىسكىغا ئۇ خەتلەرنى يازدۇدى. ئاشلىپى ۋىۋىسكىدىكى خەتنى كۆرۈپ قاتتىق ئوڭايسىزلاندى ۋە ئۇنى سىكارلېتقا تەرجىمە قىلىپ بەرگەندى. سىكارلېت ئاڭلاپ ئاچچىقىنى باسالماي قالدى، رېت باتلېر بولسا قاتتىق كۈلۈپ كەتتى.

يەنە رېت باتلېرنىڭ نېگىر ئانىغا بولغان مۇئامىلىسىدىمۇ شۇنداق ئىش يۈز بەرگەندى. نېگىر ئانا رېت باتلېرنى ئۈستىگە ئاتنىڭ ئېگىرىنى توقۇۋالغان قېچىر دەپ ئۇنىڭغا پەقەتلا يول قويمايتتى، ئۇنىڭغا ئەدەپ بىلەن، ئەمما يەنە سالقىن مۇئامىلە قىلاتتى، «كاپىتان باتلېر» دەپ ئاتايتتى، زادىلا رېت ئەپەندى دېمەيتتى. رېت سوۋغات قىلغان قىزىل كۆڭلەكنى قولغا ئالغاندا تىزنى ئېگىپ رەھمەت ئېيتىمىدى ھەم ئۇ كۆڭلەكنى كىيىپمۇ قويىمىدى. ئۇ ئۇنىڭغا ئامال بار ۋاد بىلە ئېلاننى كۆرسەتمەيتتى. ۋاد رېت تاغىسىنى تولىمۇ ياخشى كۆرەتتى، رېتمۇ ئۇنىڭغا ئامراق ئىدى. نېگىر ئانا شۇنداق ئىشلارنى قىلىشىمۇ رېت ئۇنى ھەيدىۋەتمىدى ياكى قاتتىق قوللۇق قىلمىدى، كارى يوق يۈرۈۋەردى، ئەمما باشتىن - ئاياغ ھۆرمەت قىلىپ كەلدى، ئۇنىڭغا سىكارلېتنىڭ يېڭى تونۇشقان خانىم - قىزلىرىغا ھۆرمەت قىلغاندىمۇ بەكرەك ھۆرمەت قىلاتتى. بەزىدە سىكارلېتمۇ ئۇنىڭدىن ئۇنداق ھۆرمەت كۆرمەيتتى. رېت ۋادنى ئاتقا مىندۈرۈپ ئويناقتىلى ئاچچىقاندىمۇ نېگىر ئانىنىڭ رۇخسىتىنى ئالاتتى، ئېلانغا قورچاق ئېلىپ بەرسىمۇ نېگىر ئانىغا دەپ قويۇپ، ئاندىن ئېلىپ بېرەتتى، ئەمما ئۇ موماي ئۇنىڭغا زادىلا يۈز - خاتىر قىلمايتتى.

① ئىنگلىزچە، ماگىزىندىن چىقىپ كەتكەن مال قايتۇرۇلمايدۇ، دېگەن سۆز، ئەمەلىيەتتىكى مەنىسى، خېرىدارلار ئېھتىيات قىلسۇن، دېگەن بولىدۇ.

سىكارلېت رېتنى ئۇنىڭغا قاتتىق قول بولۇشى كېرەك، شۇندىلا ئائىلە باشلىقلىقىغا خاس ئىش قىلغان بولاتتى، دەپ قارايتتى، ئەمما رېت ئۇنىڭغا قاراپ كۈلۈپ قويۇپ، ھەقىقىي ئائىلە باشلىقى بىزنىڭ نېگىر ئانىمىز، دەپ جاۋاب بېرەتتى.

بىر قېتىم رېت ئۇنىڭغا، بىرنەچچە يىلدىن كېيىن جۇمھۇرىيەتچىلەر پارتىيەسىنىڭ جورجىيەدىكى ھۆكۈمرانلىقى ئاياغلىشىپ دېموكراتلار پارتىيەسى ھاكىمىيەت بېشىغا چىقىدۇ. شۇ چاغدا سىز ئۈچۈن مەن پۇشايمان يەيدىغان ئوخشاشمەن، دەپ ئۇنىڭ چىشىغا تېگىپ قويدى.

— كەلگۈسىدە دېموكراتلار پارتىيەسىنىڭ ئۆزىنىڭ ئىشتات باشلىقى، پارلامېنتى بار بولغاندا، سىز ھازىر تونۇشقان جۇمھۇرىيەتچى يېڭى چاكىنا دوستلىرىڭىزمۇ ئورنىدىن چۈشۈپ، كونا كەسىپلىرى بولغان قاۋاقخانا ئېچىش، يۇندى تۆكۈشتەك ئىشلارنى قىلىشىدۇ، ئۇلار شۇنداق ئىشلارغا مۇناسىپ، شۇ چاغدا سىز دېموكراتچىلاردىنمۇ، جۇمھۇرىيەتچىلەردىنمۇ دوستلىرىڭىز يوق، ئۆزىڭىز يالغۇز قالسىز، كۈنىڭىزمۇ تەس بولىدۇ. ھەي، بۇلار كېيىنكى ئىشلار، ھازىر بۇنىڭدىن ئەنسىرەپ كەتمىسىڭىزمۇ بولار.

سىكارلېت بۇ گەپنى ئاڭلاپ قاقاھلاپ كۈلۈپ كەتتى. ئۇنىڭ كۈلگىنىمۇ ئورۇنلۇق ئىدى، چۈنكى ئۇ چاغدا ئىشتات باشلىقى بۈلۈكىنىڭ ئورنى مۇستەھكەملىنىپ بولغان، پارلامېنتقىمۇ نېگىرلاردىن يېڭىرمە يەتتىسى كىرگەن، جورجىيەدىكى نەچچە مىڭ ئادەم سايلام ھوقۇقىدىن مەھرۇم قىلىنغانىدى.

— دېموكراتلار پارتىيەسى مەڭگۈ ھاكىمىيەت بېشىغا چىقالمايدۇ، پەقەت شىماللىقلارنىڭ چىشىغا تېگىپلا ئۆتىدۇ. بۇ ئۇلارنىڭ ھاكىمىيەتنى ئېلىش ۋاقتىنى كەينىگە سۈرۈۋېتىدۇ. ئۇلارنىڭ قولىدىن قۇرۇق ماختىنىش بىلەن كېچىلىرى چىقىپ ھەرىكەت قىلىشتىن باشقا ھېچنەرسە كەلمەيدۇ.

— ئۇلار چوقۇم مەقسىتىگە يېتىدۇ. مەن جەنۇبۇقلارنى

چۈشنىمەن، جورجىيەلىكلەرنىمۇ بىلىمەن، ناھايىتى قەيسەر، ئىرادىلىك ئادەملەر. ئۇرۇش بىلەن ھاكىمىيەتنى ئالغىلى بولىدۇ دەپ قارايدىغان بولسا چوقۇم ئۇرۇش قىلىدۇ. شىماللىقلارغا ئوخشاش نېگىرلارنى سېتىۋېلىپ ئۆزلىرىگە بەلەت تاشلىتىش زۆرۈر بولۇپ قالسا ئۇ ئىشنىمۇ چوقۇم قىلىدۇ. شىماللىقلاردەك گۆردە ياتقان ئۆلۈكلەرنىمۇ سايلامغا قاتناشتۇرۇشقا توغرا كەلسە، جورجىيەنىڭ بارلىق قەبرىلىرىدىكى ئۆلۈكلەر چوقۇم سايلام مەيدانغا يېتىپ بارىدۇ. بىزنىڭ ياخشى دوستىمىز بۇلوكنىڭ يۇمشاق قول سىياسىتى ۋەزىيەتنى تېخىمۇ يامانلاشتۇرۇۋېتىدۇ. جورجىيە ئۇنى پات ئارىدا چوقۇم قوغلاپ چىقىرىدۇ.

— رېت، گەپنى ئۈنچىلىكمۇ كېسىپ دېمەڭ، — دېدى سىكارلېت ئۈنلۈك سۆزلەپ، — مەن خۇددى دېموكراتلار پارتىيەسىنىڭ تەختكە چىقىشىنى خالىمايدىغاندەك گەپلەرنى قىلىسىزغۇ؟ ئەھۋالنى سىز تولۇق چۈشىنىسىز. مەن ئۇلارنىڭ قايتىپ كېلىشىنى ئاجايىپ خالايمەن. سىز مېنى بۇ ئەسكەرلەرنىڭ بىزنىڭ بۇ يەردە كۆرەڭلەپ مېڭىپ يۈرۈشلىرىنى ياخشى كۆرىدۇ دەپ ئويلايمىز؟ مەنمۇ جورجىيەلىك، دېموكراتلار پارتىيەسىنىڭ باشقىدىن تەختكە چىقىشىنى ئارزۇ قىلىمەن. ئەمما، ئۇلار چىقالمايدۇ، ھازىرغىچە چىقالمىدى، چىققان تەقدىردىمۇ ئۇنىڭ بىزنىڭ دوستلىرىمىزغا قانچىلىك تەسىرى بولىدۇ؟ ئۇلارنىڭ پۇللىرى يەنىلا ئۆزلىرىنىڭ چۈنتەكلىرىدە تۇرىۋېرىدۇ، شۇنداقمۇ؟

گەپ ئۇلارنىڭ شۇ پۇللىرىنى تۇتۇپ تۇرۇش - تۇرالماسلىقىدا، ھازىرقى خەجلەشلىرىدىن قارىغاندا، يانچۇقلىرىدا بەش يىل تۇرسا چوڭ گەپ. ئاسان كەلگەن ھەم ئاسان كېتىدىغان پۇللار - دە، ئۇ ئۇلارنىڭ پۇللىرى ئۇلارغا ھېچقانچە ياخشىلىق ئېلىپ كەلمەيدۇ، خۇددى مېنىڭ پۇللىرىم سىزگە ياخشىلىق ئېلىپ كەلمىگەندەك. ھېچبولمىغاندا مېنىڭ پۇللىرىم سىزنى ئاتقا ئايلاندۇرالمىدى. شۇنداقمۇ، ئوماق

قېچىرىم؟

ئۇنىڭ ئاخىرقى گېپى قاتتىق جېدەلگە سەۋەبچى بولۇپ، ئىككىسى بىرنەچچە كۈن خېلى خوپ جېدەللەشتى. سىكارلېت، ماڭا يالۋۇرسۇن دېگەندەك، قاپاقلىرىنى تۈرۈپ ئۇنىڭغا گەپ قىلمايلا قويدى. تۆت كۈندىن كېيىن رېت ۋادىنى ئېلىپ يېڭى ئورلېئانغا كېتىپ، سىكارلېتنىڭ ئاچچىقى يانغاندا، ئاندىن قايتىپ كەلدى، ئەمما سىكارلېتقا ئېگىلمەي ئۇنى بىئارام قىلىپ يۈرۈۋەردى.

رېت يېڭى ئورلېئاندىن خۇشال قايتىپ كەلگەنىدى، سىكارلېتمۇ ئاچچىقىنى ئىچىگە يۈتۈپ، ھازىرچە ئۇ ئىشنى ئويلىماي كېيىنگە قالدۇرۇپ يۈرۈۋەردى. ئۇنىڭ ھازىر بۇنداق خاپىلىقلارنى ئويلايدىغان ۋاقتى ئەمەس ئىدى، ئەس - يادى قانداق قىلىپ قوشنىلىرىغا، دوست - بۇرادەرلىرىگە بېرىدىغان كاتتا چايىنى ئوبدان ئورۇنلاشتۇرۇشتا ئىدى. ئۇ زىياپەتنىڭ كۆلىمى ئىنتايىن چوڭ ئىدى، ئاتلانتادىكى ئۆزى تونۇيدىغان ئادەملەرنىڭ ھەممىسىنى - بارلىق كونا دوستلىرىنى، يېڭى ئورلېئاندىن قايتىپ كەلگەندىن كېيىن تونۇشقان ھەممە چىرايلىق دوستلىرىنى - چاقىرماقچىدى. بۇ چايدىن ئۇ تولىمۇ خۇشال ئىدى، رېتنىڭ قۇلاققا خۇشياقمايدىغان گەپلىرىنى ئاساسەن ئۇنتۇپ قالغانىدى.

پاھ، پۇل بولسا قالتىس بولىدىكەنە! زىياپەتكە كېرەكلىك نەرسىلەرگە پۇلنىڭ كۆزىگە قارىماي خەجلىگىلى، ئېسىل جاھازلارنى، كىيىم - كېچەكلەرنى، يېمەكلىكلەرنى ئىختىيارىچە سېتىۋالغىلى بولىدىكەن، تۈگەپ كېتەرەمۇ دەپ ئەندىشىمۇ قىلمايدىكەن ئادەم. نۇرغۇن پۇلنىڭ چېكىنى چارلېستوندىكى ھاممىلىرىغا، تاراغا ئەۋەتىپمۇ تۇرۇۋاتىدۇ. نېمىدىگەن كۆڭۈللۈك ئىش بۇ. خەقنى كۆرەلمەيدىغان ئۇ گالۋاڭلار پۇلنىڭ قولىدىن ھېچنېمە كەلمەيدۇ، دېيىشىدۇ تېخى! رېتچۇ تېخى، ئۇمۇ، پۇل ساڭا ھېچقانچە ياخشىلىق ئېلىپ

كەلمەيدۇ دېگەن، چۈشىنىپ بولمايدىغان ئادەملەردە بۇ !

سىكارلېت يېڭى - كونا دوستلىرىنىڭ ھەممىسىگە، تونۇشلىرىغا، ئانچە تونۇمايدىغان ئادەملەرگە ئالا قويماي بارغاق تارقاتتى. مېرۋېتېر خانىم ئۇنى يوقلاپ مېھمانخانغا بارغاندا قوپاللىق، ئەدەبىيىتىگە قىلغان، ئېلىسن خانىم ئۇنىڭ بىلەن مۇز چىراي كۆرۈشكەندى، ئۇلارمۇ قالمىدى. مادې خانىم بىلەن ۋېمتىن خانىملارنىڭ ئۆزىنى ياخشى كۆرمەيدىغانلىقىنى، ئۇنداق كاتتا سورۇنلارغا كىيىپ بارغۇدەك تۈزۈك كىيىملىرىنىڭمۇ يوقلۇقىنى بىلىپ تۇرۇپمۇ ئۇلارنى چاقىردى، بۇ قېتىمقى بۇ چوڭ يىغىلىشنىڭ يېرىمى زىياپەت، يېرىمى تانسا ئىدى، شۇ چاغلاردا بۇنداق چايلىرى «كاتتا يىغىلىش» دەپ ئاتىشاتتى، ئاتلانتادا بۇنداق يىغىلىش ھازىرغىچە بولۇپ باقمىغانىدى.

ئۇ كۈنى كەچتە زال ھەم كارىدورلار مېھمانلار بىلەن لىق توشتى. ئۇلار سىكارلېت تەييارلىغان شامپانلارنى ئىچىشىپ، مەزىلىك تائام ۋە پىچىنە - پىرەنىكلەرنى يېيىشىپ راھەتلەنمەكتە، لەرزىلەر مۇزىكىلارغا تانىلارنى ئويناشماقتا ئىدى. بىراق، رېت «كونا ئەسكەرلەر» دەپ ئاتايدىغان ئادەملەردىن مېلانىيە، ئاشلېي، پىتتىي ھامما، ھېنرى تاغا، ئەر - خوتۇن مادېلار ۋە مېرۋېتېر بوۋايدىن باشقا ھېچكىم كەلمىدى.

ئۇلارنىڭ بىر قىسمى نۇرغۇن ئىككىلىنىشلەردىن كېيىن، بىر قىسمى مېلانىيەنىڭ يۈزىنى دەپ، يەنە بىر قىسمى رېت ھاياتىنى قۇتۇلدۇرۇپ قالغانلىقى ئۈچۈن يۈز كېلەلمەي كېلىشكەندى. زىياپەتكە ئىككى كۈن قالغاندا، ئىشتات باشلىقى بۈلۈكمۇ ئۇ زىياپەتكە بارغۇدەك دېگەن گەپ تارقىلىپ كېتىپ: «كونا ئەسكەرلەر» سىكارلېتقا خەتلەرنى ئەۋەتىپ، ئۇ ئادەم بارىدىغانلا بولسا ئۆزلىرىنىڭ قەتئىي بارمايدىغانلىقىنى بىلدۈرۈشكەندى. كونا دوستلاردىن ئازراق كەلگەن بولسىمۇ، ئىشتات باشلىقى كېلىشى بىلەنلا ئۇلارمۇ قىلچە ئىككىلەنمەيلا

زىياپەتتىن چىقىپ كەتتى.

سىكارلېت بۇ ئەھۋالنى كۆرۈپ ھەيران بولدى ھەم ئاچچىقى كەلدى، بۇ ئىشىم پۈتۈنلەي مەغلۇپ بولدى دەيمۇ ئويلىدى. قانداق كاتتا «چوڭ يىغىلىش» ئىدى - ھە بۇ! سىكارلېت كۆپچىلىككە ئۆزىنى بىر كۆرسىتىپ قويۇش ئۈچۈن شۇنچىلىك كۈچىگەن ئەمەسمىدى؟ ئەپسۇس، كونا دوستلىرىدىن بىرنەچچىسىلا كەلدى، كونا رەقىبلىرىنىڭ بىرسىمۇ كەلمىدى. تاڭ يورۇغاندا مېھمانلار تارقاپ كەتتى. سىكارلېتنىڭ ئاۋازىنى قويۇۋېتىپ راسا بىر يىغلىغۇسى كەلدى، لېكىن يەنە رېتنىڭ قاقاھلاپ كۈلۈپ كېتىشىلىرىدىن، بىر يەردە جىم تۇرمايدىغان قارا كۆزلىرىدىن قورقۇپ ئۆزىنى تۇتۇۋالدى. چۈنكى ئېغىزدا دېمىسىمۇ كۆزلىرىدىن: «مەن دېمىدىممۇ؟» دەۋاتقانداك بىر خىل ئىپادە چىقىپ تۇراتتى. شۇڭا، سىكارلېت غەزىپىنى ئەستە بېسىپ ھېچ ئىش بولمىغاندەك يۈرۈۋەردى.

ئەمما، ئۇ ئەتىسى ئەتىگەندە مېلانىيەگە قاتتىق چېچىلدى.
— سىز مېنى بەكمۇ ئوسال قىلدىڭىز، مېلانىيە ۋىلكېس، ئاشلىپ بىلەن قالغان بىرنەچچىڭلار بىرلىشىپ مېنى شۇنچىلىك رەسۋا قىلدىڭلار. سىز ئۇلارنى باشلاپ ماڭمىغان بولسىڭىز، ئۇلار ھەرگىز چىقىپ كەتمەيتتى. ھىم. مەن سىزنىڭ ئۇلارنى باشلاپ چىقىپ كېتىۋاتقىنىڭىزنى كۆردۈم. ئىشتات باشلىقىنى سىلەرگە تونۇشتۇرۇپ قويماقچى بولۇپ مېڭىۋىدىم، بىرىنچى بولۇپ سىز چىقىپ كەتتىڭىز.

— مەن ئۇ ئادەمنى كەلمەيدۇ... كېلىشى مۇمكىن ئەمەس دەپ ئويلايتىكەنمەن، — دېدى مېلانىيەمۇ خاپا چىراي ھالدا، — ھەممە ئادەم...

— ھەممە ئادەم؟ بۇ گەپچە، ھەممە ئادەم مېنىڭ ئۈستۈمدىن گەپ قىلىشىپتۇ، شۇنداقمۇ؟ — دېدى سىكارلېت غەزەپ بىلەن توۋلاپ، — سىز ئىشتات باشلىقىنىڭ كېلىدىغانلىقىنى بىلگەن بولسام، مەنمۇ ئۇلارغا ئوخشاش كەلمەيلا قويايتتىم دېمەكچىمۇ؟

— شۇنداق، — دېدى مېلانىيە كۆزلىرىنى يەردىن ئالماي بوش ئاھاڭدا، — سۆيۈملۈكۈم، ئۇنداق ئەھۋالدا مەنمۇ كېلەلمەيتتىم. — يارايىسىز! ئەسلىدە سىزمۇ شۇلارغا ئوخشاش مېنى ئوسال قىلماقچىكەنسىز — دە.

— ئۇنداق دېمەڭ، — دېدى مېلانىيە كۆڭلى قاتتىق يېرىم بولۇپ، — مەن سىزنى قەستەن رەنجىتمەكچى ئەمەس، سىز مېنىڭ ھەدەم، قەدىرلىكىم، ئۆز ئاكام چارلېسنىڭ رەپىقىسى، مەن...

ئۇ قورقۇمسىراپ تۇرۇپ بىر قولىنى سىكارلېتنىڭ دولىسىغا قويۇۋېتتى، سىكارلېت سىلكىپ چۈشۈرۈۋەتتى، دادىسىغا ئوخشاش قاتتىق چېچىلىپ ۋارقىراپ كەتكىلىمۇ تاس قالدى. لېكىن، مېلانىيەمۇ بوش كەلمىدى، كۆزلىرى سىكارلېتنىڭ غەزەپلىك كۆزلىرىگە دادىل تىكىلىپ تۇرىۋەردى، — بالىلىق چىقىپ تۇرغان چىرايى ۋە ئورۇق گەۋدىسىگە مۇناسىپ كەلمىگەن بىر خىل كەيپىيات ئىچىدە مەيدىسىنى كېرىپ ئولتۇرىۋەردى.

— كەچۈرۈڭ، سىزنى رەنجىتىپ قويدۇم، قەدىرلىكىم. مەن بۈلۈك ياكى ھەرقانداق جۈمھۇرىيەتچى، شىماللىقلارغا بېقىنغان ھەرقانداق ئادەم بىلەن بىر يەردە ئولتۇرالمىمەن. سىزنىڭ ئۆيىڭىزدىمۇ، باشقا يەردىمۇ شۇنداق. مەن... مەن... — مېلانىيە مۇھىم بىر گەپنى ئىزدەۋاتقانداك ئەتراپىغا قاراپ كەتتى، — مەن قوپاللىق قىلىشقا مەجبۇرلانغان ھالەتتىمۇ، ئۇ ئادەم بىلەن كۆرۈشمەيمەن.

— سىز بىزنىڭ دوستلىرىمىزنى ئەيىبلەمەكچىمۇ؟
— ياق، قەدىرلىكىم! ئۇلار مېنىڭ ئەمەس، سىزنىڭ دوستلىرىڭىز.

— سىز مېنى، ئىشتات باشلىقىنى چاقىرماسلىقىڭىز كېرەك ئىدى، دېمەكچىمۇ؟

مېلانىيە بۇ گەپتىن ئۆزىنى ئېلىپ قاچماي، سىكارلېتنىڭ

كۆزلىرىگە دادىل تىكىلىپ تۇرىۋەردى، قىلچە تەۋرەنمىدى:
 — قەدىرلىكىم، سىزنىڭ قىلغان ھەرقانداق ئىشىڭىز
 يوللۇق، مەن سىزنى ياخشى كۆرىمەن، سىزگە ئىشىنىمەن،
 سىزنى ئەيىبلەيدىغان خىيالىمۇ يوق. سىزنى ئەيىبلىگەن
 ئادەمنى ئاڭلىسام شۇئان دەككىسىنى بېرىمەن، بىراق،
 سىكارلېت، — بىردىنلا ئۇ ھاياجان بىلەن سۆزلەپ كەتتى، ئاۋازى
 چىڭ ئەمەس، ئەمما ئۇنىڭدا ئۆچۈرۈش مۇمكىن ئەمەس بىر خىل
 نەپرەت ئوتى لاۋۇلدايتتى، — ئۇ ئادەملەرنىڭ بىزگە نېمىلەرنى
 قىلغانلىقىنى ئۇنتۇپ قالدىڭىزمۇ؟ سوۋيۇملۇك چارلېس ئۆلۈپ
 كەتتى. ئاسلېي سالامەتلىكىدىن ئايرىلدى، «ئون ئىككى كاۋچوك
 دەرىخى» كەنتى كۆيۈپ كۈل بولۇپ كەتتى. ئەجەبا، شۇلارنى
 ئۇنتۇپ كەتتىڭىزمۇ؟ سىز ئېتىپ ئۆلتۈرۈۋەتكەن ھېلىقى
 شىماللىقنىڭ قولىدىكى ئاپىڭىزنىڭ يىڭنە - يىپ سالىدىغان
 قۇتسىنىغۇ ئۇنتۇپ قالمىغانىمىز؟ شېرماننىڭ ئادەملىرى تاراغا
 كېلىپ بىزنىڭ ئىچ كىيىملىرىمىزدىن تارتىپ بۇلاپ كەتتى،
 ئۆيلەرنى كۆيدۈرۈۋەتمەكچىمۇ بولۇشتى، دادامدىن قالغان
 قىلچىنى قولغا ئېلىپ شىلتىپ كېتىشتى، شۇلارنىمۇ ئۇنتۇپ
 قالدىڭىزمۇ؟ سىكارلېت، ئۇلار بىزنى بۇلاپ - تالىدى،
 ئازابلىدى، ئاچ - يالىڭاچ قويدى. بۈگۈن سىز دەل ئاشۇ
 ئادەملەرنى ئۆيىڭىزگە چاقىرىپ مېھمان قىلدىڭىز، نېگىرلارنى
 بىزگە قارشى قويغانلار، مال - مۈلۈكلىرىمىزنى بۇلاپ
 كەتكەنلەر، بىزنى سايلامغا قاتناشتۇرمىغانلار ئاشۇلار ئەمەسمۇ؟
 ئۇلارنىڭ قىلغان - ئەتكەنلىرىنى مەن ئۇنتۇپ قالمايمەن، ئۇنتۇپ
 كېتىشىنىمۇ ئويلىمايمەن، نەۋرىلىرىمگىمۇ ئۇلاردىن مەڭگۈ
 نەپرەتلىنىشىنى ئۈگىتىمەن. تەڭرىم ماڭا داۋاملىق ئۆمۈر
 بېرىدىغان بولسا، ئۇلارغا بولغان غەزەپ - نەپرەتنى نەۋرە -
 چەۋرىلىرىمنىڭ قان - قېنىغا سىڭدۈرۈۋېتىمەن. سىكارلېت،
 سىز نېمىشقا ئۇ ئىشلارنى ئۇنتۇپ كېتىسىز؟
 مېلانىيە دېمىنى ئېلىۋېلىش ئۈچۈن سەل تۇرۇۋالدى،

سىكارلېتنىڭ كۆزلىرى ئۇنىڭغا تىكىلىپ قالغانىدى، مېلانىيەنىڭ كۈچلۈك ھاياجىنى، ئاۋازىنىڭ تىترەپ كېتىۋاتقانلىقى ئۇنى ھەيران قالدۇردى، بايقى ئاچچىقلىرىنىمۇ نەلەرگىدۇر تارقىتىۋەتتى.

— سىز مېنى گالۋاڭ كۆرۈۋاتامسىز؟ — سورىدى ئۇ سەل تېرىككەندەك قىلىپ، — ئۇ ئىشلارنى ئۇنتۇپ كەتكىنىم يوق. لېكىن، ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئوتۇپ كەتكەن ئىشلار، مېلانىيە، بىز ئەمدى ئامال بار ھازىرقى شارائىتتىن پايدىلىنىشىمىز كېرەك، ھازىر مەن دەل شۇنداق قىلىۋاتىمەن. ئۇلارنىڭ ئىشتات باشلىقى بۈلۈكقا ئوخشاش بىر ئاز ياخشىراق ئادەملىرى بىلەن ئارىلىشىشقا ماھىر بولساق، ئۇنىڭ بىزنىڭ ئىشلىرىمىزغا بولغان ياردىمى ناھايىتى چوڭ بولىدۇ.

— ئۇلارنىڭ ئىچىدە بىر ئاز ياخشى دېگۈدەك ئادەملەر يوق، — دېدى مېلانىيە كەسكىن سۆزلەپ، — ئۇلارنىڭ ياردىمىمۇ ماڭا لازىم ئەمەس، ھازىرقى ۋەزىيەتتىن پايدىلانغۇمۇ يوق، ئەگەر پايدىلىنىش شىماللىقلارغا قارىتىلغان بولسا.

— ۋاي خۇدايمەي، مېلانىيە، نېمىشقا بۇنداق يامانلايسىز؟ — ھە، مەن نېمىلەرنى دەپ كەتتىم، — دېدى مېلانىيە سەل خىجىل بولغاندەك قىلىپ، — سىكارلېت، مەن ئەسلىدە سىزنى رەنجىتمەكچى ھەم ئەيىبلەمەكچى ئەمەس. ھەر ئادەمنىڭ ئۆز ئالدىغا ئويلىغانلىرى بولىدۇ، ئۆزىنىڭ قاراشلىرىدا چىڭ تۇرۇشلىرىمۇ ھەقىقەت ئىش. گېپىمنى ئاڭلاڭ، قەدىرلىكىم، مەن سىزنى ياخشى كۆرىمەن، بۇنى سىزمۇ بىلىسىز، شۇنداقمۇ؟ سىز ماڭا نەپەرەتلەنگۈدەك ئىش قىلمىغاندىمەن؟ سىكارلېت، ئىككىمىز ئەپ ئۆتمەيدىغان بولساق، بۇ ماڭا قاتتىق ئېغىر كېلىدۇ... بىز ھەممە جاپالاردا بىللە بولغان تەقدىرداشلار، شۇنداق ئەمەسمۇ؟

— بولدى گەپ قىلماڭ، مېلانىيە، گەپكىمۇ ئۈستە ئىكەنسىز، — دېدى سىكارلېت نارازى بولغاندەك قىلىپ، ئەمما مېلانىيە

ئۇنىڭ بېلىدىن بوش قۇچاقلۇۋالدى، سىكارلېت ئۆزىنى قاچۇرمىدى.

— بولدى، ئىككىمىز يەنە ئەپلىشىپ قالدۇق، — دېدى مېلاننىيە خۇشال ھالدا، ئەمما بىر گەپنى قوشۇپ قويۇشنى ئۈنتۈمىدى، — سۆيۈملۈكۈم، بىز بۇرۇنقىغا ئوخشاش قويۇق بېرىش - كېلىش قىلىپ تۇرايلى. جۇمھۇرىيەتچىلەر بىلەن شىماللىقلارغا بېقىنىپ كەتكەن ئادەملەر ئۆيىڭىزگە كەلگەن چاغدا ماڭا خەۋەر بېرىۋەتسىڭىز مەن كەلمەي تۇرىمەن.

— كېلەمسىز، كەلمەمسىز، ماڭا بەربىر، — دېدى سىكارلېت شىلەپسىنى كىيىۋېتىپ. ئۇ ئىچ - ئىچىدىن بوغۇلۇپ ئۆيىگە قايتىپ كەتتى. مېلاننىيە دىلى رەنجىپ ئولتۇرۇپلا قالدى. ئۇنىڭ رەنجىگىنى سىكارلېتنىڭ زىياپەت تۈپەيلى ئازابلانغان يۈرىكىگە تەسەللى بولغانىدى.

زىياپەت بولۇپ بىرنەچچە ھەپتىگىچە سىكارلېت كۆپچىلىكنىڭ ئۆزىگە تۇتقان مۇئامىلىسىگە پىسەنت قىلماي يۈرۈشنىڭ ئىنتايىن تەس ئىكەنلىكىنى ھېس قىلىپ يۈردى. مېلاننىيە، پىتتى ھامما، ھېنرى تاغا ۋە ئاشلىپىدىن باشقىلار ئۇنى يوقلاپ كەلمەيتتى، ئۆزلىرىنىڭ يىغىلىشلىرىغىمۇ چاقىرىشمايتتى. بۇ ئىشتىن ئۇ قاتتىق ھەيران بولدى ھەم ئازابلاندى. ئۇلار ئۇنىڭ كەينىدىن گەپ قىلىپ، ئۇنى ھاقارەتلەپ ئارىغا ئالماي يۈرۈشىمۇ سىكارلېتنىڭ ئۇلارغا قارىتا قىلچە يامان نىيىتىنىڭ يوقلۇقىنى ئۇلار بىلىشمەيدىغاندۇ؟ ئۇلار ئۇنىڭمۇ ئۆزلىرىگە ئوخشاشلا ئىشتات باشلىقى بۈلۈكنى ياخشى كۆرمەيدىغانلىقىنى، ئۇنىڭغا كۈلۈپ مۇئامىلە قىلىشى كۆرۈنۈشتىكى ئىش ئىكەنلىكىنى چۈشىنىشلىرى كېرەك ئىدىغۇ؟ ئەخمەق گالۋاڭلار! ئەگەر ھەممە ئادەم ئۆزىگە ئوخشاش جۇمھۇرىيەتچىلەرگە كۈلۈپ مۇئامىلە قىلغان بولسا جورجىيە قىيىن ئەھۋالدىن بۇرۇنلا قۇتۇلۇپ كېتەتتى.

سىكارلېت شۇ چاغدا ئۆتمۈشتىكى تۇرمۇشى ۋە كونا دوستلىرى بىلەن بولغان ئاجىز مۇناسىۋەت يىپلىرىنىڭ ئاللىبۇرۇن ئۈزۈلۈپ كەتكەنلىكىنى، ئەمدى ئۇنى مەڭگۈ ئۆلىغىلى بولمايدىغانلىقىنى ئويلاپ باقمىغانىدى. مېلانىيە ئوتتۇرىغا چىقىپ ئۆزىنىڭ تەسىرى بىلەن بەزى ئىشلارنى قىلغان بولسىمۇ پايدىسى بولمىدى، ئۇ مۇناسىۋەتنى ئەسلىگە كەلتۈرەلمىدى. سىكارلېت بۇرۇنقىدەك ھايات كەچۈرۈشنى، كونا دوستلىرى بىلەن باردى - كەلدى قىلىپ ياشاشنى ئويلىسىمۇ، ئەمدى مۇمكىن ئەمەس ئىدى. پۈتۈن شەھەر ئۇنىڭغا چىرايىنى تۈرگەن، گىرانت تاشتەك قېتىپ كېتىشكەندى. كىشىلەرنىڭ بۈلۈك ھاكىمىيىتىگە بولغان نەپرىتى سىكارلېتنىڭمۇ ئۈستىگە چۈشكەندى، بۇ خىل نەپرەت ئىنتايىن رەھىمسىز بولۇپ، ئۇنىڭ يوقىلىپ كېتىشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى. سىكارلېتنىڭ تەقدىرى دۈشمەننىڭ تەقدىرى بىلەن باغلىنىپ كەتكەن، كېلىپچىقىشى، ئائىلە ئەھۋالى قانداق بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، ئاينىغان ئۇنسۇر، نېگىرلارنىڭ قوللىغۇچىسى، خائىن جۇمھۇرىيەتچى بولۇپ بولغانىدى... ئۇ يەنە شىماللىقلارغا بېقىنىپ كەتكەنمۇ ئادەم ئىدى.

سىكارلېت بىر مەزگىل ئازابلانغاندىن كېيىن، پەرۋا قىلمىغاندەك يۈرگەن يالغان نىقابىنى يىغىشتۇرۇپ قويۇپ ئەسلىي قىياپىتىنى ئاشكارىلىدى. ئۇ ئەزەلدىن باشقىلارنىڭ قىلغان ئىشلىرىنى ئارتۇقچە ئويلاپ كەتمەيتتى، بىرەر ئىشنى ۋۇجۇدقا چىقىرىلمىغانلىقى بىلەن روھىمۇ چۈشۈپ كەتمەيتتى. ئۇزاققا قالماي مېرۋېتېر، ئېلىسىن، ۋېمتىن، بوننېل، مادې ۋە باشقىلار ئۆزىنى نېمىلا دەپسە قىلچە كارى بولمايدىغان بولدى، مېلانىيە بىلەن ئاشلېي ئۇنى تاشلىماي پات - پات كېلىپ تۇراتتى. ئۇنى بىر ئاشلېيلا تاشلىمىسا قالغىنىنىڭ كارى چاغلىق ئىدى. ئاتلانتادا ئۇنىڭ زىياپەتلىرىگە قاتنىشىدىغان ئادەملەر خېلى بار ئىدى، ئۇلار ئۇ مۇتەئەسسەپ قېرىلارغا

قارىغاندا ئىختىيارى ئىدى. كالىسىمۇ قېتىپ قالغان ئەمەس، كىيىملىرىمۇ ئۇلارنىڭكىدىن چىرايلىق ئىدى.

ئۇ ئادەملەرنىڭ ئاتلانتاغا كەلگىنىگە ئۇزاق بولمىغانىدى. بەزىلىرى رېتنىڭ دوستلىرى ئىدى، بەزىلىرى سىرلىق پائالىيەتلەردە ئۇنىڭ بىلەن مۇناسىۋىتى بار ئادەملەر ئىدى. ئۇنىڭ ئۇ مېھمانلىرىنىڭ ئىچىدە مىللەتلەر مېھمانخانىسىدا تۇرۇۋاتقاندا تونۇشۇپ قالغان ئەر - ئاياللارمۇ، ئىشتات باشلىقى بۈلۈك يېڭىدىن خىزمىتىنى ئۆستۈرگەن ئەمەلدارلارمۇ بار ئىدى. سىكارلېتنىڭ زىياپەتلىرىگە كېلىدىغانلارنىڭ ئىچىدە

مەدەنىيەتلىك، تەربىيە كۆرگەن، ئائىلە ئەھۋالى ياخشى ئادەملەرمۇ، تەۋەككۈلچىلەردىن باشقا، مال - مۈلۈكلىرى خېلى بار شىماللىقلارمۇ بار ئىدى. ئۇلار ئاتلانتانى قايتا قۇرۇش ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇشتا سودىنىڭ ناھايىتى ياخشى راۋاج تاپىدىغانلىقىنى ئويلاپ كېلىشكەنىدى. شىمالدىكى پۇلدار ئائىلىلەرمۇ بالىلىرىنى يېڭى رايوندا يېڭى ئىشلارنى قىلدۇرۇش ئۈچۈن جەنۇبقا ئەۋەتىپ تۇرۇشنى. ھەربىدىن چېكىنگەنلەرمۇ قانلىق جەڭلەرنى قىلغان بۇ شەھەردىن كېتىشنى خالىماي ئولتۇراقلىشىپ قېلىۋاتاتتى. دەسلەپتە ئۇلار بۇ يەرگە يات بولغاچقا، سىكارلېتنىڭ تەكلىپلىرىنى قىزغىن قوبۇل قىلىپ زىياپەتلىرىگە كېلىپ تۇرۇشقانىدى، كېيىن ئۇنىڭ چەمبىرىكى ئىچىدىن ئاستا - ئاستا چېكىنىپ چىقىشقا باشلىدى. بۇ ئاق كۆڭۈل كىشىلەرمۇ تەۋەككۈلچىلەر ۋە تەۋەككۈلچى ھۆكۈمەت بىلەن بىر مەزگىل ئارىلاشقاندىن كېيىن، جورجىيەنىڭ يەرلىك ئادەملىرىگە ئوخشاش ئۇلاردىن نەپرەتلىنىپمۇ قېلىۋاتاتتى، نۇرغۇنلىرى ھەتتا دېموكراتلار پارتىيەسىگە كىرىپ جەنۇبۇقلاردىنمۇ ئۆتە جەنۇبۇق بولۇپ كېتىشكەنىدى.

سىكارلېتنىڭ خۇشى يوق بەزى ئادەملەرمۇ ئۇنىڭ ئۆيىدىن چىقمايتتى، ئۇ ئادەملەرنى باشقىلارمۇ ياخشى كۆرمەيتتى. ئۇلارنىڭ «كونا ئەسكەرلەر» نىڭ ئۆيلىرىدە مېھمان بولغۇسى

كېلەتتى، ئەمما ئۇلار ئۇ ئادەملەرنى ئۆيلىرىگە چاقىرمايتتى، ئۇلارنىڭ ئىچىدە شىمالدىن كەلگەن ئايال مۇئەللىملەرمۇ بار ئىدى، ئۇلار جەنۇبقا نېگىرلارنى، شىماللىقلارغا بېقىنغان جەنۇبۇقلارنى ئوقۇتۇشقا كەلگەنىدى. ئۇ جەنۇبۇقلار ئەسلىدە ئوبدان ئادەملەر بولۇپ، جەنۇب تەسلىم بولغاندىن كېيىن، جۇمھۇرىيەتچىلەرگە ئايلىنىپ كېتىشكەندى.

شىمالدىن كەلگەن ئايال مۇئەللىملەر بىلەن شىماللىقلارغا بېقىنغان جەنۇبۇقلارنىڭ ئىچىدە ئاتلانتانىڭ يەرلىك خەلقى ئەڭ ئوچ كۆرىدىغىنى قايسىلار؟ بۇنىڭغا بىر نېمە دېمەك تەس ئىدى. ئۇلارنىڭ ئەڭ ئوچ كۆرىدىغىنى كېيىنكىلىرى بولسا كېرەك.

سىياسىي ۋەزىيەتنىڭ ئېھتىياجى بىلەن خىلمۇ خىل ئادەملەرنىڭ بىرىكىشىدىن تۈزۈلگەن بۇ جەمئىيەتنىڭ پەقەت بىرلا ئورتاقلىقى بار بولۇپ، ئۇ بولسىمۇ پۇل ئىدى. ئۇ ئادەملەرنىڭ نۇرغۇنى ئۇرۇشتىن ئىلگىرى بىرەر قېتىم بولسىمۇ قولغا يىگىرمە بەش سومنى ئېلىپ ئىختىيارىچە خەجلەپ باققان ئادەملەر ئەمەس ئىدى، ھازىر بولسا پۇلنى سۈدەك خەجلەشەتتى، بۇنداق ئىسراپخورلۇق ئاتلانتادا ئەزەلدىن كۆرۈلۈپ باقمىغانىدى.

سىياسىي جەھەتتە جۇمھۇرىيەتچىلەر پارتىيەسى ھاكىمىيەتنى ئىگىلەپ، ئاتلانتا ئىسراپخورلۇق ۋە ھەشەمەتچىلىك دەۋرىگە قەدەم قويدى. پۇلدارلار بىلەن كەمبەغەللەرنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى پەرق ئەزەلدىن بۈگۈنكىدەك بۇنداق روشەن گەۋدىلىنىپ باقمىغانىدى. يۇقىرى ئورۇندىكىلەر بەختسىز ئادەملەرگە قىلچە كۆڭۈل بۆلمەيتتى. ئەلۋەتتە، نېگىرلار بۇنىڭ ئىچىدە ئەمەس، ئۇلارنىڭ ھەممە شارائىتلىرى ياخشى ئىدى، ياخشى مەكتەپلەردە ئوقۇيتتى، ياخشى ئۆيلەردە تۇراتتى، ياخشى كىيىملەرنى كىيەتتى، ئويۇن - تاماشىلارمۇ شۇلارنىڭ ئىدى، چۈنكى ھاكىمىيەت شۇلارنىڭ قولىدا - دە. نېگىرلارنىڭ قوللىرىدىكى ھەر بىر سايلام بېلىتنىڭ رولى بار ئىدى. يېڭىدىن نامراتلىققا

يۈزلىنىۋاتقان ئاتلانتالىقلار كوچىلاردا يىقىلىپ قالسىمۇ، يېڭىدىن باي بولۇۋاتقان جۇمھۇرىيەتچىلەرنىڭ ئۇلار بىلەن كارى بولمايتتى.

بۇ چاكىنا دولقۇن ئىچىدە سىكارلېت ئەڭ ئالدىدا كېتىۋاتاتتى، دائىم كەيپى چاغ ئىدى، رېت باتلېرنىڭ پۇلى بىلەن كىيىم دېگەننى بولۇشچە كىيەتتى، شۇ چاغنىڭ ۋەزىيىتىمۇ ئۇنىڭغا نازا ماس كەلگەنىدى. ھەممە ئادەم قىلچە قورۇنماي ئۆزلىرىنى كۆرسىتىشەتتى، ئاياللارنىڭ كىيىنىشلىرى تولىمۇ ئالىپتە، ئۆيلىرىنىڭ جاھازلىنىشلىرىمۇ ئۆزگىچە، ئالتۇن - كۈمۈشلىرى ھېسابسىز، ئاتلىرىمۇ، يەيدىغان نەرسىلىرىمۇ، ۋىسكىلىرىمۇ ئىنتايىن كۆپ ئىدى. سىكارلېتنىڭ ئاپسىنىڭ تەلپ ئۆلچىمى بويىچە بولغاندا، سىكارلېتنىڭ يېڭى تونۇشقان دوستلىرىنىڭ بىرسىنىمۇ دۇرۇس ئاردەم دېگىلى بولمايتتى. ئۇنىڭ ئۆزىمۇ خېلى يىللار ئىلگىرى تارادىكى مېھمانخانا ئۆيىدە تۇرۇپ رېت باتلېرغا ئاشنا بولۇش قارارىغا كەلگەن چاغدىن باشلاپلا ئاپسىنىڭ ئادەم بولۇش ئۆلچەملىرىگە خىلاپلىق قىلىپ كېلىۋاتقان بولغاچقا، ھازىر ئۇنداق ئىشلارنى قىلىسىمۇ ۋىجدانى زادىلا ئازابلانمايتتى.

ئۇنىڭ ھازىرقى يېڭى دوستلىرىنى قاتتىق تەلپ بويىچە ئەپەندى، خانىم، دەپ ئاتىغىلى بولمىسىمۇ، ئەمما ھەممىسىلا رېتنىڭ يېڭى ئورلىئاندىكى ئاغىنىلىرىگە ئوخشاش ئاجايىپ قىزىق ئادەملەر ئىدى. سىكارلېت يېڭى ئورلىئاندىكى چاغدىكىدىن باشقا ۋاقىتلاردا پەقەتلا ھاياتنىڭ لەزىتىنى كۆرۈپ باقمىغان، ئۆزىنى بىخەتەر سەزمەي كەلگەنىدى. ئەمدى تۇرمۇشى مۇقىملىققا ئىگە بولغاندىن كېيىن، ئانىسىلارنى ئوينىغۇسى، سىرتلارغا چىقىپ تاماشا قىلغۇسى، چوڭ يەپ، چوڭ ئىچكۈسى، تاۋار - دۇردۇنلارغا يۆڭىلىپ يۈرگۈسى، يۇمشاق مامۇق تۆشەكلەردە، لۆم - لۆم دېۋانلاردا ئولتۇرغۇسى كېلىدىغان بولۇپ قالدى، ئۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى ھەم قىلىپمۇ كۆردى، رېتمۇ

ئۇنى مەيلىگە قويۇپ بەردى. سىكارلېت ھازىر بالىلىق چاغلىرىدىكى ئىسكەنجىلەردىن، نامراتلىقنىڭ غەم - قايغۇلىرىدىن قۇتۇلغانىدى، شۇڭا بۇرۇن ئۆزى ئويلاپ يۈرگەن ئارزۇلىرىنى ئىشقا ئاشۇرۇشنى خىيال قىلىپ قالغانىدى. ئۇنىڭ ئۇ ئارزۇلىرى، نېمە قىلغۇسى كەلسە شۇنى قىلىش، كىم قوللىمىسا ئۇنىڭغا پىسەنت قىلماسلىق ئىدى.

سىكارلېت ئاشۇ خىياللىرى ئىچىگە غەرق بولۇپ كەتتى. ئۇنىڭ ئۇ ئارزۇلىرى قىمارۋازلارنىڭ، ئالدامچىلارنىڭ، ئەدەپلىك ئايال تەۋەككۈلچىلەرنىڭ، ھىيلە - مېكر بىلەن خەقنى ئالىقنىغا ئېلىپ ئوينىتىشنى ئويلايدىغان ئادەملەرنىڭ ئارزۇلىرى بىلەن ئوخشاش ئىدى. تەشكىللىك جەمئىيەت ئۈچۈن ئېيتقاندا، ئۇ ئادەملەرنىڭ ھايات يۈرۈشى نومۇس ئىش ئىدى. سىكارلېت نېمە دېگۈسى كەلسە، دەيتتى، نېمە قىلغۇسى كەلسە، قىلاتتى، ئۇنىڭ تەكەببۇرلۇقى خۇددى ھازىرلا ئېتىلىپ كېتىدىغان شار دەك بارغانسېرى كۆچۈپ كېتىۋاتاتتى.

سىكارلېت يېڭى تونۇشقان جۇمھۇرىيەتچىلەرنى، شىماللىقلارغا بېقىنىپ كەتكەن ئادەملەرنى ئوخشاشلا كۆزگە ئىلمايتتى، شىماللىق ئوفىتسېرلار بىلەن ئۇلارنىڭ خانىملىرىغا تېخىمۇ قوپاللىق، تېخىمۇ تەكەببۇرلۇق قىلاتتى. ئاتلانتاغا ئېقىپ كەلگەن خىلمۇ خىل ئادەملەرنىڭ ئىچىدە يالغۇز ھەربىيلەرنىلا قوبۇل قىلمايتتى، قارشى ئالمايتتى، قەستەن ئۇلارغا ھۆرمەتسىزلىك قىلاتتى. كۆك كىيىمنىڭ نېمىدىن دېرەك بېرىدىغانلىقىنى ئۇنتۇمىغان ئادەم يالغۇز مېلانىيە ئەمەس ئىدى. سىكارلېت ئۈچۈن ئۇ ھەربىي كىيىملەر بىلەن ئۇنىڭ ئالتۇن رەڭ تۈگمىلىرى مەڭگۈ قورشاش ۋەھمىسى، ئۇنىڭدىن قاچقان قورقۇنچلۇق كەچۈرمىشلەر، بۇلاڭچىلىق، ئوت قويۇش، ئىنتايىن چاپلىق تۇرمۇش ۋە تارادىكى ئېغىر ئەمگەكلەردىن دېرەك بېرىپ تۇراتتى. ھازىر ئۇنىڭ پۇلى بار بولدى، ئىشتات باشلىقى ۋە جۇمھۇرىيەتچىلەر پارتىيەسىنىڭ مەشھۇر ئەربابلىرى بىلەن

تونۇشتى، ئىجتىمائىي ئورنى مۇستەھكەملەندى، كۆك كىيىملىك ئەسكەرلەرنى كۆزگە ئىلمايدىغان ئاساسقا ئىگە بولدى. ئەمدى ئۇلارغا قانداق ھۆرمەتسىزلىك قىلىمەن دېسە قىلالايدۇ.

رېت بىر قېتىم ئۇنىڭغا ئۆيىگە كېلىۋاتقان ئەرلەرنىڭ كۆپىنىڭ ئىلگىرى ئاشۇ كۆك كىيىملەرنى كىيگەن ئەسكەرلەر ئىكەنلىكىنى ئېيتىۋىدى، سىكارلېت ئۇنىڭغا، كۆك كىيىم كىيىمگەن شىماللىقلار ھەقىقىي شىماللىق ئەمەس، دەپ جاۋاب بەردى.

سىكارلېتنىڭ بۇ خىل مۇئامىلىسى كۆك ھەربىي فورما كىيىپ يۈرىدىغان ئۇ ھەربىيلەرگە بەزىدە تۇيۇقسىز تۇيۇلۇپ كېتەتتى، ئۇلارنىڭ خانىملىرىمۇ شۇنداق ھېسسىياتتا بولۇپ قالاتتى. چۈنكى، ئۇلار تەربىيە كۆرگەن مەدەنىيەتلىك ئادەملەر ئىدى، ياقا يۇرتلاردىكى بۇنداق دۈشمەنلىك مۇئامىلىلەر ئۇلارغا ھار كېلەتتى، مۇتتەھەم ھاكىمىيەتنى قوغداشقا مەجبۇرلانغانلىقىلىرى ئۈچۈن نومۇس قىلىپ شىمالغا قايتىپ كېتىشىنىمۇ ئويلىشاتتى. ئۇلارنىڭ خانىملىرى باتلىر خانىمىنىڭ قىزىل چاچلىق بەتبەشەرە بىرىدگېت فىلاخپرتوغا ئوخشاش خوتۇنلار بىلەن دوست بولۇپ، ئۆزلىرىنى قەستەن نەزەرگە ئېلىپ قويمايۋاتقىنىغا ھەيران بولۇشاتتى.

ئەمما، سىكارلېت دوستۇم دەپ يۈرگەن ئۇ خوتۇنلارمۇ دەردىنى ئىچىدە بىلەتتى، شۇنداقتىمۇ ئۇلار ئۇنىڭ ئۆزلىرىنى كەمسىتىشلىرىگە رازى ئىدى. ئۇلارنىڭ نەزىرىدە سىكارلېت يەنە بايلىقنىڭ، نازاكەتنىڭ سىمۋولى ئىدى، يەنە كونا تۈزۈم، كونا شەخسلەر، كونا ئائىلىلەر، كونا ئەنئەنىلەرنىڭ ۋەكىلىدەكمۇ كۆرۈنەتتى. ئۇلار ھەم ئاشۇ كونا نەرسىلەرنىڭ قايتىدىن جىپسىلىشىپ كېتىشىنى ئارزۇ قىلاتتى. ئۇلار تەلپۈنگەن ئۇ كونا ئائىلىلەر بولسا سىكارلېتنى ئۆزلىرىنىڭ ئارىسىدىن سىقىپ چىقىرىۋېتىشىنى ئويلايتتى. ئەمما، يېڭىدىن باش كۆتۈرۈۋاتقان ئېسىل زادىلەرنىڭ خانىملىرى ئۇلارنىڭ ئۇ

خىياللىرىدىن پۈتۈنلەي خەۋەرسىز ئىدى، سىكارلېتنىڭ ئۆز ۋاقتىدىكى چوڭ بىر قۇلدارنىڭ قىزى، ئاپسىنىڭ ساۋاننادىكى رويپىللارد جەمەتىدىن، ئېرىنىڭ چارلېستوندىكى رېت باتلىر ئىكەنلىكىنىلا بىلەتتى، ئۇلارغا شۇنىڭ ئۆزىلا يېتەرلىك ئىدى. كونا ئىجتىمائىي گۇرۇھلار ئۇلارنى كەمسىتەتتى، ئۇلارنىڭ بوسۇغىسىغا دەسسەمەيتتى. چېركاۋلاردا ئۇلارغا سالقىن قاراپ باشلىرىنى لىڭشىتىپلا قوياتتى. ئۇلار بۇ كونا ئىجتىمائىي گۇرۇھلارنىڭ ئىچىگە كىرىشنى بەكمۇ ئارزۇ قىلىشاتتى، شۇڭا سىكارلېتنى ۋاسىتە قىلىپ تۇرۇپ ئۇلارغا يېقىنلىشىشنى ئويلىشاتتى. سىكارلېت ئەمەلىيەتتە ئۇلار ئۈچۈن ۋاسىتىلا ئەمەس ئىدى، ئۇنى يەنە ئاشۇ جەمئىيەتنىڭ تىپىك گەۋدىسى دەپمۇ بىلىشەتتى. ئۇ خانىملار يۇقىرى تەبىقىگە ھەقىقىي مەنسۇپ بولمىغان خانىملار بولغاچقا، سىكارلېتنىڭ ساختا نىقابىنىڭ ئاستىدىكى ھەقىقىي ماھىيىتىنى چۈشەنمەيتتى، سىكارلېتنىڭ ئۆزىمۇ ھەم چۈشىنىپ كەتمەيتتى. ئۇلار سىكارلېتقا ئۇنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان قارىشى بويىچە مۇئامىلە قىلغاچقا، ئۇنىڭ ئالدىدا ئەلىمنى ئىچىگە يۇتۇپ يۈرۈشەتتى. ئۇنىڭ ھاكاۋۇرلۇقلىرىغا، قىلچە يۈز - خاتىر قىلماي ئەيىبلەرنى ئېچىشلىرىغا چىدايتتى.

ئۇلارنىڭ بۇ يەردە ئاساسلىرى ئاجىز، ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچلىرىمۇ كۈچلۈك ئەمەس ئىدى، شۇڭا لاتاپەتلىك بولۇشقا تىرىشاتتى، بۇ يەردىكىلەرنىڭ، ئاياللىق خۇسۇسىيىتى يوق، دەپ ئەيىبلەشلىرىدىن قورقۇپ ھېچكىمگە ئاچچىقلىنالمىتتى، ھېچكىم بىلەن تەڭ تۇرالمىتتى، ھەرقانچە كۆپ بەدەل بېرىشكە توغرا كەلسىمۇ خانىملاردەك بولۇشقا تىرىشاتتى.

ئۇلارنىڭ ئەرلىرى پۇل تېپىشقا ئۇستا بولسىمۇ، ئەمما تۇرمۇشنىڭ يېڭى شەكىللىرىنى ئۆگىنىشكە ماھىر ئەمەس ئىدى، سىكارلېتنىڭ زىياپەتلىرىدە ھاراقىنى كۆپ ئىچەتتى، ھەتتا مەست بولغۇچە ئىچىشىپ، بەزىلىرى كەچتە كېتەلمەي

سىكارلېتلارنىڭكىدە قونۇپمۇ قالاتتى. ئۇلارنىڭ ھاراق ئىچىشى سىكارلېت كىچىك ۋاقتىدا كۆرگەن ئادەملەرنىڭ ئىچىشلىرىگە زادىلا ئوخشىمايتتى. يۈزلىرى ئېسىلىپ، تىلى كالۋالىشىپ شۇنداق سەتلىشىپ كېتەتتى، سەت گەپلەرنى قىلىشاتتى، تۈكۈرۈك قاچىلىرىغا تۈكۈرمەي، كۆرگەنلا يەرگە تۈكۈرۈۋېرەتتى. سىكارلېت ئەتىسى گىلەملەرنىڭ ئۈستىدىن ئۇلارنىڭ تۈكۈرۈكلىرىنىڭ ئىزلىرىنى كۆرەتتى.

سىكارلېت ئۇلارنى كۆزگە ئىلمايتتى، لېكىن يەنە ئۇلار بىلەن بىللە بولۇشنى ياخشى كۆرەتتى، شۇڭلاشقىمۇ ئۇنداق ئادەملەر ئۇنىڭكىگە كۆپ كېلەتتى. بەزىدە ئۇلار ئۇنىڭ چىشىغا تېگىپ قويىۋېتىپ سىكارلېت ئۇلارنى قاتتىق گەپلەرنى قىلىپ ئۆيىدىن قوغلاپمۇ قوياتتى، ئۇلارمۇ ئۇنىڭ قوپاللىقلىرىغا چىدايتتى.

ئۇلار رېتنىڭ گەپلىرىگىمۇ چىدايتتى، بەزىدە رېت ئۆزىنىڭ ئۆيىدە ئۇلارنىڭ يېغىرىنى ئاچسىمۇ غىرىنىڭ قىلمايتتى. ئۇلارنىڭ خانىملىرى رېت باتلىرىنى چاكىنا ئادەم دەپ بىزار بولۇشاتتى، ئەرلىرى ئۇنىڭ كەينىدىن چوشقا، ھاراملىق دەپ قوياتتى. بۇرۇن ئانلانالىقلار ئۇنى ياخشى كۆرمەيتتى، ئۇمۇ ئۇلارغا ياخشىچاق بولۇشنى ئويلىمىغانىدى. ھازىرمۇ ئۇلار ئۇنى ياخشى كۆرۈپ كەتمەيتتى، ئۇمۇ ئۇلارغا ئۆزىنى ياخشى كۆرسىتىش ئۈچۈن ھەرىكەت قىلمايتتى، ئۆزى بىلەن ئۆزى ئىدى، ئۆزىنىڭ ئىشىدىن ئۆزى خۇشال بولۇپ يۈرەتتى، باشقا ئادەملەرنى كۆزگە ئىلمايتتى، ئەتراپىدىكى ئادەملەرنىڭ كۆزقاراشلىرىغا ئېتىبار بەرمەيتتى، قىلىۋاتقان تەكەللۈپلىرى ئادەمنىڭ زىتىغا تېگىۋاتقانداك بىلىنەتتى. سىكارلېت ئۈچۈن ئۇ ھازىرمۇ بىر تېپىشماق ئىدى. ئەمما ئۇ بۇ تېپىشماقنى تېپىش ئۈچۈن كالا قاتۇرۇپمۇ كەتمەيتتى. ئۇنىڭ ھەممە نەرسىدىن نارازى بولۇپ يۈرىدىغانلىقىنى، كەلگۈسىدىمۇ رازى بولمايدىغانلىقىنى بەش قولىدەك بىلەتتى ئۇنىڭغا جىددىي كېرەكلىك نەرسىلەر ھېچبىر ئىش ئېلىمەيتتى ياكى ئۇنىڭغا ھېچ قانداق نەرسە لازىم

بولمايتتى، شوڭلاشقا ھەر قانداق نەرسىگە ئېتىبارسىز قارايتتى، ئۇ يەنە شۇنداق تۇرۇپ، يەنە سىكارلېتنىڭ قىلغان ھەربىر ئىشىنى مەسخىرە قىلاتتى، ئىسراپخورلۇقىغا، تەكەببۇرلۇقىغا ئىلھام بېرەتتى، ھەشەمەتچىلىكىنى، شەكىلۋازلىقىنى ياراتمايتتى، ئەمما يەنە ئاشۇ ھەشەمەتچىلىكلىرىگە كەتكەن پۇلنى قىسماي بېرىپ تۇراتتى.

ئەللىكىنچى باب

رېت باتلېرنىڭ غەلىتىلا مەجەزلىرى بار ئىدى، ئۇ مەجەزلىرىنى زادىلا ئۆزگەرتەلمەيتتى، ئىككىسىنىڭ ئەڭ شېرىن چاغلىرىدىمۇ شۇنداق ئىدى. سىكارلېت ئۇنىڭ ئۇزاقتىن بېرى داۋاملىشىپ كېلىۋاتقان بىر مەجەزىگە زادىلا كۆنەلمەيۋاتاتتى. دائىملا ئۇنى ئۆزىگە دىققەت قىلىپ قاراۋاتقاندىكى سېزەتتى، بېشىنى ئىتتىك كۆتۈرۈپ قارىغاندا، ئۇنىڭ كۆزلىرىدىكى بىر نەرسە ئىزدەۋاتقاندىكى، كۈتۈۋاتقاندىكى ئىپادىلەردە چۆچۈگەندەك بىر خىل ئالامەت كۆرۈنۈپ قالاتتى. كۆزلىرىدىكى ئۇ ئىپادىدە چىدىغۇسىز سەۋرچانلىق ئەكس ئېتەتتى. سىكارلېت بولسا بۇ خىل سەۋرچانلىقنىڭ زادىلا تېگىگە يېتەلمەيتتى.

رېت يالغان گەپكە، ئۆزىنى كۆرسىتىشكە ئوچ بولسىمۇ، سىكارلېت ئۇنىڭ بىلەن بەزى چاغلاردا خۇشال ياشايتتى. ئۇ سىكارلېتنىڭ دۈكىنى، زاۋۇتلىرى، قاۋاقخانىسى توغرىلۇق قىلغان گەپلىرىنى، مەھبۇسلارنىڭ ئەھۋالى، ئۇلارنى بېقىشقا كېتىدىغان خىراجەتلىرى ئۈستىدىكى ۋاپاسلىرىنى سەۋرچانلىق بىلەن ئاڭلايتتى ھەم ئۇنىڭغا ناھايىتى ئەمەلىي مەسلىھەتلەرنى بېرەتتى. سىكارلېت ئۇيۇشتۇرغان زىياپەتلەرگە، تانىملارغا زېرىكمەي، بىزار بولماي تولۇق قاتنىشاتتى. بەزى ئاخشاملىرى يالغۇز ئىككىسى، ئالدىلىرىغا بىراندى بىلەن قەھۋە قويۇپ

پاراڭلىشىپ ئولتۇرۇشاتتى. رېت ئۇنىڭغا قىزىق - قىزىق ۋەقەلەرنى، ھېكايىلەرنى سۆزلەپ بېرىپ كۈلدۈرەتتى، كۆڭلىنى ئاچاتتى. ھەرقانداق ئىشتا سەمىمىي بولسىلا ئۇنىڭ نېمە دېسە ماقۇل دەيدىغانلىقىنى سىكارلېت ئوبدان چۈشىنەتتى. ئۇنداق قىلماي ئەگرىلىك قىلسا، كۆڭلىدىكىنى ئېيتىمسا ياكى ئاياللارنىڭ ئادىتى بويىچە ئۇنى ئالداپ مەلۇم نەرسىگە ئېرىشمەن دەپ ئويلىسا ئۇ ئۇنىڭغا ھېچنېمە بەرمەيتتى. ئۇ يەنە سىكارلېتنىڭ نېمە ئويلاۋاتقانلىقىنى بىلىۋالالايتتى، شۇ ئويى ئۈچۈن ئۇنى مەسخىرە قىلاتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ مۇشۇ ئىشىغا زادىلا چىدىيالمىتتى.

رېت دائىم ئۇنىڭغا پەرۋاسىز قارايتتى، سىكارلېت ئۇنىڭ بۇ مىجەزىنى زادىلا چۈشىنەلمەيتتى، بەزىدە ھەيران قېلىپ، مۇشۇنداق تۇرۇپ مەن بىلەن ئېمىشقا توي قىلغاندۇ، دەپمۇ ئويلاپ قالاتتى. ئەرلەرنىڭ پەزىلىرى مۇھەببەتنى، بەزىلىرى ئۆي - ئوچاقلىق، بالىلىق بولۇشنى، بەزىلىرى پۇلنى دەپ توي قىلىشىدۇ، ئەمما سىكارلېت ئۇنىڭ ئۆزى بىلەن پۈتۈنلەي ئۇ مەقسەتلەر ئۈچۈن توي قىلمىغانلىقىنى بىلەتتى. ئۇ مۇھەببەت ئۈچۈن توي قىلمىغان، ئۇنىڭ بۇ سۆيۈملۈك ئۆيىنى قورقۇنچلۇق بىنا، بۇ يەردە تۇرغاندىن ياخشىراق بىر مېھمانخانىدا تۇرغىنىم ياخشى، دېيىشىلمۇ شۇنى ئىسپاتلايتتى. ئۇ يەنە چارلېس بىلەن فىرانكقا ئوخشىمايتتى، زادىلا بالا يۈزى كۆرگۈسى يوق ئىدى. بىر قېتىم سىكارلېت ئۇنىڭغا ئەركىلەپ تۇرۇپ نېمە ئۈچۈن ئۆزى بىلەن توي قىلغانلىقىنى سورىۋىدى، ئۇ خۇشال جاۋاب بېرىپ: «سىز بىلەن توي قىلىشىم، سىزنى چىرايلىق بىر نەرسە ئورنىدا يېنىمدا تۇتۇپ تۇرۇش ئۈچۈن ئىدى، ئامرىقىم» دېدى. بۇ گەپ سىكارلېتنى قاتتىق خاپا قىلدى.

ئۇنىڭ سىكارلېت بىلەن توي قىلىشى ھەقىقەتەن ئەرلەر بىلەن ئاياللارنىڭ توي قىلىش زۆرۈرىيەتلىرى سەۋەبىدىن ئەمەس ئىدى، پەقەت ئۇنى ئۆزىنىڭ قىلىۋېلىش ئۈچۈنلا توي

قىلغانىدى، بۇ مەقسەتكە باشقا يوللار بىلەن يېتىشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى، توي ئاخشىمى شۇنداق ئىكەنلىكىگە ئىقرارمۇ بولغانىدى. ئۇ سىكارلېتنىمۇ بېلىپ ۋاتلىنغا ئوخشاش قىلماقچىدى. بۇ خىل ھالەت كىشىنى بەكمۇ بىئارام قىلاتتى، ئەمەلىيەتتە، ئۇمۇ بىر خىل ھاقارەت ئىدى. سىكارلېت ھەرقانداق خاپىلىقلارغا دولىسىنى قىسىپ قويۇپ بوپتۇلا دەپ يۈرۈۋەردى. ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا بۇ ئىشتا كېلىشىمۇ تۈزۈلۈپ بولغاندەك ئىدى، سىكارلېت ئۇ كېلىشىمدىن رازىدەكمۇ قىلاتتى، رېتىنىڭمۇ رازى بولۇشىنى ئۈمىد قىلاتتى، لېكىن يەنە ئۇنىڭ رازى بولۇش - بولماسلىقىغا ئانچە كۆڭۈل بۆلۈپمۇ كەتمەيتتى.

بىر كۈنى سىكارلېتنىڭ ئاشقازىنى ئاغرىپ دوختۇر مادىغا كۆرۈنگىلى بېرىپ، ئادەمنى تولىمۇ خاپا قىلىدىغان بىر ئىشنى بېلىپ كەلدى. بۇ ئىشقا مۇرىلىرىنى قىسىپ قويۇپ بوپتۇلا دېگىلى بولمايتتى. ئۇ ئىشكىتىن كىرىپلا ئۆزىنى تۇتۇۋالماي ئاچچىقى بىلەن رېتقا ئۆزىنىڭ ھامىلىدار بولۇپ قالغانلىقىنى دېدى.

رېت ئۈستىدە كېچىلىك كىيىمى، تاماكا چېكىپ ئولتۇراتتى. بۇ گەپنى ئاڭلاپلا كەينىگە ئۆرۈلۈپ، پۈتۈن دىققىتى بىلەن ئۇنىڭ چىرايىغا قارىدى، لېكىن ھېچنېمە دېمىدى. كۆزلىرىنى ئۇنىڭدىن ئۈزمەي جىددىي ئولتۇرۇپ ئۇنىڭ گېپىنىڭ ئاخىرىنى كۈتۈۋاتاتتى. لېكىن، سىكارلېت گەپ قىلالماي قېلىۋاتاتتى. ئاچچىقى كېلىپ ھەم چارە قىلالماي تۇرغاچقا، ئاغزىغا ھېچقانداق گەپ كەلمەيتتى.

— ماڭا ئەمدى بالا لازىم ئەمەس، بۇنى سىزمۇ بىلىسىز، ئەزەلدىن بالا تۇغۇشنى ئويلىمايتتىم. نېمىشقا كۈلۈپلا ئولتۇرىسىز؟ سىزمۇ ماڭا بالا لازىم ئەمەس دەيتتىڭىزغۇ؟ ۋاي خۇدايم!

رېت باياتىدىن بېرى ئۇنىڭدىن مۇشۇ گېپىنى ئاڭلايمەن دەپ گەپ كۈتمىگەنىدى. رېتنىڭ چىرايى ئازراق تۈرۈلدى، كۆزلىرى

يەنىلا ئامالسىز تۇرۇۋاتقاندا پىلدىرلاپ تۇرۇۋاتاتتى.

— تۇغۇپ بولۇپ مېلانىيە خانىمغا بېرىۋەتسىڭىز بولمامدۇ؟
ئۇنىڭ يەنە تۇغۇسى بارلىقىنى، ئۇنىڭ ئۇ خىيالىنىڭ
كالىڭىزدىن ئۆتمەيدىغانلىقىنى دېگەندىڭىزغۇ؟

— بوغۇزلىۋەتمەيدىغان بولسام سىزنى! بۇ بالا ماڭا لازىم
ئەمەس، سىزگە ئېيتىپ قوياي، تۇغمايمەن.

— تۇغمايمەن؟ قېنى يەنە سۆزلەڭ.

— ئۇنىڭغا چارەم بار. بۇرۇن سەھرالىق بولغاچقا، ھېچنېمە
بىلمەيتتىم، ھازىر ئۇنداق ئەمەس. ئاياللار تۇغمايمەن دېسە ئۇنىڭ
ئامالى بار ئىكەن...

رېت ئورنىدىن چاچراپ تۇرۇپ ئۇنىڭ قولىنى مەھكەم
تۇتۇۋالدى، چىرايىدا قورقۇنچلۇق بىر ھالەت كۆرۈندى.

— سىكارلېت، نېمىدېگەن دۆت سىز، چاپسان دەڭ، چارسىنى
قىلىدىڭىزمۇ، يوق؟

— تېخى قىلمىدىم، ئەمما چوقۇم قىلىمەن. بېلىمنى ئاران
ئىنچىكىلەتتىم. ئەمدىلا ئۇنىڭ پەيزىنى كۆرەي دەۋاتقاندا، يەنە
بىر قېتىم تۇلۇمدەك بولۇۋالايۇ؟

— بۇ خىيال سىزگە نەدىن كەلدى؟ كىم ئۆگەتتى؟

— مامى بارت... ئۇ...

— بۇنداق ئىپلاس چارىنى پاهىشخاننىڭ غوجايىنلىرىمۇ
بىلىدۇ. ئۇ خوتۇن بۇنىڭدىن كېيىن مەڭگۈ بىزنىڭ
بوسۇغىمىزغا دەسسەمسۇن، ئاڭلىدىڭىزمۇ؟ بۇ مېنىڭ ئۆيۈم،
ئۆيىنىڭ غوجايىنى مەن. ئەمدى ئۇنىڭ بىلەن سۆزلىشىشىڭىزگە
قەتئىي يول قويمايمەن.

— نېمە قىلغۇم كەلسە شۇنى قىلىمەن، مەن بىلەن كارىڭىز
بولمىسۇن، سىز نېمىدەپ مېنىڭ ئىشىمغا ئارىلىشىسىز؟

— سىز بىر بالا تۇغامسىز، يىگىرمە بالا تۇغامسىز، كارىم
يوق، ئەمما سىز ئۆلۈپ كېتىدىغان ئىش بىلەن كارىم بار.

— ئۆلۈپ كېتىمەنمۇ؟ مەنمۇ؟

— شۇنداق، ئۆلۈپ كېتىسىز. بۇنداق ئىشنى قىلىشنىڭ قانچىلىك قاراملىق ئىكەنلىكىنى بىلەمسىز؟ قارىغاندا، مامې بارت سىزگە ئۇنى دېمىگەن ئوخشىمامدۇ؟

— دېمىدى، — سىكارلېت دۇدۇقلاپ قالدى، — ئۇ پەقەت شۇ چارە بىلەن مەسىلە ھەل بولىدۇ دېگەنلا گەپنى قىلدى.

— ئاھ، خۇدا! مەن ئۇ خوتۇننى چوقۇم ئۆلتۈرۈۋېتىمەن، — رېت توۋلاپ كەتتى، چىرايمۇ ئېسىلىپ كېتىۋاتاتتى. مىشىلداپ يىغلاۋاتقان سىكارلېتقا بىردەم قاراپ تۇردى. ئاچچىقى ئازراق يانغاندەك قىلغان بىلەن چىرايى يەنىلا تۈرۈك ئىدى. بىر چاغدا ئۇ سىكارلېتنى خۇددى ھازىرلا قېچىپ كېتىدىغاندەك مەھكەم قۇچاقلىۋالدى.

— گېپىمگە قۇلاق سېلىڭ، قوزام، مەن سىزگە ھاياتىڭىز بىلەن ئوينىشىدىغان ئىشنى ھەرگىز قىلدۇرمايمەن، ئاڭلىدىڭىزمۇ؟ مەنمۇ سىزگە ئوخشاش بالا خالىمايمەن، ئەمما نەچچىسى بولسىمۇ بېقىپ كېتەلەيمەن. سىزنىڭ بۇنداق جۆيلۈشلىرىڭىزنى ئەمدى ئاڭلىغۇم يوق، چوقۇم شۇنداق قىلىمەن دەيدىغان بولىسىڭىز... سىكارلېت، بىر قېتىم مەن بىر قىزنىڭ شۇنداق چارىنى قىلىپ ئۆلۈپ كەتكەنلىكىنى كۆرگەن. ئۇ... ھەي، ياخشى قىز ئىدى. شۇ ئىش بىلەن ئازابلىنىپ ئۆلۈپ كەتتى. مەن...

— نېمە بولىدىڭىز، رېت، — سىكارلېت توۋلاپ كەتتى. ئۇنىڭ ئاۋازى، ھاياجانلىنىشلىرى سىكارلېتنى قاتتىق ھەيرانلىققا سالغانىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۆزىنىڭ دەردىنى ئۇنتۇپ قالدى، — ئۇ نەدە بولغان ئىش؟ ئۇ كىم؟

— يېڭى ئورلېئاندا، ئۇنىڭغا خېلى يىللار بولدى، ئۇ چاغدا ياش ئىدىم، ئاسان ھاياجانلىناتتىم، — رېت بىردىنلا لەۋلىرىنى سىكارلېتنىڭ چاچلىرىغا تەگكۈزدى، — سىكارلېت، بۇنىڭدىن كېيىنكى توققۇز ئايدا سىزنى بېلىمگە تۈگۈپ يۈرسەممۇ مەيلى، بۇ بالىنى چوقۇم تۇغۇڭ.

سىكارلېت ئۇنىڭ قۇچقىدا ئولتۇرۇپ، ھەيرانلىق بىلەن ئۇنىڭغا قاراپ قويدى. رېتنىڭ چىرايى ئۇنىڭ مۇلايىم بېقىشلىرى بىلەن تەڭ، خۇددى سېھىر قىلىنغاندەك بىردىنلا ئېچىلىپ كەتتى.

— مەن سىز ئۈچۈن شۇنچىلىك مۇھىممۇ؟ — سورىدى سىكارلېت، ئىتتىك يەرگە بېقىپ.

رېت خۇددى بۇ گەپنىڭ ئىچىدە قانچىلىك نازلىنىش پارلىقىنى بىلمەكچى بولغاندەك ئۇنىڭغا قاراپ بىردەم تۇرۇپ قالدى. ئۇنىڭ ھەقىقىي مۇددىئاسىنى پەملىگەندىن كېيىن شۇنداق دەپ جاۋاب بەردى:

— مۇھىم بولماي! مەن سىز ئۈچۈن ئاز پۇل خەجلىدىممۇ؟ ئۇ پۇللىرىم بىكارغا كەتمىسۇن — دە.

سىكارلېت قىز تۇغدى. مېلانىيە ئۇنىڭ ھۇجرىسىدىن چىققاندا قاتتىق چارچاپ كەتكەندى، ئەمما خۇشاللىقىدا يىغلاپ كېتىۋاتاتتى. رېت كارىدوردا تۇراتتى، قاتتىق جىددىيلىشىپ كەتكەندى. نۇرغۇن تاماكا قالدۇقلىرى يەردىكى گىلەمدە ياتاتتى، تاماكىلارنىڭ ئوتلىرى گىلەملەرنىڭ بىرنەچچە يېرىنى كۆيدۈرۈۋەتكەندى.

— ئەمدى كىرىسىڭىز بولىدۇ، كاپىتان باتلېر، — دېدى مېلانىيە سەل خىجىل بولغاندەك قىلىپ.

رېت ئىتتىك ئۇنىڭ يېنىدىن ئۆتۈپ سىكارلېتنىڭ قېشىغا كىرىپ كەتتى. مېلانىيە ئىشىكنىڭ يوقۇقىدىن ئۇنىڭ نېگىر ئانىنىڭ قولىدىكى يالىڭاچ بوۋاققا ئېڭىشىپ قاراۋاتقانلىقىنى كۆردى. ئارقىدىنلا مادې دوختۇر ئىشىكىنى يېپىپ يېنىپ چىقتى. مېلانىيە ئورۇندۇققا ئۆزىنى تاشلاپ ئولتۇردى، بايا ئۇنىڭ كىشىنىڭ ھەۋسى كەلگۈدەك بىر كۆرۈنۈشكە ئىختىيارسىز كۆزى چۈشۈپ قالغانىدى، شۇنىڭدىن خىجىل بولۇپ شەلپەردەك قىزىرىپ كەتتى.

نېمىدېگەن ياخشى، — ئويلدى ئۇ ئىچىدە، — بىچارە باتلىر، جىق ئەجر قىلدى. بۈگۈنگىچە ئاغزىغا بىر تېمىم ھاراق ئالمىدى. نېمىدېگەن ئوبدان ئادەم بۇ. نۇرغۇن ئەرلەر بالىسى يەرگە چۈشكۈچە ھاراق ئىچىشتىن توختىمايدۇ. ئەمدى ئۇنىڭ تازا ئىچكۈسى كېلىۋاتقاندۇ. ئۇنىڭغا دەپ ئېسىگە سېلىپ قويالمۇيا؟ بولدىلا، ئۇنداق قىلسام ھۆرمەتسىزلىك بولۇپ قالمسۇن يەنە.

مېلانىيە ئورۇندۇقتا تۈگۈلۈپ ئولتۇرۇپ ئازراق ئارام ئېلىپ قالغاندەك بولدى. يېقىندىن بېرى ئۇنىڭ بېلى ئاغرىيدىغان بولۇپ قالغانىدى، ھازىرمۇ خۇددى ئۈزۈلۈپ كېتىدىغاندەك ئاغرىپ كېتىۋاتاتتى. سىكارلېت نېمىدېگەن بەختلىك! تۇغۇتتا كاپىتان باتلىر سىرتتا مىدىرلىماي تۇردى. ئۇ بېئونى تۇغقان قورقۇنچلۇق كۈنلەردە ئاشلىپ يېنىدا بولغان بولسا ئۇنچىلىكمۇ ئازاب چېكىپ كەتمەس ئىدى. ئۇ قىز سىكارلېتنىڭ بولماي مېنىڭ بولۇپ قالسىچۇ! «ھوي، مەن نېماندۇق ئەسكى، — ئۇ بىردىنلا ئۆزىگە كايىپ كەتتى، — سىكارلېت ماڭا ئەزەلدىن شۇنداق ياخشى مۇئامىلە قىلىپ كېلىۋاتقان تۇرسا، ئۇنىڭ بالىسىنى مېنىڭ بالام بولۇپ قالسىكەن دەپ ئويلاۋاتىمىنا! خۇدا، مېنى كەچۈرگىن! ئۇ گەپنى مەن چىن كۆڭلۈمدىن دېگىنىم يوق. پەقەت... پەقەت يەنە بىرنى تۇغسام، دېگەن ئازۇيۇم بىلەنلا شۇنداق دەپ سالدۇم.»

مېلانىيە بەل ياستۇقىنى ئاغرىۋاتقان يېرىگە بېسىپ ئولتۇرۇۋالدى، خىيالى يەنە بىرنى تۇغۇۋېلىشتا ئىدى. بىراق، بۇ مەسىلىدە مادې دوختۇر ئۆزىنىڭ قارىشىنى تېخى ئۆزگەرتكىنى يوق. مېلانىيەنىڭ نېمە بولسا بولسۇن دەپ يەنە بىرنى تۇغۇۋالغۇسى كەلسىمۇ، لېكىن ئاشلىپ ئۇنىڭغا ئۇنىمايدۇ، بولمىسا ئاشلىپ قىزى بولۇشنى شۇنچىلىك ئارزۇ قىلىدۇ!

قىز! ۋاي خۇدايىمەي! مېلانىيە جىددىيلىشىپ ئىتتىك ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى. «كاپىتان باتلىرغا بالىسىنىڭ قىز

ئىكەنلىكىنى دېيىشنى ئۈنۈپتىمەنغۇ! ئۇ ئوغۇل بولسىكەن دەپ ئارزۇ قىلغان بولغىدى. ھەي، نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق ئىشلار بۇ! « ئايال كىشى ئۈچۈن بالىسى ئوغۇل بولامدۇ، قىزمۇ، ئوخشاش ئىدى، ھەر ئىككىسىگە خۇشال بولۇپىرەتتى. لېكىن، ئەرلەر ئۇنداق ئەمەس، بولۇپمۇ كاپىتان باتلېرغا ئوخشاش مەجەزى چۈس ئادەملەر ئۈچۈن بالىسىنىڭ قىز بولۇپ قېلىشى زەربە بولۇپ قالاتتى ھەم ئۇلار بۇنى ئۆزلىرىنىڭ ئەرلىك مەجەزلىرىگە بېرىلگەن جازا دەپمۇ قارىشاتتى. مېلانىيە بىرنىلا تۇغدى، يەنە كېلىپ ئوغۇل تۇغدى، شۇڭا ئۇ خۇدادىن بەكمۇ رازى ئىدى. ئەگەر ئاشۇ قورقۇنچلۇق كاپىتان باتلېرنىڭ خوتۇنى بولۇپ قالغان بولسام، تۇغۇت كارىۋىتىدا يېتىپ ئۆلۈپ قالساممۇ ئۇنىڭ تۇنجى بالىسىنى ھەرگىز قىز تۇغمايتتىم، دەپ ئويلاپ قالدى ئۇ ئىچىدە.

شۇ ئارىلىقتا نېگىر ئانا ئۆيىدىن خۇشال يېنىپ چىقىپ، مېلانىيەنىڭ بايقىغان ئەندىشىلىرى بىردىنلا كۆتۈرۈلۈپ كەتتى... لېكىن، يەنە كاپىتان باتلېرنىڭ زادى قانداق ئادەم ئىكەنلىكىنى بىلەلمەي سەل ئىچى پۇشتى.

— بالىنى يۇيۇندۇرۇۋېتىپ، — دېدى نېگىر ئانا، — رېت ئەپەندىدىن، بالا قىز بولۇپ قالدى، دەپ كەچۈرۈم سورىۋىدىم، ئۇ نېمە دەپ جاۋاب بەردى بىلەمسىز، مېلانىيە؟ ئۇ: «ئۇنداق دېمەڭ، نېگىر ئانا، مەن، بالام ئوغۇل بولسىكەن دەپ باققانمۇ؟ ئوغۇل بالىنىڭ ئاۋازچىلىكلىرى كۆپ، يەنىلا قىز بالا ياخشى. مەن قىزىمنى ئون ئوغۇل بالىغىمۇ تېگىشمەيمەن» دەپلا بالىنى قولۇمدىن ئالمىدىن دېۋىدى، مەن ئۇنىڭ قولىغا ئۇرۇپ: «سەممىي بولۇڭ، رېت ئەپەندى، كېيىن ئوغۇل تاپقاندا خۇشاللىقىڭزدىن بېشىڭىز ئاسمانغا تاقىشىپ كەتسە، شۇ چاغدا دەيدىغان گېپىم بار جۇمۇ سىزگە» دېدىم. ئۇ بېشىنى چايقاپ كۈلۈپ كېتىپ: «ئانا، سىز نېمىشقا گېپىمگە ئىشەنمەيسىز؟ ئوغۇل بالا دېگەننى نېمە قىلىدۇ. مانا مەن شۇنىڭ مىسالغۇ؟» دېدى. مېلانىيە

خانقىز، بۇ ئىشتا ئۇ ھەقىقىي ئېسىل زادىلەرگە ئوخشىدى، —
 موماي ناھايىتى رازى بولغاندەك توختىماي كۈلۈۋاتاتتى. رېتىنىڭ
 ئۈگەپلىرى موماينىڭ ئۈنىڭغا بولغان قاراشلىرىنى زور
 دەرىجىدە ئۆزگەرتىۋەتكەندەك قىلاتتى، — بۇرۇن مەن رېت
 ئەپەندىنى خاتا ئەيىبلەپ يۈرگەنمۇ ئوخشاي مەن. بۈگۈن مېنىڭ
 ئەڭ خۇشال كۈنۈم، مېلانىيە خانقىز. مەن روبىلارد جەمەتنىڭ
 ئۈچ ئەۋلاد قىزلىرىنىڭ خىزمىتىدە بولدۇم، شۇڭا مەن خۇشال.
 — راست، بۈگۈن ھەقىقەتەن خۇشاللىق كۈن، ئانا، بالىنىڭ
 سالامەت تۇغۇلغانلىقى ھەممىمىزنى خۇشال قىلدى.

بىراق، بۇ ئائىلىنىڭ مەلۇم بىر ئەزاسى ئۈچۈن بۈگۈن ئانچە
 خۇشاللىق كۈن بولمىغانىدى. ۋاد خامىلتون بىر پەس تىل
 ئاڭلىغاندىن كېيىن، كۆپ ۋاقتىنى ئاشخانىدا ئولتۇرۇپ
 ئۆتكۈزدى، ئۇنىڭ بىلەن ھېچكىمنىڭ كارى بولمىدى. نېگىر ئانا
 ئۇنى ئەتىگەندىلا ئويغىتىپ كىيىملىرىنى كىيدۈرۈپلا ئېيلا بىلەن
 بىللە پىتتى ھاممىنىڭ ئۆيىگە ئاپىرىپ قويغانىدى. ۋاد پەقەت
 ئاپىسىنىڭ ئاغرىپ قالغانلىقىنى، ئۆيدە ئوينىسا ئاپىسىنى
 خاتىرجەم قىلمايدىغانلىقىنىلا ئاڭلىغانىدى. پىتتى ھاممىنىڭ
 ئۆيىمۇ قالايمىقانلىشىپ كەتكەنىدى. ئۇ سىكارلېتنىڭ ئاغرىپ
 قالغانلىقىنى ئاڭلاپلا ئەنسىزچىلىكتە ئاغرىپ قالدى. خىزمەتكار
 قىز شۇنىڭ بىلەنلا بولۇپ كەتكەنىدى. بالىلارغا پىتتىر تاغا
 ئاددىيلا تاماق قىلىپ بەردى، بىر ئازدىن كېيىن ۋادنى قورقۇنچ
 بېسىشقا باشلىدى. ئاپىسى ئۆلۈپ كەتسە ئۇ قانداق قىلىدۇ؟
 ئاپىسى ئۆلۈپ كەتكەن بالىلارنى ئۇ كۆرگەن، ئۇلارنىڭ
 يىغىلىرىنى ئاڭلىغان. ئاپام ئۆلۈپ كەتسە مەن قانداق قىلىمەن؟
 گەرچە ئۇ ئاپىسىدىن قاتتىق قورقسىمۇ، لېكىن يەنىلا ئۇنى
 ياخشى كۆرەتتى. ئاپىسىنى گىرۇف ئېلىپ ماڭىدىغان قارا
 سىرلانغان ھارۋىغا سېلىپ ماڭىدىغانلىقىنى، ھارۋىنى سۆرەپ
 ماڭىدىغان ئاتنىڭ بېشىغا قىستۇرۇپ قويىدىغان پۈپۈكىنى
 ئويلاپلا، كىچىككىنە يۈرىكى قاتتىق سېلىپ نەپەس ئالماي

قالدى.

چۈشتە، پېتتېر ئاشخانىدا ئالدىراش يۈرگەندە، ۋاد ئاستىلا ئىشىكتىن چىقىپ ئۆيى تەرەپكە قاراپ يۈگۈردى. قورققانسېرى تېخىمۇ ئىتتىك يۈگۈرەيتتى. رېت تاغىسىدىن، مېلانىيە ھاممىسىدىن ياكى نېگىر مومىسىدىن ھەقىقىي ئەھۋالنى بىلىشكە ئالدىرايتتى. لېكىن ئۇلارنىڭ بىرسىنىمۇ تاپالمىدى. نېگىر مومىسى بىلەن دىلسې لۆڭگە، جاۋۇرلاردا ئىسسىق سۇلارنى كۆتۈرۈشۈپ پەلەمپەيدىن ئالدىراش چىقىپ - چۈشۈپ تۇرۇۋاتاتتى، ھېچقايسىسى ئۇنىڭ شۇ يەردىكىنى بايقىمىدى. ئۈستىدىكى ئىشىك ئېچىلغان چاغلاردا مادې دوختۇرنىڭ قىسقا گەپلىرىنى ئاڭلاپ قالاتتى، بىر قېتىم ئاپىسىنىڭ قاتتىق چىرقىرىغىنىنى ئاڭلاپ ئۆزىنى باسالماي ئۆكسۈپ يىغلاپ كەتتى، ئاپام ئۆلۈپ كېتىدىغان ئوخشايدۇ، دەپ ئويلاپ قالغانىدى.

بىر چاغدا نېگىر مومىسى پەلەمپەيدىن چۈشۈپ كەلدى، ئالدىدىكى پەرتۇقى مەينەتلىشىپ، پۇرلىشىپ كەتكەن، بېشىدىكى ياغلىقى بىر ياققا قىيسىيىپ قالغانىدى. ئۇ ۋادنى كۆرۈپلا ئۇنىڭغا ۋارقىراپ كەتتى. نېگىر مومىسى ئۇنى دائىم قانات ئاستىغا ئېلىپ كېلىۋاتاتتى، ئەمدى ئۇنىڭ قاپاقلىرىنىڭ تۈرۈلۈپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ ۋاد تىترەپ كەتتى.

— ساڭا ئوخشاش كەپسىز بالىنى مەن زادىلا كۆرۈپ باقمىغان، — دېدى ئۇ، — سېنى مەن پىتتىپات چوڭ ئاپاڭنىڭ ئۆيىگە ئاپىرىپ قويغان ئەمەسمۇ؟ ماڭ، چاپسان قايتىپ كەت !
— ئاپام ئۇ... ئۇ ئۆلۈپ كېتەمدۇ؟

— نېمىدېگەن ئادەمنىڭ ئۆچلۈكىنى كەلتۈرىدىغان بالا سەن. ئاپاڭ ئۆلمەيدۇ. ئوغۇل بالا دېگەننىمۇزە. خۇدايىم نېمىشقا خەقلەرگە ئوغۇل بالا بېرىدىغاندۇ؟ ماڭ، كەت !

لېكىن، ۋاد كەتمىدى، ئۇنىڭ گېپىگە تولۇق ئىشەنمەي، ئىشىك پەردىسىنىڭ كەينىدە يوشۇرۇنۇپ تۇرۇۋەردى. يېرىم

سائەتلەردىن كېيىن مېلانىيە ھاممىسى پەلەمپەيدىن چۈشتى. چىرايى سارغىيىپ كەتكەن، ھارغىن، ئەمما چىرايىدا كۈلكە بار ئىدى. مېلانىيە ئۇنىڭ پەردىنىڭ كەينىدە تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ چۆچۈپ كەتتى. ئادەتتە مېلانىيە ئۇنىڭغا تولىمۇ مېھرىبان ئىدى، ئاپىسىغا ئوخشاش: «مېنى ئاۋارە قىلما، جىددىي ئىشىم بار»، «نېرى تۇر، ۋاد، ئىشىم ئالدىراش» دېمەيتتى.

ئەمما، بۈگۈن ئۇنىڭغا تازا مېھرىبانلىق كۆرسەتمەي سەل قوپاللىق بىلەن:

— ۋاد، بەكمۇ كەپسىز بالا ئىكەنسەن. نېمىشقا پىتتىي ھاممانىڭ قېشىدا تۇرمىدىڭ؟ — دېدى.

— ئاپام ئۆلۈپ كېتەمدۇ؟

— ياق، ۋاد، نېمانداق دۆت سەن؟ — ئارقىدىن ئۇ مۇلايىم گەپ قىلدى، — مادې دوختۇر ئاپانىڭغا چىرايلىق بىر بالا بەردى، شۇنداق ئوماق سىڭلىك دېگەنە ئۇ. سەن ئۇنى ئەركىلىتىپ ئوينىسەن، گەپ ئاڭلىساڭ بۈگۈن ئاشام ئۇنى كۆرسەن. ھازىر تالغا چىقىپ ئوينا، غەلۋە قىلما، ماقۇلمۇ؟

ۋاد ئاستا مېڭىپ جىمجىت ئاشخانغا كىردى. ئۇنىڭ تۇراقسىز كىچىككەنە دۇنياسىدا قاتتىق داۋالغۇشلار بولۇۋاتاتتى. بۈگۈن ھاۋا شۇنچىلىك ياخشى، چوڭلارنىڭ ھەرىكەتلىرى بولسا غەلىتىلا. ئەجەبا، يەتتە ياشلىق بالا كۆڭلىگە بىرەر ئىش كەلسە تۇرغۇدەك يەر تاپالماسمۇ؟ ئۇ دېرىزىنىڭ تەكچىسىدە ئولتۇرۇپ، تەشتەكتە ئۆستۈرگەن تاشئالمىدىن بىرنى ئۈزۈپ بىرلا چىشلىۋىدى، ئاچچىقلىقىدىن كۆزلىرىدىن ياش چىقىپ كەتتى. ئاپىسى ئۆلۈپ كېتىۋاتسا ھېچكىم ئۇنىڭغا كۆڭۈل بۆلمەيدۇ، ھەممىسى يېڭى تۇغۇلغان بوۋاقنىڭ ئەتراپىدا پىرقىراپ يۈرۈشىدۇ... ئۇ تېخى قىز بالا ئىكەن. ۋادنىڭ كىچىك بالىلار بىلەن تازا خۇشى يوق، قىز بالىلار بىلەن تېخىمۇ ئېقى كېلىشمەيدۇ. كىچىك بالىلاردىن ئۇنىڭ بىلىدىغىنى ئېلىلا بىرلا بالا، ئەمما ئۇ ھازىرغىچە ۋادنىڭ ھۆرمىتىنى، دىققىتىنى

قوزغىغۇدەك بىرەر ئىش قىلغىنى يوق.

خېلى ئۇزاقتىن كېيىن، مادې دوختۇر بىلەن رېت تاغىسى پەلەمپەيدىن چۈشۈپ پەستە پاراڭلىشىپ بىردەم تۇرۇشتى، دوختۇر كەتكەندىن كېيىن، رېت تاغىسى ئاشخانغا كىرىپ ئىشكاپتىكى ھاراقىتىن بىر رومكىغا قۇيۇپ ئىچىۋېتىپ ۋادىنى كۆرۈپ قالدى. ۋاد ئۇنىمۇ مېنى كەپسىز دەپ تىللايدۇ، پىتتىي چوڭ ئاپاڭنىڭ يېنىغا كەت دەپ ھەيدەيدۇ، دەپ ئويلاپ كەينىگە شوخشىدى. لېكىن، ئۇنداق بولمىدى، رېت ئۇنىڭغا قاراپ كۈلدى. ۋاد ئۇنىڭ بۇنداق كۈلكىسىنى، بۇنچىلىك خۇشال تۇرقىنى زادىلا كۆرۈپ باقمىغانىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ يۈرىكى يوغىناپ، شۇئان رېت تاغىسىغا قاراپ يۈگۈردى.

— سېنىڭ كىچىك بىر سىڭلىڭ بار بولدى، — دېدى رېت ئۇنىڭ قوللىرىنى چىڭ تۇتۇپ تۇرۇپ، — بىلەمسەن، بۇنداق چىرايلىق قىزنى سەن ئۆمرۈڭدە كۆرۈپ باقمىغان. نېمە بولدۇڭ، نېمىشقا يىغلايسەن؟

— ئاپام...

— ھازىر ئاپاڭ بولۇشىچە تاماق يەپ ئولتۇرىدۇ. ئالدىغا توخۇ گۆشى، شورپا، قەھۋە دېگەنلەرنى تىزىۋەتتۇق. سەل تۇرۇپ ئۇنىڭغا ماروژنى ئەكىرىپ بېرىمىز، سەن يېسەڭ ساڭمۇ بېرەيلى، ئاندىن سىڭلىڭنى كۆرگىلى كىرسەن.

شۇندىلا ۋاد خاتىرجەم بولدى، لېكىن يېڭى كەلگەن سىڭلىسىنى قارشى ئېلىپ گەپ قىلاي دېسە، ئاغزىغا گەپ كەلمەيتتى. ھەممە ئادەم شۇنىڭ بىلەنلا بولۇپ كېتىپ ئۇنىڭ بىلەن ھېچكىمنىڭ كارى بولمايدىغان ئوخشايدۇ، مېلانىيە ھاممىسى بىلەن رېت تاغىسىمۇ شۇنداق.

— رېت تاغا، — دېدى ئۇ، — ھەممىڭلار قىز بالىنى ياخشى كۆرۈپ ئوغۇل بالىنى ياخشى كۆرمەمسىلەر؟

رېت رومكىنى قويۇپ قويۇپ ئۇنىڭ چىرايىغا دىققەت قىلىپ قاراپ كەتتى، ئۇنىڭ نېمە دېمەكچى بولىدىغانلىقىنى

چۈشەنگەندى.

— ئۇنداق بولمايدۇ، — دېدى ئۇ خۇددى بۇ ئىشنى ئەستايىدىل ئويلاۋاتقانداكى جىددىي تۇرۇپ، — قىز بالىلارنىڭ ئاۋازچىلىكى ئوغۇل بالىلارنىڭكىدىن كۆپرەك بولىدۇ، شۇڭا ئادەملەر ئاۋازچىلىكى كۆپ ئىشقا كۆپرەك كۆڭۈل بۆلۈشىدۇ.

— نېگىر مومام بايا ئوغۇل بالىلارغا ئۆچلۈكى كېلىدىغاندەك گەپ قىلىدىغۇ ئەمەسە؟

— نېگىر موماڭنىڭ كەيپى تازا ياخشى ئەمەس ئىدى، بولمىسا ئۇ ھەرگىز ئۇنداق دېمەيتتى.

— رېت تاغا، سىز بۇ ئۇكامنىڭ قىز بالا ئەمەس ئوغۇل بالا بولۇپ قېلىشىنى ئارزۇ قىلاتتىڭىزغۇ دەيمەن، شۇنداقمۇ؟ — ۋاد بۇ گەپنى ئۇنىڭدىن چوڭ ئۈمىد بىلەن سورىغانىدى.

— ياق، — دەپ جاۋاب بەردى رېت قىسقىلا قىلىپ. ئۇ ۋادنىڭ ئىتتىك يەرگە قارىۋالغانلىقىنى كۆرۈپ يەنە شۇنداق دېدى، — ئوغۇل بالامدىن بىرسى تۇرسا، يەنە بىرنى ئارزۇ قىلىپ نېمە قىلىمەن؟

— ھە؟ — ۋادنىڭ ئاغزى ئېچىلىپ قالدى، — ئۇ بالىڭىز نەدە؟

— مۇشۇ يەردە، — ئۇ شۇنداق دەپلا ۋادنى كۆتۈرۈپ تىزىغا ئولتۇرغۇزۇۋالدى، — ماڭا سەن بولساڭلا بولدى، ئوغلۇم.

ۋاد ئۆزىنى ياخشى كۆرىدىغان ئادەمنىڭ بار بولغانلىقىدىن خاتىرجەم بولۇپ، خۇشاللىقىدا يىغلىۋەتكىلى تاس قالدى. گېلىغا بىر نەرسە كەپلىشىپ قالغاندەك بىئارام بولۇپ، بېشىنى رېتنىڭ مەيدىسىگە قويۇۋالدى.

— سەن مېنىڭ ئوغلۇم، شۇنداقمۇ؟

— مەن ئىككى ئادەمنىڭ ئوغلى بولمەنمۇ؟ — سورىدى ۋاد. ئۇ زادى كۆرۈپ باقمىغان ئۆز دادىسىغا سادىق ئىدى. يەنە ئۆزىنى مېھرىبانلىق بىلەن باغرىغا بېسىۋاتقان بۇ ئادەمنىمۇ ياخشى كۆرەتتى. ئىككى خىل ھېسسىيات ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدا قاتتىق

ئېلىشماقتا ئىدى.

— شۇنداق، — دېدى رېت كەسكىنلا، — خۇددى ھەم ئۆزۈڭنىڭ ئاپىسىنىڭ، ھەم مېلانىيە ھامماڭنىڭ بالىسى بولغانغا ئوخشاش.

ۋاد بۇ گەپنى ئاڭلاپ ئۆزىچە توغرا تاپتى بولغاي، كۈلۈپ كەتتى ۋە خىجىل بولۇپ ئازراق تولغىنىپ قويدى.

— سىز كىچىك بالىلارنىڭ كۆڭلىنى چۈشىنەمسىز، رېت تاغا؟

رېتنىڭ چىرايى شۇئان باشقا چاغلاردىكىدەك جىددى تۈس ئالدى، لەۋلىرى قورۇلۇشقا باشلىدى.

— چۈشىنىمەن، — دېدى رېت ئازابلىنىۋاتقاندەك بىر ئاۋازدا جاۋاب بېرىپ، — كىچىك بالىلارنىڭ كۆڭلىنى ياخشى چۈشىنىمەن.

ۋاد يەنە قورقۇشقا باشلىدى، ئۇنىڭدا شۇ تۇرقىدا پەيدا بولۇۋاتقىنى يالغۇز قورقۇنچلا ئەمەس، ئازراق ئىچى تارلىقمۇ بار ئىدى. چۈنكى، رېت تاغىسىنىڭ كۆڭلىدە يالغۇز ئۇلا ئەمەس، يەنە بىر بالىمۇ باردەك قىلاتتى.

— سىزنىڭ باشقا ئوغۇل بالىڭىزمۇ بارمۇ؟

رېت ئۇنى تىزىدىن ئېلىپ يەرگە دەسسەتىپ قويدى.

— مەن ھاراق ئىچمەن، سەنمۇ ئىچكىن، ۋاد. بىرىنچى قېتىم ئىچكىننىڭ بولۇپ قالسۇن، ئىككىمىز يېڭىدىن دۇنياغا كەلگەن كىچىك سىڭلىڭنى تەبرىكلەيلى.

— سىزنىڭ باشقا... — شۇ ئارىلىقتا ئۇ رېتنىڭ بوتۇلكىنى قولغا ئالغانلىقىنى كۆرۈپ گېپىنىڭ ئاخىرىنى دېمىدى، چوڭلار بىلەن ھاراق ئىچىدىغانلىقىغا ئىچىدە خۇشال بولغانىدى:

— مەن ئىچمەيمەن، رېت تاغا، مېلانىيە ھاممامغا ئۈنۈپرسىتىپتىنى تاماملىمىغۇچە ھاراق ئىچمەيدىغانغا ۋەدە بەرگەن. ۋەدەمدە تۇرىدىغان بولسام، ھاممام ماڭا بىر سائەت سوۋغات قىلماقچى بولغان.

چۈشەنگەندى.

— ئۇنداق بولمايدۇ، — دېدى ئۇ خۇددى بۇ ئىشنى ئەستايىدىل ئويلاۋاتقانداك جىددىي تۇرۇپ، — قىز بالىلارنىڭ ئاۋازچىلىكى ئوغۇل بالىلارنىڭكىدىن كۆپرەك بولىدۇ، شۇڭا ئادەملەر ئاۋازچىلىكى كۆپ ئىشقا كۆپرەك كۆڭۈل بۆلۈشىدۇ.

— نېگىر مومام بايا ئوغۇل بالىلارغا ئۆچلۈكى كېلىدىغاندەك گەپ قىلىدىغۇ ئەمەس؟

— نېگىر موماڭنىڭ كەيپى تازا ياخشى ئەمەس ئىدى، بولمىسا ئۇ ھەرگىز ئۇنداق دېمەيتتى.

— رېت تاغا، سىز بۇ ئۇكامنىڭ قىز بالا ئەمەس ئوغۇل بالا بولۇپ قېلىشىنى ئارزۇ قىلاتتىڭىزغۇ دەيمەن، شۇنداقمۇ؟ — ۋاد بۇ گەپنى ئۇنىڭدىن چوڭ ئۈمىد بىلەن سورىغانىدى.

— ياق، — دەپ جاۋاب بەردى رېت قىسقىلا قىلىپ. ئۇ ۋادنىڭ ئىتتىك يەرگە قارىۋالغانلىقىنى كۆرۈپ يەنە شۇنداق دېدى، — ئوغۇل بالامدىن بىرسى تۇرسا، يەنە بىرنى ئارزۇ قىلىپ نېمە قىلىمەن؟

— ھە؟ — ۋادنىڭ ئاغزى ئېچىلىپ قالدى، — ئۇ بالىڭىز نەدە؟

— مۇشۇ يەردە، — ئۇ شۇنداق دەپلا ۋادنى كۆتۈرۈپ تىزىغا ئولتۇرغۇزۇۋالدى، — ماڭا سەن بولساڭلا بولدى، ئوغلۇم.

ۋاد ئۆزىنى ياخشى كۆرىدىغان ئادەمنىڭ بار بولغانلىقىدىن خاتىرجەم بولۇپ، خۇشاللىقىدا يىغلىۋەتكىلى تاس قالدى. گېلىغا بىر نەرسە كەپلىشىپ قالغاندەك بىئارام بولۇپ، بېشىنى رېتنىڭ مەيدىسىگە قويۇۋالدى.

— سەن مېنىڭ ئوغلۇم، شۇنداقمۇ؟

— مەن ئىككى ئادەمنىڭ ئوغلى بولمەنمۇ؟ — سورىدى ۋاد. ئۇ زادى كۆرۈپ باقمىغان ئۆز دادىسىغا سادىق ئىدى. يەنە ئۆزىنى مېھرىبانلىق بىلەن باغرىغا بېسىۋاتقان بۇ ئادەمنىمۇ ياخشى كۆرەتتى. ئىككى خىل ھېسسىيات ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدا قاتتىق

ئېلىشماقتا ئىدى.

— شۇنداق، — دېدى رېت كەسكىنلا، — خۇددى ھەم ئۆزۈڭنىڭ ئاپسىنىڭ، ھەم مېلانىيە ھامماڭنىڭ بالىسى بولغانغا ئوخشاش.

ۋاد بۇ گەپنى ئاڭلاپ ئۆزىچە توغرا تاپتى بولغاي، كۈلۈپ كەتتى ۋە خىجىل بولۇپ ئازراق تولغىنىپ قويدى.

— سىز كىچىك بالىلارنىڭ كۆڭلىنى چۈشىنەمسىز، رېت تاغا؟

رېتنىڭ چىرايى شۇنچە باشقا چاغلاردىكىدەك جىددىي تۇس ئالدى، لەۋلىرى قورۇلۇشقا باشلىدى.

— چۈشىنىمەن، — دېدى رېت ئازابلىنىۋاتقاندەك بىر ئاۋازدا جاۋاب بېرىپ، — كىچىك بالىلارنىڭ كۆڭلىنى ياخشى چۈشىنىمەن.

ۋاد يەنە قورقۇشقا باشلىدى، ئۇنىڭدا شۇ تۇرقىدا پەيدا بولۇۋاتقىنى يالغۇز قورقۇنچىلا ئەمەس، ئازراق ئىچى تارلىقمۇ بار ئىدى. چۈنكى، رېت تاغىسىنىڭ كۆڭلىدە يالغۇز ئۇلا ئەمەس، يەنە بىر بالىمۇ باردەك قىلاتتى.

— سىزنىڭ باشقا ئوغۇل بالىڭىزمۇ بارمۇ؟

رېت ئۇنى تىزىدىن ئېلىپ يەرگە دەسسەتىپ قويدى.

— مەن ھاراق ئىچمەن، سەنمۇ ئىچكىن، ۋاد. بىرىنچى قېتىم ئىچكىنىڭ بولۇپ قالسۇن، ئىككىمىز يېڭىدىن دۇنياغا كەلگەن كىچىك سىڭلىڭنى تەبرىكلەيلى.

— سىزنىڭ باشقا... — شۇ ئارىلىقتا ئۇ رېتنىڭ بوتۇلكىنى

قولغا ئالغانلىقىنى كۆرۈپ گېپىنىڭ ئاخىرىنى دېمىدى، چوڭلار بىلەن ھاراق ئىچىدىغانلىقىغا ئىچىدە خۇشال بولغانىدى:

— مەن ئىچمەيمەن، رېت تاغا، مېلانىيە ھاممامغا

ئۇنىۋېرسىتېتنى تاماملىمىغۇچە ھاراق ئىچمەيدىغانغا ۋەدە

بەرگەن. ۋەدەمدە تۇرىدىغان بولسام، ھاممام ماڭا بىر سائەت

سوۋغات قىلماقچى بولغان.

— سائىتىڭنىڭ زەنجىرىنى مەن بېرەي، ئەگەر ياخشى كۆرسەڭ، ھازىرقى سائىتىمنىڭ زەنجىرىنى بەرسەممۇ بولىدۇ، — دېدى رېت كۈلۈپ كېتىپ، — مېلانىيە ھامماڭ توغرا دەپتۇ. ئەمما، ئۇنىڭ دېگىنى كۈچلۈك ئاق ھاراق، مېنىڭ دېگىنىم ۋىنو، ئوغلۇم. ھاراقنى سۈلكەتلىك ئادەملەردەك ئىچىش كېرەك، ھازىر شۇنداق ئىچىشىنى ئۆگىنىشنىڭ ئەڭ ياخشى پۇرسىتى. رېت ئەينەك قاچىدىكى سوغۇق قايناق سۇنى رومكىدىكى ھاراققا رەڭگىنى يوقاتمىغۇدەك دەرىجىدە قۇيۇپ، ئاندىن ۋادقا بەردى. دەل شۇ چاغدا نېگىر ئانا ئاشخانغا كىرىپ قالدى. ئۇ ئۈستىدىكى كىرىملىرىنى ئالماشتۇرۇپ، رەتلىك، پاكىز كىيىنىۋالغان، چىرايدىكى بايىقى ئەنسىزلىكلەر يوق، ئاغزى ئېچىلىپ ھېچىپلا قالغانىدى.

— سىزگە خۇش خەۋەر، رېت ئەپەندى، — دېدى ئۇ. ۋاد قولىدىكى ھاراقنى ئىچەي دەپ تۇراتتى، بۇ گەپنى ئاڭلاپ تۈرۈپلا قالدى. ئۇ نېگىر مومىسىنىڭ رېت تاغىسىنى زادىلا ياخشى كۆرمەيدىغانلىقىنى بىلەتتى، ئۇنى «كاپىتان باتلىر» دەپلا ئاتايتتى، ھازىرقىدەك ئاتا باققانلىقىنى زادىلا ئاڭلىمىغانىدى، ئۇنىڭ ئالدىدا دائىملا قاپقىنى تۈرۈپ يۈرەتتى، زادىلا ئېچىلمەيتتى. ئەمدى كۈلۈپ «رېت ئەپەندى» دەپ كېتىۋاتىدۇغۇ؟ بۈگۈن بۇ خەقلەرگە نېمە بولغاندۇ؟

— ئانا، بۈگۈن سىز ۋىنو ئىچمەي رۇم ھاراقى ئىچىسىز ھەرقاچان، — رېت شۇنداق دەپلا ئىشكاپتىن بىر بوتۇلكا ھاراقنى ئالدى، — مېنىڭ قىزىم ئاجايىپ چىرايلىق، شۇنداقمۇ، ئانا؟

— ئەلۋەتتە چىرايلىق، — دېدى مومىي رومكىغا قولىنى ئۇزارتقاچ ئاغزىنى تەمشىپ تۇرۇپ.

— ئۇنىڭدىن چىرايلىق قىزلارنى كۆرگەنمۇ سىز؟
— سىكارلېت خانقىزمۇ يېڭى تۇغۇلغاندا ئاشۇنداق چىرايلىق ئىدى، ئەمما يەنىلا سىزنىڭ قىزىڭىزغا يەتمەيتتى.

— يەنە ئازراق ئىچىڭ، ئانا. يەنە بىر ئىش. ئانا، — ئۇنىڭ
ئاۋازى جىددىي تۈس ئېلىشقا باشلىدى، ئەمما كۆزلىرى بىر
نەرسىگە ھەيران بولۇۋاتقاندەك چىمچىقلاپ كېتىۋاتاتتى، —
شىرىلداۋاتقان نېمە ئاۋاز ئۇ؟

— ۋاي خۇدايىمەي! رېت ئەپەندى، باشقا نەرسە ئەمەس،
قىزىل تاۋار كۆڭلىكىمدىن چىقىۋاتقان ئاۋاز، — نېگىر ئانا
پىخىلداپ كۈلگەچ، ئىككى يېنىغا ئېغىنلاپ قويدى، ئۇنىڭ
ھەرىكىتى بىلەن تەڭ يوغان كۆكسىلرەمۇ لىغىلداپ كەتتى.

— راستمۇ؟ مەن ئىشەنمەيمەن. دەرەخ يوپۇرماقلىرىنىڭ
ئاۋازىدەك قىلىدۇ، كۆڭلىكىڭىزنى كۆتۈرۈڭچۇ، كۆرۈپ باقاي.

— رېت ئەپەندى، نېمانداق ئەسكى سىز... ۋاي خۇدايىم!
نېگىر ئانا بوش ئىگراپ قويۇپ كەينىگە داچىدى. ئىككى
قەدەمچە نېرىغا بېرىپ، ئاندىن كۆڭلىكىنىڭ ئالدى ئېتىكىنى
كۆتۈرۈۋېتىدى، تېگىدىن ئىچىدىكى قىزىل خاڭدەن كۆڭلەكنىڭ
ئېتىكى كۆرۈنۈپ قالدى.

— شۇنچە ئۇزاق ۋاقىت تاشلاپ قويۇپ بۈگۈن كىيىپسىز —
دە، — دەيدى رېت بوش ئاۋازدا. قارا كۆزلىرىدە خۇرسەنلىك
كۈلكىسى ئويىناپ تۇراتتى.

— شۇنداق، بۇ كۆڭلەككە ئۇزاق بولۇپ كەتتى.
رېتنىڭ كېيىن قىلغان گېپىنى ۋاد چۈشەنمىدى.

— ئەمدى مېنى بېشىغا ئاتنىڭ نوختىسىنى سېلىۋالغان
قېچىر دېمەيدىغانسىز؟

— رېت ئەپەندى، سىكارلېت خانقىز بەكمۇ ئەسكى ئىكەن
جۈمۈ، مۇشۇ گەپنىمۇ سىزگە دەپ قويغىنىنى قارالڭ. ئەمدى سىز
بۇ گەپنى تۈگەتمەي مېنى يامان كۆرۈپ قالمايدىغانسىز — ھە؟

— ياق، تۈگەتمەيدىغان ئىش بولمايدۇ، سىزنى بۇنىڭدىن
كېيىنمۇ شۇنداق دەمدۇ، يوق، دەپ سوراپ باقتىم شۇ. يەنە بىرنى
ئىچىڭ، ئانا. بۇنى ئىچىپ تۈگىتىۋېتەيلى. ۋاد، سەنمۇ تەبرىكلەپ
ئىچەمسەن؟

— سىڭلىم ئۈچۈن ئىچتىم! — ۋاد شۇنداق دەپ توۋلاپ قويۇپ، ئارقىدىن بىرلا كۆتۈرۈپ قولىدىكى ھاراقنى ئىچىۋەتتى. ئىتتىك ئىچكەچكىمۇ ئۆپكەسىگە كېتىپ قېقىلىپ كېتىۋىدى، چوڭلار كۈلۈپ كېتىپ دۈمبىسىگە بوش ئۈرۈپ قويدى.

قىزى تۇغۇلغاندىن كېيىن، رېت غەلىتە قىلىقلارنى قىلىدىغان بولۇپ قالدى. بۇ ئەھۋالنىڭ كىشىلەرنىڭ رېتقا قارىتا ئاللىقاچان شەكىللىنىپ بولغان نۇرغۇن قاراشلىرىغا تەسىرىمۇ بولدى. ئەمما، پۈتۈن شەھەر خەلقى بىلەن سىكارلېت ئۇنىڭغا بولغان قاراشلىرىنى ئۆزگەرتىشنى خالىمايتتى. رېت كىمىنلا كۆرسە قىلچە قورۇنماي ئۆزىنىڭ دادا بولغانلىقىدىن ماختىنىپ سۆزلەپ كېتەتتى، تۇنجى بالىسىنىڭ ئوغۇل بولماي قىز بولغانلىقى ماختانغۇدەك ئىش بولمىسىمۇ كارى يوق ئىدى. ئۇنىڭ دادا بولغانلىق خۇشاللىقى زادىلا بېسىلاي دېمەيتتى، ئۇنىڭغا قاراپ بەزى ئاياللارنىڭ ھەۋىسى كېلىپمۇ قېلىۋاتاتتى، چۈنكى ئۇلار بالا تۇغقاندا، ئۇلارنىڭ ئەرلىرى بالىلىرىنى چوقۇندۇرماي تۇرۇپلا، بالا تۇغۇش ئاياللارنىڭ باش تارتىپ بولمايدىغان بۇرچى، دېيىشىپ ھېچقانچە ئەھمىيەت بەرمەيتتى. رېت سىرتتا كىمىنلا ئۇچراتسا، قىزى تۇغۇلۇپ قانداق مۆجىزە يۈز بەرگەنلىكىنى سۆزلەپ كېتەتتى. ھەممە ئادەمنىڭ بالىسى ئۆزىگە چىرايلىق كۆرۈنىدۇ، ئەمما مېنىڭ قىزىم ھەرقانداق ئادەمنىڭكىدىن پەۋقۇلئاددە چىرايلىق، دەپ قىزىنى ماختاپ تىنمايتتى. يېڭى كەلگەن بىر خىزمەتكار ئايال بالىسىغا سېمىز گۆشتىن كىچىككىنە يېگۈزۈپ قويغىنىغا بالىنىڭ قورسىقى ئاغرىپ قېلىۋىدى، رېت تەجرىبىلىك ئاتا - ئانىلارنىڭ كۈلۈپ ئۈچىيى ئۈزۈلۈپ كەتكۈدەك ئىش قىلىپ، خەقلەر تۇتۇۋالمىغان بولسا ئۇ ئايالنى قامچا بىلەن قاتتىق ئۇرۇۋەتكۈدەك قىلىپ كەتتى. دەررۇ مادې دوختۇر بىلەن باشقا بىرنەچچە دوختۇرنى چاقىرتىپمۇ كەلدى. كېيىن ئۇ ئاياللار رېتنىڭ قاتتىق تۈزۈملىرىگە چىدىماي، ھەممىسى

بىر ھەپتىدىن تۇرۇپلا كېتىپ قېلىشتى.

كېلىپ - كېتىۋاتقان ئۇ ئاياللارنى نېگىر ئانىمۇ ياخشى كۆرمەيتتى، ئۇلارغا، خۇددى مەن بالىلارنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالمايۋاتقاندەك قىلىۋاتىدۇغۇ، دېگەندەك قىلىپ ئىچى تارلىق قىلاتتى. ئۇ قارايدىغان بالا بىرلا ئەمەس، ۋاد بىلەن ئېللامۇ بار ئىدى، ئەمما، نېگىر ئانا ياشنىپ قالغان بولغاچقا ھەم رېماتىزم كېسىلى قوزغىلىپ تۇرۇۋاتقاچقا، قاتتىقراق ھەرىكەتلەر، ئىشلار ئېغىر كېلەتتى. رېت شۇ سەۋەبى دەپ خىزمەتكار ئەكېلىشنى ئويلىشىۋاتقانلىقىنى ئۇنىڭغا دېيىشكە جۈرئەت قىلالماي، شۇنچە باي تۇرۇپ بىرلا خىزمەتچى ئىشلەتسەم يۈزۈمگە ياخشى ئەمەس، شۇڭا ئېغىر ئىشلارنى قىلىدىغانغا ئىككى خىزمەتچى ياللايلى، ئۇلارنى سىز ئىشقا سېلىڭ، دېدى. خىزمەتكاردىن بىرنەچچىسى بولسا يالغۇز رېتىنىڭلا ئەمەس، ئۇنىڭ يۈزىگىمۇ ياخشى ئىدى. ئەمما ئۇ بالىلارنى ھۆر نېگىرلارنىڭ قولىغا تۇتقۇزمايدىغانلىقىنى شەرت قىلىپ تۇرۇۋالدى. شۇنىڭ بىلەن رېت تاراغا ئادەم ئەۋەتىپ پىرسىيىنى ئالدۇردى. رېت ئۇنىڭ ئاجىزلىقىنى بىلەتتى. ئەمما، ئۇ قانداقلا بولسۇن ئائىلە قولى ئىدى. ئۇنىڭدىن باشقا، پېتىتېر تاغا ئۇنىڭغا ئۆزىنىڭ لور ئىسىملىك بىر جىيەن قىزىنىڭ بارلىقىنى دېدى.

سىكارلېت تېخى ئورنىدىن تۇرماي تۇرۇپلا رېتىنىڭ بالىغا بەكمۇ بېرىلىپ كېتىۋاتقانلىقىنى ھېس قىلىپ قالدى. رېت مېھمانلارنىڭ ئالدىدىلا قىزىنى ماختاپ كەتسە سىكارلېت خاپا بولاتتى، ھەتتا خىجىلمۇ بولۇپ قالاتتى. ئەرلەرنىڭ پەرزەنتلىرىنى ياخشى كۆرۈشى نورمال ئەھۋال ئىدى، ئەمما ئۇ ئاشۇرۇۋېتىپ ئەر كىشىگە ئوخشىماي قېلىۋاتاتتى. باشقا ئەرلەرگە ئوخشاش ئۆزىنى تۇتۇپ ئەر كىشىگە يۈرگەن بولسا ياخشى بولاتتى.

— سىز مۇشۇ كۈندە بەكمۇ چاكنىلىشىپ كېتىۋاتىسىز، — دېدى سىكارلېت نارازى بولۇپ، — نېمىشقا ئۇنداق

قىلىدىغانلىقىڭىزنى چۈشەنمەي قېلىۋاتىمەن.

— چۈشەنمەي قېلىۋاتىمەن؟ سىز چۈشەنمەي قالمايسىز،
بۇنىڭ جاۋابى ئاسان، چۈنكى ئۇ مېنىڭ ئۆزۈمگە مەنسۇپ تۇنجى
ئادىمىم.

— ئۇ ماڭمۇ مەنسۇپ.

— ياق، سىزنىڭ ئىككى بالىڭىز بار، بۇ ماڭا مەنسۇپ بالا.

— سىز قالتىسقۇ، — دېدى سىكارلېت، — بۇ بالىنى مەن
تۇغدۇم، توغرىمۇ؟ بۇنىمۇ دېمەيلى سۆيۈملۈكۈم، مەنمۇ سىزگە
مەنسۇپ.

رېت بىر قىزىنىڭ قاپقارا چاچلىرىغا، بىر سىكارلېتقا قاراپ
قويۇپ مەجبۇرىي كۈلگەندەك كۈلۈپ قويدى.
— شۇنداقمۇيا، سۆيۈملۈكۈم.

يېقىندىن بېرى ئۇلار پات - پات جېدەللىشىدىغان بولۇپ
قالغانىدى. ھازىر مېلانىيە كىرىپ قېلىپ بۇ گەپلەر جېدەلگە
ئايلانماي قالدى. سىكارلېت مېلانىيەنىڭ رېتنىڭ قولىدىن بالىنى
ئېلىۋاتقىنىغا ئاچچىقىنى بېسىپ تۇرۇپ قاراپ تۇردى. ئەسلىدە
قىزىنىڭ ئىسمىنى ئېۋگېنىيە ۋىكتورىيە^① قويماقچىدى، لېكىن
شۇ كۈنى مېلانىيە ئويلىمىغان يەردىن بىر گەپنى دەپ قويۇپ،
شۇنىڭدىن كېيىن خۇددى پىتتىي ھاممىنىڭ بۇرۇنقى ساراجىنى
دېگەن ئىسمى ئۇنتۇلۇپ كېتىپ، «پىتتىي» بولۇپ كەتكەندەك،
بۇ قىزنىڭ ئىسمىمۇ شۇنداق ئاتىلىپ كەتتى.

ئۇ ئىش مۇنداق بولغانىدى: مېلانىيە بالىنى قولىغا ئالغاندا،
رېت ئېڭىشىپ بالىسىغا قاراپ:

— ئۇنىڭ كۆزلىرى يېشىل پۇرچاقنىڭ رەڭگىگىمۇ
ئوخشايدۇ، — دېدى.

— ئۇنداق ئەمەس، — دېدى مېلانىيە ئاچچىقى كېلىپ. ئۇ

① ئالدىدىكى ناپولېئوننىڭ ئۈچىنچى خانىشىنىڭ، كېيىنكىسى ئەنگىلىيە ئايال
پادىشاھىنىڭ ئىسمى.

سىكارلېتنىڭ كۆزلىرىنىڭمۇ ئاشۇ رەڭگە مايىل ئىكەنلىكىنى ئۈنتۈپ قالغاندى، — ئۇنىڭ كۆزلىرى ئوخشاش ئەپەندىنىڭ كۆزلىرىگە ئوخشاش كۆك... گۈزەل كۆك بايراقنىڭ^① رەڭگىمۇ ئوخشايدۇ.

— بوپتۇ، ئىسمى بوننى بىلۈ^② باتلېر بولسۇن، — دېدى رېت كۈلۈپ كېتىپ. ئۇ بالىنى يەنە مېلانىيەنىڭ قولىدىن ئېلىۋېلىپ كۆزلىرىگە باشقىدىن دىققەت قىلىپ قاراپ كەتتى. شۇنىڭدىن كېيىن بالىنىڭ ئىسمى بوننى بىلۈ دەپ ئاتالدى، كېيىن ئۇنىڭ ئاتا - ئانىسى ئۇنىڭغا خانىش بىلەن پادىشاھنىڭ ئىسمىنى قويماقچى بولۇشقانلىرىنى ئۈنتۈپمۇ كېتىشتى.

ئەللىك بىرىنچى باب

سىكارلېت ئاخىر يەنە سىرتقا چىقىپ ھەرىكەت قىلالايدىغان بولدى. ئۇ ئىچىگە بانداز كىيىپ ئۇنىڭ يېپىنى لورغا تارتقۇزدى. چىڭ تارتىپ بولغاندىن كېيىن بېلىنى ئۆلچەپ بېقىۋىدى. يىگىرمە ئىنگىلىز سۇڭى كەلدى. شۇنىڭ بىلەنلا، بالا تۇغمەن دەپ نېمە بولدۇم مەن، بەدىنىم بۇزۇلۇپ، بېلىم پىتتىي ھامام بىلەن نېگىر ئانامنىڭ بەللىرىگە ئوخشاپ قاپتىغۇ، دەپ توۋلاپ كەتتى. — لور، چىڭ تارت، — دېدى ئۇ، — ئون سەككىز ئىنگىلىز سۇڭىغا چۈشسۇن، بولمىسا كىيىملىرىم توغرا كەلمەيدۇ.

— يەنە تارتسام يىپى ئۈزۈلۈپ كېتىدۇ، خېنىم، — دېدى لور، — بېلىڭىز يوغىناپ كېتىپتۇ، سىكارلېت خانقىز، ئۇنىڭغا ھېچقانداق چارە يوق.

— چارە بار، — دېدى ئۇ باندازنىڭ زاپىسىنى قويۇۋېتىپ، —

① جەنۇب ھۆكۈمىتىنىڭ دۆلەت بايرىقى.

② بوننى بىلۈ ئىنگىلىزچە «گۈزەل»، «كۆك» دېگەن مەنىدىكى سۆز.

ئەمدى ئىككىنچى بالا تۇغمايمەن.

قىزى بوننى ئاجايىپ چىرايلىق قىز بولۇپ، ئۇنى بەكمۇ سۆيۈندۈردى، رېتمۇ قىزغا پەۋقۇلئادە ئامراق ئىدى. سىكارلېت ئەمدى پەقەتلا تۇغماسلىقىنى ئويلايتتى، ئەمما قانداق قىلغاندا ئۇ مەقسەتكە يەتكىلى بولىدىغانلىقىنى بىلمەيتتى، چۈنكى ئۇ رېتقا فىرانكىغا تاقابىل تۇرغاندەك تاقابىل تۇرالمىتتى. رېت ئۇنىڭدىن قىلچە قورقمايتتى. بوننىنى بۇنچىلىك ياخشى كۆرگىنىگە قارىغاندا، كېلەر يىلى ئوغۇلدىن بىرنى تۇغۇپ بېرىسەن دەمدۇ تېخى. ئۆزىگە ئوغۇل تۇغساڭ بوغۇپلا ئۆلتۈرۈۋېتىمەن، دېگەن، شۇنداقتىمۇ بىر نېمە دېگىلى بولمايدۇ. ھەي، ئۇنىڭ رېتقا ئوغۇلمۇ، قىزمۇ تۇغۇپ بەرگۈسى يوق، ئايال كىشى ئۈچ بالا تۇغسا بولمىدىمۇ؟

لور بانداژنىڭ قويۇۋەتكەن زاپىسىنى تىكىپ، دەزمال سېلىپ تۈزلەپ بولغاندىن كېيىن ئۇنىڭغا كىيىدۇردى. ئاندىن سىكارلېت پەيتوننى قوشتۇرۇپ پەن زاۋۇتىغا قاراپ ماڭدى. يولغا چىققاندىن كېيىن، بېلىنىڭ يوغىناپ كەتكەنلىكىنىمۇ ئۇنتۇپ كەپتى بۆلەكچىلا كۆتۈرۈلۈپ كەتتى، چۈنكى ئۇ ھازىرلا زاۋۇتقا بېرىپ ئاشلىق بىلەن كۆرۈشەتتى، ئىككىسى بىللە ئۆلتۈرۈپ زاۋۇتنىڭ ھېساباتىنى تەكشۈرەتتى. تەلىيى چىقىپ قېلىپ ئۇنىڭ بىلەن ئايرىم كۆرۈشەمدۇ تېخى. قورساق كۆتۈرۈشتىن ئىلگىرى ئۇ ئاشلىق بىلەن ئۇزاق كۆرۈشمىگەنىدى. ھامىلىدار بولۇپ قورسىقى تومپىيىپ كەتكەندىن كېيىن، ئۇنىڭغا تېخىمۇ كۆرۈنگۈسى كەلمىدى. ئەمما، بۇرۇن يېنىدا ئادەملەر بولسىمۇ ھەر كۈنى كۆرۈشۈپ تۇرغانلىقىنى ئەسلىپ تۇردى. ئەمدى ئۇنىڭغا زاۋۇتنىڭ لازىمى يوق، ئىككى پەن زاۋۇتىنى سېتىۋېتىپ، پۇلىنى ۋاد بىلەن ئېلاننىڭ كەلگۈسىدە ئىشلىتىشى ئۈچۈن بىرەر يەرگە پاي قىلىپ قوشۇۋەتسىمۇ بولاتتى. لېكىن، ئۇنىڭدا ئاشلىق بىلەن ئۇچرىشىپ تۇرىدىغان پۇرسەتتىن مەھرۇم قالاتتى، پەقەت ئەتراپىدا قاراپ تۇرغان نۇرغۇن ئادەم بار چوڭ

سورۇنلاردىلا ئۇچرىشالايتتى. ئاشلىپى بىلەن بىللە ئىشلەش ئۇنىڭ ئۈچۈن ئەڭ زور خۇشاللىق ئىدى.

ئۇ ئاخىر زاۋۇتقا يېتىپ كېلىپ تاغدەك دۆۋىلىنىپ كەتكەن ياغاچلارنى، شۇنچە كۆپ خېرىدارلارنى كۆردى. ئۇلار خۇڭ ئېلىسى بىلەن ياغاچلارنىڭ ئارىسىدا تۇرۇپ پاراڭلىشىۋاتاتتى. نېگىرلار ئالتە ھارۋىغا ياغاچ بېسىۋاتاتتى. ئالتە ھارۋا! — مەغرۇر ئويلىدى ئۇ، — بۇلارنى ئۆزۈم بەرپا قىلغان ...

ئاشلىپى ئۇنىڭ بىلەن ئىشخانىسىنىڭ ئالدىدا ناھايىتى خۇشال كۆرۈشتى، كۆزلىرىدىن بىر خىل مېھرى قايىناپ تۇراتتى. سىكارلېتنى يۆلەپ پەيتوندىن چۈشۈرۈپ، خۇددى مەلىكىنى قارشى ئالغاندەك ئىشخانىغا باشلاپ كىردى.

لېكىن، سىكارلېت ئۇنىڭ ھېسابىنى كۆرۈپ، گاللىگېرنىڭ ھېسابى بىلەن سېلىشتۇرۇپ بېقىپ، بايقى خۇشاللىقلىرى يوق، بىردىنلا تۇتۇلۇپ قالدى. ئاشلىپى ھېسابىنى ناھايىتى تەستە ئۆتكۈزدى. گاللىگېر ناھايىتى ياخشى ئىشلىگەن بولۇپ، نۇرغۇن پايدا كەلتۈرگەنىدى. سىكارلېت ئۆزىنى بېسىۋېلىپ ئارتۇق گەپ قىلمىدى. ئاشلىپى ئۇنىڭ چىرايىدىن ئىچىدە نېمە ئويلاۋاتقانلىقىنى بىلىپ تۇرۇۋاتاتتى.

— سىكارلېت، مېنى كەچۈرۈڭ، سىزگە بۇ ئىشنى چۈشەندۈرۈپمۇ كېتەلمەيمەن. مەھبۇسلارنى زادىلا ئىشلەتكۈم يوق. بۇنىڭدىن كېيىن نېگىرلارنى ياللاپ ئىشلىتىشىمگە رۇخسەت قىلىڭ. شۇ چاغدا مەن ھازىرقىدىن ياخشى ئىشلىشىم مۇمكىن.

— نېگىرلارنىمۇ؟ ئۇلارغا ئىش ھەققى تۆلىسەم تېزلا ۋەيران بولۇپ كېتىمەن. مەھبۇسلار ئەرزىغا توختايدۇ. يوهان گاللىگېر مەھبۇسلارنى ئىشلىتىپ شۇنچە كۆپ پايدا كەلتۈرگەن يەردە ...

ئاشلىپى نەزىرىنى ئۇنىڭدىن ئېلىپ باشقا ياققا قارىۋالدى، ئۇ قاراپ تۇرغان يەرنى سىكارلېت كۆرەلمەيتتى. چىرايىدىكى خۇشاللىق ئۇچقۇنلىرى ئۆچكەندى.

— مەن مەھبۇسلارنى گاللىگېرغا ئوخشاش ئىشلىتەلمەيمەن.

ئۇلارنى ئىشقا مەجبۇرلىيالمىدىكەنمەن.

— قىلغىلى بولمايدىغان نېمە بار، يوهان گاللىگېر شۇنداق ياخشى ئىشلەۋاتمادۇ؟ ئاشلىپى، سىزنىڭ باغرىڭىز يۇمشاق، ئۇنداق باغرى يۇمشاقلىق قىلماي ئۇلارنى تېخىمۇ كۆپ ئىشلارغا سالىسىڭىز بولۇپتۇرەتتى. يوهاننىڭ دېيىشىچە، مەھبۇسلار ئاغرىپ قالدىم دەپ ئالدىڭىزغا كەلسە، ئۇلارغا كۈنلەپ رۇخسەت بېرىۋېتىدىكەنسىز. ئاشلىپى، پۇل تېپىشنىڭ يولى ئۇنداق بولمايدۇ. قانداقلا كېسەل بولسۇن، پۇتلا سۇنۇپ كەتمىگەن بولسا ئىككىلا قامچا سالىدىغان بولسىڭىز شۇئان ساقىيىپ كېتىدۇ...

— سىكارلېت! سىكارلېت! قويۇڭ بۇنداق گېپىڭىزنى، مەن ئۇنداق قىلالمايمەن، — ئاشلىپى توۋلاپ كەتتى. كۆزلىرىدىكى كۈچلۈك ھاياجان سىكارلېتقا ناھايىتى تېز تەسىر قىلىپ گېپىنى شۇئان توختىتىۋالدى، — سىز ئۇلارنىڭمۇ ئادەم ئىكەنلىكىنى ئۇنتۇپ قالدىڭىزمۇ؟ ئۇلارنىڭ بەزىلىرى كېسەل، قورساقلىرىمۇ تويمايدۇ، شۇنداق قاتتىق ئازابلىنىدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە... قەدىرلىكىم، ئۇنىڭ سىزنى بۇنچىلىك رەھىمسىز قىلىۋەتكىنىگە قاتتىق ئېچىنمەن. بۇرۇن سىز شۇنچىلىك مېھرىبان ئىدىڭىز

— كىم مېنى نېمە قىپتۇ؟

— دېسەم بولاتتى، ئەمما تىلىم كۆيىدۇ. شۇنداقتىمۇ دەي، سىزنىڭ... رېت باتلېرىڭىز. ئۇنىڭ قولى تەگكەنلىكى نەرسە زەھەرلەنمەي قالمايدۇ، سىزمۇ زەھەرلىنىپسىز. بۇرۇن سىز ئازراق ئالدىراقسان بولسىڭىزمۇ، ئەمما شۇنچىلىك مېھرىبان، مۇلايىم، كەڭ قورساق قىز ئىدىڭىز. ئۇ سىزنى زەھەرلەپتۇ، باغرىڭىزنى قاتتىق قىلىۋېتىپتۇ، ئۇنىڭ تەسىرى بىلەن شۇنچىلىك رەھىمسىزلىشىپ كېتىپسىز.

— ھەم! — سىكارلېت دەسلەپتە ئۆزىنىڭ گەپلىرىگە ئۆكۈنۈپ ئىچىدە ئازابلانغانىدى، كېيىن بىردىنلا خۇشال بولۇپ

قالدى. چۈنكى، ئۇ ئاشلىپىنىڭ گەپلىرىدىن ئۇنىڭ ئۆزىگە بولغان ھېسسىياتىنىڭ چوڭقۇرلۇقىنى، ھازىرغىچە ئۆزىنى مېھرىبان، مۇلايىم دەپ كەلگەنلىكىنى چۈشەنگەنىدى. خۇداغا شۈكۈر، ئۇ سىكارلېتنىڭ پۇلغا تويمايدىغانلىقىنى رېت باتلىرىدىن كۆردى. ئەمەلىيەتتە، ئۇنىڭ رېت بىلەن ھېچقانداق ئالاقىسى يوق. ئۆزى قىلىۋاتقان ئىشلار ئىدى. بوپتۇلا، رېتقا يەنە بىر قارا سۈركەلسە، ئۇنىڭغا ھېچقانچە تەسىرى بولۇپ كەتمەيدۇ.

— باشقا ئادەم بولغان بولسا كارىم يوق يۈرۈپەرەتتىم... ئەمما ئۇ رېت باتلىرى بولۇپ قالدى، ئۇنىڭ سىزگە نېمە قىلىۋاتقانلىقىنى بىلىپ تۇرۇۋاتمەن. ئۇ سىزگە سەزدۈرمەي تۇرۇپ سىزنىڭ كاللىڭىزنى ئۆزىنىڭ رەھىمسىز يولىغا سېلىۋاتىدۇ. بۇنداق گەپلەرنى قىلماسلىقىم كېرەكلىكىنى چۈشىنىپمۇ تۇرمەن... ئۇ مېنى قۇتۇلدۇرۇپ قالغان، ئۇنىڭغا رەھمەت. بەزىدە مەن بىزنى قۇتۇلدۇرغان ئادەم ئۇ بولماي باشقا بىرسى بولسا بولماسمىدى، دەپ ئويلاپ كېتىمەن. بۇ گەپلەرنى سىزگە دېيىشكە ھەققىم يوق ئىدى...

— ياق، ئاشلىپى، ھەققىڭىز بار — ئەمما باشقىلارنىڭ يوق !
— سىزگە ئېيتسام، سىكارلېت، مەن چىدىماي قالدىم. مەن سىزنىڭ ۋۇجۇدىڭىزدىكى بارلىق گۈزەل نەرسىلەرنى ئۇنىڭ ئابۇت قىلىۋېتىشىنى كۆرگۈم يوق. گۈزەل رۇخسارىڭىز بىلەن جەلپكارلىقلىرىڭىزغا ئاشۇنداق بىر ئادەمنىڭ ئىگە بولۇپ قالغانلىقىغىمۇ تاقەت قىلالمايمەن... ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولىدىغانلىقىڭىزنى ئويلىساملا...

ئۇ ئەمدى مېنى سۆيىدىغان بولدى، — دەپ ئويلىدى سىكارلېت قىن - قىنىغا پاتماي، — شۇنداق قىلىپ قالسا بۇنىڭغا مەن ئەيىبلەك ئەمەس. سىكارلېت ئاشلىپىنىڭ يېنىغا سۈرۈلگەنىدى. ئاشلىپى خۇددى ئۆزىنىڭ ئارتۇقچە گەپلەرنى قىلىۋەتكەنلىكىنى ھېس قىلىپ قالغاندەك ئىتتىك كەينىگە داچىدى... ئەسلىدە ئۇ ئۇنداق گەپلەرنى دېمەكچى ئەمەس ئىدى.

— سىزدىن سەممىيىتىم بىلەن ئەپۇ سورايمەن، سىكارلېت، مەن — مەن بايا ئېرىڭىزنى ئېسىل زادىلەردىن ئەمەس دېگەندەك گەپ قىپتىمەن. ئەمەلىيەتتە شۇ گەپلىرىمدىن ئۆزۈمنىڭ ئۇنداق ئادەملەردىن ئەمەسلىكىم ئىسپاتلىنىپ قالدى. بىر ئايالنىڭ ئالدىدا ئۇنىڭ ئېرىنى ئەيىبلەشكە ھېچقانداق ئادەمنىڭ ھەققى يوق. بۇنىڭغا مەن باھانىمۇ كۆرسىتەلمەيمەن، پەقەت، پەقەت... — ئۇ گېپىنى داۋاملاشتۇرۇلماي قالدى، چىرايى بىر قىسما بولۇپ كېتىۋاتاتتى. سىكارلېت دېمىنى ئىچىگە يۈتۈپ گەپنىڭ داۋامىنى كۈتمەكتە ئىدى.

— مەندە كۆرسەتكۈدەك ھېچقانداق باھانە يوق. سىكارلېت قايتىپ كېتىۋېتىپ نۇرغۇن خىياللانى قىلىپ ماڭدى. كۆرسەتكۈدەك ھېچقانداق باھانە يوق. ئەمما... ئەمما ئۇ ئۆزىنى ياخشى كۆرىدىكەن، سىكارلېتنىڭ رېتىنىڭ قوينىدا ياتقانلىقىنى خىيال قىلسىلا غەزەپ ئوتىدا پۇچۇلىنىدىكەن. سىكارلېت بۇنداق بولۇشىنى پەقەتلا ئويلاپ باقمىغانىدى، ئەمما بۇنى چۈشىنىپ تۇراتتى. ئەگەر ئۇنىڭ مېلانىيە بىلەن ئاكا — سىڭىللاردەك ئۆتىدىغانلىقىنى بىلمىگەن بولسا، ئۇمۇ ئوخشاشلا ئازابلانغان بولاتتى. ئاشلىپ يەنە، رېت ئۇنى باغرىغا بېسىپ نابۇت قىلىۋەتتى، زالىم بىر ئايالغا ئايلىنىۋەتتى، دەۋاتىدۇ. ئۇ شۇنداقلا ئويلايدىغان بولسا بۇنىڭدىن كېيىن رېتقا ئۆزىنى قۇچاقلاتمايدۇ. ئاشلىپ ئىككىسى باشقا بىرلىرى بىلەن توي قىلىپ، جىنسى تۇرمۇشتا بىر — بىرىگە سادىقلىقىنى ساقلاپ كەلسە بۇ نېمىدېگەن ئېسىل ئىش! بۇ خىيال ئۇزاققىچە سىكارلېتنىڭ كاللىسىدىن چىقماي تۇرۇۋالدى، بۇ خىيالدىن ئۇ خۇشال ئىدى. بۇ خىيال يەنە بىر ئەمەلىي مەسىلىنى، يەنى بۇنىڭدىن كېيىن بالا تۇغماسلىق كېرەكلىكىنى ئۇنىڭغا ئوچۇق ئاگاھلاندۇرۇپمۇ تۇرۇۋاتاتتى.

ئۆيگە قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، ئاشلىپنىڭ گەپلىرى بىلەن پەيدا بولغان خۇشاللىقلىرى ئاستا — ئاستا يوقىلىشقا باشلىدى. چۈنكى، ئۇ رېت باتلىرىغا بۈگۈن ئۆز ھۈجرىلىرىدا ئايرىم

يېتىشىنى دېيىشى، ئۇنىڭدىن پەيدا بولىدىغان ھەرقانداق ئىشقا تاقابىل تۇرىدىغان چارىلەرنى ئويلىشى كېرەك ئىدى. بۇ تەس ئىشلار ئىدى. ئۇنىڭدىن باشقا، ئۇ ئاشلىپىغا ئۇنىڭ تەلپىنى قاندۇرۇپ، رېت بىلەن بىللە ياتمايدىغان بولغانلىقىنى قانداق يوللار بىلەن بىلدۈرۈشى كېرەك؟ ئەگەر شۇنداق قىلغانلىقىنى ھېچكىم بىلمىسە، ئۇنداق قۇربان بېرىشلەرنىڭ نېمە ئەھمىيىتى بولسۇن؟ نومۇس قىلىش، خىجىل بولۇش دېگەنلەر ئادەمگە بەكمۇ كاشىلا قىلىدىغان نەرسىلەر ئىكەنغۇ. ئاشلىپى بىلەنمۇ رېت بىلەن پاراڭلاشقانداك ئەركىن پاراڭلىشالغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى. كېرەك يوق، بۇ ئەھۋالنى ئاشلىپىغا ئاشكارىلاشتا ئۇنىڭ چارىسى بار.

سىكارلېت ئۈستىگە چىقىپ، بالىلار ئۆيىنىڭ يېرىم ئوچۇق ئىشىكىدىن رېتنىڭ بونىپىنىڭ كارىۋىتى يېنىدا ئولتۇرغانلىقىنى، ئېللا قۇچقىدا، ۋادىنىڭ يانچۇقىدىن بىر نەرسىنى ئېلىپ ئۇنىڭغا كۆرسىتىۋاتقانلىقىنى كۆردى. رېتنىڭ بالجانلىقى، ئۇلار ئۈچۈن جېنىنى بېرىدىغانلىقى سىكارلېتنىڭ بەختى ئىدى. بەزى ئۆگەي ئاتلار ئۆگەي بالىلىرىنى ئۆلگۈدەك ئۆچ كۆرۈشەتتى.

— سىزگە گېپىم بار ئىدى، — دېدى ئۇ رېتقا، ئاندىن ئۆزىنىڭ ھۇجرىسىغا كىرىشىنى ئېيتتى. ئەڭ ياخشىسى، قايتا تۇغماسلىق قارارىغا كەلگەن، ئاشلىپىنىڭ مۇھەببىتى ئۆزىگە كۈچ بېرىۋاتقان مۇشۇنداق بىر چاغدا بۇ ئىشنى بىر تەرەپ قىلىۋېتىش كېرەك.

رېت ھۇجرىغا كىرىپ ئىشىكىنى يېپىپ قويدى.

— رېت، — دېدى سىكارلېت تۇيۇقسىزلا، — مەن ئەمدى بالا تۇغماسلىق قارارىغا كېلىپ قويدۇم.

رېت سىكارلېتنىڭ بۇ تۇيۇقسىز گېپىگە ھەيران قالغان بولسىمۇ، ئەمما چاندۇرماي ئاستا كېلىپ ئورۇندۇقتا ئولتۇردى. — قەدىرلىكىم، بونىپىنى تۇغمىغان ۋاقتىڭىزدىلا مەن سىزگە

بىرنى تۇغامسىز ياكى يىگىرمىنىمۇ، كارىم يوق دېگەنغۇ؟
ئۇ خۇددى پەرۋا قىلمىغاندەك مۇئامىلە قىلسام ئۇنىڭ تۇغۇش -
تۇغماسلىقىغا تەسىر كۆرسىتەلەيمەن، دەپ ئويلىغاندەك،
ئۇستىلىق بىلەن گەپ قىلغانىدى.

— بىزگە ئۈچ بالىمۇ يېتىدۇ، شۇڭا يىلدا بىرنى تۇغقۇم يوق.
— ئۈچمۇ ئارتۇق.

— سىزگىمۇ ئايان... — ئۇ گەپنى باشلاپ قويۇپ خىجىل
بولغاندەك قىزىرىپ كەتتى، — مېنىڭ مەقسىتىمنى
چۈشەندىڭىزمىكىن؟

— چۈشەندىم. ئەمما، سىزمۇ توي قىلغاندىن كېيىنكى
بۇرچۇمنى ئادا قىلىشىمغا يول قويمايدىغان بولسىڭىز، سىز
بىلەن ئاجرىشىشىمغا توغرا كېلىدىغانلىقىنى چۈشىنەمسىزكىن؟
— تولىمۇ قاملاشمىغان ئادەم - دە، سىز. نېمىشقا بۇنداق
ئويلايسىز؟ — سۆھبەت سىكارلېت ئويلىغاندەك بولمايۋاتاتتى،
شۇڭا ئۇ ئاچچىقى كېلىپ ۋارقىراپ كەتتى، — ئەگەر سىز
ئاياللارنى ئازراق بولسىمۇ ھۆرمەتلەي دەيدىغان بولسىڭىز، ئۇ
چاغدا... ئۇ چاغدا سىز مېنىڭ ھالىمغا يېتەتتىڭىز، خۇددى...
ھىم، ئاشلىپى ۋىلكېسقا قاراڭ، مېلانىيە تۇغسا بولمايدىغان
بولغاچقا، ئۇ...

— ئاشلىپى! ئۇ دېگەن ناھايىتى ئەدەپ - قائىدىلىك
ئادەم، — دېدى رېت ئۇنىڭ بۇ گېپىگە ھەيران قېلىپ، — قېنى
سۆزلەڭ.

سىكارلېت بىردىنلا تۇرۇپ قالدى. ئۇ دەيدىغىنىنى دەپ
بولغان، ئەمدى دەيدىغان گېپى يوق ئىدى. نېمىدېگەن دۆت، رېت
باتلىرىدەك شەخسىيەتچى چوشقىغا چېتىلىدىغان شۇنچىلا چوڭ
ئىشنى تەكەللىۋېلىپ بىلەن ئولتۇرۇپ پۈتكۈزگىلى بولاتتىغۇ؟
— بۈگۈن چۈشتىن كېيىن پەن زاۋۇتىغا باردىڭىز،
شۇنداقمۇ؟

— نەگىلا باراي، بۇ ئىش بىلەن ئۇنىڭ نېمە مۇناسىۋىتى؟
— سىز ئىشنى ياخشى كۆرىسىز، توغرىمۇ، سىكارلېت؟

سىزچە ئىت ئۆزىنىڭ كاتىكىدە تۇرغىنى ياخشىمۇ ياكى ئاتنىڭ ئوقۇرىدىمۇ؟^①

سىكارلېت يەنە ئاچچىقى كەلدى. قاتتىق ئۈمىدسىزلەندى ۋە خاتىرجەمسىزلەندى. بۇ گەپنىڭ مەنىسىنى ھەم چۈشەنمىگەندى. رېت ئورنىدىن ئاستا تۇرۇپ ئۇنىڭ يېنىغا كەلدى. ئېڭىكىنى تۇتۇپ ئۈستىگە كۆتۈرگەندى، يۈزى يۈزىگە توغرىلاندى.

— سىز تېخى بالا ئىكەنسىز، سىكارلېت، ئۈچ ئەر بىلەن ھايات كەچۈرۈپمۇ ئەرلەرنىڭ خاراكتېرىنى قىلچە چۈشەنمەيسىز، ئۇلارنى كىلىماكتېرىيە مەزگىلىدىكى مومايلارغا ئوخشىتامسىز قانداق؟

رېت خۇددى چاقچاق قىلغاندەك ئۇنىڭ مەڭزىنى بوش چىمداپ قويۇپ ئېڭىكىنى قويۇۋەتتى، ئاندىن بىر قېشىنى ئۇچۇرۇپ تۇرۇپ ئۇنىڭغا بىر ھازا قاراپ تۇرۇپ كەتتى.

— سىكارلېت، بىلىپ قويۇڭكى، سىز ۋە سىزنىڭ كارىۋىتىڭىز مېنى داۋاملىق ئۆزىگە تارتىپ تۇرىدىكەن، ئۇ چاغدا ماڭا كىشەنمۇ، يالۋۇرۇشلىرىڭىزمۇ كار قىلمايدۇ. مەن ھەر قانداق ئىشتا خىجىل بولۇش دېگەننى بىلمەيمەن، چۈنكى ئىككىمىزنىڭ ئوتتۇرىسىدا توختام بار... مەن ئۇ توختامغا باشتىن — ئاخىر ئەمەل قىلىپ كەلدىم، ئەمما سىز ئۇنى بۇزدىڭىز. بوپتۇ، ئىپپىتىڭىزنى ساقلاپ يېتىۋېرىڭ.

— سىز بۇ گېپىڭىز بىلەن، — سىكارلېت غەزەپ بىلەن توۋلاپ كەتتى، — سەن بىلەن كارىم يوق...

— سىز مەندىن زېرىكتىڭىز، شۇنداقمۇ؟ ئەسلىدە ئەرلەر ئاياللارغا قارىغاندا ئاسان زېرىكىپ قالىدىغان، سىز ئوخشىمايدىكەنسىز، پاكلىقىڭىز بويىچە قېلىۋېرىڭ، سىكارلېت. بۇ ئىشىڭىز ماڭا ھېچقانداق قىيىنچىلىق كەلتۈرمەيدۇ. كېرەك يوق، — ئۇ مۇرىسىنى قىسىپ قويۇپ كۈلۈپ كەتتى، — دۇنيادا

① ئىتنىڭ ئاتنىڭ ئوقۇرىدا تۇرۇشى، دېگەن بۇ سۆز نىيىتى يامان ئادەملەرنىڭ باشقىلارغا كېرەكلىك نەرسىسىنى ئۆزىمۇ ئىشلەتمەي، خەققىمۇ بەرمەي تىقىپ قويدى. دىغانلىقىغا قارىتىلغان.

پىكاردنىڭ تۇغۇلغان كۈنىگە كەتتى.

رائۇل مايىپىل بىلەن رېنى پىكاردنىڭ ئوغلى ئىدى،
سىكارلېت ئۇ بالىنى ئادەم ئەمەس مایمۇنغا ئوخشايدۇ، دەپ يامان
كۆرەتتى.

— ئەمىسە كىمىنىڭكىگە بارغۇڭ كەلسە شۇنىڭكىگە بارغىن،
ماڭ، چىقىپ پوركا ئېيت.

— بالىلارنىڭ ھېچقايسىسى يوق، — جاۋاب بەردى ۋاد، —
ھەممىسى شۇ يەرگە كەتتى.

ۋادنىڭ «ھەممىسى» دېگىنىنىڭ «مەندىن باشقىسى» دېگەن
مەنىدىكى گەپ ئىكەنلىكىنى ھەرقانداق ئادەم ئاڭلاپلا
بىلىۋالالايتتى. لېكىن، سىكارلېتنىڭ ئەس - يادى ھېساب -
كىتابىدا بولغاچقا، ئۇ گەپكە دېققەت قىلمىدى.

رېت ئورنىدىن تۇرۇپ ئولتۇرۇپ:

— سەن نېمىشقا بارمىدىڭ، ئوغلۇم؟ — دەپ سورىدى.

ۋاد ئۇنىڭ يېنىغا بېرىپ، بىر پۇتى بىلەن پولىنى توختىماي
سىيىپاپ خاپا ھالەتتە ئۆرە تۇردى.

— ماڭا تەكلىپنامە ئەۋەتتىمىدى، ئەپەندى.

رېت قويۇن سائىتىنى بونىنىڭ مەخسۇس بىر نەرسىلەرنى
بۇزۇپ تۇرىدىغان كىچىككىنە قوللىرىغا تۇتقۇزۇپ قويۇپ
ئورنىدىن تۇردى.

— ئۇ تۈگمەس بولمىغۇر ھېساب - كىتابىڭىزنى قويۇڭ،
سىكارلېت. ئۇلار ۋادنى نېمىشقا رائۇلنىڭ تۇغۇلغان كۈنىگە
چاقىرىشمايدۇ؟

— خۇدا ھەققى، رېت، مېنىڭ دىققىتىمنى چاچمىسىڭىزچۇ.
ئاشلىپ ھېساباتنى ئۇماچ قىلىۋېتىپتۇ. كىمنىڭ تۇغۇلغان
كۈنىنى دەيسىز؟ ھە، ئۇلارنىڭ ۋادنى چاقىرىمىغىنىمۇ بوپتۇ،
چاقىرىغان بولسىمۇ ئۇنى ئەۋەتمەيتتىم. رائۇلنىڭ مېرۋېتېر
خانمىنىڭ نەۋرىسى ئىكەنلىكىنى ئۇنتۇپ قالماڭ. ئۇ خانىم
ئۆيىگە ھۆر نېگىرلارنىڭ بالىلىرىنى چاقىرسا چاقىرىدۇكى،

بىزنىڭ بالىلىرىمىزنى ئۆزىنىڭ ئۇ مۇقەددەس ئۆيىگە چاقىرمايدۇ.

رېت ۋادقا قاراپ قويدى، ئۇ سەل قورقۇپ تۇرۇۋاتاتتى.
— بۇياققا كەلگىن، ئوغلۇم، — دېدى رېت ۋادنى ئۆزىگە تارتىپ، — راتولنىڭ تۇغۇلغان كۈنىگە بارغۇڭ بارمۇ؟
— ياق، ئەپەندى، — دەپ جاۋاب بەردى ۋاد قورقماي يۈرەكلىك تۇرۇپ، ئەمما گەپنى قىلىپ بولۇپلا يەرگە قارىۋالدى.
— ئېيتقىنا، ۋاد، سەن جوۋبەتتىن ياكى فىرانك يونىپىلنىڭ، ياكى باشقا دوستلىرىڭنىڭ تۇغۇلغان كۈنلىرىگە بېرىشنى ئويلايمسەن؟

— ياق، ئەپەندى، ئۇلارمۇ مېنى چاقىرىشمايدۇ.
— ۋاد، يالغان گەپ قىلما! — دەپ ۋارقىرىدى سىكارلېت كەينىگە ئۆرۈلۈپ، — تېخى ئۆتكەن ھەپتىلا باتنىڭ، كېلىپ تىسىنىڭ، ھىندوننىڭ بالىلىرىنىڭ تۇغۇلغان كۈنلىرىگە قاتناشتىڭغۇ؟

— سىزمۇزە. قېچىرنىڭ بېشىغا ئاتنىڭ نوختىسىنى سالغاندەك گەپ قېلىۋاتىسىز. قاچانقى گەپلەر ئۇ، — دېدى رېت سىكارلېتقا. ئارقىدىن ئۇ ئاۋازىنى سىلىقلاشتۇرۇپ ۋادتىن يەنە سورىدى، — سەن ئۇلارنىڭكىگە بارغاندا خۇشال ئوينىدىڭمۇ؟ قورقماي دەۋەر.

— ياق، ئەپەندى.
— نېمە ئۈچۈن؟
— مەن... مەن بىلمەيمەن، ئەپەندى. نېگىر مومام... نېگىر مومما ئۇلارنى ئەسكى ئاق تەنلىكلەر دېگەن.
— ئۇ نېگىر مومماڭنىڭ تېرىسىنى تەنۇر سويمايدىغان بولسام، — سىكارلېت ئورنىدىن چاچراپ تۇرۇپ توۋلاپ كەتتى، — سەن ئاپاڭنىڭ دوستلىرىنى...
— بالا راست گەپ قىلىۋاتىدۇ، نېگىر ئانىمۇ شۇنداق، —

دېدى رېت، — ئەمما سىز ئەزەلدىن ھەقىقەتنى تونۇمايسىز،

ئالدىڭىزغا ئۇچراپ تۇرسىمۇ شۇنداق... كۆڭلۈڭنى يېرىم قىلما،
ئوغلۇم. بېرىشنى خالىمىغان ئۇنداق جايلارغا بارمايلا قوي. مە! —
ئۇ يانچۇقىدىن پۇل ئېلىپ ئۇنىڭغا بەردى، — پورققا ئېيت، ئۇ
سېنى پەيتونغا سېلىپ بازارغا ئاپىرىپ ئوينىتىپ كەلسۇن،
ئۆزۈڭگە كەمپۈت سېتىۋال... جىق ئال، ئەمما جىق يەۋەتمە،
قورسىقىڭ ئاغرىپ قالىدۇ.

ۋاد خۇشال بولۇپ پۇلنى يانچۇقىغا سالدى، ئاندىن ئاپىسىنىڭ
قوشۇلۇشىنى ئۈمىد قىلغاندەك ئىتتىك ئۇنىڭغا قارىدى.
سىكارلېتنىڭ قايىقلىرى تۇرۇلۇپ كەتكەن، رېتقا قاراپ تۇراتتى.
رېت يەردىن بونىيى ئېلىپ يۈزىنى ئۇنىڭ يۈزىگە يېقىپ
تۇرۇۋالدى. سىكارلېت ئۇنىڭ چىرايىنى تولۇق كۆرەلمىدى،
ئەمما كۆزلىرىدىن قورقۇنچقا يېقىمىراق بىر خىل ئىپادە،
قورقۇنچ ۋە كايىشتەك بىر خىل ھالەت ئىپادىلىنىپ تۇراتتى.
ۋاد ئۆگەي دادىسىنىڭ مەردلىكى بىلەن يۈرىكى سەل توختاپ،
ئىزا تارتىپراق ئۇنىڭ ئالدىغا باردى.

— رېت تاغا، سىزدىن بىر ئىشنى سورىسام بولامدۇ؟
— ئەلۋەتتە، بولىدۇ، — رېت سەل ئەنسىرىگەندەك
قىلىۋاتاتتى. ئەمما، يەنە بىپەرۋادەكمۇ كۆرۈنەتتى، — نېمە
ئىش، ۋاد؟
— رېت تاغا، سىز... سىز ئۇرۇشتا جەڭگە قاتنىشىپ
باققانىمۇ؟

رېتنىڭ سەزگۈر كۆزلىرى سەل كەينىگە تارتىلغاندەك
بولدى، ئەمما يەنىلا شۇنداق ئۆتكۈر ئىدى، ئاۋازى بولسا
ئىختىيارىراق چىقىۋاتاتتى.

— بۇنى نېمىدەپ سوراپ قالدىڭ، ئوغلۇم!
— ھىم. جوۋبەتتىن سىزنى جەڭگە قاتناشمىغان دەيدۇ،
بونىيىلمۇ شۇنداق دېدى.

— سەن ئۇلارغا نېمە دېدىڭ؟
ۋاد سەل تۈتۈلۈپ قالدى.

— مەن... مەن ئۇلارغا بىلمەيمەن دەپ جاۋاب بەردىم، —
ئارقىدىن ئۇ بىر گەپنى قوشۇپ قويدى، — مەن ئۇلارغا پەرۋا
قىلمىدىم، تېخى بىر نەچچىسىنى ئوردۇم. سىز ئۇرۇشقا
قاتناشقانمۇ، رېت تاغا؟

— قاتناشقان، — دېدى رېت كەسكىن تەلەپپۇزدا، —
ئارمىيەدە سەككىز ئاي بولدۇم. لوۋبجويدىن تېننېسنىڭ
فىرانكىلىن دېگەن يېرىگىچە ئۇرۇشۇپ باردىم. جونستون تەسلىم
بولغاندا مەن ئارمىيەدە ئىدىم.
ۋاد خۇشاللىقىدا تولغىنىپ كەتتى. سىكارلېت كۈلۈپ
قويدى.

— مەن سىزنى ئۆزىڭىزنىڭ ئۇرۇش تارىخىڭىزدىن بىر
كۈنلەردە نومۇس قىلىپمۇ قالسۇ دەپ ئويلايمەن، — دېدى
سىكارلېت، — سىز ماڭا ئۇ ئىشلىرىڭىزنى باشقىلارغا دېمەڭ
دېگەندىڭىزغۇ؟

— تىنچ! — ئۇنى گەپتىن توستى رېت، — ۋاد، ئەمدى رازى
بولغانسەن؟

— ھەئە، ئەپەندى! مەن سىزنىڭ ئۇرۇشقا
قاتناشقانلىقىڭىزنى بىلەتتىم. سىز ئۇلار دېگەندەك قورقۇنچاق
ئادەم ئەمەس. بىراق... سىز نېمىشقا باشقا بالىلارنىڭ دادىلىرى
بىلەن بىللە بولمىغان؟

— باشقا بالىلارنىڭ دادىلىرى ئەخمەق ئادەملەر، ھەممىسى
پىيادە ئەسكەر بولغان. بۇرۇن مەن ۋېست ھەربىي مەكتىپىنىڭ
ئوقۇغۇچىسى بولغاچقا، زەمبىرەكچىلەر قىسمىغا بۆلۈنگەن،
مۇنتىزىم زەمبىرەكچىلەر قىسمىغا. ۋاد، ئۇ قىسمىغا كىرىش
ئۇنداق ئاسان ئىش ئەمەس.

— مەنمۇ چوقۇم شۇنداق دەپ ئويلايمەن، — دېدى ۋاد. ئۇنىڭ
چىرايى بىردىنلا نۇرلىنىپ كەتتى، — سىز يارىلانغانمۇ، رېت
تاغا؟

رېت سەل ئىككىلىنىپ تۇرۇپ قالدى.

— ئۇنىڭغا ئىچىڭىز سۈرۈپ كەتكەنلىكىنى سۆزلەپ بېرىڭ.
رېت قولىدىكى بالىنى ئاۋايلاپ گىلەمنىڭ ئۈستىگە ياتقۇزۇپ
قويۇپ، ئاندىن كۆڭلىكىنى يۇقىرىغا قايرىدى.
— بۇياققا كەل، ۋاد، مەن ساڭا يارىلانغان يېرىمنى
كۆرسىتىپ قوياي.

ۋاد خۇشال ھالدا ئۇنىڭ يېنىغا بېرىپ ئۇ قولى بىلەن
كۆرسەتكەن يەرگە قارىدى، كۆكرىكىدىن تارتىپ دوۋسۇنىغىچە
ئۇزۇن بىر تاتۇق كۆرۈنۈپ تۇراتتى. ئۇ كالفورنىيەدىكى ئالتۇن
كاندا بىرسى بىلەن سوقۇشۇپ قېلىپ پىچاق تىلمۇتەتكەن يەر
ئىدى، ۋاد ئۇنى بىلمەيتتى، شۇڭا ئۇ قاتتىق خۇشال بولۇپ،
ھاياجانلانغانىدىن نەپەس ئالماي قالدى.

— مەن سىزنىمۇ مېنىڭ دادامغا ئوخشاش دەپ ئويلايتتىم،
رېت تاغا.

— ئاساسەن ئوخشاش، ئوخشاشمايدىغان يەرلىرىمىزمۇ بار، —
دېدى رېت كۆڭلىكىنى ئىشتىنىنىڭ ئىچىگە تىقىۋېتىپ، —
بولدى، ئەمدى بازارغا بېرىپ قولۇڭدىكى پۇلۇڭنى خەجلەپ
كەلگىن. بۇنىڭدىن كېيىن قايسى بالا مېنى ئۇرۇشقا قاتناشمىغان
دېسە، تۇتۇۋېلىپ تازا قوي.

ۋاد خۇشاللىقىدا دىكىلداپ سەكرەپ ئۆيدىن چىقىپ كەتتى.
رېت بونىپىنى باشقىدىن قولغا ئالدى.

— نېمىشقا ئۇنىڭغا يالغان گەپ قىلىسىز، باتۇر بايۋەچچە
ئەسكەر؟ — سورىدى سىكارلېت.

— ئوغۇل بالىلار، بولۇپمۇ ئۆگەي ئوغۇل بالىلار دادىلىرىدىن
پەخىرلىنىشلىرى كېرەك. مەن ئۇنىڭ باشقا بالىلارنىڭ ئالدىدا
يەرگە قاراپ قېلىشىمنى ھەرگىز خالىمايمەن. بالىلار بىر —
بىرىگە رەھىمسىز كېلىدۇ.

— قۇرۇق گەپ.

— مەن بۇ ئىشنىڭ ۋاد بىلەن مۇناسىۋەتلىك بولۇپ
قالدىغانلىقىنى زادىلا ئويلاپ باقمىغان، — دېدى رېت ئاستا

سۆزلەپ، — ئەمما كەلگۈسىدە بوننى بۇنداق ئەھۋالغا
ئۇچرىمايدۇ.

— قانداق ئەھۋالغا؟

— سىز مېنى بوننىنى دادىسى ئۈچۈن نومۇس قىلىدىغان
ئەھۋالغا چۈشۈرۈپ قويدۇ دەپ ئويلايمسىز؟ ئومۇ توققۇز — ئون
ياشلارغا كىرگەندە كوللېكتىپ پائالىيەتلەرگە قاتنىشالماي ئۆيدە
يالغۇز ئولتۇرسۇنمۇ؟ ئۈنمۇ ئۆزىنىڭ سەۋەنلىكىدىن ئەمەس،
ۋادقا ئوخشاش ئاتا — ئانىسىنىڭ سەۋەنلىكى بىلەن نومۇسقا،
ھاقارەتكە ئۇچرىسۇن دەيمىز؟

— ۋاي — ۋوي، ئۇ دېگەن بالىلارنىڭ تۇغۇلغان كۈن
مەرىكىسىغۇ.

— ياش قىزلارنىڭ ئەڭ دەسلەپكى ئىجتىمائىي
مۇناسىۋەتلىرى بالىلارنىڭ ئاشۇنداق پائالىيەتلىرىدىن باشلانغان.
سىز مېنىڭ قىزىمنى ئاتلانتادىكى يۇقىرى تەبىقىنىڭ سىرتىدا
قىلىپ ئۆيدە چوڭ بولسۇن دېمەكچىمۇ؟ مەن ئۇنى بۇ يەردە،
چارلېستوندا ياكى ساۋاننا ياكى يېڭى ئورلېئاندا قارشى
ئېلىنماي، شىمالغا ئوقۇشقا ياكى زىيارەتكە ئەۋەتىدىغان ئىشنى
ھەرگىز قىلمايمەن، ئۇنىڭدىن باشقا، ئانىسىنىڭ دۆتلۈكى،
دادىسىنىڭ مۇتەھەملىكى تۈپەيلىدىن جەنۇبلۇقتىن بىرەر لايىق
چىقماي قالغۇدەك بولسىمۇ، ئۇنى شىماللىققا ياكى بىر چەت
ئەللىككە ياتلىق قىلمايمەن.

شۇ ئارىلىقتا ۋاد قايتىپ كېلىپ ئىشىك تۈۋىدە ئۇلارنىڭ
پارىڭىغا قىزىقىپ قۇلاق سېلىپ تۇراتتى، بەزى گەپلەرنى
چۈشەنمىگەنىدى.

— بوننى بېئو بىلەن توي قىلسا بولمامدۇ.

رېت ئاچچىقى بىلەن كەينىگە بۇرىلىپ، ۋادنى كۆرگەندىن
كېيىن ئۆزىنى بېسىۋالدى، ئەمما ئادىتى بويىچە ئۇنىڭ گېپىنى
جىددىي تۇرۇپ ئويلىدى.

— بوننى بېئو ۋىلكېس بىلەن توي قىلسىمۇ بولىدۇ. ۋاد،

سەن ئۆزۈڭ كىم بىلەن توي قىلىشنى خالايسەن؟
— مەن ھېچكىم بىلەن توي قىلمايمەن، — دېدى ۋاد
ئىشەنچلىك ھالدا. ئۇ بۇ ئادەم بىلەن باراۋەر تۇرۇپ
پاراڭلاشقىنىغا تولىمۇ خۇشال ئىدى. مېلانىيە بىلەنمۇ شۇنداق
پاراڭلىشالايتتى. مېلانىيە ئۇنى زادى جىملىمەيتتى. ئەكسىچە
ئۇنىڭغا ئىلھام بېرەتتى، — مەن كەلگۈسىدە ھاۋر
ئۇنىۋېرسىتېتىدا ئوقۇپ دادامغا ئوخشاش ئادۋوكات بولىمەن،
ئاندىن ئۇنىڭ ئىزىدىن مېڭىپ باتۇر ئەسكەر بولىمەن.

— مېلانىيە ئۇنىڭ ئاغزىنى چاپلىۋەتسۇن ئىلاھىم، — دېدى
سىكارلىت ئاچچىق قىلىپ، — ۋاد، سەن كەلگۈسىدە ھاۋر
ئۇنىۋېرسىتېتىدا ئوقۇمايسەن، ئۇ دېگەن شىماللىقلارنىڭ
مەكتىپى. مەن سېنىڭ ئۇلارنىڭ مەكتەپلىرىگە بېرىپ
ئوقۇشۇڭنى خالىمايمەن. جورجىيە ئۇنىۋېرسىتېتىدا ئوقۇيسەن،
ئۇ مەكتەپنى تۈگەتكەندىن كېيىن مېنىڭ دۇكىنىمنى
باشقۇرىسەن، داداڭغا ئوخشاش باتۇر ئەسكەر بولۇشۇڭغا كەلسەك ...

— تىنچ! — رېت ئۇنىڭغا گېپىنىڭ ئاخىرىنى دېگۈزمىدى.
چۈنكى، ئۇ ۋادنىڭ ئەزەلدىن كۆرۈپ باقمىغان دادىسى توغرۇلۇق
گەپ قىلغاندا كۆزلىرىنىڭ نۇرلىنىپ كەتكەنلىكىگە دىققەت
قىلغانىدى، — ۋاد، سەن چوڭ بولغاندا داداڭغا ئوخشاش باتۇر
ئادەم بول. داداڭ ئاجايىپ باتۇر ئادەم ئىدى، باشقىلار ئۇنداق
ئەمەس دېسىمۇ سەن ئۇنىما. ئۇ سېنىڭ ئاپاڭ بىلەن توي
قىلغان، شۇنداقمۇ؟ بۇمۇ ئۇنىڭ ئىنتايىن جاسارەتلىك ئادەم
ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلايدۇ. مەن سېنىڭ ھاۋر ئۇنىۋېرسىتېتىدا
ئوقۇپ ئادۋوكات بولۇشۇڭنى خۇشاللىق بىلەن قارشى ئالىمەن.
بولدى، ئەمدى چىقىپ پورك بىلەن بازارغا بېرىپ كەلگىن.

— سىزگە رەھمەت. ئەمما، سىز بالامغا ئۆزۈمنىڭ تەربىيە
بېرىشىمگە يول قويۇڭ، — دېدى سىكارلىت ۋاد چىقىپ
كەتكەندىن كېيىن ئۆيىنى بېشىغا كىيىپ.

— ئۇنى سىز باشقۇرىمەن دېسىڭىز ئىشنىڭ بۇزۇلغىنى شۇ!

ۋاد بىلەن ئېلاننىڭ تەربىيەسىنى كېچىكتۈرگىنىڭىزمۇ بېتىپ ئاشىدۇ. ئەمما، مەن سىزنىڭ بوننىڭىمۇ ئاشۇنداق مۇئامىلە قىلىشىڭىزغا قوشۇلالمىمەن. بوننى كەلگۈسىدە كىچىك مەلىكە بولۇپ چىقىشى كېرەك. دۇنيادىكى ھەممە ئادەم ئۇنى ياخشى كۆرىدىغان بولسۇن. ئۇنىڭ بارمايدىغان يېرى بولمايدۇ. سىز مېنى ئۇ چوڭ بولغاندا بۇ ئۆيگە كېلىپ - كېتىپ تۇرۇۋاتقان قاششاقلار بىلەن باردى - كەلدى قىلدۇرۇشىڭىز كېرەك، دېمەكچىمۇ؟

— ئۇلار سىزدىن مىڭ ياخشى...

— سىزگە قارىغاندا مىڭ ياخشىدۇ، ئومىقمى. ئەمما، بوننى ئۇلارغا مۇتلەق ئوخشىمايدىغان قىز بولىدۇ. ئۇنى ئۆزىڭىز ئارىلىشىپ يۈرۈۋاتقان سەرگەردانلارغا ياتلىق بولىدۇ دەپ ئويلايمسىز؟ خەقنى زىيانغا دەسسىتىدىغانغا تۇرغان ئېرلاندىيەلىكلەر، شىماللىق ئالۋاستىلار، سومكىچىلارنىڭ پارتىيەسىنىڭ بىردىنلا بېيىپ كەتكەن بايلىرى دېگەندەك... مېنىڭ باتلىر جەمەتى بىلەن روبىللارد جەمەتنىڭ قېنى بىلەن يۇغۇرۇلغان بوننىم...

— يەنە ئوخارا جەمەتمۇ بار...

— ئوخارا جەمەتى زامانى ئاۋۋال ئېرلاندىيە پادىشاھىنىڭ بېقىندىلىرىدىن بولغانىمىش. ئەمما، سىزنىڭ دادىڭىز باشقىلارنى زىيانغا ئۇچرىتىشقا تۇرغان چېۋەر بىر دېھقان، خالاس. سىزمۇ دادىڭىزدىن ئانچە قېلىشمايسىز... ئەمما، مەندىمۇ خاتالىق بار، ئىلگىرىكى ھاياتىمنى خۇددى دوزاختىن چىققان شەپەرەڭدەك، ھەممە ئىشنى ئۆزۈمگە مۇناسىۋەتسىز بىلىپ، خىيالىمغا كەلگەننى قىلىپ بېھۋەدە ئۆتكۈزۈۋەتتىم. ئەمدى بوننى ئۇنداق بولمايدۇ. مەن بۇرۇن نېمىدېگەن ئەخمەق! بوننى چارلىستوندا قارشى ئېلىنمايدۇ، مەيلى مېنىڭ ئاپام ياكى سىزنىڭ ھامىلىرىڭىز ھەرقانچە چارىسىنى قىلغان بىلەنمۇ ئوخشاش... چارىسىنى ئۆزىمىز قىلمىساق، ئۇنىڭ بۇ يەردە پۈت دەسسەپ

تۇرالشىمۇ تەس.

— رېت، سىز بۇ ئىشنى ئەجەبمۇ ئېغىرلاشتۇرۇۋەتتىڭىزغۇ؟
قىزىق - دە سىز، بىزنىڭ شۇنچە كۆپ پۇلىمىز تۇرسا...

— ئۇ پۇللىرىڭىز بىر تىيىن! مەن ئۇنىڭغا ھازىرلاپ
بەرمەكچى بولغان تەرتىپنى يېنىمىزدىكى ھەممە پۇلىمىزغا
سېتىۋالالمايمىز. مەن بونىپىنىڭ پىكارىنىڭ ئەسكى ئۆيى ياكى
ئېلىسىن خانىمنىڭ لىڭشىپ تۇرغان ئامبىرىدا قاتتىق بولكىنى
غاچاپ ياشىشىنى خالايمەنكى، جۇمھۇرىيەتچىلەرنىڭ ۋەزىپە
تاپشۇرۇۋېلىش سورۇنلىرىنىڭ چولپىنى بولۇشىنى خالمايمەن.
سىزمۇ تازا گالۋاڭ! سىز بالىلارغا جەمئىيەتتىن بىر ئورۇن
ھازىرلاپ قويۇش ئۈچۈن ھەرىكەت قىلىشىڭىز كېرەك ئىدى...
لېكىن ئۇنى قىلمايۋاتسىز، ھەتتا ئۆزىڭىزنىڭ ئەسلىدىكى
ئورنىڭىزنى ساقلاپ قېلىشىنىمۇ ئەستايىدىل ئويلىمىدىڭىز.
شۇڭا، ھازىرغىچە دۇنياغا تۇتقان مۇئامىلىڭىزنى ئۆزگەرتىشىڭىز
ئىنتايىن قىيىنغا توختاۋاتىدۇ. سىز پۇلغا ئۆزىڭىزنى بەك ئۇرۇپ
كېتىۋاتسىز، خەقنى بوزەك قىلىشنى ياخشى كۆرۋاتسىز.

— مېنىڭچە، سىزنىڭ بۇ دېگەنلىرىڭىزنىڭ ھەممىسى چۆگۈن
ئىچىدىكى بوران - چاپقۇن، كىچىك ئىشنى يوغىنىتىۋەتكەنلىك،
خالاس، — دېدى سىكارلېت سالقىن تۇرۇپ. ئاندىن بۇ سۆھبەت
مۇشۇيەرگىچە بولسۇن دېگەندەك، قولىدىكى ھېسابات دەپتىرىنى
ئاۋاز چىقىرىپ ۋارقلاشقا باشلىدى.

— بىزگە پەقەت ۋىلكېس خانىملا ياردەم بېرەلەيتتى، ئەمما
سىز ئۇنى ھاقارەتلىدىڭىز، ئۇنىڭدىن يىراقلاشتىڭىز. سىزدىن
ئۆتۈنۈپ قالاي، مېنىڭ ئالدىمدا ئۇنىڭ نامراتلىقىنى، جۇل -
جۇل چاپانلىقىنى دېمىسىڭىز. ئاتلانتانىڭ بارلىق
جەۋھەرلىرىنىڭ روھى ھەم مەركىزى پەقەت شۇلا. ئۇنى بىزگە
ئەۋەتكىنى ئۈچۈن خۇداغا مىڭ قەتلە شۈكۈر ئېيتساق بولىدۇ، ئۇ
بىزگە ئاشۇ تەرەپلەردىن ياردەم بېرىدۇ.

— ئەمدى سىز قانداق قىلماقچى؟

— قانداق قىلماقچى؟ بۇ شەھەردىكى مۇتەئەسسىپلەرنىڭ ھەربىر ئايال باشلىقىغا، بولۇپمۇ مېرۇپتېر خانىمغا، ئېلىسن خانىمغا، ۋېمتىن خانىمغا، مادې خانىمغا خىزمەت ئىشلىمەكچى. ئۇ ئۈچ قېرى مۈشۈكلەرنىڭ ئالدىغا ئۆمىلەپ بارساممۇ مەيلى. ئۇلارنىڭ سوغۇق مەسخىرىلىرىگە چىداپ، ئۆتمۈشتىكى قىلمىشلىرىمغا توۋا قىلىمەن، ئۇلارنىڭ نەس باسقۇر ساخاۋەتخانىلىرىغا پۇل ئىئانە قىلىمەن، چېركاۋلىرىغا بېرىپ ئىبادەت قىلىمەن. جەنۇب ئىتتىپاقى ئۈچۈن قىلغان ئىشلىرىمنىڭ ھەممىسىگە ئىقرار بولىمەن، ماختاپ كۆككە كۆتۈرىمەن، زۆرۈر تېپىلسا ئۇ خەقنىڭ 3K پارتىيەسىگىمۇ ئەزا بولۇپ گىرىمەن. يەنە مەن ئۆزۈم قۇتۇلدۇرغان ئۇ ئادەملەرگە قىلچە ئىككىلەنمەي ماڭا قەرزدار ئىكەنلىكلىرىنى بىلدۈرىمەن. سىزگە كەلسەك، خانىم، ماڭا رەھىم قىلىپ، كەينىمدىن مېنىڭ قىلىۋاتقان ئىشلىرىمغا توپا چاچماڭ. مەن ياخشىلىشىپ قالماقچى بولۇۋاتقان ئۇ ئادەملەرگە ناچار ياغاچلىرىڭىزنى ساتماڭ ياكى باشقا تەرەپلەردىن ھاقارەت قىلماڭ. يەنە بىر گەپ، ئىشتات باشلىقى بۈلۈك بىزنىڭ ئۆيىگە ئىككىنچى ئاياغ باسمىسۇن، ئاڭلىدىڭىزمۇ؟ سىز بىلەن دائىم ئالاقە قىلىپ كېلىۋاتقان ئۇ لاتاپەتلىك ئوغرىلارمۇ ئۆيىمىزگە كەلگۈچى بولمىسۇن. ئەگەر سىز مېنىڭ نارازىلىقىمغا قارىماي ئۇلارنى داۋاملىق تەكلىپ قىلىدىغان بولسىڭىز، ئۇ چاغدا ئۇلار مېنى مەڭگۈ كۆرەلمەيدۇ، بۇنىڭ بىلەن سىز ئوسال ئەھۋالغا چۈشۈپ قالسىز. ئۇلار ئۆيىگە كىرىدىكەن، مەن بېلىپ ۋاتلىنىنىڭ قاۋاقخانىسىغا بېرىپ ئۇ يەردىكى ھەربىر ئادەمگە ئەھۋالنى دەيمەن. ئۇلار مېنىڭ سىزنىڭ ئۇ ئادەملىرىڭىز بىلەن بىللە يۈرۈشىنى خالىمايدىغانلىقىمنى ئاڭلىسا چوقۇم خۇشال بولىدۇ.

سىكارلېت ئۇنىڭ بۇ گەپلىرىنى ئاچچىق ئازاب ئىچىدە ئولتۇرۇپ ئاڭلاۋاتتى، ئاخىردىكى گېپىنى ئاڭلاپ ئاچچىق كۈلۈپ قويدى.

— شۇنىڭ بىلەن ئوغرى كېمىسىگە چىققان ئۇ قىمارۋازلار بىلەن ھايانكەشلەر دۇرۇس ئادەملەرگە ئايلىنىپ قالىدىكەن — دە؟ سىز يامان يولىڭىزدىن يانماقچى بولىدىكەنسىز، مېنىڭچە، ئەڭ ياخشىسى بىرىنچى بولۇپ بېللى ۋاتلىنىڭ ئۆيىنى سېتىۋېتىڭ. بۇ قارىسىغا ئېتىلغان ئوق ئىدى. سىكارلېت ھازىرغىچە ئۇ ئۆيلەرنىڭ رېتىنىڭ ئۆيلىرى ئىكەنلىكىنى تازا ئېنىق بىلمەيتتى، ئەمما گۇمان قىلاتتى. رېت خۇددى سىكارلېتنىڭ كۆڭلىدىكىنى پەرەز قىلىپ بىلىۋالغاندەك ئۇشتۇمتۇت قاتتىق كۈلۈپ كېتىپ:

— سىزنىڭ بۇ تەكلىپىڭىزگە كۆپ رەھمەت، — دېدى.
ئەگەر رېت باتلېر ۋەزىيەتنى توغرا مۆلچەرلىگەن بولسا، ئۆزىنىڭ يامان يولىدىن ياندىغان ۋاقتىنى مۇنداق بىر مۇشكۈل پەيتكە توغرىلىمىغان بولاتتى. بالدۇرمۇ ئەمەس، كېيىنمۇ ئەمەس، دەل مۇشۇ كۈنلەردە جۇمھۇرىيەتچىلەر پارتىيەسى ۋە ئۇ پارتىيەگە قاتناشقان جەنۇبلۇق ئاق تەنلىكلەرنىڭ يامان نامى چىقىپ كېتىۋاتاتتى. چۈنكى، سومكىچىلار پارتىيەسىنىڭ ھاكىمىيىتى چىرىپ پەللىگە يەتكەنىدى. شۇنىڭغا مۇناسىپ ھالدا رېت باتلېرنىڭ ئىسمىمۇ شىماللىقلار، جۇمھۇرىيەتچىلەر ۋە ئۇنىڭغا قاتناشقان جەنۇبلۇق ئاق تەنلىكلەر بىلەن چەمبەرچاس باغلىنىپ كەتكەنىدى.

1866 — يىلى ئاتلانتالىقلار شۇ چاغدىكى ئۆزلىرىنىڭ ھەربىي ئىدارە قىلىش تۈزۈمىدىنمۇ يامان تۈزۈمنىڭ دۇنيانىڭ ھېچقانداق يېرىدە بولمايدىغانلىقىنى چەكسىز غەزەپ ئىچىدە ھېس قىلىشقا باشلىغانىدى. بۈگۈنگە كەلگەندە بولسا، بۈلۈك ھۆكۈمرانلىقنىڭ ئۇ چاغدىكىدىنمۇ قەيىم ئىكەنلىكىنى بىلىشتى. جۇمھۇرىيەتچىلەر بىلەن ئۇلارنىڭ ئىتتىپاقداشلىرى نېگىرلارنىڭ بېلەت تاشلاشلىرىغا تايىنىپ ھۆكۈمرانلىق ئورنىنى مۇستەھكەملىۋېلىپ، قولىدا ھوقۇق يوق، ئەمما داۋاملىق قارشىلىشىپ كېلىۋاتقان ئاز ساندىكى پارتىيەلەرنى ئۆز

ئىختىيارلىرى بويىچە ئاياغ ئاستى قىلىشماقتا ئىدى.

نېگىرلارنىڭ ئىچىدە: «ئىنجىل» دا پەقەت ئىككى خىل ئادەملەر، يەنى باجگرلار بىلەن جىنايەتچىلەرلا تىلغا ئېلىنغان، دېگەن بىر گەپ تارقىلىپ كەتتى. شۇنىڭ بىلەن نېگىرلارنىڭ ھېچقايسىسى ئۇ جىنايەتكار تەشكىلاتلارغا قاتناشماي، جۇمھۇرىيەتچىلەر پارتىيەسىگە قىزغىن كىرىشكە باشلىدى. ئۇلارنىڭ يېڭى غوجايىنلىرى ئۇلارنىمۇ قوللاپ بېلەت تاشلىش ئىشلىرى، كەمبەغەل ئاق تەنلىكلەر بىلەن جۇمھۇرىيەتچىلەر پارتىيەسىگە قاتناشقان جەنۇبلۇق ئاق تەنلىكلەرگە كاتتا ئەمەللەرنى بېرىشتى، ھەتتا بەزى نېگىرلارغىمۇ مەنەسپلەرنى ھەدىيە قىلىشتى. ئۇ نېگىرلار پارلامېنتنىڭ ئىشخانىلىرىدا گازىر چىقىپ، ئاياغ كىيىپ كۆنىمگەن پۇتلىرىدىكى ئاياغلىرىنى سېلىپ - كىيىپ دېگەندەك ئىشلار بىلەن بىكار ئولتۇرۇشتى. ساۋاتلىقلىرى ئىنتايىن ئاز ئىدى، ئەمما قوللىرىدىكى ھوقۇقلىرىنىڭ چوڭلۇقى ئادەمنى ھەيران قالدۇراتتى.

ئىشتات پارلامېنتىنى بىر توپ ھايانكەشلەر، ھۆددىگەرلەر، كارخانىچىلار شامال ئۆتمىگۈدەك دەرىجىدە ئورۇنلانغانىدى. ئۇلارنىڭ بەزىلىرى ھۆكۈمەت پۇلى بىلەن بېيىپ تىنىپ كېتىۋاتتى. ئۇلار قىلچە قىينالمايلا ھۆكۈمەتتىن تۆمۈرىيول ياسايمىز دەپ نۇرغۇن پۇل ئالاتتى، ئەمما تۆمۈرىيولدا مەڭگۈ ئىش باشلانمايتتى. پاراۋۇز، ۋاگونلارنى سېتىۋالسىمىز دەپمۇ پۇل ئېلىشتى. ئەمەلىيەتتە، ئۇ نەرسىلەرمۇ يوق بولۇپ چىقاتتى.

ئىسراپچىلىق، خىيانەتچىلىك ۋە باشقا چىرىكلىكلەرگە قارىغاندا خەلقنىڭ ئىشتات باشلىقىنىڭ شىمالغا بېرىپ ئۇ مەسىلىلەرگە قارىتا سۆزلىگەن خاتا سۆزلىرىگە بولغان خاتا نەپىرىتى بەكرەك كۈچلۈك ئىدى، جورجىيەلىكلەر ئۇلارنىڭ ئۇ خىل چىرىكلىكلىرىگە قارشىلىق بىلدۈرگەندە، ئىشتات باشلىقى ئالدىراپ - تېنەپ شىمالغا بېرىپ دۆلەت مەجلىسىدە ئاق تەنلىكلەر نېگىرلارنى كەمسىتتى، جورجىيەلىكلەر يەنە بىر

قېتىم توپىلاڭ كۆتۈرمەكچى، دەپ شىكايەت قىلاتتى، ئۇ يەرلەرنى ھەربىي ئىدارە قىلىش كېرەك، دەپ تەلەپ قىلاتتى. ئەمەلىيەتتە، بىرمۇ جورجىيەلىك نېگىرلار بىلەن جېدەللەشمەيتتى، تېخى شۇنداق جېدەللەردىن ئۆزىنى تارتاتتى، ئىككىنچى قېتىم ئىچكى ئۇرۇش ئېلىپ بېرىشنى ئويلاۋاتقان بىرمۇ جورجىيەلىك يوق ئىدى، مىلتىق ئاستىدىكى تۈرۈمدە ياشاشنى تەلەپ قىلىۋاتقانمۇ ئادەم مەۋجۇت ئەمەس ئىدى. ئۇلارنىڭ بىردىنبىر تەلپى ھېچقانداق كاشىلىقلارغا ئۇچرىماي تىنچ - خاتىرجەم ياشاش ئىدى. لېكىن، ئىشتات باشلىقىنىڭ تۆھمەتلىرى نەتىجىسىدە شىمال ھۆكۈمىتى جورجىيەدە قايتا توپىلاڭ چىقماسلىق ئۈچۈن قاتتىق باشقۇرۇش تۈزۈمى بېكىتىش قارارىغا كەلدى، ئەمەلىيەتتەمۇ ئۇ تۈزۈمنى قاتتىق كۈچەيتىۋەتتى.

جورجىيەنىڭ كانىيىنى قاتتىق سىقىۋاتقان ئادەملەر ئۈچۈن بۇ بەكمۇ خۇشاللىنارلىق ئىش ئىدى. بۇنىڭ بىلەن چىرىكلىك، خىيانەتچىلىك تېخىمۇ ئەۋج ئالدى، نۇرغۇن ئادەملەر، ھەتتا ھۆكۈمەتمۇ بۇ ئىشلارغا سۈكۈت قىلدى. بۇنداق ئەھۋالدا ئۇ ئىشلارغا قارشى تۇرۇشمۇ، نارازىلىق بىلدۈرۈشمۇ بىكار ئىدى، چۈنكى ئىشتات ھۆكۈمىتىنى ئارمىيە قوللايتتى.

ئاتلانئاللىقلار بۈلۈك بىلەن ئۇنى قوللايدىغان ئاق تەنلىكلەرگە ۋە ئۇلار بىلەن ئاپاق - چاپاق ئۆتىدىغان ئادەملەرگە ئىچ - ئىچىدىن نەپەرەتلىنەتتى. رېت ئەنە ئاشۇ ئادەملەر بىلەن مۇناسىۋىتى قويۇق ئادەم ئىدى. ھەممىلا ئادەم ئۇنى ئۇلار بىلەن يېقىن، ئۇلارنىڭ ھەممە شۇملۇقلىرىنى بىلىدۇ، دەپ قارايتتى. لېكىن، ئەمدى ئۇ بىرلا ئۆرۈلۈپ تېخى يېقىندىلا بىر ئېقىمدا تۇرۇپ كەلگەن ئۇ ئادەملەرگە قارشى كۈرەشكە ئاتلىنىدىغان بولۇپ قېلىۋاتاتتى.

رېت ئۆزىنىڭ بىر كېچىدىلا ئۆزگىرىپ قالغانلىقىغا قارىتا ئاتلانئاللىقلاردا گۇمان قوزغاپ قويماسلىق ئۈچۈن، ئىشنى ئاستا ۋە ئەپچىل ئۇسۇللار بىلەن ئېلىپ باردى. ئاۋۋال شىماللىق

ئەمەلدارلار، ئۇلارنى قوللايدىغان جەنۇبلۇق ئاق تەنلىكلەر ۋە جۇمھۇرىيەتچىلەر پارتىيەسىنىڭ ئادەملىرى بىلەن ئاشكارا سورۇنلاردا بىللە بولمايدىغان، جەنۇبلۇق گۇمانلىق ئادەملەر بىلەنمۇ يېقىن ئۆتمەيدىغان يولنى تاللىۋالدى. دېموكراتلار پارتىيەسىنىڭ يىغىلىشلىرىغا قاتنىشىدىغان، ئۇلار ئۈچۈن بېلەت تاشلىغانلىقىنى ئالاھىدە بىلدۈرۈپ قويىدىغانمۇ بولدى. قىمارنىمۇ تاشلىدى، ھاراقىنىمۇ ئاز ئىچىدىغان بولدى. بېللى ۋاتلىنىنىڭ قېشىغىمۇ كۈندۈزدە ئەمەس كېچىدە، خۇددى ئابروۋىلۇق ئادەملەرنىڭ ئادىتىگە ئوخشاش ھېچكىمگە كۆرۈنمەي بارىدىغان بولدى.

ۋادىنى ئېلىپ چېركاۋغا ئىبادەتكىمۇ باراتتى. دەسلەپ بارغاندا ئىبادەت قىلىۋاتقانلار ھەيران قېلىپ ئورۇنلىرىدىن ئىختىيارسىز تۇرۇشۇپ كەتتى. ئۇلارنى بەكرەك ھەيران قالدۇرغىنى ۋادىنىڭ كەلگەنلىكى ئىدى. چۈنكى، كىشىلەر ئۇ بالىنى كاتولىك دىنىغا ئېتىقاد قىلىدۇ. سىكارلېتمۇ شۇ دەپ بىلىشەتتى. سىكارلېتنىڭ چېركاۋغا ئۇزۇن يىللاردىن بېرى كىرىپ باقمىغىنىغا قاراپ شۇنداق ئويلاشسا كېرەك، دېمىسىمۇ شۇنداق ئىدى. سىكارلېت ئاپىسىنىڭ نۇرغۇن تەلىماتلىرى بىلەن بىللە دىنىي ئېتىقادىنىمۇ پۈتۈنلەي ئۈتۈپ كەتكەنىدى. كۆپچىلىك ئۇنى بالىنىڭ دىنىي ئېتىقادىغا سەل قارىدى دەپ ئەيىبلەۋاتقان بىر چاغدا، رېت باتلىرنىڭ ئۇ خاتالىقىنى تۈزەتمەكچى بولغاندەك ۋادىنى چېركاۋغا ئېلىپ كېلىشى ھەممە ئادەمنىڭ ئازراق ھېسداشلىقىنى قوزغىدى.

رېت ئۆزىنىڭ ئاغزىنى باشقۇرالىسىلا، كۆزلىرىدىن شۇملۇق يېغىپ تۇرىدىغان مەسخىرە چىقىپ تۇرمىسىلا كىشىلەرگە جىددىي ۋە يېقىملىق كۆرۈنەلەيتتى. ئۇزاق يىللاردىن بېرى شۇنداق قىلالماي ئەمدىلىكتە قىلىدىغان بولۇۋاتاتتى، ھەتتا ئىچىگە كىيىۋالغان پىنجىكىنىڭ رەڭگىمۇ بۇرۇنقىدىن كۆزلەرگە بەكرەك يېقىن ئىدى. ئۆزى قۇتۇلدۇرۇپ قالغان ئاشۇ ئادەملەر

بىلەن دوستلۇق مۇناسىۋىتى ئورنىتىش رېت ئۈچۈن ئانچە قىيىنمۇ ئەمەس ئىدى. ئەگەر رېتنىڭ مۇئامىلىسى ئۇلارنى بىئەپ ئەھۋالغا چۈشۈرۈپ قويىمىسىلا ئۇلار ئۇنىڭغا ئاللىبۇرۇن رەھمەتلىرىنى بىلدۈرۈپ بولغان بولاتتى. ھازىر خۇگ ئېلىسىن، رېنى، ئاكا - ئۇكا سىمونلار، ئاندى بوننېل ۋە باشقا نۇرغۇن ئادەملەر ئۇنى كەمتەر، يېقىملىق بولۇپ قالغاندەك ھېس قىلىدىغان بولۇشتى. ئۇلار ئۇنىڭغا مىننەتدارلىقلىرىنى بىلدۈرگەندىمۇ ئۇ سەل خىجىل بولغاندەك ئىپادىلەردە بولدى.

— ئۇ ھېچقانچە ئىش ئەمەسقۇ، — دەيتتى ئۇ تۆۋەنچىلىك بىلەن، — مېنىڭ ئورنۇمدا سىلەر بولغان بولساڭلارمۇ شۇنداق قىلاتتىڭلار.

ئۇ چېركاۋنىڭ رېمونتى ئۈچۈن مەردلىك بىلەن پۇل ئىئانە قىلدى، «جەڭدە قۇربان بولغانلار قەبرىستانلىقىنى قايتا رەتلەش ئۆيۈشمىسى» غىمۇ نۇرغۇن پۇل بەردى. بۇ پۇلنى ئېلىسىن خانىم ئارقىلىق تاپشۇرۇپ، ئۇ خانىمغا بۇ ئىشنى مەخپىي تۇتۇشتى ئالاھىدە تاپىلدى. شۇنداق قىلسا ئۇ خانىمنىڭ ئۇنىڭ بۇ ئىشنى ھەممە يەردە سۆزلەپ يۈرىدىغانلىقىنى ئوبدان بىلەتتى. ئېلىسىن خانىم «ھايانكەشنىڭ پۇلى» نى ئېلىشنى ئۆزىگە تازا راۋا كۆرمىدى. لېكىن، ئۆيۈشمىغا شۇ كۈنلەردە پۇل بەكمۇ لازىم بولۇپ تۇرۇۋاتقاچقا، ئالمايمۇ قويمىدى.

— سىز قانداق بولۇپ پۇل ئىئانە قىلىپ قالدىڭىزكىن. چۈشەنمىدىم، — دېدى ئۇ ئەتەي ئۇنىڭ زىتىغا تېگىپ.

رېت باتلىر ئۆزىنى تۇتۇۋېلىپ تۇرۇپ ئۇنىڭغا ئارمىيەدىكى چېغىدا ئۆزى بىلەن بىللە جەڭ قىلغان بىر قىسىم باتۇر سەپداشلىرىنىڭ ھازىر يەرنىڭ ئاستىدا ياتقانلىقىنى، ئۇلارنىڭ روھلىرى ئۆزىنى داۋاملىق ئىلھاملاندۇرۇپ تۇرۇۋاتقاچقا، بۇ پۇلنى شۇلار ئۈچۈن ئىنئام قىلغانلىقىنى سۆزلىدى. ئۇنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلاپ ئېلىسىن خانىمنىڭ ئاغزى كاماردەك ئېچىلىپلا قالدى. مېرۋېتېر خانىم بىر چاغدا، سىكارلىپتىن

ئاڭلىدىم، ئۇ ئادەممۇ ئۇرۇشقا بېرىپتىكەن، دېگەندەك بىر گەپنى قىلغان، ئەمما ئۇ چاغدا ئېلىسىن خانىم ئۇنىڭ گېپىگە ئىشەنمىگەن، باشقىلارمۇ ئىشەنمىگەن.

— سىز ئارمىيەگە قاتناشقانمۇ؟ قايسى روتا، قايسى پولكتا تۇرغان؟

رېت باتلىر ئۇنىڭ سوئالىغا جاۋاب بەردى.

— ھە، توپچىلار قىسمىدا دەڭ! مەن تونۇيدىغان ئادەملەر ئاتلىق قىسىملار بىلەن پىيادىلەر قىسىملىرىدا كۆپرەك، بۇ گەپچە... — ئۇ بىردىنلا گېپىنى توختىتىۋالدى، نېمە دېيىشنى بىلمەي قالغانىدى. رېتنىڭ شۇملۇق يېغىپ تۇرىدىغان كۆزلىرىگە قارىۋىدى، ئۇ كۆزلىرى قولىدىكى ئويىناپ تۇرۇۋاتقان زەنجىرگە قاراپ تۇرۇۋالدى.

— ئەسلىدە پىيادە ئەسكەرلەر قىسمىغا قاتناشماقچىدىم، — دېدى ئۇ ئېلىسىن خانىمنىڭ ياخشىلىشىپ قالماقچى بولۇۋاتقاندا سۆزلەۋاتقان يۇمشاق تەلەپپۇزى بىلەن كارى بولماي، — لېكىن، ئۇلار مېنىڭ ۋېست ھەربىي مەكتىپىدە ئوقۇغانلىقىمنى بىلىپ قېلىپ... ئۇ مەكتەپنى پۈتكۈزەلمىگەندىم. ئېلىسىن خانىم، بالىلىق قىلىپ يېرىمغا كەلگەندە ئۇ مەكتەپتىن چىقىپ كېتىپتىكەنمەن... مۇنتىزىم زەمبىرەكچىلەر قىسمىغا تەقسىم قىلىشتى. ئاخىرقى چاغلاردا ئۇلارغا مەخسۇس ھەربىي مەكتەپلەردە ئوقۇغان ئادەملەر تازا لازىم بولدى. بىزنىڭ قىسمىدا ئۆلگەن ئادەملەر شۇنچىلىك كۆپ. ئۇ يەردە بىرمۇ ئادەمنى تونۇمايتتىم، پۈتۈن جەڭ داۋامىدا بىرمۇ ئاتلاتالىقنى ئۇچراتمىدىم.

— ھىم! — ئېلىسىن خانىمنىڭ خىيال كەپتىرى قاناتلىنىشقا باشلىدى. ئەگەر ئۇ راستلا ئۇرۇشقا قاتناشقان بولسا، ئېلىسىن خانىم ئۇنى ئەيىبلەپ خاتا قىلغان بولىدۇ - دە. بۇرۇن ئۇنىڭ نۇرغۇن يامان گېپىنى قىلغان، قورقۇنچلۇق ئادەم دەپ ھاقارەتلىگەندى، ئەمدى ئويلاپ خىجىل بولۇۋاتاتتى، —

ئەمەسە سىز نېمىشقا ئارمىيەگە قاتناشقىنىڭىزنى باشقىلارغا دېمىگەن؟ خۇددى ئارمىيەگە قاتنىشىش نومۇس ئىشتەك قىلىق قىپتىكەنسز!

رېت باتلېر يۈرەكلىك ھالدا ئۇنىڭ يۈزىگە تىكىلدى، چىرايىدا ھېچقانداق ئىپادە يوق ئىدى.

— ئېلىسن خانىم، — دېدى ئۇ سەمىمىلىك بىلەن، — ماڭا ئىشىنىڭ، مەن جەنۇب ئىتتىپاقى ئۈچۈن خىزمەت قىلغىنىمدىن بۇرۇن قىلغان ۋە بۇنىڭدىن كېيىن قىلماقچى بولغان ئىشلىرىمدىن بەكرەك پەخىرلىنىمەن. مېنىڭ ھېس قىلىشىمچە...

— بولدى سۆزلىمەڭ، بۇرۇن نېمە ئۈچۈن بۇ ئىشىڭىزنى يوشۇردىڭىز؟

— بۇرۇنقى... بۇرۇنقى قىلغان ئىشلىرىمنى ئويلاپ دېيىشكە خىجىل بولدۇم.

ئېلىسن خانىم ئۇنىڭ ئىئانە قىلغان پۇللىرى بىلەن دېگەن گەپلىرىنىڭ ھەممىسىنى مېرۇپتېر خانىمغا سۆزلەپ بەردى. — دوللى، ئۇ ئۆزىنىڭ خىجىل بولغانلىرىنى سۆزلىگەندە كۆزلىرىگە ياش ئالدى. راست دەۋاتىمەن، مەنمۇ ھاياجانلىنىپ يىغلىۋېتىشكە تاس قالدۇم.

— بىكار گەپ! — مېرۇپتېر خانىم پەقەتلا ئىشەنمىدى، — مەن ئۇنىڭ ئارمىيەگە قاتناشقىنىڭىمۇ، كۆزىگە ياش ئالغىنىڭىمۇ ئىشەنمەيمەن. بۇنى ئېنىقلىماقمۇ ئاسان. شۇ چاغدىكى زەمبىرەكچىلەر قىسمىنىڭ پولكوۋنىكى كارلېتون مېنىڭ ھامامنىڭ كۈيۈۋوغلى بولىدۇ. شۇنىڭغا خەت يېزىپ سوراپ باقمەن.

ئۇ راستلا كارلېتونغا خەت يازدى، جاۋابمۇ كەلدى. جاۋاب خەتنى ئوقۇپ ئىنتايىن ئوسال بولدى. كارلېتون خېتىدە رېت باتلېرنىڭ ئارمىيەگە قاتناشقانلىقىنىلا ئەمەس، جەڭدە كۆرسەتكەن باتۇرلۇقلىرىنى، تالانتلىق زەمبىرەكچى، زادى

قىيىنچىلىقتىن زارلانمايدىغان ئېسىل ئادەم ئىكەنلىكىنى، كەمتەرلىكىنى، كۆرسەتكەن خىزمىتىگە يارىشا بەرگەن ئەمەلنى رەت قىلغانلىقىنى ئاجايىپ ماختاپ يازغانىدى.

— بولدى، — دېدى مېرۇپتېر خانىم كارلېتوننىڭ خېتىنى ئېلىپ خانىمغا بېرىۋېتىپ، — مېنى ھېچقانچە كۈچىمەيلا يەڭدىڭ. بىز ئۇ لۈكچەكنى ئارمىيەگە قاتناشمىغان دەپ خاتا ئويلاپ يۈرۈۋاتۇق. سىكارلېت بىلەن مېلاننىڭ گېپى توغرا ئىكەن. ئۇ ئاتلانتا قولىدىن كەتكەن ئاشۇ كۈنى ئارمىيەگە قاتنىشىپتىكەن. لېكىن، ئۇ بەربىر جۇمھۇرىيەتچىلەرنى قوللاپ كېلىۋاتقان بىر مۇتتەھەم، ئۇنى ھەرگىز ياخشى كۆرمەيمەن.

— نېمىشكىن، — دېدى ئېلىس خانىم دېلىغۇل بولۇپ، — نېمىشكىن، ئۇ ماڭا يامان ئادەم ئەمەستەكلا كۆرۈنىدۇ. جەنۇب ئىتتىپاقى ئۈچۈن كۈرەش قىلغان ئادەم ئۇ دەرىجىدە يامان بولۇپ كەتمەس. يامان دېسە سىكارلېتنى دېسە بولىدۇ. بىلەمسەن، دوللى، مەن... مەن ئۇنىڭ سىكارلېت ئۈچۈن نومۇس قىلىدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن، ئېسىلزا دە بولغاچقىلا ئاغزىدىن چىقىرالمىۋاتقان گەپ.

— نومۇس قىلارمىش تېخى! تۇفى! ئىككىلىسى بىر قېلىپنىڭ كېسەكلىرى. سەن قانداق بولۇپ بۇنداق كۈلكىلىك خىياللارنى ئويلاپ قالدىڭ؟

— بۇ كۈلكىلىك خىيال ئەمەس، — دېدى ئېلىس خانىم تېرىكىپ، — تۈنۈگۈن قاتتىق يامغۇر يېغىۋاتقاندا ئۇ ئۈچ بالىنى پەيتونغا سېلىپ پىئاچتېر كوچىسىدا يۈرۈپتۇ. مېنى پەيتونغا سېلىپ ئۆيۈمگە ئاپىرىپ قويدى. ئۇنىڭدىن: «كاپىتان باتلېر، قاتتىق يامغۇر يېغىۋاتسا ئۈچ بالىنى ئېلىپ كوچىدا يۈرگىنىڭىز نېمىسى؟ ساراڭ بولۇپ قالمىغانسىز؟ نېمىشقا بۇ بالىلارنى دەرھال ئۆيگە ئېلىپ كەتمەيسىز؟» دەپ سورىسام، ئۇ خۇددى نازۇك بىر سوئالغا دۇچ كەلگەندەك، گەپ قىلماي ئولتۇرۇۋالدى. ئۇنىڭ ئورنىدا ھېلىقى نېگىر موماي: «ئۆيگە ئەسكى ئاق

تەنلىكلەر توشۇپ كەتتى. بالىلارغا ئۆينىڭ ھاۋاسىغا قارىغاندا تالانىڭ ھاۋاسى ياخشى» دەپ جاۋاب بەردى.

— رېت باتلىر نېمە دەيدى؟

— نېمە دەيتتى، مومايغا قاراپ قاپقىمنى تۇرۇپ قويدى. ئاڭلىسام، تۈنۈگۈن سىكارلىت قارتا ئوينىغىلى ئۆيىگە ئاشۇ ئەسكى خوتۇنلارنى چاقىرىپتىكەن. مېنىڭچە، رېت بالىلىرىمنى ئۇ خەق سۆيىمىسۇن دەپ تالاغا ئاچقىپ كەتكەن گەپ.

— شۇنداقمۇ؟ — مېرۋېتپەر سەل تەۋرىنىپ قالغاندەكمۇ قىلدى، لېكىن يەنىلا ئۆزىنىڭ گېپىدە چىڭ تۇرۇۋالغانىدى. كېيىنكى ھەپتىسىگە كەلگەندە ئاندىن ئۇزۇل - كېسىل تەسلىم بولدى.

رېت باتلىرنىڭ بانكىدا بىر ئۈستىلى بار ئىدى، ئۇنىڭ ئۇ يەردە نېمە ئىش قىلىدىغانلىقىنى ھەتتا بانكىنىڭ باشلىقلىرىمۇ بىلمەيتتى، ئۇنىڭ بانكىدا نۇرغۇن چېكى بولغاچقا، ئۇلارمۇ ئۇنىڭغا بىر نېمە دەپىشكە پىتىنالمايتتى، بىر مەزگىل ئۆتكەندىن كېيىن، ئۇلارمۇ ئۇنىڭدىن ئىلگىرى بىزار بولغانلىقلىرىنى ئۈنتۈپمۇ قىلىشتى، چۈنكى ئۇنىڭ مېجەزى ئۆزگىرىپ مۇلايىم، ئەدەپلىك بولۇپ قالغان ھەم بانكا باشقۇرۇشنى، پاي چېكىنى قانداق قوشۇش كېرەكلىكىنى ئۆگىنىۋالغانىدى. ھەر كۈنى ئۈستىلىدە ناھايىتى ئەستايىدىل قىياپەتتە ئولتۇراتتى. خىزمەت قىلىۋاتقان ھەم خىزمىتىنى تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەيدىغان شەھەر ئاھالىلىرى بىلەن باراۋەر مۇناسىۋەتتە بولۇش ئىستىكىدە يۈرۈۋاتقاندەكمۇ قىلاتتى. مېرۋېتپەر خانىم بولكىخاننىسىنى كېڭەيتمەكچى بولۇپ، ئۆيىنى گۆرۈ ئورنىدا قويۇپ بانكىدىن ئىككى مىڭ دوللار قەرز ئالماقچى بولغاندا، بانكا تەرەپ ئۇنىڭ ئۆيىنى ئىككى قېتىم گۆرۈگە قويغانىكەن، دەپ قەرز بېرىشكە قوشۇلمىدى. ئۇ ئاچچىقى بىلەن بانكىدىن چىقىپ كېتىۋاتقاندا رېت ئۇنى توسۇۋېلىپ نېمە ئىش بىلەن كەلگەنلىكىنى سورىدى. سەۋەبىنى

بىلگەندىن كېيىن:

— ئوتتۇرىدا ئۇقۇشماسلىق بوپتۇ، مېرۋېتېر خانىم، — دېدى، — مانا مەن سىزگە بورېن بولاي، ئۇمۇ بولمىسا ئۇ پۇلنى مەن بېرىپ تۇراي. ھەرقانداق ئايال سىزگە ئوخشاش مۇشۇنداق زور ئىشلارنى قىلىدىغان بولسا، ئۇنىڭغا چوقۇم بورېن بولۇش كېرەك، بانكىمۇ سىزگە ئوخشاش ئادەملەرگە قەرز بېرىشى شەرت. كېلىڭ، مېنىڭ ئورۇندۇقۇمدا ئولتۇرۇپ تۇرۇڭ، بۇ ئىشنى سىزگە ھازىرلا بېجىرىپ بېرىمەن.

ئۇ بىر چاغلاردا مۇلايىم كۈلۈپ خانىمنىڭ قېشىغا كېلىپ، ھەقىقەتەن ئۇقۇشماسلىق بولغانلىقىنى، ئۆزىنىڭ ئىككى مىڭ دوللارنى ئېلىپ ئايرىم قويۇپ قويغانلىقىنى، قاچان لازىم قىلسا ئېلىپ كەتسە بولىدىغانلىقىنى ئېيتتى. ئۇنىڭ ئۆيىنى قانداق قىلار... ئۆيىنى گۆرۈگە قويىدىغان توختامنامىگە قول قويدۇرامۇ؟

مېرۋېتېر خانىم ئۆزى ئەڭ يامان كۆرىدىغان، ئىشەنمەيدىغان بىر ئادەمنىڭ شەپقىتىگە ئېرىشىپ قالغىنى ئۈچۈن قاتتىق ئاچچىقى كېلىپ ھەم نومۇس قىلىپ ئولتۇرۇپ كەتتى. ئامالسىز ئاغزىدا رەھمەت ئېيتىپ قويغىنى بىلەن كۆڭلىدە يەنىلا نەپەرتلىنىپ تۇردى.

رېت ئۇنىڭدىكى ئۇ خىل ئىپادىلەرگە دىققەت قىلماي ئىششىككچە ئۈزىتىپ چىقتى.

— مېرۋېتېر خانىم، — دېدى رېت خوشلىشىۋېتىپ، — مەن سىزنىڭ بىلىمىڭىزنىڭ چوڭقۇرلۇقىغا ئەزەلدىن قايىل ئىدىم، شۇ بىلىملىرىڭىزدىن بىزگىمۇ ئازراق ئۆگىتىپ قويۇشىڭىزغا مۇمكىن بولارمۇ؟

مېرۋېتېر خانىم بېشىنى لىڭشىتىپ قويدى.

— قىزىڭىز مايبېل كىچىك ۋاقتىدا باشمالتىقىنى شورايىدىغان، ئۇنى قانداق تۈزەتكەندىڭىز؟

— نېمە؟

— مېنىڭ قىزىم بونىپمۇ باشمالتىقىنى شورىدۇ، ھېچقانداق قىلىپ قالدۇرالمىدۇق.

— ئۇنى چوقۇم چەكلەڭلار، — دېدى ئۇ قەتئىي تەلەپپۇزدا، — بولمىسا چوڭ بولغاندا ئاغزى سەت بولۇپ قالدۇ.

— شۇنداق، شۇنداق، ھازىر ئۇنىڭ ئاغزى شۇنداق چىرايلىق، لېكىن قانداق قىلساق بولىدىغانلىقىنى بىلمەيۋاتىمىز.

— سىكارلېت بىلىدىغاندۇ، ئىككى بالىنى چوڭ قىلغانغۇ؟ رېت ئايىغىنىڭ ئۇچىغا قاراپ تۇرۇپ چوڭقۇر بىر تىنىپ قويدى.

— ئۇنىڭ قولىغا ئازراق سوپۇن سۈركەپمۇ باقتىم، — دېدى ئۇ ئۇنىڭ سىكارلېتنى ئەيىبلەشلىرىگە پىسەنت قىلماي.

— سوپۇن؟ سوپۇن سۈرتكەننىڭ پايدىسى يوق. مەن مايىپىلنىڭ قولىغا ئازراق كۈيىن سۈركەپ قوياتتىم، شۇنىڭ بىلەن قولىنى شوراشتىن تېزلا قېلىپ قالغان.

— كۈيىن؟ بۇ زادىلا خىيالىمىزغا كېلىپ باقمىغان چارە ئىكەن. رەھمەت سىزگە، مېرۋېتېر خانىم، بۇ ئىشتىن بەكمۇ بېشىم قاتقان.

رېت ئۇنىڭدىن تەسىرلەنگەندەك، خۇشال بولغاندەك كۈلۈپ قويدى. مېرۋېتېر خانىمىمۇ ئۇنىڭغا قاراپ كۈلۈمسىرەپ قويدى.

ئۇنىڭ ئېلىسىن خانىمغا ئۆزىنىڭ رېتنى خاتا ئويلاپ يۈرگەنلىكىنى ئىقرار قىلغۇسى كەلمەيتتى. ئەمما، ئىچىدە،

ئۆزىنىڭ بالىسىنى جېنىدىن ئەزىز كۆرگەن ئادەمنى زادىلا ئارتۇقچىلىقى يوق دېسىمۇ بولمايدۇ، دەپ ئويلاپ قالغانىدى.

سىكارلېتنىڭ بونىپدەك شۇنداق بىر ئوماق بالىسىغا كۆيۈنمەسلىكى ئادەمنى ھەيران قالدۇرىدىغان ئىش — دە. بىر ئەر

كىشىنىڭ كىچىككەنە قىزىنى تەربىيەلەشنى ئۈستىگە ئالغانلىقى ئادەمنى ئويلاندۇرىدىغان ئىش. رېت بۇ ئىشلىرنىڭ ھەرقانداق

ئادەمنى تەسىرلەندۈرىدىغانلىقىنى بىلىپ تۇراتتى ۋە شۇنىڭلىق بىلەن سىكارلېتنىڭ يامان ئاتاققا قالىدىغانلىقىنىمۇ بىلەتتى،

ئەمما ئۇنىڭ بىلەن كارى يوق ئىدى.

بونىنىڭ ئايىغى چىققاندىن كېيىن، رېت ئۇنى دائىم ئۆزى بىلەن بىللە ئۇيەر - بۇيەرلەرگە ئېلىپ بارىدىغان بولدى. بەزىدە پەيتوندا، بەزىدە ئاتتا ئېلىپ ماڭاتتى. ھەر كۈنى بانكىدىن قايتىپ كېلىپلا پىئاچتېر كوچىسىدا ئۇنى يېتىلەپ يۈرەتتى، سورىغان تۈگىمەس سوئاللىرىغا جاۋاب بېرەتتى. كەچقۇرۇنلىرى دەرۋازىلىرىنىڭ ئالدىلىرىدا سالقىنلاپ ئولتۇرۇشقان كىشىلەر قارا چاچلىق، كۆپكۆك كۆزلىرى تىنىق سۈدەك يالتىراپ تۇرغان بونىغا ھەۋەسلىنىپ، ئۇنى - بۇنى دەپ ئەركىلىتىپ كېتىشەتتى. بۇنداق چاغلاردا رېت ئۇلارنىڭ سۆھبەتلىرىگە دەخلى بەرمەي، ئاشۇنداق بىر قىزى بولغانلىقىدىن پەخىرلىنىپ ۋە ئۇلارنىڭ ئۇنى ماختىغان گەپلىرىدىن سۆيۈنۈپ بىر چەتتە قاراپ تۇراتتى.

ئاتلانتالىقلارنىڭ خاتىرىسى ئىنتايىن ياخشى بولۇپ، بەزى ئىشلارغا بولغان بۇرۇنقى قاراشلىرى ۋە شەكىللىنىپ كەتكەن ئادەتلىرىنى بەكمۇ تەستە ئۆزگەرتەتتى ياكى ئۆزگەتمەيلا قويايتتى. ھازىرقى جاپالىق كۈنلەردىمۇ ئۇلار بۈلۈك ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى بىلەن مۇئامىلە قىلىشىدىغان ھەرقانداق ئادەمگە دۈشمەنلىك نەزەر بىلەن قارىشاتتى. بونىنىڭ ۋۇجۇدىغا رېت باتلىپ بىلەن سىكارلېتنىڭ ئەڭ سۆيۈملۈك جايلىرى مۇجەسسەملەشكەن بولغاچقا، ئۇلار شۇنىڭدىن پايدىلىنىپ، ئاتلانتالىقلارنىڭ رەھىمسىز تامللىرىدىن تېشىپ ئۆتۈشكە ھەرىكەت قىلىشۇراتتى.

بونى كۈندىن - كۈنگە چوڭ بولۇۋاتاتتى، چوڭ بولغانسىمۇ بوۋىسى گېلارد ئوخارانىڭ تۇرقىنى، مەجەزىنى تارتىپ كېتىۋاتاتتى. ئىككى پۇتى توم، قىسقا، كۆزلىرى ئېرىلاندىيەلىكلەرنىڭكىدەك ئاسمان رەڭگىدە كۆك ئىدى، چاسراق كەلگەن ئېڭىكىگە قاراپلا ئۇنىڭ ئۆزىنىڭ سۆزىدە چىڭ

تۈرۈۋالدىغان جاھىلراق بالا ئىكەنلىكىنى بىلىۋالغىلىمۇ بولاتتى. بوۋىسى گېرالدىقا ئوخشاش ئاچچىقى يامان ئىدى، ئاچچىقى كەلگەندە ئۇنى بېشىغا كىيەتتى، ئارزۇسىغا يەتكەن ھامان پەسلەپ ھەممىنى ئۇنتۇپ كېتەتتى. دادىسى يېنىدا بولسىلا ئۇنىڭ ھەرقانداق ئارزۇسى ئەمەلگە ئاشاتتى. سىكارلېت بىلەن نېگر ئانا ھەر قانچە قارشى تۇرسىمۇ، رېت ئۇنى ھەددىدىن زىيادە ياخشى كۆرگەچكە، ئۇنىڭ تەلەپلىرىنى قاندۇرماي قويمايتتى. رېتقا بوننېنىڭ قاراڭغۇدىن قورقىدىغان بىرلا تەرىپى ياقمايتتى.

ئۈچ بالا بىر ئۆيدە ئۇخلايتتى. ئىككى ياشقا كىرگۈچە بوننې تېزلا ئۇخلاپ قالاتتى. كېيىن نېمە بولدى، نېگر ئانا چىراغنى كۆتۈرۈپ ئۆيدىن چىقىپ كېتىشىگىلا يىغلايدىغان بولۇۋالدى. كېيىن بېرىپ يېرىم كېچىدە چىرقىراپ ئويغىنىپ كېتىدىغان بولۇپ قالدى، بىر ئۆيدە ئۇخلاۋاتقان ئىككى بالىنىمۇ ئويغىتىۋېتەتتى ھەم پۈتۈن ئادەمنى پاراكەندە قىلىۋېتەتتى. كېيىن دوختۇر مادىغا كۆرسىتىپ باققاندى، مادې قارا بېسىپ قالىدىكەن، دەپ يەكۈن چىقاردى. رېت بۇ يەكۈندىن قانائەتلەنمىدى. ئۇنىڭدىن كىملا سورىسا، قاراڭغۇدىن قورقىمەن، دەپ جاۋاب بېرەتتى.

سىكارلېتنىڭ سەۋر قاچىسى تېشىپ ئۇنى ئورماقچىمۇ بولدى. ئۇنىڭ بوننېنى ھەرگىزمۇ ئۆز مەيلىگە قويۇۋەتكۈسى يوق ئىدى. بالىلارنىڭ ئۆيىگە كېچىچە چىراغ يېقىپ قويمايلى دەپسە، قالغان ئىككى بالا يورۇقتا ئوخلىيالمىتتى. رېتمۇ كۆپ تىت - تىت بولدى. لېكىن، ئۇ يەنىلا سەۋرچان ئىدى، قىزىنىڭ ئاغزىدىن بۇنىڭ سەۋەبىنى يەنىمۇ چوڭقۇرراق بىلگۈسى كېلەتتى. ئۇ يەنە ئۇرغۇسى كەلسە ئۆزىنىڭ بوننېنى ئەمەس، سىكارلېتنى ئۇرىدىغانلىقىنى ئېيتتى.

ئاخىر بۇ ئىشنى ھەل قىلىش ئۈچۈن رېت بوننېنى ئۆزىنىڭ ھۇجرىسىغا ئەكىرىۋالدى. ئۈستەل ئۈستىدە كېچىچە چىراغ

يېنىق تۇراتتى. بوننېنىڭ كارىۋېتىنى رېتنىڭ كارىۋېتىنىڭ يېنىغا ئورۇنلاشتۇردى. بۇ ئىش ئۇزاق ئۆتمەيلا سىرتقا چىقىپ كېتىپ ئۇششاق گەپلەر كۆپىيىپ كەتتى. قىز بالىنىڭ كىچىك بولسىمۇ دادىسىنىڭ ھۇجرىسىدا ياتقىنى مۇۋاپىق بولماپتۇ، بۇ قانداق گەپ؟ دېيىشەتتى ئادەملەر. بۇ قۇرۇق گەپلەر سىكارلېتقا ئىككى تەرەپتىن بېسىم بولدى. بىرسى، بۇ ئىش ئۇنىڭ ئېرى بىلەن ئايرىم ئۆيدە ياتىدىغانلىقىنى ئىسپاتلاپ قويدى. ھەممىدىن يامىنى شۇ ئىدى. يەنە بىرسى، ھەممىلا ئادەم، بالا يالغۇز يېتىشتىن قورقسا ئاپىسى بىلەن ياتسا بولمامدۇ، دېيىشۋاتاتتى. سىكارلېت بۇ گەپكە ھېچنېمە دەپ جاۋاب بېرەلمەيتتى. بۇنداق بولۇپ قېلىشىمۇ سىكارلېتنىڭ چىراغنىڭ يورۇقىدا ئۇخلىيالماسلىقىدىن، رېتنىڭمۇ قىزىنىڭ ئۇنىڭ بىلەن بىللە يېتىشىغا ئۇنمىمىلىقىدىن كېلىپ چىققانىدى.

— سىز بالا قاتتىق ۋارقىراپ كەتمىگۈچە ئويغانمايسىز، ئويغانسىڭىزمۇ بالىنى ئۇرىسىز، — دېدى رېت ئۇنىڭدىن نارازى بولۇپ.

سىكارلېت بوننېنىڭ كېچىدە يىغلايدىغان كېسىلىگە رېتنىڭ شۇنچىلا كۆڭۈل بۆلۈپ كېتىۋاتقىنىغا خاپا ئىدى، بوننېنىڭ ئۇ كېسىلىنى ئۇنى يەنە بالىلارنىڭ ئۆيىگە قايتۇرۇپ ساقايتالايدىغاندەكمۇ ئويلايتتى. ھەممە بالىلار قاراڭغۇدىن قورقىدۇ، ئەمما ئۇنىڭغا يول قويماسلىق كېرەك — دە. رېت ئەنە شۇ ئىشتا خاتا قىلغان بولۇپ، نەتىجىدە بالىنىڭ ئانىسىنى ئوسال ئەھۋالغا چۈشۈرۈپ قويدى.

سىكارلېت بالا تۇغماسلىق قارارىغا كەلگەنلىكىنى ئېيتقان ئاشۇ كېچىدىن باشلاپ رېت ئۇنىڭ ھۇجرىسىغا دەسسەپ باقمىغان، ھەتتا ئۇنىڭ ئىشىكىنىڭ تۇتقۇچىنىمۇ تۇتۇپ باقمىغان، بوننې كېچىدە قورققاچقا، ئامالسىز ئۆيىدىن چىقمايدىغان بولغانغا قەدەر ئۆيدە تاماق يېمىگەنىدى. ئۇ كېچىلىرى ئۆيگە كەلمەيتتى. سىكارلېتنىڭ ئىشىكىنى ئىچىدىن

تاقاپ، كېچە - كېچىلەپ ئۇخلىماي چىققان كۈنلىرىمۇ بولدى، ئۇنىڭ نەلەردە يۈرىدىغانلىقىنى بىلمەيتتى. ئۇنىڭ: «قەدىرلىكىم، ماڭا ئۇخلايدىغانغا باشقا كارىۋاتمۇ چىقىپ قالدۇ» دېگەن گېپى سىكارلىتنىڭ ئېسىدە ئىدى، بۇ گەپنى ئويلىسىلا يۈرىكى ئاغرىيتتى، ئاغرىسىمۇ ئامالى يوق ئىدى، ئۇنىڭغا ھېچنېمە دېيەلمەيتتى، دېسىلا جېدەل چىقاتتى. رېت ئىشكىنى كۆرسىتىپ، بەزىدە ئاشلىپىنىڭ گېپىنى چىقىرىپ ھەممە گۇناھنى ئۆزىگە ئارتىپ قوياتتى. ئۇنىڭ بونىپىنى ئۆزىنىڭ ھۇجرىسىغا ئەكىرىۋېلىپ كېچىچە چىراغ يېقىپ قويدىغان بۇ ئەخمىقانە ئىشىمۇ سىكارلىتتىن ئوچ ئېلىش ئۈچۈن قىلىۋاتقان ئىش ئىدى.

سىكارلىت قورقۇنچلۇق ئاشۇ بىر كېچىگىچە بولغان ئارىلىقتا رېتنىڭ بونىپىنىڭ بۇ غەلىتە ئىشىغا شۇنچە ئەھمىيەت بېرىپ ھەم ئۇنى شۇنچىلىك ياخشى كۆرۈپ كېتىۋاتقانلىقىنى زادىلا چۈشەنمىگەنىدى. ئاشۇ كۈندىكى كېچە پۈتۈن ئائىلىدىكىلەرنىڭ مەڭگۈ ئېسىدىن چىقمايدىغان بىر كېچە بولدى.

شۇ كۈنى كۈندۈزى رېت بۇرۇن قامال لىنىيەلىرىدە بىللە ھەرىكەت قىلغان بىر تونۇشى بىلەن ئۇچرىشىپ قالدى. ئىككىسىنىڭ زادىلا گېپى تۈگىمەيتتى. سىكارلىت ئۇلار نەدە ئولتۇرۇپ پاراڭلاشتى، ھاراق ئىچتى، بىلمەيتتى، بېلىپ ۋاتلىنىڭ قېشىدا بولسا كېرەك، دەپ گۇمانلا قىلاتتى. چۈشتىن كېيىن بونىپىنى سىرتقا ئاچىقىپ ئوينىتىپ كېلىدىغانغىمۇ، كەچلىك تاماققىمۇ كەلمىدى. بونىپى ئۆزى ئۆلتۈرگەن مايلىق قۇرۇتلار بىلەن قوغغۇزلارنى دادامغا كۆرسىتىمەن دەپ پۈتۈن چۈشتىن كېيىن دېرىزىنىڭ تۈۋىدىن كەتمىدى، ئاخىر ئۇخلايدىغان چاغ بولغاندا، لور قىيا - چىيا بىلەن ئۇنى ئۆيگە ئەكىرىپ ياتقۇزۇپ قويدى.

لور چىراغ يېقىشنى ئۇنتۇپ قالدىمۇ ياكى چىراغ ئۆچۈپ

قالدىمۇ، بىلگىلى بولمايدۇ، رېت قايتىپ كەلگەندە ئۆينىڭ ئىچىدىكى شاۋقۇن - سۈرەننى ئاڭلاپ قېتىپلا قالدى. بوننىڭ چىرقىراۋاتقان ئاۋازى ھەممىنى بېسىپ چۈشۈۋاتاتتى، ئەسلىدە بوننى قاراڭغۇدا ئويغىنىپ كېتىپ دادىسىنى توۋلىغان، دادىسىدىن سادا چىقمىغاندىن كېيىن، ئۆزى ئىسمىنى بىلمەيدىغان بارلىق ئالۋاستىلار كېلىپ ئۆزىنى تۇتماقچى بولۇۋاتقاندا بىلىنىپ كېتىپ قورقۇنچلۇق چىرقىراپ كەتكەن. سىكارلېتمۇ، چاكارلارمۇ بەزلەپ ئۇنى باسالمايغانىدى. پەلەمپەيدىن ئوقتەك چىقىپ كېلىۋاتقان رېتنىڭ كۆزلىرىگىمۇ خۇددى ئالۋاستىلار كۆرۈنۈپ كېتىۋاتقاندا بولۇپ كېتىۋاتاتتى. رېت ئۇنى قۇچىقىغا ئېلىپ مىڭ تەستە يىغىدىن توختاتتى. نېمە بولىدىغىز، دېگەن سوئالغا ھاسىراپ ۋە ئېسەدەپ تۇرۇپ ئارانلا «قاراڭغۇ» دېگەن بىرلا جاۋابنى بېرەلدى. شۇنىڭ بىلەن رېت سىكارلېت بىلەن خىزمەتكارلارنى غەزەپ بىلەن سوراققا تارتىپ كەتتى.

— چىراغنى قايسىڭ ئۆچۈرۈۋەتكەن؟ ئۇنى ئۆيگە يالغۇز ياتقۇزۇپ قويغان قايسىڭ؟ پىرسىسى، تېرەڭنى تەتۈر سويىمەن سېنىڭ، سەن...

— ئاھ، خۇدا، رېت ئەپەندى! ئۇ مەن ئەمەس، لور!

— بىلىمدىم، رېت ئەپەندى، مەن...

— ئاغزىڭنى يۇم! مېنىڭ بۇيرۇقۇمنى بىلىپ تۇرۇپ مۇشۇنداق قىلىدىڭمۇ؟ خۇدا تۇرۇپتۇ، مەن... كۆزۈمدىن يوقال، ئىككىنچى بۇ ئۆيگە كەلگۈچى بولما! سىكارلېت، ئۇنىڭ ھەقىقىتى بېرىپ يولغا سېلىۋېتىڭ. مەن پەسكە چۈشكۈچە بۇ يەردىن كېتىپ بولسۇن. ئەمدى ھەممىڭ ئۆيىدىن چىقىپ كېتىش، چىقىپ كېتىش!

بىرنەچچە نېگىر شۇئان چىقىپ كەتتى، لور پەرتۇقىنىڭ پېشى بىلەن يۈزىنى ئەتكىنىچە يىغلاپ پەسكە چۈشۈپ كەتتى. سىكارلېت تۇرىۋەردى. سۆيۈملۈك بالىسىنىڭ ئۆزى بەزلىسە

بېسىلماي، دادىسى بەزىلىسە بېسىلىپ قالغانلىقى ئۇنىڭغا بەكمۇ ئەلەم قىلدى. يەنە تېخى ئۇ كىچىك قوللىرى بىلەن دادىسىنىڭ بويىنىنى مەھكەم قۇچاقلاپ، ئۆزىنىڭ قانداق قورقۇپ كەتكەنلىكىنى سۆزلەپ بېرىۋاتاتتى. سىكارلېت بايا ئۇنىڭ ئاغزىدىن بىر ئېغىز مۇ گەپ ئالالمىغانىدى، بۇ ئەھۋال مۇ ئۇنى ئوسال قىلىپ قويدى.

— بۇ گەپچە، ئۇ سېنىڭ مەيدەڭگە چىقىۋاپتۇ — دە، — دېدى رېت مۇلايىم ئاھاڭدا، — ئۇ ناھايىتى يوغانمىكەن؟

— ھە، شۇنداق يوغان، تىرناقلىرىمۇ بار تېخى.

— ھە، تىرناقلىرىمۇ بارمىكەن؟ ئەمدى مەن كېچىچە يېنىڭدىن كەتمەيمەن. ئۇ بۇدا كەلسە چوقۇم ئېتىۋېتىمەن، — رېتنىڭ ئاۋازى سىلىق ۋە ئەستايىدىل ئىدى، بوننى دىققەت قىلىپ ئاڭلاۋاتاتتى، ئېسەدەشلىرىمۇ ئاستا — ئاستا بېسىلغانىدى، ئاۋازىدىمۇ قورقۇنۇچ يوق، پەقەت رېتلا چۈشىنىدىغان گەپلەر بىلەن ھەيۋەت يوغان ئۇ نەرسىنى تەپسىلىي سۈرەتلەپ بېرىۋاتاتتى، رېتمۇ خۇددى ئۇ راست بولغان ئىشتەك ئۇنىڭ بىلەن ئەستايىدىل مەسلىھەتلىشىپ كېتىۋاتاتتى. سىكارلېت ئۇلارنىڭ بۇ قىلىقلىرىغا چىداپ تۇرالمىدى.

— خۇدا ھەققى، رېت...

رېت، گەپ قىلماڭ، دېگەندەك قولىنى سىلكىپ قويدى. كېيىن بوننى ئۇخلاپ قالغاندا، رېت ئۇنى كارىۋىتىشقا ياتقۇزۇپ ئۈستىگە يوتقىنىنى يېپىپ قويدى.

— مەن ئۇ زەڭگىنىڭ بويىنىنى ئۈزۈۋېتىمەن، — دېدى پەس ئاۋازدا رېت، — سىزدىمۇ بار، نېمىشقا چىراغ يېقىقلىقمۇ، يوق، كىرىپ قاراپ باقمايسىز؟

— ئەخمەقلىق قىلماڭ، رېت، — دېدى ئۇمۇ بوش ئاۋازدا، — ئۇنى سىز مۇشۇنداق ئۆگىتىپ قويدىڭىز. كىچىك بالىلارنىڭ ھەممىسى قاراڭخۇدىن قورقىدۇ، ئەمما ئاستا — ئاستا ئۆگىنىپمۇ قالىدۇ. ۋادىمۇ قورقاتتى، ئەمما مەن ئۇنىڭغا يول قويمىغان،

بونېمۇ بىر - ئىككى ئاخشام يىغلاپ...

— ئۇنى يىغلاتمايمەن، — سىكارلېتقا ئۇ خۇددى ئۆزىنى ھازىرلا ئۇرۇۋېتىدىغاندەك كۆرۈنۈپ كەتتى، — سىز يا دۆت، يا بولمىسا مەن ئەزەلدىن كۆرۈپ باقمىغان ئاياللىق خۇسۇسىيەت يوق بىر ئايال.

— مەن ئۇنىڭ ئىنتايىن زىل ھەم قورقۇنچاق قىز بولۇپ قېلىشىنى خالىمايمەن.

— قورقۇنچاق؟ ئىشىڭىزنى قىلىڭ! ئۇنىڭدا قورقۇنچاقلىقنىڭ سايىسىمۇ يوق. ئۆزىڭىز تەسەۋۋۇرغا باي بولمىغاچقا، تەسەۋۋۇرغا باي ئادەملەر — بولۇپمۇ بالىلار — نىڭ ئازابىنى چۈشەنمەيسىز. ئەگەر تىرىقلىرى ئۇزۇن، مۇڭگۈزى بار بىر مەخلۇق سىزنىڭ مەيدىڭىزگە چىقىپ ئولتۇرۇۋالسا ئۇنى قوغلاپ چۈشۈرۈۋېتىدىغانسىز، شۇنداقمۇ؟ سىزمۇ ئۇنى چۈشۈرۈۋەتكۈچە جان ئاچچىقىڭىزدا توۋلايسىز. ئەسلەپ بېقىڭا، خانىم، سىزمۇ بىر قېتىم پۇتى كۆيۈپ قالغان مۈشۈكتەك ۋارقىراپ ئويغىنىپ كەتكەنمۇ؟ ئۇ چاغدا سىز پەقەت تۇماندا قېچىپ كېتىۋېتىپلا چۈشىگەن، ئۇنىڭغىمۇ ئۇزاق بولمىدى.

سىكارلېتنىڭ ئاغزى شۇن ئ تۇۋاقلنىپ قالدى، چۈنكى ئۇنىڭ ئۇ چۈشىنى زادىلا ئەسلىگۈسى يوق ئىدى، ئۇنى ئەسلىسە رېتنىڭ شۇ چاغدا ئۆزىنىمۇ بونېنى بىزلىگەندەك بەزلىگەنلىكىنىمۇ ئەسلەشكە توغرا كېلەتتى.

— سىز مۇشۇنداق قىلىۋېرىپ ئۇنى يامان ئوڭىتىپ قويسىز، ئۇنىڭدىن باشقا...

— مەن داۋاملىق شۇنداق قىلماقچى، شۇندىلا ئۇ بۇ ئىشىدىن ئاستا - ئاستا قالىدۇ، ئۇنى ئۇتتۇيدۇ.

— ئەمەس، — دېدى سىكارلېت ئۇنىڭ زىتىغا تېگىپ، — بالا باققۇچى بولغۇڭىز كەلگەن ئوخشايدۇ. ئۇنداق بولغاندىكىن ئادىتىڭىزنى ئۆزگەرتىپ ئۆيگە بالدۇرراق قايتىپ كېلىدىغان بولۇڭ، ھاراق ئىچمەڭ.

— چوقۇم بالدۇر قايتىمەن، ئەمما بەزى چاغدا غەرق مەست كېلىشىمۇ مۇمكىن.

شۇنىڭدىن كېيىن، دېگەندەك ئۇ بالدۇر قايتىپ كېلىدىغان بولدى. كۆپىنچە ھاللاردا بوننى ئۇخلايدىغان چاغقا ئولگۈرۈپ قايتىپ كېلەتتى. كېلىپلا قىزىنىڭ كارىۋىتىنىڭ يېنىدا ئۇنىڭ كىچىككىنە قوللىرىنى سىلاپ ئۇخلاپ قالغۇچە ئولتۇراتتى. شۇنىڭدىن كېيىن بوننى جۈپلۈپ ۋارقىراپ كېتىدىغان ئىش قايتا يۈز بەرمىدى. ئۆيىدىكى ھەممە ئادەم چىراغنىڭ يېقىقلىق ياكى ئەمەسلىكىگە ھەر ۋاقىت دىققەت قىلىپ تۇرىدىغان بولدى.

رېت يەنە شۇنىڭدىن كېيىن ئۆيگە مەست كەلمەيدىغان بولدى، بۇ ھەرگىز سىكارلېتنىڭ تۆھپىسى ئەمەس ئىدى. ئۇ ھاراق ئىچەتتى، ئەمما مەست بولغۇچە ئىچمەيتتى. بىر كۈنى ئۇ ۋىسكى ئىچتى، ئاغزىدىن گۈپۈلدەپ ھاراق پۇراپ تۇراتتى، ئۆيگە كەلگەندىن كېيىن بوننى كۆتۈرۈۋېلىپ:

— سۆيۈملۈك دادىڭىزنى بىرنى سۆيۈپ قويايمسىز؟ — دېدى.

بوننى ھەدەپ ئاغزىنى قاچۇردى.

— ياق، — دېدى ئۇ راستىنى ئېيتىپ، — پاسكىنا ئەكەن.

— قەيرىم؟

— ئاغزىڭىز سېسىق پۇراپ تۇرىدۇ.

— ھە، ئەيىب مەندە، — دېدى رېت پۇشايمان قىلىپ. ئاندىن

قىزىنى يەرگە قويدى، — مەن ئۆز ئۆيۈمدە مېنى ھاراقىتىن چەكلەيدىغان ئادەمنىڭ چىقىدىغانلىقىنى ئويلىمايتتىكەنمەن.

شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ كەچلىك تاماقتىن كېيىن پەقەت بىر رومكىلا ۋىنو ئىچىپ قويدىغان بولدى. بوننىغا ئۇنىڭ رومكىسىدا قالغان بىر — ئىككى تېمىم ۋىنونى ئېچىشكە رۇخسەت قىلىنغانىدى، ئۇنىڭغا ۋىنو سېسىق پۇرمايتتى. شۇنىڭدىن باشلاپ رېتنىڭ گۆش قونۇپ قېلىۋاتقان قوۋۇزلىرى ئىچىگە كىرىشكە، كۆزىنىڭ ئاستىدىكى كۆكلەرمۇ ئاستا — ئاستا يوقىلىشقا باشلىدى. بوننى ئېگەرنىڭ ئالدىدا ئولتۇرۇشنى ياخشى

كۆرگەچكە، سىرتلارغىمۇ كۆپ چىقىشقا توغرا كېلىپ يۈزى ئاپتاپتا قارايدى، تېرىسىنىڭ رەڭگىمۇ بۇرۇنقىدىن قىزاردى، سالامەتلىكىمۇ ياخشىلىنىپ، تېتىكلىشىپ، ئۇرۇشنىڭ دەسلەپىدە ئاتلانتالىقلارنى ھايانغا سالغان قارام ياش يىگىت ھالىتىگە قايتىپ كەلگەندەك بولۇپ قالدى.

ئۇ قىزنى ئالدىغا ئولتۇرغۇزۇپ كوچىلاردىن ئۆتكەندە، بۇرۇن ئۆچلۈك قىلىدىغان ئادەملەر ئەمدى ئۇنىڭغا قاراپ كۈلۈپ قويۇشىدىغان بولغانىدى. بۇرۇن ئۇنىڭغا ھەرقانداق ئايال كىشى يېقىنلىشىپلا قالسا چاتاق چىقماي قالمايدۇ، دەپ قارايدىغان ئاياللارمۇ ھازىر ئۇنى كۆرسە توختاپ بونىنى ئەركىلىتىپ قويۇشاتتى، ھەتتا ئەڭ مۇتەئەسسەپ مومايلارمۇ، بالىسىغا ئۇنىڭدەك كۆيۈنىدىغان ئەرلەرنى ئۇنچىلىك يامان دەپ كەتكىلىمۇ بولمايدۇ، دەپ قويۇشاتتى.

ئەللىك ئۈچىنچى باب

بۈگۈن ئاشلىپىنىڭ تۇغۇلغان كۈنى ئىدى. مېلانىيە ھېچكىمگە تىنماي، بۈگۈن ئاخشام ئۇنىڭ تۇغۇلغان كۈنىگە كاتتا چاي بەرمەكچى بولدى. ئەمەلىيەتتە، ئاشلىپىدىن باشقا ھەممىسى بۇ ئىشتىن خەۋەر تاپقاندى. ئۇ چايغا ئاتلانتادىكى بارلىق يۈزلۈك ئادەملەر تەكلىپ قىلىندى، ئۇلارمۇ كېلىدىغان بولۇشتى. گېنېرال گوردون بىلەن ئۇنىڭ ئائىلىسىدىكىلەر بۇ تەكلىپنى قىزغىن قوبۇل قىلىشتى، ئالبېكساندىر سىتېپېنمۇ سالامەتلىكى يار بېرىدىغانلا بولسا كېلىدىغانلىقىنى بىلدۈردى. ھەتتا جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ ھەممە يەردە چاتاق تېرىپ يۈرىدىغان ئادىمى بوب تومپىسۇمۇ قاتنىشىدىغان بولدى.

ئۇ كۈنى چۈشتىن بۇرۇن سىكارلېت، مېلانىيە، ئىندىيا ۋە پىتتىي ھامىملار ئۇلارنىڭ ئۇ كىچىك ئۆيلىرىدە ئالدىراش

يۈردى، نېگىرلارغا دېرىزە پەردىلىرىنى ئاستۇردى، چىنە - قاقچىلارنى يۇيۇپ سۈرتكۈزدى، قورۇمىلارنى تەييارلاتقۇزدى، پېچىنە - پىرەنىكلەرنى پىشۇرغۇزدى. سىكارلېت مېلانىيەنىڭ بۈگۈنكىدەك خۇشال بولۇپ باققانلىقىنى پەقەتلا كۆرۈپ باقمىغانىدى.

— قاراڭ، سۆيۈملۈكۈم، ئاشلېي ئاشۇ يىلى «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى كەنتى»دە ئۆتكۈزگەن باراۋەتتىن كېيىن بىر قېتىم تۇغۇلغان كۈنىنى ئۆتكۈزۈپ باقمىدى. ئىشى ناھايىتى جاپالىق، ئۆيگە ھېرىپ - ئېچىپ ئارانلا كېلىدۇ. شۇڭا، بۈگۈن ئۆزىنىڭ تۇغۇلغان كۈنى ئىكەنلىكىنى چوقۇم بىلمەيدۇ. كەچلىك تاماقتىن كېيىن ئۆيگە شۇنچە كۆپ ئادەمنىڭ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرسە چوقۇم ھەيران قالدىغان بولدى.

— سىرتقا ئېسىۋەتكەن پانۇسلىرىڭىزنى قانداق قىلىسىز؟
ۋىلىكېس ئەپەندى كەچتە كەلگەندە كۆرمەمدۇ؟ — دېدى ئارچې سەل بىتاقەت بولغاندەك تەلەپپۇزدا.

— ۋاي خۇدايىمەي، بۇنى نېمىشقا ئويلىمىغاندىمەن، — توۋلاپ كەتتى مېلانىيە، — ھېلىمۇ ياخشى ئېسىمگە سالدېڭىز. بۇ بولماپتۇ، بولماپتۇ! قانداق قىلارمىز؟ پانۇسلار دەرەخلەرگە ئېسىقلىق، ئىچىدە شامالار يېنىقلىق تۇرسا، ئۇ ئويلاپ قالمامدۇ؟ ئۇنىڭ ئۈستىگە شامالارنى مېھمانلار كېلىشتىن ئىلگىرىلا ياندۇرۇۋېتىش كېرەك. سىكارلېت، كەچلىك تاماق ۋاقتىدا پوركقا دەپ شۇ ئىشنى قىلدۇرۇۋېتەلەرسىزمۇ؟

— ۋىلىكېس خانىم، سىز ئاياللارنىڭ ئىچىدە خېلى چېۋەر ئايال تۇرۇپ بەزىدە بىخۇدلىشىپ قالىدىكەنسۇز، — دېدى ئارچې، — ئۇ ئىشنى پوركقا بۇيرۇمىغىنىڭىز ياخشى، بولمىسا ئۇ پانۇسلارنى كۆيدۈرۈۋېتىشى مۇمكىن. پانۇسلار شۇنداق چىرايلىق بولدى، بۇ ئىشنى مەن قىلاي.

— ئارچې، سىز نېمىدېگەن ياخشى، — مېلانىيەنىڭ كۆزلىرى ئارچېغا ئىشەنچ ۋە ھاياجان بىلەن تىكىلدى، — سىز

بولمىسىڭىز قانداق قىلار بولغىدىم. سىز ھازىرلا شاملارنى پانۇسلارنىڭ ئىچىگە سېلىپ قويسىڭىز، بولمىسا ۋاقتى كەلگەندە ئالدىراپ قالمىز.

— بولىدۇ، — ئارچى قوپال ئاۋازى بىلەن ماقۇل جاۋابنى بەرگەندىن كېيىن، ئالچاڭلاپ مېڭىپ يەر ئاستى ئۆيىگە چۈشۈپ كەتتى.

— بۇنداق ئادەملەرگە پەقەت ياخشى گەپ قىلىشلا كېرەك، بولمىسا ھېچقانداق ئىشقا سالالمايسىز، — دېدى مېلانىيە ئارچى پەسكە چۈشۈپ كەتكەندىن كېيىن پىخىلداپ كۈلۈپ، — ئۇ پانۇسلارنى ئەسلىدە شۇنىڭغا ئاستۇرماقچىدىم، لېكىن ئۇنىڭ خۇيىغا قاراپ گەپ قىلالمىغان. ئۇنى ئىشقا بۇيرۇسىڭىز قىلمايدۇ. خۇشى تۇتۇپ قالسا ھازىرقىدەك ئۆزىچىلا ئىشلەپ كېتىدۇ. نېگىرلارنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭدىن ئۆلگۈدەك قورقىدۇ.

— مېلانىيە، مەن بۇ قېرى ئالۋاستىنى ئۆيۈمدە ھەرگىز نۇرغۇزمايمەن، — دېدى سىكارلېت ئاچچىقى بىلەن. ئۇ ئارچىغا ئارچى ئۆزىگە ئۆچ بولغاندەك ئۆچ ئىدى، ئىككىسى بىر - بىرى بىلەن گەپلەشمەيتتى. مېلانىيە بولماي قالسا ئارچى سىكارلېتنى كۆرگەن ھامان ئۆيدىن چىقىپ كېتەتتى، — ئۇ ھامان بىر كۈنى سىزگە ئاۋارىچىلىك تېپىپ بېرىدۇ، بۇ گېپىمنى ئۇنتۇپ قالماڭ.

— ئۇنىڭ يامان نىيىتى يوق، ماختاپ قويسىڭىزلا بولىدۇ، — دېدى مېلانىيە، — ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ ئاشلىقى بىلەن بېئونى بەكمۇ چوڭ بىلىدۇ، مەنمۇ ئۇ بولسا ئۆزىمىزنى بىخەتەر سېزىمەن.

— بۇ گېپىڭىزچە، ئۇ سىزگە بەكمۇ سادىق ئوخشىمايدۇ. مېلانىيە، — دېدى ئىندىيا گەپ قىستۇرۇپ. ئۇنىڭ سوغۇق تەرىدە ئازراق مۇلايىم بىر كۈلكە پەيدا بولغانىدى، — مەن سىزنىڭ ئۇ مۇتتەھەمنىڭ تۇنجى ياخشى كۆرگەن ئادىمى ئىكەنلىكىڭىزگە ئىشىنىمەن. بولۇپمۇ ئۇنىڭ خوتۇنى... ھىم...

ئۇنىڭ خوتۇنى ئۆلۈپ كەتكەندىن كېيىن، مېنىڭ سېزىشىمچە،
ئۇ بىرەر سىنىڭ سىزگە ھاقارەت قىلىشىنى كۈتۈۋاتىدۇ. شۇنىڭدا
ئۇ ئۇ ئادەمنى ئۆلتۈرۈۋېتىپ، سىزگە بولغان ساداقىتىنى
ئىپادىلىيەلەيدۇ.

— نېمىلەرنى دەۋاتىدىغانسىز، ئىندىيا؟ — دېدى مېلانىيە
قىزىرىپ كېتىپ، — ئۇ مېنى دائىم دۆت چاغلايدىغان تۇرسا،
بۇنى سىزمۇ بىلىسىزغۇ؟

— مېنىڭچە، بۇ سېسىق قېرى نېمىلا ئويلىسۇن، ئويلىغان
ئويلىرى قىلچە ئەھمىيەتسىز، — دېدى سىكارلېت ئۇنىڭغا
بولغان ئوچلۇكى بىلەن. ئۇ ئارچېنىڭ ئۆزىنىڭ مەھبۇسلار
توغرۇلۇق قىلغان گېپىگە بەرگەن جاۋابىنى ئويلىسىلا ئاچچىقى
كېلەتتى، — چۈشلۈك تامىقىمنى يەپ بولۇپ دۇكانغا بېرىپ
كەلمىسەم بولمايدۇ، بۈگۈن خىزمەتچىلەرنىڭ مائاشىنى
بېرەتتىم. ئۇ يەردىن پەن زاۋۇتىغا بېرىپ ھارۋىكەشلەر بىلەن
خۇڭنىڭ يولىنى بېرىمەن.

— زاۋۇتقا بارسىڭىز، — دېدى مېلانىيە، — ئاشلىپى
كەچقۇرۇنراق ياغاچ مەيدانغا خۇڭنىڭ قېشىغا بارماقچىدى، ئۇنى
سائەت بەشكىچە شۇ يەردە تۇتۇپ تۇرالارسىزمۇ؟ بولمىسا بالدۇر
كېلىپ قېلىپ بىزنىڭ تەييارلىق قىلىۋاتقىنىمىزنى كۆرۈپ
قالسا ئۇنى ھەيران قالدۇرىمىز دېگىنىمىز بىكار بولىدۇ.

سىكارلېت ئىچىدە كۈلۈپ قويدى، كەيپىياتىمۇ جانلاندى.
— بولىدۇ، تۇتۇپ تۇراي، — دېدى ئۇ.

ئۇ شۇ گەپنى قىلىۋاتقاندا ئىندىيانىڭ كىرىپكى يوق كۆزلىرى
ئۇنىڭغا خۇددى نەشتەردەك قادىلىپ قالدى. ھەر قېتىم
ئاشلىپىنىڭ گېپىنى قىلساملا ماڭا مۇشۇنداق غەلىتە قارايدۇ بۇ
بىرنېمە، دەپ ئويلىدى سىكارلېت.

— ئۇنى بىر ئامال قىلىپ سائەت بەشكىچە تۇتۇپ تۇرۇڭ، —
دېدى مېلانىيە، — ئاندىن ئىندىيا پەيتوننى ھەيدەپ بېرىپ ئۇنى
ئېلىپ كېلىدۇ... سىكارلېت، بۈگۈن كەچتە بالدۇرراق كېلىڭ

جۈمۈ، بۈگۈنكى بۇ زىياپىتىمىزگە بىر مىنۇت كېچىكسىڭىزمۇ بولمايدۇ.

سىكارلېت ئۆيىگە قايتىپ كېتىۋېتىپ خىيال بىلەن غەمكىن ماڭدى. ئۇ مېنى بىر مىنۇت كېچىكسىڭىزمۇ بولمايدۇ دەيدىغۇ؟ مېنى نېمىشقا ئۆزى، ئىندىيا، پىتتىي ھامما بىلەن بىللە مېھمان كۈتۈشكە قويمايدۇ؟

ئادەتتىكى ئەھۋالدا سىكارلېت مېلانىيەنىڭ ئۆزىنى ئۇ ئىشقا قويمايدىغانلىقىنى ئويلاپمۇ قويمايتتى. بىراق، بۈگۈنكىسى ئاشلىقنىڭ تۇغۇلغان كۈنى بولغاچقا، سىكارلېتنىڭ ئاشلىقنىڭ يېنىدا تۇرۇپ، ئۇنىڭ بىلەن بىللە مېھمانلىرىنى كۈتكۈسى شۇنچىلىك بار ئىدى. لېكىن، نېمە سەۋەبتىنكىن، مېلانىيە ئۇنى ئۇ ئىشقا قويمايۋاتاتتى. ئۇ بۇ ئىشنىڭ تېگىگە يېتەلمىگەنىدى. كېيىن رېت باتلېر ئۇنىڭغا ئوچۇق كۆڭۈللۈك بىلەن چۈشەندۈرۈپ قويدى.

— ئۇنىڭ تۇغۇلغان كۈنىگە سابىق جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ بارلىق مەشھۇر ئەربابلىرى قاتنىشىدىغان تۇرسا، ئۇلارنى كۈتۈۋېلىشقا جۈمھۇرىيەتچىلەرگە بېقىنغان جەنۇبلۇق ئاق تەنلىكىنى قويامدۇ؟ سىز خەقنى بىخۇدلاشتۇرىمەن دېگەن بىلەن خەق ئۇنداق ئاسان بىخۇدلاشمايدۇ. مېلانىيە خانقىز سىزگە زىيادە ئامراق بولغاچقىلا، زىياپەتكە چاقىرغان گەپ، بولمىسا سىزگە ئۇمۇ يوق ئىدى.

سىكارلېت چۈشتىن كېيىن دۇكان بىلەن پەن زاۋۇتىغا مېڭىشتىن ئىلگىرى كۈندىكىدىن بەكرەك ياسىنىپ، ئۈستىگە ئاچ يېشىل رەڭ دۈردۈن كۆڭلىكىنى كىيىدى، بۇ كۆڭلەك چىراغنىڭ سۇس نۇرىدا بىنەپشەرەڭدە جۇلالىنىپ تۇراتتى. بېشىغىمۇ كۆڭلىكىنىڭ رەڭگىدىكى چۆرىسىگە چىرايلىق پەي تۇتۇلغان يېڭى شىلەپىسىنى كىيىدى. ئەگەر رېت ئۇنىڭ چېچىنى قىسقا قىلىپ كەستۈرۈۋېتىشىگە، ئىككى چېكىسىدىكى چاچلىرىنى بۇدۇر قىلىشىغا يول قويغان بولسا، بۇ شىلەپىنى

كىيگەندىن كېيىن ئۇ تېخىمۇ گۈزەللىشىپ كەتكەن بولاتتى. لېكىن، ئۇ، ئەگەر چېچىڭنى كەستۈرۈۋېتىدىغان بولساڭ، بىراقلا ئۈستىرا بىلەن چۈشۈرۈۋېتىمەن، دەپ قورقۇتقاندى. يېقىندىن بېرى ئۇ ناھايىتى قوپاللىشىپ كەتكەنتى، ئۇنداق قىلمايدۇمۇ دېگىلى بولمايتتى.

ئۇ كۈنى چۈشتىن كېيىن كۈنمۇ ياخشى، ھاۋامۇ شۇنداق چىرايلىق ئىدى، ئىسسىقمۇ ئەمەس، كۈنمۇ كۆزنى ئانچە چېقىپ كەتمەيتتى، ئىللىق شامال پىئاچتېر كوچىسىنىڭ ئىككى قاسنىقىدىكى دەرەخ يوپۇرماقلىرىنى بوش شىلدىرلىتىپ تۇراتتى، سىكارلىتنىڭ شىلەپسىدىكى پەيلەرمۇ شامالدا بوش يەلپۈنۈپ تۇرۇۋاتاتتى، يۈرىكىمۇ ھەر قېتىم ئاشلىپىنى كۆرگىلى بارغان چاغدىكىدەك بۆلەكچىلا ھاياجان بىلەن سوقۇپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ ئىچىدە، خۇگ بىلەن ئۇ ھارۋىكەشلەرنىڭ مائاشىنى بالدۇر بېرىۋەتكەن بولسام، شۇ تۇرقىدا ئۇلار ئۇ يەردىن ئاللىبۇرۇن كېتىپ، كىچىك ئىشخانىدا ئاشلىپى ئىككىمىز يالغۇز قالاتتۇق ئەمەسمۇ، دەپ ئويلاپ قالدى. يېقىندىن بېرى ئۇ ئاشلىپى بىلەن ئايرىم بىللە بولۇشنى كۆپ ئويلاپ كېلىۋاتاتتى، ئەمما زادىلا مۇمكىن بولمايۋاتاتتى. بۈگۈن مېلانىيە ئۇنى ئاشلىپىنى سائەت بەشكىچە تۇتۇپ تۇرۇشقا بۇيرۇپ قالدى. بۇ نېمىدېگەن بەلەن ئىش!

ئۇ دۇكانغا ناھايىتى خۇشال كىرىپ كېلىپ ۋېلىپى بىلەن باشقا خىزمەتچىلەرنىڭ مائاشلىرىنى بېرىۋەتتى، دۇكاننىڭ بۈگۈنكى سودىسى توغرىلىق سورايمۇ قويمىدى، خۇددى سومكىچىلار پارتىيەسىنىڭ خانىملىرى ئۆزىگە گەپ قىلىۋاتقاندەك، بىر توپ ئەرلەر يولنىڭ ئۇ قاسنىقىدىن قوللىرىنى پۇلاڭلىتىپ ئۆزىگە قاراپ يۈگۈرۈپ كېلىۋاتقاندەك، پەيتونلارنىڭ يېنىدا تۇرغان ئادەملەر شىلەپىلىرىنى باشلىرىدىن ئېلىپ ئۆزىگە ھۆرمەت بىلدۈرۈۋاتقاندەك تۇيۇلۇپ، ئىچ - ئىچىدىن خۇشال بولۇپ كېتىۋاتاتتى. بۈگۈن ئەڭ سۆيۈملۈك بىر

كۈن، ئۇمۇ ئەڭ خۇشال، ئەڭ گۈزەل، پىلانلىرىمۇ ئوڭۇشلۇق كېتىۋاتىدۇ. بىراق، دۇكاندا سەل ھايال بولۇپ قېلىپ، زاۋۇتقا دېگەن ۋاقىتتىن سەل كېچىكىپ بارىدىغان بولۇپ قالدى. شۇ تۈركىدا خۇگ بىلەن ھارۋىكەشلەر ئۆزىنى ساقلاپ ياغاچلارنىڭ ئۈستىدە تاماكا چېكىپ ئولتۇرۇشىدىغاندۇ.

— ئاشلىپى كەلدىمۇ؟

— كەلدى، ئىشخانىسىدا، — جاۋاب بەردى خۇگ. ئۇ سىكارلېتنىڭ چىرايىنىڭ بۈگۈن بۆلەكچىلا ئېچىلىپ، كۆزلىرىنىڭ نۇرلىنىپ كەتكەنلىكىگە دىققەت قىلدى، كۈندىكى خاپا چىرايلىرىدىن ئەسەرمۇ يوق ئىدى، — مەن ئويلايمەن... دېمەكچىمەنكى، ئۇ ھېساباتلارنى تەكشۈرۈۋاتسا كېرەك.

— ھەم، بۈگۈن ئۇ ئۇ ئىشلارغا باش قاتۇرمىسىمۇ بولىدۇ، — دېدى سىكارلېت. ئاندىن ئاۋازىنى تېخىمۇ پەسەيتىپ سۆزلىدى، — مېلانىيە خانقىز ماڭا، ئۇنى بىز تەييارلىقىمىزنى تۈگىتىۋالغۇچە شۇ يەردە تۇتۇپ تۇرۇڭ دەپ تاپشۇردى.

خۇگ خۇشال كۈلۈپ قويدى، چۈنكى ئۇمۇ بۈگۈن ئۇ زىياپەتكە قاتنىشاتتى. سىكارلېت ئۇلارنىڭ پۇللىرىنى بېرىۋېتىپ، ئاندىن ئالدىراپ ئىشخانىغا قاراپ ماڭدى. ئۇ ئۇلارنىڭ بۇ يەردە تۇرىۋېرىشىنى ھەرگىز خالىمايتتى. ئاشلىپى ئۇنىڭ بىلەن ئىشىك تۈۋىدە دوقۇرۇشۇپ قالدى، كۈننىڭ نۇرىدا ئۇنىڭ چاچلىرى يالتىراپ، لەۋلىرى ئۈستىدە بىلىنەر - بىلىنمەس كۈلكە ئويىناپ تۇراتتى.

— سىكارلېت، بۇ چاغ بولغاندا بۇ يەرگە نېمە ئىش بىلەن كېلىپ قالدىڭىز؟ نېمىشقا مېلانىيەنىڭ مەخپىي تەييارلاۋاتقان زىياپىتىگە ياردەم بەرمىدىڭىز؟

— سىزگە نېمە بولدى، ئاشلىپى ۋىلكېس؟ — سىكارلېتنىڭ سەل ئاچچىقى كەلدى، — بۇ ئىشنى سىزگە بېلىندۈرمەسلىكىنى ئويلىغان، بېلىپ قاپسىز، ئۆيگە بارغاندا ھەيران قالمىسىڭىز مېلانىيەنىڭ كۆڭلى بىر قىسما بولمامدۇ؟

— ھىم، مەن ھەرگىز چاندۇرمايمەن، ئاتلانتا بويىچە ئەڭ ھەيران قالغان ئادەم بولۇپ بارمەن، — ئاشلېي ئىچ – ئىچىدىن كۈلۈپ كەتتى.

— بۇ ئىشنى سىزگە قايسى بىر ئەخلاقسىز ئادەم ئېيتىپ قويدى؟

— مېلانىيە بۇ ئىشقا نۇرغۇن ئادەم چاقىرىپتۇ، ئەڭ بېشىدا گېنېرال گوردون بار، ئۇ ئادەممۇ شۇ گەپنى قىلدى. ئاندىن مېرۇپتېر بوۋايمۇ بار، ئۇمۇ تەكلىپ قىلىنغانكەن، مېنى ئۇمۇ ئاگاھلاندۇرۇپ قويدى.

— نېمىدېگەن ئەخلاقسىز ئادەملەر بۇ! — سىكارلېت ئاچچىقىدا ئۇلارنى تىللاپ قويدى، ئەمما ئاخىرىدا ئۆزىمۇ كۈلۈۋەتتى.

ئۇ يەنىلا ئۆز ۋاقتىدا «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى كەنتى» دە كۆرگەن ئاشلېي ئىدى، كۈلۈشلىرى يەنە شۇ چاغدىكىدەك. ئەمما، ھازىر بۇ كۈلكىلەر ناھايىتى ئازلاپ قالغانىدى. بۈگۈن ھاۋا شۇنچىلىك ياخشى، قۇياش ئىللىق، ئاشلېينىڭ چىرايمۇ خۇشال، گەپلىرى شۇنچىلىك سىلىق، يېقىملىق، ئۇنىڭغا قاراپ سىكارلېتمۇ بۆلەكچىلا ئېچىلىپ كېتىۋاتاتتى، يۈرىكىمۇ خۇددى بولۇشىچە كۈلۈۋاتقاندەك بارغانسېرى قىنىغا پاتماي قېلىۋاتاتتى، ئىچىدىن ئۆرلەپ تۇرۇۋاتقان خۇشاللىقى، كۆزلىرىدىن ئېتىلىپ چىقالماي ئىچىدە ئۆركەشلەپ تۇرۇۋاتقان ياشلىرى ئۇنى چىدىغۇسىز ئازابلماقتا ئىدى. ئۇ تۇيۇقسىز ئۆزىنى يەنە ئون ئالتە ياش ۋاقتىغا قايتىپ بارغاندەك ھېس قىلىپ، ئىنتايىن ھاياجانلىنىپ، جىددىيلىشىپ خۇشاللىقى ئىچىگە پاتماي قالدى، ھەتتا بېشىدىكى شىلەپسىنى ئاسمانغا ئېتىپ «ياشىسۇن!» دەپ توۋلىۋەتكۈلىرىمۇ كېلىپ كەتتى. ئەگەر راستلا شۇنداق قىلسام، ئاشلېي مېنى نېمە دەپ قالار دەپ ئويلاپ بىردىنلا قاقاھلاپ كۈلۈپمۇ كەتتى. ئاشلېيىمۇ ئۇنى ئۆزىنىڭ مېلانىيەنىڭ ئىشلىرىنى بىلىپ قالغانلىقىغا كۈلۈۋاتىدۇ دەپ ئويلاپ، ئۇنىڭ

بىلەن تەڭ بولۇشچە كۈلدى.

— ئىچكىرى كىرىڭ، سىكارلېت، مەن ھېساباتنى تەكشۈرۈۋاتتىم.

سىكارلېت قۇياش نۇرى تولۇق چۈشۈپ تۇرىدىغان ئىشخانغا كىرىپ ئۈستەل يېنىدىكى ئورۇندۇققا چۆكتى، ئاشلىپى ئۈستەلنىڭ بىر بۇلۇڭىدا ئىككى پۈتمىنى ساڭگىلىتىپ ئولتۇردى.

— ئاشلىپى، ئىككىمىز بۈگۈن ھېساب - كىتابنى قىلماي ئازادە ئولتۇرايلىچۇ، ئۇ ئىشتىن شۇنچىلىك زېرىكىلىك مەن. بۇ يېڭى شىلەپنى كىيىشىمگىلا كىلامدىكى بارلىق سان - سېپىرلار قايىقىدۇر ئۇچۇپ كەتتى.

— شىلەپىڭىزمۇ سان - سېپىرلار ئۇچۇپ كەتكۈدەك چىرايلىق ئىكەن، — دېدى ئاشلىپى، — سىكارلېت، سىز بارغانسېرى گۈزەللىشىپ كېتىۋاتىسىز جۇمۇ.

ئۇ ئۈستەل ئۈستىدىن چۈشۈپ ئۇنىڭ ئىككى قولىنى تۇتتى. ئاندىن كىيىملىرىنى تولۇق كۆرۈۋېلىش مەقسىتىدە ئىككى قولىنى كەڭ كېرىپ تۇردى.

— سىز ھەقىقەتەن گۈزەل، مەن ئويلايمەن سىز مەڭگۈ قېرمايسىز!

سىكارلېت مانا مۇشۇنداق ئىشنىڭ بولۇشىنى كۈتكەنىدى، چۈشتىن كېيىنكى شۇ خۇشالچىلىقلىرىدا ئۇنىڭ ئاشۇ ئىللىق قوللىرىنى، مېھرىلىك كۆزلىرىنى، مۇھەببەتلىك سۆزلىرىنى سېغىنىپ شۇنىڭ پىراقىدا پۇچۇلىنىپ كەلگەنىدى. تارادىكى باغدا ئۆتكەن ھېلىقى سوغۇق كۈندىن باشلاپ بۈگۈنگىچە ئۇنىڭ بىلەن يالغۇز تۇرۇشلىرى، قوللىرىنى تۇتۇپ بىر - بىرىنىڭ كۆزلىرىگە بېقىشلىرى، ئۇزاق بىللە تۇرۇشلىرى بىرىنچى قېتىم ئىدى. مانا ئەمدى...

قىزىق ئىش، ئۇنىڭ بىلەن قول تۇتۇشۇپ تۇرۇۋاتقاندا سىكارلېت نېمە ئۈچۈن ھاياجانلانمايدۇ؟ بۇرۇن ئۇنىڭ بىر

يەرلىرى تېگىپلا كەتسە پۈتۈن ۋۇجۇدى ھاياجاندىن تىترەپ كېتەتتى ئەمەسمۇ؟ ھازىرقىسى ئۆزىمۇ بىلمەيدىغان بىر خىل دوستلۇقتىن بولۇۋاتقان بولسا كېرەك، شۇنچا ئۇنىڭ قوللىرى ئۇنىڭغا ئۇنداق قىزغىن مۇھەببەتلىك تۇيغۇ بەرمىگەن گەپ. سىكارلېت بۇ خىل ھالەتكە ھەيران قالدى، ھەتتا ھودۇقۇپمۇ كېتىۋاتاتتى. ئۇ يەنىلا ئۆزىنىڭ ئاشلىپىسى، يۈرىكىدىكى بەرنا يىگىت، ئۇنىڭغا بولغان مۇھەببىتىنى ھاياتىدىنمۇ ئەزىز بىلىدۇ. ئۇنداق بولسا نېمە ئۈچۈن...

لېكىن، سىكارلېت ئۇ خىياللىرىنى بىر چەتكە چۆرۈۋېتىپ، ئاشلىپىنىڭ قوللىرىنى مەھكەم تۇتۇۋېلىپ كۈلۈپ تۇرۇۋاتاتتى. كۈچلۈك ھاياجان قوزغالمىسىمۇ مەيلى، ئۇ مۇشۇنىڭغىمۇ رازى. ئۇ ئىككىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى يۈرەكتە بىلىپ ئېغىزدىن چىقارمايدىغان ئىشلارنى ئېسىگە ئالغاندا، ھازىرقى ھالەتنى زادىلا ئەقلىگە سىغدۇرالمىي قېلىۋاتاتتى. ئۇنىڭ نۇرلۇق كۆزلىرى خۇددى سىكارلېتنىڭ ئىچىدە ئويلاۋاتقانلىرىنى بىلمەكچى بولۇۋاتقانداك ئۇنىڭغا قانداق تۇراتتى ھەم ئۇنىڭغا تونۇش كۈلكىسىمۇ پارلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى. ئىككى جۈپ كۆزلىرىنىڭ ئوتتۇرىسىدا قىلچە ياتلىق، قىلچە قورۇنۇش بولمىغاچقا، سىكارلېت خۇشاللىقىدا تېخىمۇ شوخ كۈلۈپ كەتتى.

— ئاھ، ئاشلىپى، مەن تېزلا قېرىپ كېتىمەن، چىشلىرىمۇ چۈشۈپ قالمايدۇ.

— ياق، سىكارلېت، مېنىڭچە، سىز ئاتىشىش ياشقا بارغاندىمۇ ھازىرقىدەك تۇرىسىز. مەن ھېلىقى چاغدا بىزنىڭ ئۆيدە قىلغان باراۋەتتىكى تۇرقىڭىزنى مەڭگۈ ئۇنتۇمايمەن. شۇ چاغدا سىز بىر تۈپ دەرەخنىڭ ئاستىدا ئولتۇرغانىڭىز، ئەتراپىڭىزدا ئون نەچچە يىگىت چۆرىدەپ ئولتۇرغان. مەن سىزنىڭ شۇ چاغدا كىيگەن كىيىملىرىڭىزنى دەپ بېرەلەيمەن: ئۈستىڭىزدە يېشىل گۈللۈك ئاق كۆڭلىكىڭىز بار ئىدى، شىلەپىڭىزنىڭ كەينىدە ئۇزۇن ئىككى تال لېنتا شامالدا لەپىلدەپ تۇراتتى. ئەسىرلەر

لاگېرىدا ياتقان ۋاقتىدا ئۆتكەن ئىشلارنى ئەڭ ئۇششاق تەپسىلاتلىرىغىچە بىر - بىرلەپ ئەسلىپ، خۇددى كىتاب ۋاراقلىغاندەك ئۇنىڭ ھەربىر سەھىپىسىنى ۋاراقلاپ تۇرغاچقا، سىزنىڭ شۇ چاغدىكى كىيىنىشلىرىڭىز ئېسىمدە شۇنداق ئېنىق ساقلىنىپ تۇرۇپتۇ...

گەپ شۇ يەرگە كەلگەندە ئۇ بىردىنلا گېپىنى توختىتىۋالدى. چىرايىدىكى قىزغىنلىقمۇ شۇ ئان ئوچتى، سىكارلېتنىڭ قوللىرىنىمۇ قويۇۋەتتى. سىكارلېت بولسا جىمجىت ئولتۇرۇپ گەپنىڭ ئاخىرىنى كۈتتى.

— ئاشۇ كۈندىن كېيىن بىز ناھايىتى ئۇزاق مۇساپىلەرنى باستۇق، ئىككىلىمىز شۇنداق. سىزچىمۇ شۇنداقمۇ، سىكارلېت؟ بىز ئەزەلدىن ئويلاپ باقمىغان يوللارنى ماڭدۇق. سىز ئېز ھەم چاققان ماڭدىڭىز، مەن بولسام ئاستا ھەم زورۇقۇپ ماڭدىم.

ئاشلىپي ئۈستىلىدە باشقىدىن ئولتۇرۇپ ئۇنىڭغا قارىدى، چىرايىدا ئازراق كۈلكە كۆرۈندى، ئەمما ئۇ بايا سىكارلېتنى خۇشال قىلغان كۈلكە ئەمەس، بىچارىلەرچە كۈلكە ئىدى.

— راست، سىز ناھايىتى ئىتتىك ماڭدىڭىز، ھارۋىڭىزنىڭ كەينىگە مېنى چېتىۋېلىپ سۆرەپ ماڭدىڭىز. سىكارلېت، بەزىدە مەن ئاجايىپ بىر قىزىقىش بىلەن، سىكارلېت بولمىغان بولسا مەن نېمە بولار ئىدىم، دەپ ئويلاپ كېتىمەن.

سىكارلېت دەررۇ ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ ئۇنى ئاقلىدى، ئۆزىنى ئۆزى ئۇنداق تۆۋەن چاغلىماسلىقنى ئېسىگە سالدى. دەل مۇشۇ چاغدا ئۇ ئوخشاش بىر مەسىلە ئۈستىدە رېتنىڭ قىلغان گەپلىرىنى ئېسىگە ئېلىپمۇ ئۆلگۈردى.

— بىراق، ئاشلىپي، مەن سىز ئۈچۈن ھېچقانداق ئىش قىلغىنىم يوق. مەن بولمىغان بولساممۇ سىز ھازىرقىدەك ياشاۋېرەتتىڭىز. بىر كۈنلەردە سىز چوقۇم چوڭ بىر باي ياكى ماختاشقا تېگىشلىك ئۇلۇغ بىر ئەر باب بولۇپ چىقىسىز.

— ياق، سىكارلېت، مېنىڭ ۋۇجۇدۇمدا ئۇنداق ئۇلۇغلىقنىڭ

ئورۇقى يوق. سىز بولمىغان بولسىڭىز، بۇ دۇنيادىن مەن ئۇن -
تىنىسىز ئۆتۈپ كەتكەن، بىچارە كاسلىن كالۋېرتقا ئوخشاش
نۇرغۇنلىغان مەشھۇر ئادەملەردەك كۈنلەرگە قېلىشىم ئېنىق
ئىدى.

— ئاشلىپى، ھەرگىز ئۇنداق دېمەڭ، ئۇنداق گەپ قىلىشىڭىز
مېنىڭ كۆڭلۈم بىئارام بولىدىكەن.

— ئەمما، مېنىڭ كۆڭلۈم بىئارام بولمايدۇ، بۇرۇن شۇنداق
بولاتتىم، ھازىر پەقەت...

ئۇ يەنە گېپىدىن توختاپ قالدى. سىكارلېت ئۇنىڭ نېمە
دېمەكچى ئىكەنلىكىنى دەرھال چۈشەندى. ئۇنىڭ روھسىز
كۆزلىرى ئۆزى ئۈستىدىن سىيپاپ ئۆتكەن چاغدىلا ئۇنىڭ نېمە
ئويلاۋاتقانلىقىنى بىلىپ بولغانىدى. سىكارلېتنىڭ ۋۇجۇدىدا
مۇھەببەت ئوتى يالقۇنلاپ كۆيۈۋاتقان چاغدا، ئۇ قەلب
دەرۋازىسىنى ئۇنىڭغا مەھكەم ئېتىۋالغانىدى. ئەمدى ئۇلارنىڭ
ئوتتۇرىسىدا دوستلۇقتەك بىر نەرسە شەكىللىنىپ قالغاندىن
كېيىن، سىكارلېتقا ئۇنىڭ قەلب دەرۋازىسىدىن ئازراق
ئىچكىرىلەپ كىرىش ئىمكانىيىتى تۇغۇلغاندەك، ئۇنىڭ
خىياللىرىنى ئازراق بولسىمۇ چۈشەنەلەيدىغاندەك بىر
ئىمكانىيەت تۇغۇلۇپ قېلىۋاتاتتى. ھازىر ئاشلىپىنىڭ كۆڭلى
بىئارام بولمايدىكەن. جەنۇب تەسلىم بولغان يىلى، سىكارلېت
ئۇنىڭغا ئاتلانتاغا بېرىش توغرىلۇق يالۋۇرۇپ گەپ قىلغاندا
بىئارام بولغانىدى، ھازىر پېشانىسىگە پۈتۈلگەننى كۆرۈش
قارارىغا كېلىپ قالغان ئوخشايدۇ.

— مەن سىزنىڭ ئۇنداق گەپلىرىڭىزنى ئاڭلىمايمەن،
ئاشلىپى، — دېدى سىكارلېت ئاچچىقى بىلەن، — بۇ گەپلىرىڭىز
رېتنىڭ گەپلىرى بىلەن ئوخشاش گەپ بولدى. ئۇمۇ نۇرغۇن
ئىشلاردا، بولۇپمۇ «جاھاننىڭ رەپتايىغا كىرىۋالغان ئادەم ئوبدان
ياشايدۇ» دەيدىغان مەسىلىلەردە دائىم ئاشۇنداق مۇقامدا گەپ
قىلاتتى، شۇڭا مەن ئۇنداق گەپلەردىن شۇنچىلىك زېرىككەن.

ئاشلىپ كۈلۈپ قويدى.

— سىكارلېت، سىز رېت ئىككىمىزنى ئاساسەن ئوخشىشىپ كېتىدىغان ئادەملەر قاتارىدا ئويلايمۇ باققانمىدىڭىز؟
— ھە، ياق! سىز دېگەن شۇنچىلىك تەمكىن. شۇنچىلىك تۈز كۆڭۈل، رېت بولسا... — سىكارلېت نېمە دېيىشىنى بىلەلمەي بىردىنلا توختاپ قالدى.

— ئەمەلىيەتتە، بىز ئوخشىشىپمۇ كېتىمىز. ئىككىمىز ئوخشاش ئائىلىدە دۇنياغا كەلدۇق، ئوخشاش ئىدىيەدە تەربىيەلەندۇق، ئوخشاش خىياللارغا ئادەتلەندۇق، كىشىلىك ھايات يوللىرىنىڭ مەلۇم يەرلىرىگە كەلگەندىلا باشقا - باشقا يوللارغا كىرىپ كەتتۇق. ئەمما، ئوي - پىكىرلىرىمىز يەنىلا ئوخشاش، پەقەت قايتۇرىدىغان ئىنكاسلىرىمىزلا ئوخشىمايدۇ. مەسىلەن، ھەر ئىككىمىز ئۇرۇشنى تەشەببۇس قىلمايمىز، ئەمما مەن ئارمىيەگە كىرىپ ئۇرۇشقا قاتناشتىم، ئۇ بولسا ئۇرۇش تۈگەي دېگەندە ئارمىيەگە كىردى، ئىككىلىمىز بۇ ئۇرۇشنىڭ پۈتۈنلەي خاتا ۋە ئۆتتۈرۈشىمىز مۇقەررەر بولغان ئۇرۇش ئىكەنلىكىنى بىلىمىز. ئەمما، مەن مۇقەررەر مەغلۇپ بولىدىغان بۇ ئۇرۇشقا قاتناشتىم. ئۇ بولسا قاتناشمىدى، بەزىدە ئۇنىڭ قىلغىنىنى توغرا دەپمۇ ئويلاپ قالمىمەن، لېكىن ئارقىدىنلا يەنە...

— ئاشلىپ، سىز مەسىلىگە ئىككى تەرەپلەپ قارايدىغان بۇ ئادىتىڭىزنى قاچان تاشلايسىز؟ — سورىدى ئۇ، ئەمما بۇرۇنقىغا ئوخشاش بىتاقەت بولۇپ كەتمىدى، — مەسىلىگە ئۇنداق قارايدىغان بولساق، ھەر ئىككى تەرەپتىن ھېچقانداق نەتىجىگە ئېرىشەلمەيمىز.

— بۇ دېگىنىڭىزمۇ توغرا. ئەمما... سىكارلېت، سىز زادى قانداق نەتىجىگە ئېرىشمەكچى؟ مەن بىرەر نەتىجىگە ئېرىشەيچۇ دەپ ئويلىمايمەن، ئەركىن ئادەم بولۇپ ياشىساملا بولدى.

سىكارلېت نېمە نەتىجىگە ئېرىشمەكچى؟ بۇ ئىنتايىن كۈلكىلىك سوئال ئىدى. ئەلۋەتتە، ئۇنىڭ ئېرىشمەكچى بولغىنى

پۇل ۋە بىخەتەرلىك. ئەمما... يەنە بىر تەرەپتىن ئۇنى چۈشەندۈرۈپ كېتىشمۇ تەس. ئۇنىڭ ھازىر پۇلى بار، بۇ خەتەرلىك دۇنيادا ئۆزى ئېرىشمەكچى بولغان بىخەتەرلىككىمۇ ئېرىشىپ بولغان. تەپسىلىي ئويلاپ باقسا بۇمۇ يېتىشمەيدۇ، ئۇنى ئۈنچىلىكىمۇ خۇشال قىلىۋەتكىنى يوق. پۇلغىمۇ، بىخەتەرلىككىمۇ، ئۇلارغا قوشۇپ سىزگىمۇ ئېرىشسەم، ئاندىن ئۆزۈمنى نەتىجىگە ئېرىشتىم دەپسەم بولارمىكىن... سىكارلېت شۇنداق ئويلاپ ئولتۇرۇپ ئاشلىغىغا قىزغىن نەزەردە تىكىلدى، ئەمما ئۇ گەپنى ئاغزىدىن چىقارمىدى، چۈنكى ئۇ ئىككىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى ھازىر مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇۋاتقان قىزغىن ھېسسىياتىنىڭ بۇزۇلۇپ كېتىشىدىن، ئۇنىڭ يەنە قەلب دەۋازىسىنى ئېتىۋېلىشىدىن قاتتىق ئەنسىرەيتتى.

— يالغۇز ئۆزىڭزلا ئەركىن - ئازادە ئادەم بولۇپ ياشاشنى خالامسىز؟ - سىكارلېت قايغۇ ئارىلاش كۈلۈپ قويدى، — مېنىڭمۇ دائىملىق ۋە ئەڭ چوڭ قايغۇم ئۆزۈمنى ئەركىن ياشىتالماي كېلىۋاتقانلىقىمدا. مېنىڭ نېمە نەتىجىگە ئېرىشكەنلىكىمگە كەلسەم، ئۆزۈمنى ئۆزۈم ئويلىغان نەتىجىگە ئېرىشتىم دەپ ئويلايمەن. مەن باي بولماقچى، بىخەتەر ياشىماقچى، يەنە...

— لېكىن، سىكارلېت، سىز مېنىڭ باي بولۇش - بولماسلىقىنى خىيالغا كەلتۈرمەيدىغانلىقىمنى ئويلاپ باققانمۇ؟ ياق، ئۇ بۇ دۇنيادا باي بولۇشنى ئويلىمايدىغان ئادەمنىڭ بارلىقىنى پەقەتلا ئويلاپ باقمىغان.

— ئۇنداق بولسا سىز نېمىنى ئويلايسىز؟ — ھازىر بۇنى ئۆزۈممۇ بىلمەيمەن. بۇرۇن بىلەتتىم، كېيىن ھەممىنى ئۇنتۇدۇم. مەن ئۈچۈن ئەڭ مۇھىمى ئەركىن - ئازادە بولسام، مەن ياخشى كۆرمەيدىغان ئادەملەر كېلىپ ماڭا كاشىلا سالمىسا، مەن قىلىشنى خالىمايدىغان ئىشلارغا مېنى مەجبۇرلىمىسا. بەلكىم... مەن كونا دەۋرنىڭ قايتىپ كېلىشىنى

ئۈمىد قىلىدىغاندىمەن. ئەمما، ئۇ بارسا كەلمەسكە كەتكەن، شۇڭا ئۇنى دائىم ئەسلەيمەن ھەم كۆز ئالدىمدا يىمىرىلىپ كېتىۋاتقان دۇنيانىمۇ سېغىنىمەن.

سىكارلېتنىڭ ئاغزى چىڭ يۇمۇقلۇق ئىدى، بىر ئېغىزىمۇ گەپ قىلمايتتى. بۇ ئۇنىڭ ئۇنى چۈشەنمىگەنلىكىدىن ئەمەس ئىدى. ئۇنىڭ ئاۋازىدىن باشقا ھېچقانداق نەرسە سىكارلېتقا ئۆتمۈشنى ئەسلىتىپ يۈرىكىگە ئاغرىق سالالمايتتى. ئۇنىڭمۇ ئۆتمۈشنى ئەسلىگۈسى كېلەتتى. بىراق، ئۇ ئاشۇ چاغدا «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى كەنتى»دىكى باغدا ھوشىدىن كېتىپ، ئۆز - ئۆزىگە: «مەن ئەمدى ھەرگىز كەينىمگە قارمايمەن» دېگەندىن بۇيان ئۆتمۈش توغرىلۇق گەپ قىلىشقا قەتئىي قارشى تۇرۇپ كەلگەنىدى.

— مەن ھازىرقى تۇرمۇشنى بەكرەك ياخشى كۆرىمەن، — دېدى ئۇ ئاشلىپىنىڭ كۆزلىرىگە قارىماي تۇرۇپ، — ھازىر ئادەمنى ھايانغا سالدىغان ئىشلار پات - پات بولۇپ تۇرىدۇ. مەسىلەن، تانسا، زىياپەت دېگەندەك. ھەممە نەرسە شۇنچىلىك نۇرانە، بۇرۇنقى چاغلاردا بولسا ھەممە نەرسە تۇتۇق ئىدى. (ھەي، ئېرىنچەكلىك بىلەن ئۆتكەن كۈنلەر بىلەن ئىسسىق ۋە جىمجىت يېزا كېچىلىرى! قۇللار بىلەن كەمبەغەللەرنىڭ ئولتۇراق جايلىرىدىن ئاڭلىنىدىغان مېھرىبانلىقلار بىلەن ئەتىگە بولغان سەۋرلىك كۈتۈشلەر! بۇلارنى مەن قانداقمۇ ئىنكار قىلالايمەن؟)

— مەن ھازىرقى ھاياتنى تېخىمۇ ياخشى كۆرىمەن، — دېدى سىكارلېت، ئاۋازى سەل تىترەپ چىقتى.

ئاشلىپي ئۈستەل ئۈستىدىن چۈشۈپ، ئۇنىڭ بۇ گېپىگە ئىشەنمىگەندەك كۈلۈپ قويدى. ئاندىن بىر قولى بىلەن سىكارلېتنىڭ ئېڭىكىنى كۆتۈرۈپ ئۇنى ئۆزىگە قاراتتى.

— ھەي، سىكارلېت، سىز يالغان گەپنى زادىلا بىلمەيسىز. راست، ھازىر تۇرمۇشقا يېڭى تۈسلەر كىردى... مەلۇم دەرىجىدىكى تۈسلەر. ئۇ خىل تۇرمۇشنىڭ ئىللىتىمۇ دەل

شۇنىڭدا. بۇرۇنقى جەمئىيەتتە ئۇنداق ئۇسلەر يوق ئىدى، ئەمما ئادەمنى مەپتۇن قىلىدىغان جايلرى ئاز ئەمەس ئىدى، بىر خىل گۈزەللىككە، ئادەمگە ئاستا - ئاستا تەسىر قىلىدىغان بىر خىل گۈزەللىككە ئىگە ئىدى.

سىكارلېتنىڭ پىكرى ئىككى تەرەپلەپ مېڭىۋاتاتتى، شۇڭا ئۇ ئىختىيارسىز بېشىنى تۆۋەن سېلىپ ئولتۇرۇپ كەتتى. ئاشلېينىڭ ئاۋازى، قوللىرىنىڭ قوللىرىغا تېگىپ تۇرۇشى سىكارلېتنىڭ مەڭگۈ قۇلۇپلاقلق تۇرغان قەلب دەۋرۋازىسىنى ئاستا - ئاستا ئېچىۋاتاتتى. ئۇ دەۋرۋازىنىڭ ئۇ تەرىپىدە ئۆتمۈشتىكى كۈنلەرنىڭ گۈزەللىكلىرى يوشۇرۇنغانىدى، ئۇنىڭ يۈرىكى بولسا ئۇنى قايتا كۆرۈشنىڭ ئازابىدا قىنىلاتتى. ئەمما، ئۇ يەنە ئۇنىڭ ئىچىدىكىسى قانداقلا گۈزەللىك بولسۇن، ئاشۇ يەردە يوشۇرۇنۇپ تۇرۇشى كېرەكلىكىنى بىلەتتى، چۈنكى ھېچقانداق ئادەم ئازابلىق ئەسلىمىلەرنى ئۈستىگە ئارتىپ ئالدىغا ماڭالماتتى.

ئاشلېي ئۇنىڭ ئېڭىكىنى كۆتۈرۈپ تۇرغان قولىنى تارتىۋېلىپ، سىكارلېتنىڭ بىر قولىنى ئىككى قوللاپ چىڭ تۇتتى.

— ئېسىڭىزدىمىكىن، — دېدى ئۇ. بۇ چاغدا سىكارلېت ئۆزىنى ئاگاھلاندۇرۇپ، ھەرگىز كەينىڭىگە قارىما! ھەرگىز كەينىڭىگە قارىما! دەپ تۇرۇۋاتاتتى.

ئەمما، ئۇ ناھايىتى تېزلا ئۇ ئاگاھلاندۇرۇشلارنىڭ توسۇقلىرىدىن بۆسۈپ ئۆتۈپ، خۇشاللىق دولقۇنلىرىنىڭ يۈكسەك چوققىسىدا ئۈزۈشكە باشلىدى. ئاخىر ئۇ ئۈن چۈشىنىشكە، ئۇلارنىڭ يۈرەكلىرى قايتا تېپچەكلەشكە باشلاۋاتاتتى. بۇ ئىنتايىن قىممەتلىك مىنۇتلار ئىدى، ئۇنى قولدىن بېرىپ قويۇشقا ھەرگىز بولمايتتى. ئىش ئۆتۈپ كەتكەندىن كېيىن قاتتىق ئازابقا قالسىمۇ مەيلى ئىدى.

— ئېسىڭىزدىمۇ، — دېدى ئاشلېي. ئۇنىڭ ئاۋازىنىڭ

جەلپكارلىقى بىلەن ئىشخاننىڭ تامللىرى بىردىنلا كەينىگە كېتىۋاتقاندەك، يىللار ئىلگىرىكى چاغلارغا يېنىۋاتقاندەك، سىكارلېت ئىككىسى بۇرۇنقى باھار كۈنلىرىنىڭ بىرسىدە ئاتلىق چىغىر يوللار بىلەن بىللە كېتىۋاتقاندەك بىر خىل سېزىم پەيدا بولۇشقا باشلىدى، گەپ باشلىنىش بىلەن تەڭ سىكارلېتنىڭ قوللىرى تېخىمۇ چىڭ سىقىلىپ كېتىۋاتاتتى، ئاۋازمۇ خۇددى قەدىمكى ناخشىلاردىكى بىر خىل مۇڭ بىلەن چىقىۋاتقاندەك ئاڭلىنىۋاتاتتى. سىكارلېت يەنە ئىككىسىنىڭ تاغ باغرىدىكى يول بىلەن تارلېتونلارنىڭ جاڭزىسىدا بولىدىغان باراۋەتكە بىللە كېتىۋاتقاندەك، ئۈزەڭگىلەرنىڭ زىل ئاۋازىنى ئاڭلاۋاتقاندەك، ئۆزىنىڭ يېقىملىق كۈلكە ئاۋازلىرىغا ئۆزى قۇلاق سېلىۋاتقاندەك سېزىۋاتاتتى. ئاشلىپىنىڭ ئاۋازى مۇزىكىنىڭ، يەنى ئاشۇ چاغدا ئۇلارنىڭ ئاق ئۆيىدە ئاڭلىغان ئىسكىرىپىكىنىڭ مۇڭلۇق ئاۋازىدەك يېقىملىق ئىدى. ئاڭلىغانسېرى خۇددى كونا دوستلار ھازىرمۇ ھايات بولۇپ، توپ - توپ بولۇپ قايتىپ كېلىۋاتقاندەك، ھەممىسى كۈلۈپ - ئويناپ يۈرۈۋاتقاندەك بىلىنىپمۇ كېتىۋاتاتتى: سىتۇئارت بىلەن بىرىنچى پۈتلىرى ئۇزۇن، قىزىل چاچ، چاقچاقچى يىگىتلەر؛ تام بىلەن بويىد بەئەينى ياۋا تايچاقلارنىڭ ئۆزى؛ جوئې فونتائىنىڭ چاقناپ تۇرىدىغان قاپقارا كۆزلىرى؛ ھەرىكىتى سىپايە يىگىتلەر كادې بىلەن رايڧورد كالۋېرت؛ ھاراق ئىچسە قىزىرىپ كېتىدىغان گېلارد ۋە ئاغزىدىن ئۈنچە - مەرۋايىت ياغىدىغان مۇلايىم ئېلىپ... ئاشلىپىنىڭ ئاۋازى توختاپ قالدى، ئىككىسى ئۇراققىچە بىر - بىرىگە جىمجىت قاراپ تۇرۇشتى. ھەر ئىككىسىنىڭ قەدىر - قىممىتىنى بىلىمەي ئۆتكۈزۈۋەتكەن، ئايرىلىپ قالغان پارلاق ياشلىق دەۋرلىرى بولغان.

«مەن سىزنىڭ نېمە ئۈچۈن خۇشال بولالماسلىقىڭىزنىڭ سەۋەبىنى ئەمدى بىلىدىم، - دەپ ئويلىدى سىكارلېت، - بۇرۇن پەقەتلا بىلەپتىكەنمەن، ئۆزۈمنىڭمۇ نېمە ئۈچۈن خۇشال

بولالمايدىغانلىقىمنى چۈشەنمەي كەپتىكەنمەن. ئەمدى...
 نېمىشىقىدۇر ئىككىمىز خۇددى قېرىلاردەك پاراڭلىشىۋاتىمىز،
 ئۇ تېخىمۇ غەمكىن، تېخىمۇ ھەيران بولۇپ ئويلاپ كەتتى، —
 قېرىلار ئەللىك - ئاتمىش يىلىنىڭ ئالدىدىكى ئىشلارنى
 ئەسلەشكە ئامراق، لېكىن بىز تېخى ئۇ ياشقا بارمىدۇق. پەقەت
 بىزنىڭ ئىچىمىزدە نۇرغۇن ئىشلار يۈز بەردى، خالاس. ھازىر
 ھەممە ئىشلار ئۆزگەردى، شۇڭا بۇرۇنقى ئىشلارغا ئەللىك -
 ئاتمىش يىل بولۇپ كەتكەندەك تۇيۇلسا كېرەك، لېكىن بىز
 قېرىپ كەتمىدۇق.»

ئۇ ئاشلىپىغا يەنە قارىدى، ئۇ بۇرۇنقىدەك ياش، چىرايلىق
 ئەمەس ئىدى. بېشىنى تۆۋەن قىلىپ قوللىرى ئارىسىدىكى
 سىكارلېتنىڭ قولىغا قاراپ تۇراتتى. ئۇنىڭ ئەسلىدىكى پارقراپ
 تۇرىدىغان يىرىك چاچلىرىمۇ ئۆزگىرىپ، خۇددى توختام سۇنىڭ
 ئۈستىگە چۈشۈپ تۇرغان ئاينىڭ يورۇقىنىڭ رەڭگىگە ئوخشاپ
 قاپتۇ. نېمىشىقىكىن، بۈگۈن چۈشتىن كېيىننىڭ بايا
 سىكارلېتقا بەرگەن گۈزەل تۇيغۇلىرىمۇ يۈرىكىدىن ئاستا -
 ئاستا كۆتۈرۈلۈپ كېتىۋاتاتتى. قايغۇلۇق ئەسلىمىلەرنىڭ بايا
 بەرگەن شېرىن تەمىمۇ ئۆت سۈيۈقلۈقىغا ئوخشاش ئاچچىق
 تەمگە ئايلىنىپ قېلىۋاتاتتى.

«ئۇ ئۆتمۈشنىڭ ئەسلىمىلىرىنى ئېسىمگە سالمىسا بوپتە -
 كەن، — دەپ ئويلىدى سىكارلېت ئۈمىدىسىزلىك ئىچىدە، — ئۆز
 ۋاقتىدا كەينىمگە قارىمايمەن دەپ توغرا دەپتىكەنمەن، ئۇ ئادەمنى
 تولىمۇ قىينايدىغان، يۈرەكنى تولىمۇ ئېزىدىغان ئىش ئىكەن.
 ئادەمنىڭ ئەسلەشتىن باشقا ھېچقانداق ئىشقا قولى بارمايدىكەن،
 ئاشلىپىنىڭ كەمچىلىكىمۇ ئەنە شۇنىڭدا. ئۇ ئەسلەش بىلەنلا
 بولۇپ كېتىپ ئالدىغا پەقەتلا قارىمايۋاتىدۇ، ھازىرنى كۆرمىيۋا -
 تىدۇ، كەلگۈسىدىن قورقۇۋاتىدۇ، شۇڭا بۇرۇنقى ئىشلارنى تولا
 ئەسلەيدۇ، بۇرۇن مەن ئۇنى زادىلا چۈشەنمەپتىكەنمەن، بىلمەپتە -
 كەنمەن. ھەي، ئاشلىپى، مېنىڭ ئاشقىم، كەينىڭىزگە قارىماس -

لىقىڭىز كېرەك ئىدى. ئۇنىڭ نېمىگە پايدىسى بار؟ مەن ئۆتمۈش-
نىڭ ئىشلىرىنى ئېسىڭىزگە سالمىسام بوپتىكەن. ئۇ چاغلاردىكى
بەخت - سائادەتنى ئەسلىگەندە مۇشۇنداق ئەھۋال، مۇشۇنداق
ئازاب، مۇشۇنداق بىئاراملىق، مۇشۇنداق ئەپسۇسلىنىشلار پەيدا
بولدىكەن ئەمەسمۇ!»

سىكارلېت ئورنىدىن تۇردى، بىر قولى يەنىلا ئاشلىپىنىڭ
ئالقانلىرى ئىچىدە ئىدى. ئۇ كەتمەكچى، بۇ يەردە ئۆتمۈشنى
ئەسلەپ، ئۇنىڭ ھارغىن، قايغۇلۇق ۋە ئاقىرىپ كەتكەن چىرايىغا
قاراپ ئولتۇرۇۋەرمەيدۇ.

— ئاشۇ چاغلاردىن كېيىن بىز نۇرغۇن مۇساپىلەرنى
باستۇق، ئاشلىپى، — دېدى ئۇ ئۆزىنى تەمكىن نۇتۇشقا، قىسىلىپ
تۇرۇۋاتقان گېلىدىن چىقىۋاتقان ئاۋازىنىڭ تىترەپ
كەتمەسلىكىگە ئالاھىدە دىققەت قىلىپ تۇرۇپ، — ئۇ چاغلاردا
بىزنىڭ بەزى گۈزەل ئارزۇلىرىمىز بولىدىغان، شۇنداقمۇ؟ ئەمما،
ھېچقايسى ئىش بىز ئارزۇ قىلغاندەك بولۇپ باقمىدى.

— ئۇنداق بولۇشى مەڭگۈ مۇمكىن ئەمەس، — دېدى ئۇ، —
ھايات بىزگە بىز ئارزۇ قىلغان نەرسىلەرگە يېتىش بۇرچىنى
ئارتىمىغان، شۇڭا زامانغا بېقىپ ياشىساق، ھازىرقى
كۈنىمىزدىنمۇ يامان كۈنگە قالماساقلا بولدى.

سىكارلېت ئاشۇ چاغلاردىن باشلاپ ماڭغان يوللىرىنى
ئەسلەپ، تۇيۇقسىز يۈرىكىگە ئاغرىق كىرىپ كېتىۋاتقاندەك،
قاتتىق چارچاپ كەتكەندەك بولۇپ كەتتى. يۈرىكىدە بۇرۇنقى
سىكارلېت ئوخشاش، سۆيگەن يىگىتلىرىنى ئەخمەق قىلىپ
ئوينىدىغان، چىرايلىق كىيىنپ يۈرۈشنى ياخشى كۆرىدىغان
ئاشۇ قىز قايتا ئەكس ئەتكەندەك بولدى. ئۇ چوقۇم پىشىپ
ۋايىگە يەتكەندە ئاپىسى ئېلىپنىغا ئوخشاش ئۇلۇغ بىر ئايال بولۇپ
چىقىدۇ.

ئۇ كۆزلىرىدىن چىقىۋاتقان ياشنى پەقەتلا تۇتۇۋالالمىدى،
مەڭزىنى بويلاپ ئېقىۋاتقان ياش تامچىلىرى مەرۋايىتتەك

تۆكۈلۈپ تۇرۇۋاتاتتى. كۆزلىرى خۇددى قورقۇپ تۇرۇۋاتقان كىچىك بالىنىڭ كۆزلىرىدەك ئاشلىپغا تىكىلىپ تۇراتتى. ئاشلىپ ئۇنى تارتىپ باغرىغا بوش ياستى، ئەمما گەپ قىلمىدى، ئۇنىڭ بېشىنى مۇرىسى ئۈستىگە قويۇپ مەڭزىنى مەڭزىگە ياقىتى. سىكارلېتنىڭ قوللىرى ئۇنىڭ بېلىدە، بوشاپ كېتىۋاتقان بەدىنىنى تىك تۇتۇپ تۇرۇش ئۈچۈن ئۇنىڭغا چىڭ يېپىشىۋالغانىدى. ئاشلىپنىڭ ئىسسىق قوينى ئۇنى ئاستا - ئاستا بېھوشلاندىرۇۋاتاتتى، كۆزلىرىدىكى ياشمۇ ئېقىپ تۈگىگەندەك بۇلدۇقلاپ چىقىشتىن توختىغانىدى. ئاھ، ئاشلىپ ئۆزىنى مەڭگۈ مۇشۇنداق قۇچاقلاپ تۇرسىكەن، دولقۇنلۇق ھېسسىياتلار، جىددىيلەششلەر بولمىسىمۇ مەيلى ئىدى. سۆيۈملۈك دوستىغا ئوخشاش بولسىمۇ ياخشى بولاتتى. بۇ نۇقتىنى پەقەت ئاشلىپلا، ياشلىق ۋاقىتلىرىنى ئۆزى بىلەن ئوخشاش ئەسلىيەلەيدىغان ۋە ئۇنىڭدىن لەززەت ئالالايدىغان، ئۇنىڭ ئۆز ۋاقتىدىكى، ھازىرقى ئەھۋالى بىلەن تونۇشلۇقى بولغان ئادەملا چۈشىنەلەيدۇ.

سىكارلېت سىرتتىكى ئاياغ تېۋىشلىرىنى ئاڭلىدى، لېكىن ھارۋىكەشلەر قايتىپ كەلگەن بولۇشى مۇمكىن دەپ پىسەنت قىلمىدى. شۇ پېتى بىلەن تۇرۇپ، ئاشلىپنىڭ يۈرىكىنىڭ رېتىملىق سوقۇۋاتقان ئاۋازىنى ئاڭلىدى. شۇ ئارىدا ئاشلىپ بىردىنلا ئۇنى ئۆزىدىن ئىتتىرىۋەتتى، سىكارلېت بۇ تۇيۇقسىز ھەرىكەتتىن ھەيران قېلىپ ئىتتىك بېشىنى كۆتۈرۈپ ئۇنىڭ چىرايىغا قارىدى، ئاشلىپنىڭ كۆزلىرى شۇ تۇرقىدا ئۆزىدە ئەمەس ئىشىكتە ئىدى.

سىكارلېتمۇ كەينىگە بۇرىلىپ، ئىشىك ئالدىدا تۇرغان ئىندىيانى كۆردى. ئۇنىڭ چىرايى سارغىيىپ كەتكەنىدى، خۇنۇك كۆزلىرىدە ئوت چاچراپ تۇراتتى، ئارچىمۇ بار بولۇپ، خۇددى بىر كۆزلۈك شاتۇتدەك نەپرەتلىك قاراپ تۇراتتى، ئۇلارنىڭ كەينىدە ئېلىسن خانىمۇ بار ئىدى.

سىكارلېت ئۇ ئۆيىدىن قانداق قېچىپ چىققانلىقىنى كېيىنمۇ زادى ئەسلىيەلمىدى، ئاشلىپىنىڭ بۇيرۇقى بىلەن ئۇچقاندەك چىقىپ كەتكەنىدى. كەينىدىن ئاشلىپى بىلەن ئارچېنىڭ جىددىي پاراخلىرى قۇلىقىغا ئازراق كىرىپمۇ قالدى. ئىندىيا بىلەن ئېلىسىن خانىم سىرتتا بولۇپ، سىكارلېت چىققاندا كۆزىمىز كۆرمىسۇن دېگەندەك باشقا ياققا قارىۋالدى. ئىزاغا ئۆلگەن سىكارلېت ئۆيگە قاراپ ماڭدى، ئېپىسكوپتەك بۇرۇت قويۇۋالغان ئارچېنىڭ سۈرلۈك چىرايى ئۇنىڭ كۆزلىرىگە خۇددى «ئىنجىل تەۋرات»تىكى قىساس مۇئەككىلىدەك كۆرۈنۈپ كەتتى.

• ئۆيىنىڭ ئىچى جىمجىت، بىر مۇ ئادەم يوقتەك قىلاتتى. خىزمەتكارلار بىرسىنىڭ ئۆلۈمىگە كېتىپتۇ، بالىلار مېلانىيەنىڭ ئارقا ھويلىسىدا ئويناۋاتىدۇ، مېلانىيە چۈ...

مېلانىيە! سىكارلېت پەلەمپەيدىن چىقىپ ئۆزىنىڭ ھۇجرىسىغا كىرىپ كېتىۋېتىپ ئۇنى ئويلاپ قالدى ۋە تېنى شۇر كۈنۈپ كەتتى. مېلانىيە بۇ ئىشنى چوقۇم ئاڭلايدۇ، ئىندىيا شۇ تاپتا ئۇنىڭغا دەۋاتىدۇ. ئۇ، بۇ ئىشنىڭ ئاشلىپىنىڭ ئابروپىنى قانچىلىك چۈشۈرۈۋېتىدىغانلىقى، مېلانىيەگە قانچىلىك قاتتىق تەسىر قىلىدىغانلىقى بىلەن كارى يوق، سىكارلېتتىن ئۆچىنى ئالسىلا، ئۇنىڭ ئابروپىنى يەر بىلەن يەكسان قىلىسلا بولىدى. ئېلىسىن خانىم مۇ ھېچنېمىنى كۆرمىگەن بولسىمۇ، سۆزلىمەي قويمايدۇ. ئۇ چاغدا ئۇ ئىندىيا بىلەن ئارچېنىڭ كەينىدە تۇرۇپتىكەن. بۇ خەۋەر كەچلىك تاماق ۋاقتىغىچە پۈتۈن شەھەرگە پۇر كېتىدۇ. ئەتە ئەتىگەن ناشتىغىچە ھەممە ئادەم، ھەتتا نېگىرلارغىچە بىلىپ بولىدۇ. بۈگۈنكى زىياپەتتىلا ئاياللار ئىككى – ئۈچتىن بولۇۋېلىپ، مۇشۇ ئىش توغرىلۇق ئاغزى – ئاغزىغا تەگمەي خۇشال سۆزلىشىدۇ. سىكارلېت باتلىر پۇلى، تەسىرى بار ئىجتىمائىي ئورنىدىن بىردىنلا غۇلاپ چۈشىدىغان بولىدى. شۇنىڭدىن كېيىن بۇ ھېكايە بارغانسېرى يوغىنىپ،

سىرلىقلىشىپ بارىدۇ، ئۇنى توسۇش مۇمكىن ئەمەس، ئەمەلىي پاكىت ئۈستىدىلا قېلىشى يوق گەپ. ئاشلىپ ئۇنى قۇچاقلاپ تۇرغان، ئۇ يىغلاپ تۇرغان ئاشۇ كۆرۈنۈش بىلەنلا چەكلەنمەيدۇ. قاراڭغۇ چۈشكچە گەپ ئۇلغىيىپ، ئىككىسى جىنسىي مۇناسىۋەت ئۆتكۈزۈۋاتقاندا بىراۋلار ئۈستىدىن چۈشۈپ قالغان بولۇپ تەرەققىي قىلىدۇ. ئەمەلىيەتتە، ئۇلار پۈتۈنلەي پاك، گۇناھسىز، ھەرىكەتلىرىمۇ دوستلار ھەرىكىتىدىن ھالقىپ كەتمىگەن. سىكارلېتنىڭ كاللىسىغا «ئەگەر» لەر ئارقا - ئارقىدىن كېلىشكە باشلىدى: ئەگەر ئۇ دەم ئېلىشقا كەلگەن مىلاد بايرىمى كۈنى سۆيۈشۈپ خوشلاشقاندا ئۆتۈلۈپ قالغان بولساق، ئەگەر تارادىكى باغدا ئۇنىڭغا بىللە قېچىپ كېتەيلى دەپ يالۋۇرۇۋاتقان چېغىمدا ئۆتۈلۈپ قالغان بولساق، ئەگەر ئۇنىڭ بىلەن ھەقىقىي گۇمانلىق ئىشنى قىلىۋاتقاندا ئۆتۈلۈپ قالغان بولساق بۈگۈنكىدەك بۇنداق روھىي ئازابقا قالمىغان بولاتتۇقمىكىن؟ بىراق، ھازىر... ھازىر... ئۇ مېنى پەقەت ئۆزىنىڭ دوستى قاتارىدا كۆرۈپ قۇچاقلىغاندىغۇ؟

لېكىن، بۇ گەپكە ھېچكىم ئىشەنمەيتتى. سىكارلېتنىڭ يا ئۆزىنى ئاقلىغۇدەك دوستىمۇ يوق. «ئۇنىڭ يامان ئىش قىلىشىغا ئىشەنمەيمەن» دەيدىغان بىرمۇ ئىنسان بولمايدۇ. ئۇ كونا دوستلىرىنىڭ ھەممىسىنى رەنجىتىپ بولغان، ئۇلارنىڭ ئىچىدىن ئۇنىڭغا يان باسقۇدەك بىرمۇ ئادەم چىقمايدۇ، يېڭى دوستلىرىنىڭمۇ ئۇنىڭدىن كۆڭلى قالغان، پۇرسەت بولۇپ قالسا ئۇنىڭغا ھاقارەت كەلتۈرۈشتىنمۇ يانمايدۇ. ئۇنى ھاقارەتلەيدىغان ھەرقانداق گەپكە كىشىلەر ئىشىنىدۇ. ئاشلىپىدەك ياخشى بىر ئادەم بۇ رەسۋاچىلىققا چېتىلىپ قېلىۋاتسىمۇ ئۇلارنىڭ كارى يوق. ئادەت بويىچە ھەممە ئادەم گۇناھنى ئايال كىشىدە قويىدۇ، ئەر كىشىگە كەلگەندە مۇرىلىرىنى قىسىپ قويۇپ بولدى قىلىشىدۇ. ئۇلار شۇنداق قىلىشىمۇ ھەقىقەت، چۈنكى بىرىنچى بولۇپ ئۇنىڭ قوينىغا ئۇ ئۆزىنى ئاتقان.

سىكارلېت ھەممە ھاقارەتلەرگە، ھەممە تۆھمەتلەرگە، ھەممە ئاھانەتلەرگە، پۈتۈن شەھەر ئۇنىڭ ئۈستىدىن تاپقانلىكى ھەرقانداق گەپكە چىدايدۇ، بەرداشلىق بېرەلەيدۇ... ئەمما مېلانىيە چىدمايدۇ، بەرداشلىق بېرەلمەيدۇ. سىكارلېت مېلانىيەنىڭ بىلىپ قېلىشىدىن نېمە ئۈچۈن قورقىدىغانلىقىنى بىلمەيتتى، ئۇنىڭ بىلىپ قېلىشىدىن باشقا ھەرقانداق ئادەمنىڭ بىلىپ قالغىنىغا قارىغاندا بەكرەك قورقاتتى. سىكارلېت ئىندىيانىڭ مېلانىيەگە ئاشلىپ بىلەن سىكارلېتنىڭ ناشايان ئىشىنى كۆرۈپ قالدۇق، دەپ سۆزلەپ بېرىۋاتقانلىقىنى، مېلانىيەنىڭ ئاڭلاپ قانداق ئەھۋالغا چۈشۈپ قالدىغانلىقىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرگەندە، كۆڭلى قاتتىق بۇزۇلۇپ ئىختىيارسىز يىغلاپ كەتتى. مېلانىيە ئاڭلىسا قانداق بولۇپ كېتەر؟ ئاشلىپىدىن ئايرىلىپ كېتەرمۇ؟ غۇرۇرىغا بەكرەك ئېتىبار بېرىدىغان بولسا ئاجراشماي قانداق قىلىدۇ؟ ئۇ چاغدا ئاشلىپ ئىككىمىز قانداق قىلىمىز؟ سىكارلېت خىلمۇ خىل خىياللار بىلەن قاتتىق قىيىنلىپ كېتىۋاتاتتى. كۆزلىرىدىن توختىماي ياش قۇيۇلاتتى. ئاھ، ئاشلىپ ئىزاغا ئۆلىدىغان بولدى، بۇ ئاپەتنى كەلتۈرۈپ بەرگىنىم ئۈچۈن ماڭا ئۆلگۈچە نەپرەتلىنىدۇ. ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن ئېقىۋاتقان ياش بىردىنلا توختاپ، يۈرىكىنى ئۆلۈم ۋەھىمىسى چىرمىۋالدى. رېت بىلىپ قالسىچۇ؟ ئۇ مېنى نېمە قىلىۋېتەر؟ ئۇ مەڭگۈ بىلمەي قېلىشىمۇ مۇمكىن. كۈنلارنىڭ مۇشۇ ھەقتە بىر گېپى بولىدىغان، ئەرلەرنى مەسخىرە قىلىدىغان ھېلىقى گەپچۇ؟ «خوتۇنى قېچىپ كېتىپتۇ، ئېرى كېيىن بىلىپتۇ» دېگەن گەپ. بەلكىم بىرەرسى ئۇنىڭغا دەپ قويۇشىمۇ مۇمكىن. رېت بىلەن بۇ ئىشنى سۆزلىشىش ئۈچۈن سەندە يېتەرلىك يۈرەك بولۇشى كېرەك. ئۇ دېگەن نامى بار لۈكچەك، ئاۋۋال ئوق چىقىرىپ، ئاندىن سەۋەبىنى سورايدىغانلاردىن. خۇدا، ئۆتۈنۈپ قالاي، ئۇنىڭغا بۇ ئىشنى ھەرگىز بىلدۈرۈپ قويمىساڭ! لېكىن سىكارلېت ئارچېننىڭ بايىقى رەھىمسىز تەلەتنى،

كۆزلىرىدىكى ئۇنىڭغا ۋە باشقا ھەممە ئاياللارغا بولغان ئۆچمەنلىكىنى بىردىنلا ئېسىگە ئالدى. ئارچى خۇدادىنمۇ، ئادەملەردىنمۇ قورقمايدۇ، شاللاق خوتۇنلارغا بەك ئوچ، ئۆچلۈكىدىن ئايالنى ئۆلتۈرۈۋەتكەن. ئۇ بايا بۇ ئىشنى رېتقا ئېيتىدىغانلىقىنى دېگەندەك قىلغان. ئاشلىپى ئۇنى توسقان تەقدىردىمۇ ئۇ ئۇنىڭغا دېمەي قويمايدۇ. ئاشلىپى ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتسە قانداقكىن، بولمىسا ئۇ رېتقا چوقۇم دەيدۇ، چۈنكى ئۇ ئۇنداق قىلىشنى خىرىستوسنىڭ مۇرىتلىرىنىڭ مۇقەددەس بۇرچى دەپ بىلىدۇ.

سىكارلېت كىيىملىرىنى سېلىپ يوتقانغا كىرىپ ياتتى، كالىسى يەنىلا ئاشۇنداق خىياللار بىلەن بەند ئىدى. ئىلاھم ئۇ ئىشكىنى قۇلۇپلىۋالغان بولسۇن، مەڭگۈ، مەڭگۈ بۇ ئۆيدىن چىقىمىسۇن، ھېچكىمگىمۇ كۆرۈنمىسۇن. رېت بۈگۈن ئاخشام ئۇ ئىشلاردىن خەۋەرسىز ئۆتۈپمۇ كېتەر. ئۇ كەلسە، بېشىم قاتتىق ئاغرىپ كېتىۋاتىدۇ، زىياپەتكە بارالمايدىغاندەك تۇرىمەن، دەيدۇ. ئەتىگىچە بۇ ئىشنى يېپىپ كەتكۈدەك مۇكەممەل باھاندىن بىرنى ئويلاپ تاپىدۇ.

«گەمدى ئۇ ئىشنى ئويلىماي، — دېدى ئۇ بېشىنى ياستۇق بىلەن پۈركىۋېلىپ، — ھازىر ئويلىماي. ھەرقانداق ئاقۋەتكە بەرداشلىق بېرەلگۈدەك بولغاندا ئاندىن ئويلاي.»

قاراڭغۇ چۈشكەندە خىزمەتكارلارنىڭ قايتىپ كېلىشكەنلىكى ئاڭلاندى. كەچلىك تاماق جىمجىتلىق ئىچىدە تەييارلىنىۋاتاتتى. نېگىر ئانا كېلىپ ئىشكىنى چەككەندى، سىكارلېت، تاماق يېگۈم يوق، دەپ ئۇنى قايتۇرۇۋەتتى. ۋاقىت ئاستا - ئاستا ئۆتمەكتە. ئاخىر رېتنىڭ پەلەمپەيدىن چىقىۋاتقان ئاياغ تىۋىشى ئاڭلاندى. ئۇ پەلەمپەينىڭ ئۈستىگە چىققاندا سىكارلېت ئۆزىنى قاتتىق تۇتۇپ ھەم ۋۇجۇدىدىكى ھەممە جاسارىتىنى يىغىپ ئۇنىڭ كىرىشىنى كۈتۈپ تۇردى. لېكىن، رېت ئۆزىنىڭ ھۇجرىسىغا كىرىپ كەتتى، شۇندىلا سىكارلېتنىڭ يۈرىكى ئورنىغا چۈشتى.

ئۇ تېخى ئاڭلىماپتۇ. خۇداغا شۈكۈر، ئۇ ئۇنىڭ يولسىز تەلىپىگە ھۆرمەت قىلىپ ھازىرغىچە ھۇجرىسىغا كىرمەيۋاتىدۇ. ئەگەر شۇ تۇرقدا كىرىپ ئۇنىڭ ھودۇقۇپ، قورقۇپ تۇرغان چىرايىنى كۆرىدىغان بولسا چوقۇم بىلىپ قالاتتى. ئۇ ناھايىتى روھلۇق تۇرۇپ ئۇنىڭغا ھەقىقەتەن مەجەزىنىڭ يوقلۇقىنى، ئۇ مۇراسىمغا بارالمايدىغانلىقىنى ئېيتىدۇ. ياخشى، كەيپىياتىنى ئوڭشىۋېلىشىغا يېتەرلىك ۋاقىت بار بولدى. راست، راست يېتەرلىك ۋاقىت بارمىدۇ؟ بۈگۈن چۈشتىن كېيىنكى ئاشۇ قورقۇنچلۇق مىنۇتلاردىن باشلاپ تۇرمۇشتا ۋاقىت دېگەن نەرسە زادىلا بولۇپ باقمىغاندەك تۇيۇلۇۋاتقانغۇ؟ ئۇ رېتنىڭ ھۇجرىسىدا مېڭىپ يۈرۈۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ تۇرۇۋاتاتتى، تۇرۇپ پورقا گەپ قىلىپ قوياتتى. ئارىدىن ئىنتايىن ئۇزاق ۋاقىت ئۆتۈپ كەتتى. لېكىن، سىكارلېت ھازىرغىچە ئۇنى چاقىرغۇدەك غەيرەتكە كېلەلمەيۋاتاتتى، قاراڭغۇدا جىمجىت ئىترەپ ياتاتتى.

خېلى ئۇزاقتىن كېيىن رېت ئۇنىڭ ئىشىكىنى چەكتى. سىكارلېت بار ئىمكانىيىتى بىلەن ئاۋازىنى تەمكىن چىقىرىشقا تىرىشىپ، «كىرىڭ!» دېگەن گەپنى ئاران دېيەلمىدى.

— بۇ مۇقەددەس ساراينغا كىرىشكە مۇۋەپپەق بولغىنىم راستمىدۇ؟ — دېدى رېت ئىشىكىنى ئېچىپ كىرىۋېتىپ. ئۆيىنىڭ ئىچى قاراڭغۇ بولغاچقا، سىكارلېت ئۇنىڭ چىرايىنى ئېنىق كۆرەلمىدى، ئاۋازىدىنمۇ ھېچنېمىنى بىلەلمىدى. ئۇ كىرىپ ئىشىكىنى يېپىپ قويدى.

— زىياپەتكە بېرىشقا تەييارلىنىپ بولىڭىزمۇ؟

— ئەپسۇس، بېشىم قاتتىق ئاغرىپ كېتىۋاتىدۇ، — قىزىق ئىش، ئۇنىڭ ئاۋازى شۇنچىلىك تەبىئىي چىقىۋاتاتتى، خۇداغا مىڭ قەتلە شۈكۈر. ئۆيىنىڭ قاراڭغۇ بولغىنىمۇ بىر ھېسابتا ياخشى بولدى، — مەن بارالمايدىغاندەك تۇرىمەن. سىز بېرىڭ، رېت، مېلانىيەگە كۆڭۈل ئېيتىپ قويۇڭ.

رېت ئۇزاقچىچە گەپ قىلماي تۇرۇپ كېتىپ، ئاندىن ئاستا ۋە

ئىنچىكىرەك ئاۋاز بىلەن شۇنداق دېدى:

— بۇزۇق خوتۇننىڭ قورقۇنچاق بولغىنى قانداق گەپ! بىلىپ قاپتۇ! سىكارلېت بىردىنلا تىترەپ كېتىپ گەپ قىلالماي قالدى. قاراڭغۇدا ئۇنىڭ يانچۇقلىرىنى ئاخشۇرۇپ سەرەڭگە چاققانلىقى ئاڭلاندى. ئارقىدىنلا ئۇنىڭ ئىچى پاللىدە يورۇپ كەتتى. رېت كارىۋاتنىڭ يېنىغا كېلىپ ئۇنىڭغا ئېڭىشىپ قارىدى، ئۈستىدە مېھمانلىق كىيىملىرى رەتلىك تۇراتتى.

— تۇرۇڭ، — دېدى ئۇ ئاددىيلا قىلىپ. ئاۋازىدا باشقا ھېچقانداق غەيرىيلىك يوق ئىدى، — ئاشلىپىنىڭ تۇغۇلغان كۈنىگە بېرىشمىز كېرەك، دەررۇ تەييارلىق قىلىڭ.

— رېت، مەن بارالمايمەن، قاراڭ...

— قاراۋاتمەن. ئورنىڭىزدىن تۇرۇڭ.

— رېت، ئارچى سىزگە جۈرئەت قىلىپ...

— ئارچى جۈرئەت قىلالايدۇ، ئۇ قورقماس ئادەم.

— ئۇ يالغان سۆزلەيدۇ، ئۇنى بوغۇزلىۋېتىشىڭىز كېرەك.

— مېنىڭ راست گەپ قىلغان ئادەمنى ئۆلتۈرمەيدىغان غەلىتە بىر مەجەزىم بار. ھازىر ئۇ گەپلەرنى قىلىشقا ۋاقىت يوق، ئورنىڭىزدىن تۇرۇڭ.

سىكارلېت ئورنىدىن قوپۇپ ئولتۇردى، ئۈستىگە ئارتىۋالغان يوغان ياغلىقىغا مەھكەم ئورنىتىۋالغانىدى، كۆزلىرى ئالاق – جالاق بولۇپ رېتنىڭ چىرايىغا تىكىلىپ تۇراتتى، رېتنىڭ بۇغداي ئۆڭ چىرايىدا ھېچقانداق ئىپادە يوق ئىدى.

— مېنىڭ بارغۇم يوق، رېت. بۇ... بۇ ئۇقۇشماسلىق ئېنىقلانمىغۇچە مەن بارالمايمەن.

— ئەگەر سىز بۈگۈن ئاخشام ئۇ يەردە كۆرۈنمەيدىغان بولىشىڭىز، ئۇ چاغدا ئۆمۈرۋايەت بۇ شەھەردە تۇرمىسىڭىز بولىدۇ. مەن ئۆز خوتۇنۇمنىڭ بۇزۇق خوتۇن بولۇشىغا چىدايمەنكى، قورقۇنچاقلىقىغا چىدايمەن. بۈگۈن ئاخشام ئۇ يەرگە چوقۇم بېرىشىڭىز كېرەك. ئالېكساندر سىتېپېندىن

تارتىپ ھەممە ئادەم سىزگە زەھىرىنى سانجىسىمۇ، ۋىلكېس خانىم بىزنى ئۆيىدىن قوغلاپ چىقىرىۋەتسىمۇ بېرىش كېرەك .

— رېت، ئۇ ئىشنى سۆزلەپ باقسام، ئاڭلاپ باقسىڭىز .
— مەن ئاڭلىمايمەن، ۋاقتىم يوق، كىيىملىرىڭىزنى كىيىڭ .
— ئۇلار باشقىچە ئويلاپ قېلىشى... ئىندىيا بىلەن ئېلىسن خانىم، يەنە ئارچىمۇ بار، ئۇلار ئادەتتىمۇ ماڭا ئۆچ ئىدى .
ئىندىيا ھەتتا يالغان گەپ قىلىپ ئاكىسىغا تۆھمەت قىلىش يولى بىلەن مېنى سېستىش مەقسىتىگە يەتمەكچى بولۇۋاتىدۇ . مېنىڭ گېپىمنى ئاڭلاپ باقسىڭىزلا... .

«ئاھ، مۇقەددەس بۇۋى مەريەم ئانا، — ئازاب بىلەن ئويلاندى سىكارلېت، — ئۇ، بوپتۇ سۆزلەپ باق دەپ قالسا، ئۇ چاغدا نېمە دەپ سۆزلەيمەن؟ نېمە دەپ چۈشەندۈرىمەن؟»
— ئۇلار چوقۇم ھەممە ئادەمگە ئۇ يالغان گەپلىرىنى دەپ بولدى، مەن بارمايمەن .

— چوقۇم بارىسىز، — دېدى ئۇ، — سىزنى مەن بوينىڭىزدىن سۆرەپ بولسىمۇ، ئادەمنىڭ ھەۋسى كېلىدىغان چىرايلىق كۆتىڭىزگە تېپىپ بولسىمۇ ئاپىرىمەن .
ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن سوغۇق نۇر ئۇچقۇنلايتتى . ئۇنى تارتىپ ئورنىدىن تۇرغۇزدى، ئاندىن يەردە ياتقان باندىرنى ئېلىپ تاشلاپ بەردى .

— بۇنى كىيىڭ، مەن تارتىپ چىڭىتىپ بېرىمەن، بەل بوغىدىغان ئىشتىن تولۇق خەۋىرىم بار . ياق، نېگىر ئانىنى ياردەمگە چاقىرغىلى چىقىپ كەتسەم، شۇ ئارىلىقتا قورقۇنچاقلىق قىلىپ ئىشىكنى تاقىۋالسىز .

— مەن قورقۇنچاق ئەمەس، — دەپ ۋارقىراپ كەتتى سىكارلېت زىتىغا تەگكەن گەپنى ئاڭلىغاندىن كېيىن باياتىدىن بېرىقى قورقۇنچىلىرىنى ئۇنتۇپ، — مەن... .

— بۇنىڭدىن كېيىن شىماللىق بىر ئەسكەرنى ئېتىپ

ئۆلتۈرۈۋەتكەن، شېرماننىڭ ئەسكەرلىرى بىلەن دەل تاقابىل تۇرغان قەھرىمانلىقلىرىڭىز توغرۇلۇق پو ئېتىپ سۆزلەپ بەرمىسىڭىزمۇ بولىدىغان ئوخشايدۇ. چۈنكى، سىز قورقۇنچاق... باشقا ئىشلاردىمۇ شۇنداق. ئۆزىڭىزنى ئويلىمىسىڭىزمۇ بونېنى ئويلىشىڭىز كېرەك. بۈگۈن ئاخشام ئۇ يەرگە بارمىسىڭىز زادى بولمايدۇ. سىز بونېنىڭ ئىستىقبالىنى نابۇت قىلماقچىمۇ؟ بانداڭنى كىيىڭ! چاپسان بولۇڭ!

سىكارلېت كېچىلىك كىيىمنى سېلىۋېتىپ يەڭسىز ئىچ كۆڭلىكى بىلەنلا قالدى. رېت ئۇنى شۇ تۇرقىدا كۆرگەن بولسا ئۇنىڭ گۈزەللىكىگە تېخىمۇ مەپتۇن بولۇپ، چىرايىدىكى قورقۇنچلۇق كۆرۈنۈشلەر يوقىلىپ كەتكەنمۇ بولاتتى. ئۇنىڭ سىكارلېتنى بۇ ھالەتتە كۆرمىگىنىگە ئۇزاق بولغانىدى. لېكىن، ئۇ ئۇنىڭغا قاراپمۇ قويمىدى، كىيىم ئىشكاپىغا ئېسىۋېتىلگەن كۆڭلەكلەرگە بىر - بىرلەپ قاراپ چىقىپ، ئاچ يېشىل رەڭلىك شىپىڭ كۆڭلەكنى ئالدى. بۇ كۆڭلەكنىڭ ياقىسى تولىمۇ يوغان ئويما ياقا ئىدى، كەينىمۇ بېلىگىچە ئوچۇق ئىدى، كەينى ئېتىكىنىڭ ئۈستىدە قىزىل تاۋاردىن تۈگۈلگەن يوغان بىر تال قىزىلگۈل بار ئىدى.

— بۇ كۆڭلەكنى كىيىڭ! — دېدى ئۇ كۆڭلەكنى كارىۋاتىنىڭ ئۈستىگە تاشلاپ بېرىپ، — بۈگۈن ئاخشام ساھىبخانىلار كىيىدىغان بىنەپشە رەڭ ياكى سېرىق رەڭ كۆڭلەك كىيىمىسىڭىزمۇ بولىدۇ. ئۇيا - ئەڭلىكىلىرىڭىزنى كۆپرەك سۈرتۈڭ. مەن پارسىلار تۇتۇۋالغان ئۇ بۇزۇق خوتۇنمۇ ئۇيا - ئەڭلىكىسىز بولمىغان بولغىدى دەيمەن. كەينىڭىزگە بۇرىلىڭ. رېت ئۇنىڭ باندىڭنىڭ يىمىدىن كۈچەپ بىر تارتىۋىدى، سىكارلېت چىرقىراپ كەتتى، ئۇنىڭ بۇ قوپاللىقىدىن قورقۇپ ھەم نومۇس قىلىپ ئۆزىنى قويمىدىغان يەر تاپالماي قالدى.

— ئاغرىدى، شۇنداقمۇ؟ — رېت ئۇنىڭ ۋارقىراپ كەتكىنىگە

پسەنت قىلماي كۈلۈپ قويدى. سىكارلېت ئۇنىڭ چىرايىغا قاراشقىمۇ پېتىنالمىۋاتاتتى، — بۇنىڭ يېپىنى بوپىنىڭىزغا سىرتماق قىلىپ سالمىغىنىمغا شۈكۈر قىلىڭ.

مېلانىيەلەرنىڭ ھەربىر ئۆيىنىڭ دېرىزىسى يوپپورۇق كۆرۈنۈپ تۇراتتى. ئۇلار يىراقتىن ئۇ يەردىن كېلىۋاتقان مۇزىكا ساداسىنى ئاڭلىدى. يېقىن كەلگەندە ئۆيلەرنىڭ ئىچىدىن ئاڭلىنىۋاتقان كۈلكە — چاقچاقلار ساداسى قۇلاقلىرىغا تېخىمۇ يېقىملىق ئاڭلىنىشقا باشلىدى. ئۆيىنىڭ ئىچى مېھمانلار بىلەن توشقاندى، بەزى مېھمانلار ئۆيگە پاتماي كارىدورغا، ھەتتا ھويلىغا چىقىپ كېتىشكەندى.

«كىرسەم بولمايدۇ... كىرمەيمەن، — سىكارلېت پەيتوندا قول ياغلىقىنى مىجىقلاپ ئولتۇرۇۋېلىپ ئىچىدە ئۆزىگە ئۆزى گەپ قىلاتتى، — كىرمەيمەن، كىرسەم بولمايدۇ. قېچىپ كېتىمەن، نەگىلا بولسا مەيلى. تاراغا كېتىمەن. رېت نېمىشقا مېنى بۇ يەرگە كېلىشكە مەجبۇرلايدۇ؟ خەق مېنى نېمە دەيدۇ؟ مېلانىيەچۇ؟ ماڭا قانداق مۇئامىلە قىلار؟ ئۇنىڭ يۈزىگە قارىيالمىمەن، قېچىپ كېتىمەن.»

رېت خۇددى ئۇنىڭ كۆڭلىدە ئويلاۋاتقانلىرىنى بىلىپ تۇرۇۋاتقاندەك بىلىكىدىن مەھكەم تۇتۇۋالغاندى، قولىنىڭ قاتتىقلىقىدىن بىلىكىگە كۆكمۇ چۈشۈپ كەتتى. بۇنداق قىلىقنى پەقەت تونۇمايدىغان ئەخلاقسىز ئادەملەرلا قىلاتتى.

— مەن ئېرلاندىيەلىكلەرنىڭ ئىچىدە سىزدەك قورقۇنچاق ئادەمنى كۆرۈپ باقمىغان، يوغان سۆزلەيدىغان باتۇرلۇقلىرىڭىز نەگە كەتتى؟

— رېت، سىزدىن ئۆتۈنۈپ قالاي، مېنى ئۆيگە قايتۇرۇۋېتىڭ، مەن سىزگە بۇ ئىشنى چۈشەندۈرەي.

— سىزگە چۈشەندۈرىدىغانغا ۋاقىت دېگەن ئىنتايىن كۆپ. پەقەت بۈگۈن بىر ئاخشاملا بۇ يەردە سېرىك ئويناپ بېرىسىز،

پەيتوندىن چۈشۈڭ، قەدىرلىكىم، ئۇ شىرلارنىڭ سىزنى قانداق
تالايدىغانلىقىنى ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆرەي، چۈشۈڭ.

سىكارلېت ئۆزىنىڭ پەيتوندىن قانداق چۈشكەنلىكىنى
بىلمىدى، ئامبۇردەك كۈچلۈك قوللار بىلىكىدىن يۆلەپ
كېتىۋاتاتتى. قەدىمىمۇ خېلى مەزمۇت بېسىلىشقا، يۈرىكىمۇ سەل
توختاشقا باشلىدى. خۇدا تۇرۇپتۇ، سىكارلېت ئۇ ئادەملەرنىڭ
يۈزىگە قاراشتىن قورقمايدۇ، قاراۋېرىدۇ. ئۇلار مياڭلاپ
توختىمايدىغان بىر توپ ھەسەتخور مۇشۇكلەرغۇ؟ ئۇلاردىن
ھەرگىز قورقۇپ قالمايدۇ، نېمە ئويلىسا، نېمە دېسە مەيلى، كارى
يوق. پەقەت مېلانىيە... مېلانىيە!

ئۇلار كارىدورغا كىرىپ كەلدى. رېت شىلەپسىنى قولغا
ئېلىۋېلىپ، ئىككى چەتتىكى ئادەملەر بىلەن توختىماي
سالاملىشىپ ماڭدى. ئاۋازى تەمكىن، قىزغىن ئىدى. ئۇلار ئۆيگە
كىرىشى بىلەن ئەڭ مۇزىكا ئاخىرلاشتى. سىكارلېتنىڭ پىكرى
قاتتىق چېچىلىپ تۇرۇۋاتقاچقا، كۆزلىرىگە ئۆيدىكى ھەممە ئادەم
خۇددى دېڭىزنىڭ دولقۇنىدەك شاۋقۇن سېلىپ ئۆزىگە يوپۇرۇلۇپ
كېلىپ، ئاندىن شاۋقۇنلىرى ئاجىزلاپ كەينىگە يېنىۋاتقاندەك
كۆرۈنۈپ كەتتى. ئۇلار بىر يېرىمنى بىر نېمە قىلىۋېتەرمۇ؟
ھەم، ئىشىنى قىلىشىۋى، ئۇ خەق، كەلسە كەلمەمدۇ! ئۇ بېشىنى
غادايتىپ، قىلچە قورقمايلا خەقلەرگە قاراپ كۈلۈمسىرەشكە
باشلىدى.

سىكارلېت ئىشىك تۈۋىدە تۇرغانلاردىن ئەھۋال سوراي دەپ
تۇرغاننىڭ ئارىلىقىدا، ئۆي ئىچىدىن بىرسى ئۇنىڭغا قاراپ
كېلىشكە باشلىدى. ئەتراپتا تۇرغانلار بىردىنلا جىمىپ كېتىپ،
سىكارلېتنىڭ يۈرىكى ئاغزىغا قاپلىشىپ قالغاندەك بولۇپ
قالدى. ئۇ مېلانىيە ئىدى، ئالدىراپ سىكارلېتنىڭ ئالدىغا
كېلىۋاتاتتى. ئەتراپتىكىلەر بىلەنمۇ سالاملاشماي ئۇنىڭ ئالدىغا
كەلدى. مېلانىيەنىڭ تار گەۋدىسى، تۈپتۈز كۆكسى كۆتۈرۈلۈپ

تۇراتتى. لەۋلىرى ئاچچىقتىنمۇ، نېمىدىن، چىڭ يۇمۇلغانىدى. ھەممە ئىش كۆڭلىگە ئايان تۇرۇقلۇقمۇ، بۇ يەردە سىكارلېتتىن باشقا ئادەم يوقتەك، ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپلا بېلىدىن قۇچاقلۋالدى.

— كىيىملىرىڭىز نېمىدېگەن چىرايلىق، سۆيۈملۈكۈم، — دېدى ئۇ ئىنچىكە ئاۋازى بىلەن، — ماڭا ھەمراھ بولۇپ يېنىمدا تۇرۇپ بېرىشنى خالامسىز؟ ئىندىيا بۈگۈن ئاخشام ماڭا ياردەم بېرەلمەيدىغان ئوخشايدۇ، ماڭا ياردەملىشىپ مېھمانلارنى كۈتۈشۈپ بەرسىڭىز.

ئەللىك تۆتىنچى باب

سىكارلېت ئۆز ئۆيىگە ئامان - ئېسەن كېلىۋالغاندىن كېيىن، ئۈستىدىكى ئېسىل كىيىملىرىمۇ كۆزىگە كۆرۈنمەي ئۆزىنى كارىۋاتقا ئېتىۋەتتى. بىر ھازانچە كارىۋاتتا جىمجىت يېتىپ، مېلانىيە بىلەن ئاشلېينىڭ ئوتتۇرىسىدا تۇرۇپ مېھمان كۈتكەن ئاشۇ مىنۇتلارنى ئويلاپ چىقتى. ئاھ، نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق كۆرۈنۈش ئۇ! ئۇ شېرماننىڭ قوشۇنغا يەنە بىر قېتىم دۇچ كېلىشكە رازىكى، ئۇ كۆرۈنۈشلەردىكى ئوينىغان ئويۇننى ئىككىنچى قېتىم قايتىلاشقا مۇتلەق رازى ئەمەس ئىدى ھەم خالىمايتتى. خېلىدىن كېيىن، كارىۋاتتىن چۈشۈپ كىيىملىرىنى سالغاج ئۆيىنىڭ ئىچىدە مېڭىپ يۈردى.

جىددىچىلىكتىن كېيىن بولىدىغان ئىنكاسلار ئاستا - ئاستا پەيدا بولۇپ پۈتۈن بەدىنى تىترەشكە باشلىدى. بىرىنچى بولۇپ چاچ قىسقۇچ قولىدىن يەرگە چۈشۈپ كەتتى، ئارقىدىن ئادىتى بويىچە چېچىنى يۈز قېتىم تاراپ بولۇپ، تارغاق بىلەن ئىككى چېكىسىگە ئاغرىپ كەتكۈدەك دەرىجىدە بىرنەچچىنى

ئۇرۇۋەتتى، ئون نەچچە قېتىم ئىشككە قۇلىقىنى يېقىپ پەستىكى ئاۋازلارنى تىڭشىدى. لېكىن، پەستىكى زال قاراڭغۇ ۋە تىمتاس ئىدى.

رېت مەرىكە تېخى تۈگمەيلا ئۇنى پەيتونغا سېلىپ ئۆيگە ئەكېلىپ قويدى. سىكارلېت ئۇ يەردىن ئازراق بولسىمۇ بالدۇرراق قۇتۇلغىنىغا خۇشال ئىدى. رېت ئۇنى ئەكېلىپ قويۇپلا ئۆيگە كىرمەي نەگىدۇر كەتتى. خۇدا ئۇنىڭغا يەنە بىر ياخشىلىق قىلدى، بولمىسا ئۇنىڭ بۈگۈن رېت بىلەن يۈزمۇ يۈز ئولتۇرۇپ پاراڭلىشىدىغانغا زادىلا رەۋىتى يوق ئىدى، نومۇس، قورقۇنچ ۋە تىترەك ئۇنىڭ ھالىنى قويمىغانىدى. ئۇ بۈگۈن نەگە كەتكەندۇ؟ ھېلىقى ئالۋاستىنىڭ يېنىغا كەتتى ھەرقاچان. سىكارلېت بۈگۈن تۇنجى قېتىم بېلىپ ۋاتلىندەك بىر ئايالنىڭ بۇ دۇنيادا بار بولغانلىقىدىن خۇشال بولدى. رېتنىڭ ھېلىمۇ ياخشى ئۆز ئۆيىدىن باشقا بارىدىغان يېرى بار ئىكەن، شۇ يەردە تۇرۇپ كەلسە بوراندەك ئاچچىقلىرى ئازراق بولسىمۇ بېسىلىپ قالار. ئۆز ئېرىنىڭ بىر بۇزۇق خوتۇننىڭ يېنىدا تۇرۇپ كېلىشىنى ئارزۇ قىلىش غەيرىي ئەھۋال، ئەمما سىكارلېتنىڭ ئامالى يوق ئىدى، ھەتتا بۈگۈن ئاخشام ئۇنى كۆرمەيدىغان ئىش بولسا، ئۇ ئۆلۈپ قالسىمۇ خۇشال بولاتتى.

ئەتە... ھەمم، ئەتە باشقا بىر كۈن. ئەتە ئۇ بىرەر باھانە، رېتنىڭ ئاغزىنى تۇۋاقلاپ قويايلىدىغان باھاندىن بىرنى تاپىدۇ، بۈگۈنكى نەپەرەتلىك كېچىدىكىدەك قورقۇپ تىترەپمۇ كەتمەيدۇ. ئەتە ئۇ يەنە ئاشلىپىنىڭ يۈز - ئابروۋىنى، يەرگە ئۇرۇلغان غۇرۇرىنى، بۇلغانغان نومۇسىنى ئويلاپ ئۆزىنى ئاۋارە قىلمايدۇ. بۇ نومۇسلۇق ئىشنى سىكارلېت كەلتۈرۈپ چىقاردى، ئاشلىپىنىڭ ئاساسەن مەسئۇلىيىتى يوق. ئۇنىڭ سۆيۈملۈك ئۇ ئادىمى ئۆزىنى مۇشۇ ھالەتكە چۈشۈرۈپ قويغان سىكارلېتتىن نەپەرەتلىنەمدىغاندۇ؟ ئۇ ئىككىسىنىڭ ئىشىنى مېلانىيە ئاشۇ ئورۇق گەۋدىسى بىلەن يېپىپ قالغان بولسىمۇ، ئاشلىپى چوقۇم

ئۇنىڭدىن قاتتىق رەنجىدۇ. مېلانىيە گەپ - سۆزلىرىدىكى مۇھەببەت ۋە سەمىمىي ئىشەنچى بىلەن ئۇ ئىككىسىنى قۇتۇلدۇرۇپ قالدى. ئۇ يالتىراپ تۇرغان پولىنى ئۇششاق قەدەملىرى بىلەن بېسىپ ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ، ئۇنىڭغا تىكىلىپ تۇرغان زەھەرلىك، دۈشمەنلىك كۆزلەرگە قارىتىپ تۇرۇپ قولىنى قاپساپ، ئۇ ئادەملەر ئېغىزلىرىنى ئېچىشىپ قاراپلا قېلىشتى. ئۇ يەنە بۈگۈنكى ئاشۇ قورقۇنچىلۇق ئاخشامدا سىكارلېتنىڭ يېنىدىن بىر قەدەممۇ ئايرىلمىدى. نەتىجىدە كىشىلەر بۇ ئىشنىڭ تېگىگە يېتەلمەي ئازراق سوغۇق مۇئامىلە قىلغاندىن باشقا غەيرىي ھەرىكەتلەردە بولمىدى، يەنىلا ئۇنىڭغا ئەھپ بىلەن مۇئامىلە قىلدى.

بۇ سەت ئىشنىڭ پۈتكۈل جەريانى مېلانىيەنىڭ ئېتىكى ئاستىدا يېپىلىپ قېلىپ، سىكارلېتقا ئوچ ۋە ئۇنى ئۆزلىرىنىڭ ئۇششاق گەپلىرى ئارقىلىق يەر بىلەن يەكسان قىلىۋەتمەكچى بولغان ئادەملەر مەقسەتلىرىگە يېتەلمىدى. دېمەك، مېلانىيەنىڭ ئۇنىڭغا بولغان قارىغۇلارچە ئىشەنچى ئۇنى قۇتۇلدۇرۇپ قالدى... يەنە كېلىپ باشقا بىرسى ئەمەس، دەل مېلانىيەنىڭ ئۆزى.

سىكارلېت شۇ خىيال بىلەن تەڭ ئىختىيارسىز شۈركۈنۈپ كەتتى. ئۇنىڭغا ھازىر ھاراق كېرەك، بىرنەچچە رومكا ئىچىۋالسا، ئاندىن ئۇخلىيالىشى مۇمكىن. ئۇ كېچىلىك كىيىمنىڭ ئۈستىگە شال رومىلىنى ئارتىپلا ئۆيدىن چىقتى. ساپلىما كەشنىڭ شىپىرلىغان ئاۋازى جىمجىت كېچىدە ئالاھىدە ئاڭلىنىپ تۇراتتى. پەلەمپەينىڭ يېرىمىدىن چۈشۈپ بولغاندا، ئېگىشىپ پەستىكى ئاشخانىنىڭ ئىشىكىگە قاراپ باقتى. ئىشىكنىڭ تېگىدىن چىراغنىڭ يورۇقى كۆرۈنۈپ تۇراتتى. سىكارلېتنىڭ قورقۇپ بىردىنلا يۈرىكى سېلىپ كەتتى. بايا ئۇ ئۆيگە قايتىپ كەلگەندە ئاشخانىنىڭ چىرىغى يورۇق بولسا ئالدىراشچىلىقتا دىققەت قىلمىغان بولغىمىدى؟ يا رېت قايتىپ كەلدىمۇ؟ ئۇ ئاشخانىنىڭ ئىشىكى بىلەن تىۋىش چىقارماي

كىرىۋالغان بولسا كېرەك. ئەگەر رېت راستلا قايتىپ كەلگەن بولسا، ھاراق ئىچىمەن دېگەننى قويۇپ ئاستا مېڭىپ ئۆيىگە كىرىپ كەتكىنى ياخشى. شۇ چاغدىلا ئۇ ئۇنىڭ بىلەن دوقۇرۇشۇپ قېلىشتىن ساقلىنالايدۇ، ئۆيىگە كىرىۋېلىپ ئىشىكىنى ئىچىدىن ئېتىۋالسا بولىدۇ.

ئۇ ئەمدى كەينىگە قايرىلىپ ئۈستىگە ماڭاي دەپ تۇرۇشىغا ئاشخاننىڭ ئىشىكى ئېچىلىپ، شامنىڭ غۇۋا يورۇقىدا رېت باتلىرىنىڭ گەۋدىسى كۆرۈندى. سىكارلېتنىڭ كۆزىگە ئۇ ئادەتتىكىدىنمۇ ئېگىز، قاۋۇل كۆرۈنۈپ كېتىۋاتاتتى، ئازراق لىڭشىپ تۇرۇۋاتقاندا كۆمۈ قىلاتتى.

— پەسكە چۈشۈپ مەن بىلەن بىردەم ئولتۇرۇڭ، باتلىرى خانىم، — ئۇنىڭ گەپلىرى سەل ئېغىرراق چىقىۋاتاتتى.

ئۇ مەست بولۇپ قالغان ئوخشايدۇ، گېپى بىلەن تۇرقىدىن چىقىپ تۇرىدۇ. بۇرۇن مەست بولۇپ قالسا پەقەتلا بىلىندۈرمەيتتى. سىكارلېت ئىككىلىنىپ تۇرۇپ قېلىۋىدى، رېت قولىنى شىلتىپ تۇرۇپ بۇيرۇق ئاھاڭدا،

— چاپسان چۈشۈڭ، ھۇ ھايۋان! — دەپ توۋلىدى.

«ئۇ چوقۇم مەست بولۇپ قايتۇ.» سىكارلېت سەل قورقتى، ئادەتتە ئۇ قانچە كۆپ ئىچسىمۇ ئەدەپنى ئۇنتۇمايتتى، ئادەمنى بەكرەك مەسخىرە قىلىسىمۇ. گەپ — سۆزلىرىدە سانجىپ تۇرسىمۇ، ئەمما مۇئامىلىدە قوپاللىق قىلمايتتى.

ئۇنى مېنىڭ يېنىمغا كېلىشتىن قورقۇۋاتىدۇ دەيدىغان تۇيغۇغا كەلتۈرۈپ قويماسلىقىم كېرەك... سىكارلېت شۇ خىيالدىن كېيىن رومىلىغا تېخىمۇ چىڭ يۆڭىلىپ، بېشىنى تىك تۇتقىنىچە پەلەمپەيدىن چۈشتى.

رېت ئىشىكىنىڭ ئىچىدە ئېگىلىپ تۇرۇپ سىكارلېتقا يول بەردى. ئۇنىڭ زاڭلىق قىلىۋاتقان قىياپىتى سىكارلېتنى تېخىمۇ قورۇندۇرۇپ قويدى. ئۈستىدە كاستۇمى يوق، گالىستۇكى يېشىلىپ ئىككى تەرىپىدە ساڭگىلاپ تۇرۇپتۇ. كۆڭلىكىنىڭ

ئالدى ئوچۇق، مەيدىسىدىكى قاپقارا تۈكلەر كۆرۈنۈپ تۇرىدۇ. چاچلىرى پاختىيىپ، قىزىرىپ كەتكەن كۆزلىرى خۇمارلىشىپ كېتىپتۇ. ئۈستەل ئۈستىدىكى بىر تال شام ئاجىز يورۇقلۇق چىقىرىپ تۇرىدۇ. شامنىڭ يورۇقىدا تورۇسى ئېگىز بۇ ئاشخانىنىڭ تاملىرىدا ھەر خىل غەلىتە قارا سايىلەر پەيدا بولۇپ تىنىمسىز مىدىرلاپ تۇراتتى. ئۈستەل ئۈستىدىكى كۈمۈش پەتۈستە بىر شېشە ھاراق، شېشىنىڭ ئەتراپىدا بىرنەچچە رومكا بار ئىدى.

— ئولتۇرۇڭ، — دېدى ئۇ ئۇنىڭ كەينىدىن كىرىۋېتىپ سوغۇق تەلەپپۇزدا.

• شۇ تۇرقىدا سىكارلېتنىڭ يۈرىكىدە بىر خىل ۋەھىمە پەيدا بولۇۋاتاتتى. ئۇنىڭ چىرايىغا تىكىلىپ قاراشتىن قورقۇش روھىي ھالىتى بۇ يېڭى ۋەھىمنىڭ ئالدىدا ھېچگەپ ئەمەس ئىدى. ئۇنىڭ روھىي ھالىتى، تەلەپپۇزى، ھەربىر ھەرىكىتى ناتونۇش ئادەملەرنىڭكى بىلەن ئوخشاش ئىدى. شۇ قىلىقلىرى بىلەن ئۇ ئەزەلدىن كۆرۈپ باقمىغان ئەدەپسىز رېت باتلىرىنى كۆرۈپ تۇرۇۋاتقانداك بولۇۋاتاتتى. ئىلگىرى ئۇنىڭ ئەڭ ئەدەپسىزلىكى پەقەت بىر پەسلىك سوغۇق مۇئامىلە بىلەنلا چەكلىنەتتى. ئاچچىقى كەلگەندەمۇ ھەرگىز قوپاللىق قىلمايتتى، سىلىق گەپ قىلاتتى، ھاراق ئىچكەندە بۇ خىل مەجەزى تېخىمۇ گەۋدىلىك ئىپادىلەنەتتى. دەسلەپتە بۇخىل مەجەزىگە ئاچچىقى كېلىپ، ئۇنى ئاچچىق گەپلەر بىلەن ئۆزگەرتمەكچىمۇ بولغانىدى، كېيىن ئۇ ئادەتتىكى بىر ئىشتەك ئاستا - ئاستا ئۇنىڭغا كۆنۈپمۇ قالدى. رېتىنى ئۇ ھەممە ئىشقا ئەھمىيەتسىز قارايدۇ، تۇرمۇشتىكى ھەممە نەرسىنى، جۈملىدىن مېنى ئۆزىنىڭ مەسخىرە قىلىدىغان، شۇ يول بىلەن كۆڭلىنى ئاچىدىغان نىشانى قىلىۋالغان، دەپ ئويلايتتى. بۈگۈن ئۇنىڭ بىر ئىشقا ئەستايىدىل مۇئامىلە قىلىشىنى ئۆزىگە مەقسەت قىلغانلىقىنى ئېغىر سۈكۈت ئىچىدە سەزگەندەك بولدى.

— مەن سىزنىڭ ئۇخلاشتىن ئىلگىرى بىرەر رومكا ھاراق ئىچىۋالماستىڭىز يولمايدىغانلىقىغا قانداق سەۋەب كۆرسىتەلەيدىغانلىقىڭىزنى بىلمەيمەن، مەن ھەرقانچە تەربىيە كۆرمىگەن ئادەم بولساممۇ، مېنىڭ ئالدىمدا ئىختىيارىراق بولسىڭىز ھېچ گەپ بولماس، — دېدى ئۇ، — بىر رومكا قۇيۇپ بېرەيمۇ؟

— ھاراق ئىچكۈم يوق، — دېدى سىكارلېت سالقىن ئولتۇرۇپ، — بىر ئاۋازنى ئاڭلاپ...

— سىز ھېچنېمە ئاڭلىمىدىڭىز، مېنىڭ ئۆيدە ئىكەنلىكىمنى بىلگەن بولسىڭىز ھەرگىز پەسكە چۈشمەيتتىڭىز. مەن خېلىدىن بېرى مۇشۇ يەردە، ئۈستىدە مېڭىپ يۈرگىنىڭىزنى ئاڭلىدىم. چوقۇم سىزنىڭ ئىچكۈڭىز كەلدى، ئىچىڭ.

— مەن...

رېت بوتۇلكىنى قولىغا ئېلىپ بىر رومكىغا توشتۇرۇپ ھاراق قۇيىدى.

— ئىچىڭ، — ئۇ رومكىنى ئۇنىڭ قولىغا تۇتقۇزدى، — قوللىرىڭىز تىترەپ تۇرۇۋاتىدۇ. خۇپسەنلىك قىلماڭ، مەندىن يوشۇرۇنچە ئىچىدىغانلىقىڭىزنى بىلمەن. شۇڭا، بەزىدە سىزگە، ئۆزىڭىزنى بەكمۇ قورۇۋالماڭ، ئىچكۈڭىز كەلسە ئىچىۋېرىڭ، دېگۈم كېلەتتى. سىز، ھاراق ئىچسەم رېت مېنى باشقۇرىدۇ، دەپ ئويلايمسىز؟

سىكارلېت رومكىنى تۇتۇپ تۇراتتى، كۆڭلىدە بولسا ئۇنى مىڭنى تىللايتتى. رېت ئۆزىنى شۇ قەدەر ئېنىق بىلەتتى. نېمىنى ئويلىسا، شۇنى بەش قولىدەك بىلىپ تۇراتتى.

— بۇ ھاراقنى ئىچىڭ دەۋاتىمەن.

سىكارلېت رومكىنى بىرلا كۆتۈرۈپ ھەممە ھاراقنى بىراقلا ئاغزىغا قۇيۇۋەتتى. ئاندىن رومكىنى ئىلگىرى گېرالدى ساپ ۋىسكى ئىچكەن چاغدىكىگە ئوخشاش دۈم كۆمۈرۈپ قويدى. رېت

ئۇنىڭ بۇ ھەرىكىتىگە قاراپ مېيىقىدا كۈلۈپ قويدى.

— ئەمدى ئولتۇرۇڭ. ئىككىمىز ئىشكىنى تاقاپ قويۇپ،
بايىقى زىياپەتتە بولغان ئىشلار توغرىلۇق ئەركىن پاراڭلىشىپلى.

— سىز ھازىر مەست بولۇپ قاپسىز، — دېدى سىكارلېت
سوغۇققانلىق بىلەن، — مەنمۇ چىقىپ ئۇخلاي.

— مەن راست مەست بولۇپ قالدىم، ئەمما بۇنىڭدىنمۇ
بەكرەك مەست بولغۇم بار، تاڭ ئاتقۇچە ئىچمەن. ئەمما، سىز
ئۇخلىمايسىز، ۋاقتىنچە ئۇخلىمايسىز. ئولتۇرۇڭ!

ئۇنىڭ ئاۋازى بۇرۇنقىغا ئوخشاش ئاستا ۋە تەمكىن ئىدى.
ئەمما، سىكارلېت ئۇنىڭ تېگىدە بېسىلىپ تۇرۇۋاتقان شىددەتلىك
بورلن - چاپقۇننى، قامچىغا ئوخشاش ئاچچىق رەھىمسىزلىكنى
سېزىپ تۇرۇۋاتاتتى، دېلىغۇل بولۇۋاتاتتى. رېت ئۇنى
قويۇۋېتىدىغاندەك ئەمەس، بىر قولى بىلەن بىلىكىدىن مەھكەم
تۇتۇۋالغانىدى. بىر چاغدا بوش بىر تولغىۋىدى، ئۇ ئاچچىق
ئىڭراپ لاسسىدە ئولتۇرۇپ قالدى ۋە قورقۇشقا باشلىدى. خۇددى
ئۆمرىدە بولۇپ باقمىغاندەك قاتتىق بىر قورقۇنۇچ ئىچىگە چۈشۈپ
قالغاندەك بولدى، رېت ئېڭىشىپ ئۇنىڭ كۆزلىرىگە قارىدى،
ئۇنىڭ بۇغداي ئۆڭ چىرايى قىزىرىپ كەتكەنىدى. كۆزلىرىدە
ئادەمنىڭ قورققۇسى كېلىدىغان بىر خىل نۇر چاقناپ تۇراتتى.
ئۇ كۆزلىرىنىڭ ئەڭ ئىچكىرىسىدە يەنە ئۇ بىلەلمەيدىغان،
چۈشىنىپمۇ تېگىگە يېتەلمەيدىغان، غەزەپ - نەپرەتتىنمۇ
ئېغىر، ئازاب - ئوقۇبەتتىنمۇ كۈچلۈك بىر نەرسە باردەكمۇ
قىلاتتى، شۇ نەرسىلەر كۆزلىرىنىڭ قارىچۇقلىرىنى ئوت شارىغا
ئوخشاش يالقۇنلىتىپ تۇرۇۋاتاتتى. رېت ئۇنىڭغا قاراپ
تۇرۇپرىپ، ئاخىر سىكارلېتنىڭ ئىسيانكار كۆزلىرىنى كەينىگە
چېكىندۈردى، ئاندىن بىردىنلا كەينىگە شوخشۇپ، ئۇنىڭ
ئۇدۇلىدىكى ئورۇندۇققا كېلىپ ئولتۇردى - دە، ئۆزىگە يەنە بىر
رومكا ھاراق قويدى. سىكارلېت ئۆزىگە مۇداپىئە سېپىلى سوقۇش
ئۈستىدە جىددىي ئويلىنىۋاتاتتى، ئەمما رېت ھازىرغىچە ئۇنىڭغا

رەسمى پاراڭ قىلمىغاچقا، ئۆزىنى قايسى تەرەپتىن
ئەيىبلەيدىغانلىقىنى ئۇقالماي قانداق مۇداپىئەلىنىشىنى
بىلمەيۋاتاتتى.

رېت ھاراقنى ناھايىتى ئاستا ئىچتى، كۆزلىرى سىكارلېتتا
ئىدى. سىكارلېت بولسا تىترەپ كەتمەسلىك ئۈچۈن ئۆزىنى
زورغا بېسىپ تۇرۇۋاتاتتى. بەزىدە رېتنىڭ چىرايىدىن
ھېچنېمىنى بىلگىلى بولمايتتى. ئاخىرىدا ئۇ كۈلۈپ كەتتى،
ئەمما كۆزلىرى ئۇنىڭدىن ئايرىلمىدى. سىكارلېت ئەمدى
تىترىكىنى پەقەت باسالمىدى.

— بۈگۈن ئاشخام ئاجايىپ قىزىقارلىق كومېدىيە ئوينالدى،
شۇنداقمۇ؟

سىكارلېت گەپ قىلمىدى، تىترىكىنى بېسىش ئۈچۈن
ساپلىما كەشىنىڭ ئىچىدىكى پۇتلىرىنىڭ بارماقلىرىنى بىر -
بىرىگە مەھكەم مىنگەشتۈرۈپ تۇرۇۋالدى.

— ئاجايىپ قىزىقارلىق كومېدىيە، پېرسوناژلىرى رولى
بىر - بىرىدىن ياخشى ئېلىپ چىقتى. پۈتۈن مەھەللىدىكى
ئادەملەر خاتالىق سادىر قىلغان بىر خوتۇننى چالما - كېسەك
قىلىۋاتسا، ئۇنىڭ ھاقارەتكە ئۇچرىغان ئېرى ئالىجانابلىق
قىلىپ خوتۇننى قوللىدى، ئۇنىڭ ھاقارەتلىنىۋاتقان خوتۇنىمۇ
خىرىستوس روھى بىلەن ئورنىدىن دەس تۇرۇپ، ئۆزىنىڭ پاك
نام - ئابروۋى بىلەن پۈتكۈل رەزىللىكلەرنى يېپىپ كەتتى. ئۇنىڭ
ئاشىنىسى بولسا...

— ئۆتۈنۈپ قالاي، سىز...

— ئۆتۈنۈشىڭىز ھاجەتسىز، بولۇپمۇ بۈگۈن كېچە، چۈنكى
بۈگۈن بەكمۇ قىزىق بىر ئىش يۈز بەردى، ئۇنىڭ ئاشىنىسى ئۆتۈپ
كەتكەن دۆت بىر نېمىكەن، نومۇستىن ئۆلۈۋالغۇدەك بولۇپ
كەتتى. سىز نەپەرەتلىنىدىغان بىر ئايال سىزنى قوللاپ بارلىق
گۇناھلىرىڭىزنى يېپىپ كەتسە، سىز بۇنىڭغا قانداق قارايسىز،
سۆيۈملۈكمۇ؟ ئولتۇرۇڭ!

سىكارلېت ئولتۇردى.

— مېنىڭچە، سىز بۇنىڭلىق بىلەن ئۇنىڭغا بولغان مۇئامىلىڭىزنى ئۆزگەرتمەيسىز. ئۇنى مېنىڭ ئاشلېي بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىمنى بىلەمدىغاندۇ - بىلەمدىغاندۇ؟ ئەگەر بىلسە نېمىشقا ئۇنداق قىلىدىغاندۇ؟ ئۆزىنىڭ يۈز - ئابروۋىنى دەپ شۇنداق قىلامدىغاندۇ؟ دەپ ئويلايسىز. ئەگەر ئۇنىڭ ئۇ ئىشىنى مېنى جازادىن ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن دەپ ئويلىسىڭىز ئەخمەقلىق قىلغان بولىسىز. ئەمما...

— بۇ گەپلىرىڭىزنى ئاڭلىغۇم يوق.

— ياق، ئاڭلىشىڭىز كېرەك. مەن سىزنى ئىچى تېخىمۇ سېقىلمسۇن دەپ بۇ گەپلەرنى سۆزلەپ بېرىۋاتمەن. مېلانىيە خاتىرمۇ دۆت، ئەمما سىز ئويلىغانچىلىك ئەمەس. ئېنىقكى، بىرسى ئۇنىڭغا ئۇ ئىشنى ئېيتىپ قويغان، ئەمما ئۇ ئىشەنمىگەن. ئۇ ئۆز كۆزى بىلەن كۆرسىمۇ ئىشەنمەيدۇ. ئۇ شۇنچىلىك ئالىيجاناب ئايالكى، ئۆزى ياخشى كۆرگەن ئادەملەرنىڭ ئالىيجانابلىققا يات ئىشلارنى قىلىدىغانلىقىنى ھەرگىز تەسەۋۋۇر قىلمايدۇ. مەن ئاشلېينىڭ ئۇنىڭغا نېمە دەپ يالغان ئېيتقانلىقىنى بىلمەيمەن، ئەمما ئۇ ھەرقانداق قاملاشمىغان يالغاننى توقۇسا بولىۋېرىدۇ، چۈنكى مېلانىيە ئۇنىمۇ، سىزنىمۇ جېنىدىن ئارتۇق كۆرىدۇ.

— ئەگەر سىز ئۆلگۈدەك ئىچمىسىڭىز ھەم ماڭا قىلىۋاتقان ھاقارىتىڭىزنى توختاتسىڭىز، ھەممە ئىشنى سىزگە تولۇق چۈشەندۈرۈپ قويىمەن، — دېدى سىكارلېت ئازراق بولسىمۇ غۇرۇرتى قوغداپ قېلىش ئۈچۈن، — ئەمما ھازىر ...

— سىزنىڭ چۈشەندۈرۈشلىرىڭىزگە قىزىقمايمەن، ئۇ ئىشلارنىڭ ھەقىقىتىنى سىزگە قارىغاندا مەن ئوبدانراق چۈشىنىمەن. سەل دىققەت قىلىپ ئولتۇرۇڭ. ئورنىڭىزدىن يەنە بىر قېتىم قويدىغان بولسىڭىز ... ماڭا يۈگۈن ئاخشامقى كومپىدىيەگە قارىغاندا باشقا بىر پاكىت قىزىقراق بىلىنىدۇ، ئۇ

بولسىمۇ، سىزنىڭ بىر تەرەپتىن مېنى ئەسكى دەپ تۇرۇپ، بىللە يېتىشىمىزنى پاك نىيىتىڭىز بىلەن رەت قىلىپ، يەنە بىر تەرەپتىن ئاشلىپىنى ئۆلگۈدەك ياخشى كۆرگەنلىكىڭىز. «ئۆلگۈدەك ياخشى كۆرۈش» دېگەن بۇ سۆز ئاجايىپ سۆز - دە. شۇنداقمۇ؟ ھېلىقى كىتابتا مۇشۇنىڭغا ئوخشاش گەپلەر ئىنتايىن كۆپ، شۇنداق ئەمەسمۇ؟

— قايىسى كىتاب؟ قايىسى كىتاب؟ — سىكارلېت ئالدىراپ سوراپ كەتتى. ئۇ ھەم دۆتلۈك قىلىۋاتاتتى، ھەم ھەيران قىلىۋاتاتتى. شۇ گەپنى قىلمۇپتەن ئەتراپىغا قاراپ قويۇپ، ئېغىر كۈمۈش قاچىلارنىڭ شامنىڭ يورۇقىدا غەلىتە پارقىراپ تۇرغانلىقىغا دىققەت قىلدى.

— مەن تولىمۇ قوپال ئادەم، سىزدەك لاتاپەتلىك خېنىمنىڭ خىلى ئەمەس. سىز يەنە بالا تۇغۇشنى خالىماي مېنى ئۆيىڭىزدىن قوغلاپ چىقىرىۋەتتىڭىز. بۇ ئىش ماڭا بەكمۇ ھار كەلدى، دىلىم ئاغرىدى، قەدىرلىكىم. شۇنىڭ بىلەن ئۆزىڭىزنىڭ لاتاپىتىگە ئۆزى ھەۋەس قىلىپ ئولتۇرسۇن، دەپ سىزنى مەن تاشلاپ كۆڭلۈمنى خۇش قىلىدىغان يەرنى ئىزدەپ سىرتقا چىقىپ كېتىدىغان بولدۇم. لېكىن، سىز شۇنىڭدىن پايدىلىنىپ ئۇزاقتىن بېرى ئازابلىنىپ ۋە قىيىنلىق يۈرۈۋاتقان ۋىلكېس ئەپەندىنى ئىزدەپ بارىدىغان بويسىز. گەمما، ئۇ يارىماس ئادەم ھېسسىيات جەھەتتە يالغۇز خوتۇنغىلا بېرىلمەي، يا جىنسى جەھەتتە ئۇنىڭغا ساداقەتسىزلىك قىلىشنى خالىماي ئوتتۇرىدا يۈرۈپتۇ. ئۇ نېمىشقا ئۆزىنىڭ ئارزۇسىنى ئەمەلگە ئاشۇرمايدۇ؟ مېنىڭچە، سىز ئۇنىڭغا بالا تۇغۇپ بېرىشكە قارشى ئەمەس، ھەم... ئۇنىڭ بالىسىنى مېنىڭ بالام دەپمۇ ھۆددىسىدىن چىقالايسىز، شۇنداققۇ؟

سىكارلېت ئاچچىق توۋلاپ ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى، رېتمۇ مۇلايىم كۈلۈپ تۇرۇپ ئورنىدىن تۇردى، ئۇنىڭ كۈلكىسىدىن سىكارلېت شۈركۈنۈپ كەتتى. رېت قوڭۇر رەڭ يوغان قوللىرى

بىلەن ئۇنى مۇرىسىدىن بېسىپ ئولتۇرغۇزۇپ قويدى.

— مېنىڭ بۇ قوللىرىمدىن ئېھتىيات قىلىڭ، سۆيۈملۈكۈم، —
دېدى ئۇ قوللىرىنى ئۇنىڭ كۆز ئالدىدا پۇلاڭلىتىپ قويۇپ، —
بۇ قوللار بىلەن سىزنى ھېچقانچە كۈچىمەيلا سىجىپ
تاشلىيالايمەن، بولۇپمۇ ئاشلىپىنى يۈرىكىڭىزدىن كولاپ
چىقىرىۋېتىشكە توغرا كەلگەندە. ئەمما، ئۇ مۇمكىن ئەمەس.
شۇڭا، مەن مۇشۇ ئۇسۇل بىلەن ئۇنى سىزنىڭ يۈرىكىڭىزدىن
مەڭگۈگە قوغلاپ چىقارماقچى. بېشىڭىزنى ئىككى تەرەپتىن
قىسىپ تۇرۇپ بىرلا مىجىدىغان بولسام، تاۋۇزغا ئوخشاش
مىچىدە مىجىلىدۇ — دە، ئاشلىپى ئۇنىڭ ئىچىدە مەڭگۈ يوقايدۇ.
• ئۇ راست دېگەندەك سىكارلېتنىڭ ئىككى چېكىسىنى ئۇتۇپ
كۈچەپ ئۇۋۇلاشقا باشلىدى، سىكارلېت غەرق مەست، ئاۋازى
ئاتونۇش بۇ ئادەمنىڭ چىرايىغا تازا قاراپ كەتتى. سىكارلېتنىڭ
قېنى قىزىپ كەتكەندە يۈرىكى يوغىناپ كېتىدىغان، خەتەرلىك
ئىشلارغا دۇچ كەلگەندە ھېچنەمىدىن قورقمايدىغان ئادەتتى بار
ئىدى، ھازىرمۇ شۇنداق بولۇپ قەددىنى رۇسلاپ جەڭگە
ھازىرلاندى.

— ھەي ئەخمەق مەست، — دېدى ئۇ، — قولڭىزنى تارتىڭ.
رېت باتلېر سىكارلېتنى ھەيران قالدۇرۇپ قولىنى ئىتتىك
چۈشۈرۈۋەتتى، ئاندىن ئورنىغا قايتىپ كېلىپ رومكىسىغا يەنە
ھاراق قويدى.

— مەن سىزنىڭ باتۇرلۇقىڭىزغا ئەزەلدىن قايىل،
سۆيۈملۈكۈم، بولۇپمۇ ھازىرقىدەك ماڭارغا يول تاپالماي
قېلىۋاتقان چېغىڭىزدىكى باتۇرلۇقىڭىزغا.

سىكارلېت رومكىغا تېخىمۇ چىڭ ئورنىنىپ ئولتۇرۇپ،
ئىچىدە، شۇ تۇرقىدا ھۇجرامغا چىقىپ كېتىپ ئىشىكىنى
ئىچىدىن ئىلىۋېلىپ يېتىۋالسام قانداق ياخشى بولاتتى. دەپ
ئويلاپ كەتتى. مۇشۇ مىنۇتتا ئۇ ئىلگىرى بۈگۈنكىدەك تۇرقىنى
زادىلا كۆرۈپ باقمىغان بۇ رېت باتلېرغا تاقابىل تۇرمىسا، ئۇنى

تەھدىت بىلەن ئۆزىگە بويسۇندۇرمىسا بولمايتتى. شۇڭا، ئۇ پۇتلىرى تىترەپ تۇرۇۋاتسىمۇ ئورنىدىن ئالدىرىماي قوپتى، ئاندىن ئالدىغا چۈشۈپ قالغان چاچلىرىنى قولى بىلەن كەينىگە تارپۇتتى.

— مەن ئۆزۈمنى ماڭارغا يول تاپالمايۋاتقانداك ھېس قىلمايمەن، — دېدى ئۇ ئىنچىكە ئاۋازى بىلەن، — مېنى ئۆزىڭنىڭ قېلىپىغا سالمەن دەپ مەڭگۈ خام خىيال قىلماڭ، قورقۇتمەن دەپمۇ ئويلماڭ، رېت باتلىر. سىز ھاراق ئىچىشتىن باش كۆتۈرمەيدىغان ھايۋان سۈپەت ئادەم بولغاچقا، ئەسكى ئاياللار بىلەن ئۇزاق ئارىلىشىپ يۈرۈپ، باشقا ئاياللارنىمۇ ئاشۇنداق ئاياللار بىلەن ئوخشاش تاياقتا ھەيدەيسىز، ئۇنىڭدىن باشقا ھېچنېمىنى چۈشەنمەيسىز. ئاشلىينىمۇ، مېنىمۇ چۈشىنىشىڭىز مۇمكىن ئەمەس. مەينەت يەردە يۈرۈپ ئادەتلەنگەن بولغاچقا، كالىڭىزغا پاسكىنچىلىقتىن باشقا ھېچقانداق نەرسە كىرمەيدۇ. ئۆزىڭىز چۈشەنمەيدىغان نەرسىلەرگە ھەسەت قىلىپلا ئۆتسىز. ئەتە كۆرۈشەيلى.

ئۇ كەينىگە بۇرىلىپ ئىشىككە قاراپ ماڭدى. شۇ ئارىلىقتا قاتتىق بىر كۈلكە ئاڭلىنىپ كەينىگە قايرىلىپ قارىدى، رېت دەلدەڭشىپ مېڭىپ ئۇنىڭغا قاراپ كېلىۋاتاتتى. ئاھ، خۇدا، ئۇ مۇنداق قورقۇنچلۇق كۈلمىسكەن! بۇ ئىشلارنىڭ كۈلگۈدەك نېمىسى بار؟ ئۇ قەدەممۇ قەدەم يېقىنلىشىپ كەلدى، سىكارلىتمۇ قەدەممۇ قەدەم كەينىگە شوخشۇپ، ئاخىرىدا تامغا تاقىشىپ قالدى.

— كۈلمەڭ!

— سىز ئۈچۈن كۆڭلۈم يېرىم بولۇپ كۈلۈۋاتىمەن.

— كۆڭلىڭىز يېرىم بولۇپ... مەن ئۈچۈن؟

— شۇنداق، بۇنىڭغا خۇدا گۇۋاھ، سىز ئۈچۈن بىئارام

بولۇۋاتىمەن سۆيۈملۈكۈم، چىرايلىق ئەخمىقىم.

چىدىيالمايۋاتىسىز، شۇنداقمۇ؟ سىز كۈلكىڭىمۇ، ئىچ

ئاغرىتقانغىمۇ چىدىمايسىز، توغرىمۇ؟
رېت كۈلكىسىنى توختىتىپ بىردىنلا ئۇنىڭغا ئارتىلىۋالدى،
سىكارلېتنىڭ دولىسى ئاغرىپ كېتىۋاتاتتى، رېتنىڭ چىرايمىمۇ
ئۆزگىرىۋاتاتتى، ئۇنىڭ ئۈستىگە بەك يېقىن تۇرۇۋالغاقچا،
ئاغزىدىن چىقىۋاتقان ھاراقنىڭ بۇسىغا چىدىماي ئىمتىك
بېشىنى بىر يانغا بۇرىۋالدى.

— مەن ھەسەتخورمۇ؟ — دېدى رېت، — نېمىشقا ئۇنداق
بولماي؟ راستقۇ؟ ئاشلىپي ۋىلكېسقا ھەسەت قىلىۋاتىمەنغۇ؟
نېمىشقا ھەسەت قىلماي؟ ھىم، سىز گەپ قىلماڭ،
چۈشەندۈرىمەن دەپمۇ ئاۋارە بولماڭ. مەن سىزنىڭ جىنسىي
جەھەتتە ماڭا سادىق ئىكەنلىكىڭىزگە ئىشىنىمەن. سىزنىڭ ماڭا
دەيدىغىنىڭىزمۇ شۇغۇ؟ بۇ نۇقتا ماڭا ناھايىتى ئېنىق، نەچچە يىلدىن
بېرى شۇنداق بولۇپ كېلىۋاتىدۇ. مەن بۇنى قانداق بىلدىم؟ ھىم،
بىلەمسىز، ئاشلىپىنىڭ ئادەمگەرچىلىكى ۋە تەربىيە كۆرگەن ئادەم
ئىكەنلىكى ماڭا ئايان. ئۇ دۇرۇس نىيەتلىك ئېسىلزا دە. ئەمما، بىز
ئېسىلزا دە ئەمەس، خەقلەر ھۆرمىتىمىزنى قىلىدىغان ھېچقانداق
يېرىمىز يوق، شۇنداق ئەمەسمۇ؟ بىزنىڭ ياش دەرىجىلەردەك
باراقسانلىشىپ كېتىۋاتقىنىمىزنىڭ سەۋەبىمۇ شۇنىڭدا.
— مېنى قويۇۋېتىڭ، بۇ يەردە سىزنىڭ ھاقارىتىڭىزنى ئاڭلاپ
تۇرالمىمەن.

— مەن سىزنى ھاقارەت قىلغىنىم يوق، جىنسىي جەھەتتىكى
پاكلىقىڭىزنى ماختاۋاتىمەن. ئۇ جەھەتتە سىز مېنى پەقەتلا
ئالداپ باقمىدىڭىز، سىكارلېت. سىز ئەرلەرنى شۇنچىلىك گالۋاڭ
چاغلانسىز؟ رەقىبلىرىڭىزنىڭ كۈچىنى، ئەقىل - پاراسىتىنى
بەك تۆۋەن چاغلەۋەتسىڭىز ئۆزىڭىزگە پايدىسىز. مەن ئۇنداق
گالۋاڭ ئەرلەردىن ئەمەس، سىز مېنىڭ قوينۇمدا يېتىپ تۇرۇپ
مېنى ئاشلىپىغا ئوخشاتقىنىڭىزنى بىلىپ تۇرۇۋاتقىنىمنى
كۈيلىمىدىڭىزمۇ؟

سىكارلېتنىڭ چىرايىدا بىردىنلا قورقۇنچ ۋە ھەيرانلىق پەيدا

بولدى.

— ئۇ ئادەمنى تولىمۇ شادلاندىرىدىغان ئىش. بولۇپمۇ ئىككى ئادەم يېتىشقا تېگىشلىق كارىۋاتتا ئۈچ ئادەم ياتقاندا بولۇش ئادەمنى روھىي جەھەتتىن بەكرەك ھۇزۇرلاندۇرىدۇ، — رېت دەلدەڭشىپ تۇرۇپ، خۇددى مەسخىرە قىلىۋاتقاندا مېيىقىدا كۈلۈپ قويۇۋاتاتتى، — شۇنداق، ئاشلىپى سىزنى كېرەك قىلمىغانلىقى ئۈچۈن سىز ماڭا سادىق، ئەمما مەن ئاشلىپى تېنىڭىزنى ئىگىلىۋالسىمۇ قىلچە ھەسەت قىلمايمەن، چۈنكى تەننىڭ ھېچقانچە قىممىتى يوق بىر نەرسە ئىكەنلىكى ماڭا مەلۇم، بولۇپمۇ ئاياللارنىڭ تېنىنىڭ. بىراق، ئۇ سىزنىڭ ھېسسىياتىڭىزنى، ئوماق، رەھىمسىز، نومۇسنى بىلمەيدىغان، جاھىل يۈرىكىڭىزنى ئىگىلىۋالسا، ئەكسىچە شۇنىڭغا ھەسەت قىلىمەن. ئۇنىڭغا سىزنىڭ يۈرىكىڭىزنىڭ لازىمى يوق، ئەخمەق، ماڭمۇ سىزنىڭ تېنىڭىزنىڭ قىممىتى يوق. مەن ھېچقانچە پۇل خەجلىمەيلا ئاياللارنى سېتىۋالالايمەن. ماڭا لازىمى سىزنىڭ ھېسسىياتىڭىز ۋە يۈرىكىڭىز ئىدى. ئەپسۇس، ئۇلارغا خۇددى سىز ئاشلىپىنىڭ يۈرىكىگە ئېرىشەلمىگەندەك مەڭگۈ ئېرىشەلمىگۈدەكمەن. سىز ئۈچۈن ئەنە شۇ ئىشنى دەپ كۆڭلۈم يېرىم بولىدۇ.

سىكارلېت قورقۇپ تۇرۇۋاتسىمۇ، ئەمما ئۇنىڭ ئۇ گەپلىرى يۈرىكىگە نەشتەردەك سانجىلىۋاتاتتى.

— كۆڭلىڭىز يېرىم بولىدۇ... مەن ئۈچۈن؟

— شۇنداق، چۈنكى سىز كىچىك بالىنىڭ ئۆزى، سىكارلېت. ماڭا ئاسماندىكى ئايىنى ئېلىپ بەر دېگەن پالغا راستلا ئايىنى ئېلىپ بەرسىڭىز ئۇنى ئۇ نېمە قىلىدۇ؟ شۇنىڭغا ئوخشاش، ناۋادا سىز ئاشلىپىغا ئېرىشىشىڭىز ئۇنى نېمە قىلىسىز؟ مېنىڭ كۆڭلۈمنىڭ يېرىم بولىدىغىنى، سىز قولىڭىزدىكى بەختنى چۆرۈۋېتىپ، ئۆزىڭىزنى مەڭگۈ خۇشال قىلالمايدىغان نەرسىگە ئىككى قولىڭىزنى سوزۇۋاتىسىز. مېنىڭ كۆڭلۈمنىڭ يېرىم بولىدىغىنى، دۇنيادا بىر — بىرىگە ماس كېلىدىغان ئەر —

خوتۇنلارنىڭ خۇشاللىقىدىن ئارتۇق بەختنىڭ بولمايدىغانلىقىنى بىلمەيۋاتسىز. ناۋادا مېلانىيە ئىككىمىز ئۆلۈپ كېتىپ، سىز يۈز - ئابرويلۇق، ئەتىۋارلىق ئۇ ئاشنىڭىز بىلەن بىللە بولسىڭىز خۇشال، خاتىرجەم بولۇپ كېتەرسىزمۇ؟ تۇقى! ئۇ مۇمكىن ئەمەس! سىز ئۇنى، ئۇنىڭ ئىچىدە نېمە ئويلايدىغانلىقىنى، دۇنيادىكى ئىشلارغا بولغان قاراشلىرىنى خۇددى پۇلدىن باشقا ھېچنېمىنى چۈشەنمىگەندەك چۈشەنمەيسىز. ئەمما، بىزچۇ، مېنىڭ سۆيۈملۈك، سىرداش خوتۇنۇم؟ سىز بىزگە يۈرىكىڭىزنىڭ يېرىمىنى بېرىدىغان بولسىڭىز ئاجايىپ خۇشال ياشايمىز، چۈنكى بىزنىڭ مەجەز - خۇلقىمىز ئاجايىپ ئوخشىشىدۇ. ئىككىلىمىز ئۈچىغا چىققان مۇتتەھەملەر، نېمىگە ئېرىشىمىز دېسەك ئېرىشەلەيمىز. مەن سىزنى شۇنچىلىك ياخشى كۆرىمەن، چۈشىنىمەن، سىكارلېت، تولۇق چۈشىنىمەن، بۇ ئاشلىقنىڭ قولىدىن ھەرگىز كەلمەيدۇ. ئەگەر ئۇ سىزنى چۈشىنىدىغانلا بولسا شۇ كۈندىن باشلاپ سىزنى كۆزگە ئىلمايدۇ... ئەمما سىز ئۆزىڭىز چۈشەنمەيدىغان بىر ئەرنىڭ كەينىدىن بىر ئۆمۈر چىقىمىدىڭىز، مەن بولسام بۇزۇق خوتۇنلارنىڭ كەينىدىن چىقىمىدىم. شۇڭا، مەن قورقماي ئېيتالايمەنكى، ئىككىمىز بىرلەشسەك دۇنيادا ئاز ئۇچرايدىغان بەختلىك ئەر - خوتۇنلاردىن بولاتتۇق.

رېت بىردىنلا سىكارلېتنى قويۇۋېتىپ، دەلدەڭشىگەن پېتى ئۈستەلگە بېرىپ ئۆزىگە ھاراق قويدى، سىكارلېت قاققان قوزۇقتەك جايىدىن مىدىرلىماي تۇردى. تۈرلۈك - تۈمەن خىياللار كاللىسىغا كىرىپ - چىقىپ تۇرۇۋاتاتتى. ئەمما، بىرسىنىمۇ تۇتۇۋالمايتتى، ئەستايىدىل ئويلاشقىمۇ ئۈلگۈرەلمەيۋاتاتتى. رېت ئۆزىنىڭ ئۇنى سۆيىدىغانلىقىنى دەۋاتىدۇ، ئۇ راستلا شۇنداق ئويدىمىدۇ؟ ياكى مەستچىلىكتە دەۋاتقان گېپىمىدۇ؟ يا بولمىسا بۇ گېپىمۇ ھېلىقىدەك قورقۇنچلۇق چاقچىقىمىدۇ؟ ئاشلىپى - بايقى ئاي - سىكارلېت

يىغلاپ تۇرۇپ ئاشۇ ئايغا ئېرىشمەكچى. ئۇ خۇددى كەينىدىن ئالۋاستى قوغلاۋاتقاندەك پەلەمپەيگە قاراپ يۈگۈردى. ئاھ، چاپسانراق ھۇجرىسىغا كىرىۋالسا بولاتتى. شۇ ئارىلىقتا پۇتى قايرىلىپ كېتىپ پۇتىدىكى كەشى چۈشۈپ قالدى، يەنە بىر پۇتىدىكىنىمۇ تاشلىۋەتمەكچى بولۇپ تۇرۇپ قالغان شۇ دەقىقىدە رېت خۇددى ئىندىيانلاردەك تاپ بېسىپ كېلىپ ئۇنى تۇتۇۋالدى. قىزىق تىنىقى ئۇنىڭ يۈزىگە ئۇرۇلۇپ تۇراتتى، قوللىرىمۇ قوپاللىق بىلەن رومىلىنىڭ ئاستىغا كىرىپ بولدى، يالىڭاچ بەدىنىنى تۇتۇپ مەھكەم قۇچاقلماۋالدى.

— مېنى كوچىغا چىقىرىۋېتىپ، ئۇنىڭ كەينىدىن ئىزدەپ بارماقچىمۇ؟ بۈگۈن ئاخشام بولمايدۇ، مېنىڭ كارىۋېتىمدا پەقەت ئىككىلا كىشىلىك ئورۇن بار.

رېت ئۈستۈم تۇتۇپ ئۇنى قۇچاقلاپ يەردىن كۆتۈرۈۋېلىپ پەلەمپەيگە قاراپ ماڭدى. سىكارلېتنىڭ بېشى ئۇنىڭ مەيدىسىگە چىڭ چاپلىشىپ تۇرغاچقا، يۈرىكىنىڭ جىددى سوقۇشلىرى قۇلىقىغا ئاڭلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى. چىڭ تۇتۇۋالغاچقا، ئۈستىخانلىرى ئاغرىپ قاتتىق ۋارقىراپ كەتتى. ھەممە يەر قاراڭغۇ ئىدى، سىكارلېتنىڭ قورقۇپ جېنى چىقىۋاتاتتى. رېت ناتونۇش بىر غالجىر ئادەمگە ئايلانغانىدى، سىكارلېت ئۇنى بۇنداق ھالەتتە پەقەتلا كۆرۈپ باقمىغاچقا، بۇ ئىشلار ئۆلۈمىدىنمۇ قورقۇنچىلىق كۆرۈنۈپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ ئۆزىمۇ ئۇنى خۇددى ئۆلۈمگە ئېلىپ كېتىۋاتقاندەك مەھكەم قۇچاقلماۋالغانىدى، سىكارلېت چىرقىرايتتى، لېكىن يۈزىنى ئۇ مەيدىسىگە چاپلىۋالغاچقا، ئاۋازى چىقمايتتى، ئۈستىگە چىقىپ بولغاندىن كېيىن توختاپ، سىكارلېتنىڭ بېشىنى ئوڭدا قىلىپ، لەۋلىرىگە پۈتۈن ھېسسىياتى، پۈتۈن كۈچى بىلەن بېسىپ سۆيۈپ كەتتى، سىكارلېتنىڭ خىيالدا پەقەت ئەتراپىنىڭ قاراڭغۇلۇقى بىلەن لەۋلىرى ئۈستىدە قاتتىق بېسىلىپ تۇرۇۋاتقان بىر جۈپ لەۋنىڭ ئوتتەك ھارارىتىلا قالغانىدى. رېت خۇددى بوران - چاپقۇن

ئىچىدە تۇرۇۋاتقانداكى تىترەپ كېتىۋاتاتتى، لەۋلىرى بولسا ئۇنىڭ لەۋلىرىدىن بويىغا، مۇرىلىرىگە، ئۈستىدىكى رومال چۈشۈپ كېتىپ ئېچىلىپ قالغان يەرلىرىگە يۈرۈش قىلىپ، ئۇ يەرلەرنى قويماي سۆيۈپ چىقىۋاتاتتى. سۆيۈۋېتىپ بىر نېمىلەرنى دەيتتى. سىكارلېتتا ھازىرقىدەك بۇنداق كۈچلۈك ھېسسىيات ھېچقاچان ئۇرغۇپ باقمىغان بولغاچقا، ئۇنىڭ گەپلىرى قۇلىقىغا پەقەتلا كىرمەيتتى، سىرلىق بىر تۇمان ئىچىدە ئۈزۈپ كېتىۋاتقانداكى بولاتتى، ئۇنى ئۇ تۇمان ئىچىدە رېتىنىڭ سۆيۈشلىرى، مەھكەم قۇچاقلاشلىرى باشلاپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ گەپ قىلماقچى بولاتتى، ئەمما گەپ قىلاي دېسە رېتىنىڭ لەۋلىرى بېسىۋېلىپ ئېغىز ئاچتۇرمايتتى. بىردىنلا ئۇ ئۆزىدە ئەزەلدىن بولۇپ باقمىغان بىر خىل تەلۋە ھېسسىيات سېزىشكە باشلىدى، قارشىلىقلىرىمۇ پەسەيدى. بۇ، خۇشاللىق ۋە قورقۇنچ، تەلۋىلىك ۋە شادلىق، بىر جۈپ كۈچلۈك بىلەك، ھەددىدىن زىيادە قوپال لەۋلەر ۋە تېز يېتىپ كەلگەن تەقدىر ئالدىدا باش ئېگىۋاتقان ھېسسىيات ئىدى. ئۇ ھاياتىدا ئۆزىدىن كۈچلۈك ئادەمگە، ئۆزى تەھدىت سالالمايدىغان ھەم بويۇن ئەگدۈرەلمەيدىغان، ئەكسىچە ئۆزىگە تەھدىت سېلىۋاتقان، ئۆزىنى بويۇن ئەگدۈرۈۋاتقان ئادەمگە نۇنجى قېتىم ئۇچراۋاتاتتى. نېمىشقىدۇر، ئۇنىڭ بىلەكلىرىمۇ رېتىنىڭ بويىغا چىرمىشىپ، لەۋلىرى لەۋلىرى بىلەن تېخىمۇ جۈپلىشىپ كەتتى. ئۇلار قاراڭغۇلۇق ئىچىدە كېتىۋاتىدۇ، كېتىۋاتىدۇ! ئۇ ئاجايىپ يېقىملىق، ھەممە نەرسىنى يۈتۈۋېتەلەيدىغان ۋە قاينامدەك ئۆز ئىچىگە ئەكىرىپ كېتەلەيدىغان قاراڭغۇلۇق ئىدى.

ئەتىسى ئەتىگەندە سىكارلېت ئويغىنىپ رېتىنىڭ يېنىدا يوقلۇقىنى كۆردى. ئەگەر يېنىدا يەنە بىر ياستۇق بولمىغان بولسا، ئۇ ئاخشام يۈز بەرگەن ئىشلارنى بىمەنە چۈش دەپ بىلگەن بولاتتى. ئۇ ئىشلارنى ئويلاپ سىكارلېتنىڭ ئىككى مەڭزى ئوتتەك قىزىپ كەتتى. يوتقانىنى ئۈستىگە تارتىپ، دېرىزىدىن

چۈشۈۋاتقان كۈننىڭ نۇرىغا قاراپ ياتقىنچە، چىگچىلىشىپ كەتكەن خىيال يىپلىرىنى بىر - بىرلەپ رەتلەشكە باشلىدى. ئۇ ئويلىغان ئىشلارنىڭ ئىچىدە ئىككى ئىش ئالاھىدە گەۋدىلىك ئىدى. بىرسى، ئۇ رېت بىلەن بىرقانچە يىل بىللە ئۆي تۇتۇپ بىللە ياشىدى، بىللە يېتىپ - قوپتى، بىللە تاماق يېدى، بىللە جېدەل - ماجىرا قىلدى، ئۇنىڭغا بىر بالىمۇ تۇغۇپ بەردى. لېكىن، شۇنچە ئۇزاقتىن بېرى ئۇنى چۈشەنمەي كەلدى. ئۇنى پەلەمپەيدىن كۆتۈرۈپ ئاچىققان ئادەم تامامەن ناتونۇش، چۈشىدىمۇ كۆرۈپ باقمىغان ئادەم ئىدى. ئۇ ئادەم ئۇنى مانا مۇشۇ قالايمىقانچىلىققا توشقان كېچىدە ئۆزىگە بويسۇندۇرغان، رەنجىتكەن ۋە خارلىغانىدى. ھازىر ئۇنىڭغا ئوچلۇك قىلاي، غەزەپلىنەي دېسىمۇ ئۇنداق قىلالمايتتى. ئەكسىچە ئۇ ئۇنىڭ ئۇ خىل ئىشلىرىغا خۇشال بولۇۋاتاتتى.

ئەسلىدە ئۇ ئۇنىڭ قىلىقلىرىدىن نومۇسلىنىشى، تەلۋىلىك بىلەن قىلغان ئىشلىرىنى ئويلىغاندا تىترەپ تۈگۈلۈپ قېلىشى، ئېسىلزادە، ھەقىقىي بىر ئېسىلزادە خانىم بولسا، ئاشۇنداق بىر كېچىدىن كېيىن بېشىنى كۆتۈرمەي قېلىشى كېرەك ئىدى. ئەمما، ئۇنى ئۇنداق نومۇسلىنىشتىنمۇ بەكرەك ھاياجانغا سالغىنى ئاللىقانداق بىر تاتلىق سېزىملار ئىچىگە غەرق قىلىۋەتكەن ھېسسىيات بولدى. ئۇ بۈگۈنگىچە ئۆزىدە ئاشۇنداق بىر ھاياتى كۈچنىڭ مەۋجۇت ئىكەنلىكىنى، ئاتلانتادىكى ئاشۇ قورقۇنچىلۇق كېچىدىن قۇتۇلۇپ چىققاندىن ۋە تارادا ھېلىقى شىماللىق ئەسكەرنى ئېتىپ ئۆلتۈرۈۋەتكەندىن كېيىن پەيدا بولغان خۇشاللىق ۋە ھاياجانغا ئوخشايدىغان كەيپىياتنىڭ يەنە پەيدا بولىدىغانلىقىنى خىيالغا كەلتۈرۈپ باقمىغانىدى.

رېت ئۇنى سۆيىدىكەن، ئۇ ئۆز ئاغزى بىلەن شۇنداق دېدى، ئۇنىڭدىن يەنە گۇمانلانسۇنمۇ؟ ئۇ ئۇنى سۆيىدىكەن. ئۆزى بىلەن سالقىن ھايات كەچۈرگەن ئۇ ياۋايى، ناتونۇش ئادەم ئۆزىنى شۇنچىلىك سۆيسە، ياخشى كۆرسە - ھە! نېمىدېگەن غەلىتە،

نېمىدېگەن چۈشىنىش، ئىشىنىش تەس ئىش بۇ! سىكارلېت بۇ بايقاشقا قارىتا ئۆزىنىڭ قانداق ھېسسىياتتا ئىكەنلىكىنى بىلمەيتتى. بۇنى ئويلاۋېتىپ، بىردىنلا كۈلگۈسى كېلىپ قاتتىق كۈلۈپ كەتتى. رېت ئۇنى سۆيىدىكەن. دېمەك، سىكارلېت ئاخىر ئۇنىڭغا ئېرىشتى دېگەن گەپ. بۇرۇن ئۇ ئۇنىڭغا ئۆزىنى ياخشى كۆرگۈزەلمەي، ھەتتا قامچا بىلەن ئۇ تەكەببۇر ئىنساننى ساۋىماقچىمۇ بولۇپ، شۇنداق قىلىشقا جۈرئەت قىلالماي كەلگەن ئەمەسمىدى؟ بۈگۈن ئۇ ئاخىر ئارزۇسىغا يەتتى، شۇنىڭ بىلەن تەڭ ئۇنىڭ ئاجىزلىقىنىمۇ بىلىۋالدى. بۇنىڭدىن كېيىن ئۇنىڭغا ئېھتىياجلا چۈشىدىكەن، ئۇنى چوقۇم ئۆزىگە قارىتالايدۇ، ئۇزاقتىن بېرى ئۇنىڭ مەسخىرىلىرى جېنىغا پاتقاندى، ئەمدى ھازىر ئۇ ئۇنىڭ ئالدىدا.

سىكارلېت ئۇنىڭ بىلەن كۈندۈزى يۈزمۇ يۈز تۇرۇپ سۆزلىشىشنى ئويلاپ قالدى. شۇ ئوي بىلەن تەڭ جىددىيلىشىشكە ھەم خاتىرجەمسىزلىنىشكىمۇ باشلىدى. ئەلۋەتتە، ئۇنىڭ ئىچىدە ھاياجان ۋە خۇشاللىقمۇ يوق ئەمەس ئىدى.

مەن خۇددى يېڭى تويى بولغان قىزلار دەك جىددىيلىشىۋاتىدەمەنغۇ؟ — ئويلاپ قالدى ئۇ، — يەنە كېلىپ رېتنى ئويلاۋېتىپ؟ شۇ خىيال بىلەن تەڭ ئۇ ئۆزىچە كۈلۈپ قويدى.

ئەمما، رېت چۈشلۈك تاماققا ئۆيگە كەلمىدى. بىر كېچىمۇ ئوتۇپ كەتتى، سىكارلېت تاڭ ئاتقۇچە كىرىپكە قاقماي، قۇلاقلىرى ئىشىكتە چىقتى. لېكىن، ئۇ كەلمىدى، ئەتىسىمۇ يوق، خەۋىرىمۇ كەلمىدى. سىكارلېت ئەنسىرەشكە، ئۈمىدىسىزلىنىشكە باشلىدى، تاقەتسىزلىنىپ ساراڭدەكلا بولۇپ قالدى. يانكىغا بېرىپ باقتى، ئۇ يەردىمۇ يوق. دۇكانغا بېرىپ ئىشىكتىن كىرگەنلىكى ئادەمگە، خۇددى رېت كىرىپ كېلىدىغاندەك بېشىنى كۆتۈرۈپ تەلمۈرۈپ قاراپ قالاتتى. پەن زاۋۇتىغا بېرىپ خۇڭقا قاتتىق بىر تۈۋلىدى، خۇڭ قورقۇپ

كېتىپ ياغاچلارنىڭ كەينىگە ئۆتۈۋالدى. رېت سىكارلېتنى ئىزدەپ ئۇ يەرگىمۇ بارماپتۇ.

سىكارلېت، رېتنى كۆردۈڭلارمۇ، دەپ دوستلىرىدىن سوراپ بېقىشتىن خىجىل بولدى، خىزمەتكارلاردىن سۈرۈشتۈرۈپ بېقىشقا غۇرۇرى يول قويمىدى. ئۇلار ئۇ بىلمەيدىغان ئىشلارنى بىلىشى مۇمكىنغۇ؟ نېگىرلارنىڭ بىلمەيدىغان ئىشلىرى يوق. ئىككى كۈندىن بېرى نېگىر ئانىسى غەلىتىلا جىمىپ كەتتى. ئۆزىگە كۆزىنىڭ قۇيرۇقىدا قاراپ قويدۇ، ئەمما گەپ قىلمايدۇ. ئەتىسى كەچقۇرۇندا بولالمىي ساقچىغا مەلۇم قىلىش ئويىغا كېلىپ قالدى. بىرەر كېلىشمەسلىككە ئۇچرىغان بولۇشى مۇمكىن، ئاتتىن يېقىلىپ چۈشۈپ بىرىرلەردە ھوشسىز ياتامدۇ تېخى. بەلكىم... نېمىدىگەن قورقۇنچلۇق خىيال بۇ. بەلكىم ئۆلۈپمۇ قالغاندۇ.

سىكارلېت ئەتىسى ئەتىگەندە ئاشتىا قىلىپ بولۇپ شىلەپىسىنى كىيىۋاتقاندا، ئۈشتۈمتۈت بىرسىنىڭ پەلەمپەيدىن ئىتتىك چىقىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ دەرھال كارىۋاتقا قىڭغىيىۋالدى، ئاڭغىچە رېت كىرىپ كەلدى. ئۇ چاچلىرىنى ياستىپ، ساقال - بۇرۇتلىرىنى قىردۇرۇپ تېخىمۇ چىرايلىق بولۇپ قالغانىدى. ھاراق ئىچمەپتۇ، ئەمما كۆزلىرى قىزىل، يۈزى ھاراقنىڭ تەسىرى بىلەن ئازراق ئىششىق ئىدى. ئۇ ناھايىتى مەغرۇر ھالدا سىكارلېتقا قاراپ قولىنى يۇلاڭلىتىپ:

— ھەي، قانداقراق؟ — دېدى.

كىممۇ ئون - تىنسىز ئىككى كۈن يوقىلىپ كېتىپ كەلگەندىن كېيىن «ھەي، قانداقراق» دەيدۇ؟ ئىككىسى بىللە بولغان ئۇ شېرىن ئاخشام ئېسىدە ھازىرقىدەك ئېنىق تۇرۇۋاتقاندا، ئۇنىڭ قانداق بولۇپ ھېچنېمە بىلمىگەن ئادەمدەك بولۇۋالغۇسى كېلىدىغاندۇ؟ ئۇ بۇنداق قىلماسلىقى كېرەك ئىدىغۇ؟ سىكارلېت ئۇنىڭغا نېمە دەپ گەپ قىلىشنى بىلمىدى. ئۇنىڭ ئالدىدا خۇلق چىقىرىپ، ناز بىلەن كۈلۈپ چىرايلىق

كۆرۈنمەن دېگەن ئويلرىنىمۇ ئۇنتۇپ كەتتى. رېت ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ ئادەتتىكىدەك ئۇنى سۆيۈپمۇ قويمىدى، قولىدا تاماكا، تۇرغان جايىدا ھىجىيىپ تۇرۇۋەردى.

— نەگە... نەگە كەتتىڭىز؟

— ماڭا بىلمەيدىغاندەك گەپ قىلماڭە! پۈتۈن شەھەر خەلقى بىلىپ بولغاندۇ دەپ ئويلايمەن. بەلكىم ئۇلار ئاڭلاپ سىز ئاڭلىمايمۇ قالغانسىز. كۈنلارنىڭ «ئېرى قېچىپ كەتسە، خوتۇنى ھەممىنىڭ كەينىدە بىلىپتۇ» دېگەن بىر گېپى بار، بىلەمسىزكىن؟

— بۇ نېمە دېگىنىڭىز؟

— ئالدىنقى كۈنى ساقچىلار بېلىپنىڭ ئۆيىگە بارغاندىن

كېيىن...

— بېلىپنىڭ يېنىغا؟... ھېلىقى... ھېلىقى ئايالنى دەمسىز؟

سىز دائىم ئۇنىڭ بىلەن بىللىغۇ...

— ئەلۋەتتە، شۇ يەرگە بارماي نەگە ياراتتىم؟ مەندىن

ئەنسىرىمگەنسە دەيمەن!

— مەندىن ئايرىلىپ شۇ يەرگە...

— ھەي، ھەي، سىكارلېت! ئالدىنغاندەك قىياپەتكە

كىرىۋالماڭە! سىز بېلىپنىڭ ئىشىنى ئاللىبۇرۇن ئاڭلاپ

بولغان.

— سىز ئۆيدىن چىقىپ كېتىپ شۇنىڭ يېنىغا بېرىپسىز - دە.

شۇنىڭدىن كېيىن... شۇنىڭدىن كېيىن...

— ھە، شۇنىڭدىن كېيىن، — ئۇ ھېچنېمىگە پىسەنت

قىلمىغاندەك قولىنى شىلتىپ قويدى، — مەن ئۇ ئىشلىرىمنى

ئۇنتۇپ كېتەلەيمەن، ئۇ كېچىدىكى ئىشلار ئۈچۈن سىزدىن

كەچۈرۈمۈمۇ سورايمەن. ئۇ كۈنى مەن غەرق مەست بولۇپ

كېتىپتىمەن، بۇنى سىزمۇ بىلىسىز. ئۇنىڭغا قوشۇلۇپ ئۇ

كۈنكى گۈزەللىكىڭىز مېنى ئەس - ھوشۇمدىن ئايرىۋەتتى...

يەنىمۇ تەپسىلىي سۆزلەيمەنمۇ، قانداق؟

سىكارلېتنىڭ بىردىنلا كارىۋاتتا دۈم يېتىپ راسا يىغلىغۇسى

كېلىپ كەتتى. ئۇ قىلچە ئۆزگەرمەپتۇ، سىكارلېت ئالدىنىپتۇ.

ئەخمەق بولۇپ، ئۇ مېنى سۆيىدىكەن، دەپ ئاغزىنى تاتلىق قىلىپ يۈرگىنىچۈ تېخى. ئەسلىدە بۇ ئۇنىڭ ئۆلگۈدەك ھاراق ئىچىۋېلىپ ئۆزىگە قىلغان نەپرەتلىك چاقچىقى ئىكەن. بېلىپنىڭ يېنىدىكى قىزلارغا قىلغاندەك، نەپسىنى قاندۇرۇۋېلىش ئۈچۈن شۇنداق قىپتىكەن. مانا ئەمدى ئۇ ئۇنى يەنە ھاقارەتلىگىلى، مەسخىرە قىلغىلى، ئامالسىز قالدۇرغىلى تۇردى. ئۇ ئەمدى يېشىنى ئىچىگە تۆكۈشى، ئۆزىنى باشقىدىن روھلاندۇرۇشى كېرەك. نەچچە كۈندىن بېرى قىلغان خىياللىرىنى ئۇنىڭغا بىلىندۈرۈپ قويسا پەقەتلا بولمايدۇ. ئۇ دەررۇ بېشىنى كۆتۈرۈپ ئۇنىڭغا قاراپ، كۆزلىرىدىن يەنە بۇرۇنقىدەك تېڭىرقاش ۋە بىر خىل سەزگۈرلۈكنى كۆردى... ئۇ كۆزلەر ئاجايىپ قىزغىن، ئاجايىپ ئۆتكۈر ۋە ئۇنىڭ گېپىنىڭ ئاخىرىنى كۈتۈۋاتقاندەك، شۇ گەپكە ئىنتىلىۋاتقاندەك ھاياجاندا ئىدى... ئۇ نېمىنى كۈتىدىغاندۇ؟ ئۇنىڭ يەنە بىر قېتىم ئۆزىگە ئالدىنىپ ۋارقىراپ - جارقىراپ كېتىشىنى، يەنە بىر قېتىم ئۇنىڭ كۈلكىسىگە دەستەك بولۇپ بېرىشىنى كۈتمەيدىغاندۇ؟ ياق، ئەمدى ئۇنداق قىلمايدۇ. سىكارلىقنىڭ قوشۇمىسى بىردىنلا تۈرۈلۈپ، چىرايمدا ئاچچىقلانغاندەك بىرخىل ئىپادە پەيدا بولدى.

— مەن سىزنىڭ ئۇ بۇزۇق خوتۇن بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىڭىزدىن ئەلۋەتتە گۇمانلانغان.

— يالغۇز گۇمانلىنىشىلىمۇ؟ نېمىشقا مەندىن سوراپ قىزىقىشىلىرىڭىزنى باسمايسىز؟ سورىشىڭىز دەپ بېرەتتىم ئەمەسمۇ؟ ئاشلىپى ئىككىڭلار ئىككىمىزنىڭ ئايرىم يېتىشىمىزنى قارار قىلغاندىن بېرى مەن شۇنىڭ بىلەن بىللە نۇرۇۋاتقان.

— سىز خوتۇنڭىزنىڭ ئالدىدا شۇ ئىشلىرىڭىزدىن ماختىنىشقا جۈرئەت قىلىپ...

— مېنى كەچۈرۈڭ، ماڭا بۇ ئەخلاق دەرسىنى ئۆتمىشىڭىز. مەن سىزگە ئاشۇ ھېساباتنى ئۆتكۈزۈۋەتسەملا ئۇ چاغدا نېمىلا قىلسام كارىڭىز بولمايتتى. يېقىندىن بېرى مېنىڭ ئازراق يولدىن چىقىپ كېتىۋاتقانلىقىمنى بىلىپ تۇرۇۋاتىسىز. سىزمۇ

مېنىڭ خوتۇنۇم تۇرۇقلۇق، بونىپنى تۇغقاندىن كېيىن خوتۇنۇمغا تازا ئوخشىماي قالدىڭىز، شۇنداققۇ دەيمەن؟ سىكارلېت، سىز بىر بىچارە پايچىغا ئوخشاپ قالدىڭىز، بېللى بۇ جەھەتتە سىزدىن ياخشىراق.

— پايچى بولۇپ قالدىڭىز؟ دېمەكچى بولغىنىڭىز، ئۇنىڭغا...

— توغرىسىنى دېسەك، بۇ «ئۇنىڭ ئىشلىرىنى يۆلەش» دېيىلىدۇ. بېللى ناھايىتى چېۋەر ئايال. مەن ئۇنىڭ تېخىمۇ گۈللىنىشىنى ئارزۇ قىلىمەن. ئۇنىڭغا ھازىر لازىمى پۇل. ئۇ شۇ پۇل بىلەن ئۆز ئالدىغا پاهىشخانا ئاچماقچى. ئايال كىشىنىڭ قولىدا پۇل بولسا قانداق مۆجىزىلەرنى يارىتىۋېتىدىغانلىقىنى سىزمۇ بىلىسىز، ئۆزىڭىزنىمۇ ئويلاپ بېقىڭ.

— مېنى ئۇنىڭ بىلەن سېلىشتۇرماقچىمۇ سىز...

— ئىككىڭلار ناھايىتى چېۋەر ئايال تىجارەتچىلەر، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئىشلىرىڭلاردىمۇ مۇۋەپپەقىيەت قازاندىڭلار. ئەلۋەتتە، بېللى سىزدىن سەل ياخشىراق، چۈنكى ئۇ ئاق كۆڭۈل، پەزىلىتىمۇ ياخشى.

— بۇ ئۆيدىن ھازىرلا يوقىلىڭ!

رېت ئېرىنچەكلىك بىلەن ئىشىك تەرەپكە ماڭدى، قاشلىرى ھەييارلارنىڭ قاشلىرىدەك يىمىرىلىپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ سىكارلېتنى نېمىشقا بۇنچىلىك ھاقارەتلەيدۇ؟ سىكارلېت غەزەپ ۋە ئاچچىق ئىچىدە ئويلاپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ بۈگۈن مەخسۇس ئۇنى چۆكتۈرگىلى كەلگەن، ئىسىت، ئۇ پاهىشخانىدا مەست بولۇپ ساقچىلار بىلەن سوقۇشۇۋاتقاندا ئۇنىڭ يولىغا قاراپ كەتكىنى! بۇ ئەلەملەرگە قانداق چىدايدۇ بۇ يۈرەك.

— ئۆيدىن دەررۇ يوقىلىڭ، مەڭگۈ كىرگۈچى بولماڭ! بۇ گەپنى مەن بۇرۇنمۇ دېگەن. ئەمما سىزدە ئېسىلزاڭلارگە خاس خاراكتېر بولمىغاچقا، ئۇ گېپىمگە پەرۋا قىلمىدىڭىز، بۈگۈندىن باشلاپ ئىشىكلەرنى قۇلۇپلىۋېتىمەن.

— ئەنسىرەپ كەتمىسىڭىزمۇ بولىدۇ.

— قۇلۇپلايمەن، ئۇ كۈنى ھاراق ئىچىۋېلىپ قىلغان

قىلىقلىرىڭىز... شۇنچىلىك مەست، ئادەم بىرگە نىگۈدەك...
— سۆيۈملۈكۈم، ئۇنچىلىك بىرگە نىگەندەك قىلمۇيدىڭىزغۇ؟
— يوقال!

— خاپا بولماڭ، مانا ماڭدىم. ئەمدى ئىككىنچى كېلىپ
سىزنى ئاۋاز قىلمايمەن. سىزگە يەنە شۇنىمۇ ئېيتىپ قوياي،
ئەگەر مېنىڭ تاپتىن چىقىپ كەتكەن قىلىقلىرىم جېنىڭىزغا
پاتقان بولسا ئايرىلىپ كەتسەكمۇ بولىدۇ. پەقەت بوننىنى ماڭا
بەرسىڭىزلا، سىزدىن باشقا نەرسىلەرنى تالاشمايمەن.
— مەن ئەردىن ئاجرىشىپ جەمەتمىزنىڭ شەنىگە داغ
چۈشۈرۈشنى خالىمايمەن.

— مېلانىيە ئۆلۈپ كېتىدىغانلا بولسا سىز شۇئان داغ
چۈشۈرسىز، شۇنداق بولمامدۇ؟ مەن شۇ چاغدا سىزنىڭ مەن
بىلەن ئاجرىشىشقا ئالدىرايدىغانلىقىڭىزنى ئويلىساملا بېشىمغا
ئاغرىق كىرىپ كېتىدۇ.

— چىقىپ كېتەمسىز، يوق؟
— بولىدۇ، چىقىپ كېتەي. مەن سىزگە مۇشۇ ئىشنى دەپ
قويغىلى كەلگەن. چارلىستون بىلەن يېڭى ئورلىئاتغا
بارماقچىمەن. يەنە... ھە، توغرا، نۇرغۇن يەرلەرگە بارمەن.
بۈگۈنلا يولغا چىقماقچى.
— ھە!

— بوننىنىمۇ بىللە ئېلىپ كېتىمەن. پىرىسىي ئۇنىڭ
نەرسىلىرىنى يىغىشتۇرۇپ قويسۇن، ئۇنىمۇ بىللە ئېلىپ
ماڭمەن.

— بالىنى ئۆيدىن ئاچىقىپ كېتىمەن دەپ چۆچۈرىنى خام
سانماڭ.

— ئۇ مېنىڭمۇ بالام، باتلىر خانم. مەن سىزنى بوننىنى
چارلىستونغا ئاپىرىپ مومىسىغا كۆرسىتىپ كېلىشىمگە قارشى
تۇرماس دەپ ئويلايمەن.

— مومىسى؟ ئىشىڭىزنى قىلىڭ! بالىنى ئۆيدىن ئېلىپ
كېتىپ، ئۆزىڭىز ھەر كۈنى كوچىدا ھاراق ئىچىپ يۈرمەكچىمۇ؟
كىم بىلىدۇ، ئۇنى بېلىدەك بىرسىنىڭىگە ئاپىرىپ قويامسىز

تېخى...

رېت قولىدىكى سىگارتنى غەزەپ بىلەن گىلەمگە ئېتىۋەتتى، سىگارتنىڭ ئوتى گىلەمگە تۇتشىپ يۇڭنىڭ سېسىق پۇرقى چىقىشقا باشلىدى. رېتنىڭ ئۇنىڭ بىلەن كارى يوق، ئىككى سەكرەپلا سىكارلېتنىڭ قېشىغا باردى، چىرايى غەزەپتىن كۆكرىپ كەتكەندى.

— ئەگەر ئەر كىشى بولۇپ قالغان بولسىڭىز، شۇ تۇرقىدا كالىڭىزنى بىرلا تولغاپ ئۈزۈۋەتكەن بولاتتىم. سىزگە شۇنى ئېيتىپ قوياي، سېسىق ئاغزىڭىزنى دەررۇ يۇمۇڭ. سىز مېنى بونىپنى ياخشى كۆرمەيدۇ، ئاشۇنداق يەرلەرگە ئېلىپ بارىدۇ... ئۇ مېنىڭ قىزىم! كالىڭنىڭ قىلىۋاتقان گېپىنى قارا! يالغان ئانىلىق قىياپىتىڭىزنى ئۆزىڭىزگە كۆرسىتىۋېلىڭ. سىز ئانىغا ئەمەس مۇشۇككە ئوخشايسىز. سىز قاچان بالىلار ئۈچۈن جان كۆيدۈرۈپ بىر ئىش قىلىپ باققان؟ ۋاد بىلەن ئېلا سىزنى كۆرسە قورقۇپ جېنى چىقىدۇ. ئەگەر مېلانىيە بولمىغان بولسا ئۇ بالىلار نېمىنىڭ مۇھەببەت، نېمىنىڭ مېھرىبانلىق ئىكەنلىكىنى بىلمەي تۇتۇپ كېتەتتى. بونى مېنىڭ قىزىم، ئۇ مېنىڭ! بۇنى بىلىپ قويۇڭ! سىز مېنىڭ ئۇنىڭغا سىزدىن ئۆتە كۆيۈندىغانلىقىمنى بىلمەيسىز؟ ۋاد بىلەن ئېلاغا تۇتقان مۇئامىلىڭىزنى ئۇنىڭغىمۇ ئىشلىتىپ، ئۇنىڭمۇ يۈرىكىنى يېيىشىڭىزگە مېنى يول قويدۇ دەپ ئويلايسىز؟ ئۇ مۇمكىن ئەمەس! ھەرگىز يول قويمايەن! ئۇنىڭ نەرسىلىرىنى دەررۇ تەييارلاڭ، بىر سائەتتىن كېيىن ماڭمەن. ئۇنداق قىلمىسىڭىز ئاقىۋىتى ئىككى كۈننىڭ ئالدىدىكى ئىشتىنمۇ بەتتەر بولىدۇ. مەن دائىم سىزنى قامچا بىلەن راسا بىر ساۋسام، ئاندىن تۈزىلەمدىكىن دەپمۇ ئويلاپ قالمايمەن.

ئۇ سىكارلېتنىڭ جاۋابىنى كۈتمەيلا كەينىگە بۇرىلىپ چىقىپ كەتتى. ئارقىدىن ئۇنىڭ بالىلارنىڭ ئوينىدايدىغان ئوينىنىڭ ئىشىكىنى ئېچىپ كىرىپ كەتكەن ئاۋازى ئاڭلاندى. بىردىنلا ئۇ ئۆيىدىن بالىلارنىڭ خۇشال چىرقىراشقان ئاۋازلىرى كەلدى، بونىپنىڭ ئاۋازى ئېلانلىشىدىغان ئاۋاز ئىدى.

— دادا، نەگە كەتتىڭىز؟

— بونىپىنى يۇڭگۇۋالغىلى توشقان تېرىسى ئىزدەپ يۈردۈم.
بونىپى، دادىڭىزنى تاتلىق بىر سۆيۈپ قويۇڭ، ئېللا، سىزمۇ.

ئەللىك بەشىنچى باب

— قەدىرلىكىم، ماڭا ھېچنېمىنى چۈشەندۈرمەڭ، ئۇنداق گەپلەرنى ئاڭلىغۇم يوق، — دېدى مېلانىيە كىچىككىنە قولى بىلەن سىكارلېتنىڭ ئۈمچىيىپ تۇرغان ئاغزىنى ئېتىۋېلىپ، — ئەگەر سىز ئۆزىڭىز بىلەن مېنىڭ ئوتتۇراىدا چۈشەندۈرۈشكە تېگىشلىك ئىشلار بار دەپ قارايدىغان بولسىڭىز، بۇ قارىشىڭىز بىلەن ئۆزىڭىزگىمۇ، ماڭىمۇ، ئاشلىيغىمۇ ھاقارەت كەلتۈرسىز، شۇنداق ئەمەسمۇ، بىز ئۈچىمىز بۇ دۇنيادا شۇنچە يىل بىللە كۈرەش قىلدۇق. ئۈچىمىزنىڭ ئوتتۇرىسىدا مۇناسىۋىتىمىزگە سوغۇقچىلىق سالىدىغان بىرەر ئىش بار دېگەننى ئويلاشمۇ ئادەمنى خىجىل قىلىدىغان ئىش. سىز مېنىڭ سىزنى ھەرقانداق ئادەمدىن ياخشى چۈشىنىدىغانلىقىمنى بىلەمسىز؟ ئاشلىيغا، بېئوغا ۋە ماڭا قىلغان خىلمۇ خىل ياخشىلىقلىرىڭىزنى... مېنىڭ ھاياتىمنى قۇتۇلدۇرۇپ قالغىنىڭىزدىن تارتىپ بىز بىر ئائىلىلىك ئادەمنىڭ جېنىنى ساقلاپ قالغىنىڭىزغىچە بولغان ئىشلىرىڭىزنى مېنى ئۇنتۇپ قالدى دەپ ئويلايمىز؟ سىز مېنى شىماللىقتىن ئولجا ئالغان ئاشۇ ئاتنىڭ كەينىدىن سوقا تۇتۇپ مېڭىپ قوللىرىڭىزنىڭ قاناپ كەتكەنلىكىنى، ئانا - بالا ئىككىمىزنى دەپ شۇ جاپالارنى چەككىنىڭىزنى ئۇنتۇپ قېلىپ، سىز توغرىلۇق چىققان نومۇسىز ئۇ ئۇششاق گەپلەرگە ئىشىنىدۇ دەيمىز؟ سىزنىڭ ھەرقانداق چۈشەندۈرۈشلىرىڭىزنى ئاڭلىمايمەن، سىكارلېت ئوخارا، بىر ئېغىزىنىمۇ ئاڭلىمايمەن.

— لېكىن... — سىكارلېت بىر گەپنى دېمەكچى بولۇپ يەنە توختاپ قالدى.

بىر سائەت ئىلگىرى رېت باتلېر بوننى بىلەن پىرسسىنى ئېلىپ شەھەردىن كەتكەندى. بۇنىڭغا سىكارلېتنىڭ نومۇسى ھەم ئاچچىقى كېلىپ ئۆزىنى قويدىغان يەر تاپالماي قېلىۋاتاتتى. ئۇنىڭغا ئاشلىپى بىلەن بولغان ھېلىقى ئىشنىڭ خىجالەتچىلىكى، مېلانىيەنىڭ ئۇ ئىشنى بىلىپ تۇرۇپ ئۆزىنى قوغداپ قالغانلىقى قوشۇلۇپ تېخىمۇ ئازابلىنىپ كېتىۋاتاتتى. ئەگەر مېلانىيە ئارچى بىلەن ئىندىيانىڭ گېپىگە ئىشىنىپ، زىياپەتتە ئۇنىڭغا يېنىچە تەگكەن ياكى سوغۇق مۇئامىلىدە بولغان بولسا، ئۇ چاغدا ئۇ بېشىنى تىك تۇتۇپ خىلمۇ خىل قوراللىرى بىلەن ئۇنىڭغا تاقابىل تۇرغان بولاتتى. لېكىن، مېلانىيە كۆكرەك كېرىپ ئوتتۇرىغا چىقىپ، ئۇنى جەمئىيەتنىڭ خىلمۇ خىل ھۇجۇم - ھاقارەتلىرىدىن ساقلاپ قالدى. بۇنداق ئەھۋالدا سىكارلېتقا گۇناھىغا توۋا قىلماقتىن باشقا ئامال يوق ئىدى.

سىكارلېتنىڭ ۋىجدانى ئازابلىنىشقا باشلىدى. ئۇنىڭ كاتولىك مۇخلىسلىرىغا خاس ۋىجدانى ئۇزاقتىن بېرى بېسىلىپ ياتقان بولسىمۇ بۈگۈن ئاخىر ئورنىدىن تۇردى. «گۇناھىڭنى تونۇپ، ئازاب ۋە پۇشايىمان ئىچىدە ئۇ گۇناھلىرىڭغا توۋا قىل!» بۇ گەپنى ئاپىسى ئېلىپ ئۇنىڭغا يۈز نەچچە قېتىملاپ دېگەن بولغىدى. بۈگۈن بېشىغا كۈن چۈشكەندە ئېلىپنىڭ بۇ دىنىي تەلىماتلىرى سىكارلېتنىڭ ئېسىگە يەنە كەلدى. ئۇ گۇناھىنى تونۇشنى خالايدۇ... شۇنداق، ھەممىنى تونۇيدۇ. ھەربىر گەپ، ھەربىر كۈلكىلىرىگىچە، ئاندىن خۇدا ئۇنىڭ ئازابلىرىنى يەڭگىلەتتىدۇ. خاتىرجەملىك بېرىدۇ. ئەمما، سىكارلېتنىڭ تەۋبىسى بىلەن مېلانىيەنىڭ چىرايىدا قورقۇنچلۇق بىر سۈزلۈكلۈك پەيدا بولۇپ، مۇھەببەت ۋە ئىشەنچلىرى گۇمان بىلەن ۋەھىمە ۋە يىرگىنىچكە ئايلىنىپ كېتىدۇ. ئاھ، بۇ ئېمىدېگەن ئېغىر جازا!

سىكارلېت ئاشۇنداق خىياللار بىلەن ھەممىنى مېلانىيەنىڭ ئالدىغا قويغىلى، بۇنىڭ نەتىجىسىدە ئۆزىنىڭ جەننىتى گۇمران بولۇپ كەتسىمۇ، ھەرقانچە كۆپ بەدەل ئۆلىسىمۇ شۇنىڭغا رازى بولۇپ مېلانىيەنىڭ ئالدىغا كەلگەن. لېكىن، بىر كېچىدىن كېيىن، ئۇنىڭ ئۇ نىيەتلەرنىڭ قىلچە مەنىسىز نىيەتلەر ئىكەنلىكىنى ھېس قىلىپ قالدى. نېمە ئۈچۈن شۇنداق بولىدۇ، ئۆزىمۇ بىلمەيتتى. كۆڭلىدە بىر - بىرىگە زىددىيەتلىك تۈرلۈك خىياللار چىگىچلىشىپ كەتكەندى، ئۇلارنى يېشىپ رەتلەشكە زادىلا ھەپسىلىسى يوق ئىدى. پەقەت ئاپىسى ئۆز ۋاقتىدا ئۆزىنى كەمتەر، مۇلايىم، كۆڭلى پاك دەپ ماختىغاندەك، مېلانىيەنىڭمۇ ئۆزىگە ئاشۇنداق يۈكسەك باھالارنى بېرىشىنى ئۈمىد قىلاتتى. ئۆزىگە بۇ دۇنيا قانداق قاراۋاتىدۇ، ئاشلىپ بىلەن رېت قانداق باھا بېرىۋاتىدۇ، كارى يوق ئىدى. پەقەت مېلانىيەلا ئۇنىڭغا بولغان ئىزچىل قاراشلىرىنى ئۆزگەرتىمىسلا، باشقىچە ئويلارغا كېلىپ قالمىسلا بولاتتى.

ئۇنىڭ مېلانىيەگە ھەقىقىي ئەھۋالنى پەقەتلا دېگۈسى يوق ئىدى، ئەمما يەنە ئۇنىڭدىكى ناھايىتى ئاز بىر قىسىم سەمىمىيەتلىك ئورنىدىن تۇرۇپ ئۇنى ئەيىبلەيتتى. ئۇ سەمىمىيەتلىك يەنە ئۆزى ئۈچۈن پۈچۈلنىپ كېلىۋاتقان ئۇ ئايالنىڭ ئالدىغا ساختا نىقابىنى كىيىپ چىقىشىمۇ قارشى ئىدى، شۇڭا ئۇ شۇ كۈنى رېت بونىنى ئېلىپ ئۆيدىن چىقىپ كېتىشىگىلا مېلانىيەنىڭ يېنىغا چاپقاندى.

لېكىن، ئۇ ئەمدىلا: «مېلانىيە، ئاشۇ كۈنكى ئىشنى چوقۇم چۈشەندۈرۈشۈم كېرەك...» دەپ بولغۇچە مېلانىيە شۇئان ئاچچىقى كېلىپ ئۇنى گەپتىن توسۇپ قويدى. سىكارلېت ئۇنىڭ مۇھەببەت بىلەن نەپرەت تەڭ ئىپادىلىنىپ تۇرۇۋاتقان كۆزلىرىگە قاراپ يۈرىكى بىر قىسما بولدى. توۋا قىلىپ خاتىرجەملىككە ئېرىشىش نىيىتىنىڭ سۇغا چىلاشقانلىقىنى شۇئان چۈشەندى. مېلانىيەنىڭ بىرىنچى گېپىلا ئۇنىڭ ئۇ نىيىتىگە ئۈزۈل -

كېسىل پالتا چاپقانىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۆزىنىڭ ئاز
ئۇچرايدىغان پىشقان ھېسسىياتى بىلەن ئۆزىنىڭ كۆڭلىدىكى
ئازاب ۋە ئېغىر يۈكتىن پەقەت ئۇچىغا چىققان شەخسىيەتچىلىك
بىلەنلا قۇتۇلغىلى بولىدىغانلىقىنى ھېس قىلىپ قالدى.
گۇناھىنى ئىقرار قىلىدىغان بولسا، ئۆزىدىكى ئۇ ئازاب بىلەن
ئېغىر يۈكنى ئۆزىگە ئىشىنىۋاتقان بىگۇناھ بىر ئادەمنىڭ
ئۈستىگە يۈكلەپ قويدىكەن. مېلانىيە ئۇنى ساقلاپ قېلىپ
قەرزدار قىلىپ قويدى، بۇ قەرزنى پەقەت سۆكۈت بىلەنلا
قايتۇرۇشقا بولىدىكەن. ئەگەر مېلانىيەگە ئۆز ئېرىنىڭ ئۆزىگە
ساداقەتسىزلىك قىلغانلىقىنى، ئۇنىڭ ئىچىدە يەنە ئۇنىڭ ئەڭ
يېقىن دوستىنىڭمۇ بارلىقىنى بىلدۈرۈپ قويدىغان بولسا، ئۇ
چاغدا ئۇ ئۆمۈرۋايەت ئازاب ئىچىدە ئۆتىدىكەن. بۇ نېمىدېگەن
رەھىمسىزلىك.

ئۇنىڭغا دېسەم بولمايدىكەن، — ئويلىدى سىكارلىپ كۆڭلى
يېرىم بولۇپ، — ۋىجدانم مېنى قىيناپ ئۆلتۈرۈۋەتسىمۇ
دېمەسلىك كېرەك. ئۈستۈمتۇتلا رېت باتلىرنىڭ مەست چېغدا
دېگەن بىر گېپىنى ئەسلەپ قالدى. ئۇ: «ئۇ ئۆزى ياخشى كۆرگەن
ھەرقانداق ئادەمنىڭ ۋۇجۇدىدا ئالىجانابلىققا يات نەرسىلەرنى
كۆرۈشنى تەسەۋۋۇر قىلالمايدۇ... سىزنىڭ پەزىلەتسىزلىكىڭىز
ۋىجدانىڭىزغا كىرىپت بولۇپ مېخلىنىپ كەتسۇن» دېگەندى.

توغرا، بۇ ئىش سىكارلىپتقا ئۆمۈرۋايەت بىر كىرىپت بولۇپ
قالسۇن، بۇ ئازاب يۈرىكىگە مەڭگۈ ئورناپ كەتسۇن. نومۇس
جەندىسى ئۇنىڭ ئۈستىدىن چۈشمەيدىغان بولسۇن، ھەر قېتىم
مېلانىيەنىڭ مۇلايىم كۆزلىرى، مېھرىبان چىرايىنى كۆرگەندە
قاتتىق خاتىرجەمسىزلىنىپ، پۈتۈن دەردىنى ئىچىدە بىلىدىغان:
«ماڭا بۇنداق ياخشى مۇئامىلىدە بولماڭ، مەن ئۈچۈن ھەممە
نېمىڭىزدىن كەچمەڭ، مەن ئۇنىڭغا ئەرزىمەيمەن!» دەپ
توۋلىيالىمايدىغان بولسۇن.

«سىز بۇنچىلىك گالۋاڭ، بۇنچىلىك سۆيۈملۈك، ئادەملەرگە

ئاسانلا ئىشىنىپ كېتىدىغان بولمىسىڭىز، كالىڭىز بۇنچىلىك ئاددىي بولمىغان بولسا ئىشلار بۇ دەرىجىدە قىيىنلىشىپ كەتمەيتتى، — ئۈمىدسىزلىك ئىچىدە ئويلاپ كەتتى سىكارلېت، — مەن نۇرغۇن گۇناھلارنى ئۆتكۈزدۈم، ئەمما بۇ قېتىمقىسى ئەڭ ئېغىر، ئەڭ ئازابلىق.»

مېلانىيە پاكار بىر ئورۇندۇقتا ئولتۇرۇپ پۇتىنى ئېگىز بىر ئورۇندۇقنىڭ ئۈستىگە قويۇۋالغاچقا، ئىككى تىزى خۇددى كىچىك بىر بالدەك چوقچىيىپ تۇراتتى. ئۇ ئاچچىقىدا كۆزىگە ھېچنېمە كۆرۈنمەيدىغان ھالەتكە يەتمىگەن بولسا ھەرگىز بۇنداق ئولتۇرالمىتتى. ئۇ كۈمۈش ئىلمەكتە تور توقۇپ ئولتۇراتتى، ئىلمەك خۇددى دۇبىلدا ئىشلىتىدىغان خەنجەرگە ئوخشاش يالتىراپ تۇراتتى.

مېلانىيەنىڭ گەپلىرىنىڭ خېلىلا ۋەزنى بار ئىدى، جېنى بار گەپلەرنى قىلمۇئاتتى. بۇ ئەھۋال ئۇنىڭ ھېچقانداق بىرسىگە ئېغىر گەپ قىلمايدىغان مۇلايىم خاراكتېرىگە زادىلا ماس كەلمەيتتى. سىكارلېت ئۈشتۈمتۈتلا ۋىلكېس بىلەن خامىلتون ئائىلىسىدىكىلەرنىڭمۇ ئوخارا ئائىلىسىدىكىلەرگە ئوخشاش ئاچچىقىنىڭ بارلىقىنى، بەزىدە ئۇلارنىڭكىدىنمۇ كۈچلۈك ئىكەنلىكىنى ھېس قىلىپ قالدى.

— قەدىرلىكىم، مەن باشقىلارنىڭ سىزنى تەنقىدلەپ قىلغان گەپلىرىدىن زېرىكتىم، — دېدى مېلانىيە، — بۇ قېتىمقىسى ئۇلارنىڭ ئاخىرقى قېتىملىق گېپى، شۇڭا ئارىلاشمىسام بولمىدى. بۇنىڭ ھەممىسى سىزنىڭ چېۋەر، قولىدىن ئىش كېلىدىغان ئايال ئىكەنلىكىڭىزگە قىلىنىۋاتقان ھەسەتتىن كېلىۋاتىدۇ. چۈنكى، نۇرغۇن ئەرلەر مەغلۇپ بولۇپ، سىز نەتىجە يارىتىۋاتىسىز — دە. بۇ گېپىمنى ھەرگىز باشقىچە ئويلاپ قالماڭ. مەن سىزنى باشقا ئادەملەر دېگەندەك، ئاياللار قىلمايدىغان ئىشلارنى قىلىۋېتىپسىز، دېمەكچى ئەمەس. سىز ئۇنداق ئىشلارنى قىلمىدىڭىز، كىشىلەر سىزنى، بولۇپمۇ قولىدىن ئىش

كېلىدىغان سىزدەك ئايالنى چۈشىنىشمەيدۇ. سىزنىڭ
چېۋەرلىكىڭىز ۋە نەتىجىلىرىڭىزگە قىلىشىۋاتقان ھەسەتلىرى
ئاشلىپى ئىككىڭلارنىڭ نامىغا بىرىپ تاقالماسلىقى كېرەك
ئىدى... خۇدا بىلىدۇ سىكارلېت!

مېلانىيەنىڭ ئاغزىدىن چىقىپ كەتكەن ۋە خورسىنغاندەك
ئېيتىلغان ئاخىرقى سۆز ئەگەر ئەرلەرنىڭ ئاغزىدىن چىققان
بولسا ھۆرمەتسىزلىك قىلدى، دەپلا تۈگەتكىلى بولاتتى. لېكىن،
سىكارلېت ئەزەلدىن ئاڭلاپ باقمىغان بۇ كىنايمىنى ئاڭلاپ
قورقۇپ كەتتى.

— ئۇ ئادەملەر — ئارچې، ئىندىيا، ئېلىسىن خانىم —
ئۆزلىرى توقۇپ چىققان يالغان گەپلىرىنى ماڭا دېيىشتى. ئۇلار
بۇنىڭغا قانداق جۈرئەت قىلىشقاندۇ؟ ئەلۋەتتە، ئېلىسىن خانىم بۇ
يەرگە كەلمىدى، كەلسىمۇ ئۇنىڭ بۇ گەپنى ماڭا دېگۈدەك
جۈرئىتى يوق. لېكىن، ئۇمۇ سىزگە ئۆچ، قەدىرلىكىم، چۈنكى
سىز فەنىدىن ئۆزۈپ كەتتىڭىز — دە. ئۇنىڭ يەنە خۇڭنى
ئىشلەتمىگىنىڭىزگىمۇ قورساق كۆپۈكى بار. ئۇنى
بوشىتىۋەتكىنىڭىز توغرا بولغان. ئۇ بىكار تەلەپ، قولىدىن ئىش
كەلمەيدىغان ئادەم، — مېلانىيە بالا ۋاقتىدىكى دوستىنى، ياش
ۋاقتىدىكى يىگىتىنى بىر تىيىنغا ئەزىمەس بىر نېمىگە
چىقىرىۋەتكەندى، — ئارچېغا كەلسە، ئۇنىڭ ئىشىدا ئاساسەن
مەن ئەيبىكار، ئۇ مۇتەھەمىنى مەن قانات ئاستىمغا ئالماسلىقىم
كېرەك ئىدى. ھەممە ئادەم ماڭا نەسبەت قىلغان، ئەمما مەن
ئاڭلىماپتىكەنمەن. ئۇمۇ سىزنى ھېلىقى مەھبۇسلارنىڭ ئىشى
بىلەن ياخشى كۆرمەيدۇ. سىزنى ئەيىبلەيدىغانغا ئۇنىڭ ئۆزى
قانچىلىك ئادەم ئىدى؟ قاتىل! بىر ئايال كىشىنى ئۆلتۈرۈۋەتكەن
قاتىل ئۇ. مەن ئۇنىڭغا شۇنچىلىك قىلسام، شۇنى بىلمەي يەنە
مۇشۇ گەپلەرنى قىلىپ يۈرىدۇ. ئاشلىپى ئۇنى ياغ چېچىپ
كۆيدۈرۈۋەتسىمۇ مەيلى، دەيتتىم. ئۇنى تاناينى تازا تارتىپ
ئاندىن ھەيدىۋەتتىم، بۇ شەھەردىن كەتتى.

ئىندىيامۇ بىر ئەسكى قىز، سۆيۈملۈكۈم. ئىككىڭلار تۇنجى كۆرۈشكەن چاغدىلا ئۇنىڭ سىزگە ھەسەت قىلىدىغانلىقىنى، ئۈچ ئىكەنلىكىنى بايقىغانىدىم. چۈنكى، سىز ئۇنىڭدىن چىرايلىق، سىزگە قىزىقىدىغانلارمۇ كۆپ. بولۇپمۇ ئۇ سىتۇئارت تارلېتوننىڭ ئىشىدا سىزگە بەكرەك ئۆچلۈك قىلىدۇ. ئاشلىپىنىڭ بۇ سىڭلىسى توغرىلۇق چىق سۆزلەپ كەتسەممۇ بولمايدۇ. ئۇ ئۆزىنىڭ ئۇ ئىشىغىمۇ كۆپ پۇشايماق قىلدى. شۇڭا، ئۇ قىلىقنى ھەرقانداق قىلىپمۇ ئاقلاپ كېتەلمەيدۇ... ئۇنىڭغا بۇنىڭدىن كېيىن بوسۇغامغا دەسسەگۈچى بولماڭ. سىزنىڭ ئاشۇنداق قۇرۇق گەپلىرىڭىزنى يەنە ئاڭلايدىغان بولسام، خەقلەرنىڭ ئالدىدىلا سىزنى يالغانچى دەيمەن، دېدىم.

مېلانىيە گېپىدىن توختاپ قالدى. چىرايىدىكى ئاچچىق ئەلەملەر يوقىلىپ ھەسرەتلىك تۇس ئالدى. مېلانىيە جورجىيەلىكلەرگە خاس ئۆز ئائىلىسىنى قىزغىن قوغدايدىغان پەزىلەتكە ئىگە ئىدى، ئائىلىدە زىددىيەت تۇغدۇرىدىغان كىچىككىنە ئىشقىمۇ قايغۇرۇپ كېتەتتى. ئۇ بىردەم ئىككىلىنىپ ئولتۇرۇپ قالدى، سىكارلېت ئۇنىڭ ئەڭ سۆيۈملۈك ئادىمى بولغاچقا، بىرىنچى بولۇپ ئويلايدىغىنى يەنىلا سىكارلېت ئىدى، شۇڭا ئۇ ئۇنىڭغا بولغان ساداقىتى بىلەن يەنە شۇنداق دېدى:

— قەدىرلىكىم، مەن سىزنى ياخشى كۆرگەنلىكىم ئۈچۈنمۇ ئۇ سىزنى كۆرەلمەيدۇ. بۇنىڭدىن كېيىن ئۆيىمىزگە ئاياغ باسمايدىغان بولدى، مەنمۇ ئۇ تۇرۇۋاتقان ئۆيگە يولمايمەن. ئاشلىپىمۇ مېنىڭ پىكرىمگە قوشۇلدى. شۇنداقتىمۇ ئۇنىڭ كۆڭلى بىئارام بولدى. سىڭلىسى تۇرۇپ شۇنداقمۇ گەپ قىلامدۇ...

ئاشلىپىنىڭ ئىسمىنى ئاڭلاپلا سىكارلېت جىددىيلىشىپ ئۆزىنى باسالماي يىغلاپ كەتتى. ئۇ ئۇنى مەڭگۈ بىئارام بولۇپ ئۆتىدىغان قىلىۋەتتىمۇ؟ ئۇنىڭ بىردىنبىر ئارزۇسى ئاشلىپىنى خوشال، ئامان - ئېسەن ياشىتىش ئەمەسمىدى؟ نېمە ئۈچۈن ھەر

قېتىملا خۇددى ئۇنى ئەتەي خاپا قىلغاندەك ئىشلار يۈز بېرىدۇ؟
ئۇ ئۇنىڭ تۇرمۇشىغا بۇزغۇنچىلىق قىلدى، غۇرۇرىنى يەرگە
ئۇردى، ئارامىنى بۇزدى، ئەمدى بۈگۈن سۆيۈملۈك سىڭلىسى
بىلەن بولغان قېرىنداشلىق مۇناسىۋىتىگىمۇ سوغۇقچىلىق
سالدى. سىكارلېتنىڭ نام - ئابروۋى بىلەن ئاشلېينىڭ
خوتۇنىنىڭ بەختى ئۈچۈن ئىندىيا قۇربان قىلىنغان، يالغان گەپ
قىلغانلىقىغا ئىقرار قىلدۇرۇلغانىدى. ھەممە ئىشقا ھەسەت
قىلىپلا يۈرىدىغان ئۇ قېرى قىز ئىندىيانىڭ سىكارلېتقا بولغان
ھەر بىر گۇمانى، ئۇنىڭ توغۇرۇلۇق قىلغان ھەر بىر گېپى
مۇنەققەس ئورۇنلۇق ۋە ئادىل گەپلەر ئىدى. ئاشلېي ئۇنىڭ
كۆزلىرىدە دائىم ھەققانىيەتنى، ھەقىقىي ۋە سالقىن مەسخىرىنى
كۆرەتتى، ئۇنىڭدىكى بۇ ئالامەتلەر دەل ۋىلكېس
ئائىلىسىدىكىلەرنىڭ ئالاھىدىلىكى ئىدى.

سىكارلېت ئاشلېينىڭ يۈز - ئابروۋىنى ئۆزىنىڭ جېنىدىنمۇ
ئەزىز كۆرىدىغانلىقىنى بىلەتتى، شۇڭا ئۇنىڭ ھازىر قاتتىق ئازاب
ئىچىدە تۇرۇۋاتقانلىقى ئېنىق ئىدى. ئۇمۇ سىكارلېتقا ئوخشاشلا
مېلانىيەنىڭ ھىمايىسىنى قوبۇل قىلغانىدى. سىكارلېت
مۇشۇنداق قىلىشنىڭ زۆرۈرلۈكىنى، ئاشلېينى مۇشۇ ھالەتكە
چۈشۈرۈپ قويغان ئادەم ئۆزى ئىكەنلىكىنى بىلەتتى، ئەمما يەنە
ئايال كىشى بولغاچقىمۇ، ئاشلېي ئارچىنى ئولتۇرۇۋەتكەن،
مېلانىيە بىلەن جامائەتچىلىكنىڭ ئالدىدا ھەممىنى بويىغا ئالغان
بولسا، ئۇ چاغدا سىكارلېت ئۇنىڭغا تېخىمۇ قايىل بولاتتى،
چۈنكى، ئۇ ئۆزىگە قىلىنىۋاتقان خەيرخاھلىقلارنى ئادالەتسىزلىك
دەپ بىلەتتى. ئەمما، ھازىر ئېغىر ئەلەم ئىچىدە تۇرۇۋاتقاچقا، ئۇ
ئىشلارنى كۆپ ئويلاپمۇ كەتمەيتتى. ئۇ رېتنىڭ ئاشلېينى
كەمسۈندۈرۈپ قىلغان گەپلىرىنىمۇ ئەسلەپ، بۇ ماجىرادا ئاشلېي
يىگىتلىك قىلالىدىمۇ قانداق، دەپ ئويلاپ قالدى. شۇنىڭ بىلەن
تەڭلا ئاشلېينىڭ ھازىرغىچە كۆز ئالدىدا پارلاپ تۇرغان
مۈكەممەل ئوبرازى ئىختىيارسىزلا سۈسلىشىپ قېلىۋاتقاندەك

بىر خىل ھېسسىياتقا كېلىپ قالدى ۋە شۇن ئۇچۇدىتى چىرماپ تۇرۇۋاتقان نومۇس ۋە جىنايەت كۆلەڭگىلىرى بارغانسېرى كېڭىيىشكە باشلىدى. بۇ خىل خىياللارنى ئۆزىدىن نېرى قىلاي دېگەنسېرى كۆڭلى بۇزۇلۇپ يىغلاۋەردى.

— ئۇنداق قىلماڭ! يىغلىماڭ! — مېلانىيە ئىتتىكلا قولىدىكى ئىشنى قويۇپ ساقاغا كېلىپ سىكارلېتنىڭ بېشىنى مۇرىسىگە قويۇۋالدى، — ئەسلىدە بۇ ئىشنى سۆزلەپ سىزنى بىئارام قىلغۇم يوق ئىدى. سىزنىڭ ئاڭلىسىڭىز بىئارام بولىدىغانلىقىڭىزنى بىلەتتىم، ئەمدى ئىككىنچى دېمەيمەن. ئىككىلىمىز دېيىشمەيلى، باشقىلارغىمۇ تىنمايلى. مەن يەنە، — ئۇ ئاخىرىدا غەزەپ ئارىلاش قوشۇپ قويدى، — ئىندىيا بىلەن ئېلىسىن خانىمغىمۇ دەيمەن، ئۇلارمۇ مېنىڭ ئېرىم بىلەن پەڭگەم توغرىلۇق پەلپەتەش گەپلەرنى يەنە قىلىمىز دەپ خىيال قىلىشىمىسۇن. بىر قارارغا كېلىپ بولدۇم. ئىككىسىنى ئاتلانتادا باش كۆتۈرگۈزمەيمەن. ئۇلارنىڭ گەپلىرىگە كىم ئىشىنىدىكەن ھەم ئۇلارنى بوسۇغىسىغا دەسسەتكۈزىدىكەن، ئۇنداق ئادەملەرمۇ مېنىڭ دۈشمىنىم.

سىكارلېت بېشىنى كۆتۈرۈپ، بۇنىڭدىن كېيىنكى ئۇزاق كۈنلەرنى خىيالدىن ئۆتكۈزۈپ، بۇ شەھەر بىلەن بۇ ئائىلىدىكى بىرنەچچە ئەۋلادقا سوزۇلىدىغان بۆلۈنۈش خاراكتېرىدىكى كۈرەشلەرنى كۆرگەندەك بولدى، بۇ كۈرەشلەرنىڭ سەۋەبچىسى ئۆزى ئىدى.

مېلانىيە دېگىنىنى قىلىپ، سىكارلېت ياكى ئاشلىپىغا ئۇ ئىش توغرىلۇق بىر ئېغىزمۇ گەپ قىلمىدى. باشقىلارغىمۇ دېمەي، كارى بولماسلىقتەك سالقىن مۇئامىلىنى ساقلاپ كەلدى. ئاشۇ كۈنكى زىياپەتتىن كېيىن، رېت باتلىر سىرلىق ھالدا بىرنەچچە ھەپتە يوقىلىپ كېتىپ شەھەردە قاتتىق غۇلغۇلا كۆتۈرۈلدى، سىكارلېتنىڭ ئۈستىدىنمۇ نۇرغۇن گەپ بولدى. مېلانىيە كونا

دوستلىرى ياكى تۇغقانلىرى بولسۇن، سىكارلېتنى ھاقارەتلىگەن ئادەملەرنىڭ ھېچقايسىسىنى كەچۈرمىدى.

مېلانىيە قىلچە تەۋرەنمەي سىكارلېت تەرەپتە تۇرۇۋاتاتتى. سىكارلېتنى كۈندىكىدەك دۇكانغا، پەن زاۋۇتىغا ماڭدۇرۇپ تۇراتتى. ئۆزىمۇ پەيتۇندا بىللە باراتتى. سىكارلېت قولۇم - قوشنىلارنىڭ قىزىقىپ قاراشلىرىدىن خىجىل بولۇپ سىرتلارغا چىقىشنى خالىمىسىمۇ، مېلانىيە ئۇنى ھەر كۈنى چۈشتىن كېيىن سىرتقا چىقىشقا ھەيدەپ تۇراتتى. بەزى كۈنلىرى سىكارلېتنى ئىككى يىلدىن بېرى بېرىپ باقمىغان ئۆيلەرگە ئېلىپ باراتتى. ئۆيلەر دە، سىلەرمۇ مېنىڭ بۇ دوستۇمنىڭ ھۆرمىتىنى قىلىشىڭلار كېرەك، دېگەندەك، سىكارلېتنىڭ ھۆرمىتىنى بەكلا قىلىپ كېتەتتى.

ئۇ يەرلەرگە بارغاندا سىكارلېتقا بالدۇر بېرىشنى، قايتقاندا ھەممىنىڭ ئاخىرىدا قايتىشىنى تاپىلاپ تۇراتتى. بۇنىڭدا ئۇ يەرگە كەلگەن خوتۇنلارنىڭ غەيۋەت قىلىشلىرىغا ۋاقىت چىقماي، بەزى خاپىلىقلارنىڭ ئالدىنى ئالغىلى بولاتتى. بۇ بېرىش - كېلىشلەر سىكارلېت ئۈچۈن تولىمۇ ئازابلىق ئىدى، شۇنداقتىمۇ بارماسلىققا پېتىنالمىيەتتى، راست تۇتۇلۇپ قالغانىدۇ دەپ گۇمان بىلەن ئويلىشىدىغان ئادەملەرنىڭ ئىچىدە تۇرۇشتىن قورقاتتى. ئەگەر بۇ ئاياللار مېلانىيەنى ياخشى كۆرمىگەن، ئۇنى رەنجىتىپ قويۇشتىن قورقىمىغان بولسا سىكارلېتقا نەزەر كۆزىنىمۇ سېلىپ قويۇشمايتتى. شۇنداقتىمۇ سىكارلېت ئۆيىگە بارغانلىكى ئاياللارنىڭ كېيىن ئۆزىگە زىيانكەشلىك قىلمايدىغانلىقىنى چۈشىنەتتى.

بىر نۇقتا كىشىلەرنىڭ سىكارلېتقا بولغان قاراشلىرىنى ناھايىتى ئېنىق چۈشەندۈرۈپ بېرەتتى. ئۇ بولسىمۇ، ناھايىتى ئاز بىر قىسىم ئادەملەر سىكارلېتنى قوغداش ياكى تەنقىد قىلىشنى ئۇنىڭ دۇرۇس ئايال ياكى ئەمەسلىكى بىلەن بەلگىلىمەيتتى. «مەن ئۇنىڭغا يۇقىرى تەلەپ قويۇپمۇ

كەتمەيمەن.» مانا بۇ ئادەتتىكى مۇئامىلە ئىدى. سىكارلېت ئۆزىگە دۈشمەن كۆپەيتىۋالغان بولغاچقا، ئۇنى قوللايدىغانلار يوق دېيەرلىك ئىدى. ئۇنىڭ گەپ - سۆزلىرى نۇرغۇن ئادەمنىڭ دىلىنى رەنجىتتى، شۇڭا بۇ رەسۋاچىلىقنىڭ ئۇنى ئازابلىغان - ئازابلىمىغانلىقى بىلەن ھېچكىمنىڭ كارى يوق ئىدى. ئەمما، بۇ ئىشنىڭ مېلانىيە بىلەن ئىندىياغا بولغان تەسىرىگە كۆڭۈل بۆلىدىغانلار ئىنتايىن كۆپ ئىدى. شۇڭا بۇ بوران - چاپقۇن سىكارلېتنى ئەمەس، ئاشۇ ئىككىسىنى دەۋر قىلىپ چىقىۋاتاتتى. ھەممە ئادەمنىڭ پىكرى بىرلا مەسىلىگە، ئىندىيا يالغان گەپ قىلغانىدۇ، دېگەن مەسىلىگە مەركەزلىشىپ قالغانىدى.

مېلانىيە تەرەپتە تۇرۇپ گەپ قىلىدىغانلار ئۆزلىرىنىڭ پاكىتلىرىنى كۆرسىتىپ، كۆردۈڭلارمۇ، مېلانىيە يېقىندىن بېرى دائىم سىكارلېت بىلەن بىللە، مېلانىيەگە ئوخشاش ئىپپەتلىك ئايال گۇناھكار بىر خوتۇننى، يەنە كېلىپ ئۆزىنىڭ ئېرى بىلەن گېپى چىققان خوتۇننى قوللامدۇ؟ مۇمكىن ئەمەس، ھەرگىز مۇمكىن ئەمەس. ئىندىيا ئۇششاق سۆز قېرى قىز، سىكارلېتقا ئۆچلۈك قىلىپ ئاشۇ تۆھمەتنى توقۇپ چىققان، ئېلىسن بىلەن ئارچىنىمۇ يالغان گېپىگە ئىشەندۈرۈۋەتكەن، دېيىشەتتى.

ئەمما، ئىندىيانى قوللايدىغانلار بولسا، ئەگەر سىكارلېت پاك خوتۇن بولسا، ئېرى كاپىتان باتلېر نەگە كەتتى؟ نېمىشقا سىكارلېت بىلەن بىللە تۇرۇپ، ئۆزىنىڭ ئۇ تۆھمەتلەرگە بەرداشلىق بېرىشىگە كۈچ بەرمەيدۇ؟ دەپ سوئاللارنى قويۇشاتتى. بۇ سوئاللارغا جاۋاب بەرمەكمۇ تەس ئىدى، چۈنكى كۈنلەر ئۆتۈپ كېتىۋاتاتتى، ئەمما رېتتىن تېخىچە خەۋەر يوق ئىدى. ۋاقىت ئۇزارغانسېرى گەپ - سۆزلەر ئۇلغىيىپ، سىكارلېتنىڭ بويىدا قايتىۋ دېگەنمۇ گەپ چىقتى. شۇنىڭ بىلەن ئىندىيانى قوللايدىغانلار، دېمىدۇقمۇ، دېگەندەك، بىر - بىرىگە مەنىلىك قاراپ قويۇشاتتى، ئۇ كاپىتان باتلېرنىڭ بالىسى ئەمەس - دە،

دېيىشىمۇ قويايتتى. ئۇ ئىككىسىنىڭ يىراقلىشىپ قالغانلىقى، ئايرىم ياتىدىغانلىقى بۇرۇنلا شەھەردىكىلەرنىڭ غۇلغۇلىسىغا سەۋەب بولغان ھەم ئايرىم ياتىدىغانلىقلىرىغا ھەممە ئادەم نەپرەتلەنگەنىدى.

شۇنىڭ بىلەن، بۇ ئىش تۈپەيلى شەھەر خەلقى ئىككى گۇرۇھقا بۆلۈنۈپ كەتتى. ئائىلە ئىنتىزام - قائىدىلىرى ئىنتايىن كۈچلۈك بولغان خامىلتون، ۋىلكېس، بور، ۋېمىتن جەمەتلىرىنىڭ ئىچىدىمۇ بۆلۈنۈش پەيدا بولدى. ھەممە ئائىلىلەرنىڭ ئەزالىرى ئۆزلىرىنىڭ كىم تەرەپتە تۇرىدىغانلىقلىرىنى ئاشكارىلىماي قويمىدى، ئوتتۇرىدا تۇرۇۋېلىشقا بولمايتتى. مېلانىيە سالقىن قان، ئەمكىن تۇرۇپ كېلىۋاتاتتى، ئىندىيا بولسا ئىچى تارلىقى بىلەن ئىدى، ھەر ئىككى تەرەپ ۋەزىيەتنى كۆزىتىپ تۇرۇۋاتاتتى. ئۇلارنىڭ ئۇرۇق - تۇغقانلىرى بىلەن يېقىن دوستلىرى بۇ بۆلۈنۈشنى سىكارلېت كەلتۈرۈپ چىقاردى، دېيىشىپ ئۇنىڭدىن قاتتىق رەنجىشەتتى، كۆپچىلىك ئۇنىڭ ئۈچۈن بۇنچىلىك قىلىشىپ كەتمىسە بولاتتى، ئۇ بۇنداق قىلىشقا ئەرزىمەيتتى، دەپ قارىشاتتى. ئۇرۇق - تۇغقانلارنىڭ قايىسى تەرەپتە تۇرۇشلاردىن قەتئىينەزەر، ئىندىيانىڭ بۇ رەسۋاچىلىقنى ئاشكارىلىشى، ئاكىسى ئاشلىپىنى ئۇنىڭغا چېتىۋېلىشى توغرا بولمىدى، ئادەمنى ئازابلايدىغان بىر ئىش بولدى، دەپ ئېچىنىشاتتى. ئەمما، بۇ ئىش رېئاللىققا ئايلىنىپ بولغاندىكىن نېمە ئامال؟ ئاخىر ئۇلارمۇ خۇددى مېلانىيەنىڭ يېقىنلىرى مېلانىيەنى ئاسراپ قېلىش ئۈچۈن مېلانىيە بىلەن سىكارلېت تەرەپتە تۇرغاندەك، ئىندىياغا يان بېسىپ سىكارلېتقا قارشى تۇرۇشتى.

ئاتلانئالىقلارنىڭ يېرىمى دېگۈدەك مېلانىيە بىلەن ئىندىيانىڭ يېقىن تۇغقانلىرى، شىرەم تۇغقانلىرى ياكى ئۆزلىرىنى ئۇلارنىڭ تۇغقانلىرى دەپ ئاتىشىۋالغان ئادەملەر بولۇپ، مۇناسىۋەتلىرى بەكمۇ مۇرەككەپ ئىدى. بۇ مۇناسىۋەتلەرنى جورجىيەنىڭ كونا

يەرلىك ئادەملىرىلا ئېنىق بىلەتتى. بۇ ئىككى جەمەت سىرتىنىڭ ئادەملىرىنى چەتكە قاقاتتى، جىددىي پەيتلەرگە دۇچ كەلگەندە بىر ئادەمدەك ئۇيۇشۇپ ئورتاق رەقىبلىرىگە قارشى تۇرالايتتى، بۇنداق چاغلاردا خۇسۇسىي ئاداۋەتلىرىنى ئۇنتۇپ كېتەتتى. پىتتىي ھامما بىلەن ھېنرى تاغىنىڭ بىر مەزگىل ئارازلىشىپ قالغىنىنى ھېسابقا ئالمىغاندا، ئۇلارنىڭ ئىناق مۇناسىۋەتلىرى بىر قېتىم بۇزۇلۇپ باقمىغانىدى، يەنىلا بىر - بىرىگە مېھرىبان، گەپ - سۆز، يۈرۈش - تۇرۇشلىرى سىلىق، سۈلكەتلىك ئىدى، جېدەل - ماجىرا ناھايىتى ئاز بولاتتى. ئاتلانتادىكى باشقا جەمەتلەر ئۇلارنى ھەرگىز دورىيالىمايتتى.

مانا ئەمدى ئۇلار ئىككى گۇرۇھقا بۆلۈنۈپ كەتتى. بۇ خىل ۋەزىيەت بۇ شەھەردىكى ئۇرۇق - تۇغقانلىق مۇناسىۋىتى يوق كۆپچىلىك ئادەملەرگە زور قىيىنچىلىقلارنى كەلتۈرۈپ بەردى. ئۇلارنىڭ ئەقىل - پاراسەتلىرى، سەۋر - تاقەتلىرى ئۈچۈنمۇ چوڭ بىر سىناق بولدى. چۈنكى، مېلانىيە بىلەن ئىندىيانىڭ ئوتتۇرىسىدىكى بۇ زىددىيەت ئەمەلىيەتتە، ھەر بىر ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنىمۇ ئىككىگە بۆلۈۋەتكەنىدى، ھەتتا بۇ ئىشقا ئاتلانتادىكى تۆت چېركاۋمۇ ئارىلىشىپ، ئۇلارنىڭ قارىمىقىدىكى دىنىي تەشكىلاتلارنىمۇ بۆلۈنۈش پەيدا بولدى.

ئاتلانتانىڭ ئايالىلىرى چۈشتىن كېيىن سائەت تۆتتىن ئالتىگىچە مېلانىيە بىلەن سىكارلېت ئۆز ئۆيلىرىگە كەلگەندە، ئىندىيانىڭمۇ شۇ يەردە بولۇپ قېلىشىدىن بەكمۇ ئەنسىرىشەتتى. ئۇلارنىڭ ئائىلىسىدە ھازىر ئەڭ بىچارىسى پىتتىي ھامما ئىدى. بۇ ئايالنىڭ ئۇرۇق - تۇغقانلىرىنىڭ ئىناقلىقى ئىچىدە تۇرۇپ خاتىرجەم كۈن ئۆتكۈزۈشتىن باشقا ئارتۇقچە تەلىپى يوق ئىدى، ھازىرقى دەتلاشتىمۇ ئىككىلا تەرەپكە ياخشى بولۇشنى ئويلايتتى، ئەمما ھەر ئىككى تەرەپ ئۇنىڭ ئىككى كېمىنىڭ بېشىغا تەڭ دەسسەپ تۇرۇشىغا يول قويمىتتى. ئىندىيا ھازىر ئۇنىڭ بىلەن بىللە تۇرۇۋاتاتتى. ئەگەر پىتتىي ھامما ئۆزى

ئويلىغاندەك مېلانىيە تەرەپتە تۇرىدىغان بولسا، ئۇ بۇ ئۆيىدىن چىقىپ كېتەتتى. ئىندىيا كېتىپ قالسا بىچارە پىتتىيات قانداق قىلىدۇ؟ بۇ ئۆيلەردە ئۆزى يالغۇز تۇرالمىدۇ - دە. ئۇ چاغدا يات بىر ئادەمنى ئۆيىگە ئەكىرىپ بىللە تۇرسا ياكى سىكارلېتنىڭ ئۆيىگە كەتسە بولىدۇ شۇ. بىراق، ئۇنداق قىلىشقىمۇ بولمايدۇ، چۈنكى كاپىتان باتلېر ئۇنى تازا ياخشى كۆرۈپ كەتمەيدۇ. ئۇ يەرگە بارمىسا مېلانىيەنىڭ كىچىك ئۆيىدە تۇرسىمۇ بولىدۇ، كەچتە بېئونىڭ كىچىك ئۆيىدە بېئو بىللە بىللە ياتسىمۇ بولىدۇغۇ.

پىتتىي ھامما ئىندىيانى تازا ياخشى كۆرۈپ كەتمەيتتى، ئۇنىڭ سوغۇق ۋە جاھىللىقى، ھازىرقى مۇشۇ ئىشقا تۇتۇۋاتقان بىر تەرەپلىملىكى ۋە ئالدىراقسانلىقى ئۇنى قورقۇتۇپ قويغانىدى. پىتتىي ھامما مەسىلىلەرگە ئەخلاق نۇقتىسىدىن ئەمەس، بەلكى ئۆز تۇرمۇشىنىڭ راھەتتە ئۆتۈش - ئۆتمەسلىكى بىلەن قارايتتى، شۇڭا ئىندىيا بۇ ئۆيىدە ئۇنىڭ بىلەن بىللە تۇرالايتتى.

لېكىن، ئىندىيانىڭ ئۇ يەردە تۇرۇۋاتقانلىقى بىلەن بۇ ئۆي بۇ قېتىمقى بوران - چاپقۇننىڭ مەركىزىگە ئايلىنىپ قېلىۋاتاتتى. چۈنكى، مېلانىيە بىلەن سىكارلېت پىتتىي ھاممىنى ئىندىيانى قانات ئاستىغا ئېلىۋاتىدۇ، دەپ بىلەتتى. شۇ سەۋەبتىنمۇ، سىكارلېت پىتتىي ھاممىغا بېرىپ تۇرۇۋاتقان پۇلنى توختىتىۋەتتى. ئۇ ئىندىيا داۋاملىق تۇرىۋېرىدىغان بولسا بىر تىيىن بەرمەسلىك قارارىغا كەلگەنىدى، ئاشلىپ ھەر ھەپتىدە ئىندىياغا پۇل ئەكىرىپ بەرگەندە، ئۇ بۇ پۇلنى يوغانچىلىق قىلىپ ئۇن - تىنىسىز قايتۇرۇۋېتەتتى، پىتتىي ھامما ئۇنىڭ بۇ قىلىقىغا ھەيران قالاتتى ۋە ئەپسۇسلىناتتى. ئەگەر ھېنرى تاغنىڭ ياردىمى بولمايدىغان بولسا، ئۇلارنىڭ كۈنى كۈندىن - كۈنگە ئوساللىشىپ كېتەتتى. ئەمما ھېنرىنىڭ ياردىمىنى ئېلىشنى بولسا پىتتىي ھامما نومۇس دەپ بىلەتتى.

پىتتىي ھامما بۇ دۇنيادا ئۆزىدىن قالسا مېلانىيەنى ئەڭ ياخشى كۆرەتتى، ئەمدى ھازىر ئۇ خۇددى يات ئادەمدەك ئۇنىڭغا سوغۇق مۇئامىلە قىلىۋاتاتتى. بۇرۇن بۇ ئۆيگە كۈندە ئون نەچچە قېتىم كىرىپ - چىقىپ تۇرغان بولسا، ھازىر بىر قېتىمىمۇ كىرمىيەتتى. پىتتىي ھامما ئۆزى ئۇنىڭ يېنىغا كىرىپ، ئۆزىنىڭ ئۇنى قانچىلىك ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى يىغلاپ تۇرۇپ سۆزلەپ كېتەتتى، ئەمما مېلانىيە ئۇنىڭغا ئارتۇق گەپ قىلمايتتى، جاۋابەن ئۆيگە كىرىپمۇ قويمايتتى.

پىتتىي ھامما سىكارلېتنىڭ نۇرغۇن ئىلتىپاتىغا ئېرىشكەنلىكىنى چوڭقۇر چۈشەنەتتى... ئۇنى شۇنىڭ ياردىمى بىلەن ياشاۋاتىدۇ دەپسىمۇ بولاتتى. ئۇرۇشتىن كېيىنكى ئەڭ جاپالىق كۈنلەردە ئۇ يا ھېلىقى ياردىمى بىلەن ياشىشى، يا ئاچتىن ئۆلۈشى كېرەك ئىدى. مۇشۇنداق چاغدا سىكارلېت كېلىپ ئۇنىڭ ئۆيىنىڭ بارلىق راسخوتىنى ئۈستىگە ئالدى، يەيدىغىنىنى، كىيىدىغىنىنى بەردى، ئاتلانتادا بېشىنى كۆتۈرۈپ يۈرەلەيدىغان قىلىپ قويدى، توي قىلىپ كەلگەندىن كېيىنمۇ ياردىمىنى زادىلا ئايمىدى.

راست ئەمەسمۇ، پىتتىي ھامما مېلانىيەنىڭ ياخشى كۆرۈپ ئاسرىشىغا، سىكارلېتنىڭ مەردلىك بىلەن قىلغان ياردىمىگە ئېرىشىپ كەلگەن. ئىندىيا ئۇنىڭغا نېمە قىلىپ بەردى؟ ئۇنىڭ خاتىرجەم ياشىشىغا كاشىلا قىلغاندىن باشقا ھېچنېمە قىلىپ بەرگىنى يوق.

بەزى ئادەملەر سىكارلېتنىڭ پاك، گۇناھسىزلىقىغا ئاخىر ئىشىنىشكەنمۇ بولدى. بۇ ئۇنىڭ پەزىلىتىنىڭ ياخشىلىقىدىن ئەمەس، بەلكى مېلانىيەنىڭ شۇ نۇقتىغا قاتتىق ئىشەنگەنلىكىدىن بولغانىدى. يەنە بەزىلەر سىكارلېتقا بولغان قاراشلىرىنى ساقلاپ قېلىشقان بولسىمۇ، لېكىن مېلانىيەگە بولغان مۇھەببىتى، ھۆرمىتى تۈپەيلىدىن سىكارلېتقا ئەدەپ بىلەن مۇئامىلە قىلىشقا باشلىدى. ئىندىيانىڭ قوللىغۇچىلىرى ھازىرمۇ سىكارلېتقا

سوغۇق مۇئامىلە قىلىشاتتى، ئايرىملىرى ھەتتا ئۈنى ئاشكارا ئەيىبلىشىۋاتاتتى. كېيىنكى ئىككى خىل ئەھۋال ئادەمنى خىجىل قىلىپمۇ، ئازراق خاپا قىلىپمۇ قوياتتى. شۇنداقتمۇ سىكارلېت مېلانىيە بولمىسا ئۆزىنىڭ پۈتۈن ئادەمنىڭ نەپرىتىگە قېلىپ، ھېچكىم كۆزگە ئىلمايدىغان بىر ئادەمگە ئايلىنىپ قالىدىغانلىقىنى چوڭقۇر چۈشىنەتتى.

ئەللىك ئالتىنچى باب

• رېت باتلېرنىڭ ئاتلانتادىن كەتكىنىگە ئۈچ ئاي بولۇپ قالدى، ئۈچ ئايغىچە سىكارلېتقا بىر قېتىممۇ خەت - خەۋەر بەرمىدى. ئۇنىڭ ھازىر نەدىلىكىنى، قاچان قايتىپ كېلىدىغانلىقىنى ھېچكىم بىلمەيتتى. قايتىپ كېلىش - كەلمەسلىكىگە قارىتا سىكارلېتنىڭ كۆڭلىدە سان يوق ئىدى. ئۇ ئۆزىنىڭ تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىپ يۈرۈۋەردى. سىرتتىن ناھايىتى تىمەندەك كۆرۈنگىنى بىلەن ئىچىدىن تۈگىشىپ كېتىۋاتاتتى، سالامەتلىكىمۇ ياخشى ئەمەس ئىدى. شۇنداقتمۇ مېلانىيە ئۈنى خەق ھازىرمۇ ئىككى زاۋۇتنىڭ ئىشىغا قىزغىن ئىكەن دەپ قالسۇن ئۈچۈن، ھەر كۈنى دۇكان بىلەن زاۋۇتلارغا بېرىپ كېلىشكە ھەيدەپ تۇردى. ئەمەلىيەتتە، ئۇ دۇكاننىڭ ئىشلىرىدىن سوۋۇپ قېلىۋاتاتتى، پايدىسى ئۆتكەن يىلنىڭكىدىن ئىككى ھەسسە ئاشقان، ساپ پايدا ئۈزۈلمەي كىرىپ تۇرۇۋاتقان بولسىمۇ، بۇ ئىشتىن زېرىكىپ، دۇكاندىكى خىزمەتچىلەردىن رازى بولمايدىغان، ئۇلارغا قوپاللىق قىلىدىغان بولۇپ قېلىۋاتاتتى. يوهان گاللىگېر مەسئۇل بولۇۋاتقان پەن زاۋۇتنىڭ تىجارىتى بەكمۇ ياخشى ئىدى، ئەمما سىكارلېت ئۇ ئادەمنىڭ بەزى ئىشلىرىدىن خاپا ئىدى. يوهاندىمۇ ئۆزىگە ئوخشاش ئېرىلاندىيەلىكلەرنىڭ مېجەزى بار ئىدى. ئاخىر ئۇ سىكارلېتنىڭ

كوتۇلداشلىرىغا چىدىماي، قاتتىق خاپا بولۇپ ئۇنىڭغا سۆزلەپ كەتتى.

— خانىم، ماڭا ھېچنېمىڭىزنىڭ لازىمى يوق، سىزنى كىرۈمۈۋېل ئۇرسۇن، — دېدى ئۇ بىر كۈنى چىدىماي ۋە كېتىمەن دەپ جۈۋىسىنى تەتۈر كىيدى. شۇنىڭ بىلەن سىكارلېت پەسكويغا چۈشۈپ، ئۇنىڭدىن ئەپۇ سوراپ ئۇنى ئاران تۇتۇپ قالدى.

ئۇ ئاشلىق تۇرۇۋاتقان زاۋۇتقا پەقەتلا بېرىپ باقمىدى. ئۇنى ياغاچ مەيدانىدىكى ئىشخانىسىدا دەپ ئاڭلىغاندىمۇ بېرىشنى خالىمىدى. ئاشلىقنىڭ ئۆزىدىن قېچىپ يۈرۈۋاتقانلىقىنى بىلەتتى، مېلانىيە ئۆزىنى ئۆيىگە مەجبۇرىي چاقىرىپ بارغاندا ئۇنىڭ قاتتىق قىيىنلىق كېتىدىغانلىقىدىنمۇ خەۋىرى بار ئىدى. ئىككىسى پەقەتلا يالغۇز بىر يەردە تۇرۇپ باقمىدى. سىكارلېتنىڭ ئۇنىڭ بىلەن يالغۇز ئۇچرىشىپ، ئۆزىگە ھازىرمۇ نەپەرەتلىنىدىغان — نەپەرەتلەنمەيدىغانلىقىنى، مېلانىيەگە نېمىلەرنى دېگەنلىكىنى سوراپ باققۇسى كېلەتتى، ئەمما ئاشلىق ھازىرغىچە ئۇنىڭ بىلەن مەلۇم ئارىلىق ساقلاپ كېلىۋاتاتتى، كۆزلىرىدىن، ماڭا ئەمدى گەپ قىلمىسىڭىز دەپ يالۋۇرۇۋاتقاندەك مەنە چىقىپ تۇراتتى. ئۇنىڭ سارغىيىپ كەتكەن ۋە قاتتىق پۇشايمان قىلىۋاتقانلىقى چىقىپ تۇرۇۋاتقان چىرايى سىكارلېتقا قاتتىق روھىي بېسىم بولۇپ كېتىۋاتاتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئاشلىق باشقۇرۇۋاتقان زاۋۇت ھەر ھەپتىدە زىيان تارتىپ تۇرۇۋاتقاچقا، سىكارلېتنىڭ كۆڭلىدە بۇ ئىشقا تۈگۈن بولۇپ قېلىۋاتاتتى.

ئۇنىڭ چىرايىدىكى ھازىرقى ئەھۋاللارغا ئامالسىز قېلىۋاتقاندەك ئىپادىمۇ سىكارلېتنى بىزار قىلاتتى ۋە بۇ ۋەزىيەتنى قانداق تۈزەشنى بىلمەيتتى، ئەمما بۇنىڭغا چوقۇم بىر ئامال قىلىش كېرەك، دەپ ئويلايتتى. ئەگەر رېت بولغان بولسا، ئۇنداق قىيىن ۋەزىيەتتىن ئاسانلا قۇتۇلۇپ كېتەلەيتتى، سىكارلېتمۇ رېتنىڭ مۇشۇ تەرىپىگە ئىچ — ئىچىدىن قايىل

ئىدى.

ھازىر ئۇنىڭ رېتقا ۋە ئۇنىڭ ئۆزىگە قىلغان ھاقارەتلىرىگە بولغان غەزەپ - نەپەرەتلىرى ئاللىقاچان تۈگىگەن، ئۇنى سېغىنىشقا باشلىغانىدى. خەت - خەۋەر كەلمىگەنسىمۇ سېغىنىشى تېخىمۇ كۈچىيىپ كېتىۋاتاتتى. رېت ئۆزىدە قالدۇرۇپ كەتكەن تەلۋە خۇشاللىق، غەزەپ - نەپەرەت، ئىزا - ئاھانەت ۋە ھاقارەتلەر بىلەن چىگچىلىشىپ كەتكەن كەيپىياتى ئىچىدىن غەمكىن بىر سېغىنىش باش كۆتۈرۈپ چىقىپ، بۇ سېغىنىش ئۇنىڭدا قاتتىق روھىي بېسىم پەيدا قىلىۋاتاتتى. سىكارلېتنىڭ ئۇنى كۆرگۈسى، ئاچچىق گەپلىرىنى يەنە ئاڭلىغۇسى، ئىچىدىكى غەزىپىنى بېسىش ئۈچۈن بولۇشىچە كۈلگەن چاغلاردىكى قىياپىتىگە قاراپ ئولتۇرغۇسى كېلەتتى، جان - جېنىدىن ئۆتۈپ كېتىدىغان ئاچچىق مەسخىرىلىك كۈلكىلىرى بولسىمۇ مەيلى ئىدى. سىكارلېتنىڭ ئەڭ بىزار بولىدىغىنى ئۇنىڭ ئالدىدا غودۇراشقا پېتىنالماسلىقى ئىدى.

سىكارلېت بونى بىلەن رېت يېنىدا بولمىغانلىقى ئۈچۈن زېرىكىپ ئۆلەيلا دەۋاتاتتى، بۇرۇن بونىدىن ئايرىلىپ قالسا ئۇنى بۇنچىلىك سېغىنىپ كېتىدىغانلىقىنى ئويلاپ باقمىغانىدى. ھازىر رېتنىڭ ئۆتكەندە ئۆزىنى ۋاد بىلەن ئېلا توغۇرلۇق قاتتىق ئەيىبلەپ كەتكەنلىكىنى ئېسىگە ئېلىپ، ئاشۇ ئىككى بالىسى ئارقىلىق كۆڭلىدىكى بوشلۇقنى تولدۇرۇشنىمۇ ئويلىدى، لېكىن بۇنىڭمۇ ھېچقانچە پايدىسى بولمىدى. رېتنىڭ سۆزلىرى بىلەن بالىلارنىڭ ئۆزىگە تۇتقان مۇئامىلىسى ئۇنىڭ كۆزىنى ئېچىپ، ئادەمنى چۆچۈتكۈدەك قورقۇنچلۇق بىر پاكىتقا يۈزلەندۈرۈپ قويدى. بۇ ئىككى بالا بوۋاق ۋاقتىدىن باشلاپلا ئۇ پۇل تاپمەن دەپ ئالدىراش بولۇپ كەتكەن، بالىلارغا قاتتىق ھەم ئاسان چېچىلىپ ئۇلارنىڭ ئىشەنچى ۋە ياخشى كۆرۈشلىرىدىن مەھرۇم بولۇپ قالغان ھەم ئۇنى ئورنىغا كەلتۈرۈشتە كېچىككەندى. ئۇنىڭ ئۈستىگە سەۋرچان ئەمەس ھەم بالىلارغا يېقىنلىشىشقا

ماھىر بولمىغاچقا، ئۇلارنىڭ سەبىي ۋە سىرلىق كۆڭۈللىرىدىن زادىلا ئورۇن ئالالماي كېلىۋاتاتتى.

ئېللا ئەقلى ئاجىزراق قىز بولۇپ قېلىۋاتاتتى، خۇددى يېڭى ئۆچۈرما بولغان قۇش بالىسى دەرخانىڭ شېخىدا مەزمۇت قونۇپ تۇرالمىغاندەك، دىققىتىنى بىر ئىشلارغا نازا يىغالماتتى. بۇ ئەھۋال ئادەمنى بەكمۇ غەمگە سالاتتى. سىكارلېت ھېكايە سۆزلەپ بېرىۋاتقان بولسا، ئۇنىڭ سۆزلەپ بېرىۋاتقىنى بىلەن مۇناسىۋەتسىزلا بىر تېمىلەرنى دەپ ئۇنىڭ گېپىنى بۆلۈۋېتەتتى، سىكارلېت جاۋاب بېرىپ بولغۇچە ئۆزىنىڭ سورىغان سوئالىنى ئۈتۈپ قالاتتى. ۋادقا كەلسەك، رېتنىڭ ئۇ توغرىلۇق قىلغان گېپى توغرا بولسا كېرەك، سىكارلېتنى كۆرسە شۇنداق قورقاتتى. بۇ غەلتە ئەھۋال سىكارلېتنىڭ غۇرۇرغىمۇ تەگكەندەك بولدى. ئۆز ئوغلى تۇرۇپ ئۇنىڭدىن نېمانچە قورقىدۇ؟ بەزىدە ئۇنى گەپكە سېلىپ باقسا، ئۇ چارلېسنىڭ كۆزلىرىگە ئوخشايدىغان مۇلايىم كۆزلىرىنى ئانىسىنىڭ كۆزلىرىگە تىكىپ، گەپ قىلماي ياكى پۈتى بىلەن يەرنى جىجاپ خۇددى خىجىل بولۇۋاتقانداك تۇرۇۋالاتتى. ئەمما مېلانىيە بىلەن بىللە بولسا سۆزلەپ توختىمايتتى، ھەتتا يانچۇقلىرىدىكى قارماققا ئۆتكۈزىدىغان سازاڭدىن تارتىپ قارماقنىڭ يېپىلىرىغىچە ھەممە نەرسىسىنى چىقىرىپ ئۇنىڭغا كۆرسىتەتتى.

مېلانىيە بالىلارغا قانداق مۇئامىلە قىلىش كېرەكلىكىنى ئويدان بىلەتتى، شۇڭا ئۆزىنىڭ ئوغلى بېئو ئاتلانتا بويىچە ئەڭ ئەدەپلىك، ئەڭ ئوماق بالا ئىدى. سىكارلېت ئۆزىنىڭ بالىلىرىغا قارىغاندا ئۇ بالا بىلەن ئويدان چىقىشاتتى. ئۇ بالا ھېچقانداق ئادەمدىن قاچمايتتى، سىكارلېتنى كۆرسىلا قۇچىقىغا چىقىپ ئولتۇرۇۋالاتتى، چىرايى ئاشلىپىغا ئوخشاش ئاجايىپ چىرايلىق ئىدى. ۋادىمۇ ئۇنىڭغا ئوخشاش بولغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى - ھە! ئەلۋەتتە، مېلانىيەنىڭ بالىسى بىرلا، شۇڭا ئۇنى

پۈتۈن مېھرى بىلەن تەربىيەلەۋاتىدۇ، سىكارلېتتەك ھەم بالا، ھەم خىزمەت بىلەن دىققىتى چېچىلىپ تۇرمايدۇ. سىكارلېت ئەنە شۇنداق سەۋەبلەر بىلەن ئۆزىگە تەسەللى بېرەتتى، يەنە بىر جەھەتتىن، مېلاننىڭ بالجانلىقىغا قايىلمۇ بولاتتى. مېلاننى بەلجىن بولغاچقا، ئوننى تۇغسىمۇ ئۇنىڭغا كۆپلۈك قىلمايتتى، شۇڭا ۋاد بىلەن قوشنىلارنىڭ بالىلىرىغىمۇ قانات قېقىپ تۇراتتى.

ھېچبولمىغاندا بوننى بولسىمۇ مېنى ياخشى كۆرىدۇ، مەن بىلەن ئويناشقىمۇ ئامراق، دەپ ئويلىدى سىكارلېت. لېكىن، ۋىجدانەن ئېيتقاندا، بوننىنىڭ ئاپسىغا قارىغاندا دادىسىنى تولىمۇ ياخشى كۆرىدىغانلىقى ئۇنىڭغا ئايان ئىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇنىڭ بوننىنى قايتا كۆرەلىشىمۇ ناتايىن، ھازىرغىچە بىلگەن ئەھۋاللىرىدىن قارىغاندا، رېت ئىرانغا ياكى مىسىرغا كېتىپ شۇ يەرلەردە مەڭگۈ ئولتۇراقلىشىپ قېلىشىمۇ مۇمكىن ئىدى.

مادې دوختۇر ئۇنىڭغا يەنە ھامىلىدار بولۇپ قالغانلىقىنى ئېيتقاندا، ئۇ قېتىپ تۇرۇپلا قالدى. ئەسلىدە ئۇ كۆڭلى ئاينىپ يۈرگىنىنى ئۆتتىن ۋە روھىي جەھەتتىكى قاتتىق جىددىيلىشىشلەردىن كۆرۈپ يۈرگەنىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ھېلىقى كۈنى كېچىدىكى رېت ئىككىسىنىڭ تەلۋىلىكلىرىنى ئېسىگە ئېلىپ خىجىل بولغىنىدىن بويىنغىچە قىزىرىپ كەتتى. ئىككىلىسىنىڭ ساراڭلىقى تۇتقان ئاشۇ قىسقىغىنە مىنۇتلاردا بولغان ئىش ئىكەن - دە. ئاخىر يەنە بىر بالىغا قورساق كۆتۈرۈپتۇ. ئەجەبلىنەرلىكى، بۇ قېتىم ئۇ يەنە قورسىقىدا قالغانلىقى ئۈچۈن خۇشال بولدى. ئوغۇل بالا بولسا ياخشى بولاتتى، ۋادقا ئوخشاش قورۇنۇپ تۇرىدىغان ئەمەس، چىرايلىق، ئوماق بالا بولسا ياخشى ئىدى. ئۇ چاغدا ئۇ ئونى ئاجايىپ ياخشى كۆرەتتى، بوۋاق ۋاقتىدىن باشلاپ ئوبدان تەربىيەلەيتتى، پۇل بولسا بار، كەلگۈسى ئىستىقبالى ئۈچۈنمۇ پارلاق يوللارنى

تەييارلاپ بېرەلەيتتى. شۇئان ئۇنىڭ كۆڭلىگە بىر خىيال كىردى: بۇ ئىشنى خەت يېزىپ رېتقا خەۋەر قىلىش كېرەك. خەتنى چارلېستوندىكى ئاپىسى ئارقىلىق ئەۋەتسەم بولىدۇ. ۋاي خۇدايىمەي، ئۇ دەرىۋ كەلمەسە بولمايدۇ. بالا تۇغۇلغاندىن كېيىن كەلسە قانداق بولىدۇ؟ ئۇنىڭغا خەت يازسا، مانا، خەت يېزىپ مېنى چاقىرتىۋالدى دەپ ئۇنىڭ ئۈستىدىن كۈلمەسمۇ؟ ياق، خەتتە ئۇنى سېغىنغاندەك ياكى ئۇنىڭغا ھاجىتىم چۈشكەندەك تەسىرات بېرىپ قويماسلىقىم كېرەك.

ئۇ ئۆزىنىڭ ھاياجىنىنى دەرھال بېسىۋالغىنىدىن ئۆزچە خۇشال بولۇپ كەتتى. دەل شۇ كۈنلەردە چارلېستوندىكى ھاممىسى پولىدىن ئۇنىڭغا رېت توغرىلۇق تۇنجى خەۋەر بېرىپ بىر پارچە خەت كېلىپ قالدى. ئۇ ئاپىسىنىڭ يېنىدا ئوخشايدۇ. دېمەك، ئۇ ئامېرىكا تەۋەسىدىن چىقىپ كەتمەپتۇ. پولى ھاممىسىنىڭ خېتى ئۇنى خاپا قىلىپ قويغان بولسىمۇ، ھەر ھالدا خاتىرجەم بولۇپ قالدى. رېت بونىنى ئېلىپ پولىنى كۆرگىلى بېرىپتۇ. خەتتە ئۇ بونىنى بەكمۇ ماختاپ كەتكەندى.

«ئاجايىپ چىرايلىق قىز بوپتۇ، چوڭ بولغاندا چوقۇم يىگىتلەر كەينىدىن چىقمايدىغان بىر ساھىبجامال بولىدۇ. ئەمما، مەن ئويلايمەن، ئۇنىڭ بىلەن توي قىلماقچى بولغان يىگىت ئاۋۋال رېت بىلەن دۇئەلغا چىقىشى كېرەك، چۈنكى مەن ئۆز قىزىنى بۇنچىلىك ياخشى كۆرىدىغان دادىنى ئەزەلدىن كۆرۈپ باقمىغان. سۆيۈملۈكۈم، سىزگە بىرنەچچە ئېغىز يۈرەك سۆزۈمنى دەپ قوياي، كاپىتان باتلېر بىلەن ئۇچرىشىشتىن ئىلگىرى مەن سىزنى ئۇنىڭغا زادىلا لايىق كۆرمەيتتىم، چۈنكى چارلېستوندىكىلەر ئۇنىڭ توغرىلۇق پەقەتلا ياخشى گەپ ئاڭلىمايتتۇق، ھەممىمىزلا ئۇنىڭ ئائىلىسىدىكىلەر ئۈچۈن ئەپسۇسلىناتتۇق. ئىلالى ئىككىمىز ئۇنىڭ ئۆيىمىزگە كېلىشىمنى قارشى ئېلىش - ئالماسلىقتا خېلى ئىككىلىنىپ يۈردۈق... بىراق، سېنىڭ قىزىڭ نېمىلا دېگەنبىلەن بىزنىڭ جىيەن

نەۋرىمىز بولىدۇ - دە، شۇنىڭ بىلەن ئۇنى ئاخىر كۈتۈۋالدۇق. ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈشۈپلا ھەيران قالدۇق ھەم خۇشال بولدۇق، ئۇنىڭ توغرۇلۇق چىققان گەپلەرنىڭ يوقىلاڭ گەپلەر ئىكەنلىكىنى چوڭقۇر ھېس قىلدۇق. ئۇ، ئادەمنىڭ ئامراقلىقى كەلگۈدەك ھەم كېلىشكەن، ئەدەپلىك، ئۆزىنى تۇتقان ئادەم ئىكەن. بالاڭغا كۆيۈنۈشلەرچۇ تېخى. ئەمدى سۆيۈملۈكۈم، بىز بۇ يەردە ئاڭلىغان گەپلەر توغرۇلۇق ئازراق يازاي... ئېلالى ئىككىمىز دەسلەپ ئاڭلاپ ئىشەنمىگەن بەزى ئىشلار. بىز سېنىڭ كېنىپىدى ئەپەندىدىن قالغان دۇكاندا قىلغان بەزى ئىشلىرىڭ ھەم ئۈستۈڭدىن چىققان بەزى گەپلەر توغرۇلۇق ئاڭلىدۇق، ئەمما ھەممىسىنى ئىنكار قىلدۇق. ئۇرۇشتىن كېيىنكى جاپالىق كۈنلەردە شۇنداق قىلىشىڭنى زۆرۈر دەپمۇ ھېسابلىغانىدۇق، چۈنكى ئۇ چاغنىڭ شارائىتى شۇنداق - دە. ئەمما، ھازىر ئۇ زۆرۈرىيەت قالمىدى، چۈنكى رېت ئەپەندىنىڭ ھال - كۈنى ياخشى، سەن قىلىۋاتقان ئۇ تىجارەتلەرنى باشقۇرۇپ كېتىشكە تامامەن قادىر ئىكەن. بىز ئۇ يەردە سېنىڭ ئۈستۈڭدىن چىققان گەپ - سۆزلەرنى ئۇقماي، ئادەمنىڭ بېشىنى ئەڭ كۆپ ئاغرىتىدىغان بۇ مەسىلە توغرۇلۇق كاپىتان باتلىرغا گەپ قىلدۇق. ئۇ سېنىڭ ھەر كۈنى چۈشتىن بۇرۇن دۇكانغا بېرىپ تۇرىدىغانلىقىڭنى، دۇكاننىڭ ھېسابىنى باشقىلارغا تۇتقۇزمايدىغانلىقىڭنى، ئۆزۈڭ ئېچىۋالغان پەن زاۋۇتلىرىڭنىمۇ پەيتونغا ئولتۇرۇپ ھەر كۈنى دېگۈدەك بېرىپ تۇرىدىغانلىقىڭنى بىزگە تەستە سۆزلەپ بەردى. ئۇنىڭ دېيىشىچە، ساڭا پەيتون ھەيدەپ بەرگىنى ئادەم ئۆلتۈرگەن قاتىل ئىكەن. بىز كاپىتان باتلىرنىڭ قانچىلىك ئاراپلانغانلىقىنى قىياسمۇ قىلدۇق. ئۇ بەكمۇ قورسىقى كەڭ ئادەم ئىكەن. سىكارلېت، ئەمدى ئۇنداق قىلساڭ بولمايدۇ. ئاپاڭ يوق، شۇڭا ئاپاڭنىڭ ئورنىدا ساڭا مەن گەپ قىلىپ قويماي. بالىلىرىڭ چوڭ بولغاندا سېنىڭ بۇرۇن تىجارەت بىلەن شۇغۇللانغىنىڭنى بىلسە ئۇلار قانداق ھېسسىياتتا بولىدۇ؟ دائىم زاۋۇتقا بېرىپ ئادەدىي ئادەملەر بىلەن ئارىلىشىپ يۈرگەنلىكىڭنى، ئۇلارنىڭ ھاقارەتلىرىگە ئۇچرىغانلىقىڭنى بىلسە چوقۇم بىئارام بولىدۇ، ئاياللارنىڭ يولىنى تۇتاسلىق...»

سىكارلېت خەتنىڭ ئاخىرىنى ئوقۇماي، بىرمۇنچە غۇدۇراپ بىر چەتكە تاشلاپ قويدى. پولى ھاممىسى بىلەن ئېلالى ھاممىسىنى ئەسكى ئۆيلىرىدە ئولتۇرۇپ ئۆزىنىڭ گېپىنى قىلىشىۋاتقاندا كۆز ئالدىغا كەلتۈردى. ئەگەر سىكارلېت خىراجەتلىرىنى ئەۋەتىپ تۇرمايدىغان بولسا ئۇ ئىككىسىنىڭ كۈنىمۇ تەس ئىدى، ئاياللارنىڭ يولىنى تۇتاسلىق؟ سىكارلېت ئۇ يولنى تۇتمەن دەپ ئولتۇرغان بولسا، ئۇ ھاممىلىرىغا كىرىپ ياتىدىغان تۆشۈكمۇ چىقمايتتى. رېت دېگەن ئۇ ئۆلمىگۈرنى قارا، دۇكان بىلەن زاۋۇتنىڭ ئىشلىرىنىمۇ ئۇلارغا سۆزلەپ بېرىپتۇ. ئۇ بۇ گەپلەرنى ئۇلارغا تەستە دەپ بەرگەنمىدۇ؟ ياق، سىكارلېت بىلىدۇ، ئۇ ئۇلارنى ئالدىغان، ئۇلارغا ئەدەپلىك، ئۆزىنى تۇتقان، مەرد بولۇپ كۆرۈنگەن. كەڭ قورساق ئەر، مېھرىبان دادىمۇ بولۇۋاپتۇ تېخى. ئۇ چوقۇم ئۇلارغا سىكارلېتنى دۇكاندا ئۇنى قىلدى، زاۋۇتتا بۇنى قىلدى، قاۋاقخانىسى ئۇنداق بولدى، دەپ بەردى. نېمىدېگەن ئەسكى ئادەم ئۇ. ئۇ نېمىشقا مۇشۇنداق ئەخلاقسىز ئىشلار بىلەن كۆڭلىنى ئاچىدىغاندۇ؟

بىراق، ئۇزاق ئۆتمەيلا ئۇنىڭ ئۇ ئاچچىقلىرى يوقىلىپ كەتتى. يېقىندىن بېرى ئۇنى ھاياجانلاندىرۇپ تۇرىدىغان نەرسىلەر ئازىيىپ كەتكەندى. ئەگەر ئۇ ئاشلىپىنىڭ قىزغىن ھېسسىياتلىرىغا قايتا ئېرىشسە، رېت قايتىپ كېلىپ ئۆزىنىڭ قىزىق - قىزىق گەپلىرى بىلەن ئۇنى يەنە كۈلدۈرىدىغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى!

بىر كۈنى ئۇلار خەۋەر قىلمايلا قايتىپ كەلدى. ئۆيگە كىرگەندە بىرىنچى بولۇپ چىققان ئاۋاز نەرسىلەرنى يەرگە تۈرۈكىلىتىپ قويغاندا چىققان ئاۋاز بولدى. ئارقىدىن بونېنىڭ ئاڧا دەپ تۈۋلىغىنى ئاڭلاندى.

سىكارلېت بۇ ئاۋازنى ئاڭلاپلا يۈگۈرۈپ ئۆيدىن چىقىپ، پەلەمپەيدىن قىسقا پۇتلىرىنى ئاران يۆتكەپ چىقىۋاتقان قىزىنى كۆردى، مەيدىسىدە بىر ئاسلان چاپلىشىپ تۇراتتى.

— بۇنى ماڭا مومام بەردى، — دېدى ئۇ ئاسلاننىڭ بويىدىن تۇتۇپ تۇرۇپ، ئۆزى شۇنچىلىك خۇشال ئىدى.

سىكارلېت بالىنى باغرىغا مەھكەم بېسىپ توختىماي سۆيۈپ كەتتى. بالا بولغاچقا، ئۇ رېت بىلەن يالغۇز ئۇچرىشىش خىجالەتچىلىكىدىن قۇتۇلۇپ قالغانىدى. رېت پەستە پەيتونكەشنىڭ پۇلىنى تۆلەۋاتاتتى. پۇلنى تۆلەپ بولۇپ بېشىنى كۆتۈرۈپ، سىكارلېتقا قاراپ ئادىتى بويىچە شىلەپسىنى بېشىدىن ئېلىپ سەل ئېگىلىپ قويدى. ئۇنىڭ قاپقارا كۆزلىرىنى كۆرۈپلا سىكارلېتنىڭ يۈرىكى سېلىپ كەتتى، مەيلى ئۇ كىم بولسۇن، نېمە ئىشلارنى قىلسۇن، ئۇنىڭ قايتىپ كەلگىنىدىن بەكخۇ خۇشال ئىدى.

— نېگىر ئانام نەدە؟ — دەپ سورىدى بوننى ئۇنىڭ قولىدىن چۈشۈشكە ھەرىكەت قىلىپ.

رېت باتلېر بىلەن ئادەتتىكىدەكلا كۆرۈشۈپ قويۇش، يەنە ئۇنىڭغا قورسىقىدا قالغانلىقىنى ئېيتىش ئالدىن ئويلىغىنىدىنمۇ بەكرەك تەسكە چۈشۈۋاتاتتى. ئۇ رېت پەلەمپەيدىن چىقىۋاتقاندا چىرايىغا قاراپ تۇردى. ئۇ يەنىلا شۇنداق بۇغداي ئوڭ، سوغۇق، قىلچە ئىپادە يوق چىرايدا ئىدى. ياق، ئۇ ئىشنى ئۇنىڭغا ۋاقىتنى سەل ئۆتكۈزۈۋېتىپ دېسۇن، ھازىرلا دېسە بولمايدۇ. بۇنداق ئىشنى بىرىنچى بولۇپ ئېرىگە دېيىش كېرەك، ئەرلەر بۇنداق خەۋەرنى ئاڭلاشقا ئامراق. بىراق، ئۇنىڭ بۇ گەپنى ئاڭلاپ خۇشال بولۇشى ناتايىن.

سىكارلېت پەلەمپەينىڭ ئۈستىدە رېشاتكىغا يۆلىنىپ تۇراتتى، ئۇنىڭ ئۆزىنى سۆيۈپ قويىدىغان - قويمايدىغانلىقىنى بىلمەيتتى. لېكىن، ئۇ ئۇنى سۆيىمىدى، پەقەتلا:

— چىرايىڭىز سارغىيىپ قايتۇ، باتلېر خانىم، ئەڭلىك سۈرتىمىدىڭىزمۇ نېمە؟ — دەپلا قويدى.

ئۇنى سېغىنغانلىقى توغرىلىق بىر ئېغىز گېپىمۇ يوق، يالغاندىن بولسىمۇ دەپ قويسا بولمامدۇ. نېگىر ئانىسىنىڭ

ئالدىدا بىرتى سۆيۈپ قويغان بولسا بولاتتىغۇ؟ مومايمۇ ئاخىر بونىنى يېتىلەپ بالىلارنىڭ ئۆيىگە كىرىپ كەتتى. رېت سىكارلېتنىڭ يېنىدا ئېرەنسزلىك بىلەن ئۇنىڭغا قاراپ تۇردى. — چىرايىڭىزنىڭ سارغىيىپ كەتكىنى مېنى سېغىنغانلىقىڭىزدىنمۇ، قانداق؟ — ئۇنىڭ ئاغزى كۈلۈپ تۇراتتى، ئەمما كۆزلىرىدە قىلچە كۈلكە يوق ئىدى.

ئۇنىڭ ئۇنى سېغىنىشى شۇنچىلىكلا ئوخشايدۇ، بۇرۇنقىغا ئوخشاشلا ئۆچمەنلىك قىلىدىكەن. بىردىنلا سىكارلېتتا قورسىقىدىكى بالىنى ئارتۇقچە يۈك، دەيدىغان بىر خىيال پەيدا بولۇپ قالدى. بۇرۇنقى يۈرەك پارەم دەپ خۇشال بولىدىغان روھىي ھالەت ئۇنىڭدا ئەمدى يوق. ئالدىدا تۇرغان شىلەپلىك بۇ ئەر بولسا ئۇنىڭ ئەشەددىي رەقىبى. تارتىۋاتقان بارلىق ئازابلىرىنىڭ مەنبەسى ئىدى. ئۇنىڭ سوئالغا جاۋاب بېرىۋاتقاندا سىكارلېتنىڭ كۆزلىرىدە غەزەپ — نەپرەت ئۇچقۇنلاپ كەتتى. ئۇنىڭغا ھەر قانداق ئادەم سەل قارىيالمىتتى، شۇڭا رېتنىڭ چىرايىدىكى يالغان كۈلكىسى شۇن ئۆچتى.

— چىرايىم سارغىيىپ كەتكەن بولسا، بۇ، سىزنى سېغىنغىنىمدىن ئەمەس، بەلكى سىزنىڭ خاتالىقىڭىزدىن بولغاندۇ. چۈنكى... — سىكارلېتنىڭ بۇ ئىشنى ئۇنىڭغا ھازىر ئېيتقۇسى يوق ئىدى، لېكىن ئالدىراپ كەتتى. خىزمەتكارلارنىڭ ئاڭلاپ قېلىشىدىنمۇ ئەنسىرمەي ئېنىقنىلا ئېيتتى، — قورسىقىدا يەنە بالا بولۇپ قالدى.

رېت بىردىنلا ئىچىگە تىنىپ، ناھايىتى تېزلا ئۇنى كۆز ئۆڭىدىن ئۆتكۈزدى. ئۇنىڭ بىلىكىنى تۇتماقچى بولغاندەك قولىنى سوزغانىدى، سىكارلېت دەررۇ ئۆزىنى قاچۇردى. سىكارلېتنىڭ تۈرۈلۈپ كەتكەن چىرايىنى كۆرۈپ ئۇنىڭ چىرايىمۇ تۈرۈلدى.

— راستمۇ؟ — دېدى ئۇ سوغۇقلا گەپ قىلىپ، — ئۇنداقتا بۇ بالىنىڭ ئاتىسى كىم بولىدۇ؟ ئاشلىيمۇ؟

سىكارلېت دەررۇ يېنىدىكى تۇۋرۇكنى تۇتۇۋالدى. قاتتىق تۇتۇپ تۇرۇۋالغاچقا، تۇۋرۇكتىكى ئويۇپ چىقىرىلغان قاپارتما شىر قولىنى قاتتىق ئاغرىتىۋەتتى. ئۇ رېتنى چۈشىنەتتى، ئەمما ئۆزىنى بۇ دەرىجىدە ھاقارەتلەيدىغانلىقىنى زادىلا ئويلىمىغانىدى. ئەلۋەتتە، رېت چاقچاق قىلغانىدى، شۇنداقتىمۇ ھەرقانداق چاقچاق بۇنداق ئادەم چىدىغۇسىز ئېغىر بولۇپ كەتمەسلىكى كېرەك - دە. سىكارلېتنىڭ ئىككى قولىنى ئۇنىڭ كۆزلىرىگە تىقىپ كۆزىنىڭ گۆھىرىنى سۇغۇرۇۋالغۇسى كېلىپ كەتتى.

— سىز نېمىدېگەن ئىپلاس ئادەم، — غەزەپتىن ئۇنىڭ ئاۋازى تىترەپ كېتىۋاتتى، — سىز... سىز بۇ بالىنىڭ ئۆزىڭزىنىڭ بالىسى ئىكەنلىكىنى ئېنىق بىلىسىز، بىلىپ تۇرۇپ شۇنداق دېيىشكە پېتىنىۋاتىسىز. مەنمۇ سىزگە ئوخشاشلا بۇ بالىنى ئالمايمەن، سىزگە ئوخشاش ئەشەددىي لۈكچەككە ھېچقانداق ئايال بالا تۇغۇپ بەرمەيدۇ. بۇ بالا... ئاھ، خۇدا، بۇ ئىپلاسىنىڭ ئەمەس، باشقا بىرسىنىڭ بولۇپ قالسىچۇ!

سىكارلېت ئۇنىڭ چىرايىنىڭ خۇددى بەدىنىگە ئۈچلۈك بىر نەرسە سانجىلىپ كەتكەندەك بىردىنلا ئۆزگىرىپ تولغىنىپ كەتكەنلىكىنى بايقىدى.

قارا ئۇنى، — ئويلىدى سىكارلېت ئاچچىقى ھەم كۈلگۈسى كەلگەندەك بولۇپ، — ئاخىر جان تومۇرىڭغا تەگدىغۇ سېنىڭ. لېكىن، بىردەمدىلا ئۇنىڭ ئۆزگەرمەس ھېلىقى چىرايى يەنە ئەسلىگە كەلدى.

— ئۆزىڭزىنى خۇشالراق تۇتۇڭ، — دېدى ئۇ بۇرۇمنى سىلاپ تۇرۇپ، — بولمىسا بالىڭىز چۈشۈپ كېتىدۇ.

سىكارلېت تۇيۇقسىز بېشى قايغاندەك بولۇپ، ھامىلىدارلىقنىڭ ئازابلىرىنى: كۆڭلى ئايىنىش، ئۇزاق كۈتۈش، قورسىقىنى تومپايتىپ يۈرۈش، سەتلىشىپ كېتىش، ئاچچىق تولغاق دېگەنلەرنى ئويلاپ كەتتى. ئەرلەر ئاياللارنىڭ بۇ ئازابلىرىنى ھەرگىز ھېس قىلىپ يېتەلمەيتتى. شۇنداق

تۇرۇقلۇق ئۇ يەنە ئۇنى مەسخىرە قىلىۋاتىدۇغۇ؟ سىكارلېتنىڭ ئۇنىڭ يۈزىنى مورلىۋالغۇسى كەلدى، يۈزىدە يول - يول تىرناق يارىسى قالدۇرۇپ قويسا ئاندىن دەردى چىقىدىغاندەك بولۇپ كېتىۋاتاتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ خۇددى مۇشۇكتەك شەپە چىقارماي ئۇنىڭ كەينىدىن ماڭدى، لېكىن رېت چاققانلىق قىلىپ ئىتتىك ئۆزىنى چەتكە ئالدى ۋە بىر قولى بىلەن ئۇنى توسۇۋالدى. پولغا يېڭىدىن شام سۈركىگەن يولغاچقا سىلىق ئىدى، سىكارلېت ئۇنىڭ ئۆزىگە ئۇزارتقان بىلىكىگە كۈچ بىلەن ئۇرغاندا كەينىگە سەنتۈرۈلۈپ كېتىپ رىشاتكىنى تۇتۇۋېلىشقا ئۈلگۈرەلمەي كەينىگە ئۇچۇپ كەتتى، شۇ يىقىلغانچە پەلەمپەيدىن پەسكە دومىلاپ چۈشتى.

بۇ سىكارلېتنىڭ ھاياتىدا تۇنجى قېتىم ئورۇن تۇتۇپ يېتىپ قېلىشى ئىدى. ھازىرقى ئاغرىقىغا قارىغاندا بىرنەچچە قېتىم بالا تۇغىنى ھېچگەپ ئەمەس ئىدى. ئۇ چاغدا ھازىرقىدەك قورقۇپ باقمىغان، ئاجىزلىشىپ كەتمىگەن، ئازابلانمىغان، غەربىسىنىمىغان ۋە ئەندىشىدە قالمىغانىدى. ئۇ ئۆزىنىڭ كېسىلىنىڭ خەقلەر دېگەندەك ئۈنچىلىك يەڭگىل ئەمەسلىكىنى بىلەتتى، ئۆزىنى ئۆلۈپ كېتىدىغاندەكلا سېزەتتى، ھەربىر تىنغاندا قوۋۇرغىلىرىغا خۇددى پىچاق تىققاندەك قاتتىق ئاغرىق كىرىپ كېتەتتى. ئۇنىڭ باش - كۆزلىرىمۇ زەخمىلەنگەنىدى. پۈتۈن بەدىنى ئامبۇر بىلەن قىسىۋاتقاندەك، ئۈستىرا بىلەن گۆشلىرىنى تىلىۋاتقاندەك ئاغرىيتتى. بەزىدە ئاغرىق توختاپ قالغاندا پۈتۈن بەدىنى بوشىشىپ، ئاغرىقى يەنە تۇتقۇچە قاتتىق بىئارام بولۇپ كېتەتتى، گېلىدىنمۇ ھېچنەرسە ئۆتمەيتتى.

بالا تۇغۇش ئاسان، تۇغماي تۇرۇپ ئۇنىڭدىن ئايرىلىپ قېلىش ئىنتايىن ئازاب ئىكەن، قىزىق يېرى، شۇنچە ئاغرىۋېتىمىمۇ بۇ بالىنى تۇغالمىغىنىغا ئازابلىنىپ كېتىۋاتاتتى. چۈنكى، قورسىقىدىكى بۇ بالا ئۇنىڭ ھاياتىدا تۇغايچۇ دەپ ئويلىغان

بالسى ئىدى. ئۆزىنىڭ ئېمىشقا شۇنداق ئويغا كېلىپ قالغانلىقىنى بىلگۈسى كېلەتتى، لېكىن بەك چارچاپ كەتتى، ئۇنى ئويلاپ تېگىگە يەتكۈدەك مادارى يوق، ئۆلۈم بىلەن قورقۇنچتىن باشقا ھېچنېمىنى ئويلىيالمىدۇ، ئۆلۈم ئۇنى يېنىدىلا تۇرۇپتۇ، ئۇنىڭغا تاقابىل تۇرغۇدەك، ئۇنى قاينۇرۇۋەتكۈدەك كۈچى يوق. شۇڭا، ئىنتايىن قورقىدۇ، كۈچلۈك بىر ئادەمنىڭ ئۆزىنىڭ قولىنى تۇتۇپ يېنىدا تۇرۇشىنى خالايدۇ. ئۇ كۈچىگە كېلىپ ئۆلۈم بىلەن ئۆزى ئېلىشقۇچە شۇ ئادەم ئۇنىڭ ئۈچۈن ئۆلۈمنى قوغلىۋېتىپ تۇرسا ياخشى بولاتتى.

ئاغرىق ئازابدا ئۇنىڭ غەزەپ ۋە ئاچچىقلىرىمۇ يوقىلىپ كەتكەنىدى. ئۇنىڭغا ھازىر رېت باتلېر كېرەك ئىدى، لېكىن ئۇ يوق، ئۇنى ئۇ چاقىرتىپ كېلەلمەيدۇ.

ئۇنىڭ ئاشۇ كۈنى ئۆزىنى يەردىن قانداق كۆتۈرۈپ ئالغانلىقى، چىرايىنىڭ تاتىرىپ كەتكەنلىكى، قورقۇپ كېتىپ نېگىر ئانىنى چاقىرغانلىقى ھېلىمۇ ئېسىدە. كېيىنكى ئىشلارنى غۇۋا بىلىدۇ، كېيىن ھوشىدىن كەتتى، ئاستا - ئاستا پۈتۈن بەدىنىنىڭ قاتتىق ئاغرىپ كېتىۋاتقانلىقىنى سەزدى. ئۇنىڭ ئىچىدە پىچىرلىشىشلار، پىتتىي ھامما يىغلاۋاتقان، دوختۇر مادې جىددىي كۆرسەتمىلەر بېرىۋاتقان، پەلەمپەيدە گۈلدۈرلەپ چىقىپ - چۈشۈۋاتقان ئاياغ ئاۋازلىرى. ئۇزاق ئۆتمەي كۆزلىرىگە بىرخىل نۇر كۆرۈنگەندەك بولۇپ، ئۆلۈم ۋەھىمىسى بىلەن تۇيۇقسىز توۋلاپ كەتتى. ئارقىدىنلا بىرسىنىڭ ئىسمىنى دېگەندەك بولدى، ئاۋازى پەس چىققاچقا ئېنىق ئاڭلىغىلى بولمىدى.

ئاۋازى پەس بولسىمۇ، ئۇنىڭغا كارىۋاتىنىڭ يېنىدىكى قاراڭغۇراق بىر يەردىن جاۋاب سادا ئاڭلاندى. بۇ، ئۇ ئىسمىنى چاقىرغان ئادەمنىڭ مۇلايىم ئاۋازى ئىدى.

— مەن بۇ يەردە جېنىم، يېنىڭىزدىن ئايرىلمىدىم. مېلانىيە قوللىرىنى ئۇنىڭ مۇزدەك پېشانىسى ئۈستىگە قويغاندا، ئۆلۈم ۋە ۋەھىمە ئاستا كەينىگە يانغاندەك بولدى.

سىكارلېت كۆزلىرىنى ئېچىپ ئۇنىڭ چىرايىنى كۆرمەكچى بولدى، لېكىن مۇمكىن بولمىدى. ئۇ خۇددى مېلانىيەنى تۇغۇت ئۈستىدە تۇرۇۋاتقاندەك، دەل شۇ چاغدا شىماللىق ئالۋاستىلار كېلىپ قالغاندەك ئويلاپ كېتىۋاتاتتى. شەھەر ئوت دېڭىزغا ئايلىنىپ كەتتى، ئۇ چوقۇم شەھەردىن چىقىپ كېتىشى كېرەك. ئەمما، مېلانىيە يەڭگىمەكچى، شۇڭا دەررۇ ماڭالمىۋاتىدۇ، مېلانىيە يەڭگىپ بولغۇچە ئۇنىڭ يېنىدا تۇرۇشى كېرەك. مېلانىيە ئۇنىڭ مەدىتى بىلەن چىداپ تۇرالايدۇ، شۇڭا ئۇنىڭ ئىرادىسى كۈچلۈك، مېلانىيەنىڭ تولغىقى ئۇنى قاتتىق ئازابلاپ كېتىۋاتىدۇ... پۈتۈن بەدىنى ئامبۇر بىلەن قىسقاندەك، ئۈستىرا بىلەن گۆشلىرىنى شىلگەندەك بولۇپ كېتىۋاتىدۇ، تۇرۇپ - تۇرۇپ تۇتىدىغان ئاغرىق يەنە باشلاندى، يەنە مېلانىيەنىڭ قولىنى تۇتۇۋالمىسا بولمايدۇ.

بەختىگە دوختۇر مادې بار ئىكەن، ئۇ كەلدى، پويىز ئىستانسىسى تەرەپتىكى ئەسكەرلەر ئۇنىڭغا بەكمۇ ئېھتىياجلىق بولسىمۇ ئۇ كەپتۇ. ئۇنىڭ: «كاپىتان باتلىر قېنى؟ ئۇ ھازىر جۆلۈۋاتىدۇ» دېگەن گېپى ئاڭلاندى.

ئۇ كۈنى كېچە بەكمۇ قاراڭغۇ ئىدى. ئۇزاق ئۆتمەي ئەتراپ يورۇپ كەتتى، بەزىدە ئۇ بالا تۇغۇۋاتقاندەك، بەزىدە يەنە مېلانىيە بار ئاۋاز بىلەن توۋلاۋاتقاندەك سېزىلىۋاتىدۇ. مېلانىيە يېنىدىن ئايرىلمىدى، قوللىرى شۇنچىلىك مۇزدەك، پىتتىي ھاممىغا ئوخشاش تەنتەك ئەمەس، يا يىغلىمايدۇ. سىكارلېت ھەر قېتىم كۆزىنى ئېچىپ: «مېلانىيە قېنى؟» دەپ سورىغاندا مېلانىيەنىڭ جاۋابىنى شۇن ئاڭلايدۇ. ئۇنىڭ يەنە: «رېت... ماڭا رېت كېرەك» دېگۈسى بار، ئەمما رېتنىڭ ئۆزىنى كېرەك قىلمايدىغانلىقىنى چۈشىدىكىدەك بىلىپ تۇرىدۇ. رېتنىڭ چىرايى ئىندىيانلارنىڭكىگە ئوخشايدۇ، مەسخىرە قىلىپ كۈلگەندە ئاپپاق چىشلىرى كۆرۈنۈپ قالىدۇ. ئۇنىڭغا رېت كېرەك، ئەمما رېتقا ئۇ كېرەك ئەمەس.

بىر قېتىم ئۇ: «مېلانىيە قېنى؟» دەپ سورىۋىدى، نېگىر ئانىسىنىڭ: «بۇ مەن، قىزىم!» دېگەن جاۋابى ئاڭلاندى. ئۇ ئۇنىڭ پېشانىسىگە سوغۇق لۆڭگىنى قويۇپ تۇرۇۋاتاتتى. سىكارلېت بىتاقەت بولۇپ: «مېلانىيە... مېلانىيە!» دەپ توۋلاپ كەتتى. مېلانىيەدىن خېلىغىچە جاۋاب كەلمىدى. بۇ چاغدا ئۇ رېتنىڭ كارىۋىتىدا ئولتۇراتتى، رېت بولسا غەرق مەست ئىدى. بېشى مېلانىيەنىڭ تىزلىرىدا، يەردە يۈكۈنۈپ ئولتۇرۇپ ھەدەپ يىغلايتتى.

مېلانىيە ھەرقېتىم سىكارلېتنىڭ يېنىدىن چىقىپ ئۇنىڭ يېنىغا كىرگەندە، ئۇنى ئىشىكىنى ئوچۇق قويۇپ سىكارلېتنىڭ ھۇجرىسىغا قاراپ ئولتۇرغان ھالەتتە كۆرەتتى. ئۇنىڭ ئىچى قالايمىقان، ھەر يەردە تاماكا قالدۇقى، تەخسىلەردە قول تەگمىگەن تاماقلار، كارىۋاتنىڭ ئۈستى قالايمىقان، ئورۇن - كۆرىپىلەر يىغىلمىغان، رەتسىز. رېتمۇ ساقال - بۇرۇتلىرى ئۆسۈپ ئورۇقلاپ قالغاندەك، تىنماي تاماكا چېكەتتى، مېلانىيە كىرگەندە ئۇنىڭ ئەھۋالىنى سوراشقا جۈرئەت قىلالمايتتى. مېلانىيە ئىشىكىنىڭ ئۈستىدە بىردەم تۇرۇپ: «ئەپسۇس، ئۇنىڭ ئەھۋالى ناچار» ياكى «ياق، ئۇ سىزنى تېخىچە سوراپ قويمىدى. تىڭشاڭ، يەنە جۈيلۈۋاتىدۇ» دەپ قوياتتى، يا بولمىسا ئۇنىڭغا تەسەللى بېرىپ: «ئۆمىدىڭىزنى ئۈزۈۋەتمەڭ، كاپىتان باتلېر، سىزگە بىر چىنە قىزىق قەھۋە دەملەپ بېرەي، ئازراق بىر نەرسىمۇ يەۋېلىڭ، بۇنداق كېتىۋەرسىڭىز سالامەتلىكىڭىزدىن ئايرىلىپ قالسىز» دەيتتى.

بەزىدە ئۆزى قاتتىق چارچاپ، ئۇيقۇسى كېلىپ، پۈتۈن بەدىنى كۆيۈشۈپ تۇرسىمۇ رېتقا ئىچى ئاغرىپ كېتەتتى. كىشىلەر نېمىشقا ئۇنىڭ شۇنچىلىك يامان گېپىنى قىلىدىغاندۇ؟ ئۇنى رەھىمسىز، زالىم، سىكارلېتقا سادىق ئەمەس، دېيىشىدۇ. مېلانىيە بولسا ئۇنىڭ كۈندىن - كۈنگە ئورۇقلاپ كېتىۋاتقانلىقىنى، ئىچ - ئىچىدىن ئازابلىنىپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى ئۆز كۆزى بىلەن

كۆرۈپ تۇرۇۋاتاتتى. شۇڭلاشقىمۇ ئۇنىڭغا باشقا چاغلاردىكىدىن بەكرەك غەمخورلۇق قىلىۋاتاتتى، سىكارلېتنىڭ كېسىلىنىڭ يېڭى ئەھۋالىنى پات - پات يەتكۈزۈپ تۇرۇۋاتاتتى. ئۇنىڭ شۇ تۇرقىدىكى ئەھۋالى ھۆكۈم كۈتۈپ تۇرغان جىنايەتچىگە... ئەتراپنى دۈشمەن قاپلىۋالغانلىقىنى تۇيۇقسىز بايقاپ قالغان كىچىك بالغا ئوخشايتتى. بىراق، مېلانىيەنىڭ نەزىرىدە ھەممە ئادەم كىچىك بالغا ئوخشاش ئىدى.

لېكىن، مېلانىيە ئاخىر سىكارلېتنىڭ ياخشى بولۇپ قالغانلىقىنى خەۋەر قىلىش ئۈچۈن ئۇنىڭ يېنىغا خۇشال كىرگەندە رېتنى بۇ ئەھۋالدا كۆرمىمەن دەپ ئويلىمىغانىدى: رېت كارىۋات يېنىدىكى كىچىك ئۈستەلگە يېرىم بوتۇلكا ۋىسكى قويۇۋالغان، ئۇنىڭ ئىچى تاماكىنىڭ ئىسى بىلەن توشقان. ئۇ بېشىنى كۆتۈرۈپ، ئالاڭلاپ تۇرغان كۆزلىرى بىلەن قاراپ قويدى، چىشلىرىنى مەھكەم چىشلىۋالغان بولسىمۇ، ئېڭىكى توختىماي تىترەپ تۇرۇۋاتاتتى.

— ئۇ ئۆلدىمۇ؟

— ھە، ياق، ھازىر ياخشى بولۇپ قالدى.

رېت: «ئاه، خۇدا!» دېدى - دە، بېشىنى چاڭگاللاپ ئولتۇرۇپ كەتتى. مېلانىيە ئىچى ئاغرىپ ئۇنىڭ يېنىدا ئولتۇردى. ئۇ خۇددى قاتتىق مۇزلاپ كېتىۋاتقان ئادەمدەك جالاقلاپ تىترەپ كېتىۋاتاتتى. ئارقىدىنلا مېلانىيەنىڭ ئىچ ئاغرىتىشلىرى قاتتىق قورقۇنچقا ئايلاندى، چۈنكى رېت يىغلاپ كېتىۋاتاتتى. مېلانىيە ئەرلەرنىڭ، بولۇپمۇ رېتقا ئوخشاش ئىرادىلىك ئەرلەرنىڭ يىغلىغانلىقىنى زادىلا كۆرۈپ باقمىغانىدى.

ئۇنىڭ قورقۇنچلۇق ئېسەدەشلىرى مېلانىيەنى ئەنسىرتىپ قويدى، ئۇنى مەست بولۇپ قالغان ئوخشايدۇ دەپمۇ ئويلىدى. مېلانىيە مەستتىن بەك قورقاتتى. ئۇ بېشىنى كۆتۈرگەندە كۆزلىرىنى كۆرۈپ، ئىشىكىنى يېپىپ تېز ئۇنىڭ قېشىغا كەلدى، ئۇ يىغلاپ باققان ئەرلەرنى كۆرمىگىنى بىلەن يىغلىغان كىچىك

باللارنى كۆپ بەزلىگەندى، شۇڭا بىر قولىنى ئۇنىڭ مۇرىسىگە بوش تەگكۈزۈپ قويدى. شۇ ئارىلىقا رېت ئۇنىڭ كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكىنى ئىككى قولىلاپ تۇتۇۋالدى. مېلانىيە نېمە ئىش بولغانلىقىنى بىلىپ بولغۇچە كارىۋاتتا ئولتۇرۇپ قالدى، رېت بېشىنى ئۇنىڭ تىزىغا قويۇۋېلىپ ئۇنى مەھكەم تۇتۇۋالدى. مېلانىيە ئۇنىڭ قاپقارا چاچلىرىنى سىلاپ تۇرۇپ ئۇنىڭغا ئەسەللى يېرىشكە باشلىدى:

— بولدى. بولدى، ئۇ ئاستا - ئاستا ياخشى بولۇپ كېتىدۇ. ئۇ بۇ گەپنى ئاڭلاپ مېلانىيەنى تېخىمۇ قاتتىق تۇتۇۋالدى، خۇددى سىرلىق بىرسىگە قاراپ سۆزلەۋاتقانداك بىر نېمىلەرنى دەپ سۆزلەيتتى. يەنە خۇددى ھاياتىدا تۇنجى قېتىم ھەقىقىي ئەھۋالنى دەۋاتقانداك، مېلانىيەگە رەھىمسىزلىك بىلەن ئىچ - قارىنى تۆكۈۋاتاتتى. مېلانىيە دەسلەپتە چۈشەنمىدى، گەپلىرى بەزىدە ئېنىق، بەزىدە تۇتۇق ئىدى. ئازابلىق توۋا ۋە ئۆزىنى ئۆزى ئەيىبلەشتىن باشقا گەپ يوق ئىدى. ئۇ مېلانىيە ئەزەلدىن ئاڭلاپ باقمىغان، ئاياللارمۇ دېمەيدىغان سىرلىرىنى سۆزلەيتتى. مېلانىيە ئاڭلاپ بەزىدە ئىزا تارتىپ قىزىرىپ كېتەتتى ۋە ئۇنىڭ بۇنچىلىك سەممىلىكىدىن تەسىرلىنىپمۇ قالاتتى. ئۇ خۇددى بېئونى بەزلىگەندەك ئۇنىڭ بېشىغا بوش شاپىلاقلاپ قويۇپ:

— بولدى، كاپىتان باتلىر، ماڭا بۇ گەپلەرنى دېمەڭ، بولدى قىلىڭ! — دەپ قويايتتى. لېكىن، ئۇ توختىمايتتى، خۇددى مېلانىيەنىڭ ئېتەكلىرىگە ئۆزىنىڭ ھاياتىنىڭ پۈتۈن ئۈمىدى يوشۇرۇنغانداك، ئۇنى مەھكەم تۇتۇۋېلىپ سۆزلەپ تىنمايتتى. ئۇ ئۆزىنىڭ قىلغان نۇرغۇن ئەسكى ئىشلىرىنى دەپ ئۆزىنى ئەيىبلەيتتى، مېلانىيە بولسا ئۇ گەپلەرنىڭ بىرسىنىمۇ چۈشەنمەيتتى، بېللى ۋاتلىنىڭ ئىسمىنى تىلغا ئېلىپ، ئارقىدىن مېلانىيەنى ئىككى تەرەپكە تېخىمۇ قاتتىق چىقاپ تۇرۇپ ئۇنلۇك توۋلاپ كەتتى:

— بىلەمسىز، سىكارلېتنى مەن ئۆلتۈردۈم، ئەسلىدە ئۇ قورسىقىدىكى بالىنى ئالمايمەن دېگەن، يەنە...
— ئاغزىڭىزنى يۇمۇڭ! ساراڭ بولىڭىزمۇ! ئالمايمەن دېگەن قانداق گەپ؟ ھەرقانداق ئايال ئۇنداق گەپ قىلمايدۇ...
— ياق! ياق! سىز ئالسىز، ئۇ ئالمايدۇ، مېنىڭ بالامنى ئالمايدۇ...
— بولدى، گەپ قىلماڭ!

— سىز بىلمەيسىز، ئۇنىڭ بالا تۇغۇسى يوق ئىدى، مەن مەجبۇرلاپ قورسىقىدا قالغان، بۇ... بۇ بالا... ھەممىگە مەن ئەيىبلەنمەن. ئىككىمىزنىڭ بىللە بولۇپ باقمىغىنىغا ئۇزاق بولغان...
— مەن مەست بولۇپ قالغان، ھېچنېمىنى ئوقۇمايمەن، ئۇنىڭغا قەستەن ئەسكىلىك قىلدىم... ئاۋۋال ئۇ ماڭا ئەسكىلىك قىلغان. مەن ئۇنى ياخشى كۆرەتتىم... راست دەۋاتىمەن... لېكىن ئۇ مېنى ياخشى كۆرمىدى. ئەزەلدىن شۇنداق، مەن خېلى تىرىشتىم... كۆپ تىرىشچانلىق كۆرسەتتىم.

— ئۆتۈنۈپ قالاي، ئەمدى گەپ قىلماڭ!
— لېكىن، بۇ بالىنىڭ ئىشىدىن زادىلا خەۋىرىم يوق ئىدى. ئالدىنقى كۈنىگىچە... پەلەمپەيدىن يىقىلىپ چۈشكۈچە بولغان ئارىلىققىچە. ئۇ مېنىڭ نەدىلىكىمنى بىلمەيتتى، شۇڭا ماڭا خەت يازالمىغان... ئۇ مېنىڭ نەدىلىكىمنى بىلىشىمۇ خەت يازمايتتى، سىزگە دېسەم... سىزگە دېسەم، مەن ئاڭلىغان بولسام دەررۇ قايتىپ كېلەتتىم... بىلگەن بولساملا... كېلىشىمنى خالىمىشىمۇ كېلەتتىم.

— شۇنداق، مەنمۇ سىزنىڭ قايتىپ كېلىدىغانلىقىڭىزنى بىلمەن.
— ئاھ، خۇدا، بىرنەچچە كۈندىن بېرى مەن ساراڭ بولدۇم، ھەم مەست، ھەم ساراڭدەك يۈردۈم. ئۇ ماڭا ئاشۇ پەلەمپەينىڭ ئۈستىدە تۇرۇپ دېگەن... مەن قانداق قىلدىم، نېمىلەرنى دېدىم،

بىلەمسىز؟ مەن كۈلۈپ تۇرۇپ: «ئۆزىڭىزنى خۇشال تۇتۇڭ، بولمىسا بويىڭىزدىن ئاجراپ كېتىدۇ» دېدىم. يەنە...

مېلانىيەنىڭ چىرايى شۇنچە ئاقىرىپ، كۆزلىرى يوغىنىپ كەتتى. خۇددى بىر نېمىدىن قورققاندىكى، تىزى ئۈستىدە ئازاب بىلەن تولغىنىپ تۇرۇۋاتقان قاپقارا باشقا قاراپلا قالدى، ئوچۇق دېرىزىدىن قۇياش نۇرى ئۆيىنىڭ ئىچىگە چۈشۈپ تۇرۇۋاتاتتى. مېلانىيە ئۈشتۈمتۈت ئۇنىڭ قوللىرىنىڭ ئاجايىپ يوغان ۋە كۈچلۈكلۈكىنى، قوللىرىنىڭ دۈمبىسىدىكى تۈكلەرنىڭ قوبۇقلىقنى بايقاپ ئىختىيارسىز شۈركۈنۈپ كەتتى، ئۇلارغا قارمىسلىققا تىرىشتى. ئەمما، ئۇلار زالىملىق، رەھىمسىزلىك، ئەمما يەنە يۇمشاقلىق بىلەن ئۇنىڭ كۆڭلىكى ئۈستىدە ئۇيان - بۇيان ھەرىكەتلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى.

ئۇ ئاشلىق بىلەن سىكارلېتنىڭ ئۈستىدىن چىققان يالغان گەپلەرنى ئاڭلىغان ھەم ئۇنىڭغا ئىشەنگەن بولسا، سىكارلېتنى ئاشلىق بىلەن كۈنلەپ قالغانىدۇ؟ ئۇ ئاشۇ رەسۋا گەپلەر تارقالغان چاغدىلا بۇ شەھەردىن كەتكەن ئەمەسمۇ؟ ياق... ئۇنداق ئىش يوق. كاپىتان باتلىر ئەزەلدىن ماڭمەن دەپ مەڭگىدىن، قاچانلا بولسا سىرتقا چىقىپ كېتىۋېرىدىغان ئادەم. ئۇ ئۇنداق گەپلەرگە ھەرگىز ئىشەنمەيدۇ. ئادەملەرگە ئەقىل - ھوشى بىلەن مۇئامىلە قىلىدۇ. ئەگەر بۇ ئىش شۇنىڭدىن چىققان بولسا ئۇ ئاشلىقنى ئۆلتۈرۈۋەتمەيتتى؟ ياكى ئۇلاردىن بۇ ئىشقا ئېنىق بىر نېمە دېيىشى تەلەپ قىلمامدۇ؟

ياق، ھەرگىز ئۇ ئىشتىن ئەمەس. مەستچىلىكتە ئۆزىنى باشقۇرالمىي ئاغزىغا كەلگەننى دەۋاتقان گەپ. ئەرلەرمۇ ئاياللارغا ئوخشاش كىچىككىنە بىر ئىش تەسىر قىلسا ئۆزىنى تۇتالمايدۇ. چوقۇم ئۇنىڭغا تەسىر قىلغان بىر ئىش بار. ئىككىسى ئازراق دېيىشىپ قالغان بولسا، شۇنىڭغا چىدىماي چىققان ئىشتۇ بەلكىم. ئۇنىڭ ماڭا دېگەنلىرى راست بولۇشمۇ مۇمكىن. ئەمما، ئاخىرقى گېپى راست، چوقۇم شۇنداق دەپتۇ. خوتۇنىنى ياخشى

كۆرىدىغان ھەرقانداق ئەر كىشى ئۇنداق گەپ قىلمايدۇ. بولمىسا ئۇ سىكارلېتنى شۇنچىلىك ياخشى كۆرىدىكەن. مېلانىيە نېمىنىڭ رەزىللىك، نېمىنىڭ رەھىمسىزلىك ئىكەنلىكىنى بىلمەيتتى، بۈگۈن تۇنجى قېتىم دۇچ كېلىپ، ئۇلارنىڭ ئەسەۋۋۇر قىلغۇسىز ۋە ئادەم ئىشەنگۈسىز دەرىجىدىكى بىر نەرسىلەر ئىكەنلىكىنى چۈشەندى.

— بولدى، بولدى! — دېدى ئىنچىكە ۋە مۇلايىم ئاھاڭدا ئۇ، — ئەمدى گەپ قىلماڭ، ھەممىنى چۈشەندىم.

رېت بىردىنلا بېشىنى كۆتۈرۈپ، قىزىرىپ كەتكەن كۆزلىرىنى ئۇنىڭغا تىكتى، ئاندىن ئاچچىقى بىلەن ئۇنىڭ قولىنى ئىتتىرىۋېتىپ شۇنداق دېدى:

— ياق، خۇدا تۇرۇپتۇ، سىز مېنى چۈشەنمەيسىز، چۈشىنىشىڭىزمۇ مۇمكىن ئەمەس. چۈنكى، سىز... چۈنكى سىز بەكمۇ ئاق كۆڭۈل، شۇڭا مېنى چۈشىنەلمەيسىز. سىز گەپلىرىمگە ئىشەنمەيسىز، ئەمما بۇ گەپلەرنىڭ ھەممىسى راست. مەن بىر ئىت، مېنىڭ نېمە ئۈچۈن شۇنداق قىلغانلىقىمنى بىلمەيسىز؟ مەن ساراڭ بولدۇم، كۈنداشلىقتىن ساراڭ بولدۇم. ئۇ مېنى بۇرۇندىن ياخشى كۆرمەيتتى، مەن ئۇنى مېنى ياخشى كۆرىدىغان قىلالايمەن دەپ ئويلايتتىم. لېكىن ئۇ مېنى ياخشى كۆرمىدى. مېنى سۆيىمىدى، ئەزەلدىن سۆيەيتتى، ئۇنىڭ سۆيىدىغىنى...

ئۇنىڭ مەست - ئەلەس كۆزلىرى مېلانىيەنىڭ كۆزلىرى بىلەن ئۈشتۈمۈت ئۇچرىشىپ قېلىپ، خۇددى ئۆزىنىڭ كىمگە گەپ قىلىۋاتقانلىقىنى ئەمدىلا بىلگەندەك ئاغزىنى ئېچىپ تۇرۇپلا قالدى. مېلانىيەنىڭ چىرايى تاتىرىپ كەتتى، شۇنداقتىمۇ يەنىلا تەمكىن قىياپىتى، ئۇنىڭغا ئىچ ئاغرىتقان ھەم ئۇنىڭ گېپىگە ئىشىنىشكە يېتىنالمىغان ھالىتى بىلەن ئولتۇراتتى. ئۇنىڭ بۇ ھالىتىدىن ئەقىل - پاراسەت ۋە تۇرغۇنلۇق چىقىپ تۇراتتى، كۆزلىرىنىڭ قارچۇقلىرىدا ئىپادىلىنىپ تۇرۇۋاتقان

سەبەيلىك بىلەن سەممىيلىك خۇددى كاختىغا شاپلاق سالغاندەك رېتنىڭ ۋۇجۇدىنى لەرزىگە سېلىۋەتتى. ھاراقنىڭ كەيپىمۇ، ئاغزىغا كەلگەننى بىلجىرلاشلارمۇ بىراقلا يوقالدى، كۆزلىرى ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن قېچىپ ئۆز - ئۆزىگە پىچىرلاشقا، گەپ تاپالماي قېلىۋاتقان كىچىك بالدەك كۆزلىرى چىمچىقلاشقا باشلىدى. ئېنىقكى، ئۇ ناھايىتى تەستە ۋە ناھايىتى ئاستا ئېسىگە كېلىۋاتاتتى.

— مەن ئەسكى، — دېدى ئۇ بېشىنى قايتىدىن مېلانىيەنىڭ تىزلىرى ئۈستىگە قويۇپ، — ئەمما ئەسكىلىكتە ئۇچىغا چىققان ئەمەس. ئەگەر مەن بۇرۇن سىزگە ھازىرقىدەك گەپلەرنى قىلغان بولسام سىز ئىشەنمەيتتىڭىز، شۇنداقمۇ؟ سىز بەك ياخشى ئايال، شۇڭا ماڭا ئىشەنمەيسىز. بۇرۇن مەن ھەقىقىي ياخشى ئادەمنى پەقەتلا ئۇچرىتىپ باقمىغان. سىز ماڭا ئىشەنمەيتتىڭىز، توغرىمۇ؟

— ياق، سىزنىڭ گېپىڭىزگە ئىشىنمەن، — دېدى مېلانىيە ئۇنىڭغا تەسەللى بېرىۋاتقاندەك تەلەپپۇز بىلەن، — ئۇ ئاستا - ئاستا ياخشى بولۇپ كېتىدۇ. بولدى، كاپىتان باتلېر، يىغلىماڭ، ئۇ چوقۇم ياخشى بولۇپ كېتىدۇ.

ئەللىك يەتتىنچى باب

بىر ئايدىن كېيىن، رېت سىكارلېتنى جونېسبوروغا يولغا سېلىپ قويۇش ئۈچۈن پويىز ئىستانسىسىغا ئېلىپ باردى. سىكارلېت تېخى سەللىمازا ساقىيىپ كەتمىگەن، چىرايى سېرىق، ئورۇق ئىدى. ۋاد بىلەن ئېللامۇ بىللە كەتمەكچى بولۇپ ماڭدى، ئۇلار ئانىسىنىڭ تىنچ ۋە تاتىرىپ كەتكەن چىرايىغا پات - پات قارىشىپ قوياتتى. ئۇلارنىڭ كىچىككىنە يۈرەكلىرى ئاپىسى بىلەن ئۆگەي دادىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى سوغۇق غەيرىي

مۇناسىۋىتى ئىچىدە مەلۇم بىر قورقۇنچلۇق نەرسىنىڭ بارلىقىنى تۇيۇپ تۇرۇۋاتاتتى.

سىكارلېت ئاجىزلاپ كەتكەن بولسىمۇ، تاراغا قايتىپ كېتىشتە چىڭ تۇرۇۋالدى. ئاتلانتادا بىر كۈن ئارتۇق تۇرىدىغان بولسا، شۇ كۈننىڭ ئىچىدە تۇنجۇقۇپ ئۆلۈپ قېلىشى مۇمكىن ئىدى. چۈنكى، ئۇنىڭ يۈرىكى ھازىرقى گەھۋالى ئۈستىدىكى ئەھمىيەتسىز خىياللار بىلەن قاتتىق داۋالغۇپ، ئۇنىڭ ئازابىغا پەقەتلا چىدىماي قېلىۋاتاتتى. تېنىدە كېسەل بار، روھى قاتتىق چارىچىغان، خۇددى چۈشىدە ماكاننى تاپالماي تېڭىرقاپ يۈرگەن كىچىك بالىدەك بولۇپ قالغانىدى.

ئىلگىرى تاجاۋۇز قىلىپ كىرگەن دۈشمەندىن قورقۇپ ئاتلانتادىن قاچقانغا ئوخشاش، بۇ قېتىمىمۇ ئۇ شەھەردىن قېچىپ كېتىۋاتاتتى. ئامال بار ھازىرقى قايغۇ - ئەلەملىرىنى ئۇنتۇپ، ئىلگىرىكىدەك ئۆزىنى قوغداش چارىسى بىلەن: «ھازىر ئەمدى ئۇ ئىشلارنى ئويلىماي، بولمىسا بەرداشلىق بېرەلمەيمەن، ئەتە تاراغا يېتىپ بارغاندا ئويلاي، ئەتە باشقا بىر كۈن باشلىنىدۇ» دەپ ئۆزىگە ئۆزى تەسەللى ئېيتاتتى. خۇددى تاراغا، ئۆزىنىڭ جىمجىت ماكانىدىكى كېۋەزلىكلەرگە يېتىپ بېرىۋالسا بارلىق قايغۇ - ئەلەملىرى كۆتۈرۈلۈپ كېتىدىغاندەك، پارچە - پۇرات، قالايمىقان خىياللىرىنى رەتلەپ پايدىلىق بىر نەرسىگە ئايلاندۇرۇۋالالايدىغاندەك ئويلاپ كېتىۋاتاتتى.

رېت پويىز قوزغىلىپ كۆزدىن غايىب بولغۇچە جايىدىن مىدىرلىمىدى. ئۇ چوڭقۇر خىيال ئىچىدە تۇرۇۋاتاتتى، چىرايىدا خۇشاللىقتىن ئەسەر يوق ئىدى. پەيتوننى قايتۇرۇۋېتىپ، ئۆزىنىڭ ئېتىغا مىندى ۋە ئىچىگە قاتتىق بىر تىنىپ قويغاندىن كېيىن، ئۇدۇل مېلانىيەنىڭ ئۆيىگە يول ئالدى.

بۈگۈن يازنىڭ ئىللىق بىر ئەتىگىنى ئىدى، مېلانىيە ئۈزۈم بارىڭنىڭ ئاستىدا ئىش تىكىپ ئولتۇراتتى، رېت باتلىرىنىڭ ئاتتىن چۈشۈۋاتقانلىقىنى كۆردى. رېت ئاتنىڭ چۈلۈۋىرىنى بىر

يائدا تۇرغان قاۋۇل بىر ئېگىر بالىسىغا تۇتقۇزۇپ ئۆزى بۇ تەرەپكە قاراپ كېلىشكە باشلىدى. مېلانىيە، نېمە دېيىشىنى، نېمە قىلىشىنى بىلمەيتتى. ئاشۇ قورقۇنچلۇق كۈندىن بېرى رېت بىلەن يالغۇز پاراڭلىشىپ باقمىغانىدى. سىكارلېت داۋالنىنۇاتقان مەزگىلدە مېلانىيە ئۇنىڭ بىلەن ئاندا - ساندا پاراڭلىشىپ تۇرغان، ئەمما كۆزلىرىگە دادىل قارىيالمىغان، رېت بۇرۇتقىدەكلا تەمكىن تۇرىۋەرگەن. گەپ - سۆز ۋە كۆزلىرى بىلەن ئاشۇ كۈندىكى گەپلەر توغرىلۇق ھېچنېمىنى بىلمىدۇرمىگەنىدى. ئاشلىپ، ئەرلەر مەست بولۇپ قالغاندا قىلغان گەپلىرى بىلەن ئىشلىرىنى كېيىن زادىلا ئېسىگە ئالالمايدۇ، دېگەندەك بىر گەپنى قىلغانىدى، شۇڭا مېلانىيە كاپىتان باتلىرنىڭ شۇ كۈنى قىلغان گەپلىرىنىڭ ھەممىسىنى ئۇنتۇپ كېتىشىنى ئۈمىد قىلاتتى، ئۇ گەپلىرىنى ئۇنتۇمىغانلىقىنى پەقەتلا بىلىشىنى ئويلىمايتتى. رېت ئۆزىگە قاراپ كېلىۋاتقاندا مېلانىيە ئوڭايىسىزلىنىپ ئازراق قورققانداك بولدى ھەم قىزىرىپ كەتتى. بەلكىم ئۇ بېئو كۈندۈزلىرى بوننى بىلەن بىللە ئوينىسەكەن دېگەن گەپ بىلەن كەلگەندۇ. ئىشى يوق، شۇ كۈنكى ئىشلىرى ئۈچۈن مېلانىيەگە رەھمەت ئېيتقىلىغۇ كەلمىگەندۇ.

مېلانىيە ئورنىدىن تۇرۇپ ئۇنى كۈتۈۋالدى. بۇرۇتقىغا ئوخشاشلا شۇنچە بەستىلىك ئادەمنىڭ شۇنچىلىك يەڭگىل قەدەم بىلەن مېڭىشىغا ھەيرانمۇ بولدى.

— سىكارلېت ماڭدىمۇ؟

— ماڭدى، تاراننىڭ ئۇنىڭ سالامەتلىكىگە پايدىسى بار، — دېدى ئۇ كۈلۈپ تۇرۇپ جاۋابىن، — بەزىدە ئۇنى پالۋان ئانتۇسنىڭ^① زېمىن ئانىسىنىڭ باغرىنى قۇچاقلانغان ھامان كۈچكە تولۇپ كېتىدىغانلىقىغا ئوخشىتمەن. سىكارلېتنى ئۆزى سۆيىدىغان تۇپراقتىن ئۇزاق ۋاقىت ئايرىۋەتكىلى بولمايدۇ.

① ئانتۇس يۇنان رىۋايەتلىرىدىكى زور پالۋان، زېمىن ئوغلى. ئۆز ئانىسى بولغان زېمىندىن ئايرىلمىسىلا ئۇنى ھېچقانداق كۈچ يېڭەلمەيدۇ.

بولۇق ئۆسكەن كېۋەزلەر ئۇنىڭغا مادې دوختۇرنىڭ دورىسىدىنمۇ بەكرەك شىپا بولىدۇ.

— ئورۇندۇق قويۇپ بېرەي، ئولتۇرامسىز؟ — مېلانىيەنىڭ قوللىرى تىترەپ كېتىۋاتاتتى. رېت بەكمۇ قاۋۇل ئەر ئىدى. مېلانىيە ئالاھىدە قاۋۇل ئەرلەرنى كۆرسە دائىم مۇشۇنداق تەمتىرەپ قالاتتى. ئۇلار خۇددى ئۆزلىرىدىن بىرخىل كۈچ ۋە تازا گۈللەۋاتقان ھايات ئېلېمېنتلىرىنى تارقىتىۋاتقاندەك، مېلانىيە ئۆزىنى ئۇلارنىڭ ئالدىدا بۇرۇنقىدىنمۇ ئاجىز ۋە ئورۇقلاپ كېتىۋاتقاندەك ھېس قىلىپ قالاتتى. مۇشۇنداق بىر ئەرنىڭ ھېلىقى كۈنى ئۆزىنىڭ ئالدىدا ئىتائەتمەنلىك بىلەن تىزلىنىپ ئولتۇرغانلىقىنى ھازىر ئەقلىگە سىغدۇرالمىۋاتاتتى. ئۇ چاغدا ئۇ تېخى ئۇنىڭ قارا چاچلىق بېشىنى تىزلىرىنىڭ ئارىسىغا ئېلىپ ئولتۇرغانىدى.

— ۋاي خۇدايىمەي! — مېلانىيە شۇ ئىشلارنى ئەسلىپ ئىختىيارسىز گەپ قىلىپ سالىدى. ئىككى مەڭزىمۇ ۋىلىدە قىزىرىپ كەتتى.

— مېلانىيە خانقىز، — دېدى رېت بوش ئاۋازدا، — مەن سىزگە مالاللىق يەتكۈزۈپ قويدۇممۇ؟ مېنى بۇ يەردىن كەتسەن، دەپ ئويلاۋاتامسىز؟ ئوچۇقىنى دەۋىرىڭ.

«ھە، ئۇنىڭ ئېسىدە بار ئىكەن، — ئويلىدى مېلانىيە، — شۇڭا مېنىڭ خىجىل بولۇۋاتقىنىمنى دەررۇ بىلىۋالدى.»

ئۇ بېشىنى كۆتۈرۈپ، ئۇنىڭغا خۇددى يالۋۇرۇۋاتقاندەك قاراپ قويدى. شۇ ئارىلىقتا بىردىنلا خىجىل بولۇشلار بىلەن تەمتىرەشلەر ۋۇجۇدىدىن كۆتۈرۈلۈپ كەتتى. رېتنىڭ كۆزلىرى تىنچ، مۇلايىم، ئادەمنىڭ دەردىگە يېتىدىغاندەك چاقناپ تۇراتتى، مېلانىيە ئۇ كۆزلىرىنى كۆرۈپ ئۆزىنىڭ ئەخمەقلىق قىلىپ تەمتىرەپ يۈرگەنلىكىگە ھەيران قالدى. رېتنىڭ چىرايى ھارغىن ئىدى، يەنە ئازراق قايغۇ - ھەسرەتمۇ چىقىپ تۇراتتى. مېلانىيەنىڭ مۇشۇنداق بىر ئادەمنى تەربىيە كۆرمىگەن، ئۇنتۇپ

كېتىشكە تېگىشلىك ئۇ ئىشلارنى قايتا تىلغا ئالدىمۇ، دەپ
ئويلىغىنى نېمىسى؟

بىچارە ئادەم، سىكارلېت ئۈچۈن غەم قىلىپ مۇشۇنداق بولۇپ
كېتىپتۇ، دەپ ئويلىدى مېلانىيە. ئارقىدىنلا:
— ئولتۇرۇڭ، كاپىتان باتلېر، — دېدى.
رېت ئورۇندۇقتا ئېغىر ئولتۇرۇپ، مېلانىيەنىڭ قىلىۋاتقان
ئىشىغا قاراپ قويدى.

— مېلانىيە خانقىز، چوڭ بىر ئىشتا سىزنىڭ ياردىمىڭىزگە
موھتاج بولۇپ كېلىۋىدىم، — دېدى رېت كۈلۈمسىرەپ تۇرۇپ، —
بىر ئالدامچىلىق ئۈچۈن ياردەم بېرىسىز. بۇ ئالدامچىلىقنى
ئاڭلىسىڭىز قورقۇپ كېتىشىڭىزمۇ مۇمكىن.
— ئالدامچىلىق؟

— شۇنداق، گەپنىڭ ئوچۇقىنى قىلسام، سىز بىلەن بىر
سودا توغرىلىق پاراڭلاشماقچىمەن.

— ۋاي خۇدايىم، ئۇنداق بولسا سىز ۋىلكېس ئەپەندى بىلەن
سۆزلىشىڭىز، مەن سودا ئىشلىرىنى قىلچە بىلمەيمەن،
سىكارلېتتەك ئۈنچىلىك چېۋەر ئەمەس.

— سىكارلېتنىڭ چېۋەرلىكى ئاخىرقى ھېسابتا ئۆزىگە
پايدىسىز بولۇپ قېلىشىدىن ئەنسىرەيمەن، — دېدى رېت، —
شۇڭا بۇ ئىشنى سىز بىلەن پاراڭلىشىشنى ئويلىدىم. سىزمۇ
بىلىسىز، ئۇنىڭ كېسىلى ئېغىر. تارادىن قايتىپ كەلگەندىن
كېيىن يەنە شۇ دۈككىنى ۋە زاۋۇتلىرىنىڭ ئىشى بىلەن بولۇپ
كېتىدۇ. شۇڭا، ئۇ دۇكان بىلەن زاۋۇتلارنى بىرسى
پارتلىتىۋەتسەن دەپمۇ ئويلاپ كېتىمەن. مەن ئۇنىڭ
سالامەتلىكىدىن قاتتىق ئەنسىرەيمەن، مېلانىيە خانقىز.

— شۇنداق، ئۇمۇ بۇ ئىشتا ھەددىدىن ئاشۇرۇۋەتتى. ئۇنى ئۇ
ئىشلىرىنى تاشلاشقا، سالامەتلىكىنى ئاسراشقا مەجبۇرلىسىڭىز
بولدىمۇ.

رېت كۈلۈپ كەتتى.

— ئۇنىڭ قانچىلىك جاھىل ئىكەنلىكىنى سىزمۇ بىلىسىز. مەن ئۇنىڭ بىلەن ھەرگىز بىرىنچى بولۇپ دەتالاش قىلمايمەن. ئۇ خەقىش بالىنىڭ ئۆزى، مېنىڭ ياردىمىمنىمۇ خالىمايدۇ، باشقىلار ياردەم بېرەي دېسىمۇ ئۇنىمايدۇ. ئۇنىڭغا زاۋۇتلىرىنىڭ پاي چەكلىرىنى سېتىۋېتىش توغرىلۇق گەپ قىلىپ باقتىم، لېكىن گېپىمنى ئاڭلىمىدى. شۇڭا، مۇشۇ ئىش توغرىلۇق سىز بىلەن مەسلىھەتلەشكىلى كېلىشىم ئىدى. مەن ئۇنىڭ ئۇ زاۋۇتلىرىنى پەقەت ۋىلكېس ئەپەندىگىلا سېتىپ بېرىشنى خالايدىغانلىقىنى بىلىمەن، باشقىلارغا ھەرگىز ساتمايدۇ. شۇڭا، ئۇلارنى ۋىلكېس ئەپەندى سېتىۋالسۇنمىكىن دەپ ئويلاپ قالدىم.

— ھە، ئۇنداق بولسىغۇ ياخشى بولاتتى، بىراق... — مېلانىيە بىردىنلا لېۋىنى چىشلەپ تۇرۇپ قالدى. ئۆزلىرىگە مۇناسىۋەتسىز ئادەمگە پۇل توغرىلۇق گەپ قىلسا بولمايدۇ — دە. ئاشلىپىنىڭ تاپقان پۇلى خىراجەتكە يەتمەيۋاتسا، ئۇنىڭدىن ئېشىنىش يوق گەپ. مېلانىيەنىڭمۇ مۇشۇ ئىش توغرىلۇق بېشى قاتاتتى. ئاشلىپىنىڭ ئۇنىڭغا تاپشۇرىدىغان پۇلى ئۆيىنىڭ خىراجىتىگە ئاران يېتەتتى، ئۇنىڭدىن ئارتۇقراق چىقىم قىلىدىغان ئىش چىقىپ قالسىلا خىراجەتتە جىددىيلىشىپ قالاتتى. ئەلۋەتتە، ئۇنىڭ داۋالىنىشىغىمۇ نۇرغۇن پۇل كەتتى، ھازىر ئاشلىپىنىڭ نىيۇيوركتا زاكاز قىلىپ قويغان كىتابلىرى بىلەن ئۆي جاھازلىرىغا تۆلەيدىغان پۇل يوق. ئۇنىڭدىن باشقا، يەر ئاستى ئۆيىدە يېتىۋاتقان يېتىم بالىلارنىڭ قورسىقى بىلەن كىيىملىرىگىمۇ پۇل كېرەك. يەنە تېخى ئاشلىپىنىڭ قولى ئوچۇقلۇق قىلىپ، جەنۇب ئىتتىپاقى ئارمىيەسىگە قاتناشقان ئادەملەردىن كىملا پۇل سورىسا بېرىپ تۇرۇشلىرى بار. يەنە...

— ئۇ زاۋۇتلارنى سېتىۋالدىغان پۇلنى مەن سىلەرگە قەرز بېرىپ تۇراي، — دېدى رېت.

— ئۇنداق قىلىشىڭىزغۇ ياخشى بولاتتى، ئەمما ئۇ پۇلىڭىزنى مەڭگۈ قايتۇرۇپ بولالماستىكىمىز مۇمكىن.

— قايتۇرمىساڭلارمۇ مەيلى. پەقەت سىكارلېت ھەر كۈنى جاپا تارتىپ زاۋۇتمۇ زاۋۇت قاتراپ يۈرمەيدىغانلا ئىش بولسا، قانچىلىك پۇل كەتسىمۇ مەيلى ئىدى. ئۇنىڭغا ئاشۇ دۇكاننىڭ ئۆزىلا يېتىپ ئاشىدۇ... مېنىڭ مەقسىتىمنى تېخىچە چۈشەنمەيۋاتامسىز؟

— ھە... ھە... چۈشەندىم... — مېلانىيە بىر قارارغا كېلەلمەي ئىككىلىنىپ قېلىۋاتاتتى.

— ئوغلنىڭىزغا تايدىن بىرنى ئېلىپ بېرىشنى ئويلايسىز، شۇنداقمۇ؟ كەلگۈسىدە ئۇنى يەنە ھاۋر ئۇنىۋېرسىتېتىغا ئوقۇشقا، ياۋروپاغا ساياھەتلەرگىمۇ ئەۋەتىدىغانسىز؟

— ئەلۋەتتە، — مېلانىيە خۇشال ۋارقىراپ كەتتى. بېئونىڭ گېپى چىقسىلا ئۇ ئالاھىدە ئېچىلىپ كېتەتتى، — ئۇنىڭ ھەممە نېمىسى بولسىكەن دەپ ئويلايمەن، بىراق... ھازىر ھەممە ئادەم قىيىنچىلىق تارتىۋاتىدۇ.

— ۋىلكېس ئەپەندى ھامان بىر كۈنى ئۇ زاۋۇتلاردىن نۇرغۇن پايدا تاپىدۇ، — دېدى رېت، — مەن بېئونىڭ ئاشۇ ئەۋزەل شارائىتلىرىنىڭ ھەممىسىگە ئېرىشىشنى ئارزۇ قىلىمەن.

— كاپىتان باتلېر، سىز تازىمۇ قۇۋ ئادەم ئىكەنسىز، — دېدى مېلانىيە كۈلۈپ كېتىپ، — سىز بىر ئانىنىڭ بالىسىغا بولغان ئىپتىخاردىن پايدىلانماقچى بولۇۋاتىسىزغۇ؟ مەن سىزنىڭ نىيىتىڭىزنى چۈشىنىپ بولدۇم.

— سىزنىڭ مېنى ئۇنداق چۈشەنمەسلىكىڭىزنى ئۈمىد قىلىمەن، — دېدى رېت. ئۇنىڭ كۆزلىرى يەنە بىر قېتىم نۇرلىنىپ كەتتى، — ئېيتىڭا، سىز مەن بېرىپ تۇرماقچى بولغان پۇلنى ئالامسىز، ئالامسىز؟

— بۇ ئالدامچىلىقنى قانداق ئېلىپ بارماقچىسىز؟
— ئىككىمىز بىرلىشىپ سىكارلېت بىلەن ئاشلىپىنى ئالدايمىز.

— ھە! ۋاي خۇدايمەي، مەن ئۇنداق قىلالمايمەن.

— ئەگەر سىكارلېت ئۆزىگە ياخشىلىق ئېلىپ كېلىدىغان
ئىش بولسىمۇ، مېنىڭ ئۆزىنى ئالدىغانلىقىمنى بىلىدىغان
بولسا... ئۇنىڭ مېجەزىنى سىزمۇ بىلىسىز... مەن يەنە ۋىلكېس
ئەپەندىنىڭ مېنىڭ ياردىمىمنى رەت قىلىشىدىنمۇ ئەنسىرەيمەن.
شۇڭا، ئىككىلىسى بۇ پۇلنىڭ نەدىن كەلگەنلىكىنى
بىلمەسلىكىمىز كېرەك.

— ناۋادا ۋىلكېس ئەپەندى ئىشنىڭ ھەقىقىتىنى بىلىدىغان
بولسا، ئۇنىڭ پۇلنى ئېلىشىنى رەت قىلمايدىغانلىقىغا
ئىشىنىمەن، چۈنكى ئۇمۇ سىكارلېتنى ئاسراشنى ئويلايدۇ.

— شۇنداق، مەنمۇ ئۇنىڭ سىكارلېتنى ئاسرايدىغانلىقىغا
ئىشىنىمەن، — دېدى رېتمۇ ناھايىتى ئۈستىلىق بىلەن، —
ئەمما ئۇ رەت قىلىدۇ. ۋىلكېس ئائىلىسىدىكىلەرنىڭ قانچىلىك
دەرىجىدە تەكەببۇر ئىكەنلىكى سىزگىمۇ مەلۇم.

— ياق! — مېلانىيە بوش توۋلاپ كەتتى، — مەن، كاپىتان
باتلېر، ئېرىمنى ئالدىيالىمايمەن.

— سىكارلېت ئۈچۈن بولسىمۇ شۇنداق قىلىشىڭىز بولمامدۇ؟ —
رېتنىڭ كۆڭلى يېرىم بولغاندەك بولدى، — ئۇ سىزنى
شۇنچىلىك ياخشى كۆرىدىغۇ؟
مېلانىيەنىڭ كۆزلىرىگە ياش كەلدى.

— سىزمۇ بىلىسىز، ئۇنىڭ ئۈچۈن دۇنيادىكى ھەرقانداق
ئىشنى قىلىشقا تەييارمەن. ئۇنىڭ ماڭا قىلغان ياردىمىنىڭ
يېرىمىنىمۇ ئۆمۈرۋايەت قايتۇرۇپ بولالمايمەن.

— ئۇ شۇنداق، — دېدى رېت ئۇنىڭ سۆزىگە قوشۇلۇپ، —
ئۇنىڭ سىزگە قىلغان ياخشىلىقلىرىنى مەنمۇ بىلىمەن. ۋىلكېس
ئەپەندىگە بۇ پۇلنى مەلۇم بىر تۇغقىنىڭىزنىڭ مىراس
قالدۇرغانلىقىنى دېسىڭىز بولارمۇ؟

— كاپىتان باتلېر، ماڭا بىرەر تۇغقىنىمىز بىر تىيىنىمۇ
مىراس قالدۇرۇپ باقمىغان.

— ئۇنداق بولسا مەن ئۇ پۇلنى پوچتا ئارقىلىق ۋىلكېس

ئەپەندىنىڭ ئۆزىگە ئەۋەتەي، كىم ئەۋەتكەنلىكىنىمۇ بىلمىسۇن، شۇ پۇل بىلەن ئۇ زاۋۇتلارنى سېتىۋېلىشنى خالامسىز؟ ئەمما ئۇ پۇل جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ ھەربىيىدىن قايتقان كەمبەغەل ئەسكەرلىرىگە ئىشلىتىلىپ كەتمىسۇن.

ئۇنىڭ ئاخىرىدىكى گېپى ئاشلىپىغا قىلىنغان تەنە گەپتەك بىلىنىپ كېتىپ مېلانىيە سەل خاپا بولۇپ قالدى، ئەمما ئۇنىڭ كۈلۈپ تۇرغان چىرايىنى كۆرۈپ جاۋابەن كۈلۈمسىرەپ قويدى. — ئەلۋەتتە، خالايمەن.

— ئەمىسە شۇنداق بولسۇنمۇ؟ بۇ مەخپىيەتلىكنى ھەر ئىككىمىز ئوبدان ساقلايلى، ماقۇلمۇ؟

— بىراق، مەن مۇشۇ كەمگىچە ئېرىمدىن سىر ساقلاپ باقمىغان.

— بۇنىڭغا مەن ئىشىنىمەن، مېلانىيە خاتىقىز.

مېلانىيە ئۇنىڭغا قاراپ قويۇپ، ئۆزىنىڭ بۇ ئادەمگە ئەزەلدىن توغرا قاراپ كەلگەنلىكىنى، باشقا نۇرغۇن ئادەملەرنىڭ ئۇنداق قىلالمىغانلىقىنى ئويلاپ كەتتى. كىشىلەر ئۇنى رەھىمسىز، مەسخىرىۋاز، ئەدەپسىز، ھەتتا سەمىمىي ئەمەس، دېيىشكەندى. ئەمدى ھازىر ئادىل ئادەملەرنىڭ ھەممىسى بۇرۇن ئۇنىڭغا قارىتا خاتا قاراشتا بولغانلىقىنى ئىقرار قىلىشىۋاتىدۇ. ئۇ بولسا ئۇنى دەسلەپ كۆرگەندىلا ياخشى دەپ باھا بەرگەن، يا ئۇ ئۇنىڭغا بىر نەرسە بېرىپ باققىنى يوق. ئۇ سىكارلېتنى قانداق ياخشى كۆرىدۇ — ھە. مۇشۇنداق چارىلەرنى ئويلاپ تېپىپ سىكارلېتنىڭ ئۈستىدىكى بىھۇدە يۈكلەرنى يەڭگىللەتمەكچى بولۇۋاتىدۇ، نەقەدەر ئېسىل پەزىلەت بۇ!

— سىكارلېت سىزدەك ياخشى ئېرى بولغانلىقى بىلەن بەختلىك! — دەۋەتتى ئۇ ھاياجىنىنى باسالماي.

— سىز شۇنداق ئويلامسىز؟ ئۇ بۇ گېپىڭىزنى ئاڭلىسا قوشۇلماسلىقى مۇمكىن. سىزگە يەنە شۇنىمۇ دەپ قوياي، مېلانىيە خاتىقىز، مېنىڭ ھازىر سىزگە بەرمەكچى بولۇۋاتقانلىرىم

سىكارلېتقا بەرگىنىدىنمۇ كۆپ.

— ماڭا؟ — مېلانىيە ھەيران قالدى، — ھە، بېئوغا بەرمەكچى دېمەكچىمۇسىز؟

رېت شىلەپسىنى ئېلىپ ئورنىدىن تۇرۇپ، مېلانىيەنىڭ ئاددىي چىرايىغا بىردەم جىمجىت قاراپ تۇرۇپ كەتتى، قارا كۆزلىرىدىن ئەستايىدىللىقى بىلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى. غۇبارسىز بۇ ئاددىي چىراي دۇنيانىڭ ئىشلىرىدىن پەقەتلا سەگەك ئەمەس ئىكەن — دە.

— ياق، بېئوغا ئەمەس، سىزگە بېئودىنمۇ مۇھىم بىر نەرسىنى بەردىم دەپ ئويلايمەن. تەسەۋۋۇر قىلالىدىڭىزمۇ، يوق، بىلىمدىم.

— ياق، تەسەۋۋۇ قىلالىمدىم، — مېلانىيە يەنە بىر قېتىم تەئەججۈپلەندى، — مەن ئۈچۈن بۇ دۇنيادا بېئودىنمۇ قىممەتلىك نەرسە يوق، ئا... ۋىلكېس ئەپەندىدىن قالسا.

رېت ئۇنىڭغا ئۈن — تىنىسىز قاراپ تۇراتتى، بۇغداي ئۆڭ چىرايى تولىمۇ خاتىرجەم ئىدى.

— سىزنىڭ مەن ئۈچۈن بۇ ئىشنى قىلماقچى بولغىنىڭىز بەكمۇ ئوبدان بولدى، كاپىتان باتلېر. راستىنى ئېيتسام، مۇشۇ بەختىمۇ ماڭا يېتەرلىك. مەندە دۇنيادىكى ھەرقانداق بىر ئايال ئارزۇ قىلىدىغان نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى بار.

— ئۇنداق بولسا ياخشى، — دېدى رېت، چىرايمۇ شۇئان تۇرۇلدى، — شۇ نەرسىلىرىڭىزنى ساقلاپ قېلىشىڭىزنى بەكمۇ ئارزۇ قىلىمەن.

سىكارلېت تارادىن كېسىلى ساقىيىپ، ئىككى مەڭزى قىزىرىپ، سەمرىپ قايتىپ كەلدى، كۆپكۈك كۆزلىرىمۇ بۇرۇنقىدەك چاقناپ تۇراتتى. ۋاد بىلەن ئېلالامۇ قايتىپ كەلگەنىدى. رېتنىڭ شىلەپسىدە ئىككى توخۇ پېيى قىستۇرۇقلۇق تۇراتتى. بوننىنىڭ ئۈستىدە كىيگىنىگە

بىرنەچچە كۈن بولغان، ئۇ يەر - بۇ يېرى يىرتىق ئۇزۇن چاپان بار ئىدى. ئىككى مەڭزىگە دۈگلەك ئىككى سىزىق سىزىپ قويۇپتۇ، چېچىدا ئۆزىنىڭ بويىنىڭ يېرىمىغا كەلگۈدەك ئۇزاق بىر تۈز پېيى قىستۇرۇقلۇق تۇرىدۇ. ئۇلارنىڭ بۇ تۇرقىدىن ئىندىيانلارنىڭ ئويۇنىنى ئويناۋاتقاندا پويىزنىڭ كېلىدىغان ۋاقتى بولۇپ قېلىپ ئالدىراپلا بۇ يەرگە يۈگۈرگەنلىكى چىقىپ تۇراتتى.

— مېنىڭ قىزىم مەينەت سەرگەردان بالىلارنىڭ ئۆزى بوپتۇغۇ! — سىكارلېت ئاچچىق ھەم كۈلكە ئارىلاش سۆزلەپ بونىپىنى سۆيۈپ قويدى. ئارقىدىن رېتقا مەڭزىنى تۇتۇپ بەردى. پويىز ئىستانسىسىدا ئادەم كۆپ بولۇپ قالدى، بولمىسا ئۇنىڭغا ھەرگىز ئۆزىنى سۆيۈرمەيتتى.

ئۆيگە بارغۇچە سىكارلېت پۈتۈن ناھىيەدە كۆرگەن - ئاڭلىغانلىرىنى، كېۋەزلەرنىڭ بۇ يىل ئوخشاپ كەتكەنلىكىنى، ئەمما پاختا باھاسىنىڭ بۇ يىل چۈشۈپ كېتىدىغانلىقىنى، سۆڭەلپىنىڭ يەنە تۇغقانلىقىنى، ئېللاتنىڭ ئۇنىڭ قىزىنى چىشلۇغانلىقىنى، بالا ئارىسىغا كىرىپ سۆڭەلپى بىلەن ئۆزىنىڭ سوقۇشقانلىقىنى، ۋادىنىڭ بىر سۇ يىلىنى ئۆزى يالغۇز ئۆلتۈرۈۋەتكەنلىكىنى، قوشنىلىرىنىڭ ئەھۋاللىرىنى، كىمنىڭ كىم بىلەن توي قىلغانلىقى، كىمنىڭ ھازىر نېمە قىلىۋاتقانلىقىنى تىنماي سۆزلەپ ماڭدى.

لېكىن، ئاڭلىسا ئادەم بىئارام بولىدىغان بەزى ئىشلارنى سۆزلىمىدى. ئۇ ۋىل بىلەن پەيتونغا ئولتۇرۇپ نۇرغۇن يەرلەرنى ئايلانغان، ئۇ يەرلەردىكى مىڭلاپ گېكتار يەرلەرنىڭ تېرىلماي ئاق تاشلىنىپ قالغانلىقىنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرگەنىدى. ئۇ ئىشلارنى ئەسلىسە كۆڭلى قاتتىق بىئارام بولاتتى. پايانسىز تېرىلغۇ يەرلەر ئورمانغا، خارابىلىككە، ياۋا ئوت - چۆپلۈككە ئايلىنىپ كېتىۋېتىپتۇ. ئەسلىدىكى تېرىلغۇ يەرلەرنىڭ يۈزدە بىر پىرسەنتىگە زىرائەت تېرىلىدىكەن.

سىكارلېتقا بەرگىنىدىنمۇ كۆپ.

— ماڭا؟ — مېلانىيە ھەيران قالدى، — ھە، بېئوغا بەرمەكچى دېمەكچىمۇسىز؟

رېت شىلەپسىنى ئېلىپ ئورنىدىن تۇرۇپ، مېلانىيەنىڭ ئاددىي چىرايىغا بىردەم جىمجىت قاراپ تۇرۇپ كەتتى، قارا كۆزلىرىدىن ئەستايىدىللىقى بىلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى. غۇبارسىز بۇ ئاددىي چىراي دۇنيانىڭ ئىشلىرىدىن پەقەتلا سەگەك ئەمەس ئىكەن — دە.

— ياق، بېئوغا ئەمەس، سىزگە بېئودىنمۇ مۇھىم بىر نەرسىنى بەردىم دەپ ئويلايمەن. تەسەۋۋۇر قىلالىدىڭىزمۇ، يوق، بىلىمدىم.

— ياق، تەسەۋۋۇ قىلالىمدىم، — مېلانىيە يەنە بىر قېتىم تەئەججۈپلەندى، — مەن ئۈچۈن بۇ دۇنيادا بېئودىنمۇ قىممەتلىك نەرسە يوق، ئا... ۋىلىكىس ئەپەندىدىن قالسا.

رېت ئۇنىڭغا ئۈن — تىنىسىز قاراپ تۇراتتى، بۇغداي ئوڭ چىرايى تولىمۇ خاتىرجەم ئىدى.

— سىزنىڭ مەن ئۈچۈن بۇ ئىشنى قىلماقچى بولغىنىڭىز بەكمۇ ئوبدان بولدى، كاپىتان باتلېر، راستىنى ئېيتسام، مۇشۇ بەختىمۇ ماڭا يېتەرلىك. مەندە دۇنيادىكى ھەرقانداق بىر ئايال ئارزۇ قىلىدىغان نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى بار.

— ئۇنداق بولسا ياخشى، — دېدى رېت، چىرايمۇ شۇئان تۇرۇلدى، — شۇ نەرسىلىرىڭىزنى ساقلاپ قېلىشىڭىزنى بەكمۇ ئارزۇ قىلىمەن.

سىكارلېت تارادىن كېسىلى ساقىيىپ، ئىككى مەڭزى قىزىرىپ، سەمرىپ قايىتىپ كەلدى، كۆپكۈك كۆزلىرىمۇ بۇرۇنقىدەك چاقناپ تۇراتتى. ۋاد بىلەن ئېللامۇ قايىتىپ كەلگەنىدى. رېتنىڭ شىلەپسىدە ئىككى توخۇ پېيى قىستۇرۇقلۇق تۇراتتى. بونىپىنىڭ ئۈستىدە كىيگىنىگە

بىرنەچچە كۈن بولغان، ئۇ يەر - بۇ يېرى يىرتىق ئۇزۇن چاپان بار ئىدى. ئىككى مەڭزىگە دۈگلەك ئىككى سىزىق سىزىپ قويۇپتۇ، چېچىدا ئۆزىنىڭ بويىنىڭ يېرىمىغا كەلگۈدەك ئۇزاق بىر تۈز يېڭى قىستۇرۇقلۇق تۇرىدۇ. ئۇلارنىڭ بۇ تۇرقىدىن ئىندىيانلارنىڭ ئويۇنىنى ئويناۋاتقاندا پويىزنىڭ كېلىدىغان ۋاقتى بولۇپ قېلىپ ئالدىراپلا بۇ يەرگە يۈگۈرگەنلىكى چىقىپ تۇراتتى.

— مېنىڭ قىزىم مەينەت سەرگەردان بالىلارنىڭ ئۆزى بويۇنغۇ! — سىكارلېت ئاچچىق ھەم كۈلكە ئارىلاش سۆزلەپ بونىنى سۆيۈپ قويدى. ئارقىدىن رېتقا مەڭزىنى تۇتۇپ بەردى. پويىز ئىستانسىسىدا ئادەم كۆپ بولۇپ قالدى، بولمىسا ئۇنىڭغا ھەرگىز ئۆزىنى سۆيۈرمەيتتى.

ئۆيگە بارغۇچە سىكارلېت پۈتۈن ناھىيەدە كۆرگەن - ئاڭلىغانلىرىنى، كېۋەزلەرنىڭ بۇ يىل ئوخشاپ كەتكەنلىكىنى، ئەمما پاختا باھاسىنىڭ بۇ يىل چۈشۈپ كېتىدىغانلىقىنى، سۈڭۈلۈپنىڭ يەنە تۇغقانلىقىنى، ئېللانىڭ ئۇنىڭ قىزىنى چىشلىۋالغانلىقىنى، بالا ئارىسىغا كىرىپ سۈڭۈلۈپ بىلەن ئۆزىنىڭ سوقۇشقانلىقىنى، ۋادىنىڭ بىر سۈيلىنىنى ئۆزى يالغۇز ئۆلتۈرۈۋەتكەنلىكىنى، قوشنىلىرىنىڭ ئەھۋاللىرىنى، كىمىنىڭ كىم بىلەن توي قىلغانلىقى، كىمنىڭ ھازىر نېمە قىلىۋاتقانلىقىنى تىنماي سۆزلەپ ماڭدى.

لېكىن، ئاڭلىسا ئادەم بىئارام بولىدىغان بەزى ئىشلارنى سۆزلىمىدى. ئۇ ۋىل بىلەن پەيتونغا ئولتۇرۇپ نۇرغۇن يەرلەرنى ئايلانغان، ئۇ يەرلەردىكى مىڭلاپ گېكتار يەرلەرنىڭ تېرىلماي ئاق تاشلىنىپ قالغانلىقىنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرگەنىدى. ئۇ ئىشلارنى ئەسلىسە كۆڭلى قاتتىق بىئارام بولاتتى. پايانىسىز تېرىلغۇ يەرلەر ئورمانغا، خارابىلىككە، ياۋا ئوت - چۆپلۈككە ئايلىنىپ كېتىۋېتىپتۇ. ئەسلىدىكى تېرىلغۇ يەرلەرنىڭ يۈزدە بىر پىرسەنتىگە زىرائەت تېرىلىدىكەن.

«بۇ يەرلەرنى ئەسلىدىكى ھالىتىگە كەلتۈرۈشكە يەنە ئەللىك يىل كېرەك، — دېگەندى ۋىل ئۇنىڭغا، — بۇ ئەتراپتا پەقەت ئارالا ناھايىتى ياخشى كېتىۋاتىدۇ، بۇمۇ ئىككىمىزنىڭ كۈچى بىلەن مۇشۇنچىلىك بولدى. بۇ چوڭمۇ ئەمەس، پەقەت ئىككى تۇياق قېچىر بىلەنلا تېرىقچىلىق قىلىۋاتقان يەر، تارادىن قالسا فوتائىنلارنىڭ، ئۇلارنىڭكىدىن قالسا تارلېتونلارنىڭ. ئۇلار كۆپ پۇل تاپالمايدۇ، ئەمما ئۆزلىرىنى قامدىيالايدۇ، غەيرىتى بار. ئۇلاردىن باشقا ئائىلىلەرنىڭ ھەممىسى...»

ياق، سىكارلېت ئۇ يەرلەردىكى ۋەيرانچىلىقلارنى، تاشلىنىپ كەتكەن يەرلەرنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشنى خالىمايدۇ، ئاتلانتادىكى بۇ قاينام — تاشقىنلىق بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئۇ يەرلەرنى ئەسلەش بەكمۇ كۆڭۈلسىز.

— بۇ يەرلەردىكى ئەھۋاللار قانداق؟ — ئۇ ئۆيگە كېلىپ ئالدى ھويلىنىڭ لەمپىسى ئاستىدا ئولتۇرغاندىن كېيىن، بۇ يەرنىڭ ئىشلىرىنى سوراشقا باشلىدى. ئۇ يولدا كەلگۈچە توختىماي سۆزلەپ كەلگەچكە، ئۆيگە كەلگەندىن كېيىن جىمپ قالماي دەپ ئويلانغانىدى. ئاشۇ كۈنى پەلەمپەيدىن دومىلاپ كەتكەندىن ھازىرغىچە رېت بىلەن ئايرىم ئولتۇرۇپ پاراڭلىشىپ باقمىغانىدى، ھازىرمۇ ئۇنىڭ بىلەن يالغۇز ئولتۇرۇشنى ئانچە خالاپ كەتمەيتتى، ئۇنىڭ ھازىر ئۆزىگە قانداق مۇئامىلە قىلىدىغانلىقىنىمۇ بىلمەيتتى. كېسەل ياتقان چاغدا رېت بەكمۇ مۇلايىم بولۇپ كەتكەنىدى، لېكىن ئۇ يات بىر ئادەمنىڭ مۇلايىملىقى ئىدى. ئۇ چاغدا سىكارلېتقا لازىملىق نەرسىلەرنى ھېچكىم دېمىسىمۇ ھازىرلاپ، بالىلارنى غەلۋە قىلدۇرماي، دۇكان بىلەن زاۋۇتلارنىڭ ئىشلىرىنى يۈرۈشتۈرۈپ كەتكەن، ئەمما بىر ئېغىزمۇ «مېنى كەچۈرۈڭ» دېگەن گەپنى قىلىپ باقمىغانىدى. بەلكىم ئۆزىنىڭ قىلغىنىغا ئۆكۈنمىگەندۇ، بەلكىم بويىدىن ئاجراپ كەتكەن ئۇ بالىنى ھازىرغىچە مېنىڭ بالام ئەمەس دەپ يۈرۈۋاتقاندۇ. سىكارلېت ئۇنىڭ قاپقارا يۈزىنىڭ تۆۋىنىدىكى

يۈرىكىدە نېمىلەرنى ئويلاپ يۈرگەنلىكىنى نەدىن بىلسۇن؟ ئەمما، ناھايىتى ئەدەپ بىلەن سىلىق مۇئامىلە قىلىۋاتىدۇ، بۇمۇ ئۇلار توي قىلغاندىن بۇيانقى تۇنجى ئەھۋال، بەلكىم بۇنىڭدىن كېيىن مۇشۇنداق ھايات كەچۈرۈشنى ئويلاۋاتقاندا. ئىككىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدا ھېچقانداق ئىش بولمىغاندەك يۈرگۈسى كېلىۋاتقاندا... سىكارلىتمۇ شۇنداقراق ئويلاۋاتامدۇ تېخى. ئەگەر رېت شۇنداقلا ئويلىغان بولسا، سىكارلىت ئۆزىنىڭ ئىشىنى قىلىپ يۈرۈۋەرسە بولىدىغۇ.

— ئىشلار جايىدىمۇ؟ — قايتا سورىدى سىكارلىت، — دۇكانغا لازىم قىلىدىغان يېڭى خىشلار كەلتۈرۈلدىمۇ؟ قېچىرنى ئالماشتۇرۇۋەتتىڭلارمۇ؟ خۇدا ھەقىقىي، رېت، شىلەپىڭىزدىكى پەينى ئېلىۋەتسىڭىز چۇ، ئېلىۋېتىشنى ئۇنتۇپ قېلىپ كوچىغا شۇ ھالىتىڭىز بىلەن چىقىپ كەتمەڭ يەنە.

— ياق، — دېدى بوننى دادىسىنىڭ بېشىدىكى شىلەپىسىنى قولغا ئېلىۋېلىپ.

— بۇ يەردىكى ئىشلارنىڭ ھەممىسى جايدا كېتىۋاتىدۇ، — دېدى رېت جاۋاب بېرىپ، — بوننى ناھايىتى كۆڭۈللۈك ئۆتتى، ئەمما سىز كەتكەندىن بېرى چېچىنى بىر قېتىممۇ تاراپ باقمىدى. پەينى ئاغزىڭىزغا سالماڭ، قىزىم، مەينەت. خىشى ياتقۇزۇپ بولدۇق، قېچىرىنىمۇ كۆڭۈلدىكىدەك قېچىرغا ئالماشتۇردۇق، ئەمما يېڭى ئىشلار يوق، ھەممە ئىش بۇرۇنقىدەك، جىمجىت كېتىۋاتىدۇ، — بىر ئازدىن كېيىن خۇددى تۇيۇقسىز ئېسىگە كەلگەندەك بىر گەپنى قوشۇپ قويدى، — تۇنۇگۈن ۋىلكېس ئەپەندى كېلىپ، مەندىن سىزنىڭ پەن زاۋۇتلىرىڭىز بىلەن ئۇ زاۋۇتلار قوشقان پاي چەكلىرىڭىزنى سېتىپ بېرىشنى خالاش - خالىماسلىقىڭىزنى سورىدى.

سىكارلىت بىر تال پەينى ئويىناپ، ياتما ئورۇندۇقنى لىڭشىتىپ ئولتۇراتتى، بۇ گەپنى ئاڭلاپ دەررۇلا توختاپ قالدى. — ئۇ يەنە ناۋوتىنى سېتىۋالماقچىمىكەن؟ نەنىڭ پۇلىغا

سېتىۋالدىكەن؟ ئۇلارنىڭ ئارتۇق بىر تىيىن پۇلىنىڭ يوقلۇقىنى سىزمۇ بىلىسىز. ئۇنىڭ تاپقان پۇلىنى مېلانىيە ئۈدۈللۈك خەجلەپ تۈگىتىۋېتىدىغان تۇرسا.

رېت مۇرىلىرىنى قىسىپ قويدى.

— مەن ئۇ ئايالنى ناھايىتى ئىقتىسادچان دەپ ئويلايمەن، ئەمما ۋىلكېس ئائىلىسىنىڭ ئەھۋالى سىزگە قارىغاندا ماڭا قاراڭغۇ، ھېچنېمىنى بىلمەيمەن.

بۇ تىكىنى بار گەپ ئىدى، قارىغاندا، رېتنىڭ مېجەزى تېخىچە ئۆزگەرمەپتۇ. سىكارلېتنىڭ ئۇ گەپكە سەل ئاچچىقى كەلدى.

— چىقىپ تۇرغىنا قىزىم، — دېدى ئۇ بونىغا، — ئاپاڭنىڭ داداڭ بىلەن قىلىشىدىغان گېپى بار.

— ياق، — دېدى بوننى ئۇنىماي ۋە شۇئانلا رېتنىڭ قۇچىقىغا چىقىۋالدى.

سىكارلېت بالغا قايىقىنى تۇرۇپ قويۇۋىدى، بوننىمۇ بوش كەلمەي ئاچچىقى بىلەن ئاپىسىغا ھومىيىپ قويدى. ئۇنىڭ بۇ ھالىتى گېلارد ئوخارانىڭ چىرايىغا ئوخشاپ كەتكەچكە، سىكارلېت ئىختىيارسىز كۈلۈپ تاشلىدى.

— ئولتۇرۇۋەرسۇن، — دېدى رېتمۇ سەل خاپا بولغاندەك قىلىپ، — ئۇ روك - ئىسلاندىكى ۋاقتىدا چېچەك چىقىپ قالغان بىر ئادەمنى بېقىپتىكەن، پۇلىنى شۇ كىشى ئەۋەتىپ بېرىپتۇ. بۇنى ئاڭلاپ ئىنسانلارنىڭ ئېسىل خاراكتېرلىرىگە بولغان ئېتىقادىم ئەسلىگە كەلدى، بۇ دۇنيادا ياخشىلىقنى ئۈنۈتمەيدىغان ئادەملەر كۆپ ئىكەن.

— ئۇ كىم ئادەم؟ بىز ئۇنى تونۇمدۇق؟

— خەتكە ئىسمىنى يازماپتۇ، ۋاشىنگىتوندىن ئەۋەتىپتۇ. ئاشلىپمۇ ئۇ ئادەمنىڭ كىملىكىنى ئېسىگە ئالالماپتۇ. ئەمما ئاشلىپنىڭ شەخسىيەتسىز خىسلەتلىرى ئالەمگە مەشھۇر، قىلغان ياخشى ئىشلىرىمۇ كۆپ بولغاچقا، ھەممىنى ئېسىڭدە تۇتۇشۇڭ

كېرەك دېيەلمەيسىز - دە.

سىكارلېت ئاشلىپىنىڭ بۇ پۇلغا تاسادىپىي ئېرىشىپ قالغانلىقىغا بەكرەك ھەيران قالمىغان بولسا، شۇ تۇرقدا رېت بىلەن يەنە تۇتۇشۇپ قالغان بولاتتى. تارادىكى ۋاقتىدا ئاشلىپى توغرىلۇق ئۇنىڭ بىلەن دېيىشىپ قالماسلىق توغرىلۇق ئۆزىگە بەرگەن ۋەدىسىگىمۇ قارىمايتتى. بۇ ئىش ئۈستىدە تېخى بىر قارارغا كەلمىگەچكىلا، قايسى تەرەپتە تۇرۇشنى بىلەلمەي، ھازىرچە ئۆزىنىڭ پىكرىنى ئېيتماسلىق قارارىغا كەلدى.

— ئۇ مېنىڭ پاي چەكلىرىمنىمۇ سېتىۋالماقچىمىكەن؟

— شۇنداق. ئەمما، مەن ئۇنىڭغا سىزنى چەكلىرىنى

ساتماسلىقى مۇمكىن دەپ قويدۇم.

— مەن سىزنىڭ ئۆز ئىشىمنى ئۆزۈمنىڭ بىر تەرەپ

قىلىشىمغا يول قويۇشىڭىزنى ئۈمىد قىلىمەن.

— ئەمما، زاۋۇتلىرىڭىزنى قولدىن چىقىرىپ قويۇشنى

خالىمايدىغانلىقىڭىز ئېنىققۇ؟ ئۇمۇ سىزنىڭ باشقىلارنىڭ

ئىشىغا ئارىلاشمىسىڭىز چىداپ تۇرالمايدىغانلىقىڭىزنى ماڭا

ئوخشاش ئېنىق بىلىدىكەن. شۇڭا، پاي چەكلىرىڭىزنى ئۇنىڭغا

سېتىپ بەرسىڭىزمۇ بەربىر ئۇنى مۇستەقىل بىر ئىش

قىلدۇرمايسىز.

— ئۇنىڭ ئالدىدا مېنىڭ گېپىمنى قىلىشقا قانداق

پېتىنىڭىز؟

— نېمىشقا پېتىنماي؟ بۇ راستقۇ؟ ئۇنىڭ مېنىڭ

گەپلىرىمگە قوشۇلىدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن. ئەلۋەتتە، ئۇ تولىمۇ

سىپايە ئادەم بولغاچقا، ئۆزىنىڭ ئويلىغىنىنى ئوچۇق

ئېيتماسلىقىمۇ مۇمكىن.

— قۇرۇق گەپ! ئۇنىڭغا سېتىپ بېرىشنى خالايمەن! —

سىكارلېت ئاچچىقىدا توۋلاپ كەتتى.

شۇ كۈنگىچە ئۇ زاۋۇتلىرىنى سېتىۋېتىشنى ئويلاپ

ياقمىغانىدى، ساتماسلىقىدا نۇرغۇن سەۋەبلىرى بار ئىدى.

ئىقتىسادىي جەھەتتىكى شۇ سەۋەبلەرنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ كىچىكى ئىدى. بىرنەچچە يىلنىڭ ئالدىدا ئۇلارنى يۇقىرى باھادا ساتالايتتى. لېكىن، ئۇ ھەممە باھالارنى رەت قىلدى. بۇ ئىككى زاۋۇت ئۇنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىرىنىڭ كونا كونا ئىسپاتى ئىدى، بۇ مۇۋەپپەقىيەتلەرنى ئۇ ھېچقانداق ئادەمنىڭ ياردىمىسىز، نۇرغۇن جاپالارنى يېڭىپ قولغا كەلتۈرگەنىدى. ئۇ ئاشۇ زاۋۇتلىرى ۋە ئۆزى بىلەن پەخىرلىنەتتى. ئەڭ مۇھىمى، ئۇلار ئۇنى ئاشلىپ بىلەن مەھكەم باغلاپ تۇرۇۋاتاتتى، ئۇلاردىن ئايرىلىپ قالسا، ئۇ چاغدا ئاشلىپ بىلەن كۆرۈشمىكى تەس بولاتتى، مەڭگۈ ئۇنىڭ بىلەن ئايرىم كۆرۈشەلمەيتتى. ئۇ ئۇنىڭ بىلەن چوقۇم كۆرۈشۈپ تۇرۇشى، ئۇنىڭ ئۆزىگە بولغان ھازىرقى ھېسسىياتى قانداق، ئاشۇ كۈنى مېلانىيە ئۇيۇشتۇرغان زىياپەتتىن كېيىن، ئۇنىڭ بارلىق مۇھەببىتى نومۇس ئوتى ئىچىدە كۆيۈپ تۈگەپ كەتتىمۇ، يوق، بۇلارنى چوقۇم بىلىشى كېرەك، بولمىسا ئازاب بىلەن ئۆتدۇ شۇ. زاۋۇتلار ئۆزىنىڭ قولىدا بولسا ئۇنىڭ بىلەن يالغۇز ئۇچرىشىدىغانغا پۇرسەت چىقىدۇ، خەققىمۇ ئۇنىڭ كەينىگە كىرىۋالغاندەك تەسىر بەرمەيدۇ. ۋاقتىلا بولىدىكەن، ئۇنىڭ يۈرىكىدىكى ئۆزىنىڭ بۇرۇنقى ئۆزىنى يەنە ئەسلىگە كەلتۈرەلەيدۇ. ئەگەر بۇ ئىككى زاۋۇتنى سېتىۋېتىدىغان بولسا...

ياق، ئۇنىڭ ساتقۇسى يوق. ئەمما، رېتنىڭ ئۆزىنى ئاشلىپىنىڭ ئالدىدا ھەقىقىي ۋە ئوچۇق كۆڭۈللۈك بىلەن ئاشكارىلاپ قويغانلىقىنى ئويلاپ، بۇ مەسىلىگە جىددىي قارىمىسا بولمايدىغانلىقىنىمۇ خىيال قىلىپ، زاۋۇتلىرىنى شۇئان سېتىۋېتىش قارارىغا كەلدى. ئاشلىپ بۇ زاۋۇتلارغا ئىگە بولۇشى كېرەك، نەرخىنىمۇ ئەڭ تۆۋەن باھادا قويمەن، ئۇ مېنىڭ قانچىلىك مەرد ئىكەنلىكىمنى چۈشىنىپ قويسۇن.

— زاۋۇتلارنى ساتمەن، — دەپ ئاچچىقى بىلەن توۋلاپ كەتتى ئۇ، — ئەمدى سىز قانداق ئويلاۋاتىسىز؟
رېتنىڭ كۆزلىرىدە غەلبە خۇشاللىقى چاقناپ كەتتى. شۇڭا،

خۇشاللىقنى بىلىندۈرۈپ قويماسلىق ئۈچۈن ئىتتىك بونىنىڭ ئايغىنىڭ بوغۇچىنى چىگكەن بولۇپ يەرگە قارىۋالدى.

— كېيىن پۇشايمان قىلىپ قالارسىزمىكىن، — دېدى ئۇ.
ئەمەلىيەتتەمۇ ئۇ بايقى گەپنى ئالدىراپ قىلىپ قويغىنىغا پۇشايمان قىلىپ قالغانىدى. بۇ گەپنى رېتقا ئەمەس باشقا بىرسىگە دېگەن بولسا، چوقۇم يۈزىنى قېلىن قىلىپ گېپىدىن يېنىۋالغانمۇ بولاتتى. نېمىشقا ئالدىراپ شۇنداق دەۋەتتى؟ ئۇ غەزەپ بىلەن رېتقا قارىدى، رېت ئادىتى بويىچە چاشقانىنىڭ تۆشۈكىنى مارالاپ ياتقان مۇشۈكتەك ئۇنىڭغا قايىلىپ ئولتۇراتتى، سىكارلېتنىڭ چىرايىدىكى ئاچچىقنى كۆرۈپ بىردىنلا قاقاھلاپ كۈلۈپ كەتتى. شۇندىلا سىكارلېت ئۆزىنى بۇ قىلتاققا رېتنىڭ دەسىستىۋاتقانلىقىنى غۇۋا ھېس قىلىشقا باشلىدى.

— سىزنىڭ بۇ ئىش بىلەن مۇناسىۋىتىڭىز بارمۇ، يوق؟ —
ئۇشتۇمتۇت سورىدى ئۇ.

— مېنىڭ؟ — رېت ھەيران قالغاندەك قاشلىرىنى يىمىرىپ قويدى، — سىز مېنىڭ بۇنداق ئىشلاردىن ئۆزۈمنى قاتتىق تارتىدىغانلىقىمنى بىلىسىزغۇ؟

شۇ كۈنى كەچتە ئۇ ئىككى پەن زاۋۇتى بىلەن ئۇنىڭغا سالغان بارلىق پاي چەكلىرىنى ئاشلىپىغا سېتىۋەتتى. سىكارلېت بۇ سودىدا زىيان تارتمىدى. ئاشلىپى ئۇنىڭ تۆۋەن باھادا سېتىپ بېرىمەن دېگىنىگە ئۇنىماي ئەڭ يۇقىرى باھادا سېتىۋالدى. سىكارلېت توختامنامىگە قول قويۇپ بولغاندىن كېيىن، ئۇ ئىككى زاۋۇت ئۇنىڭ قولىدىن مەڭگۈ چىقىپ كەتتى. ئارقىدىن مېلانىيە ئاشلىپى بىلەن رېتقا ئىككى رومكا ۋىنو قۇيۇپ بېرىپ بۇ سودىنى تەبرىكلىدى. سىكارلېت بىر نېمىسىنى يىتتۈرۈپ قويغاندەك، خۇددى ئۆزىنىڭ بالىسىنى سېتىۋەتكەندەك كۆڭلى قاتتىق يېرىم بولدى.

بۇ ئىككى زاۋۇت ئۇنىڭ يۈرەك پارىسى، ئىپتىخارى، ئىككى قولى بىلەن جاپالىق ئىشلىگەن ئەمگەكلىرىنىڭ مېۋىسى ئىدى. ئۇ ئىشنى پەن تىلىدىغان كىچىك بىر لاپاستىن باشلىغانىدى، ئاستا - ئاستا تەرەققىي قىلىپ ئىككى پەن زاۋۇتقا، ئىككى ياغاچ مەيدانغا، ياغاچ توشۇيدىغان ئون نەچچە ھارۋىغا ئېرىشتى، يەنە بىر توپ مەھبۇسلار ئەرزان باھادا ئۇنىڭغا ئىشلەپ بېرىۋاتتى. ئەمدى ئۇ ئۇلارنىڭ ھەممىسى بىلەن خوشلىشىۋاتىدۇ.

ئۇ ئۆز قولى بىلەن بەرپا قىلغان نەرسىلىرىنى سېتىۋەتتى، ئەڭ ئەنسىرەيدىغىنى، ئۆزى يوق، ئاشلىپىنىڭ ئۇلاردىن، سىكارلېت مىڭ تەستە بارلىققا كەلتۈرگەن نەرسىلەردىن ئايرىلىپ قېلىشى ئىدى. ئاشلىپى كىم بولسا ئىشىنىۋېرەتتى، ئىشنىڭ يولىنى تازا بىلىپ كېتەلمىگەنىدى. ئەمدى ئۇ ئۇنىڭ ئىشلىرىغا ئارىلىشالمايدۇ، چۈنكى رېت ئاشلىپىغا ئۇنىڭ خەقنىڭ ئىشلىرىغا ئارىلىشىۋېلىشىغا ئامراق ئىكەنلىكىنى دەپ قويغان.

«ئاه، بېشىڭنى يېگۈر رېت!» سىكارلېت ئىچىدە ئۇنى مىڭنى تىللاپ تۇراتتى، يەنە بىر تەرەپتىن كۆزىتىپمۇ تۇرۇۋاتاتتى. كۆزەتكەنسىرى بۇ ئىشنى پىلانلىغۇچىنىڭ ئاشۇ ئىكەنلىكىنى جەزملەشتۈرۈۋاتاتتى، ئەمما ئۇنىڭ نېمە ئۈچۈن شۇنداق قىلىدىغانلىقىنى ھازىرچە بىلمەيتتى. شۇ تۇرقىدا ئۇ ئاشلىپى بىلەن ئىككىسىنىڭ پارىڭغا قۇلاق سېلىپ دەررۇ سەگەكلەشتى. — سىز ئەمدى ئۇ مەھبۇسلارنى دەررۇ قايتۇرۇۋېتىدىغانسىز دەيمەن؟ — دېدى رېت.

مەھبۇسلارنى قايتۇرۇۋېتىش كېرەكمۇ؟ ئۇلارنى قايتۇرۇۋېتىشنى قانداق ئويلاپ قالدى؟ رېت بۇ ئىككى زاۋۇتنىڭ پايدىسى ئاشۇ ئەرزان ئەمگەك كۈچلىرىدىن كېلىدىغانلىقىنى بىلەتتىغۇ؟ نېمىشقا ئۇنداق كەسكىن تەلەپپۇز بىلەن ئاشلىپىغا بۇنىڭدىن كېيىن قىلىدىغان ئىشلارنى ئۆگىتىدۇ؟ ئۇ ئۇنىڭ نېمە ئىشنى بىلىدىغاندۇ؟

— شۇنداق، ئۇلارنى دەررۇ قايتۇرۇۋېتىمەن، — دېدى ئاشلىپى

جاۋابەن. ئۇ سىكارلېتنىڭ ئالاقىزەدە بولۇپ تۇرغان كۆزلىرىدىن دەرىۋ ئۆزىنى قاچۇردى.

— ساراڭ بولىڭىزمۇ؟ — دەپ ۋارقىراپ كەتتى سىكارلېت، — ئۇنداق قىلىشىڭىز، توختامنامىدە بەلگىلەنگەن پۇلدىن مەھرۇم قالسىز، ئۇنىڭ ئۈستىگە نەدىن ئەمگەك كۈچى تېپىپ ئىشلىتىسىز؟

— ھۆر نېگىرلارنى ئىشلىتىمەن، — دېدى ئاشلېي.

— ھۆر نېگىرلارنى؟ ساراڭ بوپسىز! ئۇلارنىڭ قانچىلىك ئىش ھەققى ئالىدىغانلىقىنى بىلمەيسىز؟ ئۇنىڭ ئۈستىگە شىماللىقلار سىزنى ئۇلارنى ئۈچ ۋاخلىق توخۇ — ئۆردەك گۆشلىرى بىلەن باقتىمۇ، يوق، ئۈستىگە مامۇق يوتقان يېپىپ قويۇۋاتامدۇ قانداق، دەپ دائىم نازارەت قىلىپ تۇرىدۇ. ئۇلارنى چاپسان ئىشلە دەپ بىر شاپلاق سېلىپ قويسىڭىزغۇ بولدى، بالادا قېلىپ ئۆمۈرۋايەت تۈرمىدە ياتىسىز. يەنىلا ئاشۇ مەھبۇسلار ياخشى...

مېلانىيە كۆزلىرىنى چاپنىنىڭ تۈگمىسىنى ئويىناپ تۇرۇۋاتقان قوللىرىدىن كۆتۈرمەي تۇرۇۋالدى، ئاشلېي ئۇنىڭ گېپىنى ئاڭلايدىغاندەك ئەمەس ئىدى. ئۇ بىردەم جىمجىت تۇرۇۋېلىپ رېت بىلەن كۆز بېقىشىۋالدى. ئۇلارنىڭ بىر — بىرىگە مەدەت بېرىشىۋاتقاندەك ھەم بىر — بىرىنى چۈشىنىشىۋاتقاندەك قىلغان بۇ قىلىقى سىكارلېتنىڭ كۆزلىرىدىن قېچىپ قۇتۇلالمىدى.

— مەن مەھبۇسلارنى ئىشلىتەلمەيمەن، سىكارلېت، — دېدى ئاشلېي.

— ياخشى، ئەپەندى، — دېدى سىكارلېت ئاچچىقى بىلەن، — نېمىشقا ئىشلەتمەيسىز؟ باشقىلارنىڭ مېنىڭ كەينىمدىن گەپ قىلغاندەك سىزنىڭ كەينىڭىزدىنمۇ گەپ قىلىشىدىن قورقامسىز؟

ئاشلېي بېشىنى كۆتۈردى.

— قىلىۋاتقان ئىشىم توغرىلا بولىدىكەن، ھەرقانداق

ئادەمنىڭ گېپىدىن قورقمايمەن. ئەمما، مەھبۇسلارنىڭ كۈچىدىن پايدىلىنىشنى ھەرگىز ئادىللىق دەپ ئويلىمايمەن.

— ئەمىسە نېمە ئۈچۈن...

— باشقىلارنى مەجبۇرىي ئەمگەككە، ئازابقا سېلىش ھېسابىغا پۇل تېپىشنى خالىمايمەن.

— ئەمما، سىزنىڭمۇ بۇرۇن قۇللىرىڭىز بولغانغۇ؟

— لېكىن، ئۇلار ئازاب چەكمەيتتى، ئەگەر ئۇرۇش بولۇپ ئۇلار ھۆرلۈككە ئېرىشمىگەن بولسا، دادام ئۆلگەندىن كېيىن ھەممىسىگە ھۆرلۈك بېرىۋېتەتتىم. بۇ ئىش بىلەن ئۇ ئوخشىمايدۇ، سىكارلېت. ئۇ خىل تۈزۈمنىڭ ئىللەتلىرى بەكمۇ كۆپ ئىدى، ئۇنى سىز چۈشەنمەسلىكىڭىز مۇمكىن، ئەمما مەن چۈشىنىمەن. مەن ھەممىنى بىلىپ تۇرۇۋاتىمەن. يوهان گاللىگېر ئىش ئورنىدا ئاز دېگەندە بىر مەھبۇسنى ئۆلتۈرۈۋەتتى. مەھبۇسلارنىڭ ئۆلۈك - تىرىكلىكى بىلەن كىمنىڭ كارى؟ ئۇ باشقىلارغا، ئۇ مەھبۇس قاچماقچى بولغان، ئۆلتۈرۈۋەتتىم، دەپتۇ. ئەمما، مەن باشقىلاردىن ۋەقەنىڭ ئۇ دېگەندەك ئەمەسلىكىنى ئاڭلىدىم. مەن يەنە ئۇنىڭ ئېغىر كېسەل بولۇپ قالغان بىر مەھبۇسنى مەجبۇرىي ئەمگەككە سالغانلىقىنىمۇ ئاڭلىدىم، مېنى خۇراپىي دېسىڭىزمۇ مەيلى، مەن باشقىلارنىڭ ئازابى ھېسابىغا كەلگەن پۇلنىڭ ئادەمگە بەخت ئېلىپ كەلمەيدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن.

— ۋاي خۇدايمەي! سىز، ئۇلارغا مېھرىبانلىق قىلىش كېرەك، دېمەكچىمۇ، ئاشلىقى؟ ۋاللا پوپىنىڭ ھارام پۇل توغرىسىدا سۆزلىگەن سەپسەتلىرىنى ئىچىۋالغانمۇ نېمە سىز؟

— ئىچىۋېلىشىمنىڭ ھاجىتى يوق، ئۇ سۆزلىمەستىن بۇرۇنلا ئۇ گەپكە ئىشىنەتتىم.

— ئۇنداقتا سىز مېنىڭ تاپقان پۇللىرىمنىمۇ ھارام دەپ بىلىدىكەنسىز - دە، - سىكارلېت ئۆزىنى باسالماي توۋلاپ كەتتى، - چۈنكى مەن مەھبۇسلارنى ئىشلەتتىم، بىر

قاۋاقخانغىمۇ ئىگىدارچىلىق قىلمەن. ئۇنىڭدىن باشقا... —
سىكارلېت بىردىنلا توختاپ قالدى. ئەر - خوتۇن ۋىلكېسلا
خىجالەت بولۇپ قېلىۋاتاتتى، رېت بولسا ھىجىيىپ تۇراتتى.
سىكارلېت ئاچچىقى كېلىپ ئۇنى ئىچىدە تىللاپ كەتتى، بۇ
ئۆلگۈر مېنى باشقىلارنىڭ ئىشىغا ئارىلىشىۋالدىڭ دەپ
كۈلۈۋاتىدۇ ھەرقاچان. ئاشلىپمۇ شۇنداق ئويلاۋاتقان بولۇشى
مۇمكىن. ئىككىسىنىڭ بېشىنى قوشۇپ يانجىۋەتسەم! ئۇ
غەزىپىنى ئاران بېسىپ، ھېچ ئىش بولمىغاندەك قىياپەتتە تۇرۇپ
باقتى، ئەمما ئوخشىتالمىدى.

— ئەلۋەتتە، بۇ ئىشلىرىڭىز بىلەن مېنىڭ كارىم يوق، —
دېدى ئۇ ئاخىرىدا.

— سىكارلېت، مېنى تەنقىد قىلىۋاتىدۇ، دەپ ئويلاپ قالماڭ.
مېنىڭ مەقسىتىم ئۇ ئەمەس. بىزنىڭ پەقەت مەسىلىلەرگە
قارىشىمىزلا ئوخشىمايدۇ. سىزنىڭ دېگىنىڭىز ماڭا ماس
كەلمەسلىكى مۇمكىن.

سىكارلېت بىردىنلا ئۇنىڭ بىلەن يالغۇز پاراڭلىشىشنى، رېت
بىلەن مېلانىيەنىڭ يىراق - يىراقلارغا كېتىشىنى ئويلاپ قالدى.
شۇنداق بولىدىغان بولسا ئۇ ئاشلىپىغا: «مەنمۇ مەسىلىلەرگە
سىزگە ئوخشاش قاراشنى خالايمەن. ياخشى بولسۇن، يامان
بولسۇن، ئويلىغىنىڭىزنى دەپ بېقىڭ، چۈشىنىپ قالاي، بولسا
سىزگە ئوخشاش قىلاي!» دەپ توۋلىغان بولاتتى.

لېكىن، مېلانىيە بار، ئادەمنى ئازابقا سالدىغان بۇ سورۇندا
كىنتايىن قورقۇپ تۇرۇپتۇ. رېت بولسا ئېرىنچەكلىك بىلەن
ھىجىيىپ تۇرىدۇ. بۇ ئەھۋالدا ئۇ ئامال بار سوغۇققان ۋە يول
قويغان تەلەپپۇزدا شۇنداق دېدى:

— بۇ سىزنىڭ ئۆزىڭىزنىڭ ئىشى، ئاشلىپى، شۇخا زاۋۇتىنى
قانداق باشقۇرۇشىڭىزنى مېنىڭ سىزگە ئۆگىتىپ ئولتۇرۇشۇم
ھاجەتسىز. ئەمما، سىزگە شۇنى ئېيتىپ قوياي، سىزنىڭ بايقى
مۇئامىلىڭىز بىلەن گەپلىرىڭىزنى زادىلا چۈشىنەلمىدىم.

ئاھ، ئەگەر ئۇ ئىككىسى يالغۇز بولغان بولسا، ئۇنىڭغا بۇنداق مۇزغا ئوخشاش گەپلەرنى قىلمىغان بولاتتى، ئۇ گەپلەرگە ئۇ چوقۇم خاپا بولدى.

— سىزنى رەنجىتىپ قويدۇم، سىكارلېت، مېنىڭ ئەسلىي مەقسىتىم ئۇنداق ئەمەس ئىدى. مېنى چۈشىنىڭ ۋە كەچۈرۈڭ. مېنىڭ ئۇ گەپلىرىمدە سىزنى گۇمانغا سېلىپ قويدىغان مەزمۇن يوق. مەن مەلۇم ۋاسىتىلەر بىلەن كەلگەن پۇل ئادەمگە بەخت ئېلىپ كەلمەيدۇ، دېمەكچىدىم.

— سىز خاتالاشتىڭىز، — دەپ توۋلاپ كەتتى ئۇ ئۆزىنى ئەمدى باسالماي، — ماڭا قاراڭ، مېنىڭ پۇلۇمنىڭ قانداق كەلگەنلىكىنى سىز بىلىسىز، بۇ پۇللارنى تېپىشتىن ئىلگىرىكى ئەھۋالىمنىڭ قانداقلىقىمۇ سىزگە مەلۇم. ھېلىقى يىلى قىشتا تارادا كۆرگەن كۈنلىرىمىز ئېسىڭىزدىمۇ؟ ھاۋا شۇنداق سوغۇق، كىيىدىغانغا ئاياغ يوق، گىلەمنى كېسىپ پايپاق تىكىپ كىيىدۇق، يەيدىغان نەرسە يوق، قورسىقىمىز ئاچ يۈرەتتۇق، ۋاد بىلەن بېغۇنى كەلگۈسىدە قانداقمۇ ئوقۇتارمىز دەپ بالىلارنىڭ غېمىنى يەپ كېتەتتۇق. شۇ ئىشلار ئېسىڭىزدىمۇ؟...

— ئېسىمدە، — دېدى ئاشلىپى تاقەتسىزلىنىپ، — ئۇ چاغدىكى ئىشلارنى ئۇنتۇپ كەتسەم دەيمەن.

— شۇ چاغدا بىز ئۆزىمىزنى خۇشال، خاتىرجەم ئىدۇق دېيەلمەيسىز، شۇنداقمۇ؟ مانا ئەمدى قاراپ بېقىڭ، سىزنىڭ بەختلىك ئائىلىڭىز، بەختلىك كەلگۈسىڭىز بار بولدى. ماڭا قاراپ بېقىڭ، كىمنىڭ مېنىڭكىدەك ھەشەمەتلىك ئۆيلىرى، چىرايلىق كىيىملىرى، نوپى ئاتلىرى بار؟ ھازىر ھېچكىم مېھمانلارغا مەندەك داستىخان سالالمايدۇ، بالىلىرىمىڭمۇ نېمە دېسە شۇ نېمىلىرى بار. خوش، مەن بۇ نەرسىلەرگە كەتكەن پۇلنى نەدىن تاپتىم؟ ئاسماندىن بىرسى تاشلاپ بەرگەنمۇ؟ ياق، ئەپەندى، مەھبۇسلار، قاۋاقخاننىڭ ئىجارە ھەققى ۋە...

— شىماللىق بىر ئالۋاستىنى ئۆلتۈرۈۋەتكىنىڭىزنى ئۇنتۇپ

قالماڭ، — دېدى رېت بوش ئاۋازدا، — سىز شۇنىڭ پۇلىتى دەسمايە قىلغان.

سىكارلېت ئىتتىك ئۇنىڭغا قارىدى، ئاغزىغا شۇنداق بىر يامان گەپ كەلدى، لېكىن دېمىدى.

— ئۇ پۇل سىزنى ئاجايىپ زور بەختكە ئېرىشتۈردى. شۇنداقمۇ، قەدىرلىكىم؟ — رېت زەھەر خەندىلىك بىلەن ئۇنىڭدىن سورىدى. سىكارلېت گەپ قىلالماي ياردەم تىلىگەندەك ئىتتىك ئۇ ئۈچىگە قاراپ قويدى. مېلانىيە يىغلىۋېتەيلا دەپ قالغانىدى. ئاشلىپنىڭ چىرايى سارغىيىپ دەررۇ پەسكويغا چۈشتى. پەقەت رېت باتلىرلا، ئاغزىدا سگارىت، مىت قىلىپ قويماي تۇراتتى، كۆزلەرى سىكارلېتتا ئىدى.

— ئەلۋەتتە، ئۇ پۇل مېنى بەختلىك قىلغان، — دەپ توۋلىدى سىكارلېت بار ئاۋازى بىلەن.

لېكىن، نېمىشقىكىن، ئۇنىڭدىن باشقا گەپ قىلالمىدى.

ئەللىك سەككىزىنچى باب

سىكارلېت ئۆتكەن قېتىم ئاغرىغاندىن كېيىن، رېت باتلىرنىڭ ئۆزىگە بولغان مۇئامىلىسىنىڭ ئۆزگەرگەنلىكىگە دىققەت قىلدى، بۇ ئۆزگىرىشتىن خۇشال بولۇۋاتقان ياكى بولمايۋاتقانلىقىنى ئۆزىمۇ بىلمەيتتى. رېت ھازىر ناھايىتى سەگەك، تىنچ، بەزىدە دىققىتى بىر يەردە ئەمەستەك بولۇپ قالغانىدى. ھەر كۈنى كەچتە تاماققا ئۆيگە قايتىپ كېلەتتى، خىزمەتكارلارغا مۇلايىم، بالىلارغا قىزغىن ئىدى، بۇرۇنقى ئىشلارنى پەقەتلا تىلغا ئالمايتتى، شۇڭا ئۇلارنىڭ تۇرمۇشى ئىنتايىن تىنچ، خاتىرجەم كېتىۋاتاتتى، ھېچبولمىغاندا كۆرۈنۈشتە بولسىمۇ شۇنداق ئىدى. رېت سىكارلېتقىمۇ ئاغرىق ياتقان چاغدىكىدەك سىلىق مۇئامىلە قىلاتتى، ئاۋازىنى سوزۇپ

گەپ قىلىدىغان، مەسخىرە ئارىلاش سۆزلەيدىغان، گەپتە چىقىۋېلىپ ئۇنى قىينايدىغان ئىشلىرى يوق ئىدى. سىكارلەت ئەمدى بىلىدىكى، ئۇ بۇرۇن ئۇنىڭ ئىشلىرىغا كۆڭۈل بۆلۈپ شۇنداق قىلاتتىكەن. ئەمدى ھازىر راست كۆڭۈل بۆلۈۋاتامدۇ ياكى بۆلمەيۋاتامدۇ، بىلىپ بولمايتتى. گەپنى تۈزۈتۈك، مۇئامىلىنى سىلىق قىلاتتى، سىكارلەت بولسا ئۇنىڭدىن ئىلگىرىكى غەمخورلۇقنى كۈتەتتى. ئاشۇ كۈنلەردىكى جېدەل - ماجىرانى سېغىناتتى.

ھازىر رېت ئۇنى خۇددى مېھماندەك خۇشال قىلالايتتى، ئەمما بۇرۇن ئۆزىگە قانداق دىققەت قىلىپ بىر مىنۇتتۇمۇ نەزىرىدىن نېرى قىلمىغان بولسا، ھازىر ئۇنى تاشلاپ بونىغا شۇنداق قىلاتتى. بەزىدە سىكارلەت، رېت بونىغا بەرگەن مۇھەببىتى بىلەن غەمخورلۇقلىرىنىڭ يېرىمىنى ماڭا بەرگەن بولسا تۇرمۇشىمىز باشقىچە بولۇپ كېتەتتى، دەپ ئويلاپ قالاتتى.

رېت بەزىدە ئۇدا بىرنەچچە كۈن ئۆيگە كەچ قايتىپ كېلەتتى. ئەمما ھاراق ئىچمەيتتى. سىكارلەت ئۇنىڭ ئۆزىنىڭ يېپىقىلىق ئىشىكىنىڭ ئالدىدىن ئىسقىرتىپ ئۆتۈپ كەتكەنلىكىنى ئاڭلايتتى. بەزىدە بىرنەچچە ئادەمنى باشلاپ كېلىپ مېھمانخانىدا ھاراق ئىچىشكەچ پاراڭلىشىپ ئولتۇراتتى. ئۇلار يېڭى توي قىلغان چاغلاردا كېلىدىغان ئادەملەر ئەمەس ئىدى. ھازىر ئۇ سومكىچىلار پارتىيەسىنىڭ ئەزالىرى، جۇمھۇرىيەتچىلەرنى قوللايدىغان جەنۇبلۇقلار ياكى جۇمھۇرىيەتچىلەر بىلەن ئارىلاشمايتتى. سىكارلەت بەزىدە ئۆيىدىن چىقىپ پەستە بولۇۋاتقان گەپلەرگە قۇلاق سېلىپ، رېت پىكارد، خۇگ ئېلىسىن، ئاندى باننىپل، ئاكا - ئۇكا سىممونىلارنىڭ ئاۋازلىرىنى ئاڭلاپ چۆچۈپ كېتەتتى. مېرۇبېر بوۋاي بىلەن ھېنرى تاغىمۇ پات - پات پەيدا بولۇپ قالاتتى. بىر قېتىم مادې دوختۇرىنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ تېخىمۇ ھەيران قالدى، بۇ ئادەملەر ئەسلىدە ئۇنىڭغا چىش - تىرنىقىغىچە ئۆچ ئەمەسمىدى؟

سىكارلېتنىڭ نەزىرىدە بۇ ئادەملەرنىڭ ھەممىسى فىرانكىنىڭ ئۆلۈمى بىلەن مۇناسىۋەتلىك ئىدى. يېقىندىن بېرى رېتنىڭ ئۆيىگە كەچ كېلىشلىرى ئۇنىڭغا 3K پارتىيەسىدىكىلەرنىڭ دېلو سادىر قىلىشى بىلەن فىرانكىنىڭ ئۆلۈشتىن ئىلگىرىكى بىرنەچچە ئىشىنى ئەسلەتتى. رېت بىر چاغدا ئۇنىڭغا ئۆزىنىڭ 3K پارتىيەسىگە قاتنىشىپ يۇقىرى تەبىقىگە قىستىلىپ كىرىشىنى ئويلاۋاتقانلىقىنى دېگەنىدى. ئەگەر ئۇ راستلا فىرانكىنىڭ يولىدا ماڭغان بولسا...

بىر كۈنى يېرىم كېچە بولۇپ كەتتى، رېت تېخىچە يوق ئىدى، سىكارلېت ئەنسىرەپ زادىلا ئولتۇرالمىدى. بىر چاغدا ئىشەنكىنىڭ ئېچىلغان ئاۋازى ئاڭلىنىپ، سىكارلېت رومىلىنى ئۈستىگە ئارتىپلا ئىشىكتىن چىقتى، ئۇلار پەلەمپەينىڭ ئۈستىدە ئۇچراشقاندا رېتنىڭ چوڭقۇر خىيالغا پاتقان چىرايى بىردىنلا ئۆزگىرىپ كەتتى.

— رېت، مەن چوقۇم بىلىشىم كېرەك! رېت، چوقۇم بىلىمىسەم بولمايدۇ، سىز... سىز 3K پارتىيەسى ئۈچۈن... شۇڭا مۇشۇنداق كەچ كېلەمسىز؟ ئۇنىڭغا كىردىڭىزمۇ... چىراغنىڭ كۈچلۈك يورۇقىدا ئۇ سىكارلېتقا ئەجەبلەنگەندەك قاراپ قويۇپ ئارقىدىن كۈلۈپ كەتتى.

— سىز دەۋرنىڭ جىق كەينىدە قالدىڭىز، — دېدى ئۇ، — ھازىر ئاتلانتادا 3K پارتىيەسى يوق، بەلكىم پۈتۈن جورجىيەدىمۇ شۇنداق تۇ. سىز ئاق تەنلىكلەرنىڭ ئىچىدىن چىققان نىجىسار بىلەن سومكىچىلار پارتىيەسىدىكى دوستلىرىڭىزدىن 3K پارتىيەسىنىڭ يامان گەپلىرىنى كۆپ ئاڭلاپ كەتكەن ھەرقاچان. — 3K پارتىيەسى يوق؟ مېنى خاتىرجەم قىلىش ئۈچۈن يالغان گەپ قىلىۋاتىسىزغۇ دەيمەن؟

— سۆيۈملۈكۈم، مەن سىزنى قاچان بىر خاتىرجەم قىلىشىنى ئويلاپ باققان؟ ياق، 3K پارتىيەسى راست يوق. ئۇ پارتىيەنىڭ ياخشى ئىشىدىن يامان ئىشى كۆپرەك بولۇپ كەتتى. شۇنىڭ

سەۋەبىدىن شىماللىقلار ئاتلانتىكلىقارنى ئارامدا قويمىدى، ئىشتات باشلىقى بۇلوكقىمۇ تېخىمۇ كۆپ دەستەك تېپىپ بەردى. ئۇ قوشما ئىشتاتلار ھۆكۈمىتى بىلەن شىماللىقلارنىڭ ئاخبارات ئورگانلىرىنى جورجىيەدە توپلاڭ چىقىشىنىڭ ئېھتىمالى بارلىقىغا، ھەممە يەردە 3K پارتىيەسىنىڭ يوشۇرۇنۇپ يۈرگەنلىكىگە ئىشەندۈرىدىغانلا بولسا، ئۆزىنىڭ ئىشتات باشلىقىلىق ئورنىدا خاتىرجەم ئولتۇرۇۋېرەتتى. شۇڭا، ھاكىمىيەتنى داۋاملىق تۇتۇپ تۇرۇش ئۈچۈن، يوق يەردىن 3K پارتىيەسى توغرىلىق بەزى گەپلەرنى توقۇپ چىقىرىپ، نەتىجىدە جۇمھۇرىيەتچىلەر ئۇلار تەرىپىدىن دارغا ئېسىلىۋاتىدۇ، نېگىرلار باسقۇنچىلىق قىلدى دېگەن جىنايەتلەر بىلەن بوغۇپ ئۆلتۈرۈلۈۋاتىدۇ، دەپ گەپ تارقىتىپ. ئۇنىڭ ھەممىسى پەقەتلا بولۇپ باقمىغان ئىشلار، بۇنى ئۇ ئۆزىمۇ ئېنىق بىلىدۇ. سىزنىڭ مەندىن ئەنسىرىگىنىڭىزگە رەھمەت. ئەمما، مەن جۇمھۇرىيەتچىلەرنى قوللىماي، دېموكراتلار پارتىيەسىگە ئەزا بولۇپ ئۇزاق ئۆتمەي 3K پارتىيەسىنىڭ پائالىيەتلىرى توختاپ كەتتى.

ئۇنىڭ ئىشتات باشلىقى توغرىلىق قىلغان گەپلىرى سىكارلېتنىڭ بۇ قولىقىدىن كىرىپ ئۇ قولىقىدىن چىقىپ كەتتى، چۈنكى ئۇنىڭ پۈتۈن ئەس - يادى 3K پارتىيەسىدە قالغانىدى، ئۇ پارتىيە يوقالسىلا سىكارلېت خاتىرجەم بولاتتى، رېتىمۇ فىرانكقا ئوخشاش جېنىدىن ئايرىلىپ قالمايتتى، ئۇمۇ دۇكىنى بىلەن پۇللىرىنى ساقلاپ قالالايتتى. بىراق، رېتنىڭ «بىز» دېگەن گېپى ئۇنىڭ دىققىتىنى ئالاھىدە تارتتى. بۇ گەپچە ئۇ «كونا ئەسكەرلەر پولىكى» دىكىلەر بىلەن بىللە ئوخشىمامدۇ؟

— رېت، سىزنىڭ 3K پارتىيەسىنىڭ تارقىتىۋېتىلىشى بىلەن مۇناسىۋىتىڭىز بارمۇ، يوق؟ — ئۇ بۇ گەپنى تۇيۇقسىز سوراپ قالدى.

رېت ئۇنىڭغا بىردەم قاراپ تۇرۇپ قالدى. كۆزلىرى يەنە

ئويىناپ كېتىۋاتاتتى.

— سۆيۈملۈكۈم، مۇناسىۋىتىم بار، ئاشلىپى ۋىلكېس بىلەن ئىككىمىزنىڭ مەسئۇلىيىتىمىز چوڭ.

— ئاشلىپى... سىز بىلەن؟

— شۇنداق، ئاساسەن ھەم ھەقىقىي يوسۇندا شۇنداق. چۈنكى، سىياسىي دېگەن نەرسە پۈتۈنلەي ئوخشاشمايدىغان ئىككى ئادەمنىمۇ بىرلەشتۈرۈۋېتەلەيدۇ. ئاشلىپى ئىككىمىز بىر — بىرىمىزنى ياخشى كۆرۈشۈپ كەتمەيتتۇق. بىراق... ئاشلىپى زوراۋانلىققا قارشى تۇرغاچقا، ئەزەلدىن 3K پارتىيەسىگە ئىشەنمەيتتى... مەنمۇ ئىشەنمەيتتىم، بەزى ھەرىكەتلىرىنى ئەھمەتسىز قىلىپ، ئۇنىڭ بىلەن مەقسەتكە يەتكىلى بولمايدۇ، دەپ ئويلايتتىم. دېمىسىمۇ شۇ يولدا مېڭىۋېرىدىغان بولساق، شىماللىقلارنىڭ بىزگە بولغان بېسىمى توختمايتتى. ئاشلىپى ئىككىمىز ئىچىمىزدە بىلىشەتتۇق. ئۇ تەلۋىلەرنى قايىل قىلىپ، كۈتۈپ، خىزمەت ئىشلەپ، 3K پارتىيەسىنىڭ ئىشلىرىدىنمۇ ياخشى ئىشلارنى قىلساق، دەپ ئويلايتتۇق.

— سىز ئۇ يىگىتلەرنى، ئەمەلىيەتتە، مېنىڭ ئاگاھلاندۇرۇشلىرىمنى قوبۇل قىلدى، دېگەندىڭىز، ئەمدى سىز...

— مېنىڭ شۇ چاغدا ھاياتكەش سودىگەر ئىكەنلىكىمنى، جۇمھۇرىيەتچىلەرنى قوللىغانلىقىمنى، شىماللىقلار بىلەن دوست بولۇپ يۈرگەنلىكىمنى ئۇنتۇپ قالدىڭىزمۇ؟ باتلىر خانىم، ھازىر مەن ئورنى بار دېموكراتلاردىن. ئەڭ ئاخىرقى بىر تامچە قېنىم قالغۇچە سۆيۈملۈك بۇ ئىشتاتىمىزنى بۇلاڭچىلارنىڭ قولىدىن تارتىۋېلىپ ئەسلىدىكى ھالىتىگە كەلتۈرمەكچىمەن. مېنىڭ ئاگاھلاندۇرۇشلىرىم ئىنتايىن پايدىلىق ئىدى، شۇڭا ئۇلار قوبۇل قىلدى. باشقا سىياسىي مەسلىلەردىكى پىكىرلىرىمۇ ياخشى. ھازىر بىز قانۇن تۇرغۇزۇش ئورگانلىرىدا كۆپ سانلىققا ئايلىنىۋاتىمىز، شۇنداق ئەمەسمۇ؟ پات ئارىدا بىز

جۇمھۇرىيەتچىلەرنىڭ ئىچىدىكى بەزى دوستلىرىمىزنى تۈرمە ھاياتىدىن بەھرىمەن قىلىمىز. ئۇلار يېقىندىن بېرى ئاچ كۆزلىشىپ بەكمۇ ھەددىدىن ئېشىپ كەتتى.

— سىز كۈچەپ ئۇلارنى تۈرمىگە تاشلاشقۇزامسىز؟ ئۇلار سىزنىڭ دوستلىرىڭىز ئەمەسمىدى؟ سىزگە تۆمۈريولنىڭ زايومىنى سېتىپ بېرىپ نۇرغۇن پايدىغا ئېرىشتۈرگەندىغۇ؟ رېت بۇرۇنقى ئادىتى بويىچە مەسخىرە قىلغاندەك كۈلۈپ كەتتى.

— مەن ئۇلاردىن ھازىرمۇ نەپرەتلەنمەيمەن، ئەمما ئۇلارنىڭ قارشى تەرىپىدە تۇرۇۋاتمەن. ئۇلارنى جىنايىتىگە لايىق ئاقىۋەتكە ئۇچرىتىدىغانلا ئىش بولسا، ئۇنى قىلىشقا ھەر ۋاقىت تەييارمەن. ئۇ ئىشىم تېخى مېنىڭ ئابرويۇمنى زور دەرىجىدە ئۆستۈرىدۇ. بەزى سودىلارنىڭ ئىچكى ئەھۋاللىرىنى ناھايىتى ئېنىق بىلىمەن. بۇ نەرسىلەرنى قانۇن ئورگانلىرى تەكشۈرگەندە ناھايىتى قىممەتلىك نەرسىگە ئايلىنىدۇ... ھازىرقى ئەھۋالدىن قارىغاندا ئۇ كۈنلەرگىمۇ ئاز قالدى. ئۇلار ئىشتات باشلىقىنىڭ ئىشلىرىنى تەكشۈرۈشنى ئەمەلىيەتتە باشلىۋەتتى، مۇمكىنلا بولىدىغان بولسا ئۇنى تۈرمىگە تاشلىشىدۇ. سىز دوستىڭىز گېلېرتس بىلەن ھىندوسنىڭ ئۆيىدىكىلىرىگە دەپ قويۇڭ، بۇ يەردىن دەررۇ كەتسۇن، ئىشتات باشلىقى قولغا ئېلىنسا، ئۇلارمۇ جەزمەن قولغا ئېلىنىدۇ.

جۇمھۇرىيەتچىلەر شىمالنىڭ ئارمىيەسىگە تايىنىپ جورجىيەدە بىرنەچچە يىل ھاكىمىيەت يۈرگۈزگەن بولغاچقا، سىكارلېت رېتنىڭ مۇنداقلا دەپ قويغان گەپلىرىگە تازا ئىشىنىپ كەتمىدى. ئىشتات باشلىقىنىڭ ئورنى مۇستەھكەم، قانۇن ئورگانلىرى ئۇنى ھېچنېمە قىلالمايدۇ. تۈرمىگە تاشلارمىش تېخى.

— يوق گەپلەرنى قىلماڭ، — دېدى سىكارلېت ئۇنى ئاگاھلاندۇرغاندەك قىلىپ.

— ئۇ تۈرىمىدە ياتمىسىمۇ، ئەمما قايتا سايلىنالمىدۇ. كېلەر قېتىمدا بىز دېموكراتلار پارتىيەسىدىن ئىشتات باشلىقى سايلايمىز. ئورۇن ئالماشتۇرۇپ بېقىش كېرەك — دە.

— سىزمۇ ئۇ ئىشقا ئارىلىشىۋاتقان ئوخشىمىسىز؟ — دېدى سىكارلېت ئۇنى زاڭلىق قىلغاندەك قىلىپ.

— ئاپپىقىم، راست دەيسىز، مەنمۇ ئارىلىشىۋاتمەن، ھەر كۈنى كەچ قايتىشىمۇ سۇ سەۋەبتىن. ئۆز ۋاقتىدا گۈرجەك بىلەن ئالتۇن قازغاندىمۇ بەكرەك كۈچەپ كېلەر قېتىملىق سايلام ئىشلىرىنى تەشكىللەۋاتمەن. يەنە... ئاڭلىسىڭىز خاپا بولۇپ كېتەرسىزمىكەن، باتلىر خانىم... بۇ قېتىمقى تەشكىللەش ئىشىغا نۇرغۇن پۇل ئىئانە قىلدىم.

— سىز پۇللىرىڭىزنى چاشقاننىڭ ئۇۋىسىغا تۆكۈۋېتىپسىز.

— نېمە؟ سىز دېموكراتلار پارتىيەسىنى چاشقاننىڭ ئۇۋىسىغا ئوخشىتىۋاتامسىز؟ — رېت ئۇنىڭغا مەسخىرە نەزىرىدە قاراپ قويۇپ جىمىپ كەتتى، چىرايىدىمۇ ھېچقانداق ئىپادە يوق ئىدى، — بۇ قېتىمقى سايلامدا كىم ئۈتىدۇ، كىم ئۈتۈرىدۇ، مەن بىلەن مۇناسىۋەتسىز. مۇھىمى، كىشىلەر ئۇلار ئۈچۈن كۈچ ھەم پۇل چىقارغانلىقىمنى بىلسىلا بولدى، بۇ نەرسە كۆپچىلىكنىڭ ئېسىدە بولسا كەلگۈسىدە بوننىغا پايدىسى كۆپ بولىدۇ.

— مەن سىزنىڭ مەيدانىڭىزنى بۇنچىلىك ساداقەتمەنلىك بىلەن ئۆزگەرتكىنىڭىزنى ئاڭلاپ قورقۇپ كەتكەنىدىم، ئەمدى يىلدىمكى، دېموكراتلار پارتىيەسىگە بولغان ئۇ خىل ساداقىتىڭىزمۇ تايىنلىق ئىكەن.

— بۇ مەيداننى ئۆزگەرتكەنگە كىرمەيدۇ. پەقەت تېرەمىنلا ئالماشتۇردۇم، خالاس. سىز يىلپىزنىڭ تېرىسىدىكى تەڭگىلەرنى قىرىپ چىقىرىۋەتسىڭىزمۇ ئۇ يەنىلا يىلپىز.

دەل شۇ چاغدا بوننىنىڭ تاراقلىغان بىر ئاۋازدىن ئويغىنىپ كېتىپ «دادا» دەپ چاقىرغان ئاۋازى ئاڭلاندى. رېت دەررۇ ئورنىدىن تۇرۇپ ماڭغانىدى، سىكارلېت يەنە گەپ قىلدى:

— رېت، توختاپ تۇرۇڭ، سىزگە يەنە بىر ئىشنى
ئېيتماقچىمەن. سىز بۇنىڭدىن كېيىن چۈشتىن كېيىنلەردىكى
سىياسىي يىغىلىشلارغا بوننېنى ئېلىپ بارمىسىڭىز، كىچىك
بالىنى ئۇنداق يەرلەرگە ئېلىپ بېرىش قاملاشمىغان ئىش.
خەقلەرمۇ سىزگە كۈلىدۇ، سىزنى ئۇنداق قىلىدۇ دەپ
ئويلىماپتىكەنمەن، يېقىندا ھېنرى تاغام دېگەندە ئاندىن ئۇقتۇم
ھەم...

رېت چىرايىنى تۈرۈپ بىردىنلا ئۇنىڭغا قارىدى.

— مەن دوستلىرىم بىلەن پاراڭلىشىۋاتقاندا قىزىم تىزىمدا
ئولتۇرسا بۇنىڭ قاملاشمىدىغان نېمىسى بار؟ سىزچە
كۈلكىلىكتۇ، ئەمما ماڭا ئۇنداق ئەمەس. كىشىلەرنىڭ
جۈمھۇرىيەتچىلەرنى ئىشتاتىمىزدىن قوغلاپ چىقىرىشىغا ياردەم
بېرىۋاتقان چاغلىرىمدا، بوننېنىڭ تىزىمدا ئولتۇرىدىغانلىقىنى
ئەسلىرىدىن چىقىرىشمايدۇ، ئۇزاققىچە ئۇنتۇمايدۇ، — ئۇنىڭ
تۈرۈلگەن چىرايى ئەسلىگە كېلىپ، كۆزلىرى يەنە يامان نىيەتتە
پىلىدراشقا باشلىدى، — بىلەمسىز، كىشىلەر بوننېدىن، سىز
كىمنى ئەڭ ياخشى كۆرىسىز، دەپ سورىغاندا، «دادام بىلەن
دېموكراتچىلارنى» دەپ جاۋاب بېرىدۇ. يەنە كىمنى ئەڭ يامان
كۆرىسىز، دەپ سورىسا، «ئاق تەنلىكلەرنىڭ ئىچىدىن چىققان
مۇناپىقلارنى» دەيدۇ. خۇداغا شۈكۈر، كىشىلەرنىڭ ئېسىدە
قالدىغىنىمۇ شۇ گەپلەر.

سىكارلېت بۇ گەپكە چىدىماي جان ئاچچىقىدا توۋلاپ كەتتى.
— سىز چوقۇم مېنى ئۇنىڭغا ئاق تەنلىكلەرنىڭ ئىچىدىن
چىققان مۇناپىق دېدىڭىز!

— دادا! — بوننېنىڭ ئاۋازى يەنە ئاڭلاندى. بۇ قېتىمقىسى
ئاچچىق ئارىلاش ئىدى. رېت ھىجىيىپ تۇرۇپ قىزىنىڭ يېنىغا
ماڭدى.

شۇ يىلى ئۆكتەبىردە، ئىشتات باشلىقى بۈلۈك خىزمىتىدىن

ئىستېپا بەرگەنلىكىنى جاكارلاپ جورجىيەدىن قېچىپ كەتتى. ئۇ ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈۋاتقان چاغلاردا دۆلەت پۇلىنى قالايمىقان ئىشلىتىش، خىيانەتچىلىك، ئىسراپخورلۇق چېكىگە يەتكەن بولۇپ، بۇ ئىشلار ئاخىر ئۇنىڭ ئۆزىنىڭ بېشىغا چىققانىدى. خەلقنىڭ غەزىپى كۈچىيىپ كەتكەن، ئۇنىڭ پارتىيەسىمۇ پارچىلىنىشقا باشلىغانىدى. دېموكراتلار پارتىيەسى قانۇن ئورگانلىرىدا كۆپ ساننى ئىگىلىگەن بولسىمۇ، بۇ پەقەت ئىشنىڭ بىرلا تەرىپى ئىدى. بۈلۈك ئۆزىنىڭ تەكشۈرۈلۈۋاتقانلىقىنى بىلىپ، شىمالغا بېرىۋالغاندىن كېيىن ئىستېپاسىنى جاكارلاش مەقسىتىدە، تۈرمىگە چۈشۈپ قېلىشتىن قورقۇپ ئانلانغاندىن مەخپىي قېچىپ كەتتى.

بىر ھەپتىدىن كېيىن بۇ ئىش رەسمىي جاكارلانغاندا، پۈتۈن ئانلانغان خۇشاللىققا چۆمۈلدى، كىشىلەر كوچىلارغا چىقىپ بىر - بىرىنى تەبرىكلەشتى، ئۆيلەردە تەبرىكلەش پائالىيەتلىرى ئۆتكۈزۈشتى.

مۇۋەققەت ئىشتات باشلىقى ئەلۋەتتە، جۇمھۇرىيەتچىلەردىن بولاتتى، ئەمما دېكابىردىكى سايلامدا كىم بولىدۇ، كىشىلەرنىڭ كۆڭلىدە سان بار ئىدى. سايلامدا جۇمھۇرىيەتچىلەر قاتتىق غالجىرلاشقان بولسىمۇ، جورجىيەنىڭ ئىشتات باشلىقى يەنە بىر قېتىم دېموكراتلار پارتىيەسىدىن سايلاندى.

كىشىلەر يەنە شادلىققا چۆمۈلدى. ئەمما، بۇ قېتىمقىسى بۈلۈك ئاغدۇرۇلغان چاغدىكىگە ئوخشاش پۈتۈن شەھەرنى زىلزىلىگە كەلتۈرمىگەن بولسىمۇ، ئادەملەرنىڭ ئىچىدىن چىققۇۋاتقان، سەمىمىي يۈرەكلىرىدە ئىپادىلىنىۋاتقان خۇشاللىق ئىدى. شۇڭا، پوپلار خۇداغا بۇ ئىشتاتنى قۇتۇلدۇرۇۋالغىنى ئۈچۈن رەھمەتلەر ئوقۇغاندا، پۈتۈن چېركاۋلار ئادەملەر بىلەن توشۇپ كەتتى. كىشىلەر مەغرۇر ئىدى، بۇ ئىپتىخار بىلەن خۇشاللىق ئارىلىشىپ كەتكەن مەغرۇرلۇق ئىدى. ۋاشىنگتون ھۆكۈمىتى قانچىلىك قارشىلىق قىلسۇن، ئارمىيە، سومكىچىلار

پارتىيەسى ۋە ئاق تەنلىكلەرنىڭ ئىچىدىن چىققان مۇناپىقلار قانچىلىك توسقۇنلۇق قىلسۇن، جورجىيە ئاخىر خەلقنىڭ قولىغا قايتىپ كەلدى.

جۇمھۇرىيەتچىلەرنىڭ تۇيۇقسىز ئاغدۇرۇلۇپ كېتىشى ھەممە ئادەمنى تەڭ خۇش قىلغىنى يوق، جۇمھۇرىيەتچىلەر بىلەن ئۇلارنىڭ قوللىغۇچىلىرىنىڭ ئىچىدە قاتتىق ساراسمە پەيدا قىلدى. گېلېرتىس بىلەن ھىندوس ئالدىن خەۋەر قىلىنغان بولغاچقا، بۈلۈك ئىستېپا بەرگەنلىكىنى جاكارلاشتىن بۇرۇنلا ئەسلىي جايغا قېچىپ بېرىۋالدى. قېلىپ قالغان سومكىچىلار بىلەن مۇناپىقلارنىڭ قورقۇپ جېنى چىقتى. سىكارلېتنى يوقلاپ كەلگەن خانىملار ئۇنىڭغا ھالىنى ئېيتتى: «بۇنداق بولارنى كىم بىلدى؟ بىز تېخى ئىشتات باشلىقىنىڭ ھوقۇقىنى ناھايىتى چوڭ، بۇ يەردىن مىدىرلىمايدۇ، دەپ ئويلاپتۇق. بىز يەنە...» دەپ سۆزلەپ كېتىشتى.

سىكارلېتمۇ ھازىرقى ۋەزىيەتنىڭ تېگىگە يېتەلمەي قېلىۋاتاتتى. رېت بۇرۇنلا ئۇنى ئىشلاردىن خەۋەردار قىلىپ قويغان بولسىمۇ ھەيران ئىدى. ئۇنىڭ ئەپسۇسلىنىدىغىنى بۈلۈكنىڭ كېتىپ دېموكراتىچىلارنىڭ يەنە قايتىپ كەلگەنلىكى ئەمەس ئىدى. ئۇنىڭ گېپىگە خەقلەر ئىشەنمىسىمۇ، شىماللىقلار ھۆكۈمىتىنىڭ ئاغدۇرۇلۇپ كەتكىنىگە ئۇمۇ ئازراق خۇشال ئىدى، قايتا قۇرۇش مەزگىللىرىدە تارتقان جاپالىرى، ئارمىيە بىلەن سومكىچىلار پارتىيەسىنىڭ ئۇنىڭ پۇللىرىنى، مال - مۈلۈكلىرىنى تارتىۋېلىش ئېھتىمالىدىن كېلىدىغان ۋەھىمىلەر ھېلىمۇ ھازىرقىدەك ئېسىدە تۇراتتى. ئۇ چاغلاردا ئۇ تايانچسىز ئىدى، دائىملا قورقۇنۇچ ئىچىدە يۈرەتتى، شۇڭا ئۇلارغا ھازىرغىچە ئۆچ ئىدى. ئەمما، يەنە ئۆزىنىڭ ئامانلىقى، بىخەتەرلىكى ئۈچۈن ئۇلار بىلەن بىر يولدا مېڭىپ قالغان چاغلىرىمۇ بولغانىدى، ئۇلارنى ياخشى كۆرمىسىمۇ، ئۇلارغا ئىتائەت قىلغان، ئۆزىنىڭ دوستلىرى ۋە بۇرۇنقى تۇرمۇش ئادەتلىرى بىلەن مۇناسىۋىتىنى

ئۈزگەندى. ئەمدى ئۇ ھۆكۈمرانلار تۈگەشتى، سىكارلېتمۇ بۈلۈك ھاكىمىيەتنىڭ داۋاملىق مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشىغا پۈل تىككەندى، ئەمدى ئۇمۇ تۈگەشتى.

1871 - يىلىدىكى مىلاد بايرىمى ئون يىلدىن بېرىقى ئەڭ خۇشاللىق بىر بايرام بولدى. سىكارلېت ئەتراپىدىكىلەرگە قاراپ كۆڭلى يېرىم بولۇپ تۇرۇۋاتاتتى. ئەسلىدە ئاتلانتالىقلار ئەڭ ئۆچ كۆرىدىغان رېت بۇرۇنلا جۇمھۇرىيەتچىلەر بىلەن مۇناسىۋىتىنى ئۈزۈپ، نۇرغۇن ۋاقىت ۋە نۇرغۇن پۇلنى جوجىيەنى قايتۇرۇۋېلىشقا قاراتقانلىقى ئۈچۈن ھازىر ھەممىنىڭ ئالغىشىغا سازاۋەر بولماقتا ئىدى. ئۇ چوڭ كوچىدا ئاتلىق كېتىۋاتىدۇ، بېشىدىن شەلەپسىنى ئېلىپ كىشىلەرگە كۈلۈپ تۇرۇپ ھۆرمەت بىلدۈرۈۋاتىدۇ. ھەممە يېرى ئاسمان رەڭ كىيىملەرگە پۈركىنىپ كەتكەن بوننى ئۇنىڭ ئالدىدا ئولتۇرىدۇ، كىشىلەرمۇ ئۇنىڭغا كۈلۈپ جاۋاب ياندۇرۇۋاتىدۇ، ئەھۋال سوراۋاتىدۇ، ئامراقلىقى كېلىپ بوننىغا قارىشىۋاتىدۇ. سىكارلېتچۇ...

ئەللىك توققۇزىنچى باب

ھەممە ئادەم بوننى باتلېرنىڭ بارغانسېرى ھەددىدىن ئېشىپ كېتىۋاتقانلىقىنى، قاتتىق باشقۇرمىسا بولمايدىغانلىقىنى بىلىپ تۇرۇۋاتاتتى، لېكىن يەنە ئۇنى ھەممىسى ياخشى كۆرەتتى، قاتتىق تۇتۇشقا ھېچكىمنىڭ يۈرىكى چىدىمايتتى. ئۇ دادىسى بىلەن بىللە سىرتتا يۈرگەن ئاشۇ بىرنەچچە ئاي ئىچىدە بۇزۇلۇۋالغانىدى.

شۇ جەرياندا ۋە سىكارلېت ئاغرىپ قېلىپ تاراغا كەتكەندىن كېيىن ئۇ سىكارلېتنىڭ باشقۇرۇشىدىن قۇتۇلۇپ قالغانىدى، شۇنىڭدىن باشلاپ سىكارلېت ئۇنى باشقۇرالمىي قالدى. بوننى سەل چوڭ بولغاندىن كېيىن ئىدارە قىلىشتى، جاھىللىقى ۋە

پارتىيەسى ۋە ئاق تەنلىكلەرنىڭ ئىچىدىن چىققان مۇناپىقلار قانچىلىك توسقۇنلۇق قىلسۇن، جورجىيە ئاخىر خەلقنىڭ قولىغا قايتىپ كەلدى.

جۇمھۇرىيەتچىلەرنىڭ تۇيۇقسىز ئاغدۇرۇلۇپ كېتىشى ھەممە ئادەمنى تەڭ خۇش قىلغىنى يوق، جۇمھۇرىيەتچىلەر بىلەن ئۇلارنىڭ قوللىغۇچىلىرىنىڭ ئىچىدە قاتتىق ساراسىمە پەيدا قىلدى. گېلېرتىس بىلەن ھىندوس ئالدىن خەۋەر قىلىنغان بولغاچقا، بۇلوك ئىستېپا بەرگەنلىكىنى جاكارلاشتىن بۇرۇنلا ئەسلىي جايغا قېچىپ بېرىۋالدى. قېلىپ قالغان سومكىچىلار بىلەن مۇناپىقلارنىڭ قورقۇپ جېنى چىقتى. سىكارلېتنى يوقلاپ كەلگەن خانىملار ئۇنىڭغا ھالىنى ئېيتىپ: «بۇنداق بولارنى كىم بىلدى؟ بىز تېخى ئىشتات باشلىقىنىڭ ھوقۇقىنى ناھايىتى چوڭ، بۇ يەردىن مىدىرلىمايدۇ، دەپ ئويلاپتۇق. بىز يەنە...» دەپ سۆزلەپ كېتىشتى.

سىكارلېتمۇ ھازىرقى ۋەزىيەتنىڭ تېگىگە يېتەلمەي قېلىۋاتاتتى. رېت بۇرۇنلا ئۇنى ئىشلاردىن خەۋەردار قىلىپ قويغان بولسىمۇ ھەيران ئىدى. ئۇنىڭ ئەپسۇسلىنىدىغىنى بۇلوكنىڭ كېتىپ دېموكراتىچىلارنىڭ يەنە قايتىپ كەلگەنلىكى ئەمەس ئىدى. ئۇنىڭ گېپىگە خەقلەر ئىشەنمىسۇمۇ، شىماللىقلار ھۆكۈمىتىنىڭ ئاغدۇرۇلۇپ كەتكىنىگە ئۇمۇ ئازراق خۇشال ئىدى، قايتا قۇرۇش مەزگىللىرىدە تارتقان جاپالىرى، ئارمىيە بىلەن سومكىچىلار پارتىيەسىنىڭ ئۇنىڭ پۇللىرىنى، مال - مۈلۈكلىرىنى تارتىۋېلىش ئېھتىمالىدىن كېلىدىغان ۋەھىمىلەر ھېلىمۇ ھازىرقىدەك ئېسىدە تۇراتتى. ئۇ چاغلاردا ئۇ تايانچسىز ئىدى، دائىملا قورقۇنۇچ ئىچىدە يۈرەتتى، شۇڭا ئۇلارغا ھازىرغىچە ئۆچ ئىدى. ئەمما، يەنە ئۆزىنىڭ ئامانلىقى، بىخەتەرلىكى ئۈچۈن ئۇلار بىلەن بىر يولدا مېڭىپ قالغان چاغلىرىمۇ بولغانىدى، ئۇلارنى ياخشى كۆرمىسىمۇ، ئۇلارغا ئىتائەت قىلغان، ئۆزىنىڭ دوستلىرى ۋە بۇرۇنقى تۇرمۇش ئادەتلىرى بىلەن مۇناسىۋىتىنى

ئۈزگەندى. ئەمدى ئۇ ھۆكۈمرانلار تۈگەشتى، سىكارلېتمۇ بۈلۈك ھاكىمىيەتنىڭ داۋاملىق مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشىغا پۇل تىككەندى، ئەمدى ئۇمۇ تۈگەشتى.

1871 - يىلىدىكى مىلاد بايرىمى ئون يىلدىن بېرىقى ئەڭ خۇشاللىق بىر بايرام بولدى. سىكارلېت ئەتراپىدىكىلەرگە قاراپ كۆڭلى يېرىم بولۇپ تۇرۇۋاتاتتى. ئەسلىدە ئاتلانتالىقلار ئەڭ ئۆچ كۆرىدىغان رېت بۇرۇنلا جۇمھۇرىيەتچىلەر بىلەن مۇناسىۋىتىنى ئۈزۈپ، نۇرغۇن ۋاقىت ۋە نۇرغۇن پۇلىنى جورجىيەنى قايتۇرۇۋېلىشقا قاراتقانلىقى ئۈچۈن ھازىر ھەممىنىڭ ئالغىشىغا سازاۋەر بولماقتا ئىدى. ئۇ چوڭ كوچىدا ئاتلىق كېتىۋاتىدۇ، بېغىدىن شىلەپسىنى ئېلىپ كىشىلەرگە كۈلۈپ تۇرۇپ ھۆرمەت بىلدۈرۈۋاتىدۇ. ھەممە يېرى ئاسمان رەڭ كىيىملەرگە پۈركىنىپ كەتكەن بوننى ئۇنىڭ ئالدىدا ئولتۇرىدۇ، كىشىلەرمۇ ئۇنىڭغا كۈلۈپ جاۋاب ياندۇرۇۋاتىدۇ، ئەھۋال سوراۋاتىدۇ، ئامراقلىقى كېلىپ بوننىغا قارىشىۋاتىدۇ. سىكارلېتچۇ...

ئەللىك توققۇزىنچى باب

ھەممە ئادەم بوننى باتلېرنىڭ بارغانسېرى ھەددىدىن ئېشىپ كېتىۋاتقانلىقىنى، قاتتىق باشقۇرمىسا بولمايدىغانلىقىنى بىلىپ تۇرۇۋاتاتتى، لېكىن يەنە ئۇنى ھەممىسى ياخشى كۆرەتتى، قاتتىق توتۇشقا ھېچكىمنىڭ يۈرىكى چىدىمايتتى. ئۇ دادىسى بىلەن بىللە سىرتتا يۈرگەن ئاشۇ بىرنەچچە ئاي ئىچىدە بۇزۇلۇۋالغانىدى.

شۇ جەرياندا ۋە سىكارلېت ئاغرىپ قېلىپ تاراغا كەتكەندىن كېيىن ئۇ سىكارلېتنىڭ باشقۇرۇشىدىن قۇتۇلۇپ قالغانىدى، شۇنىڭدىن باشلاپ سىكارلېت ئۇنى باشقۇرالمىي قالدى. بوننى سەل چوڭ بولغاندىن كېيىن ئىدارە قىلىشنى، جاھىللىقى ۋە

ئەركىلىكلىرىنى تۈزەشنى ئويلىغان بولسىمۇ ئۈنۈمى دېگەندەك بولمىدى. رېت ئۇنىڭ تەلپىلىرى قانچىلىك بىمەنە، ھەرىكەتلىرى قانچىلىك قىلىقسىز بولسىمۇ ئۇنى دائىم قانات ئاستىغا ئالاتتى، چوڭ ئادەمدەك كۆرۈپ، ئىختىيارىچە گەپ قىلىشلىرىغا مەدەت بېرەتتى، گەپلىرىنى بېرىلىپ ئاڭلاۋاتقاندەك، دېگەنلىرىگە بويسۇنۇۋاتقاندەك قىياپەتتە ئولتۇرۇپ كېتەتتى. نەتىجىدە بونى چوڭ ئادەملەرنىڭ گەپلىرىگىمۇ ئارىلىشىۋالدىغان، ئاڭلا - ئاڭلىمايلا دادىسىنىڭ گەپلىرىگە قارشى چىقىپ ئۇنى ئوسال ئەھۋالغا چۈشۈرۈپ قويدىغان بولۇپ قالدى، ئەمما رېت ئۇنىڭغا كۈلۈپلا قوياتتى. بەزىدە سىكارلېت ئۇنى جازالاپ ئالقىنىغا ئۇرۇپ قويسىمۇ رېت خاپا بولاتتى.

«ئەگەر ئۇ كىچىكىدىن ئوماق قىز بولمىسا، كېيىن ھېچكىم كۆزىگە ئىلمايدىغان بىرنىمە بولۇپ قالىدۇ، — دەپ ئويلايتتى سىكارلېت قىزىنىڭ ئۆز ۋاقتىدىكى ئۆزىنىڭ مەجەزگە ئوخشاش قىز بولۇپ قېلىۋاتقانلىقىنى ئېسىگە ئېلىپ، — ئۇ رېتقا شۇنچىلىك ئامراق، شۇنچا رېتلا خالايدىغان بولسا ئۇنى تۈزۈپلىشقا بولاتتى.»

لېكىن، رېتتا بالىنى سىكارلېت ئويلىغاندەك تەربىيەلەش خىيالى يوقتەك قىلاتتى. نېمىلا قىلسا ئۇنىڭ توغرا ئىدى. ئەگەر ئۇ ئاينى ئېلىپ بەر دەپ قالسا، رېتنىڭ ئاينى ئېلىپ بېرىشكە قۇدرىتى يېتىدىغان بولسا چوقۇم ئېلىپ بېرەتتى. ئۇنىڭ گۈزەل چىرايى، بۇدۇر چاچلىرى، زىنخلىرى، چىرايلىق تۇرقى، ئىشقىلىپ، ئۇنىڭ قىزىدىن ماختانمايدىغان يېرى يوق ئىدى. ئۇنىڭ شوخلۇقىنى، ۋىلىقلاپ كۈلۈشلىرىنى، دادىسىنى ياخشى كۆرۈپ ئىپادىلەيدىغان ھەرىكەتلىرىنى ياخشى كۆرەتتى، قىلىقسىزلىقلىرى بىلەن ئەركىلىكلىرىمۇ كۆزىگە چىرايلىق كۆرۈنەتتى. ئۇ شۇنداق ئوماق تۇرسا، ئۇنى چىڭ تۇتۇشقا يۈرىكى قانداق چىدىسۇن؟ ئۇ دېگەن قىزىنىڭ يۈرىكىدىكى خۇدا، قىزىنىڭ كىچىكىدە دۇنياسىنىڭ يادروسى. ئۇنىڭ ئۈچۈن

بۇنىڭدىنمۇ قىممەتلىك نەرسە بارمۇ بۇ دۇنيادا؟ ئۇ ھەرگىز قاراملىق قىلىپ قىزىنىڭ ئۇ خىل سەبىي يۈرىكىنى رەنجىتمەيدۇ.

بىر تۇرۇپ سىكارلېت قىزىنىڭ كىچىككىنە قوللىرى بىلەن دادىسىنى مەھكەم كونترول قىلىپ تۇرۇۋاتقانلىقىدىن خۇشال ئىدى ھەم تەسىرلىنەتتى. رېتقا ئوخشاش بىر ئەر كەكنىڭ دادا بولغاندىن كېيىن بۇنچىلىك دەرىجىدە جىددىي ۋە ئەستايىدىل بولۇپ كېتىشىنى كىم ئويلىغان؟ لېكىن، بەزىدە سىكارلېتنىڭ قىزىغا تارلىقى كېلىپ قالاتتى، چۈنكى ئەمدى تۆت ياشقا كىرگەن بوننى رېتنى شۇقەدەر چۈشەنەتتى ۋە باشقۇرالايتتى.

بوننى تۆت ياشقا كىرگەندىن كېيىن نېگىر ئانا، قىز يالا ئاتقا مىنمەسلىكى كېرەك ئىدى. «دادىسىنىڭ ئالدىدا ئولتۇرغاندا شامال كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكىنى قايرىۋېتىدىغان ئىشلار بولىدۇ» دەپ كوتۇلدايدىغان بولۇپ قالدى. رېت بۇ تەنقىدكە جىددىي قارىدى، چۈنكى ئۇ موماينىڭ بالىلارنىڭ تەربىيەسى توغرىلۇق قىلغان گەپلىرىگە بىر ئاز ئېتىبار بېرەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ تايدىن بىرنى سېتىۋالدى، كىچىك بىر ئېگەر ئالدى، بوننى ئېتىغا «باتلىر ئەپەندى» دەپ ئىسىم قويۇۋالدى. ئەمدى ئات مىنگەندە كىيىدىغان كىيىم سېتىۋېلىش كېرەك ئىدى. كىيىمنىڭ رەڭگىنى بوننى ئۆزى تاللىدى، كىيىملەرنىڭ رەڭگى، ئەلۋەتتە، ئاسمان رەڭ بولاتتى.

— قوزام، كۆك رەڭلىكىنى ئالماڭ، چوڭ سورۇنلارغا بارغاندا مەن شۇ رەڭدە كىيىنمەن، — دېدى سىكارلېت كۈلۈپ تۇرۇپ بوننىغا بىر كۈنى، — كىچىك بالىلار قارا رەڭدە كىيىسىمۇ بولىدۇ. — سىكارلېت ئۇنىڭ قوشۇمىسىنىڭ تۇرۇلۇپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، رېتقا قارىدى، — رېت، خۇدا ھەققى، ئۇنىڭغا كۆك رەڭنىڭ ئاسان كىر بولۇپ كېتىدىغانلىقىنى، ئۇنىڭغا مۇۋاپىق كەلمەيدىغانلىقىنى ئېيتىپ قويۇڭچۇ.

— بوپتۇ كىيىۋەرسۇن، مەينەت بولۇپ كەتسە يەنە ئېلىپ

بەرسەك بولمىدىمۇ، — دېدى رېت ئېرەنشىمەي.
شۇنداق قىلىپ، بوننىغا كۆك رەڭلىك كىيىم ئېلىپ بەردى،
شىلەپسى قارا رەڭدە ئىدى، ئۈستىدە ئۈزۈن بىر پەي
قىستۇرۇقلۇق تۇراتتى. شۇنىڭدىن كېيىن ئاتا - بالا ئىككىسى
ئۆز ئاتلىرىغا مىنىشىپ پىئاچىتېر كوچىسىدا، كېيىن - كېيىن
باشقا كوچىلاردا ئاتلىق يۈرۈشىدىغان بولدى.

كېيىن، يەنى رېت بوننىنى ئاتتا پۇختا ئولتۇرايلىغان،
ئاتنى ئوبدان باشقۇرايلىغان، قورقمايدىغان بولدى دەپ
ھېسابلىغاندا، «باتلىر ئەپەندى» گە توسۇقتىن ئاتلاپ ئۆتۈشنى
ئۆگەتمەكچى بولدى، توسۇق ئەلۋەتتە تاينىڭ پۈتتىنىڭ
ئېگىزلىكىچىلىك كېلەتتى. ئۇنى ئۆگىتىشكە پېتىتېرنىڭ
جىيەنى ۋاشنى كۈنلۈكىگە يىگىرمە بەش دوللار بېرىپ
يالىۋالدى.

تاي توسۇقتىن سەكرەشكە ئۆگىتىلىپ بولغاندىن كېيىن،
رېت بوننىنىڭ سىناپ بېقىشىغا قوشۇلۇپ ئۇنى قەۋەتلا خۇشال
قىلىۋەتتى. نەتىجىدە ئۇ تۇنجى قېتىمقى سەكرەشتىلا غەلبە
قىلدى. بىر ھەپتىدىن كېيىن ئۇ ھازىرقى توسۇقلارنىڭ
ئېگىزلىكىگە قانائەت قىلماي، توسۇقنى بىر ئىنگىلىزچىسى
ئېگىزلىتىپ بېرىشنى تەلەپ قىلىپ تۇرۇۋالدى.

— ئالتە ياشقا كىرگەندە، ئاندىن بۇنىڭدىنمۇ ئېگىزگە
سەكرەيدىغان بولىسىز، — دېدى رېت ئۇنىڭغا، — ئۇ چاغدا مەن
سىزگە يوغان ئات ئېلىپ بېرىمەن. «باتلىر ئەپەندى» كىچىك،
ئۇنداق ئېگىزدىن سەكرىسە بولمايدۇ.

— بولىدۇ، مېلانىيە ئاپمىنىڭ ھويلىسىدىكى ئەتىر
گۈللەرنىڭ ئۈستىدىن سەكرەتسەم سەكرىيەلىدى، ئۇ گۈللەر
شۇنچىلىك ئېگىز ئىدى.

— ياق، سىزنىڭ تېخى ۋاقتىڭىز بار، — رېت بۇ قېتىم ھەر
ھالدا چىڭ تۇرالىدى. لېكىن، بوننىنىڭ توختىماي دەپ
تۇرۇۋېلىشى ۋە خاپا بولۇشلىرى بىلەن رېتنىڭ ئۇ قەتئىيەتلىكى

ئاللىقاچقا ئۇچۇپ كەتتى.

— بوپتۇ، — دېدى ئۇ بىر كۈنى ئەتىگەن كۈلۈپ تۇرۇپ.
ئاندىن ئارقا ئارقا توسۇق ياغاچنى ئازراق ئېگىزلىتىپ قويدى، —
يېقىلىپ چۈشىشىڭىز مېنى تىللىمايسىز — ھە!

— ئاپا! — دەپ توۋلىدى بوننى ئاپىسىنىڭ ھۇجرىسىغا
قاراپ، — قارىغىنا، دادام توسۇقنى ئېگىزلىتىپ بەردى.
سىكارلېت بېشىنى تاراۋاتتى، قىزىنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ
دېرىزىنىڭ يېنىغا كېلىپ خۇشال توۋلاۋاتقان قىزغا قارىدى.
ئۇنىڭ ئۈستىدىكى كۆك رەڭ كىيىمى مەينەتلىشىپ غەلىتىلا
بولۇپ قالغانىدى.

«ئۇنىڭغا باشقىدىن تىكتۈرۈپ بەرمىسەم راستلا بولماي
قايتۇ، — دەپ ئويلىدى ئۇ ئىچىدە، — ئۇ كىيىمنى ئۈستىدىن
سالدۇرۇۋېتەلمەيمەن تېخى.»

— ئاپا، قارا!

— قاراۋاتمەن، سۆيۈملۈكۈم، — سىكارلېت ئۇنىڭغا قاراپ
كۈلۈپ قويدى.

رېت بوننىنى كۆتۈرۈپ ئېتىغا مىندۈرۈپ قويدى. سىكارلېت
بوننىنىڭ گەۋدىسىنى تىك تۇتۇپ تۇرۇشلىرىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭغا
قاتتىق ھەۋىسى كېلىپ ئىختىيارسىز ۋارقىراپ قويدى.

— چىرايلىق بولۇپ كېتىپسەن، قوزام!

— سەنمۇ شۇ، ئاپا! — ئۇنىڭمۇ ئاپىسىغا ھەۋىسى كېلىپ
توۋلىدى. ئاندىن «ياتلىر ئەپەندى» نىڭ قورسىقىغا كۈچەپ بىرنى
تەپكەندى، ئات شىپانگ تەرەپكە قاراپ ئۇچقاندىك يۈگۈرۈپ
كەتتى.

— ئاپا، ماڭا قاراپ تۇر — ھە! — ئۇ يەنە شۇنداق دەپ ئاتنى
قامچا بىلەن بىرنى ئۇردى.

«ماڭا قاراپ تۇر — ھە!»

سىكارلېت ئېسىگە گۈپپىدە بىر ئىش كەلگەندەك، بۇ ئىشتىن
بىر خىل ئەنسىزلىك چىقىپ تۇرۇۋاتقاندىك بولۇپ قالدى. ئۇ

نېمە ئىشتۇ؟ تېمىشقا ئېسىگە ئالمايدۇ؟ ئۇ ئېڭىشىپ، ئۇچقاندەك كېتىۋاتقان ئاتنىڭ ئۈستىدىكى قىزغا قارىدى. نەزىرى ئۇنىڭغا يېتىپ بېرىش بىلەن تەڭ يۈرىكىنى خۇددى مۇزدەك بىر نەرسە چىرمىۋالغاندەك بولۇپ كەتتى. بوننى چېپىپ كېتىۋاتاتتى، بۇدۇر چاچلىرى شامالدا يەلپۈنۈپ، ئاسمان رەڭ كۆزلىرى چاقناپ تۇرۇۋاتاتتى.

«ئۇنىڭ كۆزلىرى دادامنىڭ كۆزلىرىگە، ئېرىلاندىيەلىكلەرنىڭ كۆزلىرىگە ئوخشايدۇ، — ئويلاپ قالدى سىكارلېت، — ھەممىلا تەرىپى قۇيۇپ قويغاندەك دادامنىڭ ئۆزى.»

گېلاردنى ئويلاپ تۇرۇپلا، بايا ئېسىگە ئالالمىغان ئىشنى بىردىنلا ئېسىگە ئالدى. كۆز ئالدىدا بىردىنلا يېزا مەنزىرىسى كۆرۈنگەندەك، قۇلاقلىرىغا ئېرىلاندىيە ئاھاڭىدا ئېيتىلىۋاتقان ناخشا بىلەن تاراننىڭ يايلىقىدا ئۇچقاندەك چېپىپ كېتىۋاتقان ئاتنىڭ تۇياق ئاۋازى، ھازىر قىزى توۋلىغاندەك قوپالراق ئاۋازدا: «ئېلىپ، ماڭا قاراپ تۇرۇڭ - ھە!» دەپ توۋلىغان ئاۋاز ئاڭلانغاندەك بولدى.

— ياق! — جېننىڭ بارىچە ۋارقىرىدى سىكارلېت، — ياق! بوننى، سەكرىمە!

ئۇ دېرىزىدىن بېلىگىچە چىقىپ تۇرۇپ توۋلاۋاتقان شۇ مىنۇتتا، توسۇق ياغاچنىڭ قاراس - قۇرۇس قىلىپ سۇنغان ۋە رېتنىڭ ئەنسىز توۋلىغان، كۆك رەڭ كىيىملەرنىڭ يەرگە چۈشكەن، ئاتنىڭ يەرگە يىقىلغان ئاۋازلىرى قوشۇلۇپ دەھشەتلىك بىر گۈلدۈرماما ئاڭلاندى. ئاندىن «باتلىر ئەپەندى» ئورنىدىن تەستە تۇرۇپ، ئېگەر ئۈستىدە ئادەم يوق، ئۆزى يالغۇز ئۇچقاندەك چېپىپ كەتتى.

بوننى ئۆلۈپ كېتىپ ئۈچىنچى كۈنى كەچتە ئېگىز ئانا مېلانىيە خانىمىزنىڭ ئاشخانىسىغا كىرىپ كەلدى. ئۇنىڭ پۈتەندىن تارتىپ بېشىغىچە ھەممە يېرى قارىلىق كىيىملەر بىلەن

پۇركىنىپ كەتكەندى. پۇرلىشىپ كەتكەن كۆزلىرىنىڭ ئىچى بىلەن تېشى قىزىرىپ قان قۇيۇلغاندەك بولۇپ كېتىپتۇ. پۈتۈن ۋۇجۇدىدىن ئەلەم، قايغۇ چىقىپ تۇرىدۇ. قورۇق چۈشكەن چىرايى قېرى مايمۇندەك ئەنسىز، ئەمما ئاللىبۇرۇن بىر قارارغا كېلىپ بولغاندەك قەتئىي.

ئۇ دىلىسىغا بوش ئاۋازدا بىر نېمىلەرى دېۋىدى، دىلىسى بېشىنى لىڭشىتىپ قويدى، ئاندىن قولىدىكى تەخسىنى قويۇپ تاماق يەيدىغان ئۆيگە چىقىپ كەتتى. ئۇزاق ئۆتمەي مېلانىيە ئاشخانىغا كىردى، قولىدا سالىفتكا، چىرايى ئەنسىز ئىدى.

— سىكارلېت خانقىز ئۇ...

● سىكارلېت خانقىز ھازىر تىنچلىنىپ بۇرۇنقى ھالىتىگە كېلىپ قالدى، — دېدى نېگىر ئانا، — تاماق ۋاقتىدا سىزنى ئاۋارە قىلماسلىقىم كېرەك ئىدى، مېلانىيە خانقىز، ئەمما ئىچىمدىكى گەپنى دەۋەتكۈچە ئالدىراپ كەتتىم.

— كەچلىك تاماقنى سەل تۇرۇپ يېسەكمۇ بولىدۇ، — دېدى مېلانىيە دىلىسىگە، — دىلىسى، تاماقنى باشقىلارغا بېرىۋەرگىن، ئانا، سىز مەن بىلەن يۈرۈڭ.

نېگىر ئانا مېلانىيەنىڭ كەينىدىن مېڭىپ تاماقخانىنىڭ سىرتىدىن ئايلىنىپ ئۆتتى. تاماقخانىنىڭ ئوچۇق تۇرغان ئىشىكىدىن ئاشلىپىنىڭ ئۈستەلنىڭ بېشىدا، بېئو بىلەن سىكارلېتنىڭ ئىككى بالىسىنىڭ ئىككى ياندا ئولتۇرغانلىقىنى كۆردى. ۋاد بىلەن ئېللا ناھايىتى خۇشال ئىدى، مېلانىيە ھاممىسى بىلەن بۇنچە ئۇزاق تۇرغانلىقى ئۇلار ئۈچۈن بايرام بولغانىدى، مېلانىيە ھاممىسى ئۇلارغا شۇنداق مېھرىبان ئىدى، ھازىر تېخىمۇ شۇنداق بولۇۋاتاتتى. سىڭلىسىنىڭ ئۆلۈپ كەتكەنلىكى ئۇلارغا ھېچقانداق تەسىر قىلمىغاندەك قىلاتتى. بونى ئاتتىن يىقىلىپ چۈشكەندىن كېيىن ئاپىسى كۆپ يىغلاپ كېتىپ، ئۇلارنى مېلانىيە ھاممىسى ئۆيىگە ئەكېلىۋالغانىدى.

مېلانىيە نېگىر ئانىنى تۆت تېمى كىتاب بىلەن توشقان

ھۇجرا ئۆيگە باشلاپ كىرىپ ئىشىكنى يېپىپ قويدى. ئاندىن ئۇنى ساقاغا ئولتۇرغۇزدى.

— كەچلىك تاماقتىن كېيىن ئۇ تەرەپكە ئۆتمەكچىدىم، — دېدى ئۇ، — كاپىتان باتلىرنىڭ ئاپسىمۇ كەلدى. بونىپىنى ئەتە يەرلىكىدە قويۇۋەتسەك بولار دەيمەن.

— ھازىر گەپ دەل شۇنىڭدا، — دېدى نېگىر ئانا، — مېلانىيە خانقىز، بىز زادىلا ئامال قىلالمىدۇق، سىزنى ياردەم بېرەمدىكىن دەپ كېلىشىم ئىدى. بۇ دۇنيانىڭ ھەممىلا ئىشى يۈرەكنى ئېزىدىغان ئىشلار ئىكەنغۇ.

— سىكارلېت ئاغرىپ قالدىمۇ؟ — ئالدىراپ سورىدى مېلانىيە، — بونى... سىكارلېتنى ناھايىتى ئاز كۆرمىسەن، ئۆيىنى تاقىۋېلىپ سىرتقا چىققىلى ئۇنىمايدۇ، كاپىتان باتلىر كۆپرەك سىرتقا چىقىپ كېتىدۇ...

بىردىنلا موماينىڭ كۆزلىرىدىن ياش قۇيۇلۇپ كەتتى. مېلانىيە ئىتتىك يېنىغا بېرىپ مۇرىسىگە بوش ئۇرۇپ قويدى. بىر ئازدىن كېيىن موماي كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكى بىلەن كۆزلىرىنى سۈرتتى.

— بىزگە چوقۇم ياردەم بېرىڭ، مېلانىيە خانقىز. مەن ھەممە كۈچۈمنى ئىشقا سالىدىم، لېكىن ئامال قىلالمىدىم. — سىكارلېت خانقىز...

نېگىر ئانا قەددىنى رۇسلاپ قويدى.

— مېلانىيە خانقىز، سىزمۇ سىكارلېتنى مەندەك ئوبدان چۈشىنىسىز. ئۇ قىز بەرداشلىق بېرىشكە توغرا كەلگەن چاغدا، خۇدا ئۇنىڭغا شۇنداق بىر كۈچ ئاتا قىلامدىكىن، ئۆزىنى تۇتۇۋالالايدۇ. بۇ ئىش ئۇنىڭ يۈرەك - باغرىنى قاتتىق ئېزىۋەتتى، شۇنداقتىمۇ ئۇ ئۆزىنى تۇتۇۋالالدى. مەن ئۇنىڭ ئەمەس، رېت ئەپەندىنىڭ ئىشى بىلەن كەلدىم.

— ھەر قېتىم ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈشەي دەپ بارسام شەھەرگە

كېرىپ كەتكەن، يا بولمىسا ئىشىكىنى ئىچىدىن ئىلىۋېلىپ
ئۆيىدە ئولتۇرۇۋالغان بولىدۇ... سىكارلېتتىن سورسام بىر
ئېغىز مۇ گەپ قىلمايدۇ... ئېيتقىنا، ئانا، نېمە ئىش، قولىمدىن
كەلسىلا ياردەم قىلىمەن.

موماي قولىنىڭ كەينى بىلەن بۇرنىنى سۈرتۈپ قويدى.
— بايا مەن سىكارلېت خانقىزنىڭ ھەرقانداق ئىشقا
بەرداشلىق بېرەلەيدىغانلىقىنى دېدىم، چۈنكى بۇنداق ئىشلار
ئۇنىڭ بېشىدىن كۆپ ئۆتكەن. لېكىن، رېت ئەپەندى ئۇنداق
ئەمەس ئىكەن، ئۆزى خالىمىسا ھەرقانداق ئىشنى كالىسىدىن
چىقىرىۋېتەلمەيدىكەن، شۇياقنىڭ ئىشى بىلەن كەلدىم.
— بىراق...

— مېلانىيە خانقىز، بۈگۈن ئاخشام سىز چوقۇم مەن بىلەن
ئۇ يەرگە بىللە بېرىڭ، — موماينىڭ تەلەپپۇزى بەكمۇ جىددىي
ئىدى، — رېت ئەپەندى سىزنىڭ گېپىڭىزنى ئاڭلاپ قالسا ئەجەب
ئەمەس، ئۇ سىزنى بەك چوڭ بىلىدۇ.

— ئانا، زادى نېمە ئىش؟ سىز نېمىگە قارىتا بۇنداق دەيسىز؟
موماي يەنە قەددىنى رۇسلاپ قويدى.

— مېلانىيە خانقىز، رېت ئەپەندى... ئېلىشىپ قالدى،
بونېنىڭ جەستىنى ئېلىپ كېتىشىمىزگە پەقەتلا
ئۇنىمايۋاتىدۇ.

— ئېلىشىپ قالدى؟ ئانا، بۇ مۇمكىن ئەمەس!
— يالغان سۆزلىگىنىم يوق، راست گەپ، ئۇ بونېنى
يەرلىكىدە قويدۇرمايۋاتىدۇ. بايا ماڭا، بونېنىڭ ئۆلگىنىگە تېخى
بىر سائەت بولمىدى، دېدى.

— ئۇ ئۇنداق قىلماسلىقى... مۇمكىن ئەمەس...

— شۇنىڭغا ئۇياقنى ئېلىشىپ قالدىمىكىن دەيمەن.

— ئەمما، نېمە ئۈچۈن...

— مېلانىيە خانقىز، سىزگە بولغان ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى
سۆزلەپ بېرەي، بۇ گەپلەرنى باشقا ئادەمگە دېگىلى بولمايدۇ. بىز

بىر ئاڭلىنىڭ ئادەملىرى بولۇپ قالدۇق، ئۇنىڭ ئۈستىگە بۈگۈنكىلەرنى دېگۈدەك ئادەممۇ پەقەت سىزلا. سىزمۇ بىلىسىز، ئۇياق قىزىنى تولىمۇ ياخشى كۆرەتتى، مەن ئاق تەنلىك ياكى قارا تەنلىك بولسۇن، بالىسىنى ئۇنىڭچىلىك ياخشى كۆرىدىغان ئادەمنى كۆرۈپ باقمىغان. مادې دوختۇر بوننېنىڭ بوننېنىڭ ئۈزۈلۈپ كەتكەنلىكىنى دېۋىدى، ئۇ قورقۇپ كېتىپ ساراڭ بولۇپ قالدى، مىلتىقنى ئېلىپ يۈگۈرۈپ چىقىپلا ئۇ بىچارە ئاتنى ئېتىۋەتتى. ۋاي خۇدايىم، مەن تېخى ئۇنى ئۆزىنى ئېتىۋالىدىغان ئوخشايدۇ دەپ ئويلاپتىمەن. شۇ ئارىلىقتا سىكارلېت خانقىز ھوشىدىن كەتتى، قوشنىلارمۇ كىرىپ ئۆيگە پاتماي كېتىشتى، لېكىن رېت ئەپەندى بوننېنى مەھكەم قۇچاقلىۋېلىپ قويۇۋەتمىدى، يۈز - كۆزلىرىدىكى قانلارنى يۇيۇۋېتەي دېسەممۇ ئۈنىمىدى. بىر چاغدا سىكارلېت خانقىز ھوشىغا كېلىپ ئاندىن يۈرىكىم ئورنىغا چۈشتى. مەن ئۇلارنى بىر - بىرىگە تەسەللى بېرىشىدۇغۇ دەپ ئويلىغانىدىم، — موماي يەنە بىر قېتىم كۆز يېشى قىلدى، بۇ قېتىم يېشىنى سۈرتىمىدى، — ئەمما سىكارلېت ھوشىغا كېلىپ ئۇنىڭ ھۇجرىسىغا چىقىپلا، رېت ئەپەندىنىڭ بوننېنى قۇچاقلاپ ئولتۇرغانلىقىنى كۆرۈپ: «قىزىمنى تۆلەپ بەر، ئۇنى سەن ئۆلتۈرۈۋەتتىڭ!» دەپ تۈۋلەپ كەتتى.

— ھە! ياق، ئۇنداق دېسە بولمايدۇ!

— شۇ ئەمەسمۇ! ئۇ شۇنداق دېدى. رېت ئەپەندىگە ئىچىم ئاغرىپ مەنمۇ يىغلاپ كەتتىم. ئۇنىڭ شۇ چادىكى تۇرقىنى كۆرگەن ئادەمنىڭ ئىچى سىيرىلىپ كېتەتتى. مەن: «بالىنى ماڭا بېرىڭ، كىچىك خانقىزنىڭ بۇنداق تۇرىۋېرىشىگە چىدىماي قېلىۋاتمەن» دېدىم. بالىنى ئۇنىڭدىن ئېلىپ ئۆزىنىڭ ئۆيىگە ئەكىرىپ يۈزىنى يۇيۇۋەتتىم. ئۇلارنىڭ پاراڭلىرى قولىقىمغا كىرىپ تۇرۇۋاتاتتى. سىكارلېت خانقىز ئۇنى، قاتىل، ئاتنى شۇنچە ئېگىز يەردىن ئاتلىتىپ ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتتىڭ، دېدى، رېت ئەپەندى سىكارلېت خانقىزنى، سېنىڭ بالىلار بىلەن كارىڭ يوق.

كۆيۈنمەيسەن، دەپ ئەيىبلدى...

— بولدى، گەپ قىلما، ئانا! ماڭا ھېچنېمە دەپ بەرمە. بۇ ئىشلارنى ماڭا دەپ بەرمىسەڭ بولاتتى، — توۋلاپ كەتتى مېلانىيە. موماي سۆزلەپ بېرىۋاتقان ئۇ كۆرۈنۈشلەر ئۇنىڭ يۈرىكىنى پارە- پارە قىلىۋەتكەندى.

— سىزگە بۇ ئىشلارنى سۆزلەپ بېرىشىمۇ ھاجەتسىز ئىدى، لېكىن ئىچىمگە سىغدۇرالمىدىم. رېت ئەپەندى بوننىنىڭ جەستىنى ئۆزىنىڭ كارىۋىتىغا يانقۇزۇۋالدى. سىكارلېت خانقىز، گىروبقا سېلىپ مېھمانخانا ئۆيىگە قويۇپ قويمايلى، دېۋىدى، رېت ئەپەندى ئاچچىقىدا: «ئۇ مېنىڭ ئۆيۈمدە يېتىشى كېرەك!» دەپ توۋلاپ، ئۇنى ئۇرۇۋەتكىلى تاس قالدى. ئاندىن ماڭا قاراپ: «ئانا، مەن سىرتقا چىقىپ قايتىپ كەلگۈچە ئۇنىڭغا سىز قاراپ تۇرۇڭ!» دېدى ۋە شۇ چىقىپ كەتكەنچە گۈگۈم چۈشكەندە قايتىپ كەلدى. غەرق مەست ئىدى، ئەمما ئۆزىنى باشقۇرالايتتى. ئۇ سىكارلېت خانقىزغىمۇ، پىتتىي خانقىزغىمۇ، ئۆيىدىكى باشقا خانىملارغىمۇ قارىماي ئۈدۈل ئۆزىنىڭ ھۇجرىسىغا كىرىپ مېنى توۋلىدى. مەن دەررۇ يېنىغا كىردىم. ئۆيىنىڭ ئىچى قاراڭغۇ ئىدى، دېرىزىلەرمۇ يېپىقلىق بولغاچقا، ئۇنى دەرمەھەل كۆرەلمەي قالدىم. ئۇ ماڭا: «دېرىزىلەرنى ئېچىۋېتىڭ، ئۆي بەكمۇ قاراڭغۇ ئىكەن» دېدى. مەن دەرھال دېرىزىلەرنى ئېچىۋەتتىم. بىر چاغدا قارىسام، ئۇ ماڭا تىكىلىپلا قاپتۇ، چىرايى بۆلەكچىلا، قورقۇپ تىترەپ كەتتىم. «چىراغ كەلتۈرۈڭ! كۆپرەك كەلتۈرۈپ ھەممىسىنى يېقىۋېتىڭلار. پەردىلەر چۈشۈرۈلمىسۇن، دېرىزىلەرنىمۇ ئەتمەڭلار. سىز بوننى خانقىزنىڭ قاراڭغۇدىن قورقىدىغانلىقىنى بىلمەيسىز؟»

مېلانىيە ئالاقىدە بولۇپ كېتىۋاتقان كۆزلىرىنى موماينىڭ كۆزلىرىگە تىكتى، موماي بېشىنى لىڭشىتىپ قويۇپ گېپىنى قىلىۋەردى.

— ئۇ، بوننى خانقىز قاراڭغۇدىن قورقىدۇ، دېگەن گەپنى

ئالاھىدە دەپى.

موماي ئىختىيارسىز تىترەپ كەتتى.
— مەن ئۇنىڭغا بىر باغلام شام ئەكىرىپ بەردىم، ئاندىن ئۇ مېنى چىقىرىۋېتىپ ئىشىكنى ئىچىدىن ئىلىۋالدى. سىكارلېت خانقىز ئىشىكنى چەكسىمۇ ئېچىپ بەرمەي، ئىككى كۈن بونىنىڭ جەستىگە ھەمراھ بولۇپ ئولتۇردى. ئۇنى يەرلىكىدە قويۇشنىڭ گېپىنى پەقەتلا قىلمىدى. ئەتىگىنى ئىشىكنى تېشىدىن قۇلۇپلاپ ئاتلىق شەھەرگە كىرىپ كېتىدۇ، ئاخشىمى غەرق مەست يېنىپ كېلىپ ئىشىكنى يەنە ئېتىۋېلىپ، يېمەي، ئىچمەي، ئۇخلىماي كېچىچە تۈنەپ چىقىدۇ. ئاپىسى باتلىپ خانىمىمۇ چارلىستوندىن ئۆلۈمگە دەپ ئالاھىدە كەلدى، سۇڭىلېن خانقىز بىلەن ئېرى ۋىلمۇ تارادىن كەلدى، لېكىن رېت ئەپەندى ئۇلارغا قارايمۇ، گەپ قىلىپمۇ قويمىدى. مېلانىيە خانقىز، ئاجايىپ بىر قورقۇنچلۇق ئىش بولۇۋاتىدۇ، ئۇششاق سۆزلەرمۇ كۆپىيىپ كېتىدىغان بولدى.

— بۈگۈن كەچتە، — موماي يەنە گېپىدىن توختاپ قېلىپ قولى بىلەن بۇرنىنى سۈرتۈپ قويدى، — رېت ئەپەندى سىرتتىن قايتىپ كەلگەندە سىكارلېت ئۇنىڭ ئۆيىگە بىللە كىرىپ ئەتە بالىنى يەرلىكىدە قويۇۋەتمەكچى بولۇۋاتقانلىقىنى دېۋىدى: «ئەگەر شۇنداق قىلىدىغانغا پېتىنىدىغان بولساڭ، ئەتە سېنى بوغۇزلىۋېتىمەن» دەپى.

— ئاھ، ئۇ چوقۇم ساراڭ بوپتۇ.

— شۇ ئەمەسمۇ، خانقىز. كېيىن ئۇلارنىڭ ئاۋازى پەسلەپ كېتىپ زادىلا ئاڭلىيالمىدىم، رېتنىڭ، بونى خانقىز قاراڭغۇدىن قورقىدۇ، گۆرنىڭ ئىچى قاراڭغۇ دېگىنىنىلا ئاڭلاپ قالىدىم. سىكارلېت خانقىز: «بالىنى ئۆزۈڭ ئۆلتۈرۈپ قويۇپ، ئەمدىلىكتە ئۆزۈڭنى ياخشى نىيەتلىك قىلىپ كۆرسەتمەكچىمۇ؟» دېۋىدى، ئۇ: «مېنى راستلا كەچۈرمەمسىز؟» دەپ سورىدى. سىكارلېت خانقىز: «كەچۈرمەيمەن، ئۇنىڭ ئۈستىگە بونىنى ئۆلتۈرۈپ

قويغاندىن كېيىن قىلمۇۋاتقان ئىشلىرىڭدىن تېخىمۇ يىرگىنىمەن، شەھەردىكى ھەممە خەق سېنى تىللاۋاتىدۇ. كەچكىچە مەستلا يۈرسەن، ئۇنىڭدىن باشقا، ئۇ يەرلەردە قىلىپ يۈرگەن ئىشلىرىڭنى مېنى بىلمەيدۇ دەپ ئويلىغان بولساڭ، ئۇ چاغدا سەن ئۇچىغا چىققان ئەخمەق ئادەم. مەن سېنىڭ ئۇ پاسكىنىنىڭ... بېللى ۋاتلىنىڭ قېشىغا بېرىۋاتقىنىڭنى بىلىپ تۇرۇۋاتمەن!» دېدى.

— ئاھ، ئانا، ئۇ مۇمكىن ئەمەس.

— راست ئىكەن، خانقىز، سىكارلېت خانقىز شۇنداق دېدى، ئۇنىڭ پاكىتلىرىمۇ بار. بىز نېگىرلار نۇرغۇن ئىشلارنى ئاق تەنلىكلەردىن تېز ئاڭلايمىز. مەنمۇ ئۇنىڭ شۇ يەرگە بارىدىغانلىقىنى ئاڭلىغان، ئەمما ھېچكىمگە تىنمىغان، رېت ئەپەندىمۇ ئىنكار قىلمىدى. «راست، خانىم، مەن شۇ يەرگە بېرىپ تۇرۇۋاتمەن. ئۇنىڭغا كۆڭلىڭىزنى يېرىم قىلماڭ. چۈنكى، سىز ئۇنداق ئىشلارغا مەيلى دەيسىز ئەمەسمۇ؟ دوزاخقا ئوخشايدىغان بۇ ئۆيگە قارىغاندا ئۇ يەر جەننەت. ئۇنىڭ ئۈستىگە بېللى كۆڭلى ياخشى ئايال، مېنى ئۆزۈڭنىڭ بالىسىنى ئۆزۈڭ قەستلەپ ئۆلتۈرۈۋەتتىڭ دېمەيدۇ» دېدى رېت ئەپەندى.

— ئاھ! — مېلانىيە بۇ ئازابىلارغا چىدىماي ئىختىيارسىز توۋلاپ كەتتى.

مېلانىيەنىڭ تۇرمۇشى خاتىرجەم، خۇشال ئۆتۈۋاتقاچقا، ئەتراپىدىكىلەرمۇ ۋاي دەپ، بىر - بىرىگە كۆيۈنۈپ ئىناق - ئېجىل تۇرۇۋاتقاچقا، ئۇ نېگىر ئانىنىڭ بۇ دېگەنلىرىنى چۈشەنمەيتتى ھەم ئۇنىڭغا ئىشەنمەيتتى. ئەمما، ئادەم يالىڭاچ تەننى كۆرۈپ قالسا ئۇنى ئېسىدىن چىقىرىۋالغانغا ئوخشاش، بىر ئىشنى ئاڭلاپ قالسا زادىلا خىيالدىن نېرى قىلالمايتتى. رېت باتلىرىنىڭ بېشىنى ئۆزىنىڭ تىزلىرى ئۈستىگە قويۇپ تۇرۇپ بېللى ۋاتلىن ھەققىدە قىلغان گەپلىرىمۇ شۇنداق بولدى.

شۇ چاغدىكى گەپلىرىدىن قارىغاندا، ئۇ سىكارلېتنى ياخشى كۆرىدۇ. مېلانىيەنىڭ شۇ كۈنى ئۇنىڭ ئاشۇنداقلىقىنى خاتا چۈشىنىپ قېلىشى مۇمكىن ئەمەس. ئەلۋەتتە، سىكارلېتمۇ ئۇنى ياخشى كۆرىدۇ. شۇنداق تۇرۇقلۇق ئۇ ئىككىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدا قانداق سۈركىلىشلەر يۈز بەرگەندۇ؟ ئەر - خوتۇن تۇرۇپ بىر - بىرىگە شۇنچىمۇ رەھىمسىز بولۇپ كېتەمدۇ.

موماي سۆزىنى يەنە داۋام قىلدى:

— بىر ئازدىن كېيىن، سىكارلېت خانقىز ئۇنىڭ يېنىدىن يېنىپ چىقتى. چىرايى سارغىيىپ كەتكەن، چىشلىرى كىرىشىپ قالغانىدى. مېنى كۆرۈپ: «ئانا، ئەتە بونىپنى يەرلىكىدە قويمىز!» دېدى. بۇ گەپنى ئاڭلاپ يۈرىكىم سېلىپ كەتتى، چۈنكى ئۇ دېگىنىنى قىلماي قويمايتتى. رېت ئەپەندىمۇ شۇنداق: يەنە تېخى ئۇ، شۇنداق قىلىدىغان بولساڭ بوغۇزلىۋېتىمەن، دېگەن. مەن نېمە قىلىشىمنى بىلمەي قالدىم. مېلانىيە خانقىز، ئىچىمدىن چىقىرالماي يۈرگەن بىر ئىش بار، بونىپ خانقىزنى قاراڭغۇدىن قورقىدىغان قىلىپ قويغان ئادەم مەن ئىدىم.

— ئانا، ئۇنىڭغا ھېچنېمە بولمايدۇ... ھازىر ھېچ گەپ يوق.

— گەپ بار، خانقىز، پۈتۈن ئاۋازچىلىك شۇنىڭدىن چىققان، شۇنىڭ بىلەن مەن، رېت ئەپەندى ئۆلتۈرۈۋەتسىمۇ مەيلى، ئۇنىڭغا بۇ گەپنى دەپ قوياي دەپ ئويلاپ قېشىغا كىرىپ: «رېت ئەپەندى، بىر ئىشىمنى سىزگە ئىقرار قىلماقچىدىم» دېۋىدىم، ئۇ ساراڭغا ئوخشاش ئىتتىك كەينىگە بۇرىلىپ: «چىقىپ كەت!» دەپ توۋلىدى. ۋاي خۇدايىم، مەن ئەزەلدىن بۇنداق قورقۇپ باقمىغان. شۇنداقتىمۇ ئۇنىڭغا، «رېت ئەپەندى، گېپىمنى ئاڭلاپ بېقىڭ، ئۇ مېنى ئۆلتۈرۈۋەتسىڭىزمۇ بولىدىغان ئىش ئىدى، بونىپ خانقىزنى مەن قاراڭغۇدىن قورقىدىغان قىلىپ قويغان» دېدىم - دە، بېشىمنى ساڭگىلىتىپ ئۇنىڭ تايىقىنى ساقلاپ تۇردۇم. لېكىن، ئۇ ھېچنېمە دېمىدى. ئاندىن مەن يەنە: «ئۇنى قەستەن قىلغىنىم يوق، رېت ئەپەندى، ئۇ قىز ھېچنېمىدىن قورقمايتتى،

باشقىلار ئۇخلاپ قالغاندا كارىۋاتتىن چۈشۈۋېلىپ قاراڭغۇدا ئۆيىنىڭ ئىچىدە يالاڭ ئاياغ مېڭىپ يۈرەتتى، شۇنىڭ بىلەن مەن سوغۇق ئۆتۈپ ئاغرىپ قالمىسۇن دەپ ئەنسىرەپ، ئۇنىڭغا قاراڭغۇدا جىن - ئالۋاستىلار كېلىدۇ، دەپ قويۇپتىمەن» دېدىم. ئۇ قانداق قىلدى، بىلەمسىز؟ ئۇ يېنىمغا كېلىپ مۇلايىملىق بىلەن قوللىرىنى مۈرەمگە قويدى. ئۇنىڭ ماڭا تۇنجى قېتىم شۇنداق قىلىشى ئىدى. ئاندىن ماڭا: «ئۇ باتۇر ئىدى، شۇنداقمۇ؟ قاراڭغۇدىن باشقا ھېچنەرسىدىن قورقمايتتى» دېدى. مەن ئۆزۈمنى باسالماي يىغلاپ كەتتىم. ئۇ دولامغا بوش ئۇرۇپ قويۇپ: «بولدى، ئانا، يىغلىماڭ. بۇ ئىشنى دەپ قويغىنىڭىزدىن خۇشال بولدۇم. مەن سىزنىڭ بونىپىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىم. ئىزنى بىلىمەن. ئۇنى ياخشى كۆرگەندىكىن بولدى. ئەڭ مۇھىم نەرسە كۆڭۈل» دېدى. بۇ گېپىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن يۈرىكىم تېخىمۇ يوغىناپ: «رېت ئەپەندى، بالىنى يەرلىكىدە قويدىغان ئىشنى قانداق قىلىمىز؟» دېۋىدىم، شۇئان ئۇنىڭ كۆزلىرى پىيا - لىدەك بولۇپ ماڭا تۈۋلەپ كەتتى: «ۋاي خۇدايىمەي! مەن تېخى باشقىلار چۈشەنمىسىمۇ، سىزنى مېنى چۈشىنىدۇ دەپ ئويلايتىدە كەنمەن. مېنىڭ بالام قاراڭغۇدىن قورقىدىغان تۇرسا ئۇنى يەنە قاراڭغۇ يەرگە ئاپىرىپ قويىمەنمۇ؟ مەن ھازىر ئۇنىڭ قاراڭغۇدىن قورقۇپ ۋارقىراۋاتقان ئاۋازىنى ئاڭلاپ تۇرۇۋاتىمەن، مەن ئۇنى ھەرگىز قورقۇتمايمەن.» مېلانىيە خانقىز، مەن ئۇنىڭ ساراڭ بولۇپ قالغانلىقىنى شۇ چاغدا بىلىدىم. ئۇ ھاراقلا ئىچىدۇ. ئۇخلىشى، تاماق يېيىشى كېرەك ئىدىغۇ؟ ئەمما، ئۇ ئىشلارنىڭ بىرسىنىمۇ قىلمايدۇ. ئۇ راستلا ساراڭ بولۇپ قالدى. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ مېنى: «يوقلىڭ» دەپ ئۆيىدىن ئىتتىرىپ چىقىرىدە ۋەتتى.

پەلەمپەيدىن چۈشۈۋېتىپ ئۇنىڭ، بونىپىنى يەرلىكىدە قويمايمىز دېگىنىنى، سىكارلېت خانقىزنىڭ ئەتە قويۇۋېتىمىز،

دېگىنىنى ئويلاپ چۈشتۈم. قولۇم - قوشنىلارمۇ شۇ گەپنى قىلىشىدۇ. ھەممىسىنىڭ ئاغزىدا شۇ گەپ، شۇنىڭ بىلەن سىز ئېسىمگە كېلىپ ئالدىڭىزغا كەلدىم، بىزگە ياردەم بەرمىسىڭىز بولمايدۇ.

— ئانا، مەن ئۇدۇللا بېرىپ بۇ گەپنى دېسەم بولمايدۇ.

— سىز دېمىسىڭىز كىم دەيدۇ؟

— ئۇنىڭغا مېنىڭ نېمە ئامال م بار، ئانا؟

— مېلانىيە خانقىز، مەنمۇ ئامال قىلالىدىم. سىزنىڭ ئاماللىڭىز بار، رېت ئەپەندى بىلەن پاراڭلىشالايسىز، ئۇ سىزنىڭ گېپىڭىزنى ئاڭلايدۇ، سىزنى ھۆرمەت قىلىدۇ. بەلكىم سىز بىلمەسلىكىڭىز مۇمكىن، ئەمما مەن بىلىمەن. ئۇنىڭ سىزنى، مەن بىلىدىغان ئاياللارنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ ئۇلۇغ ئايال، دېگەنلىكىنى ئۆز قولىقىم بىلەن ئاڭلىغان.

— بىراق...

مېلانىيە نېمە قىلىشىنى بىلمەي ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى. رېت باتلىر بىلەن يۈزمۇ يۈز تۇرۇپ پاراڭلىشىشنى، نېگىر ئانا سۈرەتلەپ بەرگەن دەرىجىدە تەلۋىلەشكەن بىر ئادەمگە گەپ يېگۈزۈشتى، ئۇ ئوماق قىزنىڭ جەستى قويۇلغان يوپپورۇق ئۆيگە كىرىشنى ئويلىسا ئۇنى تىترەك بېسىپ كېتەتتى. ئۇ قانداق قىلىشى كېرەك؟ قانداق گەپلەر بىلەن رېتنىڭ ئازابقا پاتقان يۈرىكىگە مەلھەم بولالايدۇ؟ ئۇنى ئەقلىنى قايتا ئىشقا سالىدىغان قىلالايدۇ؟ ئۇ نېمە قىلىشىنى بىلمەي تۇرغان شۇ ئارىلىقتا ئۆيىنىڭ سىرتىدىن ئوغلىنىڭ خۇشال كۈلۈۋاتقان ئاۋازى ئاڭلاندى. ئۈشتۈمتۈتلا، مېنىڭ ئوغلۇم ئۆلۈپ قالسىچۇ؟ دېگەن بىر يامان خىيال يۈرىكىگە خەنجەردەك بېرىپ تەگدى. ئانىنىڭ ئوغلى بېئونىڭ كىچىككىنە گەۋدىسى كارىۋاتتا مۇزدەك بولۇپ ياتسا، بارلىق كۈلكىلىرى مەڭگۈگە ئۆچسە ئۇ قانداق بولۇپ كېتەر؟

— ئاھ! — ئۇ ئىختىيارسىز چىرقىراپ كېتىپ، خىيالىدا ئوغلىنى باغرىغا مەھكەم بېسىۋالدى ۋە شۇندىلا رېتنىڭ ھازىرقى ھالىتىنى چۈشەندى. ئەگەر بېئۇ ئۆلۈپ قالىدىغان بولسا ئۇ ئۇنى ئاشۇ قاراڭغۇ يەرنىڭ تېگىگە كۆمۈپ قويارمۇ؟

— ئاھ، بىچارە كاپىتان باتلىر! — تۈۋلاپ كەتتى ئۇ، — مەن ھازىرلا باراي، ھازىرلا بېرىپ ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈشەي.

ئۇ ئىتتىك تاماقخانغا كىرىپ ئاشلىقىغا بىرنەچچە ئېغىز گەپ قىلدى، ئاندىن ئوغلىنى چىڭ قۇچاقلاپ، ھاياجان بىلەن ئالتۇن رەڭ چاچلىرىغا سۆيۈپ كەتتى، بالا چۈشەنمەي قورقۇپ كېتىۋاتاتتى.

مېھلىنىيە شىلەپسىنىمۇ كىيمەي، شارپىسى قولىدا، ئۆيدىن چىقىپ ئارقا - ئالدىغا قارماي مېڭىپ كەتتى. نېگىر ئانا يېتىشەلمەي قالدى. سىكارلېتنىڭ ئۆيىگە بارغاندىن كېيىنمۇ پەستە تۇرغان پىتتىي خانقىز، باتلىر خانىم، ۋىل ھەم سۇئېللىبلار بىلەن باش لىڭشىتىپلا سالاملىشىپ قويۇپ ئۇدۇل ئۈستىگە ماڭدى، نېگىر ئانا پايپاسلاپ كەينىدىن يۈگۈرۈپ دېگۈدەك كېتىۋاتاتتى. سىكارلېتنىڭ مەھكەم تاقاقلىق تۇرغان ئىشىكىنىڭ ئالدىدا بىردەم تۇرۇپ قالدى. نېگىر ئانا دەررۇلا:

— ياق، خانقىز، كىرمەڭ، — دېدى.

شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۇ يەردىن ئاستا كېتىپ رېتنىڭ ئۆيىنىڭ ئالدىغا كەلدى. ئۇ يەردىمۇ خۇددى قېچىپ كېتىشىنى ئويلاۋاتقاندا ئىككىلىنىپ بىردەم تۇرۇپ قالدى. بىر ئازدىن كېيىن خۇددى تۇنجى قېتىم جەڭگە كىرىۋاتقان جەڭچىگە ئوخشاش قەتئىي نىيەتكە كېلىپ ئۇنىڭ ئىشىكىنى چەكتى ۋە:

— ئىشىكىنى ئېچىڭ، كاپىتان باتلىر، مەن ۋىلكېس خانىم، بوننېنى كۆرگىلى كەلدىم، — دېدى.

ئىشىك تېزلا ئېچىلدى. نېگىر ئانا دەررۇ ئۆزىنى دالدىغا ئېلىۋالدى. رېت ئىشىك تۈۋىدە ھازىرلا يىقىلىپ كېتىدىغاندەك تۇراتتى، نېگىر ئانا ئۇنىڭ ئاغزىدىن ۋىسكىنىڭ پۇرىقىنى

پۇرغاندەك بولدى. ئۇ مېلانىيەگە بىردەم قاراپ تۇرۇپ كېتىپ، ئاندىن قولىدىن تارتىپ ئۆيگە ئەكىرىپ كەتتى، ئارقىدىن ئىشىكىنى گۈپ قىلىپ يېپىۋەتتى.

نېگىر ئانا ئاستا مېڭىپ ئىشىكنىڭ يان تەرىپىدە تۇرغان ئورۇندۇققا سېمىز گەۋدىسىنى ئاران قويۇپ ئولتۇرۇۋالدى. ئۇ جىمجىت ئولتۇراتتى، ئۈنسىز يىغلايتتى، ئىچىدە دۇرۇت ئوقۇيتتى، كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكى بىلەن كۆزلىرىدىكى ياشنى پات - پات سۈرتۈپ تۇراتتى، ئۆيىنىڭ ئىچىدىكى ئاۋازغا قۇلاق سالاتتى، لېكىن ھېچنېمىنى ئاڭلىيالماتتى، بوش پىچىرلىغان ئاۋازلارلا ئاڭلىنىپ تۇراتتى.

خېلى ئۇزاقتىن كېيىن ئىشىك غىچ قىلىپ ئېچىلىپ، مېلانىيەنىڭ سارغىيىپ كەتكەن چىرايى كۆرۈندى.
— ئازراق قەھۋە دەملەپ بولكا بىلەن ئەكىرىپ بېرىڭلار! — دېدى ئۇ.

بۇنداق جىددىي چاغلاردا نېگىر ئانا ئون ئالتە ياشلىق نېگىر قىزلىرىدەك چاققانلىشىپ كېتەتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە رېتنىڭ قېشىغا كىرىپ ئۇنىڭ ئەھۋالىنى بىلىپ بېقىشقا تەقەززا بولۇپ تۇرۇۋاتقاچقا، ئۇچقاندەك يۈگۈرۈپ يۈرۈپ ئۇ نەرسىلەرنى تەييار قىلدى، لېكىن مېلانىيە ئىشىكىنى قىيا ئېچىپ پەتنۇسنى قولىدىن ئالدى، ئۇنىڭ ئارزۇسى كۆپۈككە ئايلىنىپ كەتتى. نېگىر ئانا ئۇلارنىڭ گېپىنى ئاڭلاشقا شۇنچە ھەرىكەت قىلغان بولسىمۇ، قوشۇق - ۋىلكىلارنىڭ ئاۋازى بىلەن مېلانىيەنىڭ بوش ئاۋازىدىن باشقا ھېچنېمىنى ئاڭلىغىلى بولمىدى، كېيىن ئۇ كارىۋاتنىڭ غىچىلىدىغان ئاۋازىنى ئاڭلىغاندەك بولدى. ئېنىقكى، كارىۋاتقا ئېغىر بىر نەرسە تاشلانغانىدى، ئارقىدىنلا ئۆتۈكنىڭ يولىغا تاشلانغان ئاۋازى چىقتى. خېلىدىن كېيىن مېلانىيە ئىشىكىنى ئاچتى. نېگىر ئانا ھەرقانداق قىلىپمۇ ئىشىكنىڭ يوقۇقىدىن ئۆيىنىڭ ئىچىدىكى ئىشلارنى كۆرەلمىدى. مېلانىيە قاتتىق چارچاپ كەتكەندەك قىلاتتى. كىرىپكىلىرىدە ياش

يۇقىلىرى يالتىراپ تۇراتتى، ئەمما چىرايى تىنچ - خاتىرجەم ئىدى.

— چاپسان كىرىپ سىكارلېتقا ئېيتىڭ، كاپىتان باتلېر بونى خاتىزنى ئەتە چۈشتىن بۇرۇن يەرلىكىدە قويۇشقا قوشۇلدى، — دېدى ئۇ بوش ئاۋازدا نېگىر ئانىغا.
— خۇداغا شۈكۈر، — دېدى نېگىر ئانا خۇشال بولۇپ كېتىپ، — ئۇنى قانداق قىلىپ...

— ۋارقىرماڭ، ئۇ ئۇخلاپ قالدى. يەنە بىر ئىش، ئانا، سىكارلېتقا كىرىپ ئېيتىپ قويۇڭ، بۈگۈن كېچە مەن مۇشۇ ئۆيىدە ئولتۇرۇپ چىقىدىغان بولدۇم، ماڭمۇ قەۋە دەملەپ مۇشۇ يەرگە ئەكىرىپ بېرىڭ.

— مۇشۇ ئۆيگە ئەكىرىپ بېرىمەنمۇ؟

— شۇنداق، مەن كاپىتان باتلېرغا ئۇ ئۇخلاپ قالغاندا بالىغا ھەمراھ بولۇپ ئولتۇرىدىغانغا سۆز بەردىم. ئەمدى كىرىپ سىكارلېتقا ئېيتىپ قويۇڭ، بولمىسا ئۇ كېچىچە بۇ ئىشتى ئويلاپ چىقىدۇ.

نېگىر ئانا ئېغىر بەدىنىنى ئاران كۆتۈرۈپ خۇشال ھالدا سىكارلېتنىڭ ئۆيى تەرەپكە ماڭدى. ئىشكىنىڭ ئالدىغا بارغاندا خۇشاللىقىنى بېسىۋېلىش ئۈچۈن بىردەم تۇرۇۋالدى. بىرنەچچە كۈندىن بېرى خىلمۇ خىل خىيال ۋە ھېرىش - چارچاش بىلەن ئۇمۇ بىر يەرگە بارغانىدى. شۇ تۇرقىدا ئۇنىڭ كالىسىنى خۇشاللىق ۋە ھەيرانلىق چىرمىۋالغانىدى.

«مېلانىيە خاتىز مەن ئەپلەشتۈرەلمىگەن ئىشنى قانداق ئەپلەشتۈرگەندۇ؟ قارىغاندا، پەرىشتىلەرنىڭ ھەممىسى مۇشۇ خاتىز تەرەپتە ئوخشايدۇ. سىكارلېت خاتىزغا ئەتە كىچىك خاتىزنى يەرلىكىدە قويۇشنى ئېيتاي، ئەمما مېلانىيە خاتىزنىڭ كېچىچە ئۇ ئۆيىدە بونى خاتىزنىڭ جەستىگە ھەمراھ بولۇپ ئولتۇرماقچى بولغانلىقىنى ئېيتماي، سىكارلېت خاتىز ئۇنىڭ ئۇنداق قىلىشىنى ياخشى كۆرمەيدۇ.»

ئاتمىشنىچى باب

دۇنيادىن ئازراق چاتاق چىقىۋاتامدۇ، قانداق؟ قورقۇنچلۇق، غەيرىي نورمال بىر ھادىسە خۇددى ئېزىتقۇ تۇماندەك ھەممە نەرسىنى قاپلاپ كېتىۋاتىدۇ، سىكارلىپتىنىمۇ چىرمىۋالدى. بۇ ھادىسە بونىپىنىڭ ئۆلۈمىدىنمۇ ئېغىر كېلىۋاتىدۇ، بونىپىنىڭ ئۆلۈمى بىلەن تارتقان ئازابلار ئاستا - ئاستا يەڭگىللەۋاتىدۇ. ئۇ ئېچىنىشلىق يوقىتىشقا چىداش مۇمكىن ئىكەن، ئەمما كەلگۈسىدە يۈز بېرىش ئېھتىمالى بولغان ئاپەتكە بولغان ۋەھىملىك سېزىمگە چىداش مۇمكىن ئەمەستەك، ئۇ سېزىم يەنە داۋاملىشىۋاتىدۇ. خۇددى بېشىغا رومال سېلىۋالغان بىر ئىبلەس ئىككى مۇرىسىدە ئولتۇرۇۋالغاندەك، گويا دەسسەپ تۇرغان يېرى شۇرقىراپ تۇرغان قۇملۇققا ئايلىنىپ كېتىۋاتقانداك سېزىلمەكتە.

سىكارلىپت ئەزەلدىن بۇنچىلىك قورقۇنچقا چۈشۈپ باقمىغانىدى. ئىلگىرى ئۇنى قورقۇنچقا سالغان نەرسىلەر يارىلىنىش، ئاچلىق، نامراتلىق ۋە ئاشلىپىنىڭ مۇھەببىتىدىن مەھرۇم قېلىشتەك كۆرگىلى بولىدىغان نەرسىلەر ئىدى، ئەمدى بولسا تۇتقىلى، كۆرگىلى بولمايدىغان بىر نەرسىگە دۇچ كەلمەكتە. ئۇنىڭدىن يا ياخشىلىق كۆرگىلى بولمايدۇ، يا يامانلىق. ئەڭ سۆيۈملۈك بالىسىدىن ئايرىلىپ ئۇنىڭ ئازابىغىمۇ چىدىدى. مېلانىيەنىڭ ھېلىقى نەس باسقان زىياپىتىدىن كېيىن رېت ئىككىسىنىڭ ئوتتۇرىسىغا چۈشكەن سوغۇقچىلىقلارغىمۇ، بۇمۇ ئۆتۈپ كېتىدىغۇ، دېگەن ئوي بىلەن چىداپمۇ كەلدى. بىراق، بۇ قېتىمقى تارتىۋاتقان ئازابى ئاچلىق ۋە ياكى مۇھەببەتتىن مەھرۇم قالدىغان ئازابلارغا ئوخشىمايدۇ. ئۇ

ئازابلار، قورقۇنچلار ئۇنى يۈگۈنكىدەك بۇنچىلىك ئوسال، بۇنچىلىك رەسۋا ھالەتكە چۈشۈرۈپ قويىمىغان. بۇ قېتىمقىسى ئىلگىرى چۈشىدە كۆرگەن تۇمان، تۇمان ئىچىدە كۆڭلى بۇزۇلۇپ ئۈزۈپ يۈرگەن قورقۇنچلۇق مەنزىرىلەر ئىچىدىكى تۇيغۇلىرىغا تولمۇ ئوخشايدۇ.

سىكارلېت رېتنىڭ بۇرۇنلاردا قاقاھلاپ كۈلۈشلىرى بىلەن ئۆزىنى ئاشۇنداق قورقۇنچلار ئىچىدىن قۇتۇلدۇرۇپ چىقىدىغانلىقىنى، تۈكلۈك كەڭ كۆكسى، كۈچلۈك بىلەكلىرى بىلەن ئۆزىگە تەسەللى بېرىدىغانلىقىنى ئويلاپ كېتىۋاتاتتى. شۇڭا، ئۇنىڭغا يالۋۇرغاندەك نەزەردە قاراپ قويدى. بۇ ئۇنىڭ بىرنەچچە ھەپتىدىن بېرى ئۇنىڭغا تۇنجى قاراپ بېقىشى ئىدى. بىرلا قاراپ ئۇنىڭدىكى چوڭ ئۆزگىرىشنى كۆرۈپ ھەيران قالدى، ھازىر ئۇ كۈلمەيتتى ياكى كېلىپ ئۇنىڭغا تەسەللى بەرمەيتتى.

بونى ئۆلۈپ كەتكەندىن كېيىن، ئۇ بىر مەزگىل ئۇنىڭغا ئاچچىقلىنىپ ئۆزىنىڭ ئازابى بىلەن بولۇپ يۈردى، خىزمەتكارلارنىڭ ئالدىدا ئۇنىڭغا ئانچە - مۇنچە تۈزۈت بىلەن گەپ قىلىپ قوياتتى. دائىملا بونىنىڭ چىرايلىق كۈلكىلىرى، تاپتاڭلاپ مېڭىشلىرىنى ئەسلەپلا تۇرۇۋاتقاچقا، رېتنىڭمۇ ئاشۇنداق ئەسلىمىلەر ئىچىدە ئازاب چېكىۋاتقانلىقىنى، ھەتتا ئۇنىڭ ئازابىنىڭ ئۆزىنىڭكىدىنمۇ ئېغىر ئىكەنلىكىنى خىيالغا كەلتۈرۈپ باقمايتتى. بۇ مەزگىلدە ئۇلار خۇددى تونۇشمايدىغان ئىككى ئادەم بىر مېھمانخانىغا چۈشۈپ، بىر ياتاققا يېتىپ، بىر ئۈستەلدە تاماق يەپ تۇرۇۋېتىپمۇ بىر - بىرى بىلەن پاراڭلاشمىغاندەك، پىكىرلەشمىگەندەك ئۆتۈشكەندى.

ھازىر سىكارلېت يېتىمسىراشقا، قورقۇشقا باشلىدى. مۇمكىن بولسا ئۆزى بىرىنچى بولۇپ ئىككىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى توسۇقنى ئېلىپ تاشلىغۇسى كېلەتتى. ئەمما، رېت ئۇنىڭ بىلەن پاراڭلىشىشنى خالىمىغاندەك ئوتتۇرىدا

ئارىلىق ساقلاپ كېلىۋاتاتتى. سىكارلېتنىڭ ھازىر ئاچچىقى يانغانىدى. ئاشۇ چاغدا بوننېننىڭ ئۆلۈمىنى سىزدىن كۆرۈپ خاتا قىلىمەن، دەپ ئۇنىڭدىن كەچۈرۈمۈمۇ سورىيالايتتى. باغرىغا ئۆزىنى ئېتىپ يىغلاشقۇمۇ، ئۆز ۋاقتىدا بوننېننىڭ ئات مىنىشكە ئۈستى بولۇپ كەتكەنلىكىدىن ئۆزىنىڭمۇ پەخىرلەنگەنلىكىنى، ئۇنىڭ چۈچۈك گەپلىرىگە مەست بولۇپ كەتكەنلىكىنى، شۇ چاغدا قاتتىق قايغۇغا چۆكۈپ كەتكەچكە، ئۇنىڭغا نەشتىرىنى تىقىش ئارقىلىق ئۆزىنىڭ ئازابىنى يەڭگىلەشتۈرۈشنى ئويلىغانلىقىنى دېيىشكىمۇ تەييار ئىدى. لېكىن، شۇ گەپلەرنى قىلىشقا مۇۋاپىق بىر پۇرسەت يوق، ئۇ قارا كۆزلىرىنى ئۆزىگە تىكىپ قاراپلا تۇرۇۋېلىپ ئۇنىڭ ئېغىز ئېچىشىغا پۇرسەت بەرمەيتتى. كەچۈرۈم سورىدىغان ۋاقىت ئۆزىراپ كەتكەنسىمۇ ئۇنى ئېيتماق تەس بولۇپ، ئاخىرىدا مۇمكىن بولمايدىغان ھالەتكە يېتىپ قېلىۋاتاتتى.

سىكارلېت نېمىشقا مۇشۇنداق بولىدىغانلىقىنى چۈشەنمەيتتى. رېت ئۇنىڭ ئېرى، ئىككىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئايرىلماس بىرلىشىشمۇ بار. بىر ياستۇققا باش قويۇپ بىر بالىلىقمۇ بولغان. ئۇ بالىسىنى يەنە تېز ئارىدىلا ئىككىسى تەڭ كۆمۈپمۇ قويۇشتى. سىكارلېت پەقەت ئاشۇ قىزىنىڭ دادىسىنىڭ قولىدا قايغۇ - ھەسرەتلىرىگە تەڭ ئورتاقلاشقاندىلا، ئاندىن تەسەللى تاپالايتتى. لېكىن، ئىككىسىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىدىن قارىغاندا، سىكارلېت ئۇنداق قىلىمەن دېسە، پۈتۈنلەي ناتونۇش باشقا بىر ئادەمنىڭ قولىغا كىرىپ قالىدىغاندەك قىلاتتى.

رېت ئۆيدە ناھايىتى ئاز بولاتتى، كەچلىك تاماققا كەلگەن چاغلىرىدىمۇ سىرتتا ھاراق ئىچىپ كېلەتتى. بۇرۇنلاردا ھاراق ئىچمەنسا گەپلەرنىمۇ قىلاتتى، سىكارلېت ئۇنىڭ ئۇ خىل گەپلىرىنى ئاڭلاشقا ئامراق ئىدى، بەزىدە قاقاھلاپ كۈلۈپ كېتەتتى. ئەمدى ھازىر ھاراق ئىچمەنسا جىمىپ كېتىدىغان، بىر ئېغىزمۇ گەپ قىلمايدىغان بولۇپ قالدى.

ئۇ بۇرۇن كىيىمنى رەتلىك، پاكىز كىيەتتى، ھازىر ئۆزىنى تاشلىۋەتتى. كىيىملىرى رەتسىز ئىدى. ھاراق كۈچىنى كۆرسىتىپ چىرايىدىكى قىزىللىقلارمۇ يوقالدى، يۈزى ئىششىپ قالدىغان بولۇپ قالدى، كۆزلىرىنىڭ ئاستىلىرىمۇ خالتىلىشىشقا باشلىدى. مەزمۇت تۇرىدىغان ئېگىز قامىتىمۇ بوشىشىشقا، ئازراق پۈكۈلۈشكە قاراپ يۈزلەندى.

بەزىدە ئۇ ئۆيگە قايتىپ كەلمەيتتى، بىرەر سەدىن سىرتتا قونمەن، دەپ گەپ ئېيتىپ بېرىپ يوقىلىپلا كېتەتتى. ئەلۋەتتە، بىرەر جايدا ھاراق ئىچىپ مەست بولۇپ كېتىپ شۇ يەردە قونۇپ قالدىغاندۇ. ئەمما، سىكارلېت ئۇنداق ئويلىماي، چوقۇم بېللى ۋاتلىنىڭ قېشىدا دەپ بىلەتتى. بىر قېتىم ئۇ بىر ماگىزىندا بېللى ۋاتلىن بىلەن ئۇچرىشىپ قالدى. ئۇنىڭ بۇرۇنقى زىلۋالىقلىرى يوق، سەمىرىپ يوغان بىر خوتۇنغا ئايلىنىپ قاپتۇ. شۇنداقتىمۇ ئۇيا - ئەڭلىك، ئېسىل كىيىملەر بىلەن چىرايلىق كۆرۈنەتتى، خۇددى ئانىلاردەك سىياققىغا كىرىپ قالغانىدى. بېللى باشقا شاللاق خوتۇنلارغا ئوخشاش ئېسىلزادە خېنىملارنى كۆرسە يەرگە قارىۋالمايتتى ياكى ئۇلارغا ھومايمايتتى. شۇڭا، سىكارلېتقا كۆيۈنگەندەك، ئىچ ئاغرىتقاندەك نەزەردە قاراپ قويدى. سىكارلېت ئۇنىڭ بۇ قارىشىدىن خىجالەت بولۇپ قىزىرىپ كەتتى.

سىكارلېت ھازىر رېتىنى تىللىيالىمايتتى، ئۇنىڭغا چېچىلالمايتتى، سادىقلىق توغرىلۇق گەپمۇ قىلالمايتتى، يامان گېپىنىمۇ سۆزلىيەلمەيتتى. شۇنىڭ بىلەن بىللە بونىنىڭ ئۆلۈمىگە سەن سەۋەبچى بولغان دەپ ئورۇنسىز گەيىلىگەنلىكى ئۈچۈن ئۇنىڭدىن كەچۈرۈمۈمۇ سورىيالىمايتتى. شۇ كۈنلەردە ئۇنىڭ يۈرىكىنى مۇزدەك ۋە چۈشىنىپ بولمايدىغان غەلىتە بىر قايغۇ چىرمىۋالغانىدى، بۇرۇن ئۇ بۇنداق ئېغىر قايغۇغا مۇپتىلا بولۇپ باقمىغانىدى. ئۆزىنى ئەزەلدىن بۇلۇپ باقمىغان بىر غېرىبلىق ئىچىدە تۇرۇۋاتقاندەك ھېس قىلاتتى. بۇنىڭدىن بۇرۇن

ئۇ ئۇنداق تۇيغۇلاردا بولۇپ باقمىغانىدى. قورقۇنچ ۋە غېرىبلىق ئۇنىڭدىن دائىملا نېرى ئەمەس ئىدى. مېلانىيەدىن باشقا ئۇنىڭ دەردىگە يېتىدىغانمۇ ئادەم يوق ئىدى. شۇ كۈنلەردە ئۇنىڭغا كۈچلۈك تۇۋرۇك بولۇپ تۇرۇۋاتقان نېگىر ئانىسىمۇ ئۇنى تاشلاپ تاراغا كەتمەكچى بولۇپ تۇرۇۋاتاتتى، مەڭگۈ قايتىپ كەلمەيتتى. نېگىر ئانىسى شۇ قارارغا كېلىشتىن ئىلگىرى ئۇنىڭغا قىلچە چۈشەندۈرۈپ قويىمىدى، ئۇنىڭدىن يول كىراسىغا پۇل بېرىشنى سورىغاندا، چارچىغان ۋە قېرىغان كۆزلىرىنى كۆڭلى بۇزۇلۇۋاتقاندەك ئۇنىڭغا تىكىپ تۇردى. سىكارلېت يىغلاپ تۇرۇپ ئۇنىڭدىن قېلىپ قېلىشنى ئۆتۈنۈۋىدى، ئۇ جاۋاب بېرىپ شۇنداق دېدى:

— ئېلىپن خانقىز: «نېگىر ئانا، قايتىپ كەلگىن، قىلىشقا تېگىشلىك ئىشلىرىڭنى قىلىپ بولدۇڭ!» دەۋاتقاندەك قۇلىقىمغا ئاڭلىنىۋاتىدۇ، شۇڭا قايتىپ كېتەي.

رېت ئۇنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ قولىغا پۇل تۇتقۇزۇپ قويدى، ئاندىن مۇرىسىگە بوش ئۇرۇپ قويۇپ دېدى:

— سىزنىڭ توغرا، ئانا، ئېلىپن خانقىز ئوبدان دەپتۇ. بۇ يەردىكى ئىشىڭىزنى قىلىپ بولىدىڭىز، شۇڭا قايتىپ كەتسىڭىزمۇ بولىدۇ. نېمە لازىم بولسا ماڭا خەۋەر قىلىڭ، — سىكارلېت ئۇنى ئوسۇش ئۈچۈن گەپكە ئارىلاشماقچى بولغانىدى، رېت ئۇنى سىلكىۋەتتى، — گەپ قىلماڭ، گالۋاڭ! ئۇ كەتسۇن! ئۇنى ئېلىپ قېلىپ نېمە قىلماقچىدىڭىز!

ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن چاچراپ تۇرۇۋاتقان نەپرەت نۇرلىرىنى كۆرۈپ سىكارلېت ئىختىيارسىز تۈگۈلۈپلا قالدى.

كېيىن ئۇ ھېچقانداق يەردىن ياردەمگە ئېرىشەلمەي، دوختۇر ماددىنىڭ يېنىغا بېرىپ ئۇنىڭدىن سورىدى:

— دوختۇر، ئۇ ساراڭ... ساراڭ بولۇپمۇ قالارمۇ؟

— ياق، — دېدى دوختۇر، — ئەمما ھاراقنى كۆپ ئىچىپ كېتىۋاتىدۇ. مۇشۇنداق كېتىۋەرسە ئۆزىنى ئۆزى نابۇت قىلىدۇ.

سىكارلېت، ئۇ تولىمۇ بالىجان ئادەم ئىدى، شۇڭا قىزنى ئۇنتۇپ كېتىش ئۈچۈن مۇشۇنداق ئىچىپ كېتىۋاتسا كېرەك، شۇڭا ئۇنىڭغا دەررۇ بىر بالا تۇغۇپ بەرسىڭىزمىكىن دەيمەن.

بۇ گەپنى دېمەك ئاسان، قىلماق تەس، دەپ ئويلىدى ئۇ دوختۇرنىڭ يېنىدىن چىقىۋېتىپ. ئەگەر بالا ئۇنىڭ دەررۇ - ئەلەملىرىنى ئۇنتۇلدۇرايلىغانلا بولسا، ئۆزىنىڭمۇ يۈرىكىدىكى ئېچىنىشلىق بوشلۇقنى تولدۇرايلىغانلا بولسا، بىرنى ئەمەس، بىرنەچچىنى تۇغۇشقىمۇ رازى ئىدى، رېتقا ئوخشاش بۇغداي ئوڭ يىگىت ياكى بوننىغا ئوخشاش ئوماق قىز تۇغسىمۇ مەيلى ئىدى. بۇ قېتىم ئېللاغا ئوخشاش جىمغۇر ئەمەس، چىرايلىق، شوخ، ئەركە، كۈلۈپلا تۇرىدىغان قىزدىن بىرنى تۇغقان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى. خۇدا ئۇنىڭ بالىلىرىدىن بىرنى ئېلىپ كەتمەكچى بولغان بولسا، نېمىشقا، نېمىشقا ئېللانى ئېلىپ كەتمىدى؟ بوننى ئۆلۈپ كېتىۋىدى، ئېللا ئۇنىڭ ئورنىنى باسالمايدى. رېتنىڭ يەنە بالا يۈزى كۆرگۈسى كېلىدىغاندەك ئەمەس، ئۇنىڭ ھۇجرىسىغا بىر قېتىممۇ كىرىپ قويمىدى. ھازىر ئىشكىنى ئىچىدىن ئېتىۋالمايدۇ، تېخى يېرىم ئوچۇق تۇرسىمۇ قاراپ قويمىدا، قىزىقمايدىغان بولۇپ قالغان ئوخشايدۇ، ئاشۇ قىزىل چاچ ئايالدىن باشقا ھېچكىمنى كۆڭلى تارتىمىسا كېرەك.

بۇرۇن ئۇ ئادەمنى خاپىمۇ قىلالايتتى، خۇشالمۇ قىلالايتتى، ھازىر ئۇنداق ئەمەس، ئۆزگىرىپ كەتتى. نۇرغۇن يۈمۈرلۈك گەپلەرنى قىلاتتى، ھازىر ئۇنىڭدىنمۇ ئەسەر يوق، ئەكسىچە قوپال، رەھىمسىز بولۇپ كەتتى. بوننى ئۆلۈپ كەتكەندىن كېيىن، قولۇم - قوشنىلارنىڭ خانىملىرى رېتقا ئىچى ئاغرىپ كۆڭۈل ئېيتماقچى بولۇشقا رېت ئۇلارغا قوپاللىق قىلاتتى، گەپلىرىنى ئاڭلىمايتتى ياكى كۆڭلى بۆلۈنۈپ باشقا بىر نېمىلەرنى دەپ كېتەتتى.

قىزىق يېرى، ئۇ خانىملار ئۇنىڭدىن رەنجىشمەيتتى، ئۇنىڭ

كۆڭلىنى، قايغۇسىنى چۈشەنەتتى ياكى چۈشەنگەندەك قىلىشاتتى. كەچلىرى مەستچىلىكتە ئاتنىڭ ئۈستىدە ئولتۇرالمىي قاپتقان چاغلىرىدا بىرەرسى گەپ قىلىپ قالسا قاپقىلىرىنى تۈرۈۋالاتتى، ئۇلار پەقەت «بىچارە ئادەم!» دېيىشىپ، ئۆزىنىڭ غەمخورلۇقلىرىنى ئىپادىلەپلا قويۇشاتتى، ئۇنىڭ ئۈچۈن كۆڭۈللىرى يېرىم يولاتتى. چۈنكى، رېت ئۆيگە خاپا كىرىپ كەلگەندە سىكارلېت ئۇنى قوپاللىق بىلەن كۈتۈۋالاتتى.

ئادەملەر سىكارلېتنىڭ قوپال، رەھىمسىز ئىكەنلىكىنى بىلىشەتتى. ئۇنىڭ بونى ئۆلۈپ قايغۇلىرىنى شۇنچە تېز ئۈنتۈپ بۇرۇنقىدەك خاتىرجەم يۈرۈۋاتقانلىقىغا ھەيران ئىدى، ئۇ خىل خاتىرجەملىكنىڭ كەينىدە قانداق ئېغىر قايغۇ - ئەلەملەرنىڭ يوشۇرۇنۇپ تۇرغانلىقىنى چۈشەنمەيتتى ۋە چۈشەنمىشىمۇ خالىمايتتى. رېتقا بولسا ھەممە ئادەم ھېسداشلىق قىلاتتى، ئەمما ئۇ ئۇلارنىڭ بۇ خىل روھىي ھالەتلىرىنى بىلمەيتتى ھەم ئۇنىڭغا پىسەنتمۇ قىلمايتتى. سىكارلېت ئۆزىدىن ھەممە ئادەم نەپەرتلىنىۋاتقان ئاشۇ كۈنلەردە، ئۆزى ئۈچۈن كونا دوستلىرىنىڭ غەمخورلۇقىنىڭ قانچىلىك مۇھىم ئىكەنلىكىنى تۇنجى قېتىم چوڭقۇر ھېس قىلدى.

ھازىر پىتتىي ھامما، مېلاننىيە ۋە ئاشلېيدىن باشقا ھېچكىم ئۇنىڭ ئۆيىگە دەسسەمەيتتى، پەقەت يېڭى دوستلىرىلا ئۇنىڭغا كۆڭۈل ئېيتىپ، باشقا دوستلىرىنىڭ قىزىق ئىشلىرىنى سۆزلەپ ئۇنىڭ قايغۇسىنى يەڭگىلەتكەندەك بولۇپ قايتىپ كېتىشەتتى. سىكارلېت خالىمىسىمۇ ئۇلار كېلىپ تۇرۇشاتتى. بۇ «يېڭى ئادەملەر» نىڭ ھەممىسى ناتونۇش ئادەملەر ئىدى، ئۇنى چۈشەنمەيتتى، چۈشىنىشلىرىمۇ مەڭگۈ مۇمكىن ئەمەس ئىدى، ئۇنىڭ روناقتىن تېپىشتىن ۋە پىئاجىتېر كۈچىسىدىكى بۇ ھەشەمەتلىك ئىمارەتكە كۆچۈپ كېلىشتىن ئىلگىرىكى ھاياتىنى بىلىشمەيتتى. ئۇلار ئۆزلىرىمۇ تاۋار - تورقلارغا يۆڭىلىشتىن، چىرايلىق پەيتونلارغا ئولتۇرۇشتىن ئىلگىرىكى ھاياتلىرىنى

سۆزلەشنى ياخشى كۆرۈشمەيتتى. سىكارلىپتىنىڭ ھايات ئۈچۈن قانداق كۈرەش قىلغانلىقىنى، قانداق نامراتچىلىقلارنى، قانداق خەتەرلىكلەرنى بېشىدىن كەچۈرۈپ بۇ ئۆيلەرگە، بۇ چىرايلىك كىيىملەرگە ئېرىشكەنلىكىنى بىلىشمەيتتى، نەدىن كېلىپ قالغانلىقىنى بىلىپ بولمايدىغان بۇ ئادەمگىمۇ كۆڭۈل بۆلۈپ كەتمەيتتى. ھەممىسى رېئاللىقنىڭ سىرتىدا ياشايدىغان ئادەملەر ئىدى. ئۇلار بىلەن ئۇنىڭ ئۇرۇش، ئاچارچىلىق، جەڭ ئەسلىمىلىرىدە ئورتاقلىقى يوق ئىدى، قىزىل تۇپراقلىقتىكى يىلتىزلىرىمۇ بىر يەردىن ئەمەس ئىدى.

ھازىر ئۇ ئۆزىنى يېتىمسىراپ قالغاندەك ھېس قىلىپ، مايىپىل ياكى فەننى، ئېلىسن خانىم ياكى ۋېتىمن خانىم، ھەتتا ئۇرۇشقا مېرۋېتېر خانىم بىلەن بولسىمۇ پاراڭلىشىپ ئولتۇرۇشنى ئارزۇ قىلىدىغان بولۇپ قېلىۋاتاتتى، ئۇلار بولماي، باشقا ھەرقانداق بىر كونا تونۇشى، قوشنىلىرى بولسىمۇ مەيلى ئىدى. چۈنكى، ئۇلار ئۇنى بىلەتتى، ئۇرۇشنى، ئۇرۇشنىڭ ۋەھىملىرىنى چۈشىنەتتى. شەھەر ئوت دېڭىزىغا ئايلىنغان چاغلاردىكى ئىشلارنى بىلەتتى، ئۇرۇق - تۇغقانلىرىنى، ئاتا - ئانىسىنى كۆرگەن، كېيىن خارابىلىكلەرنىڭ ئىچىدىن بەختلىك ھاياتلىرىنى بىللە قۇرۇشقاندى.

مايىپىل بىلەن پاراڭلىشىپ ئولتۇرۇپ، شېرماننىڭ ئەسكەرلىرى باستۇرۇپ كەلگەن كۈنلەردە ئۇنىڭ قېچىپ كېتىۋاتقاندا ئۆلۈپ قالغان بوۋىقىنى كۆمۈپ قويغان ئىشلىرىنى ئەسلەشسىمۇ كۆڭۈلگە تەسەللى بولمامدۇ؟ فەننى كەلسىمۇ، ئۇنىڭ بىلەن ئىككىسىنىڭ ئەرلىرىنىڭ ھەربىي ھالەت بولۇۋاتقان ئەڭ زۇلمەتلىك كۈنلەردە ئۆلۈپ كەتكەنلىكىنى ئەسلىشىپ ئولتۇرۇشىمۇ ھېساب ئەمەسمۇ؟ ئېلىسن خانىم بىلەن ئولتۇرۇپ، ئاتلانتا قولىدىن كەتكەن كۈنى ئۇنى ئاتنى ئۆلگۈدەك قامچىلاپ ئىۋى پوئىنتىس كوچىسىغا كەلگەن چاغدىكى قورقۇپ كەتكەن چىرايىنى، ھارۋا جالاقلاپ ئۈستىدىكى جەڭچىلەر ئۈچۈن

يىغقان ئاياغلارنىڭ يول بويى تۆكۈلۈپ ماڭغانلىقىنى ئەسلىسىمۇ ئىككىسى ئۆزلىرىنى باسالماي قاقاھلاپ كۈلۈشۈپ كەتمەمدۇ؟

سىكارلېت ئىلگىرى جەنۇب ئىتتىپاقىنى قوللايدىغان ئىككى ئادەم بىر يەر يەرگە كېلىپ قالسا نېمە ئۈچۈن بۇرۇنقى ئىشلارنى شۇنچىلا بېرىلىپ، شۇنچىلا ماختىنىپ سۆزلىشىپ، ئەسلىشىپ كېتىدىغانلىقىنى مانا ئەمدى چۈشىنىشكە باشلىدى. ئۇ چاغلار ئادەملەرنىڭ پىكىر - ھېسسىياتلىرىنى سىنايدىغان چاغلار ئىكەن، ئۇلار شۇ چاغلارنىمۇ باشلىرىدىن ئۆتكۈزۈشتى. ئۇلار كونا جەڭچىلەر ئىدى، سىكارلېتمۇ كونا جەڭچى ئىدى، ئەمما ھازىر شۇ ئىشلارنى بىللە ئولتۇرۇپ ئەسلىشىدىغان دوستلىرى يوق. ئاھ، ئۇنىڭ ئۆزىگە ئوخشاش ئاشۇ ئادەملەر بىلەن بىللە ئولتۇرۇپ پاراڭلاشقۇسى شۇنچىلىك بار... ئۇلارمۇ ئۆزىگە ئوخشاش مۇساپىلەرنى بېشىدىن ئۆتكۈزگەن ئەمەسمۇ، بۇ مۇساپىنىڭ قانچىلىك جاپالىق بولغانلىقىنى پەقەت شۇلارلا بىلىدۇ.

لېكىن، نېمىشقىمىن، بۇ ئادەملەرنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭ يېنىدىن كېتىپ قالدى. ئۆزىدىن سەۋەنلىك ئۆتكەنلىكىنى سىكارلېت بىلىدۇ، ئۇ ئۇلارغا پەقەتلا كۆڭۈل بۆلمىدى. بۇ سەۋەنلىكىنى ئۇ ئەمدى بىلدى... بوننى ئۆلۈپ ئۆزى يېتىمىسىراپ يالغۇز قالغاندا، قورقۇنچقا چۈشكەندە، بېشىنى كۆتۈرۈپ ئاپپاق داستىخان سېلىنغان ئۈستەلنىڭ ئۇ تەرىپىدە ئولتۇرغان بۇغداي ئۆڭ، روھى چالغىپ كەتكەن، ئاللىقاچان نابۇت بولۇشقا باشلىغان ئاشۇ ناتونۇش ئادەمگە كۆزى چۈشكەن چاغدا، ئاندىن بىلدى.

ئاتمىش بىرىنچى باب

سىكارلېت مارتىدادىكى ۋاقتىدا رېت باتلىر ئەۋەتكەن تېلېگراممىنى تاپشۇرۇۋالدى، بەختىگە ئون مىنۇتتىن كېيىن

ئاتلانتاغا ماڭىدىغان پويىز بار ئىدى. ئۇ كىچىك بىرلا سومكىسىدىن باشقا ھېچنېمىسىنى ئالماي ۋاد بىلەن ئېلاننى پىرىسسېي بىلەن مېھمانخانىدا قالدۇرۇپ، ئاشۇ پويىزغا ئولتۇرۇپ ئاتلانتاغا ماڭدى.

ئاتلانتا بىلەن مارتىنانىڭ ئارىلىقى يىگىرمە ئىنگىلىز مىللىلا كېلەتتى، لېكىن ھازىر باش كۈزنىڭ يامغۇرلۇق پەسلى بولغاچقا، يامغۇر كۆپ يېغىپ پويىزنىڭ سۈرئىتى بەكمۇ ئاستا ئىدى، يوللارغا توغرا كەلگەن يەرلەردە ئادەم ۋە ھارۋىلارنىڭ ئۆتۈۋېلىشى ئۈچۈن توختاپ بېرەتتى. سىكارلېت رېتىنىڭ تېلېگراممىسىنى كۆرۈپ قاتتىق قورقۇپ كەتكەن بولغاچقا، چاپسانراق يېتىپ بېرىشقا ئالدىراپ، پويىز ھەر بىر توختىغاندا چىدىماي توۋلاپ كېتەتتى.

رېت تېلېگراممىدا: «ۋىلكېس خانىمىنىڭ كېسىلى ئېغىر، تېز كېلىڭ!» دەپ يازغانىدى.

پويىز ئاتلانتاغا يېتىپ كەلگەندە گۈگۈم چۈشكەنىدى. سىم - سىم يامغۇر يېغىۋاتاتتى، شەھەرنىڭ ئىچى قاراڭغۇ ئىدى. كوچا چىراغلىرى تۇماندا غۇۋا يورۇپ تۇراتتى. رېت پەيتون بىلەن ئۇنى ساقلاپ تۇراتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ چىرايىنى كۆرۈپ تېلېگراممىنى ئالغان چاغدىكىدىنمۇ بەكرەك قورقۇپ كەتتى. بۇرۇن ئۇ ئۇنىڭ چىرايىنى بۇ دەرىجىدە سۆرۈن كۆرۈپ باقمىغانىدى.

— ئۇ بىر نېمە... — سىكارلېت ئۆزىنى باسالماي ئىختىيارسىز توۋلاپ كەتتى.

— ھېچنېمە بولمىدى، تېخى ھايات، — دېدى رېت ئۇنى يۆلەپ پەيتونغا چىقىرىۋېتىپ. ئارقىدىن ئۇ پەيتونكەشكە بۇيرۇدى، — ۋىلكېس خانىمىنىڭ ئۆيىگە ھەيدە. قانچە تېز بولسا شۇنچە ياخشى. — ئۇنىڭغا نېمە بولدى؟ كېسىلى بارلىقىنى ئاڭلىمىغانغۇ؟ ئۆتكەن ھەپتىلا بىر ئوبدان تۇراتتى. بىرەر ھادىسىگە يولۇقۇپ قالدىمۇيا؟ ئاھ، رېت، ئۇنىڭ ئەھۋالى سىز دېگەندەك ئۈنچىلىكمۇ

ئېغىر ئەمەستۇ؟

— ئۇنىڭ ئۆلۈپ كېتىدىغىنىغا ئاز قالدى، — دېدى رېت.
ئاۋازىدىمۇ خۇددى چىرايدىكىگە ئوخشاش ھېچقانداق ئىپادە يوق
ئىدى، — سىز بىلەن دىدارلىشىۋالسام دەپ كېتىۋاتىدۇ.
— بۇنداق كېتىدىغانغا مۇمكىن ئەمەس! مېلانىيەگە مۇمكىن
ئەمەس. ئۇنىڭغا زادى نېمە بولدى؟
— بويىدىن ئاجراپ كەتتى.

— بويىدىن... ئاجراپ كەتتى؟ بىراق، رېت، ئۇ... —
سىكارلېت قاتتىق قورقۇپ كېتىپ گەپ قىلالماي قېلىۋاتاتتى،
رېتنىڭ كەينىدىكى گېپى بىلەن نەپىسى قىسىلىپ تېخىمۇ
بولالماي قالدى.

— سىز ئۇنىڭ ھامىلىدار بولۇپ قالغىنىنى بىلەمتىڭىز؟
سىكارلېتنىڭ بېشىنى چايقاشقىمۇ ماجالى قالمىدى.
— ھە راست، سىزنىڭ بىلىشىڭىز مۇمكىن ئەمەس. ئۇ
بۇنداق ئىشلىرىنى ھېچقانداق ئادەمگە دېمەيدۇ، باشقىلارنى ھەيران
قالدۇرىمەن دەپ ئويلانغان بولغىدى، ئەمما مەن بىلەتتىم.
— سىز بىلەتتىڭىز؟ ئۇ سىزگە ھەرگىز دېمەيدۇ.
— ئۇنىڭ ماڭا دېيىشىنىڭ زۆرۈرىيىتىمۇ يوق، ئەمما ئۇنىڭ
ئىككى ئايدىن بېرىقى خۇشال ھالىتىگە قاراپ پەرەز قىلغان.
— دوختۇر ئۇنىڭغا ئەمدى تۇغسىڭىز ھاياتىڭىزغا خەۋپ
يېتىدۇ دېگەن تۇرسا.

— ھازىر دوختۇر دېگەندەك بولۇۋاتىدۇ، — دېدى رېت، —
ئارقىدىن ئۇ پەيتونكەشكە ۋارقىردى، — خۇدا ھەققىدە بولسىمۇ
تېزرەك ھەيدىسەڭ بولمامدۇ؟
— رېت، ئۇنىڭ ئۆلۈپ كېتىشى ناتايىن! — مەن... مەنمۇ...
— ئۇنىڭ كېسەلگە قارشىلىق كۈچى سىزنىڭكىدەك ئەمەس،
بەدىنىدە گۆھەردەك يۈرىكىدىن باشقا نەرسە يوق.

پەيتون پاكار ئۆيلەرنىڭ ئالدىغا كەلگەندە توختىدى. رېت ئۇنى
يۆلەپ پەيتوندىن چۈشۈرۈپ قويدى. سىكارلېت قورقۇپ

تۇرۇۋاتقاچقا، ئۇنىڭ بىلىكىگە مەھكەم ئېسىلىۋالدى.

— سىزمۇ بىللە كىرىڭ، رېت.

— ياق، — ئۇ شۇنداق دەپلا پەيتونغا چىقىپ كەتتى.

سىكارلېت پەلەمپەيدىن چىقىپ ئىشكىنى ئاچتى. ئاشلىپى، پىتتىي ھامما، ئىندىيا ئۈچى گۇڭگا چىراغنىڭ يورۇقىدا ئولتۇرۇشاتتى. ئىندىيا بۇ يەردە نېمە ئىش قىلىدۇ، — دەپ ئويلىدى سىكارلېت، — مېلانىيە ئۇنى مەڭگۈ بوسۇغامغا دەسسەمە دېگەندىغۇ؟ ئۈچى ئۇنى كۆرۈپلا ئورۇنلىرىدىن تۇرۇشتى. پىتتىي ھامما يىغلىۋېتەيلا دەپ تۇراتتى، ئىندىيا كۆزلىرىنى پارقىرىتىپ ئۇنىڭغا قاراپلا قالغانىدى. كۆزلىرىدە ئۆچمەنلىك ئەمەس، قايغۇ ئىپادىلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى. ئاشلىپىنىڭ كۆزلىرى قېتىپ قالغانىدى، خۇددى چۈشەكەپ ئورنىدىن تۇرۇپ كەتكەن ئادەمدەك ئۇنىڭ ئالدىغا مېڭىپ كېلىپ قولىدىن تۇتتى، ئاندىن يەنە شۇنداق قىياپەتتە:

— ئۇ سىز بىلەن كۆرۈشسەم دەپ كېتىۋاتىدۇ، — دېدى.

— ئۇنىڭ يېنىغا شۇ تۇرقىدا كىرسەم بولامدۇ؟ — سىكارلېت قايرىلىپ مېلانىيەنىڭ ھۇجرىسىغا قاراپ قويدى، ئىشك ھىم يېپىقلىق ئىدى.

— بولمايدۇ، يېنىدا مادې دوختۇر بار، سىزنىڭ كەلگىنىڭىزدىن خۇشال بولدۇم، سىكارلېت.

— تېز يولغا چىقتىم، — دېدى سىكارلېت شىلەپىسى بىلەن پەلتوسىنى يېشىۋېتىپ، — پويىز... ئېيتىڭا، ئۇ ياخشى بولۇپ قالدى، شۇنداقمۇ، ئاشلىپى؟ قېتىپ تۇرماي گەپ قىلىشىڭىزچۇ؟ ئۇنىڭ ئۇنداق بولۇپ كېتىشى...

— ئۇ سىزنى زادىلا ئاغزىدىن چۈشۈرمىدى، — دېدى ئاشلىپى ئۇنىڭ كۆزلىرىگە قارىلىپ تۇرۇپ، سىكارلېت بولسا ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن سوتالغا جاۋاب تاپقانداك بولۇپ بىردىنلا قاتتىق قورقۇپ كەتتى، ئۇ قورقۇنۇپ، تاقەتسىزلىنىش ۋە ئېغىر قايغۇغا قېلىشتىنمۇ بەكرەك غەلىتىلا قورقۇنۇپ كەتتى. يۈرىكى توختاپ

قالغاندەك، يەنە بىردىنلا قاتتىق سېلىپ يۈرەك قەپسىگە پاتماي قېلىۋاتقاندىكىمۇ بولۇپ كېتىۋاتاتتى. بۇنىڭ راست بولۇشى مۇمكىن ئەمەس! ئۇ ھەدەپ ئۆزىدىن ئۇ قورقۇنۇشنى ھەيدىۋېتىشكە تىرىشاتتى. دوختۇر بەلكىم خاتا دىياگنوز قويۇپ قويغاندۇ، ئۇنىڭ ئۇنداق بولۇپ كېتىدىغانلىقىغا ئىشەنمەيمەن. ئۇنى ھازىرچە ئويلىماي تۇرايچۇ.

— مەن ھەرگىز ئىشەنمەيمەن! — دەپ توۋلاپ كەتتى سىكارلېت. ئاندىن، قېنى قايسىڭ مېنىڭ بۇ گېپىمگە قارشى چىقىشىەن، دېگەندەك ئۇ ئۇچىگە دىققەت بىلەن قاراپ كەتتى، — مېلانىيە ماڭا نېمىشقا دېمەيدۇ؟ بۇرۇن بىلگەن بولسام مارتاغا بارمايتتىم ئەمەسمۇ؟

ئاشلىپىنىڭ كۆزلىرى بىردىنلا ئەسلىگە كەلگەندەك ئازابلىق تۇس ئالدى.

— ئۇ بۇ ئىشنى ھېچكىمگە دېمىگەن، سىكارلېت. سىزگە، ئاڭلىسا مېنى ئەيىبلەيدۇ دەپ قورقۇپ دېمىگەن ئوخشايدۇ. ئۈچ ئاي كۈتۈپ، ھېچقانداق ئىش بولمىغاندا، ئاندىن ئېلان قىلىپ ھەممىڭلارنى ھەيران قالدۇرماقچى، دوختۇرنى خاتا دىياگنوز قويغانلىقى ئۈچۈن مات قىلماقچىدى. ئۆزى ناھايىتى خۇشال يۈرۈۋاتاتتى. بىر قىزىم بولسا، ئاندىن بەختلىك، قايغۇسىز ئۆتمەن، دەپ ئويلايتتى...

مېلانىيە ياتقان ئۆيىنىڭ ئىشىكى ئاستا ئېچىلىپ مادې دوختۇر چىقتى، ئارقىدىنلا ئىشىكىنى يەنە يېپىپ قويدى. ئۇنىڭ كۈل رەڭ ساقىلى مەيدىسىگە چۈشۈپ تۇراتتى، كۆزلىرى تۇيۇقسىز قورقۇپ قېتىپ قېلىشقان تۆتەيلەننىڭ كۆزلىرىدە ئىدى. ئاخىر ئۇنىڭ كۆزلىرى سىكارلېتنىڭ ئۈستىدە توختاپ قالدى. سىكارلېت ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن چوڭقۇر قايغۇ، شۇنىڭ بىلەن بىللە يەنە بىر خىل يىرگىنىچ ۋە كەمسىتىش كۆرگەندەك بولۇپ، ئەنسىزلىك ئىچىدە تۇرغان يۈرىكى بىر قىسىملا بولۇپ كەتتى.

— ئاخىر كەپسىز، — دېدى ئۇ.
سىكارلېت جاۋاب بېرىپ بولغۇچە ئاشلىپي ئۆي تەرەپكە
ماڭدى.

— سىز كىرمەي تۇرۇڭ، — دېدى دوختۇر، — ئۇنىڭ
سىكارلېتقا دەيدىغان ئايرىم گېپى بار ئىكەن.

— دوختۇر، مەن كىرىپ ئۇنى بىر كۆرۈۋالسام بولمامدۇ، —
دېدى ئىندىيا ئۇنىڭ يېڭىدىن تارتىپ. ئۇنىڭ ئاۋازى ئاڭلىنىشقا
ئادەتتىكىدەك، ئەمما ۋارقىراپ تەلەپ قىلغاندىن سەمىمىي ئىدى، —
مەن ئەتىگەندىلا كېلىۋىدىم، ھازىرغىچە ساقلىدىم، ئەمما ئۇ...
ماڭا رۇخسەت قىلىشىڭىز، كىرىپ كۆرۈشۈۋالسام، بىر مىنۇت
بولسىمۇ مەيلى ئىدى. ئۇنىڭغا... خاتا قىلغىنىمنى... دەيتتىم،
بەزى... بەزى ئىشلاردا...

ئۇ بۇ گەپلەرنى قىلىۋاتقاندا سىكارلېت بىلەن ئاشلىپىغا
قارىدى، ئەمما دوختۇرنىڭ سوغۇق نەزىرى تەبىئىي ھالدىلا
سىكارلېتقا ئاغدۇرۇلدى.

— سەل تۇرۇپ تۇرۇڭ، ئىندىيا خانقىز، — دېدى دوختۇر
ئاددىيلا قىلىپ، — ئەمما خاتا قىلغىنىڭىزنى دەپ ئۇنى
جىددىيلەشتۈرمەيسىز. ئۇ سىزنىڭ خاتا قىلغىنىڭىزنى بىلىدۇ.
مۇشۇنداق چاغدا ئۇ گەپنى دەپسىڭىز ئۇنىڭ ئاچچىقىنى
كەلتۈرىسىز شۇ.

پىتتىي ھامىمۇ قورقۇمسىراپ تۇرۇپ گەپ قىلدى:

— مادې دوختۇر، مەنمۇ...

— پىتتىيات خانقىز، سىز ئۆزىڭىزنىڭ چىرقىرايدىغىنىدە.

ئىزنى ھەم ھوشىڭىزدىن كېتىدىغىنىڭىزنى بىلىسىزغۇ؟

پىتتىي پاكار قەدەدىنى رۇسلاپ دوختۇرغا قاراپ قويدى.

كۆزلىرىدە ياش يوق، ئۆزىنى تۇتقان ھالەتتە ئىدى.

— ماقۇل، قەدىرلىكىم، سەل تۇرۇپ تۇرۇڭ، — دېدى

دوختۇر ئازراق تەكەللۈپ بىلەن، — يۈرۈڭ، سىكارلېت.

ئۇلار كارىدوردىن ئۆتۈپ ھىم يېپىقلىق تۇرغان ئىشىككە

قاراپ ماڭدى، دوختۇرنىڭ قوللىرى سىكارلېتنىڭ مۇرىسىدە ئىدى.

— سىكارلېت، — دېدى ئۇ بوش ئاھاڭدا، — ئۇ يەرگە كىرگەندە ھايانلىنىپ كەتمەڭ، ۋىدالىشىدىغان گەپلەرنىمۇ قىلماڭ، بولمىسا خۇدا تۇرۇپتۇ، بوينىڭىزنى ئۈزۈۋېتىمەن. كۆزۈمگە ئۇنداق ھاڭۋىق قارىماڭ، مېنىڭ نېمە دېمەكچى بولغىنىمنى چۈشەندىڭىز. ئۇنى جىمجىت ئۆلگىلى قويۇڭ، ئۆزىڭىزنىڭ ۋىجدان ئازابىڭىزنى يەڭگىللىتىمەن، دەپ ئاشلېي توغرىلۇق گەپ قىلىشىڭىز ھەرگىز بولمايدۇ. مەن ھازىرغىچە بىرەر ئايالنى رەنجىتىپ باقمىغان، ئەمما سىز ئاشۇنداق گەپلەرنى قىلىدىغان بولىسىڭىز... ئۇنىڭ ئاقىۋىتىگە ئۆزىڭىز مەسئۇل بولىسىز.

دوختۇر ئۇنىڭ جاۋابىنى كۈتمەيلا ئىشكىنى ئېچىپ ئۇنى ئىچىگە كىرگۈزۈۋېتىپ ئىشكىنى يەنە يېپىۋالدى. كىچىككىنە بۇ ئۆي ئەرزان باھالىق ياڭاق ياغىچىدا قىلىنغان جاھازلار بىلەن تولۇپ تۇراتتى، لامپىنىڭ ئۈستىگە گېزىت يېپىپ قويۇلغاچقا، ئۆينىڭ ئىچى گۇڭگا ئىدى. ئۆي خۇددى قىز ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياتقىدەك پاكىز، رەتلىك ئىدى، بېشى پاكىز بىرلا كارىۋات بار ئىدى، پولىدا رەڭگى ئۆچۈپ كەتكەن بىر گىلەم سېلىقلىق تۇراتتى. بۇ ئۆينىڭ بېزىلىشى بىلەن سىكارلېتنىڭ ھۇجرىسىدىكى ھەشەمەتلىك جاھازلارنى، قىممەت باھا پەردىلەر، قىيىقىزىل گىلەملەر ۋە باشقا نەرسىلەرنى سېلىشتۇرۇش ئەسلا مۇمكىن ئەمەس ئىدى.

مېلانىيە ئاشۇ كارىۋاتنىڭ ئۈستىدە خۇددى كىچىك قىزلاردەك تۈگۈلۈپ ياتاتتى. كۆزلىرى ئىچىگە كىرىپ، كۆزلىرىنىڭ چۆرىسى كۆكۈرىپ كەتكەنىدى. سىكارلېت ئۇنى كۆرۈپلا خۇددى مىخلىنىپ قالغاندەك ئىشكىنىڭ تۈۋىدە تۇرۇپلا قالدى. ئۆينىڭ ئىچى گۇڭگا بولسىمۇ سىكارلېت ئۇنىڭ سارغىيىپ كەتكەن چىرايىنى ئېنىق كۆردى. قورۇلۇپ كەتكەن يۈزىدە قان دىدارى

يوق، بۇرنىنىڭ چۆرىسى قورۇلۇپ قالغانىدى. ئۇ بۇ يەرگە كىرگۈچە ماددى دوختۇرنىڭ دىياگنوزى چوقۇم خاتا دەپ ئويلاپ كىرگەنىدى، ئەمدى ھەممىنى چۈشەندى. ئۇ ئۇرۇش ۋاقتىدا دوختۇرخانىدا مۇشۇنداق چىرايلارنى نۇرغۇن كۆرەتتى، ئۇنداق چىرايلارنىڭ نېمىدىن دېرەك بېرىدىغانلىقىنىمۇ چۈشەنەتتى.

مېلانىيە ئۆلۈپ كېتىدۇ، ئەمما سىكارلېت كۆڭلىدە ئۇنى ھازىرغىچە رەت قىلىپ كېلىۋاتاتتى. مېلانىيە ئۆلمەيدۇ، ئۆلۈش ئۇنىڭ ئۈچۈن مۇمكىن ئەمەس. ئۇ سىكارلېتقا تازا لازىم بولۇۋاتقان چاغدا خۇدا ئۇنىڭ جېنىنى ئېلىپ كەتمەيدۇ. بۇرۇن مېلانىيەگە بۇنچىلىك دەرىجىدە ئېھتىياجى چۈشىدىغانلىقىنى ئويلاپ باقمىغانىدى، ھەقىقەت ئاخىر ئايان بولدى، ئۇنىڭ يۈرىكىنىڭ ئەڭ چوڭقۇر يەرلىرىدىن ئايان بولدى. ئۇ ئەزەلدىن مېلانىيەگە تايىنىپ كەپتىكەن، ئۆزىگە تايىنىپ ياشاۋاتقان چاغدىمۇ شۇنداق، پەقەت ئۇنىڭ بىلىمىگەنلا يېرى بار ئىكەن. ئەمدى مېلانىيە ئۆلۈپ كېتىۋاتىدۇ. سىكارلېت ئۇ بولمىسا ئۆزىنىڭ بۇ دۇنيادا ياشىيالمايدىغانلىقىنى چوڭقۇر ھېس قىلىشقا باشلىدى. مېلانىيەنىڭ قېشىغا پۈتۈننىڭ ئۈچىدا دەسەپ كېتىۋاتىدۇ، يۈرىكى بولسا قاتتىق ساراسمە ئىچىدە تولغانماقتا، مېلانىيەنىڭ ئۆزىنىڭ قىلىچ ھەم قالقىنى، تەسەللى ۋە كۈچ - قۇدرىتى ئىكەنلىكىنى ئەمدى چۈشەنمەكتە.

ئۇنى تۇتۇپ قېلىشىم كېرەك، ھەرگىز ماڭدۇرمايمەن، سىكارلېت شۇ خىيال بىلەن تەڭلا كۆڭلىكىنى قايرىۋېتىپ كارىۋاتىنىڭ لېۋىدە ئولتۇردى. ئاندىن مېلانىيەنىڭ يوتقانىنىڭ سىرتىغا چىقىپ تۇرغان مۇزغا ئوخشاش مۇزلاپ كەتكەن قولىنى تۇتۇپ بىردىنلا يەنە قورقۇپ كەتتى.

— مەن كەلدىم، مېلانىيە، — دېدى ئۇ.

مېلانىيەنىڭ كۆزلىرى ئازراق ئېچىلىپ، راستلا سىكارلېت ئىكەنلىكىنى بىلگەندىن كىيىن يەنە يۇمۇلۇپ قالدى. بىر ئازدىن كېيىن چوڭقۇر بىر تىنىپ قويۇپ زەئىپ ئاۋازدا:

— بىر گېپىمگە ماقۇل دەمسىز؟
— بىر ئەمەس، ھەممە ئىشىڭىزغا، ھەممە گېپىڭىزگە،
مېلانىيە.

— بېئو... ئۇنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىپ قويۇڭ.
سىكارلېتقا بېشىنى لىڭشىتماقتىن باشقا چارە يوق ئىدى،
گەپ قىلاي دېسە گېلىغا بىر نېمە تۇرۇپ قالغاندەك ئاۋازى
چىقمايتتى. باش لىڭشىتىش بىلەن تەڭ ئۇنىڭ قولىنىمۇ سىقىپ
ماقۇللۇقىنى بىلدۈردى.

— مەن ئۇنى سىزگە تاپشۇردۇم، — ئۇنىڭ چىرايىدا بىلىنەر -
بىلىنمەس كۈلكە كۆرۈندى، — مەن بۇرۇنمۇ ئۇنى سىزگە بىر
قېتىم تاپشۇرغان... ئېسىڭىزدىمۇ؟... ئۇ تۇغۇلۇشتىن ئىلگىرى.
ئۇنىڭ ئېسىدە بارمۇ، يوق؟ ئۇنىڭ ئۈستۈپ قېلىشى
مۈمكىنمۇ؟ ياق، ئېسىدە شۇنداق ئېنىق تۇرۇپتۇ، مانا ئەمدى
ئاشۇ قورقۇنچلۇق كۈن يەنە قايتىپ كەلگەندەك قىلىدۇ.
سىكارلېت ئاشۇ توققۇزىنچى ئاينىڭ ئىسسىق بىر كۈنىدىكى
چۈش ۋاقتىنى، شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ ۋەھىمىسىنى،
چېكىنىۋاتقان ئەسكەرلەرنىڭ قەدەملىرىنىڭ ئېغىر ئاۋازلىرىنى
ھازىرمۇ ھېس قىلالايدۇ. مېلانىيەنىڭ ئەگەر ئۆلۈپ كېتىپ
قالسام بالام سىزگە قالسۇن، دېگەن گېپىمۇ ئۇنىڭ ئېسىدە، ئۇ
يەنە ئۆزىنىڭ شۇ چاغدا مېلانىيەگە قاتتىق ئۆچلۈك
قىلغانلىقىنىمۇ، ئۇنىڭ ئۆلۈمىنى تىلىگەنلىكىنىمۇ ئېسىگە
ئالالايدۇ.

ئۇنى مەن قەستلەپ ئۆلتۈرۈۋەتتىم، — ئويلىدى ئۇ
خۇراپىيلىق بىلەن، — بۇرۇن خۇدادىن ئۇنىڭ ئۆلۈمىنى
تىلىگەن، خۇدا ئاڭلاپ ئەمدى مېنى جازالاۋاتىدۇ.
— ئاھ، مېلانىيە ئۇنداق دېمەك، سىز چوقۇم بۇ ئۆتكەلدىن
ئۆتۈپ كېتىسىز...

— ياق، ماڭا جاۋاب بېرىڭ.
سىكارلېت چىدىماي يىغلاپ كەتتى.

— ماقۇل، ئۇنى ئۆزۈمنىڭ بالىسىدەك كۆرۈپ قارايمەن.
— ئۈنۈپ سىزگە نېمە دەيمەن؟ — سورىدى مېلانىيە
تولىمۇ ئاجىز ئاۋازدا.

— شۇنداق، ئەۋەتىمەن! ھارۋىغا، ياۋروپاغا، نەگە بېرىپ
ئوقۇشنى خالىسا شۇ يەرگە، يەنە... يەنە ئۇنىڭغا تايىمۇ ئېلىپ
بېرىمەن... مۇزىكا ئوڭىتىمەن... ھە، مېلانىيە سىناپ باقايلى،
كۈچەپ بېقىڭ!

مېلانىيەنىڭ ئاۋازى ئوچۇپ كەتتى، تۇرقىدىن يەنە تىرىشىپ
گەپ قىلغۇسى بارلىقى چىقىپ تۇراتتى.

— ئاشلىقنىڭ، — دېدى ئۇ، — ئاشلىق ئىككىڭلار... —
ئاۋازى تىترەپ كېتىپ يەنە گېپىنى قىلالماي قالدى.

ئاشلىقنىڭ ئىسمىنى ئاڭلاپ سىكارلېتنىڭ يۈرىكى توختاپ
قالغاندەك، قېتىپ تاشقا ئايلىنىپ قېلىۋاتقاندا بولۇپ قالدى.
ئەسلىدە مېلانىيە ئۇلارنىڭ ئىشىنى باشتىن تارتىپ بىلىدىغان
ئوخشايدۇ — دە. سىكارلېت دەررۇ بېشىنى كارىۋاتقا قويۇۋالدى،
باياتىدىن ئاران تۇرغان يىغىسىنى كۈچەپ بېسىپ بوش
ئېسەدەشكە باشلىدى. مېلانىيە ئۇنى بىلدى، سىكارلېت ئەمدى
نومۇس قىلىپ كەتمىسىمۇ بولىدۇ. ئۇنىڭدا ئەمدى ئۇزاقتىن
بېرى بۇ ئاق كۆڭۈل ئايالى رەنجىتىپ كەلگەنلىكى ئۈچۈن
ئۆزىگە نەپەرەتلىنىشتىن باشقا ھېچقانداق تۇيغۇ يوق. مېلانىيە
بۇرۇندىنلا بىلىدىكەن، شۇنداق تۇرۇپمۇ ئۇنىڭغا سادىق دوست
بولۇپ كەپتۇ. ئاھ، ئەگەر ئۆتۈپ كەتكەن كۈنلەرنى كەينىگە
ياندۇرغىلى بولغان بولسا، ئۇ ئۇنداق ئىشىنى ھەرگىز قىلمىغان،
ئاشلىقىغا لاپ قىلىپ قارايمۇ قويمىغان بولاتتى.

«ئاھ، خۇدا! — سىكارلېت ئىچىدە خۇداغا نالە قىلدى، —
سەندىن ئۆتۈنۈپ قالاي، ئۇنى ئامان قىلغىن! مەن ئۇنىڭ
ياخشىلىقلىرىنى ياندۇرىمەن. ئاشلىقىغا بىر ئېغىزمۇ گەپ
قىلمايمەن! ئۇنى ساقلاپ قالغىن!»

— ئاشلىق، — دېدى مېلانىيە ئاجىز تىنىقلىرى بىلەن

ئارانلا قولنى سىكارلېتنىڭ كارىۋاتقا قويۇۋالغان بېشىغا سوزۇپ ئاندىن باشمالتىقى ۋە كۆرسەتكۈچ بارمىقى بىلەن ئۇنىڭ چاچلىرىنى بوۋاقلارنىڭ قوللىرىدىكى كۈچىدەك كۈچ بىلەن بوش تارتتى. سىكارلېت بۇنىڭ مەنىسىنى چۈشەندى، ئۇ ئۇنى بېشىڭىزنى كۆتۈرۈڭ دېمەكچىدى. لېكىن، ئۇ بېشىنى كۆتۈرەلمەيتتى، مېلانىيەنىڭ كۆزلىرىگە تىكىلىپ قارىيالمىتتى، ئۇ كۆزلىرىدىكى ئۇ ئىشنى بىلىپ قالغانلىقى چىقىپ تۇرغان ئىپادىلەرنى كۆرگۈسى كەلمەيتتى.

— ئاشلىي، — دېدى مېلانىيە يەنە بىر قېتىم زەڭىپ ئاۋازدا. سىكارلېت بۇ ئاۋازنى ئاڭلاپ ئۆزىنى ئاران تۇتۇۋېلىپ تۇردى. شۇ تۇرقدا ئۇ شۇنچىلىك قاتتىق بىئارام بولۇپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ دۇنياغا بېرىپ خۇدانىڭ ئۆزى ئۈستىدىن چىقارغان ئەڭ ئاخىرقى ھۆكۈمىنى ئاڭلىغاندەك بۇنچىلىك بولۇپ كەتمەس بولغىدى. ئۇنىڭ روھىي دۇنياسى زىلزىلىگە كېلىپ كېتىۋاتاتتى، شۇنداقتىمۇ ئۇ ئاخىر بېشىنى كۆتۈردى.

ئۇنىڭ كۆرۈۋاتقىنى ئۆلۈم ئالدىدىكى خىرەلىشىپ كېتىۋاتقان قاپقارا ۋە سەمىمىي كۆزلىرى ۋە ئازاب ئىچىدە جانسىز مىدىرلاپ، گەپ قىلىشقا تەمىشلىپ تۇرغان كىچىككىنە ئوماق ئېغىز بولدى. ئۇلاردا يا ئەيىبلەش، يا يامانلاش ياكى قورقۇنچ دېگەن نەرسە يوق... تىت - تىت بولۇش، گەپ قىلىشقا ماغدۇرى يەتمەيۋاتقانلىقىغا ئاچچىقى كېلىشتىن باشقا ھېچنەرسە كۆرۈنمەيتتى.

سىكارلېت تېخىچىلا ئالاقزەدە ئىدى، خاتىرجەم بولىدىغاندەك ئالامەتلەر كۆرۈنمەيتتى. مېلانىيەنىڭ قوللىرىنى مەھكەم تۇتۇپ تۇرۇۋېتىپ خۇداغا ئىچ - ئىچىدىن رەھمەت ئېيتقۇسى كەلدى. بالا چاغلىرىدىن تارتىپ ھازىرغىچە ئۇ خۇداغا بۇنداق ساپ نىيەت ۋە چىن ئىخلاسى بىلەن سىغىنىپ باقمىغانىدى.

«ئېھ، قۇدرىتىڭ ئۇلۇغ خۇدا، ئۇنىڭغا مېنىڭ شۇ تۇرقىدا كۆڭلۈمدە ئويلاۋاتقىنىمنى بىلىندۈرۈپ قويمىغىنىڭغا مىڭ

- ئاشلىپ توغرىلۇق نېمە گېپىڭىز بار ئىدى، مېلانىيە؟
— سىز... ئۇنىڭغا ئوبدان قارىيالايسىز مۇ؟
— قارىيالايمەن.
— ئۇ ئاسان... ئاسان زۇكام بولۇپ قالىدۇ.
ئۇ يەنە جىمىپ كەتتى.
— ئۇنىڭ... ئىشلىرىغا قاراپ قويۇڭ... چۈشەندىڭىزمۇ؟
— ھەم، چۈشەندىم، ئۇنى چوقۇم قىلىمەن.
مېلانىيە يەنە بىر قېتىم قاتتىق كۈچىدى.
— ئاشلىپ... ئۇ بىر ئىشلارنى قىلالمايدۇ.
ھەقەت ئۆلۈملا مېلانىيەگە ئاشلىپىنىڭ ئەيىبىنى
ئاچتۇرۇۋاتاتتى.
— ئۇنىڭغا ياردەم بېرىڭ، سىكارلېت... ئەمما... ئۆزىگە
زادىلا بىلىندۈرمەڭ.
— ئۇنىڭغا ھەم ئۇنىڭ ئىشلىرىغا چوقۇم ياردەم بېرىمەن،
ياردەم بېرىۋاتقىنىمنى بىلىندۈرمەيمەن، مۇۋاپىق يوللار بىلەن
تەكلىپىمنى بېرىپ تۇرىمەن.
مېلانىيە ناھايىتى تەستە مىيىقىدا كۈلەلدى، بۇ غەلبە
كۈلكىسى ئىدى، سىكارلېت ئىككىسىنىڭ كۆزلىرى يەنە
ئۇچراشتى. ئۇلار مۇشۇ بېقىشلىرى بىلەن چوڭ بىر سودىنى
تاماملىغانىدى، يەنى ئاشلىپىنى بۇ رەھىمسىز دۇنيانىڭ توپتەك
تېپىپ ئوينىشىدىن قوغداش ۋەزىپىسى بىر ئايالنىڭ ئۈستىدىن
يەنە بىر ئايالنىڭ ئۈستىگە يۈكلەنگەن، يەنە ئاشلىپىنىڭ ئەركىك
غۇرۇرىنى قوغداش ئۈچۈن بۇ ئىشنى ئۇنىڭغا بىلىندۈرمەيدىغان
بولغانىدى.
مېلانىيەنىڭ چىرايىدىكى قاتتىق ئازابلىنىۋاتقان كۆرۈنۈش
يوق، سىكارلېتنىڭ ۋەدىسىنى ئالغاندىن كېيىن تىنچىپ
قالغاندەك قىلاتتى.
— سىز ئەقىللىك، چېۋەر... ھەم شۇنداق باتۇر... ماڭا

باشتىن - ئاخىر ياخشى مۇئامىلە قىلىپ كەلدىڭىز...
سىكارلېت بۇ گەپلەرنى ئاڭلاپ يەنە گېلىغا بىر نەرسە
قاپلىشىپ قالغاندەك بولۇپ، ئىختىيارسىز ئېسەدەپ كېتىپ
ئىتتىك قولى بىلەن ئاغزىنى مەھكەم تۇتۇۋالدى ۋە كىچىك
بالىلارغا ئوخشاش ئۆيىنى بېشىغا كىيىپ: «مەن ئالۋاستى!
سىزگە بۇرۇندىن ئەسكىلىك قىلىپ كەلدىم! سىز ئۈچۈن
ھېچقانداق ئىش قىلمىغىنىم يوق! ئۇنىڭ ھەممىسى ئاشلىپى
ئۈچۈن قىلىنغان!» دەپ توۋلىۋەتكۈسى كېلىپ كەتتى.

ئۇ ئورنىدىن دەس تۇرۇپ كېتىپ ئۆزىنى باشقىدىن
تۇتۇۋېلىش ئۈچۈن باشمالتىقنى چىڭ چىشلەپ تۇرۇۋالدى. دەل
شۇ چاغدا رېتىنىڭ، «ئۇ سىزنى ياخشى كۆرىدۇ، ئۇ ياخشى كۆرۈش
ۋىجدانىڭىزغا كىرىپت بولۇپ مەخلىنىدۇ» دېگەن گېپى يادىغا
كېلىپ قالدى. دېگەندەك، ئۇ كىرىپت ئۇنىڭ ۋىجدانىغا
مەخلىنىۋاتاتتى. ئۇ بىر ئاماللارنى قىلىپ ئاشلىپىنى مېلانىيەدىن
تارتىۋالماقچى بولغانلىقى بىلەنلا ئاللىقاچان گۇناھكار بولۇپ
بولغانىدى. مانا ئەمدى مېلانىيە يەنە شۇنداق ياخشى كۆرۈش ۋە
ئىشەنچ بىلەن ئاشلىپىنى ئۇنىڭغا تاپشۇرۇپ، ئۇنىڭ گۇناھىنى
تېخىمۇ ئېغىرلاشتۇرۇۋېتىۋاتاتتى. ياق، بۇ گەپلەرنى ئۇنىڭغا
دېگىلى بولمايدۇ. ئۇ دۇنياغا كۆزلىرىدىن ياش تۆكۈمەي،
ھەسرەتلەنمەي، قىينالماي تىپتىنچ كەتسۇن!

ئىشىك قىيا ئېچىلىپ دوختۇر ئۇنى ئالدىرىتىشقا باشلىدى.
سىكارلېت كارىۋاتقا ئېڭىشىپ، مېلانىيەنىڭ قوللىرىنى
ئاللىقىغا ئېلىپ مەڭزىگە ياقىتى، كۆز ياشلىرىنى ئاران - ئاران
تۇتۇپ تۇردى.

— خەيرلىك كەچ! — دېدى ئۇ. ئاۋازى ئۆزى ئەنسىرىگەندەك
ئەمەس، خېلى كۈچلۈك چىقتى.
— ماڭا ۋەدە بېرىڭ، — دېدى مېلانىيە تولىمۇ بوش ئاۋازدا.
ئاۋازى بۇ قېتىم تېخىمۇ بوشاپ كەتكەندى.
— مەن ھەممە تەلىپىڭىزنى قوبۇل قىلدىم، سۆيۈملۈكۈم.

— كاپىتان باتلىپ... ئۇنى ياخشى كۈتۈڭ، ئۇ... سىزنى بەكمۇ ياخشى كۆرىدۇ.

«رېت؟» سىكارلېت سەل ھەيران قالدى ۋە بۇ گەپنى قىلچە ئەھمىيەتسىز گەپ دەپ ئويلىدى.

— شۇنداق، راست دەيسىز! — دەپ قويدى سىكارلېت. ئارقىدىن ئۇنىڭ قولىغا سۆيۈپ قويۇپ يوتقان ئۈستىگە ئاستا قويۇپ قويدى.

— ئەمدى ئىككىڭلار كىرىڭلار! — دېدى مادې دوختۇر سىكارلېت ئىشىكتىن چىقىشىغا پىتتى ھامما بىلەن ئىندىياغا. سىكارلېت ياش بىلەن تولغان كۆزلىرى بىلەن ئىندىيا ۋە پىتتى ھاممىنىڭ دوختۇرنىڭ كەينىدىن كىرىپ كېتىۋاتقانلىقىنى غۇۋا كۆرۈپ تۇردى. ئىشىك يېپىلىپ ئۆينىڭ ئىچى جىمىپ كەتتى. ئاشلىپ كۆرۈنمەيتتى. سىكارلېت تامغا يۆلىنىپ، خۇددى بىر بۇلۇڭغا تىقىلىۋالغان كەپسىز بالىدەك تۇراتتى، باياتىدىن چىڭقىلىپ ئاغرىپ كەتكەن گېلىنى ھەدەپ سىلايتتى.

يېپىقلىق ئىشىكنىڭ ئىچىدە ياتقان مېلانىيە بۇ دۇنيا بىلەن خوشلاشماقچى، ئۇزۇن يىللاردىن بېرى سىكارلېت بىلەپ - بىلمەي تايىنىپ كېلىۋاتقان كۈچ - قۇدرەتمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىللە كەتمەكچى. ئاھ، ئۇ بۇرۇن ئۆزىنىڭ ئۇنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى، ئۆزىگە ئۇ بولمىسا بولمايدىغانلىقىنى نېمىشقا بىلمىدى؟ ئاجىز، ئورۇق مېلانىيەنىڭ مۇستەھكەم مۇناردەك ئادەم ئىكەنلىكىنى كىم بىلگەن؟ مېلانىيە، ئۇ ناتونۇش ئادەملەرنىڭ ئالدىدا نومۇس قىلىپ يىغلىۋېتىدىغاندەك تۇرىدىغان، ئۆزىنىڭ پىكىرلىرىنى دادىل سۆزلىيەلمەيدىغان، قېرى خانىملارنىڭ گەپلىرىدىن قورقىدىغان ئايال ئەمەسمىدى؟ يول ماڭغاندىمۇ يۈرەكلىك قەدەم بېسىپ ماڭالمايتتىغۇ؟ لېكىن...

سىكارلېت بىرنەچچە يىلنىڭ ئالدىدا تارادا يۈز بەرگەن

ھېلىقى ئىشنى ئېسىگە ئالدى. كۆك كىيىم كىيگەن شىماللىق ئەسكەر يەردە سۇنايلىنىپ ياتاتتى، پۇرۇخنىڭ ئىسى ئۇنىڭ جەستى ئۈستىدىن تېخى تارقىلىپ كەتمىگەن، مېلانىيە پەلەمپەينىڭ ئۈستىدە قولىدا چارلېسنىڭ ھەربىي قىلىچى، مىدىر قىلماي تۇراتتى. سىكارلېتنىڭ شۇ چاغدا: ئەخمەق! قىلىچىنىمۇ ئوڭشاپ تۇتالمايدۇ، دەپ ئويلغىنى ھېلىمۇ ئېسىدە. ئەمدى بىلىدىكى، ئەگەر شۇ چاغدا زۇرۇر بولۇپ قالغان بولسا، ئۇ پەلەمپەيدىن چۈشۈپ ئۇ ئەسكەرنى ئۆلتۈرگەن ياكى ئۆزى ئۆلگەن بولاتتى.

راست، شۇ چاغدا مېلانىيە كىچىككىنە قوللىرىدا قىلىچىنىڭ يوغان دەستىسىنى تۇتۇپ تۇرۇپ ئۇنىڭ ئۈچۈن جەڭگە كىرىشكە تەييار تۇرغان. سىكارلېت ھازىر شۇ ئىشلارنى ئەسلەپ، مېلانىيەنىڭ دائىم قىلىچ قولىدا، ئۆزىنىڭ سايىسىغا ئوخشاش يېنىدىن ئايرىلماي ئۆزىنى قوغداپ كەلگەنلىكىنى، ئۇنىڭ ئۈچۈن قارىغۇلارچە قىزغىنلىق ۋە ساداقەتمەنلىك بىلەن جەڭگە ئاتلىنىپ، شىماللىقلار بىلەن، ئۇرۇش ئوتلىرى بىلەن، ئاچارچىلىق، نامراتلىق، پىتىنە - پاسات، ھەتتا ئۆزىنىڭ قېرىنداشلىرى بىلەن كۈرەش قىلغانلىقىنى چوڭقۇر چۈشەندى. سىكارلېت ئۇ قىلىچىنىڭ، ئۇنى بۇ دۇنيانىڭ زوراۋانلىقلىرىدىن، بوزەك قىلىشلىرىدىن قوغداپ كەلگەن ئۇ بىباھا قىلىچىنىڭ ئەمدى مەڭگۈ قىنىغا كىرىپ كەتكەنلىكىنى ئويلاپ، ئىشەنچ ۋە باتۇرلۇقلىرى ئاستا - ئاستا يوقىلىپ كېتىۋاتقاندا ك ئويغا كېلىپ قالدى.

«مېلانىيە مېنىڭ بىردىنبىر دوستۇم ئىدى، — ئويلىدى سىكارلېت ئازابلىق ئۈمىدسىزلىك ئىچىدە، — ئانامدىن قالسا مېنى ھەقىقىي ياخشى كۆرىدىغان بىردىنبىر ئايالمۇ شۇ ئىدى، ئۇ ھەم ئانامغا ئوخشايتتى. ئۇنى تونۇيدىغان ھەرقانداق ئادەم ئۆزىنى ئۇنىڭغا يېقىن تۇتاتتى.»

ئۈستۈم تۇت سىكارلېتقا ئۇ ئۆيدە ياتقان ئادەم ئۆزىنىڭ

ئانىسىدەك، ئانىسى بۇ دۇنيا بىلەن ئىككىنچى قېتىم خوشلىشىۋاتقاندەك، تاراغا بېرىپ قېلىپ ئۇ يەردىكى ئادەملەرنىڭ گەپ - سۆزلىرىگە قېلىۋاتقاندەك، ئاجىز، لاتاپەتلىك ۋە مېھرىبان بۇ ئادەمنىڭ پەۋقۇلئاددە كۈچ - مەدەتلىرىدىن مەھرۇم قېلىپ يېتىمىسىراپ قېلىۋاتقاندەك، تۇرمۇش ئالدىدا ئامالسىز قېلىۋاتقاندەك تۇيۇلۇپ كەتتى.

بۇ ئۆيىدە تۇرۇپ سىكارلېتنىڭ ئىچى سىقىلاتتى، قورقاتتى. شامنىڭ يورۇقى بىلەن تامغا چۈشۈپ تۇرغان ھەرخىل نەرسىلەرنىڭ يوغان كۆلەڭگىلىرى ئالاڭلاپ تۇراتتى، ئۆينىڭ ئىچى جىمجىت ئىدى. ئۇ جىمجىتچىلىق خۇددى جاندىن ئۆتۈپ كېتىدىغان سىم - سىم يامغۇردەك ئۇنى ئىچ - ئىچىدىن قورقۇنۇپقا سالاتتى. ئاشلىپى! ئاشلىپى نەگە كەتكەندۇ؟

ئۇ خۇددى سوغۇقتىن قورقىدىغان جانمۇزالار ئىسسىق يەرنى ئىزدىگەندەك ئۇلارنىڭ ياتاق ئۆيىنى ئىزدەپ چىقتى، ئۇ يەردىمۇ يوق. ئۇنى چوقۇم تېپىشى كېرەك. ئۇ مېلانىيەنىڭ كۈچىنى، ئۇ كۈچكە ئۆزىنىڭ قانچىلىك ئېھتىياجلىق ئىكەنلىكىنى بۈگۈن ئاران بىلگەندە ئۇ كۈچ يوقاپ كېتىۋاتىدۇ. ئەمما، ئۇنىڭ ئورنىدا ئاشلىپى بارغۇ؟ كۈچلۈك، ئەقىللىك، كىشىلەرگە تەسەللى بېرىشكە ماھىر بۇ ئادەم ھازىر ھايات، ئاشلىپى بىلەن ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۇنىڭغا كۈچ - قۇدرەت بېرىدۇ، سىكارلېت شۇنىڭ كۈچى بىلەن ئۆزىدىكى ئاجىزلىقنى يېڭىپ كېتەلەيدۇ؛ ئۇ يۈرەكلىك، ئۇنىڭ بىلەن ئۆزىدىكى قورقۇنچىلارنى يوق قىلالايدۇ؛ ئۇ شۇنچىلىك خاتىرجەم، ئەركىن - ئازادە، ئۇنىڭ بىلەن ئۆزىدىكى غەم - قايغۇلارنى ئۇنتۇپ كېتەلەيدۇ.

«ئۇ چوقۇم ئۆزىنىڭ ھۇجرىسىدا». سىكارلېت پۈتۈننىڭ ئۈچىدا دەسسەپ ئۇنىڭ ئىشىكى ئالدىغا بېرىپ ئىشىكىنى بوش چەكتى، ئۆي ئىچىدىن ھېچقانداق سادا چىقمىدى. ئىشىكىنى ئىتتىرىپ ئېچىپ، ئاشلىپىنىڭ پەرداز ئۈستىلىنىڭ ئالدىدا

تۇرۇپ مېلانىيە تىكىپ بەرگەن پەلەيگە قاراپ خىيال بىلەن تۇرغانلىقىنى كۆردى. ئۇ قولىدىكى بىر پاي پەلەيگە بۇرۇن زادىلا كۆرۈپ باقمىغاندەك قاراپ كېتىۋاتاتتى. ئاندىن ئۇ پەلەي خۇددى ئەينەكتىن تىكىلگەندەك، ئاۋايلاپ جايغا قويۇپ قويۇپ يەنە بىر يېنىنى ئالدى.

سىكارلېت تىترەپ تۇرغان ئاۋازى بىلەن «ئاشلىپى!» دەپ توۋلىۋەتتى. ئاشلىپى ئاستا بۇرىلىپ ئۇنىڭغا قاراپ قويدى. ئۇنىڭ كۆپكۆك كۆزلىرىدە غۇۋالىق ۋە سوغۇق قاراشلار يوق، ھېچنېمىنى يوشۇرمايدىغاندەك يوغان ئېچىلىپ تۇراتتى. ئۇ كۆزلىرىدىكى ئازاب ۋە ۋەھىمە سىكارلېتنىڭكىدىن قېلىشمايتتى، لېكىن تاپانچىسىدىن ئايرىلىپ يېتىمىسىراپ قالغاندەك بىچارە كۆرۈنەتتى، ئىچكىرى بىر يەرلىرىدىن يەتە تېڭىرقاش ۋە تەمتىرەشتەك بىرخىل ئىپادىلەرمۇ چىقىپ تۇراتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ چىرايىغا قاراپ بايقىق قورقۇنچىلىرىنى، غەم – قايغۇلىرىنى تېخىمۇ ئېغىرلاشتۇرۇۋالغاندەك بولدى.

— مەن قورقۇپ كېتىۋاتمەن، — دېدى سىكارلېت ئۇنىڭ يېنىغا كېتىۋېتىپ، — ئاشلىپى، مېنى يۆلۈۋېلىڭ، مەن بەكمۇ قورقۇپ كېتىۋاتمەن.

ئاشلىپى مىدىر قىلىمىدى. قوللىرىدا ھېلىقى بىر پاي پەلەي تۇراتتى. سىكارلېت بىر قولىنى ئۇنىڭ بىلىكى ئۈستىگە قويۇپ: — قولڭىزدىكى نېمە ئۇ؟ — دەپ سورىدى.

ئاشلىپى خۇددى ئىزدەپ تاپالمايۋاتقان نەرسىسىنى ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدىن ئىزدەۋاتقاندەك ئۇنىڭغا قاراپ تۇرۇپ كەتتى. ئاخىر گەپكە ئېغىزمۇ ئاچتى، ئەمما ئاۋازى زادىلا ئۆزىنىڭكىگە ئوخشىمايتتى.

— بايا سىز ماڭا شۇنچىلىك لازىم بولىدىغىز، — دېدى ئۇ، — سىزنى ئىزدىمەكچى بولۇپ تۇراتتىم — خۇددى تەسەللىگە موھتاج بولۇپ تۇرۇۋاتقان كىچىك بالىغا ئوخشاش، لېكىن مېنىڭ ئىزدەپ تاپقىنىم بىر بالا بولۇپ چىقتى. ئۇ مەندىنمۇ بەكرەك

قورقۇپ تۇرۇۋېتىپتۇ. تېخى ئۇ مېنى ئىزدەپ تېپىشقا تەقەززا بولۇپ تۇرۇپتىكەن...

— سىز قورقمايسىز... قورقۇشىڭىز مۇمكىن ئەمەس، — توۋلاپ كەتتى سىكارلېت — سىز ئەزەلدىن قورقۇپ باقمىغان، ئەمما مەن... سىز ئەزەلدىن قەيسەر...

— مەن ئۇ كەينىمدە تىرەك بولۇپ تۇرۇۋاتقاچقا قەيسەر ئىدىم، — دېدى ئۇ. ئاۋازى سەل خىرقىراپ چىقتى، قولىدىكى پەلەپنى سىلاپ قويۇۋاتتتى، — مەندىكى... مەندىكى كۈچ — قۇدرەتنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭ بىلەن بىللەلا يوقىلىپ كېتىۋاتىدۇ.

ئۇنىڭ سوغۇق تەلەپپۈز قىلىۋاتقان ئاۋازىدىكى كۈچلۈك ئازاب — قايغۇ ۋە ئۈمىدسىزلىكنى ئاڭلاپ، سىكارلېت ئىتتىك قولىنى تارتىۋالدى ۋە كەينىگە ئىككى قەدەم داچىپ كەتتى. ئىككىلىسى گەپ قىلىشمايتتى. سىكارلېت ئۇنى ئۆمرىدە تۇنجى قېتىم چۈشىنىۋاتقانداك بولۇۋاتتتى.

— نېمە... — سىكارلېت دۇدۇقلاپ قالدى، — ئاشلىپ، سىز ئۇنى سۆيسىز، شۇنداقمۇ؟

ئاشلىپ ناھايىتى تەستە گەپ قىلىۋاتقانداك سۆزلىدى:

— ئۇ مېنىڭ بارلىق خىياللىرىمنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ شېرىن خىيالىم، ھايات ياشاپ تۇرغان، تىنىقى بار، رېئاللىق ئالدىدا مەڭگۈ يوقىلىپ كەتمەيدىغان بىردىنبىر شېرىن خىيالىم ئىدى.

يەنە شۇ خىيالىنىڭ گېپى، — سىكارلېت بۇرۇنقى مەجەزى بويىچە يەنە جۇدۇنى ئۆرلەپ ئويلىدى، — ئۇ ئۆزىنىڭ خىيالى چۈشلىرىنى زادىلا ئۇنتۇمايدۇ، ئەمەلىيەتنى سۆزلىمەيدۇ.

— سىز بۇرۇندىن تارتىپلا مۇشۇنداق ئەخمىقانە ھالەتتە ياشاپ كەلدىڭىز، ئاشلىپ، — دېدى سىكارلېت ئېغىر ۋە ئازابلىق روھىي ھالىتى بىلەن، — سىز نېمىشقا ئۇنىڭ مەندىن مىليون ھەسسە ياخشى ئىكەنلىكىنى كۆرمەيسىز؟

— سىكارلېت، سىزدىن ئۆتۈنۈپ قالاي... سىز مېنىڭ

قانچىلىك ئازاب چەككەنلىكىمنى بىلىشىڭىز ئىدى... دوختۇر...
— قانچىلىك ئازاب چەككەنسىز! — ئەجەبا، سىز... ھەي،
ئاشلىي، سىز بۇنىڭدىن نۇرغۇن يىللار ئىلگىرى ئۆزىڭىزنىڭ
سۆيگەن ئادىمىڭىزنىڭ مەن ئەمەس ئۇ ئىكەنلىكىنى بىلىشىڭىز
كېرەك ئىدى! نېمىشقا بىلىمىدىڭىز؟ ئەگەر بىلگەن بولسىڭىز
ئىشلار پۈتۈنلەي باشقىچە بولاتتى. پۈتۈنلەي... بۇنى بالدۇر
بىلىشىڭىز، نام - ئابروي، قۇربان بېرىش دېگەندەك گەپلىرىڭىز
بىلەن ماڭا سەل قارىماسلىقىڭىز، مېنى ئۆزىڭىزگە باغلىنىپ
قالدىغان، باغلىنىپ قالغان ئارغامچىنى يېشىۋېتەلمەيدىغان
قىلىپ قويماستىكىڭىز كېرەك ئىدى. ئاشۇ يىللاردا ماڭا دېگەن
بولسىڭىز، مەن... كۆڭلۈم قاتتىق يېرىم بولسىمۇ بەرداشلىق
بېرەلەيتتىم. لېكىن، سىز بۇ پاكىتنى ھازىر، مېلانىيە ئۆلىدىغان
چاغدا كۆرۈپ يېتىۋاتسىز. ئەمدى ھازىر بەكمۇ كېچىكتىڭىز،
ئەمدى ئۇنىڭغا ھېچقانداق ئامال يوق. ھەي، ئاشلىي ئەرلەر بۇنداق
ئىشلارنى بىلىشى كېرەك ئىدىغۇ... ئەكسىچە ئاياللار بىلمەيدۇ.
سىز بۇرۇندىنلا ئۆزىڭىزنىڭ مىلانىيەنى سۆيىدىغانلىقىڭىزنى،
مېنى، مېنى خۇددى رېتىنىڭ بېلىقى ۋاتلىن دېگەن دوستىنىڭ
ئەھۋالىغا چۈشۈرۈپ قويغانلىقىڭىزنى چۈشىنىشىڭىز كېرەك
ئىدى.

ئاشلىي بۇ گەپلەرنى ئاڭلاپ ئىختىيارسىز تۈگۈلۈپ كەتتى.
كۆزلىرى يەنىلا ئۇنىڭدا، بولدى گەپ قىلماڭ، مېنى ئارامىدا
قويۇڭ دېگەندەك مۆلدۈرلەپ قاراپ تۇراتتى. چىرايدىكى ھەربىر
ئىپادە ئۇنىڭ دەۋاتقانلىرىنىڭ راست ئىكەنلىكىنى ئىقرار قىلىپ
تۇراتتى. بېشىنىڭ ساڭگىلاپ، گەۋدەسىنىڭ مۈكچىيىپ
كېتىشىدىنمۇ، شۇ تۇرقدا سىكارلېتنىڭ ئەيىبلەشلىرىدىنمۇ
بەكرەك ئۆزىنى ئەيىبلەپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى بىلگىلى بولاتتى. ئۇ
سىكارلېتنىڭ ئالدىدا جىمجىت تۇراتتى، قولىدىكى پەلەينى
خۇددى ھېسسىيات ئۆتۈشۈپ تۇرىدىغان قولىدەك مەھكەم
تۇتۇۋالغانىدى. سىكارلېتمۇ بىرمۇنچە گەپلەرنى قىلىپ بولغاندىن

كېيىن ئۇنىڭغا ئوخشاش جىمىپ قالدى، غەزىپى بېسىلغان، ئۇنىڭ ئورنىنى مەنسىتمىگەندەك بىر خىل ئىچ ئاغرىتىش ئىگىلىگەندى. ۋىجدانى ئۇنى ئەيىبلەپ كېتىۋاتتى. ئاھ، ئۇ ھازىر پۈتۈنلەي گۇمران بولغان، ھېچقانداق مۇداپىئە كۈچى يوق بىر ئادەمنى پۈتى بىلەن تەپكەندەك بولۇۋاتىدىغۇ... ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇنىڭغا غەمخورلۇق قىلىدىغانلىقى توغرىلىق مېلانىيەگە ۋەدە بەرگەندىغۇ؟

مەن تېخى ھېلىلا مېلانىيەگە ۋەدە بېرىپ چىقىپ، يەنە بۇ ئادەمنى بىئارام قىلىدىغان گەپلەرنى ئۇنىڭغا دەۋاتىمەنغۇ؟ مەن ياكى باشقا ئادەم بولسۇن، ھازىر بۇنداق گەپلەرنى قىلىش پۈتۈنلەي مۇۋاپىق ئەمەس. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ ئۆزىمۇ چۈشىنىپ كۆڭلى يېرىم بولۇپ ئولتۇرۇپتۇ، — سىكارلېت غېرىبسىنغاندەك بولۇپ خىيالغا كەتتى، — ئۇ تېخى چوڭ بولماپتۇ، كىچىك بالدەك ئىكەن، مەندىنمۇ ئۆتە ئوخشايدۇ. مېلانىيەدىن ئايرىلىپ قېلىۋاتقىنىدىن ئازابلىنىپ ھەم قورقۇپ تۇرۇۋاتقاندەك قىلىدۇ. مېلانىيە ئۇنىڭ شۇ نۇرقىدىكى ئەھۋالىنى بىلسە قانداق بولۇپ كېتەر... ئەلۋەتتە، مېلانىيە ئۇنى مەندىن چوڭقۇر چۈشىنىدۇ، شۇڭا مەندىن ئۇنىڭ بىلەن بېيۇنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىشنى تەلەپ قىلىپ تۇرۇۋالغان. ئاشلىقى ئۇنىڭدىن ئايرىلىپ قېلىشقا قانداقمۇ بەرداشلىق بېرەر؟ مەن بولسام بەرداشلىق بېرەلەيمەن. لېكىن، مەن ھەرقانداق ئىشقا چىداپ كەلگەن، يەنە نۇرغۇن - نۇرغۇن ئىشلارغا چىدايمەن، ئەمما ئۇ ئۇنداق قىلالمايدۇ... ئۇ بولمىسا ئۇنىڭ ھەرقانداق ئىشقا بەرداشلىق بېرەلشى مۇمكىن ئەمەس.

— مېنى كەچۈرۈڭ، سۆيۈملۈكۈم، — دېدى سىكارلېت سەممىلىك بىلەن ئۇنىڭغا ئىككى قولىنى سوزۇپ، — مەن سىزنىڭ قانچىلىك ئازابلىنىۋاتقانلىقىڭىزنى بىلىپ تۇرۇۋاتىمەن. ئەمما، شۇ نەرسە ئېسىڭىزدە بولسۇن، ئۇ ھېچنېمىنى بىلمەيدۇ، ھەتتا گۇمان قىلىپمۇ باقمىغان...

خۇدانىڭ بىزگە رەھىمى كەلگەن.

ئاشلىپى ئىتتىك بېرىپ ئۇنى مەھكەم قۇچاقلىۋالدى، سىكارلېت پۈتىنىڭ ئۈچىدا دەسسەپ تۇرۇپ مەڭزىنى ئۇنىڭ مەڭزىگە ياقتى، بىر قولى بىلەن چاچلىرىنى يېقىملىق سىلاپ كەتتى.

— يىغلىماڭ، سۆيۈملۈكۈم، ئۇ سىزنىڭ باتۇر بولۇشىڭىزنى ئۈمىد قىلىدۇ، ئۇنىڭ سىز بىلەن دىدارلىشىۋېلىش ئارزۇسى بار، شۇڭا ئۆزىڭىزنى تۇتۇۋېلىڭ، يىغلىغانلىقىڭىزنى بىلىپ قالمىسۇن، بولمىسا قاتتىق بىئارام بولىدۇ. ئاشلىپى ئۇنى مەھكەم قۇچاقلىۋېتىپ، سىكارلېت دەم ئالماي قالدى.

— مەن ئەمدى قانداق قىلىمەن؟ ئۇنىڭسىز ياشىيالمىمەن! — دەپ ئۇنىڭ قۇلقىغا بوش پىچىرلىدى.

مەنمۇ ياشىيالمىمەن، دەپ ئويلىدى سىكارلېتتۇمۇ مېلانىيەدىن ئايرىلىپ قالغاندىن كېيىنكى ھاياتىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرۈپ. ئەمما، ئۆزىنى مەھكەم تۇتۇۋالدى. ئاشلىپى ئۇنىڭغا تايىنىدۇ، مېلانىيەمۇ ئۇنىڭغا تايىنىدىغانلىقىنى ئېيتتى. ھېلىمۇ ئۇنىڭ ئېسىدە، تارادىكى چاغدا ئۇ بىر قېتىم مەست بولۇپ قالدى. ئۇ كۈنى ئايدىڭ كېچە ئىدى، قاتتىق چارچاپ كەتكەنىدى. شۇ چاغدا ئۇ: يۈك دېگەننى يەلكىسىنىڭ كۈچى بار ئادەم كۆتۈرسە بولىدىكەن، دەپ ئويلىغانىدى. ئەمدى بىلدىكى، ئۇنىڭ يەلكىسى كۈچلۈك، ئاشلىپىنىڭ ئاجىز ئىكەن. شۇڭا، ئۆزى كۆكرەك كېرىپ چىقىپ بۇ يۈكنى يەلكىسىگە ئېلىشى كېرەك. سىكارلېت ئۆزىدە زادىلا كۆرۈلۈپ باقمىغان بىر خىل تەمكىنلىك بىلەن ئاشلىپىنىڭ ياش بىلەن نەملىشىپ كەتكەن مەڭزىگە سۆيۈپ قويدى. بۇ قېتىمقى سۆيۈشتە تەلۋىلەرچە قىزغىنلىق، بېسىلماس ھاياجان يوق، پەقەت سوغۇق مېھرىبانلىققا بار ئىدى.

— قورقماڭ، ھامان چارىسىنى قىلىمىز، — دېدى سىكارلېت.

مېلانىيە يانتقان ئۆيىنىڭ ئىشىكى ئېچىلىپ دوختۇر ماددىنىڭ
ۋارقىرىغىنى ئاڭلاندى:

— ئاشلىپ، تېز بولۇڭ!

ۋاي خۇدايىمەي، ئۇ توڭگەن ئوخشىمامدۇ! — دەررۇ ئويلىدى
سىكارلېت، — ئاشلىپ تېخى مەن بىلەن خوشلىشىشقا
ئۈلگۈرمىگەندىغۇ! مەيلى، بەلكىم...

— تېز بولۇڭ! — دېدى سىكارلېت ئۈنلۈك ئاۋازدا. ئاشلىپ
گاڭگىراپ قېلىپ تېخىچە مىدىرلىماي تۇراتتى، — چاپسان
چىقىڭ!

سىكارلېت ئىشكىنى ئېچىپ ئاشلىپنى ئىتتىرىپ دېگۈدەك
چىقىرىۋەتتى. ئاشلىپ بىردىنلا ئېسىگە كەلگەندەك بولۇپ ئالدىغا
يۈگۈردى، قولىدا يەنە ھېلىقى پەلەي تۇراتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ
ئىتتىك كېتىۋاتقان قەدەم تىۋىشىنى، ئارقىدىن ئىشكىنىڭ
يېپىلغان ئاۋازىنى ئاڭلىدى.

سىكارلېت ھەسرەت بىلەن چوڭقۇر بىر تىنىپ قويۇپ ئاستا
مېڭىپ كارىۋاتنىڭ قېشىغا كەلدى. ئاندىن كارىۋاتتا بېشىنى
ئاللىقانلىرى ئارىسىغا ئېلىپ يەرگە قاراپ ئولتۇرۇپ كەتتى.
بىردىنلا چارچاپ كەتكەندەك بولۇپ كېتىۋاتاتتى، ئەزەلدىن
بۇنداق چارچاپ باقمىغاندەك ئېزىلىپ كېتىۋاتاتتى. ئەسلىدە
ئىشكىنىڭ يېپىلغان ئاۋازى بىلەن تەڭ ۋۇجۇدىدىكى
جىددىيلىك، ئۇنىڭغا كۈچ بېرىپ كۈرەشكە ئاتلاندىرۇۋاتقان
جىددىي ھالەت بىردىنلا يوقىلىپ كېتىپ، پۈتۈن ئەزايى
سىرقىراپ ئاغرىپ كېتىۋاتقاندا، ھېسسىياتى قۇرۇپ
قېلىۋاتقاندا، ئازاب ۋە ئۆكۈنۈشلەر، قورقۇنۇچ ۋە تەئەججۈپلەر
غايىب بولۇۋاتقاندا بولۇۋاتاتتى. ئۇ راستلا چارچىغانىدى.
يۈرىكى خۇددى تام مەشىنىڭ ئۈستىدىكى سائەتتەك بوش ۋە
رىتىملىق سوقۇۋاتاتتى.

ئاشۇ بوشلۇق ۋە گاراڭلىق ھالەت ئىچىدە بىر پىكىر ئۇنىڭ
كالىسىدا ئاستا — ئاستا روشەنلىشىپ قېلىۋاتاتتى: ئاشلىپ

ئۇنى سۆيىمەيدۇ، ئەزەلدىن چىن يۈرىكى بىلەن سۆيۈپ باققان ئەمەس. سىكارلېت بۇنى تونۇپ يەتكەندىن كېيىن قىلچە ئازابلانمىدى. ئەسلىدە بۇ ئازابلىق ئىش ئىدى، شۇڭا قاتتىق ھەسرەت چەكسە، ئاھ ئۇرسا، نالە - پەرياد كۆتۈرسە بولاتتى، لېكىن ئۇنداق قىلمىدى، چۈنكى پاكىت دېگەن پاكىت، ئۇ ئۇنى سۆيىمىسە، ئۇمۇ ئۇنىڭغا پەرۋا قىلمىسا بولمىدىمۇ؟ ئۇنىڭ پەرۋا قىلمىغىنى ئۇنى ئەمدى ياخشى كۆرمەيدىغان بولۇپ قالغانلىقى - دە، ئۇنى سۆيىمىگەندىكىن، ئۇ نېمە دېسۇن، نېمە قىلسۇن، ھەرگىز بىئارام بولمايدۇ.

ئۇ كارىۋاتتا يېتىپ چارچاپ كەتكەن بېشىنى ياستۇققا قويدى. ئۇ خىياللارنى كالىسىدىن نېرى قىلىشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى. ئۇ يەنە: لېكىن، مەن ئۇنى ھەقىقىي ياخشى كۆرمەنغۇ؟ ئۇزاقتىن بېرى ياخشى كۆرۈپ كېلىۋاتمەنغۇ؟ مۇھەببەت بىردەمنىڭ ئىچىدە ئۆزگىرىپ سوۋۇپ قالدىغان نەرسە ئەمەس، دەپ ئويلىشى مۇمكىن. ئاھ، ئۇنداق ئويلىغانىڭمۇ پايدىسى يوق.

لېكىن، ئۇ ئۆزگىرىدۇ ھەم ئاللىقاچان ئۆزگەردى.

ئۇ مېنىڭ تەسەۋۋۇرۇمدىن باشقا نەرسىدە ھەقىقىي مەۋجۇت بولۇپ باققان ئەمەس، - ئويلىدى ئۇ بۇ ئويلىرىدىن بىزار بولغاندەك ھالەتتە، - مېنىڭ سۆيىدىغىنىم ئۆزۈم قۇراشتۇرۇپ چىققان نەرسە، ئۇ نەرسىمۇ مېلانىيەگە ئوخشاش ئۆلۈپ كەتتى. مەن ئۆزۈمگە چىرايلىق بىر كىيىم تىكتۈردۈم ھەم ئۇنى ياخشى كۆردۈم. كېيىن ئاشلىق ئاتلىق كېلىپ قالدى. ئۇ شۇنچىلىك چىرايلىق ئىدى، ھېچكىمگە ئوخشىمايتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ كىيىمنى ئۇنىڭغا مۇۋاپىق كەلسۇن - كەلمىسۇن كىيىدۈرۈپ قويدۇم، ئەمما ئۇنىڭ قانداق بولۇپ قالغانلىقىغا قارىغۇم كەلمىدى. مەن ئۇ ئادەمنى ئەمەس، چىرايلىق كىيىملىرىمنى ياخشى كۆرەتتىم.

سىكارلېت نۇرغۇن يىللار ئىلگىرىكى ئىشلارنى، تارادىكى

چاغلرىدا ئاق گۈللۈك يېشىل كۆڭلىكىنى كىيىپ قۇياشنىڭ ئالتۇن نۇرىغا چۆمۈلۈپ تۇرغاندا، ئاتلىق بىر ئالتۇن چاچ يىڭىتنىڭ ئۆزىگە مەپتۇن بولۇپ قالغانلىقىنى خىيالغا كەلتۈرەلمەيتتى. ئۇ يىڭىت ئۇنىڭ تەسەۋۋۇرىدىكى يىڭىت بولۇپ، ئەمدى ئويلسا دادىسى گېلارد سوۋغات قىلغان ياقۇت كۆزلۈك ھالقىسىچىلىكىمۇ ئەتىۋارى يوق ئىكەن. ئۇ ھالقىنىمۇ ئۇ ئىنتايىن ياخشى كۆرگەن، ئەمما ئۇنىڭغا ئېرىشكەندىن كېيىن ئۇنى ئۈنچىلىك ئەتىۋارلاپ كەتمىگەندى. پۇلدىن باشقا ھەرقانداق نەرسە ئۇنىڭ قولىغا ئۆتكەندىن كېيىنلا ئۆزىنىڭ قىممىتىدىن قالاتتى. ئاشلىپمۇ شۇنداق، ئەگەر ئۇ ئەينى چاغلاردا ئۇنىڭ بىلەن توي قىلىشنى رەت قىلىپ ئۆزىنىڭ ساختا ئارزۇسىنى قاندۇرغان بولسا، ئاشلىپىنىڭمۇ ئاللىبۇرۇن قىممىتى قالمىغان بولاتتى. ئۇنىڭ بىلەن توي قىلىپ قالغان بولسىمۇ، ئۇ باشقا ئەرلەرگە ئوخشاش قىزغىن ۋە بىردەم كۆرمىسە تۇرالمايدىغان ھالەتتىن تەرەققىي قىلىپ كۈنچى، خاپىغان بولۇپ قالغۇدەك بولسا، باشقا بىرسىنى ئۇچراتقاندا، ئاشلىپىغا بولغان ئۆز ۋاقتىدىكى قىزغىن ھېسسىياتلىرى شامالدا كۆتۈرۈلۈپ كەتكەن تۇماندەك بىردەمدىلا يوقىلىپ كەتكەنمۇ بولاتتى.

مەن بۇرۇن نېمىدېگەن ئەخمەق! — ئەلەم بىلەن ئويلىدى سىكارلېت، — مانا ئەمدى شۇنىڭ دەردىنى تارتىۋاتىمەن. بۇرۇن مەن ئارزۇ قىلىۋاتقان ئىشلار ئەمدى بولۇۋاتىدۇ. مېلانىيەنىڭ ئۆلۈمىنى تىلەپ ئاشلىپىغا ئېرىشىشنى ئارزۇ قىلىۋاتىمەن، مانا ئەمدى مېلانىيە ئۆلۈپ ئاشلىپىغا ئېرىشەلەيدىغان بولدۇم، ئەمما ئۇنداق قىلغۇم يوق. ئۇ ئۆزىنىڭ يۈز - ئابروۋىنى بەك ئويلايدۇ، شۇڭا چوقۇم ماڭا رېتتىن ئايرىلىپ، ئاندىن ئۆزى بىلەن توي قىلىشنى ئېيتىدۇ. ئۇنىڭ بىلەن توي قىلىمەنما! ئالتۇن پەتنۇسقا سېلىپ ئالدىمغا ئېلىپ كەلسىمۇ قاراپ قويماستىن. بىراق، ئۇنداق قىلساممۇ ئۇنىڭدىن قۇتۇلالمايدىغان ئوخشايەن. بۇنىڭدىن كېيىن ئۇ يۈك ھامان مېنىڭ ئۈستۈمدە، ھاياتلا

بولسام، ئۇنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىشىم، ئاچ قويماسلىقىم، باشقىلارنىڭ ئۇنىڭ دىلىغا ئازار بېرىشىگە يول قويماسلىقىم كېرەك. ئۇ مېنىڭ يەنە بىر بالامغا ئوخشاش ئېتىكىمگە يېپىشىپلا يۈرىدىغان ئوخشايدۇ. ئاھ، ئاشقىمدىن ئايرىلىپ، يېڭى بىر بالامغا ئانا بولىدىغان ئوخشايمەن. مېلانىيەگە ۋەدە بەرمىگەن بولسام، ئۇ چاغدا ئۇنى مەڭگۈ كۆرمىگەن بولساممۇ بەھىلى ئىدى.

ئاتمىش ئىككىنچى باب

سىكارلېت بىرلىرىنىڭ شۆۈرلىشىۋاتقىنىنى ئاڭلاپ ئىشىكتىن چىقىپ قاراپ باقتى، قورقۇپ كېتىشكەن بىرنەچچە نېگىر كارىدوردا تۇرۇشاتتى. پىرسىسى ئۇخلاپ قالغان بېئونى ئاران كۆتۈرۈپ تۇرۇۋاتاتتى، پېتىر تاغا مىشىلداپ يىغلاۋاتاتتى، ئاشپەز ئايال كۆزلىرىدىن ئېقىۋاتقان ياشلىرىنى پەرتۇقىنىڭ ئېتىكى بىلەن تىنماي سۈرتۈۋاتاتتى، ئۆچمىسى ئەمدى قانداق قىلىمىز، دېگەندەك ئۇنىڭغا مۆلدۈرلەپ قارىشىپ تۇراتتى. سىكارلېت كارىدورنىڭ ئۇ تەرىپىدىكى ياتاق ئۆيگە قارىدى. پېتتىي ھامما بىلەن ئىندىيا بىر - بىرىنىڭ قولىنى تۇتۇشۇپ مىدىر قىلماي تۇرۇشاتتى. ئىندىيانىڭ ئادەتتىكى تەكەببۇر قىياپىتىدىن ھازىر ھېچنەمە يوق ئىدى، ئۇلارمۇ ئۇ نېگىرلارغا ئوخشاش، ئۇنىڭ ئۆزلىرىگە كۆرسەتمە بېرىشىنى كۈتۈۋاتقانداك قىلاتتى. سىكارلېت ئۆيگە كىرگەندە ئۇلار دەرھال ئۇنىڭ ئالدىغا كەلدى.

— ھىم، سىكارلېت، ئەمدى قانداق... — پېتتىي ھامما ئەمدىلا گەپ باشلىشىغا، كىچىك بالىلارنىڭكىگە ئوخشايدىغان ئاغزى تىترەپ كەتتى.

— ماڭا گەپ قىلماڭ، بولمىسا چىقىرىۋېتىمەن، — دېدى

سىكارلېت. تېرۇبلىرى جىددىيلىشىپ تۇرۇۋاتقاچقا، ئاۋازى قوپال چىقىپ كەتتى، قوللىرىنىمۇ ئىككى بىقىنىغا تىرىۋالغانىدى. مېلانىيەنىڭ ئاخىرەتلىك ئىشلىرى توغرىلۇق چىققان بۇ گەپ بىلەن تەڭ ئۇنىڭ گېلى يەنە بوغۇلۇپ قالغانىدى، — ھېچقايسىڭ ئۈنۈڭنى چىقىرىشما!

ئۇلار ئۇنىڭ ئاۋازىدىكى بۇيرۇق ئەلەپپۇزىنى ئاڭلاپ ئىختىيارسىز كەينىگە داجىشتى، چىرايلىرىمۇ بىرخىل بولۇپ كەتتى. «ئۇلارنىڭ ئالدىدا ھەرگىز يىغلىۋەتمەي، — ئويلىدى ئۇ ئىچىدە، — بولمىسا ئۇلارمۇ يىغلاپ، ئارقىدىن نېگىرلارمۇ يىغلاپ ئۆيىنى بېشىغا كىيىشىدۇ. شۇڭا، ئۆزۈمنى قاتتىق تۇتۇۋېلىشىم كېرەك. قىلىدىغان ئىشلار نۇرغۇن، دەپنە ئىدارىسىگە بېرىپ ئالاقىلىشىش، ئاخىرەتلىك ئىشلارنى ئورۇنلاشتۇرۇش، ئۆيلەرنى تازىلىتىش كېرەك. پەتىگە كەلگەنلەر چوقۇم ماڭا ئېسىلىپ يىغلىشىدۇ، ئۇلارغىمۇ بىر نېمە دېيىش كېرەك. ئاشلىپى بۇ ئىشلارنى قىلالمايدۇ. پىتتىي بىلەن ئىندىيامۇ شۇنداق. ئۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى مەن قىلىشىم كېرەك. ئاھ، نېمىدېگەن ئېغىر ئىشلار بۇ! مەن نېمىشقا دائىم مۇشۇنداق ئىشلارغا ئۇچرايمەن. ئۇنىڭ ئۈستىگە ساپلا خەقنىڭ ئىشى!»

سىكارلېت پىتتىي بىلەن ئىندىيانىڭ بىئارام بولۇپ تۇرۇشقانلىقىنى كۆرۈپ ئىچىدە قاتتىق ئۆكۈندى، مېلانىيە ئۇنىڭ ئۆزى ياخشى كۆرىدىغان ئادەملەرگە بۇنداق قوپاللىق قىلىشىنى ھەرگىز ياخشى كۆرمەيدۇ.

— بايقى قوپاللىقىمنى كەچۈرۈڭلار، — دېدى ئۇ ناھايىتى تەستە، — سىلەرگە... ياخشى مۇئامىلە قىلىمىدىم. ئەپۇ قىلىڭ ھامما، كارىدورغا چىقىپ بىردەم تۇرۇپ كىرەي. ئۆزۈم يالغۇز بىردەم ئويلىنىۋالمام بولمايدۇ. مەن كىرگەندە ئاندىن...

سىكارلېت پىتتىي ھامىنىڭ مۇرىسىگە بوش ئۇرۇپ قويۇپ تاشقىرىغا ماڭدى، يەنە تۇرىۋېرىدىغان بولسا ئۆزىنى تۇتالماي قېلىشى مۇمكىن ئىدى. ئۆزى يالغۇز بىردەم تۇرۇۋېلىشى،

قانغۇچە يىغلىۋېلىشى كېرەك، بولمىسا يېرىلىپ كېتىدۇ. سىكارلېت سىرتتىكى كارىدورغا چىقىپ ئىشكىنى چىڭ يېپىۋەتتى. سالقىن ۋە نەم شامال يۈزىنى سىيپاپ ئۆتۈپ تۇرۇۋاتتى. يامغۇر توختىغانىدى. ئارىلاپ ئۆگزىدىن تامچىپ چۈشۈۋاتقان يامغۇر سۈيىنىڭ ئاۋازىدىن باشقا ئەتراپتا ھېچقانداق ئاۋاز يوق ئىدى، دۇنيا قويۇق تۇمان ئىچىدە ياناتتى. كوچىنىڭ ئۈستىدىكى ھەممە ئۆيلەر قاراڭغۇ ئىدى، پۈتۈن دۇنيا تىمتاسچىلىق ئىچىدە ياتقانداك كۆرۈنەتتى.

ئۇ بېشىنى تۈۋرۈككە يۆلەپ تۇرۇپ كەتتى. يىغلىغۇسى كېلەتتى، لېكىن كۆزلىرىگە ياش كەلمەيتتى. بۇ ئاپەت تولىمۇ ئېغىر بولۇپ، ئۇنى ياش بىلەن ئىپادىلىگىلى، يەڭگىلەتكىلى بولمايتتى. ئۇنىڭ پۈتۈن ۋۇجۇدى تىترەپ توختىمايتتى، ھاياتىدىكى يىمىرىلىش دەپ ئويلىغان ئىككى قورغاننىڭ يىمىرىلىپ كېتىۋاتقان ئاۋازى ئۇنىڭ قۇلاق تۈۋىدە، يۈرىكىدە ئاجايىپ زور ئەكس سادالارنى قوزغىماقتا ئىدى. ئۇ بىردەم تۇرۇۋېلىپ ئاندىن ئادىتى بويىچە: بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى ئەتە بەرداشلىق بېرەلگۈدەك بولغاندا ئويلايدۇ، دەپ خىيال قىلدى. بىراق بولمىدى، ئىككى ئىشنى ئويلىۋالمىسا بولمايتتى. بىرى، مېلانىيە ئىدى، ئۇ ئۇنى شۇنچىلىك ياخشى كۆرەتتى ھەم ئۇنىڭغا ئۇ بولمىسا بولمايتتى. يەنە بىرسى، ئاشلىپ ھەم ئۇنىڭغا بولغان ماھىيەتلىك قاراشنى رەت قىلىپ كېلىۋاتقان قارىغۇلارچە ۋە جاھىل مۇئامىلىسى ئىدى. سىكارلېت بۇ ئىككى ئىشنى ئويلىسا، مەيلى ئەتە ياكى ھاياتىدىكى قايسىبىر ئەتىدە بولسۇن، ئوخشاشلا قاتتىق ئازابلىناتتى.

ھازىر مەن ئۆيگە كىرىپ ئۇلار بىلەن پاراڭلىشالمايمەن، — ئويلىدى ئۇ، — بۈگۈن ئاخشام ئاشلىيغىمۇ قارىيالمايمەن ھەم تەسەللىمۇ بېرەلمەيمەن. بۈگۈن ئاخشام بولمايدۇ. قىلىشقا تېگىشلىك ئىشلارنى، دېمىسە بولمايدىغان تەسەللى گەپلەرنى ئەتە ئەتىگەندە كېلىپ قىلاي. بۈگۈن ئاخشام بولمايدۇ، ئۆيگە

كېتىشىم كېرەك.

ئۇنىڭ ئۆيى بۇ يەردىن بەش مەھەللە نېرىدا ئىدى. ئۇ پېتىرنىڭ پەيتون قوشۇشىنى، مادې دوختۇرنىڭ ئۆزىنى ئاپىرىپ قويۇشىنى كۈتمىدى، چۈنكى ئالدىدىكىسىنىڭ يىغىسىدىن، كېيىنكىسىنىڭ ئونسىز ئەيىبلەشلىرىدىن قورقاتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ پەلەمپەيدىن چۈشۈپ، چاپىنىنىمۇ، شىلەپسىنىمۇ كىيمەي قاراڭغۇلۇقتىكى تۇمان ئىچىگە كىرىپ كەتتى. ھاۋا نەم، ئەتراپ جىمجىت، ھەتتا ئايغىنىڭ ئاۋازىمۇ ئاڭلانمايتتى، ھەممە نەرسە خۇددى چۈشىدىكىدەك ئىدى.

ئۆيگە يېقىن يەردىكى دۆڭگە چىقىپ كېتىۋاتقاندا، كۆكسىدە توسۇلۇپ قالغان كۆز ياشلىرى ئېقىپ چىقالماي قاتتىق قىيىنلىپ كەتتى، كالىسىغا غۇۋا بىر خىيالىي كۆرۈنۈش كەلگەندەك بولدى. ھە، بۇرۇنمۇ ئۇ مۇشۇنداق ئەھۋال بىلەن مۇشۇ قاراڭغۇ، سۆرۈن جايغا كەلگەن ئەمەسمۇ؟... بىر قېتىم ئەمەس، بىرنەچچە قېتىم. بۇ نېمىدېگەن كۈلكىلىك ئىش - ھە، ئويلىدى ئۇ ئەنسىزلىك ئىچىدە قەدىمىنى تېخىمۇ ئىتتىكىلىتىپ. نېرۋىلىرى ئۇنىڭ بىلەن چاقچاقلىشىۋاتقاندا قىلىۋاتامدۇ نېمە؟ لېكىن، بۇ خىل تۇيغۇ داۋاملاشماقتا، بەلكى ئاستا - ئاستا ئۇنىڭ پۈتۈن ئېڭىغا سىڭىپ بارماقتا. ئۇ شۈبھە بىلەن ئەتراپىغا قاراپ قويدى، نەتىجىدە بۇ خىل تۇيغۇ تېخىمۇ كۈچىيىپ كەتتى، غەلىتە ۋە تونۇشتەكلا. شۇنىڭ بىلەن ئۇ بېشىنى كۆتۈرۈپ، خۇددى ھەرقانداق خەتەرنى پۇراپ بىلىدىغان ھايۋانداك بىردىنلا سەزگۈرلەشتى. «بەك چارچاپ كەتكەچكە شۇنداق بولۇۋاتقاندىمەن، - ئۇ يەنە ئۆزىگە تەسەللى بېرىشكە باشلىدى، - نېمىدېگەن قاراڭغۇ، نېمىدېگەن قويۇق تۇمان بۇ. بۇرۇن بۇنداق قويۇق تۇماننى زادىلا كۆرۈپ باقماپتىكەنمەن. يا... ياكى...»

شۇ ئان ئۇ چۈشەندى - دە، قورقۇشقا باشلىدى، سانسىزلىغان چۈشلىرىدە مۇشۇنداق تۇمان ئىچىدە قېچىپ يۈرگەن، ھەر بىر

چۈشىدە ئوخشاش بىر سىرلىق، پايانسىز جايدىن ئۆتكەن ئەمەسمىدى؟ ئۇ يەردىمۇ تۇمان مۇشۇنداق قويۇق ئىدى، جىن - ئالۋاستىلار توپ - توپ يۈرۈشەتتى. ھازىرمۇ ئۇ ئاشۇ چۈشنى كۆرۈۋاتامدۇ ياكى ئۇ چۈشى رېئاللىققا ئايلىنىپ قالمىدۇ؟

قىسقا بىر ۋاقىت ئۇ رېئاللىقتىن ئايرىلىپ پۈتۈنلەي ئېزىپ كەتتى، بۇرۇن كۆرگەن ئاشۇ چۈشى ئىچىگە كىرىپ قالغاندەك بولۇپ قالدى. بۇ قېتىمقىسى تېخىمۇ ئېغىر ئىدى. يۈرىكى توختىماي سېلىشقا باشلىدى. يەنە بىر قېتىم ئۆلۈم ۋە جىمجىتلىق ئىچىدە قالدى. تارادا بىر قېتىم شۇنداق بولغانىدى. دۇنيادىكى مۇھىم دەپ بىلگەن ئىشلارنىڭ بىرسىمۇ كۆرۈنمەيتتى. ھايات بىر دۆۋە خارابىلىكتەك بىلىنىپ يۈرىكى ئەنسىز سوقۇپ كېتىۋاتاتتى. ئۇنى تۇمان ئىچىدىكى ۋەھىمە ۋە تۇماننىڭ ئۆزى مەھكەم چىرمىۋالغانىدى. ئاخىر بولماي ئۇ قېچىشقا باشلىدى، بۇ قېچىش ئۆتكەندە چۈشىدە كۆرگەن قېچىشقا بەكمۇ ئوخشايتتى، بۇ قېتىم ئۇنى بەلگىسىز بىر ۋەھىمە قوغلاۋاتاتتى، ئۆزىنىڭ نەگە قېچىۋاتقانلىقىنى بىلمەيتتى. تۇمان ئىچىدە ئۆزىنى مەلۇم بىر جايدىكى بىخەتەر يەرگە قاراپ قېچىۋاتىمەن، دەپ ئويلايتتى.

ئۇ قاراڭغۇ كوچىنى بويلاپ يۈگۈرۈپ كېتىۋاتىدۇ. كۆزلىرى يەردە، يۈرىكى قاتتىق سوقۇپ تۇرۇۋاتىدۇ. ئالدىدىن شامال ئۇرماقتا، ئىككى ياندىكى دەرەخلەرنىڭ كۆلەڭگىلىرى قورقۇتماقتا. مەلۇم جاي، مەلۇم جاي، جىمجىت ۋە نەمخۇش بۇ قاقاس دالادا ئۆزىنى دالدىغا ئالدىغان بىر جاي چوقۇم بار! ئۇ ھاسىراپ - ھۆمۈدەپ دۆڭنىڭ ئۈستىگە چىقىۋالدى. كۆڭلىكى ھۆل بولۇپ پاچاقلىرىغا چاپلىشىپ قېلىۋاتاتتى، تىنىقى كۈچىيىپ ئۆپكىسى يېرىلىپ كەتكۈدەك بولۇپ كېتىۋاتاتتى. ئىچىدىكى چىڭ تارتىۋالغان بانداژ ئىككى بېقىننى قىسىپ يۈرىكىنى مىجىۋەتكۈدەك قىلىۋاتاتتى.

يىراقتىن پىلىلداپ يېنىپ تۇرغان چىراغ يورۇقلىرى

كۆرۈندى. لېكىن، ئۇ يورۇقلۇقتىڭ راست بولۇشى ناتايىن. چۈشىدە ئۇ ئۇنداق چىراغلارنى كۆرمىگەن، كۈل رەڭ تۇماندىن باشقا ھېچنېمە يوق ئىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ پۈتۈن دىققىتى ئاشۇ يورۇقلۇققا يىغىلدى. ئۇ بىخەتەرلىكتىن، ئادەملەر ۋە رېئاللىقتىن دېرەك بېرەتتى. ئۇ مەزمۇت تۇرۇپ، مۇشتلىرىنى چىڭ تۇگۇپ ئۆزىنى ساراسمە ئىچىدىن قۇتۇلدۇرۇپ چىقتى، ئاندىن چىراغلار يېنىپ تۇرغان ئۇ جايغا پۈتۈن دىققىتى بىلەن سەپىسىلپ، ئۇ يەرنىڭ چۈشلىرىدىكى ئالۋاستىلار يۈرىدىغان جاي ئەمەس، بەلكى ئاتلانتادىكى پىئاچتېر كوچىسى ئىكەنلىكىنى بىلدى.

ئۇ پەيتون توختايدىغان بىر سۇپىغا كېلىپ ئولتۇرۇپ، چېچىلىپ كېتىۋاتقان نېرۋىلىرىنى پۈتۈن كۈچى بىلەن يىغىشقا باشلىدى.

«باياتىندىن بېرى ساراڭ ئادەمدەك تىنماي يۈگۈردۈم، — دەپ ئويلىدى ئۇ. تىترەكلىرى بىرئاز توختىغان، ئەمما يۈرىكى يەنە قاتتىق سېلىپ تۇرۇۋاتاتتى، — لېكىن نەگە قاراپ يۈگۈردۈم؟» ئۇنىڭ تىنىقى ئەمدى سەل ئورنىغا چۈشتى. قوللىرى بىلەن بېلىنى تۇتۇۋېلىپ پىئاچتېر كوچىسىغا سەپسالىدى. ئەنە ئاۋۇ دۆڭنىڭ ئۈستىدىكىسى ئۆزىنىڭ ئويى. ئۆيلەرنىڭ ھەممە دېرىزىلىرىدە خۇددى تۇمانلىق كېچىگە ئۇرۇش ئېلان قىلىۋاتقان دەك چىراغ يورۇقى پاللىداپ تۇرۇپتۇ. ئۇنىڭ ئويى! بۇ راست! ئۇ يىراقتىكى ئۇ ئۆيلەرنىڭ قاراڭغۇدا چوقچىيىپ تۇرغان قارىسىغا قاراپ تۇرۇپ كەتتى، يۈرىكىمۇ خېلىلا تىنچلىنىپ قالدى.

ئوي! ئۇ بارىدىغان جاي ئەنە شۇ! باياتىندىن بېرى يەتمەكچى بولۇپ يۈگۈرگەن جاي ئاشۇ! ئەمدى ئۇ رېتنىڭ يېنىغا قايتىپ بارىدۇ.

شۇ خىيال بىلەن تەڭ ئۇ بەدىنىدىكى قوۋۇق - كىشەنلەردىن، ئاشۇ چاغدا تاراغا بېرىپ ئۇ يەردىكى ۋەيرانچىلىقلارنى كۆرگەندىن

بېرى چۈشىدىن چىقماي كېلىۋاتقان ۋەھىمىلەردىن قۇتۇلۇپ
 يېنىكلەپ قالغاندەك بولۇپ قالدى. ئاشۇ كۈنى كېچىدە تاراغا
 يېتىپ بارغاندا، تىنچ، بىخەتەر مۇھىتنىڭ يوقالغانلىقىنى،
 بارلىق كۈچ - قۇدرەت، بارلىق ئەقىل - پاراسەت، بارلىق
 مېھرىبانلىق، بارلىق چۈشىنىشلەر... ئېلىپىنىڭ ۋۇجۇدىغا
 مۇجەسسەملەشكەن، سىكارلېت بالىلىق چاغلاردا مۇستەھكەم
 قورغان بولۇپ شەكىللەنگەن بارلىق نەرسىلەرنىڭ بىراقلا گۇمران
 بولغانلىقىنى كۆرگەنىدى. شۇ كۈنى كەچتىن باشلاپ ئۇ ماددىي
 تۇرمۇش كاپالىتىگە ئېرىشكىنى بىلەن، چۈشىدە يەنىلا قورقۇپ،
 چۆچۈپ يۈرگەن كىچىك بالا ئىدى، يوقىتىپ قويغان
 دۇنياسىدىكى يوقالغان خاتىرجەملىكىنى توختىماي ئىزدەپ
 يۈرەتتى.

ئەمدى ئۇ چۈشىدىكى پاناھگاھىنى، تۇمان ئىچىدە دائىم
 ئۆزىنى پاناھغا ئالىدىغان ئۇ ئىللىق ۋە بىخەتەر جايىنى
 تېپىۋالدى. ئۇ ئاشلىق ئەمەس... ھەي، ئەزەلدىن ئاشلىق بولۇپ
 باققانمۇ ئەمەس! ئاشلىقنىڭ ۋۇجۇدىدىكى ئىللىق ھارارەت
 سازلىقتىكى يېنىپ تۇرغان چىراغلارنىڭ ھارارىتىچىلىكىمۇ يوق،
 ئۇنىڭ يېنىدىكى بىخەتەرلىكىمۇ قۇملۇقتىكى بىلەن ئاساسەن
 ئوخشاش. رېت... رېتنىڭ يەلكىلىرى كۈچلۈك، ئۇنى مەھكەم
 قۇچاقلىيالايدۇ، كەڭ كۆكسى چارچاپ كەتكەن بېشىنى قويدىغان
 ياستۇق، مەسخىرىلىك كۈلكىلىرى ئۇنىڭغا ئىشلارغا توغرا
 قاراشنى ئۆگىتىدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئەتراپلىق چۈشىنىش
 ئىقتىدارىغا ئىگە، چۈنكى ئۇمۇ سىكارلېتقا ئوخشاش ھەممە
 ئىشتا ئەمەلىيەتنى سۆزلەيدۇ. ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇن بولمىغان كۆز
 قاراشلارغا، مەسىلەن، شوھرەت، قۇربان بېرىش ياكى كىشىلىك
 ھاياتقا ئارتۇقچە ئىشىنىپ كېتىشتەك ھادىسىلەرگە ئالدىنىپ
 قالمايدۇ. يەنە تېخى سىكارلېتنى سۆيىدۇ! ئۇ نېمىشقا رېتنىڭ
 ئۆزىنى دائىم مەسخىرە ئاستىغا ئېلىپ تۇرىشىمۇ شۇنچىلىك
 ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى چۈشەنمىدى؟ مېلاننىيە ئۇنى چۈشەنگەن،

شۇڭا ئۇ ئۆلىدىغان چاغدا: «رېتقا ئوبدان مۇئامىلە قىلىڭ» دېدى.
«ئاه، — ئويلىدى ئۇ، — دۆت ۋە گالۋاڭ ئادەم بىر ئاشلىپىلا
ئەمەسكەن، ئۆزۈممۇ شۇنداق ئىكەنمەن. بولمىسا مەن بۇ نۇقتىنى
بۇرۇنلا بىلىۋالمايتتىم؟»

كۆپ يىللاردىن بېرى ئۇ رېتنىڭ مۇھەببىتىدىن قوپۇرۇلغان
ئاشۇ مۇستەھكەم تامغا يۆلىنىپ كەپتىكەن ھەم چوقۇم شۇنداق
بولۇشى كېرەك، دەپ ئويلاپتىكەن، يەنە تېخى كۆرەنمىگەن بىلەن
ئۆزۈمنىڭ كۈچىدىن بولغان دەپ چۈشىنىپ يۈرۈپتىكەن. بۈگۈن
چۈشتىن كېيىن ھايات بىلەن بولغان كۆپ قېتىملىق
ئېلىشىشلاردا مېلانىيەنىڭ باشتىن — ئاخىر ئۆزى تەرەپتە
تۇرغانلىقىنى چوڭقۇر ھېس قىلغان بولسا، ھازىر رېتنىڭمۇ
بىلىندۈرمەي ئۆزىنى قوللاپ، سۆيۈپ، چۈشىنىپ، ياردەمگە ھەر
قاچان تەييار تۇرۇپ كەلگەنلىكىنى ھېس قىلىشقا باشلاۋاتاتتى.
ئاشۇ چاغدىكى ئىئانە ئۈچۈن مال سېتىش پائالىيىتىدە رېت
ئۇنىڭ جىمجىتلىقىنى خالىمايدىغانلىقىنى سېزىپ، ئۇنى توپ
ئىچىدىن تارتىپ چىقىپ شوتلاندىيە ئۇسسۇلىنى بىللە
ئوينىغان، ئۈستىدىكى قارىلىق كىيىملىرىنى سالدۇرۇۋەتكەن،
ئاتالانتا قولىدىن كەتكەن كۈنى ئاسمان — پەلەك كۆيۈۋاتقان ئوت
ئىچىدىن ئۆزىنى قۇتۇلدۇرۇپ چىققان، ئۇنىڭغا پۇل قەرز بېرىپ
ئىگىلىك تىكلەۋېلىشىغا ياردەم بەرگەن، چۈشىدە قارا بېسىپ
يىغلاپ كەتكەندە باغرىغا بېسىپ تىنچلاندۇرغان... بىر ئەر بىر
ئايالنى ئۆلگۈدەك ياخشى كۆرمىسە مۇشۇنچىلا ئىشنى قىلامدۇ؟

دەرەخ يوپۇرماقلىرىدىكى يامغۇر تامچىلىرى تۆكۈلۈپ ئۇنىڭ
ئۈستىگە چۈشۈپ تۇرۇۋاتاتتى، ئەمما ئۇ بۇنى سەزمەيتتى،
ئەتراپنى ئوراپ تۇرۇۋاتقان تۇمانغىمۇ دىققەت قىلمايتتى، خىيالى
رېت باتلىرىدا، ئۇنىڭ بۇغداي ئۆڭ چىرايمىدا، قارادەك ئاپپاق
چىشلىرىدا، ئۆتكۈر ھەم سەزگۈر كۆزلىرىدە ئىدى، ئويلىغانسېرى
ھاياجىنىنى باسالماي تىترەپ كېتىۋاتاتتى.

«مەن ئۇنى سۆيىمەن، — ئۇ بۇ پاكىتىنى قىلچە ئىككىلەنمەي

ئېتراپ قىلدى، — ئۇنى قاچاندىن بېرى شۇنداق سۆيۈپ كەلگەنلىكىمنى بىلمەيمەن، ئەمما بۇ ھەقىقەت، ئەگەر ئاشلىپ بولمىغان بولسا بۇنى مەن بالدۇرلا بىلىپ يەتكەن بولاتتىم. ئاشلىپ كۆرۈمنى باغلىۋالغان بولغاچقىلا، ھازىرغىچە ئۇنى بىلمەي يۈرۈپتىمەن.»

ئۇ ئۇنى سۆيىدۇ، ئۇ لۈكچەكنى، ئۇ مۇتتەھەمنى سۆيىدۇ، قىلچە ئىككىلەنمەي، ئاشلىپ ئاغزىدىن چۈشۈرمەيدىغان نام — ئابروپىنىمۇ دېمەي سۆيىدۇ... «ئاشلىپنىڭ سۆزلىگەن ئۇ نام — ئابروپىلىرى دائىم مېنى غۇلتىپ كەلدى. شۇنداق، ئەينى چاغدا ئۇ مېنىڭ ئۆيۈمگە توختىماي كېلىپ تۇرىدىغان چاغلاردا ئۆيىدىكىلىرىنىڭ ئۆزىگە مېلانىيەنى ئېلىپ بەرمەكچى بولۇۋاتقانلىقىنى بىلىدىكەنغۇ! رېت مېنى ئۇنداق غۇلتىپ باقمىدى، مېلانىيە زىياپەت بەرگەن ئاشۇ قورقۇنچلۇق كېچىدە ئۇ مېنى بوغۇپ ئۆلتۈرۈپ قويسىمۇ قوياتتى. ئاتلانتا قولىدىن كەتكەن ئاخشىمى بىزنى قۇتۇلدۇرغاندا، يېرىم يولدا تاشلاپ كېتىشىمۇ قەستەن ئەمەس، چۈنكى بىز خەتەرلىك جايلاردىن ئاساسەن ئۆتۈپ بولغان، بىزنى سالامەت قايتىپ كېتەلەيدۇ، دەپ ئويلىغان. شىماللىقلارنىڭ لاگېرىدا تۇتۇلۇپ ياتقاندا مەن قەرز سوراپ ياردىم. شۇ چاغدا ئۇنىڭ، پۇل بېرىپ تۇرىمەن، ئەمما ئۆزىڭزنى ماڭا گۈرۈگە قويۇپ تۇرىسىز، دېگەن گېپى راست شۇنداق ئويلاپ قىلغان گەپ ئەمەس، چاقچاق. ئۇ مېنى ئۇزاقتىن بۇيان سۆيۈپ كەلگەن، ئەمما مەن ئۇنىڭغا يامان مۇئامىلە قىلدىم، بىر نەچچە قېتىم غۇرۇرغا تەگدىم، ئۇ ئۆزىنى ئايايدىغان بولغاچقا، پەقەتلا چاندۇرمىدى، كېيىن بوننى ئۆلدى... ئاھ، مەن نېمە ئۈچۈن شۇنداق قىلدىم؟»

سىكارلېت ئورنىدىن تۇرۇپ دۆڭنىڭ ئۈستىدىكى ئۇ ئۆيلەرگە قاراپ تۇرۇپ كەتتى. يېرىم سائەت ئىلگىرى ئۇ پۇلدىن باشقا، دۇنيادىكى ھەممە نەرسىسىدىن، ئۆزى ھايات قېلىشنى، ئارزۇ قىلغان ھەممە ئادىمىدىن — ئېلىپىدىن، گېلاردىن،

بونىبىدىن، نېگىر ئانىسىدىن، مېلانىيەدىن، ئاشلىپىدىن ئايرىلىپ قالدىم دەپ ئويلىغانىدى. ئۇلاردىن ئايرىلىپ قالغاندىن كېيىن، ئاندىن ئۆزىنىڭ رېتىنى سۆيىدىغانلىقىنى چۈشىنىۋاتىدۇ... ئۇ ئۇنى قەيسەرلىكى، مەردلىكى، قىزغىن ۋە قوپاللىقى، ئۆزىگە ئوخشاش ئىكەنلىكى ئۈچۈن سۆيىدۇ.

«ئۇنىڭغا ھەممىنى دەيمەن، — ئويلاپ كەتتى ئۇ، — ئۇ مېنى چۈشىنىدۇ ھەم چۈشىنىپمۇ كېلىۋاتقان. ئۇنىڭغا ئۆزۈمنىڭ بۇرۇن قانچىلىك دۆت ئىكەنلىكىمنى، ئەمدى ئۇنى يەنە سۆيىدىغانلىقىمنى، قىلغان ياخشىلىقلىرىنى ياندۇرىدىغانلىقىمنى سۆزلەپ بېرىمەن.»

• ئۇ بىردىنلا ئۆزىنى ناھايىتى قورقماس ۋە خۇشال سېزىشكە باشلىدى. ئۆزىنى چىرماپ تۇرۇۋاتقان قاراڭغۇلۇق ۋە تۇماندىنمۇ قورقمىدى، ئەكسىچە ئىچىدە ناخشا ئېيتىشقا، بۇنىڭدىن كېيىن ئۇ نەرسىلەردىن ئىككىنچى قورقمايدىغانلىقىغا ئىشىنىشكە باشلىدى، ئەمدى ئۇ ھەرقانچە قويۇق تۇمان ئىچىدە قالسىمۇ ئۆزىنىڭ پاناھگاھىنى تېنىمەي تېپىپ بارالايدۇ. شۇنىڭ بىلەن ئۇ يېتىك قەدەملەر بىلەن ئىتتىك يۈرۈپ كەتتى. ئۆيگە ھازىرلا ئۇچۇپ بارغۇسى كېلەتتى. شۇڭا، يول ئۇنىڭغا تولسىمۇ ئۇزۇن بىلىنىپ كېتىۋاتاتتى. نېمىدېگەن يىراق يول بۇ! ئۇ ئېتىكىنى تىزغىچە كۆتۈرۈۋېلىپ ئالدىغا قاراپ يۈگۈردى. بۇ قېتىمقىسى قورقۇنچتىن ئەمەس ئىدى، رېت قۇچقىنى كەڭ ئېچىپ ئۇنى ئىشىك ئالدىدا ساقلاپ تۇراتتى.

ئاتىش ئۈچىنچى باب

ئالدى ئىشىك قىيا ئوچۇق تۇراتتى. سىكارلىپت ھاسىراپ – ھۆمۈدەپ ئۆيگە كىرىپ، تورۇستىكى ئاسما چىراغنىڭ ئاستىدا بىردەم تۇردى. ئۆيىنىڭ ئىچى يورۇق، ئەمما ناھايىتى جىمجىت

ئىدى. ئۇ كىشىلەر ئۇخلاپ كەتكەندىن كېيىنكى جىمجىتلىق ئەمەس، بەلكى ئۇيقۇدىن چۆچۈپ ئويغانغان، چارچىغان، لېكىن يەنە ئازراق يامان ئالامەتلەر پۇراپ تۇرغان جىمجىتلىق ئىدى. بىر قاراپلا رېتنىڭ مېھمانخانا ئۆيدە يوقلۇقىنى بىلدى، كۈتۈپخانىدىمۇ كۆرۈنمەيتتى. سىكارلېتنىڭ يۈرىكى سەل ئاغقانداك بولدى، ئېھتىمال سىرتقا چىقىپ كەتكەندۇ... بېلىق بىلەن بىلىمىدۇ ياكى ھەر كۈنى ھاراق ئىچكىلى بارىدىغان يېرىگە كەتكەنمىدۇ؟ ئۇ بۇنداق بولار دەپ ئويلىمىغانىدى.

سىكارلېت ئۈستىگە چىقىپ كېتىۋېتىپ تاماقخانىنىڭ ئىشىكىنىڭ يېپىقلىق تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ سەل خىجىل بولدى، يۈرىكىمۇ ئازراق تارتىشقانداك قىلدى، چۈنكى، بۇ يىلدىن يازدىن بېرى رېت ھەر كۈنى دېگۈدەك كېچىدە تاماقخانىغا كىرىۋېلىپ ھاراق ئىچىپ ئولتۇراتتى، كۆپ ئېچىۋېتىپ مەست بولۇپ كەتكەندىن كېيىن، پورك ئۇنى مەجبۇرىي ئۈستىگە ئاچىقىپ ياتقۇزۇپ قوياتتى، ئۇ سىكارلېتنىڭ سەۋەبىدىن بولغان ئىش ئىدى. ئەمدى تۈزەتسە بولىدۇغۇ؟ ھازىردىن باشلاپ ھەممە نەرسە ئۆزگىرىدۇ، چوڭ ئۆزگىرىشلەر بولىدۇ... ئەمما، خۇدا ئۆزۈڭ ساقلىغىن، بۈگۈن ئاخشام ئۇنداق مەست بولۇپ كەتمىسۇن، بولمىسا ئۇ ماڭا ئىشەنمەيدۇ، مېنى يەنە مەسخىرە قىلىدۇ. ئۇ چاغدا ماڭا تولىمۇ ئېغىر كېلىدۇ.

سىكارلېت تاماقخانىنىڭ ئىشىكىنى ئازراق ئېچىپ ئىچىگە قاراپ باقتى. دېگەندەك، ئۇ شۇ يەردە، ئۈستىلنىڭ يېنىدا ئولتۇرۇپتۇ، ئالدىدا تېخى ئاغزى ئېچىلمىغان بىر بوتۇلكا ھاراق تۇرۇپتۇ، يېنىدا قۇرۇق بىر رومكىمۇ بار. خۇداغا شۈكۈر، ئۇ ساق ئىكەن! سىكارلېت ئىچىگە كىرىپ ئۆزىنى ئۇنىڭغا ئېتىشتىن ئاران تۇتۇپ قالدى. ئەمما، ئۇ بېشىنى كۆتۈرۈپ قارىغاندا، كۆزلىرىدىكى غەلىتە ھالەتنى كۆرۈپ قېتىپ تۇرۇپلا قالدى، تىلىنىڭ ئۇچىغا كەلگەن گېپىنىمۇ دېيەلمىدى.

ئۇ سىكارلېتقا سۈرلۈك قاراپ قويدى، چىرايىدىن

چارچىغانلىقى چىقىپ تۇراتتى، ئادەتتىكى تېتىكىلىكلىرى كۆرۈنمەيتتى. سىكارلېتنىڭ چاچلىرى چۆۋۈلۈپ كەتكەن. ھاسىراپ دېمىنى ئاللاماي قېلىۋاتقان، كۆڭلىكىنىڭ ئېتەكلىرى لاي بولۇپ بۇلغانغان، پۈتۈن تۇرقى شۇنچىلىك كۈلكىلىك تۇرسىمۇ ئۇنىڭدا قىلچە ھەيران قېلىش كۆرۈنمەيتتى ھەم ئۇنىڭدىن نېمە ئىش بولغانلىقىنى سورىمايتتى، ئادەتتىكىدەك ھىجىيىپ قويۇپ ئۇنى مەسخىرىمۇ قىلمايتتى، ئورۇندۇقتا قىيىسىيىپ ئولتۇراتتى. كىيىملىرى پۇرلىشىپ كۆز بىلەن كۆرگۈسىز بولۇپ كەتكەنىدى، بۇرۇن ئىخچام، چەبەس كۆرۈنىدىغان بەدىنى ھازىر بوشاپ، سالپىيىپ، ھاراق بىلەن قالايمىقان تۇرمۇش سىرتقى قىياپىتىگە قاتتىق تەسىر قىلغانىدى، چىرايمۇ يېڭى قۇيۇلغان تىللاغا چۈشۈرۈلگەن شاھزادىنىڭ چىرايىدەك ئەمەس، بەلكى كونا قەغەز پۇلدىكى قېرىپ ماكچىيىپ كەتكەن خىسراۋىنىڭ چىرايىدەك بولۇپ كەتكەنىدى. ئۇ بېشىنى كۆتۈرۈپ، ئىشىك تۈۋىدە بىر قولىنى كۆكسىگە قويۇپ، خۇددى ناھايىتى خاتىرجەم ۋە تەۋازۇ بىلەن تۇرۇۋاتقاندا سىكارلېتقا قارىدى، ئەمەلىيەتتە بولسا ئۇ ناھايىتى قورقۇپ تۇرۇۋاتاتتى.

— كىرىپ ئولتۇرۇڭ، — دېدى ئۇ، — ئۇ ئۆلدىمۇ؟

سىكارلېت بېشىنى لىڭشىتىپ قويۇپ، ئارىسالدى بولغاندا ئاستا ئۇنىڭغا قاراپ ماڭدى. ئۇ رېتنىڭ چىرايىدىكى ئۇ خىل يېڭى ئىپادىنى كۆرۈپ چۆچۈپ قالغانىدى. رېت ئورنىدىن تۇرمىدى، پۈتى بىلەن ئورۇندۇقنى تارتىپ ئالدىغا چىقىرىپ قويدى. سىكارلېت ئاستا كېلىپ ئولتۇردى ۋە مېلانىيەنىڭ گېپىنى ھازىرچە دېمەي تۇرسا بولاتتى دەپ ئويلىدى. ئۇنىڭ شۇ تۇرقىدا مېلانىيە توغرىلۇق گەپ قىلىپ بېسىلىپ قېلىۋاتقان ئازابلىرىنى قايتا قوزغىغۇسى يوق ئىدى، بۇنىڭدىن كېيىنكى ئۆمرىدە مېلانىيە توغرىلۇق توپىغۇدەك پاراڭ قىلىۋالسىمۇ ۋاقىت چىقاتتى. لېكىن، بۈگۈن ئاخشام ئۇ «مەن سىزنى سۆيىمەن»

دېگەن گەپنى قىلىۋېلىشى كېرەك، رېتقا كۆڭلىنى بىلدۈرۈۋېلىشقا پەقەت بۈگۈنلا، ھازىرلا پۇرسەت بار. لېكىن، رېتنىڭ چىرايمىدىكى ئۇ خىل ھالەت ئۇنى ئېغىز ئاچتۇرمايۋاتاتتى. ئۇ ئۆزىمۇ مېلانىيەنىڭ تېنى تېخى سوۋۇماي تۇرۇپلا مۇھەببەتتىن سۆز ئېچىشقا خىجىل بولۇپ قېلىۋاتاتتى. — خۇدا ئۇنىڭ ياتقان يېرىنى جەننەتتىن قىلسۇن، — دېدى رېت قايقۇلۇق ھالدا، — ئۇ مەن كۆرگەن ئاياللارنىڭ ئىچىدە ئەڭ مۇكەممەل ياخشى ئايال ئىدى.

— شۇنداق، رېت، — دېدى سىكارلېتتۇ مېلانىيەنىڭ قىلغان ياخشى ئىشلىرىنى ئېسىگە ئېلىپ، — نېمىشقا ئۇنىڭ قېشىغا مەن بىلەن بىللە كىرمىدىڭىز، ئۇ يەردىكى كۆرۈنۈش بەكمۇ قورقۇنچلۇق بولدى... سىزنى ئويلاپ كەتتىم!

— مەنمۇ ئۇنى كۆرۈپ چىدىمايتتىم، — دېدى رېت ئاددىيلا جاۋاب بېرىپ. ئاندىن يەنە جىمىپ كەتتى، خېلىدىن كېيىن ئاندىن بوش ئاھاڭدا قوشۇپ قويدى، — ئاجايىپ ئۇلۇغ ئايال ئىدى.

ئۇنىڭ غەمكىن كۆزلىرى باشقا ياقىلارغا تىكىلىپ تۇراتتى. ئۇنىڭدا ئىپادىلىنىۋاتقان روھىي ھالەت بىلەن ئاتلانتا قولىدىن كەتكەن ئاشۇ كۈنى ئاخشامدا سىكارلېت ئوتىنىڭ يورۇقىدا كۆرگەن روھىي ھالەت پۈتۈنلەي ئوخشاش ئىدى. ئۇ چاغدا ئۇ ئۇنىڭغا ئۆزىنىڭ چېكىنىۋاتقان قوشۇن بىلەن بىللە كەتمەكچى ئىكەنلىكىنى دېگەنىدى... بۇ، ئۆزىنى ئۆزى تولۇق چۈشەنگەن ئادەمنىڭ ئۈستۈمتۇت ھەرىكىتى ئىدى.

رېتنىڭ بىر جۈپ كۆزى سىكارلېتنىڭ بېشى ئۈستىدىن ھالقىپ ئۆتۈپ، خۇددى ئىشىكتىن مېلانىيە كىرىپ ئۇ تەرەپكە كېتىۋاتقاندەك ئالدى تەرەپكە تىكىلىپ قالدى. چىرايىدا ئەلەم ۋە ئازاب يوق، پەقەت ئۆزىگە بولغان چوڭقۇر خىيال بىلەن تەئەججۈپتىن، بالىلىق چاغلىرىدىلا ئۆلگەن ھېسسىياتىنىڭ قايتا ئويغىنىۋاتقانلىقىدىن باشقا نەرسىنى كۆرگىلى بولمايتتى. بۇ

چاغدا ئۇ يەنە بىر قېتىم: «ئاجايىپ ئۇلۇغ ئايال ئىدى» دەپ قويدى.

سىكارلېتنىڭ ۋۇجۇدىنى ئىترەك باستى، بايقى قىزغىنلىق، ئوتتەك ھېسسىيات، ئۇنى ئۇچقاندىك چاپتۇرۇپ كەلگەن گۈزەل تەسەۋۋۇرلارنىڭ بىرسىمۇ قالمىدى. ئۇ رېت باتلىرنىڭ دۇنيادا ئۆزى بىردىنبىر قايىل بولىدىغان ئادىمىنى ئۈزىتمۇۋاتقان چاغدىكى روھىي ھالىتىنى ئىپادىلەۋاتقانلىقىنىلا چۈشىنىپ تۇرۇۋاتاتتى، شۇڭا ئۇنىڭغا ئۆلۈمنىڭ قورقۇنچلۇق كۆرۈنۈشلىرى يەنە كۆرۈنگەندەك بولدى... ئۆزىنىڭ بولمىسىمۇ، يۈرىكى بىر خىل مۇزغا ئوخشاش تۇيغۇغا پاتقاندى. ئۇ رېتنىڭ ھېسسىياتىنى پۈتۈنلەي چۈشەنمەيتتى ياكى تەھلىل قىلالمايتتى. ئۇنىڭ كۆزلىرىدە كۆرۈنۈۋاتقىنى بىر ئايالنىڭ ئۆلگىنى ئەمەس، ئۇلۇغ ئەربابلارنىڭ تارىخىنىڭ يېپىلغانلىقى ئىدى. ئۇ تارىختا لاتاپەتلىك، قەيسەر ۋە ئاق كۆڭۈل ئاياللارنىڭ تارىخلىرى خاتىرىلەنگەنىدى، ئۇلار ئۇرۇش ۋاقتىدا جەنۇبىنىڭ ئۆلى ئىدى، ئۇرۇش مەغلۇپ بولغاندىن كېيىن قايتىپ كەلگەن جەنۇبىنى يەنە قۇچاق ئېچىپ كۈتۈۋالغانىدى.

رېتنىڭ كۆزلىرى قايتىپ كېلىپ سىكارلېتنىڭ ئۈستىگە قالدى، ئاۋازىمۇ بوش ۋە سوغۇق ئىدى.

— ئۇ ئۆلۈپ كەتتى، ئەمدى سىزگە ياخشى بولدى، شۇنداقمۇ؟

— نېمىشقا بۇنداق گەپ قىلىسىز؟ — سىكارلېتقا بۇ گەپ قاتتىق تەسىر قىلغۇچقا، ئاڭلاپلا توۋلاپ كەتتى، كۆزلىرىدىن تاراملاپ ياش قۇيۇلدى، — مېنىڭ ئۇنى قانچىلىك ياخشى كۆرىدىغانلىقىمنى بىلىسىزغۇ؟

— ياق، مەن بۇنى بىلىمەن دېيەلمەيمەن. بۇ بەكمۇ ئۈشتۈمۈت بولدى. ئەلۋەتتە، سىز يەنىلا ماختاشقا تېگىشلىك، چۈنكى سىز ئەزەلدىن ئاق تەنلىكلەرنىڭ ئەسكىلىرىنى ياخشى كۆرەتتىڭىز، ئاخىرىغا كەلگەندە ئۇنىڭ ياخشىلىقىنى بىلىپ

قالدىڭىز.

— نېمىشقا ئۇنداق دەيسىز؟ مەن ئۇنى بۇرۇندىن ھۆرمەت قىلىمەنغۇ؟ ئەمما سىز ئۇنداق قىلمىغان. ئۇنى مەندەك چۈشەنمەيتتىڭىز! سىزگە ئوخشاش ئادەملەرنىڭ ئۇنى چۈشىنىشى مۇمكىن ئەمەس. — ئۇ شۇنچىلىك...

— راستمۇ؟ ئۇ ناتايىن.

— ئۇ ئۆزىدىن باشقا ھەممە ئادەمگە غەمخورلۇق قىلاتتى، — ھە راست، ئۇ ئاخىرىدا سىز توغرىلۇقمۇ گەپ قىلدى. رېت بېشىنى كۆتۈرۈپ ئۇنىڭغا قارىدى، كۆزلىرىدە سەمىمىيلىك چىقىپ تۇراتتى.

— نېمە دېدى؟

— ھازىر بۇ توغرىلۇق پاراڭلاشمايلىچۇ، رېت.

— دەپ بېرىڭ.

ئۇنىڭ ئاۋازى بىر ئاز تەمكىن ئىدى، سىكارلېتنىڭ قولىنى قاتتىق تۇتۇۋېلىپ ئاغرىتىۋەتتى. سىكارلېتنىڭ ئۇنى قانچىلىك ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى مۇشۇ گەپ بىلەن باشلىغۇسى يوق ئىدى، لېكىن ئۇ قولىنى بەكمۇ ئاغرىتىۋەتكەنىدى.

— ئۇ... ئۇ... كاپىتان باتلىرغا ياخشى مۇئامىلە قىلىڭ. ئۇ سىزنى سۆيىدۇ، دېدى.

رېت ئۇنىڭدىن كۆزلىرىنى ئالماي تۇرۇپ قولىنى قويۇۋەتتى، ئاندىن ئورنىدىن تۇرۇپ كېتىپ دېرىزىنىڭ تۈۋىگە باردى — دە، پەردىنى ئېچىپ، خۇددى سىرتتا تۇماندىن باشقا نەرسىلەرنىمۇ كۆرەلەيدىغاندەك پۈتۈن دىققىتى بىلەن تالغا قاراپ تۇرۇپ كەتتى.

— ئۇ يەنە باشقا گەپلەرنىمۇ دېدىمۇ؟ — سورىدى ئۇ كەينىگە قارىماي تۇرۇپ.

— بېئوغا قاراپ قويۇشۇمنى دېدى، مەن ئۇنى خاتىرجەم قىلىپ، ئەنسىرىمەڭ، بېئوغا ئۆزۈمنىڭ بالامغا قارىغاندەك قارايمەن، دېدىم.

— يەنچۇ؟

— ئۇ ئاشلىپى... ئاشلىيغىمۇ قاراپ قويۇشۇمنى دېدى.

— خوتۇننىڭ رۇخسىتىنى ئالغاندىن كېيىن، قالغان ئىشلار

ئاسانغا چۈشىدۇ، توغرىمۇ؟

— بۇ نېمە دېگىنىڭىز؟

رېت كەينىگە ئۇرۇلدى، سىكارلېت قورقۇپ تۇرۇۋاتسىمۇ، ئۇنىڭ چىرايىدا ئۆزىنى مەسخىرە قىلىدىغان ھېچقانداق ئالامەتنى كۆرمىگىنىگە ھەيران قالدى. ئۆزىگە قىزىقىۋاتقاندا كىمۇ ئالامەت يوق ئىدى، چىرايى خۇددى مەنسىز بىر ئويۇننى كۆرۈپ بولغان ئادەمنىڭ چىرايىغا ئوخشايتتى.

• نېمە دېگىنىمنى ئېنىق بىلدۈرۈپ بولدۇم دەپ ئويلايمەن. مېلانىيە خانقىز ئۆلۈپ كەتتى، ئەمدى مەندىن ئاجرىشىشقا تېخىمۇ كۆپ سەۋەبلەرنى تاپالايسىز، بۇنداق قىلىش سىز ئۈچۈن ئېيتقاندا ئادەمنىڭ يۈز - ئابروۋىنىمۇ چۈشۈرمەيدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە سىزدە ھېچقانچە دىنىي ئېتىقادىمۇ يوق، شۇڭا سىزگە چىركاۋنى ئارىلاشتۇرۇشۇمۇ ھاجەتسىز. شۇنىڭ بىلەن... ئاشلىپى ئىككىڭلارنىڭ شېرىن خىياللىرىڭلار مېلانىيە خانقىزنىڭ ياخشى تىلەكلىرى بىلەن ئەمەلگە ئېشىۋېرىدۇ.

— ئاجرىشىمىز! — سىكارلېت تۇۋلاپ كەتتى، — ياق!...

ياق! — ئۇ يەنە نېمە دېيىشىنى پىلمەي، ئورنىدىن چاچراپ تۇرۇپ رېتنىڭ يېنىغا باردى ۋە ئۇنىڭ بىلىكىنى مەھكەم تۇتۇۋالدى، — سىز پۈتۈنلەي خاتالاشتىڭىز، بەكمۇ، بەكمۇ چوڭ خاتالاشتىڭىز. مەن ئاجرىشىشىنى ئويلايمۇ باقمىدىم... مەن... — ئۇ قىلىدىغان گېپىنى تاپالماي توختاپ قالدى.

رېت ئۇنىڭ ئېڭىكىنى كۆتۈرۈپ يۈزىنى لامپىغا قاراتتى، ئاندىن كۆزلىرىگە سىنچىلاپ قاراپ كەتتى. سىكارلېت ئۇنىڭغا قاراپ تۇراتتى. پۈتۈن ئوي - پىكىرلىرى كۆزلىرىگە مۇجەسسەملەشكەندەك، كۆزلىرى كۆڭلىدىكىنى سۆزلەۋاتقاندا كى قىلاتتى. لەۋلىرى مىدىرلايتتى، ئەمما گەپ چىقمايتتى، نېمە دەپ

گەپ قىلىشنىمۇ ھەم بىلمەيتتى. شۇ تۇرقىدا سىكارلېت ئۇنىڭ چىرايىدىن قايناق ھېسسىيات، ئۈمىد، خۇشاللىق ئىزدەۋاتاتتى. ئۇ سىكارلېتنىڭ مۇشۇ قاراشلىرىدىنمۇ چۈشەنسە بولاتتىغۇ؟ لېكىن، ئۇنىڭ تەقەززا بولۇپ ئىزدەۋاتقان كۆزلىرى دائىم ئۆزىنى نا ئۆمىد قالدۇرۇپ كېلىۋاتقان قىلچە ئىپادە يوق قاپقارا چىرايىدىن باشقا ھېچنېمە تاپالمىدى. رېت ئۇنىڭ ئېڭىكىنى قويۇۋېتىپ، ئاندىن ئورنىغا بېرىپ ئورۇندۇققا ئۆزىنى تاشلاپ ئولتۇردى.

سىكارلېتمۇ كەينىدىن كېلىپ ئۇنىڭ قوللىرىنى بوش چايقاپ ئالدىدا ئۆرە تۇردى.

— سىز خاتا ئويلايسىز، — دېدى ئۇ نېمە دېيىشى كېرەكلىكىنى ئويلاپ تۇرۇپ، — رېت، بۈگۈن ئاخشام مەن ھەممىنى چۈشىنىپ يېتىپ، خىيالىمغا كەلگەن ئويلىرىمنى سىزگە دەپ بېرىش ئۈچۈن ئۆيگە يۈگۈرۈپ دېگۈدەك كەلدىم. سۆيۈملۈكۈم، مەن...

— مەن چارچاپ قالدىم، — دېدى ئۇ، — سىزمۇ شۇنداق، كىرىپ ئارام ئېلىڭ.

— لېكىن، سىزگە ئېيتىپ بېرىشىم كېرەك.

— سىكارلېت، — ئۇنىڭ ئاۋازى ئېغىر ھەم ئاستا ئىدى، — مېنىڭ گېپىڭىزنى... ھېچنېمىنى ئاڭلىغۇم يوق.

— لېكىن، ئويلىغانلىرىمنى، سىزگە مېنىڭ نېمە دەيدىغانلىقىمنى بىلمەيسىز — دە.

— قەدىرلىكىم، نېمە دېمەكچى بولۇۋاتقانلىقىڭىز چىرايىڭىزدىن چىقىپ تۇرۇۋاتمامدۇ؟ قانداق بىر ئىش ۋە قانداقتۇر، بىر ئادەم سىزگە ۋىلكېس ئەپەندىنىڭ چىش ئۆتمەيدىغان بىر پارچە قاتتىق گۆش ئىكەنلىكىنى، ئۇنىڭغا سىزنىڭمۇ چىشىڭىز ئۆتمەيدىغانلىقىنى بىلدۈرۈپ قويغان ئوخشايدۇ. شۇنىڭ بىلەن مەن يېڭى بىر نەرسە بولۇپ كۆز ئالدىڭىزدا پەيدا بولغان ئوخشايەن، — ئۇ يەڭگىل خورسىنىپ

قويدى، — بۇ گەپلەر ئىزنىڭ پايدىسى يوق.

سىكارلېت ھەيران بولۇپ ئىچىگە قاتتىق بىر تىندى. راست ئەمەسمۇ، ئۇ دائىم ئۇنىڭ كۆڭلىدىكىنى بىلمەيدۇ. بۇرۇن ئۇنىڭ بۇ ئىشىغا سىكارلېتنىڭ ئاچچىقى كېلەتتى، بۇ قېتىم ئۇنداق بولمىدى، ئازراق چۆچۈگەندەك بولۇپ، ئاندىن خۇشال بولدى ھەم خاتىرجەم بولدى. ئۇ ئۆزىنى بىلگەن، چۈشەنگەن بولسا، ئۇنىڭغا خىزمەت ئىشلىمىكى ئاسانغا چۈشمەيدۇ. كۆپ سۆزلەپ كېتىشىنىڭمۇ ھاجىتى يوق — دە. ئەلۋەتتە، ئۇ سىكارلېتنىڭ ئۇزاققىچە ئۆزىگە سوغۇق مۇئامىلە قىلىپ كەلگەنلىكىدىن كۆپ ئازابلانغان، شۇڭا ئۇنىڭ تۈيۈقسىز ئۆزىگىرىپ قالغانلىقىدىن گۇمانلىنىدۇ. كۆڭلىنى ئالسا، ئۇنى قىزغىن سۆيسە ئۆزىگە ئىشىنىشى تۇرغان گەپ ھەم بۇ ئاجايىپ قىزىق بىر ئىشقىمۇ ئايلىنىدۇ.

— سۆيۈملۈكۈم، سىزگە ھەممىنى ئېيتىپ بېرىمەن، — سىكارلېت ئۇ ئولتۇرغان ئورۇندۇقنىڭ يۆلەنچۈكىگە قولىنى قويۇپ ئۇنىڭغا تېخىمۇ يېقىنراق تۇردى، — بۇرۇن مەن قاتتىق خاتالىشىپتەكەنمەن، ئەخمەق ئىكەنمەن...

— سىكارلېت، بۇنداق دېمەڭ، ماڭا بۇنداق گەپلەرنى قىلىشىڭىز چىدىمايمەن. ئەڭ ياخشىسى، ئىككىمىز توي قىلىپ بىللە ئۆتكەن ھاياتىمىزنىڭ خاتىرىسى ئۈچۈن، كېيىن كۆرۈشۈپ قالساقمۇ بىر — بىرىمىزنى ھۆرمەت قىلىشىدىغان، ئويلىنىدىغان بىر تەسىرات قالدۇرايلى. شۇڭا، ئويۇنمىزنىڭ ئەڭ ئاخىرقى بۇ پەردىسىنى ئوينىمىساق.

— ئەمما، سىزگە شۇنىمۇ ئېيتىپ قوياي، — دېدى سىكارلېت خۇددى ئۇ دەرىۋ ئۆزىنىڭ ئاغزىنى ئېتىۋېلىپ گەپ قىلدۇرمايدىغاندەك ئىتتىك — ئىتتىك سۆزلەپ، — رېت، مەن سىزنى شۇنچىلىك سۆيمەن. سۆيۈملۈكۈم، مەن ئەسلىدە سىزنى بۇرۇندىن تارتىپ ھازىرقىدەك سۆيۈپ كەلگەن. لېكىن، مەن دۆتلۈك قىلدىم، ھازىرقىدەك بولارمىنى بىلمىدىم. رېت، ماڭا

ئىشىنىڭ!

رېت ئالدىدا ئۆرە تۇرغان سىكارلېتقا كوڭلىدە تېمە
ئويلاۋاتقانلىقىنى بىلىپ بولغۇچە بىردەم قاراپ تۇرۇپ كەتتى.
سىكارلېت ئۇنىڭ چىرايىدا ئۆزىگە ئىشىنىۋاتقاندەك، لېكىن يەنە
ئۆزىگە قىزىقمايۋاتقاندەك بىر خىل ئىپادىنى كۆرگەندەك بولدى.
ئۇ دەل مۇشۇ چاغدا ئۆزىگە قارىتا ياخشى نىيەتتە
بولمايۋاتامدىغاندۇ ياكى ئۇنى قىينىماقچىمۇ ياكى قىلغان
گۇناھلىرى ئۈچۈن ئۇنىڭدىن ئۆچ ئالماقچىمۇ؟

— مەن سىزگە ئىشىنىمەن، — دېدى ئۇ ئاخىر گەپ قىلىپ، —

ئەمما ئاشلىپى ۋىلكېس ئەپەندىنى قانداق قىلىسىز؟

— ئاشلىپى! — دېدى ئۇ بۇ گەپتىن رازى بولمىغاندەك

قوللىرىنى شىلتىپ قويۇپ، — مەن... مەن شۇنچە يىللاردىن
بېرى ئۆزۈمنىڭ ئۇنىڭغا قىزىقىپ كېلىۋاتقىنىمغا ئىشەنمەيمەن،
كىچىكىمدىن ماڭا ئاشۇنداق بىر ئادەت سىڭىپ قاپتىكەن. رېت،
ئەگەر مەن ئۇنىڭ ئەمەلىيەتتە ئاشۇنداق بىر ئادەم ئىكەنلىكىنى
بۇرۇنلا بىلگەن بولسام، ئۇنىڭغا ئۇنچىلىك قىزىقمىغان بولاتتىم،
قىزىقىش دېگەننىڭ ئۆزىنىمۇ ئويلاپ قويمايتتىم. ئۇ روھى
سارغىيىپ تۈگىگەن، قىلچە قولىدىن ئىش كەلمەيدىغان ئادەم،
ھەقىقەتەن شۇنداق. يۈز - ئابروۋى دېگەنلەرنى ئاغزىدىن
چۈشۈرمىگىنى بىلەن...

— ياق، — دېدى رېت، — ئەگەر سىز ئۇنىڭ ئەمەلىيەتتە

قانداق ئادەم ئىكەنلىكىنى ھەقىقىي بىلمەكچى بولسىڭىز، ئۇنى
ئويىدىن كۆزىتىشىڭىز كېرەك. ئۇ ئېسىلزادە ئادەم، ئەمما ئۇنى
ئۆزى سىغىشالمايدىغان بۇ دۇنيا ئالداپ كېتىۋاتىدۇ، شۇنداقتمۇ
ئۇ بۇرۇنقى دۇنيانىڭ قانۇنىيىتى بويىچە ئىش قىلىمەن دەپ
بىكار ئاۋارە بولۇۋاتىدۇ.

— رېت، ئۇنىڭ توغۇرلۇق پاراڭلاشمايلىچۇ! ئۇنىڭ ھازىر

نېمە ئەھمىيىتى قالدى؟ ئەجەب، سىز مېنىڭ ھازىر... دېمەكچى
بولغىنىم، مېنىڭ ھازىر...

رېتنىڭ چارچىغان كۆزلىرى ئۇنىڭ كۆزلىرى بىلەن
ئۇچراشقاندا، سىكارلېت خۇددى تۇنجى قېتىم
مۇھەببەتلىشىۋاتقان قىز بالغا ئوخشاش بىردىنلا ئىزا تارتىپ
گېپىنى توختىتىۋالدى. ئەگەر ئۇ ئۇنى روھىي ئازادلىققا
ئېرىشتۈرگەن، قوللىرىنى سوزۇپ ئۇنى باغرىغا باسقان، بېشىنى
مەيدىسىگە چىڭ چاپلىۋالغان، لەۋلىرىنى لەۋلىرى ئۈستىگە
باسقان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى! ئۇ چاغدا ئۇنى
تەسىرلەندۈرىمەن دەپ ئاۋارىمۇ بولمايتتى. لېكىن، ئۇ ئۇنىڭ
قاراشلىرىدىن ئۆزىنى قەستەن قاچۇرمايۋاتقانلىقىنى، روھىي ۋە
جىسمانىي جەھەتلەردە قۇرۇپ قېلىۋاتقانلىقىنى، ئۆزىنىڭ قىلغان
گەپلىرىنىڭ قىلچە ئەھمىيىتى يوقتەك تۇرۇۋاتقانلىقىنى سېزىپ
قالدى.

— ئەگەر سىزنىڭ بۇ گەپلىرىڭىزنى بۇرۇن ئاڭلىغان بولسام
خۇداغا مىڭبىر رەھمەتلەرنى ئېيتقان بولاتتىم. لېكىن، ھازىر
ئىش بۇ دەرىجىگە يەتكەندە ئۇنىڭ ئەھمىيىتى قالمىدى.

— ئەھمىيىتى قالمىدى؟ نېمە دەۋاتىسىز؟ بۇ ئىنتايىن
ئەھمىيەتلىك ئىش! رېت، سىز ماڭا كۆيۈنىسىز، شۇنداق
ئەمەسمۇ؟ چوقۇم كۆيۈنىسىز، مېلانىيە سىزنىڭ ماڭا
كۆيۈنىدىغانلىقىڭىزنى دېگەن.

— ھىم، ئۇنىڭ بىلىدىغانلىرى بويىچە بولغاندا شۇنداق
دېگىنى توغرا. ئەمما، سىكارلېت، ئويلاپ باققانمىدىڭىزكىن، ئەڭ
مۇستەھكەم مۇھەببەتمۇ ئۇپراپ تۈگەيدۇ.

سىكارلېت ئۇنىڭغا قاراپ تۇرۇپ كەتتى، ئاغزى يوغان
ئوچۇق، ئەمما گەپ چىقمايتتى.

— مېنىڭ مۇھەببىتىم ئۇپراپ تۈگىدى، — دېدى ئۇ سۆزىنى
داۋام قىلىپ، — ئاشلىپى ۋىلكېس ۋە سىزنىڭ غالجىرانە
جاھىللىقىڭىز بىلەن خوراپ تۈگىدى. سىز شۇنچىلىك
جاھىلسىزكى، ئۆزىڭىز توغرا دەپ ئويلىغان نەرسىگە
ئېسىلىۋېلىپ قويۇپ بەرمەيسىز... مېنىڭ مۇھەببىتىم ئەنە

شۇنداق تۈگىگەن.

— لېكىن، مۇھەببەت تۈگىمەيدۇ.

— سىزنىڭ ئاشلىقىغا بولغان مۇھەببىتىڭىز شۇنداق.

— ئەمما، مەن ئاشلىقىنى ھەقىقىي ياخشى كۆرۈپ باقمىغان.

— ئەمەسە سىز ئۇ رولنى بەكمۇ قاملاشتۇرۇپ ئويناپسىز...

تاكى بۈگۈن ئاشامغىچە. سىكارلېت، سىزنى ئەيىبلەمەكچى،

يامانلىماقچى، كايماقچى ئەمەسمەن، ئەمدى ئۇنداق قىلىشلارنىڭ

ھاجىتى قالمايدى، شۇڭا مېنىڭ ئالدىمدا ئەمدى ئۆزىڭىزنى

ئاقلىماڭ، يۈرىكىڭىزنى بىلدۈرىمەن دەپ ئاۋازىمۇ بولماڭ. ئەگەر

سىز مېنىڭ گېپىمنى بۆلمەي بىرنەچچە مىنۇت جىمجىت

ئولتۇرۇپ ئاڭلىسىڭىز، ئۇ چاغدا بۇ گەپلىرىمنى سىزگە

چۈشەندۈرۈپ قويمەن. بىراق، بۇ ئىشلار بەكمۇ ئېنىق، شۇڭا

چۈشەندۈرۈشنىڭ قانچىلىك ئەھمىيىتى بولار؟

سىكارلېت ئورۇندۇقتا ئولتۇردى، گاز لامپىنىڭ كۈچلۈك

يورۇقى سارغىيىپ كەتكەن يۈزىنى يورۇتۇپ ئورۇۋاتاتتى،

كۆزلىرى رېتنىڭ ئۆزىگە ئىنتايىن تونۇش، ئەمما تازا چۈشىنىپ

كېتەلمەيۋاتقان كۆزلىرىدە ئىدى، ئۇنىڭ تەمكىن ئاھاڭدا

سۆزلەۋاتقان سۆزلىرىنى ئاڭلاپ ئولتۇرۇۋاتاتتى. رېتنىڭ ئۇنىڭغا

بۇنداق تەلەپپۇزدا گەپ قىلىشى تۇنجى قېتىملىق ئىش ئىدى،

خۇددى يېنىدا ئولتۇرغان باشقا بىر ئادەمگە گەپ قىلىۋاتقاندەك

گەپ قىلاتتى. بۇرۇنقى ئاچچىق، مەسخىرىلىك ۋە چۈشەنگىلى

بولمايدىغان گەپلىرى يوق ئىدى.

— سىز مېنىڭ سىزنى بىر ئەر كىشىنىڭ ئۆزى ياخشى

كۆرگەن قىزغا بولغان ئەڭ يۈكسەك مۇھەببىتى بىلەن ياخشى

كۆرگەنلىكىمنى، شۇنچە يىل پىراقىڭىزدا كۆيۈپ ۋىسالىڭىزغا

يەتكەنلىكىمنى ئويلاپ باققانمۇ؟ ئۇرۇش ۋاقتىدا سىزنى ئۇنتۇپ

كېتىش ئۈچۈن پىراقىلارغا كېتىشنى ئويلىدىم، لېكىن قولىمدىن

كەلمىدى. ئۇرۇشتىن كېيىن قولغا ئېلىنىپ كېتىش خەۋپىگە

قارىماي قايتىپ كېلىپ سىزنى ئىزدىدىم. فىرانك كېنىپىدىغا

شۇنچىلىك ئىچ تارلىقىم كەلدى. ئەگەر ئۇ كېيىن ئۆلۈپ كەتمىگەن بولسا ئۇنى چوقۇم ئۆزۈم ئۆلتۈرۈۋەتكەن بولاتتىم. سىزنى سۆيەتتىم، ئەمما سۆيگۈمنى سىزگە بىلدۈرمىگەندىم. سىكارلېت، سىز ئۆزىڭىزنى ياخشى كۆرگەن ئادەملەرگە دائىم رەھىمسىزلىك قىلىپ كەلگەن. ئۇلارنىڭ مۇھەببىتىنى قوبۇل قىلاتتىڭىز، ئەمما قامچا قىلىپ ئۇلارنىڭ بېشىدا ئوينىتىش ئۈچۈن قوبۇل قىلاتتىڭىز.

بۇ گەپلەرنىڭ ئىچىدە سىكارلېت ئۈچۈن ئەڭ ئەھمىيەتلىكى ئۇنىڭ ئۆزىنى سۆيگەنلىكى توغرىسىدىكى گەپلەر ئىدى، ئۇ گەپلەردىن ئۆزىگە قارىتا ئازراق قىزغىنلىق سەزمەكتە ئىدى، خۇشاللىق ھەم ھاياجانمۇ بار ئىدى، شۇڭا تىنىقىنىمۇ چىقارماستىن جىمجىت ئۆلتۈرۈپ ئاڭلاۋاتاتتى ھەم كۈتۈۋاتاتتى. — سىز بىلەن توي قىلىدىغان چاغدا، مېنى تازا ياخشى كۆرمەيدىغانلىقىڭىزنى ھەم ئاشلىپىنىڭ ئىشلىرىنى بىلەتتىم. بۇنى سىزمۇ بىلىسىز. ئۇ چاغدا بەكمۇ دۆت ئىكەنمەن، سىزنى ھامان بىر كۈنى ئۆزۈمنى ياخشى كۆرىدىغان قىلالايمەن دەپ ئويلاپتىكەنمەن. ئەگەر بۇ گېپىمگە خۇشال بولغان بولسىڭىز كۈلىشىڭىزمۇ بولىدۇ. ئۇ چاغلاردا سىزگە كۆيۈنگۈم، بېشىمغا ئېلىپ كۆتۈرگۈم، ئېمىنى خالىشىڭىز شۇنى ئېلىپ بەرگۈم كېلەتتى. سىزنىڭ تارتقان چاپالرىڭىزنى ھەرقانداق ئادەمدىن تولۇق چۈشىنەتتىم، شۇڭا سىزنى ئارام ئالدۇرغۇم، سىزنىڭ ئورنىڭىزدا ئۆزۈم يېڭىمنى تۇرۇپ ئۇ ئىشلارنى قىلغۇم كېلەتتى، يەنە سىزنى كىچىك بالىلارنى ئويناتقانداك ئويناتسام، دەيتتىم. ئۆزىڭىزمۇ كىچىك بالا ئىدىڭىز، قورقماس، بەزىدە ئازراق بىر نەرسىدىن چۆچۈپ تۇرىدىغان، جاھىل بالا ئىدىڭىز، مېنىڭ خىيالىمدا ھازىرمۇ سىز بالا. پەقەت كىچىك بالىلارلا مۇشۇنداق تەرسا ھەم بىر نەرسىگە تېز ئىنكاس قايتۇرالمىدىغان بولىدۇ.

ئۇنىڭ ئاۋازى تەمكىن ھەم ھارغىن ئىدى، ئەمما ئۇنىڭدىكى مەلۇم ئالاھىدىلىكلەر سىكارلېتنىڭ خاتىرىسىنى ئويغاتماقتا

ئىدى. بىر قېتىم ئۇ مۇشۇنداق بىر ئاۋازنى ئاڭلىغان، ئەمما ئۇ ئۇنىڭ ھاياتىدىكى باشقا بىر خەۋپلىك چاغلار ئىدى. نەدە ئاڭلىغان بولغىنىدى؟ بۇ، ئۆزى ۋە مۇشۇ دۇنياغا يۈزلەنگەن، ھېسسىياتسىز، قورقۇمسىز ۋە ئۈمىدسىز بىر ئەرنىڭ ئاۋازى ئىدى.

كىم... كىم - ھە؟ توغرا، ئۇ ئاشلىپ ئىدى، تارادىكى سوغۇق شامال ئۇرۇپ تۇرۇۋاتقان باغدا، ھارغىن ۋە سوغۇق بىر ئاۋاز كىشىلىك ھايات ۋە ھايات كومپىدىيەسى توغرىلۇق سۆزلەپ كەتكەنىدى. ئۇنىڭ ئەڭ ئاخىرىدىكى ھۆكۈم خاراكتېرلىك تەلەپپۇزى ئۈمىدسىزلىك ئازابىدىنمۇ ئېغىر ئىدى. شۇ چاغدا ئاشلىپنىڭ ئاۋازى سىكارلېتنىڭ ئۆزى چۈشەنمەيدىغان نەرسىدىن قورقۇتۇپ تىتىرىتۈۋەتكەنگە ئوخشاش، رېتنىڭ ھازىرقى ئاۋازىمۇ ئۇنى ۋەھىمگە سېلىپ قويۇۋاتتى. ئاۋازى، مۇئامىلىسى قىلىۋاتقان گېپىنىڭ مەزمۇنىدىنمۇ بەكرەك سىكارلېتنى ئەنسىزچىلىككە گىرىپتار قىلىۋاتاتتى، بايقى خۇشاللىقلارنىڭ ۋاقتى ئۆتكەن خۇشاللىقلار ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈپ تۇرۇۋاتاتتى. سىكارلېت شۇنىڭغا قاراپ ئىشىنىش ئەپەشەپ يۇرتىنىڭ ھېس قىلىشقا باشلىدى. ئەمما، مەسىلىنىڭ نەدىلىكىنى بىلمەيتتى، پەقەت ئۈمىدسىزلىك ئىچىدە ئولتۇرۇپ ئاڭلايتتى، رېتنىڭ قوڭۇر يۈزىدىن كۆزلىرىنى ئالمايتتى، بۇ سۆزلەرنىڭ داۋامىنىڭ ۋەھىمدىن مۇستەسنا بولغان سۆزلەر بولۇشىنى ئارزۇ قىلاتتى.

— شۇ نەرسە ئېنىقكى، ئىككىمىز خۇدا قوشقان قوشماقلاردىن ئىدۇق. مەن سىز تونۇيدىغان ئادەملەرنىڭ ئىچىدە سىزنى ئەڭ چۈشىنىدىغان ھەم ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان ئادەم ئىدىم. سىزنىڭمۇ ماڭا ئوخشاش رەھىمسىز، ئاچ كۆز ۋە يۈزىسىز ئىكەنلىكىڭىزنى بىلەتتىم. مەن سىزنى ياخشى كۆرۈشتە ئاشۇ خەتەرلەرگە تەۋەككۈل قىلغان، ئاشلىپنى ئاستا - ئاستا ئۇتتۇپ كېتىدىغۇ دەپ ئويلىغان. لېكىن، — ئۇ مۇرسىنى قىسىپ

قويدى، — قىلغان بارلىق نىرىشچانلىقلىرىم بىكارغا كەتتى. شۇنداقتىمۇ سىزنى سۆيىدۇم، سىكارلىپت. سىز ماڭا پۇرسەتلا بەرگەندە، ئەر كىشى ئايال كىشىنى ياخشى كۆرگەندە قىلىشقا تېگىشلىك ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى قىلدىم. ئەمما، ئۇ قىلغانلىرىمنى سىزگە بىلىندۈرۈپ قويسام بولمايتتى، چۈنكى بىلىپ قالسىڭىز، نېمە قىلسام بولىدۇ دەپ ئويلاپ مېنى بوزەك قىلىۋالاتتىڭىز، مېنىڭ مۇھەببىتىم بىلەن ئۆزۈمگە ئاقابىل تۇراتتىڭىز. ئۇنىڭ ئۈستىگە بۇ يەردە ئاشلىپمۇ بار ئىدى، شۇنىڭ بىلەن مېنى ساراڭ قىلىپ قويۇشىڭىزمۇ مۇمكىن ئىدى. سىز بىلەن ھەر كۈنى كەچتە بىر ئۈستەلدە ئولتۇرۇپ تاماق يېسەم بولمايتتى. چۈنكى، سىز تاماق ئۈستىلىدىكى مېنىڭ ئورنۇمدا ئاشلىپىنىڭ ئولتۇرۇشىنى ئارزۇ قىلاتتىڭىز، كېچىلىرى سىزنى قۇچاقلاپ ياتسام بولمايتتى... بولدىلا، ئەمدى ھازىر ئۇ ئىشلار ئۆتۈپ كەتتىغۇ. ھازىر ئويلىسام ھەيران قالدىم، ئۆزۈمنى ئۆزۈم قىناپ نېمە قىلار ئىدىم؟ قىسقىسى، شۇ ئىشلار بولغاندا بېلىپنىڭ قېشىغا كېتىدىغان بولۇۋالدىم. ئۇ يەردە مېنىڭ روھىم خاتىرجەملىك تاپاتتى، چۈنكى قانداقلا بولسۇن بىر ئايال كىشى بىلەن بىللە بولاتتىم — دە. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ ساۋاتسىز پايەشە بولسىمۇ، مېنى چىن دىلىدىن سۆيەتتى، مېنى ئېسىلزاڧىلەر قاتارىدا كۆرەتتى، بۇنىڭ بىلەن مېنىڭ كۆڭلۈم ئازراق بولسىمۇ تەسەللى تاپاتتى. سىز بولسىڭىز ماڭا شۇ تەسەللىنى بەرمىدىڭىز، سۆيۈملۈكۈم.

— رېت... — سىكارلىپت بېلىپنىڭ گېپىنى ئاڭلاپلا جۇدۇنى ئۆرلەپ گەپ ئارىلىماقچى بولۇۋىدى، رېت قولىنى سىلكىپ ئۇنى گەپ قىلدۇرماي يەنە سۆزلەپ كەتتى.

— كېيىن بىر كۈنى كەچتە مەن سىزنى كۆتۈرۈپ ئۈستىگە ئاچىقتىم... ئۇ چاغدا... مېنىڭ ئارزۇيۇم... ئاھ، شۇنچىلىك چوڭ ئۈمىدلەرنى كۈتكەندىم. ئەتىسى ئەتەگەندە، سىزنى خاتا ئويلاپ قالمىسۇن، مېنى ياخشى كۆرمەيدىغان بولسا مەسخىرىسىگە قالماي

دەپ ئەنسىرەپ سىرتقا چىقىپ ئۈلگۈدەك ئىچتىم، قايتىپ كەلگەندىمۇ قورقۇپ تىترەپ تۇراتتىم. شۇ چاغدا سىز ئالدىمغا چىققان، ئىككى ئېغىز چىرايلىق گەپ قىلغان بولسىڭىز، ئايىغىڭىز ئاستىغا يېقىلىپ پۈتلىرىڭىزنى سۆيگەن بولاتتىم، لېكىن سىز ئۇنداق قىلمىدىڭىز.

— بىراق، رېت، ئاشۇ كۈنى سىزنى شۇنچىلىك ئويلىدىم، ئەمما سىز باشقىچە بولۇۋالدىڭىز، سىزگە شۇنچىلىك تەلپۈنگەننىدىم... راست، سىزنى چىن يۈرىكىمدىن سۆيىدىغانلىقىمنى بىلگەندە، ئاشۇنداق بولۇشۇم تەبىئىي. ئاشلىپىغا كەلسەك... ئاشۇ كۈندىن باشلاپ ئاشلىپ خىيالمدىن يوقالغان، ئەمما سىز ئۇ چاغدا ماڭا بۆلەكچىلا بولۇپ قالدىڭىز، شۇڭا مەن...

— ھەي، بولدىلا، — دېدى رېت، — قارىغاندا، ئىككىمىز قارىمۇ قارشى قاراشتا بولۇپ كەپتىمىز، شۇنداقمۇ؟ لېكىن، ئەمدى ئۇنىڭ ھېچقانداق ئەھمىيىتى يوق. نېمە ئىش بولغانلىقىنى بىلەلمەي ئىچىڭىز پۇشۇپ يۈرمەسلىكىڭىز ئۈچۈن شۇ چاغدىكى ئىشنى دەپ بېرەي. ئاشۇ قېتىم ئاغرىپ قېلىشىڭىز پۈتۈنلەي مېنىڭ سەۋەنلىكىمدىن بولغان. ئىشكىڭىزنىڭ ئالدىدا مېنى چاقىرسىكەن دەپ ئۇزاق تۇردۇم، لېكىن سىز چاقىرىمىدىڭىز. شۇنىڭ بىلەن ئوسال بولۇپ قېلىپ، ئەمدى ئىشلار تۈگىشىپتۇ — دە، دەپ ئويلىدىم.

رېت گەپتىن توختاپ، خۇددى ئاشلىپىغا ئوخشاش دېرىزىدىن يىراقلارغا تىكىلىپ تۇرۇپ قالدى. سىكارلېت ئۇنىڭ خىيالغا ياتقان چىرايىغا قارىغىنىچە زۇۋان سۈرمەي جىمجىت تۇراتتى.

— ئۇ چاغدا بوننى بار ئىدى، شۇڭا يەنىلا ئۈمىدىمنى ئۈزۈۋالدىم. مەن بوننىنى سىز دەپ ئويلاشنى ياخشى كۆرەتتىم. مېنىڭ نەزىرىمدە سىز ئۇرۇش ۋە نامراتلىقنىڭ دەردىنى تارتىمىغان نارەسىدە قىز ئىدىڭىز، ئۇ سىزگە قويۇپ قويغاندەك ئوخشايتتى، ئەركىملىكىرىمۇ، باتۇرلۇقىمۇ، كۈلگۈنچە كىلىكىمۇ

سىزنى ئارتقاندى، شۇڭا، ئۇنى سىزنى ئەركىلەتكەندەك گەركىلەتتەتتىم، ياخشى كۆرەتتىم. ئۇنىڭ سىزگە ئوخشىمايدىغان بىرلا يېرى، مېنى ئىچ - ئىچىدىن ياخشى كۆرەتتى، شۇڭا سىزدە يوق مۇھەببەتنى ئۇنىڭ دىلىغا سالغانلىقى ئۈچۈن خۇداغا مىڭبىر رەھمەتلەرنى ئېيتاتتىم... ئۇ كەتتى، ئۆزى بىلەن بىللە ھەممە نېمىنى ئېلىپ كەتتى.

تۇيۇقسىز، سىكارلىتنىڭ ئۇنىڭ ئۈچۈن كۆڭلى قاتتىق بىئارام بولدى، ئۆزىنىڭ قايغۇ - ھەسرەتلىرىنىمۇ، ئۇنىڭ بۇ گەپلەرنى قىلىشتىكى مەقسىتىنى چۈشەنمەسلىكتىن كېلىۋاتقان قورقۇنچىلارنىمۇ... ھەممىنى، ھەممىنى ئۇنتۇدى. بۇ ئۇنىڭ ھاياتىدا باشقىلار ئۈچۈن تۇنجى قېتىم بىئارام بولۇشى ئىدى، بۇنداق گەپلىرىنى ئاڭلىغاندا ئۇنى مەسخىرە ئاستىغا ئالماسلىقىمۇ مۇشۇ بىرىنچى قېتىم ئىدى. چۈنكى، ئۇنىڭ باشقىلارنى ھەقىقىي چۈشىنىپ بېقىشىمۇ مۇشۇ قېتىم - دە.

— سۆيۈملۈكۈم، — سىكارلىت، مېنى قۇچاقلاپ تىزلىرى ئۈستىگە ئولتۇرغۇزۇۋالسىكەن، دېگەن ئۈمىد بىلەن ئۇنىڭغا تېخىمۇ يېقىنلاشتى، — سۆيۈملۈكۈم، مېنى كەچۈرۈڭ، مەن ئەمدى بارلىق كۈچۈم بىلەن سىزنى رازى قىلىمەن، بىز خۇشال - خۇرام ئۆتەلەيمىز، چۈنكى، بىر - بىرىمىزنى چۈشىنىمىز. ئۇنىڭدىن باشقا... رېت... ماڭا قاراڭ، بىز يەنە... يەنە بالىلىقىمۇ بولىمىز... بالىمىز بونىپىغا ئەمەس، بەلكى...

— ياق، رەھمەت سىزگە، — دېدى رېت خۇددى بىر پارچە بولكىنى ئېلىشنى رەت قىلغاندەك تەلەپپۇز ۋە قىياپەتتە، — مەن ئەمدى يۈرىكىمنى ئۈچىنچى قېتىملىق قاراملىق ئۈچۈن تىكەيمەن.

— رېت، بۇنداق گەپلەرنى قىلمىسىڭىزچۇ؟ نېمە دېسەم ئاندىن مېنى چۈشىنەرسىز؟ سىزدىن شۇنچىلىك كۆپ كەچۈرۈم سورىدىمغۇ...

— سۆيۈملۈكۈم، سىز تېخى بالا ئىكەنسىز، «كەچۈرۈڭ» دەپ

تويغان بىر ئېغىز گەپ بىلەن كۆپ يىللىق سەۋەنلىكلەر بىلەن دىل ئاغرىقلىرىنى يېپىپ كەتكىلى، يۈرەكتىن ئۆچۈرۈۋەتكىلى، ئۇنىڭ قان - يىرىڭلىرىنى سىقىپ چىقىرىۋەتكىلى بولىدۇ دەپ ئويلامسىز؟ بۇ قول ياغلىقىمنى ئېلىڭ، سىكارلېت، مەن سىزنىڭ ھەرقانداق خەتەرلىك، يامغۇرلۇق كۈنلەردىمۇ قولىڭىزدا قول باغلىق كۆرمەيمەن.

سىكارلېت قول ياغلىقىنى ئېلىپ بۇرنىنى سۈرتتى، ئاندىن جايىدا ئولتۇرۇۋالدى. ئېنىق بولدىكى، ئۇ ئۇنى قۇچاقلىمايدۇ. سىكارلېت دەسلەپتە ئۇنىڭ سىزنى سۆيەتتىم، دېگەن گەپلىرىنى ئەمەلىيەتتە قىلچە ئەھمىيىتى يوق، ۋاقتى ئۆتكەن گەپلەر دەپ ئويلىغانىدى، لېكىن ئۇنىڭ ھازىرغىچە ئۇ گەپلەرنى ئاغزىدىن چۈشۈرمەي كېلىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ ھەيران قالدى. رېت ئۇنىڭغا بېقىملىق قاراپ قويدى. كۆزلىرى بولسا چوڭقۇر خىياللار ئىچىدە ئىدى.

— نەچچە ياشقا كىردىڭىز، سۆيۈملۈكۈم؟ سىز ماڭا يېشىڭىزنى زادىلا دەپ بەرمىگەن.

— يىگىرمە سەككىزگە، — جاۋاب بەردى سىكارلېت. قول باغلىقىنى ئاغزىغا چىڭ بېسىۋالغاچقا، ئاۋازى يېسىق چىقتى.

— يېشىڭىزمۇ چوڭ ئەمەس ئىكەن. سىز پۈتۈن دۇنياغا ئېرىشكەن، ئەمما روھىڭىزنى يوقاتقان چاغدا ياش ئىدىڭىز، شۇنداقمۇ؟ قورقماڭ، مەن سىزنى ئاشلىپىنىڭ ئىشى ئۈچۈن دوزاخقا مەھكۇم بولۇپ جازايىڭىزنى تارتىسىز دەۋاتمايمەن، بەسىلەن دەۋاتقانلا گەپ. سىز مەن بىلەن تونۇشقاندىن بېرى ئىككى نەرسىگە، يەنى ئاشلىپى بىلەن بايلىققا ئېرىشىشنى ئويلاپ ھەممىنى دەسسەپ - چەيلىدىڭىز. مانا ئەمدى باي بولىدىڭىز، دۇنيانى سورايمەن دېسىڭىزمۇ سورىيالايسىز. ئەگەر ئاشلىپى ماڭا بەنە لازىم دەپ ئويلىسىڭىز، ئۇنىڭغىمۇ ئېرىشىسىڭىز. بىراق، ھازىرقى ئەھۋالدىن قارىغاندا، بۇ نەرسىلەرمۇ سىزگە يەتمەيدىغان ئوخشايدۇ.

سىكارلېتنى بىردىنلا قورقۇنچ باستى، ئەمما دوزاختىن قورقۇپ ئەمەس. «ئەمەلىيەتتە، مېنىڭ روھىم رېت ئىدى، — ئويلىدى ئۇ، — ئۇنىڭدىن ئايرىلىپ قالدىغان ئوخشىمەن. ئۇنىڭدىن ئايرىلىپلا قالسام باشقا نەرسىلەرنىڭ ماڭا نېمە كېرىكى بار؟ مەيلى دوست، مەيلى پۇل... ياكى ھەرقانداق نەرسە بولسۇن، ھەممە نەرسە ئەھمىيىتىنى يوقىتىدۇ. ماڭا رېتلا بولسا، يەنە نامراتلىشىپ كەتسەممۇ مەيلى ئىدى، ئاچ قالساممۇ، يالغىز قالساممۇ چىدايتتىم. ياق، ئۇنىڭ ئۇنداق مەقسىتى يوق... ئاھ، بۇ مۇمكىن ئەمەس!»

شۇنىڭ بىلەن ئۇ كۆزلىرىنى سۈرتۈۋېتىپ، قاتتىق بىتاقەت ئىچىدە شۇنداق دېدى.

— رېت، سىز مېنى شۇنچىلىك ياخشى كۆرۈپسىز. شۇنداق ئىكەن، ماڭا ئازراق بولسىمۇ بىر نەرسە قالدۇرۇپ كېتىشىنى ئويلىغانسىز؟

— مەن نۇرغۇن ئويلاپ، سىزگە ئۆزىڭىز ئەڭ نەپرەتلىنىدىغان ئىككى نەرسىنى قالدۇرماقچىمەن: بىرسى، ئىچ ئاغرىتىش، يەنە بىرسى غەلىتە بىر خىل مېھرىبانلىق.

ئىچ ئاغرىتىش! مېھرىبانلىق! «ئاھ، خۇدا!» ئۇ ئىككىسىدىن باشقا قانداقلا نەرسە بولسا مەيلى ئىدىغۇ؟ ئۇ باشقىلارغا قارىتا ئاشۇ ئىككى خىل ھېسسىياتتا بولغاندا، ئۇلارنى ئىچ — ئىچىدىن كەمسىتەتتىغۇ؟ ئەجەب، رېتمۇ ئۇنى كەمسىتتۈرۈپتۇ؟ ئۇنىڭدىن باشقا ھەرقانداق نەرسە بولسا رازى بولاتتىغۇ؟ ئۇرۇش ۋاقتىدىكى سوغۇق مەسخىرىلىرى، ئاشۇ كېچىدىكى تەلۋىلىكلىرى، بەدىنىنى تۇتقان چاغدىكى قوپال ھەرىكەتلىرى ياكى ھازىر قىلىۋاتقان نەشتەردەك ئۆتكۈر سۆزلىرى بولسىمۇ مەيلى ئىدى... بۇلارنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭ ئۆزىنى كەمسىتكىنىدىن ياخشى ئەمەسمۇ؟ نېمىلا بولسا مەيلى، پەقەت رېتنىڭ خاراكتېرىگە توغرا كەلمەيدىغان ئاشۇ ئىككى خىل نەرسە بولمىسىلا بولىدى. لېكىن، ئۇ نەرسىلەر ئۇنىڭ چىرايىدا ئوچۇق ئىپادىلىنىپ تۇرۇپتۇ.

— سىز... سىزنىڭ قارشىڭىزچە، مەن مۇھەببەتتىڭىزنى ئۈزۈل - كېسىل ۋەيران قىلدىم... ئەمدى سىز مېنى قايتا ئۇنداق سۆيۈمەيسىز، شۇنداقمۇ؟
— شۇنداق.

— لېكىن... لېكىن مەن سىزنى سۆيۈمەن... — دېدى ئۇ يەنە تەرسالق بىلەن. ئۇ خۇددى جاھىللىق قىلىپ تۇرۇۋالسام ئارزۇيۇمغا يېتىمەن، دەپ ئويلايدىغان كىچىك بالىنىڭ ئۆزى ئىدى.

— ئۇ چاغدا بۇ سىز ئۈچۈن ئەڭ چوڭ بەختسىزلىك بولىدۇ. ئۇ بۇ گەپنىڭ تېڭىدە چاقچاق مەنىسى بارمۇ - يوق دېگەندەك بېشىنى كۆتۈرۈپ ئۇنىڭغا قارىدى، لېكىن ئۇنداق مەنە يوق ئىدى، ئۇ بۇ پاكىتنى ئاددىيلا گەپ بىلەن ئىپادىلەپ بەرگەنىدى، لېكىن سىكارلېت ئۇ پاكىتقا ئىشىنىشنى خالىمايتتى، ئۇنىڭغا ئىشەنگىلىمۇ بولمايتتى، كۆزلىرى ئۇنىڭغا تەلمۈرۈپ تۇراتتى. ئۇ كۆزلىرىدە بولسا ئۈمىدسىزلىك بىلەن تەرسالق ئوتلىرى لاۋۇلداپ يېنىپ تۇراتتى، چىرايمۇ خۇددى گېلاردىنىڭ چىرايدەك بىردىنلا تۈرۈلۈپ، ئېڭەكلىرى جاھىللىق بىلەن ئۇچلىنىپ كېتىۋاتاتتى.

— ئۇنداق بولمىغۇر خىياللاردا بولماڭ، رېت! مەن چوقۇم... رېتنىڭ قوللىرى خۇددى ھەيران قېلىۋاتقاندەك بىر خىل ھەرىكەتلەرنى قىلىپ كەتتى، قوشۇمىسىمۇ ئىچىلىپ، چىرايى بۇرۇنقىدەك مەسخىرىلىك تۈس ئالدى.

— ئۇچىلىكىمۇ قاتتىق تۇرۇۋالماڭ. سىكارلېت! مېنى قورقۇتۇۋەتتىڭىز. ئاشلىقىغا قىلغان تەلۋىلىكلىرىڭىزنى ماڭمۇ قىلىپ بېقىشنى ئويلاۋاتقان بولسىڭىز كېرەك. ئەمما، مەن ئىرادە ئەركىنلىكىم بىلەن تىنچلىقىمدىن ئايرىلىپ قېلىشىمدىن قورقمەن. ياق، سىكارلېت، مەن نەس باسقان ئۇ ئاشلىقىدەك كەينىمگە بىرسىنىڭ كىرىۋېلىشىنى خالىمايمەن. ئۇنىڭ ئۈستىگە بۇ يەردىن ھازىرلا كەتمەكچى بولۇپ تۇرۇۋاتمەن.

سىكارلېتنىڭ ئېڭىكى تىترەشكە باشلىغاندى، چىشلىرىنى چىشلىرىغا مەھكەم بېسىپ ئۇنى توختىتىۋالدى. كەتمەكچى؟ ياق! ھەرقانداق قىلىپ بولسىمۇ ئۇنى كەتكۈزمەسلىك كېرەك! ئۇنىڭسىز قانداق ياشايدۇ؟ رېتتىن باشقا ھەممە يېقىنلىرى ئۇنىڭدىن ئالاقىسىنى ئۈزدى. ياق، ئۇ كەتسە بولمايدۇ. لېكىن، ئۇنى قانداق توسۇپ قېلىش كېرەك؟ ئۇنىڭ مۇزدەك يۈرىكىنى ئېرىتكىلى، رەھىمسىز گەپلىرىنى رەددىيە بېرىپ ياندۇرغىلى بولارمۇ؟ ياق، بولمايدۇ!

— مەن كەتمەكچى! سىز مارتىدىن قايتىپ كەلگەندىلا بۇ خىيالىمنى سىزگە دېمەكچىدىم.

● — مېنى تاشلىۋەتمەكچىمۇ سىز؟

— ئېرى تاشلىۋەتكەن خوتۇنلار قىياپىتىگە كىرىۋالماڭ، سىكارلېت، بۇ رول سىزگە تازا ماس كەلمەيدۇ. بۇ گەپچە سىزنىڭ مەن بىلەن ئاجراشقۇڭىز ھەم ئايرىم تۇرغۇڭىز يوق ئوخشىمايدۇ؟ ئۇنداق بولسا باشقىلارنىڭ ئۇششاق گەپ قىلماسلىقى ئۈچۈن پات - پات كېلىپ تۇرساممۇ بولىدۇ.

— مېنىڭ ئۇششاق گەپ - پۇششاق گەپ دېگەنلەر بىلەن كارىم يوق، — دېدى سىكارلېت ئاچچىقى بىلەن، — ماڭا لازىمى سىز. كەتسىڭىز مېنىمۇ بىللە ئېلىپ كېتىڭ.

— بولمايدۇ، — دېدى رېت مەسلىھەتكە قىلچە ئورۇن قويماي قەتئىي تەلەپپۇزدا.

بۇ گەپنى ئاڭلاپ سىكارلېت بىردىنلا كىچىك بالدەك ئۇن سېلىپ يىغىلىۋېتىشكە، يەردە يېتىپ تېپچەكلەپ ئۆيىنى بېشىغا كىيىدىغانغا ئاز قالدى، ئەگەر ئۆزىنىڭ ئىززەت - ئابروۋىنى دېمىگەن بولسا چوقۇم شۇنداق قىلاتتى. ئۇنداق قىلىدىغان بولسام ئۇ چوقۇم مېنى زاڭلىق قىلىپ كۈلىدۇ ياكى بىر چەتتە قاراپ تۇرىدۇ. ئۇنداق قىلماسلىقىم ھەم يەنە ئۇنىڭغا بەكمۇ يالۋۇرۇپ كەتمەسلىكىم كېرەك. ئۇنىڭ مېنى كەمسىتىشىگە دەستەك بولىدىغان ھەرقانداق ئىشنى قىلىشقىمۇ ھەرگىز

بولمايدۇ، دەپ ئويلىدى ئۇ.

ئاندىن ئۇ بېشىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ ئۆزىنى تۇتقان قىياپەتتە:

— نەگە كەتمەكچى بولۇۋاتىسىز؟ — دەپ سورىدى.

رېت جاۋاب بېرىۋاتقاندا كۆزلىرىدىن ئۈمىڭ بۇ خىل

مۇئامىلىسىنى قۇۋۋەتلەۋاتقاندا ك ئىپادە ئەكس ئەتتى.

— ئەنگلىيەگە... ياكى پارىژغا بېرىشىم مۇمكىن.

چارلىستونغا بېرىپ ئۆيدىكىلەر بىلەن ئەپلىشىپ قېلىشىمۇ

ئويلاۋاتىمەن.

— ئۇلارغا ئۈچ ئىدىڭىزغۇ؟ دائىم ئۇلارنى مەسخىرە

قىلىدىغانلىقىڭىزنى بىلەتتىم... ھەم...

رېت مۇرىلىرىنى قىسىپ قويدى.

— ھازىرمۇ مەسخىرە قىلىمەن... ئەمما سەرگەردانلىق

ھاياتتىن تويدۇم، سىكارلىت. بۇ يىل قىرىق بەش ياشقا

كىرىپتىمەن... ئادەم بۇ ياشقا كەلگەندە، ياش ۋاقتىدا يەڭگىللىك

بىلەن تاشلىۋەتكەن نەرسىلىرىنى قەدىرلەيدىغان بولۇپ

قالدىكەن. مەسىلەن، ئائىلىنىڭ ئىتتىپاقى، نام - ئابروي،

خاتىرجەملىك دېگەندەكلەرنى. بۇ مېنىڭ پۇشايمان قىلىۋاتقىنىم

ئەمەس، ئۆزۈم قىلغان ئىشلارغا ھەرگىز پۇشايمان قىلمايمەن،

مەن ياخشى كۈنلىرىمدىن ناھايىتى ئوبدان بەھرىمەن بولدۇم،

ئەمدى ھازىر ئۇنىڭدىن زېرىكىپ ئازراق ئۆزگىرىش ياساي دەپ

ئويلاۋاتىمەن. ئەمما، كەمچىلىكلىرىمدىن باشقا نەرسىلىرىمنى

ئۆزگەرتىش خىيالدا ئەمەسمەن. مەن يەنە كۆپ كۆرۈپ كۆزگە

سىڭىپ قىلغان كۆرۈنۈشتىكى بەزى تەربىيەلەرنىمۇ، ئادەمنىڭ

ئۆچلۈكى كېلىدىغان، ئەمما جەمئىيەتتە ھۆرمەتكە سازاۋەر

ئىشلارنىمۇ ئۆگەنمەكچىمەن... بىراق، قەدىرلىكىم، ئۇ مېنىڭ

گەمەس، باشقىلارنىڭ نەرسىلىرى، يەنى باي - تۈرىلەرنىڭ

سالاپەتلىك يۈرۈش - تۇرۇشلىرى. كونا زاماننىڭ لاتاپەتلىك

گۈزەل ئەخلاقلىرى. بۇرۇن مەن ئۇ نەرسىلەرنىڭ ئۇ دەرىجىدە

جەلىپكار نەرسىلەر ئىكەنلىكىنى پەقەتلا بىلمەپتەكەنمەن.

سىكارلېت ھېلىقى چاغدا نارادىكى باغدا يۈز بەرگەن ئىشلارنى يەنە بىر قېتىم ئېسىگە ئالدى. ئاشۇ كۈنى ئاشلېينىڭ كۆزلىرىدە ئىپادىلەنگەن نەرسىلەر بۈگۈن رېتنىڭ كۆزلىرىدىمۇ تولۇق ئىپادىلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى. ئاشلېينىڭ شۇ چاغدا قىلغان گەپلىرىنى رېت ئەمەس، يەنە شۇ ئاشلېي سۆزلەۋاتقاندا ئاڭلىنىۋاتاتتى. شۇ چاغدا ئاشلېينىڭ قىلغان سۆزلىرى ئانچە - مۇنچە ئېسىدە بولغاچقا، خۇددى شانۇتدەك ئۇنىڭ شۇ گەپلىرىنى ئەينەن سۆزلىدى:

— ئۇ نەرسىلەر كۈچلۈك جەلپكارلىققا ئىگە... قەدىمكى گىرىك سەنئىتىگە ئوخشاش شۇنچىلىك گۈزەل، شۇنچىلىك مۇكەممەل ۋە تەلتۆكۈس.

— بۇ گەپ قانداق بولۇپ سىزنىڭ ئاغزىڭىزدىن چىقىۋاتىدۇ؟ — سورىدى رېت كەسكىن تەلەپپۇزدا، — بۇ دەل مېنىڭ ئويلىغانلىرىم.

— بۇ... بۇ گەپلەرنى ئاشلېي كونا دەۋرلەر توغرىلىق گەپ بولغاندا دېگەن.

رېت مۇرىلىرىنى قىسىپ قويدى، كۆزلىرىدىكى نۇرمۇ شۇئان يوقالدى.

— يەنە شۇ ئاشلېينىڭ گېپى، — بۇ گەپتىن كېيىن ئۇ بىردەم جىمىپ كېتىپ، ئاندىن يەنە سۆزلىدى، — سىكارلېت، سىز مۇ قىرىق بەش ياشلارغا بارغاندا مېنىڭ بۇ گېپىمنىڭ مەنىسىنى چۈشىنىپ قالسىز. شۇ چاغدا بۇ خىل يالغان لاتاپەت، ساختا ئەدەپ - ئەخلاق ۋە ئەرزان باھالىق ھېسسىياتلاردىن زېرىكىشكە باشلايسىز. لېكىن، مەن يەنە شۇنداق بولۇشىڭىزغا ئىشەنمەيمۇ تۇرمەن. مېنىڭچە، سىز مەڭگۈ كۆرۈنۈشتىكى نەرسىلەرگە دىققەت قىلىپ، ماھىيەتكە ئەھمىيەت بەرمەي ئۆتۈپ كېتىسىز. مەن ئاشۇ چاغقىچە ياشىيالماسلىقىم، سىزنىڭ شۇ چاغدىكى ھالىتىڭىزنى كۆرەلمەسلىكىم مۇمكىن، مېنىڭ ئۇنچىلىك ئۇزاق ساقلاشقا تاقىتىم يەتمەيدۇ، ئۇ چاغدىكى

ھالەتتىڭىزنى كۆرۈشكۈمۇ قىزىقىپ كەتمەيمەن. مەن قەدىمكى شەھەر - يېزىلارغا بېرىپ شۇ چاغلاردىن قېلىپ قالغان بەزى نەرسىلەرنى ئىزدىمەكچى. ھازىر مەندە كۈنلىقنى سېغىنىدىغان بىر خىل مەسكەن كەيپىيات ئۆسۈپ قېلىۋاتىدۇ. ئاتلانتا بارغانسېرى ماڭا بەكمۇ ناتونۇش ۋە يېڭى تۇيۇلماقتا.

— بولدى گەپ قىلماڭ! — سىكارلېت تۇيۇقسىز توۋلاپ كەتتى. ئۇ ئۇنىڭ گەپلىرىنى ئاساسەن ئاڭلىمىغانىدى، تولۇق ئاڭلىغان تەقدىردىمۇ قوبۇل قىلالمايتتى، ھەرقانچە سەۋرچان بولسىمۇ قىلچە ھېسسىيات يوق ئۇ ئاۋازنى ئاڭلاپ چىدىمايتتى. رېت گېپىنى توختىتىپ ھەيران بولۇۋاتقانداك ئۇنىڭغا قاراپ قويدى.

— ئەمەسمە، مېنىڭ دېمەكچى بولغىنىمنى چۈشەندىڭىز، شۇنداقمۇ؟ — سورىدى ئۇ ئورنىدىن تۇرۇۋېتىپ.

سىكارلېت ئىككى قولىنىڭ ئالتىنلىرىنى ئۈستىگە قارىتىپ تۇرۇپ ئۇنىڭغا سۆزدى. بۇ، بىر ئادەمگە يالۋۇرۇشنىڭ، ئەپسۇس سوراشنىڭ ئەڭ قەدىمكى ئۇسۇلى ئىدى.

— ياق! — دەپ توۋلىدى سىكارلېت، — مەن چۈشەنمىدىم. چۈشەنگىنىم سىزنىڭ مېنى سۆيمەيدىغان بولۇپ قالغىنىڭىز، ئۆيىدىن كەتمەكچى بولغىنىڭىز. ئاھ، سۆيۈملۈكۈم، سىز كەتسىڭىز مەن قانداق قىلىمەن؟

رېت خۇددى ماھىرلىق بىلەن قىلغان يالغان سۆزنىڭ راست سۆزگە قارىغاندا رولى چوڭ بولامدۇ قانداق، دەپ ئويلاۋاتقانداك، بىردەم ئىككىلىنىپ تۇرۇپ قالدى.

— سىكارلېت، مەن يەرگە چۈشۈپ سۇنۇپ كەتكەن نەرسىنى يەملەپ چىقىپ، ئاندىن ئۆزۈمگە، بۇ سۆنمىغىنى بىلەن ئوخشاش، دەيدىغان ئادەملەردىن ئەمەس. سۇنغىنى سۇندى، تۈگىدى... مەن ئۇنىڭ ساق ۋاقتىدىكى ھالىتىنى ئېسىمدە تۇتمەن. ئەمما، ئۇنى يەملەپ، مەڭگۈ ئۇنىڭ سۇنغان يېرىگە قاراپ ئولتۇرمايمەن. بەلكىم مەن ياشراق بولغان بولسام... — ئۇ

چوڭقۇر بىر تىنىپ قويدى، — ئەمما ھازىر يېشىم بىر يەرگە باردى، شۇڭا ھەممىنى باشتىن باشلايمىز، دېگەندەك ئۇنداق ھېسسىياتقا بېرىلىدىغان گەپلەرگە ئىشەنمەيمەن. بۇ ياشقا كەلگەندە ئەمدى يالغان گەپلەرنىڭ ئېغىر يۈكىنى كۆتۈرۈپ، يۈز — ئابرويلۇق ئۆتۈشنىڭ خام خىياللىرى ئىچىدە ياشاشنى خالىمايمەن. مەن سىز بىلەن بىللە ئۆتۈۋېتىپ سىزگە يەنە يالغان گەپ قىلىشنى ئۈزۈمگە راۋا كۆرمەيمەن ھەم سىزنىمۇ ئالدىمايمەن. ھازىرمۇ سىزگە يالغان گەپ قىلغۇم يوق، پەقەت بۇنىڭدىن كېيىنكى ئەھۋالىڭىزغا بەكمۇ كۆڭۈل بۆلگۈملە بار، لېكىن ئۇنداق قىلالمايمەن، — ئۇ بىلىنەر — بىلىنمەس ئىچىگە بىر تىنىپ قويۇپ، ئاندىن مۇلايىملىق بىلەن قوشۇپ قويدى، — سۆيۈملۈكۈم، مېنىڭ ئەمدى ھېچقانداق ئىش بىلەن كارىم يوق. سىكارلېت ئۇنىڭ پەلەمپەيدىن ئۈستىگە چىقىپ كېتىۋاتقىنىغا جىمجىت قاراپ تۇردى. گېلى يەنە چىڭقىلىپ نەپەس ئالماي قېلىۋاتاتتى، رېتنىڭ ئاياغ تۇشىنىڭ بارا — بارا يوقىلىپ كېتىۋاتقانلىقىغا قۇلاق سېلىپ تۇرغان سىكارلېت ئۆزى بىلەن مۇناسىۋىتى ئەڭ زور بولغان ئەڭ ئاخىرقى بىر ئادىمىنىڭمۇ ئۆزىنى تاشلاپ كېتىۋاتقانلىقىنى ھېس قىلىپ تۇرۇۋاتاتتى. ئۇ ئادەمنىڭ رەھىمسىز كالىسىغا كەلگەن ھۆكۈمنى ھەرقانداق ھېسسىيات ۋە ئەقىل — پاراسەتلەر بىلەنمۇ ئۆگەرتكىلى بولمايدىغانلىقى ئۇنىڭغا ئايان ئىدى. ئەمدى بىلىدىكى، ئۇنىڭ ھەر بىر ئېغىز سۆزى ھەقىقەت ئىكەن. ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدىكى قەيسەر ئىرادىنى، قىلچە مۇرەسسە قىلمايدىغان خاراكتېرنى كۆپ قېتىم ئاشلىپىنىڭكى بىلەن سېلىشتۇرۇپ، ئۇنىڭدىن ئاشۇنداق ئالاھىدىلىكلەرنى تاپالمىغاندىن كېيىن، شۇنداق قاراشقا كەلگەندى.

سىكارلېت ئۆزى سۆيگەن ئىككى ئەرنىڭ ھېچقايسىسىنى چۈشەنمەي، ئاخىرىدا ھەر ئىككىسىدىن ئايرىلىپ قېلىۋاتاتتى. ئەمدى بىلىدىكى، ئەگەر باشتىلا ئاشلىپىنى چۈشەنگەن بولسا ئۇنى

ھەرگىز سۆيىمگەن بولاتتى، ئوخشاشلا رېتىنىمۇ چۈشەنگەن بولسا ھەرقانداق قىلىپ بولسىمۇ ئۇنى قولىدىن چىقىرىۋەتمەيتتى، سىكارلىپت بىرخىل ئۈمىدسىزلىك ئىچىدە بۇ دۇنيادا ئۆزى ھەقىقىي چۈشىنىدىغان بىرەر ئادەمنىڭ بار - يوقلۇقىنى بىلەلمەي تېڭىرقاپ تۇرۇپ كەتتى.

شۇ تۇرقىدا ئۇنىڭ يۈرىكى بىر خىل خىرامانلىق ئىچىدە تۇرۇۋاتاتتى. ئۇزۇن يىللىق تەجرىبىسى بويىچە بولىدىغان بولسا، خىرامانلىق ئىچىدىكى يۈرىكىگە خۇددى دوختۇر بەدەننىڭ بىرەر يېرىنى كەسكەندە بەدەن ئاغرىماي، كېسىلىپ بولغاندىن كېيىن قاتتىق ئاغرىپ كېتىدىغاندەك، چىدىغۇسىز ئاغرىق كىرىپ كېتەتتى.

«بۇ ئىشلارنى ھازىر ئويلىماي تۇراي، - دەپ ئويلىدى ئۇ بۇرۇنقى ئادىتى بويىچە، - ئەگەر ھازىر ئۇنىڭدىن ئايرىلىپ قالغانلىقىمنى ئويلاۋېرىدىغان بولسام ساراڭ بولۇپ قېلىشىم مۇمكىن، قالغىنىنى ئەتە ئويلاي.»

«بىراق، - ئۇنىڭ يۈرىكى كونا ئادىتىنى تاشلاپ، ئاغرىق ئازابىدا نالە قىلىپ تۇۋلاپ كەتتى، - ئۇنى ماڭدۇرماسلىق كېرەك! ئۇنىڭ چارىسى چوقۇم تېپىلىدۇ!»

«ياق، ھازىر بۇ ئىشلارنى ئويلىماي، - يەنە ئويلاپ قالدى ئۇ يۈرىكىدىكى ئۇ ئازابىنى ئۇنتۇشقا ياكى بىرەر نەرسە بىلەن توسۇپ قېلىشقا تىرىشىپ، - مەن... ھە توغرا، تاراغا كېتىشىم كېرەك، ئەتىلا ماڭاي، - بۇ خىيال بىلەن ئۇنىڭ روھى بىر ئاز كۆتۈرۈلۈپ قالدى.

بۇرۇن ئۇ تاراغا ئىنتايىن قورقۇنچ ۋە يېڭىلىگەنلىكلىرىنىڭ ئازابى بىلەن بېرىپ، تاراننىڭ ھىمايىسى بىلەن يەنە قايتىدىن ئەسلىگە كېلەتتى - دە، ئىرادە قوراللىرى بىلەن قايتا قوراللىنىپ يېڭىدىن كۈرەشكە ئاتلىناتتى. بۇرۇنقى شۇ ئىشلارنى نېمىلا بولسۇن بۇ قېتىمىمۇ قىلىپ باقسۇن، خۇدا ئۇنىڭغا مەدەت بېرىپمۇ قالار. لېكىن، قانداق قىلىدۇ، ئۇ بىلمەيتتى، بۇ

ئىشلارغا ھازىر باش قاتۇرۇشنىمۇ ئويلىمايتتى. ئۇنىڭغا ھازىر بىردىنبىر زۆرۈر بولۇۋاتقىنى ئازابلىرىنى ئۇنتۇش، جاراھىتىنى ساقايتىش، بۇنىڭدىن كېيىنكى كۈرەش پىلانلىرىنى تۈزۈش ئۈچۈن تىنچ بىر ماكان ئىدى. تارا خىيالىغا كېلىش بىلەن خۇددى سوغۇققان بىر قول يۈرىكىنى يېقىملىق سىلاۋاتقانداك، تاتلىق بىر سېزىم بەدىنىگە تاراۋاتقانداك، ئۇ يەردىكى ئاق ئۆيلەر كۈزنىڭ ئاپتېپىدا تاۋلىنىپ قىزىرىپ تۇرۇۋاتقان دەرەخ يوپۇرماقلىرى ئارىلىقلىرىدىن ئۆزىگە قاراپ قول پۇلاڭشىتىۋاتقانداك بىرخىل تۇيغۇغا چۆمۈلۈشكە باشلىدى. يېزىنىڭ گۈگۈم مەزگىلىدىكى تىپتىنچ ھالەتلىرى كۆز ئالدىغا كېلىپ، خۇددى ئۇ كەيپىيات ئۆزىگە بەخت تىلەۋاتقانداك، ئاشۇ خىل كەيپىيات ئىچىدە ئاپپاق سوزۇلۇپ ياتقان كېۋەزلىكلەرنى، ئېگىز - پەس ئېدىرلىقلاردىكى يالىڭاچ ياتقان قىزىل توپىلىق تېرىلغۇ يەرلەرنى، ياپېشىل ئورمانلارنى كۆرۈپ تۇرۇۋاتقانداك بىر خىل تۇيغۇغا كېلىپ قالدى.

بۇ كۆرۈنۈشلەر ئۇنىڭغا مەلھەم بولۇپ، يۈرىكىنىڭ ئاغرىق ئازابى يېنىكىلىگەندەك، ئۆكۈنۈش، پۇشايماڭلىرى سەل - پەل بېسىلغانداك بولدى. ئورنىدىن تۇرغاندا، تاراغا بارىدىغان دەرەخلىك يوللار، ھويلىدىكى تامغا يامىشىپ ئېچىلىپ كەتكەن ئاق يەسىمەن گۈللەر، سالقىن شامالدا يەڭگىل ئۇچۇپ تۇرىدىغان دېرىزە پەردىلىرى كۆز ئالدىدىن يەنە بىر - بىرلەپ ئۆتۈشكە باشلىدى. نېگىر ئانىسى چوقۇم شۇ يەردە. ئۇنىڭ بىردىنبىر نېگىر ئانىسىنى ئوتتەك كۆرگۈسى كەلدى. كىچىك ۋاقتىدىكىگە ئوخشاش ئۇ مومايدىن ھازىرمۇ ئايرىلالمايتتى. ئۇنىڭ كەڭ كۆكسىگە بېشىمنى قويسام، ئۇ يوغان قوللىرى بىلەن چاچلىرىمنى سىلاپ كەتسە، دېگەندەك تاتلىق خىياللارغا چۆمۈلدى. نېگىر ئانىسى ئۇنى كونا دەۋر بىلەن باغلاپ تۇرۇۋاتقان بىردىنبىر ھالقا ئىدى.

سىكارلېتتا ئۆز جەمەتىنىڭ مەغلۇبىيەت كۆزىگە كۆرۈنۈپ

تۇرۇۋاتسىمۇ ئۇنى ئىقرار قىلمايدىغان روھ بار ئىدى. ئاشۇ روھ بىلەن ئۇ ھازىرمۇ يەنە بېشىنى تىك تۇتۇپ تۇرۇۋاتاتتى. ئۇ چوقۇم رېتنى قايتۇرۇپ كېلەلەيدۇ، ئۇنىڭغا قۇربى يېتىدىغانلىقىنىمۇ بىلىدۇ. ئۇ قەتئىي ئىرادىگە كېلىدىغانلا بولسا، بۇ دۇنيادا ئۇ قولغا كەلتۈرەلمەيدىغان ئەر كىشى يوق.

«قالغان ئىشلارنى تاراغا بارغاندا ئويلاي. شۇ چاغدا مەن ھەممە ئىشقا بەرداشلىق بېرەلەيمەن. ئەتە ئۇنى قايتۇرۇپ كېلىشنىڭ چارسىنى چوقۇم تاپمەن. نېمىلا بولسۇن، ئەتە باشقا بىر كۈن باشلىنىدۇ.»

بۇ كىتاب چەت ئەل ئەدەبىياتى نەشرىياتىنىڭ 1990 - يىلى 8 - ئاي بېيجىڭ 1 - نەشرى، 1992 - يىلى 2 - ئاي خۇبېي 5 - باسمىغا ئاساسەن تەرجىمە ۋە نەشر قىلىندى.

本书根据外国文学出版社1990年8月北京第1版，1992年2月湖北第5次印刷本翻译出版。

ئەنسىز يىللاردىكى نازىنن (2)

ئاپتورى: مارگارېت مىچېل (كامېرىكا)

تەرجىمە قىلغۇچى: راخمان مامۇت

مەسئۇل مۇھەررىرى: مۇنارجان توختاخۇن

مەسئۇل كوررېكتورى: ئايگۈل ھاشىم

مۇقاۋىسىنى لايىھەلىگۈچى: مەمەت نەۋبەت

نەشر قىلىپ تارقاتقۇچى: شىنجاڭ ئىلىق نەشرىياتى

تېلېفون: 0991 - 2827472

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 - نومۇر

پوچتا نومۇرى: 830001

باسقۇچى: بېيجىڭ شۇنچىڭ رەڭلىك مەتبەئەچىلىك چەكلىك شىركىتى

ساتقۇچى: شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق شىنخۇا كىتابخانىسى

فورماتى: 880 × 1230 مىللىمېتىر 1/32

باسما تاۋىقى: 28.125

نەشرى: 2014 - يىلى 9 - ئاي 2 - نەشرى

باسمىسى: 2014 - يىلى 9 - ئاي 1 - يېسىلىشى

كىتاب نومۇرى: ISBN 978 - 7 - 228 - 17030 - 2

باھاسى: 74.00 يۈەن